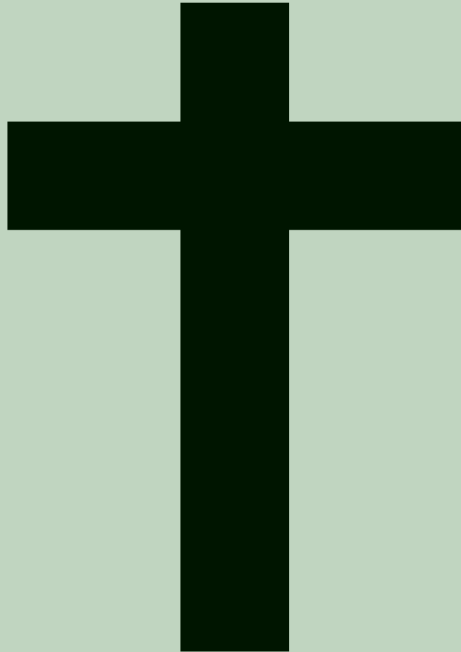

Χωιγιά Gorixoyá
Siŋipirini

The New Testament in the Ankave language of Papua New Guinea

Xwiyáá Gorixoyá Siŋpírini
The New Testament in the Ankave language of Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Angave long Niugini

copyright © 1990 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Angave (Ankave)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents.

For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-10-03

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 23 Aug 2023 from source files dated 9 Oct 2020
7a156761-2cde-5bbc-8428-650a73434051

Contents

FRT	1
Matiyuo	2
Mako	62
Ruko	98
Jono	160
Wá wurimeiarigíáwa	203
Romi	263
1 Koriní	294
2 Koriní	323
Garesia	343
Epesai	353
Piripai	363
Korosi	371
1 Tesaronaika	379
2 Tesaronaika	385
1 Timotio	389
2 Timotio	398
Taitaso	404
Pairimono	408
Xibiruyí	410
Jemiso	432
1 Pitao	440
2 Pitao	449
1 Jono	454
2 Jono	462
3 Jono	464
Juto	466
Wá wómixininípi	469

Xwiyá Gorixoyá Siŋipirini Yayiyá Píne

The New Testament in the Angave language of Papua New Guinea

Nupela Testamen long tokples Angave long Niugini
[aak]

Translation: © 1990, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Published, 1990 by Bible League International

Web version of first edition
© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.
www.Wycliffe.org

<http://pngscriptures.org>

www.ScriptureEarth.org

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons license (Attribution-Noncommercial-No Derivative Works).
<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0>

Your are free to share — to copy, distribute and transmit the text under the following conditions:

- **Attribution.** You must attribute the work to *Wycliffe Bible Translators* (but not in any way that suggests that they endorse you or your use of the work).
- **Noncommercial.** You may not use this work for commercial purposes.
- **No Derivative Works.** You may not alter, transform, or build upon this work.
- **In addition,** you have permission to port the text to different file formats, as long as you don't change any of the text or punctuation of the Bible.

Notice — For any reuse or distribution, you must make clear to others the license terms of this work.

Tok Orait

Dispela Buk Baibel i kam wantaim tok orait na lo bilong Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivative Works license. Em i tok olsem **yu ken givim kopi long narepela manmeri.** Yu ken wokim kopi na givim long husat i laikim. Tasol, yu mas tok klia dispela samting i kam long <http://tokplesbaibel.org>. Yu no ken kisim mani na salim dispela. **Yu mas givim nating.** Na tu, **yu no ken senisim Tok.**

Ol piksa i kam wantim ol Baibel na narapela buk i stap long dispela sait i gat tok orait long usim wantaim dispela samting tasol. Sapos yu laik narapela tok orait, yu mas askim husat i papa bilong copyright long dispela ol piksa.

Sapos yu laik stretim samting i no orait long dispela tok orait, stretim tok, salim Buk Baibel, o tainim Tok bilong God long nupela tok ples, yu ken **askim mipela.**

Olgeta tok orait na lo long tok ples English i stap long <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/legalcode>.

Sapos yu gat askim long dispela, **plis askim mipela.**

Xwiyá yáy neainariḡ Matiyuo eanḡpirini.

Ríwamihḡ rípi “Xwiyá yáy neainapaxí Matiyuo eanḡpiyi” rinḡḡpirini. O Jisaso wiepisagowa worini. Xegí yoí ámi bi Ripaiorini. Jisaso rixa nípémáná niwiápini+meámi anḡnamí nání nipeyimáná enáná ámi xwiogwí rixa obaxí nípwémáná enáná ríwamihḡ rípi eanḡrini. Xegí Judayí dḡḡ re yaiwiarḡḡḡḡḡ niwiniḡ, “Míxí ináyí nimóniri re miḡweanḡyí nepa xwayí naniri ḡweanḡwáomani. Jisaso nepa arḡowayá xwíá piaxíyo dání iwiaronḡoyí rarḡḡwáo nimóniri siḡwiriḡyí, míxí ináyí nimóniri anḡ Jerusaremi tḡyo dání neameḡweámiriḡ enḡrini.” yaiwiarḡḡḡḡḡ niwiniḡ nání ayí ámi dḡḡ némoro “Xenwí ríá moariḡwini? Jisaso nepa Kiraisorini. Gorixoyá xewaxorini.” yaiwiriḡxiniḡ ríwamihḡ rípi eanḡrini. E yaiwiriḡxiniḡ ríwamihḡ nearíná wíá rókiamoagíáwa áma arḡowayá xwíá piaxíyo dání iwiaronḡo nání niriḡo ríwamihḡ eaagíá obaxí miḡḡ niorí “Jisaso api tḡni api tḡni xixení nimóga unḡrini.” niriḡi eanḡrini.

Jisasomi xiáwo írḡḡowa nánirini.

¹ Xwiyá rípi íwiarḡawé Jisasi Kiraisoyá nánirini. Oyá íwiarḡawé nimóga nuri áwini e míxí ináyí Depitorini. Depitoyá íwiarḡawé nimóga nuri wigí xiáwo írḡḡo Ebiríamorini. ² Ebiríamo Aisakomi emeanḡnigini. E dání Aisako Jekopomi emeanḡnigini. E dání Jekopo Judaomi tḡni xegí xexiriḡmeáowami tḡni emeanḡnigini. ³ E dání Judáo xiáí Temaí tḡni íwí niniri Pereso tḡni Sero tḡni emeanḡnigini. E dání Pereso Xesironomi emeanḡnigini. E dání Xesirono Ramomi emeanḡnigini. ⁴ E dání Ramo Aminadapomi emeanḡnigini. E dání Aminadapo Nasonomi emeanḡnigini. Nasono e dání Sarimonomi emeanḡnigini. ⁵ E dání Sarimono émayí apixí Rexapí nimeari Bowasomi emeanḡnigini. E dání Bowaso Rutími nimeari Obetomi emeanḡnigini. Obeto e dání Jesiomi emeanḡnigini. ⁶ Jesio e dání míxí ináyí Depitomi emeanḡnigini. Depito e dání apixí Yuráiaoyái nurápiri Soromonomi emeanḡnigini. ⁷ Soromono e dání Riabowamomi emeanḡnigini. Riabowamo e dání Abaisaomi emeanḡnigini. Abaisao e dání Esaomi emeanḡnigini. ⁸ Esao e dání Jexosapetomi emeanḡnigini. Jexosapeto e dání Joramomi emeanḡnigini. Joramo e dání Asaiaomi emeanḡnigini. ⁹ Asaiao e dání Jotanomomi emeanḡnigini. Jotano e dání Exaso emeanḡnigini. Exaso e dání Xesekaiaomi emeanḡnigini. ¹⁰ Xesekaiao e dání Manasaomi emeanḡnigini. Manasao e dání Emosomi emeanḡnigini. Emoso e dání Josaiacomomi emeanḡnigini. ¹¹⁻¹² Josaiiao —Babironi dḡḡ émayí míxí nimeáa nibiro Judayo nipiḡkiomearo íwí nimearo nimeámi úána Judayí anḡ e xwiogwí obaxí ḡweanḡnáná Josaiiao e dání Jekonaiaomi tḡni xegí xexiriḡmeáowami tḡni emeanḡnigini. Jekonaiao e dání Siatieromi emeanḡnigini. Siatiero e dání Serababeromomi emeanḡnigini. ¹³ Serababero e dání Abiudomomi emeanḡnigini. Abiudo e dání Eraiakimomomi emeanḡnigini. Eraiakimo e dání Esomomi emeanḡnigini. ¹⁴ Eso e dání Sedokomomi emeanḡnigini. Sedoko e dání Ekimomomi emeanḡnigini. Ekimo e dání Eraiatomomi emeanḡnigini. ¹⁵ Eraiato e dání Ereaacomomi emeanḡnigini. Ereasao e dání Matanomomi emeanḡnigini. Matano e dání Jekopomomi emeanḡnigini. ¹⁶ Jekopo e dání Josepo, Mariaími xiagwomomi emeanḡnigini. Í Jisasomomi xiriḡnigini. O yeáyí neayimixemeáná nání Gorixoyá dḡḡ tḡni xegí xiáwowayá xwíá piaxíyo dání iwiaronḡo enagi nání xegí yoí bi Kiraisoyi rigíorini. ¹⁷ Ayináni xiáwo írḡḡo Ebiríamo nemeága nibiro míxí ináyí Depito emeanḡe nání xiáwowa wé wúkaú síkwí waú waú imónihḡrini. Xiáwo Depito ḡweanḡe dání nemeága nibiro Babironi kirapusí omihḡ wigíe nání xiáwowa wé wúkaú síkwí waú waú ení imónihḡrini. Omihḡ wigíe dání Jisaso rémonḡe nání ámi xiáwowa wé wúkaú síkwí waú waú imónihḡrini.

Jisasomi xinái xirije nánirini.

¹⁸ Xwiyfá Jisasi Kiraiso xirije nánirini. Omi xinái Mariaí Josepo meáwínigini iri ikiyinjé niyárimáná enáná ayaú siní nimeánimí memé enáná í rixa Gorixoyá kwiyf tfiní niaíwí agwí eniginini. Í niaíwí agwí enagi niwiniro ¹⁹ Josepo, ímí meanfo áamá sanijo enagi nání “Xwiyfá ímí ayá winipaxí wí muripa oemini.” niyaiwiri “Ímí yumí emí omóminí.” niyaiwiri ²⁰ siní diñé e nimóá warfná re eniginini. Oriñá winarfná Gorixoyá anijnají wo sinjání niwimóniri re uriniginini, “Josepoxí, mixel ináyé Depitoyá xiáwoxiní, dixí apixí Mariaími éf niwiri emí mimopani. Niaíwo ímí kwiyf Gorixoyá pimi dání eweáo enagi nání anani meai. ²¹ Í niaíwí oxí wo xirinárini. Ámá xegí imónigfáyo íwí yarigfápi nání xwiyfá meáriniprixiniri yokwarimí niwiiri yeáyé uyimixemeanfá enagi nání xegí yoí Jisasoyi wírxirixini.” uriniginini. ²²⁻²³ Ayé eníná wíá rókiamoagfá wo áwanjé niri ríwamijé eaárijé rípi “Re eníriní. Apixí oxí nimeánijé wí niaíwí agwí neri oxí wo xiránáyé, yoí Emaniueroi —Yoí mfké ayé Gorixo nene tfiní nawini nweanfa nánirini. Yoí e wírxirixini.” Ríwamijé e niri eaárijé api xixeni imóninfa nání e imóniniginini. ²⁴ Anijnají Gorixoyáo e urfagi Josepo sá weñe dání niwiápinimeari anijnajo sekaxí urípa neri xegí apixí Mariaími meaniginini. ²⁵ Ímí nimeari aí siní niaíwo mixiripa nerfná í tfiní sá bi mivé nera nútsáná í rixa niaíwo xiráná xegí yoí Jisasoyi wírxiniginini.

2

Sogwí fwiaparinjimi dání bigfáwa nánirini.

¹ Mariaí Jisasomi Judia piropenisíyo anjé yoí Betirexemi dání nixirimáná enáná Judayé áminá wo mixel ináyé Xerotoyi rinijo Jerusaremíyo niñweari xegí Judayo menweanáná re eniginini. Ámá sinjé nání enwipearigfá wa sogwí fwiaparinjimi dání nibiro Jerusaremí niremoró ² yarinjé re wigfawixini, “Judayé mixel ináyé imóninfa nání niaíwí sinjé xirije gerini? Sogwí fwiaparinjimí niñwearfná omí xiráná sinjé o nání nweáagi sinjé niwinirane nání omí yayé oumeanirane barinwini.” urémeáagfá ³ mixel ináyé Xeroto “Niaíwo mixel ináyé nimóniri nimúronirfenijo?” niyaiwiri diñé ríá nuxeri Jerusaremí nweáyé nfiní ení diñé ríá nuxéa úagi ⁴ o apaxipánijé imónigfá xwéowami tfiní nwe íkaxí eánijépi mewegfawami tfiní awí neaárimáná yarinjé re winiginini, “Kraisoyi rinijo, yeáyé neayimixemeanfa nání negí aríowayá xwíá piaxíyo dání iwiaroníoyi rarinwáo ríwamijé niriniri eánijépi ge xiripírfá nání rinini?” urfagi ⁵ awa re urigfawixini, “Negí Judia piropenisíyo re anjé yoí Betirexemiyo xiripaxí imónini. Ayé rípi nánirini. Wíá rókiamoagfá wo áwanjé niwuriyiri ríwamijé re eaárijé rini, ⁶ ‘Judayé anjéyo anjé yoí Betirexemi nweáyé anjé niyoní nání ámá obaxífné menagi aiwí segí ámá wo mixel ináyé nimóniri gí Judayé niyoní menweanfa enagi nání segí anjé api anjé xwé tfiní xixeni imóninárini.’ niri eaárijé rini.” urfagi ⁷ Xeroto yumí diñé niyaiwimáná “Sinjéyo enwipearigfáwa obípoi.” niri awa rixa báná yarinjé re winiginini, “Sinjé gíná nweáagi winigfawixini. Sinjé sinjé niwinimáná enáná emá ararí pwenjé rini?” urfagi awa rixa áwanjé uráná ⁸ o Betirexemi nání re uowárijé niginini, “Soyfné nuro niaíwo nání píranijé pía époi. Rixa sinjé niwiniróná nioní ení nuri yayé seáyé e umemini nání ámí nibiro áwanjé nírípoi.” urfagi ⁹ awa aríá e niwiro wigfápi ófyo warfná re eniginini. Sinjé awa xámi sogwí fwiaparinjimí niñwearóná winigfáto awami xámi numeari anjé niaíwo wenjwami seáyé e nweaniginini. ¹⁰ Sinjé e nweáagi niwiniro seáyimí seáyimí nimóniro diñé nífá niwiniri ¹¹ anjwami nipáwiro niaíwo xinái Mariaí tfiní nweanagí niwiniro re egfawixini. Xwífáyo nipíkinimearo omí yayé numemáná amípi o nání imónijé wigfá ayá rimixarigfápi niroaro síñá gorí tfiní íkfá dífá —Dífá

yoʻ pʻirakenisanʻ tʻnʻi murʻ tʻnʻi nʻnʻi rʻnʻnʻi. Dʻfʻa apʻi dʻiŋʻ nanʻ eaarʻiŋʻ xʻixegʻnʻi sʻixʻ wʻxʻauʻ tʻnʻi mʻnʻi wigʻfawixʻnʻi. ¹² Mʻnʻi nʻwimʻnʻa enʻnʻa Gorʻixo orʻiŋʻa nupʻarʻrʻi rʻmʻiŋʻ re urʻiŋʻnʻigʻnʻi, “Mʻixʻ inʻayʻ Xeroto tʻiŋʻ e nʻnʻi ʻami mupa ʻepoyʻ.” urʻfagʻ wigʻ anʻ e nʻnʻi nurʻonʻa ʻof xegʻ wʻiyo ugʻfawixʻnʻi.

Isipʻiyʻ anʻyo nʻnʻi ʻeʻf ugʻfʻa nʻnʻi rʻnʻi.

¹³ Awa rʻixa numʻnʻa enʻnʻa re enʻnʻigʻnʻi. Josepo orʻiŋʻa nʻwʻnʻrʻnʻa anʻfʻnʻajʻ Gorʻixoyʻa wo sʻiŋʻnʻi nʻrʻonʻapʻrʻi re urʻiŋʻnʻigʻnʻi, “Rʻixa nʻwiʻapʻnʻimearʻi nʻiaʻiwo tʻnʻi xʻnʻai tʻnʻi nʻimeʻami Isipʻiyʻ anʻyo nʻnʻi ʻeʻf ʻupoyʻ. Sepʻoyʻnʻe nuro rʻemʻofʻe danʻi ʻami nʻionʻi searʻimʻfʻae nʻnʻi ŋweʻarʻixʻnʻi. Xeroto nʻiaʻiwomʻi pʻikini pʻfʻa ʻenapʻnʻi enʻagʻi nʻnʻi rʻrʻarʻiŋʻnʻi.” urʻfagʻi ¹⁴ o ʻarʻfʻwʻiyimi aʻi nʻwiʻapʻnʻimearʻi nʻiaʻiwo tʻnʻi xʻnʻai tʻnʻi nʻimeʻami Isipʻiyʻ anʻyo nʻnʻi nuro ¹⁵ nʻiŋwearʻonʻa mʻixʻ inʻayʻ Xeroto pʻee nʻnʻi ŋweaagʻfʻarʻnʻi. Wʻfʻa rʻokiamoagʻfʻa wo xwʻiyʻfʻa Gorʻixoyʻa nʻwuriyʻiri rʻwamʻiŋʻ eaarʻiŋʻ rʻipʻi “Gʻi iwo Isipʻiyʻ anʻyo ŋweanʻnʻa ‘Eʻnʻi.’ urʻimʻfʻarʻnʻi.” nʻrʻrʻi eaarʻiŋʻ apʻi xʻixenʻi imʻonʻnʻfʻa nʻnʻi Josepo nʻiaʻiwomʻi Isipʻiyʻ anʻyo nʻnʻi nʻimeʻami unʻnʻigʻnʻi.

Niaʻiwʻyo mʻiŋʻ rʻrʻomʻ emegʻfʻa nʻnʻi rʻnʻi.

¹⁶ Xeroto, Jerusaremʻiyo xwayʻ nanʻrʻi ŋweanʻo sogwʻi fʻwiaparʻiŋʻmʻi danʻi urʻfʻenʻaparʻigʻfʻawa ʻami xʻfomʻi mʻwimʻenʻapʻfʻagʻfʻa nʻnʻi “Yapʻisʻ rʻfʻa nʻiwapʻiyʻioʻ?” nʻiyaiwiri dʻiŋʻ rʻfʻa ʻapiʻawʻnʻiŋʻ wʻeagʻi xewanʻiŋo awami sʻiŋo nʻnʻi yarʻiŋʻ wʻianʻa awa “Inʻa ŋweʻagʻi wʻnʻiŋwanʻigʻnʻi.” urʻfʻapʻi nʻnʻi dʻiŋʻ nʻimori porisowami urowʻaranʻa awa nuro nʻiaʻiwʻ oxʻ Betʻirexemi danʻfʻiyʻfʻa tʻnʻi e mʻidʻmʻidanʻi nʻiŋweaxa pugʻfʻayʻfʻa tʻnʻi, nʻiaʻiwʻ oxʻ wigʻ xwiogwʻi waʻu wo sʻini mʻmʻuropa egʻfʻa nʻyonʻi mʻiŋʻ rʻrʻomʻ emegʻfawixʻnʻi. ¹⁷⁻¹⁸ Mʻiŋʻ rʻrʻomʻ emʻeanʻa xwʻiyʻfʻa Gorʻixoyʻa wʻfʻa rʻokiamoagʻ Jeremaiaoyʻ rʻnʻiŋo nʻwuriyʻiri rʻwamʻiŋʻ eaarʻiŋʻ rʻipʻi “Anʻ Rama danʻi ‘Yeyʻi.’ nʻrʻnʻrʻi ŋwʻ eʻanarʻiŋagʻi arʻfʻa wiarʻiŋoʻ. Reserʻimi xʻiʻfʻaiwa wigʻ nʻiaʻiwʻ nʻnʻi ŋwʻ pʻiyʻ nʻwʻrʻnʻiro wigʻ nʻiaʻiwʻ wʻowʻi sʻiŋwʻ mʻwʻnʻfʻagʻfʻa nʻnʻi mʻiŋʻ ikiŋwʻ umʻrʻfʻagʻfʻa aʻiwʻ pʻnʻi mʻwiʻarʻigʻfawixʻnʻi.” rʻwamʻiŋʻ eaarʻiŋʻ apʻi inʻa xʻixenʻi imʻonʻnʻigʻnʻi.

ʻAmʻi Isipʻiyʻ anʻyo danʻi yigʻfʻa nʻnʻi rʻnʻi.

¹⁹ Xeroto rʻixa nʻpʻeanʻa re enʻnʻigʻnʻi. Josepo Isipʻiyʻ anʻyo danʻi orʻiŋʻa nʻwʻnʻrʻnʻa anʻfʻnʻajʻ Gorʻixoyʻa wo sʻiŋʻnʻi nʻrʻonʻapʻrʻi re urʻiŋʻnʻigʻnʻi, ²⁰ “Niaʻiwomʻi opʻikianeyʻnʻrʻi emegʻfʻawa rʻixa pegʻfʻa enʻagʻi nʻnʻi nʻwiʻapʻnʻimearʻi nʻiaʻiwo tʻnʻi xʻnʻai tʻnʻi nʻimeʻami dʻixʻ Isirerʻiyʻ anʻyo nʻnʻi ʻupoyʻ.” urʻfagʻi ²¹ Josepo nʻwiʻapʻnʻimearʻi nʻiaʻiwo tʻnʻi xʻnʻai tʻnʻi nʻimeʻami nuri Isirerʻiyʻ anʻyo nʻrʻemoro ²² Josepo arʻfʻa re wiŋʻnʻigʻnʻi, “Xerotomʻi xewaxo Akereasoyʻ rʻnʻiŋo xano mʻixʻ inʻayʻ nimʻonʻrʻi neamenʻweaagʻpa xewaxo enʻ mʻixʻ inʻayʻ e nimʻonʻrʻi Judia pʻiropenʻsʻfʻyo re neamenʻweanʻi.” rarʻiŋagʻfʻa arʻfʻa nʻwiri wayʻnʻwʻnʻrʻi “Arʻige nuri Judia pʻiropenʻsʻfʻyo ŋweʻamʻnʻrʻeʻnʻi?” yaiwiarʻnʻa Gorʻixo Josepomʻi orʻiŋʻa nupʻarʻrʻi ʻeʻf urowʻaranʻa epʻowa Judia pʻiropenʻsʻfʻyo wʻiarʻfʻ nʻimʻuroro Gariri pʻiropenʻsʻfʻyo nʻnʻi nuro ²³ anʻ yoʻ Nasareti rʻnʻiŋʻpʻimi ŋweaagʻfʻarʻnʻi. Wʻfʻa rʻokiamoagʻfʻawa ʻama xʻiʻawowayʻa xwʻfʻa piʻaxʻfʻyo danʻi iwiaronʻfo nʻnʻi re rigʻfʻapʻi “Ayʻ re rʻipʻrʻfʻarʻnʻi, ‘O Nasareti danʻorʻnʻi.’ rʻipʻrʻfʻarʻnʻi.” rigʻfʻa apʻi xʻixenʻi imʻonʻfʻwʻnʻigʻnʻi rʻi Nasareti nʻnʻi nuro ŋweaagʻfʻarʻnʻi.

3

Jono wayʻ numeaia unʻo xwʻiyʻfʻa wʻaf urʻimenʻfʻ nʻnʻi rʻnʻi.

¹ Jono, wayʻ numeaia unʻo, Jisaso sʻini Nasareti ŋweanʻnʻa, o nuri Judia pʻiropenʻsʻfʻyo ʻama dʻiŋʻ meʻne wʻaf nuri merʻnʻa ² re urayagʻfʻrʻnʻi, “Gorʻixo xwioxʻfʻyo mʻimeʻamʻfʻ nʻineairʻi pʻiranʻiŋʻ neamenʻweanʻi anʻwʻi ayo enʻagʻi nʻnʻi segʻfʻ wʻfʻ yarʻigʻfʻapʻi rʻwʻfʻmʻnʻi nʻmamoro pʻiranʻiŋʻ nʻisanʻiro ŋweʻarʻixʻnʻi.” urayagʻfʻrʻnʻi. ³ Wʻfʻa rʻokiamoagʻ Aisaiayʻ rʻnʻiŋo

niriri rfwamijf re eajfpi, “Ámá dñjf meanjfmí dání ámá wo rfaiwá re rarini, ‘Ámináo nání segf dñjf óf nanjfnijf wimoiro óf píranijf imoarigfápánijf wimoiro nero ñweáfrixini.’ rarini.” rfwamijf e niriri eajfpi tñni xixeni Jono nuri axípi e yagfrini. ⁴ O rapirapf nanj niyinri emeagomani. Kamerf íá (iyfá írikwfnijf imónijf wú) niyinri arerixf írinjyo yínagorini. Aiwá eni nanj nagomani. Áxwaxf tñni píkí iniigf tñni nagorini. ⁵ Judayf wigf anj xwé Jerusaremí ñweagfáyf tñni Judia píropenisfyo ami ami ñweagfáyf nñni tñni iniigf Jodani rapápami ñweagfáyf tñni ⁶ Jono tñj e nání nuro wigf íwí yarigfápi nání waropárf wíaná o wayf numeai nuri aí ⁷ Parisiowa tñni Sajusiowa tñni —Awa weyfní nimeniro ámá wíyo seáyf e wimónarigfáwarini. Awa Jono wayf oneameainiro barñagfa Jono sñwí e nñwinri ayf wigf íwí yarigfáyf rfwfmíni nímamoro nisanro mé “Wayfní oneameaini.” nñyiwiro barñagfa nñwinri nání re urñjnigini, “Sidrñ miáoyfné, ‘Rfwéná Gorixo xeanijf seaikárinfá enagi nání éf úpoyf.’ go searfagi rñnijf meaniginri wáyf nero nioni táfamini éf barñoi? ⁸ Soyfné íwí yarigfápi rfwfmíni nímamorfnáyf, píranijf nero íkfá sogwí nanj nñwerfná yarñjpa imónfrixini. ⁹ Re mñnriipa époyf, ‘Negf arfo Ebirfamoyáone enagi nání Gorixo wí xeanijf neaikárinfá menini.’ mñnriipa époyf. Gorixo ‘Ebirfamoyá fwiárfawé nání “Nioni ayo xeanijf nñwirfná arige xwé obaxf imóninfárin?” nñyiwiri ududf winarini.’ rñyiwiarñoi? Oweoi, Gorixo dñj e yaiwipaxf menini. Anani sñjá tñyo dání Ebirfamo nání fwiárfawé wimixiyipaxfrini. ¹⁰ Gorixo rixa rapíwé íkfá míkí tñj e nání íá xirini. Íkfá gñni gñna sogwí nanj mñwéagi nñwinríná nidikáriti ríá ikeáárinfáriní. ¹¹ Nioni sa iniigf tñni wayf seameaiarñáriní. Nioni enj eánñáoni aiwí rfwfyo bñfo nioni nímúrónini. Seyfné nioni nání ‘Ámá wé rónñorini.’ nñaiwiarñagfa aiwí o nioni tñni xixeni mimónñagf nání ámá xínáíwánijf nímóniro omñj wiiarigfáyf bosoyá sikwí sú gwí wíkweaiarigfápa nioni oyá wíkweaipaxf menini. O wayf nñseameairfná iniigf tñni seameainfámani. Wiyfné Gorixoyá kwíyf tñni seameairi wiyfné ríá tñni seameairi enfáriní.” nuri ¹² Gorixo ámá nanjyo yeáyf uyimxemeari sipíyo anpá imixiri enfá enagi nání ewayf xwíyfá re urñjnigini, “Omñj yarigfáyf pokf tñni witf aiwá eyeyírómf ero aiwá ná anjyo tñro mamíwí tñni siyikf tñni ríá ikeááriro yarigfápa Gorixo eni axípi e emfániri witf mamíwí tñni ná tñni eyeyírómf inñje xegf pokf íá nixiriri roni. Aiwá náyf anjyo tñri mamíwí tñni siyikf tñni ríá supáripaxf mimónñjyo ikeááriti enfáriní.” urñjnigini.

Jisasomi wayf umeainj nánirini.

¹³ Jiaso Jono wayf onimeainri nání Gariri píropenisfyo dání nñbiri iniigf Jodani rapá tñj e nñremori omí wímeáagi aiwí ¹⁴ Jono nurakimñiri neri re urñjnigini, “Joxi nioni nání o wayf onimeainri rñbarñjini? Oweoi, ‘Joxi wayf onimeaini.’ nímónarini.” urfagi aí ¹⁵ Jiaso re urñjnigini, “Xe wayf oumeaimñiri sñwí nanei. E neraínáyf, Gorixo nioni nání ‘O síwí wé rónñjyf nñni oeni.’ yaiwiarñpí xixeni yanfwií.” urfagi ¹⁶ o Jisasomi wayf umeaíáná o rixa nímñimeámí peyarfná re enñjigini. Anj pírfyo dání óf ináná kwíyf Gorixoyápi xawiówfnijf nñweapiri omí wímeanñjnigini. Omí wímeááná re enñjigini. ¹⁷ Anñnamí dání xwíyfá re rñnénapñjnigini, “Gf nñaiwí ayá tññorini. Amípi o yarñjpi nání yayf ninarini.” rñnénapñjnigini.

4

Obo Jisasomi iwamfó wíwapñijf nánirini.

¹ Kwíyf Gorixoyápi Jisasomi nñwímeámáná omí Obo iwamfó owíwapñyinri ámá dñjf meanj e nání nñméra úáná ² o aiwá mñnf ñwíá nññweari rixa sfá 40 nórímáná enáná o agwí wíaná ³ iwamfó wíwapñyarñjo nñbiri re urñjnigini, “Joxi ‘Nñaiwí Gorixoyáonirini.’ yaiwinarñpí nipa enánáyf, aiwá niri nání ‘Sñjá tiyf aiwá

oimónini.’ rei.” urfagi aí ⁴ Jisaso re uriniginini, “Oweoi, wí emiméini. Gorixoyá Bikwíyo dáni rfwamijí re eánini, ‘Ámá aiwá nánini dñj nímorfnáy wí dñj meapaxí menini. Xwiyfá Gorixo rinjyí nýoni dñj níkwírorfnáy ayfni dñj meapaxíriní.’ Rfwamijí e nírini eánini.” uriniginini. ⁵ Obo Jisasomi nimeámi Jerusaremi anj Gorixoyá ayá tñjmíni nání nuri anj Gorixo nání rdiyowá yarigfiwámi rikwíyo seáyi e nurárámáná ⁶ re uriniginini, “Joxi ‘Niaíwí Gorixoyáonirini.’ yaiwinarinjipi nepa enánáy, Gorixoyá Bikwíyo dáni rfwamijí re nírini eáninagí nání ‘Gorixo joxi síkwí síñáyo pírf uyíkímí inirixiniri xegí anjnajowa awí níroro íá rixepírfi nání urowárinjoi.’ nírini eáninagí nání anani mímí nímawiri xeamoi.” urfagi aí ⁷ Jisaso re uriniginini, “Xwiyfá joxi mñj nírori rípi eáninagí aiwi xwiyfá rípi eni nírini eánini, ‘Negí Gorixo nepa enj neániri epaxorfaniri iwamfó mívíwapiyipani.’ eni rininagí nání nioni wí e emiméini.” uriniginini. ⁸ Ámi Obo dfwí mñj seáymí wiápnimeanjí bimí nání nimeámi nýiri anj nñni xwíá rírfi nírímíni ikwíroninjyó síwá níwiri xegí amipí ámá níwíniróná ayá síwí nurori nimeapaxí wimónarinjipi eni síwá níwiri ⁹ re uriniginini, “Joxi xwíáyo nípkínimearí simanjwíyóninjí nínuríniri nioni nání yayf seáymí nimeí. E níánáy, amipí síwá síá tiyf nípini siapímíni.” uráná ¹⁰ Jisaso re uriniginini, “Setenoxi pñni níniwiárimí éf ui. Xwiyfá rípi ‘Ámíná Gorixo nánini xwíáyo nípkínimearo yayf seáymí umero segí amipí “Nwíáxini.” rininjyí emí nímoró síwí oyá nánini dñj íkwíroro éríxini.’ rininagí nání joxi nírfípa wí emiméini.” urfagi ¹¹ Obo pñni níniwiárimí úáná anjnají wa níbíro arirá wigfawixini.

¹² Jisaso ámá wa Jono wayf numeaiá warinjo nání re rarinagífa “Omi ríxa íá níxero gwí anjyó njwirárfáriní.” rarinagífa o aríá e níwimo Gariri píropenisíyo nání nuri níjwearfná ¹³ anj Nasareti xfo xwé iwaronje pñni níniwiárimí nuri anj xegí yoí Kapaneamíyí rininjyó —Anj api ipí Gariri tñni ikwíronini. Seburano tñni Napítaraio tñni awaúyá fwiárfawé njweaagferini. E nání nuri njweaniginini. ¹⁴ Ayf rípi nánirini. Gorixoyá xwiyfá wíá rókiamoagí Aisaiáoyí rininjo xwiyfá níwuriyiri rfwamijí re eaárinjirini, ¹⁵ “Xwíá Seburanoyá fwiárfawé tñni Napítaraioyá fwiárfawé tñni eníná njweaagíe ipí tñjmíni tñni iniígt Jodani rapáyo jfaríwámi dáni tñni xwíá Gariri imóninjímíni émáy njweagíe, ¹⁶ ámá oxí apíxí e njweagíáyf nñni Gorixomi muxídarinagífa nání síá yininjímíni njweagíe ríxa wíá xwé bí ónifagi wínigfawixini. Ayf apaxí mé pearinagífa nání íkwapinjíninjí umeaarinjyó ríxa wíá wókímíxini.” Rfwamijí e nírini eáninjipi xixeni imónini nání Jisaso wíáninjí imóninjo e nání nuri njweaagíriní.

Ámá wiepísarinjí imónipírfi nání wirímeaemenj nánirini.

¹⁷ O anj e nání nuri njweáe dáni wáf re urímeniginini, “Gorixo xwioxíyo míméamí níseairí píraninjí seamení anwi ayo enagí nání segí fwi yarigfápi rfwímníni nímamoro saninjí nímníro njweárfíxini.” nuri merí ¹⁸ ipí Gariri imanjpá tñni nípurfná síjwí wíniniginini. Xíráxogwá waú —Xíráo xegí yoí Saimonorini. O xegí yoí ámi bí Pitaorini. Xogwáo Adíruorini. Agwiaú egí omínjí peyf ápearigfiwáú enagí nání ubení peyf nání ipíyo mamówararinagí Jisaso e níwíniri ¹⁹ re uriniginini, “Agwiagwí níxídfíyí. Pef nání yarigfípa ámá nioni níxídfírfáyf eni axípi e wirímeapísi nání eaíwapíymíni.” urfagi ²⁰ agwiaú ubení apaxí mé e nítmí rfwíyo uxídfísisixini. ²¹ O e dáni nurfná síjwí wíniniginini. Ámi xíráxogwá waú —Agwiaú Sebediomí xewaxowaurini. Wífo Jemisorini. Wífo xogwáo Jonorini. Agwiaú xano tñni ewéyo níjweámáná wigí ubení arfkíninagí píraninjí yadirípnarinagífa Jisaso e níwíniri ríaiwá “Níxídfíyí.” uráná ²² agwiaú eni anjini egí ewé tñni xanomí tñni pñni níniwiárimí nayoari númi uxídfísisixini.

Jisaso wáf urímerí símíxíyo nanj imíximerí enj nánirini.

²³ Jisaso Gariri piropenisíyo ami ami nemeína xegí Judayíyá rotú aníyo dání uréwapíyemeri xwíyá yayí winipaxípi — Api Gorixo xwioxíyo mímeámí neri píraníñí umenweanípi nání ríníñípiríní. Api wáf urímerí ámá pí pí símíxí yarígíáyo tñí uraní xixegíni imónígíáyo tñí naní imíxímerí yarína ²⁴ o yaríñípi nání yaní niwéa nuri Siria piropenisíyo ñweagíáyí nñí aríá níwiáñíro nání wigí ámá símíxí xixegíni yarígíáyí tñí ríníñí xixegíni winarígíáyí tñí ámá imíó dñí xixéroaríñíyí tñí xóxwí yarígíáyí tñí ení síwímí yarígíáyí tñí o tñí e nání nímeámí báná o píraníñí wímíxíyaríñagí nání ²⁵ ámá oxí apíxí obaxí Gariri piropenisíyo dáníyí tñí Dekaporisi piropenisíyo dáníyí tñí Judia piropenisíyo dáníyí tñí wigí aní xwé Jerusaremi dáníyí tñí iniígí Jodani rapáyo jaríwámíni dáníyí tñí epíroyí nero omí númí uxídígíawíxíni.

5

Xwíyá Jisaso dñwíyo dání uréwapíyíñípi náníríní.

¹ Jisaso ámá oxí apíxí niaíwí obaxí o tñí e nání bímiaríñagí níwíníri dñwí mñíyo nání níyoari éf níñweari xegí wiepísaríñíyí xó tñí e nání báná ² o nuréwapíya nuri re uríñínigíni, ³ “Ámá gíyí gíyíné ‘Nioní nígípi apáníríní.’ mñrípa éfáyíné, ‘Ámá arírá oneaípoyí.’ yaiwiarígíáyíné, Gorixo xwioxíyo mímeámí níseairí píraníñí seamenweaníá enagí nání yayí seainípaxíyíñéríní. ⁴ Ámá gíyí gíyíné, ñwí eanírí yarígíáyíné, Gorixo mñí ikíñwí seamíríníá enagí nání yayí seainípaxíyíñéríní. ⁵ Ámá gíyí gíyíné, íwí mé nírímaxíñíro saníñí imónígíáyíné, Gorixo xwioxíyo mímeámí neri seamenweaníe dání xwíá níríní segí imóníníá enagí nání yayí seainípaxíyíñéríní. ⁶ Ámá gíyí gíyíné, aiwá nání agwí seairí iniígí nání seainíri yaríñípa ríá míkíró píraníñí yarígíá ayí náníñíñí níseaimónírná Gorixo ananí xixení seainíá enagí nání yayí seainípaxíyíñéríní. ⁷ Ámá gíyí gíyíné, ámá wíyo wá wianarígíáyíné, Gorixo ení wá seawianíníá enagí nání yayí seainípaxíyíñéríní. ⁸ Ámá gíyí gíyíné, ámá síñwí anígíe dáníraní, segípi úfámí dáníraní, dñí ná bíni nímoró axípiñí yarígíáyíné, Gorixo xewaníño síwá seainíníá enagí nání yayí seainípaxíyíñéríní. ⁹ Ámá gíyí gíyíné, ámá míxí inaríná nuro píyíá wírarígíáyíné, Gorixo ayí nání ‘Gí niaíwíxíni.’ ríníá enagí nání yayí seainípaxíyíñéríní. ¹⁰ Ámá gíyí gíyíné, wé róníñí Gorixo e éríxíñíri wimónaríñípi xídariñagíá nání xeaníñí seaikáríáyíné, o xwioxíyo mímeámí níseairí píraníñí seamenweaníá enagí nání yayí seainípaxíyíñéríní. ¹¹ Ámá gíyí gíyíné, nioní níxídariñagíá nání ikayíwí seairíro xeaníñí seaikáñíro pí pí xwíyá yapí seaxekwímoro seaiarínáyí, yayí seainípaxíyíñéríní. ¹² Eníñá wíá rókiamoagíáwamí xeaníñí níwikára wagíápa axípi seyíné ení níseaikára warínáyí, seyíné anínamí nípeyíríná Gorixo yayí níseaimorí amípi ayá rímíxaríñípi seaiapíníá enagí nání yayí seainípaxíyíñéríní.

Saxí tñí wíá tñí nání uríñí náníríní.

¹³ “Saxí aiwáyo nímorí níñírnáyí awíí yaríñípa seyíné nioní seararíñáyo píraníñí níñíxídíroná ámá níyoní ení níwíwapíyíro saxí awíí yaríñípa axípiñíñí wímíxíñíxíni. Saxí awíí yaríñípi nípurí ríxa uráwíñíñí imóníñánáyí aríre éaná ámí awíí imóníñíñí? Oweoi, amípi wí imíxípaxí mimóníñagí nání óf e emí níwiáromóaná ámá xwíríñwí osíxayarígíáríní. Seyíné nioní seararíñáyo níñíwíakírínáyí, saxí ríxa uráwíñíñí imóníñípi emí moarígíápa Gorixo ení axípi emí e seamoníáríní. ¹⁴ Seyíné ámá Goríxomi xídípiñíá nání uyíwí nímíxároro wíáníñí uyamopíñíáríní. Aní dñwí mñíyo ikwíroníñípiñíñí iními mimóní enípi yapí seyíné ení nioní píraníñí níñíxídíronáyí, ámá níyoní síñáni e wimónípiñíáríní. ¹⁵ Ámá ramíxí

nimixároro sixí wá nimearo sixí ikwaseaárarigfámani. Nimixároro seáyi e ikwiaḡwáyo ḡwirárárarigfáriní. Seáyi e tánáyí ámá aḡfyo ínimi ḡweagfá nḡyoní wfá wókiarḡḡfáriní. ¹⁶ Ramixí seáyi e ikwiáráráná ámá nḡyoní wfá wókiarḡḡfáriní seyíné ení ámá sḡwáyo dání wé rónḡḡf imóniḡro ámáyo arírá wiḡo nerónáyí ámá sḡwá niseanḡro ‘Ayí Gorixomi nixíḡdiro nání rfa yarḡḡo?’ nḡyaiwiḡo omí seáyi e umepfáriní.

Nwí ikaxí nḡrinḡrḡ eánḡḡpḡ nání rḡḡf nánḡrinḡ.

¹⁷ Seyíné nioní nání ‘O Gorixoyá ḡwí ikaxí Moseso nḡrinḡrḡ eanḡpḡ tḡnḡ wfá rókiamoagfáwa nḡriḡro eagfápi tḡnḡ ení xwíá iwení nání bḡḡfáriní.’ mḡniaiwipani. Xwíá iwení nání mḡbḡ amḡpḡ nḡrinḡrḡ eánḡḡpḡ sḡnḡ xixení imónḡnfa nání bḡḡfáriní. ¹⁸ Aga nepa seararḡḡnḡ. Xwíá rḡ tḡnḡ aḡfna tḡnḡ sḡnḡ enánáyí ḡwí ikaxí nḡrinḡrḡ eánḡḡf nḡpḡnḡ sḡnḡ xixení mimónḡpa enánáyí ná bḡnḡ onḡmiápi rḡnḡḡf apḡ aiwḡ xwíá iwenfámani. ¹⁹ Ámá ḡiyí ḡiyíné ḡwí ikaxí nḡrinḡrḡ eánḡḡpḡ bḡ nání ‘Xwémani. Xwíyíá nḡmearḡpaxfámani.’ nḡyaiwiḡo ogámḡ nero ámá wí ení axḡpḡ ogámḡ epfáriní nání nḡwíwapiyirḡnáyí, Gorixó xwioxfyo mḡmeámḡ nerḡ seameḡweanḡfina e yarḡḡfáyí nání ‘Siyikwḡpiánḡḡf imónḡḡfáyḡfáriní.’ rḡpḡfáriní. ḡiyí ḡiyíné ḡwí ikaxí nḡrinḡrḡ eánḡḡpḡ xixení axḡpḡ nero ámá wí ení axḡpḡ epfáriní nání nḡwíwapiyirḡnáyí, Gorixó xwioxfyo mḡmeámḡ nerḡ píranḡḡf seameḡweanḡfina e yarḡḡfáyí nání ‘Ámá xwé mamadḡrixánḡḡf imónḡḡfáyḡfáriní.’ rḡpḡfáriní. ²⁰ ‘Seyíné Parisiowa tḡnḡ ḡwí ikaxí eánḡḡpḡ mewegfáwa tḡnḡ “None ḡwí ikaxí eánḡḡpḡmí nixíḡḡrane e nerḡnáyí wé rónḡḡf yarḡḡwḡnḡ.” yaiwinarḡḡfápi mḡmúropa nerḡnáyí, Gorixó xwioxfyo mḡmeámḡ niseairḡ seameḡweanḡfina wí ḡweapfáriní.’ seararḡḡnḡ.

Wikí wónarḡḡfá nání uréwapḡyḡḡf nánḡrinḡ.

²¹ “Enḡfina Moseso segf seárfawéyo ḡwí ikaxí nurḡrḡnáf ‘Nḡwiápfḡnimeari ámá mḡpḡkipani. Ámá ḡiyí e nerḡnáyí xwḡrḡxí seamepḡfáriní.’ urḡḡpḡ seyíné rḡxa aríá nḡwiḡo nḡḡfá imónḡḡo. ²² Ayí nanḡ nerḡ aiwḡ agwḡ nioní ámḡ bḡ nḡpḡkwḡnḡ nanḡ seáyi e nimixḡrḡ re seararḡḡnḡ, ‘Ámá ḡiyí xegf ámá imónḡḡfá wo nání wikí nḡwónḡrḡ mḡxí nurḡrḡnáyí aḡf e dání xwḡrḡxí mepḡfáriní. ḡiyí xegf ámá imónḡḡfá womí “ḡḡḡf mayf roxḡnḡ.” nurḡrḡnáyí opisf aḡfyo dání xwḡrḡxí mepḡfáriní. ḡiyí xegf ámá imónḡḡfá womí “Majḡmajḡfá ikárḡnarḡḡf roxḡnḡ.” nurḡrḡnáyí xewanḡḡo xwḡyíá nḡmeárḡnḡrḡ ríá anḡḡf wearḡḡfyo ikeáárpḡfáriní.’ seararḡḡnḡ. ²³ Ayḡnánḡ Gorixó nánḡ aiwá peaxf tḡmḡnḡrḡ nerḡnáf ḡḡḡf re sinánáf ‘ḡf ámá imónḡḡfáyí wo sḡnḡ xwḡyíá nḡmearḡpaxf imónḡnḡ.’ ḡḡḡf e sinánáyí ²⁴ aiwá peaxf tarḡḡe mḡḡánḡḡf e nḡtḡmḡ nurḡ omí xámḡ pḡyíá nḡwḡrḡnḡmánáf ámḡ rḡwḡfyo dání nḡbḡrḡ ḡḡxí aiwá peaxf tḡrḡfḡnḡ. ²⁵ Seyíné woxḡ ámá wo tḡnḡ xwḡyíá mearḡnḡpaxf imónḡḡánáyí xwḡrḡxíyo rḡwárḡnḡnḡ nání sḡnḡ óf e o tḡnḡ nurḡnáf aḡfḡnḡ pḡyíá wḡrḡnḡfḡnḡ. E mepa nerḡnáyí, o xwḡrḡxíyo rḡwáránáf ḡapḡmanḡ xwḡrḡxí mearḡḡo e dání porisowa tḡḡf e rḡwáránáf awa ḡwí aḡfyo rḡwárḡpḡfáriní. ²⁶ Aga nepa re seararḡḡnḡ, ‘Joxḡ fḡwḡ enḡyí nání nḡḡwḡ fḡwḡ enḡpḡ tḡnḡ xixenḡ nḡroari mḡwipa nerḡnáyí, anḡḡf e ḡweaḡánáf wí pḡnḡ nḡrḡwiárḡro rḡwáramopaxf mimónḡnḡ.’ seararḡḡnḡ.

fḡwḡ inarḡḡfápi nání uréwapḡyḡḡf nánḡrinḡ.

²⁷ “Enḡfina Moseso segf seárfawéyo ḡwí ikaxí nurḡrḡnáf rḡwamḡḡf nearḡ ‘Meánḡḡfípagwí ámá wí tḡnḡ fḡwḡ minḡpanḡ.’ nurḡrḡ eanḡpḡ seyíné aríá nḡwiḡo nḡḡfá imónḡḡo. ²⁸ Ayí nanḡ nerḡ aiwḡ agwḡ ámḡ bḡ nḡpḡkwḡnḡ nanḡ seáyi e nimixḡrḡ re seararḡḡnḡ, ‘Ámá nḡnḡ ḡiyí ḡiyí apḡxí wímḡ “Nionḡ í tḡnḡ fḡwḡ inḡpaxonḡrḡnḡ.” yaiwimḡnḡrḡ nání sḡḡwḡ fḡwḡ nḡwḡnḡrḡnáyí, o rḡxa ḡḡḡf tḡnḡ fḡwḡ inarḡḡḡ.’ seararḡḡnḡ.” urḡḡḡnḡḡnḡ.

²⁹ O ámá ayí ḡḡḡf oeyíronḡpoyḡnḡrḡ re urḡḡḡnḡḡnḡ, “Segf sḡḡwḡ wḡyḡḡi fḡwḡ apḡ ei.’ rḡránáyí sḡḡwḡ e rḡrḡyḡi nḡyori emí morḡfḡnḡ. E ninḡrónáyí rḡnḡḡf xwé nḡseainḡrḡḡf aiwḡ Gorixó ríá anḡḡf wearḡḡfyo seaikeááránáf rḡnḡḡf seainḡmḡnḡrḡ

enǵpǵnǵnǵ seainǵnǵámani. Sǵnǵwǵ wǵyini anǵpá nimónǵrǵnáyǵ ayǵ nanǵ menǵagi aiwi joxǵ sinǵ sǵnǵ urǵá enǵagi nánǵ ayǵ ananǵrǵnǵ. ³⁰ Dǵxǵ wé onamǵnǵú tǵnǵ ǵwǵ nánǵ ǵeapá sinánáyǵ ‘Gorǵxo gǵ wará nǵrǵnǵ rǵá anǵnǵ wearǵnǵyoy nǵkeaarǵnǵgǵnǵ.’ nǵyaiwirǵ wéú nǵwákwǵnǵrǵ emǵ morǵnǵ. E ninǵrǵnáyǵ rǵnǵnǵ xwé nǵsinǵrǵ aiwi rǵnǵnǵ Gorǵxo rǵá anǵnǵ wearǵnǵyoy sǵkeaaráná sinǵmǵnǵrǵ enǵpǵnǵnǵ sinǵnǵámani. Wé wúnǵ nǵwákwǵnǵrǵnáyǵ ayǵ nanǵ menǵagi aiwi joxǵ sinǵ sǵnǵ urǵá enǵagi nánǵ ayǵ ananǵrǵnǵ.

Apǵxǵ emǵ moarǵgǵápǵ nánǵ uréwapǵyǵnǵ nánǵrǵnǵ.

³¹ “Enǵiná Moseso nǵwǵ ikaxǵ nǵrǵrǵ rǵwamǵnǵ re eanǵnǵgǵnǵ, ‘Ámá go go xegǵ xǵepǵmǵ ‘Emǵ omómǵnǵ.’ nǵyaiwirǵnáyǵ ámá nǵnǵ ‘O apǵxǵmǵ rǵxa emǵ moǵoǵ.’ yaiwǵpǵrǵ nánǵ payǵ wǵna nimǵxǵrǵ mǵnǵ wiowárǵwǵnǵgǵnǵ.’ Moseso rǵwamǵnǵ nanǵ e nǵrǵrǵ eanǵ aiwi ³² agwǵ nǵonǵ ámǵ bǵ nǵpǵkwǵnǵ nanǵ seáyǵ e nimǵxǵrǵ re seararǵnǵnǵ, ‘Go go xegǵ xǵepǵ xámǵ meanǵ ámá wo tǵnǵ ǵwǵ bǵ minarǵná emǵ nǵmorǵnáyǵ í ámá womǵ nǵmeánǵrǵ aǵ xámǵ nǵmearǵ emǵ moǵoyá dǵnǵyoy dánǵ ǵwǵ inarǵnǵ. Go go apǵxǵ wa nǵmearo emǵ moǵǵmǵ nǵmearǵnáyǵ ayǵ enǵ í tǵnǵ ǵwǵ inarǵnǵ.’ seararǵnǵnǵ.

Sǵnǵá tǵnǵ e dánǵnǵnǵ rarǵgǵápǵ nánǵ uréwapǵyǵnǵ nánǵrǵnǵ.

³³ “Enǵiná Moseso segǵ seárǵawéyoy nǵwǵ ikaxǵ nurǵrǵnǵ rǵwamǵnǵ rǵpǵ nearǵ re urǵnǵnǵgǵnǵ, ‘Seǵnǵé woxǵ woxǵ sǵnǵáyo árǵxá nǵwirǵ ‘Sǵnǵá ro nǵweanǵe dánǵ rǵrarǵnǵnǵ.’ nurǵrǵnǵ yapǵ bǵ murǵpanǵ. E nurǵrǵnǵ Gorǵxoyá sǵnǵwǵyoy dánǵ axǵpǵ éǵrǵxǵnǵ.’ Rǵwamǵnǵ e nurǵrǵ eanǵpǵ seǵnǵé arǵá nǵwiro nǵjǵá nimónǵrǵ aiwi ³⁴⁻³⁵ agwǵ nǵonǵ ámǵ bǵ nǵpǵkwǵnǵ nanǵ seáyǵ e nimǵxǵrǵ re seararǵnǵnǵ, ‘Xwǵyǵá bǵ nǵrǵrǵnǵ sǵnǵá tǵnǵ e dánǵ mǵrǵpa éǵrǵxǵnǵ. Anǵna ayǵ Gorǵxoyá íkwǵanǵwǵ éǵ nǵweanǵ nánǵ imónǵnǵagi nánǵ e dánǵ xwǵyǵá ‘E rǵrarǵnǵnǵ.’ mǵrǵpa éǵrǵxǵnǵ. Xwǵárǵ enǵ ayǵ Gorǵxoyá sǵkwǵ tǵnǵ xwǵrǵnǵwǵ nosaxǵrǵ nǵweanǵrǵ enǵagi nánǵ xwǵá rǵrǵ enǵe dánǵ xwǵyǵá ‘E rǵrarǵnǵnǵ.’ mǵrǵpa éǵrǵxǵnǵ. Jerusalemǵ ayǵ anǵ mǵxǵ ináyǵ Gorǵxoyá enǵagi nánǵ anǵ apǵmǵ dánǵ enǵ murǵpa éǵrǵxǵnǵ. ³⁶ Dǵxǵ dǵnǵyoy dánǵ dǵá wǵyi pǵpǵó onǵ werǵ apǵá wenǵ werǵ epaxǵ mimónǵnǵagi nánǵ ‘Gǵ mǵnǵ rǵyimǵ dánǵ rǵrarǵnǵnǵ.’ wǵ murǵpa éǵrǵxǵnǵ. ³⁷ Pǵnǵé nurǵrǵnǵ sa ‘Oyǵ.’ urǵrǵ ‘Oweoǵ.’ urǵrǵ xǵxenǵ éǵrǵxǵnǵ. Wǵnǵ nǵra nurǵ ‘Sǵnǵá tǵ tǵnǵ e dánǵ rǵrarǵnǵnǵ.’ nurǵrǵnáyǵ, rǵxa Oboyá dǵnǵyoy dánǵ yarǵnǵoǵ.’ seararǵnǵnǵ.

Xǵxe eánarǵgǵápǵ nánǵ urǵnǵ nánǵrǵnǵ.

³⁸ “Enǵiná Moseso segǵ seárǵawéyoy nǵwǵ ikaxǵ nurǵrǵnǵ rǵwamǵnǵ nearǵ re urǵnǵpǵ, ‘Ámá wa seǵnǵéyá womǵ sǵnǵwǵ pǵrǵ seauyǵkǵáná seǵnǵé enǵ wayá womǵ sǵnǵwǵ pǵrǵ uyǵkǵirǵnǵ. Wa seǵnǵéyá womǵ manǵ pǵrǵ seayǵreááná seǵnǵé enǵ wayá womǵ pǵrǵ uyǵrearǵnǵ.’ nurǵrǵ eanǵpǵ seǵnǵé arǵá nǵwiro nǵjǵá imónǵnǵoǵ. ³⁹ Ayǵ nanǵ nerǵ aiwi agwǵ nǵonǵ ámǵ bǵ nǵpǵkwǵnǵ nanǵ seáyǵ e nimǵxǵrǵ re seararǵnǵnǵ, ‘Mǵxǵ seǵnǵé seaǵáná seǵnǵé xǵxe mǵwǵpanǵ. Ámá wo marǵpǵnǵwǵyoy iwanǵ reááná xǵomǵ enǵ meá ámǵ bǵ tǵnǵ reámǵnǵrǵ yarǵná xe oneanǵrǵ marǵpǵnǵwǵ mǵdánǵ wǵmǵxǵrǵnǵ. ⁴⁰ Ámá wo xwǵrǵxǵ nǵrǵmerǵ dǵxǵ sorǵá rǵrǵpǵmǵnǵrǵ yarǵná xǵo xe onǵrǵpǵnǵrǵ sǵnǵwǵ nǵwǵnǵrǵ iyǵá nǵpánǵ méú enǵ mǵnǵ wirǵnǵ. ⁴¹ Porǵsǵ woranǵ, gapǵmanǵ woranǵ, ‘Nǵgwǵ nánǵ marǵá, joxǵ sanǵ nǵnǵrǵpǵrǵ nǵgǵ sanǵ rǵpǵ nǵmeámǵ anǵ apǵmǵ nánǵ nuiǵ.’ rǵráná ‘Nǵgwǵ meámǵ imorǵ nǵmeámǵ umǵnǵréǵnǵ?’ mǵyaiwǵpanǵ. Anǵ xǵo rǵrǵpǵmǵ nǵrémorǵ aiwi ‘Ámǵ anǵ bimǵ nánǵ ananǵ nǵmeámǵ oruǵmǵnǵ.’ urǵrǵnǵ. ⁴² Ámá wo amǵpǵ nánǵ xegǵ dǵnǵ nǵyaiwirǵ rǵxǵnǵ rǵrǵpǵyǵ sa mǵnǵ wirǵnǵ. Ámá wo ‘Amǵpǵ wǵ nǵonǵyá rǵwéná siapǵmǵa nánǵ joxǵyá niapeǵ.’ rǵránáyǵ ‘Menǵnǵ.’ murǵpanǵ. Sa mǵnǵ wirǵnǵ.’ seararǵnǵnǵ.

‘Xerǵwǵ imónǵgǵáyǵ nánǵ dǵnǵ sǵpǵ seaǵwǵnǵgǵnǵ.’ uréwapǵyǵnǵ nánǵrǵnǵ.

⁴³ “Enǵiná Moseso segǵ seárǵawéyoy nǵwǵ ikaxǵ nurǵrǵnǵ rǵwamǵnǵ nearǵ re urǵnǵpǵ, ‘Ámá dǵxǵyoyǵ dǵnǵ sǵpǵ síwǵnǵgǵnǵ.’ nurǵrǵ eanǵpǵ seǵnǵé arǵá nǵwiro nǵjǵá imónǵnǵoǵ. Xwǵyǵá rǵpǵ, segǵ ámǵnǵáowa rǵgǵápǵ ‘Xepǵxepá rónǵgǵáyǵ tǵnǵ wǵkǵ tǵnǵ inǵrǵnǵ.’ rǵgǵápǵ

eni seyíné ríxa nijfá imóniñoi. ⁴⁴ Ayí e nerí aiwí nioni ámi bí nípikwini nanj seáyí e nimixiri re searariñini, 'Dixí xepixepá rónigfáyí nání dñj sipí síwinigini. Ámá xeaniñj sealkárigfáyo nanj wí owímeaniri Gorixomi rixiñj urirfíni. ⁴⁵ Seyíné e nerfnáyí, nepa niaíwí segí ápo Gorixoyá niaíwífnéniñj imóniñoi.' searariñini. Ayí rípi nání searariñini. Xewanñojá dñj tñni ámá sipí ayo tñni nanj ayo tñni sogwí wanariñirini. Iniá eni oyá dñj tñni wé rónigfá ayo tñni wé mirónigfá ayo tñni eariñirini. O 'Ámá sipí ayo aiwí iniá wearí sogwí waniri mepa oeni.' yaiwiaríñimaní. Seyíné o xegí niaíwífné enagí nání ámá segíyo tñni xepixepá rónigfáyo tñni aiwí Gorixo yariñipa axípi wéyo merfíni. ⁴⁶ Seyíné ámá dñj sixí seayigfáyoni dñj sipí níwirónáyí, 'Nene e yariñagwí nání Gorixo yayí níneairí amípi ayá tñj bí neaiapínfáriní.' riyaiwiaríñoi? Oweoi! Ámá takisí nání nigwí nínearápiríná xixeni nínearápí bí íwí nearáparigfáwa axípi dñj sixí uyigfáyoni dñj sipí níwiro nání 'Gorixo amípi ayá tñj bí mñni winfáriní.' yaiwiaríñwáraní? Oweoi! ⁴⁷ Ámá dixíyoni óf e síñwí níwiniri yayí níwirfnáyí, 'Ámá wí yariñgáyí tñni xixeni mimóní múroariñwini.' riyaiwinaríñoi? Oweoi! Ámá Gorixomi mñxídpá yariñgáyí aí axípi seyíné yariñgápa eni e yariñagfá nání e miyaiwipani. ⁴⁸ Ayínání segí séno, aníñami ñweaño wé róniñj nimóniri ámá nanj ayo tñni sipí ayo tñni aí dñj sipí níwiri nanj wiaríñipa seyíné eni axípi e wirfíni.

6

Arirá níwirfná epaxípi nání uréwapíyíñj nánirini.

¹ "Seyíné 'Nanj owiimíni.' níyaiwirfná ámá síñwí níseaníro weyí seamepíri nání wigí síñwí anigíe dání miwipani. Seyíné e nerónáyí, séno, aníñami ñweaño ríwéná ayá tñj wí seaiapínfámani. ² Ayínání 'Uyípeayíyo arirá níwiri rípi mñni owimíni.' níyaiwirfnáyí, ámá sipí erí nanj erí yariñgáyí ámá síñwí nínaníro weyí onímépoyiniri wigí ámá womí 'Pékákí níra xámi nímeaí.' nuriri óf eraní, rotú aníyorani, yariñgápa mepa éfrixini. Nioni nepa searariñini. Ámá weyí numerfnáyí ayí wigí wimónariñipi ríxa meariñagfá nání ríwéná Gorixo ayá tñj bí wimíniri enípi meapírfámani. ³⁻⁴ 'Uyípeayíyo arirá níwiri rípi mñni owimíni.' níyaiwirfnáyí, wé núkaúni tñni miwipani. Ná wúni tñni ínimí ikwisófrixini. Ínimí e níwirfnáyí, ápo Gorixo síñwí níseaniri ríwéná yayí níseairí amípi ayá tñj xí seaiapímñiri yariñipi ananí níseaiapínfáriní.

Gorixomi rixiñj nurífná urípaaxípi nání uréwapíyíñj nánirini.

⁵ "Seyíné rípi eni Gorixomi xwíyíá rírimí níwirfná ámá sipí riri nanj riri yariñgáyí ámá síñwí nínaníro weyí onímépoyiniri ge ge ámá obaxí tñj e rotú aníyorani, óf osisagwíyorani, éf níroro Gorixomi xwíyíá rírimí wiaríñgápa mepa éfrixini. Nioní nepa searariñini. E yarfna ámá síñwí níwiníro weyí numerfnáyí ayí wigí wimónariñipi ríxa meariñagfá nání ríwéná Gorixo ayá tñj bí wimíniri enípi meapírfámani. ⁶ Seyíné Gorixomi xwíyíá rírimí níwirfná re éfrixini. Dixí aníyo ínimí nípawiri ówanj níyárimáná dixí ápomi ínimí dání rírimí wirfíni. Seyíné ínimí dání nerfnáyí, Gorixo síñwí níseaniri ríwéná amípi ayá tñj xí seaiapínfápi ananí níseaiapínfáriní. ⁷ Gorixomi xwíyíá rírimí níwirfná ámá Gorixo nání majfáyí omí xwíyíá rírimí níwirfná ayá wí níra nuro 'Nene e nerfnáyí, Gorixo arfá neainiñoi.' níyaiwiro yariñgápa mepa éfrixini. ⁸ Seyíné amípi wí nání dñwí níkeamóníro siní segí séno Gorixomi yariñj miwipa enána o ríxa xámi nijfá imóniñagí nání Gorixo nání majfáyí yariñj ayá wí níwia nuróná yariñgápa mepa éfrixini. ⁹ Gorixomi xwíyíá rírimí níwirfná re urírfrixini, 'Negí ápoxini, aníñami ñweañoxini, "Ámá tñni joxini ñwíáoxi enagí nání wéyo orímépoyí." neaimónarini. ¹⁰ "Joxi xwioxíyo

mimeámí nineairí neameñwearíá nání oimóníní.” neaimónaríní. Anjnamí amípí joxí “E oépayí.” simónarínípi nání yarigfápa nene “Xwíá rírímí ení axípi e oyaneyí.” neaimónaríní. ¹¹ Agwí sá ríyi aiwá naní nání neaiapeí. ¹² Ámá nene íwí neaífáyo yokwarímí wiiarínwápa joxí ení nene yokwarímí neaií. ¹³ Ámá wí ení eánigfárfanírí iwamfó owíwapíyípayínírí sñwí mñeanípaní. Obo mímíwíaiíkí neainígínírí awí neameñweáírxíní. [Xwioxíyo mimeámí nineairí píraníní neameñweapaxoxí imónírí ení síxí eánipaxoxí imónírí ikínipaxoxí imónírí enjoxí, íníná ayí joxíní enjagí nání raríníní. “E e imóníwínígíní.” neaimónaríní.] Goríxomí ríxíní nuríríná e urífríxíní. ¹⁴ Seyíné ámá wí íwí seaífáyo yokwarímí wíánáyí, séno Goríxo, anjnamí ñweaño seyínéyá ení yokwarímí niseaiínjoi. ¹⁵ E nerí aí íwí seaífáyo yokwarímí mñwípa eánáyí, segí séno ení seyínéyá yokwarímí seaiínmenínjoi.

Aiwá ñwíá nñwirárínírná epaxípi nání uréwapíyíní náníríní.

¹⁶ “Seyíné aiwá ñwíá nñwirárínírná ámá sípí ero naní ero yarigfáyí símí nñyímíro yarigfápa mepa éfríxíní. Ayí ámá sñwí nñraníro símímaní síyó xenáná ayí re yaiwíprí ‘O aiwá ñwíá ñwiráríníñoríani?’ oyaiwípayínírí emearigfápa mepa éfríxíní. Nioní nepa re seararíníní, ‘Ayí ámá weyí onímépayínírí e nero wigí wimónarínípi ríxa ámá weyí uméagíá nání ayá tñí ríwéná wimínírí enípi wí meapírfámaní.’ seararíníní. ¹⁷⁻¹⁸ Seyíné aiwá ñwíá nñwirárínírná ámá ‘O aiwá ñwíá mñweañoríní.’ yaiwíprí nání dñá komíxí níníro símímaníyo wayí nñróníro éfríxíní. Seyíné yumí e nerínáyí, segí séno Goríxo sñwí nñseanírí ríwéná yayí nñseairí ayá tñípi bí mñn nñseaiapínfáriní.

Amípí ayá tñípi anjnamí otípayínírí uréwapíyíní náníríní.

¹⁹ “Xwíá tñyo amípí ayá rímíxarínípi wí ípíkwíyí xwírfá ikíxerí wí nñgiyí kirí wí ríweaxwí imóníro nñkwírí nñpáwíro íwí mearo epaxí enjagí nání wíní wíní nání dñí nñmoro nñmeaayíro mñtípa éfríxíní. ²⁰ Seyíné Goríxoyá sñwíyo dání wé róníní nímóníro yumí ámáyo arírá nñwirínáyí ayí seyíné amípí ayá tñípi anjnamí awí eámeámíníyí yárarínjoi. E ípíkwíyí wí xwírfá ikíxerí nñgiyí kirí ríweaxwí imóníro nñkwíro nñpáwíro íwí mearo epaxí mímóníní. ²¹ Segí amípí naní ayá rímíxarínípi xwíá tñyo weñánáyí ayí xwíá tñyo nání dñí mopírfáriní. Anjnamí weñánáyí ayí e nání dñí mopírfáriní.

“Sñwí uyíwíñíyí imóníní.” uréwapíyíní náníríní.

²² “Segí sñwí ayí uyíwíñíyí imóníní. Sñwí tñn píraníní naníro wé róníní nerónáyí dñí naníní aumaúmí níníro segí xwioxíyo wíáníní seaókiaríní. ²³ E nerí aí segí sñwíyo dání íwí nání nanírónáyí segí dñí xwioxíyo síáníní yimíxárinarínjoi. Díxí xwioxíyo wíáníní ónínípi sá nñyimíxírínáyí ayí aga sá xaiwíñíní yimíxárinarínjoi.

Aiwá tñn aikí tñn nání ududí winaríní nání uréwapíyíní náníríní.

²⁴ “Ámá wo ámá waúyá xínáíníní nímónírí omíní wíipaxí meníní. E nerínáyí wíomí dñí síxí nuyírí wíomí dñí peá nímorí nerí wíomí píraníní ayá tñn nñxídrí wíomí peayí nñwianírí enínjoi. Seyíné nñgwíyíyá omíní wiiaríníníní nímóníro ‘Nñgwí wí mñnímúropa oení.’ nñyaiwírfá, Goríxoyá omíní wiiaríní woxíníní imónípaxí meníní. ²⁵ Nioní re seararíníní, “Aríge píraníní ñweaníréwíní?” mñrípá nero aiwá tñn iníyí tñn nñpírí nání ududí mepa ero iyíá aikí amípí waráyo yíníprí nání ududí mepa ero éfríxíní.’ seararíníní. Ayí rípi nání seararíníní. Segí dñí jfáyí aiwá nání moarigfáyo seáyí e imónírí wará jfáyí ení aikí yínarigfáyo seáyí e imónírí enjagí nání seararíníní. ²⁶ Seyíné iní nání dñí mópayí. Iní aiwá íwíá urírí aiwá mirí anjño awí eámeámí yárirí mepa yarigfá aiwí segí séno Goríxo, anjnamí ñweaño nñmerí aiwá mñn wiarínírní. Seyíné ‘Injowa neamúronjoi.’ rñyaiwiarínjoi?

Oweoi. ²⁷ Seyíné woxi, ‘Sepiá ámi bi oimónimíni.’ niyaiwirí ududí éoxi sepiá ámi bi imónariñíraní? Oweoi. ²⁸ Seyíné api aí wí mepaxí imóniñagí nání aikí nání pí nání ududí yaríñoi? Ará adowayí amíyo ení náina nání díní mópoyí. Aníñí miní iyíá óf earí aikí yirí yaríñíraní? Oweoi. ²⁹ E nerí aí nioní re searariñíni, ‘Ení ná negí mǐxí ináyí Soromono níkiníri okiyíá niníísáná adowayí api tñni xixeni mimóniñíni.’ searariñíni. ³⁰ Goríxo adowayí tñni aráyo —Ará agwí eníyo ananí niyoaro sía wiyimí ría ikearípríáríni.’ uríñíniñíni. Wiepísaríñíyí “Goríxo ará nání ayá s’wí muroaríni.” oyaiwípoyníri Jisaso e nuríri re uríñíniñíni, “Oxí apíxíyíné, Goríxomí díní onímiápi ikwíroarígíáyíné Goríxo adowayí tñni aráyo okiyíáñíñí yaríñagí nání soyíné ení anípxí aikí e seayíríñíáríni. ³¹ Aiwá tñni iniígí tñni pí naníréwíniñí ududí mepaní. Aikí ení pí yínaníréwíniñí ududí mepaní. ³² Émá yí, ámá Goríxo nání majíáyí api nípiñí nání aníñí miní nero meañíro yarígíáríni. E nerí aí segí séno, anínamí ñweaño seyíné api nípiñí nání seainaríná o ríxa níjía imóniñagí nání seyíné axípi e mepa éfríxíni. ³³ Amípi api meámíniñí nání mepa erí ‘Wé róníñí Goríxo yaríñípi nioní oimónimíni.’ niyaiwirí erí Goríxo xwioxíyo míméámí níneairí neameñweañé páwirí nání amípi x’o wimónariñípi erí neríñáyí, Goríxo ananí api nípiñí nísiiníáríni. ³⁴ Ayínáni ‘Wíáríná aikí pí yínírane aiwá pí nírane yaníwáríani?’ niyaiwiro ududí mepaní. E nerí ná ududí sía wiyimí epíráyí tñni nawíní axínáni ní kumíxiro ayá wí ududí yaríñoi.

7

Píné meararígíá nání uréwapíyíñí náníni.

¹ “Goríxo seyíné ení xwíyíá seamearíniñíniñí ámá wíyo xwíyíá mumearípa éfríxíni. ² Seyíné ámá wíyo xwíyíá umeararígíápa Goríxo ení xwíyíá seamearíñíáríni. Seyíné ría tññí numearíñíáyí, Goríxo ení ría tññí seamearíñíáríni. ³ Seyíné ‘f’wí amípi e mepaní.’ urígíápimí dání Goríxo apimí dání xwíríxí seameníáríni. Joxíyá f’wí yaríñípi síñwíyo ír’óníñí wéñagí aiwí mísékíñariñagíñíñí dǐxí ámá imóníñí wo f’wí onímiápi yaríñípi síyikwíñíñí ñweañagí pí nání wíñariñíniñí? ⁴ Íkía ír’ó dǐxí síñwíyo wéñáná dǐxí ámá imóníñí woyá síñwíyo síyikwí ñweañagí níwíniñíro aríre ‘Oríméámíni.’ uraríñíniñí? ⁵ Joxí naní erí sípi erí yaríñoxíni, joxíyá ení ír’ó urí wéñípi xámí emí nímamónímáná síñwí píráñíñí níwíniñí oyá síñwíyo wéñípi ení ananí emí umamoríniñí. ⁶ “Segí memíá odípi xwíríñwí osaxípríxíniñí odípi yaríñe xwíá e mítarígíápa xwíyíá naní Goríxoyá ení ámá ‘Ayí pí píneríani?’ yaiwiarígíáyí aríá níwirí aí r’wíminí mamopíríxíniñí murípa éfríxíni. S’wí s’wí nearopíríxíniñí amípi naní míni m’wiarígíápa xwíyíá Goríxoyá ámá aríá m’wííáyí xeaníñí seaíaríxíniñí murípa éfríxíni.

Goríxomí ríxíñí ur’fríxíniñí uréwapíyíñí náníni.

⁷ “Seyíné Goríxomí yaríñí níwiro segí seaimónariñípi nání ríxíñí uráná o ananí míni seaíaríñíáríni. Ríxíñí nuríri amípi wí o tññí e dání píáníñí neríñá ananí meapíráríni. Ríxíñí nuríri wá e nírómáná wakwí óránániñí éáná Goríxo ananí aríá nísirí aní ówaníñíñí seaíkwíiníáríni. ⁸ Ayí rípi nání searariñíni. Ámá níni gíyí gíyí yaríñí níwirí wigí wimónariñípi nání Goríxomí ríxíñí nuríñíáyí ananí meaarígíáríni. Yaríñí níwirí Goríxo tññí e dání píáníñí neríñáyí ananí meaarígíáríni. Yaríñí níwirí Goríxoyá wá e éf nírómáná wakwí óránániñí éáná o ananí aní ówaníñíñí wíkwíiaríñíni. Ayínáni ananí Goríxomí yaríñí wíayíríxíni. ⁹ Seyíné re éf ñwíxapígíáyíné woxí dǐxí íwo aiwá nání ríxíñí ríráná xéñwí síñá reñíyí nímearí umeaiaríñíraní? Oweoi! ¹⁰ Dǐxí íwo peyí nání ríxíñí ríráná sídírí reñí nímearí umeaiaríñíraní? Ayí ení ananímaní. ¹¹ Seyíné f’wí néra warígíáyíné aiwí segí

niaíwí rixinjí searána amípi awiaxíyí m-ini wiarigfáriní. E nerí aí segí séno, anjnamí ηweanoyí anjipaxírini. Gíyí gíyí rixinjí urána amípi nanjipí ananí m-ini winigini. ¹² Seyíné ‘Ámá e oneaiípoyí.’ niyaiwirínáyí, seyíné ayo ení axípi e wiiríini. Njwí ikaxí Moseso níriri eanjipi t-ini xwíyá wá rókiamoagfáwa nírro eagfápi t-ini api e rininjagi nání rarinjini.

Íwí ininjíyáú nání uréwapíyinjí nánirini.

¹³⁻¹⁴ “Íwí onígí ininjíyíkwínimi páwianiro éfríxini. Ayí rípi nání seararinjini. Íwí rfwéná Goríxo xeaninjí winífa nání ininjíyí óf xwé ininjagi nání ámá obaxí Goríxo nání dínj mímó ayimi nípáwiro wigí dínj t-ini néra warinjoi. Ayínání seyíné óf Goríxo rfwéná dínj aninjí íníná ηweapírfa nání seaiapínfa nání onígí ininjíyíkwínimi páwipírí nání aninjí miní o rinjipimi níxídiró éfríxini.

“Ámá íkíáninjí imóninjoi.” uréwapíyinjí nánirini.

¹⁵ “Mimóní wá rókiamoarigfáwa wigí dínj ínimíníyí sfwí sayí sí roarinjí yapí nimónimáná aiwi seyíné tfámíni nibíríná sipísipí yapíninjí awayini yarigfápa nimónimi seaimeapíríarini. Ayínání síjwí t-ini eríini. ¹⁶ Seyíné íkíá nanj wéina níwiníríná ‘Ana nanjnarini.’ ríro sipí wéina níwiníríná ‘Ana sipínarini.’ ríro yarigfápa sipí imóninjí mimóní wá rókiamoarigfáwa yarigfápi níwiníríná ‘Yapí ríneaíwapíyarinjoi? Nepa Goríxoyáowamani.’ yaiwíríxini. Ámá yapí seyíné seaíwapíyaníro báyí ekíríkwíninjí imóninjoi. Wainí sogwí ekíríkwíyo darigfáraní? Oweoi! Íkíá pikí sogwí enjwíxíyo darigfáraní? Oweoi! ¹⁷ Rípi ení axípirini. Íkíá nanjyí sogwí nanj wearinjírini. Sipíyí sogwí sipí wearinjírini. ¹⁸ Íkíá nanjyí sogwí sipí wepaxí mimónini. Sipíyí sogwí nanj wepaxí mimónini. ¹⁹ Íkíá níní sogwí nanj míwéyí nídikárró ríá ikeaararigfáriní. ²⁰ Ayínání seyíné íkíá sogwíyo níwiníríná nijfá imónarigfápa sipí imóninjí mimóní wá rókiamoarigfáwa yarigfápi níwiníríná ‘Goríxoyáowamani.’ yaiwíríxini.

Goríxo “Joxi nání nioní majfáriní.” urínigínirí uréwapíyinjí nánirini.

²¹ “ ‘Ámá Jisasomí “Ámínáoxini, Ámínáoxini” urarigfá níní xegí xano, anjnamí ηweano xwioxíyo mímeámí nerí píraninjí umenjweante páwipíríarini.’ míyaiwipani. Ámá xfo wimónarinjipi xídarigfá gíyí gíyí, ayíni nípáwiro ηweapíríarini. ²² Sfá Goríxo ámá níyoní mí ómómíxímí enfáyimi ámá obaxí re nírayipíríarini, ‘Ámínáoxini, Ámínáoxini, nene yoí joxiyáyo dání xwíyá wá rókiamoagwáriní.’ níniríro ‘Yoí joxiyáyo dání imfó míxí umáinowárágwáriní.’ níniríro ‘Yoí joxiyáyo dání emímí obaxí wíwapíyagwáriní.’ níniríro epíríá enjagi aiwi ²³ ámá níyíyá síjwí anígíe dání re urímfáriní, ‘Seyíné nání nioní nijfá wí mimóninjini. Ríkíkíró yarigfáyíné nioní píní níníwiárími úpoyí.’ urímfáriní.

Anj mírarígíwáú nání uréwapíyinjí nánirini.

²⁴ Ámá gíyí gíyí nioniyá xwíyá rípi arfá nínirí xixeni e nínxídirínáyí ayí ámá síjá anj nímiríná dínj píraninjí nejwiperí xwíá nímiga níwerí síjá piará ínimi yapíninjínamí dání síjá piará anj mírínfápi e dání níkíkíróa níyapírí mírarinjóninjí imóninjoi. ²⁵ Iniá earí iniígí waxí xwé weapírí rfwípí erí nerí aiwi anjwá síjá ínimi yapíninjínamí dání níkíkíróga yapíninjagi nání níkwierómioanjínigini. ²⁶ Ámá gíyí gíyí xwíyá nioní rarinjápi arfá níniro aí xixeni mepa nerínáyí ayí ámá síjá anj nímiríná majímajfá níkarínirí iníkiyo seáyí e dání síjá níkíkíróa níyapírí mírarinjóninjí imóninjoi. ²⁷ Iniá earí iniígí waxí weapírí rfwípí erí yaríná anjwá níkwierónowirí ríwí níra piéronínigini.” Jisaso e nurírí ²⁸⁻²⁹ xwíyá api nípíní ríxa níra núísáná enjáná ámá e epíroyí egfáyí o njwí ikaxí eáninjipi

mewegfáwa uréwapiyarigfápa muréwapiyí néní tñjóniñj uréwapiyarñagí nání ududf néra ugfawixini.

8

Peyiyf imóniñj womi nanf imixiñj nánirini.

¹ Jisaso nuréwapiyíisáná dfwf mñjyo dání weaparfná oxí apixf niaíwí obaxf númí weaparfná re enjñigini. ² Ámá peyiyf imóniñj wo nñbirí nñwímeari mñj xwáfayo nñkwírorí re urñjñigini, “Ámínáoxini, joxi nioní nání ‘Nanf owimiximíni.’ nñyaiwirfná ananí nanf nímixipaxoxirini.” urfagi ³ Jisaso wé feapá nñwirí seáyí e nñwikwiárirí “‘Joxi nanf oimónini.’ nímónarini. Ríxa nanf imónei.” uráná re enjñigini. Peyiyf imóniñj nanf imónifagi ⁴ Jisaso re urñjñigini, “Joxi nioní nanf simixfáyf nání amíná nurí ámáyo áwanf murípaní.” nurirí ámá o Moseso enjíná ñwí ikaxí ragípi mé ámáyo xewanñjo áwanf nura emenigini e nurirí ámí re urñjñigini, “Amíná apaxípaniñj imónigfáwa tñj e nání nurí womi síwá nñwinirí nanf rídiyowá nání negf arfo Moseso enjíná sekaxí nearagíyí bñ mñni wírrixini. Goríxo nání rídiyowá síarirí joxi nanf imónifpi nání áwanf rirí oenirí mñni wírrixini.” urowárñjñigini.

Porisf woyáyf womi nanf imixiñj nánirini.

⁵ O añf yof Kapaneamiyo rémóaná wauyf porisf amíná imóniñj wo nñwímeari waunf ríxiñj nurirí ⁶ re urñjñigini, “Ámínáoxini, gí inókiniñj nímónirí omñj nñiarñjo enj nñni síwímí nerí nñwerí rñniñj xwé winarini. Ananí nanf imixiréini?” urfagi ⁷ Jisaso re urñjñigini, “Ananirini. Nioní nurí nanf imiximíni.” urfagi aí ⁸ porisf amíná imóniñj re nñyaiwirí “Porisf wa nioní inimi nurñniñjpa simixíyí ení Jisasomi inimi wurñini.” nñyaiwirí re urñjñigini, “Ámínáoxini, nioní ámá wé róniñj joxi tñni xixeni mimóniñj nanf joxi gí añfyo fwiapíxaxí mimónini. E nerí aí joxi re dání ‘O nanf oimónini.’ ráná gí omñj nñiarñjo nanf imóniniñjo. ⁹ Ayf rípi nání seararñjini. Nioní ení ámá omñj ‘Ayf ayf ei.’ nñrarigfáwami inimi wurñniñj. Nioní ení porisf wa inimi nurñniñjo. Womi ‘Joxi añf ui.’ uráná sa ananí arfá nñnirí warñjñirini. Womi ‘Bei.’ uráná sa xixeni barñjñirini. Gí inókiniñj nñiarñj womi ‘E ei.’ uráná xixeni yarñjñirini.” urfagi ¹⁰ Jisaso arfá e nñwirí nání ududf nerí ámá xfomi númí warigfáyo nñkñimónirí re urñjñigini, “Isireriyíné woxi ámá ro dñj seáyí e nñnñkwírorí yarñjñipa xixeni e dñj mñnikwíroarñjagi síñwí ranñjñirini. ¹¹ Nioní re seararñjini, ‘Ámá Goríxo xegíyí xwioxíyo mñmeámí nerí píranñj umenñweañáná émá obaxí sogwí fwiaparñjñimí ñweagfáyf tñni sogwí wearñjñimí ñweagfáyf tñni nññiro segí arfowa Ebñramo tñni Aisako tñni Jekopo tñni nawíni aní nññwearo aiwá nñpñrñrñini. ¹² E nerí aí Isireriyíné, Goríxo añpíxaxí xwioxíyo mñmeámí nñseairí seamenñweapaxíyíné Goríxo menñweante dání sfá yinñjñimí seamoaiáná e dání mñmenññwí ayíkwí mñsearñnfá enagi nání ñwí earo manf síwí rñkwíñiro epñrñrñini.’ seararñjini.” nurirí ¹³ wauyf porisf amíná imóniñjomi re urñjñigini, “Díxí añf ui. Joxi ‘O e epaxorini.’ nñniaiwirí dñj nñkwíroarñjñipi xixeni ríxa oimónini.” urowáráná axíná xegí omñj wñiarñjo ríxa nanf imóniñjñigini.

Pitaomi xñeagwími nanf imixiñj nánirini.

¹⁴ Jisaso Pitaoyá añfyo nñpáwirfná wenñj éyf wñññjñigini. Pitaomi xñeagwí wará ríá pírf wñiarñjagi íkwianñwíyo sá riyí wenñj nñwññirí ¹⁵ wé seáyí e ikwiáraná re enjñigini. Ríá pírf pñni wñáraná nñwiápññimeari Jisasomi aiwá nñxerí wñññigini. ¹⁶ Ríxa sogwí wéaná ámá e dánfýf wigf ámá imfó dñj xixéroarñjñyí obaxí o tñj e nñméra nññiro wáráná oyá xwíyá tñni mñxí umáñnowárayirí símñxíyí nñni ení píranñj imimiximí erí enjñigini. ¹⁷ Goríxoyá xwíyá wíá rókiamoagí Aisaiayí rñññjo ámá xegí xiáwowayá xwíá piáxfyo dání iwiaronfo nání xwíyá nññirí eanf rípi, “Xewanñjo negf

símixíyí tñní uraní tígíáyí tñní naní imím+xímí enáríní.” ríñpí ríxa xíxeni imóníní nání Jisaso e enínigíní.

Ámá “Oríxídaneyí.” urígíá náníní.

¹⁸ Jisaso ámá oxí apíxí obaxí omí ikwíkwierí wiaríñagía nívíníri xegí wiepísaríñowamí sekaxí re uríñínigíní, “None ipíwámí jfaríwámí dání xemoaní nání ewéyo píxemoánípoiyí.” uraríná ¹⁹ ñwí ikaxí eáníñpí mewegíáyí wo nívírí re uríñínigíní, “Nearéwapíyaríñoxíní, añí amí gímí gímí nání úáná nioní númí ríxídímefáríní.” uríagí ²⁰ o re uríñínigíní, “Sfíwí sayí sá wenfa nání sñá siríríkí tñíríní. Iní ení sá wenfa nání níní tñíríní. E nerí aí ámá imóníñáoní sá wémfa nání añí wí meníní.” uríñínigíní. ²¹ Xegí wiepísaríñíyí amí wo re uríñínigíní, “Ámínáoxíní, gí ápo tñní nínwearníáná o ríxa péaná xwíá nívewarímoní númí ríxídímefá nání ananíraní?” uríagí aí ²² Jisaso ámá xómí dñí mívíkwíroarígíáyí nání re uríñínigíní, “Xegí píyí wíá xwíá weyaríñíní sñwí nívíníri nioní númí nixídeí.” uríñínigíní.

Ipi imeamíkwí yaríñpí samíñí imíxíñí náníní.

²³ E nurímí ewéyo píxemoánáná xegí wiepísaríñowa ení nípíxemoáníro ipíyo oríwámí dání nání níméamí waríná re enínigíní. ²⁴ Ríwípí xwé nerí inígí imeamíkwí neríná ríxa ewépá mívíarómíníri yaríñagí aiwí Jisaso sá maiwí wenagí ²⁵ wiepísaríñowa nuro saiwíarí nívíro re urígíawíxíní, “Ámínáoxíní, ríxa nívemávíarópaxíriní. Arírá neaí.” uríagí ²⁶ o re uríñínigíní, “Díñ onímíapí nívíroarígíoyíné pí nání wáyí seainaríní?” nurímí nívíarínímearí re ríñínigíní, “Imíñ tñní inígí tñní samíñí owearíní.” ráná re enínigíní. Imíñ píní wíarírí inígí wíñwí mé ríwoarírí nerí ññíá imónáríñínigíní. ²⁷ Níníá imónárítagí nívíníro re rínígíawíxíní, “Pí ámáorfaní? Imíñ tñní inígí tñní arfá nívírí samíñí wearíáyoyí.” rínígíawíxíní.

Ámá imfó xíxéroarígíwáumí míxí umáíníñí náníní.

²⁸ O tñní xegí wiepísaríñowa tñní oríwámí dání ámá yoí Gadarayí añyí tñí e nívíékínímearo ewéyo dání ayoááná ámá imfó dñí xíxéroaríñí wáú —Awáú imfó nímóníri sayí e roñagí nání ámá óyímí mívparígíaríní. Awáú xwáripá ámá tayarígíá tñí añwí e dání nívírí nawíní órórí níníro ²⁹ xwamíání re urígísisíxíní, “Níáíwí Goríxoyáoxíní, joxí pí neaimíníri bariñíní? Goríxo ríwéná ríníñí neaiapíníní sñí enáná joxí ríníñí neaiapíníní ríbaríñíní?” nuríro ³⁰ odípí obaxí bí ná jfámí nírómáná aiwá naríñagía nívíníro ³¹ ríxíñí re urígíawíxíní, “Joxí míxí nívemáínírináyí, odípíyo oxíxérópoyíníri sñwí neaneí.” uríagí ³² o “Emaní!” uríagí ámá awáumí píní nívíarímí odípímí xíxéroáná re enínigíní. Pímaní mívíarónímí añí imegíní wéíáyí ipíyo igwíá nuyíroo inígí nívnamíro píyí egíawíxíní. ³³ Píyí éagíá odípí awí mearoarígíáwa sñwí e nívínímí wígí añí apímí nání mírí nuro odípí inígí namíápí tñní ámá imfó xíxéroarígíwáú ení naní imóníri éipí tñní nání repíyí wíáná ³⁴ ámá oxí apíxí níní añí apímí dáníyí Jisasomí wímearíro nání nuro omí nívíníro ríxíñí “Joxí neneyá xwíá re píní nívewíarímí wí e nání uí.” urígíawíxíní.

9

Ámá ení níní sívímí enómí naní imíxíñí náníní.

¹ Jisaso ewépámí nípíxemoáníri nínwearní níméamí oríwámí dání nívemaurí xegí añí ñweaaríñpímí nírémorí ñweañáná ² re enínigíní. Ámá wa ámá ení níní sívímí ení wo íkwíaríwíyo nítímáná níméamí báná Jisaso awa “O ananí naní neaimíxíyipaxíriní.”

niyaiwiro xíomí dínjé wíkwíroarínagá níwíníre enjé síwímí enjomí re uríniginí, “Ámá roxíní, joxí ayá síwí míríropaní. fíwí joxí yarínjépi ríxa yokwarímí síáríní.” uráná re enjíniginí. ³ Nwí ikaxí eánínjépi mewegíáwa wígí xwioxíyo dání dínjé re nípkíga ugíawixíní, “Ámá ro ‘Goríxo yarínjépi epaxoníríní.’ níyaiwirí nítríná Goríxomí ríperírí umearíní.” Íníní dání dínjé e yaiwiarínagá nání ⁴ Jisaso dínjé adadé níwirí níjé nímonírí re uríniginí, “Pí nání segí dínjéyo dání ‘O Goríxomí ríperírí numerí yaríní.’ níaiwiarínjé? ⁵⁻⁶ Nioní enjé síwímí enjomí ‘Díxí fíwí yarínjépi ríxa yokwarímí síáríní.’ uráná soyíné ‘O néní tíjorífaní?’ níaiwípríréo? Omí ‘Nánjé nímonírí níwíápínímeámí anjé uí.’ uráná soyíné ‘O néní tíjorífaní?’ níaiwípríréo? fíwí yarínjépi yokwarímí níwíiríná íníní imónínagí nání e yaiwípaxí mimóníní. E nerí aiwí ámá imónínáoní nání ‘O xwíá tíyo níjwearíná ení fíwí yarígíápi yokwarímí wííní nání néní tíjorífaní?’ níaiwíprí nání síjwí nanípoiyí.” nurírí ámá enjé níwímí enjomí re uríniginí, “Joxí níwíápínímeárí díxí íkwíanjwí níxopemíxírí nímeámí uí.” uráná ⁷ o níwíápínímeámí xegí anjé e nání unjíniginí. ⁸ Xegí anjé e nání úagí oxí apíxí e epíroyí egíáyí síjwí e níwíníro nání dínjé níyeawáíro “Goríxo ámá ro néní tíjónínjé wímíxínjéfaní?” níyaiwiro xíomí yayí seáyímí dání umegíawixíní.

Matiyuomí “Níxídeí.” urínjé náníríní.

⁹ Jisaso e pínní níwíárímí nuríná ámá wo xegí yoí Matiyuoyí rínínjé takísí nání nígwí uráparígíá opisí anjéyo riwo njewanagí níwíníre re uríniginí, “Nioní níxídíméíríxíní.” uríagí o níwíápínímeárí númí uxídíniginí. ¹⁰ Jisaso xegí wíepísarínjéwá téní anjé Matiyuoyá nání nuro aiwá naríná ámá takísí nání nígwí uráparígíáyí téní fíwí aríkí yarígíá wíníyí téní omí níwímeáro nawíní aiwá narínagá ¹¹ Parisiowa síjwí e níwíníro xegí wíepísarínjéwámí re urígíawixíní, “Segí searéwapíyarínjé ro pí nání ámá takísí nání nígwí nearáparígíá tíyí téní fíwí aríkí yarígíá tíyí téní nawíní níjwearo aiwá narínjé?” uríagí ¹² Jisaso aríá e níwirí xewanínjé nání “Ámá fíwí yarígíáyo arírá wímíníre nání weapínjéfaní?” oyaiwípoiyíníre ewayí ikaxí re uríniginí, “Ámá símíxí míyarígíáyí xwírí tíjé e nání warígíáfaní? Oweoí, símíxí yarígíáyíní xwírí tíjé e nání warígíáfaní. ¹³ E nerí aí soyíné nuro xwíyíá enjíná wíá rókíamoagí Xoseao nítrírí eanjé rípi, ‘ “Rídiyowání Goríxoní nání nítríxíní.” mínimónaríníní. “Ámá wíyo nání ayá nurímíxíro arírá wítríxíní.” nímonaríní.’ nítrírí ríwamínjé eanjé apímí íá nírooro níjé imónípoiyí. Ayí rípi náníríní. Ámá ‘Wé rónínjé yarínjéwáénexíní.’ yaiwínarígíáyo ‘Nioní tífámíní bípoiyí.’ urímíníre nání weapínjéfaní. ‘fíwí yarínjéwáénexíní.’ yaiwínarígíáyo nání weapínjéfaní.” uríniginí.

“Díxí wíepísarínjéyí aiwá njwíá mójwírínayarínjé.” urígíá náníríní.

¹⁴ Jono wayí numeáa warínjéyá wíepísarínjéwá Jisaso tíjé e nání níbíro re urígíawixíní, “None téní Parisiowa téní Goríxo none nání yayí owiníníre aiwá njwíá njwírínayarínjéwá aiwí díxí wíepísarínjéwá pí nání aiwá njwíá mójwíríníní yarínjé?” uríagí ¹⁵ Jisaso xewanínjé nání “Omí wa nípkímáná enjéná wíepísarínjéyí dínjé sípí níwíiríná aiwá njwíá njwíríníprífaríní.” oyaiwípoiyíníre ewayí xwíyíá re uríniginí, “Ámá apíxí síjé meáo xegí ámá imónígíáyí téní njewanáná o nání dínjé sípí wípaxí meníní. E nero aí ámá wa omí anínímíxáná íná aiwá njwíá njwíríníprífaríní.” uríniginí. ¹⁶ “Xwíyíá Parisiowa nearéwapíyarígíápi téní Jisaso síjé nearéwapíyarínjépi téní kumíxípaxí mimóníní.” oyaiwípoiyíníre ámí ewayí ikaxí nurírí re uríniginí, “Ámá wígí soríá axenínagí níwíníroná rapírapí síní míkíkarínínjé bí nímeáro urí ófí ínínjéwá nípróro gwí kíwearígíáfaní. E nerínáyí, ígíá eánáná rapírapí síjé prófápi níkkíkaríníní urú xwé naxega unfáfaní. ¹⁷ Rípi ení

ámá iniigf wainf sifj memé wará sixf urfwámí iwajfá yarigfámani. E nerfnáyf, memé wará sixfwá nupiyinirfná iniigf wainf purí sixfwá xwirfá ikixéniri e eniginí. Wainf sifjyf memé wará sixf sifjfwámí yíanáyf, wará tfiní iniigf tfiní nípiaúni nanf enifjot.” urifjiniginí.

Apixf ragf anifj pwarifj wimí nanf imixiri miáf penjf wimí nanf imixiri enf nánirini.

¹⁸ Jisaso xwiyfá apí sini e urarfná re eniginí. Judayfyá rotú anf mewenj wo nibiri Jisaso síkwí tñf e mifj xwfáyo níkwírori re urifjiniginí, “Gf miáf ríxa pearini. E nerí aí joxí nibiri wé seáyí e wikwiáraná nanf oeni.” urifagi ¹⁹ o níwiápnimeari ními nuri wiepísarifjowa ení nawíni warfná ²⁰⁻²¹ re eniginí. Apixf wí —Í xegf ragf anifj pwarfná xwiogwí wé wúkaú síkwí waú múronjirini. Í “Niini oyá iyfáyoní amáf níronirfná nanf imóniminyirfani?” niyaiwia nibiri rfwíyo níronapimáná Jisasoyá iyfáyo sírfwí jfe amáf rónifjiniginí. ²² Amáf rónifagi Jisaso níkinimóniri ími síjwf níwini re urifjiniginí, “Gf ineyí, ayá síwf miriropani. Jíxi dñf nínikwírorifjipimi dání erfkiemeánfni.” uráná í ríxa nanf imónifjiniginí. ²³ Jisaso e dání nuri rotú anf mewenjyá anf e níremori oxí apixf epíroyf níyárimáná njwapé riro webí riro nero yaiwinifj yarifjagfa níwini ²⁴ re urifjiniginí, “Ríxa peyeápoyf. Miáf piyf menini. Sa sá weni.” urifagi ayf rípfá níro yarifjagfa aí ²⁵ níni miáf tñf e pñí níwiárimí ríxa nípeyeámáná enáná o nípawiri miáimí wéyo fá nímaxiriri mfeyoááná re eniginí. Miáf wiápnimeanifjiniginí. ²⁶ Í wiápnimeági xwiyfá o éfpí nání xwiyfá anf niyoní rínárimenifjiniginí.

Sifjwf supárigfí waúmi nanf wimixifj nánirini.

²⁷ Jisaso e dání warfná amá síjwf supárigfíwaú ními nuxfdiri rfaiwá re urifjisixini, “Negf mifxí ináyf Depitomi xiáwoxini, yawawi anani wá yeawianiréini?” nuri ²⁸ o ríxa anfyo nípawiri njweanagi awaú ení nípawiri wímeááná Jisaso yarifj re winifjiniginí, “Awagwí dñf nínikwírori ‘O anani síjwf supárigwfíyf nanf yeaimixipaxorini.’ ríniawiarifj?” urifagi awaú “Oyf, Ámináoxini, joxí e epaxoxirini.” urifagi ²⁹ o egf síjwfíyo wé fá nuxiriri re urifjiniginí, “Awagwí dñf níkwíroarigfípa xixeni oimónini.” uráná re eniginí. ³⁰ Awaú síjwf noxoari anifjisixini. Síjwf noxoari anifagi Jisaso arfá jiyikf nori re urifjiniginí, “Awagwí nioní eáíapí amá wíyo áwanf murimépa éisixini.” urifagi aí ³¹ awaú o tñf e dání nuríná xfo wífpí nání ami ami repiyf níwia emegfisixini.

Manf pfrónarifj womí nanf wimixifj nánirini.

³² Jisaso e dání warfná amá wí wigf amá imfó dñf xixéronagi nání manf pfrónarifj wo Jisaso pwarifje nání nímeámi níbiro wáraná ³³ o imfóyo mifxí umáinowáraná manf pfrónarago ríxa xwiyfá rarifjagi oxí apixf e epíroyf egfáyf síjwf e éagi níwiniro ududf nero re níra ugfawixini, “Aga eníná eníná aiwí Isirerene amá wo e yarifjagi winagwámani.” níra úagfa aiwí ³⁴ Parisiowa re rígfawixini, “Obo, imfóyo umenjweanoyá dñf tñí mifxí umáinowárarifjirini.” rígfawixini.

Jisaso amá nání wá wianifj nánirini.

³⁵ Jisaso Judayfyá anf xwéyo tñí onimíayo tñí nemerfná wigf rotú anfyo nípawiri uréwapiyemeri xwiyfá yayf winipaxfpí —Apí Goríxo amá xfo xegf xwioxíyo nímeámí nerí píranifj umenjweanfapí nání ríinifjirini. Apí nání wáf urimerí amá símifxí xixegfni yarigfáyo tñí uraní xixegfni imónigfáyo tñí nanf imimiximí wiemeri nerfná ³⁶ amá oxí apixf epíroyf egfáyf sipísipf xiáwo mayf nerfná úrapí nero dñf símigwí níyinirónifj wiároárinarigfápa yarifjagfa níwini wá níwianiri ³⁷ amá xwiyfá Goríxoyá wáf urímepírfá nání obaxí mimónifjagi nání xegf wiepísarifjyo re urifjiniginí, “Aiwá omifjyo pfrípfí inarifjagi aiwí amá nímpírfá nání obaxf menini.

³⁸ Ayináni Gorixomi rixini re uripoyi, ‘Ámá aiwá apí rimiipíri nání dixí omiñí tñí e nání urowáririxini.’ uripoyi.” uriniñigini.

10

Wáí wurimeiarigfáwami ení sixí weámixowárirí sekaxí urirí ení nánirini.

¹ Jisaso xegí wiepísarini wé wúkaú síkwí waú awami “Awí eánipoyi.” nurimáná awa ámá imfó dñí xixéoariniyo mixel umáinowáriró ámá simixel xixegíni yarigfáyo tñi uraní xixegíni imónigfáyo tñi naní imixiro epaxí imónífrixinirí ení weámixowárinigini. ² Xegí wáí wurimeiarigfáwa, wé wúkaú síkwí waú imónigfáwa wigí yoí rowarini. Xámiño Saimonorini. Ámi yoí bí Pitaoyi wírininorini. Xegí xogwáo Adíruorini. Sebediomí xewaxowáú Jemiso tñi xogwáo Jono tñinirini. ³ Piripo tñi Batoromuo tñinirini. Tomaso tñi Matiyuo tñi —O takisí nání nigwí urápagorini. O tñinirini. Arípiasomí xewaxo Jemiso tñi Tadiaso tñinirini. ⁴ Saimono —O ámá “Émáyo mixel oxí dowáraneyi.” rarigfáyí tñi nawíni ní kumixinirí emeagorini. O tñi Isikarioti dání Judaso —O Jisaso nání miyí urinorini. O tñinirini. ⁵ Jisaso wé wúkaú síkwí waú awami nurowáriríná sekaxí nurirí re uriniñigini, “Soyíne nuróná émáiyá aní tñimíni mupani. Samariayí —Ámá ayí Judayí tñi xepixepá rónarigfáyirini. Ayíyá aníyo nání ení mupani. ⁶ Soyíne negí Isireriyí —Ayí sipísipí xiáwo píranini mímearíná ami ami uniamoariniñi imónigfáyirini. Ayí tñí e nánini úpoyi. ⁷ Soyíne nuróná wáí re urimeríni, ‘Gorixo xó xegí xwioxíyo mímearí níneairí neamenweani anwi ayo enagi nání segí íwí yarigfápi ríwímíni ní mamoro ní saníro ñweáfrixini.’ urímero ⁸ ámá simixelyo naní imímixelmí ero ámá péfáyo dñí sixí numímero saiwiárfí wiro ámá peyíyí tífáyo wigí wará naní wímixiro imfó dñí xixéoariniyo mixel umáinowáriró eméfrixini. Soyíne nioní ení eánini anipá ení seaeámixowárfáyí nání soyíne ámá simixelyo naní imímixelmí níwiríná nigwí nání murípa nero sa anipá naní imímixelmí wífrixini. ⁹ Soyíne níwaníro neríná nigwí sixí imoarigfáyo nigwí xwéraní, onímíaraní, nímearo sixí nímero nímeámí mupa ero ¹⁰ íá árupianí aí tñi nímaními mupa ero iyíá wúkaú raiwakíyí mepa ero síkwí sú níyíníro aiwí ámi waú mímeapa ero xoyíwá nímaxirími mupa ero éfrixini. Ayí rípi nánirini. Ámá arírá wiarigfómi ananí aiwá mání wiarinagfá nání soyíne ení aiwá ananí seaiapírfá enagi nání amípí nímeámí mupa éfrixini. ¹¹ Aní xwé bimíraní, onímíá bimíraní, níremoríná ámá aní apimí ñweagfáyí ámá go go íwí amípí míyarinomi níwiniríná oyá aníyo nípáwiro aní apimí pñi níwiármí upírfíná nání o tñiní wéfrixini. ¹² Ámá ‘O tñi oweaneyí.’ yaiwífoyá aníyo nípáwiríná ayo yayí níwiro “Gorixo píranini oseamení.” neaimónarini.’ urífrixini. ¹³ Ayí ení yayí níseairo segí pñe aríá seaiptíri nání wimónánáyí, soyíne yayí níwiríná uríapi ananí ‘Xe oimónini.’ yaiwífrixini. Ayí e míseaiipa seaiánáyí, soyíne yayí níwiríná uríapi ‘Anipá oimónini.’ yaiwífrixini. ¹⁴ Ámá gíyí gíyí wigí aníyo nání níseaipemeámí mupa ero soyíneyá xwíyíá aríá míseaimónípa ero éánáyí aní iwámíraní, aní apimíraní, pñi níwiármí nuríná ámá e ñweagfáyí ‘Gorixo xeanini neaikárinfa nání tiyí réoi?’ oyaiwípoyinirí segí síkwíyo síkí xéniniptí pírí wiaikímí níyárimí úfrixini. ¹⁵ Nioní nepa searariniñi, ‘Sfá Gorixo ámá níyoní mí omómixelmí eníáyimí ámá eníná aní yoí Sodomíyo ñweagfáyí tñi Gomora ñweagfáyí tñi aga rikikírfó nera wagfáyo Gorixo xeanini ríá tñí wikárinfa enagi aiwí ámá soyíne aríá míseaiíayo xeanini ayo wikárinfápa axípi xixeni e wikárinfámani.’ searariniñi.

“Xeanini seaiméanfáriní.” uriniñí nánirini.

¹⁶ “Nioní soyíne sipísipí mixel xixe mepa yariniñiñi imónigfóyíne ámá sfwí sayíniñi imónigfáyí tñí e nání searowárinini. Ayináni soyíne nuróná ámá ayí nání síñwí

tíni úríxini. Sidírí yarínpa díní émi saímí moro iní xawiówí uyínií bí mé awayini yarínpa ero néra úríxini. ¹⁷ Soyíne nioni níxídaríngáfa nání áamá wí fá níseaxero negí Judayí áminá xwíríxí mearígáwa tíní e xwíríxí seamepírí nání seawáiro negí rotú aníyo dání síkwíá ragí puni nání seaearo ¹⁸ soyíne píné nioniyá émáyí arfá egíe dání áwaní urípírí nání gapímanowa tíní míxí ináyowa tíní tíní e níseameámi nuro seawáiro epíríáriní. ¹⁹ E seawáripírífa aiwí ríxa xwíyíá urípírí ínánini Goríxoyá díní tíní urípírí enagí nání ayá síwí nísearorí ‘Aríre uraníréwini? Pí pí uraníréwini?’ míyaiwipa éríxini. ²⁰ Ayí rípi nání seararínini. Awa ríxa xwíríxí seamearíná segí díníyo dání urípíríámani. Segí séno Goríxoyá kwíyípmi dání urípíríá enagí nání ayá síwí nísearopa éríxini. ²¹ Xíráxogwáowá wíto Jíasomi xídaríngagí nání wíto áamá wí omí opíkípoynírí míyí urírí xano xewaxo nání míyí urírí níaiwíyí xaníyáú nání míyí uríro epíríáriní. ²² Soyíne nioni díní nínikwíroro níxídaríngáfa nání áamá níni símí tíní seiapírífa aiwí gíyí gíyí sfá yoparípi nioni weapímíyí nání ení neáníro nweáfáyíné Goríxo ananí yeáyí níseayímíxemeaníáriní. ²³ Aní bimi níseapíkianíro nání númí seaméánáyí, ámi aní bimi nání éfí úríxini. Nioni nepa seararínini, ‘Ísireríyí aníyo píné nioniyá wíyo síní murínínáná áamá imónínáoni weapímíáriní.’ seararínini.” uríniginí.

²⁴ Jíaso xegí wíepísarínjowa “Omí sípí wíkarípíríá enagí nání none ení sípí neaikáripaxíríni.” oyaiwípoynírí ewayí ikaxí re uríniginí, “Wíepísarínjowa wígí uréwapíyarínjomi seáyí e imónarígíámani. Xínáiwáníní nímoníro omíní wíiarígíáwa ení wígí omíní wíiarígíomí seáyí e wímonarígíámani. ²⁵ Wíepísarínjowa wígí uréwapíyarínjomi tíní xixení nímonírínáyí, ayí apáníríni. Xínáiwáníní nímoníro omíní wíiarígíáwa ení wígí omíní wíiarígíomí tíní xixení nímonírínáyí, ayí apáníríni. Sénoní ikayíwí ímíóyo xíráóníní imónínjoi nínríróónáyí, gí níaiwoyíné ení anípaxí searípíríáriní.

“Wáyí wípaxo roríni.” uríní náníríni.

²⁶ “Áamá íwí ínimi dání éfáyíraní, ikayíwí yumí ríáyíraní, ríwéná nípiní síjání imónínfá enagí nání ayo wáyí míwípa éríxini. ²⁷ Xwíyíá amípí nioni ínimi dání áríwíyíná searíápi soyíne íkwáwíyíná áwaní uríríxini. Amípí nioni yumí ikaxí searíápi aní ríkwíyo níxenwéámáná áwaní uríríxini. ²⁸ Áamá níseapíkíróná waraní seapíkípaxíríni. Díní ení seaxekwapaxí menjagí nání wáyí míwípa éríxini. E nerí aí Goríxo wará aí tíní díní aí tíní ríá aníní wearíníyo seaikeaáripaxí imónínjomi nání wáyí wíríxini. ²⁹⁻³¹ Áamá makeríáyo nání nuríná iní síríkwá wáú bí neríná nígwí ríá níjíní bí tíní bí yarígíáriní. E nerí aí segí séno míwímonípa nerínáyí, wo ananí níperí xwíáyo píeroarínímani. Soyíne iní onímíápiami múrónnjagí nání Goríxo amípí wí míwímeapa oenírí síjwí níseanírínáyí, wí níseáímeanfá enagí áamá nání wáyí mepaní. Segí máníyo dífá fá ropaxí mímonínjagí aí Goríxo níjífá enagí nání re yaiwíríxini, ‘O nene nání aga níjífá imónínjagí nání ananí píránní neamenígíni.’ yaiwíríxini. ³² Áamá gíyí gíyí ámáya síjwíyo dání ‘Jíasomi xídarínáoníríni.’ uránáyí nioni ení gí ápo anínamí nweanójá síjwíyo dání ‘O nioni níxídarínjoríni.’ urímíáriní. ³³ E nerí aí gíyí gíyí nioni nání ámáya síjwíyo dání ‘O nání nioni májíáriní.’ uránáyí nioni ení o nání gí ápo anínamí nweanójá síjwíyo dání ‘O nioni májíáriní.’ urímíáriní.” uríniginí.

“Kírá míxí náníníní imónínjópá nímeámi bíjáríni.” uríní náníríni.

³⁴ O ámi re uríniginí, “Nioni nání ‘Áamá níyoní píyíá wírímíánírí bíjoríni.’ míniawípaní. Goríxoyá xwíyíá kírá míxí náníníní imónínjópá nímeámi bíjáríni. ³⁵ Arfá níarígíáyí tíní arfá míniarígíáyí tíní Goríxoyá Bíkíwíyo nírinírí eánínípa xepíxepá orónípoynírí nímeámi bíjáríni. Xewaxo xanomí símí tíní wírí xemíái xínáimí símí tíní wírí xewaxo xiepí xífáimí símí tíní wírí oinípoynírí bíjáríni.

36 Ámá xwiyfá nioniyá nixfdarigfáyf wigf ámá imónigfáyf mixf wimónipfrfáriní.
 37 Ámá gíyf gíyf xanomíraní, xináimíraní, dñf s+xf uyarñfpimí nioní ninyiní nání mímúronípa nerfnáyf, ámá nioniyá imónipaxf mimóniní. Gíyf gíyf xewaxomíraní, xemiáimíraní, dñf s+xf uyarñfpimí nioní ninyiní nání mímúronípa nerfnáyf, nioniyá imónipaxf mimóniní. 38 Gíyf gíyf 'Jisasomí ouxfdimíní.' niyaiwirí aí xeanñf nñiro nípkipfr+xinrí mñnxfdf éf éfáyf ayf nioniyá imónipaxf mimóniní. 39 Ámá goxi goxi 'Nioní Jisasomí dñf nñwkwfrorí nuxfdírfnáyf, nípkipfr+xiní.' niyaiwirí xewanñoxi éf nñmenírfnáyf, dñf nñyimñfp anñf ñwearfa nání mearfámaní. E nerí aí gíyf gíyf éf mñmenípa nerí 'Nioní Jisasomí xfdarñagi nání ámá wí nñnípkipfónáyf, ayf ananírfnáyf, dñf nñyimñfp anñf ñwearfa nání mearfáriní.' urññiniginí.

"Nipemeámi seaúfá gíyf gíyo Goríxo nanf wiñfáriní." urññf nánírfníní.

40 O ámi re urññiniginí, "Gíyf gíyf soyfné wáf urñmearfná arfá nñseairo nanf nñseairónáyf nioní searowárarñagi nání nionññf niro Goríxo nñrowárénapññomññf ení wirowarñoi. 41 Ámá gíyf ámá wo Goríxoyá wáf rókiamoarñño enñf nání 'Ámá ro Goríxoyá wáf rókiamoarññorfní?' nñyaiwirí nñpemeámi xegf anñyo nání úoyf rfwéná Goríxo xegf wáf rókiamoarigfáyo yayf nñwirí ayf rñmñxarñfp mñnñ winfápa axífp e winfáriní. Gíyf ámá wo wé rónñño enñf nání 'Ámá ro wé rónññorfní?' nñyaiwirí nñpemeámi úoyf rfwéná Goríxo ámá wé rónigfáyo yayf nñwirí ayf rñmñxarñfp mñnñ winfápa axífp e winfáriní. 42 Ámá gíyf gíyf soyfné nioniyá seaiapñsarññáoyfné enñf nání inñgf imñf rñf kapíxf wá seiapánáyf Goríxo 'Omí wí mñgíñí.' yaiwífp anñpá imóninífámaní. Oweo! Nioní nepa seararññiní, 'Goríxo mñnñ winfáriní.' seararññiní." urññiniginí.

11

Jono Jisasomí yarñf wípñsi nání urowárñf nánírfníní.

1 Jiaso xegf wiepñsarñf wé wúkaú sñkwf waú awamí sekaxf e nurfñsáná uréwapñyemerí wáf urñmerí emñnñ nání e dání pñnñ nñwiárñmí Judayf anñf amí amí ikwfrónñfño nání unññiniginí.

2 Jono wayf numeaiá warñño gwf nññweámáná arfá re winññiníní, "Jiaso e yaríní. E yaríní." rarññagfa arfá nñwirí xfo xegf wiepñsarñfño waúmí Jiaso tñf e nání urowáráná 3 awaú nuri yarñf re wigfñsixiní, "Jono 'Ámá wo rfwñyo bññfáriní.' rarññoxíraní? Wenñf nerí ñweaaní nání wo sñnñ rfa baríní?" urñagfí 4 Jiaso re urññiniginí, "Awagwí nuri amífp nioní yarfná sññwñ nanfñp tñnñ arfá nñfñp tñnñ nání repñyf nñwirí áwanñf urémeápiyí. 5 Nioní yarfná ámá sññwñ supárñgfáyf sññwñ oxoaro sñkwf ikf egfáyf nanf nímónñro anñf ero peyñyf tñgfáyf wará nanf inñro arfá pñrónñgfáyf arfá ero péfáyf wiápnñmearo ámá uyípeayf xwiyfá yayf winñpaxf none wáf nemerane urarññwápi arfá wirowarñagfa nání Jonomí áwanñf e urémeápiyí. 6 Rñpí ení 'Nioní nání ámá go go sñmñ tñnñ wikf dñf "O pí rfa yaríní?" mññaiwípa nerfnáyf, yayf owinñnñ.' urémeápiyí." nurowárñrñ 7 awaú rñxa gwf anñf Jono ñweaññiwá tñf e nání warfná ámá oxí apñxf e epñroyf egfáyo Jono nání re urññiniginí, "Seyfné ámá dñf meañe nání nurfná pí ámáyo wñnanñro wagfáriní? Ámá samñf imñf onñmiápi nerí aí rfwf iwf apaxf mé winñwñ yarñfpa yarñf womí sññwñ wñnanñro wagfáraní? Oweo! 8 E nerí aí pí ámáyo wñnanñro wagfáriní? Ámá rapñrapf yarapayf enñf wú yínñf womí sññwñ wñnanñro ámá dñf meañe wagfáraní? Oweo! Ámá rapñrapf yarapayf nanfñnñ nñyínñro mñxf ináyfyfá anñyo ñweaññgfáriní. 9 E nerí aí seyfné pí nání ámá dñf meañe nání wagfáriní? Goríxoyá wáf rókiamoarñf womí sññwñ

winaniro wagfáraní? Oyi, e nerí aí ‘O Gorixoyá wfá rókiamoagfáyf tñní xixení imóniñomaní. Seáyí e múroñoríni.’ seararíñini. ¹⁰ Xwiyfá Gorixo xewaxomí uríñfípí wfá rókiamoagf Marakaio níwuriyirí rfwamíñf eañf rípi, ‘Arfá ei. Gorixoní gí xwiyfá yanf wiowárimfáío joxí gí íwoxi xámí rimeaní nání urowárimfáriní. O joxí nání ámáyo nuríriná ófñíñf simoinfáriní.’ níriñf rfwamíñf eañf apí Jono nání ríñini. ¹¹ Nepa seararíñini, ‘Jono ámá arfowayá xwfá piaxfyo dání iwiaronfoyi rarígfó nání ófñíñf imoño enagí nání ámá nñní aiwí wo Jonomí seáyí e imóníni xirígfámani. E nerí aiwí gíyí gíyí nioní níxídro Gorixoyá xwioxfyo páwiro yarígfáyf xwiyfá nioní nání wáf nurimeipfírfípí Jono wáf urímenfípimi seáyí e imóniñagí nání ámá ayf onfípí aiwí Jonomí ení seáyí e wimóniñoi.’ seararíñini. ¹² Jono wayf níneameaia waríño xwiyfá ‘Gorixo xwioxfyo mímeámí níneairí neamenñeanfá nání ámá wo urowárenapíñiñoi.’ iwamfó searíñiná dání ámá uyfñí yarígfáyf ‘Gorixoyá xwioxfyo aríge páwianfírewíni?’ níyaiwiro pfrí fkwieámí néra páwianfiro yaríñoi. ¹³ Nwf íkaxf Moseso níriñf eañfípí tñní wfá rókiamoagfáwa níriño eagfápi tñní Gorixo xwioxfyo mímeámí nerí seamenñeanfá náníyf wfá nírókiamóa níbiro Jono yoparf o axfípí ríñíriní. ¹⁴ Eníiná wfá rókiamoagfáyf wo re ríñfípí, ‘Gorixo xwioxfyo mímeámí nerí neamenñeanfápi ríxa nímonímíñirí añwí e enánáyf ámá wo wfá rókiamoagf Iraiñaóníñf imóniñf wo bíñfáriní.’ ríñfípí tñní xixení Jono ríxa bíñfáriní. Seyfñé omí nímímíñírfányf, o Iraiño imóniñfpa imónímíñirí enfíriní. ¹⁵ Arfá tífgefáyfñé píraníñf nioníyfá xwiyfápi arfá erfíni.

¹⁶ “E nerí aí pí ewayf xwiyfá nísearíri re searímfíni, ‘Ámá agwí ríná ñweagfáyfñé ayfñíñf imóniñoi.’ searímfíni? Seyfñé níaiwf rípiáníñf imóniñoi. Níaiwf bíbia makerfá tññf e éf níñwearo bíbia tñní nífá yaníro nerfñá rfáiwá re uraríñoi, ¹⁷ ‘Nene seyfñé símíñíñf epfíri nání sonf eaarfñá seyfñé símíñíñf méoi. Nene seyfñé ñwapé rípiñf nání ñwapé ráná ñwapé sañf mínearápáoi.’ E urarfñá níaiwf aníñf winaríñfípi yapí imóniñoi. ¹⁸ Ayf rípi nání seararíñini. Jono níbirfñá aiwá ámá wimónaríñfípí tñní inígf wainf tñní mñf ñwfá ñweañáná ámá wí dññf mamó o nání ‘Imfó dññf xixéronagí nání yaríni.’ raríñoi. ¹⁹ Ámá imóniñaóní níbirfñá aiwá inígf amípi ananí narfñá ámá wí ‘Ámá royf aiwá tñní inígf wainf tñní ríwí enf nerí ayá wí naríñoríni. Ámá takísf nání nígwí nearáparígfáwa tñní íwf néra warígfá wínyf tñní níkumíxíñirí emearígfóriní.’ rarígfáriní. Agwí e níriño aí idáná nioní yaríñápi tñní Jono yaríñfípí tñní aiwáníñf ná weánáyf re rípiñfáriní, ‘Ámá imóniño tñní Jono tñní Gorixoyá dññf tñní nanf yagfíriní.’ rípiñfáriní.” uríñíñini.

Anf bí bimí ñweáyf xfómí dññf mñwíkwíroaríñagfá uréwapíyíñf náníriñi.

²⁰ Jisaso e nurfísáná ámá e epfroyf egfáyo nuríriná añf o emímí obaxf wíwapíyíñfípí yoñ níriñf ámá ayo ñweagfáyf wígf íwf yarígfápi rfwfímíni nímamoro nísaníro míñweá éagfá míxí nuríri ²¹ re uríñíñini, “Korasínyo ñweáyfñé aweyí! Sfá wíyi seyfñé majfá seaóríñfáriní. Gorixo xeaníñf rfá tññf seaikáríñfá enagí nání dññf sípí oseainíni. Betísaida ñweáyfñé aweyí! Sfá wíyi seyfñé ení majfá seaóríñfáriní. Ayf rípi náníriñi. Emímí segf añfyo seaíwapíyíñápi émáyf añf yoñ Taiayí ríñíñfyo tñní Saidoníyí ríñíñfyo tñní níwíwapíyirí síñwíryf, ámá añf apiaúmi ñweáyf eníiná wígf íwf yarígfápi nání piaxf níweániro ayá íá níxíriñíro nání iyfá íríkwí pániro rfá uráwíyo iwíeániro yaníri egfáriní. ²² Nepa seararíñini. Sfá Gorixo ámá níyoní mí ómómíxímí enfáyimi ámá Taia ñweáyo tñní Saidoní ñweáyo tñní winfápa axfípí seainfámani. Seyfñéyfá seáyí e imóníni. ²³ Kapaneamí ñweáyfñé ení ‘Gorixo aññamí nání níneamenapíñfáriní.’ ríyaiwiaríñoi? Oweoi! Rfá aníñf wearíñfyo nání wepírfáriní. Emímí nioní segf añf e seaíwapíyíñápi eníiná Sodomí ñweáyf, ríkíkírfó yaríñagfá Gorixo rfá mamówaríñfíyí síñwf nínaníro síñwíryf, ayf nísaníro agwí ñweañwá re nání níñweaxa baníro

egfárini. ²⁴ Nepa seararini. Sfá Gorixo áamá niyoni mí ómómiximf enfáyimi Sodomí nweagfáyo winfápa xixeni axfpi seainfamaní. Seyfnéyá seáyí e imónini.” uriniginí.

“Nioni tfámini nibrfnáyí, dihf emimówárf inipfráfói.” urinhf nánirini.

²⁵ Jisaso e nurimáná Gorixomi xwiyfá ririmf níwirfná re uriniginí, “Gf ápoxini, Áminá anfna imixiri xwfá imixiri neri tñoxini, xwiyfá nioni uraríná rípi nání áamá ‘Nioni nijfonirini. Go nréwapiyinijoi?’ yaiwinarigfáyo yimárorí áamá niaíwí onimiápiá yapí ‘Anihf oniréwapiyípoi.’ yaiwinarigfáyo wfá urókiamorí éagí nání yayí seáyimi dání orimemini. ²⁶ Ápoxini, joxí e simónarínagí nání dixí dihf tñí e imónini.” nuriri ²⁷ á máyo re uriniginí, “Gf ápo xwiyfá amípi oyá nipiini bí yumfí mání nipiini fánihf niepfxfniasinirini. Áamá nñni aiwi wo xegí dihf tñí xewaxoní nání nijfá mimónini. Gf áponi nijfá imónini. Áamá wo xegí dihf tñí gf ápo nání ení nijfá mimónini. Xewaxonini nijfá imóninini. E neri aí áamá xewaxoní ‘Gf ápo nání xe nijfá oimónipoyí.’ niyaiwirí o nání wfá wókímixarínáyí ayí ení gf ápo nání nijfárini. ²⁸ Ayínáni sekaxí ‘Rípi époyí. Rípi époyí.’ níríga unípi píraníhf ouxfdiminiri nerfná sahf xwé nimearínihf nimeámi nuro anihf seainarínihf yfné, nioniyá dihf tñí sá nweapfiri nání nioni tfámini bípoyí. ²⁹ Nioni áamá nipenioni nimóniri seáyí e mimónarínáoni enagí nání sahf nioniyá íkfánihf xwanwí níkwónimí nurfnáyí nioni searéwapiyiáná segí dihf emimówárf inipfráfói. ³⁰ Ayí rípi nání seararini. Xwiyfá nioniyá sahfínihf nimeámi upfípi ayí sahf seainmenijoi. Nayí seainf enagí nání ananirini.” uriniginí.

12

“Sabarfáyo nwfárini.’ rinhfyo pí nání xórórf yaríhoi?” urigfá nánirini.

¹ Íná Sabarfá wiyimi Jisaso tñni wiepísarínowa tñni óf wítí omihf áwinimí inihfyo nuróná wiepísarínowa agwf wíagí wítí siyf síhf yiyiríní yarínagfa ² Parisiowa síhwí e níwiniro omí re urigfawixini, “Dixí wiepísarínowa ‘Sabarfáyo nwfárini.’ rinhfyo aiwá pí nání miaríhoi?” urfagfa aí ³ Jisaso re uriniginí, “Eníná negí míf ináyí Depito tñni xegí níkumixiniri emearigfáwa tñni agwf wíáná egfápi Gorixoyá Bíkwyfo rfwamíhf nírini eánihfpi síni fá míroaríhf rehoi? Oweoi, soyfné fá níroro aiwi dihf nípkwini mímooaríhoi. ⁴ Depito senfá aní Gorixo nání aiwá peaxí tarigfiwámi nípáwiri bisfkerfá Gorixo nání peaxí tarigfápi o tñni xegí áamá tñni nání ‘Nwfárini.’ rinhfpi —Api ‘Sa apaxfpaníhf imónigfáwaní ananí nípaxfiri.’ rinhfpirini. Bisfkerfá api apaxfpaníhf imónihf xwéomeáfná Depito nurápiri nífagí aiwi Gorixo míf bí muriniginí. ⁵ Nwf íkaxí eánihfyo dání re rinhfpi ení síni fá míroaríhf rehoi, ‘Sabarfáyo apaxfpaníhf imónigfáwa aní Gorixo nání rídiyowá yarigfiwámi nípáwiro rídiyowá neróná sfá “Omihf nñni nwfáxini.” rinhfyi xórórf nero aiwi xwiyfá meárinarigfámani.’ nírini eánihfpi fá míroaríhf rehoi? Soyfné fá níroro aiwi síni nípkwini dihf mímooaríhoi. ⁶ Apaxfpaníhf imónigfáwa Sabarfá ayimi xórórf nero aiwi aní Gorixo nání rídiyowá yarigfiwámi dání nero nání xwiyfá mímearinipa yarigfárini. E neri aiwi áamá wo re roní royí aní rídiyowá yarigfiwámi seáyí e múroní.” xewaního nání e nuriri ⁷ ámi re uriniginí, “Soyfné xwiyfá Gorixo ríhf, Bíkwyfo eánihf rípi ‘Nioni áamá wí wíyo wá níwianiri arírá owípoyiniri nání nimónarini. Nioni nání rídiyowáni onípoyiniri nání mínimónarini.’ rfwamíhf e nírini eánihf api nání soyfné dihf nímore fá níxiri síhwíyí, áamá nioniyá rowami, wíwaníhowa xwiyfá meárinipaxí mimónigfá rowami xwiyfá uxekwímoaníro éfámani. ⁸ Áamá imónínáoni Sabarfá xiáwoni enagí nání ‘Sabarfáyo ayí ananirini.’ rípaxí imónínáonirini.” uriniginí.

Wé kiríhf ení womí naní imixihf nánirini.

⁹ O e dání pńni nńwiárĩmi nurĩ wigf rotú añf wiwámĩ nńpáwiri ŋweañáná re eñĩnigĩni. ¹⁰ Ámá wé kirĩñf eñf wo e ŋweañagĩ Parisiowa Jisasomi xwĩyťá meárĩpřĩ nánĩ yarĩñf re wigfawixĩni, “ ‘Negf “Sabarfáyo ŋwáxĩni.” řĩnĩñfyo ámá simĩxťyo nanf nimĩxĩrĩná xóróřf mepaxřĩni.’ řĩsimónarĩni?” urfagťa ¹¹ o xixewisť ikaxť re urĩñĩnigĩni, “Soyťné woxi, sipĩsipf wo tńoxi Sabarfáyo sipĩsipo xwárĩŋwťyo piéróánáyť, sipĩsipomi mĩmĩxeaarĩñfřani? Oweoi, apaxť mé mĩxeaarĩñfřĩni. ¹² Ámá sipĩsipf tńni xixeni mimónĩŋagĩ nánĩ Sabarfáyo aĩ ámáyo nanf nńwimĩxĩrĩnáyť, ayť ananĩrĩni.” nurĩrĩ ¹³ wé kirĩñf eñomi re urĩñĩnigĩni, “Dĩxť wé irú pńmĩxei.” urfagi ámáo wé irú pńmĩxáná wé nanf wfúnĩñf axřpĩ imónĩñĩnigĩni. ¹⁴ Nanf wfúnĩñf axřpĩ imónfagi Parisiowa nńwiápřĩmeámĩ nńpeyearo wáf e dání omĩ pĩkianĩro nánĩ mekaxť megfawixĩni.

Gorĩxo Rfpeaño nánĩrĩni.

¹⁵ Jisaso Parisiowa xťo nánĩ mekaxť mearĩŋagťa nánĩ nĩjťá nimónĩrĩ nánĩ e pńni nńwiárĩmi nurĩ oxť apĩxť obaxť númi xřdarĩŋagťa simĩxť egťá nĩyoni nanf imĩmĩxĩmť nerťná ¹⁶ ámáyo áwanf urĩpřĩrĩxĩnĩrĩ “Nioni siápĩ nánĩ áwanf murĩmepa époyi.” urayĩñĩnigĩni. ¹⁷ Xwĩyťá Gorĩxo řĩñf wťá rókiamoagť Aisaiáo nĩrĩrĩ rřwamĩñf eañf řĩpĩ xixeni imónĩnťa nánĩ Jisaso e eñĩnigĩni, ¹⁸ “Arťá époyi. Ámá ro gť omĩñf nĩiarĩŋónĩñf imónĩnťa nánĩ rřpeañáorĩni. Gť dĩñf sixť uyiñáorĩni. Gť kwĩyť enĩ omĩ wíaná émáyť ‘E nerťná wé rónĩñf Gorĩxo wimónarĩñfřpĩ imónanťwárťanĩ?’ yaiwipřĩrĩ nánĩ wáf urepearĩnťárĩni. ¹⁹ O nĩpeniorĩni. Ámá wĩ tńni xixewiámť nĩrĩnĩrĩ wĩyo xwamiánť nńwiri enťámanĩ. Sřmť óťyo dání xwamiánť yarĩŋagĩ wĩnĩpřřfámanĩ. ²⁰ O ámá eñf samĩñf nńwémi emearĩŋagĩ nńwĩnĩrĩná sixť mĩñf eaaroarĩñf wánĩñf imónĩŋagĩ nńwĩnĩrĩná wĩyo řá wekimĩxinťámanĩ. O ámá wĩ ramĩxť gwť ápiáwť wearĩñřĩ řixá nĩyupárĩmĩnĩrĩ yarĩñfĩñf imónĩŋagĩ nńwĩnĩrĩná řá supĩmĩxinťámanĩ. Xegť e enťápa arťkĩ nera nűisáná wé rónĩñf xťo yarĩñfřpĩ seáyĩ e imónĩnťárĩni. ²¹ Émáyť ‘O arĩrá neaĩwĩnĩgĩni.’ nĩyaiwiro omĩ dĩñf ukĩkayopřřfárĩni.” Xwĩyťá Gorĩxo e řĩñfřpĩ xixeni imónĩnťa nánĩ Jisaso nemerťná axřpĩ e eñĩnigĩni.

“Oboyá dĩñfyo dání yarĩni.” řĩgťá nánĩrĩni.

²² Ámá womĩ imťó dĩñf xixéroñáná manf přřónĩrĩ sĩŋwť supárĩrĩ eñomi Jisaso tńñf e nánĩ nĩméra nńbĩro wáráná Jisaso imťó mĩxť numáĩnowárĩrĩ pĩránĩñf wimĩxáná o xwĩyťá řĩrĩ sĩŋwť anĩrĩ eñĩnigĩni. ²³ E éáná oxť apĩxť obaxť e epřřoyť egťáyť ududť niga nuro re řĩnĩgťawixĩni, “ ‘Ámá royť ámá yeáyť neayimĩxemeanťa nánĩ arťowayá xwťá piaxťyo dání iwiaronťoyť rarĩŋwáo, negť mĩxť ináyť Depitoyá xiáworĩni.’ řĩyaiwiarĩŋwĩni? Oweoi, omanĩ.” řĩnarĩŋagťa ²⁴ Parisiowa arťá e nńwiro re řĩgťawixĩni, “O imťó xĩráónĩñf imónĩŋo —O xegť yoť bĩ Bieseuroyť řĩnĩŋorĩni. Oyá dĩñfyo dání Jisaso imťó mĩxť umáĩnarĩŋorĩni.” rarťná ²⁵ Jisaso awa e řĩnarĩŋagťa dĩñf adadť nńwiri nĩjťá nimónĩrĩ xixewisť ikaxť re urĩñĩnigĩni, “Ámá gwť axřřĩ xepĩxepá nĩrónĩro mĩxť nĩnĩrónáyť ayť añf mĩwiárekĩxĩnĩpaxřĩni. Ámá añf bimi ŋweáyřani, añf wiwámĩ ŋweagťáyřani, enĩ xepĩxepá nĩrónĩro mĩxť nĩnĩrónáyť, axřpĩ añf mĩwiárekĩxĩnĩpaxřĩni. ²⁶ Nioni Obo —Oyá yoť bĩ Setenoyť řĩnĩŋorĩni. Nioni oyá dĩñfyo dání xegť imťóyo mĩxť numáĩnowárĩrĩnáyť, axťyť řixá xepĩxepá nĩrónĩro nánĩ arĩge nero eñf neánĩro ropřřáo? Oweoi. E nero aiwĩ soyťné nioni nánĩ re rarĩŋoi, ‘Setenoyá eñf eánĩñfyo dání imťó mĩxť umáĩnowárarĩni.’ rarĩŋoi. ²⁷ Nioni imťó xĩráónĩñf imónĩŋo, Bieseuroyá dĩñfyo dání imťó mĩxť numáĩnowárĩrĩnáyť, segť wiepĩsarĩgťáyť dĩñf goyáyo dání mĩxť umáĩnowárarĩgťárĩni? Ayť awa re rarĩgťárĩni, ‘Gorĩxoyá dĩñfyo dání mĩxť umáĩnowárarĩŋwárĩni.’ rarĩgťáyť nánĩ awa xwĩyťá seamearĩpřřfárĩni. Nioni segť wa yarĩgťápa yarĩŋagĩ aiwĩ soyťné pĩ nánĩ nĩxekwťmoarĩŋoi? ²⁸ E nerť aĩ nioni kwĩyť Gorĩxoyápi tńni imťó mĩxť umáĩnánáyť, dĩñf

re yaiwiríni, ‘Gorixo xwioxíyo mímeámí nerí neamenjweaní ríxa írání?’ yaiwiríni.” nuríni ²⁹ “Obo ení eáníño aiwí Jisaso seáyí e imóníñoríni.” oyaiwípoyíníni ámi xixewisí ikaxí re uríñínigíni, “Ámá wo ení eáníñí woyá amípí íwí meámínírná xámi xíomí íá nixíríni gwí njárímáná ananí nípáwírí xegí amípí meanígíni.” nuríni ³⁰ ámá níní Jisasomí dñí wíkwíroro xídiro epíríxíníni pírí rakiámí wianíro yarígfáyí nání ewayí xwíyí rípi uríñínigíni, “Ámá nioní títámíni mimónígfáyí, ayí nioní tíní míxí imóníñwáyíni. Ámá nioní tíní sipísipí awí meaárípa yarígfáyí sipísipí xídxídwárf yarígfáyíni.” nuríni ³¹ re uríñínigíni, “Ayínání nioní re seararíñíni, ‘Pí pí íwí yarígfá tíní ámá wíyo pí pí ríperírí umeararígfá tíní Gorixo ananí yokwarímí níwiírí aiwí ámá gíyí ámá wo Gorixoyá kwíyí tíní yaríñagí níwínírná ríperírí numerí “Ayí kwíyí Gorixoyápi tíní míyaríníni.” umearíayo Gorixo yokwarímí wiipaxí meníni. ³² Ámá gíyí gíyí ámá imóníñáoní píné sipí níníni aiwí Gorixo ananí yokwarímí wiínfáríni. E nerí aiwí gíyí gíyí Gorixoyá kwíyí nání píné sipí ríáyí agwí rínáraní, ná ríwíyoraní, Gorixo yokwarímí wiínfá meníni.’ seararíñíni.” uríñínigíni.

“Íkíá sogwí naní wearíñíníni imóníñíníni.” uríñíníni náníni.

³³ Awa “Jisaso naníni yaríñagí nání ‘Obo yá dñíyo dání yaríni.’ rípxá mimóníni.” oyaiwípoyíníni ámi xewaníño nání ewayí ikaxí rípi nuríni re uríñínigíni, “Soyíne íkíá wína sogwí naní wenagí níwínírná ‘Íkíá nanínaríni.’ ríríni. Íkíá wína sogwí sipí wenagí níwínírná ‘Íkíá rína sipínaríni.’ ríríni.” nuríni ³⁴ míxí re uríñínigíni, “Weaxíá miáoyíne, ríxa sipíní imóníñagí nání aríge nero píné naní rípráoi? Oweoi, ámá pí pí dñí aumaúmí inígfáyí e dání rarígfá enagí nání soyíne píné naní wí rípxá meníni. ³⁵ Ámá naníyí wígfí ayá tñípi mearígfápa dñí naníni aumaúmí níniro nání xwíyí níwínírná naníni rarígfáríni. Ámá sipíyí sipí náníni dñí nímore aumaúmí níniro nání xwíyí níwínírná sipíní rarígfáríni. ³⁶ Nioní re seararíñíni, ‘Gorixo ámá níyoní mí ómómíxímí nerí xwíríxí nímerírná sipí ikaxí amípí úrapí rarígfá níní nání yaríñí imímí wiarírná e dání urípírfáríni. ³⁷ Gorixo sewaníñoyíne rarígfáyo dání xwíríxí níseamerí re searínfáríni, “Xwíyí tñíoxíríni. Xwíyí mayoxíríni.” searínfáríni.” uríñínigíni.

Ekíyíñí nání ríxíñí urígfá náníni.

³⁸ E uríagí ñwí ikaxí eáníñípi mewegíá wa tñí Parisi wa tñí re urígfawíxíni, “ ‘None ‘Gorixo rírowárenapíñoxírání?’ yaiwianí nání anínamí dñí ekíyíñí bí neaíwapíyí.’ neaimónaríni.” uríagí aí ³⁹ o re uríñínigíni, “Seyíne agwí ríná ñweagíáyíne, Gorixomí ríwímíni nímamoro segí ñwíá ríñíñípi tñí íwíníñí niga uro niga bíro yarígfáyíne ekíyíñí nání reaxí níseainíni seaimónaríñagí aiwí ekíyíñí wíá rókiamoagí Jonao enípiñí seaiwapíyímígíni. ⁴⁰ O peyí xwé womí agwíyo ínímí íníñáná sía wíyáú wíyí óríñípa ámá imóníñáoní xwíáyo ínímí wenáná sía wíyáú wíyí nórínfáríni. ⁴¹ Ámá eníá aní yoí Ninipayí ríñíñíyo ñweagíáyí —Ayí Gorixoyá wíá rókiamoagí Jonao Gorixoyá xwíyí wá uríméáná ayí wígfí íwí egíápi ríwímíni nímamoro nísaníro ñweagíáyíni. Ayí ámá woní Jonaomí seáyí e imóníñáoní re éf nírómáná seararíñagí aiwí seyíne aríá múníaríñagí nání ámá Ninipayí ñweagíáyí sía Gorixo ámá níyoní mí ómómíxímí eníáyímí níwiápnímearo xwíyí seameáríprírfáríni. ⁴² Gorixo ámá níyoní mí ómómíxímí eníáyímí apíxí eníá Sibayí aníyo menjweaní —Í míxí ináyí Soromono níjía seáyí e nímoníni rírímí yarírná aríá wímíníni nání aní aga ná jíamí dání bíñíríni. Í ámá woní Soromonomí seáyí e imóníñáoní re éf nírómáná seararíñagí aiwí seyíne aríá múníaríñagí nání í sía ayímí níwiápnímearí xwíyí seameárínfáríni.” uríñínigíni.

Imó xegí wíníyo wírímearí náníni.

⁴³ Ámá ayí “Nene Jono nearáná saníjé onímiápi nerane aiwi imfó xixéroarijé róníjé imónanigini.” oyaiwípoyiniri ámi xixewisé ikaxé bi nuriri re uriniginini, “Imfó xixéroarijéyí mixel umáinowaráná amá womi pini niwiárimí nuríná iníjé mayími ‘Ge ge sá onweáminí?’ niyaiwia nemeré pía nimeginíméísaná ⁴⁴ re yaiwiaríjéirini, ‘Gí ámi aje axé pini niwiárimí biñáé nání ouminí.’ niyaiwimi nuri aje ríxa síf peáriniri píraníjé imixáriniri yáriníjagí niwíniri siní aníá imóníjagí niwíniri nání ⁴⁵ ámi nuri imfó wé wíúmi dánjé waú íwí neróná xíomi seáyé e múroro egfáyo niwirimeámí nuro axomí nixixéroro e ñweaarígáriní. Xámí sípi imónago aí ináyé aga sípi ikeamóníjéirini.” uriniginini.

Jisasomi xinái tñi xogwáowa tñi nánirini.

⁴⁶ Jisaso siní amá xfo tñjé e epíroyé egfáyo xwiýfá uraríná re eniginini. Xinái tñi xogwáowa tñi nibiro “Omí ge dání xwiýfá uraniréwiní?” niyaiwiro bíaniríwáminí roñáná ⁴⁷ amá wo re uriniginini, “Ai, díxé rínái tñi rigwáowa tñi joxi xwiýfá ríraníro nání wáf e bíraiýé roñoí.” urfagí aiwi ⁴⁸ o re uriniginini, “Ayí neparini. Gí inókí tñi gwáfáowa tñi wáf e níroro aiwi amá aga gí inókíwa gwáfáowa imónígáýé ayí gíyíriní?” nuriri ⁴⁹ xegí wiepísarijéyo wé árixá niwirí amá omí re uriniginini, “Gí inókíwa gwáfáowáníjé imónígáýé amá tí ñweagfáýéirini. ⁵⁰ Ayí rípi nánirini. Amá gíyí gíyí gí ápo aje namí ñweaño wimónarijépi yarígáýé ayí gí gwáfáowa napíwa inókíwáníjé imónígáýéirini.” uriniginini.

13

Ewayé ikaxé wité siyé wiáronjé nánirini.

¹ Jisaso stá ayimí ajeyo pini niwiárimí nípeyearí ipí manjépa tñi éf níñweari ² amá oxé apíxé ayá wí epíroyé wiaríjagífa nání ewé bámi nípixemoániri éf níñweari oxé apíxé níní siní ipí imanjépa tñi roñáná ³ ewayé xwiýfá ayá wí nura nuríná re uriniginini, “Amá wo (Nene ayé siyé niwiárorá nuríná yaríñwápa) o xegí omíjéyo wité siyé niwiárorá uminiri nání nuri ⁴ ríxa xwífa yuní ikixeáriníñe píraníjé niwiárorí aí wí óf manjépa tñi piéroróyé injé nibiri mimáné eniginini. ⁵ Ámi wí síñá iními yapíñáná xwífa seáyé e onímiápi eníyo piéroróyé xwífa akwíníánái enagí nání apaxé mé nerápirí niyapíri aiwi ⁶ sogwí níwepíniri xaiwí anáná mími rapíjé mívaríjé enagí nání yeáyé yíweánarijéirini. ⁷ Ámi wí emé pípijé arfkiáriníñe wiáronjéyé emé pípijéyo dání nawíni nerápmáná emé xenwiráriníjagí nání wité ayí ná míweniginini. ⁸ Ámi wí xwífa nanjéyo wiáronjéyé nerápirí niyapíri ná níkiáreániríná wí aga díjé nímorí fá míropaxé weré wí xwé obaxé weré wí xwé onímiápi weré eniginini.” Jisaso ewayé xwiýfá e nuriri ⁹ re uriniginini, “Seyíné wité siyé nání rífa apí nání arfá okiaré nímonípoyé.” uriniginini.

“Ayí rípi nání xixewisé ikaxé tñi seararijéini.” uríjé nánirini.

¹⁰ Wiepísarijéowa idáná Jisaso xegípi ñweañáná nibiro yaríjé re wigfawixini, “Joxi amáyo nuréwapíyiríná ewayé xwiýfá tñi pí nání uraríjéirini?” urfagífa ¹¹ o re uriniginini, “Xwiýfá eníná dání Goríxo xwioxéyo mímeámí níseairí seamenweanfápi nání yumí imóníjépi nioní soyíné níjéfa imónípirí nání áwanjé nísearíri aiwi amá wíyo áwanjé murarijéini. ¹² Ayí rípi nánirini. Amá nioní xwiýfá raríná arfá níro díjé níkwírooro nero níjéfa bí tñjé imónarígífa gíyí gíyí Goríxo ámi wí mìní winíñoí. Arfá mìnipa ero díjé mìníkwíropa ero yarígífa gíyí gíyí ‘Níjéfa rípi imóníjéini.’ yaiwiaríjagífa aí Goríxo apí aí ámi nurápiníñoí. ¹³ Ayínání amáyo nuréwapíyiríná ewayé xwiýfá tñi uraríjéirini. Amá nioní díjé mìníkwíropa yarígáýé ewayé xwiýfá nioní raríjépi arfá níniro aiwi mífkí nání díjé mímopa nero níjéfa wí imónarígífámani.

14 Ayí e yaríná xwiyá Gorixo ríñf wía rókiamoagí Aisaiáo níriri ríwamíñf eañf rípi ríxa xixeni imónarini, ‘Seyíne arikwíkwí níwiro segí arfá píróniro síñwí supáiro nero nánf arfá níwia nuro aí níjáf imóniprífámani. Síñwí níwíga nuro aí díñf wí moprífámani. 15 Ayí rípi nánirini. Segí díñf tñni néra warigíáyíne mññf síñáníñf imonagía nánf seararíñni. Wigí síñwí mísupáripa ero arfá mípírónípa ero nero síñwíríyí, wigí síñwí tñni síñwí aníro arfá ero díñf píráníñf neyíro moro wigí íwí yarigíáyí ríwímíní mamoro éánáyí Goríxoní píráníñf wímíxípxítríni.’ Xwiyá apí xixeni imóniní nánf ámayí e yaríñoí. 16 E nerí aí gí seaiepsaríñáoyíne segí síñwí tñni síñwí naníro arfá tñni arfá níro nero nánf yayí oseainini. 17 Aga nepa seararíñni, ‘Wía rókiamoagía obaxíyí tñni áma wé rónigía obaxíyí tñni ení soyíne síñwí naníro arfá níro yarigíáf rípi nánf “None síñwí wíníwanígní.” níyaiwiro aga níwimónirí aí wí arfá níro síñwí naníro yagíámani.’ seararíñni.” uríñnigíni.

Wití siyí wiároní mfkf nánf áwaní uríñf nánirini.

18 E nuríre re uríñnigíni, “Ewayí xwiyá áma wo nurí wití siyí wiáronípi mfkf nánf áwaní osearimíni. 19 Wití siyí wiároníyí xwiyá Gorixo xwioxíyo mímeámí nerí seameñweaníapi nánirini. Áma xwiyá apí arfá nero níjáf mepa éfáyí ayí wití siyí óf manípa tñni piéronípníñf imóníñoí. Ayí arfá wiaríná obo, arfíki yaríño níbirí ayí Goríxoní díñf wíkwíropírxínirí xwiyá apí wigí xwioxíyo mññíyí emí ríroámí yaríñtríni. 20 Áma xwiyá apí arfá níwiríná axíná yayí nero ‘Nanírini.’ yaiwífáyí, ayí wití siyí síñá ínímí yapíníñáná xwíá seáyí e akwíníáná eníyo piéroníyíñíñf imóníñoí. 21 Wití siyí síñá ínímí yapíníñagí nánf rapíñf ná ínímí míváripa eníyíñíñf áma ayí ení wigí díñf rapíñíñf xwíáyo mfmí íá mumíxíñagí nánf áma wí ayí xwiyá apí xídaríñagía nánf xeaníñf wíkaráná apaxí mé pñni wíararígfárini. 22 Áma xwiyá apí arfá níwiro aiwí wigí yarígfápa síní níxídrónáyí amípi xwíáyo dánf ayá tññípi nánf díñf obíbxáf moro ‘Amípi wí nioní mñnimúropa oníní.’ yaiwiro ‘Amípi ayá tññípi aríge nímeámíarfáni?’ yaiwiro néra warígfáyí ayí wití siyí emí pípiñf kíkídípearíge piéroníyíñíñf imóníñoí. Wití emí xenwíráríñagí nánf ná mívepa eníyíñíñf áma ayí ení ‘Amípi ayá tññípi aríre nerí meámíarfáni?’ yaiwiarígfápi xwiyá Goríxoyápipí yokwarímí éáná omí aníñf míní xídarígfámani. 23 Áma xwiyá apí arfá níwiro níjáf éfáyí ayí wití siyí xwíá naníyo piéroníyíñíñf imóníñoí. Wití apí ná kíkíreáníñíñf áma ayí ení ná níweríná wí díñf nímorí íá míropaxí werí wí xwé obaxí werí wí obaxí onímíapi werí yarígfárini.

Ewayí ikaxí rípi kfyí wití omíñíyo yapíñf nánirini.

24 O “Agwí Gorixo áma sípíyí wigí díñf tñni xe néra útríxínirí síñwí níwínirí aiwí ríwéná ríáyo ikearínífarini.” oyaiwípoyínirí ewayí xwiyá áma xegí bí nuríre re uríñnigíni, “Gorixo xegí ámayo xwioxíyo mímeámí nerí meñweámínirí nánf yaríná imóníñípi, ayí áma wo xegí omíñíyo xwíá yuní níxímáná wití siyí wiáronípi tñni ríramíñíyí epaxítríni. 25 Wití siyí níwiároarímáná xegí aníyo nánf nurí sá wenáná o tñni símí tñni inarígfíío níbirí re eníñnigíni. Rípi kfyí wití siyí wiároníñe seáyí e níwiároarímí uníñnigíni. 26-27 Níwiároarímí numáná enáná ríxa wití nerápirí níyapírí ríxa ná kíkíreánímínirí yaríná omíñf xiáwomí omíñf wíiarígfáwa síñwí wínífáyí wínígfawíxíní. Rípi kfyí aí tñni nawíní enagí níwínímí nuro bosomí re urígfawíxíní, ‘None “Joxí díxí omíñíyo siyí naníñí wiáronítríni.” neaimónarini. Aríre nerí rípi kfyí ení nerápirí yapírfáni?’ uríagía 28 o re uríñnigíni, ‘Gí símí tñni inarígwíío enírfáni? Oyi, oríní!’ uríagí xegí omíñf wíiarígfáwa yaríñf re wígfawíxíní, ‘None nurane rípi kfyí yíyoámí yanírewíní?’ uríagía aí 29 o re uríñnigíni, ‘Oweoí, soyíne rípi kfyí yíyoámí neríná wití aí tñni yíyoámí epírxínirí 30 aiwá míprífná nánf nñni xe oenirí síñwí wínípoyí. Wití ríxa yóf enáná wití mívákwímí yarígfáwamí re urímíarfáni, “Xámí

rípikýy mîwákwímí nero áwini e gwí níkiríwímáná ríá ikeaárírixini. E nemáná wítí mîwákwímí nero aiwá aní nítiarígíwámí nítíríxini.” urímárini.’ uriniginini.” Jisaso ewayí xwiyá e uriniginini.

Ewayí ikaxí masité siyí nánirini.

³¹ O ámá re oyaiwípoyiniri “Agwí ámá obaxí Jisasomi mîxídarinagá aiwí ríwíyo Goríxo xegí ámáyo xwioxíyo mîmeámí nerí umeñweañányí Jisasoyá ámá obaxí imónipíríarini.” oyaiwípoyiniri ewayí xwiyá ámi bí nuriri re uriniginini, “Goríxo seyíné xwioxíyo mîmeámí niseairí seameñweañápi, ayí masité aiwá siyíniní imónini. Masité aiwá xegí siyí aga onimíá imónini. Masité siyí nîmearo omínyíyo moárarígíáyí ³² aiwá siyí niyoní masité siyí aga onimíá enagí aiwí ríxa niyapíri xwé níroríná íkíániní ronáná iní nîbiri nîñwearí yéwí tîpaxí imónariníri.” uriniginini.

Ewayí ikaxí yisí nánirini.

³³ O ewayí xwiyá ámi bí nuriri re uriniginini, “Goríxo xwioxíyo mîmeámí niseairí seameñweañápi, ayí yisíniní —Yisí bisíkeríá siní siní enáná bí onimíápi ínimi táná nîmíni íkwianwí eapínariníri. Goríxo xwioxíyo mîmeámí niseairí seameñweañápi, ayí yisíniní imónini. Apíxí bisíkeríá siní siní díramíxí xwé síxí inináná yisí bí nîmearo ínimi táná nîmíni íkwianwí eapínariníri.” uriniginini.

Ewayí xwiyá tîni uréwapíyiní nánirini.

³⁴ Jisaso oxí apíxí e epíroyí egíáyo xwiyá apí nîpini nuréwapíyiríná ewayí xwiyáni nuriri uréwapíyayiniginini. ³⁵ Xwiyá Goríxoyá wíá rókiamoagí wo níwuriyiri ríwamíní eaní rípi, “Nioni xwiyá níriríná ewayí xwiyáyo dání riri xwiyá Goríxo xwíá imíxíniná dání ínimi ríninípi áwaní riri emíarini.” nírirí eanípi xixeni imónini nání Jisaso nuréwapíyiríná ewayí xwiyá tîni nuriri uréwapíyagíri.

Ewayí ikaxí rípikí nání urinípi mîkípi áwaní uriní nánirini.

³⁶ O oxí apíxí e epíroyí egíáyo pîni níwiárimí nurí aníyo nípáwiri ñweañáná xegí wiepísariníowa níbîro re urígíawixini, “Joxí nearéwapíyiríná ewayí ikaxí rípikí nání nearípi áwaní níneariri píraníní nearéwapíyi.” uríagí ³⁷ o re uriniginini, “Ámá wítí siyí naní wíaronoyí ámá imóniníáoní nánirini. ³⁸ Omíníyí ayí xwíá rírí nánirini. Wítí siyí naníyí, ayí ámá Goríxo xwioxíyo mîmeámí nerí umeñweañányí nánirini. Rípikýy ayí ámá Goríxomi muxídarígíáyí, ámá oboyáyí nánirini. ³⁹ Sími tîni inarígíío, rípikí siyí wíaronó, ayí Oborini. Aiwá yóí enagí mipírínáyí ayí síá yoparíyi nánirini. Wítí mîwákwímí nero mipíríáyí, ayí anínajíri. ⁴⁰ Ayínání rípikýy mîwákwímí nero gwí níkiríwímáná ríá ikeaárígíápa imóniníyí síá yoparíyimi axípi e imónáná ⁴¹ ámá imóniníáoní ámá ríkíkiríó ero wa ení nene yarínwápi oépoyiniri wíwapíyiro yarígíáyí gí ápo meñweañé ñweapíríxini gí anínajowa awí eámeámí epíri urowárimíarini. ⁴² Urowáraná awa awí eámeámí nemáná ríá ápiáwí xwé aníní wearínírimí ikeaaráná ayí e dání ‘Yeyí!’ níriro magí íronipíríarini. ⁴³ E nerí aí oxí apíxí wé rónígíá Goríxoyáyí xó xwioxíyo mîmeámí nerí umeñweañé dání sogwí naníriná yarínípa xixíeá siníni inípiríarini. Seyíné aríá tígíáyíné enánáyí, aríá ókiarí nîmóníyoyí.” uriniginini.

Ewayí ikaxí ayá tînyí imóniní wí pîní wenípi nánirini.

⁴⁴ O ámá re oyaiwípoyiniri, “Goríxo xwioxíyo mîmeámí niseairí seameñweañápi ayá tînyípiníní imóniníyí nání Jisaso pí pí nearíagí aí xixeni éwaniginini.” oyaiwípoyiniri ewayí xwiyá re uriniginini, “Goríxo xwioxíyo mîmeámí niseairí seameñweañápi, ayí xwíá bimí wí e ayá rímíxarinípi wí pîní tîninípiníní imónini. Ámá wo nemeríná weníní nerí níwínimearí yayí níkaríniri nání re eniginini. Mírí

nuri áamá wíyo áwanj murf xegf amipí nfní nígwf nání b́f nerí nígwf apí t́fní nimeámí nuri xwfá apíní b́f enjínigíní.” uríñínigíní.

Ewayf ikaxf memiá nániríní.

⁴⁵ Ámí re uríñínigíní, “Goríxo xwioxfyo míméámí nerí píraníñf seamenjweanfápi, ayf áamá amipí mímúroníñf wo memiá awiaxíní awiaxíní nání pfá emearíñf páníñf imóníní. ⁴⁶ Bá nýyoní múroníñagí nýwínimeáarímo anjfní nuri xegf amipí nfní b́f nemáná nígwf apí t́fní memiá pá b́f enjínigíní.” nurírí, “Goríxo xwioxfyo míméámí nínearí neamenjweanfápi ayá t́ñf pfníñf imóníñagí nání Jisaso pí pí nearfagí aí xixení éwanígní.” oyaiwípoyínírí ewayf xwiyfá e uríñínigíní.

Ewayf ikaxf ubenf nániríní.

⁴⁷ O re uríñínigíní, “Goríxo áamá xfo xegf xwioxfyo míméámí nerí umenjweámínírí nerfná enfápi, ayf ubenf ípiyo nímamówaríro peyf xixegfní fá mýnaríñf páníñf imóníní. ⁴⁸ Ríxa peyf magwf mýnínagí nýwíníro nímíxearo ípí imanj pá t́ñf e nítíro éf nýñweámáná peyf nanjfní neyíroro íkwianjwfyo míméámí nýyáro sípiyf emí míméámí egfawixíní. ⁴⁹ Sfá yoparfýimí axfpí e imónáná anjfnajowa nýweapíro wé rónígfáyo nímúroro sípí yarígfáyo yýoámí nero ⁵⁰ rfá ápiáwí xwé aníñf wearíñf rímí ikeáaráná ayf e dání ‘Yeyí!’ níríro magí íronípfrfáríní.” uríñínigíní.

Xwiyfá nanj xámíñf t́fní síñf t́fní nániríní.

⁵¹ Wiepísaríñfyo re uríñínigíní, “Nioní searéwapíyaríñapí nípíní mfkf nání ríxa nijfá rimóníñoí?” urfagí “Oyí.” urfagfa ⁵² o re uríñínigíní, “Nwf ikaxf eáníñf pí mewegfá nioní nínixfdíro gí wiepísaríñayf nímóníro yarígfá nfní ayf áamá amipí mímúronígfáyíníñf imóníñoí. Ayf wigf ayá rímíxarígfápi anjño wenjfmí síñf b́ t́fní xámíñf b́ t́fní nímearo ámayo síwá wiarígfápa gí seaiepísaríñáoyné xwiyfá enjíná Moseso nírírí rfwamíñf eanfpi t́fní nioní agwí seararíñapí t́fní axfpí e epfrfáríní.” uríñínigíní.

Xfo xegf Nasareti njweáyf rfwf umogfá nániríní.

⁵³ Jisaso ewayf xwiyfá apí nura nútsáná e dání pfní nýwiárímí nuri ⁵⁴ anj xfo xegf xwé íwiarone nírémorí rotú anjño nýpáwirí xwiyfá uréwapíyarfná ayf ududf nero re rínígfawixíní, “Ámá royf nijfá emímí yaríñf rípi gímí dání nijfá imónífrfáni? ⁵⁵ O anj mýraríñf Josepomí xewaxo menírani? Xínái Mariaíyí mýríníñírani? Xogwáowa Jemiso t́fní Josepo t́fní Saimono t́fní Judaso t́fní ríníñowa re mýñweagfá reñoí? ⁵⁶ Xínapiwa nene t́fní mýñweapa reñoí? E enagí nání áamá royf aríge nijfá apí imónífrfáni?” níríníro ⁵⁷ wikf díñf nýwóga waríñagfá Jisaso xewaníño nání re uríñínigíní, “Ámá xwiyfá Goríxoyá wfá urókiamoaríñf womí anj mídánjyf arfá umónarígfá aí xegf e dánjyf t́fní xexírfméáyf t́fní o nání ‘Sa negf ámáoríní.’ nýyaiwiro arfá umónarígfámani.” nurírí ⁵⁸ ayf díñf mýwíkwíroaríñagfá nání e nýñwearfná emímí xwapf mýwíwapíyínígní.

14

Jono wayf umeaiaríñomí píkígfá nániríní.

¹ Íná mýxí ínáyf Xeroto —O Garirí píropenísf menjweanoríní. O xwiyfá Jisaso nání yanf níwéa waríñagí arfá nýwirí ² xegf omíñf wíiarígfáwami re uríñínigíní, “Ayf nioní píkíñáo, Jono wayf numeaiá unjoríní. Ríxa xwáripáyo dání nýwiápnímearí nání emímí ayf néra waríní.” uríñínigíní. ³⁻⁴ Ayf rípi nání Xeroto e uríñínigíní. Xámí O Jono síñf emearfná xegf xexírfméáo Píripoyá apíxí Xerodiasíyí ríníñí nurápirí méagí nání Jono xwiyfá re urárayínígní, “Díxí ríríxírfméáo yá apíxí nurápirí nímearfnáyf, ‘Ayf Nýpíkwíní yaríñí.’ rýyaiwinaríñí?” urayaríñagí nání Xeroto xegf porísfyo

urowaráná awa nuro omi fá nixero gwí niyiro nimeámi nibiwo gwí aníyo ηwiráríagfa 5 Xeroto Jono nání “Omi opíkíminí.” niyaiwiri aiwi áamá oxí apíxí “Jono Goríxoyá wíá rókiamoaríñí woríní.” yaiwiarígfá enagí nání wáyí nerí “Nioní ení nípíkípríxíní.” niyaiwiri sa gwí aníyo wáríñínigíní. 6 E niwárimáná enáná sía Xerotomi xínáí xiríñíyi imónáná Xeroto xegí áamá wa tñní aiwá nimíxíro narínná omi xiepí Xerodiasími xemíái nibiri áwíní e nírómáná simíníñí eníñigíní. Í simíníñí yarínná Xeroto simíníñí í yaríñípi nání yayí niwinírí 7 xwíá e dání re uríñínigíní, “Nioní jíxí símímaníyo dání ríraríñíní, ‘Pí pí nání nioní ríxíñí níránáyí nísiapímíní.’ ríraríñíní.” uráná 8 í xínáí tññí e nání nuri ámi nibiri xínáí urepísípi axípi re uríñínigíní, “Porisí wa Jono wayí numeáia waríñoyá síñwí mññí niwákwiwo mñño síñwí wínímí nání píreríxíyo nítiro nimeámi nibiwo oniapípoi.” uráná 9 Xeroto dññí sípi wíagí aiwi awa tñní aiwá nawíní narígfé dání uríagí nání porisí wami í urípi axípi sekaxí nurírí 10 urowaráná wo gwí aníyo nání nuri e dání Jonomi síñwí mññí niwákwiwo 11 mñño píreríxíyo nítiri nimeámi nibiri miáími mññí wíáná í nurápirí nimeámi nuri xínáími mññí winíñigíní. 12 E éáná Jono xegí wiepísaríñowa nibiwo píyomi nimearo nimeámi nuro xwíá niweyárimowa nuro Jisasomí áwaní urígfawixíní.

Oxí 5,000 apimí aiwá mññí winí náníríní.

13 Jisaso xwíyíá Jono nání aríá niwiri e pñní niwíarími ewéyo nípíxemoánírí áamá dññí meañe nání xegípi waríñagí aiwi oxí apíxí obaxí aní bñ bimí dáníyí “Jisaso ewéyo puñoi.” ríñfagí aríá niwiro yáñí óíyo númí ugíawixíní. 14 Jisaso ríxa ipí imanípá tññí e niwíékínímearí winíñínigíní. Oxí apíxí obaxí xíto tññí e nání bñmiaríñagí niwinírí wá niwianírí wigí simíxíyí píraníñí imímíxímí yarínná 15 síapi tññí xegí wiepísaríñowa nibiwo re urígfawixíní, “Re áamá dññí meaníní. Sía wórínigíní. Joxí áamá nññí wigí aiwá bñ nero nípirí nání aní onímíápia amí amí ηweameñíyo nání urowárapei.” uríagí aí 16 Jisaso re uríñínigíní, “Ayí nupaxí mimónaríní. Soyíné aiwá wí mññí wípoi.” uríagí 17 awa re urígfawixíní, “Negí aiwá xwapí meníní. Sa bisíkerfá wé ná wúní tññí peyí yeáyí waúní tññíríní.” uríagí 18 o re uríñínigíní, “Nioní tñámíní nimeámi bípoi.” nurírí 19 ríxa nimeámi báná re uríñínigíní, “Oxí apíxí nññí aráyo éf onweápoi.” sekaxí e nurímáná bisíkerfá wé wú tññí peyí waú tññí nímearí anínamí síñwí nanánímáná Goríxomi aiwá api nání yayí niwiri bisíkerfá kwíkwírímí nerí xegí wiepísaríñowami mññí wíáná awa oxí apíxí éf ηweáfáyo yaní niwia warínná 20 áamá nññí aiwá api nññíro agwí ímí uyíñínigíní. Agwí ímí uyíagí wiepísaríñowa síñwí e niwiníro aiwá ríxa apání nññíro e tñápia nimeamero soxí fá wé wúkaú síkwí waúmi nimeayiro aumaúmí nero magwí nímíro tígfawixíní. 21 Niaíwí tññí apíxí tññí nññírí aiwi oxowani áamá 5,000 aiwá api nígfawixíní.

Jisaso ipíyo xwiríñwí nosaxa uní náníríní.

22 Jisaso xegí wiepísaríñowa aiwá áamá ayí nññíro tñápia soxí fáyo magwí nímíro táná re urowáríñínigíní, “Nioní oxí apíxí tñño urowáraparínná soyíné ewéyo nípíxemoáníro ipíwámi jíaríwámíní nání xámi nimeápoi.” nurírí 23 awa ríxa nípíxemoáníro úáná áamá oxí apíxí e epíroyí egíáyo ení nurowárapímáná Goríxomi xwíyíá urímínírí nání xegípi dñwí mññíyo nání niyiri ríxa sía nóra waríñí tññí xegípi ηweañáná 24 ewépá síní ipí áwíní e warínná inígfé ewépámí imeamíkwí merí imíñí ení ewé símímí dání birí nerí yarínná 25 ríxa wíá nání isía yiníñáná Jisaso ipíyo nosaxa nibiri wiepísaríñowami ríxa wímeámínírí yarínná 26 awa weníñí éfáyí winígfawixíní. Jisaso ipíyo xwiríñwí nosaxa baríñagí niwiníro wáyí níkaríníro “Píyíñí síwí wo ríá baríní?” níríro “Yeyí!” rekárínarínná 27 Jisaso re uríñínigíní, “Soyíné wáyí níkarínípaní. Ayí nioníríní. Dññí síxí nññíro ηweápoi.” uríagí 28 Pitao re uríñínigíní, “Ámínáoxíní, ayí nepa joxí enánáyí, ‘Joxí ení ipíyo nosaxa nibiri nímeai.’ nírí.”

uríagí ²⁹ Jisaso “Bei.” uríagí Pitao ewépámi dání nayoari Jisaso tíñf e nání nosaxa nurí aí ³⁰ imíñf yaríñagí níwínirí wáyf éfyf re eníñgíñf. Ipíyo ríxa nurípiníríná ríaiwá re uríñgíñf, “Nioní iniñgí namimíñgíñf! Ámináoxíñf, áríwí nimeat!” uráná ³¹ o añfñf íeapá niyaurí wéyo nímáxírírí nímíeyoari re uríñgíñf, “Díñf onímíapí níkwíroarígíoyínérínf. Pitaoxíñf, joxí ‘Jisaso yá díñf tíñf ipíyo xwíríñwí nosaxa umíñf.’ niyaiwirí aí ámi pí nání ‘Oyá díñf tíñf e epaxonímaní.’ yaiwiaríñf?” nurírí ³² awaú ríxa ewéyo píxemoánáná re eníñgíñf. Imíñf yaríñf píñf wíaríñgíñf. ³³ Imíñf píñf wíaráná ewéyo ñweagíáyf míñf ewéyo níkwíroro omí yayf numeríná re urígíawixíñf, “Neparíñf. Joxí niaíwí Goríxoyáoxírínf.” urígíawixíñf.

Simixíyí Jisasomí amá f níróñiro ñañf egíá nánírínf.

³⁴ Awa ipíyo oríwámí dání níremoro añf xegí yoí Genesaretíyí ríníñf píñf tíñf e iwíékínimeááná ³⁵ amá e dánf yf Jisasomí mí níwómíxíro añf nípimíní áwanf nírinárímáná wigí amá simixí yarígíá níní o tíñf e nání nímera níbíro wáráná ³⁶ simixíyí ríxíñf re urayígíawixíñf, “Joxí yá iyfá sírífwíyo amá onírónf poyínírí síñwí neaneí.” nuríro níní amá e níróñayíro nání ñañf egíawixíñf.

15

Ámináyí eníñá érowiápínígíapí nánírínf.

¹ Íná Parisi wa tíñf ñwí ikaxí eáníñf píñf mewegíá wa tíñf Jerusaremí dání níbíro Jisasomí níwímearo re urígíawixíñf, ² “Negí aríowa érowiápínígíapí díxí wiepísaríñowa pí nání píñf wíakímí yaríñoi? Aiwá naníríná pí nání aríowa ríçgíapí wé wáyf níróñipa nero narígíárínf?” Jisasoyá wiepísaríñowa wé wáyf níróñiro aiwí xiáwowa egíápa axípi míyaríñagíá nání e uráná ³ Jisaso re uríñgíñf, “Soyíné ení segí seáríawéwa érowiápínígíapímí xídaníro nání pí nání ñwí ikaxí Goríxoyá ríníñf píñf píñf wíakímí yarígíárínf? ⁴ Goríxo ríñf píñf ríwamíñf re nírinírí eáníní, ‘Díxí rínomí wéyo merí rínáímí wéyo merí eríñf.’ nírinírí eáníní. Ríwamíñf rípi ení nírinírí eáníní, ‘Ámá gíyí gíyí xano náníraní, xínáí náníraní, píñf sípí umeararínáyí ayo emí opíkímópoyínírí síñwí wíníríní.’ E nírinírí eáníñagí aiwí ⁵ amá gíyí xanomíraní, xínáímíraní, ‘Amípi nioní nísiapírí arírá sipaxípi nání Goríxomí urepeáríñá enagí nání bí míní siapípaxímaní.’ uraríñagíá ⁶ soyíné síñwí e níwíníróñá re rarígíáríní, ‘Ayí xaneyo wéyo mímepa yaríñagí aiwí apání yaríñoi.’ rarígíáríní. Soyíné e neríná Goríxoyá ríníñf yí xórórí nero segí seáríawéwa érowiápínígíapíní seáyí e míeyoarígíáríní. ⁷ Ñañf ríro sípí ríro yarígíoyíné, xwíyíá Goríxo ríñf wíá rókiamoagí Aisaiao níwuríyírí ríwamíñf eañf píñf soyíné nání xixení re ríníní, ⁸ ‘Ámá tíyí “Goríxomí wéyo píráníñf mearíñwíní.” níróñ ayí nioní díñf síxí míníyípa yarígíáríní. ⁹ E neróná amáyo amípi amá wigí díñf tíñf érowiápínígíapí nání nuréwapíyiróná yapí re nuríro “Xwíyíá tíyí Goríxoyáríní.” nuríro nání “Goríxomí seáyí e umearíñwíní.” níróñá Goríxoníyá yoíní surímá rarígíáríní.’ Aisaiao xwíyíá Goríxoyápi níwuríyírí soyíné nání xixení ríwamíñf e eañf ríní.” uríñgíñf.

“Rípi piaxí wearíñf ríní.” uríñf náníríní.

¹⁰ “Ámá oxí apíxí re epíroyf egíáyf obípoyí.” nírinírí ayí ríxa añwí e awí eánáráná re uríñgíñf, “Aríá níñiro níjía imónf poyí.” nurírí ¹¹ ewayf xwíyíá bí nuríríná re uríñgíñf, “Amípi amá níñiro gwí nárearígíapí piaxíñf wearíñf maní. Amípi xwíoxíyo dání díñf mófapí, ayí piaxíñf wearíñf ríní.” uríñgíñf. ¹² Xegí wiepísaríñowa níbíro re urígíawixíñf, “Joxí Parisíowamí e nuríríná ‘Símírírí míwiaríñf.’ riyaiwiaríñf?” uríagíá aí ¹³ o Parisíowa nání ewayf xwíyíá re uríñgíñf, “Ríwéná Goríxo aiwá xíto íwíá muríñf níyoní emí yíyoámí eníáríní.”

nuriri¹⁴ ámi Parisiowa nání re uriniginini, “Soyíne awa nání ayá síwí mīsearopani. Awa síñwí supárigfáwa síñwí supárigfáyo nipemeámi warigfáwa yapí imóniñoi. Ámá síñwí supáriñí wo síñwí supáriñí womí nipemeámi nuríná nīwaúni xwáriñwíyo piéropisíi. Ayínáni ayá síwí mīsearopani.” uríagi¹⁵ Pitao re uriniginini, “Joxi ewayí xwiyfá ámá aiwá niniro gwíñárearigfápi nání ríapi áwaní nearei.” uríagi¹⁶ o re uriniginini, “Gí seaiepisariñáoyíne eni sini majfá riseainarini? ¹⁷ Amipí ámá nfápi arfowa egfápa wé wayí níróniro niniñánani, awa egfápa mé niniñánani, agwíyo niniñísáná íkí nemoro nání piaxñiñí weaariñímani. ¹⁸ E nerí aiwí xwioxíyo dání fíwí amipí nání dñí mófápi piaxñiñí weaariñíri. ¹⁹ Xwioxíyo dání dñí nímoro yarigfápi ‘Sipí oimiximíni.’ yaiwiarigfá rípiñi. Ámá pikiri ero ámá wí tñi fíwí iníro ero síwí piaxí eánipaxí imóniñíyí niga uro fíwí mearí ero yapí riri ero ámá wí nání ikayíwí riri ero ²⁰ yarigfápi nímoríná wiwaníñíyo piaxñiñí weaariñíri. E nerí aí ámá wé wayí mírónipa nerí aiwá niniñáná wiwaníñíyo wí piaxí weaariñímani.” uriniginini.

Émáyi apixí wí dñí xixeni wíkwíroní nánirini.

²¹ O e dání pñi nīwiárimí nurí piropenisí émáyi añí Taia tñi Saidoni tñi tñí e emearíná re eniginini. ²² Émáyi apixí Kenani dání añí apiaú tñí e dání nībiri jfámíne dání nuxídírná rfaiwá re nura uniginini, “Ámínáoxini, mīxí ináyí Depitomi xiáwoxini, joxí wá nīwanei. Gí miáimí imfó dñí nīxixérori xixeaníñí wíkararini.” nura warinagí aiwí ²³ Jisaso xfo eni bí murarínagí nání xegí wiepisariñowa nībiri arfíki re urayigfawixini, “Apixí rí arfíki rfaiwá tñi neaxídarínagí nání joxí xegí miáimí imfó dñí xixéoarínípi mīxí numánowárirí ‘Emíni.’ urowárei.” urayíagfá aí ²⁴ o re uriniginini, “Nioni émáyo arírá wimíniñi bíñáonímani. Gí Isireriyí —Ayí sipísipí xiáwo píraníñí mīmearíná amí amí uniamoaríníñí imónigfáyíri. Ayí nání bíñáoníri.” uríagi aiwí ²⁵ í añwí e nībiri xómíñí nīyíkwiri mīñí xwíáyo nīkwírori re uriniginini, “Ámínáoxini, arírá nī.” uríagi ²⁶ o re uriniginini, “Nioni aiwá niaiwí narigfápi nurápirí síwíyo mīni wiarínáyí, jíxí ‘O naní yarini.’ riyaiwiaríní?” uríagi aí ²⁷ í re uriniginini, “Ámínáoxini, wauyene síwíníñí imóniñagwí nání nepa nīraríní. E nerí aí síwíyí xiáwo aiwá íkwianwíyo éfí nīñweámáná aiwá niniñi yuní mamówárfí éfíyí mīmeání yaríníri.” uríagi ²⁸ o re uriniginini, “Ineyí, jíxí aga dñí xixeni nīnīkwírori rarínagí nání jíxí simóníyí xixeni nímóniñoi.” uráná re eniginini. Xemiái naní eniginini.

Simixí obaxíyo naní imimiximí ení nánirini.

²⁹ Jisaso e dání pñi nīwiárimí nurí ipí Gaririwámi nīpwerí dífí mīñíyo nání nīyiri éfíñweañáná ³⁰ ámá oxí apixí ayá wí o tñí e nání nīyoamiro wí síkwí íkí egfáyo níméra yoaro síñwí supárigfáyo níméra yoaro xwiyfá marí maní píronigfáyo níméra yoaro simixí xixegíni obaxí tígíyo níméra yoaro nero xegí síkwí tñí e tayaríná o naní imimiximí winiginini. ³¹ Naní imimiximí wiarínagí oxí apixí e epíroyí egfáyí maní píronigfáyí ámi xwiyfá riro ení kíriñí egfáyí ámi ú úroro síkwí íkí egfáyí ámi añí uro síñwí supárigfáyí ámi síñwí aníro yarínagfá nīwíniro ayá nīriwamóníro Nwíá Isireriyíyáomi yayí seáyí e umegfawixini.

Oxí 4,000 apimí aiwá mīni winí nánirini.

³² Jisaso xegí wiepisariñowami “Eini.” nuriri re uriniginini, “Ámá oxí apixí tíyí nioni tñi sfá wíyáú ríxa ñweañwáriní. Wigí aiwá nīpíríyí meñagí nání nioni dñí sipí niarini. Nioni ayí agwí wiaríná nurowárináyí, ófí e síñwí xaxá upeyiníñiri nání raríní.” uríagi ³³ wiepisariñowa re urigfawixini, “Ámá dñí meañí rímíniyoí. Gími nurane aiwá ámá none tñi epíroyí egfá tíyí niniro agwí ími uyini nání

urápaniréwini?” uríagí 34 o re uríñiginí, “Soyíné bisíkerfá ararí maxiríñoi?” uríagí awa “Bisíkerfá wé wíúmí dání waú tñí peyí orá yeáyí bia tñiríni.” uríagí 35 o oxí apíxí e epíroyí egíáyo “Xwíáyo éf nínweaxa úpoyí.” nurímáná 36 bisíkerfá wé wíúmí dání waú apí tñí peyí apia tñí nurápirí Goríxomí yayí níwiri kwíkwírímí nerí wiepísaríñowamí wiayíáná awa nurápiro ámáyo yaní níwria úáná 37 ayí nínro agwí ímí uyíagí wiepísaríñowa aiwá ayí nínro tíápia nímeamero soxí íá wé wíúmí dání waúmí magwí nímíro tígíawixíni. 38 Apíxí tñí niaíwí tñí maríáí, oxowa aiwá apí níáwa 4,000 imónígíáríni. 39 Jisaso “Segí aní úpoyí.” nurowárimáná wiepísaríñowa tñí ewéyo nípxemoáníro nuro Magadaní iwiékínímeagíawixíni.

16

“Ekíyíní anínamí dání neaíwapíyí.” uríagí nániríni.

1 Parisi wa tñí Sajusi wa tñí Jisasomí níwímearo “O símíxíyo naní imímíxímí nerí aí ekíyíní wí nepaxomani.” níyaiwiro iwamíó owíwapíyaneyíniro re urígíawixíni, “Joxí anínamí dání ekíyíní bí neaíwapíyí.” uríagí aiwí 2 o re uríñiginí, “Seyíné síápi tñí yewaní eáagi níwínirítná re rarígíáyínéríni, ‘Yewaní eáyí réwí enírfeníñoi?’ rarígíáyínéríni. 3 Wíápi tñí ení bíramí dání kípiñí yaríñagi níwínirítná ‘Iníá yapínírfeníñoi?’ rarígíáyínéxíni. Agwíyo yewaní earí kípiñí yirí yaríñagi níwíniróná xíxeni ‘E nímoníníñoi.’ níriro aiwí amípí nioní símímájóníñí imíxaríñápi síñwí nínaniróná ‘Goríxo e oyaiwípoyíní ríá neaíwapíyaríni?’ míyaiwiarígíáyínéríni. 4 Agwí ríná ñweagíáyíné, Goríxomí ríwímíní nímamoro segí ñwíáí ríníñípi tñí íwíníñí niga uro niga bíro yarígíáyíné, ekíyíní nání reaxí níseainí seaimónaríñagi aiwí ekíyíní wíá rókiamoagí Jonao enípiñí seaiwapíyímígní.” nurárimí píni níwiárími unígníni.

Yisí Parisiowayá tñí Sajusiowayá tñí nániríni.

5 Wiepísaríñowa bisíkerfá bí nípirí nání aríá níkeamoro Jisaso tñí ipíyo jíaríwámíní nání nuróná 6 o xíxewísí ikaxí re uríñiginí, “Soyíné Parisiowa tñí Sajusiowa tñí awayá bisíkerfá nímíga uní nání imíxaríñí yisoí ríníñípi nání wáyí oseainíni.” uráná 7 wiwaníñowa re rínígíawixíni, “None bisíkerfá nímeámí míbíwá enagi nání o míxí nínearíri neararíni.” rínarítná 8 Jisaso awa e rínaríñagí díní adadí níwiri re uríñiginí, “Díní onímíápi níkwíroarígíoyíné, pí nání segípi re rínaríñoi, ‘None bisíkerfá nímeámí míbíwá nání neararíni.’ rínaríñoi? 9 Soyíné síni níjía mimónípa reñoi? Nioní bisíkerfá wé wúni kwíkwírímí éáná ámá 5,000 ríxa apání náná soyíné ámi soxí íá araríyo miárígíápi nání díní míseainaríníraní? 10 Ámí bisíkerfá wé wíúmí dání waú ámá 4,000 nání kwíkwírímí éáná soyíné soxí íá araríyo miárígíápi nání ení díní míseainaríníraní? 11 Biaú nioní e éáná soyíné soxí íá obaxíyo miárígíá enagi nání nioní Parisiowa tñí Sajusiowa tñí yisí awayá nání xíxewísí ikaxí searáná aríge nero ‘O aga bisíkerfá nání míneararíni.’ míyaiwí yaríñoi? Nioní re seararíñíni, ‘Parisiowa tñí Sajusiowa tñí awayá yisí nání wáyí oseainíni.’ seararíñíni.” uráná 12 xegí wiepísaríñowa ríxa re yaiwigíawixíni, “Nepa yisí bisíkerfáyo táná nímíga waríñípi nání míneararíni. Parisiowa tñí Sajusiowa tñí uréwapíyarígíápi nání míxídípa oépoyíníri neararíni.” yaiwigíawixíni.

Pitao “Joxí Kiraisoxíriñí.” uríñí nániríni.

13 Jisaso píropenísí aní Sisaria Píripai tñíñmíní nuri nemeítná xegí wiepísaríñowamí iwamíó yaríñí re winígníni, “Oxí apíxí níní ámá imóníñáoní nání goxíni raríñoi?” yaríñí e wíagi 14 awa re urígíawixíni, “Oxí apíxí ‘Ámá enínaní wo níwiápnímearí ríá yaríni?’ níyaiwiro nání wí re raríñoi, ‘Jono wayí níneameaia unjóríaní?’ raríñoi. Ámí wí ‘Goríxoyá wíá rókiamoagí mípe anínamí nání peyíño,

Eraijaorfaní? raríñoi. Ámi wí ‘Wíá rókiamoagí Jeremaiaorfaní? raríñoi. Ámi wí ‘Ayí wíá rókiamoagíáyí ámi worfaní?’ raríñoi.” uríagí ¹⁵ Jisaso re uríñinigíni, “Soyíné eni nioní nání goxíni yaiwiaríñoi?” uríagí ¹⁶ Saimoní Pitaos re uríñinigíni, “Joxí Kiraisoxí, aríowayá xwíá piaxíyo dání iwiaroníoyí raríñwáoxírini. Nwíá aníñí sñíñí imóníñomi xewaxoxírini.” uríagí ¹⁷ Jisaso re uríñinigíni, “Jonaomi xewaxoxí Saimonoxíni, joxí nírariñípi áamá wo wíá mírírókiamoní. Gí ápo, aníñami ñweaño wíá rírókiamóagí nání joxí yayí osiníni. ¹⁸ Ripí eni rírariñíni, ‘Joxí sñíñaníñí nimónírí ení eáníñoxírini. Sñíñá piará eapínaríñí romí seáyí e áamá nioníyá siyikí imóníñíáyí gí aní wíwáníñí míxárimíárini. Obo tñí imóníñíáyí ení neáníro áamá píkipaxí imóníñíáyí aiwí nioní tñí imóníñíáyó wí xopírárí wípíríámani.’ rírariñíni. ¹⁹ Goríxo tñí e páwípíríá nání rokí kíníñí imóníñí joxí siapímíárini. Joxí xwíáyó re dání ‘Ayí sipírini.’ ránáyí, Goríxo aníñami dání eni joxí sñíni mírípa enáná o xámi ‘Ayí sipírini.’ ríníárini. Joxí re dání ‘Ayí ananírini.’ ránáyí, Goríxo xámi émi dání eni ‘Ayí ananírini.’ ríníárini.” nuríni ²⁰ xegí wiepísariñowami aríá jiyikí norí ñwí ikaxí re uríñinigíni, “Ámáyo nioní nání ‘O yeáyí neayimíxemeaníá nání negí aríowayá xwíá piaxíyo dání iwiaroníoyí raríñwáorini.’ áwaní e murípaní.” uríñinigíni.

Jisaso áwaní “Nínípikipíríárini.” uríñí náníni.

²¹ Íná dání o xegí wiepísariñowami sñíñaní áwaní re nura uníñinigíni, “Goríxoyá dñíño dání nioní Jerusaremí nání úaná negí Judayí ámináowa tñí apaxípaníñí imóníñíá xwéowa tñí ñwí ikaxí eáníñípi mewegíáwa tñí xeaníñí wíwí níkáráná wa nínípi kíagí aiwí ámi sía wíyáú wíyi óráná Goríxoyá dñíño dání wiápínímeámíárini.” uraríñá ²² Pitaos Jisasomí xewí jíamíni nímífaumáná míxí re uríñinigíni, “Ámináoxíni, oweoi! ‘Goríxoyá dñíño dání joxí nearípi wí osípoyíní sñíñwí mírariñpa éwíñinigíni.’ nimónarini. Wí nímóníñíá meníni.” uríagí aí ²³ Jisaso Pitaomí ríwí numorí re uríñinigíni, “Setenoxí, ríwí ríríwámíni nípuí. Joxí nioní níkirípeaánípaxí níkárímíníni nání nírariñíni. Joxí Goríxo dñíñí wímónaríñíño nání mamó ‘Jisaso ríxa míxí ináyí nimónírí Jerusaremí dání neameñweaenáná nioní seáyími imónímíníyíríani?’ nímorí nírariñíni.” nuríni ²⁴ wiepísariñí nowamíni re uríñinigíni, “Ámá ‘Jisasomí ouxídímíni.’ yaiwiaríñí goxí goxí re éríxíni. ‘Amípi nioní nígípi nání oemíni.’ yaiwíyí dñíñí peá nímorí re yaiwíríxíni, ‘Nioní Jisasomí xídaríñagí nání áamá wí níbíro xeaníñí níro nípi kíro níniro aí ayí ananírini.’ níyáiwírí níxídíríxíni. ²⁵ Ámá Jisasomí dñíñí níwíkwírorí xídaríñá nípi kípiríxíni éf menaríñí goxí goxí dñíñí níyímíñípi aníñí ñweaíá nání mearíámani. E nerí aiwí éf míménípa nerí ‘Nioní Jisasomí dñíñí níwíkwírorí xídaríñagí nání nínípi kíronáyí ayí ananírini.’ yaiwinaríñí goxí goxí dñíñí níyímíñípi aníñí ñweaíá nání mearíárini. ²⁶ Ámá wo nioní míníxídí íyíá íá nígwí amípi emeámíni náníni néra nurí nímeáísáná xewaníño aníñíni ikeamónáná oyá amípi aníñí níxíríni ñweaníáríani? Oweoi! Amípi níni xwíá tíyo dñíñí nímeari aiwí xewaníño aníñíni ikeamónáná amípi apí tñí aníñí ñweaíá nání roayírónípaxí wí meníni. ²⁷ Ayí rípi náníni. Ámá imóníñáoní níknímí níweapíríñá xíxíéá gí ápo aníñami inaríñípi aníñajowa tñí axípi níga níweapímáná nioní ámáyo neyírorí sipí yaríñíáyó xegí eni sipí wirí naní yaríñíáyó naní wirí emíárini. ²⁸ Nepa seararíñíni. Woyíné re rogíá royíné sñíni mípépa egíámí enáná nioní woyíné áamá imóníñáoní yeáyí níseayimíxemearí xwíoxíyo míméámí emíá nání níknímí rojáná woyíné sñíñwí nanípiríárini.” uríñinigíni.

¹ Jisaso e nuriri rixa sía wé wúmi dánj wo óráná Pitaomi tñi Jemisomi tñi xogwáo Jonomi tñi awamini n>wiri>meámi d>wí> m>inj> sepiá bimi nání wigípi n>iyi>ro ² ni>ñ>wearo Jisaso wiep>sari>ñj waú wo awa s>ñ>wí anig>e dáni re en>ñ>nig>ini. O xegí bi imón>iri s>ím>manj oya sogw>ni>ñj aniri rap>rapí oya wía nókir>fná xw>ni>fná eaár>iri en>ñ>nig>ini. ³ E éáná wía rókiamoag>ta waú Moseso tñi Irajao tñi —Awaú en>ñ>ná peg>í>waúr>ini. Awaú o t>ñ>j e an>wi e ni>rón>ap>iri o t>ñ>n xw>iy>ta r>inar>fná ⁴ Pitao Jisasomi re ur>ñ>nig>ini, “Ám>ináox>ini, none re ni>ñ>wear>fná nan>ri>ini. Nioni an>j wíkaú wíwá re op>ák>im>ini. Joxi nán> wíwáy>i. Moseso nán> wíwáy>i. Irajao nán> wíwáy>i.” ⁵ s>ini e urar>fná re en>ñ>nig>ini. Agwí wía wúr>ari>ñ>nig>ini. Agwí wía wúr>aráná re en>ñ>nig>ini. Agw>ip>imi dán> xw>iy>ta re r>in>ñ>nig>ini, “Ayí oyí gí niaíwí d>ñ>j s>ixí uy>ñ>aor>ini. O am>ip>í yar>ñ>ñ>pi nán> nioni d>ñ>j yayí ninar>ini. O pí pí sear>án>yí ar>ta wir>fn>ini.” r>inar>ñ>ag> ⁶ wiep>sari>ñ>owa ar>ta e ni>wiro xw>í>ami ni>pi>k>in>mearo wáy>í nik>ar>ni>ro war> in>ñ>ná ⁷ Jisaso awa weg>e an>wi e ni>bi>ri wé seáy>i e ni>wik>wiár>im>áná re ur>ñ>nig>ini, “Soy>né wáy>í mepan>i. Wiáp>ni>meáp>oy>i.” ur>áná ⁸ awa sagag>í emé>áy>í Jisaso ámá wo t>ñ>n m>iró xeg>í>pi ron>ag>í w>ni>ñ>g>awix>ini.

Wiep>sari>ñ>owa Irajao nán> yar>ñ>ñ>wig>í>fná nán>ri>ini.

⁹ Awa d>wí> m>inj> ap>imi p>ni ni>wiár>im> ni>wero Jisaso óf e dán> ar>ta j>yik>í nori ñ>wí ikax>í xaiw>ni re ur>ñ>nig>ini, “Ámá imón>ñ>aon> s>ini xw>ar>ip>áyo dán> m>i>wiáp>ni>meapa en>áná soy>né éde s>ñ>wí w>ni>á>pi nán> ámá wíyo áwan>j mur>ipa é>r>ix>ini.” ur>ag>í ¹⁰ wiep>sari>ñ>owa yar>ñ>ñ> re wig>í>awix>ini, “Neg>í ñ>wí ikax>í eán>ñ>ñ>pi meweg>í>awa pí nán> re rar>g>í>ar>ini, ‘Wía rókiamoag>í Irajao ámá ar>owayá xw>í> piax>íyo dán> iwiaron>oy>í rar>ñ>waóm>í x>ám>í umean>ár>ini.’ pí nán> rar>g>í>ar>ini?” yar>ñ>ñ> e wíáná ¹¹ o re ur>ñ>nig>ini, “Irajao ni>bi>ri ámá wig>í> d>ñ>j wé rón>ñ>ñ> imón>ñ>ñ>pi nán> wá>í nur>imer>í píran>ñ>ñ> im>ix>in>ár>ini. ¹² E ner>í aí nioni re sear>ari>ñ>ini, ‘Ámá Irajaoñ>ñ>ñ> imón>ñ>ñ> wo r>ixa bi>ñ>j en>ag>í aiw>í ay>í “X>ám>í umean>or>ani?” m>iyaiw>í s>ñ>wí mí m>i>wóm>ix>ipa nero wig>í> d>ñ>ñ>yo dán> s>ím>í t>ñ>n ni>wiro pi>k>ig>í>awix>ini. Ámá imón>ñ>aon> en>í ax>í>pi e ni>niro r>ñ>n>ñ>ñ> niap>ñ>ñ>ár>ini.’ sear>ari>ñ>ini.” ur>áná ¹³ xeg>í wiep>sari>ñ>owa “Jisaso e near>ari>ñ>ñ>ñ> ay>í Jono way>í ni>neameaia u>ño nán> r>near>ari>ñ>ñ>? Oy>í, ay>í or>ini.” yaiwig>í>awix>ini.

Niaíw>í im>í>o x>ixé>oar>ñ>ñ>wom>í nan>ñ>wim>ix>ñ>ñ>nán>ri>ini.

¹⁴ O t>ñ>n xeg>í wiep>sari>ñ>ñ> waú wo awa t>ñ>n ox>í ap>ix>í obax>í xeg>í wiep>sari>ñ>ñ> wía t>ñ>j e ep>íroy>í eg>e rém>óáná ámá wo ni>bi>ri Jisaso yá s>ím>man>ñ>mi dán> xóm>ñ>ñ> ni>y>ik>wir>í re ur>ñ>nig>ini, ¹⁵ “Ám>ináox>ini, g>í íwo xóx>w>í ner>í aga s>ip>í ikeamón>ar>ini. Wíni wíná r>íáyo ikeaar>ini>ri ini>g>í>yo eám>ori yar>ñ>ñ>ag>í nán> jox>í wá orun>ini. ¹⁶ Joxi s>ini émi ñ>wear>áná nioni d>ix>í wiep>sari>ñ>owa t>ñ>j re ni>meám>í b>ag>í aiw>í awa nan>ñ> m>inim>ix>y>ipa é>ta en>ag>í nán> r>irar>ñ>ñ>ini.” ur>ag>í ¹⁷ Jisaso an>ñ>ñ> win>ñ>ag>í re ur>ñ>nig>ini, “Sey>né agw>í r>íná ñ>wear>g>í>ay>í>né d>ñ>j ni>ni>k>w>í>roro mepa ero d>ñ>j xen>w>ni moro yar>g>í>ta ti>y>né, ‘O ín>íná nene t>ñ>n ni>ñ>wear>í ar>ir>á neain>ár>ini.’ r>iyaiwiar>ñ>o? Nioni xwiogw>í arari re ni>ñ>wear>í sear>ewap>iyar>fná Gor>ix>omi d>ñ>j ni>w>ik>w>í>roro en>í eán>ñ>ñ> oya g>íná ni>ñ>á imón>ñ>ñ>ár>ini?” nur>iri xanomi “Í>womi an>wi re ni>meám>í bei.” nur>iri ¹⁸ r>ixa an>wi e ni>meám>í báná Jisaso im>í>o d>ñ>j x>ixé>oar>ñ>ñ> m>ix>í um>á>n>áná im>í>o p>ni ni>wiár>im>í úáná íwo ax>íná nan>ñ> en>ñ>nig>ini. ¹⁹ R>í>w>íyo wiep>sari>ñ>owa Jisaso xeg>í>pi ñ>wear>ag>í ni>w>ni>ro ni>bi>ro yar>ñ>ñ> re wig>í>awix>ini, “Pí nán> im>í>o í>womi d>ñ>j x>ixé>oar>ñ>ño none m>ix>í um>á>n>áná é>f m>ú en>o?” ur>ag>í ²⁰ o re ur>ñ>nig>ini, “Gor>ix>omi d>ñ>j on>imiáp>í w>ik>w>í>roar>ñ>ñ>ag>í nán> im>í>o o ar>ta ni>seaim>í mun>o.” nur>iri x>xewis>í ikax>í re ur>ñ>nig>ini, “Nepa sear>ari>ñ>ñ>ini. Masité aiw>á siy>í neg>í om>ñ>ñ>yo i>w>í urar>ñ>wáy>í aga on>imiáp>í ner>í aí r>í>w>éná ner>ap>iri ni>ror>fná í>k>án>ñ>ñ>ñ> roar>ñ>ñ>ini. Seg>í d>ñ>j Gor>ix>omi w>ik>w>í>ró>ay>í ap>ñ>n>ñ>ñ> ner>fn>áy>í, ‘D>wí> m>inj> r>ip>ix>ini nur>í wí e roi.’ ur>áná anan>í ar>ta ni>seaim>í nur>í wí e ropax>í>ini. Soy>né ap>ñ>n>ñ>ñ> ner>fn>áy>í, am>ip>í wí

mimixipaxí imóniníámani. Níni anani epaxí imónipíríárini. ²¹ [E nerí aí imíó ení eáníñí róniñí imóniñíyí Gorixomi yaríñí wirí aiwá ñwíá ñwiráriniri nerínáni míxí umáinipaxírini.”]

Jisaso ámi áwaní “Ninipikipíríárini.” uríñí nánirini.

²² Jisaso tñni wiepísariñowa tñni Gariri píropenisíyo awí neániróna o re uríñiniginí, “Áma imóniñáoni nání áma wo miyí nuriníñoi. ²³ Míyí nuráná awa ninipikiro aiwi ámi sía wíyaú wíyi wenáoni wiáptíimeámíárini.” uríagí nání awa ayá sipí winíñiginí.

Takisí añí rídiyowá yaríñíwá nání urápigíá nánirini.

²⁴ Awa ríxa añí yoí Kapaneamiyí riníñípimi rémóána áma añí Goríxo nání rídiyowá yaríñíwá nání ñígwí xwé waú xwiogwí ayí ayo urápayaríñíwá Pitaomi re urémeagíawixini, “Segí seaiepísariño añí Goríxo nání rídiyowá yaríñíwá nání ñígwí waú tariñorani?” uríagí ²⁵ o “Oyi.” nurími nuri añíyo nípáwiri Jisaso nání e uríapí nání áwaní muriníñána Jisaso xámi xíxewisí ikaxí bí nuríri re uríñiniginí, “Saimonoxini, dñí joxiyá arírerini? Míxí ináyí xwíá tíyo menweagíáyí ámayo takisí nání ñígwí nurápiróna wíñí áma imónigíáyo uráparíñíárani? Áma xenwí wíyo uráparíñíárani?” uríagí ²⁶ o “Xenwíyo uráparíñíárini.” uráná Jisaso re uríñiniginí, “Ayínáni wíñí imónigíáyo takisí nání áxenwarí inipaxí menini. ²⁷ Yawawi ení Goríxo míxí ináyí añínamí menweañoyáwawi imóniñagwí nání awa ñígwí añí Goríxo nání rídiyowá yaríñíwá nání áxenwarí inipaxí mimóniñagí aiwi awa wíñí dñí yeaiwipíríxiniri ipiwámí nání nuri kipayá nímorí peyí iwamíó apéomi maní íá neroámíximáná ñígwí bí wenagí winiríñini. Ñígwí apí nímeámí nuri joxí tñni nioni tñni nání nawíni mñni yeawí.” uríñiniginí.

18

“Go seáyí e imóniníárini?” uríñí nánirini.

¹ Iná wiepísariñowa “Noneyá negí wo seáyí e neaimóninífo gorini?” níyaiwiro Jisaso tíñí e añwí e níbíro re uríñíawixini, “Joxí ríxa míxí ináyí nímoníri neamenweañána noneyá wo go seáyí e neaimóniníárini?” uríagí ² o niaíwí onímíá bimí “Eini.” nuríri áwini e nurárimáná ³ re uríñiniginí, “Nioni nepa searariñini. Soyíné dñí ‘Ayo seáyí e omúrónimini.’ yaiwiaríñíapí dñí yaikiá mímopa ero niaíwí onímíáníñí mimónipa ero niaíwí ‘Áma wo seáyí e nínimónirína ayí ananirini.’ yaiwiaríñíapa axípi e miyaiwipa ero nerínáyí, añínamí ñweañoyá xwioxíyo wí páwipaxí menini. ⁴ Áma ‘Seáyí e imóniñáonimani. Niaíwí rípi yapí imóniñini.’ yaiwíá gíyí gíyí añínamí ñweaño xwioxíyo nímeámí nerí menweañíapimi nípáwiro seáyí e imónipíríárini. ⁵ Gíyí gíyí nioni níniñídiro nání áma niaíwí rípiamíñíñí nínimónirónáyí ayí nioni eníñíñí nínimónariñoi. ⁶ E nerí aí áma niaíwí rípiáníñí sñni dñí níkwíroaníro yaríñíáyo mírírakí wiaríñí gíyí gíyo Goríxo xeaníñí ríá tíñí wíkaríníá enagí nání sñni mírírakí míwiníñána áma wa sñná tñni síñwíyo gwí níjimáná rawírawáyo mamówáránáyí ríñíñí xwé níwiniri aiwi Goríxo wimíñiri enípi tñni xíxení mimóniñagí nání ayí ananirini. ⁷ Áma wíyo óreámioápoyniri wíwapíyaríñíáyí aweyí! Sía wíyi ayí majíá wóríníárini. Goríxo xeaníñí wíkaríníá enagí nání dñí sipí wíwiníñini. Áma wíyo óreámioápoyniri wíwapíyíñí ayí aiwi áma e wíwapíyíñíáyí xeaníñí wímeaníá enagí nání aweyí! Sía wíyi ayí majíá wóríníárini. ⁸ Díxí wéu tñnirani, síkwú tñnirani, íwí nání nísimónirínáyí ‘O ríá aníñí wearíñíyo níkeaáríníñini.’ níyaiwiri níwákwíniri emí moríñini. E níñirínáyí, ríñíñí xwé nísiniri aiwi wé rasíá síkwí rasíá enoxí dñí níyímíñípi aníñí ñwearíá nání nímeañíáyí ayí ananirini. Míwákwínipa nerí wé núkaúni tñni síkwí núkaúni tñni sñni enánáyí, o ríáyo nísikeaáríníá ayí nanímaní.

⁹ Dìxí sìnwíyí ení ‘fíwí apí eí.’ ríránáyí, ‘Gorìxo ríá aníñfí wearíñfíyo níkeaárínigíní.’ níyáiwírí sìnwíyí níyónírí emí morííní. E níñírínáyí, ríníñfí xwé nísinírí aíwí sìnwí wíoní aníñoxí dínfí níyímíñfípí aníñfí ñwearífa nání nímeárínáyí ayí ananíríní. Míyónípa nerí síní sìnwí níwáúní tíní aníñánáyí, Gorìxo ríáyo nísikeaáríríná ayí nanímaní.

Ewayí ikaxí sipísipí wo aníñíñfí náníríní.

¹⁰ “Níáíwí onímíá rípiá bímí peayí míwianípaní. Ayí rípi nání seararíñíní, ‘Aníñají apíamí awí mearoarígíáyí aníñnamí Gorìxoyá símímaníñmíní ñweaaríñagífa nání peayí wí míwianípaní.’ seararíñíní. ¹¹ Ayí rípi náníríní. Ámá imóníñáoní ámá fíwí néra nuro aníñfí ikeamónaníro yarígíáyo nání píá nerí yeáyí uyímíxemeámínírí bíñáoníríní.” uríñínigíní. ¹² O xíxewísí ikaxí re uríñínigíní, “Segí dínfí aríreríní? ‘Ámá wo xegí sipísipí 100 enáná wo aníñáná bífí 99 enípi dífíwíyo níwárímí nurí wífo nání píá mepa enígíní.’ ríyáiwíaríño? Oweoí píá eníñoí. ¹³ Ámí ríxa nímeárínáyí nepa seararíñíní. Yayí sipísipí 99 maníñíñfípí nání winaríñfípníñfí winíñfámaní. Aníñfó nání aga yayí seáyímí dání winíñfáríní. ¹⁴ Segí ápo, aníñnamí ñweañoyí ení ‘Níáíwí onímíá apíá yapí imónígíáyí wí oaníñfípoí.’ míyáiwíníní.” uríñínigíní.

“Segí wo fíwí síánáyí, re éfíríxíní.” uríñfí náníríní.

¹⁵ O re uríñínigíní, “Ámá nioní níñíxídíro nání ríríxímeá imóníñfíyí wo fíwí síkáránáyí, joxí nurí xegípi ñweañagí níwíníríná joxí dífípi níwímeárí fíwí xífo síkárípi nání yumí yaríñfí wírííní. O aríá síánáyí joxí naní wímíxíagí nání síní ríríxímeá imóníñfíyí wóníñfí nímonírí eníñoí. ¹⁶ E nerí aí joxí aríá mísípa yaríñagí níwínírínáyí, ñwí ikaxí níñíríní eáníñfípí tíní xíxení nerí ámá wa re rípi rí nání, ‘None ení o yaríñfí wíáná o “Oweoí, nionímaní.” raríñagí aríá wíwíní.’ rípi rí nání ámá wáúmírání, womírání, níwírímeámí nurí obaxoyíné ámí yaríñfí wírííní. ¹⁷ O síní aríá mísípa yaríñagí sìnwí níwínírínáyí, ámá nioníyá síyíkí imónígíáyo áwaní urírííní. Ayo ení aríá mívípa yaríñagí níwínírínáyí, re yáiwíríxíní, ‘Síní níñíxímeáo wí mímóníní. Ríxa émayíñíñfí imónírí ámá takísí nání nígwí nearáparígíáwáníñfí imónírí nerí wí enóníñfí imóníní.’ yáiwíríxíní. ¹⁸ Nepa seararíñíní. Seaíepísaríñáoyíné xwíáyo re dání ‘Ayí sípíríní.’ ránáyí, Gorìxo aníñnamí dání ení soyíné síní mírípa enáná o xámí ‘Ayí sípíríní.’ rínfáríní. Soyíné re dání ‘Ayí ananíríní.’ ránáyí, Gorìxo xámí émí dání ení ‘Ayí ananíríní.’ rínfáríní. ¹⁹ Rípi ení seararíñíní. Xwíá tífíyo dání soyínéyá wáú amípi wí nání dínfí axípiní nímorí gí ápo, aníñnamí ñweañomí yaríñfí axípiní wíáná o aríá níwírí xíxení e wímíxíyínfáríní. ²⁰ Ámá nioníyá imónígíáyí wáúnírání, wáú wonírání, nioní seáyí e nímeaníro nání awí eánáná nioní áwíní e ñweámíá enagí nání wígí dínfí axípi nímorí yaríñfí wíarígíápi gí ápo aríá níwírí xíxení wímíxíyínfáríní.” uríñínigíní.

Yokwarímí aníñfí míní owílpoyínírí uríñfí náníríní.

²¹ Íná Pítao níbírí Jísasomí yaríñfí re wíñínigíní, “Ámínáoxíní, ámá joxí níñíxídírí nání negí níñíxímeá wo fíwí ararí níkáránáyí, nioní ení xíxení xífo níkáríípa yokwarímí wíimfáríní? ‘fíwí wé wíúmí dánfí wáú níkáríípi nání yokwarímí níwíimáná enáná ámí wíní níkáráná yokwarímí wíipaxí meníní.’ nímonaríní.” uríagí ²² Jísa re uríñínigíní, “Joxí wé wíúmí dánfí wáú apíní yokwarímí wíánáyí, ‘Ayí Apáníríní.’ rírímíméíní. Joxí aníñfí míní yokwarímí wíírífa nání raríñíní.” nurírí ²³ “Ámá Gorìxo xwíoxíyo nímeámí nerí uméñweanfíáyí aníñfí míní yokwarímí wííríxínírí rífa neararíní?” oyáiwílpoyínírí ewayí ikaxí re uríñínigíní, “Gorìxo, aníñnamí meñweañó, o mífí ínáyí wo xegí omíñfí wíiarígíáyí wámí nígwí níwírí ‘Ídáná awayá níapííríxíní.’ níyáiwírí níwíimáná níñweañíísáná re enóníñfí imóníní. O ‘Emá ayá

wí ríxa múronjírini. Agwí awa nîbîro awayá oniapópoyi.’ ráná ²⁴ awa nîbîro xíoyá urápígíápi nání awayá mîni nîwiríná wo xíoyá nigwí xwé ayá wí K10,000,000 urápîño ení nîbîri aiwí ²⁵ xíoyá xîxeni e mîwipaxí enagí nání mîxí ináyo xegí wíamí re urînjîningîni, ‘Nioní nigwí meámí nání oyá iyá íá amípí nurápirí áamá wíyo bí époyí. O ení xiepí tîni niaíwí tîni áamá wayá xínáiwánîjî nimónîro omînjî wiipírífa nání bí nero nigwípi nîmeámí nîbîro niapópoyi.’ uráná ²⁶ K10,000,000 urápîño mîxí ináyoyá agwí rîwámí dání xwíáyo nîpíkínîmearí wauní níkarînrî re urînjîningîni, ‘Nigwí niapînjîpi nání sîni dînjî níkwîrorî yarînjîni. Ríwéná nání wenînjî nerí ñweátrîxîni. Nînímeááná joxí niapînjîpa xîxeni siapímíárîni.’ uríagí ²⁷ mîxí ináyo wá nîwianîrî nání re urînjîningîni, ‘Nigwí nioní siapînjîpi nání dînjî peá móîni. Joxí ananî uí.’ uríagí aiwí ²⁸ omînjî wiiarîño nîpeyearí xegí wíto ‘Ríwéná oyá ení xîxeni niapíwînjîngîni.’ nîyaiwirí K100 wiñomí sînjwí nîwînrî íá nîxerí sînjwí íá nîyámîxîrî re urînjîningîni, ‘Joxíyání ríxa xîxeni niapímînrî rîyarînjîni?’ uríagí ²⁹ xegí omînjî nawíní wiiarígíto xwíáyo nîpíkínîmearí wauní rîxînjî re urînjîningîni, ‘Nigwí joxí niapînjîpi nání sîni dînjî níkwîrorî yarînjîni. Ríwéná nání wenînjî nerí ñweátrîxîni. Nînímeááná joxí niapînjîpa xîxeni siapímíárîni.’ uríagí aí ³⁰ wíto ‘Ríwéná niapíwînjîngîni.’ mîwimóníagí íá nîxîrîmî nurí gwí anjîyo nîñwirárîrî porisíyo re urînjîningîni, ‘Nigwí nioní wiñápa xîxeni niapáná ananî íkweawárítrîxîni.’ uríagí ³¹ mîxí ináyoyá omînjî wiiarígífa wífa o e yarînjagí sînjwí nîwînrî ayá winíagí nuro o étpí nání mîxí ináyomí áwanjî uráná ³² mîxí ináyo ‘Omînjî niarîño obîni.’ nurîrî omí ríxa nîwirîmeámí báná o re urînjîningîni, ‘Joxí omînjî niarînjî sípíoxîni, joxí wauní rîxînjî nîrîagí nání nigwí ámí oyá niapíwînjînrî siapînjîpi nání dînjî peá rîmoíagí aiwí ámí joxí omînjî niarígí wíomí pí wikárîningîni?’ ³³ Nioní ayá nîrîrîmîxîrî “Dîxí nigwí xe owenî.” rîrîagí aiwí joxí pí nání dîxí wíomí ayá murîmîxîpa énjîngîni?’ nurîrî ³⁴ wikí wóníagí omí íá nîxerí porisíyo mîni nîwirî re urînjîningîni, ‘Nigwí nioní wiñápa xîxeni niapînte nání iwanjî nîmépéa útrîxîni.’ urînjîningîni.” Jisaso ewayí xwíyífa e nurîmáná ³⁵ xegí wiepîsarîñowamí re urînjîningîni, “Áamá nioní nîníxídíro nání segí sérîxímeá imónígíáyí íwí seaikáríápi yokwarîmí mîwiipa nerónáyí, mîxí ináyo xegí omînjî wiiarînjî sípíomí wiñápa Gorîxo ení axípi e seainíárîni.” urînjîningîni.

19

Apíxí emí mîmopa étrîxînrî uréwapîyînjî nánîrîni.

¹ Jisaso xwíyífa apí nîpîni nuríísáná Garirî pîropenísíyo pîni nîwiárîmî nurí iniígí Jodanî rapáyo nîxemorî Judia pîropenísí arîwámîni nemerî ² áamá oxí apíxí obaxí númí uxídaríná e símîxí tígíáyo nanjî nîwimîxa waríná ³ Parisi wa Jisaso mîxí ináyí Xeroto menweañe emearînjagí nîwînrî “Jono wayí numeaiia wago enjîpa xewanîño xwíyífa nîrîríná rífa omeárîni.” nîyaiwiro nîbîro iwamíto wíwapîyanîro nání yarînjî re wigíawîxîni, “Apíxí pí pí nání nîpíkîwîni mîyarînjagí nîwînrî emí nîmorínáyí, ayí ananîranî? Xwíyífa tînjîranî?” uríagí ⁴ Jisaso re urînjîningîni, “Bîkwíyo xwíyífa ‘Íwamíto amípí nîni nîmîxîríná oxí tîni apíxí tîni imîxînjîrîni.’ rînjîrîpi soyíne íá nîroro aiwí sîni nîjífa mîmónîpa reñoi? ⁵ Imîxîño xwíyífa ‘Ayínánî oxo xanîyaúmi pîni nîwiárîmáná xegí apíxí tîni nîkumîxînríná ná ayí ná bînrînjî imónîpîsírîni.’ rînjîrîpi ení íá nîroro aí sîni nîjífa mîmónîpa reñoi? ⁶ E nîrînrî eánînjagí nání ayaú xîxegîni imónarígímani. Ná ayí ná bînrînjî nimónîri emearígítrîni. Ayaú meánîpîsîi nání Gorîxo ñwirárînjî enagí nání wí emí mîmónîpa yanîngîni.” uríagí ⁷ Parisiowa re urígíawîxîni, “Joxí neararînjîpi nepa enánáyí, Moseso ñwí íkaxí nîwurîyirî ríwamînjî nearíná pí nání re nîrîrî eanjîrîni, ‘Dîxí apíxîmî emí nîmoríná “Ímî anînjî emí móárîni.” nîrîrî payí e nearî wiowárítrîxîni.’ Moseso pí nání e rînjîrîni?’ uríagí ⁸ Jisaso re urînjîningîni, “Soyíne aríki apíxí emí moanîro yarînjagífa nîseanîrî nání xe

emi omópoyiniri sijnwí niseaniri aiwi iwamító Gorixo xwíá imixinje dání wí e enjmaní. ⁹ Nioni re seararinjini, ‘Go go xegí apixí xámijimi emi nimori síwí piaxí weánarinjipi nání marfái, ámi sijní wí nimearíná ayí fwi inarinjiti.’ seararinjini.” uríagi ¹⁰ xegí wiepísarínjowa re urígíawixini, “ ‘Ámá apixí nimeámáná emi mopaxí mimónipa enjánáyí, apixí mímeapa neríná nanj imónipaxírini.’ neaimónarini.” uríagí aí ¹¹ o re urinjiginini, “Soyíne ríapi nanj e nimóniri aiwi ámá níni dínj axípi soyíne yaiwífápa yaiwipíríméoi. Sa ámá wíni wíni Gorixoyá dínjyo dání e yaiwipaxírini. ¹² Ayí rípi nání seararinjini. Oxowa apixí mímeapa epaxí imóninjyí mfkí xixegínirini. Wa xinái agwíyo dání piáf mayí xirinjí nání apixí mímeapa epaxí imóninjoí. Wa piáwí yóninjagi nání ayí awa eni mímeapaxí imóninjoí. Wa Gorixo nání wáf urimepírí nání éfáwa wigí dínjyo dání eni apixí mímeapaxí imóninjoí. E nerí aí ‘Gorixo nání wáf nurimeríná apixí mayoni éimiginí.’ yaiwiarinjí go go sa e yaiwíwíniginí.” urinjiginini.

Niaíwí onimíapiami wé ikwíkwíarímí enj nánirini.

¹³ Ámá wí wigí niaíwípíami Jisaso wé seáyí wikwíariri xwé imónipírí nání Gorixomi yarinjí wiri oeniri nimeámi barínjagí wiepísarínjowa sijnwí e níwíníro míxí uríagí aí ¹⁴ Jisaso re urinjiginini, “Niaíwípía xe obípoi. Ámá niaíwí onimíapia xaníyaúmi dínj níwíkwíroro yarígífápa Gorixomi dínj wíkwírófáyí o xwioxíyo mímeámí nerí umenweanfá enagí nání niaíwípía xe obípoi sijnwí wínípoi. Pírí mívíwíakipa époi.” nuriri ¹⁵ apiami wé seáyí e ikwíkwíarímí níwimáná e dání píni níwíarímí unjiginini.

Amípí mímúroninjí wo yarinjí winjipi nánirini.

¹⁶ Jisaso e dání waríná re enjiginini. Ámá wo níbirí re urinjiginini, “Nearéwapíyarínjoxini, nioni pí nanjyí neríná dínj níyimínjipi aninjí íníná njeámífa nání imónímárini?” uríagi ¹⁷ Jisaso re urinjiginini, “Joxí pí nání nanjyí nání yarinjí niarinjini? Gorixo ná woní nanj imóninjagi nání joxí apí nání dínj rímoarinjini? E nerí aí joxí ‘Dínj níyimínjipi aninjí íníná njeámífa nání oimónimíni.’ níyaiwirínáyí njwí ikaxí eáninjíyo xídíríni.” uríagi ¹⁸ ámá re urinjiginini, “Pí njwí ikaxí eáninjíyí nání nírarinjini?” uríagi Jisaso re urinjiginini, “Re níriniri eáninjípi ‘Níwíapínimeari ámá mípíkípa eríni. Ámá wí tñni fwi minípa eríni. fwi mímeapa eríni. Ámá wo nání xwíyífá níyimáróniri yapí murípa eríni. ¹⁹ Díxí ápomi tñni inókími tñni wéyo umeríni. Ámá wíyo jíwanínjoxi nání dínj sípí nísiri menarínjipa axípi e wiríni.’ E níriniri eáninjípi xídíríni.” uríagi ²⁰ ámá re urinjiginini, “Apí nípiní nioni xídírínjirini. Nioni bí sñni mepa enáyí gípiríani?” uríagi ²¹ Jisaso re urinjiginini, “Joxí ‘Píráninjí oimónimíni.’ nísimónirínáyí, nuri díxí iyífá ía amípí nígwí nání bí nerí nígwí nimearíná ámá uyípeayíyo mñni níwimáná níbirí nioni níxídíríxini. E nerínáyí, amípí ayá tñnjipi Gorixo anjnamí joxí nání awí eámeámí siárinfárini.” ²² Jisaso e uríagi o arífa níwirí amípí xwé tñjo enagí nání xegí xwioxíyo dání dínj ríá uxéagi nání dínj sípí níyaiwía unjiginini.

²³ Jisaso xegí wiepísarínjowami re urinjiginini, “Nioni aga nepa seararinjini. Amípí mímúronígíyí Gorixo ámá xíto xegí xwioxíyo mímeámí nerí umenweanfá opáwianeyiniri aninjí miní nero aiwi nípáwipaxí mimónini. ²⁴ Rípi eni seararinjini, ‘Kamerí enj rapírapí gwí kiwearígífá óyimi páwipaxí mimónini. Ámá amípí mímúronígíyí kamerí enj óyí mípáwípa yarínjyí yapí anjnamí njeanoyá xwioxíyo páwipaxí mimóninjoí.’ seararinjini.” uríagi ²⁵ wiepísarínjyí —Judayí níni “Amípí mímúronígíyí Gorixoyá dínj tñni amípí mearínjagífa nání Gorixo yayí winarini.” yaiwiagífarini. Wiepísarínjyí eni e níyaiwíro nání Jisaso e uríagi arífa níwiróná ududí níwikáriníro omí re urígíawixini, “Joxí rífyí nepa enjánáyí, Gorixo ámá gíyo yeáyí

uyimixemeanfárfani?” urfagfa ²⁶ Jisaso siŋwí agwí nîwînrî re urîŋîniġîni, “Ámá wigí dîŋí tîni Gorîxoyá xwioxíyo páwipaxí mimónîni. E nerî aí Gorîxo amîpî mepa epaxí wí mimónîŋagî nánî oyá dîŋí jîfayí tîni ayí aí ananî páwipaxí imónîni.” uráná ²⁷ Pitao Jisaso ámáomî “Dîxí iyíá íá amîpî nîgwí nánî bî nerî uyípeayíyo mîni nîwia numáná nîniŋdîrînáyí, Gorîxo anînamî amîpî ayá tîŋîpî rîtinîfárfîni.” urîfîpî nánî dîŋí nîmorî Jisasomî re urîŋîniġîni, “Aríá ei. Amîpî noneyá nîni rîxa pîni nîwiárîmî joxî rîxîdarîŋwáyí pí meanîwârîni?” urfagî ²⁸ Jisaso re urîŋîniġîni, “Nionî nepa seararîŋîni. Gorîxo xwíá siŋí wirî imîxáná ámá imónîŋáonî rîxa mîxí ináyí nimónîrî meŋweanîná soyîné enî negí Isîreriyí gwí wirí wirí wé wúkaú síkwí waú eŋíyo xîráowayînéniŋî nimónîro mí ómómîximí nero meŋweapîrfárfîni. ²⁹ Ámá ġiyí ġiyí nionî nîniŋdîro nánî wigí anjîwámîranî, xexîrîmeáowamîranî, xexîrîmeáíwamîranî, xanomîranî, xînáimîranî, nîaiwíyoranî, xegí omîŋîranî, pîni nîwiárîrîná wigí amîpî pîni nîwiárîmî ufápmî Gorîxo wîpî aga seáyí e múronînfárfîni. Ayí enî dîŋí nîyîmîŋîpî anîŋî ŋweapîrfá nánî meapîrfárfîni.” ³⁰ nurîrî wiepîsarîŋowa “None Jisasomî xámî xîdarîŋagwî nánî seáyí e imónîŋwîni.” yaiwîpîrîxînrî re urîŋîniġîni, “Agwí ríná xámî xámî imónîfáyí rîwéná surîmá imónîpîrfárfîni. Agwí ríná surîmá imónîfáyí xámî imónîpîrfárfîni.” urîŋîniġîni.

20

Ewayí ikaxí wainí omîŋíyo wiigíáyí nánîrîni.

¹ Jisaso ewayí xwíyíá re urîŋîniġîni, “Anînamî ŋweanî ámá xíto xegí xwioxíyo mîmeámí nerî umenŋweanîfáyo yanî numeîrîná ayí mîraxwí rónîŋî imónîni. O wíá mónîŋîmî 6:00 a.m. imónáná ámá xegí wainí omîŋíyo wiipîrî wirîmeámînrî nánî nurî ² ámá wa ‘Síá rîyimî nánî xîxegîni íkwí wîna neaiapáná omîŋî síianîwîni.’ urfagfa xegí omîŋíyo nánî urowárîŋîniġîni. ³ Ámî 9:00 a.m. imónáná awí eánarîġíe nánî nurî wenîŋî éfíyí wîniŋîniġîni. Wa re kikiíá riwa roŋagfa nîwînrî ⁴ re urîŋîniġîni, ‘Soyîné enî ġí omîŋî niipîrî nánî úpoyî. Síápî tîni soyîné omîŋî niífápmî nánî nîgwí xîxenî seaiapîmîfîni.’ urfagî awa enî nuro omîŋî wiigíawîxîni. ⁵ Ámî sogwí áwîni e eŋáná rîxa 12:00 imónáná nurî ámî wa e kikiíá roŋagfa nîwînrî axîpî e urowárîŋîniġîni. Ámî 3:00 p.m. imónáná axîpî e eŋîniġîni. ⁶ Ámî rîxa 5:00 p.m. anŋwî e imónáná nurî ámî wa e kikiíá roŋagfa nîwînrî re urîŋîniġîni, ‘Síá rîyi nîyimîni pí nánî kikiíá re roŋo?’ urfagî ⁷ awa re urîŋîniġîni, ‘Ámá wo “Nîġí omîŋî niipoyî.” mînearîone eŋagî nánî roŋwîni.’ urfagfa o re urîŋîniġîni, ‘Soyîné enî omîŋî niipîrî ġí wainí omîŋíyo nánî úpoyî.’ urîŋîniġîni. ⁸ Síápî tîni wainí omîŋî xiáwo bosîwomî re urîŋîniġîni, ‘Joxî omîŋî niîarîġíawamî “Eîni.” nurîrî nîgwí mîni nîwirîná rîwíyo úfáwamî nîwia nurî xámî úfáwamî nîwirî pîni wiárei.’ urfagî ⁹ o nurî mîraxwo urîfîpa yarîná ámá 5:00 p.m. dánî úfáwa nîbîrîná xîxegîni íkwí wînanî wînanî nîmeáa ugíawîxîni. ¹⁰ Ámá wíá mónîŋîmî dánî úfáwa nîbîrîná nîgwí seáyí e meapîráonîrî éfáyí awa enî xîxenî axîpî íkwí wînanî wînanî nîmeáa ugíawîxîni. ¹¹ Íkwí wînanî wînanî nîmeáa nurîná mîraxwo omîŋî xiáwo nánî anîŋúmí ikaxí nîrîniro ¹² omî re urîŋîniġîni, ‘Síápî tîni nuro omîŋî onîmiápî éfáwamî none wíá mónîŋîmî dánî nurane yarîná sogwí xaiwí neanarîone tîni xîxenî pí nánî mîni wîni?’ urfagfa aí ¹³ o awayá womî re urîŋîniġîni, ‘ġí ámaé, nionî sípî wí mîsikárîni. Joxî wíá mónîŋîmî dánî re mînrîpa réniġîni, “Joxî íkwí wîna niapîrî nánî omîŋî síimîni.” mînrîpa réniġîni? ¹⁴ Nîgwí nionî siapíá dîxîpî nîmeámî uî. Ámá síápî tîni éf ro “Nîgwí xîxenî axîpî owîmîni.” nimónîfagî nánî joxî siapíápa axîpî mîni wîni. ¹⁵ Amîpî nionî ġíyí nîwanîŋonî dîŋí tîni nîwirînáyí, “Ayí nîpîkwîniŋîni.” rîniawîrîŋîni? Nionî yanî ewanî nimónîrî yarîŋagî nánî

joxi sipí dñj rñiaiwiarñjñi?’ urññigñi.” Jisaso “None xámi xfdarñagwi aí rfwýo xfdáyf tñni xixeni neaiapñfárñani?” oyaiwípoyññi ewayf xwýfá api nurimáná ¹⁶ re urññigñi, “Agwi ríná xámi xámi imónfáyf rfwéná surfmá imónpfrfárñni. Agwi ríná surfmá imónfáyf xámi imónpfrfárñni.” urññigñi.

Xfomi pkipfrfápi nání ámi áwanf urññi nánñi.

¹⁷ Jisaso óf Jerusaremí nání warígfáyo umññi nání nerfná xegf wiepñsarññf wé wúkaú síkwf waú awami nñwirimeámí ná dámñe onñmiápi óf e nuróná re urññigñi, ¹⁸ “Arfá époyf. Rixa Jerusaremí nání warññwñni. E rémóáná ámá imónñjáoní nání mñyf uráná apaxpánññf imónñgfá xwéowa tñni ñwí ikaxf eánññpñi mewegfáwa tñni xwýfá nññmearñóná nioní nání re rññpfrfárñni, ‘Ámá romí opkípoyf.’ nñññro ¹⁹ émáyf nioní rñperñrñ nñmearñro síkwfá ragf pfrf nuyñkiro íkfáyo nñyekwñroáñro epñrñ nání mññi nññwiro aiwí sfá wýyá wýyí óráná xwáñpáyo dání ámi wiápnñmeámfárñni.” urññigñi.

Wiepñsarññf waúmi xñnái rixññf urññpñ nánñi.

²⁰ Jerusaremí nání ófyo warfná Sebediomí xewaxowá —Ayf Jemiso tñni xogwáo Jono tñññni. Awaú tñni xñnái tñni “Jisaso rixa Jerusaremí nñremórñná mñxf ináyf nímónñrñ neamenñweaññfárñni?” nñyaiwiro nññiro waunf rixññf urañro nání mññf xwfáyo íkwfñróagfá ²¹ Jisaso re urññigñi, “Sepfóyñé o pí oneainññi niarññot?” urfagf í xegf niaíwowaú wiepñsarññf wñamí seáyí e owimónñpiyññrñ re urññigñi, “Joxi rixa mñxf ináyf nímónñrñ neamenñweaññáná gf niaíwí rowáú wfo wé náumí dání ñwearí wfo wé onamññmí dání ñwearí epñsfí nání reñ.” urfagf aí ²² Jisaso re urññigñi, “Sepfóyñé yarññf niarññfárñi nání nññfá mimónñpa nero nání yarññf niarññot.” nurññi ewayf íkaxf ámá wa xfomi pkipfrfá eñagf nání áwanf nurñrñná yarññf re wñññigñi, “Awagwí iniñgf síxf nioní nñmñwá ananí nñpaxf imónñpñsfírñni?” urfagf awaú re urññigñi, “Ananí nñpaxowawirñni.” urfagf ²³ o re urññigñi, “Iniñgf nioní nñmñwá awagwí ení nñpñsfírñni. E nerñ aí ‘Wfóxi rfmí dání ñweañ. Wfóxi rfmí dání ñweañ.’ wí earñpaxf mimónñññni. Waú gowaú midñmidání ñweapñsfí nání gf ápo rixa ráññññni. Ayñññi nioní e earñpaxf wí menñni.” urfagf ²⁴ wiepñsarññf wé wúkaú wfa awaú Jisasomí yarññf e wíagfí arfá nñwiro nání wíkf dñj wiaiwiarññagfá aí ²⁵ Jisaso xfo tññf e nání “Eññi.” nurññi re urññigñi, “Soyñé nññfárñni. Émáfyá ámá ámñná menñweagfáwa seáyí e nñwimónñro paimñmí wiarññfárñni. Wigf ámá eñf rññf menñweagfáwa ení seáyí e nñwimónñro ‘Xe nonenññi símanñwýónññf yeáyf oneaurónñpoyf.’ nñyaiwiro yarññfárñni. ²⁶ ‘Awa seáyí e nñwimónñro yarññfárñni soyné ení axñpñ nímónñro mepa oépoyf.’ nímónñññni. ‘Gf wñamí seáyí e oimónñmññi.’ yaiwinarññf goxi goxi awayá omññf wñiarññoxñññf wimónéi. ²⁷ ‘Neaiépñsarññone woní xámi xámi oimónñmññi.’ yaiwinarññf goxi goxi ámá wí joxi nání re rñpñrñ nání, ‘O wiepñsarññf wñamí xñnáiñññf nímónñrñ arñrá wiarññi.’ rñpñrñ nání joxi e erññni. ²⁸ Ámá imónñjáoní yarññpá axñpñ éfrñxññni. Nioní ámá wí arñrá nífrñxññññi bññámaní. Nioní ámá nñyoní arñrá wirñ nioní nupeirñná gwññññf uroayñrorñ emññññi bññárñni.” urññigñi.

Sññwñ supárñgfíwaúmi naññf imixññf nánñi.

²⁹ O tñni wiepñsarññowa tñni añf yoñ Jerikoyñ rñññfyo dání warfná oxí apñxf ayá wí númí warfná ³⁰ re eñññigñi. Ámá sññwñ supárñgfíwaú óf manñpá tñni ñweagfíwaú “Jisaso rimaññi pwarññi.” rññarññagfá arfá nñwiri rññaiwá re urññigñi, “Ámñnái, negf mñxf ináyf Depitomí xiáwoxññi wá yeawianéi.” ráná ³¹ ámá obaxf Jisasomí xámi umeagfáyf rñmññf tñni re urññigñi, “Awagwí rññaiwá mññpá épiyñ.” urfagfá aiwí awaú arñkí wññi eñf tñni re urññigñi, “Ámñnái, joxi negf mñxf ináyf Depitomí

xiáwoxiní, wá yeawianei.” uríagí ³² Jisaso e éf nírónapímáná óf e dání ríaiwá re uríñinigíní, “Awagwí o pí oyeainírí raríñí?” uríagí ³³ awaú anwi e nìbírí re urígíisixíní, “Ámínáoxíní, joxí yegí síñwí oyeaoxoanírí raríñwí.” uríagí ³⁴ Jisaso awaú nání wá wuníagí egí síñwíyo wé seáyí e wikwiáráná re egíisixíní. Níwaúní síñwí noxoari nanímáná númí uxídígíisixíní.

21

Jerusaremiyo nírémoríná míxí ináyí rémoarígíápa rémoní náníríní.

¹ Jerusaremi ríxa anwi e imónáná díwí Oripí tñí e aní yoí Betípasi ríníñípímí nírémómáná Jisaso wiepísaríñíyí waúmí nurowáríná ² re uríñinigíní, “Awagwí aní jíapímí nání nuri dogí xínáí xegí miá tñí e yuráríníagí níwíníríná níwaúní níkwearí nímeámí bípíyí. ³ Ámá wo síñwí neanírí ‘Awagwí pí nání íkwearíñí?’ earánáyí, re urípiyí, ‘Ámíná seáyí e éf níñwearí nímeámí umínírí yearowáríñóí.’ uráná xiáwo apaxí mé eaiapowárénapíníñóí.” uríñinigíní. ⁴⁻⁵ Wíá rókiamoagí wo níñírí ríwamíñí rípi eanípí, “Saioní —Jerusaremi nání níñíro aiwí díwí bí nání Saioníyí rarígíáríní. E ñweagíáyo re urípoyí, ‘Aríá époyí. Segí míxí ináyo awayíníñí nímonírí dogí xwéomí maríáí, dogí miá womí aí níñweámáná seyíné tíámíní baríní.’ urípoyí.” níñírí ríwamíñí eanípí xíxeni imóníní nání Jisaso awaúmí e urowáríñinigíní. ⁶ Wiepísaríñí awaú nuri Jisaso uríípa e neri ⁷ dogí miá tñí xínáí tñí níkwearí nímeámí níbírí wigí iyíá dogí miáomí seáyí e níkwíáríro Jisaso seáyí e níñwearí nímeámí waríná ⁸ míxí ináyíyo yayí wianíro nání yarígíápa ámá oxí apíxí epíroyí nero númí xídarágíáyí obaxí Jisaso iyíáyo seáyí e nosaxa opunírí wigí iyíá nípíríro óf e íkwianwí neapára uro wí wéwí íwí nídoayiro íkwianwí neapára uro neríná ⁹ xámí umeaarígíáyí tñí ríwíyo uxídarágíáyí tñí ríaiwá re nura ugíawixíní, “Míxí ináyí Depitomí xiáwo romí yayí seáyí e dání oumeaneyí. Ámá Ámíná Goríxo urowárénapíñí ro —Negí aríowa o nání weníñí neri ñweañáná xwiogwí obaxí múroagíriní. O Goríxoyá díñí tñí seáyí e imóníwínigíní. Goríxo seáyí émí ñweañomí yayí seáyímí dání oumeaneyí.” Ríaiwá e níra nuróná oxí níkéa nuro ¹⁰ ríxa Jerusaremi rémóáná e ñweagíáyí mírí mírí neamero re rínígíawixíní, “Ámá o go nání ríá raríñóí?” rínaríná ¹¹ oxí apíxí xíto tñí warígíáyí re urígíawixíní, “Garírí píropenífíyo aní yoí Nasareti dání, Goríxoyá wíá rókiamoaríñí Jisaso nání raríñwíní.” urígíawixíní.

Ámá aní rídíyowá yarígíwámí ínímí dání bí inarígíáyí emí mímeámí eñí náníríní.

¹² Jisaso aní Goríxo nání rídíyowá yarígíwámí nípáwírí ámá aní iwámí ínímí dání bí inarígíáyo míxídámí wiowáríri ámá nígwí senísí ninayiro tarígíáyíyá íkwianwí mímíwíárí erí ámá iní xawíówí rídíyowá nání bí inarígíáyí íkwianwí éf ñweaarígíápi mímíwíárí erí neri ¹³ míxí re uríñinigíní, “Aní riwá nání ríwamíñí re níñínírí eáníní, ‘Aní Goríxoníyáiwá ámá xwíyíá rírímí nípíríá náníwáríní.’ níñínírí eáníñagí aí soyíné íwí meaarígíáyí yarígíápa axípíníñí nero nání aní riwá íwí meaarígíáyíyá aníñíñí imóníní.” uríñinigíní. ¹⁴ E nurírí síní aní Goríxo nání rídíyowá yarígíwámí ínímí emearíná síñwí supárígíáyí wí tñí síkwí íkí egíáyí wí tñí o tñí e nání báná o naní imímíxímí wíagí ¹⁵ apaxípáníñí imónígíá xwéowa tñí ñwí íkaxí eáníñípi mewegíáwa tñí Jisaso emímí e épi síñwí níwíníro níaiwí o nání aníwámí ínímí dání ríaiwá re níra waríñagíá, “Negí míxí ináyí Depitomí xiáwo romí seáyí e oumeaneyí.” níra waríñagíá aríá e níwíro nání wíkwí díñí níwíaiwíro ¹⁶ míxí re urígíawixíní, “Píné níaiwí joxí nání rarígíáyí aríá ríwíñíní?” uríagíá Jisaso re uríñinigíní, “Oyí, aríá níwírí aiwí soyíné xwíyíá Goríxo nání re níñínírí eáníñípi, ‘Díñí joxíyáyo dání níaiwí onímíápía tñí síní amíñí naríñípiá tñí yayí seáyímí dání rímepíríáríní.’ níñínírí eáníñípi soyíné íá níroro aí ríxa agwí xíxeni imóníagí níwíníro aí síní díñí mímoaríñóí.” uríñinigíní.

17 E nurimo awami pñni n̄wiárĩmi n̄ipeyeari an̄j apimi pñni n̄wiárĩmi nuri an̄j yoŋ Betani n̄áni nuri e s̄a wen̄j̄niḡini.

Ík̄f̄a pik̄f̄na ram̄ix̄iñ̄j̄ n̄án̄ir̄ini.

18 Sá wen̄jo w̄f̄ap̄i t̄f̄ni ámi Jerusaremi n̄áni n̄ib̄ir̄f̄n̄a agw̄f̄ w̄ián̄a 19 wen̄j̄f̄ éȳf̄ w̄in̄j̄niḡini. Ík̄f̄a pik̄f̄ w̄ina óf̄ e j̄f̄ina ron̄aḡi n̄iw̄in̄r̄i “Sogw̄f̄ b̄i odan̄im̄ini.” n̄iyaiwimi nuri an̄wi e dán̄i wen̄j̄f̄ éȳf̄ w̄in̄j̄niḡini. Sogw̄f̄ m̄iwepa iw̄f̄n̄i in̄ár̄iñ̄aḡi n̄iw̄in̄r̄i ík̄f̄án̄ami n̄ram̄ix̄iri re ur̄j̄niḡini, “Ík̄f̄a pik̄f̄ r̄inax̄i, sogw̄f̄ w̄ini wer̄f̄aman̄i.” urán̄a apax̄f̄ mé ȳiweár̄iñ̄iḡini. 20 Apax̄f̄ mé ȳiweár̄f̄aḡi w̄ieps̄ar̄iñ̄owa e n̄iw̄in̄ro udud̄f̄ n̄iw̄iro yar̄iñ̄f̄ re wiḡf̄awix̄ini, “Ík̄f̄a pik̄f̄ ana ar̄ire ner̄i apax̄f̄ mé ȳiweár̄iñ̄oi?” ur̄f̄aḡf̄a 21 Jisaso re ur̄j̄niḡini, “Nion̄i nepa searar̄iñ̄ini, ‘Soȳf̄né Gor̄ix̄omi d̄iñ̄f̄ w̄ikw̄r̄oro d̄iñ̄f̄ biaú m̄imax̄ir̄ipa ero “Gor̄ix̄oyá d̄iñ̄f̄ t̄f̄ni ík̄f̄a r̄ina e epax̄f̄n̄aman̄i.” m̄iyaiwipa ero ner̄f̄n̄áȳf̄, aȳf̄ x̄ixeni nion̄i yar̄iñ̄ápa nimón̄iñ̄oi. Ík̄f̄a r̄ina n̄án̄ini m̄irar̄iñ̄ini. D̄f̄w̄f̄ m̄iñ̄f̄ apimi aí “R̄ip̄ix̄ini nuri raw̄iraw̄áyo piérōi.” urán̄áȳf̄ x̄ixeni e nimón̄iñ̄oi. 22 Pí pí n̄áni Gor̄ix̄omi r̄ix̄iñ̄f̄ nur̄ir̄i d̄iñ̄f̄ n̄ikw̄r̄or̄f̄n̄áȳf̄, x̄ixeni ax̄ípi e sim̄ix̄iyin̄f̄ar̄ini.’ searar̄iñ̄ini.” ur̄j̄niḡini.

“Nén̄f̄ t̄f̄jox̄i imón̄ei.’ go r̄ir̄iñ̄oi?” ur̄iḡf̄a n̄án̄ir̄ini.

23 O ámi Jerusaremi n̄rémor̄i r̄ixa an̄j Gor̄ix̄o n̄áni r̄id̄iyowá yar̄iḡfiw̄ami n̄ipáwiri ámáyo ur̄ewap̄yar̄f̄n̄a apax̄f̄p̄an̄iñ̄f̄ imón̄iḡf̄a xwéowa t̄f̄ni wiḡf̄ Judaȳf̄ mebaowa t̄f̄ni n̄iw̄imearo re ur̄iḡf̄awix̄ini, “Jox̄i ar̄ige nimón̄ir̄i am̄ipi nene an̄j riw̄ami in̄im̄i dán̄i yar̄iñ̄w̄ap̄i p̄r̄f̄ w̄iaik̄im̄f̄ yar̄iñ̄ini? ‘Jox̄i nén̄f̄ t̄f̄jox̄i imón̄ei.’ go r̄ir̄f̄aḡi e yar̄iñ̄ini?” ur̄f̄aḡf̄a aí 24 Jisaso re ur̄j̄niḡini, “Nion̄i en̄i yar̄iñ̄f̄ b̄i oseaim̄ini. Soȳf̄né nion̄iyápi áwan̄f̄ n̄irán̄áȳf̄, nion̄i en̄i ‘Ap̄i ei.’ n̄ir̄fo n̄áni áwan̄f̄ sear̄im̄f̄ini.” nur̄ir̄i 25 re ur̄j̄niḡini, “Yar̄iñ̄f̄ nion̄iyá r̄ipi seaim̄f̄ini. Jono waȳf̄ n̄neameaia uño waȳf̄ Gor̄ix̄oyá d̄iñ̄f̄ t̄f̄ni neameain̄fran̄i? Xeḡf̄ d̄iñ̄f̄ t̄f̄ni neameain̄fran̄i?” Yar̄iñ̄f̄ e w̄ián̄a wiwan̄iñ̄owa re r̄in̄iḡf̄awix̄ini, “‘Jono Gor̄ix̄oyá d̄iñ̄f̄ t̄f̄ni en̄f̄r̄ini.’ urán̄áȳf̄, re near̄iñ̄oi, ‘Soȳf̄né pí n̄áni ar̄f̄a m̄iw̄i eḡf̄ar̄ini?’ near̄iñ̄oi. 26 E ner̄i aí ‘O xeḡf̄ d̄iñ̄f̄ t̄f̄ni en̄f̄r̄ini.’ urán̄áȳf̄, ámá sip̄f̄a re ep̄f̄roȳf̄ eḡf̄áȳf̄, ‘Jono Gor̄ix̄oyá w̄f̄a rókiamon̄or̄f̄ani?’ yaiwiar̄iḡf̄áȳf̄ iwan̄f̄ neamep̄ep̄r̄ix̄ini.” n̄ir̄in̄ro 27 Jisasom̄i re ur̄iḡf̄awix̄ini, “None maj̄f̄ar̄ini. Jono d̄iñ̄f̄ goyá t̄f̄ni en̄f̄r̄f̄ani?” ur̄f̄aḡf̄a o re ur̄j̄niḡini, “Nion̄i en̄i ‘Am̄ipi ap̄i p̄r̄f̄ w̄iaik̄im̄f̄ ei.’ n̄ir̄fo n̄áni áwan̄f̄ sear̄im̄im̄éini.

Ewaȳf̄ ikax̄f̄ x̄ir̄áxogwáowáú n̄áni ur̄iñ̄f̄ n̄án̄ir̄ini.

28 “E ner̄i aí ewaȳf̄ xw̄iȳf̄a r̄ipi n̄áni seḡf̄ d̄iñ̄f̄ ar̄ire yaiwiar̄iñ̄oi? Ámá wo xeḡf̄ n̄iaíw̄f̄ wáú t̄f̄jo x̄am̄i x̄ir̄áom̄i nuri re ur̄j̄niḡini, ‘Íwe, jox̄i neḡf̄ wain̄f̄ om̄iñ̄f̄yo n̄áni nuri om̄iñ̄f̄ ei.’ ur̄f̄aḡi 29 o re ur̄j̄niḡini, ‘Oȳi, num̄f̄ini.’ nur̄imán̄a muñ̄niḡini. 30 Xano xogwáom̄i nuri ax̄ípi ‘Om̄iñ̄f̄yo n̄áni nuri om̄iñ̄f̄ ei.’ urán̄a o re ur̄j̄niḡini, ‘Oweoi, num̄im̄éini.’ nur̄imán̄a r̄f̄w̄f̄yo d̄iñ̄f̄ sip̄i n̄iyaiwiri ‘Ḡf̄ ápom̄i “Oweoi.” pí n̄áni r̄f̄a ur̄f̄ini?’ n̄iyaiwimi nuri om̄iñ̄f̄ en̄j̄niḡini.” Jisaso ewaȳf̄ xw̄iȳf̄a ap̄i nur̄imán̄a 31 awami yar̄iñ̄f̄ re win̄j̄niḡini, “Awaú go go xano ur̄f̄f̄pa x̄ixeni ar̄f̄a n̄iw̄iri en̄j̄niḡini?” ur̄f̄aḡi awa “Xogwáor̄ini.” ur̄f̄aḡf̄a Jisaso re ur̄j̄niḡini, “Nion̄i nepa searar̄iñ̄ini. Ap̄ix̄f̄ ede dán̄i iȳf̄ oik̄ixear̄iḡf̄iwa t̄f̄ni ámá f̄w̄f̄ yar̄iḡf̄a, takis̄f̄ n̄áni n̄igw̄f̄ near̄ápar̄iḡf̄a t̄f̄ni Gor̄ix̄oyá xwiox̄f̄yo anan̄i n̄ipáwiro ñweap̄r̄f̄a aiwi soȳf̄né páwipax̄f̄ mimón̄iñ̄oi. 32 Aȳf̄ r̄ipi n̄áni searar̄iñ̄ini. Jono n̄ib̄iri wé rón̄iñ̄f̄ oimón̄f̄poȳin̄r̄i sear̄ewap̄ȳiñ̄aḡi aí soȳf̄né x̄ir̄áo en̄f̄pa ar̄f̄a m̄iwiḡf̄awix̄ini. Ap̄ix̄f̄ iȳf̄ ede dán̄i war̄iḡf̄iwa t̄f̄ni takis̄f̄ n̄áni n̄igw̄f̄ near̄ápar̄iḡf̄awa t̄f̄ni xogwáó en̄f̄pa Jonom̄i ar̄f̄a n̄iw̄iro san̄iñ̄f̄ imón̄ar̄iñ̄aḡf̄a soȳf̄né s̄iñ̄w̄f̄ e n̄iw̄in̄ro aí xogwáó en̄f̄pa ámi r̄f̄w̄f̄yo d̄iñ̄f̄ sip̄i n̄iyaiwiro ‘None pí n̄áni ar̄f̄a m̄iwipa yar̄iñ̄w̄ini?’ n̄iyaiwiro san̄iñ̄f̄ mimón̄iḡf̄awix̄ini.

Ewaȳf̄ ikax̄f̄ wain̄f̄ om̄iñ̄f̄ s̄iñ̄w̄f̄ uw̄in̄iar̄iḡf̄áȳf̄ n̄án̄ir̄ini.

³³ “Ewayf xwiyfá ámi bi rípi arfá nípoi. Ámá xwfá tñf wo wainf uraxf iwffá nuriri xwfná nrori wainf xegf inifgf nípfrfa nánf wainf sogwf xoykímf enfa nánf sñáyo óf nimorí wainf omifnyo áwinimí anf awí ñweapfrfa nánf seáyf émf nímira nipeyirí néisáná ámá wí umeipfrfa nánf re urifnigini, ‘Wainf sogwf niáf éánáyf, bi soyfné segf mearo nioní gf mearí emfa nánf nioniyá omifnf rípmi ananf sñwf n+winiptfrfáraní?’ nurimi anf wíyo ememini nánf nurí nñweañsáná ³⁴ wainf sogwf ríxa niáf éáná xegf omifnf wiiarigfá wami re uowárfnigini, ‘Soyfné nuro wainf nioní nánf nítifápi nurápauipoyí.’ uowárfagi aí ³⁵ omifnf sñwf uwiniarigfáwa xfo uowárfawami womí iwanf mépero womí pikiro womí sñá earo egfawixini. ³⁶ Omifnf xiáwo ámi omifnf wiiarigfáyf obaxf onímiápi wami uowárfagi aí omifnf sñwf uwiniarigfáwa xámñowami wigfápa axfp wígfawixini. ³⁷ Ámi rfwíyo o xegf xewaxo nuowárfiri re yaiwifnigini, ‘Nígf íwomiyf xwiyfá xixeni arfá wíptfáof.’ yaiwíagi aí ³⁸ omifnf sñwf uwiniarigfáwa xewaxo barifnagi n+winiro re rñifgawixini, ‘Xanoyá dñf tñño nimóniri amípi meanfo iwo barini. Oyá amípi meanfwá nánf omí optkianeyí.’ niriñiro ³⁹ omí fá nixero omifnyo bfanirfwáminí nimoairo pikigfawixini.’ Jisaso e nuriri Judayf ámináowa re oyaiwípoiñiri “None omifnf sñwf uwiniarifñwáonénif imónifnagwf nánf rñeararini?” oyaiwípoiñiri ewayf xwiyfá e nurimáná ⁴⁰ ayo yarifnf re wifnigini, “Omifnf xiáwo nñbirfná omifnf sñwf uwiniarigfáwami pí winifni?” urfagi ⁴¹ awa re urifgawixini, “Sipí yarifgawamiyf ení sipí nñwikárfmáná ámi ámá wa ‘Xwiogwf ayf ayo wainf sogwf niáf éáná ananf nídfrane o nánf utianfwárfini.’ yaiwífawami re urfnárfini, ‘Gf omifnf rípi sñwf nñwinírfixini.’ urfnárfini.” urfagfá ⁴² Jisaso re urifnigini, “Ewayf xwiyfá ámá Goríxo seyfné yeáyf seayimíxemeanfa nánf uowárfenapifno nánf niriñiri éánifnf rípi ení ‘Sñá anf mñrarifgáwa sñá awiaxf nánf pífá nerfná wo “Sipirini.” niriñiro emí mófo nánf Goríxo “Sñá o tñni xámi nítirfnáyf, anf enf neániri nanf imónifññoi.” niriñiri sñá o nñmearí táná anf enf neániri nanf imónifñrfini. Goríxo e éf enagi nánf nene sñwf nñwinírfná aga imifñif mimónifnagi wññwini.’ E niriñiri éánifnf soyfné sñni fá mñropa egfáraní? Oweoi, fá nñro aiwí dñf mñmoarifññoi. ⁴³ Ayfnáni gf Judayfné re seararifni, ‘ “Goríxo nene xfo xegf xwioxíyo mñmeámí nerí píránifnf neamenñweanfárfini.” rñyaiwiarifññoi? Oweoi! Omifnf sñwf uwiniarigfáwa yapí arfkí néra warifgáfyfné Goríxo xfo xegf xwioxíyo nñpáwiro onñweápoiñiri sñwf seanfnámani. Ámá xewf wí sanifnf nimóniro wé rónifnf yarifgáyf opáwípoiñiri sñwf wññfnárfini.’ seararifni. ⁴⁴ Xwasfwf yeáyf bimí sñá nñpiérorí nearfná yunf wárfarñfpa sñáoní ámá gíyo gíyo nñpiérorí nearfná axfp xwasfwf yunfnif imíximfárfini.” Jisaso xfo sñáonifnf nimóniri nánf e urfagi ⁴⁵ apaxfpánifnf imónifgá xwéowa tñni Parisiowa tñni ewayf xwiyfá apí wíwanifñowa nánf rñnarifnagi arfá nñwiro “None nánf rfa rarini?” nñyaiwiro ⁴⁶ “Omí ríxa fá oxíraneyí.” yaiwífáyf oxí apíxf nñni Jisaso nánf “Goríxoyá wfá rókiamoarifñorfaní?” yaiwiarifnagfa nánf ámi wáyf nero wí e megfawixini.

22

Ewayf ikaxf aiwá apíxf meaní nánirini.

¹ Jisaso ámi ewayf xwiyfá wí nurirfná re urifnigini, ² “Ámá xwiyfá Goríxoyá arfá nñwiro sanifnf nimóniro xfo xegf xwioxíyo mñmeámí nerí menñweanfñe ñweapaxf imónifnyf, ayf ewayf xwiyfá rípfñif imónini. Míxf ináyf wo xewaxo apíxf omeaniri nánf aiwá xwé rñyamí nñyárfmáná ³ xegf omifnf wiiarigfáwami re uowárfnigini, ‘Ámá nioní urepeárfmenjáyo “Aiwá nánf bfpoyí.” urímépoi.’ uowárfaná awa míxf ináyo urfípa nuro uríméagfa aiwí ayf mñbfpaxf wimónifnigini. ⁴ Míxf ináyo xegf omifnf wiiarigfá ámi wami re uowárfnigini, ‘Ámá nioní aiwá rípi nánf urepeárfñáyo re urímépoi, “Aiwá ríxa rñyamí yárfnigini.” nuriro “Xegf burímákau oxíyf tñni

sipisipí memé nanḡwí xixegíni mininḡrīxa tīni rīxa nīpīkiri sío kīkīrómí nerī sīḡá exárinīni. Xegí xewaxo apīxí meanī nánī aiwá imīxíapī nánī bípoyí.” urimépoyí.’ urowáraná awa áwanḡ e uriméagí aiwí ⁵ urepeárimenḡyí aríkwíkwí nīwiro wigí dīḡí tīni numiro re egíawixīni. Wo xegí aiwá omīḡyō nánī unḡnigīni. Ámī wo xegí nigwí omīḡí bī emīnīrī nánī unḡnigīni. ⁶ Wífa omīḡí wīiarīgíáwamī fá nīxīrīro iwanḡ nīmépero pīkīgíawixīni. ⁷ Mīxí ináyo rīxa wikí wónāgí xegí sīmīḡí wīnarīgíáwamī urowáraná awa nuro ámá xegí omīḡí wīiarīgíáwamī pīkífáyō enī nīpīkiro wigí anḡyí enī ríá nīyárimáná enáná ⁸ mīxí ináyo xegí omīḡí wīiarīgíá wamī re urīḡnigīni, ‘Gí íwo apīxí meanī nánī aiwá rīxa rīyamí inárinḡagí aiwí ámá aiwá apī nánī urepeárinḡyí mībīpaxí wimónāgí nánī ayí nīpaxí mimónīgoí. ⁹ Ayínánī soyíné xwamídīgíyo nuro ámá óf e nīmúrónīrīḡyō íwo apīxí meanī nánī aiwá imīxíá rīpī nīpīrī bīpīrī nánī áwanḡ urípoiyí.’ uríagí ¹⁰ omīḡí wīiarīgíáwa óf wíyí wíyo nuro ámá nīmúrónīrīnáyí nanḡ aí tīni sipí aí tīni nīwirīmeámī nībīro anḡ aiwá nīpīrī nánī imīxárfiwámī dérogíawixīni. ¹¹ Anḡ iwámī rīxa nīdéronāgíá mīxí ináyo ámá oxí apīxí aiwá nīpīrī nánī bíáyí sīḡwí wīnīmīnīrī nánī nīpáwirī wenīḡí éyí wīnīḡnigīni. Ámá wo aiwá nánī nībīrīná aikí sīḡí yīnīrī iyíá sīḡí pánīrī nemo nībīrī mīḡweapa enāgí nīwīnīrī ¹² re urīḡnigīni, ‘Ámáoxīni, joxí aiwá rīpī nánī nībīrīná pí nánī aikí sīḡí yīnīrī iyíá sīḡí pánīrī nemoxí mībīpa éfīrīni?’ uríagí o xwíyíá bī murarīḡagí ¹³ mīxí ináyo xegí omīḡí wīiarīgíáwamī re urīḡnigīni, ‘Soyíné omī fá nīxero gwí wéyo jiro sīkwíyo jiro nemáná sía yīnīḡí bīarīwámīni moaípoyí. Sía yīnīḡeyí rīnīḡí ayíkwí mīwīnīpa enāgí nánī ámá ḡwí earo magí íronīro epīrīfárinī.’ urīḡnigīni.” Jisaso ewayí xwíyíá e nurīrī ¹⁴ re urīḡnigīni, “Gorīxo ámá obaxíyo nurepeárinī ‘Nionī tífámīnī bípoyí.’ nurīrī aiwí neyíróríná ámá nanḡ imónīḡyí aríntí meanfárinī.” urīḡnigīni.

Nīgwí takís nánī émáyo wīarīgíá nánīrīni.

¹⁵ Parisiowa Jisaso e rarīḡagí aríá nīwimowa nuro mekaxí nīrīro omī pasánīḡí numero xwíyíápai ḡwīráranīro nánī re rīnīgíawixīni, “Omī yapí re uréwapīyaníwīnī, ‘Takisí nánī nīgwí émáyí nearáparīgíápi sīnī mīnī wīanīréwīnī?’ uraníwīnī. O ‘Oweoí, sīnī mīnī mīwīpa époyí.’ ránáyí, émáyí omī fá nīxero gwí yīpíráoí. E mīrīpa nerī ‘Oyí, seyíné mīnī nīwiríná apánī yarīḡoí.’ ránáyí, ámá omī xídarīgíá ámī aríá bī mīwí nero pīnī wīarīpíráoí.” nīrīnīro ¹⁶ wīwanīḡowayá wīepīsarīgíá wamī tīni ámá mīxí ináyí Xeroto nīkumīxīnīrī emearīgíá wamī tīni Jisaso nīḡwearī uréwapīyarīḡe nánī urowáragíá awa nuro Jisasomī re urémeagíawixīni, “Nearéwapīyarīḡoxīnī, joxí nīnearéwapīyīríná nepánī nearéwapīyarīḡoxīrīnī. Ámá Ámīnáowayá sīḡwíyo dánī aí xwíyíá ámī xegí bī mīrī axípīnī rarīḡoxīrīnī. Sipí rīrī nanḡ rīrī yarīḡímanī. Joxí xwíyíá Gorīxoyánī nepánī xīxenī nearéwapīyarīḡoxīrīnī.” Weyí e numearīro yarīḡí re wigíawixīni, ¹⁷ “Joxí none neareí. Díxí dīḡí arīre simónarīnī? Judayene émáyíyá mīxí ináyí Sisaoyí rīnīḡomī takísí nánī nīgwí mīnī wīarīḡwápi mīnī nīwiríná ‘Apánī yarīḡwīnī.’ rīsimónarīnī? ‘Nīpīkwīnī mīyarīḡwīnī.’ rīsimónarīnī?” uríagíá aí ¹⁸ Jisaso awa sipí wikáranīro yarīḡagíá dīḡí adadí nīwirī re urīḡnigīni, “Nanḡ rīrī sipí rīrī yarīgíá royíné, pí nánī iwamíó níwapīyarīḡoí? ¹⁹ Émáyyá nīgwí nene takísí nánī wīarīḡwá wo sīḡwí wīnīmī sīwá nípoyí.” uríagí awa nīgwí xío uríí wo nīmearo sīwá wíaná ²⁰ o re urīḡnigīni, “Nīgwí romī sīmīmanḡí imīxīnīḡí tī tīnī yoí eánīḡí tī tīnī goyárīnī?” uríagí ²¹ awa re urīgíawixīni, “Ayí émáyí mīxí ináyí Sisaoyárīnī.” uríagíá o re urīḡnigīni, “Amīpí Sisaoyá imónīḡagí nīwīnīrīná ayí Sisaomī mīnī wīfīxīnī. Gorīxoyá imónīḡagí nīwīnīrīná xewanīḡomī mīnī wīfīxīnī.” nurīrī ámá Gorīxo xewanīḡónīḡí imīxīḡí enāgí nánī omī dīḡí owíkwírfīpoyīnīrī e uríagí ²² awa aríá e nīwiro dīḡí ududí nero pīnī nīwīarīmī ugíawixīni.

“Ámá ámī wīápīnīmeapírfárinī.” urīḡí nánīrīni.

²³ Sía axíyimi Judayí Sajusiyi riniḡfá wí —Sajusiowa re rarigfáwarini, “Ámá piyíyí ámi wiápínimeapírfámani.” E rarigfáwa nibiro “None eni o nearariniḡpa ewayí xwiyfá bi nurirane majfá owikíxeáraneyi.” niyaiwiro Jisasomi yariniḡ ntwiróná ²⁴ re urigfawixini, “Nearéwapiyariniḡoxini, Moseso eniná re niriḡ rfwaminiḡ eanirini, ‘Ámá wo niaíwí memeá péánáyí xogwáo náo apixí aní nimeari xexirfimeáoyá niaíwí wiemeáiwiniḡini.’ niriḡ eanirini.” nuriro ²⁵ ewayí xwiyfá rípi urigfawixini, “Xiráxogwá wé wfúmi dání waú imónigfá none tñi ḡweanwáwa re egfawixini. Xiráo xámiḡo apixí nimeari niaíwí memeá péáná ²⁶ xogwáo xfo tñi xiráooyá apixí aní nimeari aí o eni niaíwí memeá péáná wfa eni ími wo wo nimearo aí niaíwí memeá penowíanáyí ²⁷ í eni yoparí rfwyoye peniniḡini.” Ewayí xwiyfá api nurimáná ²⁸ Jisasomi yariniḡ re wigfawixini, “Ámá nñi Gorixo mí ómómíximí eníná wiápínimeááná xiráxogwá wé wfúmi dání waú imónigfáwa apixí go goyá imóniníárfani? Pí nání? Ayí awa nowani meagfí enagi nánirini.” uríagfá aí ²⁹ Jisaso re uriniḡini, “Soyfne xwiyfá Gorixoyá niriḡ eániniḡpi tñi oyá ení eániniḡpi tñi majfá enagfá nání majimajfá nero xenwini rariniḡo. ³⁰ Ayí rípi nání searariniḡini. Ámá pegfáyí ntwiápínimearóná aninají yapí nero apixí mearo wiwo epírfámani. ³¹⁻³² E neri aí xwiyfá ámá pegfáyí wiápínimeapírfápi nání Gorixo re seariniḡpi ‘Nioni Nwfa Ebirfamoyáoni tñi Aisakoyáoni tñi Jekopoyáoni tñi awayáonirini.’ E niriḡ eániniḡpi soyfne sini fá miropa egfárfani? Oweoi, fá niro aiwí nijfá mimónipa nero rariniḡo. Ayí rípi nání searariniḡini. Gorixo ámá pegfáyí nání Nwfaomani. Ámá sini dñí tñiyí nání Nwfaorini.” nurirí awa dñí re oyaiwipoyinirí, “Negí arfowa pegfá enagi aiwí wigfá dñí sini siḡí rimónini?” oyaiwipoyinirí e uríagi ³³ ámá oxí apixí e epíroyí egfáyí arfá niwiro o xwiyfá uréwapiyariniḡpi nání dñí ududf niwiga ugfawixini.

Nwí ikaxí seáyi e imóniniḡpi nánirini.

³⁴ Jisaso Sajusiowa xwiyfá nimeámi báfpi gwí mininiḡ wákwíagi nání ámi bi murariniḡafá Parisiowa siḡwí e nwiniro awani axímini awí neánarimáná ³⁵ wigfá wo —O ḡwí ikaxí eániniḡpi meweniyí worini. O Jisasomi yapí ntwiwapiyirane majfá owikíxeáraneyinirí yariniḡ re wininiḡini, ³⁶ “Nearéwapiyariniḡoxini, negí ḡwí ikaxí eániniḡyí niyoni ḡpi seáyi e imónini?” uríagi ³⁷⁻³⁸ Jisaso re uriniḡini, “Nwí ikaxí re niriḡ eániniḡpi, ‘Dixí Áminá Gorixomi dñí niḡwirárfina dñí sixí uyiri xwioxíyo dání dñí wíkwírori erini.’ Nwí ikaxí e niriḡ eániniḡpi seáyi e imónini. ³⁹ Nwí ikaxí ‘Jiwaniniḡoxi nání dñí sipí sinariniḡpa ámá joxi siḡwí winariniḡyí nání eni dñí sipí axípi e wiríini.’ niriḡ eániniḡpi eni seáyi e imóniniḡpi tñi xixeni imónini. ⁴⁰ Xwiyfá Moseso tñi wfa rókiamoagfáwa tñi niriḡ rfwaminiḡ eagfá nipiḡni ḡwí ikaxí mfkí rípiáumi ikwíkwírfí inini.” uriniḡini.

“Kiraisoyi riniḡo niaíwí goyáorini?” uriniḡ nánirini.

⁴¹ Parisiowa sini awí eaárinináná Jisaso yariniḡ bi niwiri ⁴² re uriniḡini, “Kiraiso, ámá arfowayá xwfa piaxíyo dání iwiaronfoyi rarigfo nání segfá dñí arirerini? Niaíwí goyáorini yaiwiariniḡo?” uríagi awa re urigfawixini, “Negí mixel ináyí Depitomi xiáworini.” uríagfá ⁴³ o re uriniḡini, “Kiraiso sa Depitomi xiáwo enánáyí, o kwíyí Gorixoyá tñi rfwaminiḡ nearina o nání arige ‘Gf Ámináorini.’ niriḡ rfwaminiḡ re eanirini, ⁴⁴ ‘Áminá Gorixo gf Ámináomi re uriniḡini, ‘Joxi tñi mixel imónigfáyo xopirarf rwiimfae nání gf wé náumi dání ḡwea.’ uriniḡini.’ niriḡ eanirini? ⁴⁵ Depito Kiraiso, arfowayá xwfa piaxíyo dání iwiaronfoyi rarigfo nání ‘Gf Ámináorini.’ riniḡyí arige neri ámi xegfá xiáwo imónini?” nurirí awa re oyaiwipoyinirí “Kiraiso Depitomi xiáwo imóniniḡagi aiwí seáyi e múroniniḡagi nání Gorixomi xewaxorfaní?” oyaiwipoyinirí e uráná ⁴⁶ ámá ayí nñi “Kiraiso, ámá

aríowayá xwíá piaxíyo dání iwiaroníto sa Depitomi xiáworíni.” nìyaiwiro nání wíyíyá nìwiápíni+mearí murípaxí wimóníagi ámi íná dání yaríni bì mìwigíawixíni.

23

“Nwí ikaxí eáníniþi mewegíáwa yarigíápa mepani.” uríni nániríni.

¹ Jisaso xwíyíá api nuríísáná áamá oxí apíxí e epíroyí egíáyo tñni oyá wieþisarínowami tñni nuríri ² re uríniþigíni, “Nwí ikaxí eáníniþi mewegíáwa tñni Parisiowa tñni wiwanínowa nání re ríniþíaríni, ‘Nwí ikaxí Moseso nínearéwapíyirí ríwamíniþi eaníniþi newanínoneni áamáyo uréwapíyipaxíni.’ ³ E ríniþíá enagi nání nñni awa searíáyí nixídiro eríni. E nerí aí awa naní níríro aiwí wiwanínowa píraníniþi míxídaríniþi nání wigí yarigíápa seyíne ení mepani. ⁴ Áamáyo ñwí ikaxí nuríroná saní xwé ayá wíniþi gwí níjiro sanwíyo ikwíararíniþi. E nerí aí wiwanínowa ‘Iwamíto wé rení ná woní tñni omíeyoámíni.’ wimónaríniþi. ⁵ Amípi awa yarigíápi áamá síñwí oneanípoyíniþi yarigíaríni. Awa áamá Goríxomi píraníniþi xídaríniþi dírí xwíyíá Goríxoyá nání dífkínaríniþi míniþiyo dífkíníro wigí iyíá sírífíyo dání wayaxíniþi nìyíwára puñíyí yíniþi yarigíápa mé áamá síñwí oneanípoyíniþi dírí xwé íá nìwearo dífkíníro wayaxí ení sepiá yíwárapíniþi yíniþi nero emearíniþi. ⁶ Awa aiwá xwé imíxaríniþe nání nurónáraní, rotú aníyo nání nurónáraní, áamá síñwí oneanípoyíniþi síñaníniþimíni nìñweamero yarigíáwaríni. ⁷ Awí eánaríniþerani, makeríá imíxaríniþerani, ‘Nearéwapíyaríniþoxíni.’ onírípoyníniþi emearíniþi. ⁸ Awa e nero aí segí searéwapíyaríniþe ná woníniþi. Seyíne nìyíniþeni nioní nìniþiþiþi nání áamá axí imóníniþíyíne ‘Ráre, napíe ríniþíyíne imóníniþiþi nání seyíne awa yapí ‘Nearéwapíyaríniþoxíni.’ onírípoyníniþi e mepani. ⁹ Segí ápo anínamí ñweanjo ná woní oní enagi nání ení xwíá tíyo dání womí ‘Ápoxíniþi murípaní. ¹⁰ Níseaméra uníto ná woní Kiraiso, áamá aríowayá xwíá piaxíyo dání iwiaronítoþi raríto enagi nání ení seyíneyá wo nání ‘Níneaméra waríniþoríni.’ míríniþa époyí. ¹¹ Seyíne gíyíne seáyí e seaimóníniþoyí segí inókíníniþi nimóníniþi omíniþi seaiwíniþigíni. ¹² Áamá gíyíne sewaníniþíyíne seáyí e meníyíne, Goríxo xwíámí seaimíxíniþaríni. Gíyí gíyíne ‘Sípíneríniþi.’ nìyaiwíniþiro íními imóníniþíyíne, Goríxo seáyí e seameníaríniþi.

Nwí ikaxí eáníniþi mewegíáwa naní ero sípi ero yarigíá nání xwíyíá umeáriníþi nániríni.

¹³ “E nerí aí ñwí ikaxí eáníniþi mewegíoyíne tñni Parisioyíne tñni, naní ero sípi ero yarigíoyíne aweyí! Síá wíyí soyíne majíá seaóríniþaríni. Soyíne áamá Goríxomi díní nìwíkwírooro oyá xwíoxíyo níþawíro ñweaaníniþi éíáyo nuréwapíyiríniþi píriþíriþíniþi wíaríniþiþi nání Goríxo xeaníniþi ríá tñniþi sealkáríniþi enagi nání díní sípi oseainí. Sewaníniþoyíne Goríxomi díní míwíkwíroþa ero míþawípa ero nero aí áamá ení xe opáwípoyníniþi síñwí wínaríniþíamíni. ¹⁴ [Nwí ikaxí eáníniþi mewegíoyíne tñni Parisioyíne tñni aweyí! Síá wíyí soyíne majíá seaóríniþaríni. Naní ero sípi ero yarigíoyíne, síwí yá ríkiþíniþíyí yapí áamáyo aiwá píriþi nñni íwí manaríniþa soyíne apíxí aní apianíþia nání díní sípi míseai wigí amípi íwí nurápiro aníþáþia wáraríniþi. Soyíne Goríxomi ríxíniþi nuríroná áamá aríá nínearo weyí oneamépoyníniþi áamá síñwí aníniþe dání sepiá níra waríniþíyíneríniþi. Ayínaní soyíne xwíyíá áamá wí meáriníþíriþíþa axíþi meáriníþíriþíþamíni. Soyíne ríá tñniþi meáriníþíriþíþa enagi nání díní sípi oseainí.] ¹⁵ Nwí ikaxí mewegíoyíne tñni Parisioyíne tñni aweyí! Síá wíyí soyíne majíá seaóríniþaríni. Naní ero sípi ero yarigíoyíne, ‘Áamá ná jíamí ñweagíyíþi negíniþiþi imóníniþíxíniþi.’ nìyaiwíro rawírawáyo xero xwíáyo aní uro neróná segí yarigíápi ayo uréwapíyaríniþoyíneríniþi. Ayí soyíneþiþi nimóníniþíyíþi soyíne ríá aníniþiþi wearíniþiþiyo íkeaáríniþiþiþi aiwí soyíne ayo wíwapíyaríniþiþi nání ayí soyíne níseamúrooro aníþaxí

ríá aninjí wearinjíyo ikeáarinipaxí imóninjoi. Ayínáni Gorixo xeaninjí seaikárinfá enagí nání dñj sípí oseaini. ¹⁶ Soyíné sñwñinjí supárigíoyíné aweyi! Sfá wiyi soyíné majfá seaórinfáriní. Sñwñinjí supárigíoyíné aiwí ámá wíyo óf síwáninjí wiarigíoyíné, ámá wo ‘E emíini. Anj Gorixo nání ridiyowá yarinjwá riwámi dání rírarinjini.’ rarinjagi níwñiríná re rarigíoyínérini, ‘Ananirini. Xfo ríípa mepa nerínáyí, xwiyfá meárinipaxí wí mírarinini.’ rarigíoyínérini. E nerí aí ámá wo ‘E emíini. Sñjá gorí anj ridiyowá yarinjwáiwámi ínimi wenjípimi dání rírarinjini.’ rarinjagi níwñiríná re rarigíoyínérini, ‘Xfo ríípa mepa nerínáyí, xwiyfá meárinipaxí rarini.’ rarigíoyínérini. ¹⁷ Majímajfá ikáriníro sñwñinjí supáriro egíoyíné, gímini gípi seáyí e imónini? Sñjá gorí anj ridiyowá yarigíiwámi wenjipi seáyí e rimónini? Anj ridiyowá yarigíiwá seáyí e rimónini? Anj ridiyowá yarigfá ñwíá iwámi gorí sñjapi sa e wenagí nání eni ñwíá imóninjagi nání anj iwá seáyí e imónini. Ayínáni ámá wo ridiyowá yarigíiwámi dání ráná pí nání ‘Xwiyfá meárinipaxí bí mírarinini.’ rarigfáriní? ¹⁸ Soyíné rípi eni rarigíoyínérini. Ámá gíyí gíyí aiwá peaxí taníro nání íráf noa peyiníje dání rarinjagi níwñiríná ‘Ayí ananirini. Xwiyfá meárinipaxí bí mírarinini.’ ríro ámá aiwá peaxí seáyí e ikwiárininjípimi dání rarinjagi níwñiríná ‘Ayí apimi dání ríípi xixeni mepa nerínáyí, xwiyfá meárinipaxí rarini.’ ríro yarigíoyínérini. ¹⁹ Sñwñinjí supárigíoyíné arige nerí yapí e uréwapíyarigfáriní? Gímini gípi seáyí e imónini? Aiwá peaxí ikwíkwíarimí yarigfápi seáyí e rimónini? Íráf noa peyiníjipi seáyí e rimónini? Íráf oninjipi aiwá ñwíá imíxarinjagi nání íráfpi seáyí e imónini. ²⁰ Ayínáni ámá íráf oninjípimi dání nítróná aiwá seáyí e ikwiárininjípimi dání eni rarinjoi. ²¹ Ámá ridiyowá yarigíiwámi dání nítróná Gorixo aniwámi ínimi ñweañomi dání eni rarinjoi. ²² Ámá ‘Anjnamí dání rírarinjini.’ nítróná Gorixo íkwianwí éf ñweañe dání ríro xewaníjo éf ñweañomi dání ríro eni yarinjoi. Ayínáni xwiyfá soyíné ‘E dání nítríná ananirini.’ rarigfáyí nípikwini nípikwini mírarinigíoyínérini.

²³ Nwí ikaxí mewegíoyíné tñni Parisioyíné tñni aweyi! Sfá wiyi soyíné majfá seaórinfáriní. Sípi ero nanj ero yarigíoyíné dñj sípí oseaini. Soyíné aiwá nímiróná aninjí miní yíyí tñni aí tñni siyó amípi píraninjí fá níro ro ríxa wé wúkaú imóninjána wo Gorixomi miní níwiro aí ñwí ikaxí xwé ríinjí tñyo ‘Dixí ámá imóninjíyo xixeni wíarinjipa ámá xenwíyo eni axípi wíirfíni. Ámá xenwíyo eni ayá urímíxirfíni. Gorixomi dñj wíkwírorfíni.’ ríinjí ayo soyíné ogámí nero onímíapiáni xfdarigfáriní. Segí aninjí miní yarigfá jfapi pñni míwíarípa ero ámáyo nanj mimíxípa yarigfápi eni ero nero sñwñiríyí, nanj imónimínirí enjirini. ²⁴ Soyíné sñwñinjí supárigíoyíné aiwí ámá wíyo óf síwáninjí wiarigíoyíné, inaiwá níniro sídirfá onímíapia wenagí níwñiróná ananí emí nímamoro aí kamerí xwéríxa wenáná sñwí míwñí o tñni gwínárearigíoyínérini.” nuríri awa re oyaiwípoyinirí “None ñwí ikaxí xwé eáninjíyo ogámí neranéná ayí kameríninjí gwínárearinjwárfani? Nwí ikaxí onímíapia eáninjíyo píraninjí níxídiránéná ayí sídirfá emíinjí mamóarinjwárfani?” oyaiwípoyinirí e urinjínigini.

²⁵ Ámi re urinjínigini, “Nwí ikaxí mewegíoyíné tñni Parisioyíné tñni aweyi! Sfá wiyi soyíné majfá seaórinfáriní. Nanj ero sípi ero yarigíoyíné, Gorixo xeaninjí seaikárinfá enagí nání dñj sípí oseaini. Soyíné kapíxíyo tñni xwárfá síxíyo tñni bíaríwámi dání wayí níro ro aí xwioxíyómíni segí fíwí mearigfáyí tñni uyínií yarigfáyí tñni magwí eni. ²⁶ Parisi sñwñinjí supárigíoyíné, kapíxíwámi tñni xwárfá síxíwámi tñni xámi xwioxíyómíni wayí róaná bíaríwámíni eni nanj imóninjoi. ²⁷ Nwí ikaxí mewegíoyíné tñni Parisioyíné tñni aweyi! Sfá wiyi soyíné majfá seaórinfáriní. Nanj ero sípi ero yarigíoyíné, Gorixo xeaninjí seaikárinfá enagí nání dñj sípí oseaini. Soyíné ámá xwáripáyo seáyí e mfá imíxána símajiyí nanj rarinjípáninjí imóninjoi.

Íniminiyí áamá ení nórówapiri piyaní eeariñipániñí enáná. ²⁸ Áamá wí soyíné sñwí niseaniróná ‘Wé rónigfáwarini.’ seaiaiwariñagí wí segí xwioxíyómíni naní ero sipí ero yarigfápi tñni rikikíríó yarigfápi tñni magwí enagí sñwí miseanarigfáriní. ²⁹ Nwí ikaxí mewegfóyíné tñni Parisioyíné tñni aweyi! Sfá wiyi soyíné majfá seaóriniárini. Naní ero sipí ero yarigfóyíné, Gorixo xeaniñí seaikáriniáf enagi nání dñí sipí oseaini. Soyíné Gorixoyá wíá rókiamoagfáyíyá xwárfpáyo maní e waripániñí sñjáyó xegí yofí nearo uráráiro áamá wé rónigfá eníná pegfáwa xwíá weyárinñe ení mífá imixíro neróná ³⁰ re rarigfáriní, ‘None eníná arfowa ñweagíná niñwearane sñwiriñí, awa wíá rókiamoagfáwami pikiaríná none ení nawíni wí pikianiri enwámani.’ rarigfáriní. ³¹ Sewaniñoyíné e niriñóná xwiyfá niñmeáriníro réniñí rinaríñoi, ‘Negí arfowa wíá rókiamoagfáwami pikiañfowami xiáwonerini.’ áwaní éniñí rinaríñoi. ³² Soyíné segí arfowa wíá rókiamoagfáwami niñpikiro yagfápi niñmúro xwiyfá wíni meárinipíri nání anani éfirixini. ³³ Sidíroyíne, weaxfá miáoyíné Gorixo xwiyfá niñseameariri rfá aníñí wearíñíyo seaikaaáráná arige nerí urakínipírfáriní? Oweoi, wí nurakínipírfámani. ³⁴ Píraniñí arfá époyí. Nioni wíá rókiamoarigfáwami tñni áamá niñfáwami tñni ñwí ikaxí eániñípi mewegfáwami tñni soyíné tññí e nání urowárimfá enagi aiwí soyíné awa wami pikiro wami ikfáyo yekwíroáiro wami segí rotú añíyo dání síkwíá ragí píri uyikiro wa nuro añí bi bimí ñweáfé mixí niñfáda uro epírfáriní. ³⁵ Ayí rípi nání awami soyíné tññí e nání urowárimfáriní. Soyíné xwíá tñño xwiyfá áamá wé rónigfá niñyoní go go pikigfá nání rfá meárinipíri awami soyíné tñfámini urowárimfáriní. Iwamfó wé róniñí Aiborfómi pikíñe dání yoparí wíá rókiamoagfá Sekaraiaomi —O írafí rídiyowá yaníro ikwíkwíarimí yarigfá midáni enáná Gorixoyá añí awawá ‘Ñwíaxini.’ riniñe midáni enáná áwinimi e pikigfóriní. Omí pikigfá nání xwiyfá meárinipíri áamá ayo segí tñfámini urowárimfáriní. ³⁶ Nepa searariñini, ‘Oxí apíxí agwí ríná ñweagfáyíné amípi nioni searariñá rípi niñseaímeanfáriní.’ searariñini.

Jerusaremi ñweáyí nání ríñípi nánirini.

³⁷ Jerusaremi ñweáyíné wíá rókiamoarigfáwami pikiro áamá Gorixo seyíné tññí e nání urowárenapiñowami sññá nearo pikiro yarigfáyíné, nioni karfkarí xinái miá iwíyo ínimí niñmeámí yaríñípa nioni ení axípi seaimíniñí yaríná seyíné niñseaimónarini. ³⁸ Arfá époyí. Gorixo yeáyí niñseayimíxemearíná añí seyíné ñweaaníri egfá ríxa anípa imónigoí. ³⁹ Ayí rípi nání searariñini. ‘Seyíné nioni sñwí minaní néfásáná re rípfárfíná nánini nanípfárfáriní, “Ámináo urowárenapáná weapíñfómi yayí seáyí e oumeaneyí.” rípfárfíná nánini sñwí nanípfárfáriní.’ searariñini.” uríñiniginí.

24

“Añí rídiyowá yarigfíwá ikwierómioanfáriní.” uríñí nánirini.

¹ Jisaso añí rídiyowá yarigfíwámi dání niñpeyearí waríná xegí wiepísaríñowa añí Gorixo nání e míriniñíyí awíaxí enagi “Jisaso píraniñí sñwí owíniñí.” niñyaiwíro árixá wianíro báná ² o re uríñiniginí, “Soyíné sññá añí tñyí nñni sñwí ríwíniñoi? Nepa searariñini. Ríwíyo sññá kíkíróniñí rípiyí wo wíomi seáyí e ikwíariniñfámani. Sññá ikwíkweyáriníñí rípi nñni ikwierómioanfáriní.” uríñiniginí.

Xeaniñí iwamfó wímeanfápi nání uríñí nánirini.

³ E nurimi nuri dñwí mññí Oripíyo niñyiri e éf ñweanáná wiepísaríñowa Jisaso xegípi ñweanagi niñwíniñro añwí e niñbíro yumí yaríñí re wigfawixini, “Joxí áwaní neareí. Sññápi gíná ikwierómioanfáriní? Sñwí ayo niñwíniñrane ‘O ríxa niñweapíni añwí ayorfáni?’ yaiwirane ‘Sfá yoparíyí ríxa ríyirfáni?’ yaiwirane yanfáwá nání pí ekíyiniñño wínaníwáriní? Joxí neareí.” urfagfá ⁴ o áwaní nurírfná re uríñiniginí, “Áamá wí

yapf searéwapiyipríxini dñf íá nixiriro éfrixini. ⁵ Ayf ripi nání seararñini. Ámá obaxf wo wo nibayiro yo f nioniyá nñrñiro yapf re searéwapiyaniro epfífáriní, ‘Ámá yeáyf seayimixemeanfa nání arfowayá xwfa piaxfyo dání iwiaronfoyi rarigfo imónñáonirini.’ searéwapiyaniro éaná ámá oxí apíxf obaxf ‘Nepaxini.’ nñyawiwo xenwfyo xfdípífáriní. ⁶ Soyfné ‘Anf nowamini mixf ikwfnaroarini.’ rñnányf xwiyfá imñf ‘Anf wími mixf inarñoi.’ rñiméánáyf wáyf mepa éfrixini. Mixf ayf xámi niga nurí aiwf sfá yoparf Jisasoni weapimfáyi snñrini. ⁷ Ámá gwí wirí nñwiápñimearo wñiyf tñni mixf iniro ero mixf ináyf wí nñwiápñimearo wñiyf tñni mixf iniro ero anf wíyf wíyo pobonf erí anf wamí agwf nání ikeamóniro epfífáriní. ⁸ Apí nñpini e imónarñagí nñwñrñná re yaiwífrixini, ‘Rfwéná xwé enfa nání iwamfó ríyf rñyarini? Oyini.’ yaiwífrixini. Apíxf niaíwí xñrñmñrñ nerfná dñf re yaiwiarigfápa, ‘Rfwéná rñññf xwé nñmñrñ nání iwamfó rññiarini? Oyini.’ yaiwiarigfápa soyfné ení nioní rarñápí imónarñagí nñwñrñná re yaiwífrixini, ‘Rfwéná xeanñf xwé neáimeanfáriní?’ yaiwífrixini. ⁹ Íná soyfné ámá wí íá nñseaxero xeanñf seaikáñro seapíkiro epífá nání ámá wíyo mñni wipífáriní. Ámá gwí ríxf wirí wirími dñf nñni soyfné nioní nñxñdarñagfá nání sfmí tñni seapífáriní. ¹⁰ E seiarfná ámá obaxf nioní nñxñdarigfáyf rfwí nññmoro wigf wñiyf Jisasoni nñxñdarigfáyf nání ámáyo miyf urñro ayf tñni sfmí tñni iniro epífáriní. ¹¹ Ámá wí nñwiápñimearo mimóní wfa rókiamoarigfáwa nimóniro ámá oxí apíxf obaxfyo yapf wíwapiyipífáriní. ¹² Ámá ríkíkirfó niga upífá enagí nání ámá obaxf wíyo wá nñwianñrñ arñrá wiarigfápi pñni wiaripífáriní. ¹³ E nerí aí gíyf gíyf enñ neániro nioní dñf nññkwñro nñxñdarigfáyo sfá yoparfymí nioní ananí yeáyf uyimixemeanfáriní. ¹⁴ Xwiyfá yayf seinarñf ‘Gorñxo xegí xwioxfyo mñimeanf nerí seameñweanfá nání segí fwí yarigfápi rfwfmñni nñmamoro nñsanñro ñweáfrixini.’ rñññpí ámá nioní nñxñdarigfáyf nuro ámá gwí wirí wirí nñyoní xwfa rñrí nñrñmñni amí gñmi ñweagfáyo wáf nurñmemáná enáná sfá yoparfyi imónñfáriní.

Xeanñf rfa tñf wimeanfápi nání urñf nññrñni.

¹⁵ “Soyfné wfa rókiamoagí Daniero nñrñrñ eañpí ámá sipí seaikáñño anf awawá Gorñxoyá ñwfa ikwñronññfwámí xórórí nerí xwñrfá ikñxéagí nñwñrñná —Ámá gíyfné xwiyfá ripi íá rófáyfné, dñf píranñf morñni. ¹⁶ E nñwñrñná Judia pñropenñfyo ñweagfáyf dñwfyo nání éf yírfrixini. ¹⁷ Ámá gíyf gíyf anf waiwfyo nñpeyiro seáyfmñni ikwñronññfwámí nññwearóná ‘Sipí neaikáñño rñxa ñwfa imónñe xwñrfá ikñxearini.’ rñnarñagfá arfá nñwirfná snñ mepa éfrixini. Nñwiápñimeanfá amípí inñmi ikwñronññfwámí wenñpí mñeanñro nání nñwepññro mñpáwipa sa nñwepññro dñwfyo nání anfñni éf yírfrixini. ¹⁸ Ámá aiwá omñfyo yarigfáyf ení arfá e nñwirfná amí iyfá meaññro nání anf e nání mupa sa dñwfyo nání éf yírfrixini. ¹⁹ Íná apíxf niaíwí agwf egfíwa tñni snñ niaíwí amñf narigfíwa tñni anfñni éf upaxí mimónñagí nání aweyí! Arñge nero dñwfyo nání anfñni éf yipífáriní? Oweoi. ²⁰ Anfñni éf mupaxí neaimónññgññrñ Gorñxomí rñññf re urñrfrixini, ‘Íná imñf mñrñpa éwññgñni. Sabarfá ení mimónñpa éwññgñni.’ urñrfrixini. ²¹ Ayf ripi nání seararñini. Gorñxo xwfa imññrñ anfñna imññrñ ene dání ámá xeanñf nimóga bagfa aiwí sipí seaikáñño ñwfa imónñe xwñrfá ikñxéaná xeanñf rfa tñf seáimeanfáriní. Xeanñf íná imónñfá ripi tñni amí wí xñxení imónñfá menñni. ²² Gorñxo xeanñf imónñfá apí nání ‘Anñni pñni owiárini.’ mñyawiárñpa nerí snñwirñyf, ámá wíyo yeáyf uyimixemeapaxfmaní. Ámá xfo eyíroarñf enagí nání xeanñf apí nání ‘Anñni anípa oimónñni.’ rññfáriní. ²³ Íná ámá wí ‘Snñwf wññpoyí. Yeáyf neayimixemeanfa nání arfowayá xwfa piaxfyo dání iwiaronfoyi rarññwáo riworñni.’ re searánarñni, wí ‘Jíiworñni.’ searánarñni, arfá

m̄wipa éfr̄ix̄ini. ²⁴ Ayf̄ r̄ipi n̄ani searar̄iñini. Ámá wa n̄wiáp̄n̄imearo ‘Ox̄f̄ ap̄ix̄f̄ Gor̄ixo eȳíroár̄iñ̄iyo yap̄f̄ w̄iwap̄iyipax̄f̄ r̄fa imón̄ini?’ n̄yawiwo yap̄f̄ w̄iwap̄yan̄iro n̄ani wí ‘Kiraiso, ar̄f̄owayá xw̄f̄a piax̄f̄yo dán̄i iwiaron̄f̄oyf̄ rar̄iḡf̄o, ayf̄ n̄ion̄ir̄ini.’ r̄iro wí ‘W̄f̄a rókiamoar̄iñ̄áon̄ir̄ini.’ r̄iro nero em̄im̄f̄ xwé ámá s̄ñw̄f̄ m̄iw̄inar̄iḡf̄ápi ero ayá r̄iwamón̄ipax̄f̄ b̄i ero ep̄írf̄ár̄ini. ²⁵ Pírán̄iñf̄ ar̄f̄a món̄f̄poyf̄. Am̄ipí r̄f̄wéná imón̄in̄f̄ápi n̄ani r̄ixa áwan̄f̄ searar̄iñaḡf̄ yap̄f̄ seaíwap̄iyip̄r̄ix̄in̄ir̄i n̄ani d̄iñf̄ n̄imoro éfr̄ix̄ini. ²⁶ Nion̄i r̄ixa píran̄iñf̄ áwan̄f̄ searf̄a en̄aḡf̄ n̄ani ámá wí ‘Ar̄f̄a époyf̄. O ámá n̄ani d̄iñf̄ meañe j̄fam̄f̄ ñwean̄i.’ sear̄aná soȳfné ar̄f̄a n̄iwiwo mupa éfr̄ix̄ini. Wí ‘Ar̄f̄a époyf̄. O an̄f̄yo ná ín̄im̄i yum̄f̄i ñwean̄i.’ sear̄aná ar̄f̄a m̄iwipa éfr̄ix̄ini. ²⁷ Ámá imón̄iñáon̄i n̄iweap̄ir̄fná ápiañw̄f̄ ner̄fná an̄f̄ ikw̄f̄rón̄iñf̄ n̄im̄ini w̄f̄a ókiar̄iñf̄pa nion̄i en̄i w̄f̄a nókiá weap̄im̄f̄a en̄aḡf̄ n̄ani ámá wí ‘O yum̄f̄i e ñwean̄i.’ sear̄anáyf̄, ar̄f̄a m̄iwipa éfr̄ix̄ini.” nur̄ir̄i ²⁸ awa re oyaiw̄ipoȳin̄ir̄i, “Nion̄i weap̄im̄f̄aé n̄ani ámá áwan̄f̄ wí r̄ipax̄f̄ men̄ini. Ámá n̄ini s̄ñw̄f̄ nan̄ip̄rf̄ár̄ini.” oyaiw̄ipoȳin̄ir̄i ewaȳf̄ ikax̄f̄ r̄ipi ur̄iñ̄in̄iḡini, “Nan̄w̄f̄ piyf̄ weñe apur̄f̄ obax̄f̄ pénar̄iñf̄r̄ini.” ur̄iñ̄in̄iḡini.

Ámá imón̄iño weap̄in̄f̄ápi n̄an̄ir̄ini.

²⁹ Ám̄i re ur̄iñ̄in̄iḡini, “E ner̄i aí xean̄iñf̄ ap̄i n̄ini r̄ixa n̄iseaímeámáná en̄aná apax̄f̄ mé sogw̄f̄ s̄f̄a yin̄ir̄i emá w̄f̄a món̄ipa er̄i s̄iñf̄ an̄fnam̄i dán̄i exweánowir̄i er̄i am̄ipí en̄f̄ eán̄iñf̄ an̄fnam̄i en̄f̄yf̄ úpiyin̄ir̄i er̄i r̄ixa nemáná en̄aná ³⁰ nion̄i ek̄iyin̄iñ̄iñf̄ n̄iga n̄iweap̄ir̄i ámá n̄iyon̄i s̄ñán̄i wimón̄áná ámá gw̄f̄ ar̄f̄ ar̄i n̄ini ámá imón̄iñáon̄i nik̄fnim̄i ḡf̄ en̄f̄ eán̄iñf̄ t̄n̄i an̄f̄ p̄ir̄f̄yo dán̄i agw̄f̄ t̄n̄i weapar̄iñaḡf̄ s̄ñw̄f̄ n̄inan̄iróná ñw̄f̄ eap̄rf̄ár̄ini. ³¹ E yar̄fná pékák̄f̄ aga en̄f̄ t̄n̄i r̄in̄f̄aḡf̄ nion̄i ḡf̄ an̄fnajowa ámá ox̄f̄ ap̄ix̄f̄ Gor̄ixo eȳíroár̄iñ̄iyf̄ xw̄f̄a r̄ir̄i n̄r̄im̄ini am̄i ḡim̄i ñweaḡf̄áyo wir̄imeap̄ir̄i urowár̄im̄f̄ár̄ini.

Ewaȳf̄ ikax̄f̄ ik̄f̄a pik̄f̄na n̄an̄ir̄ini.

³² “Soȳfné ewaȳf̄ ikax̄f̄ ik̄f̄a pik̄f̄na n̄ani r̄in̄iñ̄ipi n̄ani d̄iñf̄ n̄imoro nij̄f̄a imón̄f̄poyf̄. Ik̄f̄a pik̄f̄na m̄im̄iñw̄f̄ neánowimáná am̄i in̄iḡf̄ s̄ix̄f̄ n̄in̄ir̄i r̄ixa m̄iñf̄ ináná, ‘R̄ixa xwiogw̄f̄r̄ani?’ yaiwiar̄iḡf̄ár̄ini. ³³ S̄ñw̄f̄ e n̄iw̄in̄iro yaiwiar̄iḡf̄ápa nion̄i searar̄iñ̄áyf̄ n̄ini imón̄ar̄iñaḡf̄ n̄iw̄in̄ir̄fná re yaiw̄ir̄ix̄ini, ‘O n̄iweap̄ini n̄ani r̄ixa f̄w̄i éñiñf̄ r̄irónap̄ini? Oȳini.’ yaiw̄ir̄ix̄ini. ³⁴ Nepa searar̄iñ̄ini. Ámá r̄íná ñweaḡf̄áȳfné wiȳfné s̄ini m̄ipé ñweañáná am̄ipí nion̄i searar̄iñ̄ápi n̄imón̄in̄f̄ár̄ini. ³⁵ An̄f̄na t̄n̄i xw̄f̄ar̄i t̄n̄i an̄ipá imón̄in̄f̄a en̄aḡf̄ aiw̄i xw̄iȳf̄a nion̄iyá wí sur̄fm̄a imón̄in̄f̄am̄ani.

“Nion̄i weap̄im̄f̄ayi n̄ani ámá wo nij̄f̄am̄ani.” ur̄iñ̄f̄ n̄an̄ir̄ini.

³⁶ “Nion̄i am̄i ḡini ḡiná n̄iweap̄im̄f̄a n̄aniyf̄ ámá n̄ini aiw̄i wo nij̄f̄a mimón̄ini. An̄fnajf̄ aiw̄i nion̄i aiw̄i nij̄f̄a mimón̄iñw̄ini. Sa ḡf̄ ápon̄i nij̄f̄ár̄ini. ³⁷ Ámá imón̄iñáon̄i am̄i weap̄aná ámá Nowao t̄ñíná yaḡf̄ápa ax̄f̄pi yar̄iñaḡf̄a w̄in̄im̄f̄ár̄ini. ³⁸ In̄iḡf̄ wax̄f̄ s̄ini n̄iróga m̄iw̄iáp̄n̄imeapa en̄aná ayf̄ s̄f̄a Nowao s̄ip̄ix̄f̄yo páwin̄f̄e n̄an̄ini re néra uḡf̄awix̄ini. ‘Gor̄ixo in̄iḡf̄ wax̄f̄ t̄n̄i xw̄ir̄f̄a wí neaik̄ixen̄f̄am̄ani.’ n̄yawiwo aiw̄a n̄iro in̄iḡf̄ n̄iro néra nuro ap̄ix̄f̄ n̄ñw̄ir̄ara uro n̄imeáa uro néra nútsáná ³⁹ ‘Pí pí neaímean̄f̄ár̄ani?’ m̄iyaiw̄i néra war̄fná in̄iḡf̄ wax̄f̄ n̄imáróm̄i un̄iñ̄iḡini. Ámá imón̄iñáon̄i am̄i n̄iweap̄ir̄fná ámá maiw̄i ax̄f̄pi e néra war̄iñaḡf̄a w̄imeám̄f̄ár̄ini. ⁴⁰ S̄f̄a nion̄i weap̄im̄f̄ayim̄i ámá waú, aiw̄a om̄iñ̄f̄yo yar̄iḡf̄iwaú ḡf̄ an̄fnajowa w̄f̄om̄i n̄iw̄ir̄imearo aí w̄f̄om̄i e wár̄ip̄rf̄ár̄ini. ⁴¹ Ap̄ix̄f̄ w̄ipaú en̄i p̄irawá yun̄f̄ ik̄ixém̄f̄ yar̄fná w̄f̄im̄i n̄iw̄ir̄imearo w̄f̄im̄i e wár̄ip̄rf̄ár̄ini. ⁴² Aȳin̄ani soȳfné aw̄in̄iñf̄ ñwearf̄ini. D̄ix̄f̄ Ámin̄áon̄i b̄im̄f̄a n̄ani soȳfné maj̄f̄a imón̄iñaḡf̄a n̄ani d̄iñf̄ t̄n̄i ñweáfr̄ix̄ini. ⁴³ Ewaȳf̄ ikax̄f̄ r̄ipi n̄ani en̄i d̄iñf̄ mópoyf̄. Ámá wo, an̄f̄ xiáwo ‘f̄w̄f̄ meaar̄iño s̄f̄a r̄iyim̄i r̄íná b̄in̄ir̄fen̄iño?’ n̄yaiwir̄i s̄ñw̄ir̄iyf̄, aw̄i n̄iñwearf̄fná xe n̄fk̄wir̄i opáwin̄ir̄i s̄ñw̄f̄

winimniri enímani. ⁴⁴ Ámá imónináoní weapimfáyi nání ení soyíné siní majfá enqáfa nání awíniní nweáfríxini.” uriniginí.

Ewayí ikaxí bosíwo nánirini.

⁴⁵ Jisaso ewayí ikaxí ámi bí urimniri nání yaríní re winiginí, “Omíní wiiaríníyí wo xegí bosoyá maní arfá níwirí díní nenwiperí nerínáyí arige imónini? O re imónini. O omíní rípi nání bosíwo oimóniri xegí bosó rípeanorini. O xegí bosoyá omíní wiiarígíáyo umeiri aiwá yaní umeiri yarínorini. ⁴⁶ Boso ami dání níbirí xegí bosíwo rípeano xámí yagípa axípi pírániní yarínagí níwinínáyí, bosíwo yayí owinini. ⁴⁷ Nepa searariní. O pírániní yarínagí níwinínáyí, xegí omíní níni ení menfa nání rípeanfáriní. ⁴⁸ E nerí aiwí bosíwí axó ‘Gí bosó yapapíni bínimeniní.’ níyáiwiri ⁴⁹ xegí omíní aní wiiarígíáwami iwaní níméperí ámá papíkí yarígíá wa tñi iniígí níro aiwá níro néra nuríná ⁵⁰ ‘Bosó sáfá riyimí níbínimeniní.’ níyáiwiri yaríníyí wiyimí, sáfá xó bíníyimí majfá nimóniri yaríníyimí bosó ríxa níremónapiri re winfáriní. ⁵¹ Omí múní níwákwiri ámá naní ero sipí ero yarígíáyí tñí e wárinfáriní. E ríniní xwé winarfá nwe éaro magí íroníro epírfériní.” Jisaso ewayí xwíyáfá e uriniginí.

25

Ewayí ikaxí apíxí apíyá wé wúkaú nánirini.

¹ Jisaso ewayí xwíyáfá re uriniginí, “Ámá ‘Goríxo xó xegí xwioxíyo mímeámí nerí oneamenweani.’ yaiwíáfáyí apíxí apíyá wé wúkaú riwániní imóniní. Íwa ‘Negí ámá o xegí apíxí síní meanímí níwirímiaumí bíniní.’ rínfagí arfá níwiro óf e oneairímeároniri wígí ramíxí xixegíni nímixáromí nuro óf e weníní nero nweagííwarini. ² Apíxí wé ná wúni íwa majímajfá ikárinígííwarini. Wé wáfúmi dání wíwa díní pírániní mogííwarini. ³ Majímajfá ikárinííwa ramíxí nímaxíríná piurí sixí mímaxírígííwarini. ⁴ Díní pírániní móííwa ramíxí nímaxíríná piurí sixí ení xixegíni maxírígííwarini. ⁵ Íwa weníní nerí nweanáná apíxí síní meano siní sáfá órípíní yaríná íwa sá níowáfí nero ríxa sá wenáná ⁶ ríxa áríwegí imónáná rfaiwá re ríniniginí, ‘Weníní époyí. Apíxí síní meáo ríxa iwo barini. Seyíné óf e wiríménápípoyí.’ rínfagí arfá níwiro ⁷ apíxí apíyá níwani níwiápínímearo ramíxí ápiáwí xwé oweniri fáfá níkinímíxímáná ⁸ majfá ikárinííwa wígí piurí yeáyí nerí ramíxí supárarínagí níwiníro díní pírániní móííwami re urígíawixini, ‘Negí ramíxí supárimniri yarínagí nání sewayíné piurí bí neiapípoyí.’ urfagí aiwí ⁹ íwa re urígíawixini, ‘Oweoi, piurí newanéyá ramíxí sewayínéyá tñi newanéyá tñi xixeni mimónini. Newanéyá ení supáriniginí. Sewayíné nuro segí ení sitíwá aníyo ámá piurí bí yarígíáyo bí époyí.’ urfagí ¹⁰ majímajfá ikárinííwa piurí bí yaníro nání úáná ámá apíxí síní meáo níbirí apíyá wíwa pírániní nímixiniri weníní nero nweagííwa o tñi nerímeánimí aní aiwá apíxí meani nání imíxárfé nání nuro aníyo páwíáná ówaní yárininiginí. ¹¹ Ówaní ríxa níyárinímáná enáná apíyá piurí bí yaníro úfíwa níbirí bfaríwámí dání re urígíawixini, ‘Ámináoxini, Ámináoxini, newané ówaní neáfkwíomeaí.’ urfagí aí ¹² o re uriniginí, ‘Nioní nepa searariní. Nioní sewayíné nání majíonirini.’ uriniginí.” Jisaso ewayí xwíyáfá e nuriri ¹³ re uriniginí, “Sáfá nioní weapimfáyi soyíné majfá enqáfa nání pírániní weníní nero awíniní nweáfríxini.

Ewayí ikaxí omíní wiiarígíá waú wo nánirini.

¹⁴ “Ayí rípi nání ‘Awíniní nweáfríxini.’ searariní. Nioní ámi níweapiríná ámá nioní níxídarígíáyo wígí níiarígíápi xixeni wíimfá enqáfa nání nioní ámá amípi mímúroniní róniní imóniní. O xegí aní wíyo urínaumíniri neríná ámá xínáíwániní nímoníro omíní wiiarígíáwami ‘Eini.’ nuriri xegí iyáfá fáfá nígwí amípi pírániní umeipíri nání yaní níwiríná ¹⁵ omíní xixeni epaxowa enqáfa níwiniri womí nígwí

K5,000 mɪnɪ wirɪ womɪ K2,000 mɪnɪ wirɪ womɪ K1,000 mɪnɪ wirɪ nemo aɲɪ wɪyo urɪnaumɪnɪrɪ urɪnɪgɪnɪ. ¹⁶ Nɪgwɪ K5,000 wɪo apaxɪ mɛ nurɪ nɪgwɪ apɪ tɪnɪ omɪɲɪ nerɪnɛ sayɛ nimɪxɪrɪ ɛmɪ K5,000 bɪ sayɛ imɪxɪɲɪnɪgɪnɪ. ¹⁷ Nɪgwɪ K2,000 wɪo enɪ nɪgwɪ apɪ tɪnɪ omɪɲɪ nerɪnɛ ɛmɪ K2,000 bɪ sayɛ imɪxɪɲɪnɪgɪnɪ. ¹⁸ E nerɪ aɪ nɪgwɪ K1,000 wɪo nɪgwɪ apɪ nɪmeɛmɪ nurɪ mɪnɪɲwɪ nɪrɪpɪmɛnɛ mɪraxwoyɛ nɪgwɪ pɪnɪ e tɪɲnɪgɪnɪ. ¹⁹ Mɪraxwo aɲɪ wɪyo urɪnaumɪnɪrɪ wago nemɛsɛnɛ ɛmɪ nɪbɪrɪ ‘Gɪ nɪgwɪ rɪxa sayɛ nimɪxa ugɪɛrɪnɪ? Sɪɲwɪ owɪnɪmɪnɪ.’ nɪyɛwɪrɪ ‘Gɪ omɪɲɪ nɪarɪgɪɛ nɪgwɪ wɪɲɛwɛ obɪpoyɪ.’ rɛnɛ ²⁰ ɛmɛ nɪgwɪ K5,000 wɪɲo nɪgwɪ xɪo wɪɲɪpɪ tɪnɪ nɪgwɪ K5,000 xɪo sayɛ imɪxɪɲɪpɪ tɪnɪ nɪmeɛmɪ nɪbɪrɪ sɪwɛ nɪwɪrɪ re urɪɲnɪgɪnɪ, ‘Mɪraxwe, joxɪ xɛmɪ K5,000 nɪapɪɲɪpɪ ɛmɪ nɪonɪ sayɛ nimɪxɪrɪnɛ K5,000 ɛmɪ bɪ imɪxɪɲɛ rɪpɪ sɪɲwɪ wɪnɛ.’ urɪɛgɪ ²¹ mɪraxwo re urɪɲnɪgɪnɪ, ‘Gɪ omɪɲɪ nɪarɪɲoxɪnɪ, joxɪ omɪɲɪ nɪrɪnɛ anɪɲɪ mɪnɪ naɲɪ nɪarɪɲoxɪnɪ, joxɪ awɪaxɪ ɛrɪnɪ. Omɪɲɪ onɪmɛɛ nɪonɪ sɪapɪɲɛpɪ joxɪ anɪɲɪ mɪnɪ pɪrɛnɪɲɪ nɪɲɪɲɪ ɛɲagɪ nɛnɪ gɪ amɪpɪ obaxɪyo mɛrɛɛ nɛnɪ “Bosɪwoxɪnɪ” nɪrɪrɪrɪ orɪrɪpɛɛmɪnɪ. Joxɪ nɪwɪapɪrɪ nɪonɪ tɪnɪ nawɪnɪ nɪɲwearɪnɛ yɛɪ nɪonɪ nɪarɪɲɪpɛ axɪpɪ yɛɪ osɪnɪnɪ.’ urɪɲnɪgɪnɪ. ²² ɛmɛ nɪgwɪ K2,000 wɪɲo nɪbɪrɪ re urɪɲnɪgɪnɪ, ‘Mɪraxwe, joxɪ K2,000 nɪapɪɲɪpɪ nɪonɪ sayɛ nimɪxɪrɪnɛ K2,000 ɛmɪ bɪ rɪpɪ xɪrɪɲɛ rɪpɪ sɪɲwɪ wɪnɛ.’ urɪɛgɪ ²³ mɪraxwo re urɪɲnɪgɪnɪ, ‘Gɪ omɪɲɪ nɪnɪarɪɲoxɪnɪ, joxɪ omɪɲɪ nɪrɪnɛ anɪɲɪ mɪnɪ naɲɪ nɪarɪɲoxɪnɪ, joxɪ awɪaxɪ ɛrɪnɪ. Omɪɲɪ onɪmɛɛ nɪonɪ sɪapɪɲɛpɪ joxɪ anɪɲɪ mɪnɪ pɪrɛnɪɲɪ nɪɲɪɲɪ ɛɲagɪ nɛnɪ gɪ amɪpɪ obaxɪyo mɛrɛɛ nɛnɪ “Bosɪwoxɪnɪ” nɪrɪrɪrɪ orɪrɪpɛɛmɪnɪ. Joxɪ nɪwɪapɪrɪ nɪonɪ tɪnɪ nawɪnɪ nɪɲwearɪnɛ yɛɪ nɪonɪ nɪarɪɲɪpɛ axɪpɪ yɛɪ osɪnɪnɪ.’ urɪɲnɪgɪnɪ. ²⁴ ɛmɛ nɪgwɪ K1,000 wɪɲo nɪbɪrɪ re urɪɲnɪgɪnɪ, ‘Mɪraxwe, joxɪ arɪɛ rɪɛ wɛ rarɪɲoxɪrɪnɪ. Aɪwɛ joxɪ jɪwanɪɲoxɪ ɪwɪɛ mɪrɪɲɛ mɪrɪ ɪwɪ mɪmɛ ɛɲɛ mɪrɪ yarɪɲoxɪ ɛɲagɪ nɛnɪ ²⁵ nɪonɪ wɛyɪ nerɪ nɪgwɪ K1,000 joxɪ nɪapɪɲɪpɪ nɪmeɛmɪ nurɪ xwɪɛ wɛyɛrɪɲɛrɪnɪ. Sɪɲwɪ wɪnɛ. Dɪxɪ nɪgwɪpɪ rɪpɪrɪnɪ.’ urɪɛgɪ aɪ ²⁶ mɪraxwo re urɪɲnɪgɪnɪ, ‘Gɪ omɪɲɪ nɪarɪɲɪ rɪwɪ sɪwɪɛ yɪɲɪ roxɪnɪ, joxɪ sɪpɪnɪ ɛɲrɪnɪ. Joxɪ “Xewanɪɲo ɪwɪɛ mɪrɪɲɛ mɪrɪ ɪwɪ mɪmɛ ɛɲɛ mɪrɪ yarɪɲorɪnɪ.” nɪnɪawɪrɪ nɛnɪ ²⁷ nɪgwɪ nɪonɪ sɪapɪɲɛpɪ pɪ nɛnɪ nɪgwɪ aɲɪyo mɪtɪpɛ ɛɲrɪnɪ. E nɪrɪrɪ sɪɲwɪrɪyɪ, nɪgwɪ apɪ tɪnɪ ɛmɪ bɪ seɛyɪ e ɪkwɪɛrɪnɪɲɛnɛ meɛmɪnɪrɪ ɛɛrɪnɪ.’ nurɪrɪ ²⁸ wamɪ re urɪɲnɪgɪnɪ, ‘Nɪgwɪ K1,000 xɪrɪɲomɪ nurɛpɪro K10,000 xɪrɪɲomɪ mɪnɪ wɪpoyɪ. ²⁹ Ayɪ rɪpɪ nɛnɪ seararɪɲɪnɪ. ɛmɛ gɪyɪ gɪyɪ nɪonɪ wɪɲɛpɪ pɪrɛnɪɲɪ mɪmɛpɛ nerɪ kɪkɪɛ nerɪnɛyɪ apɪ aɪ nurɛpɪmɛrɪnɪ. ³⁰ Omɪɲɪ nɪarɪɲɪ sɪpɪomɪ ɪɛ nɪxɛro sɪɛ yɪnɪɲɪ bɪarɪwɛmɪnɪ moɛɪpoyɪ. Sɪɛ yɪnɪɲɛyɪ rɪnɪɲɪ ayɪkwɪ mɪwɪnɪpɛ ɛnɛɛ ɛɲagɪ nɛnɪ ɛmɛ ɲwɪ ɛaro magɪ ɪrɛnɪro ɛpɪrɪɛrɪnɪ.’ Jɪsaso ɛwɛyɪ xwɪyɪɛ e urɪɲnɪgɪnɪ.

ɛmɛ nɪyɛnɪ mɪ ɔmɔmɪxɪmɪ wɪnɪɛpɪ nɛnɪ urɪɲɪ nɛnɪrɪnɪ.

³¹ ɛmɛ re urɪɲnɪgɪnɪ, “ɛmɛ ɪmɔnɪɲɛnɪ mɪxɪ ɪnɛyɪ nɪmɔnɪrɪ nɪkɪnɛmɛnɛ gɪ aɲɪnɛjowa tɪnɪ nawɪnɪ xɪxɛɛnɪɲɪ nɪga nɪwɛapɪrɛnɛ ɪkwɪɛɲwɪ ɛmɛyɛ mɪ ɔmɔmɪxɪmɪ ɛmɛɛnɛmɪ ɛɪ ɲwɛɛɛnɛ ³² ɛmɛ gwɪ wɪrɪ wɪrɪ nɪnɪ gɪ sɪmɪmanɪmɪnɪ awɪ ɛɛɛrɪpɪrɪɛrɪnɪ. Awɪ ɛɛɛrɛnɛ nɪonɪ ɛmɛ sɪpɪsɪpɪ mɛarɪgɪɛwɛ sɪpɪsɪpɪ tɪnɪ mɛmɛ tɪnɪ nɛyɪrɛro sɪpɪsɪpɪ mɪdɛnɪ mɛmɛ mɪdɛnɪ wɛrɛrɪgɪɛpɛ ɛmɛyɛ axɪpɪ e nɛyɪrɛrɪ mɪdɪmɪdɛnɪ nɪwɛrɪrɪnɛ ³³ sɪpɪsɪpɪ wɛ nɛɛmɪnɪ wɛrɪrɪ mɛmɛ onɛmɪɲumɪnɪ wɛrɪrɪ ɛmɛrɪnɪ. ³⁴ E nɛmɛnɛ mɪxɪ ɪnɛyɛnɪ wɛ nɛɛmɪnɪ nɪɲwɛagɪɛyɛ re urɪmɛrɪnɪ, ‘ɛmɛ gɪ ɛpɛ pɪrɛnɪɲɪ seɛmɪxɪɪyɪnɛ nɪwɪapɪro oyɛ xwɪoxɪyo ɲwɛɛpoyɪ. Aɲɪ o xwɪɛrɪ ɪmɪxɪrɪ aɲɪnɛ ɪmɪxɪrɪ ɛɲɛ dɛnɪ seyɪnɛ nɛnɪ wɛ roɛrɪɲɛ nɪwɪapɪro ɲwɛɛpoyɪ. ³⁵ Ayɪ rɪpɪ nɛnɪ seararɪɲɪnɪ. Nɪonɪ agwɪ nɛarɪnɛ seyɪnɛ aɪwɛ bɪ nɪapɛgɪrɪnɪ. ɪnɪɲɪgɪ nɛnɪ nɪnɛnɛ ɪnɪɲɪgɪ bɪ nɪapɛgɪrɪnɪ. Nɪonɪ aɲɪ mɪdɛɲonɪ ɛɲɛnɛ seyɪnɛ nɪnɪpɛmɛɛmɪ wagɪrɪnɪ. ³⁶ ɪyɪɛ mɛyɛnɪ ɛɲɛnɛ bɪ nɪpɛrɛgɪrɪnɪ. Sɪmɪxɪ yarɪnɛ seyɪnɛ nɪbɪro nɪmɛɲwɛɛagɪrɪnɪ. Gwɪ aɲɪyo ɲwɛɛɲɛnɛ seyɪnɛ xwɪyɪɛ nɪɲwɛnɛpɛgɪrɪnɪ.’ urɪmɛrɪnɪ. ³⁷ E urɛnɛ ɛmɛ wɛ rɛnɪgɪɛyɪ re nɪrɪpɪrɪɛrɪnɪ, ‘ɛmɛnɛoxɪnɪ, gɪnɛ agwɪ nɛnɪ yarɪnɛ sɪɲwɪ nɪrɛnɪrɛnɛ

aiwá siapagwárini? Gíná iniigf nání sinána iniigf siapagwárini? ³⁸ Gíná joxi anj mídánoxiniif imónináná nisipemeámi wagwárini? Gíná iyfá mayoxi emearinagf niranirane iyfá ripáragwárini? ³⁹ Gíná joxi simixf yarinagf rimenweaagwárini? Gíná gwf anjyo nweanáná xwiyfá rinwénapagwárini? níráná ⁴⁰ mixf ináyoni re urimfárini, 'Nepa seararini, "Seyfne áamá nioni gf imónigfá tfoyo sipí apiamí aiwí arirá n'wirí e n'wirínáyf ayf nioninif niagfawixini." seararini.' urimfárini. ⁴¹ E nurimáná wé onamínúminí n'weagfáyo re urimfárini, 'Gorixo nání ramixinigfáyfne pfiní nin'wiárimí nuro ríá anif wearif xfo obo tfiní anfnajf xfomi fwf wikárgfáwa tfiní nání imixárinifrimí nání úpoyí. ⁴² Ayf ripi nání seararini. Nioni agwf nání yarfná seyfne aiwá bi m'niapagfárini. Iniigf nání ninána bi m'niapagfárini. ⁴³ Anj mídánoni enáná ninipemeámi wagfámani. Iyfá mayoni emearfná iyfá bi m'niapagfárini. Simixf wenáná m'ni'weaagfárini. Gwf anjyo nweanáná xwiyfá m'ni'nwénapagfárini.' uráná ⁴⁴ wiwanifif re n'ripfárini, 'Ámináoxi gíná joxi agwf nání eri iniigf nání sinif anj mídánoxi imónif iyfá mayoxi eri simixf werf gwf anjyo nweari yarinagf nene sinwf niranirane arirá m'sipa yagwárini?' níráná ⁴⁵ ayo re urimfárini, 'Nepa seararini. Seyfne áamá nioni gf imónigfá tfoyo sipí apiamí aiwí arirá m'wipa nerfnáyf ayf nioni enifinif niagfawixini.' uráná ⁴⁶ ayf r'nfif anif winine nání upfárini. E neri aí wé rónigfáyf d'nf n'ymifpí t'gfáyf nweapf'fe nání upfárini." urinifini.

26

Jisaso nání mekaxf megfá nánifini.

¹ Jisaso xwiyfá api n'pini nurfísáná xegf wiep'sarinowami re urinifini, ² "Soyfne n'jfarini. Rixa sfá w'yaú óráná sfá Gorixoyá anfnajo negf arfowami m'p'kí múron'fí —Enfná sfá ayi Judayo Isip'if mixf ináyo fá xenwirárináná Gorixo niaíwf xáminif n'yoní opikimifini anfnajf oyáo uowárinif aiwí Judayf o n'wí ikaxf urifpí tfiní xixeni nero bisfkerfá yisf mayf úrapí nimixiro n'niro sip'sipf miá n'p'kiro ówan'fyo ragf xópé yárfá enagf nání anfnajo ayo múronifini. Ayfnání xwiogwf o o pwéáná sip'sipf miá n'p'kiro bisfkerfá yisf mayf úrapí nimixiro narifgfarini. "Sfá ayi imónáná wa áamá imónináoni fá n'ni'xero émayf íkfáyo oyekw'roárfpoyinif m'ni n'wipf'ráoi." urinifini. ³ Iná apax'pánif imónigfá xwéowa tfiní Judayf wigf ámináowa tfiní awa nerimeán'ro anj apax'pánif imónigfáwami seáyf e imóninjo, xegf yof Kaiapasoyf r'ni'njoyáyo awí neán'ro ⁴ mekaxf re megfawixini, "Jisasomi p'kian'if yum'í ar'ge nerane fá x'ran'réwini?" mekaxf e n'imeróná ⁵ re n'ra ug'awixini, "None ámayo mixf émixamoanifini. Aiwá sfá Gorixo negf arfowami m'p'kí múron'fí nání imixarfná fá m'xir'pa oyaneyí." r'ni'g'awixini.

Jisasomi werixf nanj bi iwayimof nánifini.

⁶ Jisaso anj Betani nweanáná anj áamá pey'if yago Saimonoyáyo nweanáná ⁷ ap'xf wí werixf d'nf nanj earinif sixf wá —Sixf awá n'gw'f aga xwé ron'fwarini. Awá n'imeámi n'birí o aiwá n'm'ni'ri nweanáná í omí m'nf'yo iwayimofini. ⁸ Iwayimóagf wiep'sarinowami sinwf e n'w'niro ími wikf d'nf n'w'iwiro re r'ni'g'awixini, "Werixf d'nf nanj earinif api n'gw'f xwé ron'fpi pí nání xwirfá ik'xearini?" ⁹ Werixf api n'gw'f nání bf nerane sinwir'if, n'gw'f xwé n'imearfná áamá uyípeay'yo arirá n'wirane m'ni wipax'f'ni." r'ni'ar'ingfá ¹⁰ Jisaso sinwf e n'w'ni'ri re urinifini, "Í ayf nanj niar'ingf nání pí nání ayá wí rar'noi?" ¹¹ Ayf ripi nání seararini, 'Áamá uyípeayf soyfne tfiní infná nweapf'fá enagf nání r'wéná aí arirá wipax'f'ni. E neri aí nioni infná soyfne tfiní nweam'fámani.' seararini. ¹² Í werixf api nioni n'niwayimorfná ayf xwfá n'weyip'f'ri nání iwam'fó nimixarini. ¹³ Nepa seararini. Xwfá r'f'ri n'rim'ni amí g'imi xwiyfá

nioní nání yayí seainaríñpí wáí nemero nurímeríná apíxí rí nioní weríxí díní naní eaaríñ rípí níwayímófpí nání ení repíyí wíáná ‘Jisasomí apíxí wí e iyí reníñigíní?’ yaiwípíráríní.” uríñigíní.

Judasó nígwí meámíní míyí uríñ náníñí.

¹⁴ E uráná Isíkariotí dání Judasó apaxípaníñ ímónígíá xwéowa tñí e nání nurí
¹⁵ re uríñigíní, “Nioní Jisaso nání míyí searáníyí soyíné ‘Omí pí wianíwíní.’ seaimónaríní?” uríagí nígwí sirípá 30 íáyo níroaro re urígíawixíní, “Rípí siapaníwíní.” uráná ¹⁶ o e dání “Xegípi ñweañáná pasá umemí nání síñwí owínaxídimemíní.” níyáiwírí e eníñigíní.

Wíepísaríñowa tñí aiwá Aníñajo Múroníyí nání nígíá náníñí.

¹⁷ Sía iwamíó Judayí bisíkeríá yisí mayí úrapí nímxíro narígíáyí iwamíóyí ímónáná wíepísaríñowa Jisasomí níbéro re urígíawixíní, “Ge nurane aiwá Aníñajo Neamúroníyímí nání yeaanaríñwápí joxí tñí naní ímíxaníréwíní?” uríagí ¹⁸ o wíepísaríñíyí waúmí re uríñigíní, “Awagwí Jerusaremí nání nuri ámá nioní eararíñáomí níwímeáríná re urípiyí, ‘Yegí yearéwapíyaríño re ríñoí, ‘Nioní xeaníñ nípíri añwí ayoríní. Gí wíepísaríñowa tñí joxíyá añíyo aiwá Aníñajo negí aríowamí mípíkí wíarí Múroníyí nání naníwíní.’ ríñoí.’ urípiyí.” urowáríagí ¹⁹ wíepísaríñowá nuri Jisaso uríípa axípi neri sía Aníñajo Múroníyí nání sipísipí miá wo nípíkiri ríyamí egíísixíní. ²⁰ Síaپی tñí Jisaso xegí wíepísaríñí wé wúkaú síkwí waú tñí níbéro íkwianíwíyo éf níñwearo ²¹ aiwá awá nímxíri tñí níñróná o re uríñigíní, “Nepa seararíñí. Soyíné woxí nioní nání míyí nuríñí.” uríagí ²² awa díní ríá uxéagí wo wo re nura ugíawixíní, “Ámínáoxíní, nioní nání míraráñí. Nioní nání míraráñí.” nura úagí ²³ o re uríñigíní, “Múyo nioní tñí axíná eagwíarígíwílo míyí nuríñoríní. ²⁴ Ámá ímóníñáoní ríwamíñí neáníri ríñíñípa xíxení nípíri aiwí ámá nioní nání míyí nuríri pasá nímeno Goríxo xeaníñ ríá tñí wíníá enagí nání aweyí. Xínái omí míxíripa neri síñwíríyí, ríñíñí Goríxo wíníápi wínímíníri ení menagí nání naní ímónímíníri eníñí.” uríagí ²⁵ Judasó, míyí uríno re uríñigíní, “Níréwapíyaríño xíní, ‘Aga nionímání.’ nímónaríní.” uríagí Jisaso re uríñigíní, “Jíwaníño xí aí níráráñí.” uríñigíní.

“Rípí gí waráríní. Gí ragíñí.” uríñ náníñí.

²⁶ Jisaso awa síní aiwá níñróná bisíkeríá bí nímeári apí nání Goríxomí yayí níwírí kwíkwírímí neri wíepísaríñowamí míní níwírí re uríñigíní, “Rípí ayí gí waráríní. Níñrápíro nípoyí.” nuríri ²⁷⁻²⁸ kapíxí iniígí wainí íníñwá nímeári Goríxomí yayí níwimáná awamí míní níwírí re uríñigíní, “Noyínéni ríwá nípoyí. Ayí rípí nání seararíñí. Nioní ámá níní nání nípíkíáná ragí nioníyá xwíáyo pwaríñagí níwíníñí re yaiwípíráoí, ‘Xwíyíá síñí réroáríñpí ríxa yoxáníñí yípámoní. Nene íwí yaríñwápí yokwarímí neainí nání ríá ení?’ yaiwípíráoí. ²⁹ E neri aí re seararíñí, ‘Nioní re dání iniígí wainí ámí wí míní néra núísáná gí ápo xíto xegí xwíoxíyo nímeámí níseairí seameníweaníe dání ámí nioní tñí nawíní ananí naníwáríní.’ seararíñí.” nuríri ³⁰ soní Goríxomí yayí umeaníro níñmowa nípeyero díwí Oripipámí nání yígíawixíní.

Pítao “Nísepiísamoárímí éf umíméíñí.” uríñ náníñí.

³¹ Jisaso wíepísaríñowamí re uríñigíní, “Sía ríyímí soyíné noyínéni níñepíísamoárímí upíráoí. Ríwamíñí neáníri ewayí xwíyíá soyíné nání re ríñíñpí, ‘Goríxoní sipísipí xíáwomí píkioreawáráná sipísipí amí amí umíníáríní.’ ríñíñpí xíxení ímóníní nání nioní níñepíísamoárímí éf upíráoí. ³² Nioní níñpíkíro aí nioní Goríxoyá díníyo dání níwíápnímeámáná Garírí píropenísíyo nání xámí yímíáríní.”

uríagi aí ³³ Pitao re uríñinigini, “Ámá wa nowani nisiepisamoárimí úagfa aiwi nioni wí nisiepisamoárimí éf umíméini.” uríagi ³⁴ Jisaso re uríñinigini, “Nepa ríraríñini. Sfa riyimí áriwegími karíkarí siní ríaiwá míraráná joxí nioni nání rípiáú rípi re nuríríini, ‘Nioni o nání majfáriní.’ nuríríini.” uríagi ³⁵ Pitao re uríñinigini, “Nioni ení joxí tñi nínipíkíro aiwi ‘O nání nioni majfáriní.’ wí rímíméini.” nurírí wíepísaríñí wífa ení axípiñi e nura ugíawixini.

Gesemani dání Goríxomi xwíyá uríñí náníriní.

³⁶ Jisaso awa tñi omíñí ojkwí Gesemaniyí ríñije nírémoro re uríñinigini, “Soyíné re ñweañána nioni dae nuri Goríxomi xwíyá rírimí wímíini.” nurírí ³⁷ Pitaomi tñi Sebediomí xewaxowaúmi tñi níwirímeámi nuri dñí ríá uxearíñagi ³⁸ awami re uríñinigini, “Nioni dñí ríá níxearíñagi nání ríxa nípepaxí niarini. Soyíné re níñweámána nioni tñi nawíni awí onweaneyí.” nurími ³⁹ níwárimí bí onímíapi nuri símímanjímíni nípfkínímearí Goríxomi ríxíñí nuríríiná re uríñinigini, “Gí ápoxini, anani e epaxí enánáyí, xeaníñí nioni nímeaníyí kapíxí nioni nímfíñíñí imóníñíwá anani nínirápirí emí miwayímoriréini? Nioni e ríraríñagi aiwi dñí nioniyáyo míxídfí joxiyáyo xídei.” nurími ⁴⁰ wíepísaríñowa wáre nání níbirí awa sá weñagfa níwínirí Pitaomi re uríñinigini, “Soyíné nioni tñi bí onímíapi awí níñwearane nawíni mññweapaxí ríseaimónarini? ⁴¹ Soyíné dñí re níseaimónarí aiwi, ‘Jisasomi pí pí wímeáagi aiwi anani númi xídaníwáriní.’ níseaimónarí aiwi segí wará éf seainíñioi. Éf mñseainípa ení nání awí níñwearo Goríxomi ríxíñí re urípoi, ‘Awami obo yapí owíwapíyini rí síñwí mñneainípa ei.’ urípoi.” nurími ⁴² ámi bí nuri ríxíñí nuríríiná re uríñinigini, “Gí ápoxini, nioni kapíxí xeaníñí nímeaní nání imóníñíwá mññpaxí imóníñánáyí, mññmúropaxí enánáyí, joxí simónaríñípi oimónini.” nurími ⁴³ ámi níbirí weníñí éyí wíníñinigini. Wíepísaríñowa síñwí sípíxípxí wiaríñagi sá riwa weñagfa níwínirí ⁴⁴ ámi awami pñni níwíarími bí nuri xámi xanomi ríxíñí nuríríiná uríípa axípi ámi nurími ⁴⁵ níbirí wíepísaríñowami re uríñinigini, “Soyíné siní kíkífá nero sá riwoyíné ríweñoi? Aríá reñoi? Ámá imóníñáoni íwí yarígíáyí pasá níñmero íá níxírípirí ríxa iyíxini. ⁴⁶ Ríxa wíapíñimeápoi. Oweaneyí. Síñwí wínípoi. Pasá nímeno ríxa iwo yaparini.” uríñinigini.

Jisasomi íá xírígífá náníriní.

⁴⁷ Siní e uraríiná re eníñinigini. Judaso —O wíepísaríñí worini. O ámá obaxí apaxípaníñí imónígfá xwéowa tñi Judayí mebaowa tñi urowarífáwa, wígf kirá tñi iwaní tñi nímaxími Judasomi ríwíyo xídfígfáwa o nípemaxími Jisaso tñí e rémónapíñinigini. ⁴⁸ E nírémonapímáná óf e dání re uríípa, “Nioni pasá numeri kíyí miaúnána ayí símímajfóníñí seaiaríñini. Soyíné ‘O Jisasoríani?’ níyaiwiro íá xírífríxini.” uríípa ⁴⁹ Jisasomi níwímearíiná aníni yayí “Gí níréwapíyaríñoxini” nurírí kíyí miaúníñinigini. ⁵⁰ Kíyí miaúnána Jisaso re uríñinigini, “Nígf níkumíxini rí emearígwííoxini, joxí nioni nímnirí baríñípi ríxa ríniaríñini?” uráná awa mtrí níbiro omí íá xírígíawixini. ⁵¹ Íá xíraráná Jisaso tñi rogífáwa wo xegí kirá reñí nímxearí apaxípaníñí imóníñí seáyí e imóníñoyá omíñí wíaríñomi mññ orómíni rí éyí pírí nímoýkírí aríá mññ níwirípiearí mamówaríñinigini. ⁵² Aríá mññ níwirípiearí mamówaráná Jisaso re uríñinigini, “Kirápa aníwami ámi síxí ikwaseaarei. Xwíyá re ríñíñípi, ‘Ámá kirá íá nímaxíro ámá píkiaríro emearígfá gíyí gíyo wíníyí ení kirá tñi píkipírfáriní.’ ríñíñípi dñí rímoaríñini? ⁵³ Joxí dñí re ríyaiwiaríñini, ‘O xegí xanomi yaríñí níwirínáyí, xano éf umíni nání aníñají símíñí wínarígfáwa íá mñropaxí wí e bí wí e bí miaúrará wé wúkaú síkwí waú iníñípi murowarénapípaxíriní.’ ríyaiwiaríñini? ⁵⁴ Oweoi, ápo nurowarénapípaxí aiwi nioni api nání yaríñí níwirínáyí, ríwamíñí nioni nání ‘E níwiro píkipírfáriní.’

niririri eániŋŋipi arige xixeni imóninŋoi?” E nurimána ⁵⁵ xŋomi fá xiranŋro bŋáyo re urinŋiniginí, “Soyŋné áamá fwŋ xauráparinŋf womi fá xiranŋro nánŋ yarigfápa kirá tŋnŋ iwanŋf tŋnŋ fá nŋmaxirŋmŋ nionŋ fá nŋxiranŋro rŋbarinŋoi? Sŋá ayf ayo nionŋ anŋf rŋdiyowá nánŋ mirinŋinŋiwámŋ nŋŋweámáná searéwapŋyarŋŋagŋ aiwŋ soyŋné wŋ fá nŋxiranŋro egfámani. ⁵⁶ E nerŋ aí wŋá rókiamoagfáwa nionŋ nánŋ nirŋro Bŋkwŋyo eagfápi xixeni imóninŋ nánŋ soyŋné e niarŋŋoi.” uráná wiepŋsarŋŋowa nowanŋ omŋnŋ niwiepŋsamoárŋmŋ éf ugŋawixŋnŋ.

Jisasomi xwirixf umegfá nániriri.

⁵⁷ Jisasomi fá xirfáyf omŋ nŋméra nuro Kaiapasoyá anŋyo ŋwŋ ikaxf eániŋŋipi mewegfáwa tŋnŋ Judayf mebaowa tŋnŋ awŋ eánarigŋe nánŋ nŋmeámŋ warŋná ⁵⁸ Pitao “Jisasomi pí wipŋrŋréoi?” niyaiwirŋ ná jŋamŋ dánŋ anŋnaxfŋf nŋwiéra númŋ nurŋ apaxfŋpánŋŋf imóninŋf seáyŋ e imóninŋoyá anŋf ákŋŋáyo nŋpáwiri porisowa tŋnŋ nawŋnŋ ŋweanáná ⁵⁹ apaxfŋpánŋŋf imóninŋfá xwéowa tŋnŋ Judayf mebaowa nowanŋ tŋnŋ omŋ pŋkipŋrŋ nánŋ “Sŋŋwŋ fwŋ wŋnarogfá xwŋyŋfá omŋ pŋkipaxf imóninŋyŋf bi ouxekwŋmópoyŋ.” niyaiwiro “Xwŋyŋfá omŋ uxekwŋmopaxf bi oimóninŋ.” niyaiwiro rayarŋná ⁶⁰ áamá obaxf nŋbayiro omŋnŋ nuxekwŋmoro aiwŋ omŋ ananŋ pŋkipaxf wŋ mimónŋf niyayŋfasáná waú nŋbŋri ⁶¹ omŋ nuxekwŋmori re rigŋisixŋnŋ, “Áamá ro re rŋŋorŋnŋ, ‘Nionŋ anŋf rŋdiyowá yarigfáiwá nŋpŋnearŋf sŋá wŋyáú wŋyimŋnŋ ámŋ mirŋpaxonŋrŋnŋ.’ rŋŋorŋnŋ.” rigŋisixŋnŋ. ⁶² E nirimáná enáná apaxfŋpánŋŋf imóninŋf seáyŋ e imóninŋo nŋwiápŋnŋmearŋ re urinŋiniginí, “Joxŋnŋf xwŋyŋfá rŋxekwŋmoarigfáyŋf nánŋ xwŋyŋfá wŋ mirŋpaxf rŋsŋarŋnŋ? Sŋnŋf xwŋyŋfá nŋrŋxekwŋmorŋná rarigŋŋipi, ayf pí nánŋ rarŋŋiŋ?” urŋagŋ aí ⁶³ Jisaso xwŋyŋfá bi murŋinŋiginí. Xwŋyŋfá bi murarŋŋagŋ apaxfŋpánŋŋf imóninŋf xwéo sŋŋwŋf e nŋwŋnŋrŋ re urinŋiniginí, “Joxŋ nepa Kiraisoxŋ, áamá yeáyf neayimŋxemearŋa nánŋ arŋowayá xwŋfá piaxŋyo dánŋ iwiaronŋoyŋf rarŋŋwáoxŋf enánáyf, nepa nŋaiwŋf Gorŋxoyáoxŋf enánáyf, Nwŋfá anŋŋf sŋŋf imóninŋo tŋŋf e dánŋnŋŋŋf nŋrŋrŋf áwanŋf neareŋ.” urŋagŋ ⁶⁴ Jisaso re urinŋiniginí, “Oyŋ, ayf rŋxa joxŋ rarŋŋinŋ. E nerŋ aí re rŋrarŋŋinŋ, ‘Rŋwéná seyŋné áamá imóninŋáonŋ Gorŋxo enŋf sŋxŋf eániŋoyá wé náúmŋnŋ ŋweanŋagŋf sŋŋwŋf nanŋro anŋŋnamŋ dánŋ agwŋf tŋnŋ weaparŋŋagŋf nanŋro epŋrŋárŋnŋ.’ rŋrarŋŋinŋ.” uráná ⁶⁵ Apaxfŋpánŋŋf imóninŋf xwéo wikŋf nŋwónŋrŋ xewanŋŋo xegŋ rapŋrapŋf yŋnŋŋú naxerŋ ámŋnáowamŋ re urinŋiniginí, “Áamá ro Gorŋxomŋ xewaxonŋŋinŋrŋ rŋxa omŋ rŋperŋrŋf umearŋnŋ. Áamá wŋnŋf wŋnŋf omŋ xwŋyŋfá uxekwŋmopŋrŋf bŋpaxf mimóninŋ. Ai, o Gorŋxomŋ rŋperŋrŋf umearŋná sewanŋŋoyŋné rŋxa arŋfá wŋoi. ⁶⁶ Soyŋné dŋŋf pí yaiwiarŋŋoi?” urŋagŋ awa re urigŋawixŋnŋ, “‘O rŋŋŋf rŋxa nŋpŋkipaxfŋrŋnŋ.’ neaimónarŋnŋ.” nurimáná ⁶⁷ omŋ sŋmŋmanŋŋyo reanŋwŋf úrŋro wé amŋmá nemáná earo nerŋná wa wé piará nupŋkákwiayiróná ⁶⁸ re urayigŋawixŋnŋ, “Kiraisoxŋnŋ, dŋxŋf imóninŋfáyo yeáyf uyimŋxemearŋa nánŋ arŋowayá xwŋfá piaxŋyo dánŋ iwiaronŋoxŋnŋ, áwanŋf nŋnearŋrŋf wŋfá nearókiamoi. Agwŋf iwanŋf go reaarŋnŋ? Iwanŋf go reaarŋnŋ?” urayigŋawixŋnŋ.

Pitao “O nánŋ nionŋ majfárŋnŋ.” urŋŋf nániriri.

⁶⁹ Pitao, anŋf ákŋŋáyo inŋrŋwámŋnŋ ŋweanŋomŋ apŋxŋf omŋŋf wiilarŋŋf wŋ re urinŋiniginí, “Joxŋ Gariri pŋropenŋsŋyo dánŋf Jisaso tŋnŋ emearŋŋf woxŋrŋnŋ.” urŋagŋ aiwŋ ⁷⁰ Pitao “Oweoi.” nurŋrŋ “Jŋxŋ rarŋŋŋyŋf nánŋ nionŋ majfárŋnŋ.” nurŋmŋ nurŋ ⁷¹ fwŋf ákŋŋá tŋŋf e ronáná ámŋ wŋ nŋbŋri omŋ sŋŋwŋf nŋwŋnŋrŋf áamá e ŋwŋxapŋgŋáyo re urinŋiniginí, “Áamá royŋ Nasaretŋf dánŋf Jisaso tŋnŋ emearigŋfáyŋf worŋnŋ.” urŋagŋ aí ⁷² Pitao “Oweoi.” nurŋrŋná “Xwŋfá tŋf tŋŋf e dánŋf seararŋŋnŋ. Áamá o nánŋ nionŋ majfárŋnŋ.” nurimáná enáná ⁷³ rŋwŋyo onŋmiápŋf e rówapŋgŋáyŋf anŋwŋf e nŋbŋro Pitaomŋ re urigŋawixŋnŋ, “‘Xwŋyŋfá joxŋyá Gariri pŋropenŋsŋyo dánŋyŋf rarigŋfápi axŋŋf rarŋŋagŋf nánŋ joxŋf ayŋyá woxŋrŋnŋ.’ neaimónarŋnŋ.” uráná ⁷⁴ o sŋpŋf ikaxf nŋméperŋf re urinŋiniginí, “Xwŋfá tŋf tŋŋf e dánŋf re seararŋŋnŋ, ‘Nepa o nánŋ nionŋ majfárŋnŋ.’ seararŋŋnŋ.” uráná re enŋiniginí. Karŋkarŋ

r'aiwá r'ij'inigini. ⁷⁵ Kar'kar' r'aiwá ráná ámi p'né Jisaso ur'ípi "Kar'kar' s'ini r'aiwá m'r'jáná joxi biaú bi áamá wíyo re ur'í'ini, 'O nán' nion' maj'ár'ini.' ur'í'ini." ur'ípi d'ij' n'win'ri e d'áni n'peyear' i'w' p'iy' w'r'in'ij'inigini.

27

Jisasomi Pairato t'ij' e w'ar'ig'á nán'ri'ni.

¹ W'ápi t'ini apax'páni'ij' imón'ig'á xwéowa t'ini Juday' mebaowa t'ini Jisasomi n'ip'ikip'ri nán' xwiy'á numear'máná ² gw' n'iyiro n'imeámi nuro émáy' gap'iman' Pairato t'ij' e w'ar'ig'awix'ini.

Judasogw'ya'im'ini'ij' nán'ri'ni.

³ Judaso, Jisasomi miy' ur'fo mebaowa "Jisaso xewan'io r'ípi nán' p'ikipax' imón'ijagi nán' émáy' op'ikipoyi." rar'ijag'á ar'á n'wiri d'ij' sip'í wíagi n'igw' sir'ipá 30 min' wí'ápi ámi n'imeámi nur' apax'páni'ij' imón'ig'á xwéowami t'ini Juday' mebaowami t'ini m'ini wim'ini'ri ner'ná ⁴ re ur'ij'inigini, "Nion' áamá íw' bi méomi miy' nur'ri nán' sip'í ik'ar'inf'anig'ini." ur'agi aí awa re ur'ig'awix'ini, "J'wan'ioxi é'pi nán' none pí nán' nearar'ij'ini? J'wan'ioxi ik'xé'ini." ur'ag'á ⁵ Judaso n'igw'pi rid'iyowá yar'ig'iwámi e em' n'imoán'imo nur' xewan'io gw' ya'im'ini'ij'inigini.

⁶ Judaso peyeáaná apax'páni'ij' imón'ig'á xwéowa n'igw' api n'imearo re rin'ig'awix'ini, "N'igw' r'ipi áamá op'ikipoy'ini'ri w'wápi enagi nán' n'igw' Gor'ixo nán' an' riwámi tar'ig'ápi t'ini naw'ini n'kwieror'náy', ay' n'ip'kw'ini men'ini." n'ri'niro ⁷ n'igw' api nán' xwiy'á n'ri'n'áwa n'igw' api n'imeámi nuro áamá mid'anj' imón'ig'áy' xw'á weyip'r'á nán' xw'á xeg' yo' Xw'ar'á Six' Im'ixar'ig'áy'iyápiy' rin'ij'ipi b' eg'awix'ini. ⁸ N'igw' áamá op'ikipoy'ini'ri wig'ápi t'ini xw'á ap' b' éag'á nán' yo' Rag'ipiy' w'rag'ár'ini. Agw' en' s'ini e n'ra war'ioi. ⁹ Awa e éaná xwiy'á Gor'ixoyá w'á rókiamoag' Jeremaiao n'wuriy'iri r'wam'ij' ean' r'ipi, "Awa n'igw' 30 Is'irer'iy' 'Áamá wo xeg' wo nán' miy' nearáná wian'wár'ini.' rin'ig'ápi n'imearo ¹⁰ xw'á xeg' yo' Xw'ar'á Six' Im'ixar'ig'áy'iyápiy' rin'ij'ipi Gor'ixo sekax' n'ri'ij'ipi t'ini xixen' b' nero m'ini wig'awix'ini." Xwiy'á e n'ri'ni'ri eán'ij'ipi íná xixen' e imón'ij'ri'ni.

Pairato Jisasomi yar'ij' wiay'ij' nán'ri'ni.

¹¹ Jisasomi n'imeámi nuro gap'iman' Pairato t'ij' e mearémóaná gap'mano yar'ij' n'wiay'ir'ná re ur'ij'inigini, "Joxi m'ix' ináy' Juday'ya'ox'ran'?" ur'agi Jisaso "Joxi e rar'ij'ini." ur'ij'inigini. ¹² Apax'páni'ij' imón'ig'á xwéowa t'ini Juday'ya' mebaowa t'ini xwiy'á obax' om'ini uxekw'moar'ijag'á aiw' o xwiy'á xixe ur'ipax' nimón'ri aí bi mur'ij'inigini. ¹³ Xwiy'á bi mur' yar'ijagi Pairato s'ijw' e n'win'ri re ur'ij'inigini, "Xwiy'á obax' 'Joxin' r'ixekw'moayar'ig'áyo ar'á m'wipa r'iyar'ij'ini?" nur'ri ¹⁴ Jisaso x'om' uxekw'moar'ig'á bi nán' aí x'fo bi mur' yar'ijagi n'win'ri udud' win'ij'inigini.

Pairato Jisasomi níkwear' w'ar'im'ini'ri en'pi nán'ri'ni.

¹⁵ S'á Gor'ixo Judayo m'ip'ík'í w'ar' múron'iyi imón'jáná xwiogw' ay' ayo Juday' nuro wig' gw' i'weag'á wo nán' émáy' gap'iman' yar'ij' w'áná o ayo yay' owimóm'ini'ri wig' go go nán' wimónar'ij'iy' w'ariag'ri'ni. ¹⁶ Íná wig' áamá gw' i'wean' wo Barabasoy' rin'io Juday' n'ni yo' oyá nij'á imón'ig'ár'ini. ¹⁷ Ay'nán' áamá sip'á ay' gap'iman' Pairato t'ij' e awí eánáná o re ur'ij'inigini, "Nion' go seawárim'ini'ri? Barabaso seawárim'ini'ri? Jisaso, áamá Kiraisoy' rar'ig'fo seawárim'ini'ri?" ur'ij'inigini. ¹⁸ Ay' r'ipi nán' e ur'ij'inigini. O nij'ár'ini. Apax'páni'ij' imón'ig'á xwéowa Jisasomi sip'í d'ij' n'wiawiro nán' x'fo t'ij' e w'ar'á nán' o nij'ár'ini. ¹⁹ R'ipi nán' en' "Jisaso seawárim'ini'ri?" ur'ij'inigini. O íkwianw' xw'ix' mear'ij'nám' é' i'wean'áná xiep'í Jisaso nán' xwiy'á re urowár'nap'ij'inigini, "Ár'wiyimi áamá o nán' ori'já

nɪwɪnɪrɪnɪ dɪŋɪ rɪfɪ nɪxɛɪnɪgɪnɪ. Ayɪnɪnɪ ɔmɪ wɛ rɔnɪŋɪ omɪ sɪpɪ wɪ mɪwɪmɪxɪpɪnɪ.” urɔwɔrɪfɪ ɛŋagɪ o ɔmɪ e epɪroyɪ egɪfɪyo “Jɪsaso seawɔrɪmɪnɪrɛɪnɪ?” urɪŋɪnɪgɪnɪ. ²⁰ E urɪfagɪ aɪwɪ wɪfɪ mɔnɪŋɪmɪ apaxɪpɪnɪŋɪ imɔnɪgɪfɪ xwɛowa tɪnɪ Judayɪyɪ mebɔowa tɪnɪ ɔmɪ oxɪ apɪxɪ aɪwɪ apɪ nɪnɪ epɪroyɪ egɪfɪyo re urɪmɛfɪ ɛŋagɪ nɪnɪ, “‘Barabaso mɪ neawɔrɪ.’ urɪro ‘Jɪsasomɪ opɪkɪpoyɪ.’ urɪro ɛfɪrɪxɪnɪ.” urɪmɛfɪ ɛŋagɪ nɪnɪ ²¹ gapɪmano ɔmɪ e epɪroyɪ egɪfɪyo “ɔmɪ rowɔu gɪmɪnɪ go seawɔrɪmɪnɪ?” urɪnɪ ayɪ re urɪgɪfawɪxɪnɪ, “Barabaso neawɔrɪ.” urɪfagɪ ²² Pairato re urɪŋɪnɪgɪnɪ, “Nɪonɪ Jɪsaso, ɔmɪ Kiraisoyɪ rarɪgɪomɪ pɪ wɪmɪnɪ?” urɪfagɪ nɪnɪ re urɪgɪfawɪxɪnɪ, “Omɪ ɪkɪfɪyo seɔyɪ e oyekwɪroɔrɪpoyɪ.” urɪfagɪ ²³ o re urɪŋɪnɪgɪnɪ, “Pɪ nɪnɪ? Pɪ fɪwɪ ɛfɪ nɪnɪ yekwɪroɔrɪmɪnɪ?” urɪfagɪ aɪwɪ ayɪ xwamɪɪnɪ nura nuro re urɪgɪfawɪxɪnɪ, “Omɪ oyekwɪroɔrɪpoyɪ.” nɪra warɪnɪ ²⁴ Pairato “Gɪ xwɪyɪfɪ arɪfɪ mɪnɪpa epɪrɪ ɛŋagɪ nɪnɪ ɔmɪ bɪ nurɪrɪ aɪ nɪŋɪ wɪ imɔnɪnɪmenɪŋoɪ. Rɪxa mɪxɪnɪ ɛpɪmɪxamopɪrɔoɪ.” nɪyɪawɪrɪ ɔmɪ ayɪ re oyɪawɪpoyɪnɪrɪ, “O ‘Jɪsasomɪ xe oyekwɪroɔrɪpoyɪ.’ nɪrɪrɪ aɪ ‘Reɔ mɪroɔnɪpa oemɪnɪ.’ nɪyɪawɪrɪ rɪfɪ yarɪnɪ?” oyɪawɪpoyɪnɪrɪ wɪgɪ sɪŋwɪ ɔnɪgɪfɛ dɪnɪ wɛ wayɪ nɪrɔnɪrɪ re urɪŋɪnɪgɪnɪ, “ɔmɪ ro mɪŋɪ nɪonɪyɪyo dɪnɪ pɪkɪpɪrɪmɛoɪ. Sewanɪŋɪyɪfɪnɛ segɪ mɪŋɪyo dɪnɪ pɪkɪpɪrɔoɪ.” urɪfagɪ ²⁵ ɔmɪ nɪnɪ re urɪgɪfawɪxɪnɪ, “Oyɔ ragɪ pɪ ɛnɪŋoɪ xe oneaxɛnɪnɪ. Negɪ nɪaɪwɪyo ɛnɪ xe oxɛnɪnɪ.” urɪnɪ ²⁶ Pairato re ɛŋɪnɪgɪnɪ. Barabaso nɪwɔrɪrɪ porɪsowamɪ re urɪŋɪnɪgɪnɪ, “Jɪsasomɪ sɪkwɪfɪ ragɪ pɪrɪ nuyɪkɪmɪnɪ ɪkɪfɪyo seɔyɪ e yekwɪroɔrɪpoyɪ.” nurɪrɪ mɪnɪ wɪŋɪnɪgɪnɪ.

Porɪsowa Jɪsasomɪ rɪpɛrɪrɪ megɪfɪ nɪnɪrɪnɪ.

²⁷ Porɪsowamɪ mɪnɪ wɪɪnɪ awɪ Jɪsasomɪ nɪmɛɔmɪ gapɪmanɪyɪyɪ ɔnɪyo —ɔnɪ yoɪ Pɪretoriumɪyɪ rɪnɪŋɪyɔrɪnɪ. ɔnɪ ayo nɪpɔwɪro porɪsɪ nowamɪnɪ “ɛnɪnɪ.” nurɪro “Omɪ rɪpɛrɪrɪ omɛpɛaneyɪ.” nɪrɪnɪro re egɪfawɪxɪnɪ. ²⁸ Omɪ rapɪrapɪ xegɪ yɪnɪŋɪ nɪwɪrɪro emɪ moro ɔmɪ ayɪfɪ rɪŋɪ wɪ, mɪxɪ ɪnɪyowa yɪnarɪgɪfɪyo dɪŋɪyɪ wɪ nɪmɛaro uyɪrɪro ²⁹ ɔpɪyɪ ɛŋɪnɪŋɪ imɔnɪŋɪ wɪrɪ nɪkɪkɪyɪmɪnɪ mɪxɪ ɪnɪyɪ amɪnɪŋwɪnɪŋɪ imɔnɪŋɪ mɪŋɪyo dɪkɪnarɪgɪfɪpa omɪ ɛŋɪ tɪnɪ mɪŋɪyo udɪkɪarɪro xoyɪwɪ wɪyɪ mɪxɪ ɪnɪyowa maxɪrarɪgɪfɪpa fɪ umɪrɪro nemɪnɪ agwɪrɪwɪmɪnɪ xomɪŋɪ nɪyɪkwɪro rɪpɛrɪrɪ numerɪnɪ re urayɪgɪfawɪxɪnɪ, “Judayɪyɪ mɪxɪ ɪnɪyoxɪnɪ, yayɪ osɪaneyɪ.” nurɪro ³⁰ reɪwɪ nɪwɪrayɪro xoyɪwɪyɪ nurɔpɪro mɪŋɪyo neaayɪro ³¹ rɪxa rɪpɛrɪrɪ numɛarɪfɪsɪnɪ rapɪrapɪ ayɪfɪ rɪŋɪ nɪwɪrɪro ɔmɪ xegɪ nuyɪrɪmɪnɪ ɪkɪfɪyo seɔyɪmɪ yekwɪroɔrɪnɪro nɪnɪ nɪmɛra ugɪfawɪxɪnɪ.

Jɪsasomɪ ɪkɪfɪyo yekwɪroɔrɪgɪfɪ nɪnɪrɪnɪ.

³² Yekwɪroɔrɪnɪro nɪnɪ ɔnɪ apɪmɪ dɪnɪ nɪmɛra nurɔnɪ Jɪsaso rɪxa ɛŋɪ mɛɪnɪ yarɪŋagɪ nɪwɪnɪro ɔmɪ wo, Sairɪnɪ dɪŋɪ Saimonomɪ sekaxɪ re urɪgɪfawɪxɪnɪ, “Yoxɪfɪ rɪpɪ nɪmɛɔmɪ wɪnɪ.” nurɪro ³³ rɪxa dɪwɪ mɪfɛyoɔŋɪ apɪkwɪ xegɪ yoɪ Gorɪgotɪ rɪnɪŋɪpɪmɪ —Dɪwɪ apɪ yoɪ mɪkɪ ɔmɪ mɪŋɪ gɪxwɛɔ nɪnɪrɪnɪ. Dɪwɪ apɪkwɪnɪmɪ nɪrɛmoro ³⁴ wa Jɪsaso rɪnɪŋɪ mɪwɪnɪpa oenɪrɪ marɪsɪnɪfɪ yɪkɪ yarɪŋɪ bɪ ɪnɪgɪ wɪnɪyo nɪwayɪmɔmɪnɪ nawɪnɪ oimɔnɪrɪ kɪrɪkɪrɪ nɪmɛarɪ e nero mɪnɪ wɪɪnɪ ɪwɪmɪfɔ gɪgɪ ɛɪnɪ mɪnɪpaxɪ wɪmɔnɪŋɪnɪgɪnɪ. ³⁵ Porɪsowa omɪ rɪxa yoxɪfɪyo seɔyɪ e nɪyekwɪroɔrɪmɪnɪ “Oyɔ rapɪrapɪ none go go mɛanɪrɪɛnɪŋoɪ?” nɪrɪnɪro ɔwɪnɪ e nɪtɪmɪnɪ sɪrɪ nemɪnɪ ³⁶ ɛfɪ nɪŋwɛaro Jɪsasomɪ awɪ nɪmɛwɛaro ³⁷ ɔmɪ nɪnɪ “O fɪwɪ apɪ ɛfɪ nɪnɪ rɪpɪkɪarɪŋoɪ?” oyɪawɪpoyɪnɪrɪ ɪkɪfɪ wɪrɪ nɪmɛaro “ɔmɪ ro Jɪsaso Judayɪyɪ mɪxɪ ɪnɪyɔrɪnɪ.” nɪrɪro rɪwɪmɪŋɪ nɛaro mɪŋɪ tɪŋɪ e seɔyɪ e pɪraugɪfawɪxɪnɪ. ³⁸ Jɪsasomɪ nɪyekwɪroɔrɪrɪnɪ ɔmɪ fɪwɪ mɛarɪgɪfɪwɔumɪ ɛnɪ mɪdɪmɪdɪnɪ yekwɪroɔrɪgɪfawɪxɪnɪ. ³⁹ ɔmɪ ɔfɪyɪmɪ bɪrɪ urɪ nɪyɪayɪrɪnɪ peayɪ sɪŋwɪ nɪwɪnɪro mɪŋɪ kɪrɪkɪrɪ nɪmɛaro ɪkayɪwɪ numɛarɪrɔnɪ ⁴⁰ re urayɪgɪfawɪxɪnɪ, “Re rɪŋoxɪrɪnɪ? ‘Nɪwɪnɪŋoɪ ɔnɪ rɪdɪyowɪ yarɪgɪfɪwɪ nɪpɪnɛarɪ gɪ nɪwɪnɪ sɪfɪ wɪyɪwɪ wɪyɪmɪ ɔmɪ mɪrɪmɪfɪrɪnɪ.’ rɪŋoxɪrɪnɪ? Joxɪ nepa nɪaɪwɪ Gorɪxoyɔoxɪ ɛŋɪnɪyɪ, jɪwanɪŋoxɪ ɛŋɪ nɪyɔɔrɪnɪmɪ wɛpɪnɛ.” rayɪgɪfawɪxɪnɪ. ⁴¹ Apaxɪpɪnɪŋɪ

imónigfá xwéowa tñni ñwí ikaxí eáníñpí mewegfáwa tñni Judayíyá mebaowa tñni ámá bíri uro yayarígfáyí ríperírí umeararígfápa awa eni ríperírí numero re rígfawixíni, ⁴² “O ámáyo ‘Nioní tífáminí báná yeáyí seayimíxemeámfáriní.’ uragí aí xewaníño arírá minípxíríní. Íkfáyo dání ení nìyoaárimí wepínánáyí, ananí dññí wíkwíroanfwiní. ⁴³ O Goríxomí dññí nìñwiráriní re rínaríñoríní, ‘Nioní niaíwí Goríxoyáoníriní.’ rínaríñoríní. Goríxo xewaxí ro nání yayí nìwinírfínáyí, ríxa éf oumíníní. Arírá winírfeníño+níri síñwí wínanfwiní.” rígfawixíni. ⁴⁴ Íwí mearígfíwaú mídímídání yekwíroárinígfíwaú ení Jisasomí ikayíwí numearírfíná axípiní rígfísisixíni.

Jisaso peñf nániríní.

⁴⁵ E néra núfásaná enáná ríxa sogwí áwiní e 12:00 imónáná re eníñigíní. Aní nímíní sfá yínaríñigíní. Sfá nìyináríñísaná ríxa 3:00 p.m. imónáná ámí wíá ónñíñigíní. ⁴⁶ Ámí wíá ónáná Jisaso xegí Xibíruyf píné tñni rfáiwá re ríñíñigíní, “Eri, Eri, ramí sabakítani?” uríñpíyí re nírírfíná uríñíñigíní, “Gí Goríxoxíní, gí Goríxoxíní, joxí pí nání niepísamoaríñí?” rfáiwá e ráná ⁴⁷ ámá e rówapígfáyí wí Jisaso e rfági arfá nìwiro re rínígfawixíni, “Wíá rókiamoogí Irajao nání rfáiwá ríá raríní?” níríníro ⁴⁸ ayí wigí wo aníñí nuri íríkwí bí nímearí wegwíá wá tñni ayíñwí níkwíroárimáná inígfí wainí níáf ení bí íríkwípímí niwayímómáná Jisaso oníníri wímíxánímíníri yarífná ⁴⁹ xegí wínyí re urígfawixíni, “E mepaní. Irajao nìwepíníri arírá winírfeníño? Arírá mívípa enírfeníño? Síñwí owínaneyí.” rarífná ⁵⁰ Jisaso ámí ení tñni rfáiwá bí nírírfíná xegí dññí nìyámíga uníñigíní. ⁵¹ Xegí dññí nìyámíga úáná re eníñigíní. Rapírapí aní rídíyowá yarígfíwámí awawá ñwíá Goríxoyá nání nìyimároníri epanjóaríníñú yoparí éde dání xegípi naxega nìwepíníri wúkaú imóníri xwíá poboní éáná sfíjá xwé áwinímí nìjiga urí ⁵² ámá xwárfá noxoága úáná ámá Goríxomí dññí wíkwíroagfá píyíyí wegíe dání síñf ero egfawixíni. ⁵³ Píyí ayí Jisaso ríxa nìwíárfínímeámáná enáná nuro Jerusalemí rémóáná ámá obaxí ayo síñwí wíngfawixíni. ⁵⁴ Porisowamí seáyí e imóníño tñni porísí xfo tñni Jisasomí awí mearogfáwa tñni xwíá poboní erí amípí e imóníri éagí nìwíñíro óf níkaríníro re rínígfawixíni, “Ámá royf neparíní. Goríxomí xewaxoríní.” rínígfawixíni.

⁵⁵ Apíxí obaxí “Jisasomí saní nurápa númí ouxfdaneyí.” níríro Garírí píropenísfyo dání bííwa ná jfámí nírómáná síñwí wíngfííwa ríwaríní. ⁵⁶ Íwa wí Magídara dññí Mariaíríní. Ámí wí Jemisomí tñni Josepomí tñni xínáí Mariaíyí ríníñíríní. Ámí wí Sebediomí xewaxowaúmí xínáíríní.

Jisasomí xwíá weyárfígfá nániríní.

⁵⁷ Ríxa sogwí nokepá tñni ámá amípí mímúroníñf wo —O Arimatia dññí Josepoyí ríníñoríní. O ení Jisaso wíepísíñfíyí woríní. ⁵⁸ O émányí gapímaní Pairato tññf e nání nuri Jisaso píyomí xwíá weyárfímíníri nání yaríñf wíáná Pairato porisowamí “Xe omeaníri síñwí wíñfíyoyí.” uríagi ⁵⁹ Josepo nuri píyomí nímearí rapírapí apfá xaiwí wenípi tñni xopíxopí nírómáná ⁶⁰ sfíjá óf xewaníño nání ríxíñfíyímí —Ayí ámá síñí mívénfíyíríní. Ayímí níméámí nípáwírí nítímáná sfíjá píará xwé wo mímegwínárf níméra nuro sfíjá ófíyímí nípíroárimí uníñigíní. ⁶¹ Magídara dññí Mariaí tñni Mariaí wíí tñni ípaú sfíjá ófíyí mídáníñe nìñweámáná Jisaso píyomí e taríñagí wíngfísisixíni.

Jisaso píyomí awí mearogfá nániríní.

⁶² Sfá Sabarfáyo nání Judayí amípí píráníñf imíxárarígfáyí oráná wíápi tñni apaxípáníñf imónígfá xwéowa tñni Parisiowa tñni awa gapímaní Pairato tññf e awí neáníro ⁶³ Jisaso píyo nání re urígfawixíni, “Ámínáoxíní, yapf neaíwapíyíño síñí mívé nìñwearífná re ríñfípi, ‘Sfá wíyaú wíyí oráná ámí wíárfínímeámfáriní.’ ríñfípi nání dññí neainaríñagí nání baríñwíni. ⁶⁴ Oyá wíepísaríñjowa níbíro píyomí íwí nímearo

píní nítimáná á máyo re urípíríxíní, ‘O ríxa wíápínímeáínigíní.’ urípíríxíní joxí porisí wamí sekaxí re uowáreí, ‘Omí xwíá weyárigé nání nuro awí sá wíyáú wíyímí mearópoyí.’ uowáreí.” uráná ⁶⁵ Pairato re uríngíní, “Sewaníjoyné porisí wa awí mearopírí nání nimeámi nuro soyíne íwí mímepa oépoyíní yarıgápa wíepísarínowa píyomí íwí meapíríxíní e e nurára úpoyí.” uríagi ⁶⁶ awa nuro Jisaso xwíá weyáriníje porisowamí e e nurára numáná sikhí bí nímearo símímajó nání síngá píróníjomí seáyí e ikwíárírgíawixíní. Apí míwejáná “Ámá nípáwiro píyomí meáfáraní?” yaiwianíwáníro nání e egíawixíní.

28

Jisaso ámi wíápínímeaní náníriní.

¹ Magídara dání Maríaí tíní Maríaí wíí tíní Sabarfá ríxa weáná Sadéyo isíáyo ípaú Jisasoyá xwáripáyo síngwí wínaníri nání nuri ² síní mírémopa yaríná re eníngíní. Poboní xwé wí éáná aníngí Goríxoyá wo aníngamí dání nímepírí síngá xwáripáyo óyímí píroárigíto mímegwínárf néra nuri óyímí nímímoárimáná síngámí seáyí e éf nweáagi ³⁻⁴ porisí awí mearoarígíáwa aníngajo ápiangwí yaríngípa wíá éníngí nókirí nweangí nímíníro xegí rapírapí ení síngwí mímíngí iní yíníngagí nímíníro óf níkaríníro píyíníngí nímóníro xwíámí píéríníowígíawixíní.

⁵ Aníngajo síní xwáripá tíngí e nweangáná ípaú rémónapíagí re uríngíní, “Aípagwí wáyí mepaní. Nioní níjíríní. Aípagwí Jisaso, píyomí íkíáyo yekwíroárigíto síngwí wínaníri baríngí. ⁶ O re míméní. Xíto searíngípa ríxa nímíápínímeámi úníngíní. Aípagwí xíomí tígíe níbirí síngwí wínípiyí.” nurí ⁷ ámi re uríngíní “Ríxa nuri xegí wíepísarínowamí re urémeápiyí, ‘“O xwáripáyo dání ríxa nímíápínímeámi úníngíní. Aríá épiyí. O Garírí píropenísíyo nání xámí yílmí soyíne e nímíyaro síngwí wínípíríáriní.” urémeápiyí.’ eararíngíní.” uríagi ⁸ ípaú aníngí xwáripáyo píní nímíárimí nuríná wáyí íkaríníri yayí íkaríníri néra nuri wíepísarínowamí áwaní urémeaníri aníngí waríná re eníngíní. ⁹ Jisaso ípaúmi nímímearí “Gí ámá aípagwí!” nurí yayí e wíáná ípaú anwí e nuri míngí xwíáyo níkwírorí xegí síkwí fá níxíríní omí seáyí e umegísisíní. ¹⁰ Seáyí e uméáná o re uríngíní, “Aípagwí wáyí míkárínípaní. Sa nuri gí ámá imóníngíáwamí áwaní re urípiyí, ‘“Soyíne Garírí píropenísíyo nání yíríxíní.” ríngí.’ nurí re urípiyí, ‘“Nioní e síngwí nanípíríáriní.” ríngí.’ urípiyí.” uríngíní.

Porisowamí xwápirá eaárigíá náníriní.

¹¹ Ípaú síní wíepísarínowa tíngí e nání waríná re eníngíní. Porisí awí mearóáwa Jerusaremíyo níremoro apaxípáníngí imóníngíá xwéowamí wa wíníápi nípíní nání repíyí wíáná ¹² awa Judayíyá mebaowamí awí neaáríro xwíyíá nímxímáná porisowa áwaní murípa éfíríxíní níngwí xwé obaxí mímí nímíwiro ¹³ re urígíawixíní, “Ámá wí yaríngí seaíáná re uríríxíní, ‘Áfíwíyímí none sá wejáná xegí wíepísarínowa níbíro píyomí íwí nímíméamí ugíawixíní.’ uríríxíní. ¹⁴ Gapímaní Pairato xwíyíá apí rínaríngí aríá níwirínáyí, o iwaní seaeangíní sámíngí imíxáníwá enagí nání ayá síwí nísearorí díngí obíbxí mímopaní.” uríagí ¹⁵ porisowa níngwí apí nurápiro apaxípáníngí imóníngíá xwéowa uríápa axípi e yaríná píné apí Judayí aníngí ríníméngípi agwí síní rínímearíní.

Jisaso wíepísarínowa tíní ámi eríméángíá náníriní.

¹⁶ Wíepísaríngí wé wúkaú síkwí wo awa Garírí píropenísíyo díwí Jisaso uráringípímí nání nímíyaro ¹⁷ omí nímíníroná seáyí e número aiwí wa “Jisasiní.” yaiwiro wa “Ámá ro nepa Jisasiní?” yaiwiro yaríná ¹⁸ o anwí e níbirí re uríngíní, “Goríxo ‘Amípi aníngamí imóníngí xwíárimí imóníngí enípi nání joxí apí nípíní nání néní tíngíoxí

imóniríni.' níríí enqagi nání ¹⁹ re seararíni, 'Soyíné nuro áamá gwí rixí wirí wirími gí wiepísarínyáíni níwimíxa nuróná re eríni. Yoí ápo Goríxoyápimi dání tñi xewaxoníyápimi dání tñi kwíyípimi dání tñi wayí umeairo ²⁰ sekaxí nioni searíjá nípini xídipíríá nání uréwapíyiro eríni. Ripi eni aríá époyí. Nioni aníjí díní seakíkayómíáíni. Sía yoparíyimi e nání aí níseakíkayóá umíáíni.' seararíni." uríinígini.

Xwiyá yayí neainaríṅí Mako eaṅpíríní.

Ríwamíṅí ríṅí “Xwiyá yayí neainapaxí Mako eaṅpíyí” ríníṅpíríní. O Jisaso gí wíepísaríṅáowa oimóníṅpoyíní uríṅpéaṅowa wo mimóníṅagí aiwí Jerusaremi dání xwé niwiarorí íwí síkíṅo eṅáná amíṅpí Jisaso uréwapíyírí erí yaríṅá síṅwí wíníṅoríní. Ríwíyo dání Banabaso t́níní Poro t́níní émayí aṅíyo wáí urímearíṅá Mako ení uxíṅdínoríní. Xegí yoí ámí b́ Joní Makoyí wíríṅfáríní. O Jisaso ríxa nípémáná ńwíápínímeámí aṅínamí nání ńpeyimáná eṅáná ámí xwiogwí obaxí onímíapí ńpwémáná eṅáná ríwamíṅí ríṅí eaṅpíríní. Romíyí ení “Jisaso Goríxomí xewaxoríani?” ńyíaiwiro d́ṅí owíkwíríṅpoyíní amíṅpí Jisaso Goríxoyá eṅí eáníṅpímí dání eṅpí nání ríwamíṅí neáa uṅpíríní.

Jono wayí numeaiia wago wáí uríṅí náníríní.

¹ Xwiyá iwamíṅo Goríxomí xewaxo Jisaso Kiraiso —O nene yeáyí neayímíxemeaná nání Goríxo ríṅpéaṅoríní. O nání xwiyá yayí seainapaxíṅí ríṅpíríní. ² Eṅíná Jono wayí ńneameaiia wago síṅí meṅáná xwiyá Goríxoyá wáí rókiamoagí Aisaiayo ríníṅo Jono ná ríwíyo b́ńṅo nání Goríxo xegí xewaxomí uríṅí ríṅí ríwamíṅí eaṅpíríní, “Aríá eí. Goríxoní gí xwiyá yaṅí wíowárímíáyo joxí gí íwoxí xámí ríméaní nání urowárímíáṅí. O joxí nání óf simoinfáríní. ³ O nurí ámá nání d́ṅí meṅe ńṅwéaríṅá joxí nání ríaiwá re rínfáríní, ‘Ámíná ríwíyo b́ńṅo nání segí d́ṅí óf naṅpíníṅí ńwímoiro ṅweáfíxíní. Óf píraníṅí imoaríṅfápáníṅí segí d́ṅí píraníṅí nímóníro ṅweáfíxíní.’ Gí xwiyá yaṅí wíowárímíáyo ríaiwá e rínfáríní.” Goríxo e ríṅpá ⁴ Jono wayí ńneameaiia wago ámá nání d́ṅí meṅe ńrémorí wáí nuríméṅí re uragíṅí, “Goríxo seyíné íwí niga waríṅfápí yokwarímí seaiíní nání segí uyíṅí yaríṅfápí ríwímíní nímamoro nísaníro ṅweápoyí. E neríṅáyí, wayí seameaimíṅí.” uraríṅá ⁵ ámá obaxí Judayíyá aṅíyo d́ṅíyí t́níní áwíní e wíṅí aṅí xwé b́ xegí yoí Jerusaremi d́ṅíyí t́níní Jono t́ṅí e nání nuro wíṅí íwí niga waríṅfápí nání waropárí wíáná iníṅfí Jodaní rapáyo wayí umeaiagíṅí. ⁶ O Goríxoyá xwiyá yaṅí wíowaríṅo aiwí seáyí e nerí weyí menagomani. Rapírápí awíaxí yínagomani. Kamerí —Ayí osíníṅí imóníṅfíríní. Kamerí íá aga iyíáníṅí imóníṅí ńyínímáná areríxí agwoníṅíṅí íríníyo ńyínírí emeagoríní. Aiwá ení awíaxí nagomani. Xópé t́níní ṕḱf iníṅfí t́níní nagoríní. ⁷ O Jisaso, ríwíyo b́ńṅo nání wáí nemeríṅá wauní xwiyá re ragíṅí, “Nioní eṅí eáníṅáoní aiwí eṅí eáníṅí nioníyá t́níní ríwíyo b́ńṅoyá t́níní xixenímání. Oyá nímúroní. Omíṅí wíiaríṅfáyí ananí wíṅí bosoyá síkwí sú gwí wíkweaiaríṅfáríní. E nerí aiwí nioní símanṅwíyóníṅí yeáyí nurínírí o aga seáyí émí nímúróníṅagí nání oyá síkwí sú gwí wíkweaipaxí meníní.” nurírí ⁸ re uragíṅí, “Nioní wayí ńseameairíṅá sa iníṅfí t́níníṅí íṅfá seaeairíṅfáríní. Ríwíyo b́ńṅo wayí ńseameairíṅá kwíyí Goríxoyáṅí t́níní seainfáríní.” uríṅpíríní.

Wayí umeaiṅí náníríní.

⁹ Jono wáí uraríṅá Jisaso Gariri píropenísíyo xegí aṅí Nasaretí ṅweaṅe ṕníní ńwíarímí nurí Jonomí wímeááná iníṅfí Jodaní rapáyo wayí numeairí ¹⁰ weníṅí éyí wíníṅpíríní. Jisaso iníṅfíyo dání nímínímeámí yaríṅá aṅínamí dání óf iníṅagí kwíyí Goríxoyá xawíowíníṅí x́ṅo nání weaparíṅagí wíníṅpíríní. ¹¹ Síṅí e wínaríṅá Goríxo aṅínamí dání Jisasomí re uraríṅagí aríá wíṅpíríní, “Gí íwí d́ṅí síxí ríyínáoxí nání aga yayí seáyí e ninaríní.” uraríṅagí aríá ńwímáná eṅáná ¹² Goríxoyá kwíyí Jisasomí ríxa ámá nání d́ṅí meṅe nání níméra nurí ¹³ o e ṅweaṅáná síá 40 nóra waríṅá Seteno —O imíṅoyó xíráóníṅí imóníṅagí nání ńníní símanṅwíyóníṅí wuríṅíṅfóríní. O ńbírí

Jisaso xanoyá manjé pírí owiaákinírí iwamíto wíwapíyaríñagí aí o íwí wí mé síní tñjé e nínjwearíñá anjínají níwímearo símínjé wínagfáriní.

Ámá waú waú awamí “Níxídfípiyí.” uríñjé náníríní.

¹⁴ Ríwéná Jisaso, Jono ríxa gwí ñweañáná, o Gariri píropenísíyómíní nuri xwíyíá yayí winípaxí Goríxo xíto xegí xwioxíyo míméamí nerí píráññjé umeñweañápi nání wáí nurímerí ¹⁵ repíyí re wiemeníniginí, “Ríxaríní. Goríxo seyíné xwioxíyo míméamí nerí píráññjé seamenñweañápi síñání imóníní anjwí ayo enagí nání segí íwí yarígfápi ríwímíní nímamoro xwíyíá yayí seainípaxí nioní seararíñá rípi díñjé níkwíroro ñweáfríxíní.” nurímerí ¹⁶ ipí xegí yoí Gariri ríwonípámí nípuríñá ámá peyí nání yarígfá waú Saimono tñní xogwáo Adíruo tñní peyí nání ubení ípíyo mamówáraríñagí níwínírí níwímearí ¹⁷ re uríñjé niginí, “Agwiagwí omíñjé peyí nání yarígfí rípi píní níwiárímí níxídfípiyí. Omíñjé xegí bí peyí meayarígfípa ámá ení axípi e meapísi oeaíwapíyímíní.” uráná ¹⁸ agwiaú re egísisíní. Ríxa peyí nání yarígfípi píní níwiárímí númí ugísisíní. ¹⁹ Númí waríñá Jisaso síní ná jé onímíápi nuríñá ámí ámá waú, Sebediomí xewaxowaú Jemiso tñní xogwáo Jono tñní ewéyo níñweámáná egí ubení peyí nání yarígfíú arfíkiníñagí yadíripíñaríñagí níwínírí ²⁰ ríxa “Agwiagwí ení níxídfípiyí.” uráná agwiaú xano tñní o xegí ámá nígwí omíñjé wíiarígfá tñní síní ewéyo ñweañáná píní níwiárímí omí númí ugísisíní.

Imíto díñjé xíxéoaríñjé womí míxí umáíníñjé náníríní.

²¹ Jisaso wirímearówa tñní nuri anjé yoí Kapaneamíyo níremoro ríxa Sabarfá — Síá ayí Judayí omíñjé wí mé kíkíá nero xwíyíá Goríxoyá arfá wianíro nání awí eánarígfáyiríní. Síá ayí imónáná rotú anjéyo nípáwiro o ámáyo uréwapíyaríñá ²² ayí Goríxoyá ñwí ikaxí eáníñjépi mewegíáwa uréwapíyarígfápa muréwapíyí aga Goríxoyá ñwí ikaxí eáníñjépi xiáwóníñjé raríñagí níwíníro o uréwapíyaríñjépi nání míñjé síñá níweáníro yaríñá ²³ íná ámá imíto díñjé xíxéoaríñjé wo rotú anjéyo ínímí dání makíríwí nímorí ²⁴ xwamiání re uríñjé niginí, “Nasaretí dánjé Jisaso xí imíone pí neaimínírí baríñjé? ‘Xwírfá nealkíxémínírí rífa baríñjé?’ nímonaríní. Nioní níjfaríní. Joxí Goríxo xewaxoxí xíto rírípeañoxíríní.” uráná ²⁵ Jisaso míxí numáínírí re uríñjé niginí, “Píní wíáre! Díñjé xíxéoaríñjépi xíní níwáramómí uí!” uráná ²⁶ imíto ámáomí meanjé neárírí o sinapíxwíñfí nerí wenáná imíto nuríñá makíríwí nímómí unjíniginí. ²⁷ Makíríwí nímómí úagí ámá níní síñwí e níwíníro míñjé síñá níweáníro xwíyíá nírfaga nuro re rínígfawixíní, “Xwíyíá apímí xiáwóníñjé nearéwapíyaríñjépi xegí bíríní. Eníñá arfá wiagwámaní. Aga síní síñjé aí arfá wiaríñwíní. Imíto aí sekaxí uráná arfá wiaríñjé.” ríníagfá ²⁸ xwíyíá Jisaso éfípi nání Gariri píropenísíyó ríxa yaní amí amí níwéa unjíniginí.

Símíxí obaxíyo nanjé imímíximí enjé náníríní.

²⁹ Jisaso rotú anjéyo píní níwiárímí nípeyearí nuri anjé Saimonoyá tñní Adíruoyá tñní xíráxogwáowaúyá anjéyo nípáwiro Jemiso tñní xogwáo Jono tñní ení nawíní páwíáná ³⁰ Saimonomí xíneagwí wará rífa pírfí wiaríñagí nání sá wenagí Jisasomí ríxa áwanjé uríagfá ³¹ o í wené nání nuri wéyo ífa meááná símíxí ríxa píní wíaríagí í níwíápínímearí ríxa aiwá rífa níyearí tññjépi nímeárí míní níwía unjíniginí.

³² Ríxa síá sísisanjé imónaríñá sogwí ríxa wéfmí enáná ámá anjé apímí dánjé símíxí yarígfáyí tñní imíto díñjé xíxéoaríñjé tñní nímeámí Jisaso tññjé e nání níbíro ³³ ríxa oxí apíxí níái wí anjé apímí dánjéyí anjé Jisaso ñweañiwámí íwí e awí eaáríñaríñá ³⁴ o ámá pí pí símíxí yarígfáyo nanjé imíxowárírí ámá imíto sayá nímerí xíxéoaríñjéyo ení imíto míxí umáínowárírí neríñá imíto o Goríxo xewaxo enagí níjfa imóníñagfá nání míxí numáínowáríríñá xwíyíá wí orípoynírí síñwí níwínípa enjíniginí.

Jisaso Gariri p̄ropenis̄yo emeñf nánir̄ini.

³⁵ O wáá móniñf̄m̄i s̄ini s̄fá xaiw̄f̄ yiniñáná n̄iwiáp̄n̄imear̄i n̄ipeyeámáná áamá m̄iñweaḡe nán̄i nur̄i e Gor̄ixom̄i xwiýfá r̄ir̄im̄f̄ n̄wir̄i ñweañáná ³⁶ Saimono t̄f̄n̄i n̄ikum̄ix̄in̄ir̄i emear̄iḡfáwa t̄f̄n̄i Jisaso s̄ini añf̄yo m̄iñweañaḡi n̄iw̄n̄iro o nán̄i p̄fá néra nuro ³⁷ n̄iw̄imear̄fná re ur̄iḡfawix̄in̄i, “Ox̄f̄ ap̄ix̄f̄ n̄iaíw̄f̄ n̄f̄n̄i jox̄i nán̄i p̄fá yan̄iro yar̄iñoi.” ur̄faḡfá ³⁸ o re ur̄iñniḡin̄i, “E ner̄i aiw̄f̄ añf̄ w̄iyo n̄ion̄i xwiýfá ‘Gor̄ixo p̄írán̄iñf̄ seameñwean̄i s̄iñán̄i imón̄in̄i añw̄f̄ ayor̄in̄i.’ rar̄iñápi wáá our̄imem̄i nán̄i owaneȳf̄. Xwiýfá ap̄i añf̄ am̄i am̄i áwan̄f̄ ur̄im̄in̄ir̄i biñár̄in̄i.” nur̄ir̄i ³⁹ Gariri p̄ropenis̄yo am̄i am̄i nemer̄fná wiḡf̄ rotú añf̄ iwiwám̄i n̄ipáwiemer̄i wáá ur̄ir̄i áamá im̄fó sayá n̄imer̄i x̄ixéroar̄iñf̄ t̄ñf̄yo m̄ix̄f̄ umáinowár̄ir̄i ner̄i e emeññiḡin̄i.

Peȳyf̄ t̄ñf̄ wom̄i nan̄f̄ im̄ix̄iñf̄ nánir̄ini.

⁴⁰ Áamá peȳyf̄ —S̄im̄ix̄f̄ ap̄i áamá s̄iñw̄f̄ n̄iw̄n̄ir̄fná neax̄f̄mean̄iḡin̄ir̄i éf̄ yar̄iḡfáp̄ir̄in̄i. S̄im̄ix̄f̄ aȳf̄ t̄ñf̄ wo, Jisaso emear̄fná, om̄i n̄iw̄imear̄i s̄m̄im̄añf̄m̄in̄i xóm̄iñf̄ n̄iȳikwir̄i waun̄f̄ r̄ix̄iñf̄ nur̄ir̄i re ur̄iññiḡin̄i, “Jox̄i n̄isimón̄ir̄fnáȳf̄, anan̄i p̄írán̄iñf̄ nim̄ix̄ipax̄ir̄in̄i.” ur̄faḡi ⁴¹ o wá n̄iwian̄ir̄i wé f̄eapá n̄wir̄i om̄i seáȳf̄ e n̄iwikwiár̄ir̄i re ur̄iññiḡin̄i, “N̄ion̄i jox̄i nan̄f̄ oimón̄in̄i.’ nimón̄ar̄in̄i. R̄ixa nan̄f̄ imón̄ei.” uráná re en̄iñiḡin̄i. ⁴² Peȳyf̄ r̄ixa ax̄íná ȳf̄moññiḡin̄i. ⁴³ R̄ixa apax̄f̄ mé ȳf̄móaḡi Jisaso apax̄f̄pán̄iñf̄ imón̄iḡfáwa t̄ñf̄ e nán̄i nurowár̄ir̄fná ar̄fá j̄iȳik̄f̄ nor̄i ⁴⁴ re ur̄iññiḡin̄i, “Nan̄f̄ sim̄ix̄fáȳf̄ nán̄i am̄íná nur̄i ámayo áwan̄f̄ mur̄ipan̄i.” nur̄ir̄i áamá o wiḡf̄ yar̄iḡfáp̄i mé ámayo xewan̄iño áwan̄f̄ nura emen̄iḡin̄ir̄i e nur̄ir̄i am̄i re ur̄iññiḡin̄i, “Am̄íná apax̄f̄pán̄iñf̄ imón̄iḡfáwa t̄ñf̄ e nán̄i nur̄i wom̄i siwá n̄iw̄in̄ir̄i nan̄w̄f̄ r̄id̄iyowá nán̄i neḡf̄ ar̄fó Moseso en̄íná ñw̄f̄ ikax̄f̄ nearaḡyf̄f̄ bi r̄id̄iyowá siár̄ir̄i jox̄i nan̄f̄ imón̄f̄yf̄f̄ nán̄i áwan̄f̄ r̄ir̄i en̄i m̄in̄i w̄ir̄ix̄in̄i.” ur̄faḡi aiw̄f̄ ⁴⁵ o Jisasom̄i p̄f̄n̄i n̄iwiár̄im̄i nur̄fná ar̄f̄k̄i áwan̄f̄ r̄im̄eññiḡin̄i. E éaḡi nán̄i Jisaso áamá ar̄f̄k̄i upup̄ḡf̄f̄ n̄ip̄r̄ix̄in̄ir̄i añf̄ bi bim̄i nur̄fná s̄iñán̄i m̄irémopax̄f̄ n̄iwimón̄ir̄i nán̄i áamá maȳf̄ e ñweañáná áamá am̄i am̄i dán̄i o t̄ñf̄ e nán̄i baḡfár̄in̄i.

2

En̄f̄ siw̄im̄f̄ en̄f̄ wom̄i nan̄f̄ im̄ix̄iñf̄ nánir̄ini.

¹ Jisaso, s̄fá w̄i r̄ixa nóra nútsáná, o am̄i añf̄ yoá Kapaneam̄yo nán̄i nur̄i xeḡf̄ añf̄yo ín̄im̄i ñweañáná áamá obax̄f̄ ar̄fá re n̄iwiro “O am̄i xeḡf̄ añf̄yo ñwean̄i.” rar̄iñaḡfá ar̄fá e n̄iwiro n̄ibīro ² aw̄f̄ neán̄iro n̄ipáwiro añf̄yo ín̄im̄i déroro añf̄ f̄w̄f̄ e en̄i p̄f̄kw̄ip̄f̄kw̄f̄ in̄iro yar̄fná o áamá aȳf̄ n̄iyon̄i wáá n̄iwir̄i p̄fné rep̄yf̄f̄ wiar̄fná ³ áamá wa en̄f̄ n̄f̄n̄i siw̄im̄f̄ en̄f̄ wom̄i —O añf̄ epaxoman̄i. Om̄i ikwian̄w̄f̄yo n̄ikwiár̄iro n̄ikwón̄im̄i n̄ibīro aí ⁴ áamá añf̄ f̄w̄f̄ e p̄f̄kw̄ip̄f̄kw̄f̄ in̄iñaḡfá n̄iw̄n̄iro añf̄yo n̄ipáwiro Jisaso t̄ñf̄ e t̄ipax̄f̄ meñaḡi nán̄i n̄imeám̄i n̄ipeyiro añf̄ r̄f̄w̄f̄ seáȳf̄yo dán̄i añf̄ s̄fá bi Jisaso ñweañe núp̄yiro ikwian̄w̄f̄ x̄fó wen̄fnami m̄id̄im̄idán̄i gw̄f̄ n̄iyurár̄ar̄iro gw̄f̄yo f̄á n̄ix̄ir̄imáná añf̄ s̄fá úp̄iyífe dán̄i awayin̄i mamówáráná ⁵ Jisaso awa x̄fom̄i d̄iñf̄ n̄iw̄ikw̄f̄roro “O neḡf̄ áamá en̄f̄ siw̄im̄f̄ en̄f̄ om̄i anan̄i nan̄f̄ im̄ix̄ipax̄ir̄in̄i.” yaiwiar̄iñaḡfá n̄iw̄n̄ir̄i om̄i re ur̄iññiḡin̄i, “Íwe, jox̄i f̄w̄f̄ ikár̄in̄iñf̄ r̄ixa yokwar̄im̄f̄ siar̄iñin̄i.” uráná ⁶ Gor̄ixoyá ñw̄f̄ ikax̄f̄ eán̄iñf̄pi meweḡfá wa Jisaso uréwap̄iyar̄iñf̄pi ar̄fá wian̄iro nán̄i e n̄iñwear̄fná Jisaso en̄f̄ siw̄im̄f̄ en̄f̄ om̄i e ur̄f̄f̄pi ar̄fá n̄iwiro ín̄im̄i d̄iñf̄ re n̄imóa uḡfawix̄in̄i, ⁷ “Pí nán̄i r̄fá urar̄in̄i? N̄ion̄i Gor̄ixon̄in̄ir̄i yokwar̄im̄f̄ r̄iwiiar̄in̄i? Sa Gor̄ixon̄i f̄w̄f̄ yokwar̄im̄f̄ wiiar̄iñor̄in̄i. Áamá ro Gor̄ixom̄i r̄iper̄ir̄f̄ numear̄ir̄i r̄fá yar̄in̄i?” yaiwiar̄fná ⁸ Jisaso xeḡf̄ kw̄íyf̄yo dán̄i awa ín̄im̄i d̄iñf̄ e n̄imóa war̄iñaḡfá n̄iw̄n̄ir̄i re ur̄iññiḡin̄i, “Soȳné pí nán̄i n̄ion̄i nán̄i ín̄im̄i ‘O f̄w̄f̄ áamá yar̄iḡfáp̄i yokwar̄im̄f̄ wiipaxoman̄i.’ n̄imóa war̄iñoi?” nur̄ir̄i ⁹ am̄i re ur̄iññiḡin̄i, “Áamá wo f̄w̄f̄ ikár̄in̄iñf̄ n̄ion̄i yokwar̄im̄f̄ wiiánáȳf̄ ín̄im̄i imón̄iñaḡi nán̄i áamá wox̄i s̄iñw̄f̄ t̄f̄n̄i s̄iñw̄f̄ w̄n̄ipax̄f̄ men̄in̄i. E ner̄i

aiwí nioní áamá ení níní síwímí ení womí ‘Ríxa níwíápínímeari díxí íkwianḡwí nímeámi ui.’ uránáyí o naní imóníagi áamá níyínéní síḡwí t́níní síḡwí wíní+paxóríní.” nurírí ¹⁰ re uríníinigíní, “Níyínéní nioní nání re yaiwípírí nání, ‘Áamá imóníḡo ananí áamá xwíá t́yo dáníyí f́wí íkáríníápí ananí yokwarímí wiipaxóríní.’ níaiwípírí nání píráníḡf́ síḡwí naní+poyí.” nurírí ¹¹ ení síwímí enómi re uríníinigíní, “Nioní re rírariḡníní, ‘Joxí níwíápínímeari díxí íkwianḡwí nímeámi aní e nání ui.’ rírariḡníní.” uráná re eníinigíní. ¹² O ríxa naní nimónírí níwíápínímeari áamá níní síḡwí aníḡf́e dání íkwianḡwí xwanḡwí níkwónímí peyeaḡníní. E éaná áamá ayí sírí nípíkíníro Goríxomí seáyí e numero re ríḡf́awixíní, “Nene eníná dání aiwí áamá wo ro yarínḡpa axípi re yarínḡagi míwínagwáríní.” ríḡf́awixíní.

Ripaiomí “Níxídeí.” uríní náníríní.

¹³ Jisaso ámi aní e píní níwíárímí nurí ipí imanḡpá t́ḡf́ e ḡweaḡáná oxí apíxí níaiwí níní o t́ḡf́ e nání bayarínḡagí o nuréwapíya nurí ¹⁴ síní ipí imanḡpámí nípuríná Arípíasomí xewaxo Ripaio —O takísí nání níḡwí uráparíḡoríní. O opisí anḡyo éf́ níḡweari xegí omíní yarínḡagi níwínírí re uríníinigíní, “Joxí ríwíyo níxídeí.” uráná o níwíápínímeámi ríwíyo nuxídíri nuro ¹⁵ Ripaioyá anḡyo nípáwiro Jisaso t́níní xegí wíepísariḡowa t́níní níḡwearo aiwá níniro áamá takísí nání níḡwí uráparíḡf́a wa t́níní (Eníná Judayí anḡyo takísí nání níḡwí uráparíḡf́a wa takísí nání níḡwí nuráparínáyí wíḡf́ meapíríá nání níḡwí seáyí e bí f́wí uráparíḡf́a enḡagi nání áamá níní awa nání xwioxíyo dání wíkf́ níwóníro kíkímí níwimónírí yagíáríní.) Awa t́níní f́wí yaríḡf́a wíníyí t́níní áamá ayí obaxí Jisasomí níxídíro nání ayí ení nawíní Jisaso t́níní aiwá níniro yaríná ¹⁶ áamá Parisiyí ríníḡyí wayá áamá Goríxoyá ḡwí íkaxí eáníḡpí mewegíá wa Jisaso áamá takísí nání níḡwí uráparíḡf́a wa t́níní f́wí yaríḡf́a wíníyí t́níní aiwá nawíní narínḡagí níwíníro xegí wíepísariḡowamí Jisaso nání re uríḡf́awixíní, “O pí nání áamá takísí nání níḡwí nearáparíḡf́a awa t́níní f́wí yaríḡf́a ayí t́níní nawíní aiwá níro iníḡf́ níro yarínḡo? O naní ríyaríní?” uraríná ¹⁷ Jisaso e urarínḡagí aríá níwirí ewayí xwíyíá bí nurírí re uríníinigíní, “Áamá símíxí mepa neríná xwírí t́ḡf́ e nání waríḡf́amaní. Símixí t́ḡf́áyí waríḡf́aríní. Nioní ení áamá ‘Nioní níḡf́pí wé róníḡníní.’ yaiwinaríḡf́áyí nání míbíḡaríní. Áamá ‘Nioní f́wí yarínḡoníríní.’ yaiwinaríḡf́áyí wíḡf́ uyíní yaríḡf́apí yokwarímí wíáná ayí wé róníḡf́ imónípírí nání bíḡaríní.” uríníinigíní.

“Pí nání aiwá ḡwíá míḡweaḡyarínḡo?” uríḡf́a náníríní.

¹⁸ Jisaso t́níní xegí wíepísariḡowa t́níní aiwá ḡwíá bí míḡweapa yarínḡagí Jono wayí numeaiá warínḡoyá wíepísariḡowa t́níní áamá Parisiyí ríníḡowa t́níní aiwá nání ḡwíá níḡwírárínayiróná Jonoyá wíepísariḡowa t́níní Parisiowayá wíepísariḡf́a wa t́níní nawíní nuro Jisasomí níwímearo re uríḡf́awixíní, “Jonoyá neaiepísariḡone t́níní Parisiowayá neaiepísariḡf́one t́níní aiwá nání ḡwíá ḡwírárínayarínwíní. Pí nání joxíyá wíepísariḡowa aiwá ḡwíá míḡweá yarínḡo?” uráná ¹⁹ Jisaso ewayí xwíyíá bí nurírí re uríníinigíní, “Áamá apíxí síḡf́ ḡwíráríto síní ḡweaḡáná oyá níkumíxínírí emearíḡf́a wa aiwá ḡwíá níxerḡwíráríníro yaríḡf́aríní? Oweoi, o síní awa t́níní ḡweaḡáná aiwá ḡwíá xerḡwíráríní+paxí meníní. ²⁰ E nerí aiwí o apíxí nímeari níḡweaḡsáná enáná áamá wí omí anínímíxáná íná aiwá ḡwíá ḡweapíríáríní.” nurírí xewaníḡo apíxí síḡf́ ḡwírárítoníḡf́ imóníḡagi nání ewayí xwíyíá e uríníinigíní. ²¹ Ewayí xwíyíá ámi bí nurírí re uríníinigíní, “Áamá rapírapi enínaní níyíga bagíá wú axeníḡagi níwíníríná rapírapi síḡf́ síní wayí míróníḡf́ wú nímearo nupákiro ḡwí kiwearíḡf́amaní. E yaníro éf́áyí wayí róaná síḡf́ upákífu níkíkárínírí ení nípipéríná enínanḡ xwé naxega uníḡo.” nurírí ayí wíḡf́ eníná dání “Nene e neríná wé róníḡf́ nímonírane níperínáyí, ananí Goríxo t́ḡf́ e nání peyaníwáríní.” níra wagíapí síní yaríḡf́apí t́níní oyá xwíyíá síḡf́ t́níní nawíní íkwieropíríxínírí ewayí xwíyíá e uríníinigíní. ²² Ámi axípi

oyaiwípoyiniri re uriniginini, “Ámá iniigí wainí sɨ́ɨ́ nimearo memé wará sixí soyí axíyo iwajfá yarigfámani. Iwajfá yaniro éfáyí núpɨyimi nɨpuri sixí soyfáwa eni rixa sipí eniɨo. Wainí sɨ́ɨ́ memé wará sixí sɨ́ɨ́yo iwajfá yarigfáriní.” uriniginini.

“Sabarfáyo ɨwáfáxiní.” rigfá nánirini.

²³ Jisaso tɨ́ni wiepɨsarɨnowa tɨ́ni Sabarfáyo aɨ́ nemero wití aiwá omɨɨ́ tɨ́ɨ́ e ófyo nɨpuríná wiepɨsarɨnowa wití siyí nɨyíraga waríná ²⁴ ámá Parisiyí rɨnɨɨ́yí wa omi yarɨɨ́ re wigfawixini, “Awa pí nání ‘Sabarfáyo ɨwáfáriní.’ rɨnɨɨ́pɨ nɨwiaíkiro wití aiwá nɨyíro narɨɨo?” uríagfá ²⁵⁻²⁶ Jisaso re uriniginini, “Soyfá negí mɨxí ináyí Depito nání eánɨɨ́pɨ fá nɨroro aiwi dɨɨ́ wí mɨmoarɨɨo. Eníná Depito, ámá Abaiataoyí rɨnɨɨo —O eníná apaxfánɨɨ́ imónɨɨ́ xwé worini. O xegí Judayí Gorixomi rɨdɨyowá wianiro nání senfá aɨ́ pákínɨɨ́yo mewenáná, Depito tɨ́ni xegí ámá nɨkumixiniri emearigfáwa tɨ́ni aiwá meɨagí nání agwí wiaríná o senfá aɨ́ pákínɨɨ́wámí nɨpáwiri bisíkerfá Gorixo nání peaxí tɨnɨɨ́pɨ umeaíaná Depito nɨniri xegí ámáyo eni nɨniri winiginini. Bisíkerfá apɨ apaxfánɨɨ́ imónigfáwaní ananí nɨpaxíriní. Apɨ Depito nɨniri aiwi Gorixo o nání xwíyá bɨ murí enáná gí wiepɨsarɨɨ́ rowa eni agwí wiarɨɨagí nání yaríná pí nání xwíyá bɨ meararɨɨo?” nuriri ²⁷ re uriniginini, “Gorixo ámá xámí nimixárimáná sfá wɨyí kikiáfá ɨwearo dɨɨ́ sixí yiniro epíri nání Sabarfá tɨɨ́riní. Sabarfá xámí nɨtiri ámá ríwíyo Sabarfáyo mewepfá nání imixɨ́mani. ²⁸ Ayínání ámá imónɨɨ́oni Sabarfá ayo aí xiáwonirini. Nioní ‘Sabarfáyo ayí ananirini.’ rɨpaxí imónɨɨ́onirini.” uriniginini.

3

Ámá wé kirɨɨ́ ení womi naní imixɨ́ɨ́ nánirini.

¹ Jisaso ámi rotú aɨ́ wiwámí nɨpáwiri ámá wé kirɨɨ́ ení wo ɨweanagí nɨwɨniri uréwapɨyaríná ² ámá Parisi wa —Awa re rarigfáriní, “Sabarfáyo omɨɨ́ nerfánáyí ayí ɨwáfáriní. Ámá aí Sabarfáyo naní nimixirínáyí ayí ɨwáfáriní.” rarigfáriní. Awa Jisaso ámá wé kirɨɨ́ ení omi Sabarfáyo naní wimixáná omi xwíyá mearaniro nání sɨɨ́wí nɨwɨniro ɨweanagfá aiwi ³ o wé kirɨɨ́ enomi re uriniginini, “Nɨwiápnimeámí nɨbiri áwini e éí roí.” nuriri ⁴ Parisiowamí re uriniginini, “Segí dɨɨ́ pío moarɨɨo? ‘Sabarfáyo ámáyo naní nɨwiirínáyí ayí ananirini.’ rɨyaiwiarɨɨo? ‘Sabarfáyo sipí nɨwikárináyí ayí ananirini.’ rɨyaiwiarɨɨo?” nuriri ámi re uriniginini, “‘Sabarfáyo sɨmɨxíyo píranɨɨ́ nimixirínáyí ayí ananirini.’ rɨyaiwiarɨɨo? ‘Ámá nɨpɨkirínáyí ayí ananirini.’ rɨyaiwiarɨɨo?” uríagí aiwi awa xwíyá bɨ murigfawixini. ⁵ Xwíyá bɨ murarɨɨagfá nɨwɨniri sɨɨ́wí nɨwɨnimeríná wikí nɨwóga nurí awa wé ikí enomi wá bɨ mɨwianí dɨɨ́ kíkími nɨwimóga warɨɨagfá nɨwɨniri awa nání dɨɨ́ sipí eni nɨwiri omi re uriniginini, “Wé fepá énapei.” uráná o wé fepá nerfáná re eniginini. Rixa naní imónɨɨ́niginini. ⁶ Rixa naní imónfagí Parisiowa sɨɨ́wí e nɨwɨniro nɨwiápnimeámí nɨpeyero ámá mɨxí ináyí Xeroto tɨ́ni nɨkumixiniri emearigfáwa tɨ́ni awí neániro Jisasomí pɨkianiro nání ínimi mekaxí megfawixini.

Ipípámi dání ámá obaxíyo uréwapɨɨ́ nánirini.

⁷ Jisaso, Parisiowa xfo nání mekaxí mearɨɨagfá, o xegí wiepɨsarɨnowa tɨ́ni ámi ipíwá rɨwonfámi uáná ámá Gariri pɨropenífyo dání obaxí omi númí nuro ámá Judia pɨropenífyo dáníyí tɨ́ni ⁸ wigí aɨ́ xwé yoí Jerusaremí áwini e mɨrɨnɨɨ́pimi dáníyí tɨ́ni xwíyá yoí Idumia ɨweáyí tɨ́ni ámá iniigí Jodani rapáyo oríwámídáni ɨweáyí tɨ́ni émayí aɨ́ biaú Saidoni tɨ́ni Taia tɨ́ni tɨ́ɨ́ e ɨweáyí tɨ́ni ámá xwé obaxí ayí Jisaso yarɨɨ́pɨ nání arfá nɨwiro xfo tɨ́ɨ́ e nání bɨmiarɨɨagfá ⁹⁻¹⁰ Jisaso ámá obaxí sɨmɨxíyo naní imimiximí éf enagí nání ámá nɨnɨ sɨmɨxíyí omi amáf rónaniro nání ikwikwierí niga warɨɨagfá nání xegí wiepɨsarɨnowamí re uriniginini, “Ámá obaxí

amáf níniróniríná nínixoyípióa níbaríñoí. Ewéyo píxemoánimí nání píráníñf anjwí e nítípoi.” uríñinigíni. ¹¹ Ámá imfó dñf xixéroarígfáyf Jisasomí níwínirínáyf símímanjímíni nípkínimearo wauní níwikáríniro “Niaíwí Goríxoyáoxiríní.” uraníro yaríñagífa nání ¹² o míxí numáinowáriríná míxí ríá tñf nurírí re uríñinigíni, “Nioní Goríxomí xewaxoní enagí nání áwanj mírowiáropaní.” uríñinigíni.

Xegf wiepísinfáwami rípeañf nániríní.

¹³ Jisaso dífwíyo nání níyirí áamá xfo xegf wimónaríñowami “Soyfne ení yapfpoi.” uráná awa ení xfo tñf e nání níyiro wímeáaná ¹⁴⁻¹⁵ o áamá wé wúkaú síkwí waú xfo tñf emepírfa nání imóniro xfo nání wáf nurímero áamá imfó xixéroaríñfíyí míxí umáinowárípaxf nímoníro ero epírfa nání rípeañinigíni. ¹⁶ Ámá wé wúkaú síkwí waú xfo rípeañowa wigf yof rowaríní. Wo Saimono —O Jisaso yof ámí bí Pitaoyí wíríñoríní. O tñf ¹⁷ ámí waú Sebediomí xewaxowáú Jemiso tñf xogwáo Jono tñf —Awaúmí Jisaso yof Boanesisowaúyí —Yof mfkf ayf awaú akíríwíníñf imónígfíwaú enagí nániríní. Yof e wíríñowáú tñf ¹⁸ ámí wo Adíruo tñf ámí wo Piripo tñf ámí wo Batoromuo tñf ámí wo Matíyuo tñf ámí wo Tomaso tñf ámí wo Arípíasomí xewaxo Jemisoyí ríníño tñf ámí wo Tadiaso tñf ámí wo Saimono —O yof ámí bí Seretoyí ríníñfíyí —Yof mfkf ayf “Émáyf ámí oxídownaneyí.” rarígfáyf nániríní. E ríníño tñf ¹⁹ ámí wo yoparo Isíkariotí dñf Judaso —O Jisaso nání míyf rorírímenjoríní. O tñf áamá wé wúkaú síkwí waú awamí rípeañinigíni.

“O oboyá ení eáníñf tñf yaríní.” rígfá nániríní.

²⁰ Jisaso tñf wiepísaríñowa tñf ámí anj e nání nuro ñweañáná áamá obaxí o tñf e awí neáníro epíroyf wiaríñagífa nání níyórímoro aiwá mínípaxf wimónaríñagífa ²¹ Jisasomí xexírímeáyf áamá wí xfo nání “Xewaníño ríxa majfá níkarínírí yaríní.” raríñagífa arfá níwiro omí níwirímeámí waníro nání barfíná ²² Goríxoyá ñwf ikaxf mewegfá wa anj yof Jerusaremí dání níbímáná Jisaso tñf e rémonapfáwa áamáyo Jisaso nání re nura ugíawixíní, “Imfó xíráóníñf imóníño Bieseburoyí ríníño —O xegf yof bí Setenoríní. O Jisasomí ríwífmíní nírómáná xixéroñagí nání o áamá imfó xixéroaríñfíyo míxí umáinowáraríní.” nura waríñagífa nání ²³ Jisaso awamí “Níwaníñoní tñf e nání bípoi.” nurírí ewayf ikaxf bí nuríríná re uríñinigíni, “Seteno xegf wíamí míxí umáinowárípaxf imóníní. ríyaiwiaríño?” nurírí ²⁴ ewayf xwíyfá rípi uríñinigíni, “Ámá axowa míxí níniro xepíxepá níróníróná ení míweánípa nero mímianjwf upírífaríní. ²⁵ Ámá gwí axírí ení míxí níniro xepíxepá níróníróná ení míweánípa nero xwíamí imónípírífaríní.” nurírí “Seteno xegf wíamí míxí umáinowárípaxf mímóníñagí nání rífa neararíní?” oyaiwípoiñírí ewayf xwíyfá api nurímáná ²⁶ ámí re uríñinigíni, “Seteno ení xegf wíamí tñf míxí níniro xepíxepá nírónírónáyf wíwaníñowa ení meání níniro xopírárí inípirífaríní.” nurírí ayf xewaníño nání dñf re oyaiwípoiñírí “Setenoyá ení eáníñf tñf mé omí xopírárí wímínírí rífa yaríní?” oyaiwípoiñírí nání ²⁷ ámí ewayf xwíyfá rípi uríñinigíni, “Ámá wo áamá ríá ríñf woyá iyfá ía urápekíxémínírí nání oyá anjyo nípáwiríná amíná anj xiáwomí gwí níyírí nítmáná amípi oyá ananí urápekíxenígíni.” nurírí ²⁸ ámí re uríñinigíni, “Nioní nepa seararíñí. Íwf yarígfápiraní, ríperírí inarígfápiraní, amípi sípi níní áamá yarígfápi Goríxo ananí yokwarímí seainfáriní. ²⁹ E nerí aiwí áamá Goríxoyá kwíyf nání ríperírí méfáyf Goríxo e ríapi ámí wí yokwarímí wíiníámaní. Aníñf e nímonírí xwíyfá meárínípirífaríní.” uríñinigíni. ³⁰ Ayf rípi nání e uríñinigíni. Goríxoyá kwíyf tñf imfó míxí umáinowáraríñagí aiwí awa Goríxoyá kwíyf ríperírí nímearíro “Jisaso imfó dñf xixéroñagí nání imfó wíamí míxí umáinowáraríní.” raríñagífa nání Jisaso xwíyfá api uríñinigíni.

Xínáí t́nì xexírímeáowa t́nì nánìrìnì.

³¹ Jisaso sìnì aníyo ñweanáná xegí xínáí t́nì xogwáowa t́nì nírémónapíro b́aríwámìnì nírómáná “Jisaso ńwíapírì s̀ñwí oneanìnì.” uráná ³² áamá Jisasomì epíroyí ńwíro mìnì mìnì ǹñweaxa pugfá wí re urígíawixìnì, “Ai díxí ŕnái t́nì ríríxímeáowa t́nì b́aríwámìnì nírómáná joxí nánì rarìñoì.” uríagfá ³³ o “Ewayí xwíyá b́ ŕa neararìnì?” oyaiwípoyìnìrì yarìñf re wìñìnìgìnì, “Áamá gíyí gí nókí t́nì gí níríxímeáowa t́nìrìnì?” nurìrì ³⁴ áamá mìnì mìnì ǹñweaxa pugfáyo s̀ñwí ńwìnìmerf́nà re urìñìnìgìnì, “Gí inókíwayíné, níríxímeáowayíné ríxa t́ ñweagfá ayoì. ³⁵ Áamá gíyí Goríxo rìñíyo díñf nìkwíroro x́darígíáyf ayf gí inókíwánìñf t́nì gí níríxímeánìñf t́nì imónìgíáyf rìnì.” urìñìnìgìnì.

4

Ewayí ikaxf wít siyf wiáronf nánìrìnì.

¹ Jisaso áamì ipí Gariri imanf t́ñf e nánì nurì nuréwapíyirì áamá xwé obaxf awí neáníro epíroyí wiarìñagfá o ewéyo ńpíxemoánìrì éf ǹñwearì áamá ńnì sìnì ipí imanf e ñweanáná ² o nuréwapíyirf́nà xíxewisf xwíyá amípí obaxf nánì nuréwapíyirì ³ re urìñìnìgìnì, “Arfá époyì. Áamá wo o xegí omìñíyo axfpi wít siyf ńwiáróa umìnìrì nánì nurì ⁴ xwfá yunf ikíxeárìnìñe píránìñf ńwiáróa nurì aiwí wí óf manf́pá t́nì piéroráná ññf ńb́íro míméanf enìñìnì. ⁵ Áamì wí śñá ñnìmì yapìnìñáná xwfá onímíapì seáyf e enáná wiároróyf xwfá akwínfáná enagì nánì apaxf mé nerápímáná ⁶ sogwí ńwepínìrì xaiwí anarfná pípìñf ḿwárìñagì nánì ńyíweánìrì yeáyf yárìñìnìgìnì. ⁷ Áamì wí emf pípìñf arfkiárìnìñe wiároróyf emf pípìñíyo dánì nerápìrì xenwirárìñagì nánì wít siyf apì ná ḿwenìñìnì. ⁸ Áamì wí xwfá nanf e wiároróyf píránìñf nerápìrì xwé nerì ná nìkíkíreánìrfná wí xwé onímíapì ńwerì wí xwé obaxf ńwerì wí aga díñf nímorì f́a ḿropaxf wenìñìnì.” nurìrì ⁹ áamì re urìñìnìgìnì, “Seyf́né wít siyf nánì nionì ewayf xwíyá ŕa apì nánì arfá ókiarf nímónf_poyì.” urìñìnìgìnì.

Eníná ŕnìñf́pì t́nì xíxenì ewayí ikaxf urìñf nánìrìnì.

¹⁰ Idáná o xegf́pì ñweanáná wíepísarìñowa wé wúkaú síkwf waú t́nì áamá wí x́o t́nì emearígíáyf t́nì wigf́pì ewayf xwíyá x́o ŕf́pì nánì yarìñf wiarfná ¹¹ o re urìñìnìgìnì, “Xwíyá Goríxo seyf́né x́o xegf́ xwioxíyo míméamf nerì seamenweanfá nánì eníná dánì ñnìmì imónìñf́pì nionì ríxa wf́a searókiamoarìñìnì. E nerì aiwí áamá nionì díñf mìnìkwíró wigf́ díñf t́nì néra warígíáyoy nionì uréwapíyarfná ḿkfpì arfá mìnì ewayf xwíyá rarìñápìnì arfá niarìñoì. ¹² Ayf rípì nánì ewayf xwíyá nì urarìñìnì. Goríxoyá xwíyá wf́a rókiamoagf Aisaiaoyf rìnìño áamá nionì díñf mìnìkwíró wigf́ díñf t́nì néra warígíáyf nánì eníná nírìrì rfwamìñf re eanìñìnì, ‘Áamá ayf wigf́ uyf́nìf yarígíapì rfwf́mìnì mamóánáyf Goríxo yokwarímf wiinìgìnìrì ewayf xwíyá arfá ńwirfná arfá ńwíro aiwí níf́a mimónf ero s̀ñwí ńwìnìrfná s̀ñwí ńwìnìro aiwí díñf mímó ero epírì nánì ewayf xwíyá nì urìñf́arìnì.’ Aisaiao eníná rfwamìñf e eanf́pì t́nì xíxenì nionì xíxenì e yarìñìnì.” urìñìnìgìnì.

Ewayí ikaxf wít siyf wiáronf ḿkfpì nánìrìnì.

¹³ O áamì re urìñìnìgìnì, “Soyf́né ewayf xwíyá nionì rf́apì sìnì majf́a rimónìñoì? Ewayf xwíyá apì níf́a mimónfpa nerfnáyf, ewayf xwíyá nionì rarìñá ńpìnì arige nerì níf́a imónf́pfrf́arìnì? Mf́kfpì áwanf osearímìnìrì rarìñìnì. ¹⁴ Áamá wít siyf wiároarìñooyf xwíyá Goríxo nánì wáf nemerì urímearìñónìñf imónìnì. ¹⁵ Áamá wí wít siyf óf́pá t́nì piérorf́pì ññf ńb́rì manarìñf́yfnìñf imónìnì. Ayf xwíyá Goríxo nánì arfá wíf́apì Seteno ayf Goríxo nánì díñf mopf́rìxìnìrì anfnì ńb́rì pfrf́pfrf́ ńwirì emì míméamf yarìñf́arìnì. ¹⁶ Áamá áamì wí wít siyf śñá ñnìmì yapìnìñáná seáyf e

xw'á onimiápi enáná wiárófyíniní. Ay' xwiy'á Gorixo nán' ar'á niwiróna yay' niwinir' nix'dan'ro yar'ná ¹⁷ xwiy'á ná inim' pipin'ininí m'wárinjagi nán' aniní x'darig'ámani. Xwiy'á Gorixo nán' x'dan'ro yar'njag'á nán' áma wí n'biro nepa ení neán'ro r'á x'dar'ino+nir' iwam'ó niw'iwapiyiri xeaniní wikeáraná apax' mé p'ni wiárarig'áriní. ¹⁸ Áma ámi wí wit' siy' em' pipin' ar'kiárinin'je wiárófyíniní imóniní. Ay' ení xwiy'á Gorixo nán' ar'á niwiro aiw' ¹⁹ am'ipi xw'áyo dán' nán' d'ín' ob'ibax' n'ímoro 'Am'ipi wí nion' m'inimúropa oniní.' niyaiwiro am'ipi wí nán' 'Ar'ige nímean'ár'ani?' niyaiwia nur'náy' wit' em' nerápir' xew'wárar'ín' yap' nimón'ro aiw'á ná mik'ikireánariníy' yap' imónarinig'áriní. ²⁰ Áma ámi wí wit' siy' xw'á nan' imónin'je wiárófyíniní imóniní. Ay' xwiy'á Gorixo nán' ar'á niwiro d'ín' níkw'roro píraniní nix'd'roná wit' siy' aiw'á ná wí xwé onimiápi wer' wí xwé obax' wer' wí aga d'ín' n'ímori' á miropax' wer' yar'ín'fyíniní imóniní." Eway' xwiy'á m'k'ipi nán' áwan' e ur'iniginí.

Eway' ikax' ramix' nán'iní.

²¹ O wiepisar'ijowa "Áma ayo aniní yum'í win'áriní." yaiwip'ir'ix'inir' sin' eway' xwiy'á nán' áwan' nur'ir'ná re ur'iniginí, " 'Áma ramix' n'imix'arómáná s'ix' xwé wá n'imear' up'ixákwiárip'ir'ix'iní.' r'iyaiwiar'ijot? 'Pien' íkwianw'yo inim' tip'ir'ix'iní.' r'iyaiwiar'ijot? Oweoi, íkwianw'yo sin'ániní e tarig'áriní." nur'ir' ²² re ur'iniginí, "Xwiy'á eníná dán' Gorixo x'ó xeg' xwiox'yo m'imeám' ner' seamen'wean'á nán' inim' imónin'p'irani, am'ipi p'ni imónin'p'irani, nip'iní sin'án' imónin'ár'ani. ²³ Xwiy'á nion' seararin'ápi nán' ar'á ókiar' n'imón'poyi." nur'ir' ²⁴⁻²⁵ re ur'iniginí, "Ar'á n'inir'ná d'ín' píraniní n'ímoro ar'á nir'íni. E ner'náy', Gorixoyá d'ín' t'ni n'ij'á nimón'ro sin' d'ín' píraniní n'ímoro ar'á n'nia nur'náy', oyá d'ín' t'ni n'ij'á ámi win' nimóga up'ir'áriní. E mepa ner'náy', p'né nion' seararin'ápi r'w'm'iní mamoro ík' nemoro ner'náy', xwiy'á Gorixo nán'ipi n'ij'á wí imónin'p'ir'ámani. Xwiy'á Gorixo nán'ipi n'ij'á onimiápi imónin'g'áy' aí xewan'ijo ámi p'ir'ip'ir' win'áriní." ur'iniginí.

Eway' ikax' wit' siy' xeg'ipi erápin' nán'iní.

²⁶ O sin' áma e njweag'á niyon' xwiy'á Gorixo xwiox'yo m'imeám' ner' umen'wean'á nán'ipi nur'ir'ná ámi eway' xwiy'á bi nur'ir' re ur'iniginí, "Gorixo x'ó xeg' xwiox'yo m'imeám' ner' seamen'wean'ápi re imóniní. Áma wo om'in'yo nán' nur' wit' siy' niwiároa nú'sáná ²⁷ sá wer' wiápin'imear' yar'ná wit' siy' r'ixa nerápir' xwé ner' o 'Ar'ige nerápir' r'á peyar'iní?' yaiwiar'ná ²⁸ xeg'ipi xw'áyo dán' n'peyiri' iw' niga niyiri' siy' ner' ná níki'kireága n'peyiri' ²⁹ yó' éáná r'ixa mipax' enjag' niwinir'ná kirá n'imear' m'wákwim' yar'ín'ir'ni." ur'iniginí. Gorixo xeg' xwiox'yo m'imeám' ner' umen'wean'ápi ax'ipi iwam'ó ner'ná ay' d'ín' "Ar'ige ner'ná xwé imónin'ár'ani?" niyaiwiro aiw' "Xeg'ipi xwé imónin'ár'ani." oyaiw'ipoyin'ir' nán' e ur'iniginí.

Eway' ikax' masité siy' nán'iní.

³⁰ Ámi re ur'iniginí, "Pí pí eway' xwiy'á n'ir'irane Gorixo xwiox'yo m'imeám' ner' neamen'wean'ápi nán' ran'w'iní? ³¹ O n'bir' neamen'wean'ápi masité aiw'á siy'ininí imóniní. Masité aiw'á siy' nur'ir'ná aga onimiápia wiároarig'á aiw' ³² nerápin'áná xwé ner' aiw'á n'ni neg' om'in'yo yar'ín'pim' seáyi e n'imúrori' ren' sepiá wiex'áraná in' n'bir' yéw' in'ir'wáminí tar'ín'ir'ni." ur'iniginí. Ay' "Iwam'óy' nene onimiápi ner' aiw' r'w'éná áma xwé obaxene Gorixo neamen'wean'áriní." oyaiw'ipoyin'ir' e ur'iniginí. ³³ Xwiy'á Gorixo xwiox'yo m'imeám' ner' umen'wean'ápi nán' nur'ir'ná áma ay' ar'á wipax'ipi t'ni xixeni eway' xwiy'á obax' ax'ip'niní imónin' nura nur' ³⁴ sin'án' áwan' bi mur' eway' xwiy'á nura nur' aiw' wiepisar'ijowa t'ni n'ni n'ij'wear'ná eway' xwiy'á x'ó urarin' m'k'ipi nán' áwan' urayin'iginí.

Ipi imeamfkwf yarinhagi saminhf imixinhf nanirini.

³⁵ O ewayf xwiyfa nura nusana sfapi tni axina xegf wiep+sariñowami re urinhigini, “Ipiyo jfariwamini oxemoaneyi.” urana ³⁶ awa ama obaxf e awi eanigfayo pni nwiarimi ewe Jisaso ef niñweari e dani pne uréwapiyarinhfami eni niñxemoanro Jisaso tni nuro ewe wi eni awa tni warina re enihigini. ³⁷ Rfwipi biri inigf eni imeamfkwf eri nerina eweyo mmeamf yarina eweyo inigf rixa niroga wiapnimeaarinhagi niwinro ³⁸ Jisaso ewe ikweminhfmini ikwianwfyo sa wenomi saiwiarf niwiro re urigfawixini, “Nearéwapiyarinhoxini, none rixa inigf namianri yarinhwayoi! Joxi dihf niñmori rwenini?” urana ³⁹ o niwiapnimeari re enihigini. “Rfwipi saminhf owearini.” riri “Inigf imeamfkwf yarinhfipi eni saminhf owearini.” riri eana apaxf me rfwipi saminhf weri inigf eni saminhf weri yarana ⁴⁰ re urinhigini, “Soyne pi nani wayf seainarini? Dihf minikwiropa nero nani wayf riseainarini?” uragf ⁴¹ awa of nikarinro nani wigipi re rinhgawixini, “Pi amaorfanif? Iminhf tni inigf tni o rana arire amaninhf arfa niwiri saminhf rfa wenoi?” rinhgawixini.

5

Imfo obaxf xixeroarinhomi mixf umaininhf nanirini.

¹ Jisaso tni xegf wiep+sariñowa tni nuro ipi yof Gaririyo jfariwamini ama wigf yof Gegesayf anfyo niwieknimearo ² o rixa eweyo dani ayoana re enihigini. Rixa ama imfo dihf xixeroarinhf wo ama xwaripayo dani niweapiri Jisasomi niwimeari ³ —O ama xwaripayo aninhf e weagorini. Ama wi ainixf ai tni ai gwf mjaripaxf yagforini. ⁴ Inina ainixf tni gwf xaiwf wiri tni sikwfyo tni weyo tni jararinhagfa aiwi o narfkiarimi wagorini. Ama wi eni neanro omi xayipemixipaxf yagfomani. ⁵ Xegfpi aninhf xwaripayo niñwearina ikwawiyina arfwiyina dfwf tnhf e dani makirwf nimoa nuri shja nimeari prf nuyikiga wagorini. ⁶ O Jisaso jfami barinhagi niwinri mri niweri waunf niwikarinri ⁷⁻⁸ Jisaso manf tni “Ama romi imfoyné sini dihf mixixeropanif. Pni wiarfpoi.” urarinhagi o xwamianf niwiri “Jisaxi pi neaiminri barinhini?” nuriri “Gorixo hfwa amipi niyonif seayf e muroñomi xewaxoxirini. Waunf siarinhagwi nani Gorixoya shwfyo dani ‘Rninhf wi seaiapimimeini.’ nearef.” uragfa ⁹ Jisaso yarinhf “Segf yof pirini?” wiana imfowa re urigfawixini, “None xwe obaxf mironinhagwi nani yof Rioniyi —Yof mfkf ayf mixf nani xwe obaxf gwf monarigfa nanirini. Yof Rioniyi rinhwini.” nuriro ¹⁰ waunf niwiro arfki “Xwfa tfo dani imfone mixf mneamainowaripani.” nuriro ¹¹ odipi aga xwe obaxf bi dfwf wfyo miaurarf ninro aiwa narinhagfa niwinro ¹² waunf rixinhf re urigfawixini, “Imfone odipiyoy rfwimini nromana dihf oxixeropoyinri shwf neanef.” uragfa ¹³ Jisaso xe dihf oxixeropoyinri shwf winana imfo ama omi dihf xixerogfapi nimeaxero ami odipiyomini xixerona re egfawixini. Pmanf ef rohf wi e anini wefayf wiarf swa nero aninhf ipiyo nipleroro piyf egfawixini. Odipi ayf woni marfa, 2,000 piyf egfawixini. ¹⁴ E eana ama odipi mearigfayf anini nuro odipi efapi nani anif e hweagfayo awanf nurarimi nuro omihf tnhf e yarigfayo eni awanf nura emana ama nini “Pi rfa enoi?” niyaiwiro shwf winanro nuro ¹⁵ Jisaso tnhf e nremoro weninhf efayf winigfawixini. Ama imfo dihf xixeroarinho xegf yarinhfipa me dihf sixf ninri aikf niyinri riwo ef hweanagi niwinro xami imfo obaxf dihf xixerogfa nani “Nepa imfo xixeroago orfanif?” niyaiwiro wayf yarina ¹⁶ ama Jisaso imfo mixf umainowarifagi winfayf repiyf niwiro imfo saya meago efipi nani tni odipi efapi nani tni repiyf wiana ¹⁷ Jisasomi waunf niwiro re urigfawixini, “Negf xwfa re pni nneawiarmi u.” urana ¹⁸ o rixa eweyo pñxemoanminri yarina imfo dihf xixeroto waunf nuriri “Nioni eni joxi tni wanfi.” urarinhagi aiwi ¹⁹ Jisaso nioni tni xe ounri shwf niwinipa neri

re urɪŋɪnɪgɪnɪ, “Dɪxɪ aŋɪ e nánɪ nurɪ dɪxɪ á máyo Ámɪnáonɪ ayá nɪrɪrɪmɪxɪrɪ síáɪpɪ nánɪ áwanɪ nura úrɪxɪnɪ.” urɪfagɪ ²⁰ o nurɪ aŋɪ Dekaporɪsɪyo apɪ apɪ nɪkwɪróga unɪŋɪyo áwanɪ nura nɛmɛrɪ amɪpɪ Jɪsaso wɪfɪpɪ nánɪ áwanɪ nura emɛarɪná á má nɪnɪ dɪŋɪ ududɪ nɪwɪnɪrɪ “Arɪge nɛrɪ nanɪ éorɪanɪ?” yaiwiagɪfárinɪ.

Apɪxɪ ragɪ anɪŋɪ pwarɪŋɪ wɪmɪ tɪnɪ miáɪ pɛŋɪ wɪmɪ tɪnɪ nanɪ imɪxɪŋɪ nánɪrɪnɪ.

²¹ Jɪsaso tɪnɪ xegɪ wɛpɪsarɪŋowa tɪnɪ ámɪ ewéyo núfasáná ipɪyo jɪarɪwámɪnɪ nɪwɛkɪnɪmɛaro ewéyo dánɪ nayoaro ipɪ tɪŋɪ aŋwɪ e roŋáná á má obaxɪ nɪbɪro Jɪsaso tɪŋɪ e epɪroyɪ yarɪná ²² á má wo —O Judayɪyá rotú aŋɪ wɪyo á má náo nɪmónɪrɪ mɛŋwɛaŋorɪnɪ. Xegɪ yoɪ Jairasoyɪ rɪnɪŋorɪnɪ. O nɪbɪrɪ Jɪsasomɪ sɪŋwɪ nɪwɪnɪrɪná oyá sɪkwɪ tɪŋɪ aŋwɪ e mɪŋɪ xwɪáyo nɪkwɪrorɪ waunɪ nɪwɪkárɪnɪrɪ ²³ waunɪ xwɪyɪfá re urɪŋɪnɪgɪnɪ, “Gɪ miáɪ rɪxa aŋwɪ ayo nɪpɛpaxɪ enɪ. Í nanɪ nɛrɪ sɪŋɪ unɪ nánɪ joxɪ nɪbɪrɪ wé seáyɪ e ikwɪáreɪ.” urɪfagɪ ²⁴ Jɪsaso o tɪnɪ nawɪnɪ úáná á má nɪnɪ nɪxɪdɪro ɪkwɪkwɪɛrɪ warɪná re ɛŋɪnɪgɪnɪ. ²⁵ Apɪxɪ wɪ —Í xegɪ ragɪ anɪŋɪ pwarɪná xwiogwɪ wé wúkaú sɪkwɪ waú múronɪrɪnɪ. ²⁶ Í nanɪ onɪmɪxɪpoyɪnɪrɪ xwɪrɪ obaxɪyo nɪgwɪ ayá wɪ nɪroaayɪrɪ mɪnɪ nɪwɪrɪ aɪ rɪnɪŋɪ wɪnarɪŋɪpɪ nanɪ bɪ onɪmiáɪpɪ mé nɪyɪpɛɪ yarɪŋɪrɪnɪ. Xegɪ nɪgwɪ anɪpá imónɪŋagɪ aɪ ámɪ wɪnɪ mɪxɪnɪŋɪ yomɪxarɪgɪrɪnɪ. ²⁷⁻²⁸ Í Jɪsaso nánɪ arɪfá nɪwɪrɪná “Oyá iyɪfáyo aɪ amáɪ nɪrónɪrɪnáyɪ ámɪ nanɪ emɪnɪ.” nɪyaiwɪa nɪbɪrɪ á má epɪroyɪ egɪáyo áwɪnɪ e nɪdakwɪrɪ rɪwɪmɪ dánɪ wé fɛapá nɛrɪ oyá iyɪfá amáɪ rónɪŋɪnɪgɪnɪ. ²⁹ Amáɪ rónáná ragɪ anɪŋɪ pwarɪŋɪpɪ yeáyɪ sɪkiárɪŋɪnɪgɪnɪ. Ragɪ yeáyɪ sɪkiárɪfagɪ nainɛnɪrɪ re yaiwɪŋɪnɪgɪnɪ, “Rɪxa nanɪ rɪyɪnɪ rénɪ?” yaiwɪarɪná ³⁰ Jɪsaso nɪjɪfá nɪmónɪrɪ “ɛŋɪ eánɪŋɪ nɪonɪyá bɪ nɪnowárɪmɪ ipɪ ruŋo?” nɪyaiwɪrɪ nɪkɪnɪmónɪrɪ re rɪŋɪnɪgɪnɪ, “Gɪ iyɪfáyo amáɪ go rónɪgoɪ?” ráná ³¹ xegɪ wɛpɪsarɪŋowa re urɪgɪawɪxɪnɪ, “Joxɪ á má epɪroyɪ nɪsɪro ɪkwɪkwɪɛrɪ nɪsɪga warɪná pí nánɪ ‘Go gɪ iyɪfáyo amáɪ nɪrónɪgoɪ?’ rarɪŋɪnɪ?” urɪfagɪ ³² apɪxɪ e wɪmɪ sɪŋwɪ wɪnɪmɪnɪrɪ nánɪ sagagɪ emɛarɪŋagɪ ³³ í “Jɪsaso píránɪŋɪ nɪmɪxɪrɪnɪ.” nɪyaiwɪrɪ wáyɪ nɛrɪ ɛŋɪ óf nɛra nɪbɪrɪ Jɪsasomɪ agwɪrɪwámɪnɪ waunɪ nɪwɪkárɪnɪrɪ mɪŋɪ xwɪáyo nɪkwɪrorɪ xɪɪ éfɪpɪ nánɪ wɪfá rókɪamónɪfagɪ ³⁴ Jɪsaso re urɪŋɪnɪgɪnɪ, “Ineyɪ, jɪxɪ dɪŋɪ nɪnɪkwɪrorɪŋɪpɪmɪ dánɪ ɛrɪkɪemɛánɪnɪ. Sɪmɪxɪ ayá sɪnarɪŋɪpɪ ámɪ wɪ sɪnɪnɪfá mɛŋagɪ nánɪ ámɪ ayá bɪ mɪsɪnɪ kɪkɪfá nɛra uɪ.” nurɪrɪ ³⁵ sɪnɪ ímɪ e urarɪná sɪnɪ miáɪ sɪmɪxɪ wɛŋɛ mɪrɛmopa nɛrɪná á má wɪ rotú aŋɪ mɛwɛŋoyá aŋɪ e dánɪ nɪbɪro Jɪsaso nánɪ re urɛmɛagɪfawɪxɪnɪ, “Nɛarɛwapɪyarɪŋomɪ sɪnɪ ayá wɪ murɪŋwɛapanɪ. Dɪxɪ miáɪ rɪxa pɛŋoɪ.” urarɪná ³⁶ Jɪsaso arɪfá e nɪwɪrɪ rotú aŋɪ mɛwɛŋomɪ re urɪŋɪnɪgɪnɪ, “E nɛrɪ aɪwɪ wáyɪ mɛpanɪ. Dɪŋɪnɪ nɪnɪkwɪróa uɪ.” nurɪrɪ ³⁷ á má nɪnɪ e nurakɪonwɪrɪrɪmáná aɪwɪ “Pɪtao tɪnɪ Jɛmɪso tɪnɪ xogwáo Jono tɪnɪ awa nɪonɪ tɪnɪ xe obɪpoyɪnɪrɪ sɪŋwɪ owɪnɪmɪnɪ.” nɪyaiwɪrɪ nuro ³⁸ rotú aŋɪ mɛwɛŋoyá aŋɪ e nɪrɛmoro Jɪsaso yaiwɪnɪŋɪ nɪnɪrɪ rɪnarɪŋagɪ arɪfá nɪwɪrɪ wɪ yeyɪ nɪra warɪná wɪ ŋwapɛ rarɪŋagɪfá nɪwɪnɪrɪ ³⁹ aŋɪyo nɪpáwɪrɪ re urɪŋɪnɪgɪnɪ, “Pí nánɪ ŋwɪ ɛaro yeyɪ rɪro yarɪŋoɪ? Miáɪ rɪxa pɛŋoɪnɪrɪ ŋwɪ rɪmɛarɪŋoɪ? Í sa sá wɛnɪ.” nurɪrɪ ⁴⁰ rɪpɪfá nura warɪná o á má nɪnɪ emɪ mɪmɪxɛámɪ nɛrɪ miáɪmɪ xanɪyáú tɪnɪ omɪ kumɪxɪnarɪgɪfá waú wo awa tɪnɪ aŋɪ awawá ɪkwɪrónɪŋɪ miáɪ wɛŋɪfáwámɪ nɪpáwɪro ⁴¹ Jɪsaso miáɪmɪ wéyo fá nɪmaxɪrɪrɪ xegɪ pɪné tɪnɪ “Tarɪta kumɪ.” nurɪrɪ —Ayɪ agapɪné “Miá rɪyɪ wɪápɪnɪmɛaɪ.” urarɪŋwápɪ nánɪrɪnɪ. E uráná re ɛŋɪnɪgɪnɪ. ⁴² Í rɪxa nɪwɪápɪnɪmɛarɪ xegɪ xwiogwɪ wé wúkaú sɪkwɪ waú ɛŋagɪ nánɪ rɪxa nɪwɪápɪnɪmɛarɪ aŋɪ yarɪná ayɪ sɪrɪ nɪpɪkɪnɪro “Arɪge ámɪ rɪfá wɪápɪnɪmɛaŋoɪ?” nɪyaiwɪro ududɪ yarɪná ⁴³ Jɪsaso ŋwɪ ɪkaxɪ re urɪŋɪnɪgɪnɪ, “Nɪonɪ éápɪ á má wɪyo áwanɪ murɪpa épɪyɪ.” nurɪrɪ “Ímɪ aɪwá bɪ mɪnɪ wɪpɪyɪ.” urɪŋɪnɪgɪnɪ.

6

Á má xegɪ aŋɪ e dánɪfɪ rɪwɪ umogɪfá nánɪrɪnɪ.

1 Jisaso anj e pñni nñwiárñmi úáná xegf wiepñsarñjowa nñxñda nuro o tñni xegf anj e nñremoro nñjweagñfásáná 2 rñxa Sabarñfá imónñjáná o nuri rotú anjño nñpáwiri xwñyñfá Gorñxoyá uréwapñyarñná áamá arñfá wñfáyñf sñrñf nñpñkñnñro xwñoxñño dánñ rñfá nñwóroá nuro re rñnñgñfawixñni, “Ro xwñyñfá apñ ge rñfá nñjñfá imónñgoñ? Nñjñfá oyá pí nñjñfápi rñfá neañwapñyarñni? Emñmñf o yarññjñpñ arñge nñjñfá imónññjñrñni? Oweoñ, re dánñorñni. Nenénññf imónñni. 3 Áamá ro xegf omñññf sa anj mñrarññorñni. Sa Mariañ xewaxorñni. Xegf xexñrñmeáowa wigñf yoñf Jemiso tñni Josiso tñni Judaso tñni Saimono tñnñrñni. Xexñrñmeáñwa nene tñni enñ nawñni mññweapa reñoi? Arñge nñmónñrñ nearéwapñyarñni?” nñrñga nuro “Arñfá mñwipañ.” nñrññro wigñf xwñoxñño dánñ wikñf nñwóga warñná 4 Jisaso xewanñño nánñ nurñrñfná wigñf rarñgñfápi tñni xñxenñ re urñññnignñni, “Áamá anj mñdánññfñf Gorñxoyá wñfá urókiamoarñgñfáyo arñfá umónñarñgñfá aí wigñf e dánñññfñf tñni xexñrñmeáññf tñni ‘Sa negñf áamáorñni.’ nñrññro arñfá umónñarñgñfámanñ.” nurñrñ 5 e emñmñf mñwñwapñyipaxñf enagñf aí áamá sñmñxñf yarñgñfá wñyonñf wé seáñf e nñwikwñárñrñ nanñf imñxñññnignñni. 6 E nerñfná o ayñf dñññf mñwñkwñropanero arñfá mumónñarññagñfá nánñ ududñf winñññnignñni.

Wiepñsarñjowa wáñf urñmeñpoyññrñ urowárñññf nánñrñni.

O anj apñ apñ ikwñrónñññf wñyñf wñyonñf nemerñf xwñyñfá Gorñxoyá nuréwapñya nemerñfná 7 xegf wiepñsarñjowa wé wúkaú sñkwñf waú awamñf “Awñf eánñpoyñf.” nurñrñf waú waú xñxegññf upñrñf nánñ nñkumñxñrñf nñwárñrñfná imñóyo mñxñf umáñnowárñpñrñf enñf sñxñf eánñññf bñf xñxegññf enñf sñxñf neámñxowárñrñf 8 ñwñf ikaxñf re urñññnignñni, “Wagwñf wagwñf anj wñyñf wñyo wáñf nmero ‘Gorñxoyá xwñoxñño ñweanñwá anjwñf ayo enagñf nánñ seyñné uyñññf néra warñgñfápi rñwñmñni nñmamoro nñsanñro ñweáñrñxñni.’ nurñrñfná amñpñf wñf nñmeámñf mupañf. Aiwá bñranñf, árupianñf wúrannñf, nñgwñf wowñf bñranñf, bñf nñmeámñf mupañf. Xoyñwánñf eranñf nurñga úpoyñf. 9 Sñkwñf sñf nñyññro aiwñf iyñfá wúkaú mñpáñpanñf. 10 Wagwñf wagwñf anj wñf e nñremorñfná áamá wo ‘Awagwñf ananñf nñwiapñrñf sá wépiyñf.’ earñfo o tñnñni sá nñwémñf úisixñni. Sñni anj e ikwñrónñññfñmñf nuréwapñyirñfná anj axiwámñni sá wéñrñxñni.” nurñrñf 11 re urñññnignñni, “Anj bñmñf soyñné nñseaipemeámñf mupañf ero arñfá mñseaipe ero eánáyñf, anj apimñf rñxa pñni nñwiárñmi nurñfná sñkwñf sñf nñwirñro xwñfá sñkñf yeáñf xénñññpñf pñrñf nñwiañkiárñmñf úñrñxñni. Áamá anj apimñf ñweáñf dñññf re yaiwipñrñf ‘Newanññene ikárññññwáñf nánñ awaú Gorñxo nene nánñ xwñrñfá winñni nánñ iyñf rñyárññf?’ yaiwipñrñf nánñ xwñfá sñkñf sñkwñño xénñññpñf pñrñf wiañkiárññrñxñni.” Sekaxñf e urowáranná 12 wiepñsarñjowa waú waú nñkumñxññmñf numiro wáñf nura nemeróná repñyñf re wigñfawixñni, “Seyñné uyñññf néra warñgñfápi emñf nñmoro nñsanñro ñweáñrñxñni.” repñyñf e nurñro 13 áamá obaxñño imñfó rñwñño nñrómáná dñññf xñxéoarñññpñf mñxñf numáñnowára nuro áamá obaxñf sñmñxñf wiarññño enñf ranñf tñni gñññf nñwiwo nanñf nñmñxa ugñfawixñni.

Jono wayñf numeaiá unñomi pñkñgñfá nánñrñni.

14 Mñxñf ináyñf Xerotoyñf rñññño Jisasoyá wiepñsarñjowa e néra emearñfná anj nñyonñf “Jisaso e yarñni. E yarñni.” rñnarññagñfá o arñfá nñwirñf ñweanñfná áamá wñf emñmñf Jisaso yarñññpñf nánñf re nñrñga ugñfawixñni, “Jono wayñf nñneameaiá wago peño amñf nñwiápññmearñf Jisaso nñmónñrñf nánñf emñmñf apñ rñfá éwapñnarñni?” e nñrñga warñfná 15 áamá wñf re nñrñga ugñfawixñni, “Irañjao —O xwñyñfá Gorñxoyá wñfá nearókiamoagñfá wo sñni mñpé yarñfná Gorñxo nñwirñmeámñf anñnamñf nánñf peyññorñni. O nñwepññrñf emñmñf apñ rñfá yarñni?” nñrñga warñfná áamá wñf re nñrñga ugñfawixñni, “Gorñxoyá xwñyñfá enñfná wñfá nearókiamoagñfáñññf imónñññf wo rñfani?” nñrñga warñfná 16 mñxñf ináyñf Xeroto áamá Jisaso nánñf xwñyñfá xñxegññf nñra warññagñfá arñfá nñwirñf aiwñf re rayñññnignñni, “Jono wayñf numeaiá wago, nionñf sññwñf mñññf wákwññáo rñxa nñwiápññmearñf emñmñf apñ yarñni.” rayñññnignñni. 17-18 Pñf nánñf? Ayñf rñpñf nánñrñni. Xámñf o xegf xexñrñmeáo Piripoyñf

rɪnɪŋoyá apɪxɪ Xerodiasíyɪ rɪnɪŋɪ nurápɪrɪ nɪmearɪ ŋweaŋáná Jono re urayɪŋɪnɪgɪnɪ, “Joxɪ dɪxɪ rɪrɪxɪmeáo xiepɪ nurápɪrɪ nɪmearɪnáyɪ ‘Nɪpɪkwɪnɪ eŋárɪnɪ?’ rɪsimónarɪnɪ?” urayarɪŋagɪ mɪxɪ ináyɪ Xeroto áamá wɪyo “Jonomɪ fá xépoɪ.” urowáráná awa nuro Jonomɪ fá nɪxero gwɪ nɪyɪro nɪmeámɪ nɪbɪro kɪrapusɪ aŋɪyo wáráná ¹⁹⁻²⁰ mɪxɪ ináyɪ Xerotomɪ xiepɪ Xerodiasɪ Jono nánɪ sɪmɪ xwanɟwɪ níkwónɪrɪ arɪkɪ “Rɪxa opɪkɪpoɪ.” rarɪŋagɪ aɪ Xeroto “Jono áamá wé rónɪŋorɪnɪ. Áamá ŋwɪfá Gorɪxo urowárénapɪŋorɪfani?” nɪyaiwirɪ wáyɪ winarɪŋagɪ nánɪ xiepɪmɪ pɪrɪ nurakɪrɪ Jonomɪ kɪrapusɪ aŋɪyo nɪwárɪrɪ aɪwɪ omɪ e dánɪ éfɪ numínɪrɪ nɪŋweaɪnáná pɪné Jonoyá arɪfá wɪmɪnɪrɪ nánɪ nɪwimónɪrɪ “O nepa nɪrarɪnɪ.” nɪyaiwirɪ aɪ apɪxɪ nánɪ wimónarɪŋagɪ nánɪ dɪŋɪ ududɪ nɪwɪnɪrɪ “Arɪ emɪnɪ?” nɪyaiwirɪ nɪŋweaŋɪsáná ²¹ sɪfá xɪnái xɪrɪŋɪfɪ imónáná Xerodiasɪ o aɪwá xwé rɪyamɪ nɪyárɪmáná áamá ámɪnáná Garɪrɪ pɪropenɪsɪyo meŋweagɪfáwamɪ tɪnɪ o xegɪ sɪmɪŋɪfɪ wɪnarɪgɪfá xɪráónɪŋɪfɪ imónɪgɪfáwamɪ tɪnɪ o xegɪ gapɪmanowamɪ tɪnɪ wáf urepeárɪfagɪ í sɪŋwɪfɪ e nɪwɪnɪrɪ re yaiwɪŋɪnɪgɪnɪ, “Rɪxa gɪ oxomɪ yapɪ wɪwapɪyɪáná xewanɪŋo Jonomɪ nɪpɪkɪnɪŋoɪ.” nɪyaiwirɪ Xeroto tɪnɪ áamáowa tɪnɪ rɪxa awɪ neánɪro aɪwá narɪnáná í xegɪ xemɪáímɪ re urowárɪŋɪnɪgɪnɪ, “Jɪxɪ ápo tɪŋɪfɪ e nánɪ nurɪ sɪmɪnɪŋɪfɪ eɪ.” urowáráná ²² í nɪpáwirɪ sɪmɪnɪŋɪfɪ yarɪnáná mɪxɪ ináyɪ Xeroto tɪnɪ áamá o tɪnɪ aɪwá narɪgɪfáwa tɪnɪ sɪmɪnɪŋɪfɪ í yarɪŋɪpɪ nánɪ yayɪ nɪwɪnɪrɪ nánɪ Xeroto ímɪ re urɪŋɪnɪgɪnɪ, “Jɪxɪ pí pí nánɪ sɪmónɪfɪpɪ nánɪ yarɪŋɪfɪ níáná ananɪ siapɪmɪnɪ.” nurɪrɪ ²³ ámɪ xwɪfá e dánɪ re urɪŋɪnɪgɪnɪ, “Jɪxɪ xwɪfá nɪonɪ meŋweaŋápɪ nánɪ ‘Áwɪnɪ e nepayorɪ mɪdánɪ niapɪ.’ nɪránáyɪfɪ ananɪ nɪsiapɪmɪnɪ.” uráná ²⁴ í nɪpeyearɪ xɪnáiímɪ re urɪŋɪnɪgɪnɪ, “Inóke, pí nánɪ yarɪŋɪfɪ wɪmɪnɪrɪéɪnɪ?” uráná xɪnái re urɪŋɪnɪgɪnɪ, “Jono wayɪ numeaiia warɪŋo nánɪ ‘Sɪŋwɪfɪ mɪŋɪfɪ nɪwákwirɪ niapɪ.’ ureɪ.” uráná ²⁵ xemɪáí ámɪ mɪrɪfɪ nɪpáwirɪ mɪxɪ ináyomɪ re urɪŋɪnɪgɪnɪ, “Nɪínɪ re nɪmónarɪnɪ, ‘Aŋɪnɪ Jono wayɪ numeaiia warɪŋomɪ sɪŋwɪfɪ mɪŋɪfɪ nɪwákwirɪ mɪŋo pɪrerɪxɪfɪ wɪnamɪ nɪkwɪárɪrɪ nɪmeámɪ nɪbɪrɪ niapɪ.’ nɪmónarɪnɪ.” uráná ²⁶ o Jono nánɪ dɪŋɪfɪ sɪpɪ nɪwirɪ aɪwɪ mɪáímɪ xwɪfá e dánɪ áamá o tɪnɪ aɪwá narɪgɪfáwa arɪfá eŋáná urɪŋɪpɪ nánɪ ayá nɪwɪnɪrɪ “Oweoɪ.” murɪpaxɪ nɪwimónɪrɪ re eŋɪnɪgɪnɪ. ²⁷ Xegɪ sɪmɪŋɪfɪ wɪnarɪŋɪfɪ womɪ sekaxɪ re urowárɪŋɪnɪgɪnɪ, “Jonomɪ sɪŋwɪfɪ mɪŋɪfɪ nɪwákwirɪ nɪmeámɪ beɪ.” urowáráná o nurɪ kɪrapusɪ aŋɪyo nɪpáwirɪ e sɪŋwɪfɪ mɪŋɪfɪ nɪwákwirɪ pɪrerɪxɪfɪyo nɪkwɪárɪrɪ ²⁸ nɪmeámɪ nɪbɪrɪfɪ mɪáímɪ mɪnɪ wɪáná í nurápɪmɪ nurɪ xɪnáiímɪ mɪnɪ wɪáná í “Rɪxa rɪwo rɪpɪkɪoɪ?” yaiwɪŋɪnɪgɪnɪ. ²⁹ E éáná Jonoyá wɪepɪsarɪŋowá arɪfá nɪwɪro náonɪ nɪmɛnapɪro nɪmeámɪ nuro xwɪfá wɪyárɪgɪfáwɪxɪnɪ. Xeroto Jonomɪ pɪkɪŋɪfɪ eŋagɪ nánɪ Jɪsaso rɪwɪfɪyo emɪmɪfɪ yarɪnáná o re yaiwɪagɪrɪnɪ, “Nɪonɪ Jono wayɪ numeaiia wago sɪŋwɪfɪ mɪŋɪfɪ wákwiŋáo nɪwɪápɪnɪmearɪ áamá Jɪsasoyɪ rɪnɪŋo nɪmónɪrɪ emɪmɪfɪ rɪfá yarɪnɪ?” yaiwɪagɪrɪnɪ.

Áamá 5,000 ayo aɪwá wɪŋɪfɪ nánɪrɪnɪ.

³⁰ E yaiwɪarɪnáná áamá Jɪsaso wáf urowárɪŋowá ámɪ nɪbɪro o tɪnɪ nerɪmeánɪro aŋɪ apɪ apɪmɪ wa emegɪfápɪ nánɪ omɪ repɪyɪfɪ wɪro xwɪyɪfá amɪpɪ wa nuréwapɪya emegɪfápɪ nánɪ repɪyɪfɪ wɪro néísáná ³¹ Jɪsaso áamá obaxɪ omɪ sɪŋwɪfɪ wɪnanɪro nánɪ bɪrɪ uro yayarɪŋagɪfá xɪfɪ tɪnɪ xegɪ wɪepɪsarɪŋowá tɪnɪ aɪwá mɪnɪpaxɪfɪ wɪarɪŋagɪ nánɪ wɪepɪsarɪŋowamɪ re urɪŋɪnɪgɪnɪ, “Nonenɪ áamá dɪŋɪfɪ meaŋe nánɪ nurane kɪkɪfá bɪ oŋweaneyɪ.” nurɪrɪ ³² ewéyo nɪpɪxemoánɪro wɪgɪpɪfɪ áamá dɪŋɪfɪ meaŋe nánɪ warɪnáná ³³ áamá wɪ aŋɪ nɪyonɪ dánɪ wenɪŋɪfɪ éfáyɪfɪ awa ewéyo pwarɪŋagɪfá nɪwɪnɪro mɪ nómɪxɪro aŋɪnɪ xwɪfáyo nuro xámɪ nɪrémoro ŋweaŋáná ³⁴ Jɪsaso rɪwɪfɪyo nɪrémorɪ ewéyo dánɪ nayoarɪ áamá xwé ayá wɪ epɪroyɪfɪ yárɪŋagɪfá nɪwɪnɪrɪfɪ áamá ayɪfɪ sɪpɪsɪpɪfɪ xɪáwo mayɪnɪŋɪfɪ nɪmónɪro píránɪŋɪfɪ mɪŋweapaxɪfɪ imónɪŋagɪfá nɪwɪnɪrɪfɪ nánɪ ayá nɪrɪmɪxɪrɪfɪ amɪpɪ obaxɪ nánɪ nuréwapɪya nurɪ ³⁵ nuréwapɪya núísáná eŋáná sɪfápɪfɪ tɪnɪ xegɪ wɪepɪsarɪŋowá aŋwɪ e nɪbɪro re urɪgɪfáwɪxɪnɪ, “Rɪxa sɪárɪnɪ. Re aŋɪfɪ wɪ mayɪfɪ e eŋagɪfɪ nánɪ ³⁶ áamá aŋɪfɪ amɪ amɪ mɪrɪnɪŋɪfɪyo nánɪ numɪro aɪwá bɪ nero nɪpɪrɪfɪ nánɪ urowárɪpɪ.” urɪfagɪfá aɪ ³⁷ Jɪsaso re urɪŋɪnɪgɪnɪ, “Aɪwá nɪpɪrɪfɪ nánɪ sewanɪŋoyɪné mɪnɪfɪ wɪpoɪ.” urɪfagɪfá awa

re urígfawixini, “Aiwá mñni wiani nñni nurane bisfkerfá (Aiwá nñni nñni nñni rírná Judayf bisfkerfáf ragfárini.) bisfkerfá nñni bf neranéná óf inñf 200 mñni nñwirane urápanrénwini?” urfagfa ³⁸ o re urñnigini, “Bisfkerfá arari tífóyínérini? Sñwfw winaúpoyi.” uráná awa sñwfw nñwinaumi nñbiro “Bisfkerfá wé wú núni enáná peyf ná waúnirini.” urfagfa ³⁹ o awami “Ámá nñyoni sekaxf re urfepoyi, ‘Aráyo miaúrarf niga uro éf nñweaxa uro époyi.’ urfepoyi.” urfagi ⁴⁰ ayf miaúrarf niga nurfná wí ámá 50 miaúrarf inñro wí ámá 100 miaúrarf inñro néra úaná ⁴¹ Jisaso re enñnigini. Bisfkerfá wé wú núni enñpi nñmeari peyf waúni enñwaú eni nñmeari sñwfw anñnamí nanánirfná Gorixomi aiwápi nñni yayf nñwimáná kíkwrímí néra nurí xegf wiepñsarñjowa yanf wipñri nñni mñni nñwiayiri peyfwaú eni norori mñni wiayarfná wiepñsarñjowa nurápayiro yanf nñwia nuro ⁴² ámá nñni nñnñro agwf ímí uyíagi ⁴³ kwíkwrímí inñf e tñpí nñmeamero peyf ororómí inñf e tñpí eni nñmeamero soxf fá wé wúkaú sñkwf waúmi aumaúmí nero nñni magwf miárígfawixini. ⁴⁴ Ámá oxí aiwá api nñgfáwa nñni ayf ámá 5,000 nñgfawixini.

Jisaso ipíyo seáyi e nosaxa unñf nñnñni.

⁴⁵⁻⁴⁶ Jisaso, ayf aiwá nñnñro nemáná, o wiepñsarñjowami re urñnigini, “Soyfné ewéyo nñpñxemoánñro ipíyo jñarñwámñni anñf yoí Betñsaida nñni xámí nñmeápoyi.” nurñri awa rñxa úaná ámá e epñroyf egfáyo yayf nñwiri xñxegñni nurowárapimáná Gorixomi xwñyfa urñni nñni dñwñyo nñyiri nññweanñsáná ⁴⁷ árñwñyimí wiepñsarñjowa sñni ipíyo áwini e ewé nñmeámí warfná xñfo sñni jñe xwñáyo nñrómáná ⁴⁸ wñnñnigini. Awa enñf tñni reañññagfa aiwí imññf xwé sñmñmñni nñxemi barññagi nñni ewé anññni mñyarññagi nñwñnñri ipíyo xwñáyónññf nosaxa nurí rñxa isfá yñññáná xegf wiepñsarñjowami múrómnññri yarfná ⁴⁹⁻⁵⁰ nowani wenññf éfáyf wñnñgfawixini. O ipíyo nosaxa warññagi nñwñnñro “Pñyññf siwí wo rñfa pwarñni?” nñyaiwiwo óf nikárññro “Yeyi!” nñrñro wáyf ayíkwf mñwinarfná o rñxa xwñyfa nurñri re urñnigini, “Wáyf mepani. Nionñrini. Dññf sñxf nññro enñf neánñro ñweápoyi. Ananñrini.” nurñri ⁵¹ awami nñwñmeari ewéyo pñxemoánáná re enñnigini. Imññf eni rñxa pñni wiárññagi sñwfw e nñwñnñro dññf “Imññf axínání pí nñni pñni rñfa wiárññoi?” dññf e nñpñkññro ududf néra nuro ⁵² Jisaso xámí aiwá kwíkwrímí yarññagi nñwñnñro aiwí dññf wakñsf nñññññpimí dání oyá enñf eánññf mí mómñxf éfá nñni sñni o nñni dññf ududf néra ugñawixini.

Genesaretí dání sñmñxf tñgfáyo nanñf imñmñxmñf enñf nñnñni.

⁵³ Dññf ududf néra warfná rñxa ipíyo jñarñwámñni imanñf e niwiékññmeáro ⁵⁴ ewéyo dání nayoaro gwí yurárarfná ámá wí Jisasomí rñxa sñwfw mí nómnññro ⁵⁵ anñññni ámá sñmñxf wegñáyf nñni anñf ayf ayo nñni numiamoro sñmñxfyf íkwianñwñyo nikwiárñro “Jisaso e ñweani.” rññe nñni nñmeámí nñbñro ⁵⁶ o anñf onñmiá bí bimñrani, anñf xwé bí bimñrani, omññf inññerani, pwarññagi nñwñnñro sñmñxfyf nñmeámí nñbñro makerfá imñxarñgñe táná ámá sñmñxf gñyf oyá rapñrapñf yññññú sñrñwí mññe amáf rónañro nñni waunf rñxññf nurñro rapñrapñf sñrñwñyo amáf nñrónñrñná nñni axíná nanñf egñawixini.

7

Piaxf weañññpí nñni urññf nñnñni.

¹⁻² Parisi wa tñni Gorixoyá ñwí ikaxf eánññpí mewegfá wa tñni, Jisaso sñni Gariri pñropenñsñyo ñweaññáná, awa Jerusaremi dání nñbñro Jisasoyá wiepñsarñjowa wigf Judayf xiáwowa yagfápa mé aiwá nññróná xámí wé igwí mñwíró wé piaxf weaññáná aiwá narññagfa nñwñnñro Jisaso tññf e axf e awí neánññro ³⁻⁴ —Parisiowa tñni wigf Judayf nñni tñni nene piaxf neaññññññri wigf xiáwowa yagfápi aiwá nññróná xámí píranññf wé igwí wñmoarñgfárini. Ayf makerfáyo nñni nuro aiwá bí nemi anñf

e nání nìbíróná ení piaxí neaeanìgìnrì igfá meánipa nerfíná aiwá mìnarìgfárìní. Xiáwowa érowiápínìgfáyí anìñf miní fá nìmaxìrìro nìxídfìro sìnì axípi nero kapìxí tñnì xwáríá sìxí tñnì suyupenìxí tñnì ikwianwí sá wearìgfápi tñnì igfá eaagfápa axípi igfá eaarìgfárìní. ⁵ Parisiowa tñnì Gorìxoyá ñwí ikaxí eánìñfpi mewegfáwa tñnì Jisaso tññf e axí e awí neánárìro yarìñf re wigfawixìní, “Dìxí wiepìsarìñowa pí nánì negf arfowa nero nearéwapìyìgfápi nìwìalìkiro wé piaxí aí tñnì aiwá narìgfárìní?” urfagfá ⁶ Jisaso re urìñnìgìní, “Enjíná Gorìxoyá xwìyífá wíá rókiamoogf Aisaiayì rìnñjo soyfne nanf rìro sipí rìro yarìgfóyíne nánì xixenì nìwurìyirì rfwamìñf re eanftrìní, ‘Ámá tìyí “Gorìxomì wéyo píranìñf mearìñwìní.” nìrìro aiwì Gorìxonì dññf sìxí mìnìyipa yarìgfárìní. ⁷ E nero ámáyo amìpí ámá wigf dññf tñnì érowiápínìgfápi nánì nuréwapìyiróná yapf re nurìro “Xwìyífá tìyí Gorìxo rìñftrìní.” nurìro nánì “Gorìxomì seáyì e mearìñwìní.” nìrìróná Gorìxonìyá yoñnì surfímá rarìgfárìní.’ Aisaiayì soyfne nánì xixenì e nìwurìyirì rfwamìñf eanftrìní. ⁸ Soyfne ámá érowiápínìgfápi nìxídfìróná ñwí ikaxí Gorìxo rìñfpi íkí nìnemoro yarìñjo.” nurìrì ⁹ re urìñnìgìní, “Ñwí ikaxí Gorìxo rìñfpi wìalìkiro amìpí segf arfowa érowiápínìgfápi xídfìro yanìro nánì dññf obìbaxí nìmoro óf imoarìgfóyínerìní. ¹⁰ Ayf rìpi nánì seararìñnì. Enjíná xwìyífá Gorìxo rìñfpi Moseso nìrìrì rfwamìñf re eanftrìní, ‘Dìxí ápowamì tñnì inókìwamì tñnì wéyo merfìní.’ E nìrìrì nearì ámì rìpi nìrìrì eanftrìní, ‘Ámá xanomìranì, xìnáímìranì, ikayf wí umearfìyí emì pìkímópoyì.’ Moseso e nìrìrì rfwamìñf eanftrìní ¹¹ soyfne ámá wí xìnáíwamìranì, xanowamìranì, re urarfná ‘Amìpí nionì wéyo nìrìmerfná arìrá nìsìrì siapìpaxí imónìñyí nánì rìxa Gorìxomì re urfànìgìní, “Nionì nìsiapìmfárìní.” nurìrì nánì arìge joxì nìsiapìrì arìrá simfìní? Oweoì, aìpagwí nánì wí menìní.’ Parisiayfne ámá wí xanìyaúmì e urarìñagì sññwí nìwìnróná ‘O apánì yarìní.’ nìrìro ¹² o xanìyaúmì píranìñf wéyo mìmepa yarìñagì nìwìnrò aiwì o ayaúmì xe bì arìrá owinìnrì sññwí wìnarìgfámanì. ¹³ E nerfná soyfne sñwí arfowa érowiápínìgfápi nìxídfìro xwìyífá Gorìxo rìñf rìpi xórórì nero wìalìkiarìñjo. E yarìgfápa nerfná xwìyífá Gorìxoyá xwé wí enì nìwìalìkia warìñjo.” Jisaso Parisiowamì e nurìmáná ¹⁴ ámá e epfroyf egfáyo “Anwì e bípoyì.” nurìrì ayf rìxa anwì e báná o “Nìyínenì nìjfá imónìpfrì nánì píranìñf arfá nìpoyì.” nurìrì ¹⁵ ewayf xwìyífá rìpi urìñnìgìní, “Aiwá ámá nìnìrfná gwfnáreáfápi wí piaxí weaarìñfmanì. Pí pí xwioxfyo dánì peyeaarìñfpi ámáyo piaxí weaarìñftrìní.” nurìrì ¹⁶ re urìñnìgìní, “Ewayf xwìyífá nionì rfá rìpi nánì arfá ókiarì nìmónìpoyì.” nurfìsáná ¹⁷ ámá e epfroyf egfáyo e nìwárìmì nurì anfyo nìpáwìrì nìñwearì xegf wiepìsarìñowa ewayf xwìyífá xfo urfìrpi nánì yarìñf wíáná ¹⁸ o re urìñnìgìní, “Soyfne enì dññf mayoyfneranì? Xwìyífá ‘Aiwá ámá nìnìrfná gwfnáreáfápi wí xfomì piaxí weaarìñfmanì.’ searfápi soyfne sìnì mfkf nánì dññf mìmoarìñf reñjo?” nurìrì áwanf re urìñnìgìní, “Aiwá wí ámáyo piaxí eapaxí mìmónìní. ¹⁹ Pí nánìyì? Ayf aiwá gwfnáreáfáná nìwerì írìwfyo ínñf rfwfyo íkf emoarìgfá enagì nánìrìní.” nurìrì —E nurìrfná aiwá nfnì nánì “Ananì nìpaxftrìní.” rìñftrìní. ²⁰ Ámì re urìñnìgìní, “Aga pípi ámáyo piaxí weaarìñftrìní? Ayf pí pí dññf xwioxfyo dánì peyeáfpi, amìpí sipí nánì mófpi ámáyo piaxí weaarìñftrìní. ²¹ Xwioxfyo dánì dññf yaiwífápmì dánì rìpi rìpi yarìgfárìní. fwf amìpí wí nánì dññf moro fwf inìro apìxí erápenìro amìpí fwf mearo ámá pìkìxwìrfó ero oxí apìxí iyf nánì nìga uro ²² sññwí fwf wìnìro rìkìkìrfó ero yapf wìwapìyìro ayá bì mé arfkì nìga uro sipí dññf wìaiwìro xwìyífápamì ñwìrárìro mìxí kfnìro majìmajfá ikárìnrò yarìgfápi ²³ apì nìpìnì ámá dññfyo ínìmì dánì nìmorfná piaxí weaarìñftrìní.” urìñnìgìní.

Gìrikìyí apìxí wí dññf wìkwfronf nánìrìní.

²⁴ O ewayf xwìyífá mfkf apì nurìmì anf e dánì nurì anf yoí Taia tññf e nìrémorì anf wìwámì nìpáwìrì ámá e ñweáyf “Anf rìwámì o mìnñweanìní.” oyaiwìpoyìnrì nerì sá ñweañagì aiwì ámá wí omì sññwí nìwìnròmearo ²⁵ apìxí wí “Jisaso anf iwámì

ηweani.” rariηagfa arfa e niwiri i xegf xemiái imfo xixeroariηi enagi nani o tñf e nani anñi nibiri sikw tñf e waunf niwikarini mñf xwfa yo nikwrori ²⁶ — Í Judayf apiximani. Girikiyf apixirini. Pinisiayf anfo piropenisf Siriayf riniηe dñirini. Í Jisasomi “Gf miáimi imfo xixeroariηyf mxf umáinowárenapei.” arfki urayarηagf ²⁷ o i anñf midañi enagi nani “Xami gf Judayf sanñf ourápmiñi.” niyaiwiri ewayf xwiyfá re uriñinigini, “Xami niaíwfi aiwá niniro agwf ími uyini niwifnáyf ayf nanñirini. Niaíwfyfá aiwá nurápiri sfwíyo niwifná ayf nanñimani.” urána ²⁸ í “Nepa anñf midañini sfwinññf imónññi.” niyaiwiri re uriñinigini, “Ámináoxini, nepa rariñini. E neri aiwfi sfwí re yariñirini. Íkwianwfyo dani niaíwfi aiwá niniro yunf mamówárfapi mimeánf yariñirini.” urfagi ²⁹ o “Í nepa waunf nikarini dñf nikwroarini.” niyaiwiri re uriñinigini, “Jixf nanñf nifñyf nani dixf miáimi imfo xixeroariηipi rixa mxf umáinñini. Dixf anñf ui.” urfagi ³⁰ í ami xegf anfo nani nuri siñwf winñyf winñinigini. Xemiái imfo pñni niwiárimi úf enagi nani píranñf sá weñagf winñinigini.

Arfa tñni manñf tñni píronñf womi nanñf imixñf nanirini.

³¹ Jisaso ami niwiápnimearñf anñf yof Taia tñf e pñni niwiárimi nuri anñf yof Saidoni tñf e áwini e nuri xwfa yof Dekaporisiyo nurfna ipi Gaririyo niremori yarfna ³² ama wí ama arfa píronariri xwiyfá píronariri enñf womi Jisaso tñf e nani nimeami nibiro waunf rixñf re urigfawixini, “O nanñf eni nani wé seáyf e ikwiárei.” urfagfa ³³ Jisaso ama awi eánarigfe dani omi nimeami nuri egfpi nerfna Jisaso xegf wé oyá arfa ofyo wixwariri xegf wéyo reañwf nurnimána oyá aífyo ikwiáriñi nemána ³⁴ siñwf anñnamñf nanimána rfmñf niriñf xegf pñné tñni re uriñinigini, “Epata.” —Wigf pñné “Oxoai.” nurirfna “Epata.” rariñirini. E urána re enñinigini. ³⁵ Xegf arfa oxoáñri aíf sanñf wiarñipi nayf eri neri xwiyfá píranñf nira warfna ³⁶ Jisaso ami ama awi eánarigfáyo niwimearñf ηwf ikaxf nuriri re uriñinigini, “Nioni wíapi áwanñf murimepani.” urfagi aiwfi amñf amñf nemero arfki áwanñf nira nuro ³⁷ ayá nriwamóga nuro re nira ugfawixini. “Amipi o éfpiyf aga nanñni yariñirini. Arfa píronarigfáyf tñni aíf sanñf mearigfáyf tñni aí píranñf imixána arfa ero xwiyfá riyo yariñirini.” nira ugfawixini.

8

Áma 4,000 ayo aiwá wiñf nanirini.

¹ Iná rfwfyo Jisaso ama obaxf ami o tñf e efróyf niyáriro wigf aiwá rixa menagf niwiniri xegf wiepsariñowami “Eini.” nuriri ² re uriñinigini, “Áma tiyf sfa wiyáu wiyi nioni tñni re niñwearóna wigf aiwá rixa nowarigfa enagi nani wá nonarini. ³ Wí anñf aífimi dani bñgfa enagi nani nioni ayf sinñf agwf nani yarfna nurowarfnáyf ‘Siñwf xaxá niwiniri enñf sirirñwf niwiniri ná neága uprixini.’ niyaiwiri rariñini.” urfagi ⁴ xegf wiepsariñowa re urigfawixini, “Anñf mimirññf re aiwá ama tiyf xixeni niñiri nani ge bñ yanfwini?” urfagfa ⁵ o re uriñinigini, “Segf bisfkerfa araririni?” urána “Wé wfumi dññf wáu tññwáonerini.” urfagfa ⁶ o ama efróyf egfáyo “Xwfami éf niñweaxa úpoyi.” nuriri bisfkerfa nimearñf Gorixomi aiwá apñf nani yayf niwimána kwikwirimñf neri wiepsariñowami mñni wíana nurápayiro ama ayo mñni niwia nuro ⁷ wigf peyf bia enagi Jisaso apia enñf nurápiri Gorixomi yayf niwimána re uriñinigini, “Peyf rípia enñf yanñf niwia úpoyi.” urfagi xfo urñipi yarfna ⁸ ama nñni rixa niniro agwf ími uyíagf wiepsariñowa ayf aiwá niniro e tfápia nimeayiro soxf ía wé wfumi dññf wáumi aumaumñf nero magwf miarigfawixini. ⁹ Áma 4,000 aiwá api nigfawixini. Jisaso ayf aiwá ninimána enána wigf anñf e nani nurowarimi ¹⁰ ewéyo wiepsariñowa

tíni nípíxemoáñiro nimeámi ugíawixini. Ipíyo oríwámi dání aní yoí Darímanuta tíni e niwiékínimearo ayoagíawixini.

“Emimí bí neaíwapíyi.” uríagí nánirini.

¹¹ Parisi wa níwimearo ríxa símí tíni úrapí xwíyá níro omí iwamíó wíwapíyaníro nání re uríagíawixini, “Anínamí dání emimí bí neaíwapíyi.” uríagí ¹² Jisaso awa nání xegí xwioxíyo dání mání nípéniri “Ini!” nírirí re uríiniginí, “Judayí agwí ríná ñweagíayíné pí nání ‘Emimí neaíwapíyi.’ níraríño? E níraríñagí aiwí emimí soyíné nírarígíapí wí nemíméini.” nírirí ¹³ ayo píni níwiárími wiepísaríñowa tíni ewéyo nípíxemoáñiro ipíyo oríwámi dání nání ugíawixini.

Ewayí ikaxí yisí nání uríiniginí.

¹⁴ Nuróna aiwá nání díní aríá níkeamoro bískeríá ná bíni ewéyo wenípiní nimeámi waríná ¹⁵ Jisaso Parisiowa naní rayiro sípí rayiro yaríñpa wiepísaríñowa axípi yaníro neríná omí díní míkwiropa nero ríwí nímpíríxiniri ewayí xwíyá níriríná sekaxí re uríiniginí, “Soyíné píraníñí emépoi. Bískeríá yisí —Bískeríá síni síni enána yisí onímíapí tíá aiwí níminí ikwianwí neapínárirí nímiaga wíapínimearíñirini. Yisí Parisiowayá tíni Xerotoyá tíni nání wáyí nero emépoi.” uríiniginí. Uyínií yisíníñí wígí xwioxíyo ikwianwí eapíniniginiri e uraríná ¹⁶ wíwaníñowa re rínigíawixini, “None bískeríá menagí nání neararini.” rínaríñagí ¹⁷ o aríá níwirí míxí re uríiniginí, “Pí nání ‘Bískeríá mayonerini.’ rínaríño? Síni síniwí oxoaro díní moro mepa reño? Segí mání síñáníñí rimónini? ¹⁸ Síniwí tígíoyíné aiwí síniwí mívínípa ríyaríño? Aríá tígíoyíné aiwí aríá mívaríñí reño? Níni bískeríá wé wú níni kwíkwírímí neri ámá 5,000yo mání wíñá nání díní míseinarínirani? ¹⁹ Aiwá ayí níniro tíapí soxí íá xwé araríyo aumaúmí yárigíawixini?” uríagí awa “Wé wúkaú síkwí waú apimí aumaúmí yárinwaniginí.” uríagí ²⁰ o ámi re uríiniginí, “Níni bískeríá ámá 4,000yo níkwíriri wíñapí soxí íá araríyo miárigíawixini?” uríagí awa “Wé wíumi dání waúmi miárinwaniginí.” uríagí ²¹ o re uríiniginí, “Soyíné síni majíá rimóníño? ‘Aiwá menána árínone míneaiapíaxorini.’ rínaiwíaríño?” uríiniginí.

Síniwí supáriní womí naní imíxiní nánirini.

²² E nírisáná nuro aní yoí Betísaidayo níwiékínimearo nayoaro emearíná ámá wí síniwí supáriní wo Jisaso píraníñí imíxiní nání nímera níbíro wauní ríxiní re uríagíawixini, “Joxí wé seáyí e níwikwíariri naní imíxiréini?” uríagí ²³ Jisaso síniwí supáriní wéyo íá níxírímí aní Betísaida e níwárimí níri yáni e dání nírómáná oyá síniwíyo reanwí nírirí wé seáyí e níwikwíariri yaríñí re wíiniginí, “Joxí amípi wí síniwí ríwíninini?” uríagí ²⁴ o síniwí naníre re uríiniginí, “Ámá wí aní emearíñagí síniwí níwíniri aiwí íkíáníñí imóníñagí wíiniginí.” uríagí ²⁵ ámi bí wé síniwíyo seáyí e wíkwíaríná o ríxa síniwí aníñí nanárirí xegí síniwí ríxa naní éagí amípi níyoní xíxeni wíiniginí. ²⁶ Xíxeni wínáná Jisaso o xegí aní e nání nírowáriríná re uríiniginí, “Díxí aní e nání níriríná ámi Betísaida tíyo nání mupani.” uríiniginí.

Pitao “Kirisoxirini.” uríiniginí.

²⁷ Jisaso tíni xegí wiepísaríñowa tíni níwíapínimeámi nuro aní xwé yoí Sisaria Píripai tíniyó ikwíróniñpími nání níriríná awamí yaríñí níwirí re uríiniginí, “Ámá níni nání aríre raríño?” uríagí ²⁸ awa re uríagíawixini, “Wí re raríño, ‘Jono wayí níneameaia wago ámi níwíapínimearí ríá yarini?’ raríño. Ámi wí re raríño, ‘Enína Górixoyá xwíyá wíá rókiamoagí mípé anínamí peyíñí Iraiyaoyí ríníño níweapí ríá yarini?’ raríño. Ámi wí re raríño, ‘Enína Górixoyá xwíyá wíá rókiamoagí wo níwíapínimearí ríá yarini?’ raríño.” uríagí ²⁹ o síni yaríñí níwiríná re

urɪŋɪnɪgɪnɪ, “Ayɪ e nɪrɪro aɪwɪ sewanɪŋoyɪné nɪonɪ nánɪ gorɪnɪ rarɪŋoɪ?” urɪagɪ Pitao re urɪŋɪnɪgɪnɪ, “Joxɪ Kiraisoxɪ, nene yeáyɪ neayimɪxemearɪa nánɪ arɪowayá xwɪá piaxɪyo dánɪ iwiaronoxɪrɪnɪ.” urɪagɪ ³⁰ o ŋwɪ ikaxɪ re urɪŋɪnɪgɪnɪ, “Soyɪné nɪonɪ e eŋáonɪ nánɪ áwanɪɪ murɪpa époyɪ.” urɪŋɪnɪgɪnɪ.

Áwanɪɪ “Nɪonɪ nɪnɪpɪkipɪrɪfárɪnɪ.” urɪŋɪ nánɪrɪnɪ.

³¹ Xewanɪŋo nánɪ iwamɪfó nuréwapɪyɪrɪ re urɪŋɪnɪgɪnɪ, “Ámá imónɪŋáonɪ rɪnɪŋɪ xwé wɪ meámɪfárɪnɪ. Negɪ mebáowa tɪnɪ apaxɪpánɪŋɪ imónɪgɪá xwéowa tɪnɪ Gorɪxoyá ŋwɪ ikaxɪ eánɪŋɪpɪ mewegɪáwa tɪnɪ nɪonɪ rɪwɪ nɪmóáná wa nɪnɪpɪkipɪrɪfárɪnɪ. E nerɪ aɪwɪ sɪá wɪyau wɪyɪ óráná ámɪ wɪápɪnɪmeámɪfárɪnɪ.” nurɪrɪ ³² pɪné sɪŋánɪ e rɪmóagɪ Pitao Jisasomɪ nɪmeámɪ nurɪ yánɪmɪ nɪrómáná rɪxa mɪxɪ urɪmɪnɪrɪ nánɪ nerɪ “E wɪ mɪnearɪpanɪ.” urarɪná ³³ Jisaso omɪ rɪwɪ numorɪ wiepɪsarɪŋɪ wɪfamɪ sɪŋwɪ nɪwɪnɪrɪnɪ omɪ mɪxɪ nurɪrɪ re urɪŋɪnɪgɪnɪ, “Setenoxɪnɪ, pɪnɪ nɪnɪwɪárɪmɪ uɪ.” nɪrɪrɪ re urɪŋɪnɪgɪnɪ, “Pitaoxɪ amɪpɪ nánɪ Gorɪxo wimónarɪŋɪpɪ nánɪ dɪŋɪ mɪmó ámá wimónarɪŋɪpɪ nánɪ moarɪŋɪnɪ.” nurɪsáná ³⁴ ámá e epɪroyɪ egɪáyo “Eɪnɪ.” nurɪrɪ xegɪ wiepɪsarɪŋowa tɪnɪ nawɪnɪ awɪ neánɪmáná eŋáná re urɪŋɪnɪgɪnɪ, “Soyɪné woxɪ nɪonɪ yarɪŋápa emɪnɪrɪ nánɪ nɪonɪ tɪnɪ nurɪnáyɪ re erɪfárɪnɪ. Dɪxɪ simónarɪŋɪpɪ wɪ mé rɪwɪmɪnɪ nɪmamorɪ re nɪyɪawɪrɪ ‘Jisasomɪ xɪdarɪŋagɪ nánɪ ámá wa íkɪáyo nɪnɪyekwɪroárɪro nɪnɪpɪkɪróná ayɪ ananɪrɪnɪ.’ nɪyɪawɪrɪ nɪxɪdɪrɪfárɪnɪ. ³⁵ Ámá go go ‘Jisasomɪ nɪxɪdɪrɪnáyɪ ámá wa nɪpɪkipɪrɪxɪnɪ.’ nɪyɪawɪrɪ nánɪ nɪonɪ mɪnɪxɪdɪ xegɪ wará éf nɪmenɪrɪ nerɪná xewanɪŋo anɪŋɪnɪ ikeamónɪnɪfárɪnɪ. E nerɪ aɪwɪ ámá go go nɪonɪ nɪnɪxɪdɪrɪ xwɪyɪá yayɪ seinarɪŋɪpɪ nánɪ wáf emearɪŋagɪ nánɪ pɪkɪánáyɪ, o anɪŋɪnɪ mikeamónɪ nɪonɪ nɪnɪxɪdɪrɪŋɪpɪmɪ dánɪ erɪkiemeánɪnɪfárɪnɪ. ³⁶⁻³⁷ Ámá go go nɪonɪ mɪnɪxɪdɪrɪ iyɪá fá nɪgwɪ amɪpɪ emeámɪnɪrɪ nánɪnɪ néra nurɪ nɪmeáísáná xewanɪŋo anɪŋɪnɪ ikeamónáná ayɪ nanɪfánɪ? Oweoɪ! Amɪpɪ nɪnɪ xwɪá tɪyo dánɪ mɪmúropa nerɪ aɪwɪ xewanɪŋo anɪŋɪ ikeamónáná amɪpɪ apɪ tɪnɪ xegɪ wará anɪŋɪ ŋweanɪa nánɪ roayɪrónɪpaxɪmani.” nurɪrɪ ³⁸ re urɪŋɪnɪgɪnɪ, “Seyɪné nuro ámá agwɪ rɪná ŋweagɪfáyɪ Gorɪxomɪ dɪŋɪ mɪwɪkwɪró fɪwɪ néra warɪgɪfáyɪ tɪŋɪ e nemerɪná nɪonɪ nánɪ ayá seainɪrɪ pɪné nɪonɪ rarɪŋápɪ enɪ nánɪ ayá seainɪrɪ yarɪŋagɪ nánɪ ámáyo yumɪfɪ nɪwɪrɪnáyɪ, ámá imónɪŋáonɪ nɪweapɪrɪnɪ ikɪnɪŋáonɪ weapɪrɪ gɪ ápo xwɪnɪfá eaarɪŋɪpa nɪonɪ enɪ xwɪnɪfá eanɪáonɪ anɪnájɪ wa tɪnɪ weapɪrɪ nerɪ xɪo nánɪ enɪ ayá nɪnɪnɪrɪ ‘Go rɪfánɪ?’ rɪmɪfárɪnɪ.” urɪŋɪnɪgɪnɪ.

9

¹ Ámɪ re urɪŋɪnɪgɪnɪ, “Nɪonɪ nepa seararɪŋagɪ nánɪ píránɪŋɪ arɪá nɪpoyɪ. Ámá re rogɪá wɪyɪné sɪnɪ mɪpepa nerɪná eŋɪ eánɪŋɪ Gorɪxo xɪo xegɪ xwioxɪyo mɪmeámɪ nerɪ píránɪŋɪ seameŋweanɪa nánɪ imónɪŋɪpɪ imónarɪŋagɪ sɪŋwɪ wɪnɪpɪrɪfárɪnɪ.” urɪŋɪnɪgɪnɪ.

Jisaso nɪkɪnɪrɪ xegɪ bɪ imónɪŋɪ nánɪrɪnɪ.

² Rɪxa sɪá wé wɪúmɪ dánɪ wo óráná o Pitaomɪ tɪnɪ Jemisomɪ tɪnɪ Jonomɪ tɪnɪ nɪwɪrɪmeámɪ dɪwɪ xwé bɪmɪ nɪpeyɪro wɪwɪnɪ nɪŋwearɪnɪ wɪgɪ sɪŋwɪ anɪgɪe dánɪ re eŋɪnɪgɪnɪ. Jisaso wará xegɪ bɪ nɪmónɪrɪ ³ xegɪ rapɪrapɪ enɪ wɪá nókiárɪrɪ ámá wɪ wayɪ nɪrorɪnɪ apɪfá e wéf mɪropaxɪ apɪfá xaɪwɪ weárɪŋɪnɪgɪnɪ. ⁴ E yarɪná Gorɪxoyá wɪá rókiamoagɪ Iraiŋaoyɪ rɪnɪŋo tɪnɪ eŋɪná yagɪ Moseso tɪnɪ omɪ nɪwɪmearɪ o tɪnɪ xwɪyɪfá rɪnarɪnɪ ⁵⁻⁶ wiepɪsarɪŋowa wáyɪ ayɪkwɪ mɪwɪnɪfagɪ nánɪ Pitao “Píoɪ urɪmɪfɪnɪ?” nɪyɪawɪrɪ úrapɪ xwɪyɪfá nurɪrɪ Jisasomɪ re urɪŋɪnɪgɪnɪ, “None re nɪŋwearɪnɪ nanɪfánɪ. Ananɪ re ŋweapaxɪrɪnɪ. Anɪ pɪpákɪ wɪkaú wɪ, joxɪ nánɪ wɪwáyɪ, Moseso nánɪ wɪwáyɪ, Iraiŋao nánɪ wɪwáyɪ omɪraneyɪ.” nurɪmáná eŋáná ⁷ agwɪ bɪ rɪtɪ wɪáráná agwɪpɪmɪ dánɪ xwɪyɪfá bɪ re rɪnɪŋɪnɪgɪnɪ, “O gɪ íwɪ dɪŋɪ sɪxɪ yɪŋáorɪnɪ. Pí pí xwɪyɪfá searánáyɪ arɪá

wípoyi.” uráná ⁸ wen+ñj+ éfáy+ w+ñg+awix+ni. Ámá wo mepa Jisasoni iwo ñweañagi w+ñg+awix+ni.

Iraijao nán+ yar+ñj+ wig+á+ nán+r+ni.

⁹ E n+wi+n+máná d+fw+ m+ñj+yo dán+ p+ni n+wiár+mi n+weap+róná Jisaso ñw+ ikax+ re ur+ñj+ni+ni, “R+pi nan+áp+ nán+ ámáyo áwan+ mur+mepe époy+. Ámá imón+ñáon+ r+xa n+per+ xwár+páyo dán+ n+wiáp+n+meámáná enáná íná anan+ áwan+ ur+ímé+r+x+ni.” ur+agi ¹⁰ awa d+ñj+ni+ fá n+x+r+ro xw+y+á “N+per+ xwár+páyo dán+ wiáp+n+meám+ár+ni.” ur+f+pi nán+ udud+ nero “Pí nán+ r+á near+ñj+?” n+r+n+ro ¹¹ yar+ñj+ re wig+awix+ni, “Pí nán+ ñw+ ikax+ eán+ñj+pi meweg+áwa re rar+g+ár+ni, ‘Iraijao r+xa b+ñj+m+ enáná r+fw+yo ámá nene yeáy+ neayim+xemean+o ar+owayá xw+á piax+yo dán+ iwiaron+ár+ni.’ pí nán+ rar+g+ár+ni?” ur+ag+á ¹² o re ur+ñj+ni+ni, “Ay+ nepar+ni. Iraijao xám+ n+b+r+ ámá wig+ yar+g+ápi r+fw+m+ni mamoro Gor+xom+ d+ñj+ w+kw+ro ep+r+ nán+ xw+y+á nur+r+ aiw+ xw+y+á Gor+xoyá n+r+n+r+ eán+ñj+ r+pi ‘Ámá imón+ñom+ r+n+ñj+ n+wiay+ro xw+r+á wik+xep+r+ár+ni.’ xw+y+á ap+ en+ pí nán+ r+n+ni+?” nur+r+ ¹³ re ur+ñj+ni+ni, “Ñw+ ikax+ eán+ñj+pi meweg+áwa e n+r+ro aiw+ nion+ re searar+ñj+ni, ‘Iraijao r+xa b+agi aiw+ ámá r+fwam+ñj+ x+o nán+ eán+ñj+pi om+ ar+á m+w+ wig+ d+ñj+ t+ni s+pi n+wiéra ug+awix+ni.’ searar+ñj+ni.” ur+ñj+ni+ni.

Íw+ im+ó+ x+xéoar+ñj+ wom+ m+x+ umá+n+ñj+ nán+r+ni.

¹⁴ Jisaso awa t+ni ám+ xeg+ wiep+sar+ñj+ w+am+ wímean+ro nán+ n+weap+ro awa t+e ámá ep+roy+ enag+á n+wi+n+ro awa ñw+ ikax+ eán+ñj+pi meweg+á wa t+ni xw+y+á s+m+ t+ni r+nar+ñag+á n+wi+n+ro ¹⁵ r+xa añw+ e báná ámá e ep+roy+ eg+áy+ Jisaso wepar+ñag+ n+wi+n+ro s+r+ n+p+k+n+ro yay+ wian+ro nán+ añ+n+ nuro wímeááná ¹⁶ o yar+ñj+ re wiñ+ni+ni, “Awa t+ni pí nán+ xw+y+á s+m+ t+ni r+nar+ñj+?” ur+agi ¹⁷ ámá e ep+roy+ eg+áy+ wo re ur+ñj+ni+ni, “Nearéwap+yar+ñj+ox+ni, g+ íwom+ im+ó+ x+xéoar+ñag+ nán+ man+ p+rónar+ni. ¹⁸ Im+ó+ mean+ eááná meák+kw+án+ yár+r+ man+ s+fw+ kir+fw+n+r+ s+kw+ wé s+fw+ yár+r+ yárar+ñj+r+ni. Nion+ jox+ nán+ n+meáa b+á aiw+ jox+ m+ñweañagi nán+ d+x+ wiep+sar+ñj+owam+ ‘Soy+né m+x+ umá+n+owár+poy+.’ ur+agi aiw+ awa wí anan+ m+x+ umá+n+owár+pax+man+.” ur+agi ¹⁹ Jisaso r+xa an+d+ñj+ n+wiawir+ nán+ re ur+ñj+ni+ni, “Agw+ ríná ñweag+áy+né nion+ t+ni nemerane emá obax+ n+seam+úroag+ aiw+ s+n+ Gor+xom+ d+ñj+ m+w+kw+roar+g+á reñj+? Ar+re searayim+ni+?” nur+r+ “Íwom+ n+wir+meám+ b+poy+.” ur+agi ²⁰ r+xa n+wir+meám+ n+b+ro im+ó+ Jisasom+ s+ñw+ n+wi+n+r+fná re en+ni+ni. Mean+ eááná sinap+xw+n+ néra n+piéror+ xw+áyo niwieága ur+ meák+kw+á pumir+ yar+ñag+ ²¹ xanom+ Jisaso re ur+ñj+ni+ni, “Sa arar+ en+r+ni+?” ur+agi re ur+ñj+ni+ni, “S+n+ on+miáo dán+ e néra uñ+r+ni. ²² Im+ó+ íwom+ íníná xw+r+á oik+xém+n+r+ re yar+ñj+r+ni. N+xer+ r+áyo ikeá+r+r+ n+xer+ ini+g+yo mamówár+r+ yar+ñj+r+ni.” nur+r+ “Jisaso en+ yopa meg+n+r+fen+ñj+?” n+yaiwir+ re ur+ñj+ni+ni, “Jox+ ‘Anan+ nan+ im+x+paxon+r+ni.’ n+yaiwin+r+fnáy+ wá n+yeaom+x+r+ ar+r+ yeai+.” ur+agi ²³ Jisaso re ur+ñj+ni+ni, “Jox+ ‘O nan+ mim+x+paxon+r+ni.’ n+n+iawir+ r+n+rar+ñj+ni+? J+wan+ñj+ni+ Gor+xom+ d+ñj+ w+kw+ro. Ámá g+y+ Gor+xom+ d+ñj+ ikw+r+ófáy+ am+pi a+ anan+ ar+r+ win+ñj+.” ur+agi ²⁴ íwom+ xano apax+ mé re ur+ñj+ni+ni, “Gor+xom+ d+ñj+ w+kw+róm+n+r+ yar+ñag+ nán+ aga píran+ñj+ w+kw+róm+ nim+x+.” ur+agi ²⁵ Jisaso ámá obax+ o t+ñj+ e nán+ m+r+ b+miar+ñag+á n+wi+n+r+ im+ó+ íwom+ x+xéoar+ñj+om+ m+x+ numá+n+owár+r+ re ur+ñj+ni+ni, “Man+ p+roár+r+ ar+á p+roár+r+ enox+ íwom+ p+ni n+wiár+mi nur+ ám+ b+ t+ni r+fw+m+ni n+r+ro m+x+xéropan+.” uráná ²⁶ im+ó+ mak+r+fw+ n+mor+ mean+ near+ íwo sinap+xw+n+ n+yár+r+ wenáná om+ p+ni n+wiár+mi uñ+ni+ni. P+ni n+wiár+mi úáná íwo r+xa n+per+n+ñj+ wenag+ n+wi+n+ro ámá obax+ “R+xa n+per+ r+á wenj+?” rar+ñag+á aiw+ ²⁷ Jisaso xeg+ wéyo fá n+max+r+máná m+eyoááná o wiáp+n+mean+ni+ni. ²⁸ N+wiáp+n+meámáná enáná Jisaso nur+ añ+yo

nipáwiri ñweañána xegí wiep̄sar̄iñowa wiḡipi ín̄im̄i yar̄iñf̄ re wiḡawix̄ini, “Pí nán̄i im̄fó íwom̄i xixéróm̄i m̄ix̄f̄ umá̄inowár̄ipax̄f̄ mimón̄ipa éwaniḡini?” ur̄faḡfa ²⁹ o re ur̄iñ̄iniḡini, “Soȳné seḡf̄ d̄iñf̄ t̄ñi im̄fó t̄ñiñf̄ imón̄iñf̄ȳf̄ m̄ix̄f̄ umá̄inowár̄ipax̄f̄ men̄ini. Gor̄ixom̄i d̄iñf̄ w̄ikw̄íro ro yar̄iñf̄ wiro nerónáȳf̄, anani oyá d̄iñf̄ t̄ñi m̄ix̄f̄ umá̄inowár̄ipax̄f̄ imón̄ip̄tráōi.” ur̄iñ̄iniḡini.

Ámi yum̄f̄i “N̄in̄ip̄kip̄r̄f̄ár̄ini.” ur̄iñ̄f̄ nán̄ir̄ini.

³⁰ Awa añf̄ ayo p̄ñi n̄iwíar̄im̄i Gariri p̄ropen̄is̄f̄yo áw̄in̄im̄i nur̄fná Jisaso “Ámá nion̄i pwar̄iñaḡf̄ nán̄i n̄ijf̄á mimón̄ipa oépoiȳf̄.” yaiwiñ̄iniḡini. Ayf̄ rip̄f̄ nán̄i e yaiwiñ̄iniḡini.

³¹ Wiep̄sar̄iñowam̄ini nuréwap̄iyiri re uraȳiñ̄iniḡini, “Ámá imón̄iñáon̄i nán̄i miȳf̄ uráná n̄in̄ip̄kip̄r̄f̄ár̄ini. N̄ip̄ikííá aí sf̄á w̄iyaú w̄iyi óráná xwár̄ipáyo n̄iwémáná ámi n̄iwíap̄ñ̄imeám̄f̄ár̄ini.” urayar̄iñaḡf̄ aiwi ³² awa s̄ini n̄ip̄ikw̄in̄i n̄ijf̄á mimón̄ipa nero aí mas̄is̄f̄á n̄iwiro nán̄i yar̄iñf̄ b̄i m̄iwiḡawix̄ini.

“Go gone seáyi e imón̄an̄f̄wár̄f̄ani?” r̄in̄iḡf̄á nán̄ir̄ini.

³³ Awa añf̄ yoí Kapaneam̄i n̄irémoro añf̄yo nipáwiro niñweañfná Jisaso wiep̄sar̄iñowam̄i yar̄iñf̄ re wiñ̄iniḡini, “Óf̄ e n̄ib̄iranéná pí xw̄iyf̄á n̄ir̄iga b̄f̄awix̄ini?” ur̄faḡf̄ aiwi ³⁴ awa “Neḡf̄ wox̄i goxi áminá nimón̄ir̄i neameñweañána w̄f̄one s̄iman̄w̄iyón̄iñf̄ ín̄im̄i yeáyf̄ rur̄fnan̄f̄wár̄ini?” n̄ir̄iga b̄f̄á enaḡf̄ nán̄i ayá nero xw̄iyf̄á b̄i mur̄f̄ kikiíá yar̄iñaḡfa ³⁵ o éf̄ niñweámáná wiep̄sar̄iñf̄ wé wúkaú s̄ikw̄f̄ waú awam̄i “Soȳné awí neán̄iro re ñwénap̄poȳf̄.” nur̄ir̄i re ur̄iñ̄iniḡini, “Ámá ‘Nion̄i s̄iman̄w̄iyón̄iñf̄ onur̄fnaȳipoȳf̄.’ niyaiwir̄iño re éw̄in̄iḡini. Ámá niyon̄i x̄ináin̄iñf̄ nimón̄ir̄i ar̄ir̄á w̄iw̄in̄iḡini.” nur̄ir̄i ³⁶ niaíw̄f̄ miá b̄i n̄imeari áw̄ini e éf̄ nurár̄imáná wé n̄imak̄f̄k̄iyiri ámi re ur̄iñ̄iniḡini, ³⁷ “Ámá wo nion̄i n̄ix̄f̄dir̄fnáyf̄ niaíw̄f̄ rip̄ñ̄iñf̄ imón̄iñf̄yo peayf̄ m̄iwianf̄ wéyo n̄imer̄fnáyf̄ apim̄ini wéyo m̄imeariñ̄ini. Nion̄i wéyo n̄imer̄f̄ ḡf̄ ápo, nirowár̄enap̄iñom̄i en̄i wéyo umer̄f̄ yar̄ini.” ur̄iñ̄iniḡini.

“Ayf̄ t̄f̄ám̄ini m̄ikum̄ix̄in̄iḡf̄áyf̄ none t̄f̄ám̄ini imón̄ini.” ur̄iñ̄f̄ nán̄ir̄ini.

³⁸ Jono re ur̄iñ̄iniḡini, “Neaiep̄sar̄iñox̄ini, none ámá wo yoí jox̄iyá n̄ir̄ir̄i im̄fó m̄ix̄f̄ umá̄inowár̄ar̄iñaḡf̄ n̄iw̄in̄irane o none t̄ñi naw̄ini memear̄iñaḡf̄ nán̄i xe oen̄ir̄i s̄iñw̄f̄ w̄inaniñ̄i en̄wám̄ani.” ur̄faḡf̄ ³⁹ Jisaso re ur̄iñ̄iniḡini, “Ap̄f̄ e im̄ixáná p̄r̄f̄ m̄iwiaíkipan̄i. Ámá go go yoí nion̄iyá n̄ir̄ir̄i em̄im̄f̄ nemi nur̄f̄ aññ̄i ikayf̄w̄f̄ n̄imeariñ̄ipax̄f̄ imón̄in̄imen̄iñoi. ⁴⁰ Ámá ayf̄ t̄f̄ám̄ini m̄ikum̄ix̄in̄ipa ner̄fnáyf̄ ayf̄ none t̄ñi imón̄ini. Ayin̄ani e éf̄áyo b̄i p̄r̄f̄ m̄iwiaíkipan̄i. ⁴¹ Ámá go go soȳné Kiraison̄i n̄ix̄f̄diro wáf̄ ur̄imero yar̄iñaḡfa nán̄i ar̄ir̄á n̄iseair̄i iniñ̄iḡf̄ b̄i aí niwir̄i n̄iseaiap̄r̄fnáyf̄, Gor̄ixo e éo nán̄i wí d̄iñf̄ ar̄f̄á mikeamó om̄i xixen̄i ar̄ir̄á win̄f̄ár̄ini.

Íw̄f̄ oépoyn̄ir̄i w̄iwap̄iyar̄iḡf̄áyf̄ nán̄ir̄ini.

⁴² “E ner̄f̄ aiwi ámá go go niaíw̄f̄ r̄ipiam̄i nion̄i d̄iñf̄ n̄ikw̄íroan̄iro yar̄iḡf̄ápiam̄i p̄r̄f̄ wiaíkim̄in̄ir̄i ner̄f̄ íw̄f̄ oépoyn̄ir̄i w̄iwap̄iyar̄fná Gor̄ixo ‘O xw̄iyf̄á mayor̄ini.’ m̄ir̄f̄ r̄ixa n̄ipémáná en̄áná r̄ñiñf̄ xwé win̄f̄ár̄ini. S̄ini niaíw̄f̄piam̄i íw̄f̄ nán̄i m̄iwiepiñ̄ipa en̄áná ámá wa om̄i f̄á n̄ixero s̄ñá xwé wo s̄iñw̄f̄ t̄ñi gw̄f̄ n̄jár̄iro raw̄irawáyo n̄imamówár̄ir̄fnáyf̄, sip̄í enaḡf̄ aiwi r̄ñiñf̄ Gor̄ixo wim̄in̄ir̄i en̄f̄p̄ñ̄iñf̄ imón̄iñ̄ip̄man̄i. ⁴³⁻⁴⁴ Íw̄f̄ nán̄i wé feap̄á n̄isin̄ir̄fnáyf̄ n̄iwákwin̄ir̄i em̄i mor̄f̄ini. E nin̄ir̄fná r̄ñiñf̄ xwé n̄isin̄ir̄i aiwi wé ras̄f̄á en̄f̄ t̄ñi op̄er̄ir̄i aí aññ̄nam̄i nán̄i n̄ipeyir̄fnáyf̄ ayf̄ anan̄ir̄ini. Wé núkaúni feap̄á ner̄f̄ íw̄f̄ meáú s̄ini ú t̄ñi ner̄fná r̄f̄á an̄iñf̄ wear̄iñ̄f̄yóm̄ini nur̄f̄ r̄f̄á n̄ir̄in̄ir̄fnáyf̄ ayf̄ nan̄f̄man̄i. ⁴⁵⁻⁴⁶ ‘S̄ikw̄f̄ rú t̄ñi íw̄f̄ nán̄i añf̄ oemem̄ini.’ yaiwíú s̄ikw̄f̄ ú m̄iñf̄ n̄iwákwin̄ir̄i em̄i mor̄f̄ini. E nin̄ir̄fná r̄ñiñf̄ xwé n̄isin̄ir̄i aiwi s̄ikw̄f̄ ras̄f̄á en̄f̄ t̄ñi op̄er̄ir̄i aí aññ̄nam̄i nán̄i n̄ipeyir̄fnáyf̄ ayf̄ anan̄ir̄ini. S̄ikw̄f̄ ‘Íw̄f̄ nán̄i oum̄ini.’ yaiwiar̄iñ̄i t̄ñi en̄áná n̄iper̄fná Gor̄ixo r̄f̄á an̄iñf̄ wear̄iñ̄f̄yo n̄isikeaár̄ir̄fnáyf̄

ayí nanjmani. ⁴⁷ Siḡwí wínnyi tñi fwi nání nímorínáyí siḡwí ayi niyori emi moríini. E niniríná ríniní xwé nisiniri aiwi siḡwí ná wiyini nanimi opéiri aí anjnamí nání niḡeyirínáyí ayí ananirini. Siḡwí fwi nání mófyi tñi néisáná niḡeríná Gorixo ríá aniní weariníyo nisikeaárirínáyí ayí nanjmani. ⁴⁸ Ríá aniní wearinje xweamí mipe aniní nisiri ríá eni aniní riniri yarinerini.

⁴⁹ “Saxí aiwáyo moarigápa Gorixo ríá eni áamá nini nanj oimónfopyiniri saxinini e moníarini. ⁵⁰ Saxí aiwá awíí imixariní enagi nání nanjirini. E nerí aí xegí awíí yariniḡpí anipá nerí aiwániní imónináná arige nerí ámi awíí eniní? Soyíne saxinini nimóniro saxí aiwáyo awíí imixarinípa áamá niyoní píraniní e niwirínáyí, sewaninoyíne mímeyoánipa nero píraniní níkumixiniro nera úfirxiní.” uriniginí.

10

Apixí emi moarigá nánirini.

¹ Jisaso niwiápnimeari e pñi niwiárimí nuri Judia piropenisíyo nímúrori iniḡí Jodani rapáyo jiariwámi dání waríná oxí apixí epíroyí nero o tñí e awí eánáná xegí yariniḡpa ámi uréwapiyaríná ² Parisi wa niwímearo omi iwamíto niwíwapiyiro re urigáawixini, “Wa negí ḡwí ikaxí eáninípi fá niro re rarigáariní, ‘Xegí oxo apiximi anani emi mopaxirini.’ rarigáariní. Wa ‘Emi mopaxímani.’ rarigáariní. Joxiyá dñí arige simónariní? ‘Anani emi mopaxirini.’ risimónariní? ‘ḡwíariní.’ risimónariní?” urigá ³ re uriniginí, “Moseso eniná segí seárfawéyo ḡwí ikaxí nuriríná píoi uriniginí?” urigá ⁴ re urigáawixini, “Moseso áamá apixí emi moanro nání anani payí re rininiḡpí ‘Nioni ími aniní emi móariní.’ rininiḡpí nearo owiowárfopyiniri siḡwí neanagíriní.” urigá aiwi ⁵ Jisaso re uriniginí, “Soyíne segí dñí tñi níxídiro aríki segí apixí emi moanro yariniḡgá nání Moseso ḡwí ikaxí apí niri eanirini. ⁶ E nerí aiwi xwiýá rípi niri ríwaminí eanirini, ‘Gorixo eniná xwá imixiri anina imixiri neríná oxí imixiri apixí imixiri enirini. ⁷⁻⁸ Ayináni oxo xaniyaúmi pñi niwiárimáná xegí apixí tñi níkumixiniríná ná ayí ná bininini imónipisíriní.’ E niri eániní enagi nání xixegíni imónarigímaní. Ná ayí ná bininini nimóniri emearigíriní. ⁹ Ayaú nimeánimi nemeríná Gorixo ḡwirariní enagi nání pñi niwiárimimi mupa oépiyi.” nuri nuri ¹⁰ aníyo niḡawiri ḡweanáná wieḡsariniowa ámi o meánigá nání urípi nání yarini wíaná ¹¹ o re uriniginí, “Áamá go go xegí apixí emi nímori wí nimearínáyí, xámi meanimi sípi wikáariní. ¹² Apixí gí gí eni xegí xiagwomi pñi niwiárimimi nuri womi nimeánirínáyí, xámi meáninomi sípi wikáariní.” uriniginí.

Niaíwí onimiápiami wé ikwikwiárimí ení nánirini.

¹³⁻¹⁴ Áamá wí Jisaso wigí niaíwí oimónfopyiniri wé wikwiáriní nimeámi báná wieḡsariniowa míxí urarinigá Jisaso awa pírf urakianro yariniḡgá niwiniḡ wíki dñí niwiiwiri re uriniginí, “Soyíne pírf murakipani. Gorixo xwioxíyo nimeámí nerí píraniní seameḡweani siḡnani nimóniríná o áamá niaíwí tíyí yapí nioni dñí níkwírófáyo meḡweaní enagi nání soyíne pírf murakipani. Nioni tfe nání xe obípoyi. ¹⁵ Nioni nepa seararinini. Áamá gíyí gíyí niaíwípa xaniyaúmi dñí ikwíroro simaḡwíyóniní yeáyí uríniro yarigápaniní Gorixomi e mepa nerínáyí, o xwioxíyo nimeámí nerí píraniní seameḡweaníapimi wí páwipírfámani.” nurimáná ¹⁶ niaíwípa wími nimeari sáyo niḡwirárimáná wé seáyi e wikwiáriní “Gí ápo píraniní oumeni.” riri niwía uniginí.

Áamá amipi mímúroniní wo nánirini.

¹⁷ Jisaso niwiápnimeámi aní wíyo uminiri yaríná áamá wo o tñí e nání mírí nibiri símimaniní dání xómíni niyíkwiri yarini re winiginí, “Nearéwapiyariní naḡoxini, arige neríná nioni dñí niyiminí tñáoni imónimáriní?” urigá ¹⁸ o

“Jisaso Gorixorfaní?” oyaiwiniri re uriniginini, “Joxi pí nani ‘Nearéwapiyarinjoxiní niniiririna ‘Nanoxiní niriini? Ámá wí nanímaní. Sa Gorixo nanorini. ¹⁹ Joxi njwí ikaxí eániñipi nani rixa nijá imóninini. ‘Níwiápinimeari ámá wí mipikipa erini. Ámá wí tñi íwí minipa erini. íwí mīmeapa erini. Yapí muripa erini. Yapí nurepisiri íwí murápipa erini. Inókimi tñi ápomí tñi wéyo merini.’ E rininipi joxí rixa nijá imóninini.” uríagi ²⁰ o re uriniginini, “Nearéwapiyarinjoxiní, apí nipiñi siní ononí imóniniae dani píri mīwiaíki píraniní nixída bináriní.” uríagi ²¹ Jisaso sinjwí agwí niwiniri wá niwianiri nani re uriniginini, “Nipiñi nixídiri aiwi ámi bi sinirini. Joxi nurí dixí iyá ía tñi xwíá tñi amipi dixíyí nigwí nani bí nerí nigwí meáyí ámá aiwá nani ikeamóniro aikí nani ikeamóniro egíayo mīnī wírinxini. E nemoxi nibiri ninixídimernáyí, ríwéná nípémáná anínamí nani nīpeyirina amipi joxiyá aga xwé nidéroníariní.” uríagi aiwi ²² o amipi wí mīmúroninjo enagi nani dñí sípi niwiri e mepaxí wimóníagi nani símīmaní kipiñí niyimí uniginini.

²³ Símmīmaní kipiñí niyimí úagi Jisaso xegí wiepisarinjowami sinjwí niwinimeri re uriniginini, “Amipi xwé tígíayí anani Gorixomi dñí niwíkwíroro o xwioxíyo mīmeámí nerí umeñweante páwipaxímani.” nuriri ²⁴ awa xíto rípi nani ududí yarinjagía niwiniri ámi re uriniginini, “Niaíwoyíne, ámá wí aniní miní yaníro nero aiwí anani Gorixomí dñí niwíkwíroro o xwioxíyo mīmeámí nerí umeñweante páwipaxímani. ²⁵ ‘Kamerí ení rapírapí gwí kiwearigía óyimi anani páwipaxíriní.’ riyaiwiarinjo? Ámá amipi xwé tígíayí kamerí ení óyimi mipáwipa épininí Gorixo seameñweante nani anani páwipaxímani.” uríagi ²⁶ awa ududí nikáriníro re uríagíawixini, “E imónináná ámá gíyo Gorixo yeáyí uyimíxemeaníariní?” uríagía ²⁷ Jisaso sinjwí agwí niwinimáná re uriniginini, “Ámá wí mepa epaxí nimónimáná aiwí Gorixoyá dñí tñi ananirini. Amipi Gorixo mepa epaxí wí mimóninagi nani oyá dñí tñi epaxíriní.” uráná ²⁸ Pitao re uriniginini, “Aí, none negí amipi rixa pñi niwiárimí joxi rixídimearinwini.” uríagi ²⁹⁻³⁰ Jisaso re uriniginini, “Nepa seararinini. Ámá gíyí gíyí nioní dñí níníkwíroro xwíyá nioní nani yayí seainarinipi wá urímero ení éyáyí xexírímeáyorani, xináíwamirani, xegí niaíwíyorani, xegí aníraní, xegí aiwá omíñraní, pñi niwiárimí nixídirínáyí, siní mipé xwíayo ninwearina xexírímeá imóníayí xináíwa imóníayí xegí niaíwí imóníayí xináíwa imóníayí xegí niaíwí imóníayí xegí aní imóníayí xegí aiwá omíñí imóníayí wiwaniníyí pñi wiáráyo seáyí émi múroníníariní. E nerí aí nioní nixídarinjagía xeaniní ení niwímeaníariní. Ayí ení aní ríwéná imóníníayo dñí niyimíní tígíayí nimóníro ñweapíriní. ³¹ E nerí aiwí ámá ‘Xwéonirini.’ niri xami xami imónarígíayí niperina suríma yáripíriní. Agwí rina suríma ñweagíayí niperina xaminíyo múropíriní.” uriniginini.

Ámi yumí “Ninikipíriní.” uriní nani rini.

³² Awa óyio nuro aní yoí Jerusaremí nani niyirina wiepisarinjowa Jisaso aríki aní apimi nani niyiri xami umearinjagi niwiníro ududí niníro ámá Jisasomí xídarígíayí wí ení ayá síwí uoarínjagi o ámi xegí wiepisariní wé wúkaú síkwí waú awami ná dáminí e nímíaurí ámi xíomí wa wipírápi nani áwaní nuriri ³³ re uriniginini, “None Jerusaremí nani niyirane rémóaná ámá imóniníoni re níkeaáripíriní. Ámá wo nioní nani miyí uráná apaxípaniní imónigía xwéowa tñi njwí ikaxí eániñipi mewegíawa tñi nioní xwíríxí nínímero xwíyá nínímeáiro ‘Sa joxinirini.’ niníro nipíkímoaníro wauyowami mīnī niwipíriní. ³⁴ Mīnī niwíáná awa riperíri niro reanjwí níro iwaní nearo ninífasaná nipíkíriní. Nínípiro aiwí síá wíyau wíyi óráná ámi wiápinimeámíariní.” uriniginini.

Jono tñi Jemiso tñi yariní wigípi nani rini.

³⁵ Sebediomí xewaxowau Jemiso tñni xogwáo Jono tñni anjwí e nuri Jisasomí re urígfisixini, “Nearéwapíyarínoxini, yawawi pí pí nání yaríñfí síwíyí joxí ananí nīyeairfárfaní?” uríagfí ³⁶ o re uríñnigini, “Nioní pí eaimí nīraríñí?” uríagfí ³⁷ awau yawawi ení áminá imóníwinigini wíepísaríñfí wífa yawawi símanjwíyóníñfí yeáyí yeauríñfírxini re urígfisixini, “Joxí idána ámináoxí nimóníri menjweañána áamá nīnī símanjwíyóníñfí yeáyí rurínaná yawawi joxíyá wéyo mīnī mīnī onjweápiyini síñwí yeaniríréraní?” uríagfí aiwí ³⁸ Jisaso re uríñnigini, “Awagwí yaríñfí niarígfípi nání nījía mimónipa neri nání yaríñfí niaríñí.” nuríri ewayí xwíyía áamá wa xíomí píkipírfá enagí nání áwaní nurírná yaríñfí re winíñnigini, “Awagwí iniígfí síxí nioní nīmáfáwá ananí nīpaxí imónípísíraní? Iniígfí waxíyo nioní xémáfí awagwí ení ananí xepaxí imónípísíraní?” yaríñfí wíaná ³⁹ awau re urígfisixini, “Ananírní. Yawawi nepaxírní.” uríagfí o re uríñnigini, “Iniígfí nioní nīmáfáwá awagwí ení nīpísírní. Iniígfí waxí nioní xémáfí awagwí ení xepísírní. ⁴⁰ E neri aiwí ‘Woxí rími dání ñweat. Woxí rími dání ñweat.’ wí earípaxonímaní. Goríxo xewaníño earípaxírní. Xíto wimónaríñfí goxí goxí ‘Jisasomí mīnī mīnī ñweápiyí.’ earípaxírní.” urarírná ⁴¹ wíepísaríñfí wé wúkaú wífa Jemiso tñni xogwáo Jono tñni e uraríñagfí arfá nīwiro wíkfí dñfí nīwíaiwiro yarírná ⁴² Jisaso “Nioní tññfí anjwí re bípoyí.” nuríri re uríñnigini, “Émáyyá áminá menjweagfáwa seáyí e nimóníro wígfí ámayo ayá mīrímíxí peayí wíanarígfární. ⁴³ E neri aiwí awa yarígfápa axípi mimónípaní. Go go segí ráróníñfí nimónírnáyí wíoyínéyá omíñfí seaíaríño nimóníri arírá seaíwiníñfí. ⁴⁴ Go go xámí xíráóníñfí imóníoxí xínáíníñfí nimóníri áamá nīyoní saní urápíméírxini. ⁴⁵ Nioní ení áamá imóníñáoní aí áamá saní nīrápírfí nání weapíñáonímaní. Áamá nīnī nání nupeirí gwíñíñfí roayíróimígnírní weapíñárírní.” uríñnigini.

Síñwí supáríñfí Batimiasomí naní imíxíñfí nánírní.

⁴⁶ Jisaso wíepísaríñowa tñni nawíní síní Jerusaremí nání nīyiro aní áwíní e bimí xegí yoí Jeriko nīrémoro ríxa aní apimí wíarfí múroaníro yarírná áamá síñwí supáríñfí wo —O omíñfí mepaxo enagí nání ófí manípá tñni nīñweámáná nīgíwí nání tñni aiwá nání tñni ríxíñfí uraríñorírní. Xano xegí yoí Timiasorírní. Xíto xegí yoí Batimiasorírní. O ófí manípá tñni nīñwearírná arfá wíyíyí re winíñnigini. ⁴⁷ “Nasareti dání Jisaso daiwo pwarírní.” raríñagfá arfá e nīwirí rfáiwá ení tñni re rayíñnigini, “Jisasoxí, ráríawé mīxí ináyí Depitoyáoxini, wá nīwíaneí.” uraríñagfí ⁴⁸ áamá wí mīxí rfá tññfí nuríro “Ríxa píní wíareí.” uríagfá aiwí arfíkfí wíní ení tñni rfáiwá re rayíñnigini, “Ráríawé mīxí ináyí Depitoyáoxini, wá nīwíaneí.” urayaríñagfí ⁴⁹ Jisaso xegí pwaríñe nīrómáná re ríñnigini, “Omí rfáiwá urípoyí.” uríagfí ayí omí rfáiwá nuríro re urígfíawixini, “O wíarfí nīmúroarírní ayá síwí mīrítropaní. Joxí nání rfáiwá rírarírní. Ríxa Wíápfíñímeat.” uráná ⁵⁰ iyíá nīpánírní ñweañfí nīpírírní emí nīmómí nīwíápfíñímeamí nurí Jisasomí wímeááná ⁵¹ o re uríñnigini, “Nioní pí simí nání nīraríñí?” uríagfí síñwí supáríño re uríñnigini, “Nearéwapíyarínoxini, nioní ríxa síñwí oanímírní ríraríñí.” uríagfí ⁵² o re uríñnigini, “Joxí dñfí nīnīkwírorí nání díxí síñwí ríxa naní anírní. Díxí aní uí.” uráná re eníñnigini. Ámí ríxa síñwí noxoarí nanírná ófí e dání Jisasomí ríwíyo númí uníñnigini.

11

Jerusaremíyo nīrémorírná mīxí ináyí rémoarígfápa rémoní nánírní.

¹⁻² Jerusaremí tññfí anjwí e nīrémorírná aní onímíá biaú xegí yoí rípiáúrini. Betípasi tñni Betani tñni apiaúrini. Aní apiaúyí dñwí xegí yoí Oripipá tññfí e nīrémoro Jisaso xegí wíepísaríñfíyí waúmí re urowaríñnigini, “Awagwí aní dayo ikwíróñíñfípimí nání nuri ríxa nīrémori dogí sípíkfí wo áamá wí síní seáyí e éfí mīñwearígfíto gwí yuráríñagfí

sijwí nîwînrîfná níkweari nîmeámi bîpiyi. ³ Ámá wí ‘Pí nánî íkweaarîñi?’ yarîñj e eaiánáyí, re urîpiyi, ‘Yegí Ámînáo dogí romî seáyî e nîxenwearî unî nánî íkweaarîñwiî. Rîxa nîxenwearî nîmeámi numáná ámi re wîrénapîñoi.’ urîpiyi.” uowáraná ⁴ awaú nuri ámá wíyoyá anj íwí e dogí sipíkí wo gwí nîyurárînimáná óf e ronagî nîwînrî íkweaarîfná ⁵ ámá wí dae rogíyí yarîñj re wigíawixîni, “Awagwí pí nánî dogí o íkweaarîñi?” urîagí ⁶ awaú Jisaso “Re urîpiyi.” urîpî axîpî uráná ayí xe oíkweápiyînrî sijwí wîñagí ⁷ awaú dogí sipíkî Jisaso tîñj e nîméra nîbîri nîwármáná Jisaso seáyî e éf xenweani nánî wigí iyá seáyî e ikwiáraná o seáyî e nîxenwearî nîmeámi warífná ⁸ ámá obaxí wí enjíná mîxí ináyowami yayí wianîro nánî wigí iyá nîpîrayiro óf e íkwianwí neapára waríagí axîpî wigí iyá óf e íkwianwí neapára warífná wí ófá tîñj e írîmîñj nánîñj íkwianwí nîdoro óf e íkwianwí neapára warífná ⁹ Jisaso áwîni e enjíná xámi waríagíyí tîni ríwíyo waríagíyí tîni ríaiwá re nîra ugíawixîni, “Gorîxomî seáyî e oumeaneyî. Ámá Ámîná Gorîxo uowárenapíagi barîñj ro oyá dîñj tîni seáyî e imónîwîñgîni. ¹⁰ Aríowa mîxí ináyí Depitoyá xwioxíyo ñweaagíapa xwioxí nene ñweaníwá nánî nimóga barîñjîpî Gorîxoyá dîñj tîni seáyî e imónîwîñgîni. Anjnamî seáyî e imónîñomî seáyî e oumeaneyî.” nîra ugíawixîni.

Íkíá pikí wînamî ramîxîñj nánîrîni.

¹¹ Rîxa Jerusaremî nîrémoro Jisaso anj rîdiyowá yaríagíwámi nîpáwîrî wáí íkwîrónîñj e dánî wenîñj ami ami nemerî rîxa sía órarîñagî nîwînrî xegí wiepîsarîñj wé wúkaú síkwí waú tîni nawîni anj yoí Betani nánî nuro sá wegíá ¹² wíapî tîni nîwiápînrîmeámi Betani pîni nîwiármî nurífná Jisaso agwí wíagi ¹³ wenîñj éfyí wîñîñîgîni. Íkíá yoí pikíyî rîñîñj wîna, íwí inîñîna jîami jîina ronagî nîwînrî sogwí nánî pía emînrî anjwî e nuri wenîñj éfyí wîñîñîgîni. Ná mîwé íwîni inarîñagî nîwînrî xegí ná wearîñíná sîni mimónîñagî nánî ná mîwenagî nîwînrî ¹⁴ wiepîsarîñowa aríá egíe dánî íkíánami re urîñîñîgîni, “Íkíá rînaxîni, ámá wí sogwí mîdanîpa epírfá nánî ná mîwepa sa anîñj re éirîxîni.” urarífná wiepîsarîñowa aríá wigíawixîni.

Anj rîdiyowá yaríagíwámi dánî mîxí uowárapîñj nánîrîni.

¹⁵ Jerusaremî nîrémoro anj rîdiyowá yaríagíwámi nîpáwîro Jisaso re enîñîgîni. Ámá anj iwámi inîmi bî inaríagíayo mîxídamí wíowárrî ámá nîgwí senís ninayiro taríagíyá íkwianwí mîmîwiárî erî ámá inj xawíowí rîdiyowá nánî bî inaríagíyí íkwianwí éf ñweaaríagíapî mîmîwiárî erî ¹⁶ ámá sanj amípî xwanwí níkwónîmî anj iwámi áwînrî anjwî e imónîñe xemoaríagíayo pírî wíakímî wirî enîñîgîni. ¹⁷ E nemáná iwamíó nuréwapîyirífná mîñj nîrorî re urîñîñîgîni, “Re mîrînrîpa renî, ‘Anj Gorîxonîyáiwá nánî re rîpíríárîni, “Ámá gwí wirí wirí nîni Gorîxomî xwíyá urîpíríá nánî oyá anjwárrîni.” rîpíríárîni.’ mîrînrîpa renî? E nîrînrî aiwî soyíné íwí meaaríagíyí yaríagíapa axîpîñîñj nero nánî anj ríwá íwí meaaríagíyí anjîñj imónîni.” urîñîñîgîni.

¹⁸ Apaxípánîñj imónîgíá xwéowa tîni ñwí ikaxí eánîñjîpî mewegíawa tîni ámá wí “Jisaso e neararîni. E neararîni.” rarîñagíá aríá nîwîro ámáyí o xwíyá uréwapîyarîñyí nánî rîxa dîñj nîpíkînrî nîni Jisasomîni xídpírîxînrî wáyí nero inîmi omî píkianîro nánî mekaxí nîméra ugíawixîni. ¹⁹ Sía ayí ayo sía órarífná o wiepîsarîñowa tîni Jerusaremî pîni nîwiármî nuro anj wíyo sá weagíárîni.

Píkîna yîweárîñagî wîñgíá nánîrîni.

²⁰ Jisaso wiepîsarîñowa tîni sá wegíá wíapî tîni nîwiápînrîmeáro Jerusaremî nánî nurífná wenîñj éfáyí wîñgíawixîni. Íkíá pikína míkí aí tîni rîxa yeáyí yáríagi nîwînrî ²¹ Pitao Jisaso agíá éfîpî nánî dîñj wîñagí mîñj sîñá neánîrî re urîñîñîgîni,

“Ai, nearéwap+yari+ηoxini, iká pikína joxi agíná ramixáríína ríxa yíweánárini.” uríagi ²² o “Emímí nioni éapa awa eni epaxírini.” niyaiwiri nání re urí+ηini+gini, “Soyíné eni Gorixomi dñí níwíkwíróa úpoyi. ²³ Nioni nepa searari+ηini. Ámá gíyí gíyí ‘Díwí rípa níja rawirawáyo opiéroni.’ rírí dñí ná bini mori xó ríípi ‘Xixeni imónini+ηoi.’ yaiwiri nerínáyí, Gorixoyá dñí tñi xixeni eni+ηoi. ²⁴ Ayínáni soyíné woxi woxi Gorixomi yari+ηí níwiríná ‘Nioni re emárini.’ uríro omi dñí wíkwíróro ‘Gorixoyá dñí tñi xixeni imónini+árini.’ yaiwiro nerínáyí, oyá dñí tñi xixeni imónini+árini. ²⁵ Soyíné woxi woxi éí níro Gorixomi yari+ηí níwirínáyí, ámá wí sípí seaikáríáyí wíktí míwónipa nero yokwarímí wíírixini. E nerínáyí, segí ápo anínamí ηweaño sípí soyíné wimíxápi nání eni yokwarímí seaíní+árini. ²⁶ E mepa nerínáyí, anínamí ηweaño soyíné maní pírí wiaíkigí+ápi nání yokwarímí seaíní+ámani.” urí+ηini+gini.

“Néní tñoxi imónei.’ go rírí+ηoi?” urí+gí+á nání+ini.

²⁷ Ríxa Jerusaremi níremoro Jisaso aní rídi+yowá yari+gí+wámí ínimi aní emearíná apaxípaní+ηí imóni+gí+á xwéowa tñi ηwí ikaxí eáni+ηípi mewegí+áwa tñi Judayí mebaówa tñi omi níwímearo ²⁸ re urí+gí+awixini, “Aga go rírí+agi ámá aní rídi+yowá yari+ηwáiwá riwámí bí inarí+gí+áyo míxí+dámí éini+gini? Dñí goyá tñi e éini+gini?” urí+gí+á ²⁹ Jisaso re urí+ηini+gini, “Nioni eni yari+ηí bí oseaimini. Soyíné nioni+yápi áwaní níránáyí, nioni eni ‘E éiríxini.’ níri+ηo nání anani áwaní searímí+ini.” nuríri ³⁰ re urí+ηini+gini, “Yari+ηí nioni+yá rípirini. Jono wayí níneameaia wago anínamí ηweaño+yá dñí tñi wayí níneameaia wagí+raní? Xíoyá dñí tñi yagí+raní? Nioni+yá api nání xámí áwaní ní+í+poyí.” uráná ³¹ wiwaní+ηowa dñí nímoreo ínimi yari+ηí re niga ugí+awixini, “None ‘Jono Gorixo dñí ukí+kayonagi yagí+raní.’ áwaní e níri+ranénáyí o re níri+ni+ηoi, ‘Pí nání Jono searagí+pi nání míkwí+ropa néra ugí+awixini?’ níri+ni+ηoi.” níri+ni+ro ³² ámi ínimi re ríni+gí+awixini, “None ‘Jono xegí dñí tñi yagí+raní.’ uraní+réwini? Oweoi. Ámá sípí+á re epí+royí egí+áyí iwaní neaeapí+rixini.” níri+ni+ro —Judayí níni Jono nání “Gorixoyá wí+á róki+amoagi worí+ani?” yaiwiarí+gí+á enagi nání “Api eni xixeni urí+paxí mimónini.” níri+ni+ro ámá iwaní neaeapí+rixini+ri wáyí nero nání áwaní murí ³³ re urí+gí+awixini, “Oweoi, none mají+á+ri.” urí+gí+á Jisaso “Nioni eni ‘Joxi e éiríxini.’ níri+ηo nání áwaní wí nísearímí+méini.” urí+ηini+gini.

12

Ewayí ikaxí wainí omí+ηí sí+ηwí uwíni+arí+gí+áwa nání+ini.

¹ Jisaso ewayí xwí+yí+á wí ηwí ikaxí eáni+ηípi mewegí+áwami tñi Parisiowami tñi nuríri re urí+ηini+gini, “Ámá wo wainí uraxí íwí+á nuríri xwí+ná nírori wainí xegí ini+gí ní+í+rí+á nání wainí sogwí xoyí+kímí ení+á nání sí+ηáyo ó+í níri+xiri wainí omí+ηí+yo áwí+ní+mí aní awí ηweapí+rí+á nání seáyí émi nímirá nípeyiri né+í+sáná ámá wí sí+ηwí uwí+naxí+dí+pi+rí+á nání re urí+ηini+gini, ‘Wainí sogwí ní+á+é+ánáyí bí soyíné segí mearo nioni gí meari emí+á nání nioni+yá omí+ηí rí+pi+mí anani sí+ηwí níwíni+pi+rí+á+raní?’ nurí+mí aní wíyo ememí+ní+ri nání nurí ní+ηweáí+sáná ² wainí ríxa ní+á+é+áná xegí omí+ηí wíiarí+gí+á womí re uowárí+ηini+gini, ‘Joxi nioni+yá wainí omí+ηí+yo nání nurí ini+gí wainí awa nioni nání ní+mí+xiri iwají+á ní+á+rí+á+pi ní+rá+pi+yauí.’ uowárí+agi o nurí ³ omí+ηí+yo rémó+áná awa re egí+awixini. Í+á níxero wé neá+í+sáná aní+pi+áomi uowárí+gí+awixini. ⁴ Aní+pi+áomi uowárí+agi nání omí+ηí xiáwo ámi xegí omí+ηí wíiarí+gí+á ámi womí uowáráná awa re egí+awixini. Omi xegí mí+ηí+yo mí+ηí roro sípí wí+ká+ri+ro wí+agi+á ⁵ omí+ηí xiáwo ámi wo uowáráná omi ní+pi+kiro tí+agi+á o ámi wami uowáráná wíyo iwají+ni né+ro wá+ri+ro wíyo ní+pi+kiro tí+ro né+í+sáná enáná ⁶ ámi wo xegí xewaxo dñí sí+xí uyí+ño síni enagi omi níro wá+rí+rí+ná re rí+ηini+gini, ‘ “Gí íwo enagi nání sípí wí

m̄wim̄x̄ipa nero ar̄fá wip̄ráoi.” nimónar̄in̄i.’ r̄f̄f̄ aiw̄i ⁷ xewaxo rémóáná wain̄f̄ om̄iñf̄ s̄iñw̄f̄ uw̄n̄iar̄iḡf̄awa re r̄in̄iḡf̄awix̄in̄i, ‘Íw̄f̄ ro xanoyá d̄iñf̄ t̄ñjo en̄aḡi nán̄i om̄iñf̄ r̄ip̄i n̄f̄n̄i neḡf̄p̄i meañw̄á nán̄i op̄ik̄ianeyi.’ n̄ir̄in̄iro ⁸ om̄i f̄á n̄ixero n̄ip̄ik̄iro om̄iñf̄yo b̄f̄an̄ir̄iw̄ám̄in̄i moaiḡf̄awix̄in̄i.” Jisaso ewaȳf̄ xw̄iȳf̄á ap̄i nur̄ir̄i ⁹ re ur̄iñ̄in̄iḡin̄i, “Om̄iñf̄ xiáwo om̄iñf̄ s̄iñw̄f̄ uw̄n̄iar̄iḡf̄awam̄i pí win̄iñoi? O n̄ib̄ir̄i awam̄i xw̄ir̄f̄á n̄ik̄ixer̄i ám̄i s̄iñf̄ wa s̄iñw̄f̄ uw̄n̄ip̄r̄f̄a nán̄i wár̄in̄iñoi.” nur̄ir̄i ¹⁰ re ur̄iñ̄in̄iḡin̄i, “Ewaȳf̄ xw̄iȳf̄á B̄ikw̄f̄yo eán̄iñf̄ r̄ip̄i en̄i f̄á m̄iropa eḡf̄aran̄i? ‘S̄f̄ñá an̄f̄ m̄ir̄ar̄iḡf̄awa s̄f̄ñá awiáx̄i nán̄i p̄f̄á ner̄f̄n̄á wo “S̄ip̄ir̄in̄i.” n̄ir̄iro em̄i mófo nán̄i Gor̄ix̄o “S̄f̄ñá o t̄f̄n̄i xám̄i n̄it̄ir̄f̄n̄áȳf̄ an̄f̄ en̄f̄ neán̄ir̄i nan̄f̄ imón̄in̄iñoi.” n̄ir̄ir̄i s̄f̄ñá o n̄imearī táná an̄f̄ en̄f̄ neán̄ir̄i nan̄f̄ imón̄iñ̄ir̄in̄i. ¹¹ Gor̄ix̄o e éf̄ en̄aḡi nán̄i nene s̄iñw̄f̄ n̄w̄in̄ir̄f̄n̄á aga nan̄f̄ imón̄iñaḡi w̄n̄ar̄iñwár̄in̄i.’ E eán̄iñf̄p̄i soȳf̄né f̄á m̄iropa eḡf̄aran̄i?” ur̄f̄aḡi ¹² awa “None nán̄i d̄iñf̄ n̄ineaīaiw̄ir̄i ewaȳf̄ xw̄iȳf̄á ap̄i r̄f̄a nearar̄in̄i?” n̄iyaiw̄iro r̄ixa f̄á ox̄ir̄aneȳin̄ir̄i éf̄áȳf̄ ámá s̄ip̄f̄á Jisasom̄i ar̄f̄á wian̄iro nán̄i o t̄ñf̄ e ep̄f̄roȳf̄ eḡf̄á nán̄i wáȳf̄ nero nán̄i om̄i p̄f̄n̄i n̄wiár̄im̄i uḡf̄awix̄in̄i.

N̄igw̄f̄ émáyo takis̄f̄ nán̄i wiar̄iḡf̄á nán̄ir̄in̄i.

¹³ Awa nuro ín̄im̄i re r̄in̄iḡf̄awix̄in̄i, “Om̄i pasán̄iñf̄ nur̄ir̄ane yap̄f̄ re ur̄éwap̄iȳan̄f̄w̄in̄i, ‘N̄igw̄f̄ nán̄i takis̄f̄ émáȳf̄ nearápar̄iḡf̄ap̄i s̄in̄i m̄in̄i wian̄ir̄éw̄in̄i? M̄in̄i m̄iw̄ipa yan̄ir̄éw̄in̄i?’ uran̄f̄w̄in̄i. O ‘Oweoi, s̄in̄i m̄in̄i m̄iw̄ipa époȳf̄.’ ránáȳf̄, wauyowa om̄i f̄á n̄ixero gw̄f̄ yip̄ráoi. E m̄ir̄ipa ner̄i ‘Oȳi, seȳf̄né m̄in̄i n̄iw̄ir̄f̄n̄á apán̄i yar̄iñoi.’ ránáȳf̄, ámá s̄ip̄f̄áȳf̄ ám̄i ar̄f̄á b̄i m̄iw̄i nero p̄f̄n̄i wiár̄ip̄ráoi.” n̄ir̄in̄iro Parisi wa t̄f̄n̄i m̄ix̄f̄ in̄áȳf̄ Xeroto t̄f̄n̄i n̄ik̄um̄ix̄in̄iro emear̄iḡf̄á wa t̄f̄n̄i xw̄iȳf̄á ap̄i t̄f̄n̄i pasán̄iñf̄ uran̄iro nán̄i Jisaso t̄ñf̄ e urowár̄aná ¹⁴ awa om̄i n̄iw̄imearo weȳf̄ numear̄iro re ur̄iḡf̄awix̄in̄i, “Nearéwap̄iyar̄iñox̄in̄i, n̄inearéwap̄iyir̄f̄n̄á nepán̄i nearéwap̄iyar̄iñox̄ir̄in̄i. Ámá ámin̄áowayá s̄iñw̄f̄yo dán̄i aí xw̄iȳf̄á ám̄i xeḡf̄ b̄i m̄ir̄f̄ ax̄ip̄in̄i rar̄iñox̄ir̄in̄i. S̄ip̄i r̄ir̄i nan̄f̄ r̄ir̄i yar̄iñ̄iman̄i. Xw̄iȳf̄á Gor̄ix̄oyán̄i x̄ixen̄i nearéwap̄iyar̄iñ̄ir̄in̄i.” nur̄ir̄i yar̄iñ̄i re wiḡf̄awix̄in̄i, “Émáyf̄yá m̄ix̄f̄ in̄áȳf̄ Sisaoȳi r̄in̄iñom̄i takis̄f̄ nán̄i n̄igw̄f̄ m̄in̄i wiar̄iñwáp̄i s̄in̄i m̄in̄i wiayan̄ir̄éw̄in̄i? P̄f̄n̄i wiáran̄ir̄éw̄in̄i? ¹⁵ S̄in̄i anan̄i m̄in̄i wian̄ir̄éw̄in̄i? M̄in̄i m̄iw̄ipa yan̄ir̄éw̄in̄i?” ur̄f̄aḡf̄a aiw̄i o “Yap̄f̄ n̄ir̄éwap̄iyar̄in̄iro r̄in̄ir̄ar̄iñoi?” n̄iyaiw̄ir̄i re ur̄iñ̄in̄iḡin̄i, “Soȳf̄né pí nán̄i yap̄f̄ pasán̄iñf̄ níwap̄iyar̄iñoi? Émáyf̄yá mon̄f̄ b̄i s̄iñw̄f̄ w̄inan̄i n̄imeám̄i b̄f̄poȳi.” nur̄ir̄i ¹⁶ r̄ixa n̄imeám̄i báná o re ur̄iñ̄in̄iḡin̄i, “N̄igw̄f̄ r̄ip̄im̄i yoí goyá t̄f̄n̄i s̄f̄m̄iman̄f̄ goyá t̄f̄n̄i ñweani?” ur̄f̄aḡi awa re ur̄iḡf̄awix̄in̄i, “Émáyf̄yá m̄ix̄f̄ in̄áȳf̄ Sisaoyá ñweani.” ur̄f̄aḡf̄a ¹⁷ o re ur̄iñ̄in̄iḡin̄i, “Sisaoyá s̄f̄m̄iman̄f̄ ñweañaḡi nán̄i aȳf̄ oyár̄in̄i. Aȳin̄an̄i m̄in̄i w̄ir̄ix̄in̄i.” nur̄ir̄i ámá Gor̄ix̄o xewan̄iñón̄iñf̄ im̄ix̄iñf̄ en̄aḡi nán̄i om̄i d̄iñf̄ ow̄ikw̄rópoȳin̄ir̄i ám̄i re ur̄iñ̄in̄iḡin̄i, “Am̄ip̄i Gor̄ix̄oyán̄iñf̄ imón̄iñ̄ip̄i Gor̄ix̄om̄i en̄i m̄in̄i w̄ir̄ix̄in̄i.” uráná awa udud̄f̄ ayá w̄i win̄iñ̄in̄iḡin̄i.

“Ámá ám̄i wiáp̄f̄n̄imeap̄f̄f̄ar̄in̄i.” ur̄iñ̄f̄ nán̄ir̄in̄i.

¹⁸ Ámá Judaȳf̄ wa Sajusiȳi r̄in̄iñf̄ wa —Sajusiowa re rar̄iḡf̄áwa, “Ámá n̄ip̄émáná en̄ánáȳf̄ w̄i n̄wiáp̄f̄n̄imeap̄ax̄iman̄i.” rar̄iḡf̄áwar̄in̄i. Awa n̄ib̄iro Jisasom̄i n̄iw̄imearo ¹⁹ m̄iñf̄ n̄iroro re ur̄iḡf̄awix̄in̄i, “Nearéwap̄iyar̄iñox̄in̄i, Moseso en̄íná nene nán̄i ñw̄f̄ ikax̄f̄ b̄i re n̄ir̄ir̄i r̄f̄wam̄iñf̄ eañ̄ir̄in̄i, ‘Ámá wo s̄in̄i n̄iaíw̄f̄ memea péánáȳf̄ xeḡf̄ ap̄ix̄i s̄in̄i ñweañánáȳf̄ péom̄i xex̄ir̄f̄meáowa wo n̄iaíw̄f̄ wiemeain̄i nán̄i an̄i meáw̄in̄iḡin̄i.’ e n̄ir̄ir̄i eañ̄ir̄in̄i.” nur̄imáná ²⁰ ewaȳf̄ xw̄iȳf̄á r̄ip̄i ur̄iḡf̄awix̄in̄i, “Xex̄ir̄f̄meáowa wé w̄f̄úm̄i d̄ánf̄ waú en̄áná wo ap̄ix̄f̄ w̄i n̄imearī n̄iaíw̄f̄ memea péánáȳf̄ ²¹ ám̄i xex̄ir̄f̄meáowa wo an̄im̄i n̄imearī o en̄i n̄iaíw̄f̄ memea péánáȳf̄ ²² xex̄ir̄f̄meáowa ám̄i wo awaú eḡf̄ipa ax̄ip̄i ner̄i ²³ nowan̄i en̄i e néra nuro n̄iaíw̄f̄ w̄i memea n̄ip̄émáná en̄ánáȳf̄ ap̄ix̄i en̄i pen̄iñ̄in̄iḡin̄i.” Ewaȳf̄ xw̄iȳf̄á Jisasom̄i e nur̄iro yar̄iñ̄i re

wigfawixini, “Rfwená áamá pegfá nfiniyf wiápfniimeáána xexirfmeá wé wfúmi dánf waú awa eni n-wiápfniimearfná apixí axími meagfáwa enagi nání apixí go go meanagi wnanfwarfani?” yariñf e wíáná ²⁴ Jisaso re urñnigini, “Soyfné xwiyfá Gorixoyá Bkwíyo eánñfpi nání nijfá mimónipa ero enf sixf eánñf Gorixoyápi nání eni nijfá mimónipa ero nero nání xwiyfá wasiwá rarñoi. ²⁵ Pegfáyf n-wiápfniimearóná ámi meániprfámani. Anfnajf anfnami ñweáwa imónigfápa axípi e ñweaprfárini. ²⁶ E níriri aiwi segf dñf ‘Pegfáyf ámi wiápfniimeapaxfmani.’ yaiwiarigfáyf nání xwiyfá bñ osearimni.” nuriri re urñnigini, “Pegfáyf ámi n-wiápfniimeaprfárini. Xwiyfá eníná Moseso íkfá onmiánána rfá minf ápiáwí wearñagf winñfpi nání Bkwíyo nírini eánñfpi siní íá miropa regfawixini? Moseso rfá apimi sñwí wnaná xegf xiáwowa Ebrfámo tñni Aisako tñni Jekopo tñni awa pegfámi enána aiwi omi Gorixo re urñnigini, ‘Nioní dixf ráwowa Ebrfámo tñni Aisako tñni Jekopo tñni awayá Nwfá imónñáonirini.’ E urfagi nání awa pegfáwa aiwi wigf dñf siní sñf imónñagfá nání Gorixo ‘Awayá Nwfáonirini.’ ríparini. ²⁷ O áamá xfomi dñf n-wikwíroro péfá aí ayf siní wigf Nwfáorini. Áamá xfomi dñf m-wikwíró pegfá tñni siní sñf ñweagfá tñni aiwi wigf Nwfáomaní. Soyfné dñf aga wasiwá moarñoi.” urñnigini.

“Nwf ikaxf gfmni gipi seáyf e imónini?” urigfá nánirini.

²⁸ Nwf ikaxf eánñfpi mewegfá wo nñbiri Jisaso Sajusiowa tñni xwiyfá ximiximf niníro rñnarñagfá n-wñniri Jisaso ríxa píranñf ureñwípearñagf arfá n-wiri yariñf re winñnigini, “Nwf ikaxf eánñf nñyoní gfmni gipi seáyf e imónini?” yariñf e wíagi ²⁹ Jisaso re urñnigini, “Gorixoyá ñwf ikaxf eánñf seáyf e imónñfpi rípirini, ‘Isireriyfné arfá époyí. Negf Áminá Gorixo ná woní onirini. ³⁰ Gorixomi dñf sixf nuyirfná onmiápi onmiápi muyipa époyí. Dñf sixf uyiroy dñf wikwíroro enf neáníro xfdíro érfixini.’ Nwf ikaxf seáyf e imónñfpi apirini. ³¹ Ámi axípi nírini eánñf bñ rípirini, ‘Ámá anñf nemefná sñwí wñnarñfýf nání wará dixf nání dñf sipí siarñfpa axípi dñf sipí wirfni.’ Ámi bñ eánñfpi apirini. Gorixoyá ñwf ikaxf nírini eánñfýf rípiáumi wí seáyf e mimónini.” urfagi ³² ñwf ikaxf eánñfpi mewenjo re urñnigini, “Nearéwapñarñoxini, neparini. Joxi xixeni mññf nírini re rñni, ‘Gorixo ná woní onirini. Axípi óññf wo mimónini. ³³ Gorixomi dñf sixf nuyirfná dñf sixf uyiroy dñf wikwíroro enf neáníro xfdíro erfni. Ámá anñf nemefná sñwí wñnarñfýf nání wará dixf nání dñf sipí siarñfpa axípi dñf sipí wirfni.’ Joxi xixeni e rñni. Ámá Gorixo nání sipísipf bñ minf noní rfá níkeaárfónáraní, bñ niníro rídyowá nñyárfónáraní, nerfnáyf nanñf yarfá aiwi ámá Gorixoyá ñwf ikaxf apiaumi xfdarigfáyf seáyf e imónini.” urfagi ³⁴ Jisaso ñwf ikaxf mewenjo dñf píranñf nímori nanñf e urarñagf arfá n-wiri re urñnigini, “Joxi dñf siní e nímóa nurfnáyf nioní nání dñf nñkwírori Gorixo xwioxíyo míméamf nerí neamenñweanf nání páwipaxf imónrfni.” urfagi ámi rfwíyo ámá nñni ayá urarñagf nání wí yariñf ámi bñ owimñniri mñbipa egfawixini.

“Kiraiso niaíwí goyáorini?” urññf nánirini.

³⁵ O siní Judayfá anñf sipísipf rídyowá yarfáiwámi dání nuréwapñirfná ámá e epíroyf egfáyo yariñf re winñnigini, “Nwf ikaxf eánñfpi mewegfáwa pí nání re rarigfárini, ‘Ámá nene yeáyf neayimixemeanfá nání arfowayá xwfá piaxíyo dání niwiarorfná sa xiáwo mñxf ináyf Depitoyáo imónñfárini.’ pí nání rarigfárini? ³⁶ Depito Gorixoyá kwíyf tñni níriri rfwamñf nearfná ámá yeáyf neayimixemeanfá nání arfowayá xwfá piaxíyo dání iwiaronfo nání re níriri earñrini, ‘Gorixo gf Ámináomi re urñnigini, ‘Joxi wé náumini nñwearí sñwí nanñf ñweañána mñxf sianíro bfáyo xopíraf rñwiimfárini.’ urñnigini. ³⁷ Depito rfwamñf apí níriri nearfná arfowayá xwfá piaxíyo dání iwiaronfo nání ‘Gf Ámináoyf rfagi nání arige

neri sa xegí xewaxo imónini?” uríagi áamá e epíroyí egíáyí xegí xwiyíá aríá niwiróná yayí wininiğini.

“Nwí ikaxí mewegíáwa yarigíápa mepani.” uriniğ nánirini.

³⁸ O sini nuréwapiyiríná re nura uniniğini, “Nwí ikaxí eániniğipi mewegíáwa yarigíápi mepa érixini. Awa áamá weyí oneamépoyiniri rapirapí sepiá niyinimi aní emero áamá yayí ‘Ámináoxini onearípoyiniri awí eánarigíe aní emero ³⁹ rotú aníyo nipáwirínarani, aiwá imixarigíe niñwearínarani, símí símí e ñwearo ⁴⁰ apixí aníwami amipí nini íwí urápaniro nani ero áamá aríá egíe dani Gorixomi xwiyíá ririmi niwiríná aniniğ niwia uro yarigíápi seyíne mepa érixini. Ríwéná Gorixo áamá niyoní mí ómómíximí neríná awa xwiyíá xwé meárinipírfáriní.” uriniğini.

Apixí aní wí niğwí tiniğipi nánirini.

⁴¹ O sini aní ridiyowá yarigíiwami inimi aní nemeríná nuri Gorixo nani niğwí tayarigíe oriwamini e éf niñweámáná áamá obaxí nimúroayiróná niğwí tariğagía niwiniri niğwí xwé tígíáyí xwé tariğagía niwinítsáná wininiğini. ⁴² Apixí aní uyípeayí wí omi nimúrori moní ríá niñí biau tíagi niwinimáná ⁴³ xegí wiepísariniğowami “Eini.” nuri re uriniğini, “Nioni nepa searariniğini. Apixí aní amipí mayí rí Gorixo nani niğwí onimíá ná biauni tíí aiwí áamá nini tfáyo seáyí e imónini. ⁴⁴ Áamá niğwí xwé tfáyí ná sini niñweáná obaxí tariğagía aiwí apixí riyí mayí enagi aiwí xegí niğwí aiwá nani bí epaxipi nini tinoi.” uriniğini.

13

“Aní ridiyowá yarigíiwá pineapírfáriní.” uriniğ nánirini.

¹ Jisaso aní ridiyowá yarigíiwami pini niwiárimí waríná xegí wiepísariniğowa wo re uriniğini, “Nearéwapiyariniğoxini, aní awiaxí ikwíroniri síñá naní niñweaxa uri ení eyí síñwí wínei.” uráná ² o re uriniğini, “Aní xwé tiyí síñwí riwininiğini? Ríwéná síñá kikiróniniğ rípiyí womí seáyí e ikwiárinínfámani. Nini níkwierómioanfáriní.” nuriğini ugíawixini.

Xeaniniğ xami wímeanípi nani uriniğ nánirini.

³ O díwí miniğ Oripiyí riniğiyó niñweari aní ridiyowá yarigíá pini niwiárimí yapíamini weniniğ nero ñweáná wiepísariniğ Pitao tini Jemiso tini Jono tini Adíruo tini wigípi ⁴ yariniğ re wigíawixini, “Joxi ‘Síñá womí seáyí e ikwiárinínfámani. Níkwierónowinínfáriní.’ nearípi gíná imóninínfáriní? Síñwí ayo niwinirane ‘Ríxa nimónini anwi ayoráni?’ yaiwianíwá nani pí ekiyiniğ neainínfáriní? Ekiyiniğ neainínfápi nani áwaní nearei.” uríagí ⁵ o áwaní nuri re uriniğini, “Áamá wí yapí searéwapiyaniğo epírfá enagi nani diğí íá nixiriğo érixini. ⁶ Áamá obaxí wo niñbayiro yoí nioniyá niriğo yapí re searéwapiyaniğo epírfáriní, ‘Yeáyí seayimíxemeámí nani aríowayá xwíá piaxíyo dani iwiaronáonirini.’ searéwapiyaniğo éaná áamá obaxí ‘Nepaxini.’ niyaiwiro xeniğyo xídipírfáriní. Ayinani nioni searariniğipi diğí íá nixiriğo érixini. ⁷ Seyíne ‘Aní ayo míxí inarinoi.’ ránáyí, xwiyíá iminiğ ‘Aní wúmi míxí inarinoi.’ riniğméánáyí, wáyí mepani. Míxí ayí xami niga nuri aiwí sá yoparí Jisasoni weapimíayi sinirini. ⁸ Áamá gwí wíri niwiápinimearo winiyí tini míxí iniro ero míxí ináyí wí niwiápinimearo wí tini míxí iniro ero aní wiyí wíyo poboní eri aní wami agwí nani ikeamóniro yariniğipi niwiniríná diğí re yaiwipírfá nani ‘Ríwéná xwé ení nani iwamíó riyí riyarini?’ yaiwipírfá nani searariniğini. Apixí niaíwí nixiriğíná diğí re yaiwiarigíápa ‘Ríwéná riniğí xwé niminiri nani iwamíó riniğini?’ yaiwiarigíápa soyíne eni nioni rariğipi niwiniríná re yaiwírfáriní, ‘Ríwéná xeaniniğ

xwé neaímeanfárani? yaiwíríxini. ⁹ Nioni rfwímíni nímamopríxíní nioni seararínápi símímíni tiro awíníjé ηwearo éfrixini. Seyíne nioni níxídarínagfa nání áamá wí pírí owiaíkianeyíníro fá níseaxero negí Judayíyá opisí anjyo seawáíro rotú anj neneýáyo dání iwanj seamépero epírfáriní. Míxí ínáyí tñní gapímaní tñní ayíyá síηwíyo dání ení níseaurárimáná xwíríxí seamepírfá enagi aiwí nioni nání síní urírfíxini. ¹⁰ Xwíyí fá nioni nání yayí seinarínjipi áamá gwí wírí wírí nñní arfá wigfámi enáná ámi weapímfáriní. ¹¹ Ayí fá níseaxero opisí anjyo seawáraná ayá síwí nísearorí ‘Píne aríre uraníréwíni?’ míyáiwípa éfrixini. Íná Goríxo pí pí nání searfíyí ananí kwíyí oyápipi dání urípírfáriní. ¹² Xexírímeá wo níwíápínímearí xexírímeáomi opíkípoýíní fá níxerí opisí anjyo wárirí xanowa ení wigí níaiwí opíkípoýíní fá níxero opisí anjyo wáíro níaiwíyí ení xaníyaúmí opíkípoýíní wáíro epírfáriní. ¹³ Seyíne yoí nioniyá níro xídarínagfa nání wíkf níseaóníro símí tñní seaipírfáriní. E seaipírfá enagi aiwí gíyí gíyíne enj neáníro nioni níxídíro aníj dñj níkwíroro nerfínáyí, síá yoparí nioni ámi bímfáyi Goríxo ananí yeáyí seayímíxemeanfáriní.

Ámá wo ηwíá imóníηe xórorí enííná nání uríηf náníríní.

¹⁴ “Seyíne áamá sípí seaikáríηo ηwíá imóníηe xórorí nerí xwíríá ikíxéagi níwínírfínáyí áamá Judia píropenísyó ηweagfáyí dífí tñj e nání éf yírfíxini. Áamá gíyí xwíyíá rípi fá roarígíyí dñj píráníj mófrixini. ¹⁵ Áamá gíyí gíyí anj wáiwíyo nípeýíro seáyímíni míríníηiwámí níηwearo ‘Sípí neaikáríηo ríxa ηwíá imóníηe xwíríá ikíxérfíni.’ rínarínagfa arfá níwírínáyí níwíápíníméámáná amípi ínímí anj míríníηiwámí wenjpi meaaníro nání mípáwípa sa dífí tñj e nání anjíní éf yírfíxini. ¹⁶ Áamá aiwá omíηyó yarígíyí ení arfá e níwírínáyí ámi iyíá meaaníro nání anj e nání mupa sa dífíyó nání éf yírfíxini. ¹⁷ Íná apíxí níaiwí agwí egfíwa tñní síní níaiwí aníj narígíwa tñní anjíní éf upaxí meηagi nání aweýí. Aríge anjíní dífíyó nání éf yipírfáriní? ¹⁸ Anjíní éf mupaxí neaimónínígíní Goríxomí ríxíηf re urírfíxini, ‘Íná imíηf mírípa éwínígíní.’ urírfíxini. ¹⁹ Goríxo xwíá imíxírí anjína imíxírí enj e dání áamá xeaníηf ní móga bagfa aiwí sípí seaikáríηo ηwíá imóníηe xwíríá ikíxéáná xeaníηf ríá tñj seaikárínfáriní. Xeaníηf íná imónínfápi tñní ámi wí xíxeni imónínfá meníni. ²⁰ Goríxo ‘Xeaníηf api anjíní píní owíáriní.’ míyáiwípa nerfínáyí áamá nñní míηweapaxíriní. Áamá xíó eyíroáríηyí nání dñj nímorí nání ‘Xeaníηf api anjíní anjpa oimóníní.’ yaiwíní fá enagi nání apaxí mé píní wíárinfáriní. ²¹ Xeaníηf api seaímeááná áamá wí ‘Áamá yeáyí neayímíxemeanfa nání aríowayá xwíá píaxíyo dání iwíaronfó jííwo ηweaní.’ ránáyíraní, ‘Ríwo ηweaní.’ ránáyíraní, arfá míwípa éfrixini. ²² Wí epaxí enánáyí, áamá Goríxo eyíroáríηyó yapí wíwapíyaníro nerfíná nepa mímonípa nero aí ‘Aríowayá xwíá píaxíyo dání iwíaronfáoníriní.’ nurímáná emímí ero ayá ríwamónípaxí imóníηfpi ero epírfáriní. Wí nepa mímonípa nero aí ‘Goríxoyá wíá rókíamoaríηáoníriní.’ uríro emímí ero ayá ríwamónípaxípi ero epírfáriní. ²³ Amípi ríwéná imónínfápi nání ríxa áwanj searfagi yapí seaíwapíyírfíxíní nání dñj nímoró éfrixini.

Ámá imóníηo anjnamí dání weapínfápi náníríní.

²⁴ Xeaníηf api nípíní ríxa níseaímeámáná enáná sogwí síá yíní emá wíá mónípa erí ²⁵ síj anjnamí dání exweánowírí amípi enj eáníηf anjnamí enjyí úpíyíní ní nemáná enáná ²⁶ áamá imóníηáoní enj neání agwíyo dání wíá nókía weaparínagí nanípírfáriní. ²⁷ Nanáná anjínají áamá Goríxo eyíroáríηf xwíá rírímí nírímní anj gímí ηweagfáyo wíríméamepírfí urowárimfáriní.” uríηínígíní.

Ewayí ikaxí ikfá pikí náníríní.

²⁸ E nuriríná ewayí xwiyá rípi uriniginí, “Íká pikíyí ríniníyí rení sñí neáníro mñí ináná ‘Xwiogwí rixarfaní?’ yaiwiarígaríní. ²⁹ Pikíyíniní xwiogwíná nání nífá imónipírí yarínípa xwiyá nioní ekíyíní nání searfáyí ríxa imónarínagí níwínirínáyí dñí re yaiwíríxíní, ‘Jisaso ríxa níweapírí nání ríyaríní? Ríxa aní íwí éniní rónapíní.’ yaiwíríxíní. ³⁰ Nepa seararíní. Ámá gwí axí rírí sñí anípa mimónípa enáná nioní searfápi wí surímá mimónípa nerí nípíní xixení imónínfáríní. ³¹ Xwíá tñí anína tñí anípa imónínfá enagí aiwí xwiyá nioníyá wí surímá imónínfámani.

Jisaso weapíníyí nání ámá nñí wo níjía mimóníní.

³² Nioní ámi gíní gíná níweapímífa náníyí ámá nñí aiwí wo níjía mimóníní. Anínají aiwí nioní aiwí majía imónínwíní. Sa gí áponí níjfaríní. ³³ Ayínání dñí píraníní nímoro ñweáíríxíní. Nioní gíní gíná níweapímífa nání seyíné majía imónínagífa nání xwayí nanírí ñweáíríxíní.” nurírí ³⁴ re uriniginí, “Nioní níweapímífa náníyí réniní imóníní. Ámá wo aní wími urínímíní nuríná xínáíwáníní omíní wíiarígíáwa o omí ‘Nioní úaná omíní joxí níiarínípi píraníní nííríxíní.’ nura uníniginí. E neríná womí ‘Aní íwí e awí roarínjoxí xwayí nanírí awí róíríxíní.’ urínjo enípi ³⁵ soyíné axípi éíríxíní. O ‘Aní xiáwo gíní gíná bínírfenínjoi?’ níyaiwirí ‘Síápi tñí bínírfenínjoi? Árfwegíyo bínírfenínjoi? Karíkarí ríaiwá raríná bínírfenínjoi? Wíá mónínímí bínírfenínjoi?’ níyaiwia nurí majía nimónírí nání ³⁶⁻³⁷ o nioní sá wenáná nímeanígínírí aníní xwayí nanírí awí roarínípa níyínéní ení nioní weapímífa nání píraníní dñí nímoro ñweáíríxíní. Seyíné ení maiwí níkaríga warínagífa sñwí seanímígínírí nání seararíní.” uriniginí.

14

Jisaso nání míxí megíá náníríní.

¹ Ríxa sía wíyaú óráná sía eníná anínajo Judayo múroní nání bisíkeríá yisí mayí iwamíto narígíyí —Eníná sía ayí Judayo Isipíyí míxí ináyo ía xenwírírínáná Goríxo níaiwí xámíní nñí opíkímínírí anínají oyáo uowáríní aiwí Judayí Goríxo ñwí ikaxí urípi tñí xixení nerí bisíkeríá yisí mayí úrapí nimíxíro níníro sipísipí nípkíro ówaníyo ragí xópé yárfá enagí nání anínajo ayo múroníniginí. Ayínání xwiogwí o o pwéaná Judayí Goríxo enípi nání dñí míwinípa enígínírí sipísipí nípkíro bisíkeríá yisí mayí úrapí nimíxíro narígíaríní. Ríxa sía wíyaú óráná sía anínajo Judayo múroní nání bisíkeríá yisí mayí iwamíto narígíyí imónínífa enáná apaxípáníní imónígíá xwéowa tñí ñwí ikaxí eánínípi mewegíáwa tñí awa Jisasomí aríge ínímí ía níxíríro píkianíréwíníro ínímí mekaxí nímero ² re rínígíawíxíní, “Sía ayímí ámá nñí aiwá imíxaníro epíroyí egíayímí ayí míxí épímíxamoanígínírí mípíkípa éwanígíní.” rínígíawíxíní.

Apíxí wí omí weríxí wíwayímoní náníríní.

³ Jisaso ámi aní yoí Betaní nání nurí Saimono peyíyí imónagoyá aníyo níñwearí aiwá naríná apíxí wí weríxí dñí naní eaaríní síxí wá —Síxí awá nígwí aga xwé roníwáríní. Awá nímeámí níbírí ía nóxayímíxírí Jisasomí mñíyo iwayímóaná ⁴ wa wíkf dñí níwíaiwíro re rínígíawíxíní, “Í pí nání weríxí nígwí xwé ronípi xwíríá ikíxearíní? ⁵ Nene weríxí apí nígwí nání bí nerí sñwíríyí, nígwí K300 seáyí e nímearene ámá uyípeayíyo arírá níwirane mñí wípaxíríní.” níriníro ímí míxí uraríná ⁶ Jisaso re uriniginí, “Xe oení. Pí nání ayá wí urarínjoi? Í naní niaríní. ⁷ Ámá uyípeayí sñí seyíné tñí aníní ñweapírífa enagí nání gíní gíná ‘Ayo arírá owianeyí?’ nírínáná ananí arírá wípaxíríní. E nerí aiwí nioní seyíné tñí nawíní aníní re ñweámíámani. ⁸ Í ‘Aríge neríná Jisasomí arírá wímíaríní?’ níyaiwirí xwárípayo nítpírí enagí nání aníníní xámí gí waráyo xópé níararíní. ⁹ Nepa seararíní. Xwíá rírí nírímní amí gímí xwiyá

nioní nání yayí seainarínjípí wáí nemero nurímeríná apíxí rí nioní weríxí dínjé nanjé eaarínjé rípí níwayímótpí nání ení repíyí wíáná ‘Jisasomí apíxí wí e iyí renjíniginí?’ yaiwípírfáríní.” urínjíniginí.

Judasó miyí urínjé náníríní.

¹⁰ Jisasoyá wiepísarínjé wo, Isíkariotí dánjé Judasoyí ríninjo apaxípánínjé imónígíá xwéowamí Jisaso nání miyí urímínírí nurí níwímearí ¹¹ miyí uráná awa yayí nero apaxí mé re urígíawixíní, “Nígwí siapaníwíní.” uríagíá Judasó nurí Jisaso xegípi njeáage awa ananí íá xírípírfé síjwí wínárímínírí omí síjwí wínaxídíménjíniginí.

Aiwá Anjínajé Múronjéyi nání nígíá náníríní.

¹² Bisíkeríá yísí mayí iwamíó narígííná ríxa anjínajo Judayo sía ayimí múronjé nání dínjé mopírí nání sipísipí miá píkiaríná xegí wiepísarínjowa Jisasomí re urígíawixíní, “Ge nurane aiwá anjínajo neamúronjéyi nání ríá yeaarínjwápi joxí tíní nawíní nanjípí ríyamí yáraníwíní?” uríagíá ¹³ o wiepísarínjéyi waúmí nurowárírí re urínjíniginí, “Jerusaremí nání nuri anjéyo áwínímí áamá wo iniígí síxí níxírímí warínjagí órórí nínírónyáyé númí úisixíní. ¹⁴ Númí nuri anjé o páwíiwámí awagwí ení nípáwírí anjé xiáwomí yarínjé re wíisixíní, ‘Yearéwapíyarínjo re rííniginí, “Gí wiepísarínjowa tíní aiwá Anjínajo Neamúronjéyi nání níníríná anjé awawá gíwámí dání naniréwíní?’ rííniginí.’ uráná ¹⁵ o anjé awawá seáyímí ikwírónínjéwá íkwianjwí níní ríxa píranínjé imíxárinínjéwá síwá eainínjoí. E eaiáná awagwí e aiwá none nání ríyamí éisixíní.” uríagí ¹⁶ awaú nípeyearí anjépímí nání nuri Jisaso uríípa xíxeni nerí aiwá Anjínajo Múronjéyi nání ríyamí egíisixíní.

¹⁷ Síápí tíní Jisaso tíní wiepísarínjé wé wúkaú síkwí waú tíní awaú aiwá ríyamí éfíe nání nuro ¹⁸ anjéyo nípáwíro níjwearo aiwá níníróná Jisaso re urínjíniginí, “Nepa seararínjíní. Aiwá narínjwá rone woxí nioní nání miyí nuríríní.” uríagí ¹⁹ awa ayá sípí wíagí wo wo re urayígíawixíní, “Nionímaní. Nionímaní.” urayaríná ²⁰ o re urínjíniginí, “Wé wúkaú síkwí waú egíoyíné woxíríní. Soyíné nioní tíní múyo eagwianarínjwáone woxíríní. ²¹ Woxí xwíyíá Goríxoyá áamá imónínjéoní nání ríwamínjé nírinírí eánínjépi tíní xíxeni níriní. Áamá imónínjéoní nání miyí uríoxíyí síá wíyí joxí majíá róríníá enjagí nání aweyí! Xínáí omí míxírípa nerí síjwíríyí, nanjé imónímínírí enjíríní.” urínjíniginí.

“Rípí gí waráríní.” urínjé náníríní.

²² Siní aiwá níníróná o bisíkeríá bí nímeari Goríxomí apí nání yayí níwimáná kwíkwírímí nerí yanjé níwía nuríná re urínjíniginí, “Nírápípoyí. Rípí gí waráríní.” nurímáná ²³ wainí iniígí kapíxí wá nímeari Goríxomí yayí níwirí awamí míní wíáná nowaní níga waríná ²⁴ re urínjíniginí, “Wainí rípíyí gí ragíríní. Nioní áamá níní nání nípíkíáná ragí nioníyá xwíáyo pwarínjagí níwíníríná soyíné re yaiwípírfáríní, ‘Xwíyíá síjé “Nioní níperínjépímí dání yeáyí seayímíxemeámífaríní.” réroárínjéyi neparíní.’ yaiwípírfáríní. ²⁵ Nepa seararínjíní, ‘Nioní iniígí wainí áamá wí míní néra núísáná Goríxo ríxa xwíoxíyo mímeámí nerí seamejweanfé njeanáná áamá síjé nímfáríní.’ seararínjíní.” nurírí ²⁶ sonjé bí nírimowa nípeyearo díwí Oripíyo nání ugíawixíní.

“Pitaoxí ríwí nímoríní.” urínjé náníríní.

²⁷ Jisaso re urínjíniginí, “Ewayí xwíyíá nírinírí eánínjé rípí aríá nípoyí, ‘Goríxo sipísipí mearínjomí píkioreawaráná sipísipí níní wíwíní umiamonínjoí.’ E nírinírí eánínjépi tíní xíxeni soyíné wáyí nero nioníní niepísamopíráoí. ²⁸ E nerí aiwí nioní Goríxoyá dínjé tíní níwíápínímeámáná Garírí píropenísíyo xámí seameámífaríní.” uríagí aiwí ²⁹ Pitao re urínjíniginí, “Áamá níní siepísamopírí aiwí nioní wí e emíméíní.”

uríagí ³⁰ Jisaso re uríñiniginí, “Nepa ríraríñiní. Sfá ríyimi karíkarí siní ríaiwá biaú mírípa enáná jíwaníñoxtí biaú bí re rayiríñiní, ‘Jisaso tñní níkumíxinírí emearíñá wonímaní.’ biaú bí rayiríñiní.” uríagí aiwí ³¹ Pitaó aríki re uríñiniginí, “Wa nioní tñní nawíní níyeapíkírí aiwí nioní wí ‘Jisaso nání majíoníríñiní.’ rímíméñiní.” uraríñá wiepísaríñí wíta ení axípi rígtawixíní.

Ojìkwíyo dání Goríxomí ríxíñí uríñí náníríñiní.

³² Awa ojìkwí yoí Gesemaniyo níremoro Jisaso wiepísaríñowamí re uríñiniginí, “Nioní Goríxomí yaríñí wimí nání yimí soyíné re ñweápoýí.” nurírí ³³ Pitaomí tñní Jemisomí tñní Jonomí tñní níwirímeámí nuríñá ayá síwí nurorí díñí ríá uxearíñagí ³⁴ re uríñiniginí, “Díñí ríá níxearíñagí nání ríxa nípepaxí niaríní. Soyíné re xwayí naníro ñweápoýí.” nurímí ³⁵ jíamíní e onímíapí nurí míñí xwíáyo níkwírorí Goríxomí yaríñí níwiríñá imónípaxí enánáyí awa mímípkí wíarí onímúrípoyínírí Goríxomí re uríñiniginí, ³⁶ “Gí ápe, joxí ananí mepaxí wí mimóníní. Nípíkianíro yarígtá iniígtí yíktí yaríñíníñí imóníñí rípi ananí emí nímamoríréñiní? Nioní yaríñí nísírí aiwí gí díñí xídímíméñiní. Díxí díñí pí pí yaiwíyí nírixídímíñiní.” Goríxomí e nurímí ³⁷ níbírí weníñí éyí wíníñiniginí. Awa sa wenígtá níwínírí Pitaomí re uríñiniginí, “Saimonoxí sá ríweníñiní? Weníñí nero onímíapí míñweapaxí ríseaimónaríní? ³⁸ Obo níbírí yapí seaíwapíyíniginí. Síñwí nanírí níñweáro Goríxomí ríxíñí urípoyí. Díñí tñní ananí ‘Jisasomí pí pí wímeáyí xídáníwíní.’ níyaiwíro aiwí segí wará nání ayá nírimíxiníro nání éfí seainíníñoí.” nurímí ³⁹ nurí Goríxomí yaríñí wíípi axípi ámí níwimáná ⁴⁰ ámí níbírí awa wígtí síñwí sípíxípxí wínaríñagí nání sá órówapíñagí níwínírí xwíyíá bí muríagí níwínírí ámí Goríxomí yaríñí wímínírí nurí níñweañísáná ⁴¹ níbírí re uríñiniginí, “Síní sá ríwoyíné ríweníñoí? Kíkíá ríyaríñoí? Ríxaríní. Ámá imóníñáoní pasá níáná íwí yarígtáwa íá níxepírí ríxa agwíríní. ⁴² Wíápínímeápoýí. Ríxa owaneyí. Pasá nino ríxa iwo baríní.” uríñiniginí.

Jisasomí pasá umení náníríñiní.

⁴³ Síní e uraríñá re eníñiniginí. Wiepísaríñí wé wúkaú síkwí waú imónígtáwa Judaso apaxípáníñí imónígtá xwéowamí tñní ñwí ikaxí eáníñípi mewegíáwamí tñní Judayí mebaowamí tñní míyí uráná awa wígtí ámá iwaní tñní kirá tñní íá xírígtáwamí awí nearo Judaso tñní Jisaso tññí e nání wírénápáná awa níbíro Jisaso wiepísaríñí wíamí uraríñá wímeagíawixíní. ⁴⁴ Jisasomí níwímearóná Judaso ófí e nuróná re uríípa, “Nioní pasáníñí numerí omí kíyí nímiaúníríñá símímajíóníñí re seaiaríñiní, ‘O Jisatoríní.’ Omí soyíné íá níxíríro níméra úpoýí.” Ófí e nuróná e uríípa ⁴⁵ ríxa Jisasomí níwímearíñá re eníñiniginí. Anwí e nurí “Nearéwapíyaríñoxiní” nurírí kíyí miaúníñiniginí. ⁴⁶ Kíyí miaúnáná omí mírí nuro íá xírígtawixíní. ⁴⁷ Íá xíraríñá ámá Jisasoyá xífo tñní rogíá wo kirá areríxíyo wéróníñípi nímixearí ámá Jisasomí íá xírarígtá womí —O apaxípáníñí imóníñí seáyí e imóníñoýá xínáíníñí nímonírí omíñí wíaríñoíní. Omí míñí orómínírí éyí pírfí nímoýkírí aríá míñí níwirípiearí mamówaríñiniginí. ⁴⁸ E éáná Jisaso míxí bíáwamí re uríñiniginí, “Soyíné ámá íwí yarígtáyo íá xíraníro nání míxí nímonímí warígtápa nioní ení íá níxíraníro nání míxí nímonímí ríbaríñoí? ⁴⁹ Sfá ayí ayimí aní rídíyowá yarígtíwámí síñání nímonírí searéwapíyaríñá soyíné wí íá mímíxírarígtawixíní. Pí nání? Ayí píné Goríxoyá nioní nání nírinírí eáníñípi xíxení imóníní nání yaríñoí.” uraríñá ⁵⁰ wiepísaríñí nowaní omí níwiepísamoárímí ugíawixíní. ⁵¹ Awa níwiepísamoárímí úáná níaiwí síkíñí Jisasomí xídaráñí wo rapírapí apíá weníñí xopíxopí níronímí níbírí Jisaso tññí e axí e rónápáná míxí bíáyí omí íá xíraníro éfáyí ⁵² rapírapí ú nípírípearímí aikí mayo éfí uníñiniginí.

Áríwíyimí Jisasomí xwíríxí umegíá náníríñiní.

⁵³ Míxí b'áyí Jisasomí nimeámí apaxípaníñí imóníñí seáyí e imóníño tñí e nání nuro e wáraná apaxípaníñí imóníñí xwéowa tñí Judayí mebaowa tñí ñwí ikaxí eáníñípi mewegfáwa tñí awí eánaríná ⁵⁴ Pitao Jisasomí míxí b'áyí nimeáa waríná ná rfwíyo númí nurí apaxípaníñí imóníñí seáyí e imóníño yá ákíñáyo nípawirí porisowa tñí nñweámáná r'á imónaríná ⁵⁵ apaxípaníñí imóníñí xwéowa tñí xwíríxí mearíñí nowaní tñí awa ámá sñwí f'wí wíñarogfá wí xwíy'á Jisasomí ananí nípkipaxí imóníñí b'í orf'poyínirí nero aiwí Jisasomí p'kipaxí b'í miraríñagfá n'wínro ñweañáná ⁵⁶ ámá obaxí omí nuxekwímoayiro aiwí axípní mirí b'í b'í n'ra nuríná ⁵⁷ ámá wí éf' n'roro Jisasomí yapí nuxekwímore re uríñawixíní, ⁵⁸ “Nene o re raríñagí ar'á wíñwanigíní, ‘Nioní añí r'ídiyowá yaríñí riwá, ámá wé tñí miríñí riwá n'p'neámáná s'á wíyaú wíyi óráná ámí wíwá, wé tñí mímír'ipa egfá wíwá mirím'áríní.’ raríñagí wíñwanigíní.” uraríñagfá aiwí ⁵⁹ xwíy'á apí a'í axípní mirí b'í b'í n'ra waríñagfá n'wínro ⁶⁰ apaxípaníñí imóníñí seáyí e imóníño n'wíap'ñimeámí añwí e n'birí Jisasoyá s'mí e n'rómáná yaríñí re wíñnigíní, “Ayí xwíy'á ‘Joxíríní.’ r'ixekwímoaríñí xwíy'á joxíyá wí ení mirípní r'isiaríní?” uríñagí aiwí ⁶¹ Jisaso xwíy'á wákwipaxí aiwí k'k'ímí nimónírí xwíy'á b'í muraríñagí apaxípaníñí imóníñí seáyí e imóníño yaríñí ámí b'í n'wirí re uríñnigíní, “Joxí n'iaíw' Goríxoyáoxí, nene yeáyí neayímíxemearí nání ar'owayá xw'á piaxíyo dání iwíaronjoxírání?” uríñagí ⁶² Jisaso “Nioníríní.” nurírí re uríñnigíní, “Ámá imóníñáoní Goríxo ení s'ixí eáníño yá wé náúmíní ñwearí agw' tñí weap'írí yaríñagí sñwí nan'p'f'áríní.” uríñagí ⁶³ apaxípaníñí imóníñí seáyí e imóníño wíkw' n'wónírí n'kínímónírí xegí rap'rapí naxerí xwíríxí mearíñí w'fámí re uríñnigíní, “Sñwí f'wí wíñarogfáyí r'ápní nání d'ñí wí ikw'roaníméwíní. ⁶⁴ Xewaníño Goríxomí r'iperírí umeararíná soy'né r'ixa ar'á wíoi. D'ñí soy'néyá pí ‘Oyaneyí.’ yaiwíaríño?” uráná awa “Xwíy'á ámí b'í r'ipaxí mimónígoí. R'ixa op'k'ípoyí.” n'rfásáná ⁶⁵ wa re egfawixíní. Reañwí úr'iro ír'kw' sñwíyo r'ítí n'yárímáná iwaní earo re uríro, “W'á rókíamoaríñojoxíní, am'pí ínímí éf'ápní áwaní ragoxí, iwaní go reaaríní? Áwaní neareí.” uríro néfásáná añí r'ídiyowá yaríñí wá awí mearoaríñí wamí m'íní wíáná awa ení s'mímaníño wé up'kákwiayíñí.

Pitao “O nání maj'foníríní.” uríñí náníríní.

⁶⁶ Pitao, awa añíyo ínímí Jisasomí xwíríxí mépero iwaní earo yaríná, o m'íde ákíñáyo ínímí ñweañáná ap'íxí apaxípaníñí imóníñí seáyí e imóníño yá omíñí wíiaríñí wí n'birí ⁶⁷ Pitao r'á imónaríñagí n'wínírí sñwí agw' n'wínaríñísáná re uríñnigíní, “Joxí ení Nasaretí dání Jisaso tñí emearíñí woxíríní.” uríñagí ⁶⁸ Pitao “Oweoi.” nurírí re uríñnigíní, “Jíxí raríñípní nání nioní maj'áríní.” nurímí n'werí f'wíyi tñí e éf' rojáná ⁶⁹ ap'íxí ap'íyá axí ení n'werí o e rojagí n'wínírí ámá e rówapíñí tñí e dání omí ár'íxá n'wirí re uríñnigíní, “Ámá oyí Jisaso tñí nawíní emearíñí woríní.” uríñagí aiwí ⁷⁰ o “Oweoi. Nionímaní.” nurírí rojáná ámí rfwíyo ámá e rówapíñí re uríñawixíní, “Neparíní. Joxí awa tñí emearíñojoxíríní. Joxí Garírí p'ropenísíyo dánjoxí enagí nání Jisaso tñí emearíñojoxíríní.” uríñagí aiwí ⁷¹ Pitao sipí ikaxí n'rirí xw'á e dání re uríñnigíní, “Ámá soy'né raríñí nání maj'foníríní.” r'ixa uráná re eníñnigíní. ⁷² Kar'karí r'faiwá ámí b'í r'agí ar'á n'wirí Jisaso “S'á r'yímí kar'karí s'íní r'faiwá biaú mirípa enáná joxí ‘Jisaso nání nioní maj'foníríní.’ biaú b'í rayíríní.” ur'f'pní nání d'ñí n'wínírí yapí ur'f'f' nání ayá sipí wíagí ñw' eañnigíní.

15

Jisasomí Pairato tñí e wárigfá náníríní.

¹ W'á móníñímí apaxípaníñí imóníñí xwéowa tñí Judayí mebaowa tñí ñwí ikaxí eáníñípi mewegfáwa tñí awa Judayí xwíríxí mearíñí n'íní tñí awí neánro

xwiyá nimixárimáná Jisasomí gwí niyiro nimeámí nuro émáyíyá gapímaní Pairatoyí riniñomí miní wíáná ² o Jisasomí yaríñí re wiñinigini, “Judayíyá mixel ináyoxirani?” Yaríñí e wíagí Jisaso “Ayí joxí raríñini.” uráná ³ apaxípániñí imónigíá xwéowa omí símí tñí uxekwímoaríná ⁴ Pairato ámi Jisasomí yaríñí re wiñinigini, “Xwiyá joxiyá wí niwiápnimeari mripaxí risiarini? Ayí xwiyá ‘Joxini.’ rixekwímoarigíáyí onimiápi nriro mriyaríñoi.” uríagí aiwí ⁵ Jisaso xwiyá wákwipaxí aiwí ámi píné bí mriřagí nání Pairato dñí ududí niwiga unñinigini.

Pairato Jisasomí níkwearí wáriminri enípi nánirini.

⁶ Sía Aníñajo Judayo Múroníyi imóniñáná xwiogwí ayí ayo Judayí nuro wigí gwí ñweagíá wo nání émáyí gapímanomí yaríñí wíáná o ayí nioní nání yayí onípoyinri nimixearí uwáriagíriní. ⁷ Íná ámá wo Barabasoyí riniño —O ámá wa tñí niwiápnimearo “Wauyowamí mixel oxí dowáraneyí.” nriñiro awa tñí mixel niniróná o ámá womí pikíagí émáyí omí tñí ámá xío tñí nriro mixel egíawamí tñí gwí yíagíá nání o íná kirapusí añíyo ñweañorini. ⁸ O nání oxí apíxí nñí aiwá apí nání awí eánigíáyí émáyí gapímaní Pairatomí nuro yaríñí re wigíawixini, “Xwiogwí ayí ayo negí ámá gwí ñweagíá wo neaiapagípa ámi wo neaiapiréini?” uríagíá ⁹⁻¹⁰ Pairato “Apaxípániñí imónigíá xwéowa Jisasomí sipí dñí niwiiwiro nání gwí niyiro nimeámí nriro niapáoi.” niyiwiri re uríñinigini, “Segí mixel ináyí Jisaso riniño seawáriminiréini?” uríagí aiwí ¹¹ apaxípániñí imónigíá xwéowa wíá móniñmí ámá aiwá apí nání epíroyí egíayo re rináriméíá nání “Jisaso pí eniño! O nání yaríñí miwipani. Barabaso nání yaríñí wípoyí.” rináriméíá enagí nání ¹² ayí Pairatomí re uríagíawixini, “Barabaso neawárii.” uríagíá Pairato re uríñinigini, “Judayínyá mixel ináyí uríagíomí pí emíini?” uríagí ¹³ ayí xixewiámí re uríagíawixini, “Íkíayo yekwíroárei.” uríagíá ¹⁴ Pairato re uríñinigini, “Pí íwí éf nání e emíini?” uríagí aiwí awa xixewiámí nura nuro “Íkíayo yekwíroárei.” urayariñagíá ¹⁵ Pairato ayo oyapemiximinri nerí re eníñinigini. Barabaso nimixearí nuwárimáná xegí porisowa Jisasomí iwaní xaiwí nimépéfasáná enáná awamí re uríñinigini, “Omí nimeámí nuro íkíayo yekwíroárfpoyí.” uríñinigini.

Omí riperirí umeariro íkíayo yekwíroáriro egíá nánirini.

¹⁶ Porisowa Jisasomí nimeámí gapímanoyá añiwámí —Aní yoí ayí Píretoriumíyí riniñiwámirini. Aní iwámí nípáwiro wauyí porisí nowamini “Eini.” nuriro “Omí riperirí omépeaneyí.” nriñiro re egíawixini. ¹⁷ Rapírapí ayíá ríñí wú mixel ináyí yínarigíá wú nimearo omí nuyíriro ópíyá eníñiñí imóniñí wíri níkíkiyimáná mixel ináyí aminañwíñiñí imóniñí mñíyo dñíkinarigíápa mñíyo xaiwí udñíkiáriro nemáná ¹⁸ mixel ináyíyo yayí wiarigíápa riperirí niwiro re urayigíawixini, “Judayíyá mixel ináyoxirini.” nurayiríná ¹⁹ wegíá tñí mñíyo iwaní earo reañwí úriro xómíñí niyíkwiro mñí xwíayo íkwíro nero ²⁰ rixa riperirí numépéfasáná rapírapí ayíá ríñú niwiriro ámi xegú nuyíriro íkíayo yekwíroáraníro nání niméra nuro ²¹ óf e nuríná ámá obaxí pwarigíá womí xegí yoí Saimonoyí —O añí yoí Sairini dáñorini. Xewaxo yoí Arekísadaorini. Xexirímeáo yoí Rupasorini. Omí porisowa fá nixero “Jisaso nání íkíá yoxáí ripá nimeámí wuii.” nuriro ²² Jisasomí niméra nuro dñwí bí Gorígota riniñipimi —Yoí mñkí ayí ámá mñí gixweá nánirini. Dñwí apimi nriémoro ²³ ámá wa Jisaso ríñiñí bí miwinípa oenri marisíná muríyí riniñí bí iniñí wainíyo niwayimori miní wianíro yaríñagíá aí o murápi “Oweoi.” uráná ²⁴ porisowa omí íkíayo niyekwíroáriro xegí rapírapí yaní menaníro sárúyo dání “None go meanirfeniñoi?” nriñiro sárú egíawixini.

²⁵ Jisasomí 9:00 a.m. imónáná rixa sogwí xaiwí anaríná íkíayo niyekwíroáriro

²⁶ ámá nñí “O íwí rípi éf nání rípiñaríñoi?” oyaiwípoyinri íkíá wára nimearo

“Judayíyá mǝxǝ ináyorǝnǝ.” nǝrǝro rǝwamǝnǝ e nearo íkǝáyó seáyǝ e nǝpǝrauro ²⁷ ámá ámáýá amǝpǝ íwǝ pǝkiorǝparǝgǝíwaú enǝ Jisaso tǝnǝ e mǝdǝmǝdǝnǝ nǝyekwǝroárǝro nǝnǝ ²⁸ rǝwamǝnǝ eǝnǝnǝ Bǝkwǝyó nǝrǝnǝrǝ eánǝnǝ rǝpǝ, “O íwǝ yarǝgǝfǝ tǝnǝ nawǝnǝ kumǝxǝgǝfǝrǝnǝ.” rǝnǝnǝpǝ xǝxenǝ imónǝnǝnǝgǝnǝ.

²⁹ Ámá Jisasomǝ mǝnǝ mǝnǝ nǝmúroayiro ikayǝwǝ numearǝro payǝ nǝwianǝróná mǝnǝ kǝrǝkǝrǝ nǝmeaayiro re rǝgǝfawixǝnǝ, “Re rǝnǝoxǝrǝnǝ? ‘Nǝwǝnǝnǝnǝ anǝ rǝdǝyowá yarǝgǝfǝwá nǝpǝnearǝ gǝ nǝwǝnǝ sǝfǝ wǝyaú wǝyimǝ ámǝ mǝrǝmǝfǝrǝnǝ.’ rǝnǝoxǝ ³⁰ eǝnǝ neánǝrǝ jǝwǝnǝnǝoxǝ eǝnǝ nǝyoárǝmǝ wepǝnǝ.” urayarǝnǝ ³¹ apaxǝpǝnǝnǝ imónǝgǝfǝ xwéowa tǝnǝ nǝwǝ ikaxǝ eánǝnǝpǝ mewegǝfǝwá tǝnǝ enǝ ikayǝwǝ numearǝro re rǝgǝfawixǝnǝ, “O eǝnǝ neánǝrǝ ámáýo arǝrá wiago aí xewǝnǝnǝ arǝrá mǝnǝpaxǝrǝnǝ. ³² Ámá yeáyǝ neayimǝxemeánǝfǝ nǝnǝ arǝfowayá xwǝfǝ piaxǝyó dǝnǝ iwǝaronǝ ro Isǝrereneyá mǝxǝ ináyǝ rǝnǝnǝ royǝ íkǝáyó seáyǝ e dǝnǝ nǝyoárǝnǝmǝ wepǝnǝtagǝ sǝnǝwǝ nǝwǝnǝrǝnǝnǝáyǝ, dǝnǝ wǝkwǝroanǝfǝwǝnǝ.” rarǝnǝ ámá Jisaso tǝnǝ e mǝdǝmǝdǝnǝ yekwǝroárǝgǝíwaú enǝ omǝ ikayǝwǝ axǝpǝ umearǝgǝísisixǝnǝ.

Jisaso pǝnǝ nǝnǝrǝnǝ.

³³ Ayǝ e nǝra núfǝsáná eǝnǝnǝ rǝxa 12:00 ikwawedǝ imónǝnǝ re eǝnǝnǝgǝnǝ. Anǝ nǝmǝnǝ sǝfǝ nǝyǝnǝrǝrǝ sǝfǝ nǝyǝnǝrǝnǝsáná sǝfǝ tǝnǝ 3:00 dǝnǝ ámǝ wǝfǝ ókǝáná re eǝnǝnǝgǝnǝ.

³⁴ Jisaso rǝfǝiwá eǝnǝ tǝnǝ nǝrǝrǝ xegǝ Xǝbǝruyǝ pǝné tǝnǝ re rǝnǝnǝgǝnǝ, “Eroi, Eroi, rama sabakǝtǝnǝ?” nǝrǝrǝ aga pǝné “Gǝ Gorǝxoxǝnǝ! Gǝ Gorǝxoxǝnǝ, pǝ nǝnǝ emǝ nǝmóǝnǝ?” urarǝgǝfǝpa Xǝbǝruyǝ pǝné tǝnǝ e rǝfǝgǝ ³⁵ ámá e rówapǝgǝfǝ wa arǝfǝ nǝwiro re rǝgǝfawixǝnǝ, “Ai! Rǝxa Gorǝxoyá wǝfǝ rókiamoagǝ mǝpǝ anǝnǝmǝ pǝyǝnǝ Irajao nǝnǝ rǝfǝiwá rarǝnǝ.” nǝrǝro ³⁶ ámá wo írǝkwǝ nǝmearǝ inǝgǝ wǝnǝfǝ níáfǝ yarǝnǝpǝmǝ gǝfǝ nearǝ wegǝfǝ wǝfǝ wǝfǝ tǝnǝ ayǝnǝwǝ nǝkǝroárǝmǝnǝ wegǝfǝwǝmǝ nǝmaxǝrǝmǝnǝ o bǝ nǝnǝrǝ sǝnǝ oenǝrǝ nǝnǝ seáyǝ emǝ nǝwǝmǝxǝnǝrǝ re rǝnǝnǝgǝnǝ, “Irajao omǝ íkǝfǝ tǝnǝ eǝnǝ onǝnǝ nǝyoarǝ nǝmeámǝ wepǝnǝnǝ anǝnǝmǝ dǝnǝ weapǝnǝrǝfǝnǝnǝ?” rǝfǝgǝ ³⁷ Jisaso rǝfǝiwá ámǝ bǝ eǝnǝ tǝnǝ nǝrǝmo dǝnǝ nǝyámǝga uǝnǝnǝgǝnǝ. ³⁸ Dǝnǝ nǝyámǝga úáná rapǝrapǝ sepiá anǝ rǝdǝyowá yarǝgǝfǝiwá awawá nǝwǝfǝ tǝnǝfǝmǝnǝ epanǝoárǝnǝnǝjǝ áwǝnǝ e axowárǝnǝnǝnǝgǝnǝ.

³⁹ Porisowayá seáyǝ e imónǝnǝ Jisaso nǝpǝarǝnǝ sǝmǝmanǝfǝmǝnǝ nǝrorǝ Jisaso péagǝ nǝwǝnǝrǝfǝnǝ dǝnǝ nǝyámǝga e úagǝ nǝwǝnǝrǝ re rǝnǝnǝgǝnǝ, “Ámá royǝ nǝparǝnǝ. Gorǝxomǝ xewaxorǝnǝ.” rǝnǝnǝgǝnǝ.

⁴⁰ Apǝxǝfǝ wǝwa enǝ Jisaso péáná ná jǝamǝ nǝrómáná sǝnǝwǝ wǝnarogǝíwa wigǝfǝ yoǝ rǝwarǝnǝ. Mariaí —Í anǝ yoǝ Magǝdara dǝnǝrǝnǝ. Í tǝnǝ apǝxǝfǝ Mariaíyǝ rǝnǝnǝgǝ ámǝ wǝ —Í Jemiso onaxomǝ tǝnǝ Josesomǝ tǝnǝ xǝnǝáirǝnǝ. Í tǝnǝ ámǝ wǝ Saromíyǝ rǝnǝnǝgǝ tǝnǝrǝnǝ.

⁴¹ Íwa Jisaso Gariri pǝropenǝsǝyó emearǝnǝ númǝ nuro arǝrá wigǝíwarǝnǝ. Ámǝ obaxǝfǝ wǝwa enǝ o tǝnǝ Gariri dǝnǝ Jerusaremǝ anǝyó nǝnǝ bigǝíwa Jisasomǝ pǝkǝarǝnǝ jǝamǝ dǝnǝ sǝnǝwǝfǝ wǝnǝgǝfawixǝnǝ.

Jisasomǝ xwǝfǝ weyǝrǝgǝfǝ nǝnǝrǝnǝ.

⁴² Rǝxa sǝfǝpǝ tǝnǝ sǝfǝ ayǝ Sabarǝfǝ nǝnǝ amǝpǝ pǝrǝnǝnǝ imǝxǝrǝarǝgǝfǝyimǝ ⁴³ Aramatia dǝnǝ Josepo —O Judayǝfǝ mebá seáyǝ e imónǝgǝfǝ worǝnǝ. O Gorǝxo xwǝoxǝyó mǝmeámǝfǝ nerǝ pǝrǝnǝnǝ umǝnǝweánǝfǝ nǝnǝ dǝnǝ nǝkǝkayorǝ wenǝnǝfǝ nerǝ nǝweanǝrǝnǝ. O masǝsǝfǝ mǝwǝfǝ dǝnǝfǝ sǝxǝfǝ nǝnǝmǝ émáyǝfǝ gapǝmanǝ Pairato tǝnǝ e nǝnǝ nurǝ éfǝ nǝrómáná Jisaso pǝyo nǝnǝ “Anǝnǝ omǝeámǝnǝ?” nurǝrǝ yarǝnǝfǝ wǝáná ⁴⁴ Pairato Jisaso rǝxa rǝfǝ pénǝgǝnǝrǝ “Porisowamǝ mearǝnǝ obǝnǝ.” nǝrǝrǝ poriso rǝxa báná yarǝnǝfǝ re wǝnǝnǝgǝnǝ, “Jisaso rǝxa rǝpǝnǝgǝnǝ? Sǝnǝ mǝpǝpa rénǝgǝnǝ?” nurǝrǝ ⁴⁵ poriso “O rǝxa pénǝgǝnǝ.” rǝfǝgǝ Pairato arǝfǝ e nǝwirǝ Aramatia dǝnǝ Josepo Jisaso pǝyomǝ xe omǝeánǝrǝ sǝnǝwǝfǝ wǝnǝfǝgǝ ⁴⁶ Josepo nurǝ rapǝrapǝ apǝfǝ wenǝfǝ wǝfǝ bǝfǝ nerǝ nǝmeámǝfǝ nǝbǝrǝ pǝyomǝ nǝyoarǝ nǝmeámǝfǝ nǝwepǝnǝrǝ e nǝtǝmǝnǝfǝ wigǝfǝ yarǝgǝfǝpa xopǝxopǝfǝ nǝróo numáná xwǝarǝpǝyo nǝnǝ nǝmeámǝfǝ nurǝ —Xwǝarǝpǝfǝ ayǝ sǝnǝjǝyo ófǝ rǝxǝrǝnǝnǝfǝyǝrǝnǝ. Ayimǝ nǝtǝmǝnǝfǝ sǝnǝjǝ

xwé wo mímegwinárf níméra nípuro óf manjwámí rítí nerfná éf ráraríniginí. ⁴⁷ E yarfná Magídara dánj Maríaí tñí Josesomí xínáí Maríaíyí rínínj tñí “Jisaso ge típírfíréoí?” nìyaiwiri síjwí wínaxfdígsixíní.

16

Jisaso ámi wiápfnimeanf nániríní.

¹ Sá wegípaú Sabará ayi ríxa pwéáná sfápi tñí Saromí tñí awí neáníro wíápi tñí píyomí waráyo xópé wiaúwanígnírf íwa weríxí dínj nanj eearínj bí bí nero nítíro ² sá wegííwa Sadéyo wíá mónínómí nìwiápfnimeámí Jisaso xwíá weyárfíníje nání nuro ríxa sogwí xemónaparínagí nírémorfná ³ wíwaníníwa re rínígfawíxíní, “Ámá gowa sfnjá óf manjwámí píronjo mímegwinárf neaiipírfíréoí?” nírínírfná ⁴ wenínj éfáyí wínígfawíxíní. Sfnjá aga xwéó aí ríxa mímegwinárf nínírfí ófíyí sfnjání inínagí nìwíníro ⁵ anjwí e nìbíro ófíyímí nípáwíro wenínj éfáyí wínígfawíxíní. Anínají wo rapírapí apíá wenj sepiá wú nìyínímáná daiwo éf njweanagí nìwíníro ududí wíagíá ⁶ o re uríníniginí, “Ududí mepaní. Nioní nífárfíní. Sewayné Nasaretí dánj Jisaso, íkfáyo yekwíroarígfómí síjwí wínáníro barínjoí. Síní re míweníní. Ríxa wíápfnimeáfniginí. Omí tígíe aníá rí imónínagí wínípoí. ⁷ Ríxa nuro wíepísínjowamí tñí Pitaomí tñí ení áwanj re urémeápoyí, ‘Jisaso Garírí píropenísfíyo nání xámí seameanfárfíní. Xewanínjo searínjpa xíomí e síjwí wínípfírfárfíní.’ urémeápoyí.” uráná ⁸ íwa nìpeyero xwárfpáyo pñí nìwíárfímí éf nuróná enj óf ero sírf píkíníro nero wáyí níkaríníro nání amá wíyo áwanj murí éf ugíawíxíní.

Jisaso Maríaímí sfjání wimónínj nániríní.

⁹ Jisaso Sadéyo wíá mónínímí ríxa nìwiápfnimeámáná nurí Magídara dánj Maríaímí —Apíxí í Jisaso xámí imíó ímí dínj xíxéroarígfíá wé wíúmí dánj waú míxí umáfnowárfínírfíní. Ímí xámí sfnjání síwá wíníagí ¹⁰ í nurí amá Jisaso tñí emeagíáwa o nání dínj sípí nìwirí nání amíxíá yarínagíá nìwímearí Jisaso wíápfnimeáí nání áwanj nurírfí ¹¹ re uríníniginí, “O ríxa sfnj éngí síjwí wínífní.” uríagí awa aríá nìwíro aí dínj nìwíkwíro “Nepa neararíní.” mìyaiwígfawíxíní.

Jisaso wíepísínj waúmí wímeanjpi nániríní.

¹² E nemáná enáná xegí wíepísínj waú Jerusaremí pñí nìwíárfímí anj wíyo nání warfná Jisaso xegí wónínj nímónírfí wímeáagí ¹³ awaú ení nuri wíepísínj wíamí “Jisasomí síjwí wíníwí.” uríagí aiwí dínj nìwíkwíro “Nepa neararíní.” mìyaiwígfawíxíní.

Jisaso wíepísínj wé wúkaú síkwí womí wímeanj nániríní.

¹⁴ E nemáná enáná xegí wíepísínjowa wé wúkaú síkwí wo awí neáníro aiwá narfná Jisaso sfnjání síwá nìwínírfí awa síní dínj mìwíkwíró ero dínj kíkímfí imóníro yarínagíá nání míxí nurírfí re uríníniginí, “Ámá nioní nìwiápfnimearfí amí sfnj éngí síjwí nínánímí nìbíro áwanj searfáyo aríá nìwíro dínj mìwíkwírofa pí nání yarínjoí?” nurírfí ¹⁵ re uríníniginí, “Xwíá rírfí nírímíní amí amí nemero xwíyíá nioní nání yayí seainarínjpi amá nìyoní áwanj urímérfíxíní. ¹⁶ Ámá gíyí aríá nìseairo nioní nání dínj níníkwírofo wayí meáfáyo Goríxo yeáyí uyímíxemeanfárfíní. E nerí aiwí amá gíyí nioní nání dínj míníkwírófáyí xwíyíá meárfínípfírfárfíní. ¹⁷ Ámá nioní nání dínj níkwírófáyí wáf nurímérfíá Goríxoyá dínjyo dání emímí rípi epírfárfíní. Gí yoíyo dání amá imíó dínj xíxéroarínjyo míxí umáfnowárfíro pñé amá wíyá majíá aiwí Goríxoyá dínjyo dání wígfí pñéyo dání uríro ¹⁸ sídríyo fíá nítamíxínírfíá sídínj nìworí aiwí mípé ero inígfí ayáí inínjpi nínírfí aiwí mípé ero amá símíxíyo wé seáyí e níkwíárfíro nanj imíxíro epírfárfíní.” uríníniginí.

Jisaso aḡnamí nání peyiḡ nánirini.

¹⁹ E nurimí Jisaso Gorixoyá dḡḡ tḡnḡ aḡnamí nání nḡpeyiríná ámí o tḡnḡ xixenḡ nimónirḡ nání wé náúmḡnḡ éḡ ḡweaḡnigḡnḡ. Éḡ ḡweaḡáná ²⁰ awa nuro Jisasoyá xwiḡyá amí amí nurimeróná ámá “Nepa neararḡḡoḡ.” yaiwipḡrḡ nání emimí enḡ Ámíná Gorixoyá dḡḡ tḡnḡ nḡwíwapḡya wagíárḡnḡ.

Xwiyá yáy neainarínj Ruko eanjípirini.

Ríwamínj rípi “Xwiyá yáy neainapaxí Ruko eanjípiyi” rinínjpirini. O Jisaso wiepísagíyí womani. Judayí eni womani. Émáyí dokítá worini. O Poro tíni Sairaso tíni émáyí aníyo wáf nurimeríná wirimeárogílorini. O gí ámáyí eni amípi Jisaso uréwapíyirí erí enjipi nání píranínj níjía nimóniro dínj wíkwíróríxínirí ríwamínj rípi eanjípirini. Xewaníño Jisaso emearíná síñwí míwíníño enagí nání wiepísínowamí yarínj wirí bíkwí Jisaso enjipi ñwíráríníño íá rorí nemáná eanjípirini. Ríwamínj ámi bí “Wáf wurímeiarígíáwa egíárini.” rinínjipi eni níriri eanjípirini.

¹⁻² Ámá obaxí amípi Jisaso xínái xiríñe dáni nene tíñj e imónínjipi nání “Ríwamínjí oeaaneyí.” níyaiwiro ámá iwamíto dáni Jisasomí síñwí wíníro aría wiro egíáyí wáf nemeríná “Jisaso e enjirini. E enjirini.” nura úfápi ríwamínj eáagífa aiwi ³ nioní eni “ ‘Gí ámináoxi Tiopirasoxi xixeni níjía imóniri nání ríwamínjí awa xámí eagíápi nioní íá nírori síñwí wínagíáyo yarínj níwia nuri e nemáná píranínj dínj neñwíperi ríwamínjí nearí joxí nání wiowárenapímíni.’ E neríná nanjirini.” nimónarini. ⁴ Ayí rípi nání yarínini. Joxí íá nírori amípi rírewapíyigíápi aga xixeni níjía imónirífa nání yarínini.

Anínají wo “Irisabetí Jonoyí riníño xiríníárini.” urínj nánirini.

⁵ Eníná Judayí míxí ináyí Xerotoyí riníño menweañáná ámá apaxípanínj imónígífa wo, Sekaraiaoyí riníño ñweañíriní. O xegí ámáyí Abaijaoyáriní. O xegí ámáyí eníná dáni Goríxoyá apaxípanínj imónígíáyíriní. Sekaraiao xegí apíxí yoí Irisabetírini. Í xegí ámáyí aríto Eronoyáyíriní. Í xegí ámáyí eni apaxípanínj imónígíáyíriní. ⁶ Ayaú Goríxoyá síñwíyo dáni wé rónínj éri Goríxo ñwí ikaxí rírí sekaxí rírí enjío míwiaíkí éri neri aí ⁷ Irisabetí rípaíwí enj enagí nání niaíwí mayíyaú e néra nuri ríxa xweyanj apianj imónígíírini. ⁸ O xegí ámáyí Abaijai rinígíáyí Goríxo nání ridiyowá yarígíiwámí ridiyowá nero wigí yarígíápa yaríná xíto tíni eni nawíní nero ⁹ wigí neríná yarígíápa “None gímíni go ‘Ñwíáxini.’ rinínjwámí páwiníríenínjoi?” níyaiwiro yarígíápa e nero Sekaraiao Goríxo nání ridiyowá yarígíiwámí awawá Goríxoyá tíñj e “Ñwíáxini.” riníñe nípáwiri rífa awíí dínj eaarínjipi nání oikeyírí rípeááná ¹⁰ oxí apíxí bíaníríwámíni rówapígíáyí Goríxomí ríxínj uraríná o awawá Goríxoyá tíñj e nípáwiri Goríxo nání rífa awíí dínj earínjipi níkearíná ¹¹ wenínj éfyí wíníñínigíni. Anínají wo rífa síñwirífa wé náúmíni peyarínjímí dání síñwí nanírí yaríñe aí gínánínj níbirí rónapínagí síñwí níwínírí ¹² ófí nerí wáyí ikárínaríná ¹³ anínajo re urínjínigíni, “Sekaraiaoxíni, wáyí mikárínipani. Díxí niaíwí nání yarínj wípi Goríxo ríxa aría siní. Díxí apíxí niaíwí oxí wo ríxíríyíáná joxí yoí Jonoyí wíríríxíni. ¹⁴ Omí níxíráná joxí seáyí e nimónírí yáy yaríná oxí apíxí obaxí eni yáy epíríárini. ¹⁵ O Goríxoyá síñwíyo dání ámá áminá enj eánínónínj imóníníárini. O inígí wainí múnípa éri papíkí yarígíáyí múnípa éri eníárini. O siní xegí xínáiyá agwíyo enáná Goríxoyá kwíyí ukíkayoníárini. ¹⁶ O segí ámá Isíreríyo uráná obaxí aría níwiro íwí yarígíápi ríwímíni nímamoro Goríxo wigí Ámináomí ámi xídípíríárini. ¹⁷ Díxí íwo kwíyí Goríxoyápi xegí wífa rókiamoagí Iraijaomí ukíkayonáná enj neánírí yagípínínj Jono axípínínj e éri rírí eníárini. Xewaxowa tíni xanowa tíni píyífa wíríníro ámá uyínií yarígíáyí ríwímíni nímamoro wé rónínj imóníro éfíríxínírí Jono Goríxoyá Ámináomí xámí umeaníárini. Díxí Isíreríyí e ero Goríxoyá Ámináomí yeáyí wuríníro epírí nání oimónírí xámí umeaníárini.” uríagi ¹⁸ Sekaraiao anínajomí re urínjínigíni, “Aríge nerí nioní níjía imónímí nírarínjini? Nioní ríxa xweyanjónirini. Gí apíxí eni ríxa

apianjirini.” urfagi ¹⁹ anjnajo ami nuriri re urinjigini, “Gí yoí Gebirieroniri. Gorixoyá sñmanj e roarinjioniri. Gorixo niont xwiyfá yayf seainpaxf api áwanj uriniri nrowárenapinjo. ²⁰ Amipi niont xami rirfáyf nimóniriná nimóninfarini. E nerí aiwi xwiyfá niont rirfáyf joxi ‘Neparini.’ niyaiwiri dñj mkwíroarinjagf nánj joxi ámi xwiyfá bi miripa imóniri manj pfróniri erí ei. Xami niont rirfáyf nimóniriná íná ámi xwiyfá rirfa nányi.” nuriri siní e nura warfná ²¹ oxí apixf Sekaraiao nánj weninjf nero wáf e rogfáyf ayá wí sfá órininjagf nánj ududf nero “Sekaraiao pí rfa yarini?” niyaiwiro ²² o nipeyeááná xwiyfá muripaxf imóninjagf niwinro “Gorixoyá awawá tñj e nerfná orinjá bi rfa winigo?” yaiwiarfná o “Xwiyfá arige rimfni?” niyaiwiri xegf manj niffróniri nánj wé árixá néra unjigini. ²³ Sekaraiao anj Gorixo nánj ridiyowá yarigfiwami xegf ominjf yarinjfpí yoparfpi nemí xegf anj e nánj yoanjigini.

²⁴ O anj e nánj niyoari xiepimi niwimeari niñweagfisáná re enjigini. Irisabetí niaíwí agwf nerí anjyo ínimi pñi ñweañáná emá wé wú múróáná ²⁵ í re rinjigini, “Gorixo ayá ninrimixiri dñj nikikayonjagf nánj niñi agwf enjirini. Niñi ámayá sinjwíyo dánj ayá ninarinjfpí Gorixo yokwarimí ninjirini.” rinjigini.

Mariaími “Jisasoyi rininjo xirirfarini.” urinjf nánirini.

²⁶⁻²⁷ Gorixo, Irisabetí niaíwí agwf nerí emá wé wúmi dánj wo ríxa enáná o anjnajf xegf yoí Gebireromi apixf wí ñweañe nánj —Í xegf yoí Mariaíyí rininjirini. Gariri piropenisíyo anj yoí Nasaretíyo ñweañirini. Í ñweañe nánj urowárinjigini. Í apixf apiyái siní oxí tñi memearinjirini. Í amá wo xegf yoí Josepoyi rininjo —O mixf ináyf Depitoyá fwiárfawé worini. O xegf meáminiri nánj yarinjirini. ²⁸ Gorixo anjnajo í tñj e nánj urowáraná o nurí imi re urémeañinjigini, “Apixf ríxi apánirini. Gorixo dñj sixf riyiri dñj rikikayori siní.” urfagi ²⁹ Mariaí arfá e niwiri ududf nikáriniri dñj re nipiíkiga unjigini, “O pí nánj rfa nírariní?” yaiwiarfná ³⁰ anjnajo re urinjigini, “Mariae, wáyf mepani. Gorixo jíxi dñj sixf riyini. ³¹ Arfá ei. Jíxi niaíwí agwf nerí niaíwí oxí wo nixirirfnáyf yoí Jisasoyi wtrirfarini. ³²⁻³³ O Ámináo nimóniri amá niyoní seáyí e múróninfarini. Ayf o nánj re riprfrarini, ‘Niaíwí Gorixo anj seáyí emí ñweañoyáorini.’ riprfrarini. Xiáwo Depito amá Isireriyf nñi yeáyf urfnayagfápa díxi niaíwo ení Gorixoyá dñj tñi e nimóniri fwiárfawé Jekopoyáyo aninjf minf umenñweanfárini. O mixf ináyo yapí nimóniri amá xwioxíyo mmeámí nerí numenñwearfná wí nipiéronfámani. Aninjf umenñweanfárini.” urfagi ³⁴ Mariaí anjnajomi re urinjigini, “Niñi siní oxí womí mmeáninjáyo joxi nifrfyf aríre nerí emfárfani?” urfagi ³⁵ anjnajo ámi nuriri re urinjigini, “Kwiyf Gorixoyápi jíxi tfáminí birí enj eáninjf Gorixo seáyí emí ñweañoyápi jíxi rikikayori sinfá enjagf nánj niaíwí jíxi xirfoyf nánj ‘Ñwíáorini.’ ríro ‘Niaíwí Gorixoyáorini.’ ríro epfrfarini.” nuriri ³⁶ re urinjigini, “Arfá ei. Díxi rírówái Irisabetí ríxa apianj ai niaíwí oxí wo agwf ení. ‘Oxí ronjirini.’ urarigí aiwi agwf ríxa agwf tñj enáná emá wé wúmi dánj wo imónini. ³⁷ Amipi wí Gorixo mimixípa epaxf wí menini.” urfagi ³⁸ Mariaí re urinjigini, “Xewaninjini Gorixoyá xináíninjf imóninjáini omí dñj niwíkwírori yarinjini. Joxi nifrfyf anani nimixinjigini.” uráná anjnajo imi pñi niwíarimi unjigini.

Mariaí Gorixomi seáyí e umenñf nánirini.

³⁹ Mariaí, anjnajo e nurárimí uáná, í niwiápnimeámí anjini niyiri dfwñi ene Judia piropenisíyo anj bimi nánj nurí ⁴⁰ niremorfná Sekaraiaoyá anjyo nipawiri xirówái Irisabetími yayf wíáná ⁴¹ í arfá niwírná re enjigini. Niaíwí agwf enj xixoyfmí wirí kwiyf Gorixoyápi xíimi ukikayori wíagf ⁴² pñé enj tñi nuriri re urinjigini, “Apixf niyoní nánj Gorixo jíxini píraninjf simixinjirini. Díxi niaíwí agwf enjomi ení píraninjf wimixiri enjirini.” nuriri ⁴³ yayf numerí re urinjigini, “Gí Ámináomi xináixi imóniríxi, aríre nerí niñi tfáminí bñini?” nuriri ⁴⁴ áwanj re urinjigini, “Ai, jíxi yayf

níaná arfá n̄sirfná gí n̄iaíwí agwíyo ín̄ño yayí nerí x̄xoyfm̄ níagi nání r̄rar̄ññí.
⁴⁵ Jíxí xwíyá Gorixoyá r̄r̄ññí p̄ d̄ññí n̄kw̄rorí ‘O n̄r̄f̄ȳ nepa nimón̄n̄f̄ar̄ññí.’ yaiwirí éf̄ en̄agí nání xewan̄ññí yayí sin̄w̄ññígn̄ñí.” uráná ⁴⁶ Mariaí re r̄ññígn̄ñí, “Gí xwiox̄yo dání re yaiwiar̄ññí, ‘Ám̄n̄áom̄ seáyí e oumem̄ññí.’ yaiwiar̄ññí. ⁴⁷ Gorixó, niñí yeáyí neayim̄ixemean̄o nání aga yayí seáyim̄i dání ninar̄ññí. ⁴⁸ Niñí o xegí x̄n̄áín̄ññí nimón̄r̄ om̄ññí w̄iar̄ññáín̄ aiwí o d̄ññí n̄k̄k̄ayon̄ño en̄agí nání niñí yayí ninar̄ññí. Ámá agwí r̄íná ñweagf̄áyí niñí seáyí e n̄mero r̄w̄yo ñweap̄r̄f̄áyí ení seáyí e n̄mero nerfná re r̄ip̄r̄f̄ar̄ññí, ‘Gorixó ím̄i p̄r̄aññí w̄im̄ix̄ññí.’ r̄ip̄r̄f̄ar̄ññí. ⁴⁹ Gorixó, en̄f̄ s̄x̄ eán̄ño san̄f̄ on̄m̄iá m̄ññí r̄ap̄ññor̄ññí. Gorixó ñw̄f̄áo ner̄ññíyo dání wé rón̄ññor̄ññí. ⁵⁰ Ámá ḡín̄i ḡíná ñweagf̄áyí x̄f̄om̄i wáyí n̄w̄iro s̄man̄w̄yón̄ññí ín̄m̄i wur̄ññáyo wá wianar̄ññor̄ññí. ⁵¹ O en̄f̄ neán̄r̄i w̄yo ar̄r̄á wiemer̄i w̄yo xop̄r̄ar̄f̄ wiemer̄i nerfná amá d̄ññí f̄w̄f̄ nání n̄k̄k̄ayor̄i ero weyí men̄iro yar̄ḡf̄áyí dowiak̄ññí. ⁵² m̄ix̄f̄ in̄áyí seáyí ém̄i imón̄ḡf̄áwam̄i mamówar̄r̄i amá s̄p̄ípiam̄i seáyí e w̄im̄ix̄r̄i nerí ⁵³ amá agw̄ññí yar̄ḡf̄áyo aiwá nan̄f̄ n̄ññiro agw̄f̄ ím̄i uyini w̄im̄ix̄yir̄i nerí amá am̄ip̄í m̄úrón̄ḡf̄áyo an̄p̄á urowár̄ap̄r̄i en̄or̄ññí. ⁵⁴ Am̄ip̄í ñḡf̄ ar̄f̄owayá s̄m̄man̄ñño ur̄ññíyo d̄ññí yaikiá m̄m̄o an̄ññí d̄ññí mor̄i xegí om̄ññí w̄iar̄ññwaéne Is̄rerene ar̄r̄á neair̄i en̄or̄ññí. ⁵⁵ O ar̄f̄o Eb̄r̄f̄amo nání d̄ññí n̄mor̄i nání om̄i t̄ññi xegí f̄wiár̄f̄awé nenen̄i t̄ññi ayá an̄ññí n̄near̄im̄ixa unf̄ar̄ññí.” Mariaí e n̄ra un̄ññígn̄ñí. ⁵⁶ Irisabetí t̄ññi n̄ñweañ̄sáná r̄ixa emá waú wo m̄úrón̄á am̄i xegí an̄f̄ e nání un̄ññígn̄ñí.

Jonom̄i x̄r̄ññí nán̄ññí.

⁵⁷ Irisabetí r̄ixa n̄iaíwí x̄r̄ññíññí imón̄ññáná n̄iaíwí s̄ñw̄f̄ n̄wan̄r̄i ox̄f̄ wo x̄r̄ññíññí. ⁵⁸ Ox̄f̄ wo x̄r̄áná í xegí úr̄ix̄f̄meá t̄ññi amá an̄f̄ ayo d̄ññíyo t̄ññi ar̄f̄á re wiḡf̄awix̄ññí, “Irisabetí Gorixó ayá ur̄im̄ix̄f̄agí nání n̄iaíwí wo x̄r̄ññí.” Ar̄f̄á e n̄w̄iro í t̄ññi yayí seáyim̄i dání yarfná ⁵⁹ r̄ixa sf̄á wé w̄f̄úm̄i d̄ññí waú wo imón̄áná ayí n̄iaíwí iyí s̄m̄f̄ sf̄o wák̄wian̄ro n̄b̄iro yoí ax̄f̄p̄i xano w̄r̄ññíññí Sekaraiayí w̄ran̄ro nání yarfná ⁶⁰ x̄n̄ái “Oweoi!” nur̄r̄i re ur̄ññíññí, “Nene am̄i yoí ax̄f̄p̄i Sekaraiayí w̄r̄ip̄ax̄f̄ men̄ññí. Jonoyí ow̄raneyí.” ur̄f̄agí ⁶¹ ayí re ur̄ḡf̄awix̄ññí, “D̄ix̄f̄ oxoyá xoayowa aí wo yoí ‘Jonoyí r̄w̄r̄ññíññí? Oweoi.’” nur̄ro ⁶² xano ar̄f̄á ení p̄r̄on̄ññagí nání wé ár̄ixá n̄w̄iro wé t̄ññi yarññí re wiḡf̄awix̄ññí, “Joxí yoí ḡf̄p̄i ‘Ow̄r̄ññíññí.’ yaiwiar̄ññíññí?” ur̄f̄agf̄a ⁶³ Sekaraiayí p̄raip̄or̄f̄á nání ár̄ixá wíagí umeáíná o r̄f̄wam̄ññí re en̄ññígn̄ñí, “Xegí yoí Jonor̄ññí.” e eáagí ayí udud̄f̄ nero Jonoyí w̄r̄f̄f̄ȳ “Pí nání r̄f̄a w̄r̄ar̄ññí?” yaiwiarfná re en̄ññígn̄ñí. ⁶⁴ Am̄i Gorixoyá d̄ññí t̄ññi man̄f̄ nexoar̄i xwíyá r̄ip̄ax̄f̄ nimón̄r̄i Gorixom̄i seáyí e numer̄i yarfná ⁶⁵ amá an̄f̄ ayo d̄ññíyo udud̄f̄ néra nuro an̄f̄ n̄yon̄i Judia p̄ropen̄s̄f̄ d̄f̄w̄f̄ m̄ññíyo am̄i ḡim̄i ñweagf̄á p̄ññé “Irisabetí n̄iaíwí x̄r̄áná xano Sekaraiayí man̄f̄ p̄r̄on̄ññño man̄f̄ exoaññí.” r̄f̄agf̄a ar̄f̄á n̄w̄iro ⁶⁶ d̄ññí aumaúm̄f̄ n̄ññiro Gorixó Jonom̄i d̄ññí uk̄k̄ayon̄agí n̄w̄ññiro re r̄ññígn̄ñígn̄ñí, “N̄iaíwí o r̄f̄wéná pí pí amá imón̄ññíññí?” r̄ññígn̄ñígn̄ñí.

Sekaraiayí w̄f̄a rókiamoar̄ññí wo yap̄i r̄ññí nán̄ññí.

⁶⁷ Xano Sekaraiayí kwíyí Gorixoyap̄i uk̄k̄ayon̄áná o w̄f̄a rókiamor̄ḡf̄á wón̄ññíññí nimón̄r̄i Jisaso nání re r̄ññígn̄ñí, ⁶⁸ “Is̄rereneayá Ám̄n̄á Gorixom̄i seáyí e oumeaneyí. O xegí amáéne ar̄r̄á neair̄i yeáyí neayim̄ixemear̄i n̄near̄fná ⁶⁹ nene yeáyí neayim̄ixemean̄f̄a nání en̄f̄ eán̄ññí wo iwiaron̄ññí. O x̄f̄oyá x̄n̄áín̄ññí nimón̄r̄i om̄ññí w̄iagf̄ Depitoyá f̄wiár̄f̄awé wor̄ññí. ⁷⁰ En̄íná o nání Gorixoyá w̄f̄a rókiamoagf̄áwa xwíyá Gorixó r̄ññí n̄w̄ur̄yirfná negí ar̄f̄owam̄i re ur̄ḡf̄awix̄ññí, ⁷¹ ‘Ámá nene m̄ix̄f̄ neair̄ḡf̄áyí nání éf̄ neam̄ññíññí w̄ik̄f̄ t̄ññi neair̄ḡf̄áyí nání éf̄ neam̄ññíññí en̄f̄ar̄ññí.’ ur̄ḡf̄awix̄ññí. ⁷² Gorixó negí ar̄f̄owam̄i re ur̄ññíññí, ‘Nion̄i wá n̄seawian̄r̄i xwíyá s̄m̄man̄ñño dání “Nem̄f̄ar̄ññí.” n̄r̄r̄i réor̄aññíyo s̄m̄f̄ e n̄t̄ññíññí n̄seaim̄f̄ar̄ññí.’ nur̄r̄i ⁷³⁻⁷⁴ negí ar̄f̄o ír̄ñño Eb̄r̄f̄amom̄i s̄ññá t̄ññí e dání re ur̄ññíññí, ‘M̄ix̄f̄ seian̄ro

yarigfáyo aiwi éf seamínimfárini.’ uriniginini. Mixf neaianiro yarigfáyf emi nea-
mamóáná nene ámi wáyf wí mé amipí o ñwáf ikaxf nearinifyf nixfdirane ninwearane
75 siní siníf ninwearfná wé róniníf imónirane saniníf imónirane nerane píraniníf
xfdanfwáriní.” Sekaraiao e nírífisáná 76 xewaxo Jono siní p’omí re umeariniginini,
“Niaíwoxiní, ayf re ririprífáriní, ‘Gorixo seáyí e ñweañoyá wáf rókiamoarinixirini.’
ririprífáriní. Joxí Ámináomí óf ñiwimoirí xámi umearfáriní. 77 Joxí óf ñiwimoirfná
xegf ámayo re urayirfáriní, ‘Seyfné fwáf yarigfáyf rfwfmíní ñimamoro éáná Gorixo
segf fwáf yarigfáyf yokwarimf ñiseaiirí “Ananí einí.” searinfáriní.’ urayirfáriní.”
Sekaraiao e níriri ámi 78-79 re riniginini, “Gorixo wá neomixiri ayá neawianiri nea-
iarinorini. O nene nání anfnamí dání sogwf wáf ókiarininif wáf neaókiénapinfáriní.
O nene sfá yininifmí ñweañwaéne ámá ñipeaniri yarínwaéne óf saninifyimí neawárinfa
nání nene ñineaméra ñineaurí wáf neaómixiyinfáriní.” Sekaraiao e riniginini.

80 Niaíwf Jono xwé nerfná xegf ñiníf ení ríxa eníf neániri ñiníf síxí níga nurfná ámá
ñiníf meaníf e ninweañisáná xegf Isireriyó xewaninjo sinání wimóniniginini.

2

Jisasomí xiriníf nánirini.

1 Jonomí ríxa ñixirimáná enáná Romiyf mixf ináyf Sisa Ogasitasoyf rininjo oyá ñwáf
ikaxf bí re rinirini, “Ámá xwáf ñirimíní ñweagfáyf wigf xiáwo írínwayá aníf e nání
numiróná gf gapimanowamí yoíf ñwiráfírxini.” rinirini. 2 Yoíf ñwiráragfáyf e
dání iwamfó ñwiráfírfáriní. Yoíf iwamfó ñwiráfírfíná gapimanf xegf yoíf Sairiniaso
ínanorini. O Siria p’ropenisfyo menweañorini. 3 E riníf enagf nání ámá nfní
gapimanowamí yoíf ñwiráfírfí nání wigf xiáwowayá aníf e nání numiróná 4-5 ámá wo,
xegf yoíf Josepoyf rininjo —O mixf ináyf Depitoyá fwíarfawé worini. O xiepí siní xfomí
mímeániníf —Í xegf yoíf Mariairini. Siní mímeániníf aiwi ñiaíwf agwf enirini. Í tñní
nawíní Gariri p’ropenisfyo aníf yoíf Nasaretí ñweagfíe dání ñiwéri Judia p’ropenisfyo
o xegf xiáwo írínwayá aníf e Betirexemiyyí rininje ñirémori 6 e ninwearfná í ñiaíwf agwf
ríxa yóf nerí 7 ñiaíwf oxí xámi iwamfó xirinjo o xiriniginini. Ñixirimáná rapirapf tñní
xopixopf ñirorí aníf ámá midání ñibiro wéfríxiniri mirinñiwá ríxa ñiréonagfa nání
burímákau aiwá narinje bokisf wámí inimi sá wfráriniginini.

8 Aníf apí tñníf e ámá wa sipisipf awí mearoarigfá wa árfwiyimí amfyo wigf
sipisipf ará wíwákwíní yarínje awí mearonáná re eniginini. 9 Anfnajf Gorixoyá
wo wigf sfmímanf tñnifmí dání sinání rónapáná awa rogfe midimidání Gorixoyá
wáf ókímíxáná awa óf ñikáriníro yarfná 10 anfnajo re uriniginini, “Wáyf mepaní.
Xwiyfá nanf ámá nfní ñiníf yayf winipaxf bí soyfné tñníf e nání ñimeámí barinini.
11 Xwiyfá nioní ñimeámí barinapí rípirini. Agwf ríná aníf mixf ináyf Depito xwé
iwiaronfipimí apíxí wí ñiaíwf seyfné yeáyf seayimíxemeanfó xirinjo. O Kiraisoyf
rarigforini. Yeáyf neayimíxemeanfa nání arfowayá xwáf piaxfyo dání iwiaronfoyf
rarigforini. Ámináorini. 12 Soyfné nuro ñiaíwf xirfó rapirapf ñixopenimáná
burímákau aiwá narigfamí dání bokisfyo sá wfrárininagf ñiwínirfná ‘Orfaní?’
yaiwífríxiní.” urífyf re eniginini. 13 Anfnajf áwanf urfó roñe Gorixoyá siminíf
wínarigfá obaxf anfnamí ñánjowa ení ñirónapimáná Gorixomí seáyimí numero re
rigfawixini, 14 “Ñwáf anfnamí seáyimí ñweañomí seáyí e oumeaneyí. Ámá Gorixo
nání ñiníf arfá mikeamóagfá —O ayf nání wimónarinirini. Ayf Gorixoyá xewaxo
ríxa rémóáná ñiníf wáf wónáná awayiní ñisaníro ñweáfírxini.” ñirimowa 15 sipisipf
awí mearoarigfáwamí p’ní ñiwíarimí anfnamí nání peyíaná awa re rinigfawixini,
“Betirexemi ñiaíwf rémóe irfní nurane Gorixo áwanf nearfí nání sinwf owínaneyí.”
ñirinimowa 16-17 anfní nuro Josepo tñní Mariaí tñní rípaú ñweañagfí ñiwíníro
ámí weniníf éfáyf winigfawixini. Niaíwo burímákau aiwá narigfe bokisfyo riwo

wíráríníngagí nîwînîro pîné anînajowa niaíwí o nánî uríípi nánî áwanjî uráná ¹⁸ áamá pîné sipîsipí awí mearoarígíáwa uríápi aríá wiarígíáyí nîní dînjî ududí nero aí ¹⁹ Mariaí xwíyá íwo nánîpi dînjî aumaúmí nîrîrî dînjî nîpîkîga waríná ²⁰ sipîsipí awí mearoarígíáwa ámî wigí sipîsipí awí mearoarígíe nánî nuróná anînajo uríípi xîxenî éfî enagî wînîro aríá wîro nero nánî Gorîxomî seáyîmî umero yayí umero wigíawixîní.

²¹ Niaíwo xínáí nîxîrîmáná enáná rîxa síá wé wíúmî dánjî waú wo óráná omî iyí símí síó wákwanîróná yoí anînajo eníná xínáí síní agwí mejáná “Yoí Jisasoyî wírîrîxîní.” urînjîpi wírígíawixîní.

²² Síá Mariaí “Nwí ikaxí Moseso eníná nîrîrî rîwamînjî eanjîpi tîní xîxenî nerî ígíá oeánîmîní.” yaiwînjîyî imónîngáná ayaú Jisaso Gorîxoyá wo oimónîrî mîní wianîrî nánî nîmeámî Jerusaremî nánî nuri ²³ —Ámînáoyá nwí ikaxí re nîrîrîrî eánînjîpi, “Niaíwí oxí xámî ófî imóo Gorîxomî mîní nîwîro ‘Dîxorîní.’ uríírîxîní.” nîrîrîrî eánînjîpi tîní xîxenî ²⁴ í niaíwí xîrîfî nánî ígíá eánîmîrîrî nánî Gorîxoyá nwí ikaxí re rînjîpa “Nionî nánî xawíówí waúranî, agwîrîwí waúranî, rîdîyowá níírîxîní.” E rînjîpa ayaú nanjwí rîdîyowá yanîrî nánî nuri Jerusaremî nîrémorî anjî Gorîxo nánî rîdîyowá yarígíiwámî nîpáwîrî nwí ikaxí nîrîrîrî eánînjîpa yaríná ²⁵ íná áamá Jerusaremîyo njweagíáyí wo —O xegí yoí Simionorîní. O áamá wé rónînjî imónîrî Gorîxomî píranînjî uxídrî yarînjorîní. Áamá aríowayá xwíá piaxíyo dání niwiarorî xegí Isîrerîyo yeáyí uyîmîxemeaníto nánî xwayí nanîrî njweanjorîní. Kwíyí Gorîxoyápi omî ukîkayonjorîní.

²⁶ Gorîxo Simionomî dînjî nukîkayoríná kwíyí tîní wíá re urókiamonîngîní, “Joxî síní mîpepa enáná áamá Ámînáonîyá dînjî tîní yeáyí seayîmîxemeanífa nánî aríowayá xwíá piaxíyo dání iwiaroníomî sínjwí wînîrîfárîní.” urînjîngîní. ²⁷ Simiono Gorîxoyá kwíyí ukîkayonjagî nánî anjî Gorîxo nánî rîdîyowá yarígíiwámî nîpáwîrî Jisasomî xanîyaú nwí ikaxí Gorîxo rînjîpa wîianîrî nánî xíomî nîmeámî íwîaparîngagí nîwînîrî ²⁸ íwomî nurápirî íá nîmaxîrîmáná Gorîxomî seáyîmî numeri re urînjîngîní, ²⁹⁻³⁰ “Ámînáoxîní, joxî nîrînjîpa áamá nene yeáyí neayîmîxemeaníomî rîxa sínjwí tî tîní nîwînîrî nánî ayá síwí mînrîo ananî xe pémfárîní. ³¹ Joxî rînjîpa áamá nînyá sínjwíyo dání dîxí yeáyí neayîmîxemeaníto rîxa neaiapíírîní. ³² Áamá joxî neaiapíto wíánînjî ókîarînjîpa émáyo nuréwapîyîríná wíá wómîxîyînfárîní. O negí Isîrerîneyá anjî re dání xîrîfî enagî nánî áamá nîní nene seáyîmî neamepíírîfárîní.” uríagî ³³ íwomî xanîyaú Simiono egí íwo nánî xwíyá apî rarîngagî aríá nîwîrî ududí nerî mînjî sínjá nîweánîrî yaríná ³⁴ Simiono ayaúmî “Gorîxo nanjî oeaimîxîní.” nurîrî íwomî xínáí Mariaímî re urînjîngîní, “Aríá eî. Íwí romî Isîrerîyí nîní wí aríá nîwîro dînjî wîkwírófáyí seáyî e imónîpîrîfárîní.

Wí aríá mîwí nero dînjî mîwîkwíró éfáyí anîpá imónîpîrîfárîní. Gorîxo ‘Áamá nîní nanjî oimónîpoyí.’ wîmónîngagî nánî íwí ro símîmajíónînjî yárînjîngagî nánî áamá obaxí wîkí nîwónîro ikayíwí numearîro yaríná ayí ínîmî dání dînjî wîawiarígíáyí sínjánî imónînfárîní. ³⁵ Jíxî mînjî mîxí yarígíápá tîní rîróagíánînjî íwí ro nánî íkînjînjî sípî e sínfárîní.” urînjîngîní. ³⁶ Gorîxoyá wíá rókiamoarígíá wí —Í Panueromî xemíáí xegí yoí Anaírîní. Xíáwo írîño Asao tîní gwí axííííí. Í rîxa apianîrîní. Oxí nîmeánîrî nînjwearíná xwîogwí wé wíúmî dánjî waú múróáná ³⁷ xiagwo rîxa nîpéáná í apíxí aní nîmónîrî nînjwearî xegí xwîogwí nîní rîxa 84 imónînjîrîní. Í anjî Gorîxo nánî rîdîyowá yarígíiwámî bî mîpeyeá ikwáwîyîranî, áríwîyîranî, aîwá njwíá njwearî Gorîxomî xwíyá rîrîmí wirî yarînjîrîní. ³⁸ Í enî anjîwámî íwo íá nîxîrîrî njweagíe axíná nîrémorî íwomî sínjwí nîwînîríná Gorîxomî yayí nîwîmî nuri áamá “Gorîxo gíná Jerusaremî njweanjwaéne gwínnînjî nearoayíronífáríani?” yaiwiarígíáyo íwí o nánî áwanjî nura unîngîní.

³⁹ Xanîyaú Gorîxo njwí ikaxí rînjîpa rîxa nîpîní nîyárîmî Garîrî píropenîsíyo egí anjî Nasaretîyî rînjîje nánî íwomî nîmeámî nîyîrî e njweanjáná ⁴⁰ íwo xwé niwiarorî

Gorixo omi ayá nurimixiri diñf ukikayonagí nání enj eániri amipí nání diñf enwiperi enjinigini.

Xaniyaú Jisaso nání pfa egfi nánirini.

⁴¹ Xaniyaú xwiogwí o omi aiwá Gorixoyá anjnajo xiáwowa Isipiyí anjyo nweanána mipikí múronjyimi —Sfá ayimi aiwá Pasopayi riniñf imixarigfáriní. Sfá ayi nání diñf winini nání Jerusaremí nání nuayiri yayarína ⁴² Jisaso xwiogwí rixa wé wúkaú síkwf waú enána sfá Gorixo múronjyi rixa anwi ayo imóninána xaniyaú yarigfípa nání Jisaso xfo tñi Jerusaremí nání niyiro ⁴³ sfá aiwá api naniro nání niñweagfasána ámi anj e nání nurfna Jisaso sini Jerusaremí nweanána xaniyaú majfá nimóniri ⁴⁴ re yaiwigfisixini, “Jisaso áma negf wí tñi rixa púiniginí.” niyaiwiri warfna sfá wiyi órtagi ayaú egf ámayo tñi áma egf imoarigfíyo tñi pfa imimf neri ⁴⁵ pfa yopa nimegináriti ámi Jerusaremí nání niyiri pfa néra núfisána ⁴⁶ rixa sfá wiyá wiyi óráná wenñf éfiyf winigfisixini. Anj Gorixo nání ridiyowá yarigfiwámí inimi riwo nweanagí niwiniri o Gorixoyá nwí ikaxí uréwapiyarigfá wami áwini e niñweámána yarñf wiri arfá wiri yarñagí niwiniri ⁴⁷ áma Jisaso pñé rána arfá niwiro nweagfáyf nñi aga ududf nero re yaiwigfawixini, “O arire neri niñfá nimóniri rfa rarini?” yaiwiarfna ⁴⁸ xaniyaú omi sñwf niwiniri ududf niwiri xinái re urñiniginí, “Íwe, pí nání e yeáwapiyarñini? Yaípawi ayá sfwf yearoarñagí nání joxi nání pfa yarñwi.” urfagfi ⁴⁹ o re urñiniginí, “Pí nání aipagwí nioní nání ami ami pfa emearñi? ‘Xanoyá diñf tñi xfoya anj riwámí inimi nweani.’ miyaiwiarñf reñi?” urfagí aí ⁵⁰ xwiyfá xfo urfipi nání xaniyaú nipikwini niñfá mimónipa neri ⁵¹ xfo tñi nawini nuro wigf anj Nasareti niremoro Jisaso xaniyaúmi arfá yfmigf niwiri nweanána xinái amipí nñi o éf nání diñf aumaúmí inarfna ⁵² Jisaso sini xwé nimóga nurfna diñf enwiperi xwé imóniri néra warfna Gorixo tñi áma nñi tñi eni o nání “Áma nanorini.” niyaiwia wagfáriní.

3

Jono xwiyfá wáf urñf nánirini.

¹ Taibiriasí Sisao mixí ináyf nimóniri xwiogwí wé wúkaú síkwf wú áma Romiyo niñweámána enána Podiasí Pairato Judia piropenisfyo gapimanf niyoní nání xiráonñf nimóniri meñweanána Adipasí Xeroto Gariri piropenisfyo gapimanf ámnáo nimóniri meñweanána xexirfmeáo Piripo Ituria piropenisfyo tñi Rirakonaitisí piropenisfyo tñi gapimanf ámnáo nimóniri meñweanána Raiseniaso gapimanf ámnáo nimóniri Abirini piropenisfyo meñweanána ² Anaso tñi xineagwo Kaiapaso tñi apaxfpanñf imónigfiwaú seáyf e nimóniri meñweanána Jono —O xegf xano Sekaraiaorini. O áma diñf meñe nweanána Gorixo nifpearí re urñiniginí, “Nioniyá xwiyfá rípi Isireriyó wáf urimérixini.” urfagí ³ o iniñf Jodani rapá tñf e wáf nemi re urimeñiniginí, “Ámayné fwf yarigfáyf rfwfminí nímamoro nisaniro yarfnáyf nioní wayf seameairí Gorixo fwf yarigfáyf yokwarimf seairí enfáriní.” nurimerí ⁴ enjpa Gorixoyá wáf rókiamoagfá wo xegf yof Aisaiaoyí riniño enína Jono sini meñána o nání niri rfwamñf re eañiniginí, “Áma diñf meañmí dání áma wo rfaiwá re rinfáriní, ‘Ámnáo rfwfyo binfo nání segf diñf of nanññf wimoiro of píranñf imoarigfapanñf wimoiro neróna ⁵ síkwioxí imóniñyf xwfa xewiaroro dfwf xwéraní, onimiáraní, yipároro of nifriworí inñfyo nanf imixáriro of sfñá niñweari xixoarfwf néra unyf píranñf imixáriro éfrixini. ⁶ E nerfna áma nñi Gorixo yeáyf neayimixemeámñri yarñagí winiprfáriní. Áma wo rfaiwá e rinfáriní.” Aisaiao enína Jono nání e niri rfwamñf eañiniginí.

⁷ Jono Gorixo urin̄ipa wáf urimearíná oxí apixí obaxí Jono wayí neameain̄oñin̄i o tñí e nání baríná o ayí nisan̄iro mé wayíní meaan̄iro yar̄in̄agá n̄w̄in̄i re urayin̄igin̄i, “Sidir̄í miaéyíné, ‘Rf̄wéná Gorixo xean̄in̄í seaikárínfá en̄agi nání éf úpoyí.’ go sear̄agi seyíné wáyí nero Gorixo e neaikárin̄igin̄i nioní t̄ám̄in̄i éf bar̄in̄o?” nur̄iri ⁸ re urin̄igin̄i, “Seyíné f̄wí yar̄igf̄ap̄i nepa r̄f̄w̄im̄in̄i n̄imamorínáyí píran̄in̄í nero ík̄fá sogwí nan̄í n̄weríná yar̄in̄ipa imónf̄rix̄in̄i. Seyíné re mir̄in̄ipa époyí, ‘Negí ar̄fo Ebir̄famoyaéne imónin̄agwí nání Gorixo wí xean̄in̄í neaikárínfá men̄in̄i.’ mir̄in̄ipa époyí. ‘Gorixo Ebir̄famoyá f̄wiár̄awé nání “Nioní ayo xean̄in̄í n̄wiríná ar̄ige xwé obaxí imónin̄f̄arin̄i?” n̄iyaiwiri ududí winar̄in̄i.’ r̄iyaiwiar̄in̄o? Oweoi, Gorixo d̄in̄í e yaiwipaxí men̄in̄i. Anan̄i s̄in̄á t̄yo dání Ebir̄famo nání f̄wiár̄awé wim̄ix̄iyipax̄in̄i. ⁹ Gorixo r̄ixa rap̄iwé ík̄fá m̄f̄k̄fá t̄in̄í e nání f̄á x̄ir̄in̄i. Ík̄fá ḡin̄i ḡina sogwí nan̄í m̄wéagi n̄w̄in̄ir̄íná n̄id̄ikár̄ir̄i r̄f̄á ikeaár̄in̄f̄arin̄i.” ur̄fagi ¹⁰ ámá o t̄in̄í e ep̄royí eḡf̄áyí yar̄in̄í n̄wiayiro re ur̄igf̄awix̄in̄i, “Nene n̄isan̄ir̄i n̄in̄wearanéná pí yan̄wár̄in̄i?” urayíagá ¹¹ Jono re urayin̄igin̄i, “Ámá iyf̄á wúkaú t̄in̄o wú ámá iyf̄á mayom̄i m̄in̄i w̄iw̄in̄igin̄i. Ámá aiwá t̄in̄o en̄i mayom̄i m̄in̄i w̄iw̄in̄igin̄i.” nur̄iri yar̄íná ¹² takisí nání n̄igwí urápar̄igf̄á wa wayí meaan̄iro n̄ibiróná yar̄in̄í re wigf̄awix̄in̄i, “Nearéwap̄yar̄in̄ox̄in̄i, none n̄isan̄ir̄i n̄in̄wearanéná pí yan̄wár̄in̄i?” ur̄fagá ¹³ o re urin̄igin̄i, “N̄igwí takisí nání n̄inearáp̄imeríná n̄igwí gap̄imanowa ‘Ur̄ápf̄rix̄in̄i.’ sear̄igf̄ap̄i wiár̄í n̄imúro seáyí e m̄inearáp̄ipan̄i.” nur̄iri yar̄íná ¹⁴ Porisí wa en̄i n̄ibiro yar̄in̄í re wigf̄awix̄in̄i, “None en̄i n̄isan̄irane n̄in̄wearanéná pí yan̄wár̄in̄i?” ur̄fagá o re urin̄igin̄i, “Soyíné ámáyá n̄igwí urápan̄iro nání iwan̄í eamero x̄wir̄ix̄í mero yapí uxekw̄moro mepa éf̄rix̄in̄i. Segí n̄igwí om̄in̄í nero meáf̄ap̄in̄i n̄imearíná ‘Ayí apán̄ir̄in̄i.’ yaiwírf̄rix̄in̄i. Ámá wayá nání ayá s̄wí m̄isearopan̄i.” nur̄iri yar̄íná ¹⁵ oxí apixí n̄in̄i “Ámá Gorixoyá d̄in̄f̄yo dání nene yeáyí neayim̄ixemean̄fá nání ar̄fowayá xw̄fá piax̄f̄yo dání iwiaron̄fo ḡiná imónin̄f̄ar̄in̄i?” n̄iyaiwiróná x̄wiyf̄á Jono wáf urimear̄in̄ipi ar̄fá n̄wiwo nání d̄in̄í re n̄ip̄ik̄iga uḡfawix̄in̄i, “Ámá Gorixoyá d̄in̄í t̄in̄i yeáyí neayim̄ixemean̄fá nání ar̄fowayá xw̄fá piax̄f̄yo dání iwiaron̄f̄oyí rar̄in̄wáo ámá ro men̄ran̄i?” yaiwiar̄íná ¹⁶ Jono áwan̄í nur̄iri re urin̄igin̄i, “Nioní sa in̄igf̄ t̄in̄i wayí seameair̄in̄i. Nioní en̄í neán̄ir̄i aiwí r̄f̄w̄f̄yo b̄in̄fo nioní n̄imúron̄in̄i. Nioní ámá nan̄on̄i aiwí o nioní t̄in̄i x̄ixen̄i mimónin̄aḡi nání ámá om̄in̄í wiir̄igf̄áyí bosoyá s̄ikwí sú gwí wikweair̄igf̄ápa nioní oyá wikweaipax̄man̄i. O wayí n̄iseameair̄íná in̄igf̄ t̄in̄i seameain̄f̄aman̄i. Gorixoyá kw̄iyf̄ t̄in̄i seameair̄i r̄f̄á t̄in̄i seameair̄i en̄f̄arin̄i.” nur̄iri ¹⁷ Gorixo ámá nan̄f̄yo yeáyí nuyim̄ixemear̄i s̄ip̄f̄yo an̄ipá im̄ix̄ir̄i en̄fá en̄agi nání ewayí x̄wiyf̄á r̄ipi urin̄igin̄i, “Ámá pokí t̄in̄i wití aiwá eyeyir̄ómí ero aiwá ná an̄f̄yo t̄iro mam̄wí t̄in̄i s̄iyikí t̄in̄i r̄f̄á ikeaár̄iro yar̄igf̄ápa Gorixo en̄i ax̄ipi e em̄án̄ir̄i wití mam̄wí t̄in̄i ná t̄in̄i eyeyir̄ómí in̄in̄e aiwá náyí an̄f̄yo t̄ir̄i mam̄wí t̄in̄i s̄iyikí t̄in̄i r̄f̄á ikeaár̄ir̄i em̄in̄ir̄i nání xegí pokí f̄á n̄ix̄ir̄ir̄i ron̄i.” urin̄igin̄i. ¹⁸ E nur̄iri ámá d̄in̄í oyaiwipoyin̄ir̄i x̄wiyf̄á wí wí en̄i obaxí ur̄iri x̄wiyf̄á yayí win̄ipax̄ipi r̄f̄w̄f̄yo Gorixo uowár̄enap̄in̄fo nání ur̄iri ner̄i ¹⁹ gap̄iman̄í Xeroto f̄wí eri xexir̄f̄meáoyá apixí Xerodiasiyí r̄in̄in̄í ur̄ap̄ir̄i yar̄in̄agi Jono m̄ixí nur̄iri “f̄wí n̄in̄i joxí yar̄in̄ipi nan̄iman̄i. D̄ix̄í r̄ir̄ix̄f̄meáoyá apixí nur̄ap̄ir̄íná ‘Nan̄í yar̄in̄in̄i.’ r̄isimónar̄in̄i?” ur̄fagi ²⁰ Xeroto f̄wí n̄in̄i ap̄i nen̄agi aí ámí win̄i ner̄i Jonom̄i gwí n̄iyir̄i kirapusí an̄f̄yo n̄wir̄ar̄in̄igin̄i.

Jisasom̄i wayí umeain̄í nánir̄in̄i.

²¹ Jisaso, Jono sin̄i gwí m̄in̄wir̄ar̄in̄í en̄áná ámáyo wayí numeair̄i yar̄íná, Jisaso en̄i n̄ibiri Jono om̄i wayí umeaiáná Jisaso éf̄ n̄ror̄i xano Gorixom̄i r̄ix̄in̄í urar̄íná re en̄in̄igin̄i. An̄nam̄i dání óf̄ in̄ir̄i ²² kw̄iyf̄ Gorixoyá xawiów̄in̄in̄í nimónir̄i o t̄in̄í e nání

weapiri aninami dani xwiyfa wi re rinenapiri “Gf iwfi dñf sixf riyinaxoxini, joxi nani aga yayf ninarini.” rinenapiri eniniginini.

Jisasomi xiáwo írinjowa nánirini.

²³ Jiaso amáyo iwamfo nuréwapiyemerina xegf xwiogwf 30 imoniniginini. Oxí apixf o nani dñf re yaiwiagfarini, “Josepomi xewaxorini.” yaiwiagfarini. Josepomi xano Xiraiorini. ²⁴ Omí xano Matatorini. Omí xano Ripaiorini. Omí xano Merikaiorini. Omí xano Janaiorini. Omí xano Joseporini. ²⁵ Omí xano Matataiasorini. Omí xano Emosorini. Omí xano Neamorini. Omí xano Esiraiorini. Omí xano Nagaiorini. ²⁶ Omí xano Meatorini. Omí xano Matataiasorini. Omí xano Semenoriini. Omí xano Josekorini. Omí xano Jodaorini. ²⁷ Omí xano Joananorini. Omí xano Resaorini. Omí xano Serababerorini. Omí xano Siaritierorini. Omí xano Neraiorini. ²⁸ Omí xano Merikaiorini. Omí xano Edaiorini. Omí xano Kosamorini. Omí xano Erimedamorini. Omí xano Erorini. ²⁹ Omí xano Josuaorini. Omí xano Eriesaorini. Omí xano Jorimorini. Omí xano Matatorini. Omí xano Ripaiorini. ³⁰ Omí xano Simionorini. Omí xano Judaorini. Omí xano Joseporini. Omí xano Jonamorini. Omí xano Eraiakimorini. ³¹ Omí xano Meriaorini. Omí xano Menaorini. Omí xano Matataorini. Omí xano Netanorini. Omí xano Depitorini. ³² Omí xano Jesiorini. Omí xano Obetorini. Omí xano Bowasorini. Omí xano Sarimonorini. Omí xano Nasonorini. ³³ Omí xano Aminadaporini. Omí xano Atiminorini. Omí xano Anaorini. Omí xano Xesironorini. Omí xano Peresorini. Omí xano Judaorini. ³⁴ Omí xano Jekoporini. Omí xano Aisakorini. Omí xano Ebiramorini. Omí xano Tiraorini. Omí xano Nexorini. ³⁵ Omí xano Serakorini. Omí xano Reuorini. Omí xano Perekorini. Omí xano Ebeorini. Omí xano Seraorini. ³⁶ Omí xano Kenanorini. Omí xano Apakisatorini. Omí xano Siemorini. Omí xano Nowaorini. Omí xano Remekorini. ³⁷ Omí xano Metusaraorini. Omí xano Inokorini. Omí xano Jaretorini. Omí xano Maxararerorini. Omí xano Kenanorini. ³⁸ Omí xano Inosorini. Omí xano Setorini. Omí xano Adamorini. Omí xano Gorixorini.

4

Obo iwamfo wíwapiyinif nánirini.

¹ Jiaso kwiyf Gorixoyapi omi niwimeari ukikayonana iniigf Jodani rapayo dani peyarina kwiyf Gorixoyapi ama dñf meaje nimeera warina ² sfa 40 orarina Obo “O enf neaniri xano wimonariñipini xfdinrifenijo?” niyaiwiri omi iwamfo niwipiyayiri yarina sfa ayo aiwa miní nera núsana sfa 40 imonana rixa agwf wiarina ³ Obo re uriniginini, “Joxi nepa niaiwf Gorixoyaoxi enanayf aiwa niri nani sná tiyf, ‘Bisikerfa imonei.’ urei.” urtagi ⁴ Jiaso re uriniginini, “Oweoi, wi e emimeini. Gorixoyá Bikwíyo dani re niriniri eanini, ‘Áma aiwa nipiri nanini dñf nimirnáyf, wi dñf niyimñf imoninipi meapaxf menini.’ rininagf nani joxi niriipi wi emimeini.” uriniginini. ⁵ Obo Jiasomi seayi emi nimeaa nipeyiri anf nni xwfa riri nirimini nani imoninyo anini axina siwa niwiri ⁶⁻⁷ re uriniginini, “Anf nni xwfa riri nirimini nani imoninyo joxi siwa siarinapi ayf nioniyarini. Nni rixa nigini imonini. ‘Áma womi miní owimini.’ niyaiwirina anani miní wipaxirini. Joxi nioni nani miñf xwfaayo nikwirori nioni seayi e nimeanayf ayf nni weyf mearigfapi api tni dixf siapimfni.” urtagi ai ⁸ Jiaso re uriniginini, “Bikwf Gorixoyayo re niriniri eanini, ‘Dixf Áminá Gorixomini miñf xwfaayo ikwirori seayi e umeri erfni.’ rininagf nani joxi ninarinipi wi e emimeini.” uriniginini. ⁹ Obo “Jiaso xegf xano Gorixo enf eaninorfaniri iwamfo owiwapiyiniri yapf owiwapiyimini.” niyaiwiri omi anf Jerusaremíyo nani nimeaa nuri anf Gorixo nani ridiyowa yarigiwami xegf rikwíyo niñwirarimána re uriniginini, “Joxi nepa niaiwf Gorixoyaoxi enanayf, xwfami nani nimawiri xeamoi. ¹⁰ Ayf ripi nani rirarinini. Gorixoyá Bikwíyo xwiyfa ripi eni

niriniri eánini, ‘Gorixo xegí anfnají joxi nání píraniní awí nweapíri nání re urininoi, “Omí awí mearópoyí.” urininoi.’ niriniri eáninagí nání nímawiri xeamoi.” nuriri ¹¹ re uriniginini, “Ripi eni niriniri eánini, ‘Joxi síkwí sínyayo pírf uyíkieámí inirixiniri ayí fá rixiripíri wé awiá sipráoi.’ eni niriniri eáninagí nání anani nímawiri xeamóaná ‘Gorixomi xewaxoríani?’ siaiwimíini.” uríagi ¹² Jisaso re uriniginini, “Nioni re dání nipiérorínayí, joxi nírariñpa Gorixo anfnají nioni fá nixiripíri nurowárenapíxí aí ripi eni niriniri eánini, ‘Dixí Áminá Gorixoyá ení eáninípmi iwamíto míwíwapiyipani.’ eáninagí nání wí nímawiri xeamómíméini.” uriniginini. ¹³ E uráná obo iwamíto níní e níwíwapiyísáná omi píní níwiárimí nurí idáná ámi wíwapiyíxí imónáná nání weniní nerí nweaniginini.

Jisaso iwamíto nemi uréwapiyeméní nánirini.

¹⁴ Jisaso kwíyí Gorixoyápi ukikayonagi ámá díní meane píní níwiárimí nurí ámi Gariri píropenisíyo nemi píné o nání píropenisí ayo amí amí yaní iwénímearíná ¹⁵ o aní api apimí nemi wigí rotú aníyo uréwapiyemearíná oxí apíxí níní xíomí seáyi e umeaagíriní.

Nasaretí nweáyí Jisasomi ríwí umogíá nánirini.

¹⁶ Jisaso Nasaretíyo nání nurí —Aní ayo xífo síní onimíá íná nínweari xwé iwiaroníyo nání nurí xegí íníná yarínípa Sabarfáyo rotú aníyo nípawiri Bíkwi Gorixoyá fá rómíniri nání éf nírori ¹⁷ ríxa Bíkwi Gorixoyá wíá rókiamoagí Aisaiayo rínino eanípí umeaíáná o nípariri xwíyí fá ripi rínine nání pía nerí níwiniríná fá re roniginini, ¹⁸ “Kwíyí Gorixoyápi nioni níkkayoni. Nioni ámá uyípeayíyo xwíyí fá yayí winíxí imóninípi urimíá nání nírfeari ámá fá xenwirárininíyo ‘Sini seyíné fá míseaxenwiráriní. Anani úpoyí.’ urimíá nání nírowárenapiri ámá sínwí supárigíáyo ‘Anani sínwí noxoari anípoyí.’ urimíá nání nírowárenapiri ámá iwaní mépero xopírari wiro egíáyo yeáyí imíximíá nání nírowárenapiri ¹⁹ ‘Gorixo xegí ámá éf umíniníyí anwí ayorini.’ urimíá nání nírowárenapiri eníriní.” Jisaso fá e níroárimí ²⁰ Bíkwi ámi níxopemíxárimáná rotú aní meariní womi míní níwimáná éf nínweari ámá rotú aníyo níwíxapigíáyí omíni sínwí agwí níwíga waríná ²¹ o “Xífo nání ríá rarini?” oyaiwípoyiniri iwamíto nuriri re uriniginini, “Agwiní ríwaminí nioni fá róapi seyíné aríá níwiríná ríxa xixeni imónigoí.” uráná ²² níní o nání naníni níra uro xwíyí fá awíniní yaríní xífo ríí jíapi nání díní nípkíga uro nero aí re rínigíawixini, “Ámá royí sa aní re dání Josepomi xewaxorini. Arige nerí níjía xwé api imóninírfani?” rínaríná ²³ o re uriniginini, “Seyíné ewayí xwíyí fá ripi níriripíráoi, ‘Joxi nepa xwíroxí enánayí, jíwaniníoxi píraniní imíxíneí.’ nírfíráoi. E níriróná re nírfíráoi, ‘“Emímí amípi aní Kapaneamíyo enoi.” rarínagíá aríá winwápi ámi díxí aní re eni emímí neaií.’ nírfíráoi.” nuriri ²⁴ re uriniginini, “Nepa seararinini. Wíá rókiamoaríní wo o xegí aníyo nání nurí Gorixoyá xwíyí fá uráná xegí ámá e nweagíáyí omi míminarígíámani. ²⁵ E nerí aiwí nioni nepa searariníagi píraniní aríá nípoyí. Eníná wíá rókiamoagí Irajao emearíná agwí aní píriní erí iniá meapa erí ámá níní aiwá nání díwí ikeamóniro enáná Isíreríyí apíxí aní obaxí nweanagíá aiwí ²⁶ Gorixo Irajao iwami wími arírá wíwinigininí murowarí émayí apíxí wíminí —Í Saidoni tíni e aní onimíá Seraparí ríniní bimi dánirini. Íminí arírá wíwinigininí wáriniginini.” nuriri ²⁷ re uriniginini, “Eníná wíá rókiamoagí Iraisao nemi éni Isíreríyí obaxí peyíyí tígíáyí egíá aiwí Iraisao ayo womi naní wíwíxagímani. Émayí womíni —O Síria dání xegí yoí Nemenorini. Omíni naní wíwíxíniní.” uráná ²⁸ ámá níní rotú aníyo nweagíá aríá e níwiróná xwíoxíyo dání ríá ápiáwininí níwóroa nuro ²⁹ níwiápinímearo omi fá níxíriro wigí aníyo dání níxoyípióa nuro díwí míní wigí

añf m̄r̄in̄iñf̄pim̄i d̄an̄i mam̄ow̄aran̄iro n̄an̄i x̄ixoȳip̄if̄ n̄im̄era yar̄fn̄a ³⁰ o áwin̄im̄i n̄iyék̄in̄im̄i xeḡf̄ d̄iñf̄ t̄n̄i uñ̄iniḡin̄i.

Im̄f̄o d̄iñf̄ x̄ixéroar̄iñf̄ wom̄i m̄ix̄f̄ um̄áin̄iñf̄ n̄án̄ir̄in̄i.

³¹ Jisaso Gariri p̄iropen̄is̄f̄yo n̄emer̄fn̄a añf̄ xeḡf̄ yoŋ̄ Kapaneam̄iyo n̄ir̄emor̄i Sabarf̄áyo nur̄ewap̄iyir̄i yar̄fn̄a ³² am̄á ayf̄ arf̄á n̄iwir̄óná o xw̄iyf̄á ap̄i xiáwón̄iñf̄ rar̄iñaḡi n̄iw̄in̄iro m̄iñf̄ s̄ñá n̄iweán̄iro yar̄fn̄a re en̄iniḡin̄i. ³³ Am̄á rotú añf̄yo ñweaḡf̄áyf̄ wo —O im̄f̄o d̄iñf̄ x̄ixéroar̄iñor̄in̄i. O n̄iw̄iápn̄im̄ear̄i mak̄ir̄fw̄f̄ n̄im̄or̄i ³⁴ re ur̄iñ̄iniḡin̄i, “Ai! Nasaret̄i d̄añf̄ Jisaso x̄in̄i, none p̄i neaim̄in̄ir̄i bar̄iñ̄in̄i? Xwir̄f̄á neaik̄ixém̄in̄ir̄i r̄ibar̄iñ̄in̄i? Jox̄i n̄an̄i n̄ion̄i n̄ijf̄ár̄in̄i. Gor̄ixo xewaxox̄i x̄fo r̄ir̄f̄peáox̄ir̄in̄i.” uráná ³⁵ Jisaso m̄ix̄f̄ nur̄ir̄i re ur̄iñ̄iniḡin̄i, “Am̄i b̄i m̄ir̄ipa ēi. Om̄i p̄n̄i n̄iw̄iár̄im̄i ui.” uráná re en̄iniḡin̄i. Im̄f̄o am̄á om̄i xwir̄f̄á w̄i mik̄ixé am̄áyo áwin̄im̄i d̄an̄i mean̄f̄n̄i neaár̄im̄i uñ̄iniḡin̄i. ³⁶ Mean̄f̄n̄i neaár̄im̄i úáná am̄á n̄n̄i óf̄ nikár̄in̄iro re r̄in̄iḡf̄awix̄in̄i, “Xw̄iyf̄á oyá en̄f̄ six̄f̄ eán̄in̄i. O n̄énf̄ t̄ñón̄iñf̄ n̄ir̄ir̄fn̄a sekax̄f̄ uráná im̄f̄o aí arf̄á n̄iw̄iro éf̄ war̄iñoi.” n̄ir̄in̄iro yar̄fn̄a ³⁷ xw̄iyf̄á o yar̄iñ̄ip̄i n̄an̄i p̄iropen̄is̄f̄ ayo am̄i am̄i yan̄f̄ iw̄én̄imeñ̄iniḡin̄i.

Saimonom̄i x̄ineagw̄im̄i nan̄f̄ im̄ix̄iñf̄ n̄án̄ir̄in̄i.

³⁸ Jisaso n̄iw̄iápn̄im̄eám̄i rotú añf̄yo p̄n̄i n̄iw̄iár̄im̄i n̄ipeyear̄i xeḡf̄ wiep̄isar̄iñf̄ wo Saimonoȳi r̄in̄iñoyá añf̄yo n̄an̄i nur̄i n̄ip̄awir̄i om̄i x̄ineagw̄i r̄f̄á p̄ir̄f̄ wiar̄iñaḡi n̄an̄i im̄i nan̄f̄ owim̄ix̄in̄ir̄i yar̄iñf̄ w̄iaḡf̄a ³⁹ o í sá weñe n̄an̄i nur̄i n̄ir̄ómáná r̄f̄á p̄ir̄f̄yo m̄ix̄f̄ uráná re en̄iniḡin̄i. Sim̄ix̄f̄p̄i im̄i p̄n̄i n̄iw̄iár̄im̄i úáná í r̄ixa añf̄n̄i n̄iw̄iápn̄im̄ear̄i aiwá p̄ir̄f̄ n̄im̄ear̄i n̄iw̄ia uñ̄iniḡin̄i.

Sim̄ix̄f̄ obax̄f̄f̄ nan̄f̄ im̄im̄ix̄im̄f̄ en̄f̄ n̄án̄ir̄in̄i.

⁴⁰ Am̄á añf̄ apim̄i d̄añf̄yf̄ sogw̄f̄ r̄ixa nip̄f̄meááná wiḡf̄ am̄á sim̄ix̄f̄ x̄ixeḡf̄n̄i yar̄iḡf̄áyf̄ n̄imeám̄i Jisaso t̄ñf̄ e n̄an̄i báná o am̄á ayf̄ ayo wé seáyf̄ e ikw̄ikw̄iár̄im̄f̄ eri nan̄f̄ im̄im̄ix̄im̄f̄ eri yar̄fn̄a ⁴¹ im̄f̄o am̄á ayo w̄iyo obax̄f̄ x̄ixéroar̄iñf̄yf̄ am̄á ayo p̄n̄i n̄iw̄iár̄im̄i nur̄óná mak̄ir̄fw̄f̄ n̄im̄oayiro re urayiḡf̄awix̄in̄i, “Niaíw̄i Gor̄ixoyáox̄ir̄in̄i.” urayar̄iñaḡf̄a o im̄f̄owa x̄fo arf̄owayá xw̄f̄a piax̄f̄yo d̄an̄i iwiaron̄f̄oȳi rar̄iḡfo en̄aḡi n̄an̄i n̄ijf̄á im̄ón̄iñaḡf̄a n̄an̄i o m̄ix̄f̄ nur̄ir̄i “Am̄i b̄i m̄ir̄ipa époȳi.” urur̄im̄f̄ ner̄i e néisáná ⁴² sá weño w̄f̄á m̄ón̄iñ̄im̄i n̄iw̄iápn̄im̄eám̄i am̄á mayf̄ e n̄an̄i nur̄i ñweañáná am̄á ox̄f̄ ap̄ix̄f̄ n̄n̄i o n̄an̄i p̄f̄á nemero om̄i n̄iw̄im̄earóná “Nene p̄n̄i n̄ineawiár̄im̄i mupan̄i.” uran̄iro yar̄iñaḡf̄a aiw̄i ⁴³ o re ur̄iñ̄iniḡin̄i, “Gor̄ixo re n̄ir̄owár̄enap̄iñ̄ir̄in̄i, ‘Añf̄ ayf̄ ayo re ur̄im̄éir̄ix̄in̄i, ‘Gor̄ixo xw̄iox̄f̄yo m̄imeám̄f̄ ner̄i seamen̄weañf̄a n̄an̄i seȳfn̄é n̄isan̄iro ñweáir̄ix̄in̄i.’ ur̄im̄éir̄ix̄in̄i.’ n̄ir̄owár̄f̄f̄ en̄aḡi n̄an̄i añf̄ w̄iyo xw̄iyf̄á yayf̄ win̄ipax̄f̄ im̄ón̄iñf̄ ap̄i ur̄im̄in̄ir̄i en̄i xe oum̄in̄i.” nur̄im̄i nur̄i ⁴⁴ Judayf̄yá añf̄ ap̄i apim̄i rotú añf̄ m̄r̄in̄iñf̄yo d̄an̄i nur̄ewap̄iya uñ̄iniḡin̄i.

5

Jisasoyá d̄iñf̄ t̄n̄i peyf̄ obax̄f̄ uben̄f̄yo m̄in̄iñf̄ n̄án̄ir̄in̄i.

¹ Jisaso ip̄i xeḡf̄ yoŋ̄ Genesaret̄ip̄ám̄i éf̄ n̄ir̄ómáná xw̄iyf̄á Gor̄ixoyá urar̄fn̄a am̄á obax̄f̄ arf̄á wian̄iro n̄an̄i x̄im̄ix̄im̄f̄ nin̄iro Jisasom̄i ikw̄ikwier̄f̄ winar̄fn̄a ² ewé b̄íxaú, yán̄ip̄ám̄i t̄f̄á b̄íxaú weñaḡi n̄iw̄in̄ir̄i peyf̄ ápear̄iḡf̄áwa ewé ap̄íxaúmi d̄an̄i nayoámáná wiḡf̄ uben̄f̄ iḡf̄a eaar̄iñaḡf̄a n̄iw̄in̄im̄i nur̄i ³ ewé b̄íbbá Saimonoyáp̄ám̄i n̄ip̄ixemoán̄ir̄i yar̄iñf̄ re win̄iniḡin̄i, “In̄ik̄i t̄ñf̄ re p̄n̄i n̄iw̄iár̄im̄i ná j̄fe on̄im̄iápn̄i anan̄i n̄iwan̄ir̄éw̄i?” nur̄ir̄i éf̄ n̄iñweámáná ewé ap̄ám̄i d̄an̄i ox̄f̄ ap̄ix̄f̄ ip̄i man̄f̄p̄á t̄ñf̄ e rówap̄iḡf̄áyo nur̄ewap̄iyir̄i ⁴ r̄ixa n̄ip̄in̄i nur̄ár̄imáná Saimonom̄i re ur̄iñ̄iniḡin̄i, “Ip̄i ná m̄m̄i en̄e n̄an̄i n̄imeám̄i nur̄i peyf̄ f̄áyo m̄in̄in̄i n̄an̄i uben̄f̄ mam̄owár̄f̄piyi.” ur̄f̄aḡi ⁵ Saimono re ur̄iñ̄iniḡin̄i, “Neḡf̄ neamem̄ear̄iñox̄in̄i, s̄f̄á r̄iyim̄i ár̄fw̄iyim̄i peyf̄

fá wí nímínírfeníñoíníri aníñf minf mépearíñáná wíá neaógoí. E nerí aiwí joxí e yearfagi nání ye iwamfó mamówáranfwií.” nuríri ⁶ mamówáraná re eníñigíni. Ubenf ú peyf obaxíyo nímudfímorí ríxa arfkinímíníri yaríñagi níwíníri ⁷ wigf wíwaúmf ewé bfbámf ñweagfíwaú sanf oyearápípiyíníri wápiá níwiri awaú níbírí ubenf nímíxearo ewéfxaúmf ikwiáraná ewéfxaú ríxa ná ínímíníri yaríñagi ⁸ Saimoní Pitao síñwí e níwíníri nání Jisasoyá síkwí tñf e mñf xwíáyo níkwírorí re uríñíñigíni, “Ámínáoxíni, nioní fwf yaríñáoní enagi nání pñí níníwiárimí uí.” nuríri ⁹ peyf aga xwé nímearo nání o tñí xegf ámá níkumíxíníri peyf nání yarígfáwa tñí ududf níkáriníro ¹⁰ Sebediomí xewaxowaú Jemiso tñí xogwáo Jono tñí awaú Saimonomí níkumíxíníri peyf nání yarígfíwaú ení ududf ikárinárná Jisaso Saimonomí re uríñíñigíni, “Joxí wáyf mikárinípaní. Agwí re dání peyf nání yaríñfpaníñf ámá nání ení e néra urfáriní. Ámá nioní níxídfírfá nání wirímearfáriní.” nurímáná enáná ¹¹ awa ewé nímeámf níbíro yání e dání nayoaro ewé peyf amípí e nítimí omí níxída ugíawixíni.

Ámá peyíyf tñf womí nanf imíxíñf náníriní.

¹² Jisaso aní wíyo nemerí aní bímí ñweañáná ámá wo —O peyíyf píprímfó yáriníoríni. O Jisasomí níwínírná oyá síkwí tñf e símímanf xwíáyo níkwírorí waunf re uríñíñigíni, “Ámínáoxíni, joxí nanf níxímínírnáyf ananí nanf níxípxáriní.” urfagi ¹³ Jisaso wé nímoaurí omí seáyí e níkwíárimáná re uríñíñigíni, “Nioní ‘Joxí nanf oimóníni.’ nímonáriní. Ríxa nanf imóneí.” uráná re eníñigíni. Peyíyf apí ríxa nanf imónáná ¹⁴ Jisaso “Ámá wíyo nioní símíxáyf nání áwanf murípa eí.” nuríri ámá o Moseso eníñá ñwf ikaxí ragfpi mé ámáyo xewaníño áwanf nura emenígíníri e nuríri ámí re uríñíñigíni, “Amíná apaxfpaníñf imónígfáwa tñf e nání nurí womí síwá níwíníri nanf rídiyowá nání negf arfó Moseso eníñá sekaxí nearagfíyf bí rídiyowá síáriní joxí nanf imóníyf nání áwanf rírí ení mñí wíríxíni.” Jisaso sekaxí e urfagi aí ¹⁵ xwíyá emímí amípí Jisaso yayíñyf nání yanf ríxa ná jfámí níwéa nemerí yaríñá oxí apíxí obaxí omí arfá wianíro nání bíro símíxí wiaríñyf nanf oneaimíxíníri bíro nero o tñf e nípníro níñwearo e yayaríñá ¹⁶ o íníná ámá dñf meañe nání níwayírí Goríxomí xwíyá rírímí wiagfíriní.

Enf nñí síwímí enf womí nanf imíxíñf náníriní.

¹⁷ O sfá wíyímí ámáyo uréwapíyaríñá ámá wa Parisiyí ríníñyf wa tñí Goríxoyá ñwf ikaxí uréwapíyarígfáyf wa tñí —Awa Garírí píropenísfíyo aní ayf ayo dání bímiro Judía píropenísfíyo aní ayf ayo dání bímiro Isíreríyf aní xwé Jerusaremí dání ení bíro egfáwaríni. Awa Jisaso uréwapíyaríñe éf níñwearo arfá wiaríñá Jisaso ámá símíxí wiaríñíyo nanf owímíxímíníri nání enf síxí eáníñf Goríxoyápi ukíkayonáná re eníñigíni. ¹⁸ Ámá wa wigf ámá womí —O enf nñí síwímí yáriníoríni. Omí íkwianwíyo níbíro Jisaso nanf owímíxíníri nímeámf níbíro “Nímeámf nípáwirane Jisasoyá símímanfímíní anwí e owíráraneyí.” níbíro éfáyf ¹⁹ ámá obaxí aní fwi e píkwípkwí iníñagfá of nání pía nímegíníro aníwámí nímeámf níxéga nípeyíro aní sfá tñíñyf wí nípníneayíro dae nítimáná íkwianwína tñí gwí níyíro ámá aníyo ínímí epíroyf egfáyo áwínímí gwírí e e nímamówára níwepíniro Jisaso símímanf tñfímíní táná ²⁰ Jisaso enf nñí síwímí enoyá ámá nñí xfó nání dñf wíkwíroro “Jisaso ananí nanf imíxípxáriní.” wíaiwíro yaríñagfá níwíníri re uríñíñigíni, “Ámáoxíni, díxí fwf yaríñfpi ríxa yokwarímí sííni.” uráná ²¹ Goríxoyá ñwf ikaxí eáníñfpi mewegfáwa tñí Parisiowa tñí ikeagígwí re níriga ugíawixíni, “Ámá royf goríani? Goríxomí ríperírf numearíri yaríñf royoí? Ámá fwf yarígfáyf yokwarímí yaríñf royf goríani? E yaríñyf sa Goríxoríni.” rínaríñagfá ²² Jisaso xegf dñf tñí adadf níwírí re uríñíñigíni,

“Nioni nání segí xwioxíyo dání pí nání díní e moarínjo?” nurírí ²³ re uríniginí, “Ámá wo íwí ikáriníní nioni yokwarímí wíánáyí, ínímí imónínagí nání ámá woxí síñwí tñí síñwí wínipaxí meníní. E nerí aiwí nioni ámá ení níní síwímí ení womí ‘Ríxa níwiápínímearí díxí íkwianwí nímeámí uí.’ uránáyí, o naní imónínagí ámá níyínéní síñwí tñí síñwí wínipaxíríní.” nurírí ²⁴ re uríniginí, “Níyínéní nioni nání re níaiwípírí, ‘Ámá imónínjo ananí ámá xwíá tíyo dáníyí íwí ikáriníní ení ananí yokwarímí wíipaxorífaní?’ níaiwípírí nání píraníní síñwí nanípoyí.” nurírí ení síwímí enómí re uríniginí, “Nioni re rírariníní, ‘Joxí níwiápínímearí díxí íkwianwí nímeámí aní e nání uí.’ rírariníní.” uráná re eníniginí. ²⁵ O ámá níní síñwí anígíe dání ríxa naní nimónírí níwiápínímearí xegí íkwianwí sá wenína nímearí xwanwí níkwónímí nípeyearí Goríxomí seáyí e numéra xegí aní e nání úaná ²⁶ oxí apíxí níní óf níkaríníro Goríxomí seáyí e numero wigí xwioxíyo dání sírí nípíkíníro re níriga ugíawixíní, “Agwí xegí bí éagí ríyí wíníwíní.” rígwíawixíní.

Ripaiomí “Níxídeí.” uríní náníríní.

²⁷ Jisaso e dání nípeyearí nuríná ámá nígwí takísí nání uráparíní wo —O xegí yoí Ripaioríní. Xegí yoí ámí bí Matíyuoríní. O xegí opisí aníyo éf ñweanagí Jisaso síñwí e níwínírí re uríniginí, “Joxí níxídeí.” uráná ²⁸ o níwiápínímearí xegí amípí níní e pínní níwiárímí Jisasomí uxídíniginí. ²⁹ Jisaso nání xegí aníyo aiwá xwé bí ríyamí nerí ñweanáná takísí nání nígwí uráparígíá wa tñí ámá wíníyí tñí níbíro nawíní awaú tñí níñweámáná aiwá nínníro yaríná ³⁰ Parisi wa tñí Goríxoyá ñwí ikaxí eánínípi mewegíá wo tñí Jisaso nání wíepísarínjowamí anínúmí ikaxí nuríro re urígíawixíní, “Soyíné takísí nání nígwí uráparígíá awa tñí ámá íwí yarígíá wíníyí tñí pí nání inígí níro aiwá níro yarínjo?” uríagíá ³¹ Jisaso ewayí xwíyíá rípi uríniginí, “Ámá naní yarígíáyí naní oneaimíxínírí xwírí tñí e nání warígíáraní? Oweoí! Símixí yarígíáyíní xwírí tñí e nání warígíáraní.” Ewayí xwíyíá apí nurírí ³² re uríniginí, “Nioni ámá wé róníní imóníníyí wigí yarígíáyí ríwímíní mamoro saníní imóníro oépoynírí bíjánámí. Íwí yarígíáyí ríwímíní mamoro saníní imóníro oépoynírí bíjáníní.” uríniginí.

“Wíepísarínjowa pí nání aiwá ñwíá míñwiráriní yarínjo?” urígíá náníríní.

³³ Ámá wa Jisasomí re urígíawixíní, “Jono wíepísarínjowa íníná aiwá ñwíá ñwiráriníro Goríxomí ríxíní uríro yayarígíáraní. Parisiowayá wíepísarínjowa ení axípi yarígíáraní. E nero aiwí joxí wíepísaríníyí aiwá ñwíá bí míñwiráriní íníná aiwá níro inígí níro yarígíáraní.” uríagíá ³⁴ Jisaso “Nioni gí wíepísarínjowa tñí ñweanáná awa aiwá ñwíá ñweapaxímaní.” urímínírí nání ewayí xwíyíá rípi uríniginí, “Ámá wo apíxí meámínírí aiwá imíxíyí ámá aiwá apí nípírí nání bíáyí apíxí meáo síní ayí tñí ñweanáná aiwá ñwíá ñwirárinarígíáraní? Oweoí! ³⁵ E nerí aiwí apíxí meáo sía obaxí wí nórimáná enáná ámá wí omí wanínímíxáná íná ámá ayí díní sípí wíarínagí nání aiwá ñwíá ñwirárinípíríáraní.” uríniginí. ³⁶ Xíto rapírapí síñúníní imónínagí nání ewayí xwíyíá ámí rípi uríniginí, “Ámá wo xegí rapírapí urú axenínagí níwíníríná píróminírí nání xegí síñú nímearí naxerí píroaríníraní? Oweoí! Síñú naxeríná xwíríá ikíxenínjo. Síñú ení naxerí píróánáyí urú yapí xíxení axípi imónínímenínjo.” nurírí awa wigí eníná dání “Nene e neríná wé róníní nímonírane níperínáyí ananí Goríxo tñí e nání peyaníwáriní.” níra wagíápi síní yarígíápi tñí xwíyíá síñí tñí nawíní íkwieropíríxínírí ewayí xwíyíá e uríniginí. ³⁷ Ámí axí rípi re uríniginí, “Ámá wo re yarínímaní. Memé wará síxí uríyo inígí wainí síñí iwajíá yarínímaní. E nerínáyí, memé wará síxí awá núpíyínírí wainí apí purí memé wará síxíwá xwíríá ikíxénírí enínjo. ³⁸ Inígí wainí síñíyí memé wará síxí síñíyo iwajíá yarígíáraní.” uríniginí. ³⁹ Xíto yarínípi nání ámí ewayí xwíyíá rípi

urɪŋɪnɪgɪnɪ, “Ámá gɪyɪf ɪnɪgɪf wainɪf pɪrɪyɪf nɪnɪmáná sɪnɪ sɪŋyɪf nánɪ wimónarɪŋɪrɪnɪ? Oweoɪ, sɪnɪ sɪŋyɪf nánɪ mɪwimónɪf ‘Pɪrɪyɪf apánɪrɪnɪ.’ rarɪgɪfárɪnɪ.” urɪŋɪnɪgɪnɪ.

6

Sabarfáyo “Nwáfárɪnɪ.” rɪnɪŋɪpɪ yarɪŋɪf wigɪfá nánɪrɪnɪ.

¹ Jisaso xegɪf wiepɪsarɪŋowa tɪnɪ Sabarfá wɪyɪmɪ wɪf omɪŋɪyo áwɪnɪmɪ ófyo nuróná wɪf siyɪf yánɪŋɪf sɪŋɪf yɪyɪrɪmɪf nemáná mamɪwɪf nánɪ wé tɪnɪ xwɪyɪxwɪyɪf nɪroro nɪgápaŋɪf warɪnáná ² Parisi wa re urɪgɪfawɪxɪnɪ, “Soyɪné sabarfáyo ‘Nwáfárɪnɪ.’ rɪnɪŋɪyo pí nánɪ aiwá nɪmiaga warɪŋoɪ?” urɪfagɪfá ³ Jisaso re urɪŋɪnɪgɪnɪ, “Mɪxɪf ɪnáyɪf Depito enɪnáná enɪyɪf sɪnɪf fáf mɪroarɪŋɪf reŋoɪ? Oweoɪ, fáf nɪroro aiwɪf sɪnɪf nɪjɪfá mimónɪŋoɪ. O tɪnɪf ámá xɪfo tɪnɪf emearɪgɪfáyɪf tɪnɪf agwɪf nɪwirɪnáná ⁴ senɪfá aŋɪf Gorɪxo nánɪ peaxɪf tayarɪgɪfáwámɪ o nɪpáwɪrɪf ‘Nwáfárɪnɪ.’ rɪnɪŋɪyɪf, bɪsfkerɪfá Gorɪxo nánɪ peaxɪf tayarɪgɪfáyɪf nɪmearɪf nɪnɪrɪf xegɪf ámá nɪkumɪxɪnɪrɪf emearɪgɪfáyo mɪnɪf wɪŋɪnɪgɪnɪ. Bɪsfkerɪfá peaxɪf tayarɪgɪfá apɪf sa apaxɪpánɪŋɪf ɪmónɪgɪfáwanɪf ananɪf nɪpaxɪrɪnɪ.” nurɪrɪf “Depito e yarɪnáná Gorɪxo mɪxɪf wɪ murɪpa enɪf enagɪf nánɪf gɪf wiepɪsarɪŋáowamɪ pí nánɪf mɪxɪf urarɪŋoɪ?” urɪmɪnɪrɪf nánɪf e nurɪrɪf ⁵ “‘Sabarfáyo ayɪf ananɪrɪnɪ.’ rɪpaxorɪanɪf?” oyaiwɪpoyɪnɪrɪf re urɪŋɪnɪgɪnɪ, “Ámá ɪmónɪŋáonɪf Sabarfáyo xɪáwonɪrɪnɪ.” urɪŋɪnɪgɪnɪ.

Wé kɪrɪŋɪf enɪf womɪ nanɪf ɪmɪxɪŋɪf nánɪrɪnɪ.

⁶ O Sabarfá ámɪf wɪyɪmɪf rotúf aŋɪfyo nɪpáwɪrɪf uréwapɪyarɪnáná ámá wo —O xegɪf wé náúf kɪrɪŋɪf enɪorɪnɪ. O enɪf e ŋweaŋáná ⁷ Gorɪxoyáf ŋwɪf ɪkaxɪf eánɪŋɪpɪf mewegɪfá wa tɪnɪf ɪsrerɪyɪfá Parisɪyɪf rɪnɪŋɪyɪf wa tɪnɪf Jisaso ámáf wé kɪrɪŋɪf enɪomɪf nanɪf ɪmɪxáná none xwɪyɪfá oumeaaraneɪyɪnɪro omɪf xwayɪf nɪwɪnɪro ŋweaŋagɪfá aɪf ⁸ Jisaso awa xɪfomɪf “Xwɪyɪfá oumeaaraneɪyɪ.” nɪyaiwɪro ŋweaŋagɪfá nánɪf dɪŋɪf adadɪf nɪwɪrɪf ámáf wé kɪrɪŋɪf enɪomɪf re urɪŋɪnɪgɪnɪ, “Nɪwɪápɪnɪmeámɪf nɪbɪrɪf ámáyo áwɪnɪf e rónapeɪf.” urɪfagɪf o nɪwɪápɪnɪmeámɪf nɪbɪrɪf áwɪnɪf e róáná ⁹ Jisaso ámáf e awɪf eánɪgɪfáyo re urɪŋɪnɪgɪnɪ, “Nɪonɪf yarɪŋɪf bɪf oseaimɪnɪf. ‘Sabarfáyo nanɪf nɪwirɪnáyɪf, ayɪf ananɪrɪnɪ.’ rɪyaiwɪarɪŋoɪ? ‘Sɪpɪf nɪwirɪnáyɪf, ayɪf ananɪrɪnɪ.’ rɪyaiwɪarɪŋoɪ? ‘Sabarfáyo ámáf nanɪf oimónɪf poyɪnɪrɪf nanɪf nɪmɪxɪrɪnáyɪf, ayɪf ananɪrɪnɪ.’ rɪyaiwɪarɪŋoɪ? ‘Ámáyo xwɪrɪfáf nɪkɪxerɪnáyɪf, ayɪf ananɪrɪnɪ.’ rɪyaiwɪarɪŋoɪ?” nurɪrɪf ¹⁰ ámáf e éf ŋweagɪfáf nɪyonɪf sɪŋwɪf nɪwɪnɪmemánáf wé kɪrɪŋɪf enɪomɪf re urɪŋɪnɪgɪnɪ, “Dɪxɪf wé ɪrúf pɪmɪxeɪf.” urɪfagɪf o e eánáf re enɪnɪgɪnɪ. Xegɪf wé nanɪf ɪmónɪŋɪnɪgɪnɪ. ¹¹ Xegɪf wé nanɪf ɪmónɪfagɪf Parisiowa sɪŋwɪf e nɪwɪnɪro wigɪf xwɪoxɪfyo dánɪf rɪánɪŋɪf nɪwóróa úagɪf nuro wigɪfɪf jɪfamɪf dánɪf re rɪnɪgɪfawɪxɪnɪ, “None Jisasomɪf píf wɪpaxɪrɪnɪ?” rɪnɪgɪfawɪxɪnɪ.

Xɪfo nánɪf wáf wurɪmeɪpɪrɪfáwamɪf rɪpeaŋɪf nánɪrɪnɪ.

¹² ɪnáná Jisaso xano Gorɪxomɪf xwɪyɪfáf rɪrɪmɪf wɪmɪnɪrɪf dɪwɪf mɪŋɪyo nɪpeyɪrɪf sɪfáf ayɪmɪf Gorɪxomɪf xwɪyɪfáf nura nurɪf ¹³ rɪxa wáfánɪf wónáná “Wiepɪsarɪŋáyɪf obɪf poyɪf.” nɪrɪrɪf ayo wé wúkaúf sɪkwɪf waúmɪnɪf nɪrɪpearɪf “Nɪgɪf wáf nurɪmeɪpɪrɪf oyɪf nérɪnɪ.” urɪŋɪnɪgɪnɪ. Ámáf wé wúkaúf sɪkwɪf waúf rɪpeaŋowa wigɪf yoúf rowarɪnɪ. ¹⁴ Saimono, omɪf Jisaso yoúf ámɪf bɪf Pitaoyɪf wɪrɪŋorɪnɪ. O tɪnɪf omɪf xogwáo Adɪruo tɪnɪf Jemiso tɪnɪf Jono tɪnɪf Piripo tɪnɪf Batoromuo tɪnɪf ¹⁵ Matɪyuo tɪnɪf Tomaso tɪnɪf Arɪpɪasomɪf xewaxo Jemiso tɪnɪf Saimono tɪnɪf —O xegɪf yoúf bɪf Seretoyɪf rɪnɪŋorɪnɪ. O tɪnɪf ¹⁶ Jemisomɪf xewaxo Judaso tɪnɪf ɪsɪkariotɪf dánɪf Judaso tɪnɪf —O Jisaso nánɪf mɪyɪf urɪŋorɪnɪ. O tɪnɪrɪnɪ.

Ámáyo uréwapɪyɪrɪf nanɪf ɪmɪxɪrɪf enɪf nánɪrɪnɪ.

¹⁷ Jisaso ámáf xɪfo rɪpeáowa tɪnɪf dɪwɪf mɪŋɪyo dánɪf nɪwero ayoxɪf nanɪf e rówapánáf oxɪf apɪxɪf obaxɪf ɪnɪnánáf xɪfomɪf xɪdarɪgɪfáyɪf tɪnɪf ámáf obaxɪf Judia pɪropenɪsɪfyo dánɪf yɪf tɪnɪf wigɪf aŋɪf xwé bɪf Jerusaremif dánɪf yɪf tɪnɪf ámáf émáyɪf aŋɪf biaúf Taiayɪf rɪnɪŋɪpɪf tɪnɪf Saidonɪyɪf rɪnɪŋɪpɪf tɪnɪf —Aŋɪf apiaúf rawɪrawáf ɪmanɪf tɪnɪf aŋwɪf e ɪkwɪrónɪŋɪf pɪaúrɪnɪ. Aŋɪf apiaúmɪf

dánŷyť tńni ¹⁸ ayť Jisasomi arťá wianġro bġmiro negť simixťyť nanť oneaimixġnġri bġmiro oxť apixť imťó dġńť xixėrori xixėanġť wirġ egťáyť bġmiro éáná o imťó mġxť umáġnġri ámá nġyonġ nanť nimġxa urġ yarťná ¹⁹ oxť apixť nńni oyá enť sġxť eánġġpť ámá nġyonġ pġránġġ imġxarġġagġ nġwġnġro ayť enġ nġbġro omġ wé amáť rónanġro egťawixġnġ.

“Yayť seainġri dġńť sipġ seairġ éwġnġġnġ.” urġġń nánġriġnġ.

²⁰ Jisaso xegť wiepġsarġġyoyo sġġwť nġwġga nurġ re urġġnġġnġ, “Seyťné amġpġ nánġ dťwť ikeamónarġġáyťné Gorġxo xťo xegť xwioxťyoyo mġmeámť nerġ seameġweanťe páwġpťrťa nánġ yayť seáyġmġ dánġ oseainġnġ. ²¹ Aiwá nánġ agwġ rġná dťwť ikeamónarġġáyťné ananġ aiwá nġro agwť ġmġ seayġri epťrťa nánġ yayť seáyġmġ dánġ oseainġnġ. Agwġ seyťné dġńť sipġ nġseairġ ġwť oeáťri aiwġ rťwéná Gorġxo pġránġġ seameġweanťe nġpáwġro nġġwearťnáyť rġpťá rġpťrťa nánġ yayť seáyġmġ dánġ oseainġnġ. ²² Seyťné ámá imónġġáonġ nġxđdarġġáyťné enġagġ nánġ ámá wa sġmť tńni seairġ xegť wúmġ nánġ mġxť seaxđdowáġro ikayťwť nġsearġro segť yoť xwġraimġmť searġro seaġáná xwġrťá mimónġpanġ. ²³ Ámá wġ sipġ e seaġárarġġagťa nġwġnġrťnáyť, re yaiwġrťxġnġ, ‘Nene sipġ neaġárarġġápa wigť xiáwowa enġ Gorġxoyá wťá rókġamoagťáwamġ sipġ wikáragťárťanġ?’ nġyaiwġro seyťné idáná aġńnamġ nġpeyġróná Gorġxo nanť wġ seaġpġnťá enġagġ nánġ nġmawġri nġxeamorġ yayť seáyġmġ dánġ néra úťrġxġnġ. ²⁴ E nerġ aiwġ seyťné amġpġ wġ mġmúrónġpa egťáyťné anġgwġnġ aweyť! Sťá wġyi seyťné majťá seaórġnťárťnġ. Agwġ rġná amġpġ yayť seainġpaxť imónġġġpť rġxa nġmearo sġrť munť nġġwearo aiwġ rťwéná rťnġġ meapťrťá enġagġ nánġ dġńť sipġ seaġwġnġġnġ. ²⁵ Anġgwġ ġnġná aiwá nġro agwť ġmġ seayġri yarġġáyťné, aweyť! Sťá wġyi seyťné majťá seaórġnťárťnġ. Rťwéná Gorġxoyá xwioxťyoyo mġpáwġ agwťná epťrťa nánġ dġńť sipġ seaġwġnġġnġ. Anġgwġ yayť ero rġpťá rġro yarġġáyťné, aweyť! Sťá wġyi seyťné majťá seaórġnťárťnġ. Rťwéná Gorġxo ámáyo pġránġġ umenġweanťe mġpáwġpa nerťná dġńť sipġ nġseairġ ġwť eapťrťá enġagġ nánġ dġńť sipġ seaġwġnġġnġ. ²⁶ Seyťné ámá nńni seáyġmġ seameararġġáyťné, aweyť! Sťá wġyi seyťné majťá seaórġnťárťnġ. Enġná segť seaówowa mimónť wťá rókġamoagťáwamġ seáyġmġ umearagťápa agwġ seyťné enġ seáyġmġ seameararťná dġńť re nġyaiwġro, ‘Nene enġ ámá Gorġxoyá mimónġpa enġagwġ nánġ oyá xwioxťyoyo páwġanťwámanġ.’ nġyaiwġro dġńť sipġ seaġwġnġġnġ.

“Sťmť tńni seaġarġġáyť nánġ wá oseanġnġ.” urġġń nánġriġnġ.

²⁷ “E nġrġri aiwġ seyťné arťá niarġġáyťné re éťrġxġnġ. Ámá seyťné wikť seaónġġáyoyo nánġ seaimónġri ámá sťmť tńni seaġarġġáyoyo nanť wġmġxġro ²⁸ ámá ikayťwť tńni nġramġxġri seararġġáyoyo Gorġxo pġránġġ owġmġxġnġri ero ámá xwġraimġmť seararġġáyť nanť oimónġpoyġnġri Gorġxomġ yarġġ wġro éťrġxġnġ. ²⁹ Ámá wo marġpġġwťyoyo mġdánġ reááná ámġ mġdánġ enġ ananġ xe reáwġnġġnġ. Ámá wo dġxť ġyťá nġrġrápġrťnáyť, xe onġrápġnġri dġxť sorťá enġ ‘Xe onġrápġnġ.’ yaiwġrťxġnġ. ³⁰ Ámá ġġyť ġġyť yarġġ sġánáyť, ananġ mġnġ wirġ ġġyť ġġyť rġrápťáyo ġmť tńni ‘Ámġ niapťpoyġ.’ murġpa eri éťrġxġnġ. ³¹ ‘Ámá e onġpoyġ.’ yaiwġarġġpa joxġ enġ e wġrťrġxġnġ. ³² Joxġ re nġyaiwġrťnáyť, ‘Ámá nġonġ nánġ wġmónarġġyť nánġnġ nimónarġnġ.’ nġyaiwġrťnáyť, ámá ġġyť seáyġmġ rġmepťrťárťnġ? Oweoť! Ámá ġwť néra warġġáyť aġ ámá wiwanġġyť nánġ wġmónarġġyť nánġ wġmónarġġrťnġ. Ayġnánġ seyťné nánġ wġmónarġġyť nánġnġ nġseaimónġrťnáyť, weyť ámá wġ seamearġpťrťámanġ. ³³ Seyťné ámá nanť seaimġxarġġáyonġ nanť nġwġmġxġrťnáyť, weyťyť ámá ġġyť seamearġpťrťárťnġ? Oweoť! ġwť néra warġġáyť aġ ámá nanť wġarġġáyoyo xġxenġ nanť wġarġġárťnġ. Ayġnánġ ámá seyťné nanť seaimġxarġġáyonġ nanť nġwġmġxġrťnáyť, weyťyť ámá wġ seamearġpťrťámanġ. ³⁴ Seyťné woxġ ‘O idáná ámġ xġxenġ niapťpaxťrťnġ.’ yaiwġarġġyoyonġ

m̄n̄n̄ n̄w̄ir̄n̄áȳ, weȳȳf̄ áamá ḡȳf̄ seamear̄p̄r̄f̄ár̄n̄i? Oweoi! Áamá f̄w̄f̄ yar̄iḡf̄áȳf̄ aí wiḡf̄ w̄f̄am̄i 'Idáná ámi x̄ixen̄i neaiap̄pax̄f̄r̄n̄i.' yaiwiar̄iḡf̄áȳo m̄n̄n̄ wiar̄iḡf̄ár̄n̄i. Aȳn̄án̄i wox̄t̄ 'O idáná ámi x̄ixen̄i niap̄pax̄f̄r̄n̄i.' yaiwiar̄n̄f̄ȳo m̄n̄n̄ n̄w̄ir̄n̄áȳf̄, weȳȳf̄ áamá seamear̄p̄r̄f̄ám̄ani. ³⁵ Áamá seȳf̄né s̄m̄f̄ t̄f̄n̄i seaiar̄iḡf̄áȳf̄ n̄án̄i seaimón̄ir̄i nan̄f̄ wim̄ix̄iro am̄ip̄í wí m̄n̄n̄ n̄w̄ir̄n̄á 'X̄f̄oyá en̄i oniap̄n̄i.' m̄ȳaiwipa éf̄r̄ix̄in̄i. E nerónáȳf̄, n̄iaíw̄f̄ N̄w̄f̄á seáȳi émi n̄wean̄oyá nimón̄iro oyá nan̄f̄ wí meap̄r̄f̄ár̄n̄i. Seȳf̄né x̄f̄oyá n̄iaíw̄f̄ en̄aḡt̄ n̄án̄i áamá x̄f̄om̄i yaȳf̄ m̄w̄íf̄áȳo t̄f̄n̄i s̄ip̄n̄i yar̄iḡf̄áȳo t̄f̄n̄i wá wianar̄n̄f̄pa éf̄r̄ix̄in̄i. ³⁶ Seḡf̄ ápo ámánȳo ayá nur̄im̄ix̄ir̄i yar̄n̄f̄pa seȳf̄né ayá nur̄im̄ix̄iro éf̄r̄ix̄in̄i.

Ewaȳf̄ ikax̄f̄ siyikw̄f̄ n̄án̄i ur̄n̄f̄ n̄án̄ir̄n̄i.

³⁷ "Jox̄i áamá wo yar̄n̄aḡt̄ s̄n̄w̄f̄ n̄w̄in̄r̄f̄n̄á 'O s̄ip̄i yar̄n̄i.' m̄ir̄pan̄i. E ner̄f̄n̄áȳf̄, jox̄i n̄án̄i Gor̄ixo 'O s̄ip̄i yar̄n̄i.' r̄in̄f̄ám̄ani. Jox̄i ámánȳo xw̄iȳf̄á m̄umear̄pan̄i. E ner̄f̄n̄áȳf̄, Gor̄ixo xw̄iȳf̄á r̄im̄ear̄n̄f̄ám̄ani. Jox̄i áamá wí f̄w̄f̄ s̄íf̄ap̄t̄ yokwar̄m̄f̄ n̄w̄iir̄n̄áȳf̄, Gor̄ixo anan̄i jox̄iȳáȳo yokwar̄m̄f̄ siin̄f̄ár̄n̄i. ³⁸ Jox̄i ámánȳo m̄n̄n̄ n̄w̄ir̄n̄á s̄ip̄f̄í m̄w̄ipa ner̄i yar̄n̄f̄pa Gor̄ixo m̄n̄n̄ siap̄n̄f̄ár̄n̄i. Ámánȳo m̄n̄n̄ n̄w̄ir̄n̄á 'Xwé owim̄in̄i.' yaiwiro aiwá s̄ix̄f̄ ím̄ím̄f̄ neróná s̄ix̄f̄ úroro wé t̄f̄n̄i k̄is̄ik̄is̄f̄ ero nemáná r̄ixa n̄iyur̄f̄nowiáná m̄n̄n̄ n̄w̄ir̄n̄á xeḡf̄ iȳf̄áȳo wiároar̄iḡf̄ápa Gor̄ixo en̄i x̄ixen̄i e m̄n̄n̄ siap̄n̄f̄ár̄n̄i. Am̄ip̄í x̄ixen̄i jox̄i wiar̄n̄f̄pa Gor̄ixo x̄ixen̄i e siap̄n̄f̄ár̄n̄i." ur̄n̄f̄n̄iḡn̄i.

³⁹ Jisaso xeḡf̄ wiep̄sar̄n̄f̄ȳf̄ n̄ion̄i urar̄n̄á j̄f̄aȳf̄ ar̄f̄á n̄ikeamoro áamá s̄n̄w̄f̄ supár̄n̄f̄ ímón̄ip̄r̄ix̄in̄r̄i ewaȳf̄ xw̄iȳf̄á r̄ip̄t̄ ur̄n̄f̄n̄iḡn̄i, "Seȳf̄né 'S̄n̄w̄f̄ supár̄n̄f̄ wo w̄f̄om̄i anan̄i n̄ipemeám̄i óf̄yo un̄n̄o.' r̄iyaiwiar̄n̄o? Awáú n̄iwaún̄i xwár̄n̄w̄f̄yo eain̄ip̄s̄f̄íi." nur̄ir̄i ⁴⁰ x̄f̄oyá wiep̄sar̄n̄f̄ seáȳi e nimón̄iro wiḡf̄ d̄n̄f̄ȳo dán̄i anan̄i ep̄r̄ix̄in̄r̄i re ur̄n̄f̄n̄iḡn̄i, "N̄iaíwowa uréwap̄yar̄n̄om̄i seáȳi e m̄úr̄onar̄iḡf̄ám̄ani. X̄ám̄i nuréwap̄ya numáná en̄áná uréwap̄yar̄n̄o t̄f̄n̄i x̄ixen̄i ímón̄ar̄iḡf̄ár̄n̄i." nur̄ir̄i ⁴¹ x̄f̄oyá wiep̄sar̄n̄f̄ȳf̄ f̄w̄f̄ aȳf̄ yar̄iḡf̄áȳf̄ p̄f̄n̄i m̄iwíar̄pa nero áamá wí yar̄iḡf̄áȳf̄ n̄án̄in̄i "P̄f̄n̄i wiár̄f̄poȳi." ur̄ip̄r̄ix̄in̄r̄i ewaȳf̄ xw̄iȳf̄á ámi b̄i r̄ip̄t̄ ur̄n̄f̄n̄iḡn̄i, "Seḡf̄ s̄n̄w̄f̄yo ík̄f̄á xwé wán̄n̄f̄ n̄wean̄aḡt̄ aí s̄n̄w̄f̄ mainen̄pa nero d̄ix̄f̄ ímón̄iḡf̄áȳf̄ wom̄i s̄n̄w̄f̄ siyikw̄f̄ on̄im̄iá b̄i n̄wean̄áná pí n̄án̄i s̄n̄w̄f̄ w̄n̄im̄ear̄iḡf̄ár̄n̄i? ⁴² Ík̄f̄á xwé awá seḡf̄ s̄n̄w̄f̄yo n̄wean̄aḡt̄ s̄n̄w̄f̄ mainen̄pa ner̄f̄n̄á ar̄ige ner̄i d̄ix̄f̄ ímón̄iḡf̄á om̄i 'S̄n̄w̄f̄ siyikw̄f̄ on̄im̄iá n̄wean̄f̄p̄t̄ or̄im̄eám̄in̄i.' ur̄ir̄f̄ár̄n̄i? Nan̄f̄ r̄ir̄i s̄ip̄i r̄ir̄i yar̄n̄ox̄in̄i, ík̄f̄á xwé jox̄iȳá s̄n̄w̄f̄yo n̄wean̄f̄wá em̄i n̄imamón̄imáná s̄n̄w̄f̄ pírán̄n̄f̄ nan̄imáná d̄ix̄f̄ r̄ir̄ix̄f̄meáoyá s̄n̄w̄f̄yo on̄im̄iá n̄wean̄f̄p̄t̄ anan̄i mear̄f̄ár̄n̄i." ur̄n̄f̄n̄iḡn̄i.

Ewaȳf̄ ikax̄f̄ ík̄f̄á sogw̄f̄ n̄án̄i ur̄n̄f̄ n̄án̄ir̄n̄i.

⁴³ Xeḡf̄ wiep̄sar̄n̄f̄ȳf̄ pírán̄n̄f̄ nero on̄weápoyn̄r̄i ewaȳf̄ xw̄iȳf̄á ámi b̄i r̄ip̄t̄ ur̄n̄f̄n̄iḡn̄i, "Ík̄f̄á siȳwí r̄n̄f̄na sogw̄f̄ nan̄f̄ wear̄n̄f̄man̄i. Ík̄f̄á onagwá en̄f̄na sogw̄f̄ s̄ip̄i wear̄n̄f̄man̄i. ⁴⁴ Áamá ík̄f̄á sogw̄f̄ wen̄aḡt̄ n̄w̄in̄r̄f̄n̄áȳf̄ d̄n̄f̄ 'Ík̄f̄á yo f̄ ayo r̄in̄n̄f̄ iȳf̄ r̄iwen̄i?' yaiwiar̄iḡf̄ár̄n̄i. Ík̄f̄á pik̄f̄ sogw̄f̄ n̄id̄ir̄n̄áȳf̄ en̄w̄ix̄f̄yo dar̄iḡf̄ár̄n̄i? Wain̄f̄ sogw̄f̄ n̄id̄ir̄n̄áȳf̄ ará ek̄ir̄ikw̄f̄yo dar̄iḡf̄ár̄n̄i? Oweoi! ⁴⁵ Áamá nan̄f̄ȳf̄ wiḡf̄ xwiox̄f̄yo dán̄i d̄n̄f̄ nan̄f̄ moro pírán̄n̄f̄ néra uro yar̄iḡf̄ár̄n̄i. Áamá s̄ip̄iȳf̄ wiḡf̄ xwiox̄f̄yo dán̄i d̄n̄f̄ s̄ip̄i moro f̄w̄f̄ néra uro yar̄iḡf̄ár̄n̄i. Áamá xw̄iȳf̄á n̄ir̄r̄f̄n̄áȳf̄ xwiox̄f̄yo dán̄i s̄ip̄i n̄án̄in̄i d̄n̄f̄ n̄imor̄f̄n̄á s̄ip̄n̄i rar̄iḡf̄ár̄n̄i. Nan̄f̄ n̄án̄in̄i n̄imor̄f̄n̄á nan̄f̄n̄i rar̄iḡf̄ár̄n̄i." ur̄n̄f̄n̄iḡn̄i.

Ewaȳf̄ ikax̄f̄ s̄f̄n̄á an̄f̄ m̄irar̄iḡf̄wáú n̄án̄i ur̄n̄f̄ n̄án̄ir̄n̄i.

⁴⁶ Ewaȳf̄ xw̄iȳf̄á ámi b̄i r̄ip̄t̄ ur̄n̄f̄n̄iḡn̄i, "Pí n̄án̄i 'Ám̄ináox̄in̄i, Ám̄ináox̄in̄i,' n̄in̄ir̄i aiw̄i n̄ion̄i searar̄n̄ap̄t̄ mepa yar̄n̄o? ⁴⁷ Áamá ḡȳf̄ ḡȳf̄ n̄ion̄i t̄f̄ám̄in̄i n̄ib̄iro n̄ion̄i searf̄ap̄t̄ ar̄f̄á n̄in̄iro x̄ixen̄i ax̄f̄p̄t̄ yar̄iḡf̄áȳf̄ 'Áamá ón̄n̄f̄ rimón̄in̄i?' oyaiw̄ipoȳn̄r̄i ewaȳf̄ xw̄iȳf̄á b̄i n̄ir̄ir̄i s̄iwán̄n̄f̄ oseaim̄in̄i. ⁴⁸ Áamá o s̄f̄n̄á an̄f̄ n̄im̄ir̄r̄f̄n̄á x̄ám̄i s̄f̄n̄á

nita yapírfe xwíta sewiáríóniḡ xapixapí nimirí enḡ t́ni ínimi nímiga nîwémáná sḡḡ yapiniḡagi nîwiniríḡe dání sḡḡ piará níki kíróa nîyapírí anḡ miraríḡóniḡ imóniḡoí. Iniá xwé neáísáná iniḡḡ waxí nîwerf́ná aniwámi nîmiákwirí pîneámínirí éfyí o píraníḡí miríḡí enagí nání winḡwí wí mimeanḡnigini. ⁴⁹ E nerí aiwí áamá giyí giyí nioní searíápi arf́á nîniro aí xixeni axḡpí mepa yaríḡf́áyí áamá róniḡí imóniḡoí. O anḡ nîmirírf́ná sḡḡ piará yapiniḡe dání sḡḡ níki kíróa yapini nání xwíta bí mímí úrapí xwíta yoni seáyí e nita nîpuri mirárf́íyí iniḡḡ waxí nîweapírí miákwíáná anḡnini iniḡḡyo nîpîneamioari anipá imónáríḡnigini.” nurírí “Nene ení Jisaso nearf́pí nîwiaíkirf́ná aniwá yapí Goríxo anipá neaimíxínf́aríani?” oyaiwípoyinirí nání ewayí xwíyíta api uríḡnigini.

7

Porisf́ woyá omiḡf́ wiariḡomi nanḡf́ imíxíḡf́ nánirini.

¹ Jisaso, oxí apíxí arf́á wiarf́ná xwíyíta api nîpini nurárimáná anḡ wíyo xegf́ yoḡ Kapaneamiyo nání nurí ḡweanáná ² wauyí porisf́ áminá imóniḡf́ woyá áamá xínáiniḡf́ nimónirí omiḡf́ wiariḡo —O porisf́ áminá imóniḡo diḡf́ síxí winḡorini. O símíxí nerí ríxa nîpémínirí yarf́ná ³ “Jisaso nîbirí anḡ apimi ḡweani.” rinaríḡagf́a arf́á e nîwirí Judayí áminá wa Jisasomi owirímeápoyinirí re uowáríḡnigini, “Soyf́né nuro ḡf́ inókiniḡf́ omiḡf́ niariḡf́ ro nání yaríḡf́ re nîwípoyí, ‘Joxí anani nîbirí oyá xínáiniḡf́ nimónirí omiḡf́ wiariḡo ríxa nîpepaxf́ yaríḡagi nání píraníḡf́ wimíxíréni?’ yaríḡf́ e nîwípoyí.” uowáráná ⁴ awa nuro Jisasomi nîwímearo wauní ríxíḡf́ re uríḡf́awixini, “O émayf́ wo enagí aiwí píraníḡf́ neariḡo enagí nání joxí nîbirí oyá xínáiniḡf́ omiḡf́ wiariḡomi píraníḡf́ wimíxíyí. ⁵ O Judayene diḡf́ nîneanḡwirírí negf́ rotú anḡ j́ayí mirani nání neaiapíḡorini.” urf́agf́a ⁶ Jisaso awa t́ni nuro porisf́ áminá imóniḡoyá anḡ t́ḡf́ e anḡwí e rémóáná porisf́ áminá imóniḡo xegf́ áamá níkwimíxínirí emearíḡf́a wami re uowáríḡnigini, “Jisasomi nîwímeari Porisf́ áminá imóniḡo re nearowáríḡoí urf́poyí, ‘Ámináoixiní, nioní síní upupf́ḡf́ siarf́ná nanḡmani. Nioní áamá nanḡoní síḡagwiní. Joxí nioniyá anḡyo wí f́wiapíxámani. ⁷ Xámi níwanḡoní “Áamá nanḡoní menini.” nîyaiwinirí nání joxí sirímeámínirí mibf́arini. Ayínáni díxí roḡe dání ṕné ráná ḡf́ omiḡf́ niariḡo ámi nanḡf́ imóniḡoí. ⁸ Nioní áamá “Omiḡf́ ayf́ ayf́ ei.” nîraríḡf́owami ínimi wuríḡnigini. Nioní ení porisf́ wa ínimi nurf́niḡoí. ḡf́ porisf́ womí “Joxí anḡf́ ui.” uráná sa waríḡf́rini. Womí “Bei.” uráná sa xixeni baríḡf́rini. ḡf́ inókiniḡf́ omiḡf́ niariḡf́ womí “E ei.” uráná xixeni yaríḡf́rini.” Jisasomi e urf́poyí.” uowáráná ⁹ awa nuro Jisaso t́ni óf́ e órórí niníro e uráná Jisaso ududf́ nîwirí níkwimíxínirí oxí apíxí epíroyf́ nero númi uxídíḡf́ayo re uríḡnigini, “Wauyí porisf́ áminá imóniḡo diḡf́ nînikwírorí yaríḡf́pa níḡf́ Isíreriyf́né aí woxí nioní diḡf́ xixeni mînikwíroaríḡnini.” uráná ¹⁰ xwíyíta uowárenapf́áwa ámi wíḡf́ anḡf́ e nání nuro xegf́ omiḡf́ wiariḡo ríxa ámi nanḡf́ riwo ḡweanagí winḡf́awixini.

Íwf́ síkíḡf́ piyí womí “Wíápínimeai.” uríḡf́ nánirini.

¹¹ Jisaso wauyí porisoyá omiḡf́ wiariḡomi píraníḡf́ nimíxírí ríxa sf́a wí óráná o anḡf́ bimí yoḡ Neniyí riniḡf́yo nání nurí xegf́ wiepísariḡowa ení o t́ni nuro áamá oxí apíxí obaxí nawíní nuro ¹² anḡf́ apimi ákíḡá f́wí e rémoaníro yarf́ná Jisaso weníḡf́ éfyí winḡnigini. Áamá piyí wo —O síní íwf́ síkíḡorini. Xexírímeáo wo mayorini. Xínái apíxí anírini. Omí xínái t́ni oxí apíxí e dání obaxí t́ni xwíta weyaníro anḡf́ apimi dání nîmeámí f́wiaparíḡagf́a Jisaso síḡwí e nîwinirí ¹³ piyomi xínáimi wá nîwianirí re uríḡnigini, “Nḡwí eaariḡf́yí ṕni wíarei.” nurírí ¹⁴ anḡwí e nîbirí íkwianḡwí piyo wenf́namí f́a níxírí áamá nîmeámí waríḡf́áyí sa e rówapíḡáná o piyomi re uríḡnigini, “ ‘Íwf́ síkíḡf́ roxini, ríxa wíápínimeai.’ ríraríḡnini.” uráná re enḡnigini. ¹⁵ Píyo

nɪwɪáɸɪnɪmearɪ éf nɪɲwearɪ iwamító ɸɪné rarɪná Jisaso ámi xɪnái tɪɲf e uwáriarɪná
 16 ámá nɪnɪ wáyf nɪkárɪnɪro Gorɪxomɪ seáyf e numeróná re rɪgɪawɪxɪnɪ, “Gorɪxoyá
 wɪá rókiamoarɪɲf seáyf e imónɪɲf wo riwo rɪneauowárɪnɪpɪyɪɲoɪ? Gorɪxo Isɪrerene
 nánɪ dɪɲf nɪmorɪ arɪrá neainɪnɪfá nánɪ riwo rɪneauowárɪnɪpɪyɪɲoɪ?” nɪrɪro e yarɪná
 17 Jisaso e éɸɪ nánɪ xwɪyɪfá Judayf aɲf nɪyonɪ yanf niwéa nurɪ mɪdɪmɪdánɪ enɪ
 rɪnɪmenɪnɪgɪnɪ.

Jono xegf wiepɪsarɪɲowa waúmɪ Jisaso tɪɲf e nánɪ uowárɪɲf nánɪrɪnɪ.

18 Jono xegf wiepɪsarɪɲowa Jisaso éf apɪ nɪɸɪnɪ nánɪ áwanɲf uráná 19 o xegf
 wiepɪsarɪɲf waúmɪ “Eɪnɪ.” nurɪrɪ Ámɪná Jisaso tɪɲf e nánɪ re uowárɪɲnɪgɪnɪ, “Nuri
 yarɪɲf re wɪɸɪyɪ, ‘Joxɪ nánɪ Jono “Nɪbɪnɪfárɪnɪ.” neararɪɲoxɪrɪnɪ? Wo ámi rɪwɪyo
 bɪnɪfo nánɪ sɪnɪ xwayf nanɪrɪ ɲweanɪwáranɪ?’ Nuri yarɪɲf e wɪɸɪyɪ.” uowárɪɲagɪ
 20 awaú nuri Jisasomɪ re urémeagɪsɪxɪnɪ, “Jono wayf nɪneameaia warɪɲo joxɪ
 tɪe nánɪ re yearowárɪɲoɪ, ‘Omɪ yarɪɲf re wɪɸɪyɪ, ‘Joxɪ Jono ‘Rɪwɪyo nɪbɪnɪfárɪnɪ.’
 neararɪɲoxɪrɪnɪ? Wo rɪwɪyo bɪnɪfo nánɪ sɪnɪ xwayf nanɪrɪ ɲweanɪwáranɪ?’ yarɪɲf
 e wɪɸɪyɪ.’ yearowárɪɲoɪ.” uráná 21 axɪná Jisaso ámá sɪmɪxɪ xɪxegɪnɪ yarɪgɪfáyo nanɲf
 imɪxɪrɪ sɪɲwɪ supárɪgɪfá obaxɪyo sɪɲwɪ anɪɸɪrɪ nánɪ wirɪ imító ámáyo xɪxéroarɪɲfyo
 mɪxɪ umáɪnɪrɪ nerɪ 22 awaúmɪ re urɪɲnɪgɪnɪ, “Awagwɪ nuri amɪpɪ nɪnɪ nionɪ re
 yarɪná sɪɲwɪ nanɪrɪ arɪfá niri éfɪyɪf nánɪ Jonomɪ áwanɲf urɪɸɪyɪ, ‘Sɪɲwɪ supárɪgɪfáyf
 ámi sɪɲwɪ anɪro sɪkwɪf ikɪ egɪfáyf ámi aɲf ero peyɪyɪf tɪgɪfáyf wigɪ wará nanɲf inɪro
 arɪfá ɸɪrónɪgɪfáyf ámi arɪfá ero ámá ɸéfáyf ámi wɪáɸɪnɪmearo ámá sɪɸɪyo xwɪyɪfá yayf
 winɪpaxɪɸɪ arɪfá wɪro yarɪɲoɪ.’ urɪɸɪyɪ.” nurɪrɪ 23 re urɪɲnɪgɪnɪ, “Rɪɸɪ enɪ urɪɸɪyɪ,
 ‘Yeáyf neayimɪxemeanɪfá nánɪ arɪfowayá xwɪfá ɸɪaxɪyo dánɪ iwiaronɪfo e enɪfárɪnɪ. E
 enɪfárɪnɪ.’ yaiwɪarɪgɪfáɸɪ tɪnɪ xɪxenɪ mepa yarɪɲagɪ sɪɲwɪ nɪnanɪrɪ aɪwɪ nóreámioarɪ
 dɪɲf mɪnɪkwɪropa nerɪ ‘Ayf omanɪ.’ mɪyaiwɪpanɪ. Ámá e yarɪgɪfá gɪyɪf gɪyɪf Gorɪxoyá
 dɪɲf tɪnɪ yayf winɪpaxɪyɪrɪnɪ. Jonomɪ e urɪɸɪyɪ.” urɪɲnɪgɪnɪ.

Jisaso Jono nánɪ urɪɲf nánɪrɪnɪ.

24 Jisaso, Jonoyá wiepɪsarɪɲowaú rɪxa úáná, o ámá e epɪroyf egɪfáyo Jono nánɪ re
 urɪɲnɪgɪnɪ, “Xámɪ seyɪné Jonomɪ sɪɲwɪ wɪnanɪro nánɪ ámá dɪɲf meanje nánɪ nuróná
 ɸɪf ámá sɪɲwɪ wɪnarɪgɪfawɪxɪnɪ? Ámá enɪf meánɪɲf imɪɲf yarɪná wakwɪɲwɪf wɪɲwɪf
 nɪmearɪnɪɲf imónɪɲf womɪ sɪɲwɪ wɪnanɪro rɪwarɪgɪfawɪxɪnɪ? Oweoɪ! 25 Aga ɸɪf
 ámá sɪɲwɪ wɪnanɪro warɪgɪfawɪxɪnɪ? Ámá rapɪrapɪf yarapayf enɪf wú yɪnɪɲf womɪ
 wɪnanɪro ámá dɪɲf meanje nánɪ rɪwarɪgɪfawɪxɪnɪ? Oweoɪ! Ámá rapɪrapɪf yarapayf
 nanɲnɪ nɪyɪnɪro ɲweagɪfáyf mɪxɪf ináyfá aɲfyo ɲweaarɪgɪfárɪnɪ. Ámá dɪɲf meanje
 ɲweaarɪgɪfámanɪ. 26 Aga ɸɪf ámá sɪɲwɪ wɪnanɪro warɪgɪfawɪxɪnɪ? Gorɪxoyá wɪá
 rókiamoarɪɲf womɪ sɪɲwɪ wɪnanɪro rɪwarɪgɪfawɪxɪnɪ? Oyɪ, wɪá rókiamoarɪɲf womɪ
 sɪɲwɪ wɪnanɪro ugɪfá aɪwɪ Jono ámá yeáyf seayimɪxemeanɪfá nánɪ xwɪfá ɸɪaxɪyo dánɪ
 iwiaronɪfo nánɪ wáf urɪmemɪnɪrɪ nánɪ uowárɪnɪpɪɲf enagɪf nánɪ o Gorɪxoyá wɪá
 rókiamoarɪgɪfá nɪyonɪ xɪxenɪ imónɪɲomanɪ. Seáyf e múronɲorɪnɪ. 27 Jono nánɪ Bɪkwɪf
 Gorɪxoyáyó rɪwamɪɲf re nɪrɪnɪrɪ eánɪnɪ, ‘Gorɪxo xegɪ xewaxomɪ re urɪɲnɪgɪnɪ, “Nionɪ
 gɪf xwɪyɪfá yanɲf wɪowárɪmɪfáyo joxɪ xámɪ nɪrɪmearɪf ámá nɪsanɪrɪ epɪrɪf nánɪ óɪnɪɲf
 nɪsɪmoia unɪfá nánɪ uowárɪmɪfárɪnɪ.” urɪɲnɪgɪnɪ.’ Rɪwamɪɲf e nɪrɪnɪrɪ eánɪnɪ.”
 nurɪrɪ 28 re urɪɲnɪgɪnɪ, “Nionɪ seararɪɲnɪ. Jono ámá yeáyf seayimɪxemeanɪfá nánɪ
 arɪfowayá xwɪfá ɸɪaxɪyo dánɪ iwiaronɪfo nánɪ óɪnɪɲf imonɲo enagɪf nánɪ ámá nɪnɪ aɪwɪ
 wo Jonomɪ seáyf e imónɪnɪ nánɪ xɪrɪgɪfámanɪ. E nerɪ aɪwɪ ámá gɪyɪf gɪyɪf nionɪ nɪxɪdɪro
 Gorɪxoyá xwɪoxɪyo ɸáwɪro yarɪgɪfáyf xwɪyɪfá nionɪ nánɪ wáf nurɪmeɪɸɪrɪɸɪf xwɪyɪfá
 Jono wáf rɪmenɪɸɪmɪf seáyf e imónɪɲagɪf nánɪ ámá ayf onɪɸɪf aɪwɪ Jonomɪ enɪf seáyf
 e imónɪɲoɪ.” urɪɲnɪgɪnɪ. 29 Ámá nɪnɪ tɪnɪ takɪsɪf nánɪ nɪgwɪf nearáɸarɪgɪfáyf tɪnɪ
 Jono wáf urɪmearɪɲagɪf arɪfá nɪwɪro nɪsanɪro Jono wayf umeaiarɪfá rɪɸɪf urɪgɪfánɪɲf

imónini, “Gorixoxi wé rónijoxi óf nene uyínini yariñwaéne nani imótipi xixeni neamoírini.” urigfániñi imóini. ³⁰ E nerí aiwí Parisiowa tñi ñwí ikaxí eániñipi mewegfáwa tñi Jono wayí oneameainri sñwí mñwiniñpa neróna amipi Gorixoxo ‘Awa oépyi.’ yaiwíipimi rñwí umogfawixini. ³¹ Jisaso ámi re uriñiniñi, “Ewayí xwiyfá pípi nñri áma agwi rína ñweagfáyíne áma wo wo Gorixoxo seyíne nani urowárariñagi aiwí seyíne miseaimónariñiyíne nani ‘Ayíniñi imóini.’ rímíni? Seyíne píniñi imóiniñoi?” nuriri ³² re uriñiniñi, “Seyíne niaiwí rípiániñi imóiniñoi. Niaiwí bia makerfá tñi e nífá neróna niaiwí bñbiamí rñaiwá re urariñoi, ‘Nepiane webí rariñagwi aí sepiayíne siminiñi miyariñoi. Nepiane ñwapé rariñagwi aí sepiayíne ámixfá bi miyariñoi.’ rñnarigfápiániñi imóiniñoi. ³³ Seyíne re egfápi nani ewayí xwiyfá api searariñini. Seyíne Jono wayí nñeameaia waríño nñbirína aiwá naní mñniñpa eri iniñgí wainí mñniñpa eri yariñagi sñwí nñwiniñro nani ‘Áma royí imfó xixéroariñoriñi?’ rariñgárini. ³⁴ Seyíne áma imóiniñáoni eni nñbirína aiwá nñri iniñgí nñri yariñagi nñnaniñro nani re rariñgárini, ‘O aiwá ení nerí nariñoriñi. Iniñgí wainí eni nariñoriñi. Áma takisí nani ñigwí nearáparigfáwa tñi áma fñwí yariñgá winiñyí tñi nñkumixiniñri emeariñoriñi.’ rariñgárini. ³⁵ E nerí aiwí oxí apixí winiñ winiñ dññí pírániñi neñwípero Jono tñi nioniñ tñi nani ‘Awaú naní yariñi.’ yaiwiarigfárini.” uriñiniñi.

Íwí inaríñi wimi yokwarímí wiñí naniñi.

³⁶ Áma Parisi wo Jisasomi yariñi re wiñiniñi, “Joxi anani nioniñ tñi gí añiyó aiwá naniréwi?” urfagi Jisaso oyá añiyó nñpáwiriñ aiwá naniriñ nani wígf yariñgápa xwápiñi nñkírómána nawiniñ aiwá nariñá re eniñiniñi. ³⁷ Apixí fñwí inaríñi wí, añí apimiñ ñweañí “Jisaso Parisioyá añiyó nññweariñ aiwá nariñi.” rñnariñagi arfá e nñwiriñ sñá tñiñ sixí imixiniñi wá iniñgí dññí naní eaariñiñ bi inññfwañ nñmeámí añí iwámí nñpáwiriñ ³⁸ Jisaso sñkwí tññí e rñwí rñwámíniñ éf nñrómáná ñwí nearínañ xegí sññwiriñxí Jisasoyá sñkwí sosfáyo nñyoriñ í xegí dñfá sepiá tñniñ kwíkwírimíñ nerí sñkwíyo kíyí nñmiaúniñiñ iniñgí dññí naní eaariñipiñ niwayímómánañ gñniñ nñwiriñ e yariñá ³⁹ Parisio, Jisasomi imání ikaxí urfó apixí í e wiaríñagiñ nñwiniñriñ inimiñ re rñniñiniñiñi, “Áma ro nepa Gorixoyá wíá rókiamoariñño enánáyí, apixí fñ wiaríyimiñxariñiñ nani xixeniñ niñfá re imóiniñpaxoriñi, ‘Í apixí fñwí inaríñi wiriñi.’ yaiwipaxoriñi.” Parisio inimiñ daniñ e yaiwinarínañ ⁴⁰ Jisaso o xwioxíyo daniñ e yaiwiaríñagiñ adadf nñwiriñ re uriñiniñiñi, “Saimone, xwiyfá bi oriñimiñi.” urfagi o re uriñiniñiñi, “Nearéwapíyariñoxiniñ, ananiñ nñreiñ.” urfagiñ ⁴¹ Jisaso ewayí xwiyfá rípiñ uriñiniñiñi, “Áma womí áma waú nñbiriñ ñigwí urápígfísisixiniñ. Wfó K500.00 urápíriñ wfó K50.00 urápíriñ nerí nññweagfísánañ ⁴² awaú ámiñ xfómiñ mñwipañ enánañ o nñwaúmiñiñ ayá nurímiñxiriñ ñigwí mñniñ wiñipiñ naniñ dññí peáñ nñmoriñ kikiñfá eniñiniñiñ. Ayínaníñ awaú go go ñigwí mñniñ wiñoñ naniñ xwapí wimóniniñoiñ?” urfagiñ ⁴³ Saimono re uriñiniñiñi, “Ñigwí K500.00 urápíño, o xwapí wimóniniñoiñ. nímónariñiñ.” urfagiñ Jisaso re uriñiniñiñi, “Joxí dññí xixeniñ neñwíperiñ rariñiniñ.” nuririñ ⁴⁴ apixí tñámíniñ nñkíniñmónimánáñ Saimonomí re uriñiniñiñi, “Apixí ríñ nioniñ niariñí ríñ sññwí wñneiñ. Nioniñ dñxí añiyó fñwiarínañyíñ joxíñ negíñ yariñwápa mñniñ iniñgíñ biñ sñkwíñ sosfáñ igfáñ eániñmiñniñ naniñ mñniapíñiñ. E neríñ aiwíñ apixíñ ríyíñ gíñ sñkwíñ sosfáyoñ sññwiriñxíñ tñniñ igfáñ nñnearíñ xegíñ dñfáñ sepiáñ eníñ tñniñ nñkwíriñoiñ. ⁴⁵ Joxíñ ámañ xwiyfáñ bánáñ negíñ yariñwápíñ kíyíñ mñniñmiaúniñiñ. E neríñ aíñ íñ nioniñ nñwiaríriñ ñweááináñ daniñ sñkwíñ sosfáyoñ kíyíñ nñniñmiaúgañ waríniñ. ⁴⁶ Joxíñ negíñ yariñwápañ yayíñ mñniñpañ neríñ raníñ biñ mññiyóñ mñniwayímóiniñ. E neríñ aiwíñ apixíñ ríyíñ sñkwíñ sosfáyoñ iniñgíñ dññíñ naníñ eaariñiñ biñ niwayímómánañ gñniññ niñoiñ. ⁴⁷ Ayínaníñ nioniñ re rariñiniñ. Íñ fñwíñ xwapíñ yagfíñ aiwíñ nioniñ rixañ yokwarímíñ wiíáñ enagiñ naniñ íñ nioniñ naniñ xwapíñ nñwimóniriñ naniñ naníñ eñ niariñiñ. Ámañ fñwíñ xwapíñ méñ biñ onímiápiñ yariñgáyíñ nioniñ

yokwarimé wiáná ayé nioní nání ení onimíápi wimónaríní. Saimonomí e nurírí 48 apíxímí re uríniginí, “Nioní díxí íwí yaríníyí ríxa yokwarimé síáríní.” uráná 49 ámá xfo tñní nawíní nñwearo aiwá narígíyí re rínígíawixíní, “Ámá royí íwí yaríníyí yokwarimé wiipaxoníríní. Niyaiwirí ríá raríní?” níríníro e yaríná 50 Jisaso apíxímí re uríniginí, “Jíxí díñí níkwíroarínagí nání Goríxo yeáyí riyimíxemeáíríní. Ríxa kíkíá néra utí.” uríniginí.

8

Apíxí Jisasomí míranjé wígííwa náníríní.

1 Jisaso Saimono tñní aiwá nínírí nñweanísáná ríxa sía wí óráná o anjé wíyí wíyo xwíyíá yayí winípaxí Goríxo xwioxíyo míméámí nerí píranínjé umenweaníá nání wáí nurímerí re urímenjíniginí, “Seyíné íwí yarígíyí ríwímíní nímamoro nísaníro nñweáíríní.” urímearíná xfo xegí wiepísarínjé wé wúkaú síkwí waú o tñní nawíní nemero 2 apíxí wíwa ení o tñní nawíní nemero —Wíwa símíxí tégííwamí Jisaso nanjé imíxírí wíwa imíó díñí xixéroarínjé tégííwamí míxí umáínírí wiaríníwa wígí yoí ríwaríní. Wí Mariaíríní. Anjé yoí Magídara dánjé enjagí nání ímí yoí Magídara dánjé Mariaíyí wírínjíríní. Í Jisaso imíó wé wíúmí dánjé waú díñí xixéroarínjé míxí umáíníwárínjíríní. 3 Apíxí ámí wí Xusao —O míxí ináyí Xerotoyá bosíwí woríní. Omí xiepí í xegí yoí Joanaíríní. Ámí wí Sasanáíríní. Íwa tñní ámí wíwa ení wígí nígwí tñní aiwá bí imímí ero Jisasomí tñní xegí wiepísarínjowamí tñní míranjé níwiayiro númí wagíáríní.

Ewayí ikaxí wítí siyí wiáronjé náníríní.

4 Oxí apíxí obaxí anjé ayé ayo dání Jisaso tñnjé e nání nñbímíro awí eánaríná o ewayí xwíyíá rípi uríniginí, 5 “Ámá wo o xegí omínjéyo wítí siyí níwiáróa umínírí nání nurí ríxa xwíá yuní ikíxeáríníje píranínjé níwiárorí aí wí ótyo píerótyí ámá wí ótyo nípuríná xwírínjwí osaxíro injé nñbírí mímání erí enjíniginí. 6 Ámí wí sínjá ínímí yapíníjáná xwíá seáyí e onimíápi enjéyo píerótyí apaxí mé nerápirí niyapírí aiwí inígí mírúníjagí nání apaxí mé yíweárínjíniginí. 7 Ámí wí emí pípínjé arfkiáríníje wiáronjéyí emí pípínjéyo dání nawíní nerápmáná emí xenwirárínjagí nání wítí ayé urí enjíniginí. 8 Ámí wí xwíá nanjéyo wiáronjéyí nerápirí niyapírí ná níweríná aga díñjé nímorí íá míropaxí wenjíniginí.” Ewayí xwíyíá e nuríríná re urayínjíniginí, “Aríá tégíyíné ewayí xwíyíá rarínjé rípi nání aríá ókiarí nímónípoiyí.” urayínjíniginí.

“Rípi nání ewayí xwíyíá seararínjíní.” urínjé náníríní.

9 Xegí wiepísarínjowa ewayí xwíyíá apí míkípi nání yarínjé wíáná 10 o re uríniginí, “Xwíyíá enjíná dání ‘Goríxo xwioxíyo míméámí nerí seamenweaníáríní.’ níríní ínímí imónínjépi nioní wíá searókiamoarínjíní. E nerí aiwí ámá nioní díñjé mínkwíró wígí díñjé tñní néra warígíyí nioní ewayí xwíyíá nuréwapíyíríná wíá rókiamoagí Aisaiaoyí ríníño níríní ríwamínjé eanjépa sínjwí naníro aríá níro nero aiwí míkípi nání níjéá imónípirínjíní ewayí xwíyíání uréwapíyarínjíní.

Wítí siyí wiáronjé míkípi nání áwanjé urínjé náníríní.

11 “Ewayí xwíyíá míkípi rípiríní. Wítí siyí nání rínínjépi ayé xwíyíá Goríxoyánjé imóníní. 12 Ámá wí siyí ófí manjépmí píerótyínjé imóníní. Ayé xwíyíá Goríxoyá aríá níwíro aiwí axíná obo nñbírí ayé xwíyíá oyápi díñjé móáná o yeáyí uyimíxemeanjínírí mírírakí níwirí xwíyíá oyá wígí xwioxíyo dání emí míméámí yárarínjíríní. 13 Ámá wí wítí siyí sínjá ínímí yapíníjáná seáyí e xwíá onimíápi enjíná wiáronjéyínjé imóníní. Ayé xwíyíá Goríxoyá aríá níwíroná yayí níwinírí xídaníro yaríná xwíyíá ná ínímí pípínjínjé míwárínjagí nání anjé xídarígíámaní. Xwíyíá oyápi xídaníro yarínjagíá

náni áamá wí nĩbĩro nepa eñf neániro rfa xĩdarĩñoĩnĩrĩ iwamfó wĩwapĩyíáná pĩnĩ wĩárarĩgĩfárinĩ. ¹⁴ Áamá wí wĩf siyĩ emĩ pĩpĩnĩ arfkiárĩnĩje wĩáronĩyĩnĩnĩ imónĩnĩ. Ayĩ enĩ xwĩyĩfá Gorĩxoyá arfá nĩwiro aiwĩ wigĩ yarĩgĩfápa sĩnĩ nĩxĩdĩroná amĩpĩ xwĩáyo dąnĩf nání dĩnĩf obĩbaxĩ moro ‘Amĩpĩ wí nionĩ mĩnĩmũropa onĩnĩ.’ yaiwiro amĩpĩ wí nání nĩwimónĩro ‘Arĩge meámĩfárfani?’ yaiwiro néra nurĩnáyĩ wĩf emĩ nerápirĩ xenwĩrárĩnĩf yapĩ nimónĩro aiwá ná nĩyĩnĩrĩ aiwĩ wí yóf yarĩnĩfmanĩ. ¹⁵ Áamá wí siyĩ xwĩfá nanĩf imónĩnĩje wĩáronĩyĩnĩnĩ imónĩnĩ. Ayĩ xwĩyĩfá Gorĩxoyá nání arfá nĩwiro dĩnĩf sĩpĩ wí mĩmaxĩrĩnĩgĩfá nání mĩwáramó anĩnĩf dĩnĩf nĩkwĩroro xaĩwĩ fá nĩxĩrĩro nerĩná aiwá ná wearĩnĩfĩpĩnĩnĩf imónarĩgĩfárinĩ.” Wĩepĩsarĩñowamĩ ewayĩf xwĩyĩfá mĩfĩfĩpĩ nání áwanĩf e urĩnĩnĩgĩnĩ.

Ewayĩf ikaxĩf uyĩwĩf nání urĩnĩf nánírĩnĩ.

¹⁶ Awa “Jisaso áamá ayo anĩnĩf yumfĩ winfárinĩ.” yaiwĩpĩrĩxĩnĩrĩ ámĩ ewayĩf xwĩyĩfá rĩpĩ urĩnĩnĩgĩnĩ, “Áamá wo re yarĩnĩfmanĩ. Xegĩ ramĩxĩf nĩmĩxárorĩ sĩxĩf xwé wá nĩmearĩ upĩkákwiárarĩnĩfmanĩ. Nĩmĩxárorĩ xegĩ sá íkwianwĩyo ínĩmĩ éxwĩroárarĩnĩfmanĩ. Nĩmĩxárománá áamá gĩyĩf gĩyĩf nĩwĩapĩrĩná ananĩ sĩñwĩf wĩnĩpĩrĩ nání aiwá íkwianwĩyo seáyĩf e tarĩnĩfĩnĩ.” nurĩrĩ ¹⁷ re urĩnĩnĩgĩnĩ, “Amĩpĩ nĩnĩ ínĩmĩ imónĩnĩf aiwĩ wĩfá ókíáná nĩnĩ sĩñánĩ imónáná áamá nĩnĩ ‘Tĩ ayĩrĩfani?’ yaiwĩpĩrĩfárinĩ. ¹⁸ Ayĩnání seyĩné pĩné arfá nĩnĩronáyĩf arfá pĩránĩnĩf nĩrĩnĩ. Áamá gĩyĩf gĩyĩf nionĩ xwĩyĩfá rarĩná arfá nĩro dĩnĩf nĩkwĩroro nero nĩjĩfá bĩ nimónĩrĩnáyĩf Gorĩxo ámĩ wí mĩnĩ winĩñoĩ. Gĩyĩf gĩyĩf arfá mĩnĩpa ero dĩnĩf mĩnĩkwĩropa ero nerĩnáyĩf ‘Nĩjĩfá rĩpĩ imónĩnĩnĩ.’ yaiwĩnarĩgĩfápi áĩ Gorĩxo apĩ áĩ ámĩ nurápinĩñoĩ.” urĩnĩnĩgĩnĩ.

Jisasomĩ xĩnái tĩnĩ xogwáowa tĩnĩ nánírĩnĩ.

¹⁹ Jisasomĩ xĩnái tĩnĩ xogwáowa tĩnĩ o tĩnĩf e nání nĩbĩro áamá xwé obaxĩf omĩ epĩroyĩf wĩárinĩgĩfá epówa mĩpáwĩpaxĩf eñagi ²⁰ áamá wí áwanĩf re urĩgĩfawixĩnĩ, “Dĩxĩf rĩnái tĩnĩ rĩgwáowa tĩnĩ sĩñwĩf rananĩro nání bĩfamĩ bĩraiyĩf roñoĩ.” urĩfagĩfá áĩ ²¹ o re urĩnĩnĩgĩnĩ, “Áamá re ñwĩxapĩgĩfá tĩyĩf, xwĩyĩfá Gorĩxoyá arfá wiro xĩxenĩ ero yarĩgĩfáyĩf, ayĩf gĩf ínókíwánĩnĩf nĩrĩxĩfmeáowánĩnĩf imónĩñoĩ.” urĩnĩnĩgĩnĩ.

Ipi imeamfkwĩf yarĩnĩgĩf samĩnĩf imĩxĩnĩf nánírĩnĩ.

²² Íná sáfá wĩyĩmĩ Jisaso tĩnĩ xegĩf wĩepĩsarĩñowa tĩnĩ ewéyo nĩpĩxemoánĩro o re urĩnĩnĩgĩnĩ, “Ipiyo jfárinĩwámĩnĩf dánĩ oxemoaneyĩ.” nurĩrĩ nĩmeámĩf nuro ²³ ipiyo nĩmeámĩf warĩná Jisaso rĩxa sá winfagĩf sá wenjána re eñnĩnĩgĩnĩ. Rfĩwĩpĩf xwé wí nĩweapĩrĩf ipiyo nĩxemĩf nurĩf ewéyo ínĩgĩf mĩmeámĩf yarĩnáf awa rĩxa ínĩgĩf namĩpaxĩf yarĩnĩgĩf nainenĩmĩ ²⁴ nuro saiwĩarf nĩwimáná re urĩgĩfawixĩnĩ, “Neamemearĩñoxĩnĩ, neamemearĩñoxĩnĩ, rĩxa ínĩgĩf namianĩf añwĩf ayorĩnĩ.” uráná Jisaso nĩwĩápĩnĩmearĩf imĩnĩf yarĩnĩfĩpĩmĩf tĩnĩf ínĩgĩf reakfkwĩfĩf yaparĩnĩfĩpĩmĩf tĩnĩf mĩxĩf nurĩrĩf “Pĩnĩf wĩárei.” uráná re eñnĩnĩgĩnĩ. Pĩnĩf nĩwĩárinĩf náf imĩnĩf méf nerĩf ínĩgĩf samĩnĩf weárinĩf eñnĩnĩgĩnĩ. ²⁵ Rĩxa imĩnĩf méf nerĩf ínĩgĩf samĩnĩf weárinĩf éánáf o wĩepĩsarĩñowamĩf re urĩnĩnĩgĩnĩ, “Soyĩnéf dĩnĩf mĩnĩkwĩropa pĩf náníf yarĩñoĩf?” urĩfagĩf awa wáyĩf ero ududĩf ero nero re rĩnĩgĩfawixĩnĩ, “Áamáf royĩf imĩnĩf tĩnĩf ínĩgĩf tĩnĩf sekaxĩf uránáf ámánĩnĩf arfáf wĩf royĩf gorfani?” rĩnĩgĩfawixĩnĩ.

Imfóf mĩxĩf umáinánáf odĩpĩf ínĩgĩf namĩnĩf nánírĩnĩ.

²⁶ Awa ewépáf nĩmeáaf nuro ipĩf Garĩriyo jfárinĩwámĩnĩf añf bĩf xegĩf yof Gegesayĩf rĩnĩnĩfĩpĩf tĩnĩf e nĩwĩékĩnĩmearo ²⁷ Jisaso nayoarĩf rĩxa xwĩfáyo éf rojánaf áamáf añf apĩmĩf dánĩf wo — Omĩf imfóf wí xĩxéroarĩñoĩnĩ. Eñjánaf dánĩf iyaxĩf aikf mĩyĩnĩf néraf urf añf wĩyo mĩñweapa erĩf áamáf xwárinĩpáf tĩnĩf enĩf ñwearĩf yarĩñoĩnĩ. ²⁸ O Jisasomĩf sĩñwĩf nĩwĩnĩrĩnáf xwamiánĩf nĩrĩrĩf Jisasomĩf agwĩf rĩwámĩnĩf nĩpĩkĩnĩmearĩf imf tĩnĩf re urĩnĩnĩgĩnĩ, “Jisasoxĩf, niaĩwĩf Nwĩfáf seáyĩf émf ñweañoyáoxĩf, pĩf neaimĩnĩrĩf barĩnĩnĩf? Nionĩf waunf re rĩrarĩnĩnĩ,

‘Xeaniñf wí mĩneaikárĩpanĩ.’ rĩrarĩñĩni.” nurĩri 29 Jisaso sekaxĩ “Imĩoyĩné áamá romĩ pĩnĩ nĩwiárĩmĩ úpoyĩ.” urĩfĩ enagĩ nánĩ Jisasomĩ e nurĩri —O imfó íníná dĩñf xixéroarĩñf enagĩ nánĩ xegf áamá omĩ fá nĩxero gwf wĩrĩ tĩnĩ ainĩxĩ ikasfá inĩñf wĩrĩ tĩnĩ nĩjiro awĩ menjweañagfá aiwĩ gwf jífápi narfkiárĩmĩ imfó áamá dĩñf meañe nánĩ sayá nĩméra wayarĩñorĩni. 30 Omĩ Jisaso yarĩñf re winĩñigĩni, “Segf yoĩ pĩxĩni?” urĩagĩ imfowa xwé obaxĩ mĩrónĩñagfá nánĩ re urĩgřawixĩni, “Negf yoĩ Rijonĩyĩ —Yoĩ mĩkĩ ayf mĩxĩ nánĩ xwé obaxĩ gwf mónarĩgřá nánĩrĩni. Yoĩ e rĩnĩñwĩni.” nurĩro 31 waunf rĩxĩñf re urayĩgřawixĩni, “Joxĩ none mĩxĩ nĩneamáĩnowárĩrĩná sirĩrĩkĩ yoparf bĩ mimónĩñfĩyĩ tĩñf e Gorĩxo xeanĩñf neaikárĩnĩe nánĩ mĩxĩ mĩneamáĩnowárĩpanĩ.” nurĩro 32 odĩpĩ xwé obaxĩ dřwĩyo wĩároarĩnĩñagfá nĩwĩnĩro waunf re urĩgřawixĩni, “Imfone odĩpĩyo rřwřmĩnĩ oxĩxéroópoyĩnĩrĩ sĩñwř neanĩrĩrėĩnĩ?” urĩagfá o xe oėpoyĩnĩrĩ sĩñwř wĩnáná 33 imfowa áamá omĩ pĩnĩ nĩwiárĩmĩ nuro ámĩ odĩpĩyo xixéroáná re enĩñigĩni. Odĩpĩ ayf imegř añĩni omĩfáyf sapĩpanfĩmĩ sřwá néra ipĩyo nĩpáwiro pĩyř egřawixĩni. 34 Áamá odĩpĩ awĩ mearoarĩgřáyf wĩgř odĩpĩ e éagfá nĩwĩnĩro wĩgř añf apimĩ nánĩ éf nuro áamá e ñweagřáyo áwanf urĩro áamá omĩñfyo yarĩgřáyo áwanf urĩmero wĩáná 35 áamá ayf “Pĩ rřa enoĩ?” nĩyaiwiro sĩñwř wĩnanĩro nánĩ nĩbĩro Jisaso tĩñf e nĩrėmoro wenĩñf éfáyf wĩñĩgřawixĩni. Áamá imfó xixéroarĩño riwo aikf yĩnĩrĩ dĩñf sĩxř yĩnĩrĩ nemáná Jisasoyá sřkwř tĩñf e éf ñweañagĩ nĩwĩnĩro wáyf nero yarřná 36 áamá Jisaso imfó mĩxř umáĩnowárřagĩ sĩñwř wĩnřáyf Jisaso imfó sayá mearĩñomĩ pĩránĩñf wĩmĩxřf nánĩ repřyř nĩwĩróná 37 áamá ayf nřnĩ añf Gegesa dāñfřyř tĩnĩ áamá añf apimĩ mĩdĩmĩdānĩ ñweagřáyf tĩnĩ wáyf xwé nĩkārĩnĩro nánĩ Jisasomĩ waunf re urĩgřawixĩni, “‘Nene pĩnĩ nĩneawiárĩmĩ ounĩ.’ neaimónarĩnĩ.” urĩagfá o ámĩ ewėyo nĩpĩxemoánĩrĩ umĩnĩrĩ yarřná 38 áamá imfó mĩxř umáĩnřo waunf rĩxĩñf “‘Nionĩ tĩnĩ owaiyř.’ nĩmónarĩnĩ.” urarĩñagĩ aĩ Jisaso xegř añf e nánĩ nurowárĩrĩ re urĩñĩñigĩni, 39 “Dĩxř añf e nánĩ nurĩ Gorĩxo sřĩřpĩ nánĩ dĩxř ámáyo repřyř nĩwĩrĩ ñwearĩ uĩ.” urĩagĩ o Jisasomĩ pĩnĩ nĩwiárĩmĩ nurĩ añf apimĩ nĩpimĩnĩ Jisaso wĩřřpĩ nánĩ repřyř wĩemenĩñigĩni.

Apĩxř ragř anĩñf pwarĩñf wĩmĩ nanf imĩxĩrĩ miáĩ penf wĩmĩ nanf imĩxĩrĩ enf nānĩrĩnĩ.

40 Jisaso ámĩ ipĩyo jřarřwámĩnĩ iwiėkřnĩmeááná áamá obaxř e epřroyř ero o nánĩ xwayř nanĩrĩ ñwearo egřáyf omĩ yayř nĩwiro yarřná re enĩñigĩni. 41-42 Áamá ámĩnā wĩgř rotú añf wĩwā menjweañf wo —O xegř yoĩ Jairasorĩnĩ. Miáĩ ná wĩmĩnĩ xanorĩnĩ. O nĩbĩrĩ Jisasoyá sřkwř tĩñf e nĩpřkĩnĩmearĩ xřo xegř miáĩ —Í xwiogwř wé wũkaũ sřkwř waũ imónĩñĩrĩnĩ. Í rřxa nĩpėmĩnĩrĩ yarřñagĩ nánĩ xano Jisasomĩ waunf rĩxĩñf re urĩñĩñigĩni, “Gř miáĩmĩ nanf imĩxĩrĩ nionĩ tĩnĩ gř añfyo nánĩ nĩwanřrėwĩ?” urĩagĩ o “Ananĩrĩnĩ.” nurĩri awaũ óf e warřnā áamá e epřroyř egřáyf nuxřdĩro Jisasomĩ řkwřkwĩerř warřnā 43 apĩxř wĩ —Í xegř ragř anĩñf pwarřnā xwiogwř wé wũkaũ sřkwř waũ múronĩrĩnĩ. Áamá obaxř nanf imĩxānĩro nĩyayĩrĩñf aĩ nanf wĩ mimónĩñĩrĩnĩ. 44 Í “Jisasoyá iyřáyoni amáf nĩrónĩrřnāyř, ámĩ nanf imónĩmřnĩ.” nĩyaiwĩa nĩxřdĩrĩ rřwřmĩ dānĩ oyā iyřā sřřwřyo amáf rónānā re enĩñigĩni. Ragř anĩñf pwarĩñfřpĩ yeáyř sřkĩārĩñĩñigĩni. 45 Yeáyř sřkĩārānā Jisaso re rĩñĩñigĩni, “Amáf go nĩrónĩgoĩ?” rřagĩ áamá nřnĩ “Oweoĩ, nionĩmanĩ. Nionĩmanĩ.” nĩra warřnā xegř wĩepřsarĩñf wo Pitaoyĩ rĩnĩño re urĩñĩñigĩni, “Neamemearĩñoxĩnĩ, áamá epřroyř nĩsiro řkwřkwĩerř nĩsĩga warĩñoĩ.” urřagĩ aiwĩ 46 Jisaso re rĩñĩñigĩni, “Nepa áamá wo amáf nĩrónĩgoĩ. Nĩgř enř eānĩñf bĩ nĩnĩwārĩmĩ áamá womĩ nanf imĩxřagĩ nainenĩrĩ nánĩ rarĩñĩni.” rřagĩ 47 apĩxř í yumřĩ mepaxř wĩmónřagĩ nĩwĩnĩrĩ óf néra añwř e nĩbĩrĩ oyā sřmĩmanřřřwámĩnĩ nĩpřkĩnĩmearĩ oxř apĩxř nřnĩ sĩñwřyo dānĩ wřā re rókĩamónĩñĩñigĩni, “Nĩnĩ gř ragř anĩñf pwarĩñagĩ nánĩ Jisasomĩ amáf rónřnĩ. Omĩ amáf nĩrónĩrřnā rřxa nanf imónřnĩ.” urřagĩ 48 o re urĩñĩñigĩni, “Mĩe, jĩxĩ dĩñf nĩnĩkwřrorĩ nánĩ nanf imónřnĩ. Ámĩ ayā mřsĩnřpa nerĩ kĩkĩfā néra uĩ.” nurĩri 49 sĩnĩ ímĩ e urarřnā áamá wo rotú

añf menḡweañoyá añf e dáni nĩbĩri omĩ re urĩñinĩgĩni, “Urėwapĩyarĩñomi sĩni ayá wĩ murĩñweapanĩ. Dĩxĩ miáĩ rĩxa pėnĩgĩni.” urĩagĩ ⁵⁰ Jisaso arĩá e nĩwiri re urĩñinĩgĩni, “Dĩxĩ miáĩ pėf aiwĩ wáyf mepanĩ. Nioni dĩñf nĩkwĩróánáyf, í ámi nanf imónĩnĩñoĩ.” nurĩmi nuri ⁵¹ añfyo nĩpáwirĩná áamá wĩ nawĩni opáwianeyĩnĩri sĩñwĩ mĩwĩnĩpa nerĩ sa xegĩ wiepĩsarĩñf Pitao tĩni Jono tĩni Jemiso tĩni miáĩmi xĩnái tĩni xano tĩni ayf tĩnĩni nĩpáwiro ⁵² áamá nĩni ñwĩ earo ámixĩfá mero yarĩñagfá nánĩ Jisaso re urĩñinĩgĩni, “Ñwĩ eaarĩgĩfá pĩni wiárfpoyĩ. Nĩperi mĩwenĩni. Sa sá wenĩ.” uráná ⁵³ ayf “Í rĩxa piyĩxĩni.” nĩyaiwiro nánĩ rĩpĩfá urĩagfá aĩ ⁵⁴ o iyá wėpámi fá nĩmaxĩrĩmáná imf tĩni “Miá rĩxĩni, wiápfĩnĩmeaĩ.” uráná re enĩñinĩ. ⁵⁵ Miáĩ ámi dĩñf sĩxĩ wĩnáná apaxf mé wiápfĩnĩmeanĩñinĩ. Rĩxa wiápfĩnĩmeááná Jisaso xanĩyaúmi “Aiwá bĩ umeaĩpiyĩ.” urĩagĩ ⁵⁶ ayaú ududf ikárinĩfagfĩ Jisaso ñwĩ ikaxf re urĩñinĩgĩni, “Aĩpagwĩ nionĩ éapf nánĩ áamá wĩyo áwanf murĩpanĩ.” urĩñinĩgĩni.

9

Wiepĩsarĩñfyo enf sĩxĩ weámixowárfĩrĩ sekaxf urĩrĩ enf nánĩrĩnĩ.

¹⁻² Jisaso xegĩ wiepĩsarĩñf wė wúkaú sĩkwf waú awamĩ “Awĩ eánfpoi.” nurĩrĩ awa sĩmĩxĩ xĩxegĩni nanf imĩxĩpĩrĩ nánĩ ero imfó nĩni mĩxĩ umáinowárfĩrĩ nánĩ ero epĩrfá nánĩ kwiyf bĩ nĩwiri enf sĩxĩ eánĩñf bĩ nĩweámixowárfĩrĩ re urowárfĩñinĩ, “Soyĩné añf ayf ayo nemero Gorĩxo xwioxfyo mĩmeámf nerĩ seamenḡweanfá nánĩ wáf urĩmero sĩmĩxĩ yarĩgĩfáyo nanf imĩximero éfrĩxĩni.” nurowárfĩrĩná ³ re urĩñinĩgĩni, “Amĩ amĩ wagwĩ wagwĩ nuro urĩnĩpĩrĩ nánĩ segf amĩpĩ bĩ nĩmeámĩ mupanĩ. Erañfĩranĩ, fá árupianfĩranĩ, aiwáranĩ, nĩgwĩfĩranĩ, iyfá wúkaúranĩ, nĩmeámĩ mupanĩ. ⁴ Wáf nemerĩná añf bimĩ nĩrėmorĩnáyf añf iwamfó nuro páwĩfáyo wėfĩrĩxĩni. Rĩxa áamá añf apimĩ ñweagfáyo nurėwapĩyimáná añf axiwámĩnĩ nĩñweagfĩsáná ‘Amĩ añf bimĩ nánĩ owaiyĩ.’ nĩyaiwirĩnáyf añf axiwámĩ dánĩ pĩni nĩwiárfĩmĩ úfĩsĩxĩni. ⁵ Wáf nurĩmerĩnáyf añf bimĩ nĩrėmorĩná áamá e ñweagfáyo ‘Negf añf tĩyo fwiárfpoyĩ.’ mĩsearĩpa éánáyf, áamá ayf dĩñf ‘Newanĩñene ikárinĩñwáyf nánĩ awaú nene nánĩ ámi mĩbĩpa epĩsi nánĩ iyf riyárfĩ?’ yaiwĩpĩrĩ nánĩ sĩkwfyo xwĩfá sĩkĩ xėnĩñfpi pĩrĩ wiaĩkĩmĩ nĩyárfĩmĩ úfĩrĩxĩni.’ Sekaxf e nurĩsáná enáná ⁶ awa omĩ pĩni nĩwiárfĩmĩ nuro añf bĩ bimĩ nánĩ numiro xwiyfá nanf yayf winĩpaxfĩpĩ wáf urĩmero sĩmĩxĩ egfáyo nanf imĩxiro nėra ugfawixĩni.

Xeroto Jisaso nánĩ ayá sfwf uroñf nánĩrĩnĩ.

⁷ Gapĩmanf Xeroto Jisasoyá wiepĩsarĩñowa yarĩgĩfápi nĩpĩni nánĩ arĩá nĩwiri ududf nĩwĩnĩrĩ ñweañáná áamá wĩ emĩmf apĩ yarĩñagfá nánĩ re nĩra ugfawixĩni, “Jono xwárfpáyo dánĩ rĩxa nĩwiápfĩnĩmearĩ rĩfá yarĩni?” nĩra warĩná ⁸ áamá ámi wĩ re nĩra ugfawixĩni, “Gorĩxoyá wáf rókiamoagf Irajiaoyĩ rĩnĩño, mĩpė añfĩnamĩ peyiño rĩxa sĩñánĩ nimónĩrĩ rĩfá yarĩni?” nĩra warĩná áamá ámi wĩ re nĩra ugfawixĩni, “Enĩná Gorĩxoyá wáf rókiamoagfá wo rĩxa nĩwiápfĩnĩmearĩ rĩfá yarĩni?” nĩra warĩñagfá nánĩ ⁹ Xeroto ududf nĩwĩnĩrĩ re rĩñinĩgĩni, “Nĩwanĩñoni ráná Jonomĩ sĩñwĩ mĩñf wákwĩgĩfawixĩni. E nerĩ aiwĩ áamá nionĩ arĩá e wiarĩñá royf gorĩanĩ?” nĩrĩrĩ Jisasomĩ sĩñwĩ owĩnĩmĩnĩrĩ yayĩñinĩgĩni.

Ámá 5,000 apimĩ aiwá mĩnĩ wiñf nánĩrĩnĩ.

¹⁰ O xegĩ wáf wurĩmeiarĩgĩfáwa ámi xfo tĩñf e nánĩ nĩbĩro wigf nėra ugfápi nánĩ repiyf nĩwimáná enáná o awa tĩnĩni nerĩmeánĩro áamá nĩni pĩni nĩwiárfĩmĩ nuro wigfpi añf wĩyo xegf yoĩ Betĩsaidayo nánĩ warĩná ¹¹ oxf apĩxĩ obaxf Jisaso tĩni wiepĩsarĩñowa tĩni añf apimĩ nánĩ pwarĩñagfá nĩwĩnĩro númi nuro omĩ wĩmeááná o yayf nĩwiri xwiyfá “Gorĩxo xwioxfyo mĩmeámf nerĩ seamenḡweanfá nánĩ seyĩné nĩsanĩro éfrĩxĩni.” urėwapĩyĩrĩ sĩmĩxĩ egfáyo nanf imĩmĩximf erĩ yarĩná

12 wiep̄sar̄iḡḡ wé wúkaú s̄ikw̄f waú sogw̄f nokepá imónáná Jisasom̄i n̄iḡiro re ur̄iḡfawix̄in̄i, “Ámá on̄f wówi re m̄iḡweaḡa nán̄i ámá ep̄roȳf eḡfá tiȳf aiwá n̄iro sá wero ep̄ri nán̄i om̄iḡf aḡf ami ami m̄ir̄in̄imen̄iḡyo nán̄i uro aḡf ap̄i ap̄i ikw̄rón̄iḡyo nán̄i uro oépoiȳ.” ur̄iḡaḡa aí ¹³⁻¹⁴ o re ur̄iḡin̄iḡin̄i, “Aiwá n̄ip̄ri sewan̄iḡoȳfnē m̄in̄i wípoȳ.” ur̄iḡaḡi re ur̄iḡfawix̄in̄i, “Neḡf aiwá xwé men̄in̄i. Bis̄ker̄fá wé wú eḡáná peȳf waún̄ir̄in̄i.” nur̄iro ámá ox̄f 5,000 e ḡweaḡa nán̄i re ur̄iḡfawix̄in̄i, “None nurane aiwá bi mepa ner̄ínáȳf, ar̄iḡe m̄in̄i wian̄fwin̄i?” ur̄iḡaḡa o re ur̄iḡin̄iḡin̄i, “Ámá t̄iyo re ur̄ipoȳ, ‘Seȳfnē ámá 50 50 max̄ir̄in̄f wí e wí e n̄iḡweaxa úpoiȳ.’ ur̄ipoȳ.” ur̄iḡaḡi ¹⁵ awa ax̄ip̄i e uráná ámá n̄in̄i 50 50 max̄ir̄in̄f wí e wí e n̄iḡweaxa nuro ḡweaḡáná ¹⁶ Jisaso bis̄ker̄fá wé wú t̄in̄i peȳf awaú t̄in̄i aḡfnam̄i wen̄iḡf n̄iyán̄ir̄fná aiwá ap̄i nán̄i Gor̄ixom̄i yaȳf n̄iwiri kw̄ikw̄ir̄im̄f ner̄i xeḡf wiep̄sar̄iḡowa yan̄f n̄iwiaup̄ri m̄in̄i n̄iwia war̄fná ¹⁷ ámá n̄in̄i n̄in̄iro agw̄f ími uȳáná aiwá n̄in̄iro e t̄ápiá wiep̄sar̄iḡowa n̄imeamero sox̄f íá wé wúkaú s̄ikw̄f waú ap̄imi aumaúm̄f yár̄iḡfawix̄in̄i.

Pitao “Jox̄i Kiraisox̄ir̄in̄i.” ur̄iḡf nán̄ir̄in̄i.

18 S̄fá w̄iyo Jisaso xeḡip̄i n̄iḡwear̄i Gor̄ixom̄i xw̄iȳfá r̄ir̄im̄f n̄iwiri xeḡf wiep̄sar̄iḡowa x̄fo t̄in̄i ḡweaḡáná o yar̄iḡf re win̄iḡin̄i, “Ámá ox̄f ap̄ix̄f n̄in̄i nion̄i nán̄i gor̄in̄i rar̄iḡo?” ur̄iḡaḡi ¹⁹ awa re ur̄iḡfawix̄in̄i, “Wí jox̄i nán̄i ‘Jono waȳf n̄ineameaia uḡor̄in̄i.’ rar̄iḡo. Ám̄i wí ‘Gor̄ixoyá w̄fá rókiamoaḡf Iraiḡor̄in̄i.’ rar̄iḡo. Ám̄i wí ‘Eḡíná Gor̄ixoyá w̄fá rókiamoaḡfá wo r̄ixa wiáp̄n̄imeáir̄in̄i.’ rar̄iḡo.” ur̄iḡaḡa ²⁰ o re ur̄iḡin̄iḡin̄i, “Aȳf e n̄ir̄iro aiw̄i sewan̄iḡoȳfnē nion̄i nán̄i gor̄in̄i rar̄iḡo?” ur̄iḡaḡi Pitao re ur̄iḡin̄iḡin̄i, “Jox̄i Kiraisoȳf r̄in̄iḡox̄i, ámá Is̄r̄erene yeáȳf neayim̄ixemear̄fá nán̄i neḡf ar̄íowayá xw̄fá piax̄iyo dán̄i iwiaron̄foiȳf r̄in̄iḡox̄ir̄in̄i.” ur̄iḡin̄iḡin̄i.

Jisaso áwan̄f “N̄in̄ip̄ikip̄r̄fár̄in̄i.” ur̄iḡf nán̄ir̄in̄i.

21 Pitao e ur̄iḡaḡi aí o ḡw̄f ikax̄f nur̄iri ar̄fá j̄iyik̄f nor̄i re ur̄iḡin̄iḡin̄i, “Aga bi on̄imiápi ámá w̄iyo mur̄ipani. ²² Ámá imón̄iḡáon̄i xean̄iḡf obax̄f nikár̄ip̄r̄fár̄in̄i. Neḡf Judaȳf mebaowa t̄in̄i apax̄pán̄iḡf imón̄iḡfá xwéowa t̄in̄i ḡw̄f ikax̄f eán̄iḡip̄i meweḡfáwa t̄in̄i nion̄i r̄fw̄f n̄imóáná wa n̄ip̄ikip̄r̄fár̄in̄i. E ner̄i aiw̄i s̄fá w̄iyaū w̄iyi óráná ám̄i wiáp̄n̄imeám̄fár̄in̄i.” ur̄iḡin̄iḡin̄i. ²³ Xw̄iȳfá r̄ip̄i en̄i nowam̄in̄i uraȳin̄iḡin̄i, “Ámá goxi goxi ‘Jisasom̄i oux̄f̄d̄im̄in̄i.’ n̄iyaiwir̄ínáȳf, re é̄r̄ix̄in̄i. Am̄ip̄i ‘Nion̄i n̄iḡip̄i nán̄i oem̄in̄i.’ yaiw̄iḡf̄ d̄iḡf peá n̄imori re yaiw̄ir̄ix̄in̄i, ‘Nion̄i Jisasom̄i x̄f̄dar̄iḡaḡi nán̄i ámá wí xean̄iḡf n̄ir̄i n̄ip̄ikir̄i n̄in̄ir̄i aí aȳf anan̄ir̄in̄i.’ n̄iyaiwiri nion̄i n̄ix̄f̄d̄ir̄ix̄in̄i. ²⁴ Ámá goxi goxi nion̄i Jisasom̄i d̄iḡf n̄iw̄ikw̄ror̄i x̄f̄dar̄iḡaḡi nán̄i n̄ip̄ikip̄r̄ix̄in̄ir̄i xewan̄iḡox̄i é̄f n̄imen̄ir̄ínáȳf d̄iḡf n̄iyim̄iḡf imón̄iḡf an̄iḡf ḡwear̄fá nán̄i mear̄fámani. E ner̄i aiw̄i ámá goxi goxi é̄f m̄imen̄ipa ner̄i ‘Nion̄i Jisasom̄i d̄iḡf n̄iw̄ikw̄ror̄i x̄f̄dar̄iḡaḡi nán̄i n̄in̄ip̄ikir̄ónáȳf, aȳf anan̄ir̄in̄i.’ yaiwiar̄iḡf goxi goxi d̄iḡf n̄iyim̄iḡf imón̄iḡf an̄iḡf ḡwear̄fá nán̄i mear̄fár̄in̄i. ²⁵ Ámá wo nion̄i m̄in̄ix̄f̄d̄f iȳfá íá n̄iḡw̄f am̄ip̄i emeám̄in̄ir̄i nán̄in̄i néra nur̄i n̄imeá̄sáná xewan̄iḡo an̄iḡfn̄i ikeamónáná oyá am̄ip̄i an̄iḡf n̄ix̄ir̄ir̄i ḡwean̄fár̄ani? Oweoi!” nur̄iri ²⁶ re ur̄iḡin̄iḡin̄i, “Ámá nion̄i nán̄i ayá sin̄ir̄i xw̄iȳfá nion̄i rar̄iḡápi nán̄i ayá sin̄ir̄i ner̄i nán̄i m̄in̄ix̄f̄d̄ipa yar̄iḡf goxi goxi ámá imón̄iḡáon̄i ám̄i n̄iweap̄ir̄fná ik̄fn̄iḡáon̄i weap̄ir̄i w̄fá nion̄iyá t̄in̄i ḡf ápoýá t̄in̄i aḡfn̄ajowayá t̄in̄i n̄ip̄ir̄oa weap̄ir̄i em̄fáon̄i en̄i jox̄i nán̄i ayá n̄in̄ir̄i re r̄ir̄im̄fár̄in̄i, ‘Oweoi, nion̄iyáox̄iman̄i.’ r̄ir̄im̄fár̄in̄i. ²⁷ E ner̄i aiw̄i wiȳfnē re roḡfá tiȳfnē sin̄i m̄ipepa eḡfám̄i eḡáná Gor̄ixo xwiox̄fyo m̄imeám̄f ner̄i seamen̄wean̄fápi wiȳfnē s̄iḡw̄f w̄n̄ip̄r̄fár̄in̄i.” ur̄iḡin̄iḡin̄i.

Jisaso nik̄in̄ir̄i xeḡf bi imón̄iḡf nán̄ir̄in̄i.

28 E nur̄isáná r̄ixa s̄fá wé w̄úm̄i dán̄f waú wo óráná o Gor̄ixom̄i xw̄iȳfá r̄ir̄im̄f win̄i Pitaom̄i t̄in̄i Jonom̄i t̄in̄i Jemisom̄i t̄in̄i n̄iwir̄imeám̄i d̄fw̄f xwé bim̄i nán̄i n̄iyiro ²⁹ o

Gorixomi xwiyá uraríná re enjigini. Xegí sámanjé xegí bi íriri rapirapí yinjú eni apá weri ápiarwínjé xwíná eari neri enáná re enjigini. ³⁰ Ámá péné o tñi nawíni xwiyá rarigíwaúyí —Awaú Gorixoyá wá rókiamoagíwaú Moseso tñi Irajao tñinini. ³¹ Awaú iknigíwaú éf nironapiri Jisaso tñi o xwá tño pñi nwiárimí ámi anjnamí nání nipeyiríná Jerusaremíyo perí ámá nyoni nání wiiri enfápi nání xwiyá rinaríná ³² Pitao tñi níkumixiniri emearigíwaú tñi xámi sá winaríjagí sá wegáwa, sainfowa níwiápnimearo weníjé éfáyí wíngíawixini. Jisaso iknijo rojagí níwínro ámá nawíni rogíwaú eni níwínro ³³ awaú Jisasomí ríxa pñi nwiárimí waniri yaríjagí níwínro Pitao dñjé nípkwini mimó “Pío urimíni?” niriñiri Jisasomí úrapí xwiyá re urinjigini, “Neamemearínoxini, none re níjwearíná nanjirini. Anjé pipákí wíkaú wí, joxi nání wíwáyí, Moseso nání wíwáyí, Irajao nání wíwáyí oseamríyaneyí.” nuriri ³⁴ sini e uraríná agwí wí nyapiri awamí rítí wimíniri yaríjagí níwínro wáyí yaríná ³⁵ agwí apimí dání xwiyá bi re rininjigini, “Gí niaíwí royoí, níwaníjoni rípeañáomí arfá wípoyí.” ráná ³⁶ weníjé éfáyí wíngíawixini. Jisaso xegí xewini rojagí níwínro xwiyá marí wíwaníjowa síjwí wínfápi nání íná ámá wíyo áwanjé murípa egíawixini.

Íwí imfó dñjé xixéroaríjé womí nanjé imixíjé nánirini.

³⁷ Sá e wegáwa wápi tñi níwiápnimeámi dñwíyo weapaná oxí apixí obaxí epíroyí egíáyí o tñi órófí ninro ³⁸ ámá api epíroyí egíapimí dání wo níwiápnimeari ríaiwá re urinjigini, “Nearéwapíyarínoxini, gí iwomí síjwí owíniniri nání wauní rixíjé ríraríjéni. O gí niaíwí ná wonirini. ³⁹ Imfó xixéroáná o makírwí nímorí ríxa meanjé nearí móáná sinapíxwíni iwéniri meákíkwífá eri yaríná omí xwíríxwírífá níxerí ríxa ayápiní mewínaríjagí níwínríná pñi wíararíjirini. ⁴⁰ Díxí wiepísaríjowamí wauní rixíjé ‘Imfó gí iwomí xixéroaríjéyí míxí umáinowárfíoyí.’ urfá enjagí aiwí awa wí e epaxí menini.” urfagí ⁴¹ Jisaso re rininjigini, “Ámá agwí tíyíné njweagíáyíné, nioní dñjé míníkwíropa ero xenjwíni moro yarígíáyíné, ‘Jisaso íníná renini nene tñi níjwearane arírá neainfáriní.’ ríyaiwíaríjé?” niriñiri xanomí re urinjigini, “Díxí íwo anjé re nímeámi bei.” urfagí ⁴² iwomí sini nímeámi baríná imfó meanjé eáná síríríjwí néra píeróagí aí Jisaso imfómí míxí numáinowárimáná niaíwomí nanjé níwimíxiri ámi xanomí mñi wíjigini. ⁴³ Mñi wíáná ámá nñi Gorixoyá enjé eáníjé Jisaso éfpi nání ududí nero “Ayíkwíraní?” yaiwígíawixini.

Ámi áwanjé “Nínipíkipírfáriní.” uríjé nánirini.

Ámá nñi Jisaso yaríjépi nání ududí yaríná o wiepísaríjowamí re urinjigini, ⁴⁴ “Píráníjé arfá nípoyí. Nioní arfá enjéyo searémoaríjéni. Anjnamí dánjé ámá imóníjéoni ámá wíyo míyí nurípírfáriní.” urfagí aiwí ⁴⁵ awa xwiyá api Gorixoyá dñjé tñi ínimi imóníjagí nání píráníjé níjéfá mimónípa nero mfkípi nání yaríjé wianiri éfáyí wáyí níwiro nání masísfá wígíawixini.

“None go go seáyí e imónírféníjé?” ríníjéfá nánirini.

⁴⁶ Wiepísaríjowa xímíximí ninro “None go go seáyí e imónírféníjé?” rinaríná ⁴⁷ Jisaso wígí xwioxíyo adadí níwiri awa e yaiwíaríjagí níwínri nání niaíwí bi nímeari xfo tñjé e éf nurárirí ⁴⁸ awamí re urinjigini, “Ámá woxí goxí goxí nioní níxífdíri nání niaíwí rípmí peayí míwianí wéyo nímerínáyí apimíni nímearijéni. Nioní eni wéyo nímerí gí ápo nírowárenapíjéni eni wéyo umerí yaríjéni. Soyíné woxí ‘Nioní awamí ínimi níwuríniri sanjé ourápmíni.’ yaiwinaríjé oyí seáyí e imóníjéni.” urinjigini.

“Ámá midáni míró segí táfámini imóníjéyírfáriní.” uríjé nánirini.

⁴⁹ Wiep̄sar̄iñj̄ Jono re ur̄iñ̄iniḡini, “Neamemear̄iñox̄ini, none áamá wo yoʼ jox̄iyá n̄ir̄iri im̄tó m̄ix̄í um̄áinowárar̄iñaḡi s̄iñw̄í n̄iw̄inir̄íná o none m̄ineax̄ídp̄a ner̄i yar̄iñaḡi n̄áni mep̄a oeni ur̄iñwaniḡini.” ur̄iñaḡi aí ⁵⁰ Jisaso re ur̄iñ̄iniḡini, “Áamá or̄íwám̄i dán̄i m̄ir̄ó seḡí t̄iñ̄im̄ini im̄óniñor̄ini. Aȳináni e mep̄a oen̄iri pí n̄áni ur̄iḡíawix̄ini?” ur̄iñ̄iniḡini.

“Om̄i m̄iran̄j̄ m̄iw̄ipa oyaneȳi.” r̄iḡíaȳí n̄án̄ir̄ini.

⁵¹ R̄ixa Gor̄ixo Jisasom̄i an̄nam̄i n̄áni wir̄im̄enap̄ini an̄wi e im̄óniñáná Jisaso d̄iñj̄ “Nion̄i Jerusarem̄iyo n̄áni oum̄ini.” n̄ikw̄rómi nur̄íná ⁵² xw̄iȳtá yan̄j̄ wiowár̄í w̄í x̄íomi x̄ám̄i umeap̄ri n̄áni urowáráná awa nuro an̄j̄ áamá wiḡí yoʼ Samariaȳí — Aȳí Is̄irer̄iȳí t̄ini xep̄ixep̄á rón̄iḡíaȳir̄ini. Aȳiyá an̄j̄ bim̄i n̄ir̄émoro Jisaso r̄íw̄íyo b̄ini n̄áni am̄ip̄i píran̄iñj̄ im̄ixan̄ro éf̄aȳí ⁵³ áamá an̄j̄ apim̄i ñweáȳí Jisaso Jerusarem̄i n̄áni um̄in̄iri yar̄iñaḡi n̄iw̄in̄iro “M̄iran̄j̄ b̄i owianeȳi.” m̄iw̄imón̄i yar̄iñaḡi ⁵⁴ xeḡí wiep̄sar̄iñj̄ Jemiso t̄ini Jono t̄ini e n̄iw̄in̄iri Jisasom̄i re ur̄iḡíisix̄ini, “Ámináox̄ini, yawaw̄i ‘Gor̄ixo an̄nam̄i dán̄i r̄íá n̄imam̄ówár̄enap̄iri áamá t̄íyo r̄íá n̄ini n̄áni anan̄i our̄p̄iȳi.’ r̄isimón̄arin̄i?” ur̄iñaḡi aí ⁵⁵ o n̄ik̄in̄imón̄iri awaúmi m̄ix̄í “E m̄ir̄ipan̄i.” nur̄imi ⁵⁶ an̄j̄ ámi bim̄i n̄áni uḡíawix̄ini.

Áamá “Or̄ix̄ídim̄ini.” ur̄iḡíá n̄án̄ir̄ini.

⁵⁷ Óf̄yo war̄íná áamá wo Jisasom̄i re ur̄iñ̄iniḡini, “Am̄i ḡimi jox̄i úf̄mi nion̄i en̄i númi r̄ix̄ídimem̄f̄arin̄i.” ur̄iñaḡi ⁵⁸ o áamá roȳí en̄j̄ neán̄iri n̄ix̄ín̄ir̄en̄iñoin̄iri re ur̄iñ̄iniḡini, “S̄íw̄i saȳí xeḡí sir̄irik̄í sá wen̄íá n̄áni t̄iñ̄ir̄ini. In̄j̄ en̄i xeḡí yéw̄í t̄iñ̄ir̄ini. E ner̄i aiw̄i áamá im̄óniñáon̄iyá sá wém̄íá n̄áni an̄j̄ w̄í men̄ini.” ur̄iñ̄iniḡini. ⁵⁹ Ámi wom̄i re ur̄iñ̄iniḡini, “Jox̄i n̄ix̄ídei.” ur̄iñaḡi o re ur̄iñ̄iniḡini, “X̄ám̄i xe nur̄i ḡí ápo péaná xw̄tá oweyár̄in̄iri s̄iñw̄í nan̄ir̄ir̄éini?” ur̄iñaḡi aí ⁶⁰ o re ur̄iñ̄iniḡini, “Áamá nion̄i d̄iñj̄ m̄in̄ikw̄rópa yar̄iḡíaȳí aȳí en̄i áamá píȳin̄iñj̄ im̄óniñaḡiá n̄áni wiḡí áamá péaná xw̄tá oweyár̄in̄ipoȳin̄iri s̄iñw̄í win̄ir̄ix̄ini. E ner̄i aí jox̄i xw̄iȳtá Gor̄ixo xeḡí xwiox̄íyo m̄imeám̄í ner̄i umeñwean̄íá n̄an̄ipi am̄i am̄i wáʼ ur̄im̄éir̄ix̄ini.” ur̄iñ̄iniḡini. ⁶¹ Ámi áamá wo n̄ib̄iri re ur̄iñ̄iniḡini, “Ámináox̄ini, nion̄i r̄ix̄ídimem̄f̄ini. E ner̄i aiw̄i xám̄i xeḡí áamáyo nur̄i yaȳí owiemen̄iri s̄iñw̄í nanēi.” ur̄iñaḡi aí ⁶² Jisaso ewaȳí xw̄iȳtá r̄ip̄i ur̄iñ̄iniḡini, “Áamá om̄iñj̄ mear̄iñj̄ wo n̄ik̄in̄imón̄iri r̄íw̄ími dán̄i s̄iñw̄í anáná x̄íto om̄iñj̄ mear̄iñ̄ipi x̄ixeni war̄iñ̄iman̄i.” nur̄iri re ur̄iñ̄iniḡini, “Jox̄i en̄i d̄iñj̄ n̄in̄ikw̄róri n̄in̄ix̄ídf̄ísáná ámi n̄ik̄in̄imón̄iri am̄ip̄i jox̄i p̄ini wiár̄íȳí meám̄in̄iri n̄áni d̄iñj̄ n̄imori ner̄ínáȳí, om̄iñj̄ Gor̄ixo n̄áni píran̄iñj̄ m̄iw̄iipa eri oyá xwiox̄íyo páwipax̄í mep̄a eri im̄óniñ̄ini.” ur̄iñ̄iniḡini.

10

Áamá 72 n̄ir̄ípear̄i yaxw̄í urowár̄ap̄iñj̄ n̄án̄ir̄ini.

¹ Jisaso e nur̄imáná áamá ámi w̄íyo 72 n̄ir̄ípear̄i an̄j̄ x̄íto un̄tá aȳí ayo n̄áni waúni waúni xám̄i umeap̄ri n̄áni nurowár̄ap̄iri ² re ur̄iñ̄iniḡini, “Áamá nion̄i xw̄iȳtá yan̄j̄ seaipowár̄táȳí, aȳí aiwá yóʼ pírip̄r̄i n̄in̄iri m̄in̄ipax̄in̄iñj̄ im̄ónini. E ner̄i aiw̄i áamá seȳné aiwá ap̄i mip̄r̄i n̄áni obax̄í mimóniñoi. Aȳináni Gor̄ixo áamá win̄i en̄i aiwá mip̄r̄in̄iñj̄ nimón̄iro xw̄iȳtá yaȳí win̄ipax̄ipi yan̄j̄ wiowár̄ip̄ri n̄áni yar̄iñj̄ w̄ipoȳi.” nur̄iri ³ re ur̄iñ̄iniḡini, “Soȳné óʼ nion̄i sear̄táyo úpoȳi. Áamá w̄í s̄íw̄i saȳí sip̄sip̄í roanar̄iḡtáp̄an̄iñj̄ seaip̄r̄íe n̄áni searowár̄ar̄iñ̄ini.” nur̄iri ⁴ re ur̄iñ̄iniḡini, “Nuróná ñigw̄í wow̄í b̄irani, íá árupian̄j̄ wúran̄i, s̄ikw̄í súran̄i, n̄imeám̄i mupan̄i. Óʼ e áamáyo n̄iw̄in̄ir̄íná yaȳí nin̄iro e éʼ m̄iñweapan̄i. ⁵ An̄j̄ wiwám̄i n̄ipáwir̄íná yaȳí n̄iw̄iri xám̄i re ur̄íir̄ix̄ini, ‘ “Seȳné Gor̄ixoyá d̄iñj̄ t̄ini n̄iwaȳir̄ón̄iro on̄weápoȳi.” neaimón̄arin̄i.’ ur̄íir̄ix̄ini. ⁶ An̄j̄wám̄i xiáwo san̄iño im̄óniñaḡi n̄iw̄in̄ir̄íná xw̄iȳtá

yayf n#wirfná e urfápi mididf mikixepani. Anf xiáwo sanfjo mimónfjagf n#wfnfná yayf api mididf wikixérfxini. ⁷ Anf giwf giwámf n#páwiro n#fwearfná aiwá tfni iniigf tfni seiapfápi anani n#n#ro fweáfrixini. Ayf r#pi nán#rini. Ámá nigwf omifj nerfná nigwf mearifgfápa soyfné wáf nemero nionf omifj n#niirfná iniigf tfni aiwá tfni seiapfáyf nigwfnifj wayfá n#p#rfárfini.” nur#r# xegf wiep#sar#fjowa aiwá oneiapf#poy#n#r# anf wiwá wiwámf emep#rfx#n#r# ámf re ur#f#nig#n#, “Anf wiwámf n#páwiro fweáf#wámf dánf anf ax#pim# ámf wiwámf fwean#ro nán# mupa é#rfx#n#. ⁸ Anf g#pi g#pim# n#rémorfná aiwá míranf seian#ro ‘Anfyo nán# ein#.’ n#sear#m# úfáyo númf nuro pí pí aiwá seiapfápi sa anani n#f#rfx#n#. ⁹ Anf apim# s#m#x# yar#gfáyo nanf wim#x#ro ‘Gor#xo xwiox#yo m#meám# ner# p#rán#fj seamen#weanfá an#wi ayo enagf nán# n#san#ro fweáf#rfx#n#.’ ur#ro é#rfx#n#. ¹⁰ E ner# aiw# anf g#pi g#pim# n#rémorfná ay# n#seair#meám# wigf anfyo nán# m#seaupa éáná nuro óf anf apim# nán# in#f#yim# dán# re ur#f#rfx#n#, ¹¹ ‘Seyfné d#f# re mop#r# nán#, “Gor#xo xwiox#yo m#meám# ner# p#rán#fj neamen#weám#n#r# éf aiw# nene api nán# m#neaimónar#fjagf nán# xfo xean#fj neiap#n#f#rfani?” yaiwip#r# nán# xw#fá sík# segf anf r#pim# dán# aí negf síkw#yo xén#f#p# p#r#f wia#kím# seasiar#f#w#n#.’ ur#f#rfx#n#.” nur#r# ¹² re ur#f#nig#n#, “Nion# aga nepa searar#f#n#. Gor#xo ámá n#yon# mí ómóm#x#m# en#f#yim# ámá anf Sodom# fweaag#fáy# —En#ná Sodom# fweaag#fáy# r#fán# n#k#r#óa war#f#ag#fá Gor#xo an#fnam# dán# r#fá mamów#ráná n#yon# r#fá n#f#nig#n#. S#fá ayim# ayo Gor#xo xean#fj xwé n#wir# aiw# ámá soyfné ar#fá m#sea# xe ó#poy#n#r# s#f#w# sean#fáyo Gor#xo xean#fj n#wirfná Sodom# fweaag#fáyo r#n#f# win#n#fápi tfni xixen# win#n#fámani. Seáy# e múron#f#rfn#.

Anf bi bim# fweáy# x#fom# d#f# m#w#kw#roar#f#ag#fá uréwap#y#f# nán#r#n#.

¹³ “Is#rer#y#fné ‘Gor#xo nene nán# aga wimónar#n#.’ yaiwinar#f#ag#fá aí xean#fj o seaik#r#n#fápi ay#kw# menagf nán# d#f#f sípí oseain#. Is#rer#y#fné anf yo# Korasin#y# r#n#f#yo fweag#fáy#fné tfni anf yo# Bet#saida fweag#fáy#fné tfni awey#! S#fá w#y# seyfné maj#fá seaór#n#f#rfn#. Émáyf anf yo# Taiay# r#n#f#yo fweáy# tfni Saidon#y# r#n#f#yo fweáy# tfni em#m#f nion# sea#wap#y#f#n#p# s#f#w#f n#w#n#ro s#f#w#r#y#f, ay# en#ná n#san#ro iy#fá í#k#w#f wú pán#ro r#fá ur#w#yo iw#éán#ro yan#r# eg#f#rfn#. ¹⁴ Gor#xo ámá n#yon# xean#fj win#f#yim# xean#fj Taia fweáyo tfni Saidon# fweáyo tfni win#fápi tfni seyfné seaik#r#n#fápi tfni ax#p#f imón#n#fámani. Seyfné seaik#r#n#fápi seáy# e múron#f#rfn#. ¹⁵ Is#rer#y#fné, Kapaneam# fweáy#fné ‘Gor#xo an#fnam# nán# n#neameám# neay#n#f#rfn#.’ n#y#aiw#ro seáy# e r#y#ar#f#o#? R#fá an#f#f wear#f#fyo n#seamamów#rán#f#rfn#.” nur#r# ¹⁶ wiep#sar#f#fyo ámf re ur#f#nig#n#, “Ámá g#y#f g#y#f soyfné wáf ur#mearfná ar#fá sea#f#fáy#f nion# en# ar#fá n#ar#f#o#. G#y#f g#y#f ar#fá m#sea#pa é#f#f#f nion# en# ar#fá m#n#ar#f#o#. Nion# ar#fá m#n#pa é#f#f#f Gor#xo, n#row#r#énar#f#jom# en# ar#fá m#w#ar#f#o#.” ur#f#nig#n#.

Ámá 72 imón#gfáwa ámf Jisasom# w#meag#fá nán#r#n#.

¹⁷ Ámá 72 urow#rap#f#y#f ámf d#f#f yay#f n#y#aiwia n#b#ro Jisasom# n#w#mearo re ur#gfaw#x#n#, “Ám#n#áox#n#, ámá im#fó d#f#f x#x#éroar#f#fyo aí none yo# jox#y#á n#r#rane m#x#f umá#now#ráná anani ar#fá n#neaim#f éf war#f#o#.” ur#f#ag#fá ¹⁸ o re ur#f#nig#n#, “Soyfné im#fóyo m#x#f umá#now#r#r#fná nion# Seteno —O im#fóyo x#r#áón#f#f imón#f#or#n#. O áp#an#f#w#n#f#f anf#nam# dán# pí#érónar#f#fag#f w#n#f#an#f#n#. ¹⁹ Ar#fá ní#poy#. Nion# en#f síx#f éán#f#f seiapow#r#fná enagf nán# soyfné weax#fá tfni w#r#é tfni anani xórór#f ero Seteno, f#w#f ó#poy#n#r#f sea#wap#y#ar#f#jom# anani xórór#f w#ro epax#r#n#. E yar#fná w#f xw#r#fá seaik#x#n#fámani. ²⁰ E n#sear#r#f aiw#f im#fó x#x#éroar#f#fyo m#x#f umá#now#ráná ar#fá n#seairo éf war#gfá enagf nán# seáy# e nimón#ro yay#f m#epani. Sa r#p#f nán#n#f yay#f é#poy#. Anf#nam#f íkw#f ámá w#é rón#f#y#f nán# f#w#r#r#n#f#f#nam#f seg#f yo#f en#f f#w#r#r#n#f#fag#f nán#f yay#f é#poy#.” ur#f#nig#n#.

Gorixomi seáyi e umerj nánirini.

²¹ Kwíyí Gorixoyápi ukikayonagi nání axíná yayí seáymí dání nerí Gorixomi re uriniginini, “Gí ápoxini, xwíá imixiri anina imixiri enoxini, wiewaripowowa yarigíá api nání ámá seáyi e nimóniro ‘Nioni nigípi diñí ríxa nijíá imóniñáoni nání go níwapiyinijo?’ rínfáyo joxi yumí wiri ámá ‘Nioni niaíwoninijí nimóniri majíá imóniñáoni nání ananí níwapiyi.’ rínfáyo joxi wíá rókiamori yarinoxí enagi nání seáyi e rimearinini. Ápe, joxi ‘E oemini.’ simónarinagi nání rarinini.” nuriri ²² re riniginini, “Gí ápo amipí xwíá rírími nírímini yanfáwá nání fáninjí niepíxíniasinirini. Ámá wo Gorixomi xewaxo nání xixeni nijíá mimónini. Gí áponi xixeni nijíá imónini. Ámá wo ápo nání eni nijíá mimónini. Xewaxonini nijíárinini. Ámá ‘Xewaxoni gí ápo nání wíá orókiamómíni.’ yaiwíáyí, ayí eni gí ápo nání nijíá imóninjo.” níriri ²³ níkinimóniri xegí wiewaripowowa wigípi ñweanagíá sinwí níwiniiri awamini re uriniginini, “Amipí nioni eri xwíyíá riri yaripápi soyíné sinwí nanayíápi nání Gorixoyá diñí tñni yayí seáyi e dání seainipaxirini. ²⁴ Gorixoyá wíá rókiamoagíá obaxíyí tñni mixel ináyíyí tñni amipí soyíné sinwí nanarigíápi ‘Sinwí owinaneyi.’ níriri aiwí wí sinwí níwiniipa ero amipí soyíné aríá niarigíápi ‘Aríá owianeyi.’ níriri aiwí wí aríá níwipa ero yagíárinini. Ayínání soyíné yayí seáymí dání seainipaxirini.” uriniginini.

Ewayí ikaxí Samariayí wo xewí womí wá wianinjí nánirini.

²⁵ Ámá ñwí ikaxí eáninipi mewegíá wo “Jisaso ení eáninoríani? Iwamíó owíwapiyimini.” niyaiwirí níwiápinimeari re uriniginini, “Nearéwapiyarinoxini, nioni arire nerí diñí niyiminjí tññáoni imónimíárinini?” uríagi ²⁶ Jisaso re uriniginini, “Ñwí ikaxí eáninipi arire níriniiri eánini? Joxi íá níroríná arire rininagi roarinirini?” uríagi ²⁷ o re uriniginini, “Re níriniiri eánini, ‘Joxi dixí Áminá Gorixomi diñí sixí nuyiri neríná dixí xwioxí o nání yayí osininiri eri ení sixí eáninjí tñni xídiri diñí tñni píraninjí wíkwírorí éirixini. Jíwaninoxí diñí sipí inarinipa ámá joxi tñni ñweagíáyí nání eni axípi sínfwiniginini.’ níriniiri eánini.” uríagi ²⁸ Jisaso re uriniginini, “Joxi xixeni rarinini. E nerínáyí diñí niyiminjí tñnoxí nimóniri aninjí ñwearíárinini.” uríagi ²⁹ ñwí ikaxí eáninipi meweño ámá nñni xewaninjo nání re oyaiwípoyiniri “O ñwí ikaxí eáninipi tñni xixeni ámá xífo tñni ñweagíáyí nání diñí sipí níwiri aríá wiarinoríani?” oyaiwípoyiniri ámi yarinjí re winiginini, “Ámá nioni tñni nawíni ñweanwáyí gíyíríani? Ámá gíyí nání níwaninoní diñí sipí inarinjápa diñí sipí axípi e nininjo?” Yarinjí e wíáná ³⁰ Jisaso ewayí xwíyíá rípi uriniginini, “Ámá wo aní yoí Jerusaremíyí píni níwiárimí aní yoí Jerikoyí rininjíyo nání wearíná re eniginini. Ámá ámáya amipí fíwí oxaurápaneyiníro yarigíá wa omi íá níxero xegí rapírapí wiríro iwanj mépero ríxa napénimearíná píni níwiárimí ugíawixini. Ríxa numáná enáná ³¹ apaxípaninjí imóninjí wo eni ófí axíyimi níweríná weninjí éyíyí wininiginini. Iwanj mépéfo daiwo wenagi níwiniiri arírá bí míwí oríwámí dání múroniginini. ³² Ámi Judayí wigí yoí Ripaiyi rinigíáyí wo —Ripaiyí Gorixó nání ridiyowá yarigíwámí arírá wiarigíáyírinini. Ripaiyi rinigíá wo iwanj mépéfo wené níremorí níwiniiri aiwí o eni oríwámí dání múroniginini. ³³ E nerí aiwí ámá Samariayí wo —Sahariayí tñni Judayí tñni eníná dání xepíxepá rónagíárinini. Samario eni aní wíyo nání nuríná wininiginini. Ámá iwanj nearí tío riwo wenagi níwiniiri omi wa níwianiri ³⁴ anwi e nurí inigí wainí bí tñni raní bí tñni iwanj weáfáyo gínií wirí wíá utiri nemáná nímfeyoari xegí dogíyo seáyi e níwírariri nímeámi aní ámá amí amí dání níbirí wéfríxiniri mírininjí wíwámí nání nurí e meweño ³⁵ wíápi tñni íkwí wínfaxáú níroari aniwámí mearinjomí níwiri re uriniginini, ‘Ámá romí nigwí rinamí dání píraninjí méirixini. Rína anípa imónáná

o nánì joxì dìxí nìgwí xwíríá ikìxéánáyí ámì nionì nìbíríná nioniyá xìxenì mìnì siapímfárinì.’ urìnjìnjìgìnì.” Jisaso ewayí xwíyíá apì nurímáná ³⁶ ñwí ikaxí eánìnjìpì mewenjomì yarìnjí re winìnjìgìnì, “Joxì dìnjì arìre yaiwiarìnjìnjì? Iwanjì nearì tìomì ámá waú wo nìwìnrò aí awa go o tìnì ñweagíá wónìnjì nimónrì arìrá winìnjìgìnì?” uráná ³⁷ ñwí ikaxí eánìnjìpì mewenjomì re urìnjìnjìgìnì, “Ámá nìwìnríná wa nìwianrì nanjì wiiño o tìnì ñweagíá wónìnjì imónìnjìnjìgìnì.’ nimónarìnjì.” uríagì Jisaso “Joxì enì nurì axírpì e nèra úrìxìnjì.” urìnjìnjìgìnì.

Mataí tìnì xìnápì Mariaí tìnì nánìrìnjì.

³⁸ Jisaso wiepìsarìnjìyí tìnì óyò nuróná anjì bimì rémóáná apìxí wí Mataíyì rìnjìnjì aiwá míranjì winì xegí anjìyò nánì nìwirìmeámì nurì ñweanáná ³⁹ í xegí xexìrìfmeáí Mariaíyì rìnjìnjì nìbírì Jisasoyá síkwí tìnjì e nìñweámáná oyá píné aríá wiaríná ⁴⁰ Mataí aiwá rìyamí emìnrì yaríná upupígí winarìnjìgì nìbírì Jisasomì re urìnjìnjìgìnì, “Ámínáoxìnjì, niínì aiwá rìyamí yaríná gí nìrìxímeáí pínì nìnjìwiarìmì nìbírì ‘Ayí ananìrìnjì.’ rìyaiwiarìnjìnjì? Í sanjì nìrápìnjì nánì urowárenapeì.” uríagì ⁴¹ Ámínáo re urìnjìnjìgìnì, “Mataíxì, Mataíxì, jíxì dìnjì obìbaxí morì amípì obaxí nánì ayá síwí rìrorì yarìnjìnjì. ⁴² E nerì aí jíxì anìnjì miní epaxí imónìnjìyí obaxímanì. Aga ná bìnìrìnjì. Mariaí apì nánì dìnjì neyírorì aríá niarìnjì. Í dìnjì eyíroarìnjìpì mídídí mìwikìxepa nerì jíxì nìrìfìpì bì urìmìménjì.” urìnjìnjìgìnì.

11

Ayí Gorìxomì nurìríná rìpaxírpì nánì uréwapìyìnjì nánìrìnjì.

¹ Jisaso wí e nurì rìxa Gorìxomì xwíyíá rìrìmí nìwimáná enjáná xegí wiepìsarìnjìyí wo re urìnjìnjìgìnì, “Ámínáoxìnjì, Jono wayí nìneameaia wago xegí wiepìsarìnjìowamì Gorìxomì xwíyíá rìrìmí wipìrì nánì uréwapìyìnjìpa joxì enì e nearéwapìyì.” uríagì ² o awamì re urìnjìnjìgìnì, “Gorìxomì xwíyíá rìrìmí nìwiríná re urífrìxìnjì, ‘Ápoxìnjì, ‘Ámá nínì joxìnjì ñwíáoxì enagì nánì wéyo rìméfrìxìnjì.” neaimónarìnjì. “Joxì xwioxíyò mìmeámí nerì neamenñwearíapì sínjànì imónìwìnjìgìnì.” neaimónarìnjì. ³ Nene aiwá síá ayí ayimì naníwá nánì neaiyífrìxìnjì. ⁴ Ámá nene íwí neaífáyo yokwarìmí wiiagwì nánì joxì nene íwí yarìnjìwáyí yokwarìmí neaífrìxìnjì. Ámá wí enjì eánìgíáyífrànìrì iwamíó owíwapìyìpoyìnjìrì sínjwí mìnèanìpa éfrìxìnjì.’ Gorìxomì xwíyíá rìrìmí nìwiríná e urífrìxìnjì.” urìnjìnjìgìnì. ⁵⁻⁷ E nurímáná ewayí xwíyíá rìpì urìnjìnjìgìnì, “Soyíné woxì dìxí ámá anjì wí e dánjì wo áríwegíyò símeááná aiwá menjìgì nánì joxì ámá nìkumìxìnjìrì emearìgíáyí womì nurì aiwá nánì rìxìnjì nurìríná re urìrìnjì, ‘Gí ámá anjì wí e dánjì wo anjì wíyò nánì únò rìxa áríwegí ríná nímeáagì omì aiwá bì mìnì wimì nánì menjìgì nánì joxì tìe nánì rìxìnjì barìnjìnjì. Aiwá biaú bì nìnjìmeairìrénjì?’ uráná anjìyò ínjìmì dánì, sá wenjìmì dánì re rìrìnjìnjì, ‘Aiwá nánì ayá wí mìnìrìnjìweapanì. Anjì ówanjì nìyárimáná niaíwípì tìnì íkwianñwíyò rìxa sá wenjìwìnjì. Nionì wí nìwìápìnjìmearì aiwá rìmeaipaxí menìnjì.’ rìrìnjìnjì. ⁸ Nionì re seararìnjìnjì, ‘Anjì xiáwo aiwá nánì rìxìnjì bíto xegí nìkumìxìnjìrì emearìnjì wo aiwá nìwìápìnjìmearì xíto rìxìnjì urarìnjìyí umeaipaxímanì. E nerì aiwá aríké rìxìnjì urayaríná nìwìápìnjìmearì xíto wimónarìnjìpì nìpìnjì mìnì winìgìnì.’ seararìnjìnjì. ⁹ Ayínánì nionì re seararìnjìnjì, ‘Soyíné Gorìxomì amípì wí nánì yarìnjì wíáná o ananì mìnì seiapìnjìfárinì. Rìxìnjì nurìríná amípì wí o tìnjì e nánì píá nerínanìnjì ananì meapífrìfárinì. Rìxìnjì nurìríná wá e nìrómáná wakwí óránánìnjì o ananì aríá nìsirì anjì ówanjìnjìnjì ríkwìinjìgìnì.’ seararìnjìnjì. ¹⁰ Ayí rìpì nánì seararìnjìnjì. Ámá nínì Gorìxomì rìxìnjì urayarínáyí ayí ananì wí meapífrìfárinì. Ámá gíyí amípì wí nánì píá neríná

anani meapíríárini. Giyí wáf e dani wakwí óráná o anani aní ówaní wíkwíiníárini.” uríñiginí.

¹¹ Ewayí xwíyá ámi bí rípi nuriri re uríñiginí, “Ápoyíné woxi díxí íwo níbirí peyí nání ríxíñí ríránáyí, weaxíá nímeari wiriréini? Oweoi, wí e wiriméini. ¹² Iní kímíñí nání eni ríxíñí ríránáyí, wáre nímeari wiriréini? Oweoi, e eni nímeari wiriméini. ¹³ Soyíné íwí néra warígíoyíné aiwi segí niaíwí ríxíñí searánáyí, anani amípi awíaxíyí anípa míni wiarígíoyínerini. E nerí aí segí ápo anínamí ηweano anípaxíriní. ‘Omí giyí giyí ríxíñí uránáyí, kwíyí oyápi aí anani míni winíárini.’ seararíñini.” uríñiginí.

“O ení eáníñí oboyá tñi yarini.” rigíá nánirini.

¹⁴ Jisaso, imíó maní píroníñí womí —O ámá womí díñí xixéroaríñagí nání ámáo eni maní píroníñorini. Imíómi míxí umáinowáraná imíó éfí úaná ámá maní píroníño ámi píné ríñiginí. Ámi píné raríñagí ¹⁵ ámá e epíroyí egíáyí síñwí e níwíníro ududí nero aí ¹⁶ ámá wí re rigíawixíni, “O imíó míxí numáinowáriná imíó xíráoníñí imóníño —O xegí yoí bí Bieseuroyí ríñíñorini. Oborini. O ení weámíxowárfagí nání ení eáníñí oyá tñi umáinowáraríñíriní.” raríñá ámá ámi wí “Jisaso ení eáníñoríani? Iwamíó owíwapíyaneyí.” níriníro níbíro re urígíawixíni, “Anínamí dání emímí bí iwamíó neaíwapíyí.” uríagíá aiwi ¹⁷ o wígí yaiwígíá nání adadí níwiri ewayí xwíyá re uríñiginí, “Ámá gwí axírí xepíxepá níróniro míxí nínrónáyí, ayí aní míwiárekíxínípaxíriní. Ámá xíráogwáowa eni xepíxepá níróniro míxí nínrínáyí, ayí eni aní míwiárekíxínípíríárini. ¹⁸ Ayínáni Seteno tñi xegí imíó axíyí tñi xepíxepá níróniro míxí nínrónáyí, aríge nero ení neáníri ropíráoi? Oweoi! E nerí aiwi seyíné ‘Ení eáníñí Bieseuroyá tñi imíó míxí umáinowáraríñini.’ níraríñoi. ¹⁹ Nioní nepa Bieseuroyá ení eáníñí tñi imíó míxí numáinowáriní síñwiríyí, segí ámá ení eáníñí goyá tñi míxí umáinowárarígíárini? Segí ámá imíó míxí umáinowárarígíáwa síá yoparíyimi níwiápnímearo yaríñí re seaipíríárini, ‘Nene ámá wo imíó míxí umáinowáraríñagí níwínírane “Ení eáníñí Goríxoyá tñi e yarini.” rínaríñwá enagí nání seyíné pí nání Jisaso axípi yaríñagí níwínírná xwíyá nímeari “Ení eáníñí oboyá tñi yaríñini.” urígíawixíni?’ Yaríñí e seaipíríárini. ²⁰ Nioní ení eáníñí Goríxoyá tñi imíó míxí umáinowáraríñagí aí seyíné ‘Goríxo xíó xegí xwíoxíyo míméamí nerí neameñweanípi ríxa rimóníni?’ míyaiwiaríñoi. ‘Ámá yeáyí neayímíxemeaníá nání uowárenapíno, aríowayá xwíá piáxíyo dání iwíaroníoyí raríñwáo ríxa nene tñi rimóníñwíni?’ míyaiwiaríñoi.” nuriri ²¹ ewayí xwíyá ámi bí rípi uríñiginí, “Ámá ení ríñí wo éwaikí oxá nayiri nítrí awí meñweáná ámá wo xegí aníyo nípáwiri amípi wí íwí meapaxí meníni. ²² E nerí aí ámá ení ríñomi ní múrori omí seáyí e imóníñí wo níbirí míxí wímíníri nerírná xopírírí níwiri amípi níni míxí nání máxíríñíyí nurápmáná amípi oyá níni eni ríxa nurápirí yaní níwía waríñíriní.” Jisaso ení eáníñí xíoyá oboyápmí múroñagí nání ewayí xwíyá e uríñiginí.

²³ Ámá wí ámáyí níni Jisasomi díñí wíkwíroro xídiro epíríxíníri pírfí rakiámí wíniro yarígíáyí nání ewayí xwíyá ámi bí nuriri re uríñiginí, “Ámá nioní tfámíni mimónígfáyí, ayí nioní tñi míxí imóníñwáyíriní. Ámá nioní tñi sípísipí awí meárípa yarígíáyí, ayí sípísipí xídíxídwárfí yarígíáyíriní.” uríñiginí.

Ewayí ikaxí imíó xegí wíniyo wirímeaní nánirini.

²⁴ Ámá ayí “Nene Jono nearáná saníñí onímíapi nerane aiwi imíó xixéroaríñí róníñí imónanígíni.” oyaiwípoyíníri ámi xixewísí ikaxí bí nuriri re uríñiginí, “Imíó xixéroaríñíyí míxí umáinowáraná ámá womí píni níwíarími nurírná inígfí mayími

ge ge sá onweáminiri nemeri pfa nimeginimeísaná re yaiwiárinirini, ‘Gf ámi anj axf pfini nwiárimí bñae nani ouminí.’ niyaiwimi ²⁵ nuri anj rixa síf peáriniri píraninjf imixáriniri yárininjagf niwiniri siní anfa imóninjagf niwiniri nani ²⁶ ámi nuri imfo wé wáfumi dánj waú fwf neróná xfomi seáyí e múroro egfáyo niwirimeámi nuro axomi nixixéroro e nweaarigfáriní. Xámi sipí imónago aí ináyf aga sipí ikeamóninjirini.” uriniginini.

Yayf winipaxfyf nani urinjf nanirini.

²⁷ Xwiyfá api urarfná apixf wí ámá e epfroyf egfáyo dani rfaiwá re uriniginini, “Apixf joxi nrixiriri aminjfi siapiñj Gorixoyá dñj tñni yayf winipaxfirini.” urtagi aí ²⁸ o re uriniginini, “E wí niyaiwirí mripaní. Ámá giyf giyf xwiyfá Gorixoyá arfa wiro axfpi ero yariyfáyf ámá ayfni Gorixoyá dñj tñni yayf winipaxfirini.” uriniginini.

Ekijinjf bi nani rixinjf urigfa nanirini.

²⁹ Ámá obaxf Jisaso tñj e epfroyf enána siní winí winí epfroyf yarinjagfa o re uriniginini, “Isireriyfne, agwi nweagfáfyne fwf nera nuro arfki yariyfáfyne, emimf nani seaimónarinjagf aiwi nioni emimf wí miseaiwapiyipa neri aiwi ná bñni Gorixoyá wfa rókiamoagf Jonaoyf rinijfo —O sfa wiyau wiyi piyfñnjf nimóniri peyf agwfyo weagorini. O ámá anj yof Ninipayf rinijfyo nweaagfáyo Gorixoyá smimajfoninjf wiinjpa ámá imónijaoni ámá agwi nweagfáfyne Gorixoyá smimajfoninjf seaininjni. ³¹ Gorixo ámá niyoní mí omómiximí enfáyimi apixf enína Sibayf anjfo menjweagí —Í mixf ináyf Soromono nijfa seáyí e nimóniri rrimf yarfná arfa wimniri nani anj aga ná jfami dani bñirini. Í ámá woní Soromonomí seáyí e imónijaoni re éf nírómáná seararinjagf aiwi seyfné arfa mñinarinjagfa nani í sfa ayimi niwiápnimeari xwiyfá seameárinfáriní. ³² Ámá enína anj yof Ninipayf rinijfyo nweaagfáfyf —Ayf Gorixoyá wfa rókiamoagf Jonaoyf Gorixoyá xwiyfá waf urimeána ayf wigf fwf egfápi rfwfmíni nímamoro nisaniro nweaagfáfyfirini. Ayf ámá wo Jonaomí seáyí e imónijaoni re éf nírómáná seararinjagf aiwi seyfné arfa mñinarinjagfa nani ámá ayf sfa Gorixo ámá niyoní mí omómiximí enfáyimi niwiápnimearo xwiyfá seameárpfrfáriní.” uriniginini.

Ewayf ikaxf ramixf nani urinjf nanirini.

³³ O xwiyfá Gorixoyá ramixñnjf imóninjagf nani re riniginini, “Ámá wo ramixf nímixáromána anj sakwímanjfo tarinjmani. Sixf wá nimeari upikákwiárarinjmani. Nímixáromána ámá fwiapfa giyf giyf wfa óninjagf sñwaf winipfri nani íkwianjwfyo seáyí e ikwiárarinjirini.” nuri ³⁴ re uriniginini, “Segf sñwaf eni uyfwninjf imónini. Segf sñwaf tñni píraninjf naníro wé róninjf nerónáyf, dñj nanjñni aumaúmí niníro segf xwioxfyo wfáninjf okímixinarinjoi. E neri aiwi segf sñwaf tñni fwf nani naníroná segf xwioxfyo sfáninjf yimixinarinjoi. ³⁵ Dñj nanjñni aumaúmí niníro segf xwioxf wfáninjf seaókiarinjpi supikíniniginiri dñj tñni éfirixini. ³⁶ Segf xwioxfyo sfa wí miyiní wfáni nókiárirfná uyfwf wfa seaókiarinjpaninjf segf xwioxf nñni wfa seaókiárinfáriní.” uriniginini.

Parisiowami xwiyfá umeárinj nanirini.

³⁷ E nuríísáná enána Parisi wo “Gf anjfo aiwá onaiyi.” nuri nípemeámi úaná Jisaso nuri aiwá nípíre éf nweañána ³⁸ Parisio Jisaso xámi wé piáxñnjf eanj nani wigf yariyfápa wé iniyfyo igwfa mñwiró aiwá nípíre éf nweañagf niwiniri ududf yarfná ³⁹ Jisaso re uriniginini, “Parisiyfne fwf mearo rfa kñroro yaníro moariyfápi segf xwioxfyo siní magwf enána kapixf tñni pírerixf tñni igfa nearfnáninjf kíyf bfaríwámi dánini kwfirinarigfoyfnéxini. ⁴⁰ Majimajfa ikárinarigfoyfné ‘Bfaríwáminí

imixariño íniríwámíni mimixiñíriñi.’ riyaiwiaríño? ⁴¹ Amípi soyíné íá xirígíápi ámá uyípeayíyo ayá nurímíxiro arírá níwiro míni wíánáyí, soyíné ígíá neániróniñí imónipíríáríni. ⁴² Parisioyíné aweyí! Sía wíyi soyíné majíá seaóríníáríni. Goríxo xeaniñí ríá tíñí seaikáríníá enagi nání dñí sípí oseainíni. Soyíné aiwá nimiróná aníñí miní yíyí tíni aí tíni siyó amípi pírániñí íá níro ro ríxa wé wúkaú imónáná wo Goríxomí míni níwiro aí ámáyo wé róniñí wiarígíáyí píní wiáriro Goríxomí dñí síxí muyipa ero yarígíoyínéxíni. Soyíné aiwá onímíápi aí segí aníñí miní yarígíá jíapí píní míwiáripa ero ámáyo naní mimíxi pa yarígíápi ení ero nerí síñwíríyí, naní imónímíniñí eníriñí. ⁴³ Parisioyíné aweyí! Sía wíyi soyíné majíá seaóríníáríni. Soyíné rotú aníyo ámá síñwí oneanípoyníri símí símí e ñwearo makeríáyo awí eánarígíe ámá yayí ‘Ámínáoxíni.’ onearípoyníri emero ‘Oyaneyí.’ seaimónariñagi nání Goríxo xeaniñí seaikáríníáríni.” uríñinigiñí. ⁴⁴ Ámá níní Parisiowamí níwínírná “Nañowaríni.” yaiwiaríñagi níwíníri awa wigí íwí yarígíápi ámá piyí xwáripáyo ínímí wení yapí imóniñagi nání re uríñinigiñí, “Aweyí! Sía wíyi soyíné majíá seaóríníáríni. Soyíné ámá piyí tigíe xwíá emadíróniñáná ámá ‘Ámá piyí tigíeríani?’ míyaiwí maiwí pwarígíéníñí imónígíoyínériñí.” uráná ⁴⁵ ñwí ikaxí eáníñípi mewegíá wo níwiápinímeari re uríñinigiñí, “Nearéwapíyaríñoxíni, Parisiowamí e nurírná none ení ikayíwí neameararíñíni.” uríagi aí ⁴⁶ Jisaso ñwí ikaxí eáníñípi mewegíáwa ámáyo aníñí miní sekaxí “E éfríxíni. E éfríxíni.” nuríro aí wíwaníñowa wí míyarígíá enagi nání re uríñinigiñí, “Ñwí ikaxí eáníñípi mewegíoyíné ení aweyí! Sía wíyi soyíné majíá seaóríníáríni. Soyíné ámáyo saní xwé ayá wí níwikwiáriro aí sewaníñoyné saní xwé api iwamíó mímíeyoarígíoyíné enagi nání Goríxo xeaniñí seaikáríníáríni. ⁴⁷ Soyíné Goríxoyá wíá rókiamoagíáwamí segí aríowa píkiarígíáyo xwáripáyo aníñí miní míá imíxarígíoyínéxíni. ⁴⁸ Soyíné e neríñípi mímí dání ámáyo áwaní réníñí uraríño, ‘Negí aríowa Goríxoyá wíá rókiamoagíáwamí nípikiaríróná apání yagíá enagi nání wigí xwáripáyo míá imíxariñwíni.’ Éniñí uraríñagi nání Goríxo xeaniñí seaikáríníáríni. ⁴⁹ Ayínání Goríxo dñí neñwíperi soyíné nání xíxeni re ríñinigiñí, ‘Nioní wíá rókiamoarígíá wamí tíni xwíyíá wá urímearígíá wamí tíni urowáraná ayí wíyo pípi kímí ero wíyo mímí xídwárapíro epíríáríni. ⁵⁰ Wíá rókiamoagíá níyoní nioní anína imíxírí xwíá imíxírí eníá e enáé dání nípi kía bíagíá nání ámá agwí ñweagíáyíné nioní ení seameámíáríni. ⁵¹ Aiboríomí xámí xíráo Keno píkiñe dání nípi kía níbíásáná yoparí nioníyá wíá rókiamoagí Sekaraiaomí píki gíawíxíni. Omí nioní nání ikwianíwí rídíyowá yaníro ikwíkwíarímí yarígíe mídání enáná gí aní awawá “Ñwíáríni.” ríniñe mídání enáná áwínímí e píki gíoríni. Omí píki gíe nání oxí apíxí agwí ñweagíá tíyíné nioní ení seameámíáríni.’ Goríxo e ríñíriñí.” uríñinigiñí. ⁵² Ñwí ikaxí eáníñípi mewegíáwa ámáyo Goríxo “Oépoyní.” wimónariñípi mímíwiaí kí wiaríñagi nání xíxewísí ikaxí re uríñinigiñí, “Ñwí ikaxí eáníñípi mewegíoyíné aweyí! Soyíné amípi Goríxo ‘Ámáyo owíwapíyípoyní.’ wimónariñípi míwíwapíyípa yaríñagi nání sía wíyi soyíné majíá seaóríníáríni. Soyíné kí aní níjía nání míríníñiwá nání íá níxíríro aí sewaníñoyné wí níkwíro mípáwipa ero ámá nípáwaníri éfáyo soyíné píri mákímí wíro yarígíáríni.” e nuríísáná ⁵³ aní e píní níwiárimí nurí emearírná re egíawíxíni. Ñwí ikaxí eáníñípi mewegíáwa tíni Parisiowa tíni wigí xwíoxíyo dání ríá ápiáwíniñí níwerí omí símí tíni uríro amípi obaxí wí nání yaríñí wiayíro neróná ⁵⁴ “O xwíyíá sípí ñwí ikaxí eáníñí xíxeni mímóniñí bí ráná xwíríxí oumeaneyí.” níriñíro aríá wíaxídígíawíxíni.

12

“Naní ero sípí ero mepaní.” uríñí náníriñí.

1 Ámá oxí apixí obaxí ayá wí epíroyí nīyáriróná xokirípi inaríná Jisaso xegí wiewisariñowa Parisiowa seáyi e nimóniro sipí yayiro naní yayiro yarigíápa awa ení e epírrixinírí awamí xámí re uriniginíní, “Soyíné bisíkerfá yisí (Bisíkerfá siní sijní enáná yisí onimiápi tía aiwí nīmíní ikwianwí eapínárariníní.) Soyíné bisíkerfá yisí Parisiowayá nání wáyí nero emépoysi. Wigí naní ero sipí ero yarigíápi nání searariníní.” nurírí 2 awa sipí ero naní ero mepa oépoysi re uriniginíní, “Amípi agwí ínīmí imóniníyí ríwéná sijnání imóninífáriní. Amípi ínīmí nimónírí yokwarímí ininíyí ríwéná ámá níní nijfá imónipírífáriní. 3 Pí pí xwiyfá áríwiyimí yumfí ikaxí riníáyí ení ámá níní ikwáwiyíná arfá wipírífáriní. Pí pí xwiyfá aní náyo ínīmí dání ikeagigwí riníáyí ríwéná aní seáyiyo ninweámáná áwaní rowiáropírífáriní.” uriniginíní.

Wáyí wipaxo nániríní.

4 O re uriniginíní, “Gí níkumixinírí emearigíoyíné, nioní re searariníní, ‘Segí waráyíní seapíkiarigíáwa nání wáyí mepaní. Dijní ení seaxekwapaxí menjagi nání ayí nání wáyí mepaní.’ searariníní. 5 Ámá wáyí wipaxo nání nioní áwaní osearimíní. Ayí Goríxoríní. O ámayo nípkímáná xewaninjo dijí ení níseaxekwapírí ríá aniní weariníyo seaikéaáripaxí enjagi nání wáyí omíní wírrixiní. Oyi, o nání aga wáyí wírrixiní.” uriniginíní. 6 Ámá ayí dijí “Goríxo ámaéne nání anipaxí dijí moariníní.” oyaiwípoysi re uriniginíní, “Ámá makerfáyo nání nurí iní siríkwá wé wú núní bí neríná nígwí ríá ninípia biaú tíní bí yarigífáriní. Iní apia aga onimiápia nání aiwí Goríxo wí dijí peá nímorí arfá ikeamoarinímaní. 7 Seyíné nání ení Goríxo wí arfá ikeamoarinímaní. Segí miníyo dífá aí ararí weníyí nání o nijfáriní. Goríxoyá sijnwíyo dání seyíné iní onimiápia tíní xixení mimóniníagfá nání wáyí bí mepaní.” nurírí 8 re uriniginíní, “Nioní re searariníní, ‘Ámá go go ámayá sijnwíyo dání ananí ‘Jisasomí xídariníáoníní.’ urariní nání ámá imóniníáoní níweapíríná o nání ení Goríxoyá anínaníyá sijnwíyo dání ‘Gí ámaoríní.’ rímífáriní. 9 E nerí aiwí go go ámá nání wáyí nerí sijnwíyo dání ‘Jisasomí muxídariníáoníní.’ urariní nání nioní ení Goríxoyá anínaníyá sijnwíyo dání ‘Gí ámaómaní.’ rímífáriní.’ searariníní.” nurírí 10 re uriniginíní, “Ámá go go ámá imóniníáoní yarínápi nání xwiyfá sipí nínímearírí aiwí ananí Goríxo yokwarímí wiipaxíríní. E nerí aiwí go go Goríxoyá kwíyí yarínápi nání ‘Ení eániní Setenoyá tíní yaríní.’ nírirí ríperírí numearírínáyí, Goríxo ananí yokwarímí wiipaxí meníní.” nurírí 11-12 re uriniginíní, “Ámá wí íá níseaxero rotú aníyoraní, gapímanowa tijní eraní, áminá neameníweagfáwa tijní eraní, nímeámí níseaurónáyí, ‘Aríge xwiyfá wákwínáníwíní?’ míyaiwípa nero ayá síwí nísearopa éfrixiní. Ayí rípi nániríní. Sa axíná Goríxoyá kwíyípi xwiyfá soyíné urípi rípi seaíwapíyíní enjagi nání wáyí mepa éfrixiní.” uriniginíní.

Ewayí ikaxí amípi mímúroniní wo nániríní.

13 Ámá e epíroyí egíáyí wo Jisasomí re uriniginíní, “Nearéwapíyarínnoxíní, amípi ápo níperíná nítimí pépi gí ráro xegípi ikwínaróarínjagi nání ‘Dixí rígwáo tíní píraníní yaní menípiyi.’ ureí.” uríagi aí 14 o re uriniginíní, “Ámáoxíní, ámayo xwíríxí méwíniginírí go nírféáfiríní? Go awagwíyá amípi yaní oeameinírí nírféáagi nání nírariníní?” omí e nurímáná 15 ámá níyoní re uriniginíní, “Segí iyfá íá amípi dijí níyímíní imóninípi seiapípaxí meníní. Xwé ayá wí tijnóxi aiwí wí dijí níyímíní imóninípi siapípaxí meníní. Ayínání amípi naní sijnwí íwí níwíniríná ‘Nioní meapaxíríní.’ yaiwíarigíápi nípiní ení nání wáyí oseainíní. Seyíné iyfá íá amípi náníní dijí íkwíropíríxinírí searariníní.” nurírí 16 ewayí xwiyfá rípi uriniginíní, “Ámá amípi mímúroniní woyá omíníyo wítí aiwá xwé pírfírfí inínjagi

niwiniiri ¹⁷ diñf neyirori re yaiwiñinigiñi, ‘Arf eminireñi? Aiwá pírípírí inñf tñ tñi nánf gñ anñ apánf menñi.’ niyaiwiri ¹⁸ re rinñinigiñi, ‘Re oemñi. Anñ aiwá nánf mñrinññyñf emñ pipñnamñ niyárimáná ámf aga xwé wiwñ wiwá nñmñra numáná gñ witñ aiwá nñni tñni amipí nioniyá tñni anñ iwiwámñ nñta úimñgñni. ¹⁹ E niyárimáná niwanññoni re rñmñgñni, “Gñ amipí nñni rñxa déronñ. Aiwá xwiogwñ íá ropaxñ nánf mñwenñni. Ananñ kikiñá ñwearñ aiwá nñni iniñgñ nñni nerñ yayñ éimñgñni.” rñmñgñni.’ rññagñ aí ²⁰ Gorixoxo omñ re urññinigiñi, ‘Majñmajñá ikárñnarññf roxñni, sñá riyimñni joxñ rñxa nñperññni. Nñpéáná dixñ amipí píranññf tññpñ go meanñárñni?’ urññinigiñi.” Ayo e nurñri ²¹ re urññinigiñi, “Ewayñ xwiñyñá apñ ámá Gorixoxo nánf diñf mñmopa nero ‘Amipí xewanññoni ñgñ wñni wñni nñmeaayirñ otimñni.’ yaiwiarñgñyñf nánñrñni. Ámá e yarñgñyñf amipí wñ mñmúrónññagñ aiwñ Gorixoxoyá sññwñyo dánñ uyñpeayñ imónarñgñyñfñni.” urññinigiñi.

Aiwá tñni aikñ tñni nánf ududñ winarññf nánf uréwapñyññf nánñrñni.

²² O xegñ wiepñsarññyñyo re urññinigiñi, “Ámá e yarñgñyñf amipí wñ mñmúrónñagñ aiwñ Gorixoxoyá sññwñyo dánñ uyñpeayñ imónarñgñyñf enñagñ nánf re seararññni, ‘“Arñge píranññf ñweanñréwñni?” nñrñro aiwá nñpñrñ nánf ududñ mepa ero waráyo aikñ yññpñrñ nánf ududñ mepa ero éfrñxñni.’ seararññni. ²³ Ayñ rñpñ nánñrñni. Segñ wárá jñayñ aikñyo múronñni. Diñf jñayñ enñ aiwáyo múronñni. ²⁴ Soyñné ámñ inñf áwñ nánf diñf morññni. Inñf awa aiwá omññf nero mianarñgñámñni. Wigñ aiwá nñmimñ nuro anñyo tñpñrñyñf enñ anñf wñ mñmñrññni. E nerñ aí Gorixoxonñ mñni wiarññrñni. Soyñné diñf re rñyaiwiarññoi, ‘Inñyo mñmúrónññagwñ nánf Gorixoxo none nánf enñ aiwá neaimñxñyipaxomñni.’ rñyaiwiarññoi? Oweoi, diñf e wñ mñmopa époyñ. ²⁵ Ámá ‘Sepiá ámñ bñ oimónñmñni.’ niyaiwiri ududñ éo sepiá ámñ bñ imónarñññrñni? Oweoi! ²⁶ Soyñné enñ apñ aí wñ mepaxñ nerññáyñf aikñ tñni aiwá tñni nánf pí nánf ududñ yarññoi? ²⁷ Soyñné adowayñ nánf diñf morññni. Nñyapñrññá xegñ iyñá óf earñ aikñ yirñ yarññmanñ. E nerñ aiwñ enññá negñ mñxñ ináyñ Soromono okiyñá ninñri meárñññño nerññáyñf adowayñ yapñ awiaxñ e imónagñmanñ. ²⁸ Gorixoxo adowayñ tñni aráyo —Ará agwñ enñyo ananñ niyoaro sñá wñyimñ rñá ikeaarñpñrñyñfñni.” urññinigiñi. Awa “Gorixoxo ará nánf ayá sñwñ muroarññni.” oyaiwípoyññrñ e nurñri re urññinigiñi, “Gorixoxo adowayñ tñni aráyo okiyñánññf yarññagñ nánf soyñné enñ anñpaxñf aikñ e seayñrññárñni. ²⁹ Ayñnánñ soyñné iniñgñ tñni aiwá tñni nánf ‘Pí nanñréwñni?’ nñrñro ududñ néra mupa éfrñxñni. ³⁰ Gorixoxomñ mñxñdñpa yarñgñyñf apñ nánf anññf minñ nero meaññro yarñgñárñni. E nerñ aí segñ ápo Gorixoxo soyñné apñ nñpñni aiwáranñ, aikñranñ seainarññagñ nánf nñjñárñni. ³¹ Apñ meaññro nánf mepa ero Gorixoxo xñf xegñ xwiioxñyo mñmeámñ nerñ seameñweanñe páwipñrñ nánf amipí xñf wimónarñññpñ ero nerññáyñf, Gorixoxo ananñ apñ nñpñni nñseainñárñni.” urññinigiñi.

“E e nerññáyñf, amipí nanñf wñ anññamñ awññññf eaárarññoi.” urñññf nánñrñni.

³² Awa xwñá tñyo nññwearññá wigñ amipí xwé meñagñ nánf wáyñ epñrñxññrñ re urññinigiñi, “Seyñné sipñsipñ miaúrñrñf inñgñyñf yapñ imónñgñyññné, segñ ápo Gorixoxo xwiioxñyo mñmeámñ nerñ seameñweanñe páwñrñxññrñ wimónarññagñ nánf wáyñ mepa éfrñxñni. ³³ Segñ iyñá íá amipí ñgñwñ nánf bñ nero ñgñwñ meáñyñf ámá uyñpeayñ imónñgñyñyo arñrñá wianñro nánf mñni wñrñxñni. E nerññáyñf, amipí anññamñ ayá rñmñxarñgñápññññf tarññoi. Anññamñ amipí wñ anñpá imónarñññmanñ. Íwñ yarñgñyñf wñ páwipaxñ mimónñni. Ípñkwñyñf enñ wñ amipí xwñrñf ikñxepaxñ mimónñni. Ayñnánñ xwñá tñyo amipí wñni wñni nñmeaayirñ mñtñpa nerñ ámáyo ayá nurñmñxñrñ arñrñá nñwirññáyñf, anññámñni anññf wenñe awññññf eaárarññoi. ³⁴ Segñ amipí nanñf ayá rñmñxarñgñápñ xwñá tñyo wenñánáyñf, ayñ xwñá tñyo nánf diñf mopñrñárñni. Anññamñ wenñánáyñf, Gorixoxo tññf e nánf mopñrñárñni.” urññinigiñi.

Ewayí ikaxí omiñí wiiarigíá naníñi.

³⁵⁻³⁶ O gí wiepísariñáyí wé níróniro ñweáfríxiniri ewayí xwiyá re uríñinigiñi, “Ámá xináiwáníñi nimóniro omiñí wiiarigíáwa wigí boso nání ‘Aiwá apíxí meánini nání imíxarigíápi gíná píní níwiarími bínírfeniñoi?’ niyaiwiro rapírapí íríñíyo kíkiyinígíú níkíroro nípmoániro areríxí níyíníro uyíwí nímiáxároro o níremori wáí e dání wakwí óráná apaxí mé ówaní fkwianeyiníro xwayí naníñi ñweaarigíápa seyíné ení e éfríxiní. ³⁷ Boso níremori omiñí wiiarigíáwa sá míwé wé níróniro ñweañagíá níwínírnáyí, awa yayí winípaxíriní. ‘Boso omiñí wiiarigíáwa wé níróniro ñweañagíá níwíníñi xewaníño rapírapí níkíroro areríxí níyíníñi “Aiwá narígíe éfí ñweápoyi.” nuríñi aiwá míní níwia uníñoi.’ seararíñiñi. ³⁸ O áríwegíyoraní, isíáyoraní, níremori xegí omiñí wiiarigíáwa síní wé níróniro ñweañagíá níwínírnáyí, awa yayí winípaxíriní.” uríñinigiñi. ³⁹ Ewayí xwiyá ámi bí nuríñi re uríñinigiñi, “Rípi ení nání dñí mópoyí. Aní iwámi xiáwo íwí meani bíno nání ‘Sía ríyimi bíñíñoi.’ niyaiwiri síñwiríyí, awí níñwearí íwí meano opáwiníñi síñwí mívínípa emíníñi eníñi.” nuríñi ⁴⁰ re uríñinigiñi, “Seyíné ení wé níróniro ñwearíñi. Sía ámá imóníñáoní nání ‘O níweapínímeníñoi.’ yaiwíáyimi níweapímíáríñi.” uríñinigiñi.

Ewayí ikaxí bosíwo naníñi.

⁴¹ Pítao re uríñinigiñi, “Ámináoxíñi, ewayí xwiyá apí raríñípi nínearéwapíyaríñoneni nání ríraríñíñi? Ámá níyoní ení nání ríraríñíñi?” uríagí ⁴² Jisaso ámi ewayí ikaxí urímíníñi nání yaríñí re winíñinigiñi, “Omiñí wiiaríñí wo xegí bosoyá xwiyá aríá níwiri dñí neñwíperí nerírnáyí aríge imóníñi? O re imóníñi. O omiñí rípi nání bosíwo oimóníñi xegí boso rípeañoríñi. O xegí bosoyá omiñí wiiarigíáyo umeirí aiwá yaní umeirí yaríñoríñi. ⁴³ Boso ámi dání níbíri xegí bosíwo xámi yagípa síní axípi pírániñí yaríñagí níwínírná bosíwo yayí winípaxíriní. ⁴⁴ Nepa seararíñiñi. O pírániñí yaríñagí níwínírná xegí omiñí níñi ení onímeíníñi rípeañíñi. ⁴⁵ E nerí aiwí bosíwí axo ‘Gí boso yapapíñi bíñímeníñoi.’ niyaiwiri omiñí wiiarigíáwamí tñí omiñí wiiarigíáwamí tñí iwaní nímeperí aiwá níñi iníñí níñi nemáná papíkí nerírnáyí ⁴⁶ ‘Boso bíñímeníñoi.’ niyaiwiri yaríñíyimi sía xío bíñíyimi majíá nimóníñi yaríñíyimi boso ríxa níremónapíñi re eníáríñi. Bosíwomí míñí níwákwiri ámá aríki yaríñíyí tñí wáriníáríñi. ⁴⁷ Bosíwí go go xegí boso wimónaríñípi nání níñíá nimóníñi aiwí pírániñí mímiáxi pa nerí wé níróníñi míñweapa nerírnáyí boso níbírná iwaní rípi rípi eámeámí eaayíníáríñi. ⁴⁸ E nerí aiwí bosíwí go go xegí boso wimónaríñípi nání níñíá mímonípa nerí sípi o iwaní eapaxí bí nímiáxi rnáyí, boso níbírná iwaní onímíápi weaaníáríñi. Ámá níñi amípi xwé wí wíáyí ríwéná ayí ení xwé urápífríáríñi. Goríxo ení ámá gomí xegí omiñí wiíní uríñíyí nání ríwéná yaríñí re winíáríñi, ‘Omiñí níoní siapíñáyí xíxení enífraní?’ uríñíáríñi.” Jisaso xegí wiepísariñíyí xío míñweañáná úrapí néra upírxíníñi dñí mófríxiníñi ewayí xwiyá apí uríñinigiñi.

“Ámá xepíxepá rónífríá nání bíñáoníñi.” uríñí naníñi.

⁴⁹ O re ríñinigiñi, “Níoní ámá xwíá tíyo ñweagíáyo xeaníñí Goríxoyá ríáníñí wíkeaárímíá nání bíñáoníñi. ‘Xeaníñí apí ápiáwíñíñí ríxa wémíníñi nerí síñwiríyí, ayí naníñi.’ nímonaríñi. ⁵⁰ E nerí aiwí xeaníñí ámá iníñí waxí márómínírníñí yaríñípi níoní nímeaníáríñi. Síní mívímeapa enagí nání dñí ríá níxearíñi.” Jisaso xíomi píkipírfá enagí nání e nuríñi ⁵¹ re uríñinigiñi, “Níoní nání ‘O ámá níyoní píyíá wírmíáníñi bíñoríñi.’ ríniáiwíaríñoi? Oweoi! Ámá níoní dñí níñíkwíroro yaríñíyí tñí uyíñí yaríñíyí tñí xepíxepá rónífríxiníñi bíñáoníñi. ⁵² Ríná dání ná ríwíyo ení aní ná wíwámí dání ámá wé wú axíyí imóníñagí aiwí xwiyá níoníyápi mí dání xepíxepá níroníro mídání wáú imóníñáná mídání wáú wo imóníñíáríñi. ⁵³ Xano tñí

xewaxo t́n̄i xep̄ixepá rón̄iri x̄ináí t́n̄i xemiáí t́n̄i xep̄ixepá rón̄iri xiáí t́n̄i xewaxom̄i xiepi t́n̄i xep̄ixepá rón̄iri néra up̄r̄fár̄in̄i.” ur̄in̄in̄iḡin̄i.

Śm̄imaj̄ó̄n̄in̄j̄ ímón̄in̄j̄p̄i nán̄i ur̄in̄j̄ nán̄ir̄in̄i.

⁵⁴ O áamá ox̄t̄ ap̄ix̄t̄ e ep̄t̄roȳt̄ eḡt̄áyo re ur̄in̄in̄iḡin̄i, “Seȳné sogw̄t̄ wear̄in̄j̄m̄i dán̄i agw̄t̄ yapar̄in̄j̄aḡi n̄iw̄in̄ir̄in̄á ‘Rixa iniá yapar̄in̄i.’ rar̄iḡt̄ápa nepa eaar̄in̄j̄r̄in̄i. ⁵⁵ Im̄in̄j̄t̄ dam̄i dán̄i en̄t̄ bar̄in̄j̄aḡi n̄iw̄in̄ir̄in̄á ‘Agw̄t̄ r̄iná r̄fá sín̄in̄in̄j̄ōt̄.’ rar̄iḡt̄ápa nepa r̄fá sín̄ar̄in̄j̄r̄in̄i. ⁵⁶ Nan̄j̄ r̄iro sip̄i r̄iro yar̄iḡt̄oȳné, agw̄t̄ t̄ir̄t̄ im̄in̄j̄t̄ er̄t̄ yar̄in̄j̄aḡi n̄iw̄in̄ir̄in̄á anan̄i ‘E imón̄in̄in̄j̄ōt̄.’ x̄ixen̄i rar̄iḡt̄á aiw̄t̄ am̄ip̄i nion̄i śm̄imaj̄ó̄n̄in̄j̄t̄ im̄ixar̄in̄j̄áp̄i s̄in̄j̄w̄t̄ n̄inan̄iro ‘Aȳ Gor̄ixo rip̄i nán̄i s̄iwá r̄fá neaiar̄in̄i?’ m̄iyaiwiar̄iḡt̄áyn̄éx̄in̄i.

Ewaȳt̄ ikax̄t̄ áamá xw̄iȳt̄á r̄imear̄ino nán̄ir̄in̄i.

⁵⁷ “Sewan̄in̄j̄oȳné am̄ip̄i sip̄i imón̄in̄in̄j̄ȳt̄ nan̄j̄in̄i eyeȳírom̄t̄ er̄t̄in̄i.” nur̄ir̄i ⁵⁸ ewaȳt̄ xw̄iȳt̄á rip̄i ur̄in̄in̄iḡin̄i, “Áamá wo om̄i xw̄iȳt̄á omear̄im̄in̄ir̄i jox̄t̄ t́n̄i xw̄ir̄ix̄t̄ yan̄iri sir̄imeááná s̄in̄i óf̄ e nur̄íná o t́n̄i xw̄iȳt̄á nim̄ix̄in̄iri om̄i píran̄in̄j̄t̄ p̄iȳt̄á w̄r̄ir̄t̄in̄i. E m̄iw̄ipa ner̄ínáȳt̄, o xw̄ir̄ix̄t̄ mear̄in̄j̄o t́n̄j̄t̄ e nán̄i t̄á n̄ir̄ix̄ém̄i nur̄i xw̄ir̄ix̄t̄ n̄ir̄im̄étsáná en̄áná xw̄ir̄ix̄t̄ mear̄in̄j̄o jox̄t̄ t̄á n̄ir̄ix̄ir̄ir̄i poris̄t̄ wom̄i m̄in̄i w̄iáná o gw̄t̄ an̄j̄yo r̄in̄j̄wir̄ár̄in̄in̄j̄ōt̄. ⁵⁹ Jox̄t̄ n̄igw̄t̄ yopar̄t̄p̄i n̄iroar̄i n̄iroaȳíron̄ir̄ínáȳt̄, gw̄t̄ an̄j̄yo dán̄i n̄ipeyear̄t̄in̄i. ‘E mepa ner̄ínáȳt̄, an̄in̄j̄t̄ e n̄wear̄fár̄in̄i.’ searar̄in̄j̄in̄i.” Jisaso aȳt̄ “Xw̄ir̄ix̄t̄ mear̄in̄j̄o Gor̄ixor̄f̄an̄i?” yaiwiro s̄fá o áamá n̄iyon̄i mí ómóm̄ix̄im̄t̄ en̄t̄ayi s̄in̄i mimón̄in̄j̄áná “Nene d̄in̄j̄t̄ n̄iyaik̄irorane om̄i d̄in̄j̄t̄ ow̄ikw̄roaneȳt̄.” yaiwiro oépoȳin̄ir̄i ewaȳt̄ xw̄iȳt̄á e ur̄in̄in̄iḡin̄i.

13

“Nisan̄iro mepa nerónáȳt̄, n̄ikeamón̄ip̄r̄fár̄in̄i.” ur̄in̄j̄t̄ nán̄ir̄in̄i.

¹ Jisaso áamá e ep̄t̄roȳt̄ eḡt̄áyo s̄in̄i ur̄éwap̄iyar̄íná áamá w̄i n̄iw̄iáp̄n̄imearo áwan̄j̄t̄ re ur̄iḡt̄awix̄in̄i, “Ém̄áȳt̄ gap̄iman̄t̄ Pairato poris̄t̄ wam̄i uowáráná awa an̄j̄ Gor̄ixo nán̄i r̄id̄iyowá yar̄iḡt̄iwám̄i nuro áamá Gariri p̄t̄ropen̄is̄t̄yo dán̄j̄t̄ w̄i r̄id̄iyowá yar̄íná p̄ip̄ik̄im̄t̄ eḡt̄awix̄in̄i.” ur̄faḡt̄a ² o re ur̄in̄in̄iḡin̄i, “Seȳné ‘Gariri dán̄j̄t̄ aȳt̄ r̄ik̄ik̄ir̄fó néra nuróná áamá n̄iyon̄i múron̄iḡt̄á en̄j̄aḡt̄ nán̄i e p̄ik̄iḡt̄awix̄in̄i.’ r̄iyaiwiar̄in̄j̄ōt̄? ³ ‘Oweoi, seȳné t̄w̄t̄ yar̄iḡt̄áyt̄ r̄f̄w̄m̄in̄i n̄imamoro m̄isan̄ipa ner̄ínáȳt̄, seȳné en̄i ax̄t̄p̄i é̄n̄in̄j̄t̄ an̄t̄in̄p̄r̄fár̄in̄i.’ searar̄in̄j̄in̄i. ⁴ Áamá 18 aȳt̄ an̄j̄t̄ rip̄in̄j̄w̄t̄á w̄iwá ip̄i xeḡt̄ yōf̄ Siroam̄iȳt̄ r̄in̄in̄j̄w̄t̄á t́n̄j̄t̄ e n̄ip̄ineamioar̄i áamá ap̄im̄i p̄ik̄in̄j̄ȳt̄ nán̄i seȳné re r̄iyaiwiar̄in̄j̄ōt̄, ‘Áamá aȳt̄ r̄ik̄ik̄ir̄fó néra nuro áamá Jerusarem̄i n̄weaḡt̄á w̄in̄iȳt̄ n̄iyon̄i seáȳt̄ e múron̄iḡt̄á en̄j̄aḡt̄ nán̄i an̄j̄t̄ iwá n̄ipiér̄ori p̄ik̄in̄iḡin̄i.’ r̄iyaiwiar̄in̄j̄ōt̄? ⁵ Oweoi, seȳné t̄w̄t̄ yar̄iḡt̄áyt̄ r̄f̄w̄m̄in̄i n̄imamoro m̄isan̄ipa ner̄ínáȳt̄, seȳné en̄i ax̄t̄p̄i é̄n̄in̄j̄t̄ an̄t̄in̄p̄r̄fár̄in̄i.” Áamá e ep̄t̄roȳt̄ eḡt̄áyt̄ “X̄ixen̄i e neáimeanfár̄in̄i.” oyaiw̄ipoȳin̄ir̄i e ur̄in̄in̄iḡin̄i.

Ewaȳt̄ ikax̄t̄ ik̄fá pik̄fna nán̄ir̄in̄i.

⁶ E nur̄ir̄in̄á ewaȳt̄ xw̄iȳt̄á rip̄i ur̄in̄in̄iḡin̄i, “Áamá wo xeḡt̄ wain̄t̄ urax̄t̄ om̄in̄j̄yo ik̄fá pik̄t̄ t̄w̄t̄ nur̄ár̄imáná r̄f̄w̄éná sogw̄t̄ d̄im̄in̄ir̄i n̄ibayir̄t̄ aí p̄fá meḡinaȳin̄in̄iḡin̄i. ⁷ P̄fá n̄imeḡinayir̄i nán̄i xeḡt̄ om̄in̄j̄t̄ aȳt̄ w̄iwar̄in̄j̄om̄i re ur̄in̄in̄iḡin̄i, ‘Ík̄fá r̄ina xw̄iogw̄t̄ waū wom̄i nion̄i sogw̄t̄ nán̄i n̄ib̄ir̄i p̄fá meḡinaȳár̄in̄i. Ná m̄iwear̄in̄j̄fna íkwap̄in̄j̄t̄ mear̄in̄i. Em̄i rómoárei.’ ur̄áná ⁸ o re ur̄in̄in̄iḡin̄i, ‘Ámin̄áox̄in̄i, ámi xw̄iogw̄t̄ ro xe opwen̄i. Ná wen̄i nán̄i p̄ip̄in̄j̄yo ará n̄iyár̄imáná xw̄fá p̄iȳt̄ w̄iáróm̄t̄in̄i. ⁹ Xw̄iogw̄t̄ w̄fom̄i ná wéaḡi n̄iw̄in̄ir̄ínáȳt̄, aȳt̄ nan̄j̄r̄in̄i. Ná m̄iwen̄j̄aḡi n̄iw̄in̄ir̄in̄á n̄ror̄t̄ em̄i mó̄ir̄ix̄in̄i.’ ur̄in̄in̄iḡin̄i.” Jisaso áamá aȳt̄ “Nene ik̄fá pik̄t̄ an̄án̄in̄j̄t̄ imón̄in̄j̄agw̄t̄ nán̄i r̄fá nearar̄in̄i?” oyaiw̄ipoȳin̄ir̄i ewaȳt̄ ikax̄t̄ e ur̄in̄in̄iḡin̄i.

An̄in̄j̄t̄ r̄f̄kw̄in̄in̄j̄m̄i nan̄j̄t̄ im̄ix̄in̄j̄t̄ nán̄ir̄in̄i.

¹⁰ Jisaso sabaríá wiyimi rotú aṅṅyo nṅweámáná á máyo uréwapiyaríná re eṅṅiniginí.
¹¹ Apíxí wí —Í imfó dṅṅf xixéroarṅagí nání anṅṅf sṅmíxí nerí nṅrṅkwínṅrṅ emearíná xwiogwí wé wúkaú sṅkwí wú eṅṅáná ámi wfúmi dṅṅf waú wo múroṅjíríní. Éf ropaxí wiarṅímaní. ¹² Í e ṅweaṅagí Jisaso nṅwínṅrṅná “Eṅṅnṅ.” nurṅrṅ re urṅṅṅiniginí, “Ineyí, sṅmíxí siarṅṅpṅ rṅxa pṅnṅ rṅwiárṅṅoí.” nurṅrṅ ¹³ wé seáyí e ikwiáráná re eṅṅiniginí. Í éf píranṅṅf nṅrorí Gorṅxomí yayí seáyí e umenṅṅiniginí. ¹⁴ E éáná rotú aṅṅf menṅweaṅo Jisaso Sabaríáyo apíxímí nanṅf wimíxíagí nání wikí dṅṅf nṅwíaiwirí á má e epíroyí egíáyo re urṅṅṅiniginí, “Sṅfá wé wfúmi dṅṅf wíyi omṅṅṅf nání imónṅṅnṅ. Sṅfá ayo Jisaso nanṅf seaimíxínfá nání bṅrṅṅnṅ. Sabaríáyo mṅbṅpa erṅṅnṅ.” urṅṅagí aiwí ¹⁵ omí Jisaso mṅxí nurṅrṅ re urṅṅṅiniginí, “Nanṅf erí sṅpí erí yarṅṅṅoyṅné, Sabaríáyo aí burímákaú tṅnṅ dogí tṅnṅ wigí aṅṅyo nṅpáwirí níkweámí inṅṅṅf onṅṅnṅrṅ inṅṅṅf tṅṅf e nání nṅméra mupa yarṅṅṅárání?” Ayí Sabaríáyo wigí burímákaú nání dṅṅf nṅmoro aí á má nání dṅṅf mṅmoarṅṅagí nání e nurṅrṅ re urṅṅṅiniginí, ¹⁶ “Apíxí rí Ebṅrṅamoyá fṅwiárṅawéyí wṅrṅnṅ. Seteno sṅmíxí apí nṅwirí gwṅṅnṅṅf járṅṅnṅṅáná xwiogwí ¹⁸ múroṅjíríní. ‘Ímí Sabaríáyo gwṅṅnṅṅf nṅwíkwearí nanṅf nṅwimíxṅrṅná nṅpṅkwíní mṅyarṅṅnṅ.’ rṅniáiwiarṅṅoí?” urarṅṅná ¹⁷ omí wikí dṅṅf wíaiwífáwa ayá winṅṅṅiniginí. Ayá winarṅṅná á má oxí apíxí e epíroyí egíáyí amṅpí ayá rṅwamónṅpaxí Jisaso yarṅṅṅpṅ nání yayí seáyímí dání néra ugṅfawixṅnṅ.

Ewayí ikaxí masité siyí nánṅrṅnṅ.

¹⁸ O á má obaxí dṅṅf mṅwíkwṅropa yarṅṅagí nṅwínṅrṅ re ragṅrṅnṅ, “Nionṅ ewayí xwíyṅfá bṅ pṅpṅ nṅrṅrṅ Gorṅxo xwioxṅyo mṅmeámí nerṅ seamenṅweanṅápṅ ‘Rṅpṅnṅṅf imónṅṅnṅ.’ rṅmṅṅnṅ?” nurṅrṅ ¹⁹ re urṅṅṅiniginí, “Apí masité siyṅṅnṅṅf —Masité aiwá xegí siyṅf aga onṅmíárṅnṅ. Apí masité siyṅṅnṅṅf imónṅṅnṅ. Á má wo masité siyṅf nṅmearṅ xegí omṅṅṅyo moáráná nerápṅrṅ íkṅfá nṅmónṅrṅ peyíáná inṅf nṅbṅrṅ ápaxṅyo yéwí tṅṅṅiniginí.” urṅṅṅiniginí. Á má “Agwí Jisasomí á má obaxí dṅṅf mṅwíkwṅropa yarṅṅagí aiwí idáná obaxí dṅṅf wíkwṅropṅrṅárṅnṅ.” oyaiwípoyṅnṅrṅ Jisaso e uragṅrṅnṅ.

Ewayí ikaxí yisí nánṅrṅnṅ.

²⁰ Ewayí xwíyṅfá axṅpṅ ámi bṅ re urṅṅṅiniginí, “Arṅge nṅrṅrṅ Gorṅxo xwioxṅyo mṅmeámí nerṅ seamenṅweanṅápṅ ‘Rṅpṅnṅṅf imónṅṅnṅ.’ rṅmṅṅnṅ?” nurṅrṅ ²¹ re urṅṅṅiniginí, “Apí yisṅṅnṅṅf —Yisí bisṅkerṅfá sṅnṅ sṅṅf eṅṅáná bṅ onṅmíápṅ ínṅmí táná yarṅṅṅpa nṅpṅnṅ íkwianṅwṅ eapṅnarṅṅrṅnṅ. Gorṅxo xwioxṅyo mṅmeámí nerṅ seamenṅweanṅápṅ yisṅṅnṅṅf imónṅṅnṅ. Apíxí wí bisṅkerṅfá sṅnṅ sṅṅf dṅramíxí xwé wámí sṅxí ínṅṅáná yisí bṅ nṅmearṅ ínṅmí táná nṅmṅnṅ íkwianṅwṅ eapṅnarṅṅṅiniginí.” uragṅrṅnṅ.

Ewayí ikaxí óf onṅṅṅyṅkwí nánṅrṅnṅ.

²² O Jerusaremí nání nurṅṅná aṅṅf apí apimí nuréwapíya warṅṅná ²³ á má wo re urṅṅṅiniginí, “Ámínáoxṅnṅ, sṅfá Gorṅxo á má nṅyonṅ mí ómómíxímí enṅáyimí o á má womṅnṅ womṅnṅ nenenṅ yeáyí neayimíxemeanṅárání?” urṅṅagí o á má ayo re urṅṅṅiniginí, ²⁴ “Gorṅxomí dṅṅf nṅwíkwṅrorí xṅdarṅṅápṅ óf onṅṅṅyṅkwṅnṅṅf inṅnṅ. Óf ayimí páwípṅrṅ nání anṅṅf minṅ éfṅrṅxṅnṅ. Á má obaxí ananṅ opáwianeyṅnṅrṅ nerṅṅná yopa megṅṅṅpṅrṅárṅnṅ.” nurṅrṅ ²⁵ ewayí ikaxí re urṅṅṅiniginí, “Aṅṅf xiáwo nṅwiápṅnṅmearṅ aṅṅf ówanṅf yáráná seyṅné nṅbṅro wáf bṅarṅwámṅnṅ nṅrómáná wakwí nóṅrṅrṅ ‘Ámínáoxṅnṅ, aṅṅf ówanṅf neafkwíenapeí.’ uráná re searṅṅárṅnṅ, ‘Nionṅ majṅárṅnṅ. Aṅṅf gṅmí dánṅṅṅnṅxṅnṅ?’ searṅṅná ²⁶ re uranṅrṅ éfáyí ‘Joxí negí aṅṅf wáfyo nṅrémorṅ nene tṅnṅ nawínṅ aiwá tṅnṅ inṅṅṅf tṅnṅ nṅnṅrane nearéwapṅṅṅenerṅnṅ.’ uranṅrṅ éfáyí ²⁷ aṅṅf xiáwo re searṅṅṅoí, ‘Aṅṅf gṅmí dánṅṅṅnṅxṅnṅ? Nionṅ majṅárṅnṅ.’ searṅṅárṅnṅ. ‘fṅwí yarṅṅṅáyṅné nionṅ pṅnṅ nṅnṅwiárṅmí éf úpoyí.’ searṅṅárṅnṅ.” nurṅrṅ Gorṅxo aṅṅf xiáwónṅṅf imónṅṅṅagí nání e nurṅrṅ ²⁸ re urṅṅṅiniginí, “Seyṅné re winṅpṅrṅárṅnṅ. Segí seáwowa

Ebirámo t́nì Aisako t́nì Jekopo t́nì awa Gorixoyá xwiyfá wfá rókiamoagfáwa t́nì xfoyá xwioxfyo nípáwiro ηweanagfa n̄w̄n̄ro Gorixo ‘Segfpi b́anir̄wám̄n̄i ηweápoýi.’ searfagi n̄w̄n̄róná seyfné manf magí n̄rón̄ro ηwf p̄yf w̄r̄n̄p̄r̄fár̄n̄i.
²⁹ Émáýf oxí apixf sogwf weapar̄η̄m̄i dán̄yf weapiro sogwf wear̄η̄m̄i dán̄yf yap̄ro m̄d̄m̄dán̄yf eni biro nero Gorixoyá xwioxfyo nípáwiro aiwá nar̄η̄agfa s̄η̄wf w̄n̄p̄r̄fár̄n̄i.” nur̄r̄i ³⁰ xewan̄ηo ám̄i n̄weap̄r̄fná nán̄i re ur̄η̄n̄iḡn̄i, “Émáýf xám̄i surfmá imón̄igfáýf xám̄i xám̄i imón̄p̄r̄fár̄n̄i. Xám̄i xám̄i imón̄igfáýfné surfmá ep̄r̄fár̄n̄i.” ur̄η̄n̄iḡn̄i.

Jerusalem̄yo imón̄n̄fápi nán̄i áwanf ur̄η̄f nán̄r̄n̄i.

³¹ Jisaso xwiyfá api nurf̄sáná enáná Parisi wa re urémeagfawix̄n̄i, “Gap̄manf Xeroto r̄p̄k̄n̄i nán̄i wimón̄ar̄η̄agi nán̄i re p̄n̄i n̄wiár̄m̄i ui.” urfagfa ³² o re ur̄η̄n̄iḡn̄i, “Soyfné nuro Xeroto, sfwí sayfn̄η̄f fwf yar̄η̄om̄i áwanf re urémeápoýi, ‘Jisaso re rar̄n̄i urémeápoýi, “Nion̄i sfá ár̄n̄f w̄yo imfó d̄η̄f x̄xéroar̄η̄yf m̄x̄f umá̄nowár̄r̄i sim̄x̄yf p̄r̄án̄η̄f im̄m̄x̄m̄f er̄i nemáná om̄η̄f (Om̄η̄f ayf xewan̄ηo ámá n̄yon̄i nán̄i upeinfá nán̄r̄n̄i.) Om̄η̄f Gorixo o éw̄n̄iḡn̄r̄i n̄rowár̄enap̄η̄f̄p̄i yár̄im̄fár̄n̄i.” rar̄n̄i.’ urémeápoýi.” nurowár̄r̄i ³³ ámá e ep̄royf egfáyo xewan̄ηo nán̄i re ur̄n̄η̄n̄iḡn̄i, “Nion̄i Xeroto nán̄i wáýf m̄ninar̄η̄agi aiw̄i nion̄i r̄ixa úim̄ḡn̄i. Nion̄i sfá ár̄n̄f w̄yo nur̄i Jerusalem̄i rémóm̄fár̄n̄i. Seyfné ‘Wfá rókiamoar̄igfá wom̄i am̄i am̄i n̄p̄k̄ir̄fná ayf nanfman̄i. Jerusalem̄i n̄p̄k̄ir̄fnáyf ayf anan̄r̄n̄i.’ yaiwiar̄η̄agfa nán̄i war̄η̄n̄i.” nur̄r̄i ³⁴ re ur̄η̄n̄iḡn̄i, “Jerusalem̄i ηweáýfné, wfá rókiamoar̄igfáwam̄i p̄kiro ámá Gorixo seyfné nán̄i searowár̄fáyo sf̄η̄á t̄n̄i nearo p̄kiro yar̄igfáýfné, karfkar̄ xegf miá negir̄i xwioxfyo m̄meám̄f yar̄η̄fpa nion̄i ín̄n̄á axf̄p̄i e seaiayim̄n̄r̄i éagi aí seyfné m̄seaimón̄ar̄n̄i. ³⁵ Arfá époýi. Anf Gorixo yeáýf n̄iseayim̄xemearfná seyfné ηwean̄r̄i egf̄e r̄ixa an̄pá imón̄igōi. Nion̄i s̄η̄wf m̄nan̄pa néra nuro r̄ixa ‘Ám̄n̄áo urowár̄áná weap̄n̄fo oyá d̄η̄f t̄n̄i yayf win̄paxor̄n̄i.’ n̄r̄róná ám̄i s̄η̄wf nan̄p̄r̄fár̄n̄i.” ur̄η̄n̄iḡn̄i.

14

Sikwf m̄nekwidon̄om̄i nanf im̄x̄η̄f nán̄r̄n̄i.

¹ Sabarfá wiyim̄i Parisiowa wigf ám̄n̄á wo Jisasom̄i “Yawawi nurai nion̄yá an̄fyo aiwá onaiýi.” urfagi Jisaso n̄páwir̄i ηwean̄áná awa om̄i s̄η̄wf w̄n̄axf̄d̄η̄áná ² ámá wo —O xegf sikwf an̄η̄f m̄nekwidóar̄η̄or̄n̄i. O Jisasoýá sf̄m̄manf t̄η̄m̄n̄i ηwean̄agi Jisaso e n̄w̄n̄r̄i ³ ηwf ikaxf eán̄η̄f̄p̄i mewegfáwam̄i t̄n̄i Parisiowam̄i t̄n̄i xwiyfá b̄i nur̄r̄fná yar̄η̄f re w̄n̄n̄iḡn̄i, “Sabarfáyo soyfné ámá sim̄x̄f egfáýf nanf nim̄x̄r̄fnáyf, ‘Ayf anan̄r̄n̄i.’ r̄iyaiwiar̄η̄o? ‘Nw̄fáxn̄i.’ r̄iyaiwiar̄η̄o?” urfagi aí ⁴ awa p̄né marf wimón̄η̄agfa Jisaso sikwf m̄nekwidon̄om̄i wé seáýi e n̄wikwiár̄r̄i fá n̄x̄r̄r̄i nanf n̄wim̄x̄r̄i xegf anf e nán̄i nurowár̄máná ⁵ awam̄i re ur̄η̄n̄iḡn̄i, “Soyfné woxi d̄ixf íworan̄i, bur̄mákaúr̄an̄i, Sabarfá ayo aiw̄i m̄n̄η̄wf in̄igf r̄w̄on̄fyo piéroáná apaxf mé m̄m̄xeaar̄η̄r̄an̄i?” urfagi ⁶ Gorixoyá ηwf ikaxf eán̄η̄f̄p̄im̄i Sabarfáyo ámáyo ar̄r̄á n̄wirfná nán̄i r̄wam̄η̄f meán̄η̄agi nán̄i awa xwiyfá b̄i mur̄paxf wimón̄η̄n̄iḡn̄i.

“Sfm̄ sfm̄ e ηwean̄ro mimón̄pa éf̄r̄xn̄i.” ur̄η̄f nán̄r̄n̄i.

⁷ Jisaso awa t̄n̄i aiwá n̄n̄r̄i n̄η̄wearfná ámá aiwá nán̄i urepeárfáýf xám̄i sfm̄ sfm̄ e oηweaneȳn̄r̄i n̄wiap̄ro wen̄η̄f éagfa Jisaso s̄η̄wf e n̄w̄n̄r̄i r̄ixa n̄n̄i n̄wiap̄ro aiwá narfná o ewayf xwiyfá r̄p̄i ur̄η̄n̄iḡn̄i, ⁸ “Woxi woxi apixf meán̄n̄i nán̄i aiwá im̄x̄fápi nán̄i r̄repeáráná joxi nur̄i sfm̄ sfm̄ imón̄ηe m̄η̄weapa éf̄r̄xn̄i. Ámá urepeárfá wo joxi seáýi e r̄im̄úroηo eni n̄b̄r̄fnáyf, ⁹ ámá aiwá api nán̄i earepeárfó joxi ηwean̄e n̄b̄r̄i re r̄n̄η̄o, ‘Joxi ηwean̄f re o ηwean̄ηo.’ r̄r̄áná joxi ayá néra nur̄i iwiyfá jfam̄i η̄wearfár̄n̄i. ‘Iwiyfá jfam̄i η̄wea.’ r̄r̄p̄r̄xn̄r̄i sfm̄ sfm̄ imón̄ηe

mihweapa éirixini. ¹⁰ Rirepearáná joxi nuri iwiyáá jfe nwearíini. Rirepeáfo joxi iwimi nweanagi niraniri re ririniginí, ‘Gí nkumixiniri emearigwíoxini, joxi nuri áwini dae nweat.’ riráná ámá oxí apixí awí neánro joxi tñni aiwá narigfáyfyá sínwíyo dání joxi ámináoxíniní imóniríini.” Ewayí xwiyáá api nuriri ¹¹ re uriniginí, “Ámá go go xewanijo weyí menfo ríwéná Gorixo wimixáná ayá nerí xwirfá nimóga unfáriní. Go go weyí mimenfí waunfí ikárinfo omí Gorixo weyí umenfáriní.” uriniginí.

“Aiwá nání nurepeáriní re éfirixini.” uriní nánirini.

¹²⁻¹⁴ Ámá xwiyáá rípi aiwá api nání urepeáromí re uriniginí, “Ámá nání aiwá riyamí nerfnáyí díxí nkumixiniri emearigfáyraní, ririxímeáowaraní, díxí ámá axí joxiyáyraní, ámá aní axí e dání amípi mímúronigfáyraní, ayí ríwéná joxi ení aiwá nání rírepearáná ayíyá ení joxiyá nigfápa axípi nímiginiri ayo murepeáripa éirixini. Aiwá riyamí nerfná ámá uyípeayíyo tñni ámá wará minínyo tñni síkwí ikí egfáyo tñni sínwí supárigfáyo tñni nurepeáriníyá, ámá e imónigfáyí joxi wí riyamí nerí siapipaxí menagi nání ríwéná ámá wé rónigfá wiápnímeááná Gorixo mí ómómíximí nerfná xewanijo joxiyá nání siapínfá enagi nání yayí seáymí dání osinini.” uriniginí.

Ewayí ikaxí aiwá apixí meaní urepeáriní nánirini.

¹⁵ Ámá wo awa tñni niñwearo aiwá narigfo Jisaso e urarinagi arfá niwiri niwiápnímeari omí re uriniginí, “Ámá Gorixoyá xwioxíyo nípawiri niñwearí aiwá níprfá gíyí gíyí ananí oyá dñí tñni yayí winipaxíyíriní.” uríagi aí ¹⁶ o ewayí ikaxí re uriniginí, “Ámá wo ámá obaxí nurepeárimáná aiwá xwé riyamí nerí ¹⁷ ríxa riyamí niyárfísáná ámá xegí xínáiníyí nimóniri omíní wiiarínjomí ‘Ámá nioní urepeárimenáyó “Bípoyí. Aiwá ríxa riyamí ináriní.” urímei.’ wáf urowárfagi aí ¹⁸ ámá nñni áxenwaríniní niga nuro ‘Aiwá api nání baníméwiní. Baníméwiní.’ nuriróná ámá xámi nuri wáf wímeáo re uriniginí, ‘Gí xwíá bí bí éáoní nuri sínwí wñníní enagi nání aiwá nání bípaxí meníni. Xe xegí kikiá ouniri sínwí naneí.’ uráná ¹⁹ omíní wiiarínjo nuri ámá ámi womí wáf wímeááná o ení re uriniginí, ‘Burímákaú omíní ení nání wé wúkaú bí éáoní nuri waú waú maxiríní nkumixára nuri iwamífo emí enagi nání aiwá nání bípaxí meníni. Xe xegí kikiá ouniri sínwí naneí.’ uráná ²⁰ o ámá ámi womí wáf wímeááná o ení re uriniginí, ‘Apíxí sínyí meááoní enagi nání bípaxímaní.’ uráná ²¹ omíní wiiarínjo nuri xegí boso, aiwá riyamí niyáriní nweanómí áwaní urémeááná wíkfí nóniri xegí omíní wiiarínjomí re uriniginí, ‘Aníní nuri aní rípi rípi omínyo nemi ámá uyípeayíyo tñni wará minínyo tñni síkwí ikí egfáyo tñni sínwí supárigfáyo tñni nioniyá aní re nání niwirímeamemí bei.’ urowárfagi ²² o nuri xfo urípa nememí níbirí re uriniginí, ‘Bosoxini, nioní joxi nírfípa néagi aiwí íkwianwí wí síní anípa imónini.’ uríagi ²³ boso re uriniginí, ‘Aiwá rípi nání gí aní magwí epíri nuri omíní óf amí amí inínyo nemi ámá omíní yarigfáyo míxeamei.’ urowárfagi ²⁴ o nuri xixeni éáná boso ámá aiwá nání awí éánigfáyo re uriniginí, ‘Nioní “Ámá xámi aiwá nání urepeárimenáyí aiwá wí aíf mepíriméoi.” searariníni.’ uriniginí.” Jisaso Judayí “Nene ámá xámi aiwá nání urepeáriméfyíniní imóninagwí nání ríá nearariní.” oyaiwípoyíniri ewayí xwiyáá api uriniginí.

“Wiepísaríní oyáoní oimónimíni.” moarfná uriní nánirini.

²⁵ Ámá oxí apíxí epíroyí egfáyí o tñni ónyo nuróná o nkínimóniri re uriniginí, ²⁶ “Ámá go go nioní tfámíni níbirí ‘Wiepísaríní oyáoní oimónimíni.’ níwimónirfnáyí, Jisasoní dñí síxí niyínípi o xegí xanomí uyínípiraní, xínáimí uyínípiraní, xiepímí uyínípiraní, xegí niaíwíyo uyínípiraní, xexírfímeáyo uyínípiraní, seáyí e mímúropa nerfnáyí o gí wiepísarínáyí wo imónipaxí meníni. Go go Jisasoní nání dñí sípi wiarínípi xewanijo dñí sípi yaiwinarínípi seáyí e mímúropa nerfnáyí o gí

wiepi-sar-in-ayí wo imónipaxí men-ini. ²⁷ Ámá go go nioní nínixídiríná ‘Nioní Jisasomí xídar-in-agí nání ámá wí xean-in-í níkár-ír-í aiwí an-in-í xídim-fár-in-í.’ m-yai-wipa ner-fín-ayí o gí wiepi-sar-in-ayí wo imónipaxí-man-í.” nur-ír-í ²⁸ ewayí ikaxí re ur-in-nig-in-í, “Sey-fí-né woxí an-í sepiá wiwá ním-í-ra opeyim-in-ír-íná xámi éf ní-ñ-weámáná an-í iwá m-ír-ír-í nání d-ín-í neñ-wiper-í ‘Ní-gwí arar-ír-fáni?’ ní-yai-wír-í ‘Ní-gwí nion-í-yá anan-í an-í-wá t-ín-í x-í-xen-ír-fáni?’ yai-winar-in-ír-ín-í. ²⁹ ‘Ní-gwí arar-ír-fáni?’ ní-ír-ír-í me-yí-ro-pa ner-í r-í-xa s-ín-á ní-k-í-k-í-r-ó-a ní-pe-yír-íná ní-gwí an-í-pá imón-in-agí nání an-í m-ír-am-f-xw-ín-í ní-yár-ím-í úáná ámá an-í iwá-m-í ní-w-ín-ír-íná jox-í nání r-í-per-ír-í ní-yay-í-ro ³⁰ re r-í-p-ír-fár-in-í, ‘Ámá ro an-í iwá m-ír-ím-in-ír-í éf aiwí ní-wán-í m-ír-pax-í m-wimón-f-agí ní-m-ír-am-f-xw-ín-ár-ím-í un-ír-in-í.’ r-í-p-ír-fár-in-í.” nur-ír-í Jisaso ámá nioní ní-xídar-íg-f-ay-í an-í m-ír-am-f-xw-ín-í nerón-in-í nioní p-ín-í ní-n-í-wiár-ím-í up-ír-í-x-ín-ír-í e ur-in-nig-in-í. ³¹ Ewayí xw-í-y-á ax-í-p-í á-m-í b-í re ur-in-nig-in-í, “M-í-x-í in-ay-í wo xeg-í s-ím-in-í w-ínar-íg-f-ay-í ámá n-ín-í 10,000 imón-in-áná m-í-x-í in-ay-í j-ám-í d-án-joyá s-ím-in-í w-ínar-íg-f-ay-í ámá 20,000 imón-in-agí nání o xá-m-í éf ní-ñ-wear-í d-ín-í ní-yai-kir-or-í ‘M-í-x-í ní-n-í-r-óná anan-í xop-ír-ár-í wim-in-ír-é-in-í? En-í m-wín-pa em-in-ír-é-in-í?’ yai-win-in-jo-í. ³² R-í-xa ‘M-í-x-í in-á-yo xop-ír-ár-í ní-n-í-jo-í.’ ní-yai-wír-ín-ay-í w-ó s-ín-í ná j-ám-í ñ-wean-áná xeg-í ámá w-í-yo re urowár-in-jo-í, ‘Nuro om-í re ur-é-me-á-poy-í, “Neg-í m-í-x-í in-á-yo re rar-ín-í ur-é-me-á-poy-í, ‘None soy-fí-né t-ín-í m-í-x-í x-í-xe seaipax-í men-in-í. P-í p-í near-f-í-y-í ní-yan-f-wár-in-í rar-ín-í.’” ur-é-me-á-poy-í.’ urowár-in-jo-í.” Jisaso ewayí xw-í-y-á e nur-ír-í ³³ “Sey-fí-né wox-í d-í-x-í í-y-á f-á am-í-p-í nán-í d-ín-í ya-í-ki-á m-ím-opa ner-fín-ay-í ay-í g-í siep-í-sar-in-á-ox-í imón-ír-ím-é-in-í.” nur-ír-í ³⁴ re ur-in-nig-in-í, “Ay-ín-án-í sax-í aw-í-y-í yar-in-í aiw-í aw-í-y-í yar-in-í-p-í an-í-pá ner-í aiwán-in-í imón-in-áná á-m-í ar-í-ge é-áná aw-í-en-í-jo-í? Oweo-í. ³⁵ S-í-k-í am-í-p-í om-in-í-yo aiwá xw-é oen-ír-í wiá-ro-ar-íg-f-á aiw-í sax-í aw-í-y-í an-í-pá imón-áná aiwá ur-í en-í-g-ín-ír-í om-in-í-yo wiá-ro-pax-í men-in-í. An-in-í em-í moar-íg-f-ár-in-í. Ámá g-í-y-í-né ar-f-á t-íg-f-ay-í-né ar-f-á ó-ki-ar-í ní-m-ón-í-poy-í.” Jisaso xeg-í wiepi-sar-in-í-y-í sax-ín-in-í imón-in-agí nán-í e ur-in-nig-in-í.

15

Ewayí ikaxí sipísipí an-f-á imón-in-jo nán-ír-in-í.

¹ Ámá tak-í-s-í nán-í ní-gw-í ur-á-par-íg-f-á —Ay-í é-m-á-y-í gap-í-manowam-í wip-ír-f-á nán-í wig-í Judayo ní-gw-í ní-wur-á-p-í-y-í-r-óná wig-í meap-ír-f-á nán-í en-í á-m-í b-í f-w-í ur-á-par-íg-f-ay-ír-in-í. Ay-í t-ín-í f-w-í yar-íg-f-á w-ín-í-y-í t-ín-í Jisasom-í xw-í-y-á ar-f-á wian-í-ro nán-í an-í-w-í e bar-in-ag-f-á ² Parisiowa t-ín-í ñ-w-í ikax-í é-an-í-íp-í meweg-f-á-wa t-ín-í s-ín-w-í e ní-w-ín-í-ro mep-í “Í-y-í t-ínar-in-jo-í.” ní-r-ín-í-ro wig-í-p-í re r-ín-íg-f-aw-í-x-ín-í, “Ámá o f-w-í yar-íg-f-á-yo ní-m-ím-ín-ír-í aiwá naw-ín-í en-í nar-íg-f-ár-in-í.” r-ínar-íná ³ Jisaso ewayí xw-í-y-á r-í-p-í ur-in-nig-in-í, ⁴ “Soy-fí-né ámá wox-í sip-í-sip-í 100 t-ín-ox-í wo an-f-á imón-án-ay-í, am-í ean-í-yo dán-í sip-í-sip-í 99 w-ín-í-y-í e ní-wár-ím-ox-í nur-í an-f-á imón-í-o nán-í p-f-á né-ra nú-s-áná r-í-xa w-ín-ímear-f-ár-in-í. ⁵ Ní-w-ín-ímear-íná ní-mear-í yay-í t-ín-í xwan-í-w-í níkwón-ím-í nur-í ⁶ an-í e ní-r-émor-íná d-í-x-í ní-kum-í-x-ín-ír-í emear-íg-f-á-yo t-ín-í ámá an-í ax-í e ñ-weag-f-á-yo t-ín-í r-f-ai-wá re ur-ímear-f-ár-in-í, ‘G-í sip-í-sip-í an-f-á imón-í-o r-í-xa p-f-á ner-í me-á-ag-í nán-í nion-í t-ín-í naw-ín-í yay-í oyaney-í.’ ur-ír-f-ár-in-í.” Jisaso ámá f-w-í yar-íg-f-á o t-f-ám-ín-í bar-íg-f-ay-í sip-í-sip-í an-f-á imón-í-o yap-í imón-in-ag-f-á nán-í ewayí xw-í-y-á ap-í nur-ír-í ⁷ re ur-in-nig-in-í, “Nion-í re searar-in-í, ‘Ámá sip-í-sip-í nán-í p-f-á ner-í ní-mear-í nán-í yay-í éf-pa an-í-najowa ámá f-w-í yar-in-í wo ní-san-ír-í yar-in-ag-í ní-w-ín-ír-óná yay-í nero a-í ámá 99 “R-í-xa w-é r-ón-í-ñ-wa-é-ner-ín-í. Nene san-ín-í imón-í-pax-í men-in-í.” yai-winar-íg-f-ay-í nán-í an-í-najowa yay-í yar-íg-f-á-man-í.’ searar-in-í.” ur-in-nig-in-í.

Ewayí ikaxí ní-gw-í an-f-á imón-in-jo nán-ír-in-í.

⁸ Á-m-í ewayí xw-í-y-á ax-í-p-í b-í r-í-p-í ur-in-nig-in-í, “Ap-í-x-í w-í ní-gw-í w-é w-ú-ka-ú t-ín-í ní-gw-í wo ní-mi-á-per-f-ín-ay-í uy-f-w-í ní-m-í-x-á-ro-ár-ím-áná p-ír-án-ín-í p-f-á ner-í an-í s-í-y-í ní-per-í

wĩnĩmeañĩnĩgĩnĩ. ⁹ Nĩwĩnĩmearĩnĩ xegĩ imánĩnĩ yariĩgĩwamĩ tĩnĩ añĩ axĩ e ñweagĩáyo tĩnĩ rĩaiwá re urĩnĩnĩgĩnĩ, ‘Nĩgwĩ níinĩ miápéáo rĩxa meáagi nánĩ níinĩ tĩnĩ nawĩnĩ yayĩ oyaneyĩ.’ urĩnĩnĩgĩnĩ.” Jisaso áamá fĩwĩ yariĩgĩá o tĩámĩnĩ barĩgĩáiyf nĩgwĩ miápéy yapĩ imónĩnĩgĩá nánĩ ewayĩ xwĩyĩá apĩ nurĩrĩ ¹⁰ re urĩnĩnĩgĩnĩ, “Nionĩ re seararĩnĩnĩ, ‘Nĩgwĩ apĩxĩ nĩmiáperi pĩá nerĩ ámĩ meáo nánĩnĩnĩ yayĩ éyĩpa Gorĩxoyá añĩnajowa áamá fĩwĩ yariĩnĩ wo nĩsanĩrĩ yariĩnĩgĩ nĩwĩnĩrĩnĩ yayĩ e yariĩgĩárĩnĩ.’ seararĩnĩnĩ.” urĩnĩnĩgĩnĩ.

Ewayĩ ikaxĩ niaĩwĩ anĩnĩño nánĩrĩnĩ.

¹¹ E nurĩmáná ámĩ ewayĩ xwĩyĩá re urĩnĩnĩgĩnĩ, “Áamá wo xegĩ niaĩwĩ oxĩ waũ tĩño ¹² —Xogwáo xanomĩ nĩwiápĩnĩmearĩ re urĩnĩnĩgĩnĩ, ‘Ápe, joxĩ nĩpéáná “Amĩpĩ omĩ wĩmĩgĩnĩ.” yaiwiarĩnĩpĩ rĩxa niapei.’ urĩagi xano ‘Amĩpĩ rĩwéná yanĩ nĩmerĩ nionĩ wĩmĩgĩnĩ.’ yaiwiarĩnĩyĩ rĩxa awaúmĩ yanĩ numeiri mĩnĩ nĩwimáná enáná ¹³ rĩxa sĩá árĩnĩ óráná xogwáo o xegĩnĩ awĩ eámeámĩ nerĩ nĩmeámĩ añĩ wĩmĩ ná jĩamĩ nánĩ nurĩ añĩ ayo nĩñwearĩnĩ uyĩnĩf nerĩ xegĩ nĩgwĩ amĩpĩ xano winĩyĩf xwĩrĩxwĩrĩfá ikĩxenĩnĩgĩnĩ. ¹⁴ Xegĩ nĩgwĩ xwĩrĩxwĩrĩfá nĩkĩxerĩ áamáyo nĩwiememáná enáná re enĩnĩgĩnĩ. Áamá añĩ ayo dánĩyĩf aiwá nánĩ dĩwĩ nĩkeamónĩro yariĩnĩ o rĩxa uyĩpeayo imónĩf enagi nánĩ o enĩ aiwá nánĩ dĩwĩ nĩkeamónĩrĩ nánĩ ¹⁵ nurĩ áamá añĩ ayo dánĩf womĩ nĩgwĩ omĩnĩf nánĩ rĩxĩnĩf urĩagi o omĩnĩf Judayĩ nĩnĩ xwĩrĩfá winarĩnĩpĩ nánĩ re urĩnĩnĩgĩnĩ, ‘Gĩ omĩnĩfyo nánĩ nurĩ gĩ odĩpĩyo aiwá nĩwĩiĩ.’ urĩagi ¹⁶ o nurĩ omĩnĩf e nerĩnĩ rĩxa agwĩ enĩ mĩwĩnĩrĩfagi aiwá pĩá odĩpĩ narĩnĩpĩ nĩpaxĩ wimónĩfagi aiwĩ áamá wĩ omĩ aiwá bĩ mĩnĩ mĩwigĩawixĩnĩ. ¹⁷ E enáná o ámĩ dĩnĩf fá nĩxĩrĩrĩ re yaiwinĩnĩgĩnĩ, ‘Gĩ ápoyá omĩnĩf wĩariĩgĩáiyf nĩnĩ aiwá apánĩ nĩpĩrĩ nánĩ mĩrónĩnĩgĩ aiwĩ nionĩ re nĩñwearĩ aiwá agwĩ nánĩ nĩpémĩnĩrĩ rĩyariĩnĩ? ¹⁸ Nionĩ nĩwiápĩnĩmeámĩ nurĩ gĩ ápomĩ re urémeámĩgĩnĩ, “Ápe, nionĩ fĩwĩ Gorĩxomĩ wikárĩrĩ joxĩ sikárĩrĩ éanĩgĩnĩ. ¹⁹ Nionĩ nanĩ mimónĩnĩgĩ nánĩ sĩnĩ dĩxĩ riwaxonĩ imónĩpaxĩ menĩnĩ. Joxĩ ‘Gĩ omĩnĩf nĩariĩnoxĩnĩf imónĩnoxĩnĩ.’ nĩrei.” Ápomĩ e urémeámĩgĩnĩ.’ nĩyaiwirĩ ²⁰ nĩwiápĩnĩmeámĩ xano tĩnĩf e nánĩ nurĩ nurĩ rĩxa añwĩ e báná xano xegĩ xewaxo jĩiwo barĩnĩgĩ nĩwĩnĩrĩ wá nĩwianĩrĩ mĩrĩf nurĩ nĩmakĩkĩyĩrĩ kiyĩ miaúnáná ²¹ xewaxo re urĩnĩnĩgĩnĩ, ‘Ápoxĩnĩ, nionĩ Gorĩxomĩ fĩwĩ wikárĩrĩ joxĩ sikárĩrĩ enárĩnĩ. Nionĩ áamá nanĩ mimónĩnĩgĩ nánĩ sĩnĩ dĩxĩ riwaxonĩ imónĩpaxĩ menĩnĩ.’ urĩagi aiwĩ ²² xano omĩnĩf wĩariĩgĩáyo rĩaiwá re urĩnĩnĩgĩnĩ, ‘Soyĩné rapĩrapĩ imĩrĩnĩf mimónĩnĩjũ añĩnĩ nĩmeámĩ nĩbĩrĩ uyĩrĩpoyĩ. Omĩ okiyĩá numerĩnĩ wé ramaxĩ wá wéyo uyĩrĩrĩro sĩkwĩ sũ uyĩrĩro époyĩ. ²³ E nemáná burĩmákaũ sipĩkĩ ikwanĩ imónarĩño nĩmeámĩ nĩbĩro pĩkĩpoyĩ. Nene nĩnĩrane íwo nánĩ yayĩ oyaneyĩ. ²⁴ Nĩgĩf íwĩ ro penĩnĩnĩf imónĩño ámĩnĩnĩf wĩápĩnĩmeañĩ. “Anĩnĩnĩnĩgĩnĩ.” yaiwiagwá ro ámĩ neaĩmeáagi nánĩ yayĩ yanĩ aiwá oimĩxaneyĩ.’ urĩagi awa o urĩfpa nero rĩxa aiwá rĩyamĩf nero yayĩ seáyĩmĩ dánĩ néra warĩnĩ re enĩnĩgĩnĩ. ²⁵ Xewaxo xámĩño omĩnĩfyo yariĩnĩf dánĩ nĩbĩrĩ rĩxa añĩ tĩnĩf e añwĩ e dánĩ wenĩnĩf éyĩf wĩnĩnĩnĩgĩnĩ. Sonĩf rĩro sĩmĩnĩnĩf ero yariĩnĩgĩ nĩwĩnĩrĩ ²⁶ omĩnĩf wĩariĩgĩá womĩ rĩaiwá nurĩrĩ o rĩxa añwĩ e báná re urĩnĩnĩgĩnĩ, ‘Ayĩ pĩ nánĩ nerĩ rarĩnĩ?’ uráná ²⁷ o re urĩnĩnĩgĩnĩ, ‘Dĩxĩf rĩgwáo rĩxa rémónarĩño. O rĩnĩnĩf wĩ mĩmeá nanĩ emeago dĩxĩf ápomĩ wĩmeáagi nánĩ o burĩmákaũ sipĩkĩf ikwanĩ imónarĩño pĩkĩnĩ.’ uráná ²⁸ o wikĩf nónĩrĩ mĩpáwipaxĩ nĩwimónĩrĩ wáf e ronáná xano nĩpeyearĩ pĩyĩpĩyĩf xwĩyĩá urĩagi aiwĩ ²⁹ xanomĩ mĩxĩf nurĩrĩ re urĩnĩnĩgĩnĩ, ‘Nionĩ rĩnánĩnĩnĩf nĩmónĩrĩ omĩnĩf sĩariĩnĩ xwiogwĩ obaxĩ nĩmũroarĩnĩ sekaxĩ amĩpĩ joxĩ nĩrĩfĩyĩf nánĩ nionĩ wĩ mĩrĩwĩaiĩkĩnĩ. E nerĩ aĩ nionĩ gĩ nĩkumĩxĩnĩrĩ emearĩnĩyĩf tĩnĩ yayĩ yanĩ nánĩ memé miá aĩ wo mĩniapĩnĩrĩnĩ. ³⁰ Nionĩ mĩniapĩpa nerĩ aiwĩ dĩxĩf riwaxo, apĩxĩf iyĩf ede dánĩ oikĩxearĩgĩfwa tĩnĩ nemerĩnĩ dĩxĩf nĩgwĩf xwé nowarĩño nánĩ burĩmákaũ sipĩkĩf ikwanĩ imónarĩño apánĩ upĩkĩĩnĩ.’ uráná ³¹ xano re urĩnĩnĩgĩnĩ,

‘Gf íwoxini, “Nioniyáy wí ámi o nírápínfáriní.” mīyaiwipani. Joxi íníná nioní tñni ηweariηoxi amipí áponiyáy nñni dīxínrini. ³² E nerí aí dīxí rīg wáo penóniηf imóniηo ámñniηf wiápñnimeañoi. “Anñniηnigini.” yaiwiagwáo ámi neaímeáagi nání “Yayf mepa oyaneyi.” risimónariní? Oweoi, xe yayf oyaneyi.’ uriniηnigini.” Jisaso Parisiowa “None xiráxogwáowáu xiráóniηf imóniηagwi nání rfa nearariní?” oyaiwípoyinri nání ewayf xwiýfá api uriniηnigini.

16

Ewayf ikaxf bosiwf diηf émf saímf moηo nánirini.

¹ O ewayf xwiýfá rīpi eni xegf wiepīsarīηowami nuriri re uriniηnigini, “Ámá amipí nñni mīmúróniηf wo o xegf bosīwo nání ámá wí nībīro áwanf re urīgawixini, ‘Dīxí bosīwo dīxí iyfá fā amipí xwīrfá ikīxearini.’ urfagfa ² o bosīwo nání ‘Obīni.’ nuriri o rīxa báná re uriniηnigini, ‘Pí éagi nání joxi nání xwiýfá wí rarīηagfa wianigini? Amipí nioniyá joxi nñnimeirfná arige nñnimeia warini? Amipí nioniyá pñni nñniwiárimī urī nání nñni fā nīrori bīkwfyo nīηwīrāriri niapei. Joxi sñni gf bosīwf nīmóniri ηweariméni.’ urfagi ³ bosīwo nuri re yaiwiηnigini, ‘Nioní bosīwf roarīηáyf boso “Joxi kikiáfá ui.” nīránáyf arī emfárani? Bosīwf nīmóniri yarīηáoni xwífá nīmīrfná enf meánf emfárani? Rīxīηf nura nurfná ayá ninñnfárani?’ nīyaiwiri ⁴ re yaiwiηnigini, ‘Ai, pí pí éimīgini rīxa nījáfá imóniηini. Gf boso “Joxi kikiáfá ui.” nīránáyf ámá nioní wigf añfyo nání anani nīmīmīnīpīri nání pí pí éimīgini rīxa nījáfá imóniηini.’ nīyaiwiri ⁵ ámá o xegf boso nīgwf wayá rfwéná niapfīrīxini rī wīηfyo ‘Bīpoyi.’ nuriri awa rīxa báná xámī bōmī re uriniηnigini, ‘Gf boso pí siapīηf nání rfwéná rīrápínfáriní?’ urfagi ⁶ re uriniηnigini, ‘Werīxí sīxí ínīηf dīramīxí 100 niapīηf nání xīxeni axīpi nīrápínfáriní.’ urfagi bosīwo re uriniηnigini, ‘Dīxí bīkwf nīgwf nání ηwīrārariηnamī nīmeari éf nīηweámáná werīxí sīxí ínīηf dīramīxí 100 nání eánīηe nīkwīriri 50 ηwīrarei.’ nurirfná xfo eni bosoyá bīkwfyo axīpi dīramīxí 100 nání eánīηfpi nīkwīriri ámī 50 ηwīrārariηnigini. ⁷ Ámá ámī wo báná bosīwo yarīηf re wīηnigini, ‘Gf boso joxi siapīηf araririni?’ urfagi o re uriniηnigini, ‘O wītí fā 1000 nioní niapīηf nání xīxeni axīpi nīrápínfáriní.’ urfagi bosīwo re uriniηnigini, ‘Dīxí bīkwfyo wītí fā 1000 nání ηwīrārariηe nīkwīriri wītí fā 800 ηwīrarei.’ nurirfná bosoyá bīkwfyo eni nīkwīriri axīpi nīηwīrāriri womī womī nñni e néra unīnigini. ⁸ Boso xegf yapf wīwapīyarīηf bosīwo nání ‘O “Nioní onīmīmīnīpoyi.” nīyaiwiri e éfiriñi.’ rarīηagfa arfá e nīwiri o nání ‘Dīηf émi saímf moηorini.’ nīyaiwiri seáyí e umenīnigini.” Jisaso ewayf xwiýfá api nuriri wiepīsarīηfyo ámī bi rīpi uriniηnigini, “Ámá agwi ríná amipí xwífá tīyo wenfpi nání dīηf nīkwīroro yarīgáfáyf wigf wīnīyf tñni niniróná dīηf émi saímf nīmoro nero nání ámá nioní dīηf nīnīkwīroro yarīgáfáyo seáyí e imóniηoi. ⁹ Ayináni re searariηini, ‘Nīgwfpi ámá wí api tñni sipí imīxarīgfa aiwī soyfné uyīpeayf wí negf nīkumīxini emearīηwáyfniηf imónipīri nání nīgwfpi tñni arirá wīrīxini. E nerfnáyf rfwéná sfá yoparfīyimi nīgwf nñni rīxa anipá imónáná Gorīxo soyfné xegf añf íníná ηweapīrfa nání enfyo páwipīrfa nání seamīmīnīfáriní.’ searariηini. ¹⁰ Ámá omīηf onīmīápia nerfná píránīηf dīηf nīkwīroro xīxeni yarīgfa gīyf gīyf xwé eni xīxeni yarīgárini. Ámá omīηf onīmīápia nerfná dīηf nīkwīroro mé ámáyo sīηwfyo dánī nīwiepīsiro omīηf yarīgfa gīyf gīyf omīηf xwé nání aí axīpi yarīgárini. ¹¹ Ayináni nīgwf ámá wí nīmearo ayf tñni sipí imīxarīgáfáyf soyfné nīgwf ayf aí tñni ámáyo mñni mīwīpa ero arirá mīwīpa ero nerfnáyf ‘Gorīxo anani xegf amipí nanf añfnamī wenfyf none píránīηf umeianfwa nání neaiapīnīfáriní.’ rīyaiwīariηoi? Oweoi. ¹² Soyfné amipí ámá woyáyf sīηwf muwīnaxfdīpa nerfnáyf omīηf soyfnéyāpi mēpīráfáyf go seaiapīnīfáriní? Oweoi. ¹³ Ámá wo ámá waúyá xīnánīηf nīmóniri omīηf

wiipaxí meníni. E nerínáyí wíomí díní síxí nuyiri wíomí díní peá nímori nerí wíomí píránínǵí ayá tǵnǵí nǵxǵdíri wíomí peayí nǵwianǵri enǵoǵi. Soyǵné nǵgwǵyǵyá omǵnǵí wíiarǵnǵnǵnǵí nímónǵro ‘Nǵgwǵ wí mǵnǵmúropa oenǵ.’ nǵyaiwirǵnáyí, Gorǵxoyá omǵnǵí wíiarǵnǵí woxǵnǵnǵí imónǵpaxí meníni.” urǵnǵnǵnǵnǵí.

Jisaso xwǵyǵá urǵnǵyǵ wí nánǵri nǵnǵ.

¹⁴ Jisaso xegǵ wíepǵsarǵnǵowami e urarǵná Parisiowa —Awa nǵgwǵ nánǵ xwapǵ wímónarǵnǵowarǵnǵ. Awa arǵá e nǵwiróná damǵ dání rǵperǵrǵ umeararǵnǵagǵa ¹⁵ Jisaso e nǵwǵnǵri re urǵnǵnǵnǵnǵí, “Soyǵné ámáyá sínǵwǵyo dání ‘Wé rónǵnǵwáonerǵnǵ.’ nǵriro yapǵ nǵwíepǵsiro rarǵǵoyǵné aí Gorǵxo amǵpǵí segǵ xwioxǵyo ínǵmǵ imónǵnǵpǵ nǵpǵnǵ nǵjǵá imónǵnǵ. Amǵpǵí nánǵ ámá ‘Rǵpǵ ayá tǵnǵpǵí imónǵnǵ.’ rǵápǵyǵ Gorǵxoyá sínǵwǵyo dání xwǵrǵá winarǵnǵyǵ imónǵnǵ. ¹⁶ Gorǵxo Ebǵrǵamo xǵomǵ dínǵ nǵwǵkwǵrorǵ píránínǵ xǵdarǵnǵagǵí nánǵ re urǵnǵnǵnǵnǵí, ‘Dǵxǵ seárǵawé ámá obaxǵ nímóga úfáyí gǵ ayá tǵnǵnǵnǵí nímóga upǵrǵárǵnǵ.’ urǵnǵí enǵagǵí nánǵ Moseso tǵnǵ wǵá rókiamoagǵáwa tǵnǵ apǵ nánǵ Bǵkwǵyo nǵriro eagǵárǵnǵ. Seyǵné pǵné apǵ nǵsearǵwapǵya bǵǵárǵnǵ. E nerǵ aiwǵ Jono wayǵ nǵneameaia uǵo nǵrémorǵná xwǵyǵá yayǵ seainǵpaxǵpǵ re searayǵnǵnǵnǵnǵí, ‘Seyǵné Gorǵxoyá xwioxǵyo páwipǵrǵí nánǵ fǵwǵ yarǵǵǵapǵ rǵwǵmǵnǵ nǵmamoro nisanǵro nǵweáǵrǵxǵnǵ.’ searayǵnǵnǵnǵnǵí. Ámá nǵnǵ anǵ ayómǵnǵ enǵ tǵnǵ óf nímóga páwianǵro yarǵnǵo. ¹⁷ E nerǵ aiwǵ amǵpǵí nǵnǵ Moseso tǵnǵ wǵá rókiamoagǵáwa tǵnǵ Gorǵxoyá Bǵkwǵyo eagǵápǵ bǵ onǵmiápǵ aí surǵmá imónǵnǵfámani. Awa nǵriro eagǵápa xǵxenǵ imónǵnǵfárǵnǵ. Anǵna tǵnǵ xwǵá rǵrǵí tǵnǵ ananǵ anǵpá nímónǵri aiwǵ Bǵkwǵ Gorǵxoyá nǵwǵ íkaxǵ eánǵnǵpǵ anǵpá imónǵpaxí meníni. ¹⁸ Go go xegǵ xiepǵ xámǵ meanǵmǵ emǵ nǵmori ámǵ wǵnǵ nǵmearǵnáyí ayǵ fǵwǵ inarǵnǵí. Go go apǵxǵ ámá wo nǵmearǵ emǵ monǵmǵ nǵmearǵnáyí ayǵ enǵ fǵwǵ inarǵnǵí.” urǵnǵnǵnǵnǵí.

Rasaraso tǵnǵ amǵpǵí mǵmúrónǵnǵo tǵnǵ nánǵri nǵnǵ.

¹⁹ Jisaso ámá ayo re urǵnǵnǵnǵnǵí, “Ámá wo amǵpǵí mǵmúrónǵnǵo —O nǵgwǵ xwé tǵǵfáwa rapǵrapǵ awíaxǵnǵ yǵnarǵǵápa ínǵná rapǵrapǵ ayǵá rǵnǵnǵ nǵyǵnǵrǵí sǵá ayǵ ayo aiwá nanǵnǵ nǵnǵrǵí anǵnǵ sírǵ munǵ nǵweanǵáná ²⁰ ámá wa wǵǵí ámá wo xegǵ yoǵ Rasarasoyǵ rǵnǵnǵo —O uyǵpeayǵ imónǵnǵáná uranǵ xegǵ wí pǵpǵrǵmǵfó enǵorǵnǵ. Omǵ nǵmeámǵ nǵbǵro amǵpǵí mǵmúrónǵnǵoyá ákǵnǵá fǵwǵ e wǵrǵrǵǵforǵnǵ. ²¹ Amǵpǵí mǵmúrónǵnǵo íkwíarǵwǵyo éf nǵnǵwearǵ aiwá nǵnǵrǵí yunǵpǵia píeróyǵ uranǵ tǵnǵo ‘Mǵmeánǵ oemǵnǵ.’ nǵyaiwirǵí yarǵná sǵwǵí wí nǵbayiro xegǵ uranǵyo aǵwǵ meayǵǵfawǵxǵnǵ. ²² Uyǵpeayo rǵxa nǵpéagǵ anǵnájǵ Gorǵxoyáyǵ oyá dínǵpǵí nǵmeámǵ nǵyiro Ebǵrǵamo tǵnǵí e wǵrǵǵfawǵxǵnǵ. Amǵpǵí mǵmúrónǵnǵo enǵ péagǵí omǵ enǵ xwǵá nǵweyǵrǵmáná enǵáná ²³ o rǵá anǵnǵí wearǵnǵyǵo dání rǵnǵnǵí xǵáwǵ inarǵná sínǵwǵ anaúfǵyǵ wǵnǵnǵnǵnǵnǵí. Ebǵrǵamo ná jǵfamǵ nǵweanǵáná Rasaraso xǵo tǵámǵnǵí kǵnǵmónénapǵnǵagǵí nǵwǵnǵrǵí ²⁴ rǵaiwá re urǵnǵnǵnǵnǵí, ‘Arǵo Ebǵrǵame, rǵá tǵ mǵmenǵnǵwǵ ayǵkwǵ mǵnǵrǵarǵnǵnǵ. Rasarasomǵ re uowárenapeǵ, “Wé sǵmǵpǵnǵí inǵǵyǵo ǵǵá neámáná aǵwǵ imǵnǵí urǵnǵí nánǵ wǵkwíarauǵ.” uowárenapeǵ.’ urǵagǵí aí ²⁵ Ebǵrǵamo re urǵnǵnǵnǵnǵí, ‘Arǵoe, joxǵ sínǵ sínǵoxǵ nǵnǵwearǵná amǵpǵí nanǵnǵí símeari Rasarasomǵ sípǵnǵí wǵmearǵ yagǵrǵnǵí. E nerǵ aiwǵ agwǵ o sa kǵkǵfá yarǵná joxǵ rǵnǵnǵí nánǵ nǵwieánǵrǵí nǵweanǵnǵí. ²⁶ Rǵpǵí enǵ pǵnǵí earǵrǵí segǵ tǵámǵnǵí eadǵrorǵí negǵ tǵámǵnǵí eadǵrorǵí enǵagǵí nánǵ seyǵné wí nene tǵámǵnǵí mǵxemónapǵpaxǵrǵnǵí. Nene enǵ wí seyǵné tǵámǵnǵí mǵxemónapǵpaxǵrǵnǵí.’ urǵagǵí ²⁷ rǵá xǵáwǵ weánarǵnǵo re urǵnǵnǵnǵnǵí, ‘Nionǵ tǵámǵnǵí Rasarasomǵ re nánǵ uowárenapǵpaxǵ mepa enǵánáyí, waunǵ rǵxǵnǵí re orǵrǵmǵnǵí, “Gǵ ápoyá anǵmǵnǵí uowárei.” orǵrǵmǵnǵí. ²⁸ Gǵ nǵrǵxǵmeáowa wé bǵ nǵpǵnǵí imónǵǵfáwa nionǵ rǵnǵnǵí mearǵnǵá rǵmǵ dání bǵpǵrǵxǵnǵrǵí Rasaraso xwǵyǵá nǵjǵá wino uowárei.’ urǵagǵí aiwǵ ²⁹ Ebǵrǵamo re urǵnǵnǵnǵnǵí, ‘Awa rǵwamǵnǵí Moseso nǵrǵrǵí eanǵí tǵnǵ wǵá rókiamoagǵáwa nǵriro eagǵá tǵnǵ ananǵ fǵá nǵroro nǵjǵá imónǵpaxǵrǵnǵí. Xwǵyǵá apǵ rǵnǵnǵpǵmǵí ananǵ arǵá wǵrǵrǵxǵnǵí.’ urǵagǵí aí ³⁰ rǵá xǵáwǵ weánarǵnǵo re urǵnǵnǵnǵnǵí,

‘Arfo Ebirfame, xwiyfa apimi arfa umonipaxf menagf nani rirarinini. Ama piyf wo niwiapfnimearfi nijfa wianayf, anani arfa niwiro nisaniro nweapaxfrini.’ urfagi ai ³¹ o re uriniginini, ‘Xwiyfa Moseso niriri eanfpi tni wfa rokiamoagfawa niro eagfapi tni arfa mumonipa neronayf, ama piyf wo niwiapfnimearfi nijfa wimniri yarinqagi ai ayf arfa wi wipaxf menini.’ uriniginini.” Jisaso xwiyfa api e uriniginini.

17

Iwf oepoyiniri wiwapiyarigfayf nani urinf nanirini.

¹ O xegf wiepisarinqowami re uriniginini, “Ama wi wi fwf oepoyiniri iwamfo niwiwapiyipirfa aiwi ama e wiwapiyifayf aweyi! Sfa wiyi ayf majfa worinfarinini. Ayf xeaninf rfa tinf wimeanfa enagf nani dinf sipi wwiniginini. ² Ayf niaiwf rpiami nioni dinf nikwiroanro yarigfapiami pirf wiaikianro nero fwf oepoyiniri wiwapiyarina Gorixo ‘Ayf xwiyfa mayfrini.’ mirf rixa nipemana enana rinfinf xwe winfarini. Sini niaiwfpiami fwf nani miwiepisipa enana ama wa ayo fa nixero sfna xwe wo sinwf tni gwf njaro rawirawayo niamowarirfnayf, sipi enagf aiwi rinfinf Gorixo wimniri enfpninf imoninfmani. ³ Ayinani piraninf efrinxini.

Iwf sifpi yokwarimf niwiirina epaxfpi nanirini.

“Joxi ama wo, Gorixomf nixfdirf nani ririxfmea imoninjo fwf sianayf mixf urfrinxini. O rixa dinf neyirori nisaniro nerfnayf fwf sifpi yokwarimf niwiiri ‘Ananirini.’ urfrinxini. ⁴ O fwf nisiri piaxf weanarinqagi nani nibiri ‘Rixa dinf neyirori fwf ami wini simfamani.’ riremeana joxi yokwarimf niwiiri ‘Ananirini.’ urfrinxini. Sfa axyimf o sifpa axfpi we wufumf danf wau riremeaayianayf, joxi eni yokwarimf wiayfrinxini.” urfagi ⁵ waf wurimeiarigfawa Aminadomi re urigfawixini, “Joxi dinf rikwiroarinqwayf ami bi dinf rikwiroanf nani neaii.” urfagfa ⁶ Jisaso re uriniginini, “Soyne nijfarini. Masite aiwa siyf negf ominfyo fwf urarinqwayf aga onimiapia nerf aiwi segf dinf nioni nani nikwiroarigfayf ayfninf nerfnayf, ‘Ikfa xe roxinfi niyoamiga rawirawayo e dani roi.’ uranayf anani arfaninf seinfarinini. Amipi ‘Nioni epaxfmani.’ yaiwiarigfa ai anani epfrfarini.

Ewayf ikaxf ominf wiirigfayf nanirini.

⁷ “E nerf ai soyne woxi dixf rinaininf nimonirf ominf siarinf wo xwfa nimirf yunf ikikemf yarine daniranf, sipisipf piraninf nimerf warine daniranf, pnf niwiarimf nibiri remonapana joxi ‘Ayf tni anfnf niwiapirf ninwearf aiwa ne.’ urreini? Oweof, o sa dixf rinaininf ominf siarinf enagf nani ⁸ xami re urfrini, ‘Aminf aiwa rfa ninyearf dixf raprapf nikfkinyinmana aiwa nixerf niapanf nioni iniigf niri aiwa niri nemana enana joxi rfwyo nfrini.’ urfrini. ⁹ O joxi sekaxf urfpi tni xixeni siana omf weyf umerreini? Oweof, dixf ominf siarinf enagf nani yayf wirimeini.” Jisaso ewayf xwiyfa apf nuriri ¹⁰ re uriniginini, “Gf seaiepisarinqoyne eni sekaxf amipi nioni searfayf xixeni nerfnayf seayf e mimonipa nero re rfrinxini, ‘None xinaiwaneninf nimonirane oya ominf wiarinqwonenirini. Ominf negfni nearfifninf enwarini.’ rfrinxini.” uriniginini.

Peyyf tgfá wé wúkaú nanf imixinf nanirini.

¹¹ Jisaso Jerusaremi nani nurf Gariri piropenisf tni Samaria piropenisf tni midimidani enana o awnimanf nipurnf ¹² anf bimi remoana ama we wúkaú peyif tgfawa na jfamf nromana ¹³ rfaiwa re urigfawixini, “Jisaxf, negf neamemearinqoxni, none nani wa orunini.” urfagfa ¹⁴ o sinwf niwinirina re uriniginini, “Soyne nuro apaxpaninf imonigfawami siwa winaupoyf.” urfagi awa sinf of e warina re eniginini. Wigf wara nanf imoniniginini. ¹⁵ Nanf imonana awa wo

wenijí iníyí wíniñigini. Xegí wará naní imónijagi níwíniñi níkinimónimi nuri Gorixomi yayí numeríná ráiwániñí nira nuri ¹⁶ Jisasoyá síkwí tñí e nípkínimeari omi yayí winiñigini. Ámá oyí Samariayí worini. ¹⁷ O yayí wiaríná Jisaso ámá e rówapigfáyo re uriniñigini, “Ámá wé wúkaú naní imónifawixini. Wíá giminiñi? ¹⁸ Pí nání ámá aní midání roní Gorixomi yayí umeminiñi bñoi? Wíá Judayowa ámi mibipa pí nání éoi?” nuriñi ¹⁹ Samariaomi re uowáñigini, “Níwiápnimeámi ut. Joxi dñí nínikwíroriñipimi dání erfkiemeánini.” uowáñigini.

“Gíná Gorixo xwioxíyo mímeámí nerí neameñweanfarini?” urigfá nánini.

²⁰ Parisiowa “Gorixoyá dñí tñí ámá nene yeáyí neayimixemeanfa nání gíná aríowayá xwíá piaxíyo dání iwiaronfarani?” níyaiwiro Jisasomi yariñí re wigfawixini, “Gorixo xwioxíyo mímeámí nerí neameñweanfarini gíná imóninífarini?” Yariñí e wíagfa nání o re uriniñigini, “Símimajfóniñí seinaríná síñwí níwíniro re rípríámani, ‘Gorixo xwioxíyo mímeámí nerí neameñweanfarini ríxa ríyíni.’ rípríámani.” nuriñi ²¹ “Ámá Gorixoyá dñí tñí yeáyí neayimixemeanfa nání aríowayá xwíá piaxíyo dání iwiaronfóyi rariñwáo negí tñí áwiniñi re riwo rironi?” oyaiwípoiñi re uriniñigini, “Wí re rípríámani, ‘Síñwí wíniñpoi. Ríyíni. Síñwí wíniñpoi. Jíyíni.’ rípríámani. Ayí rípi nání searariñini. Gorixo xwioxíyo mímeámí nerí seameñweáwiniñini yariño ríxa seyíne tñí áwiniñi re roní enagi nání rariñini.” nuriñi ²² xegí wiepísariñowami re uriniñigini, “Ríwéná soyíne ‘Sfá ámá imóniño ámi síñáni nimóniñi emenféyi aníni oimónini.’ yaiwípríá aiwí aníni imóníagi síñwí wíniñpríámani. ²³ Ámá wí nioni nání ‘Síñwí wíniñpoi. Jíworiñi. Síñwí wíniñpoi. Riworiñi.’ searánayí, nepa nearariñoñini nými muxídiipa éfrixini. ²⁴ Ápianwí neríná wíá aní íkwíroniñí nímini ókiariñípa ámá imóniñoñi níweapiríná ámá níniyá síñwíyo dání síñáni imónimfá enagi nání nými mupa éfrixini. ²⁵ Xámi ámá agwí ríná ñweagfáyí ríwí nímoáná nioni ríniñí xwé wí meámífarini. ²⁶ Ámá eníná Nowao tñí iná néra wagfápa ámá imóniñoñi weapiminiñi yaríná axípi epírfarini. ²⁷ Ayí ‘Gorixo iniñgí waxí tñí xwírfá wí neaikixenfarani.’ níyaiwiro o nání dñí peá nímore aiwá níro iniñgí níro néra nuro apíxí níñwirára uro nímeága uro yaríná Nowao ríxa sípíxíyo iními páwíáná re eniñigini. Iniñgí waxí xwé níroga níwiápnimeari oxí apíxí níni iniñgí namigfawixini. ²⁸ Nowao tñí iná dání ná ríwíyo Roto tñí iná ení Sodomí ñweagfáyí axípi e yagfáriní. Ayí ení Gorixo nání dñí peá nímore aiwá níga uro iniñgí níga uro nero amípi bí bí níga uro omiñí néra uro aní nímiñra uro yaríná re eniñigini. ²⁹ Sfá Roto Sodomí píni níwiárimí éf úyimi Gorixoyá dñí tñí ríá tñí síñá tñí anínamí dání nípiérori ámá aní apimi ñweagfáyí níni ríá níñigini. ³⁰ Ríwéná ení ámá axípi e néra nuro ‘Gorixomi xewaxo níweapinífarani.’ níyaiwia waríná ámá imóniñoñi síñáni imónimfáriní. ³¹ Sfá ayimi ámá aní pákíki nímiñga peyíñíyo seáyí eniwámi ñweagfá gíyí gíyí níwepíniro ‘Nígi iyfá fá aní xwíá eníwámi weníyí nímeámi éf oumini.’ níyaiwiro mípáwipa éfrixini. Aiwá omiñíyo yariñgí gíyí gíyí ení wigí amípi meaniro nání ámi aní tñí e nání mupa éfrixini. ³² Rotomí xiepí nání dñí oseainini. Í xegí iyfá fá amípi nání dñí sípi wíagi níkinimóniñi weníñí éyí re eniñigini. Níperi síñá imóniñigini. ³³ Ámá xegí amípi dñí tñípi nánini dñí móf go go o dñí níyimiñí imóniñí aníñí ñweanfa nánipi síxí iníñfámani. Ámá xegí amípi dñí tñípi nání aí ‘Pí eniñoi!’ yaiwí go go o dñí níyimiñí imóniñípi aníñí ñweanfa nání síxí iníñfáriní. ³⁴ Sfá ámá imóniñoñi weapimíyimi ámá waú aní íkwianwíyo sá wenáná Gorixoyá aníñajowa wíó, Gorixomi dñí wíkwíroariñomi níwiriñmearo wíó dñí níwíkwíroariñomi e wáripírfarini. ³⁵ Ayimi apíxí wípaú ení pírawá yuní ikíxémí yaríná wíimi níwiriñmearo wíimi e wáripírfarini. ³⁶ [Ámá waú ení omiñíyo yaríná

wfomí nîwirîmearo wfomí wáripîrîárîni.”] Jisaso e urfagi ³⁷ xegí wiepîsarîñowa re urîgfawixîni, “Ámînáoxîni, joxî neararîñpî gîmî imónînfárîni?” urfagîa Jisaso “O weapîñe nánî ámá áwanî wî nearîpaxî menîni. Ámá nîni sîñwî tîni winîpîrîárîni.” oyaiwîpoyînrî ewayî xwîyîfá re urîñîniñîni, “Pîyî weñe apurî obaxî pénarîñîrîni.” urîñîniñîni.

18

Ewayî ikaxî apîxî anî tîni xwîrîxî mearîño tîni nánîrîni.

¹ Jisaso xegí wiepîsarîñowa Gorîxomî xwîyîfá rîrîmî nîwirîná anîñî winîfagi pîni wiáripîrîxînrî ewayî xwîyîfá bî nurîrî ² re urîñîniñîni, “Anî bimî opisî anîyo dánî xwîrîxî eyeyîrómî yarîñî wo —O Gorîxo nánî wáyî mepa erî ámá nîniyo dîñî sîpî mîwîpa erî yarîñorîni. ³ Omî apîxî anî wî —Í enî anî apîmî dánîrîni. Í ínîná o tîñî e nánî nîbayîrî re urayîñîniñîni, ‘Ámá níni pîné nîmeararîgfáyî joxî tîni nîrorai sanî nînrápîrî xwîrîxî bî oyaiyî.’ urayîagi aî ⁴ o ‘Sanî murápîpa oemîni.’ nîyaiwîa núísáná rîwéná í nánî rîxa anîñî winîfagi re yaiwîñîniñîni, ‘Nionî Gorîxo nánî wáyî mé nerî ámáyo dîñî sîpî mîwîarîñáonî aiwî ⁵ apîxî anî í anîñî nîmoayarîñagi nionî í anîñî minî bayarîná anîñî nîniñîniñîni ímî oumearómîni.’ yaiwîñîniñîni.” ⁶ Jisaso ewayî xwîyîfá e nurîrî re urîñîniñîni, “Ámá xwîrîxî eyeyîrómî yarîñî sîpîo enîpî nánî dîñî mópoyî. ⁷ O ámá sîpîo aiwî apîxî anî ínîná bayarîñagi nánî sanî urápîniñîni. Gorîxo ámá óñîñî wî mimónîñagi aî re rîyaiwîarîñoi, ‘Gorîxo ámá xfo xegîni eyíronîyî omî árfwîyîranî, ikwáwîyîranî, “Joxî sanî nearápei.” urayarînýî o kîkîfá néra núísáná ná rîwîyo dánî sanî urápîniñîni.’ rîyaiwîarîñoi? ⁸ Oweoi! ‘Anîni sanî urápînfárîni.’ seararîñîni. E nerî aiwî ámá imónîñáonî nîweapîrîná ámá sîni dîñî nînikwîroro yarîñagîa sîñwî winîmfárîani? Rîxa pîni nîniwîarîmî warîñagîa winîmfárîani? Ayînánî pîránîñî dîñî mópoyî.” urîñîniñîni.

Ewayî ikaxî Parisio tîni takîsî nánî nîgwî uráparîño tîni nánîrîni.

⁹ O ewayî xwîyîfá rîpî enî wanî dîñî nîkwîrónîro “None wé rónîñwáonerîni.” yaiwîro ámá wîyo peayî nîwianîro “Sîpîowarîni.” yaiwîro yarîgfáyo nurîrîná re urîñîniñîni, ¹⁰ “Ámá waú —Wîo Parisiorîni. Wîo takîsî nánî nîgwî nearáparîñorîni. Awaú Gorîxomî xwîyîfá rîrîmî wianîri nánî anî Gorîxo nánî nanwî rîdîyowá yarîgfîwámî nánî axíná nuri ¹¹ Parisio xegîpî anwî e nîrómáná xegî dîñî tîni ínîmî dánî re rîrîmî winîniñîni, ‘Gorîxoxîni, nionî ámá wa yapî sîpîonî menagî nánî yayî osimîni. Wa yapî ámáyo fîwî uráparîñáonîmanî. Wa yapî rîkîkîrîfó yarîñáonîmanî. Wa yapî apîxî tîni fîwî inarîñáonîmanî. Takîsî nánî nîgwî nearáparîñî dao yapî mimónîñîni. Ayînánî yayî osimîni. ¹² Sabarfá ayî ayo sîá wîyaúmi aiwá ñwîfá ñwîrârînarîñáonîrîni. Amîpî nionî meááyî enî yanî nîmerî wé wúkaú enáná wo joxî nánî tarîñáonîrîni.’ Parisio Gorîxomî e urarîná ¹³ takîsî nánî nîgwî uráparîño ná jîamîni e nîrómáná piaxî weánarîñagi nánî sîñwî nîmfeyoari anînamî manî ayá fá nîxîrînimáná Gorîxomî rîrîmî re winîniñîni, ‘Gorîxoxîni, nionî fîwî yarîñáonîrîni. Wá nîwianeî.’ urîñîniñîni.” Jisaso ewayî xwîyîfá e nurîrî ¹⁴ re urîñîniñîni, “Ámá o Gorîxoyá sîñwîyo dánî wé rónîñî nîmónîmî xegî anî e nánî úagi aiwî wîo wé rónîñî mimónîñîniñîni. Ámá go go xewanîño seáyî e menfoyî Gorîxo xwîámî imîxînfárîni. Go go ‘Sîpîonîrîni.’ nîyaiwirî ínîmî imónfoyî Gorîxo seáyî e umenfárîni.” urîñîniñîni.

Niaíwî onîmiápiami wé ikwîkwîarîmî enî nánîrîni.

¹⁵ Wiepîsarîñowa ámá wî wigî niaíwîpiami Jisaso wé owîkwîarînrî nîmeámî barîñagîa nîwînrîro “Nîmeámî mîbîpanî.” uranîro yarîñagîa Jisaso sîñwî e nîwînrî ¹⁶ niaíwîpiami rîaiwá “Bîpoyî.” nurîrî wiepîsarîñowamî re urîñîniñîni, “Ámá niaíwî

onimiápia xaniyaúmi dñj n̄wikw̄roro yariḡápa Gorixomi dñj wikw̄rófáy o xwiox̄yo m̄imeám̄ ner̄i pírán̄ñj̄ umen̄wean̄fá en̄aḡi nán̄i niaíw̄ r̄ipia xe ob̄fpoȳin̄r̄i s̄ñw̄f w̄in̄fpoȳi. P̄r̄f̄ m̄w̄iaíkipa époȳi. ¹⁷ ‘Ámá go go niaíw̄ onimiápián̄ñj̄ mimón̄ipa er̄i Gorixomi yeáȳ mur̄ñ̄ipa er̄i ner̄ñáȳ, oyá xwiox̄yo w̄i n̄páwiro ñweap̄r̄fámani.’ searar̄ñ̄ini.” ur̄ñ̄iniḡini.

Amipí m̄imúrón̄ñj̄ wo yar̄ñj̄ w̄in̄ñp̄i nán̄ir̄ini.

¹⁸ Judaȳf̄ áminá wo n̄w̄imeari yar̄ñj̄ re w̄in̄ñiniḡini, “Nearéwap̄yar̄ñj̄ nan̄ox̄ini, nion̄i p̄i ner̄ñá dñj̄ n̄iyim̄ñj̄ t̄ñáon̄i an̄ñj̄ íníná ñweám̄fá nán̄i imón̄im̄fár̄ini?” yar̄ñj̄ e w̄iaḡi ¹⁹ Jisaso ámá o “X̄fo en̄i nan̄o en̄aḡi nán̄i Gorixo t̄ñi x̄ixen̄i imón̄iñor̄fani?” oyaiwin̄r̄i re ur̄ñ̄iniḡini, “Jox̄i p̄i nán̄i ‘Nan̄ox̄in̄f̄ n̄rar̄ñ̄ini? Ámá n̄iyon̄i nán̄i Gorixon̄i nan̄f̄ imón̄ini. ²⁰ Nw̄f̄ ikax̄f̄ eán̄ñj̄p̄i jox̄i n̄j̄fár̄ini. ‘Ap̄ix̄f̄ t̄ñi f̄w̄f̄ min̄pani. N̄wiáp̄ñ̄imeari ámá m̄ip̄ikipani. f̄w̄f̄ m̄imeapani. Ámá wo nán̄i x̄wiyf̄á n̄iyim̄árón̄r̄i yap̄f̄ mur̄ipani. R̄in̄iyaúmi wéyo mer̄ñ̄ini.’ Nw̄f̄ ikax̄f̄ e eán̄ñj̄p̄i jox̄i n̄j̄fár̄ini.” ur̄f̄aḡi ²¹ yar̄ñj̄f̄ w̄io re ur̄ñ̄iniḡini, “Nion̄i s̄ñi niaíw̄f̄ imón̄iñae d̄ani n̄ip̄ini n̄iméra b̄ñ̄ár̄ini.” ur̄f̄aḡi ²² Jisaso ar̄fá e n̄wir̄i re ur̄ñ̄iniḡini, “Nw̄f̄ ikax̄f̄ ap̄i pírán̄ñj̄f̄ n̄iméra n̄b̄r̄i aí b̄i s̄ñi men̄ñ̄ini. Dix̄f̄ iȳfá f̄á amipí n̄ñ̄i n̄gw̄f̄ nán̄i b̄f̄ nemáná ámá uyípeaȳyo m̄ñ̄i n̄w̄ia nur̄ñáȳ, an̄ñ̄nam̄i amipí ayá t̄ñj̄f̄ t̄ñox̄i imón̄ir̄fár̄ini. E nemáná n̄b̄r̄i nion̄i n̄ix̄d̄f̄r̄ix̄ini.” ur̄f̄aḡi aí ²³ o ar̄fá e n̄wir̄f̄ná amipí x̄wé w̄i m̄imúrón̄iño en̄aḡi nán̄i aga x̄wiox̄yo d̄ani dñj̄f̄ r̄fá nuxer̄i x̄wir̄fá n̄imón̄r̄i k̄ip̄ñj̄f̄ n̄yir̄i ron̄aḡi ²⁴ Jisaso e n̄w̄in̄r̄i re r̄ñ̄iniḡini, “Ámá amipí m̄imúrón̄iḡfáȳf̄ nene Gorixomi nux̄d̄ir̄ane oyá x̄wiox̄yo p̄awian̄i nán̄i an̄ñj̄f̄ min̄f̄ oyaneȳin̄r̄i nero aiw̄i n̄páwipax̄f̄ mimón̄iño. ²⁵ Kamer̄f̄ en̄f̄ rap̄rap̄f̄ gw̄f̄ kiwear̄iḡfá óf̄ aȳikw̄ñim̄i p̄awipax̄f̄ mimón̄ini. Ámá amipí m̄imúrón̄iḡfáȳf̄ kamer̄f̄ en̄f̄ óf̄yim̄i m̄páwipa yar̄ñj̄yf̄f̄ yap̄f̄ Gorixoyá x̄wiox̄yo n̄páwiro ñweapax̄f̄ mimón̄iño.” r̄f̄aḡi ²⁶ ámá e n̄ñweámáná ar̄fá wiḡfáȳf̄ —Judaȳf̄ n̄ñ̄i “Amipí m̄imúrón̄iḡfáȳf̄ Gorixoyá dñj̄f̄ t̄ñi amipí mear̄ñ̄aḡfá nán̄i Gorixo yaȳf̄ winar̄ini.” yaiwiaḡfáȳr̄ini. Ámá e n̄ñweámáná ar̄fá wiḡfáȳf̄ udud̄f̄ win̄f̄aḡi om̄i re ur̄iḡfawix̄ini, “Jox̄i near̄f̄p̄i nepa en̄ánáȳf̄, Gorixo ámá ḡiyo yeáȳf̄ uyim̄ixemeañ̄fár̄ani?” ur̄f̄aḡfá aiw̄i ²⁷ o re ur̄ñ̄iniḡini, “Amipí ámá mepax̄f̄ imón̄iñyf̄f̄ Gorixo anan̄i e nepax̄r̄ini. Gorixo anan̄i ámá yeáȳf̄ uyim̄ixemeapax̄r̄ini.” ur̄f̄aḡi ²⁸ Pitao re ur̄ñ̄iniḡini, “Ai, ámá o xeḡf̄ amipí p̄ñ̄i m̄wiár̄ipa ner̄i r̄ix̄d̄ipax̄f̄ m̄wimón̄ar̄ñ̄aḡi aiw̄i none neḡf̄ an̄f̄ t̄ñi amipí n̄ñ̄i p̄ñ̄i n̄wiár̄im̄i jox̄i núm̄i r̄ix̄d̄iñw̄ini.” ur̄f̄aḡi ²⁹⁻³⁰ Jisaso awam̄i re ur̄ñ̄iniḡini, “Ḡiȳf̄ ḡiȳf̄ nion̄i dñj̄f̄ n̄ñ̄ikw̄roro w̄in̄yf̄f̄ en̄i Gorixoyá x̄wiox̄yo p̄aw̄ir̄ix̄in̄r̄i wáf̄ r̄imep̄r̄i nán̄i wiḡf̄ an̄ñ̄ran̄i, x̄iep̄im̄ran̄i, x̄ex̄ir̄imeáowam̄iran̄i, xan̄iyaúm̄iran̄i, wiḡf̄ niaíw̄yoran̄i, p̄ñ̄i n̄wiár̄im̄i n̄ñ̄ix̄d̄ir̄ñáȳf̄, an̄fá imón̄ip̄r̄fámani. Agw̄i r̄íná Gorixo aȳf̄ p̄ñ̄i n̄wiár̄im̄i úfá ax̄f̄p̄i w̄in̄i m̄ñ̄i n̄wimáná ámá n̄ñ̄i mí ómóm̄ix̄im̄f̄ éiná aȳf̄ dñj̄f̄ an̄ñj̄f̄ íníná ñweap̄r̄fá nán̄i en̄i win̄fár̄ini.” ur̄ñ̄iniḡini.

Ámi áwan̄f̄ “N̄ñ̄ip̄ikip̄r̄fár̄ini.” ur̄ñj̄f̄ nán̄ir̄ini.

³¹ O xeḡf̄ wiep̄sar̄ñj̄f̄ wé wúkaú s̄ikw̄f̄ waú awam̄i j̄famin̄i e n̄imeáa numáná re ur̄ñ̄iniḡini, “Jerusarem̄i nán̄i war̄ñ̄w̄ini. E rémóáná amipí Gorixoyá x̄wiyf̄fá w̄fá rókiamoaḡfáwa ámá imón̄iñáon̄i nán̄i n̄r̄iño eaḡf̄ap̄i x̄ixen̄i n̄imeañ̄fár̄ini. ³² Neḡf̄ Judaȳf̄ m̄iȳf̄ n̄ror̄f̄ráná émáȳf̄ wa f̄á n̄ñ̄ixero ikaȳf̄w̄f̄ n̄imear̄iño iwan̄f̄ n̄imépero reañw̄f̄ núr̄iño ³³ s̄ikw̄fá raḡf̄ p̄r̄f̄ nuȳkiro n̄ñ̄imáná n̄ip̄ikip̄r̄fár̄ini. E ner̄i aiw̄i r̄ixa s̄fá w̄iyaú w̄iyi óráná am̄i n̄wiáp̄ñ̄imeañ̄fár̄ini.” áwan̄f̄ pírán̄ñj̄f̄ e ur̄f̄aḡi aiw̄i ³⁴ x̄wiyf̄fá ap̄i awam̄i ín̄m̄ñ̄ñj̄f̄ imón̄iñaḡi nán̄i n̄j̄fá w̄i mimón̄ipa nero x̄fo r̄f̄yf̄f̄ “Aȳf̄ nán̄i r̄fá nearar̄ini?” m̄iyaiwiḡfawix̄ini.

S̄ñw̄f̄ sup̄ar̄ñj̄f̄ wom̄i nan̄f̄ im̄ix̄ñj̄f̄ nán̄ir̄ini.

³⁵ O anj xegf yoJ Jeriko riniñjipi tñj e rímine rémoaríná áamá sñwí supárñj wo óf mañpá tñni nñweámáná áamá e pwarigfáyo aiwá nání rixñj nuriríná ³⁶ arfá wítyf wiññigñni. Oxí apixf obaxf ikwíkwierf pwarññagfá arfá nñwirñ yarñj re wiññigñni, “Pí nání yarñj?” urfagi ³⁷ áamá wí áwanj re urigfawixñni, “Nasaretí dánj Jisaso pwarññagi yarñj.” urfagfá ³⁸ o ríaiwá re rññigñni, “Jisasoxi, mñxf ináyf Depitomi xiáwoxñni, joxí wá nñwianeí.” rarññagi ³⁹ áamá Jisasomi xámi umeagfáyf o ríaiwá e rarññagi arfá nñwiwo mñxf nuriro “Pñni wiárei.” urfagfá aiwí ríaiwá enj tñni ámi wíni wíni nñrñrñ re rññigñni, “Jisasoxi, Depitomi xiáwoxñni, joxí wá nñwianeí.” urarññagi ⁴⁰ Jisaso e nñrónapímáná sekaxf re urññigñni, “Omí nñwirñmeámi bñpoyí.” urfagi áamá wí ríxa nñwirñmeámi anjwí e báná ⁴¹ Jisaso yarñj re wiññigñni, “Nioní pí onñrñ nñrarññni?” urfagi re urññigñni, “Ámínáoxñni, nioní ámi sñwí oanímññrñ rñrarññni.” urfagi ⁴² Jisaso re urññigñni, “Dñxf sñwí ananí oxoarññni. Dñj nñnikwírorññpimi dání erñkiemeánñrññni.” uráná ⁴³ re enñigñni. Xegf sñwí noxoarñ sñwí anññigñni. Sñwí nanñrñ Jisasomi nuxfdirñ Gorixomi seáyí e umearíná áamá nñni o e éagi nñwiñiro ayf ení Gorixomi seáyí e megfawixñni.

19

Sakiaso enjpi nánñrñni.

¹ Jisaso ríxa Jeriko nñremorñ anj apimi áwññimi pwarfñá ² áamá wo Sakiasoyñ rññño —O áamá takisf nání nñgwí uráparigfáyo xiráowánñj imónigfá worñni. Amñpí wí mñmúrónññorñni. ³ O “Áamá Jisasoyñ rññño gorñni?” nñyaiwirñ sñwí wññmññrñ nerñ aiwí rñpñwo enagi nání oxí apixf uyimároarññagfá o yopa nñmegññmñ ⁴ ayo xámi numearñ anññni nurí “Jisaso óf rñyimñ punññoi.” nñyaiwirñ omí sñwí wññmññrñ nání íkfá womñ nñpeyirñ wenññ nerñ roñáná ⁵ Jisaso nñbñrñ e nñrónapímáná sñwí anánññyf Sakiasomi nñwññrñ re urññigñni, “Sakiase, anññni wepñnei. Sfá rñyi joxí tñni ñweámññni. Dñxf anj e nání owaiyí.” urfagi ⁶ o anññni nñwepññrñ yayf tñni nñwirñmeámi xegf anj e nání nñmeáa uññigñni. ⁷ Xegf anj e nání nñwirñmeámi úagi áamá nñni sñwí e nñwiñiro wikf dñj nñwíaiwiro re rññigfawixñni, “Áamá fñwí yarñj o tñni ñweámññrñ nání pí nání uññoi?” rñnarñná ⁸ Sakiaso éf nñrómáná Jisasomi re urññigñni, “Ámínáoxñni, nñgf iyfá fá amñpí nñni bñ biaú kñkñrñ nepayómáná bñ áamá uyípeayf imónigfáyo mññni wimfárñni. Áamá gñyf gñyo nioní yapf nñwíwapññyirñ nñgwí fñwí uráññáyo wigf fñwí uráññáyf tñni nionñyá wí tñni seáyí e nñkwíarññ mññni wimfárñni.” urfagi ⁹ Jisaso re urññigñni, “Agwí áamá ro arfo Ebñrñfamo Gorixomi dñj nñwikwírorñ yagfpa axfpi nerñ nñsanñrñ éagi nání Gorixó ríxa yokwarñmñ nñwiirñ yeáyf uyimñxemeaññoi. ¹⁰ Ayf rñpñ nánñrñni. Áamá imónññáoní áamá fñwí néra nuro anññ ikeamónanñro yarññagfáyo nání pñfá nerñ yeáyf uyimñxemeámññrñ bññáonññni.” rññigñni.

Ewayf ikaxf omññj wíiarñgfa wé wúkaú nánñrñni.

¹¹ Áamá ayf xwñyfá api arfá nñwiwo Jerusaremí Jisaso warññe nání ríxa anjwí e imónññagi nñwiñiro dñj re nñmóa ugfawixñni, “Gorixó nene xwioxfyo mñmeámñ nerñ neameññweanñ ríxa nñmónñññoi. Jisaso Jerusaremí nñremorñná émáyo mñxf nuxfdowárñmáná mñxf ináyf nñmónñrñ xwioxfyo mñmeámñ nerñ neameññweaññoi.” Dñj e nñmóa warñná Jisaso “O negf mñxf ináyf apaxf mé nñmónñmenññoi.” oy-aiwípoyññrñ ewayf xwñyfá bñ nurñrñ ¹² re urññigñni, “Áamá ámñná wo mñxf ináyf imónaurí ámi nñbñrñ xegf áamáyo meññwearñ emfánñrñ anj ná jfami imónññmñ umññrñ nerñná ¹³ xegf xñnáiwanññj nñmónñro omññj wíarñgfa wé wúkaú awami ‘Eñni.’ nurñrñ nñgwí gorf áamá anññ minñ omññj emá wáú wo nero meaarñgfo wonñ wonñ nñwia nurñ re urññigñni, ‘Nñgwí nioní seaiaparññá rñpñ sayá imñxñpñrñfá nání bisñnisf nñmñxa

waríná seaímeáimigini.’ nurimi úaná ¹⁴ áamá anj e xfo tñi ñweagfáy wígf xwioxfyo dáni wikf dñf ñiwaiwiro wígf áamá wíyo re uowárigfawixini, ‘Míxí ináyf imimiximf yarñomí nuro “O nene neameñweanfa nání mñeaimónarini.” urfpoýf.’ uowárigfá awa nuro míxí ináyf imimiximf yarñomí e urfagfa aiwi ¹⁵ o áminá bñomí míxí ináyf nimixiri xegf anj e nání uowárinñigini. O ríxa míxí ináyf nimóniri anj e ñirémoríná awa bisinisf nimixiríná ñgwí sayá rfa imixfawixiniri sñwí owinimniri re rinñigini, ‘Gf omñf ñiarigfá ñgwí wináwa obfpoýf.’ ráná ¹⁶ wo ñbiri re urñigini, ‘Negf neameñweañoxini, ñgwí gorf joxi ñapñjo tñi bisinisf nimíxa nurfná ríxa wé wúkaú sayá imixñjarini.’ urfagi ¹⁷ o re urñigini, ‘Gf omñf ñiarñf ñañoxini, ayf awiaxfriini. Joxi ñgwí nioni siapñáo tñi nioni rirñápa xixeni enj nání gapimanf nimóniri anj wé biaúmi meñweáirixini.’ urñigini. ¹⁸ Ámi wo ñbiri re urñigini, ‘Negf neameñweañoxini, ñgwí gorf joxi ñapñjo tñi bisinisf nimíxa nurfná ríxa wé wú sayá imixñjarini.’ urfagi ¹⁹ míxí ináyo re urñigini, ‘Joxi eni gapimanf nimóniri anj wé bimí meñweáirixini.’ urñigini. ²⁰ Ámi wo ñbiri re urñigini, ‘Negf neameñweañoxini, ñgwí joxi ñapñjo nioni írkwfyo wowf nerí tñáo siní riworini. ²¹ Joxi xeanñf rarñoxi enagi nání wáyf ninñagi “Ñígwí ro xwirfá ikixéanáyf, iwanf neañfárfani?” ñyiwiri bisinisf wí mimixñjarini. Joxi amípí áamá wa tfáyf dixf mearí aiwá áamá wa iwfá urfáyf dixf mirí yarñoxi enagi nání rirñini.’ urfagi ²² o re urñigini, ‘Omñf ñiarñf sumí roxini, jñwanñoxi ñrñfyo dáni xwíyfá rimearimfni. Nioni xeanñf rarñáoní amípí áamá wa tfáyf ñgf mearí aiwá wa iwfá urfáyf ñgf mirí yarñáoní enagi nání joxi ñjñfá imónñagi nání ²³ pí nání ñgwí nioni siapñáo ñgwí anfyo mñntipa enfriini. E ñtiri sñwíryf, ñgwí o tñi ámi bi seáyf e ikwiárinñáná meáminiri éarini.’ nuriri ²⁴ áamá anwi e rogfáyo re urñigini, ‘Áamá romí ñgwí ro nurápro ñgwí wé wúkaú tñomí mñni wípoýf.’ urfagi ²⁵ awa re urfagfawixini, ‘Ai, negf neameñweañoxini, o ríxa wé wúkaú tñorini. Pí nání ámi wo wirfni?’ urfagfa ²⁶ o re urñigini, ‘Nioni re seararñini, “Áamá gíyf gíyf nioni winápi píranñf ñmero xwé nimixirínáyf ámi wíni meapfárfari. Gíyf gíyf nioni winápi mímepa nerí kikiñf nerínáyf api aí ámi nurápmfárfari.” seararñini. ²⁷ E nerí aiwi nioni tñi míxí imónarñwáyf “O negf míxí ináyf nimóniri neameñweaní nání mñeaimónarini.” yaiwífáyo ñwirimeámi ñbiro gf sñwí anñae dáni pikípoyf.’ urñigini.” ²⁸ Jisaso ewayf xwíyfá api nurárimí Jerusaremí nání ñyirfná xámi umeaññigini.

Jerusaremiyo ñirémorfná míxí ináyf rémoarigfápa rémonf nánirini.

²⁹ Jisaso anj onmiá biaú —Anj apiáú dñwí Oripí rinñipimi dáni anwi e imónini. Apiáú yoí Betipasi rinñipi tñi Betani rinñipi tñi tñf e anwi e ñirémorfná wíepñsarñyf waúmi re uowárinñigini, ³⁰ “Awagwí anj jñapimi nání nuri ñirémorfná dogí sipkí e yurárinñagi winñío —Sini áamá seáyf e éf mññweaarigforini. Omí níkweari ñimeámi bñpiyf. ³¹ Áamá wo sñwí neaniri ‘Awagwí pí nání ikweaarñi?’ earánáyf, re urfpiyf, ‘Ámináo seáyf e éf ññweari ñimeámi umniri nání yearowárinñoi.’ urfpiyf.” uowárfagi ³² awaú nuríná xfo urfpa axfpi enagi ñwñiri ³³ ríxa dogí sipko ikwearfná xiáwowa re urfagfawixini, “Pí nání dogíomí ikweaarñi?” urfagfa ³⁴ awaú “Yegf Ámináo seáyf e éf ññweari ñimeámi uní nání ikweaarñwi.” nuriri ³⁵ Jisaso pwarñe nání ñimeámi nuri e nurárimáná wígf rapñrapf seáyf e yínigfápi seáyf e ñwikwiáriro Jisasomí seáyf e ñwiráraná ³⁶ dogíomí éf ññweari ñimeámi warfná oxí apíxí xfo tñi warigfáyf míxí ináyfyo yayf wianñro yarigfápa wígf iyfá sañwíyo rñkárñigfáyf ñmearo óf e ikwianwí neapára nuro ³⁷ o ríxa Jerusaremí tñf anwi e ñirémorfná dñwí mñf Oripíyí rinñipimi ipñmiearfná xegf wíepñsarñf obaxf xfo tñf e epñroyf egfáyf re egfawixini. Emímí Jisaso yarñf ññnyf sñwí winayigfá

náni yayf seáyimí dání nero Gorixo nání rfaiwánijf nírro yayf numero ³⁸ re nira ugáfawixini, “Míxí ináyf Ámínáo neaurowárijf ro oyá dñjf tñni seáyf e oimónini. ‘Anjnamí nweanoxini, joxi niwayiróniri onweani.’ neaimónarini. Omíni seáyimí dání yayf oumeaneyi.” nira waríná ³⁹ Parisi wa ámá epíroyf egfáyo áwinimí dání re urigfawixini, “Nearéwap+yarijoxini, dixí wiep+sarijyfo míxí nuriri ‘E miripa époyf.’ urei.” urfagfa aí ⁴⁰ o re urinjnigini, “Wí pñni wiáripíríméoi. Pñni niwiárirfnáyf, sfñjáf tíf eni rfaiwánijf nírro nioní nání Gorixomí seáyf e umepfráo.” urinjnigini.

Jisaso Jerusaremí nání njwf eanjf nánirini.

⁴¹ Jisaso ríxa Jerusaremí tñj e anjwí e nírémorfná anj apimí niwinirfná njwf neari ⁴² re rijnigini, “Jerusaremí njweáfné nioní éf píranijf seanwiráripaxf imónijápi nání njfá nimóniro sfñwiriyf, ayf nanj imónimíniri enjirini. E nerí aiwí nioní segf sfñwf anigfe dání pñnijnijf imónijagi nání seýfné majfá imónijoi. ⁴³ Rfwnéna ámá seýfné tñni míxí inarigfáyf awí niseamero segf ákijápipimí pñxemoánanro nání xwfá wáiwánijf nita nipeyiro awí xapixapf niseamudfmómána ⁴⁴ segf anj pipinamf néra uro niaíwí pñpíkímí ero nero anj nimirirfná sfñjáf nñkíróniaga peyinijyí bñ xe okíróniirí sfñwf winipfrfámani. Yeáyf seayimíxemeámfa nání seaímeáagi aiwí seýfné mí mínómíxípa yarijagfa nání e e sealkáripfrfáriní” rijnigini.

Anj ridiyowá yarijfwámí dání míxí urowárapijf nánirini.

⁴⁵ Jisaso ríxa Jerusaremí nírémorí anj nanjwf Gorixo nání ridiyowá yarijfwámí nípawiri ámá makerfá nimíxiro nanjwf ridiyowá nání bñ yarijfwáyo míxídamf niwirfná ⁴⁶ re urinjnigini, “Bíkwf Gorixoyápipimí xegf anj riwá nání re níriniirí eánini, ‘Anj nioniyáyf ámá nñbñro xwiýfá rírimf nipfrfwáriní.’ níriniirí eánijagi aiwí seýfné anj ámá yapf niwiepsiro fwf uráparigfáyfáiwánijf imíxaríjoi.” urinjnigini.

⁴⁷ O sfá ayf ayo anj iwámí dání ámáyo uréwapiyarfná apaxípanijf imónigfá xwéowa tñni njwf ikaxf eánijfpi mewegfáwa tñni Judayf ámíná seáyf e imónigfáwa tñni omí “Opíkianeyi.” nírro aiwí ⁴⁸ oxí apíxí nñni oyá xwiýfá arfá wianro aga niwimónaríjagi nání omí pñkipaxf bñ mimónijagi nání sfñwf winaxfdimegfawixini.

20

“Joxi nénf tñjoxi imónei.’ go rírfagí?” urigfá nánirini.

¹ Sfá Jisaso anj Gorixo nání ridiyowá yarijfwámí nípawiri ámáyo xwiýfá yayf winipaxf imónijfpi uréwapiyarijwf wiyimí apaxípanijf imónigfá xwéowa tñni njwf ikaxf eánijfpi mewegfáwa tñni Judayf mebaowa tñni omí niwímearo ² re urigfawixini, “‘Joxi nénf tñjoxi imónei.’ go rírfagí joxi ámá anj riwámí makerfá nimíxiro nanjwf ridiyowá nání bñ yarijfwáyo míxídamf éinjigini?” urfagfa ³ o re urinjnigini, “Nioní eni yarijwf bñ oseaimini. Soyfné áwanj níránáyf, nioní yarijwf niarigfápi nání eni anani áwanj searímíini.” nuriri ⁴ yarijwf re winijigini, “Jono wayf nñeameaia unjo Nwfá anjnamí njweano urfagi rfa enijnigini? Xegf dñj tñni rfa enijnigini?” urfagi ⁵ wiwaníjowa yarijwf ninro re rñngfawixini, “None ‘Gorixoyá dñj tñni enijnigini.’ uráná re nearinijoi, ‘Soyfné pí nání o rñjpi nání arfá niwiro dñj mñkwíropa egfáriní?’ nearini enagi nání wí e uripaxf menini.” níriniro ⁶ ámí re rñngfawixini, “E nerí aí none ‘Jono xegf dñj tñni wáf nurímerí wayf nñseameaia unjirini.’ uránáyf ámá nñni ‘Jono Gorixoyá dñj tñni wfá rókiamonj worini.’ niyaiwiro nání sfñjáf nñnearo neapíkípríxini. Api eni wí murípa oyaneyi.” níriniro ⁷ Jisasomí re urigfawixini, “None majfáriní. Gorixoyá dñj tñni yagfrfáni? Xegf dñj tñni yagfrfáni?” urfagfa ⁸ o re urinjnigini, “Soyfné Jono nání dñj yaiwiarigfápi nání áwanj mínirfagfa nání nioní eni ‘Joxi e éiríxini.’ níríjoi nání áwanj wí searímíméini.” urinjnigini.

Ewayf ikaxf wainf omijf uwímaxfdiarigfáwa nánirini.

⁹ O ewayf xwiyfá rípi uríñinigini, “Ámá wo wainf uraxf omíñf bñ iwífá nura núísáná ámá wamí re uríñinigini, ‘Gf omíñf rípi píránñf sñwíf nuwínaxfdífríxini.’ nurími añf wími urfñimññrñ nánñ nurí emá obaxf nññweañsáná ¹⁰ ríxa wainf sogwf yóf éáná xegf omíñf wíiarígfá wo xfo xegf wí ourápuinññrñ uowáríagí aiwí omíñf sñwíf uwínaxfdíarígfáwa omí fáf nñxero iwanf nñmépero anfomí wárígfawixini. ¹¹ Omíñf xiáwo ámi xegf omíñf wíiarígfá womí uowáráná omíñf sñwíf uwínaxfdíarígfáwa omí ení iwanf nñmépero o ayá owinññrñ ríperírf número anfomí wárígfawixini. ¹² Omíñf xiáwo ámi omíñf wíiarígfá womí uowáráná omí mññf nñro bñaríwámíni moaígfawixini. ¹³ Omíñf xiáwo awa íníná xegf omíñf wíiarígfáwamí iwanfññ nñmépero anfowamí uowáraríñagfá nánñ re yaiwíñinigini, ‘Nioní aríre emíññréññ? Gf íwf dññf síxí uyíñáomí ouowáríñññ. ‘Omí xixení arfá wíprfáríññ.’ nímónaríññ.’ nñyáiwirí uowáríagí aí ¹⁴ awa xegf xewaxo baríñagí sñwíf nñwíññro re rññígfawixini, ‘Xanoyá dññf meanfo jñiwo baríññ. Omíñf amípiyf negf imóníñfá nánñ omí opíkianeyí.’ nñrññro ¹⁵ omí fáf nñxero bñaríwámíni nñmoaimáná píkígfawixini.’ Jísaso ewayf xwiyfá e nuríññ yaríñf re wíññinigini, “Omíñf xiáwo xewaxomí píkíagfá nánñ awamí pí wíñfáríññ?” Yaríñf e nñwirí ¹⁶ re uríññinigini, “Omíñf xiáwo nñbñrñ omíñf sñwíf uwínaxfdíarígfáwamí pñpíkímí nñyárímáná omíñf ámi wa sñwíf onñwínaxfdípoyíññrñ mññ wíñfáríññ.” urfagí ámá e rówapígfá arfá e nñwiro “Jísaso ‘Judayfñé omíñf sñwíf uwínaxfdíarígfáyf yapí imóníñoi.’ rñfá neararíññ?’ nñyáiwiro re rígfawixini, “‘Oweoi! Wí e enfámamí.’ neaimónaríññ.” urfagfá aí ¹⁷ o sñwíf agwf nñwíññrñ re uríññinigini, “Seyfñé ‘Wí e epaxf meníññ.’ yaiwíaríñagfá aí pí nánñ Bíkwyo ewayf xwiyfá rípi eníñá nññro eagfawixini, ‘Sññá añf mñrarígfáwa sññá awíaxf wo nánñ pñfá nerfñá wo ‘Sípíxíññ.’ nññro emí mófo Goríxo ‘Awíaxoríññ.’ nññrñ nñmearí añf xfo mñraríññwámí iwamífo nññwayírorí mñññññññ.’ xwiyfá wífá rókiamoagfáwa e nññro eagfápi pí nánñ rñññññ? Seyfñé dññf rñmoaríñoi? ¹⁸ Síxí botoríxí sññáyo nñpiérorí pñrf miyeámí inaríññpa ámá gíyf gíyo sññáo nñpiérorí xaíwf nearfñáyf axfñpi imóníprfáríññ. Xwasfwf yeáyf bimí sññá nñpiérorí nearfñá yunf wáraríññpa sññáo ámá gíyf gíyo nñpiérorí nearfñá axfñpi xwasfwf yunfñññf imíxímfáríññ.’ Jísaso xfo sññáóníñf nímónñrñ nánñ e uríññinigini.

Nígwí takísf nánñ émáyo wíayígfá nánññññ.

¹⁹ Nwí ikaxf éáníññpi mewegfáwa tññí apaxfpaníññf imónígfá xwéowa tññí awa “Jísaso ewayf xwiyfá nñnearíññá ‘Soyfñé omíñf xiáwomí xewaxo píkíáníññf imóníñoi.’ rñfá neararíññ?’ nñyáiwiro axíná “Ríxa fáf oxíraneyí.” nñyáiwiro aiwí oxí apíxí e epfroyf egfáyf nánñ wáyf nñwiro fáf mñxíññpa nero ²⁰ sñwíf nñwínaxfda nemero ámá wa yapf nñwíwapíyiro sñwíf nñwíñaróá oupoyíññrñ nuowáríro re urígfawixini, “Soyfñé ámá nanoyfñéníñf nímónñro yapf nñwíwapíya nuríñá pasáníñf nñméra úpoyí. Xwiyfá omí ananí gwí yipaxf wí ránáyf, ríxa omí fáf xepñrñ nánñ gapímanomí áwanf uraní nánñ re urfñpoyí, ‘Takisf nánñ nígwí émáyf nearáparígfápi sññí mññí wíaññréwíññ? Mññí mñwípa yanñréwíññ?’ urfñpoyí. O ‘Oweoi, sññí mññí mñwípa époyí.’ ránáyf émáyf omí fáf nñxero gwí yípráoi.” uowáríagfá ²¹ awa nuro Jísasomí nñwímearo pasáníñf nñméra nuríñá weyf re umearígfawixini, “Nearéwapíyaríñoxíññ, joxí xwiyfá nññrñ nñnearéwapíyiríñá náyoní nearéwapíyaríñoxí enagí nánñ nene nññfáríññ. Ámá gíyf gíyf símeáagfá aí sfmímanf sñwíf nñwíññrñ sñwíf nánñ wáyf mé xwiyfá Goríxoyá nepání uraríññpi nearéwapíyaríñoxíñññ.” nuríro ²² yaríñf re wígfawixini, “Dññf joxíyá píoi yaiwíaríññññ? ‘Nene émáyf mñxí ináyf Sisaomí takísf nánñ nígwí mññí nñwíayíranéná apání wíaríñwíññ.’ rñsimónaríññ? ‘Nñpíkwní mñyaríñwíññ.’ rñsimónaríññ?” urfagfá aiwí ²³ Jísaso yapf wíwapíyanñro yarígfápi nánñ dññf adadf nñwirí nññfá nímónñrñ nánñ re uríññinigini, ²⁴ “Émáyfá monf bñ síwá nípoyí.” nuríññ ríxa síwá wíáná yaríñf re wíññinigini, “Nígwí rñpimí yof goyá éánñrñ sfmímanf goyá ñwíráñññññ iníññ?”

uríagí awa “Émáyí mǎxí ináyí Sisaoyá eánini.” uríagí ²⁵ o re uríñiniginí, “Nǐgwí rǐpimí sǐmǎmanǐ Sisaoyá ñwiráriníñagí nání xewaníñomí mǐnǐ wírǐxǐnǐ. Amǐpí nǐnǐ oyá imóníñyíyí ení xewaníñomí wírǐxǐnǐ. E nerí aǐ amǐpí Goríxoyá imóníñyíyí xǐomí wírǐxǐnǐ.” Jisaso Goríxo áamá xewaníñóníñí imǐxǐnǐñí enagí nání omí dǐñí owǐkwǐrǐpoyǐnǐrǐ e uríagí ²⁶ awa yapí nǐwíwapǐyiro pasáníñí e uméfá aǐ áamáyá sǐñwǐyo dání Jisaso xwǐyǐfá meárǐnǐpaxí wí mǐrarǐñagí arfá nǐwiro áamá nǐnǐ ení Jisaso píráníñí e reñwǐpearíñagí arfá nǐwiro nání ududí nero xwǐyǐfá bǐ muríğfawixǐnǐ.

“Ámá ámǐ wíápǐnǐmeapǐrǐfárinǐ.” uríñí nánǐrǐnǐ.

²⁷ Ámá Judayí wa, Sajusiyí rǐnǐñí wa —Sajusiowa re raríğfáwarǐnǐ, “Ámá nǐpémáná enánáyí wí nǐwíápǐnǐmeapǐrǐfámanǐ.” raríğfáwarǐnǐ. ²⁸ Awa nǐbǐro Jisasomí yaríñí wianǐro nání re uríğfawixǐnǐ, “Nearéwapǐyaríñoxǐnǐ, eníiná Moseso ñwǐ ikaxí nǐnearǐrǐnǐ nene nání nǐrǐrǐ rǐfwamíñí re eanǐrǐnǐ, ‘Ámá go go apǐxǐ nǐmearǐ nǐaíwǐ meméá péánáyí ámǐ xexǐrǐmeáo apǐxǐ anímí nǐmearǐ peñoyá nǐaíwǐ wo wiemeaíwǐniginí.’ Moseso e nǐrǐrǐ eanǐrǐnǐ.” nurǐro ²⁹ ewayí xwǐyǐfá rǐpǐ uríğfawixǐnǐ, “Xǐráxogwá wé wǐúmí dǎñí waú egfáwa xǐráo apǐxǐ wí nǐmearǐ nǐaíwǐ meméá péáná ³⁰ xogwáo wo anímí nǐmearǐ nǐaíwǐ meméá péáná ³¹ ámǐ wo nǐmearǐ nǐaíwǐ meméá péáná wé wǐúmí dǎñí waú imóníğfáwa nowanǐ o o ímǐ nǐmeaayiro aiwǐ nǐaíwǐ wí meméá nowanǐ rǐxa péáná ³² apǐxǐ ení xǐráxogwá nowamǐnǐ nǐmeánǐrǐ nǐpemǐxǐrǐmáná xǐfí ení peñiniginí.” Ewayí xwǐyǐfá Jisasomí e nurǐmáná ³³ omí majfá wikǐxeáranǐro nání yaríñí re wigfawixǐnǐ, “Goríxo áamá nǐyonǐ mí ómómǐxǐmǐ winfá nání pegfá nǐnǐ nǐwíápǐnǐmeapǐrǐfárinǐ í xǐráxogwá wé wǐúmí dǎñí waú nowanǐ meagfí enagí nání goyáí imónǐnǐfárfanǐ?” uríagí ³⁴ Jisaso re uríñiniginí, “Ríná áamá apǐxǐ ñwirárinǐro mearo inaríğfárinǐ. ³⁵ E nerí aǐ rǐwéná Goríxo meñweañáná áamá oyá sǐñwǐyo dání ananǐ nǐwíápǐnǐmeapǐrǐfáyí apǐxǐ ñwirárinǐro meánǐro inǐpǐrǐfámanǐ. ³⁶ Íná ámǐ bǐ nǐpepaxí imónǐpǐrǐfámanǐ. Ayí rǐpǐ nánǐrǐnǐ. Anǐnajowa yaríğfápa nero ñweapǐrǐfárinǐ. Goríxoyá dǐñíyo dání xwǐrǐpáyo dání wíápǐnǐmeapǐrǐfá enagí nání ayí Goríxoyá nǐaíwǐ nǐmónǐro aníñí íníná ñweapǐrǐfárinǐ. ³⁷ Soyfné dǐñí ‘Pegfáyí wí nǐwíápǐnǐmeapaxí menǐnǐ.’ yaiwiaríñagí aiwǐ ananǐ nǐwíápǐnǐmeapǐrǐfárinǐ. Xwǐyǐfá eníiná Moseso íkfá onǐmíánáina iwǐ rǐfá mǐnǐf ápiáwǐ wearíñagí wǐnǐñǐpǐ nání rǐfwamíñí nearfána Goríxo xewaníño nání urǐnǐñǐpǐ re nǐrǐrǐ eanǐrǐnǐ, ‘Goríxonǐ dǐxǐ ráwowa Ebǐrǐfámo tǐnǐ Aisako tǐnǐ Jekopo tǐnǐ awayá Ñwǐfáonǐrǐnǐ.’ Moseso rǐfwamíñí e nearfána xiáwowa rǐxa pegfá aiwǐ o rǐfwamíñí e nǐrǐrǐ eanǐrǐnǐ. ³⁸ Goríxo omí e nurǐrǐnǐ omí xiáwowa rǐxa pegfámǐ aiwǐ Goríxoyá sǐñwǐyo dání wigfí dǐñí sǐnǐ sǐñí enagí nání e rǐpaxǐrǐnǐ. Goríxo áamá pegfáyí nání Ñwǐfáomanǐ. Sǐñí egfáyí nání Ñwǐfáorǐnǐ. Oyá sǐñwǐyo dání áamá nǐnǐ wí pegfá aiwǐ, wigfí dǐñí sǐnǐ sǐñí enagí nání nǐnǐ sǐnǐ sǐñǐrǐnǐ.” urarǐnǐ ³⁹⁻⁴⁰ ñwǐ ikaxí eáníñǐpǐ mewegfáwa ámǐ dǐñí sǐxǐ mǐnǐpa nero yaríñí ámǐ wǐnǐ bǐ mǐwǐ re uríğfawixǐnǐ, “Nearéwapǐyaríñoxǐnǐ, joxǐ wigfí yaríñí sǐfápi nání nurǐrǐnǐ aga nanǐ uraríñí.” uríğfawixǐnǐ.

“Kiraíso nǐaíwǐ goyáoranǐ?” uríñí nánǐrǐnǐ.

⁴¹ Jisaso re uríñiniginí, “Ámá pí nání re raríğfárinǐ, ‘Ámá nene yeáyí neayǐmǐxemeanfá nání arfówayá xwǐfá piaxǐyo dání iwiaronfó sa mǐxǐ ináyí Depitoyá xiáwo imónǐnǐfárfanǐ.’ pí nání raríğfárinǐ? ⁴²⁻⁴³ Bǐkwǐ Samǐyǐ rǐnǐñíyo Depito xewaníño áamá arfówayá xwǐfá piaxǐyo dání iwiaronfó nání nǐrǐrǐ rǐfwamíñí rǐpǐ eanǐrǐnǐ, ‘Goríxo gǐ Ámǐnáomǐ re uríñiniginí, “Joxǐ wé náúmǐnǐ éf nǐñwearǐ joxǐ tǐnǐ mǐxǐ infáyo xopǐrǐrǐf rǐwiimfáé nání xwayí nanǐrǐ ñweáǐrǐxǐnǐ.” Goríxo gǐ Ámǐnáomǐ e uríñiniginí.’ Depito rǐfwamíñí apǐ nearfána ⁴⁴ xegfí xiáwo nání ‘Gǐ Ámǐnáorǐnǐ.’ nǐrǐrǐ

náni arige xegí xiáwo imónini?” Jisaso áamá nini “Áamá yeáyí neayimixemeanfa náni aríowayá xwíá piaxíyo dáni iwiaronfoyi rariñwáo anani Depitomi seáyí e nimónini nepa Gorixoyá xewaxoríani?” oyaiwípoyiniri e uriñiniginí.

“Nwí ikaxí eániñipi mewegíáwa yarigíápa mepani.” uriñí nánirini.

⁴⁵ Áamá nini o e rariñagi aríá wiarína xegí wiepisariñowami re uriñiniginí, ⁴⁶ “Nwí ikaxí eániñipi mewegíáwa yarigíápa mepa éríxini. Awa áamá weyí oneamépoyiniri rapirapí sepiáni niyini aní emero áamá makeríá imixarigíe dáni ‘Ámínáoxini.’ onearípoyiniri emero rotú aníyo nipáwirónarani, aiwá imixarigíe niremorónarani, ‘Áamá niyíyá símí símí e onweaneyí.’ niyaiwiro ero ⁴⁷ síwí yáí ríkiníñiyí yapí amáyá aiwá pirí nini íwí manarigíápa apíxí aníwayá amípi íwí urápaniro náni ero amáyá sñwíyo dáni Gorixomi xwíyíá ririmi níwiróna aníñí miní nira uro yarigíápa soyíne ení axípi mepa éríxini. Ríwéná Gorixo áamá niyoní mí ómómíximí yarína awa xwíyíá xwé mearínipírfáriní.” uriñiniginí.

21

Apíxí aní wí nígwí waúni tñí nánirini.

¹ O sñi aní Gorixo náni ridíyowá yarigíwámi inimi nuréwapíya nemeína sñwí aníyí wñiniginí. Amípi mímúronigíáyí nígwí Gorixo náni tayarigíe tariñagía níwini ² apíxí aní uyípeayí imóniní wí ení nígwí ríá iníñí waú nímeáa níbirí tñagi níwini ³ xegí wiepisariñíyo re uriñiniginí, “Nioni nepa searariñini, ‘Apíxí aní uyípeayí imóniní rí Gorixo náni nígwí onímiá sipípkwí nítiri aiwí Gorixoyá sñwíyo dáni amípi mímúronigíáyí tñáyo seáyí e imónigoí. ⁴ Amípi mímúronigíáyí wigí nígwí xwé ayo dáni bí nímearo nítiro aiwí apíxí aní ríyí xegí aiwá náni bí yanípaxí ówí tñagi náni íyá seáyí e imónigoí.’ searariñini.” uriñiniginí.

“Ridíyowá yarigíwá pineapírfáriní.” uriñí nánirini.

⁵ Xegí wiepisariñí wa aní Gorixo náni ridíyowá yarigíwá náni re rígfawixini, “Aní riwá nímirírfáni sñá awiaxí níkkíróa nuro aní riwá imiríñí mimónipa oeniri amípi naní áamá Gorixo náni wigíáyí nímearo okiyíá egírfáriní.” rariñagía ⁶ Jisaso aríá e níwiri re uriñiniginí, “Amípi naní soyíne sñwí wñarigíá rípi ríwéná áamá wa aní riwá nípinearína sñá níkkíróniga uní rípi nípineayiro emí nímeámí éána sñá wo womí sñi seáyí e ikwiárinínfámani.” uríagi ⁷ awa yaríñí re wigíawixini, “Nearéwapíyarínoxini, joxí nearariñí apí gíná imónínfáriní? Pí símímajíóniní neainána ‘Ríxa nimónini ayoríani?’ yaiwianíwáriní?” uríagía ⁸ o re uriñiniginí, “Áamá wa yapí seaíwapíyipírfáriní dñí píraniní moríni. Obaxí níbiri gí yoí níriníro re rípiírfáriní, ‘Nioni onirini. Ríxa ínáriní.’ searána aríá níwiro númi muxídipani. ⁹ Soyíne ‘Aní wíyo míxí inaríñoí.’ rariñagía aríá wiro ‘Áamá nípaní míxí íkwínaroaríñoí.’ rariñagía aríá wiro nerína wáyí mikárinípaní. Apí xámí imónínfáriní. E enagi aiwí apí ríxa nimónimáná enána soyíne ‘Síá yoparíyi, o weapínfáyi ríxa nimóniníñoí.’ niyaiwipa éríxini.” nuriri ¹⁰ ámi re uriñiniginí, “Áamá gwí axírí níwiápinímearo áamá xenwí wí tñi míxí iníro míxí ináyí woyá woyáyí tñi míxí iníro ¹¹ poboní xwé néra uri aní niyoní aiwá náni dñwí ikeamóniro aní wí e wí e símiárfí wímeari aní pírfíyo dáni xegí bí nimóniri ekiyíñí inána áamá wáyí ikárinípirí náni imóniri enírfáriní. ¹² Ayí e eníá imóniníagi aiwí sñi mimónipa enána fá níseaxero xeaniní seaikáripírfáriní. E níseairína xwiríxí seamepíri náni awí eánarigíe nísearowáriro gwí aníyo níseañwiráriro nioni níxídaríñagía náni xwíyíá seamearípirí náni míxí ináyíyá sñwí tñí e náni tñi gapímaníyíyá sñwí tñí e náni tñi níseameámí seaupírfáriní. ¹³ E seaipírfá enagi aí ananirini. Ayí rípi nánirini. Xwiríxí seamearína nioni náni áwaní urípirí imónipírfáriní.

14-15 Xwirixí seamearíná nioní dñj niseakikayorí nijfá niseaiapírí xwiyfá urípírí nání imónipírí seaimiximfá enagí nání soyfne xwirixí seamepírífáy wí pírí seawiaikipaxí menini. Ayínáni soyfne siní fá miseaxiripa enánáy, dñj re mófrixini, 'Ananirini. Xwiyfá pírí wiaikimínirí nání menjwípepa oemini. Sa Gorixoyá dñjyo dání uríimigini.' yaiwírixiní. 16 Segí sénáíwarani, sénowarani, séríxímeáowarani, nawíni minigfáyirani, níkumixinirí emearigfáyirani, miyf seauraná segíyf wíamí pikipírífáriní. 17 Soyfne nioní nixídaríhagfá nání áamá nfní wikí niseaóniro símf tñí seaipírífa aiwí 18 Gorixo yeáy seayimixemeanfá enagí nání soyfne anípa wí imónipírífamaní. Segí dífá wí aí anípa imónínfámaní. 19 Soyfne ení neániro nioní aníhí nínixídirónáy, segí dñjpi eríkiemeánipírífáriní.

"Jerusaremí xwirífá ikixepírífáriní." uríhí nánirini.

20 "E nerí aí míxí nimeámi bífáy aní Jerusaremí rípmí awí mudf móagfá níwíniróná 'Ríxa aní rípi xwirífá ikixepírí anwí ayorfaní?' yaiwírixiní. 21 E níwíniróná áamá Judia píropenisíyo hweagfáy dífwí mñjyo nání éf yiro áamá Jerusaremí apimí hweagfáy píní níwiárimí uro áamá apimí bífárwáminí omñjyo amí amí yarígfáy aní apimí ámi mórémopa ero éfrixini. 22 Ayí rípi nánirini. Ínáy Gorixo xeaníhí rífá tñj sealkárinfá apírini. Íná amípí nfní nání Bíkwxíyo nírinirí eáníhípi xixeni imónínfáriní. 23 Íná xeaníhí rífá tñj xwífá tío seáimeanfá enagí nání apíxí níáíwí agwí egfíwa tñí siní níáíwí amíhí wíarígfíwa tñí éf aníni mupaxí imóníhagí nání awayí! Gorixo áamá tío wikí níwónirí xeaníhí wikáraríná 24 míxí nimeáa bífáy Jerusaremí hweáyo kirá tñí pípíkímí ero íwí meaaníro nání nípíkíomearo wígf aní ayí ayo nání nimeámi umiro epírífáriní. E nemáná émáy níbéro Jerusaremí dñjyfné seáyí e níseaimóníro xwiraimímí niseaikíxéa nuro Gorixo 'Yoparí e imóníwínigini.' yaiwíaríne imóníháná ríxa re imónínfáriní.

Áamá imóníhjo níweapíríná nánirini.

25 "Sogwí tñí emá tñí síj tñí ekíyíhíhí ináná áamá xwífá tío níyoní gwí ararí hweagfáy ayá síwí nurorí dñj rífá uxenífáriní. Rawírawá ení xwé ayá wí níróga níwiápnimeáísáná níjirí moaríhagí níwíniróná ududí winínfáriní. 26 Síj sogwí amípí aní pírfío eníyí aníni míxénapíagí níwíniróná 'Xwífá tío hweañwaéne pí neaimínirí rífa yarini?' níyaiwíro wáy níkáríniróná eaníramoro wepírífáriní. 27 E neróná síhíwí re nanípírífáriní. Áamá imóníhjo níkínímáná ení neánirí agwí tñí nawíni weparíhagí nanípírífáriní. 28 E nerí aí soyfne sogwí emá amípí ekíyíhí inaríhagí níwíniríná 'Gwíhíhí nearoayíroní anwí ayorfaní?' níyaiwíro píráníhí éf nírómáná nioní nání weníhí níyánirí rófrixini." uríhínigini.

Ewayí ikaxí íkfá pikfna nánirini.

29 O awamí ewayí xwiyfá bí re uríhínigini, "Íkfá pikí tñí íkfá nfní ení yaríhípi nání dñj mópoyí. 30 Íkfá mñj inaríhagí níwíniróná 'Ríxa xwiogwírífaní?' yaiwíarígfápa 31 síj amípí ekíyíhíhí ení axípi inaríhagí níwíniróná 'Gorixo nene xwioxíyo mímeámí nerí neamenhweani ríxa anwí ayorfaní?' yaiwírixiní. 32 Nioní nepa seararíhíni, 'Áamá agwí ríná hweagfáy siní mípepa enáná amípí nfní nioní Jerusaremí nání searfápi xixeni nímonínfáriní.' seararíhíni. 33 Anína tñí xwífá rírí tñí ananí anípa nímonirí aiwí xwiyfá nioníyá wí surf má imónínfámaní.

"Awíníhí hweáfírixini." uríhí nánirini.

34 "Mírixí maíwí nípúsáná mífrogwí ríxa fá níwiárimíxiríná nípiérorí nearíná yaríhípa soyfne ení segí waráyo nánini níyaiwíníro aiwá xwé níro inígf wainí xwé níro yaníro nání yarínáy sífá nioní weapímfáyi axípi e seáimeanígínirí dñj tñí hweáfírixini. 35 Sífá nioní weapímfá nání imónífáyi áamá xwífá rírí nírimíni hweagfáyo

nɪwimónɪnfárɪnɪ. ³⁶ Soyɪné íníná awínɪɲɪ nɪɲwearóná Gorɪxomɪ yarɪɲɪ re wífrɪxɪnɪ, ‘None amɪpɪ neaímeááná eɲɪ neánɪrane múrorane áamá imónɪɲoyá sɪmɪmanɪmɪnɪ éf rorane yanɪwá nánɪ eɲɪ bɪ sɪxɪ neaímɪxeɪ.’ urɪfrɪxɪnɪ.” urɪɲɪnɪgɪnɪ.

³⁷ Ikwáwɪyíná aɲɪ rɪdɪyowá yarɪgɪwámɪ dánɪ áamáyo nuréwapɪya núísáná sɪápi tɪnɪ nɪpeyearɪ dɪwɪ mɪɲɪ Oripɪyɪ rɪnɪɲɪpɪmɪ sá wémɪnɪrɪ nánɪ yagɪrɪnɪ. ³⁸ O sɪá ayɪ ayo e yarɪnɪ áamá nɪnɪ wɪá mónɪɲɪmɪ nɪwɪáptɪnɪmearo omɪ aɲɪ rɪdɪyowá yarɪgɪwámɪ dánɪ arɪá wianɪro nánɪ bayagɪárɪnɪ.

22

Jisaso nánɪ mekaxɪ megɪá nánɪrɪnɪ.

¹ Sɪá Judayɪ bɪsɪkerɪá yɪsɪ mayɪ úrapɪ nɪmɪxɪro narɪgɪáyi, sɪá Aɲɪnajo Wiárɪ Neamúroagoɪ rɪnɪɲɪyɪ —Eɲíná sɪá ayɪ Judayo Isɪpɪyɪ mɪxɪ ínáyɪ fá xɛɲwɪrárɪɲáná Gorɪxo nɪáíwɪ oxɪ xámɪɲɪ nɪnɪ opɪkɪmɪnɪrɪ aɲɪnájɪ oyáo urowárɪɲɪ aɪwɪ Judayɪ Gorɪxo ɲwɪ ikaxɪ urɪɲɪpɪ bɪsɪkerɪá yɪsɪ mayɪ úrapɪ nɪmɪxɪro nɪnɪro sɪpɪsɪpɪ nɪpɪkiro ówanɪyo ragɪ xópé yárɪá eɲagɪ nánɪ aɲɪnajo ayo múroɲɪnɪgɪnɪ. Ayɪnánɪ xwɪogwɪ o o pwéáná sɪá ayɪ nánɪ dɪɲɪ mopɪrɪ nánɪ sɪpɪsɪpɪ nɪpɪkiro bɪsɪkerɪá yɪsɪ mayɪ úrapɪ nɪmɪxɪro narɪgɪárɪnɪ. Rɪxa sɪá ayɪ aɲwɪ e imónáná ² apaxɪpánɪɲɪ imónɪgɪá xwéowa tɪnɪ ɲwɪ ikaxɪ eánɪɲɪpɪ mewegɪáwa tɪnɪ oxɪ apɪxɪ nɪnɪ nánɪ wáyɪ nero nánɪ “Jisasomɪ arɪre yumɪ ínimɪ pɪkianɪwɪnɪ?” nɪra warɪná ³ Isɪkariotɪ dánɪ Judaso —O Jisaso yá wɪepɪsarɪɲɪ wé wúkaú sɪkwɪ waú imónɪgɪá yɪ worɪnɪ. Omɪ Seteno rɪwɪmɪnɪ nɪrorɪ dɪɲɪ uxɪxéróáná ⁴ o nurɪ apaxɪpánɪɲɪ imónɪgɪá xwéowa tɪnɪ Judayɪ yá porɪsowa tɪnɪ xwɪyɪfá nɪrɪnárɪro Judaso re urɪɲɪnɪgɪnɪ, “Soyɪné omɪ fá xɪrɪpɪrɪ nánɪ nɪonɪ arɪre nerɪ pasánɪɲɪ umemɪárɪnɪ?” uráná ⁵ awa yayɪ nɪwɪnɪro re urɪgɪawɪxɪnɪ, “Joxɪ e nealíáná nɪgwɪ siapanɪwárɪnɪ.” urɪagɪá ⁶ Judaso “Ananɪrɪnɪ.” nurɪmɪ nurɪ áamá oxɪ apɪxɪ epɪroyɪ mɪwɪpa eɲáná omɪ pasá umemɪnɪrɪ nánɪ wenɪɲɪ wɪaxɪdɪɲɪnɪgɪnɪ.

Aiwá Aɲɪnajo Múroagɪ nánɪ imɪxɪgɪ nánɪrɪnɪ.

⁷ Jisaso, sɪá bɪsɪkerɪá yɪsɪ mayɪ úrapɪ nɪmɪxɪro iwamɪó nɪgɪáyi —Ayɪ sɪá Aɲɪnajo mɪpɪkɪ Wiárɪ Múroɲɪ nánɪ sɪpɪsɪpɪ miá nɪpɪkiro narɪgɪá yɪrɪnɪ. Sɪá ayɪ imónáná ⁸ o Pitaomɪ tɪnɪ Jonomɪ tɪnɪ re urɪɲɪnɪgɪnɪ, “Awagwɪ none aiwá aɲɪnajo eɲíná neamúroagɪ nánɪ nanɪ nánɪ nuri neaimɪxɪpɪyɪ.” urɪagɪ ⁹ awaú re urɪgɪsɪxɪnɪ, “Joxɪ ‘Awaú ge nuri píránɪɲɪ oimɪxɪpɪyɪ.’ sɪmónarɪnɪ?” urɪagɪ ¹⁰ o re urɪɲɪnɪgɪnɪ, “Awagwɪ aɲɪ e nɪrémorɪná inɪgɪ sɪxɪ maxɪrɪɲɪ wo tɪnɪ órórɪ nɪnɪrɪnɪ núnɪ nuri aɲɪ o páwɪwámɪ awagwɪ enɪ nɪpáwɪrɪ ¹¹ aɲɪwámɪ xiáwomɪ re urɪfɪsɪxɪnɪ, ‘Yearéwapɪyarɪɲo re rɪɲoɪ, “Nɪonɪ gɪ seaɪepɪsarɪɲáoyɪné tɪnɪ aiwá Aɲɪnájɪ Wiárɪ Neamúroagɪyɪ nánɪ aɲɪ awawá ikwɪrónɪɲɪ gɪwámɪ dánɪ nanɪwɪnɪ?” Jisaso e rɪɲoɪ.’ nurɪrɪ ¹² o aɲɪ awawá seáyɪ émɪ ikwɪrónɪɲɪ xwé wámɪ aiwá narɪgɪá yɪ aiwá yeaanɪpɪrɪ mɪmɪaurɪwɪ yárɪnɪɲɪwámɪ sɪwá ealáná e aiwá rɪfá neayeáɪsɪxɪnɪ.” urowáráná ¹³ awaú nuri Jisaso urɪfɪpɪ xɪxɛnɪ nɪwɪga nuri aiwá Aɲɪnajo Wiárɪ Múroagɪyɪ nánɪ imɪxɪgɪsɪxɪnɪ.

“Rɪpɪ gɪ warárɪnɪ.” urɪɲɪ nánɪrɪnɪ.

¹⁴ Rɪxa aiwá nɪpɪrɪ bɪíná Jisaso tɪnɪ wá wurɪmeiarɪgɪáwa tɪnɪ aiwá nanɪro nánɪ nawínɪ nɪɲwearo ¹⁵ o re urɪɲɪnɪgɪnɪ, “Nɪonɪ sɪnɪ rɪnɪɲɪ mɪnɪmeapa nerɪná ‘Gɪ seaɪepɪsarɪɲoyɪné tɪnɪ xámɪ aiwá Aɲɪnájɪ Neamúroagɪ nánɪ rɪpɪ onɪmɪnɪ.’ aga nɪnimónɪagɪ bɪárɪnɪ. ¹⁶ Ayɪ rɪpɪ nánɪ seararɪɲɪnɪ. ‘Aiwá rɪpɪ ámɪ bɪ bɪ nɪonɪ tɪnɪ xwɪfá tɪyo dánɪ nanɪwámánɪ. Gorɪxo xwɪoxɪyo mɪmeámɪ nerɪ seameɲweanɪfɛ dánɪ aiwá rɪpɪ nánɪ mɪkɪpɪ xɪxɛnɪ imónɪnfárɪnɪ. Íná dánɪ nɪonɪ ámɪ nɪweapɪrɪ nɪonɪ tɪnɪ nawínɪ nanɪwárɪnɪ.’ seararɪɲɪnɪ.” nurɪrɪ ¹⁷ kapɪxɪ wá nɪmearɪ Gorɪxomɪ yayɪ nɪwimáná re urɪɲɪnɪgɪnɪ, “Kapɪxɪ rɪwá yanɪ nɪnɪro nɪga úpoyɪ. ¹⁸ ‘Inɪgɪ wainɪ ámɪ bɪ xwɪfá tɪyo dánɪ nɪmɪfámánɪ. Rɪxa Gorɪxo soyɪné xwɪoxɪyo mɪmeámɪ nerɪ píránɪɲɪ seameɲweanɪfɛ dánɪ

iniigf wainf ámi íná nímfarini.’ seararini.” nuriri ¹⁹ bisfkerfá bi nímeari Gorixomi yayf nímwáná níkwiriri yanf níwia nurí re uriniigini, “Nioniyá wará tiyf soyfne arirá seaimfa nani ridiyowá nerfniyf imónini. Rfwená nioní nání dñf seainífa nání nioní éapa bisfkerfá kwiriri seiapiri éapa axípi éfirixini.” nurimáná ²⁰ awa ríxa aiwá nínimáná enána bisfkerfá nímearfna éfpa kapixf iniigf wainf ríwoj f wá nímeari re uriniigini, “Gorixo xwiyfá sñf bi réoárñfpi nání nioní níperfna gí ragf púyf iniigf wainf síxf ríwánñf imónini. ²¹ E nerí aiwí arfá nípoyí. Ámá nioní nání miyf nurino nioní tñí níñwearane aiwá narñwini. ²² Ámá imóniñáoni Gorixo rñf jfayo axípi níñpikiro aiwí amá nioní nání mífyo miyf nurinomi Gorixo xeanñf xwé winfá enagf nání aweyi!” urfagi ²³ wiefisariñowa yarñf re niga ugáfawixini, “None go go e winí nání rífa rarini?” nira ugáfawixini.

“None gfmíni go seáyi e imónirfeniñoi?” rñigfá nánirini.

²⁴ Wiefisariñowa xwiyfá rípi ení níriro símf tñí re rñigfawixini, “None wo go go seáyi e neaimóniri enána wone símanwfyónñf wurfnanfwarfani?” nírga warfna ²⁵ Jisaso re uriniigini, “Émáiyá míf ináyíyf amáyíyf sñwf e dání seáyi e nimóniro wá ení bi mé sekaxfni nuriro aiwí wiwanñowa nání re rñarigfáriní, ‘Sfwi níaiwí nñí nioní táfamini imónigfáyf arirá wiarñáonirini.’ rñarigfáriní. ²⁶ Soyfne ení awa yarigfápa axípi e mepani. Segf rárónñf imónioyf ségwáonñf imónfwinigini. Segf bosónñf imónioyf sénáinñf omñf seaiiarñónñf imónfwinigini. ²⁷ Dñf píranñf mópoyí. Nene píoi rarñwáriní? Ámá kikiáf níñweámáná aiwá narñjo seáyi e imóniñorfani? Aiwá rífa nuyeari yanf wiarñjo seáyi e imóniñorfani? ‘Ayf kikiáf níñweámáná aiwá narñjo seáyi e imóniñorini.’ rarñwáriní. Nioní e imóniñáoni aiwí soyfne tñí níñwearfna ananí segf ókínññf nímoniri arirá seaiiarñáonirini. ²⁸ Soyfne wa iwamfó níwapñyaniro yarfna nioní tñí éf níro pñí níñwiárimí úfamani. ²⁹ Ayfnání gí ápo ‘Joxí míf ináyf nímoniri amá ayo menweáfirixini.’ níñfpa ³⁰ nioní ení re seararini, ‘Nioní ríxa míf ináyf nímoniri menweáná soyfne nioní tñí nawíni aiwá nímfáé aiwá níro iniigf níro nero negf Isireriyf gwí wírf wírf wé wúkaú síkwf waú enfyo xiráowayfñenñf nímoniro menweapfirfáriní.’ seararini.” uriniigini.

“Pitaoxi rfwf nímorfíni.” urñf nánirini.

³¹ O re uriniigini, “Saimonoxini, Saimonoxini, Seteno soyfne nání Gorixomi símf tñí re urarini, ‘Ámá wítf aiwá síkf tñfyf neyírorfna yarigfápa nioní Jisaso wiefisariñf awa enf rífa eániñoiniri iwamfó owíwapñyimini.’ Obo Gorixomi e urarini. ³² E nerí aiwí dñf soyfneyá níkwíroarigfápi samñf mepa oeniri Gorixomi rixñf seauriyánigini. Saimonoxini, rfwená joxí amí dñf nímorí níkinimóniri nioní táfamini níbirfna amá nioní níxfdarñagfá nání díxf rírxímeáowa simónarigfáyo enf síxf eámíxfirixini.” urfagi ³³ Pitao re uriniigini, “Ámináoxini, gwí riyíferani, rípkíferani, níwawini yeaipfirfáriní.” urfagi ³⁴ o re uriniigini, “Pitaoxini, sfá riyimí karfkarf sñí rfaiwá mñrpa enána xwiyfá biaú bi nioní nání re urayirfni, ‘Jisaso nání nioní majfáriní.’ urayirfni.” uriniigini.

Nígwí tñí fáf tñí kiráf tñí nánirini.

³⁵ O awamí re uriniigini, “Nioní xamí ‘Xwiyfá wáf emépoyí.’ nísearowáriní ‘Nígwí wowf tñí árupañf wú tñí síkwf sú amí bi tñí nímaxirimí memepa époyí.’ searowáfagi aiwí soyfne amípi wí nání dfwf níkeamóniro remegfawixini?” urfagi awa “Oweoi, amípi wí nání dfwf níkeamóniñwanigini.” urfagfá ³⁶ o re uriniigini, “E nerí aiwí agwí soyfne goxi goxi nígwí wowf tñjoxí nímaxirimí ui. Árupañf enánáyf ení nímaxirimí ui. Goxí goxi kiráf míf nání enfyf mayoxí enánáyf díxf iyfá nípiriri

bí éirixini. ³⁷ Ayí rípi nání seararini. Bíkwoyo nioní nání re nírini eánini, ‘Rfá kiroarigfáyo mépearigfápa omí ení ní kumixiro axípi mépepírfárini.’ nírini eánini. Amípí nioní nání nírini eáninípi xixeni nimóniníjoí.” uríagi ³⁸ awa re urígfawixini, “Ámináoxini, none míxí nání mĩnĩ bíxáú ríxa rípxáúríni.” uríagfá o “Xwiyfá ríxa apánirini.” uriniginini.

Dfwi Oripio dani Gorixomi xwiyfá ririmí wĩnĩ nánirini.

³⁹ E nírini mĩ aníyo nípeyeari xegí yariniípa dfwi mĩnĩ Oripio riniínipimí nání yaríná xegí wiepísariniowa ení númí nĩyiro ⁴⁰ ríxa níremoríná awamí re uriniginini, “Seteno iwamfó míseaiwapiyipa oeniri nání Gorixomi rixini urípoyi.” nurimí ⁴¹ ámá sĩnĩ ananĩ iwanĩ mopaxí imóninĩ numáná xwíáyo xómĩnĩ nĩyíkwmáná Gorixomi xwiyfá ririmí níwiri ⁴² re uriniginini, “Ápe, joxi nísimónirínáyí xeaninĩ nioní nímeanipi kapixí nioní ní mĩnĩnĩ imóninĩwá ananĩ emí mĩwiarimopaxirini. E nerí aiwí nioní nimónarinipi mé díxí dĩnĩ tĩnĩ xixeni ananĩ imóninĩwiniínini.” uraríná ⁴³ anĩnají wo sĩnĩnĩ níwimóniri enĩ síxí weámixiniínini. ⁴⁴ E éaná Jisaso riniínĩ agwí esiniwiniínĩ wímeáagi Gorixomi xwiyfá enĩ tĩnĩ nuriríná xegí okinĩ nípwéríná raginiínĩ nípurí xwíáyo níyósáná ⁴⁵ Gorixomi xwiyfá ririmí wiarini dání éf níwíearómí nurí xegí wiepísariniowa tĩnĩ e wenĩnĩ éyí winiíniniínini. Dĩnĩ sipí wiarinĩagi nání enĩ samĩnĩ níwóroa nuro sá órówapiĩnĩ níwiniínĩ ⁴⁶ re uriniginini, “Pí nání soyíné sá wenĩ? Seteno iwamfó míseaiwapiyipa oeniri nání níwíapĩnĩmearo Gorixomi rixini urípoyi.” uriniginini.

Jisasomi fá xegfá nánirini.

⁴⁷ Sini e uraríná re eniginini. Ámá wí ikwíkwierí bĩmiaríná ámá Judasoyi riniínĩ —O wiepísarini wé wúkaú síkwí waú imónigfá worini. O ámáyo nípeameámí níyapiri Jisasomi kíyí miaúnimĩnĩ nání anwi e báná ⁴⁸ Jisaso re uriniginini, “Judase, ámá imóninĩáonĩ pasá ní nĩmerĩ kíyí ní miaúnimĩnĩ rĩbarini?” uráná ⁴⁹ Jisaso tĩnĩ rogíáwa omí ríxa fá xiranĩro yariniĩnĩ níwiniro re urígfawixini, “Ámináoxini, ‘Awamí mĩnĩ orópoyi.’ rĩsimónarinini?” nurĩro ⁵⁰ wo re eniginini. Apaxípaninĩ imóninĩ seáyí e imóninĩoyá xĩnánínĩ nimóniri omĩnĩ wíiarinĩomí mĩnĩ rómĩnĩ éyí pírfí ní moyfĩkirí arfá wé náúmí dánjo mĩnĩ wĩrfĩpieaniginini. ⁵¹ Arfá mĩnĩ wĩrfĩpieáagi Jisaso “Pĩnĩ wíarĩpoyi. E mepanĩ.” nuriri ámá arfá mĩnĩ wĩrfĩpieámí wé seáyí e níkwíariri nanĩ imixiniínini. ⁵² Omí nanĩ ní mĩximáná apaxípaninĩ imónigfá xwéowa tĩnĩ porisĩ anĩ rĩdĩyowá yarigfíwámí awí mearoarigfáwa tĩnĩ Judayí mebáowa tĩnĩ awa xfómí fá xiranĩro bĩáyo re uriniginini, “Soyíné mĩnĩ tĩnĩ iwanĩ tĩnĩ fá maxirigfáyí ámá fwi xauráparigfáyo fá xiranĩro yarigfápa nianĩro rĩbarini? ⁵³ Nioní sífá ayí ayo anĩ sipĩsipĩ rĩdĩyowá yarigfíwámí nĩweanáná soyíné fá wí mĩnĩxirarigfawixini. E nerí aiwí árĩwiyíná obo emearíná soyíné fá níxiranĩro nání rĩseaimónĩgo?” uriniginini.

Pitao “O nání majfonirini.” urinĩ nánirini.

⁵⁴ Jisaso e uríagi aí awa omí fá níxero ní méra nuro apaxípaninĩ imóninĩ seáyí e imóninĩoyá anĩ e mearémóáná Pitao awamí ríwíyo yaxídfí néra nurí ⁵⁵ ámá wí ákinĩáyo anĩrĩwámí dání rfá níkearo nĩweanĩnĩ níwiniínĩ o ení nípáwiri níwímeari e éf nĩweanáná ⁵⁶ apixí omĩnĩ wíiarinĩ wí rfá wífá ónĩnĩnĩ Pitaomí símĩmanĩ sĩnĩwí níwiniínĩ sĩnĩwí agwí níwĩga nípeyiri ámá e níwixapigfáyo re uriniginini, “Ámá ro ení Jisaso tĩnĩ emearinĩ worini.” uríagi aí ⁵⁷ Pitao “Oweoi.” nuriri re uriniginini, “Ine, jíxĩ rariĩnĩ nání nioní majfárinĩ.” nuriri ⁵⁸ ní nĩweámáná enáná ámí wo omí sĩnĩwí níwiniínĩ re uriniginini, “Joxi ení ámá Jisasoyáowa woxĩnĩnĩ imónarinini.” uríagi aí Pitao “Royí, nioní xenwonirini.” nuriri ⁵⁹ ní nĩweanĩsáná enáná ámá ámí wo ámáyo arfíki “Ámá ro ení Gariri píropenĩsĩyo dánjo enĩnĩ nĩweanĩnĩ nĩweanĩnĩ.”

urayarfná ⁶⁰ Pitaom re uriniginini, “Royi, joxi rarinyfy nioni majfárinini.” sin e urarfná re eniginini. Karfkarí wo rixa rfaiwá riniginini. ⁶¹ Karfkarí rfaiwá ráná Jisaso nikinimóniri Pitaomi sinwá wináná o Jisaso pfné xámi re urífpí “Karfkarí siní rfaiwá mtrf enáná joxi biaú bí ayo ‘Jisaso nánini nioni majfárinini.’ urayirfinini.” urífpí nánini dñf winfagi ⁶² nipeyari ákiná bfaríwámi dánini nwí piyf wfriniginini.

Iwanf mépero xwirixf mépero egfá nánirini.

⁶³ Ámá Jisasomi íá xirárigfáyf ikayfwf numeariro iwanf niméperfná ⁶⁴ xegf sinwfyo wfá nitárimáná iwanf nearo re nura ugfwawixini, “Wfá nearókiamoarinjoxini, iwanf go rfa rearinini? Joxi wfá rókiamoarinjoxi enagi nánini rixa áwanf neareni.” nuriro ⁶⁵ ikayfwf numeariróná ayá wí nurfásaná ⁶⁶ rixa wfá ónáná Judayf mebaowa xwirixf imixarigfáyf, ayf apaxfpáninjf imónigfá xwéowa tñni nwí ikaxf eáninjfpí mewegfáwa tñni awí eánáná Jisasomi awa tfámni niméra nibiro wáfagfa ⁶⁷ awa re urigfawixini, “Joxi yeáyf neayimixemeanfa nánini arfowayá xwfá piaxyo dánini iwiaronfoyf rarinjwáoxi enánáyf, áwanf neareni.” urfagfa aiwi o re uriniginini, “Nioni nisearíagi aiwi soyfné ‘Neparini.’ niyaiwiro arfá nipfriméoi. ⁶⁸ Nioni eni yarinjf bí seaíanáyf, soyfné áwanf wí nripfriméoi. ⁶⁹ E neri aiwi re seararinini, ‘Ámá imóninjáoni Gorixo, enj sixf eáninjyá wé náumini nweámi nánini anwi ayorini. Ínina o tñni ninweari ónjf imónimfárinini.’ seararinini.” urfagi ⁷⁰ nowani re urigfawixini, “Joxi niaíwf Gorixoyáoxirani?” urfagfa o “Soyfné apí nrarinjoi.” urfagi ⁷¹ awa re rinigfawixini, “None xewaninjo xwiyfá meárinipaxfpí rarinjagi arfá wíwáyf nánini sinwá winarogfá ámi wí nibiro xwiyfá mearipaxf mimónini.” rinigfawixini.

23

Omi Pairato tñf e wárigfá nánirini.

¹ E niriniro nowani niwiáfpnimearo Jisasomi gapimanf Pairato tñf e nánini niméra nuro ² nirimómáná Jisaso nánini nixekwfmoro Pairatomini re urigfawixini, “O yapf nineaíwapiya nuri Judayene yarinjwáyf nineaiaikiri ‘Émányfá mixf ináyf Sisaomi nigwf takisf nánini mñni miwipani.’ nineariri xewaninjo nánini re rarinini, ‘Nioni ámá yeáyf seayimixemeámfa nánini arfowayá xwfá piaxyo dánini iwiaronjóni, mixf ináyf imóninjáonirini.’ rarinjagi arfá wíwárinini.” urfagfa ³ Pairato Jisasomi yarinjf niwia nurfná yarinjf re winiginini, “Joxi Judayfá mixf ináyf imóninjoxirani?” urfagi o “Joxi dixf rixa apí nrarinini.” urfagi ⁴ Pairato apaxfpáninjf imónigfá xwéowami tñni ámá e epfroyf egfáyo tñni re uriniginini, “Xwiyfá mearipaxf imóninjf bí nánini pfa meginarinini.” urfagi aiwi ⁵ awa arfki re urayigfawixini, “Jisaso Judia piropenisf re ami ami nemeri ámá nñni re oyaiwípoyiniri, ‘O negf mixf ináyf imónáná émayo mixf xfdowáranfwárinini.’ oyaiwípoyiniri nuréwapiya warinorini. Gariri piropenisfyo dánini néra binjyf re eni aí nearéwapiyarinini.” urfagfa ⁶ Pairato arfá e niwiri awami yarinjf re winiginini, “O Gariri piropenisfyo dánorani?” urfagi ⁷ awa re urigfawixini, “Oyí, Jisaso piropenisf gapimanf Xeroto menjweanfyo dánorini.” urfagfa Xeroto eni iná Jerusaremni nweanagi nánini Pairato o tñf e nánini wiowáriniginini.

Omi Xeroto tñf e nánini wiowárigfá nánirini.

⁸ Judayowa Jisasomi gapimanf Xeroto tñf e nánini niméra úaná o eniná dánini amipí Jisaso yarinyfyf nánini arfá niwiri “Omi sinwá owinimini.” niyaiwia bagf nánini omi sinwá niwinirfná yayf niwiniri “Jisaso emimf bí oníwapiyini.” niyaiwiri ⁹ yarinjf obaxf niwiayarinjagi aiwi xfoyá bí muriniginini. Muripa yarfná ¹⁰ apaxfpáninjf imónigfá xwéowa tñni nwí ikaxf eáninjfpí mewegfáwa tñni xwiyfá rfa tñf xekwfmogfa ¹¹ Xeroto tñni xegf porisowa tñni uyñif mero ikayfwf meariro nemáná rapirapf awiaxf wú

mìxí ináyowa yínarígíá imónìṅṅí wú nuyírò ámi Pairato t́ṅṅí e nánì wiowárinṅinṅinì. ¹² Xeroto t́ṅṅí Pairato t́ṅṅí xámì xepìxepá rónagíwaú śá ayimì nawínì imónìṅṅísisixinì.

“O pí éagi íkíáyo yekwíroárimṅinì?” urìṅṅí nánìrinì.

¹³ Jisasomì ámi Pairato t́ṅṅí e nánì níméra úáná Pairato “Apax́pánìṅṅí imónìṅṅíá xwéowa t́ṅṅí Judayí mebaówa t́ṅṅí amá ńṅṅí t́ṅṅí obípoyi.” nírìrì ¹⁴ awa ámi báná re urìṅṅinṅinì, “Soyíné xámì amá ro níméami nìbìrì re níríawixinì, ‘O amá ńṅṅí “Émáyo mìxí xídwáraníwárinì.” oyaiwípoyinìrì nìsearéwapíya emearìṅorìnì.’ níríá aiwì soyíné xwíyíá umeararígíápi nánì nionì segí sṅwí anígíe dání yarìṅṅí wiayíagi aiwì omì xwíyíá mearìpaxí wí mimónìṅṅinì. ¹⁵ Xeroto enì ṕá nìwirì aí omì xwíyíá mearìpaxí bì mimónìpa enagi nánì ámi none t́ṅṅí e nánì seapowárenapírinì. Aríá époyi. None omì píkianì nánì uyíní ení bì aga mimónìnì. ¹⁶ Ayínánì ‘Nionì yarìṅṅápi nánì rìnearìṅo?’ oyaiwinìrì sa iwanṅinì níméperi wárimṅinì.” uráná ¹⁷ Judayí xwiogwí ayí ayo aiwá Anṅinajo Múroagi nánì narígíáyimì “Émáyi gapímano negí amá gwí ṅweaṅí wo oneawárinì.” nìyaiwiro nánì ¹⁸⁻¹⁹ amá e epíroyí egíá nawínì ńṅṅí xìxewiámí re urìṅṅawixinì, “Jisasomì nìpíkìrì Barabasomì —O Jerusaremì ṅweagíáyí wa t́ṅṅí nìwiápínimearo ‘Émáyo mìxí oxídwáraneyí.’ nírìro mìxí nìwiróná amá píkíagi omì émáyi íá nìxero gwí anṅíyo ṅwirárigíorinì. “Omì neawárit.” uráná ²⁰ Pairato “Jisasomì owárimṅinì.” nìyaiwirì amá ayo ámi bì uríagi aiwì ²¹ ayí rṅmìṅṅí t́ṅṅí re urayígíawixinì, “Íkíáyo yekwíroárei. Íkíáyo yekwíroárei.” urayaríná ²² Pairato ríxa biaú urí aiwì ámi bì re urìṅṅinṅinì, “Pí nánì? O pí íwí éf nánì íkíáyo yekwíroárimṅinì? Xwíyíá omì nímearìrì píkìpaxí wí imónìṅṅáṅṅí m̀wìnìmeáinì. Ayínánì iwanṅinì níméperi wárimṅinì.” uríagi aí ²³ amá ayí Pairato omì íkíáyo oyekwíroárinìrì aríki ámi wínì śmí t́ṅṅí nurayiróná ṕné Pairatoyá xórórí wigíawixinì. ²⁴ Ṕné oyá xórórí wíagi nánì re urìṅṅinṅinì, “Segí seaimónarìṅṅípi xe oimónìnì.” nurìrì ²⁵ amá ńṅṅí wiwanìṅṅíyí “Neawárit.” uríto —O Jerusaremì ṅweagíáyí wa t́ṅṅí nìwiápínimeari “Émáyo mìxí oxídwáraneyí.” nírìro mìxí nìwiróná amá píkíagi omì émáyi íá nìxero gwí anṅíyo ṅwirárigíorinì. O nánì ayí “Neawárit.” urítomì Pairato nìwárinì Jisaso nánì wigí dṅṅí yaiwííáyo nìxídirì porisowa íkíáyo yekwíroáripírinì nánì m̀nì wìṅṅinṅinì.

Jisasomì yekwíroárigíá nánìrinì.

²⁶ M̀nì wíáná porisowa omì níméra nuríná Jisasomì iwanṅí mépeayííá enagi nánì ríxa ení meánìpa nerì ná neága warìṅṅáṅṅí nìwìnìro amá wo Saimonoyì rìnìṅo — O anṅí xegí yoí Sairini dánṅorinì. O maiwí amíyo dání Jerusaremì nánì barìṅomì óf e órórí nínìro “O íkíá yoxáipá níkwónimì Jisasomì oxídìnì.” nìyaiwiro omì íkíá yoxáipá sanṅíyo nìwikwiárinìro níméra waríná ²⁷ amá oxí apíxí obaxí íkwíkwierí ríwíṅṅinì nuro apíxí obaxí wíwa enì ríwíyo númì nuróná ṅwapé t́ṅṅí amíxíá nìwíaxída warìṅṅáṅṅí ²⁸ Jisaso nìkìnìmónìrì re urìṅṅinṅinì, “Jerusaremì dánṅí apíxí riwayíné nionì ṅwí m̀nìmieapa époyi. Sewanìṅíwayíné nánì mieainìro segí niaíwíyo miearo éfrixinì. ²⁹ Ayí rìpì nánì seararìṅṅinì. Ríwéná xeanìṅṅí ríá t́ṅṅí seáimeaná enagi nánì apíxí niaíwí t́gííwa wigí niaíwí nánì aga dṅṅí sipí winíá enagi nánì amá re rìpíríárinì, ‘Apíxí oxí rogííwa t́ṅṅí sṅnì apíyá niaíwí mìxìrìgííwa t́ṅṅí apíxí sṅnì niaíwí amìṅṅí m̀nì m̀wìpa yarìgííwa t́ṅṅí íwa yayí owinìnì.’ rìpíríárinì. ³⁰ Xeanìṅṅí apí aga xaíwí seáimeaná enagi nánì amá d́wí m̀ṅṅíyo ‘Nìpiérorì neáikwarìmoi.’ urìro d́wí m̀ṅṅí onìmiápiá wímì enì ‘Seáyi e rítí neait.’ urìro epíríárinì. ³¹ Wé rónìṅṅáonì íkíá sṅṅinṅinṅí imónìṅṅáonì aí xeanìṅṅí níkárfáyí nánì seyíné íwí yarìgíáyo dání íkíá kìrìṅṅinṅinṅí imónìṅṅíyíné anìpaxí seaikáriníárinì.” urìṅṅinṅinì. ³² Amá rìkìkìrìó yarìgííwaú enì Jisaso t́ṅṅí nawínì píkianìro nánì nìkumìxìro níméra nuro ³³ ríxa yoí amá M̀ṅṅí Gíxweáit rìnìṅe nírémoro omì íkíáyo nìyekwíroárimáná m̀dìm̀dání rìkìkìrìó yarìgííwaú enì yekwíroáriná ³⁴ Jisaso Gorìxomì re urìṅṅinṅinì, “Ápe, nionì

niarigfá tityf awa majfá nimónimáná niarñagfá nání joxi yokwarimf wiii.” uraríná porisowa Jisasoyá rapirapf goní goní meám+n+rén+rí sárú nero yanf inarñagfá ³⁵ áamá númí bfáyf e nírówap+ro síñwíf níw+níro Judayf ámináowa ení aí ríper+rí numero re rígfawixini, “O áamá wíyo arirá wiagorini. O nepa áamá aríowayá xwíf piaxfyo dání iwiaronfoyi rarñwáo enánáyf, Gorixo nírípearí nene yeáyf neayim+xemeanfa nání urowárénapínfoyi rarñwáo enánáyf, xewanñjo arirá oinini.” níra waríná ³⁶ porisowa ení ikayf+wí numeariróná iniigf wainf míxí yarñpí m+ní wianíro nání anwí e níb+ro ³⁷ re urayigfawixini, “Joxi Judayfya míxí ináyoxi enánáyf, j+wanñjoxi éf m+nínei.” urigfawixini. ³⁸ “Áamá royf míxí ináyf Judayfyaorini.” níro íkíá wáráyo ríwamñf e neámáná oyá yoxáfyo xwáp+yi seáyf émi píraugfawixini.

³⁹ Ríkikíríó yarigfiwáu, Jisasomí m+id+m+dání íkíáyo yekwíroaríiwaú wífo Jisasomí ikayf+wí nuríri re urñnigini, “Joxi nepa áamá yeáyf neayim+xemearfa nání aríowayá xwíf piaxfyo dání iwiaronfoyi rarñwáoxirani? J+wanñjoxi éf m+níri yawawi ení yeamírí ei.” urfagi aí ⁴⁰ wífo “E muripani.” nuríri míxí re urñnigini, “Rínñf o mearñpí joxi axípi nímearí aiwí Gorixo nání wáyf m+sinarínirani? ⁴¹ Yawawi yeapíkiáná ayf ananírini. f+wí yarígwíyo dání xixeni yeapíkiarñjo. Áamá royf f+wí bí méagi aiwí píkiarñjo.” nuríri ⁴² Jisasomí re urñnigini, “Joxi ríxa míxí ináyf nimóniri nímewaríná nioní nání dñf mó+ríxini.” urfagi ⁴³ Jisaso re urñnigini, “Nepa rírarñini. Agwí nioní tñni anfnamí ñweanfwi.” urñnigini.

Jisaso penj nánirini.

⁴⁴ Ríxa sogwí áwini e ñweañáná re enñnigini. Sogwí n+síkwiri anj nímíni sía xaíwí n+yinára nurí ríxa 3:00 p.m. imónáná sogwí ámi noxárorí anñnigini. ⁴⁵ Sogwí sfkwíarñáná rapirapf sepiá anj sipísipí ríd+yowá yarigfiwá ñwífá tñfínini epanjoarínñj áwini e naxínowárirí wúkaú epanjoarínñnigini.

⁴⁶ Jisaso ráiwá re rñnigini, “Ápoxini, gí dñf orñwirárimini.” nurími dñf yánñnigini. ⁴⁷ Jisaso dñf yánfagi porisowami seáyf e imónñjo amípí ayf e éagf síñwíf e níw+níro Goríxomí yayf numerí re rñnigini, “Áamá ro nepa wé rónñjo, sipí wí mimíxípa enomí aí píkiwini.” rñnigini. ⁴⁸ Áamá oxí apíxí nñni Porisowa Jisasomí yekwíroararíná síñwíf w+naníro bímíáyf sogwí sfkwíaríri ámi oxárorí nerí Jisaso perí éagf níw+níro ayá fá níxírínimi wíf anj e nání umigfawixini. ⁴⁹ Áamá Jisasoyá xegf imónñfyf tñni apíxí Gariri píropenisfyo dñf o tñni nawíni bígfíwa tñni ná jfami onímíapí nírómáná omí píkiaríná amípí apí e éagf síñwíf wínigfawixini.

Jisasomí xwífá weyárigfá nánirini.

⁵⁰⁻⁵¹ Áamá wo xegf yoí Josepoyí rññjo —O Judia píropenisfyo anj xegf yoí Ari-matia dánorini. O Judayfya xwíríxí mearigfá mebáyf worini. O wé rónñjo enagf nání xegf wífa Jisasomí píkiaríro nání mekaxí nímero yarigfapí nání “Apánirini.” m+wimónñnorini. “Gorixo xwioxfyo míméamí nerí neamenñweanfapí gíní gíná imónínárani?” níyaiwíro wenñf nerí ñweañorini. ⁵² O émayf gapímanf Pairato tñf e nání nurí Jisaso píyomí xwífá weyárimínirí nání yarñf níwirí Pairato “Oyi.” urfagi nurí ⁵³ Jisaso píkífomí nímeámí níwepínirí xwífá e dání rapirapf apfá wenfpi tñni xopíxopí nírorí síñáyo áamá óf ríxígfáyimi —Ayi áamá síni m+tagfáyirini. Ayimí t+mínirí nání nímeámí nurí ínimi tñnigini. ⁵⁴ Sabarfá nání amípí píranñf nímxíro tarígfáyimi nítirí aiwí Sabarfá náyi ríxa anwí e enáná tñnigini. ⁵⁵ Apíxí Gariri píropenisfyo dání númí bííwa “Jisasomí aríge ría tarini?” níyaiwíro síñwíf w+naníro númí nuro síñá ófymí síñwíf níw+níroná xfomí taríná ení síñwíf níw+ními ⁵⁶ wíf anj e nání nuro Sadéyo Jisasoyá wará xópé éwanígnirí íkíá dífá dñf nanf eaarñf bí tñni gíní bí tñni píranñf nímxíro nítro sá wegííwa Sabarfáyo ñwí íkaxí eánñpí rarñpa kíkíá ñweagfawixini.

24

Jisaso ámi wiápínimeañf nániríní.

¹ Sadéyo aga wíá mónínímí íwa íkíá d'fá t'fni g'fnií t'fni xámí píráníñf imíxárig'fápi nímeámi nuro ² ríxa Jisaso xw'fá weyáriníñe níremoro síñá xwáripáyo manf e éf ráráriníño mímegwínárf nímega nuri yáni e weñagi níwíníro ³ ófíyimi nípáwiro aí Áminá Jisaso míweñagi níwíníro ⁴ “Píyo ger'fani?” níyaiwiro ududf níñíro ronáná re enínigíní. Ámá waú egf rapírapf xwínfá eagfíwaú s'mímanf e rónapígfísixíní. S'mímanf e rónapáná ⁵ apíxíwa wáyf níkáríníro s'mímanf xw'fáyo íkwíróáná awaú re urígfísixíní, “Síñf úo nání ámá xw'fá weyárarígfé pí nání p'fá yaríñoí? ⁶ Síñí re m'weníní. Ríxa wiápínimeáínigíní. O síñí sey'né t'fni Gariri píropenísfíyo neme'fná searínípi nání d'ñf mópoyí. ⁷ Re searínífríní, ‘Negf Judayf ámá imóníñáoní míyf níñítróná ámá íwf yarígfáyf íá níñíxero íkíáyo níyekwíroáripírfá enagi aí ámi sfá wíyaú wíyi ríxa nórimáná enáná wiápínimeám'fáriní.’ ríñífríní.” uríagfí ⁸ íwa Jisaso xwíyfá eníná uríñf apí nání d'ñf níwíníri ⁹ xwáripáyo p'fni níwiárimí nuro wíepísarínf wé wúkaú síkwf wo awamí íwa wínfápi nání repíyf níwiro ámá Jisasoyá xegf imóníñfíyo ení níyoní repíyf wígfawíxíní. ¹⁰ Apíxí repíyf wíarígfííwa Magídara dánf Mariaí t'fni Joanaí t'fni Jemisomí xínáí Mariaí t'fni ámi wíwa t'fni ríní. Íwa wáf wurímearígfáwamí wígf wínfápi nání áwanf uríagfá aí ¹¹ “Íwa wígf xwíyfá íkíá íwfíyo dáníñíñf raríñoí.” níyaiwiro “Nepaxíní.” míyaiwipa nero aí ¹² Pítao níwiápínímearí añfni nuri xwáripáyo níremómáná nípfkwíníri ínímí weníñf éfíyf wíníñínigíní. Rapírapf Jisasomí xopíxopf róníñúní wí e weñagi níwíníri ámi xegf añf e nání nur'fná e enagi wínífpí nání ududf néra unínigíní.

Wíepísíñf waú Emeasí nání war'fná wímeañf nániríní.

¹³ Jisasoyá xegf ámá imóníñfíyf waú sfá axíyímíní añf Emeasíyi ríníñf'pímí nání nuri —Añf apí Jerusaremí dání ná j'amíne onímíápíriní. ¹¹ kiromita imóníñeríní. ¹⁴ Awaú ófíyo nuri Jerusaremíyo amípi Jisasomí wífápi nání repíyf níga nuri ¹⁵ xwíyfá níri'ga war'fná Jisaso xewaníño añwí e níbirí níwímearí awaú t'fni nawíní nuro ¹⁶ awaú Jisasomí síñwf níwíníri aiwí omí mí mómíx'f yar'fná ¹⁷ Jisaso yaríñf re wíñínigíní, “Awagwí añf nur'fná xwíyfá níri'ga warígfípi pí éf nání níri'ga waríñí?” uráná awaú éf nírómáná s'mímanf k'píñf níyiri ¹⁸ w'fo, Kíríopasoyí ríníño re uríñínigíní, “Ámá n'fni Jerusaremí ur'fnaníro úfáyo sa joxíní e imónífpí nání maj'fáraní?” uríagfí ¹⁹ o yaríñf re wíñínigíní, “Jerusaremíyo pí imónífnigíní?” uríagfí awaú re urígfísixíní, “Nasaretí dánf Jisaso nání rínaríñwíí. O Goríxoyá síñwfíyo dání ámá n'fnyá síñwfíyo dání ení w'fá rókíamoarínf enf eáníñf wo nímoníri emímí erí xwíyfá píráníñf urímerí yaríño nání rínaríñwíí. ²⁰ Omí apaxípáníñf imónígfá xwéowa t'fni negf áminá neamenweagfáwa t'fni xwíríxí número omí íkíá seáyíyo oyekwíroárfpoyíníri émáyo m'fni wíoi. ²¹ Xámí nene d'ñf re kíkayówaríní, ‘Goríxo nene émáyfá gwí ñweañwaénéníñf imóníñwaéne neáikweanfá nání uowárenapínífo ámá or'fani?’ D'ñf e kíkayówaríní. Xwíyfá apí aí ámi bí rípiríní. Omí ríxa nípíkímáná enáná sfá wíyaú wíyi óráná ²² agwí sfá ríyímí neneyá apíxíwa ayá nearemóoi. Íwa w'fá móníñímí ámá xwáripá t'ñf e nání nuro aí ²³ píyf t'fo m'weñagi níwíníro nene ñweañwaé nání níbíro re nearáoi, ‘Newané xwáripáyo dání oríñá níwíníranéná añfíñajf waú níronapíri “O síñf unoi.” nearfíí.’ nearfagfá ²⁴ negf ámá wa ámá píyo t'fí nání nuro apíxíwa nearfápi síñí axípi e imóníñagi níwíníro aiwí píyomí síñwf bí m'wínáoi.” Jisasomí repíyf e wíagfí ²⁵ Jisaso re uríñínigíní, “Awagwí majímajfá yarígfíwagwíríní. Amípi w'fá rókíamoagfáwa níri'ro r'fwamíñf eagfápi ar'fá níwiri aiwí añfni ‘Neparíní.’ níyaiwiri d'ñf m'kwíropa yarígfíwagwíríní. ²⁶ Awagwí ámá yeáyf seayímíxemeanfá nání ar'fowayá xw'fá píaxíyo dání iwíaronfíoyí rarígfó nání re

rɪyawiariŋi, ‘O rɪnɪŋɪ bɪ mɪmeá ananɪ mɪxɪ ináyɪ nimónɪrɪ nɪkɪnɪmɪ Gorɪxo tɪámɪnɪ ŋweapaxɪrɪnɪ.’ rɪyawiariŋi? Oweoi, xámɪ rɪnɪŋɪ nɪmeámáná rɪwɪyo nɪkɪnɪpaxɪrɪnɪ.” nurɪrɪ ²⁷ rɪwamɪŋɪ Gorɪxoyáyo amɪpɪ xɪo nánɪ nɪrɪnɪrɪ eánɪŋɪpɪ Moseso eaje dánɪ repɪyɪ píránɪŋɪ nɪwiéra urɪ amɪpɪ wɪá rókiamoagɪáwa rɪwɪyo eagɪe dánɪ enɪ repɪyɪ píránɪŋɪ nɪwiéra urɪ enɪnɪgɪnɪ. ²⁸ Anɪ awaú warɪgɪe rɪxa anɪwɪ e nɪrémorɪná Jisaso awaú “O wiárɪ nɪmúrɪrɪ unɪŋoi.” oyaiwɪpɪyɪnɪrɪ wɪwapɪyarɪná ²⁹ awaú urakɪŋwɪraranɪrɪ nánɪ re urɪgɪsɪxɪnɪ, “Joxɪ mɪyeamúrɪpanɪ. Sogwɪ rɪxa wéɪ enagɪ nánɪ sɪá rórɪnɪŋoi. Yawawɪ tɪnɪ sá re oweaneyɪ.” urɪagɪ awaú tɪnɪ sá wémɪnɪrɪ nánɪ nawɪnɪ anɪyo nɪpáwɪro ³⁰ nɪŋweagɪasáná rɪxa aiwá nanɪro nerɪná Jisaso bɪsɪkerɪápi nɪmearɪ Gorɪxomɪ yayɪ nɪwimáná nɪkwɪrɪrɪ mɪnɪ wiarɪná ³¹ awaú rɪxa sɪŋwɪ mí wómɪxɪpaxɪ nimónɪrɪ omɪ sɪŋwɪ mí wómɪxáná re enɪnɪgɪnɪ. O awaú sɪŋwɪ anɪgɪe dánɪ anɪnɪŋɪnɪgɪnɪ. ³² O anɪnɪŋagɪ nɪwɪnɪrɪ re rɪnɪgɪsɪxɪnɪ, “O tɪnɪ óɪyo nɪbɪranéná o xwɪyɪá Gorɪxoyá rɪwamɪŋɪ eánɪŋɪpɪ píránɪŋɪ repɪyɪ nɪyeaiéra barɪná yegɪ xwioxɪyo dánɪ rɪxa dɪŋɪ nɪfá yealɪrɪnɪ.” nɪrɪnɪrɪ ³³ axɪná Jerusaremɪ nánɪ nɪwiápɪnɪmeámɪ nuri wiepɪsarɪŋɪ wé wúkaú sɪkwɪ wo egɪáwamɪ tɪnɪ áamá awa tɪnɪ nawɪnɪ ŋweagɪáyo tɪnɪ nɪwímearɪ ³⁴ ayɪ “Ámɪnáo rɪxa wiápɪnɪmeánɪgɪnɪ. Saimonomɪ sɪŋánɪ wimónɪnɪgɪnɪ.” rɪnarɪŋagɪa arɪá nɪwɪrɪ ³⁵ amɪpɪ óɪyo néra úɪpɪ nánɪ áwanɪ nurɪrɪ re urɪgɪsɪxɪnɪ, “O rɪxa bɪsɪkerɪá kwɪrarɪná yawawɪ rɪxa sɪŋwɪ mí wómɪxɪwɪsɪxɪnɪ.” urɪgɪsɪxɪnɪ.

Wiepɪsɪŋɪyo áwɪnɪ e éɪ rónapɪŋɪ nánɪrɪnɪ.

³⁶ Sɪnɪ Jisaso nánɪ áwanɪ e urarɪná re enɪnɪgɪnɪ. Xewanɪŋo áamá nɪyonɪ áwɪnɪmɪ dánɪ sɪŋánɪ rónapɪŋɪnɪgɪnɪ. ³⁷ Sɪŋánɪ rónapáná ayɪ sɪrɪ nɪpɪkɪnɪro wáyɪ nɪkárɪnɪro “Pɪyɪŋɪ siwɪ womɪ sɪŋwɪ rɪa wɪnɪŋwɪnɪ?” yaiwiarɪná ³⁸ o re urɪŋɪnɪgɪnɪ, “Seyɪné óɪ nɪkárɪnɪro ‘Jisasarɪanɪ?’ mɪyawi dɪŋɪ obɪbaxɪ pí nánɪ nɪmóa warɪŋoi? ³⁹ ‘Ayɪ Jisasarɪanɪ?’ yaiwɪpɪrɪ sɪkwɪyo tɪnɪ wéyo tɪnɪ sɪŋwɪ nanɪpoyɪ. ‘Gɪwɪ tɪnɪ enɪ tɪnɪ enɪ rɪ renɪ?’ yaiwɪpɪrɪ wé seáyɪ e nɪkwɪárɪpoyɪ. Pɪyɪŋɪ siwɪ gɪwɪ tɪnɪ enɪ tɪnɪ tɪŋɪranɪ?” nurɪrɪ ⁴⁰ xegɪ wé tɪnɪ sɪkwɪ tɪnɪ sɪwá wɪagɪ ⁴¹ ayɪ yayɪ seáyɪmɪ dánɪ winanɪro nero aɪ sɪnɪ “Aga Jisasarɪanɪ?” mɪyawi ududɪ nɪwɪga warɪná o ayɪ “Pɪyɪŋɪ siwɪmanɪ. O aiwá narɪnɪ.” oyaiwɪpoyɪnɪrɪ re urɪŋɪnɪgɪnɪ, “Nionɪ nɪmɪ nánɪ aiwá bɪ menɪranɪ?” urɪagɪ ⁴² ayɪ peyɪ pɪrɪ bɪ umealáná ⁴³ o nurápɪrɪ wigɪ sɪŋwɪ anɪgɪe dánɪ nɪŋɪnɪgɪnɪ.

⁴⁴ O re urɪŋɪnɪgɪnɪ, “Xámɪ nionɪ sɪnɪ seyɪné tɪnɪ nemerɪná xwɪyɪá rɪpɪ searɪŋanɪgɪnɪ, ‘Rɪwamɪŋɪ amɪpɪ nionɪ nánɪ Moseso ŋwɪ ikaxɪ nɪrɪrɪ eanɪpɪ tɪnɪ wɪá rókiamoagɪáwa nɪrɪro eagɪápi tɪnɪ Bɪkwɪ Samɪyo nɪrɪnɪrɪ eánɪŋɪpɪ tɪnɪ wɪ surɪmá mé aga xɪxenɪ nimónɪnɪfárɪnɪ.’ searɪŋanɪgɪnɪ.” nurɪrɪ ⁴⁵ awa rɪwamɪŋɪ xɪo nánɪ Bɪkwɪ Gorɪxoyáyo eánɪŋɪpɪ nɪjɪfá oimónɪpoyɪnɪrɪ wigɪ dɪŋɪ jáyɪo nanɪ nɪwimɪxɪrɪ ⁴⁶ re urɪŋɪnɪgɪnɪ, “Enɪná dánɪ Bɪkwɪyo rɪwamɪŋɪ re nɪrɪnɪrɪ eánɪnɪ, ‘Ámá yeáyɪ seayɪmɪxemeanɪa nánɪ arɪowayá xwɪfá piaxɪyo dánɪ iwɪaronɪo rɪnɪŋɪ nɪmearɪ nɪperɪ aiwɪ sɪá wɪyáú wɪyɪ óráná ámɪ xwárɪpáyo dánɪ wiápɪnɪmeanɪfárɪnɪ.’ nɪrɪnɪrɪ eánɪnɪ. ⁴⁷ Rɪpɪ enɪ nɪrɪnɪrɪ eánɪnɪ, ‘Ámá omɪ dɪŋɪ nɪwɪkwɪrorɪŋɪpɪmɪ dánɪ xegɪ imónɪŋyɪ xwɪyɪá rɪpɪ wáf wurɪmeipɪrɪfárɪnɪ, “Segɪ fɪwɪ yarɪgɪáyɪ rɪwɪmɪnɪ nɪmamoro sanɪŋɪ imónánáyɪ, Gorɪxo yokwarɪmɪ seaiɪnɪŋoi.” Jerusaremɪ dánɪ anɪ nɪmɪnɪ wáf e wurɪmeipɪrɪfárɪnɪ.’ nɪrɪnɪrɪ eánɪnɪ. ⁴⁸ Seyɪné amɪpɪ nionɪ nánɪ wɪnɪfá rɪpɪ nánɪ áwanɪ urɪmétrɪxɪnɪ. ⁴⁹ Arɪá époyɪ. Gɪ ápo enɪná segɪ seáwowayá sɪmɪmanɪ e dánɪ ‘Nionɪ segɪ seárɪawéyo gɪ kwɪyɪpɪ wimɪfárɪnɪ.’ urɪŋɪpɪ seyɪné seáimeanɪa nánɪ nionɪ rɪxa seaiapowárɪmɪnɪ. Seyɪné Gorɪxoyá kwɪyɪ émɪ dánɪ sɪnɪ enɪ mɪseaeámɪxɪpa nerɪná anɪ rɪpɪmɪ pɪnɪ nɪwiárɪmɪ amɪ amɪ mupanɪ. E nerɪ aɪ rɪxa enɪ seaeámɪxáná nionɪ nánɪ amɪ amɪ wáf urɪmétrɪxɪnɪ.” urɪŋɪnɪgɪnɪ.

Anɪnamɪ nánɪ peyɪŋɪ nánɪrɪnɪ.

⁵⁰ O Jerusaremi dani ayo niwirimeami nuri anfi xegfi yofi Betaniyi rinihifimi niremomana xegfi we seayi e nimixiri ayfi Gorixoyá dñfi tñfi piranihfi onweapoyinri amipi yarifi niwirfi ⁵¹ sinfi niwiarfina Gorixo omfi nimenapimi rixa anfi namfi nani peyihinigini. ⁵² Rixa anfi namfi nani peyifigi ayfi e sihwfi niwinimi ami Jerusaremi nani nuro seayimi seayimi nimoga nurona ⁵³ inina anfi ridiyowa yarigfiwami nipawiyiro Gorixomi seayi e umeagfarihi.

Xwiyfá yayf neainarinjf Jono eanfpirini.

Rfwamijf rjpf “Xwiyfá yayf neainpaxf Jono eanfpiyi” rininjpirini. O Jisaso wiep+sagowa worini. Xewaninjo nani nriri nearfná yumí “Wiep+sarinjf Jisaso dijf sixf uyinjoyf” nriri eanjorini. O Jisaso rixa njpémáná n+wiápn+meám+ anfnam+ nani njpeyimáná enjáná ámi xwiogwí aga obaxf njpwémáná enjáná rfwamijf rjpf eanfjri. Ámá “Gorixo arire imóninjorfan?” yaiwiarfná Jisaso riri eri enfpim+ dán+ njfá imónfr+xiniri nriri eanfjri. “Óf Gorixo tfáminfninj ininjy+ Jisatorfan?” nyaiwiro dijf n+wikwrorinjfpim+ dán+ dijf nyiminj imóninjpi tfgfáyf eni imónfr+xiniri nriri eanfjri.

Xwiyfáoyi rininjo ámá imóninjpi nánirini.

¹ Iwamfó xwfa riri sini menjána Xwiyfáoyi rininjo íná nweanfjri. O Gorixo tñi nawini njnweari o tñi xixeni imóninjri. ² Aga iwamfó dán+ Gorixo tñi nweagfiorini. ³ O Gorixo nerinjfpim+ dán+ amipi imóninj njpini imóninjri. Pí pí imóninjpi wí xegfp+ mimónf xfo nerinjfpim+ dánini imóninjri. ⁴ O dijf ámá amipi sjf imóninfa nani tñjorini. Dijf o tñjpi, ayf ámáyo Gorixo imóninjpi nani wfa wókinfa nánirini. ⁵ Wfa api sfá yinárjne wfa ónarfná sfápi wí sfá uyim+xinjman+.

⁶ Ámá wo —O wayf neameainjf Jonoyi rininjorini. Gorixoyá xwiyfá yanf wiowárinjorini. Omi Gorixo urowárenapána ⁷ o ámá nñi wfa api nani arfa njwiro dijf ikwropfri nani áwanf ur+miniri nani bjnignini. ⁸ O ámáyo wfa wókiar+njoman+. Sa wfa wókiar+njo nani áwanf near+miniri bjnjorini.

⁹ Aga nepa wfa wókiar+njo, ayf rorini. Xwfa tñyo nani nibirfná Gorixo imóninjpi nani dijf mopfri nani wfa wókim+xinjorini. ¹⁰ O xwfa tñyo nweanfána xwfarí tñi amipi tñi xfo nerinjfpim+ dán+ imóninj aiwi oxf apixf mí m+wóm+xigfawix+ni. ¹¹ O ámá xegf Judayf tñj e nani úagf aiwi mumim+xigfawix+ni. ¹² E ner+ aiwi ámá omi numim+niro dijf wikwrorófáyf niaíwí Gorixoyá oimónfpoy+nri+ sjw+ wininjri. ¹³ Ayf niaíwí ámá emearigfá yap+ imónigfámani. Apixf xirarigfá yap+ imónigfámani. Ámáya dijfyo dán+ eni imónigfámani. Sa Gorixoyá dijfyo dán+ xegf niaíwfyf imónigfárin+.

¹⁴ Xwiyfáoyi rininjo aga ámá nimónnri xwfa tñyo nene tñi nweanfána nene seáyi e o imóninjpi aga xegf bi imóninjagi wininjwanigini. O, Gorixoyá sjfninjf émiaonjo xfo tñi xixeni seáyi e imóninjagi wininjwanigini. Ámaéne wá ayá wí neawianar+njagi wininjwanigini. Gorixo imóninjpi nepa xixeni s+wá neainar+njagi eni wininjwanigini. ¹⁵ O nani wayf neameainjf Jono áwanf nrirfná wáf re rinignini, “O nioni re rinjorini, ‘Rfwfyo bñfo nioni sini menjána o xami nweanfagi nani nioni seáyi e nimónini.’ rinjorini.” rinignini. ¹⁶ Ayf rjpi nani “Ámaéne wá ayá wí neawianar+njagi winirane Gorixo imóninjpi nepa xixeni s+wá neainar+njagi winirane enjwanigini.” rarignini. O wá n+neawianirfná bi on+miápi m+neawian+ xwapf ayá wí n+neawianri arírá ámi ámi neanfjri. ¹⁷ Ayf rjpi nánirini. Moseso Gorixoyá dijf tñi njwí ikaxf nriri rfwamijf eanf enagf aiwi ayf Jisat Kiraiso neáwap+yinjfpim+ dán+ Gorixo wá neawianar+njpi nani njfá imónirane nepa xfo imóninjpi nani njfá imónirane enjwárin+. ¹⁸ Waíná aiwi Gorixomi ámá go sjw+ wininjri? E ner+ aí Nwfa sjfninjf émiaonjo —O ífná xanoyá sfáyo nweanfjri. Nene “Xano imóninjpi apirfani?” yaiwiani wfa neaókim+xinjri.

Wayf neameainjf Jono xewaninjo nani rinjpi nánirini.

¹⁹ Judayf wí Jerusarem+ dán+ re nyaiwiro, “Wayf umeaiar+njf Jono ámá Gorixoyá dijf tñi yeáyi neayim+xemeanfa nani arfowayá xwfa piaxfyo dán+ iwiaronfoyi rarinjwáorfan? Worfan?” nyaiwiro apaxfpáninj imónigfá wa tñi ámá Ripaiyi

riniñyí wa tñi —Ripaiowa aní Gorixo nani ridiyowá yarigfiwami mewegfawami saní uráparigfawarini. Awa tñi nuro Jonomi “Goxirini?” urípoiñiri uowarána²⁰ awa nuro omi niwimearo yarini “Goxirini?” wíana o yumí bñ míví waropárf niri “Aga nepa seararini.” nuriri “Nioni áma yeáyí seayimixemeanfa nani Gorixoyá dñi tñi aríowayá xwíá piaxíyo dani iwiaronfoyi rarigtonimani. Kiraisoyi rarigtonimani.” uríagi²¹ awa yarini re wigfawixini, “Joxi ayí o menánáyí, goxirini? Joxi wíá rókiamoagí Erajaoxirani?” uríagfa o “Ayí nionimani.” uríagi awa “Joxi wíá rókiamoagí Isirerene xwayí naniri ñweañwáoxirani?” uríagfa o “Oweoi.” uríagi²² awa “Joxi ‘Gonirini.’ simónarini? Áma none nearowárenapfáyo áwaní uraniri rariniñi. Jiwaninixi píoi rinarini?” uríagfa²³ o re uriniñigini, “Nioni wíá rókiamoagí Aisaiao riniñi tñi xixeni áma dñi meañe dani rfaiwá re riniñionirini, ‘Óf Ámináo nani piraniñi wimoípoi.’ rariniñionirini.” uríagi²⁴ awa —Parisiowa uowarfawarini.²⁵ Awa yarini re wigfawixini, “Joxi áma yeáyí neayimixemearfa nani aríowayá xwíá piaxíyo dani iwiaronfoyi rariniñwáoxi mimónipa eri wíá rókiamoagí Irajaoxi mimónipa eri wíá rókiamoagí nene xwayí naniri ñweañwáoxi mimónipa eri enánáyí, pí nani ámayo wayí numeaiia warini?” uríagfa²⁶ Jono re uriniñigini, “Nioni ámayo wayí numeairfána iniñigí tñini umeaiariniñionirini. E neri aí seyíne tñi áwiniñi roñí wo soyíne siñwí mí momíxforini.²⁷ Áma nioniyá rfwíyo binfo nani rariniñi. Áma nioni nani ‘Wé róninorini.’ niaiwiariniñigfa aí o aga seáyí e nimóninixigí nani oyá síkwí sú gwí wikweaipaxonimani.” uriniñigini.²⁸ Jono iniñigí Jodani rapáyo jfaríwamini aní yoí Betani tñi e wayí umeaiarfána niwimearo yarini apí wigfawixini.

Jisaso sipisipí ridiyowá naniniñi imóniniñi enagi nanirini.

²⁹ Wayí neameainí Jono, sá weño Jisaso xfo tñi e nani barinixigí niwiniñi re riniñigini, “Sipisipí miá ridiyowániñi áma nineneni uyíniñi yariniñwápi yokwarimí neaiinfa nani Gorixo neaiapiño iworini.³⁰ O re riniñionirini, ‘Áma nioniyá rfwíyo binfo nioni sini menána o ñweaagí enagi nani nioni seáyí e nimóninorini.’ riniñionirini.³¹ Xami nioni eni áma niñiri yeáyí neayimixemeanfwiniginiñi xwayí naniri ñweañwáomi mí mívómixipa neri aiwí o nani gí Isireriyi wayí numeaiariniñipimi dani wíá urókiamómniñi biniñi.” riniñigini.³² Wayí neameainí Jono Gorixomi xewaxo wimeañipi nani miko nimóniri áwaní re neariniñigini, “Nioni kwíyí Gorixoyápi anínamí dani xawiówí yapí niweapiri omi xenweáagi wininixigini.” niniñiri³³ re neariniñigini, “Xami nioni eni áma niñiri yeáyí neayimixemeanfwiniginiñi xwayí naniri ñweañwáomi mí mívómixipa neri aiwí iniñigí tñi wayí numeaiia ouniri nirowárenapiño re niniñigini, ‘Áma joxi kwíyí niweapiri wimeáagi winirfo nani dñi re yaiwírixini, ‘Ámayo wayí numeairfána kwíyí tñi numeairi síxí umímonfo, ayí orfani?’ yaiwírixini.’ niniñigini.³⁴ Gorixo niniñipi tñi xixeni niwaninixi omi siñwí niwiniñi nani nímeañipi nani mikoní ‘O niaiwí Gorixoyáorini.’ searariniñi.” neariniñigini.

Wiepisariniñi wau wau awami niwirimeáa uní nanirini.

³⁵ Wayí neameainí Jono, sá weño wíapi tñi xegí wiepisariniñi wau tñi nawini éf nitorfána³⁶ wenini éfyí wininiñigini. Jisaso aní warinixigí niwiniñi re riniñigini, “Sipisipí miá ridiyowá nani Gorixo neaiapiño iworini.” ríagi³⁷ wiepisariniñi wau Jono e ríagi arfá niwiri Jisasomi númi warfána³⁸ o niniñimóniri wininiñigini. Awau númi barinixigí niwiniñi re uriniñigini, “Pí yaniri númi niñiri?” uríagi awau re urigfisiñi, “Rabai —Negí agapíne niriñi ‘Nearéwapiyariniñi.’ rariniñionirini. Rabai, joxi aní giwami weariniñi?” uríagi³⁹ o re uriniñigini, “Awagwí niñiri siñwí winipiñi.” uríagi awau tñi nuro aní xfo weariniñi wá siñwí niwiniñi rixa sfápi tñi 4:00 p.m. imóninixigí nani sfá ayi o tñi e sá wegíawixini.⁴⁰ Wayí neameainí Jono Jisaso nani

ríagi arfá nîwiri númî úfíwaú wfo Adîruorîni. O Saimonî Pitaomî xexîrîmeáorîni. ⁴¹ O xámî nuri xexîrîmeáo Saimono nánî páfá nerî re urémeanîgîni, “Yawawi áamá negf Xibîruyf pfné tîni Mesalaoyî rarîñwáo —O áamá yeáyf uyimîxemeanfa nánî arfowayá xwáf piaxfyo dánî iwiaronfoyî rarîgforîni. Kiraisoyî enî rîniñorîni. Omî rîxa sîñwî wîni-meáwiî.” nurîmî ⁴² nîwirîmeámî Jisaso tîñf e nánî nuri wîmeááná Jisaso omî sîñwî agwî nîwîni re urîñîgîni, “Joxî Jonomî xewaxoxî Saimonoxîrîni. Ríná dánî yof Sipasoxî —Yof apî Girikîyf pfné nîrîrîná Pitaoyî rarîgáfîrîni. (Yof mfkîpî sîñáî rîniñî.) Yof Sipasoxî rîrîpfráoi.” urîñîgîni.

Piripo tîni Nataniero tîni nánîrîni.

⁴³⁻⁴⁴ Jisaso, sá weño wáfapî tîni Gariri pîropenîsfyo nánî umîni re rîná áamá womî —O Piripoyî rîniñorîni. Anf yof Betîsaida dánorîni. Anf apî ayf Adîruo tîni Pitaoyî tîni enî anf apimî dánowaúrîni. Jisaso Piripoyî rîniñomî nîwîmeari “Joxî nîxfdei.” urfagi ⁴⁵ Piripo nuri xegf áamá womî —O xegf yof Natanieroyî rîniñorîni. Omî nîwîmeari re urîñîgîni, “Áamá Moseso enîná nîrîrî rîwamîñf earî wáfá rókiamoagfáwa nîrîro rîwamîñf earo egfo rîxa sîñwî wîni-meáwîni. O Nasaretî dánf Josepomî xewaxo Jisatorîni.” urfagi ⁴⁶ Nataniero áamá Gorîxo Isîrerîyo yeáyf uyimîxemeanfa nánî urowárênafîno nánî re urîñîgîni, “Joxî re rîyaiwiarîñîni, ‘Nasaretî dánî nene ayá sfwî nearopaxf imónîñf bî imónîpaxfîrîni.’ rîyaiwiarîñîni?” urfagi Piripo re urîñîgîni, “Joxî nîbîrî sîñwî wînei.” nurîmî nuri Jisaso tîñf e barfná ⁴⁷ o Nataniero barîñagî nîwîni o nánî re rîñîgîni, “Isîrerîyf wo áamáyo yapf bî mîwîwapiyarîño iworîni.” rfagi ⁴⁸ Nataniero ududf nîwîni re urîñîgîni, “Arîge nerî joxî nionî nánî nîjfá imónîñîni?” urfagi Jisaso re urîñîgîni, “Piripo sîni ráfaiwá mîrîrîpa éfmî joxî íkfá pikfnamî íkwapiñfyo ñweañáná sîñwî ranfanîgîni.” urfagi ⁴⁹ Nataniero re urîñîgîni, “Nearéwapiyarîñoxîni, joxî nîaiwî Gorîxoyáoxîrîni. Isîrerene negf mîxf ináyoxîrîni.” urfagi ⁵⁰ Jisaso re urîñîgîni, “Nionî ‘Joxî íkfá pikfnamî íkwapiñfyo ñweañáná sîñwî ranfanîgîni.’ rîrfagî nánî joxî ‘Gorîxomî xewaxorfanî?’ nîniawîrî dnf rîni kwîroarîñîni? Nionî apimî seáyf e imónîñf bî yarîñagî sîñwî nanîrfárîni.” nurîrî ⁵¹ omî re urîñîgîni, “Aga nepa seararîñîni. Anf namî dánî óf ináná Gorîxoyá anfnajf áamá imónîñáonî tîñf e nánî yirî weapîrî yarîñagfa sîñwî wîni pfrfárîni.” urîñîgîni.

2

Aga iniîgf iniîgf wainf oimónîrî imîxîñf nánîrîni.

¹ Sfá wîyaú pwéáná Gariri pîropenîsfyo anf bî xegf yof Kenaf rîniñîpimî áamá wo apîxf mearîñagî nánî aiwá apî nimîxîro yarfná Jisasomî xînáî anf ayo ñweañáná ² omî tîni xegf wiepîsarîñowamî tîni urepearfá enagî nánî awa enî nîbîro ñweañáná re enîgîni. ³ Áamá aiwá apî nánî awî eánfáyf iniîgf wainf nîni nowáráná Jisasomî xînáî re urîñîgîni, “Íwe, wainf nîni rîxa nowáráoi. Bî sîni mîwenîni.” urfagi ⁴ Jisaso re urîñîgîni, “Ineyî, jîxi nionî pí oenîrî nîrarîñîni? Nionîyá enf eánîñf sîñánî imónînyf rínamanî.” urfagi ⁵ xînáî áamá aiwá nîxero yanf wiarîgáfawamî re urîñîgîni, “O pí pí searfîyf xîxenî xfdîpoyî.” urfagi ⁶ Jisaso sîñá tîni xwáfá sîxf imîxîniñf wé wáfumî dnf wo —Apî wánî wánî iwajfá nerfná 100 ritá iwajfá epaxfîrîni. Judayf wigf yarîgáfapî tîni xîxenî nerfná Gorîxoyá sîñwîyo dánî amîpî wé rónîgfá imónanîro igwáfá wîmoarîgáfapa yanîrî yarîgáfîrîni. Jisaso sîxf wé wáfumî dnf wo apî wenagî nîwîni ⁷ áamá aiwá yanf wiarîgáfawamî re urîñîgîni, “Iniîgf niwîro iwajfá nerfná magwî époyî.” urfagi awa aga iniîgf iwajfá neróná magwî imîmf yaráná ⁸ o awamî re urîñîgîni, “Xwáfá sîxf tîyo dánî niwîro nîmeámî nuro seáyf wiarîgáfoyfné seáyf e seaimónîñomî mîni wîpoyî.” urfagi awa nîmeámî nuro mîni

wiáná ⁹ seáyí wiarígfáwami bosí umiearíño aga iniígfí ríxa wainí imóníípi gígfí nerí —O awa iwífe nání majfá nerí aiwí aiwá yaní wiarígfáwa níjfaríní. O gígfí nerí apíxí meaaríñomi “Eíní.” nurírí ¹⁰ re uríñínigíní, “Ámá níní iniígfí wainí yaní níwia nuróná re yarígfáríní. Xámí awiaxípi yaní níwia nú:sáná ámá wainí api ríxa nínímáná enáná naní onímíapi imóníñípi yaní níwia warígfáríní. E yarígfá enagí aiwí joxí e méíní. Joxí xámí wainí naní imóníñípi yaní níneaiapírí aiwí wainí aga awiaxípi yómíñí nímerí agwíní neaiaparíñíní.” uríñínigíní. ¹¹ Jisaso Gariri píropenísíyo aní Kenayo níñwearíná emímí api iwamfó níwíwapíyiríñípímí dání ení eáníñí xfo imóníñípi síwá winaríná xegí wiepísaríñowa síñwí níwíníro díñí wíkwírogfawixíní.

¹² E nemo aní xegí yoí Kapaneami ríníñípímí nání níwerí xegí xinái tñí xexírímeáowa tñí xegí wiepísaríñowa tñí ení nawíní níwero e sfá áríní wí wegíawixíní.

Jisaso aní rídíyowá yarígfíwámí nípáwírí enípi náníríní.

¹³ Jisaso sfá Aníñajo Neamúroagoí ríníñíyí anwí e imóníñáná Jerusaremi nání níyoarí ¹⁴ aní rídíyowá yarígfíwámí ákíñáyo nípáwírí weníñí éfyí wíníñínigíní. Nígwí nání wa burímákaú bí ero sipísípí bí ero xawíówí bí ero yaríñagfá níwínírí nígwí senísí wiarígfáwa ení éf níñwearo yaríñagfá níwínírí re eníñigíní. ¹⁵ Sámí nímeari síkwfá níyírearíná sipísípí tñí burímákaú tñí míxí xfdowárírí xiáwowami ení míxí xfdowárírí nígwí senísí yarígfáwayá nígwípi nímeari emí noyaxímorí wígf íkwianwí ení míwiárorí nemáná ¹⁶ xawíówí bí yarígfáwami míxí re uríñínigíní, “Nímeámí úpoyí. Aní gí ápoyá riwá makerfá aníwáníñí pí nání imíxaríño?” urfagí ¹⁷ xegí wiepísaríñowa Bíkwyó ríwamíñí re nírinírí eáníñípi nání díñí winíñínigíní, “ ‘Ápoxíníyá aníwámí píraníñí éfrixínírí sfmí níxeadféníríñípímí dání míyfoyo urfkwínaríñíní.’ nímonaríní.” nírinírí eáníñípi nání díñí winíñínigíní. ¹⁸ Judayí ámináowa Jisaso éfpi síñwí níwíníro míxí re urígfawixíní, “Nene ‘E epaxorfání?’ síaiwiani nání emímí bí ríxa ríneaiwapíyaríñíní?” urfagfá ¹⁹ Jisaso re uríñínigíní, “Soyfne aní riwá píneápoyí. E nerínáyí, nioní ámí sfá wíyau wíyímí mírímfáríní.” urfagí ²⁰ Judayí ámináowa re urígfawixíní, “None aní riwá míraríná xwiogwí 46 neamúroníwáríní. Joxí ananí sfá wíyau wíyímí míripaxoxíraní?” urfagfá aiwí ²¹ o e nuríríná ewayí ikaxí xewaníño nání nírinírí e uríñínigíní. ²² Ayínání ríwéná Jisaso Goríxoyá díñíyo dání píyí weñe dání níwiápnímeámáná enáná wiepísaríñowa ewayí ikaxí xfo aníwá nání uríníñípi nání díñí níwínírí “Bíkwyó xfo nání nírinírí eáníñípi tñí xwíyá xfo ríníñípi tñí neparíní.” níyaiwíro díñí wíkwírogfawixíní.

Jisaso ámá níní xwioxíyo dání yaiwiarígfápi nání níjfá imóníñí náníríní.

²³ Sfá Aníñajo Neamúroagoí ríníñíyí nání aiwá imíxarígfíná Jisaso síni Jerusaremi níñwearíná emímí yaríñagí ámá obaxí e ñweagfáyí síñwí níwíníro omí díñí níwíkwíroro apaxí mé “Orfání?” yaiwiaríñagfá aiwí ²⁴ xewaníño nepaxíño nímonírí síñání “Oníríní.” nírinírí áwaní mírowiároníñíní. O ámá níní yarígfápi nání níjfá imóníño enagí nání áwaní mírowiároníñíní. ²⁵ Ámá wígf yaiwiarígfápi xwioxíyo adadí níwírí níjfá imóníño enagí nání wí ámá níbíro api nání áwaní urípaxomaní.

3

Jisaso tñí Nikodimaso tñí xwíyá rínígfí náníríní.

¹ Ámá wo —O xegí yoí Nikodimasoyí ríníñoríní. Gwí mónígfá yoí Parisiyí ríníñíyí woríní. Axo Judayí meba woríní. ² O sfá wíyímí áríwíyímí nurí Jisasomí níwímearí re uríñínigíní, “Rabai, ‘Joxí nearéwapíyaríñí Goríxo rírowarénapíñojí imóníñíní.’ neaimónaríní. Goríxo díñí mukíkayonáná ámá wo emímí joxí yaríñípi epaxí mímoníñagí nání raríñíní.” urfagí ³ Jisaso re uríñínigíní, “Aga nepa ríraríñíní. Ámá

giyí giyí seáyimí dání mewepa nerínáyí, Gorixoyá xwioxíyo wí ñweapírí fá meníni.” uríagi ⁴ Nikodimaso re uríñiniginí, “Ámá go go ríxa xwé niwiarómáná aríge nerí ámí eweaníñoi? ‘Ámí xínáiyá agwíyo páwíáná omí ámí síñí xínáí xirípaxíríni.’ nírírí ríníraríñiní?” uríagi ⁵ Jisaso re uríñiniginí, “Aga nepa rírariñiní. Ámá iniígíyo dání ewearí Gorixoyá kwíyíyo dání ewearí mepa nerínáyí, wí Gorixoyá xwioxíyo nípawírí ñweapaxí meníni. ⁶ Xaniyaúmi dání xírarígíápi, ayí warápiníríni. Kwíyíyo dání imónariñípi, ayí dñí síñí imóniñípi ríni. ⁷ Nioní re ríríápi nání, ‘Joxí “Gorixoyá xwioxíyo ñweáimiginí.” nísimóníríná wí seáyimí dání ewearípi nímúropaxímani.’ ríríápi nání ududí mísinipaní. ⁸ Imíñí yaríñípi nání dñí moí. Imíñí xegí wimónariñimaní yaríná joxí iwí raríñagi arí fá nírírí aiwí gími dání bípírani, gími nání úpírani, joxí níjía imónariñímani. Níjía mimónípa nerí aiwí ‘Imíñí meníni.’ rípaxímani. Kwíyí ení axípi imóniní. Ámá síñí ewearíná síñwí winípaxí mimóniñagi aiwí ‘Síñí meweaíyíríni.’ rípaxí meníni.” uríagi ⁹ Nikodimaso re uríñiniginí, “Joxí nírariñípi aríge nerí imónipaxíríni?” uríagi ¹⁰ Jisaso re uríñiniginí, “Joxí ámíná negí Isírerene nearéwapíyaríñí woxí enagi aí nioní rírariñápi nání majía rimóniñiní? ¹¹ Aga nepa rírariñiní. None níjía imóniñwáyí nání rírane síñwí winíñwáyí nání áwaní rírane yaríñagwí aiwí píné none raríñwáyí soyíné aríkwíkwí yaríñoi. ¹² Amípi xwíá rírímí imóniñíyí nání áwaní searáná soyíné ‘Neparíni.’ níyaiwiro dñí míkwrópa yaríñagí fá nání amípi añínamí imóniñípi áwaní nísearírínáyí, aríge nero ‘Neparíni.’ níyaiwiro dñí íkwíropíráoí? ¹³ Ámá imóniño —O añínamí dání weapíñoriní. O ámá níyoní aiwí oní añínamí nání yíñoriní. ¹⁴ Eníná negí aríowa ámá dñí meañe nemeróná ámá weaxíá sídñí óyí síñí upírí fá nání Moseso ainíxí tñí weaxíáníñí nímixírí íkíáyo níñwirárimáná seáyí e míeyoáípi síñwí níwiníríñípi dání síñí ugíawixiní. Ainíxí weaxíáníñí imíxiníñípi níñwiráriró míeyoagíápa ámá imóniñomi axípi numíeyoapírí fá ríni. ¹⁵ Ámá omí dñí wíkwíró fá giyí giyí dñí níyímiñí tígíáyí imónipírí fá nání omí numíeyoapírí fá ríni. ¹⁶ Ayí rípi nání ríni. Goríxo ámá níyoní dñí síxí xwapí ayá wí nuyírí nání xegí niaíwí síñíñí émiaño nene nání wírénapiñiniginí. Ámá xewaxomí dñí wíkwíró fá giyí giyí maníni pa nero dñí níyímiñí imóniñípi tígíáyí imónipírí fá nání wírénapiñiniginí. ¹⁷ Ayí rípi éwiniginírí Goríxo xegí xewaxomí xwíá rírímí nání urowárenapiñiniginí. O ámáyo xwíyí fá umeáríwiniginírí murowárenapiñiniginí. Yeáyí uyimíxemeaníwiniginírí urowárenapiñiniginí. ¹⁸ Xewaxomí dñí wíkwíró fá giyí giyí Goríxo xwíyí fá umeárípaxí mimóniñoi. E nerí aiwí xewaxomí dñí míwíkwíró fá giyí giyí Goríxoyá síñíñí émiaño omí dñí míwíkwíroarígí fá enagi nání ríxa xwíyí fá umeárípaxí imóniñoi. ¹⁹ Sa míkí tío dání Goríxo ‘Xwíyí fá tíñoxiní.’ urírí ‘Xwíyí fá mayoxiní.’ urírí ení fá ríni. O xwíárimí ñweagíáyí e éríxinírí wimónariñípi wíáníñí wókíagi aiwí ámá wí gí yarígíápi sípíní imóniñí enagi nání wíá ókiñípi nání míwimónípa nerí sí fá yiníñípi nání wimónariñí ríni. ²⁰ Ayí rípi nání ámá sípíní yarígíáyí níní wíá ókiñípi nání aga míwimóní sí fá yiníñípi nání wimónariñí ríni. Wí gí yarígíápi wíá ókímíxinaniginírí wíá ókiñe nání barígíámani. ²¹ E nerí aiwí ámá yadímíñí yarígí fá giyí giyí Goríxo wimónariñípi oemínírí arí fá nírírí yaríñípi síñání oimónírí wíá ókiñe nání ananí barígíá ríni.” uríñiniginí.

Wayí umeainí Jono Jisaso nání ríñípi nání ríni.

²² E nemáná Jisaso tñí wiepísariñowa tñí Judia píropenísíyo nání nuro wí e awa tñí nawíní níñwearóná ámáyo wayí numeaiá waríná ²³ wayí neameainí Jono añí yoí Inoníyí ríníñípi —Añí apí Serimí dání añwí eríní. Jono añí apimí níñwearíná e iniígí obaxí wearíñe enagi nání o ení ámá bímiarígíáyo wayí numeaiá waríná ²⁴ —Íná Jono síní gwí añíyo míñwiráriníñíníní. ²⁵ Íná Jono xíto xegí

wiepi-sari-ŋowa re egfawixini. Niwiapnimearo wigf Judayf wo tñni xwiyfá niri-niróna Gorixoyá sŋwfyo dáni nanf imónan-iro nání iniigfyo igfá eánarigfápi nání xwiyfá ximiximf niniro ²⁶ e nemowa wayf neameainf Jono tñnf e nání nuro re urigfawixini, “Nearéwapiyari-ŋoxini, áamá joxi tñni iniigf Jodani rapáyo jfar+wámini ŋweagfio —O joxi áwanf neari-ŋorini. O re yarini. Ámáyo wayf numeaiia warini. E yaríná oxí apixf niaíwí nñni o tñnf e nání wari-ŋoi.” urfagfa ²⁷ wayf neameainf Jono re uri-ŋiniginí, “Áamá wigf di-ŋfyo dáni seáyí e imónarigfámani. Anfnami ŋweaŋo ‘Áamá o e neri seáyí e oimónini.’ mŋyawi-wipa nerfnáyí, wí e neri seáyí e imónipaxímani. ²⁸ Xámi nioni áwanf re searari-ŋagi arfá nigfárini, ‘Nioni Kiraisoni, áamá yeáyí seayimixemeanfa nání arfowayá xwá piaxfyo dáni iwiaronfoyf rari-ŋonimani. Omi xámi umeáwini-ŋiniri nirowárenapi-ŋonirini.’ searari-ŋagi rixa arfá nigfárini.” nuriri ²⁹ ewayf xwiyfá bi rípi uri-ŋiniginí, “Apixf ŋwiráfoyf ayf apixf oyáirini. Apf wáf wiŋoyáímani. E neri aiwi o dami dáni éf nrori apixf meáo yayf yari-ŋagi arfá niwirfná xfo eni yayf seáyimí dáni yari-ŋirini. Ayínáni di-ŋf nífá nininiri bi onimiápi mininarinini. ³⁰ Nioni rixa yfwf nimóga warfná xewanŋo niwiarori aga nepa néra nunŋoi.” nuriri ³¹ ámi re uri-ŋiniginí, “Áamá eramí dánŋo áamá niyoní seáyí e wimóni-ŋorini. Áamá xwá rirími dánŋoni aga áamá imóniri amípi xwá tfyo dánf nání riri yari-ŋáonirini. E neri-ŋf aiwi anfnami dánŋo aga niyoní seáyí e wimónini. ³² Xewanŋo anfnami dáni sŋwfw winiri arfá wiri enfyf nání áamáyo áwanf nura yari-ŋagi aiwi wí o áwanf rari-ŋípi mumíminari-ŋoi. ³³ E searari-ŋagi aiwi áamá áwanf o rari-ŋípi arfá niwiri ‘Neparini.’ yaiwífá gíyf gíyf réni-ŋf rari-ŋoi, ‘Neparini. Gorixo xfo rari-ŋípi tñni xixeni yari-ŋorini.’ rari-ŋoi. ³⁴ Ayf rípi nánirini. Áamá Gorixo urowárenapi-ŋomi xewanŋoyá kwíyf ayíkwf mwi-ŋf enagi nání xfoyfá xwiyfá nira yari-ŋorini. ³⁵ Xano xewaxomi di-ŋf síx nuyiri amípi nñni fánŋf wiepfxfniasinirini. ³⁶ Áamá xewaxomi di-ŋf wikwroarigfá gíyf gíyf di-ŋf niyimŋf imóni-ŋípi tfgáyirini. E neri aiwi xewaxomi aríkwfkwf wiarigfáyo di-ŋf niyimŋf imóni-ŋípi wímeanfá menini. Wikf Gorixo áamá ayo wónari-ŋípi anŋf wikwmoníarini.” uri-ŋiniginí.

4

Jisaso tñni Samariayf apixf wí tñni xwiyfá rini-ŋí nánirini.

¹⁻³ Parisiowa arfá re wigfawixini, “Jisaso wiepi-sari-ŋfyf imixiri wayf umeairi yarfná oyáyf wayf umeaiari-ŋf Jonoyá wiepi-sari-ŋfyo rixa wiárf múroari-ŋoi.” arfá e wiagfa aiwi Jisaso xewanŋo áamáyo wayf umeaiari-ŋagi marfáí, sa xegf wiepi-sari-ŋowa wayf umeaiari-ŋagfa nání Parisiowa arfá e wigfawixini. Áminá Jisaso Parisiowa arfá e wífá enagi nání ni-ŋfá nimóniri ámi Gariri piropenisfyo nání uminiri nání Judia piropenisfyo pñni niwiárimí nurí ⁴ “Aga Samariayf anf tñjimaní ouminí.” niyawi-mo imaní nurfná ⁵ Samariayf anf bi xegf yoí Saikaí rini-ŋípi —Anf api xwá eníná Jekopo xewaxo Josepomi wi-ŋípi tñnf e anwi erini. ⁶ Míni-ŋwí Jekopo iniigf iwinífa nání rípi-ŋwá erini. Anf api tfe nírémómáná sogwí áwini e ŋweaŋáná anf éf nání enf samŋf uwéagi iniigf nání míni-ŋwí rípi-ŋíwá tñnf e sá niŋweari ⁷⁻⁸ wiepi-sari-ŋowa aiwá bf yaniro nání anf apimí nání rixa numáná enáná Samariayf apixf wí iniigf iwimini-ŋf barŋagi niwiniri re uri-ŋiniginí, “Iniigf iwí-ŋípi bi onimini.” urfagi ⁹ í re uri-ŋiniginí, “Arige simónfagi joxi ‘Iniigf bi niapei.’ nírari-ŋini? Joxi Judayf woxirini. Niíni Samariayf apixf wíni enagi nání rirari-ŋini.” —Judayf Samariayf tñni wí kumixinarigfá meŋagi nání í e urfagi ¹⁰ Jisaso re uri-ŋiniginí, “Jíxi Gorixo áamáyo anfá wiarí-ŋípi nání ni-ŋfá imóniri nioni ‘Iniigf bi niapei.’ rirfáoní nání ni-ŋfá imóniri neri sŋwiri-yf, jíxi yari-ŋf nífná nioni iniigf di-ŋf sŋf síweapaxf imóni-ŋf bi siapi-miniri éarini.” urfagi ¹¹ í re uri-ŋiniginí, “Ámináoxini, iniigf ayf ná mfmí ríwoni.

Iniḡḡ iwiri nání ení m+maxi+r+ḡagí nání iniḡḡ iwiri mimón+ḡ+ḡ. Ay+nání joxí iniḡḡ d+ḡḡ s+ḡḡ eweapaxí imón+ḡ+ḡpí ge iwiri+ní? ¹² Joxí ‘Negí arfo Jekopomí —O mín+ḡwí ríwá n+r+p+rí iniḡḡ xewan+ḡo n+rí xewaxowa n+ro xegí sip+sipí bur+mákaú am+pí n+ro enor+ní. Omí ananí wiárí múron+ḡon+r+ní.’ r+yaiwinar+ḡ+ní?’ urfagi ¹³ Jisaso re ur+ḡ+nig+ní, “Ámá iniḡḡ ríwámí n+fá g+yí g+yí n+ní ámí iniḡḡ nání winayin+fáriní. ¹⁴ E nerí aiwí ámá iniḡḡ nioní wíápí n+fá g+yí g+yí ámí iniḡḡ nání winayin+fá men+ní. Ayí r+pí nán+r+ní. Iniḡḡ nioní m+ní wíápí ámá xwiox+yó iniḡḡ s+m+ḡḡ meaar+ḡe dání úrúr+mí yar+ḡ+pán+ḡḡ nimón+rí d+ḡḡ n+y+m+ḡḡ imón+ḡ+ḡpí íníná ḡweap+r+fa nání wim+xin+fáriní.” urfagi ¹⁵ ap+xí re ur+ḡ+nig+ní, “Ám+náox+ní, nínní ámí gwí+ní yeáyí m+nipa oen+rí iniḡḡ joxí rar+ḡ+pí niapeí. Iniḡḡ iwim+n+rí m+ḡ+pa emífa nání ení niapeí.” urfagi ¹⁶ o re ur+ḡ+nig+ní, “Jíxí nuri d+ḡḡ oxomí n+wir+meámí re nání b+píyí.” urfagi ¹⁷ ap+xí re ur+ḡ+nig+ní, “Oxí mayín+r+ní.” urfagi Jisaso re ur+ḡ+nig+ní, “Jíxí ‘Oxí mayín+r+ní.’ n+rar+ḡ+pí xixení n+rar+ḡ+ní. ¹⁸ Ayí r+pí nán+r+ní. Jíxí oxí wé bí n+p+ní r+meagí+x+r+ní. Jíxí ámá agwí meán+ḡo d+ḡḡ oxo meḡagí nání xixení nepa n+rar+ḡ+ní.” urfagi ¹⁹ ap+xí re ur+ḡ+nig+ní, “Ám+náox+ní, ‘Joxí e n+rar+ḡagí nání wífa rókiamoar+ḡífa woxir+fani?’ nimónar+ní.” nuri ²⁰ re ur+ḡ+nig+ní, “Eníná negí arfowa Gor+xomí yar+ḡḡ wiro yayí wiro yan+ro nání d+f+wí r+pimí nání bag+fáriní. E nerí aiwí Juday+né re rar+ḡ+fáriní, ‘Wí e mar+fáí, sa Jerusalemí dán+ní yayí n+wir+fá ayí apání yar+ḡḡ.’ rar+ḡ+fáriní.” urfagi ²¹ Jisaso re ur+ḡ+nig+ní, “Ineyí, pírán+ḡḡ arfá ní. Sfá w+yí d+f+wí r+pimí dán+rani, Jerusalemí dán+rani, ápo Gor+xomí yayí m+wip+r+fa nání par+imon+fáriní. ²² Sey+né yayí wiar+ḡḡo ar+ḡén+ḡḡ imón+ḡ+ḡpí nání majfá imón+ḡḡ. E nerí aiwí yayí wiar+ḡwáo ar+ḡén+ḡḡ imón+ḡ+ḡpí nání Judayene n+jfáriní. Ayí r+pí nán+r+ní. Gor+xo ámáyo yeáyí uyim+xemeám+n+rí yar+ḡḡpí gwí Judayene imón+ḡwárimí dání yar+ḡḡ enagí nání o, yayí wiar+ḡwáo nene n+jfáriní. ²³ E n+r+r+rí aiwí sfá ámá e nero yayí ní+r+x+n+rí wimónar+ḡ+ḡpí t+ní xixení wiar+ḡfáyí ápo Gor+xomí xegí kwí+yó dání yayí wiro xixení xfo imón+ḡ+ḡpí nání d+ḡḡ n+moro yayí wiro wip+r+yí r+xa aḡwí e nerí r+xa par+mon+ḡḡ. Ayí r+pí nán+r+ní. Ámá xfo nání e nero yar+ḡfáyí nioní gí yayí niar+ḡfáyí imón+r+r+x+n+rí wimónar+ḡḡ enagí nání rar+ḡ+ní. ²⁴ Gor+xo kwí+yí enor+ní. Ay+nání omí yayí wiar+ḡfáyí xegí bí epaxímani. Sa kwí+yó dání yayí wiro xixení xfo imón+ḡ+ḡpí nání nepa d+ḡḡ n+moro yayí wiro epax+r+ní.” urfagi ²⁵ ap+xí re ur+ḡ+nig+ní, “Mesaiao —Ámá Gor+xo yeáyí neayim+xemeanífa nání arfowayá xwífa piax+yó dání iwiaron+oyí rar+ḡwáor+ní. O ámá nimón+rí b+n+fápi nání nínní n+jfáriní. O n+ḡ+r+fá am+pí n+ní áwanḡ near+n+fáriní.” urfagi ²⁶ Jisaso re ur+ḡ+nig+ní, “Oyí, jíxí t+ní xwí+yá r+nar+ḡwí ron+r+ní.” ur+ḡ+nig+ní. ²⁷ E urar+fá xegí wiep+sar+ḡowa, aḡḡ j+apimí nání úfáwa ámí n+ḡ+ro wen+ḡḡ éfáyí w+n+ḡfawix+ní. Ap+xí wí t+ní xwí+yá r+nar+ḡagí n+w+n+ro ududí nero aiwí wo n+wíáp+n+mearí xwí+yá bí re mur+ḡ+nig+ní, “Joxí pí uráp+m+n+rí urar+ḡ+ní? Pí nání í t+ní xwí+yá r+nar+ḡḡ?” mur+pa éaná ²⁸ ap+xí xwárfá s+xí e n+t+mí aḡḡ j+apimí nání nurí ámáyo re ur+ḡ+nig+ní, ²⁹ “Ámá nínní eníná dání néra b+ḡápi n+p+ní nání áwanḡ n+rar+ḡomí nurane s+ḡwí ow+naneyí. O Kiraiso, ámá yeáyí neayim+xemeanífa nání arfowayá xwífa piax+yó dání iwiaron+oyí rar+ḡwáo men+rani?” urémeáaná ³⁰ ayí aḡḡpimí p+ní n+wíar+mí Jisasomí s+ḡwí w+n+e nání ugíawix+ní.

³¹ Wiep+sar+ḡowa ap+xí ámáyo wir+meám+n+rí úaná “Nearéwap+yar+ḡox+ní, aiwá bí nei.” urar+ḡagífa aí ³² o re ur+ḡ+nig+ní, “Aiwá n+mí nání soy+né majfápi t+ḡon+r+ní.” urfagi ³³ wiep+sar+ḡowa nepa aiwá nání nearar+n+rí re r+n+ḡfawix+ní, “None j+amí úaná ámá wo n+ḡ+rí aiwá n+ní nání m+ní r+fa win+ḡḡ?” r+nar+fá ³⁴ Jisaso re ur+ḡ+nig+ní, “Nioní n+rowárenap+ḡo e éw+n+ḡ+n+rí wimónar+ḡ+ḡpí eri xfo ‘Joxí e é+r+x+ní.’ n+r+ḡ+pí xixení yá+rí ner+fáyí, ayí gí aiwán+ḡḡ imón+ní. ³⁵ Sey+né ewayí xwí+yá r+pí m+r+pa yar+ḡ+fáriní, ‘Emá waú waú s+n+r+ní. R+xa múróaná aiwá mian+fáriní.’ m+r+pa yar+ḡ+fáriní? Sey+né e n+r+ro aiwí nioní re searar+ḡ+ní, ‘N+wíáp+n+mearo om+ḡ+yó m+ní

mîni wenîñf emiamópoyî. Aiwá rîxa yóf nerî mipaxf imónîni. ³⁶ Agwî aiwá miarîñf go go omîñf nerîná xegf éfpî nánî nigwî nîmearî ayf dîñf nîyimîñf imónîpîrîfa nánî rîxa yarîni. Aiwá îwîá urarîño tîni miarîño tîni nawîni nîwaúni yayf epîsî nánî e yarîni. ³⁷ Xwîyîá seyîné re rarîgîápi, ‘Wo îwîá urîri wo mirî yarîgîárîni.’ rarîgîápi, ayf nionî rîrîápi tîni xîxenî rîni. ³⁸ Nionî gî seaiepisarîñáoyîné, aiwá soyîné îwîá murîgîápi mipîrî nánî searowárîñárîni. Soyîné aiwá wa îwîá urîgîápi nîmiróná awa anîñf minî egîápi miarîñoi.” urîñîniñîni.

³⁹ Samariayf, anî jîapîmi dâñyîf apîxî áwanî re urîagi “Ámáo niîni enîná dánî néra bîñápi nîpîni nánî áwanî nîrîñoi.” urîf enagi nánî obaxf o nánî dîñf nîwîkwîroro nánî ⁴⁰ nîbîro nîwîmearóná nene tîni onweaneyîniro yarîñf wîagîa o sîá wîyaú e wenîniñîni. ⁴¹ Ámá obaxf wîni wîni enî xwîyîá o rarîñîpi arîá nîwîro nánî dîñf nîwîkwîroro ⁴² apîxîmi re nura ugîawîxîni, “Jîxî nearîfîpi arîá nîwirane nánîni omî dîñf mîwîkwîroarîñwîni. Newanîjene enî o xwîyîá rarîñagi arîá nîwirane rîxa nîjîá nîmónîri re yaiwiarîñwîni, ‘Ámá nîyonî yeáyf uyimîxemeámîánîri bîñorîfanî?’ yaiwiarîñwîni.” urîgîawîxîni.

Gapîmanf woyá niaîwomî nanîf imîxîñf nánîrîni.

⁴³ Sîá wîyaú wenî anî apîmi pîni nîwiárîmi Garîri pîropenîsîyo nánî unîniñîni. ⁴⁴ Jîsaso xewanîño re rîño enagi nánî, “Wîá rókiamoarîñf gomî ámá xegf anî e dâñyîf wé îkwîañwîyo unîwîrîrîgîárîni? Oweoi.” rîño enagi nánî ámî Garîri pîropenîsîyo nánî unîniñîni. ⁴⁵ Ayînáni Garîri pîropenîsîyo rémóaná Garîri ñweáyf enî aiwá sîá Anîñajo Múroagîyi nánî Jerusaremîyo nánî nîyîro nîñwearóná amîpî xîo yarîñîpi wîniñîgîa enagi nánî wigf anîyo rémóaná umîmîniñîgîawîxîni.

⁴⁶ Jîsaso Garîri pîropenîsîyo anî Kenai rîniñe —E xámi aga iniñgî aî wainîf imîxîñf erîni. E nîrémorî ñweañáná gapîmanî wo xegf îwo sîmîxîf nerî anî yoî Kapaneamîyo ñweañáná ⁴⁷ xano arîá re wîñîniñîni, “Jîsaso Judia pîropenîsîyo pîni nîwiárîmi nîbîri Garîri pîropenîsîf tîyómîni rémónapîñoi.” rarîñagîa arîá e nîwîri Jîsaso tîñf e nánî nîyapîri xegf niaîwo rîxa nîpémîniñîrî anîwî ayo enagi nánî o nîweapîri gî îwomî nanîf oimîxîniñîrî yarîñf wîagi ⁴⁸ Jîsaso re urîñîniñîni, “Seyîné nionî emîmîf mepa erî amîpî ayá rîwamónîpaxîf mepa erî yarîñagî nînanîrînáyîf, wî dîñf nîkwîropîrîméoî.” urîagi ⁴⁹ gapîmano re urîñîniñîni, “Ámînáoxîni, gî îwo penîñîniñîrî joxî anîñî weapeî.” urîagi ⁵⁰ Jîsaso re urîñîniñîni, “Dîxî anî uî. Dîxî îwo sîñf unîñoi.” urîagi o xwîyîá Jîsaso urîfîpi “Neparîni.” nîyaiwîri dîñf nîkwîrorî xegf anî e nánî nurî nurî ⁵¹ óf e sá wenî wîápi tîni sîni ófyo warîná xegf xînáiwánîñf nîmónîro omîñf wîiarîgîáwa óf e órórî ninîro re urîgîawîxîni, “Dîxî îwo rîxa sîñf úniñîni.” urîagîa ⁵² o yarîñf re wîñîniñîni, “Gíná nanîf imónîniñîni?” urîagi awa re urîgîawîxîni, “Agíná 1:00 p.m. imónáná wará rîá pîrîf pîni wîárîniñîni.” urîagîa ⁵³ xano re yaiwîñîniñîni, “Agíná Jîsaso ‘Dîxî îwo sîñf unîñoi.’ nîrîná sîmîxîf pîni wîárîrîfanî?” nîyaiwîri xîomî dîñf nîwîkwîrorî xegf îwîaxé enî dîñf wîkwîrogîawîxîni. ⁵⁴ Jîsaso Judia pîropenîsîyo pîni nîwiárîmi ámî Garîri pîropenîsîyo nemeîrná emîmîf ámî bî apî enîniñîni.

5

Sîkwî ikî enîf womî nanîf imîxîñf nánîrîni.

¹ Jîsaso e nemo nîñweañîsáná Judayî wigf yarîgîápa Gorîxo nánî dîñf moanîro aiwá Jerusaremîyo imîxarîná o e nánî nîyoarî nîrémómáná ² —Jerusaremîyo ákîñá íwî wîyi Sipîsipîyîf rîniñîyî tîñf e ipî wá Xibîruyîf pîné tîni xegf yoî Betesaidai rîniñîwá e rîwonîwárîni. Mîdîmîdánî rîwîyi nánî anî wîámîó wé wú mirîniñerîni. ³ Anî wîámîó wé bî apî mirîniñe ámá sîmîxîf yarîgîáyîf tîni sîñwîf supârîgîáyîf tîni sîkwî ikî egîáyîf tîni sîkwîf wé kîrîñf egîáyîf tîni ayf obaxf e nîñwearo [iniñgîf yaromî éfpî sîñwîf

owinaneyiniri ηwearigferini. ⁴ Wainí wainá anfnají Gorixoyá wo niweri ipiwámi yaromí méaná ámá simixí tfgáyí go go xámi páwíáná xegí wará naní imónaríηí enagi nání ηwearigferini.] ⁵ Jisaso e nremori ámá e ηwearigfáyí wo —O xegí simixípi yarfná xwiogwí 38 múroηorini. ⁶ O e wenagi sñwí niwiniri “Simixí eníná dání néra biηoríani?” niyaiwiri nijfá e nimóniri nání re uríηiniginí, “Joxí ‘Naní oimónimini.’ rísimónarini?” urfagi ⁷ simixó re uríηiniginí, “Ámá roxiní, ipiwá yaromí éaná ámá ipíyo ninimeari niwáripíri nání mayonirini. Niwaníηoni niwiápnimeámi nurí páwimiri yarfná ámá wa xámi páwiarigfárini.” urfagi ⁸ Jisaso re uríηiniginí, “Niwiápnimeari dixí íkwianwí nixoperi nimeámi ui.” uráná re eniginini. ⁹ Naní nimóniri xegí íkwianwí nimeámi aní uηiniginini.

Sfá ayi Sabarfá ayimirini. ¹⁰ Ayináni Judayí ámináowa naní imóníomi re urigfawixini, “Sabarfáyimi enagi nání dixí íkwianwí xe nimeámi ouniri sñwí ranipaxí mimóniηwini. Nwfarini.” urfagía aí ¹¹ o re uríηiniginí, “Ámá nioní naní nimixó, o ‘Dixí íkwianwí nimeámi ui.’ nifagi nimeámi warinini.” urfagi ¹² awa yaríηí re wigfawixini, “‘Dixí íkwianwí nimeámi ui.’ go riríηo?” yaríηí e wíagía aí ¹³ ámá o xfómi naní wimixfó nání nijfá mimónipa nerí nání áwaní uripaxí mimóniηiniginini. Ayí rípi nánirini. Jisaso ámá e epíroyí egfáyo áwinimí dakwíagi nánirini.

¹⁴ E nemána enána Jisaso ámá o aní rídiyowá yarigfiwámi roηagi niwiniri re uríηiniginini, “Arfá ni. Simixí joxí yaríηípi ríxa naní imóniniginini. ‘Xámi sípimi ámi bí wiárfí múroniηípi siniginiri nání íwí ámi mepa érixini.’ rírarinini.” uráná ¹⁵ o nurí Judayí ámináowami Jisaso nání re uríηiniginini, “Naní nimixfó, ayí orini.” urfagi nání ¹⁶ Jisaso Sabarfáyo omí naní wimixí enagi nání awa “Rírixinií wikárfwaniginini.” niyaiwiwo iwamfó e wianíro egfawixini. ¹⁷ E wianíro éagía aiwi Jisaso re uríηiniginini, “Amípi gí ápo bí pini mwiárfí aníηí miní néra biηípi nioní ení axípi e nerí ámáyo arírá wiarinini.” urfagi nání ¹⁸ Judayí ámináowa ríxa mekaxí número “Omí pikíwaniginini.” rinigfawixini. O “Sabarfáyo ηwfarini.” riníηípi niwiaikiri éfyí nánini marfái, xewaníηo Goríxo nání “Gí áporini.” níríná ayí réníηí rífyí, “Nioní Goríxo tíni xixeni imóninini.” éniηí rífyí nání ení e rinigfawixini.

“Ápo amípi íaníηí niepíxíniasiηíri.” uríηí nánirini.

¹⁹ Ayináni Jisaso niwiápnimeari “Xamíηoni bí osearimini.” nuriri xewaníηo nání re uríηiniginini, “Aga nepa seararinini. Xewaxo xegí diηíyo dání amípi wí epaxí menini. Xano yaríηípimi sñwí niwiniri apini yaríηíri. Pí pí xano yaríηípi xewaxo ení axípi e yaríηíri. ²⁰ Ayí rípi nání seararinini. Xano xewaxomí diηí sixí nuyiri amípi xfó yaríηípi síwá wiariniri. Soyíné ududí epírfá nání emímí xewaxo agwí yaríηípimi seáyí e imóniηí bí éwiniginiri wiepsinífarini. ²¹ Xano ámá piyíyo ámi sñí nimixiri diηí sixí umímoaríηípa xewaxo ení xfó xegí diηíyo dání ámá xfó wimónaríηíyo anani diηí sixí umímoaríηíri. ²² Rípi ení xano ámá womí xwiyfá umeararinímani. Xewaxo ámá niyoní xwiyfá mearfwiniginiri winí enagi nání oni xwiyfá mearariniri. ²³ Ámá níni xanomí wé íkwianwíyo uηwiráragfápa xewaxomí ení axípi e érixiniri ámá niyoní xwiyfá mearfwiniginiri mni winíri. Ámá xewaxomí wé íkwianwíyo muηwiráripa yarigfáyí xano, urowárenapiηomi ení wé íkwianwíyo muηwiráragfárini.” nuriri ²⁴ re uríηiniginini, “Aga nepa seararinini. Ámá xwiyfá nioní raríηápi arfá niro nioní nirowárenapiηomi diηí wíkwíroro éfá giyí giyí ríxa diηí niyimíηí imóniηípi tfgáyíri. Wí xwiyfá meáripírfá nání mimóniηo. Síni óf pearigfáyimini mwaríηo. Diηí niyimíηí imóniηí íníná ηweaprfáyimini waríηo.” nuriri ²⁵ re uríηiniginini, “Aga nepa seararinini. Sfá ámá piyíniηí imónigfáyí maní Goríxomí xewaxoyá arfá niwiwo xídiplríyi ríxa anwi e nerí ríxa

parimonjo. Ámá arfá n̄wiro xixeni éfáyí d̄ñf̄ n̄ȳm̄ñf̄ imónñf̄p̄i íníná ñweap̄r̄f̄a nán̄i meap̄r̄áo. ²⁶ Ayf̄ r̄ip̄i nán̄r̄in̄i. Xano d̄ñf̄ n̄ȳm̄ñf̄ imónñf̄p̄i m̄fk̄f̄ t̄ñjo nimón̄r̄i ámá x̄fo wimónar̄ñf̄yo wiar̄ñf̄pa xewaxo en̄i d̄ñf̄ n̄ȳm̄ñf̄ imónñf̄p̄i m̄fk̄f̄ t̄ñjo oimón̄r̄i win̄f̄r̄in̄i. ²⁷ R̄ip̄i en̄i xewaxo ámá imónñjo en̄aḡi nán̄i anan̄i ámá n̄yoni mí ómóm̄x̄m̄f̄ win̄f̄a nán̄i en̄i imónñw̄ñḡin̄r̄i f̄ánñf̄ w̄iep̄x̄ñias̄ñf̄r̄in̄i. ²⁸ Nion̄i sear̄f̄ap̄i nán̄i d̄ñf̄ udud̄f̄ m̄seain̄pan̄i. Ayf̄ r̄ip̄i nán̄i searar̄ññ̄i. Sf̄á ámá xwár̄ip̄áyo weḡf̄á n̄ñnyf̄ xewaxoyá man̄f̄ ráná arf̄á n̄wiro wiáp̄ñ̄imeap̄r̄f̄áȳi an̄w̄i e nimóga bar̄ñaḡi nán̄i searar̄ññ̄i. ²⁹ Arf̄á n̄wiro xwár̄ip̄áyo dán̄i n̄wiáp̄ñ̄imearóná nan̄f̄ yar̄iḡf̄áyf̄ d̄ñf̄ n̄ȳm̄ñf̄ imónñf̄p̄i íníná p̄íránñf̄ ñweap̄r̄f̄a nán̄i mearo sip̄i yar̄iḡf̄áyf̄ xwiyf̄á meár̄ñ̄iro ep̄r̄f̄ár̄in̄i. ³⁰ N̄iwan̄ñoni ḡf̄ d̄ñf̄yo dán̄i am̄p̄i w̄i epaxf̄ mimónññ̄i. Ápom̄i arf̄á wiar̄ñap̄i t̄ññ̄i xixeni ámáyo xwiyf̄á umearar̄ñár̄in̄i. Nion̄i ḡf̄ nimónar̄ñf̄p̄i m̄ix̄d̄ipa ner̄i n̄rowár̄enap̄ñjo wimónar̄ñf̄p̄i n̄ix̄f̄d̄ir̄i nán̄i ámáyo xwiyf̄á numear̄r̄fná xixeni ayo umearar̄ñár̄in̄i.” ur̄ññ̄in̄iḡin̄i.

Jisaso nán̄i áwan̄f̄ r̄iḡf̄á nán̄r̄in̄i.

³¹ Ám̄i re ur̄ññ̄in̄iḡin̄i, “Soyf̄né d̄ñf̄ re n̄iawiar̄ñaḡf̄a aiw̄i, ‘Xewan̄ñjo nán̄i áwan̄f̄ nearáná “Nepar̄ññ̄i.” w̄iawipaxf̄ men̄ññ̄i.’ n̄iawiar̄ñaḡf̄a aiw̄i ³² am̄i wo nion̄i nán̄i áwan̄f̄ searar̄ññ̄i. Nion̄i nán̄i n̄sear̄r̄fná ‘Ayf̄ nepar̄ññ̄i.’ yaiwipaxf̄r̄in̄i.” nur̄r̄i ³³ re ur̄ññ̄in̄iḡin̄i, “Xám̄i seḡf̄ wam̄i wayf̄ neameañf̄ Jono t̄ññ̄m̄ññ̄i uowáráná o nion̄i nán̄i áwan̄f̄ n̄sear̄r̄fná nepaxñf̄ imónñf̄p̄i t̄ññ̄i xixeni sear̄ññ̄in̄iḡin̄i. ³⁴ Soyf̄né re r̄iseaimónar̄ññ̄i, ‘Xewan̄ñjo nán̄i áwan̄f̄ r̄ñnar̄ñf̄p̄i aga ámá w̄i rar̄iḡf̄ap̄imi dán̄i sopññf̄ onon̄r̄i rar̄ññ̄i.’ r̄iseaimónar̄ññ̄i? Oweoi, seyf̄né Gor̄ix̄o yeáyf̄ seayim̄x̄emeanf̄a nán̄i wayf̄ neameañf̄ Jono nion̄i nán̄i sear̄ñf̄p̄i m̄ññf̄ n̄ror̄i searar̄ññ̄i. ³⁵ O uyf̄w̄f̄ ápiáw̄f̄ wear̄ñf̄p̄ánñf̄ ner̄i ámáyo w̄f̄á ókím̄ixar̄fná soyf̄né xeḡf̄ xwiyf̄á uyf̄w̄f̄ w̄f̄ánñf̄ imónññáná yayf̄ axínán̄i eḡf̄awix̄ññ̄i. ³⁶ O nion̄i nán̄i áwan̄f̄ n̄sear̄f̄aḡi aiw̄i nion̄i nán̄i áwan̄f̄ññf̄ sear̄paxf̄ imónñf̄ b̄i om̄i seáȳi e wimónññ̄i. Em̄m̄f̄ am̄p̄i ḡf̄ ápo e epaxf̄ imónñw̄ñḡin̄r̄i niap̄ñf̄p̄i nán̄i rar̄ññ̄i. Nion̄i em̄m̄f̄ n̄seair̄fná ap̄i nion̄i nán̄i áwan̄f̄ rénñf̄ searar̄ññ̄i, ‘Xeḡf̄ xano uowár̄enap̄ññ̄i.’ éññf̄ searar̄ññ̄i. ³⁷ Ḡf̄ ápo, nion̄i n̄rowár̄enap̄ñjo en̄i nion̄i nán̄i r̄ixa áwan̄f̄ sear̄ññ̄i. Om̄i soyf̄né arf̄á b̄i wiro x̄fo imónñf̄p̄i s̄ñw̄f̄ b̄i win̄iro meḡf̄ár̄in̄i. ³⁸ Xwiyf̄á x̄fo sear̄ñf̄ȳf̄ seḡf̄ xwiox̄f̄yo m̄iwen̄ññ̄i. Ayññ̄i ámá o n̄rowár̄enap̄ññ̄i d̄ñf̄ m̄ññkw̄f̄ron̄jo. ³⁹ Soyf̄né d̄ñf̄ n̄ȳm̄ñf̄ imónñf̄p̄i meáwan̄ḡin̄iro Gor̄ix̄oyá B̄ikw̄f̄yo f̄á roro par̄iro yar̄iḡf̄ár̄in̄i. R̄f̄wam̄ñf̄ ayo n̄r̄ññ̄i eánñf̄p̄i nion̄i nán̄i áwan̄f̄ r̄ññaḡi aí ⁴⁰ soyf̄né d̄ñf̄ n̄ȳm̄ñf̄ imónñf̄p̄i t̄ḡf̄áyf̄ imónñf̄r̄f̄a nán̄i nion̄i t̄f̄ám̄ññ̄i m̄b̄ipaxf̄ seaimónar̄ññ̄i.” nur̄r̄i ⁴¹ re ur̄ññ̄in̄iḡin̄i, “Nion̄i ámá weyf̄ n̄m̄éfr̄ix̄ññ̄i b̄ññ̄oni men̄aḡi aiw̄i ⁴² nion̄i soyf̄né nán̄i n̄ñf̄ár̄in̄i. Soyf̄né Gor̄ix̄om̄i d̄ñf̄ s̄ix̄f̄ uyar̄iḡf̄oyf̄néman̄i. ⁴³ Nion̄i ḡf̄ d̄ñf̄yo dán̄i b̄ññ̄oni man̄i. Ḡf̄ ápo n̄ññ̄r̄f̄pear̄i n̄rowár̄enap̄ññ̄i aiw̄i soyf̄né m̄ññm̄im̄ññ̄i nar̄ññ̄i. Ámá wo x̄fo xeḡf̄ d̄ñf̄yo dán̄i bánáyf̄, anan̄i num̄im̄ññ̄i paxoyf̄néññ̄i. ⁴⁴ Soyf̄né ámá weyf̄ oneam̄époyn̄ññ̄i ero Gor̄ix̄o —On̄i ñw̄f̄á imónññ̄i. O weyf̄ oneamen̄ññ̄i x̄fo wimónar̄ñf̄p̄i m̄ix̄d̄ipa ero yar̄iḡf̄oyf̄né, soyf̄né s̄ññ̄i e neróná ar̄ige nero d̄ñf̄ ññkw̄f̄rop̄r̄áo? Oweoi!” nur̄r̄i ⁴⁵ re ur̄ññ̄in̄iḡin̄i, “Nion̄i nán̄i re m̄ññaiw̄ipa époyn̄i, ‘Xanoyá s̄ññ̄w̄f̄yo dán̄i nene xwiyf̄á neaxekw̄f̄monf̄ár̄in̄i.’ m̄ññaiw̄ipa époyn̄i. Ámá seyf̄né seaxekw̄f̄monf̄o, ayf̄ Mosesor̄ññ̄i. Soyf̄né om̄i d̄ñf̄ n̄wikw̄f̄m̄óa nuro re yaiwiar̄iḡf̄ár̄in̄i, ‘O ar̄r̄á neaññ̄ár̄in̄i.’ yaiwiar̄iḡf̄ár̄in̄i. ⁴⁶ Am̄p̄i Moseso n̄r̄ññ̄i eaññ̄p̄i d̄ñf̄ ññkw̄f̄roro s̄ññw̄r̄iyf̄, nion̄i nán̄i n̄r̄ññ̄i eaññ̄ en̄aḡi nán̄i nion̄i en̄i d̄ñf̄ ññkw̄f̄roan̄iro eḡf̄ár̄in̄i. ⁴⁷ E ner̄i aí x̄fo n̄r̄ññ̄i eaññ̄p̄i nán̄i d̄ñf̄ m̄ñkw̄f̄ropa yar̄iḡf̄oyf̄né, soyf̄né ar̄ige nero xwiyf̄á nion̄iyap̄i en̄i d̄ñf̄ ññkw̄f̄rop̄r̄áo? Oweoi w̄i e epaxf̄ men̄ññ̄i.” ur̄ññ̄in̄iḡin̄i.

6

Jisaso oxí 5,000 awí eánigfáyo aiwá mîni wiñf nánîrîni.

¹ Jisaso e nurárimo neméísáná ipí Gariri rîniñf wámî —Ipí awá xegí yoí ámi bí Taibiriasiyî rîniñf wárîni. Awámî jîarîwámî dánî nánî nurî ñweañáná ² áamá obaxí emîmî xíto simîxí yarîgfáyo wiarîñfîpi sîñwí nîwîga nuro nánî epíroyí nero omî númî uxídaríná ³⁻⁴ sía Judayí aiwá Anîñajo Neamúroagoî rîniñfîyi nánî imîxîpîrî rîxa anwî e imónîñáná Jisaso dîwíyo nánî niyirî xegí wiepîsarîñowa tîni e éf niñwearo ⁵⁻⁶ Jisaso sîñwí anîyyí wîniñîñîgîni. Áamá aga ayá wí epíroyí nero xíto táfamîni bîmiarîñagfa nîwîniñî xíto enîpî nánî nijfá nimónîrî aiwî re yaiwiñîñîgîni, “Gí wiepîsarîñá Piripo nepa enî neánîrî dîñf ría nîkwîronî? Iwamíó owîwapîyimîni.” niyaiwirî re urîñîñîgîni, “Áamá tiyí aiwá nîpîrî nánî ge bí nerî wianf wîni?” urîagi ⁷ Piripo re urîñîñîgîni, “None aiwá óf inîñf 200 tîni bí nerane yanî nîwiranénáyí, áamá re epíroyí egfáyí aga obaxí imónîñagfa nánî wonî wonî bí onîmiápi aí meapaxí imónîniñmenîñotî.” urîagi ⁸ wiepîsarîñfîyí wo —O Saimonî Pitaomî xogwáo Adîruoyî rîniñorîni. O re urîñîñîgîni, ⁹ “Íwí woyá bisfkerfá pîrawá barî tîni imîxîniñf wé wú tîni peyí orá biaú tîni neñagi aiwî áamá obaxí epíroyí egfá tîyo yanî wîpaxí rimónîni? Oweo!” urîagi ¹⁰ Jisaso ará xwapí ene nánî wiepîsarîñowamî re urîñîñîgîni, “Áamá nîni éf onweápoyîniñî urîpoyî.” urîagi wiepîsarîñowa Jisaso urîfpa éaná oxí nîni éf ñweañáná íá rófáyí 5,000 imónîñîñîgîni. ¹¹ Jisaso áamá nîni éf ñweágfa nîwîniñî bisfkerfá pîrawá barî tîni imîxîniñfîpi nîmearî Gorîxomî yayí nîwimáná áamá e éf ñweagfáyo yanî nîmerî nîwia urîñîñîgîni. Peyí orápiáú enî nîmearî axîpi neríná wigí onaneyîniñîro wimónarîñfîpi tîni xîxenî nîwia urîñîñîgîni. ¹² Rîxa apáni nîniñîro agwí ímî uyíagi nîwîniñî wiepîsarîñowamî re urîñîñîgîni, “Wí xwîrîfá mikîxepa oépoyîniñî nîniñîro táfîpia awí eaamépoyî.” urîagi ¹³ awa bisfkerfá pîrawá barî tîni imîxîniñf wé wú apî ámayí nîniñîro táfîpia awí neaemero soxí íá xwé wé wúkaú síkwí waúmî aumaúmî nero magwí miárîgfawîxîni. ¹⁴ Ámayí emîmî Jisaso wîwapîyîfîpi sîñwí nîwîniñîro nánî re rîniñfawîxîni, “Neparîni. Wíá rókiamoarîñf xwífá tîyo bîniñî orîni.” rînarîñagfa ¹⁵ Jisaso xítomî mîxí ináyí imîxîpîrî nánî mîwimónarîñagî aí ayí “Íá nuxerane mîxí ináyo oimîxaneyî.” yaiwiarîñagfa dîñf adadî nîwirî nijfá nimónîrî nánî ayo e nîwárimî xegîpi dîwí mîñfîyo nánî yiñîñîgîni.

Jisaso ipí Gaririyo xwîrîñwí nosaxa urîñîñîgîni.

¹⁶ Sfápi tîni xegí wiepîsarîñowa ipí imanî e nánî nîwero ¹⁷ ewéyo nîpîxemoánîro Kapaneamî nánî orîwámî dánî xemoanîro nánî nîmeámî nuro rîxa sía yinîñáná Jisaso awamî sîni mîwîmeáfmî enáná re enîñîgîni. ¹⁸ Rîwîpî xwé erî ipí imeamfkwí erî yaríná ¹⁹ wiepîsarîñowa ewéyo nîreaxa nuro sîni ipíyo áwîni e kiromita wé wúranî, wé wíúmî dîñf woranî, núfasáná wenîñf éfáyí wîniñfawîxîni. Jisaso ewé táfamîni ipíyo xwîrîñwí nosaxa barîñagî wîniñfawîxîni. Sîñwí e nîwîniñîro éf yarîñagfa aí ²⁰ o re urîñîñîgîni, “Ananîre. Nionîrîni. Wáyí mepanî.” urîagi ²¹ awa omî rîxa “Re xemónapeî.” uranîro yaríná re enîñîgîni. Rîxa ipíyo jîarîwámîni anî wigí dîñf niyaiwiñîro warîgfe iwiékîniñmeagfawîxîni.

Ámayí Jisaso nánî pîfá egfá nánîrîni.

²² Áamá orîwámî dánî bisfkerfá nîe sá wegíyí wífapî tîni nîwiápîniñmearo re yaiwigíawîxîni, “Agíná ewé ámi wí re mîwé ná bání wenîgî wîniñîwanîgîni. Nene sîñwí wîniñáná Jisaso xegí wiepîsarîñowa tîni ewépamî mîpîxemoánarîñagfa nîwîniñîrane wiepîsarîñowanî nîpîxemoánîro warîñagfa wînowárfwanîgîni.” yaiwiaríná ²³ ewé wí anî yoí Taibiriasî dánî bisfkerfá Ámînáo xegí xanomî yayí nîwirî wíagi nîe nánî báná ²⁴ áamá e epíroyí egfáyí Jisaso sîni wigí tîe mîñweañagî wîniñîro wiepîsarîñowa enî

mihweanagfa winiro nerí nání ewé bfáyo nípíxemoáníro Jisaso nání Kapaneamiyo pfa yaníro ugfaawixini.

“Nioni aiwá anfnami dání dní dní imóníñáoní rini.” uríñí nání rini.

²⁵ Ayf ipíyo jfaríwámíni Jisaso Kapaneamiyo hweanáná níwímearo re urígfaawixini, “Nearéwapíyaríñoxini, joxi re nání gíná bfoxiní?” uríagfa ²⁶ Jisaso re uríñídníni, “Aga nepa seararíñini. Seyíné emímí nioni seaíwapíyíápi síñwí níwíníroná síwáníñí níseairí seaíwapíyímíníri éápi nání níjfa nímoníro nání nioni nání pfa ríyaríñoí? Oweoi, seyíné bisíkerfa níñíroná agwí ímí seayíf enagí nání nioni nání pfa yaríñoí.” nuríri ²⁷ ewayí xwíyfa re uríñídníni, “Aiwá píyí pénaríñípi meaaníro nání mepa nero aiwá níñíñípi dání dní dní níyímíñí imónípaxípi meaaníro nání éfrixini. Aiwá api ámá imóníñáoní ananí seaipípaxíri. Ápo Goríxo ‘Mímíwiároaríñorfaní?’ níniawírí xfo e éwídnídní níñípeañoní aiwá api ananí seaipípaxíri.” uríagí ²⁸ ayf re urígfaawixini, “Nene pí nerfna Goríxo ámá e oépyíníri wimónaríñípi yaníwíní?” uríagfa ²⁹ Jisaso re uríñídníni, “Seyíné rípi neróná Goríxo wimónaríñípi yaríñoí. Ámá xfo nírowárénapiñoní dní dní níñíkwírorónáyí, xfo wimónaríñípi yaríñoí.” uríagí ³⁰ ayf re urígfaawixini, “Nene síñwí níwínírane dní dní ríkwíroaní nání pí emímí neaíwapíyíríni? Joxi aga píyí eríni? ³¹ Bíkwíyo xwíyfa re níñíri eáníñípa, ‘O aiwá nípi rí nání anfnami dání wíñídníni.’ níñíri eáníñípa negí arfowa ámá dní dní meañe nemeróná aiwá maná ríñípi —Aiwá api Goríxoyá dní dní xegípi weagípi. Arfowa ámá dní dní meañe nemeróná aiwá api nagfáriní.” uríagfa ³² Jisaso re uríñídníni, “Nioni aga nepa seararíñini. Aiwá enídná anfnami dání seaipíño, ayf Mosesomani. Agwí ení aga aiwá nepaxíñípi anfnami dání seaiparíño, ayf gí áporini. ³³ Aiwá nepaxíñí ápo Goríxo seaiparíñípi, ayf aiwá anfnami dání níweapíri ámá xwífa tíyo hweagfa dní dní níyímíñí tífáyí imónípírfá nání síxí umímoaríñorini.” uríagí ³⁴ ayf re urígfaawixini, “Ámídnáoxini, aiwá joxi neararíñípi ídná neiapírixini.” uríagfa ³⁵ Jisaso re uríñídníni, “Aiwá nepaxíñí dní dní níyímíñí imónípírfápi, ayf nioníri. Ámá nioni tfámíni bfá gíyí gíyí ámí agwí wípaxí meníni. Nioni dní dní níkwírófá gíyí gíyí ámí iniígní nání bí gwídní yeáyí wípaxí mímoníni. ³⁶ E nísearíri aiwí nioni re searfanígní, ‘Seyíné emímí nioni enápi síñwí nínaníro aiwí “Orfaní?” níniawíro dní dní míñíkwíroaríñoí.’ searfanígní. ³⁷ E nerí aí ámá ápo ‘Díxíri.’ níñíri niapíñíyí níñí xíxeni dní dní níñíkwíroro nioni tfámíni bípi rfáriní. Nioni tfámíni bfáyí míxí wí umádním fámáni. ³⁸ Nioni anfnami dání níweapírfá nioni gí nímonaríñípi emfáníri weapíñáonímani. Nioni nírowárénapiño wimónaríñípi emfáníri níweapíri nání ámá xfoyá dní dní níñí nioni tfámíni bfáyí míxí wí umádním fámáni. ³⁹ Nioni nírowárénapiño e éwídnídní wimónaríñípi, ayf rípi rini. Nioni ámá xfo niapíñíyí wíyo míyoríri pa erí sfá yoparíyí imónáná ámí wiápnímeapírfá nání dní dní síxí umímori emfa nání wimónaríñíri. ⁴⁰ ‘Gí ápo e éwídnídní wimónaríñípi, ayf rípi rini.’ seararíñini. O ámá xewaxoní síñwí nínaníro dní dní níkwírófá gíyí gíyí dní dní níyímíñípi tífáyí imónípírfá nání wimóníri nioni sfá yoparíyími ayf ámí wiápnímeapírfá nání dní dní síxí umímómfa nání wimóníri yaríñíri.” uríñídníni.

⁴¹ Judayf xewaníño re ríñípi nání, “Aiwá anfnami dání weapíñípi, ayf nioníri.” ríñípi nání aníñúmí níñíro o nání ⁴² re ríñígníawixini, “Jisaso ro Josepomí xewaxo meníraní? Xaníyaú nání nene majfáraní? O aríge nerí ‘Anfnami dání wepíñíñáoníri.’ rfa raríni?” ríñíñagfa ⁴³ Jisaso re uríñídníni, “Pí nání aníñúmí níñíro ríñíñoí? ⁴⁴ Ámá wo aí xewaníño yá dní dní dání nioni tfámíni bípaxí meníni. Ápo, nírowárénapiño xe o tfámíni ouníri dní dní ukíkayonání nioni tfámíni bípaxíri. Ayf sfá yoparíyími wiápnímeapírfá nání nioni dní dní síxí umímómfáriní. ⁴⁵ Ríwamíñí wfa rókiamoagfáwa eagfáyo re ríñíni, ‘Goríxo ámá níyoní

wíwapiyinárini.’ rini. Ayínáni áamá ápo wíwapiyaríná arfá wigfá gíyí gíyí níni nioni táfámini barigfáriní. ⁴⁶ Gorixo wíwapiyiní aiwí ayí wí Gorixomi síñwí winigfá nání mirarini. Ná woní Gorixo tñí e dání bñáoni ápomí síñwí wininárini. ⁴⁷ Aga nepa seararini. Nioni dñí níkwírófá gíyí gíyí dñí niyimini íniná ñweapfá nání tífáyíriní. ⁴⁸ Aiwá ninirini pimi dání dñí niyimini imónipaxípi, ayí nionirini. ⁴⁹ Eníná segí seárfawéyí áamá dñí meañe nemeróná aiwá manái riniñipi niniro aiwí niñweagfásaná pegfawixini. ⁵⁰ Aiwá añnamí dání weapini rípi xegí bixini. Áamá ninirínáyí, niñepfáfámani. ⁵¹ Aiwá dñí niyimini imóniprí nání añnamí dání weapini, ayí nionirini. Áamá gíyí gíyí aiwá rípi ninirínáyí, anini íniná ñweapfáriní. Aiwá áamá xwí rírímí ñweagfá níni dñí niyimini tífáyí nimóniro íniná ñweapfá nání miní wimfápi, ayí gí warápirini.” uriniginí.

⁵² Judayí wigfípi xwíyífá ximiximí niniro re rinarinagfá, “Áamá ro arige nerí xfoyá wará nanfá nání neiapinárani?” rinarinagfá ⁵³ Jisaso re uriniginí, “Aga nepa seararini. Seyfne áamá imóniñáoniyá warápi minipa ero ragípi minipa ero nerónáyí, dñí niyimini imóniñipi tífáyíné menini. ⁵⁴ Gí wará niro gí ragí niro éfá gíyí gíyí dñí niyimini imóniñipi tífáyí enagfá nání sfá yoparfími owiápinimeáponiri dñí síxí umímófáriní. ⁵⁵ Gí wará rípi aiwá nepaxini gí ragípi inigí nepaxini imóniri enagi nání seararini. ⁵⁶ Áamá gí wará niri ragí niri éf go go nioni tñí níkwírorarai nawíni imóniñwi. Nioni ení xfo tñí níkwírorarai nawíni imóniñwi. ⁵⁷ Ápo, dñí niyimini mfkí tñi nrowárenapinirini. Ápo e ení enagi nání nioni ení dñí niyimini mfkí tñiñáoni imóniñini. Ayínáni go go niri nioni ninirínáyí, nioni ení dñí mfkí tñiñáoni enagi nání xfo ení dñí niyimini íniná ñweanfá nání tñí wo imóninárini. ⁵⁸ Aiwá añnamí dání weapini rípi nání seararini. Rípi aiwá eníná negí arfowa niniro niñweagfásaná pegfápi yapí mimónini. Go go aiwá rípi ninirínáyí, dñí íniná ñweanfá nání tñí wo imóninárini.” uriniginí. ⁵⁹ Jisaso rotú añí Kapaneamíyo mirininiwámi dání nuréwapiyiríná e nura uniginí.

Xwíyífá dñí níkwíróáná dñí niyimini imónipaxípi urini nánirini.

⁶⁰ Ayínáni xegí wiepísariniyí obaxí amípi o nuréwapiyiríná nura úpi arfá níwiróná re rigfawixini, “Xwíyífá o rarini ududí inini rarini. Áamá go xixeni arfá winirfeniñoi?” rarinagfá aiwí ⁶¹ Jisaso xegí wiepísariniyí obaxí o rípi nání aniniñumí irinarinagfá nijfá nimóniri re uriniginí, “Xwíyífá ududí seainipaxí searfápi dání róreámioarini? Nioni pñí niníwiárimí uprí riñseaimónarini? ⁶² Seyfne áamá imóniñáoni xewanini weapinagfá nání ámi peyarinagí ninirínáyí, pí wiprí seaimóninárani? Síni pñí niníwiárimí uprí nání seaimóninárani?” nuriri ⁶³ re uriniginí, “Dñí niyimini íniná ñweapfá nání wiarini, ayí kwíyí Gorixoyápirini. Ámáyí wigí ení eánigfá tñí wí e imónipaxí menini. Xwíyífá nioni searfápi áamá dñí níkwírorarini dñí íniná ñweapfá nání kwíyí ewearini. ⁶⁴ E nerí aí wiyfne xwíyífá nioniyá síní dñí miníkwíroarini.” uriniginí. Jisaso iwamfó dání áamá xfomi dñí níkwírófáyí nání nijfá imóniri xfo nání míyí urinífo nání ení nijfá imóniri eno enagi nání e nuriri ⁶⁵ re uriniginí, “Wiyfne dñí miníkwíroarini nání re searfaniginí, ‘Ápo áamá go go nioni tñí e xe ouniri síñwí mívini pa nerfáyí, o nioni táfámini wí bipaxí menini.’ searfániginí.” uriniginí.

⁶⁶ Xwíyífá api nura úf enagi nání xegí wiepísariniyí obaxí omí pñí níwiárimí nuro ámi o tñí nawíni bí añí memegfawixini. ⁶⁷ Ayínáni Jisaso xegí wiepísarini wé wúkaú síkwí waú awami re uriniginí, “Soyfne ení ‘Ríxa pñí níwiárimí owaneyí.’ riñseaimónarini?” urfagi ⁶⁸ Saimoní Pitao re uriniginí, “Ámináoxini, none go táfámini wanfwiní? Xwíyífá dñí niyimini tñiñáone imónani nání imóniñipi joxini tñiñirini. ⁶⁹ None ríxa dñí níkwírorane nijfá re imóniñwini, ‘Joxí síyikwí minini’

Gorixo rirípeanoxiríani? Yeáyí neayimixemeanfa nání aríowayá xwíá piaxíyo dání iwiaronfoyí rariñwáo, ayí joxiríni.’ niyaiwirane nijfá imóniñwini.” uríagi ⁷⁰ Jisaso re uríñinigini, “Nioni áamá wé wúkaú síkwí waú soyíné mîsearípeapa renanigini? E nerí aí woxí oboxíniñí imóniñini.” uríñinigini. ⁷¹ Isíkarioti dání Saimonomi xewaxo Judaso —O wiepîsaríñí wé wúkaú síkwí waú awa woríni. O xíto nání miyí uríñíto enagi nání e uríñinigini.

7

Jisasomi xogwáowa xíomi diñí mîwîkwîrogíá nániríni.

¹ Jisaso e niyárimo néisáná Judayí ámináowa xíomi pikianiro nání mekaxí meariñagíá nijfá nimónirí nání “Judia píropenisíyo oememini.” mîwimóní Gariri píropenisíyo añí emearíná ² aiwá Judayí añí pákí pákí iníñíyo niñwearíná imíxayarígíápi —Aiwá api, ayí eníná íwiáríawé Moseso tíni nemeróná sentá añíyo niñweaxa wagíápi nání diñí winini nání xwiogwí ayí ayo Judayí wigí añíyí píni niwiárími nuro sfá wé wíúmi dání waú wo añí pákí pákí iníñíyo niñwearo aiwá imíxarígíápiríni. Aiwá api ríxa añwí e imóniñáná ³ xogwáowa re urígíawixini, “Díxí wiepîsaríñí wíniyí ení emímí amípí joxí yaríñípi síñwí wíniñípi nání añí re píni niwiárími Judia píropenisíyo nání ui. ⁴ Ayí rípi nání ríraríñwini. Áamá wo áamá níni xíto nání nijfá oimónípoynirí niwimóniríñáyí, xegí yaríñípi íniñí yaríñímani. Emímí joxí yaríñípi nepa neríñáyí, jîwaníñoxi nuri áamá niyíyá síñwíyo dání síwá winiríni.” urígíawixini. ⁵ Awa xegí xogwáowa aí diñí mîwîkwîropa nero nání e urígíawixini. ⁶ Jisaso re uríñinigini, “Soyíné upírfíiná anani gíni gíni upírfá nání imóniñagi aiwí nioni umfáiná síni mimónini. ⁷ Ayí rípi nání seararíñini. Áamá xwíá tíyo dání níniyí soyíné tíni símí tíni iníñíxi mimóniñoi. E nerí aiwí nioni wigí yarígíápi nání ‘Sípíriñi.’ nuríri waropárí wiararíñagi nání símí tíni niaríñoi. ⁸ Segípi aiwá nene xwiogwí o omí imíxayaríñwápi nání yoápoyi. Nioni gí umfáiná síni mimóniñagi nání wí umíméini.” ⁹ nurárimí Gariri píropenisíyo ñweañinigini.

Jisaso aiwá añí pákí pákí iníñíyo niñwearóná imíxarígíápi nání yoañí nániríni.

¹⁰ Jisaso, xexírímeáowa ríxa aiwá api nání yoáfámi enáná xíto ení ámáya síñwíyo dání mîyoá yumí íniñí niyirí Jerusaremí níremorí ñweañáná ¹¹ Judayí aiwá imíxarígíe xíto nání píá néra nuro “O geríni?” níriña nuro ¹² áamá e epíroyí egíáyí ikeagígwí ayá wí níriña nuro wí “Áamá nañorini.” ríro wí “Oweoi, nañomani. Áamá niyoní diñí nukiniñíxiñí xenwími nípeameami waríñorini.” ríro nero aiwí ¹³ Judayí ámináowa nání wáyí nero nání áamá wí o nání áamá símímaní e dání mîrínigíawixini.

¹⁴ Jisaso sfá aiwá imíxarígíáyí ríxa áwini e imóniñáná añí rídíyowá yarígíiwámi nání nuri nípáwiri áamáyo uréwapíyaríná ¹⁵ Judayí ámináowa diñí ududí níwiniro re ríglawixini, “Aríre nerí nijfá o raríñípi nimónirí ríra raríni? Síkurfá meñoyoi.” raríñagíá ¹⁶ Jisaso re uríñinigini, “Xwíyíá nioni searéwapíyaríñápi nioni gípiñani. Nioni nírowárenapiñoyápiríni. ¹⁷ ‘O wimónariñípi oemini.’ wimónariñí gíyí gíyí nioni searéwapíyaríñápi nání nijfá nimónirí re yaiwipaxíriñi, ‘Goríxoyá diñíyo dání ríra nearéwapíyaríni? Xíto xegí diñíyo dání ríra nearéwapíyaríni?’ niyaiwiri nijfá imónipaxíriñi. ¹⁸ Áamá go go xíto xegí diñíyo dání níriñíñáyí, áamá weyí onímépoynirí yaríñíriñi. E nerí aí áamá níni áamá xíomi urowárenapiñomi weyí oumépoynirí yaríño, o aga nepaxíñorini. Yadímiñí yaríñorini. ¹⁹ Eníná Moseso ñwí ikaxí níriñirí eániñípi mîseaiapiña reníñinigini? E nerí aí soyínéyá wo aí ñwí ikaxí eániñípi pírániñí xídaríñímani. Pí nání soyíné nioni nípíkianiro yaríño?” uríagi ²⁰ áamá e epíroyí egíáyí re urígíawixini, “Ímíto xíxéroaríñí roxíni, áamá gíyí rípiñíkiaró yaríñagíá raríñini?” uríagíá ²¹ Jisaso re uríñinigini, “Nioni emímí ná bíni éagi seyíné síni

ududf ikarinarinoi. ²² Moseso nwf ikaxf 'Segf niaiwfyo nixirimána sfá wé wfúmi dánf waú wo múróána sfá ayimi iyf sfmf sfó wákwiárixini.' rihirini. E nseariri aiwi ayf Moseso marfái, negf arfowa siwf apf érowiápnigfáriní. Ayínáni seyfné segf niaiwfyf nwf ikaxf rinhjipi nixidririhjipimi dáni nanf oimónfpoyiniri Sabarfáyo aiwi iyf sfmf sfó wákwiarigfáriní. ²³ Seyfné 'Nanf nerane nwf ikaxf Moseso niri eanjpí prf mwiáikipa oyaneyi.' niyaiwiro Sabarfáyo eni iyf sfmf sfó wákwiarigfáriní. Seyfné e yarigfá enagi náni pí náni nioni ámá womf Sabarfáyo nanf wimixfápi náni wikf nónarinoi? ²⁴ Sihwf tñini niwinaxfdiro miripa époyf. Xfo yarinhjagfpi eni mí nómixirfná rífrixini." urinhjiginí.

Jisaso náni "Kiraisorfáni? Worfáni?" rinhjigfá nánirini.

²⁵ Ámá Jerusaremí nweagfáyf wí re nira ugáfawixini, "Ámá ro ámá nipiikianiro egfo menirani? ²⁶ Sihwf winfpoyf. Ámá nñni arfá egfe sihjani nrori rarihjagf aí mebá neamenweagfáwa omi xwiyfá bi murarinoi. Awa 'Ámá ro Kiraiso, ámá yeáyf neayimixemeanfa náni arfowayá xwfá piaxfyo dáni iwiaronfoyi rarihjwáo, ayf orfáni?' miyaiwipa riyarinoi? ²⁷ E neri aí 'Ámá o Kiraiso, ámá arfowayá xwfá piaxfyo dáni iwiaronfoyi rarihjwáorfáni?' waiwipaxf menini. Ayf rípi nánirini. Nene xinái xfomi xirihje náni nihjá imónihwini. E neri aiwi Kiraiso, ámá Gorixo yeáyf neayimixemeanfa náni uowárenapiffo imóninfnányf ámá wo 'E dánjorini.' rípxaf menini. Ayínáni 'O Kiraisorfáni?' waiwipaxf mimónihwini." rarihjagfa ²⁸ Jisaso anj ridyowá yarigfiwámi dáni nuréwapiyirfná enj tñni niri re urinhjiginí, "Seyfné nepa nioni náni nihjá ero 'O e dánjorini.' rípxaf imóniro yarigfáyfnerani? Nioni gf dhj tñni bhjámani. Nepaxihj imónihjo —O soyfné majforini. O nioni nirowárenapihjirini. ²⁹ O tñnf e dáni bhjáoni enagi náni o nioni nihjárini. O nioni nirowárenapihjirini." urfagi náni ³⁰ omi fá xiraniro nero aiwi fá xiripaxiná sini mimónihjagf náni fá bi mixirigfawixini. ³¹ E neri aí ámá e epfroyf egfáyf obaxf wí dhj niwikwíroro re nira ugáfawixini, "Kiraiso, ámá yeáyf neayimixemeanfa náni arfowayá xwfá piaxfyo dáni iwiaronfoyi rarihjwáo nimónirfná emmf ámá ro yarinhjipimi nímúrori enfáraní? Oweoi." rígfawixini.

Jisasomi fá oxirfpoyiniri uowárigfá nánirini.

³² Parisiowa ámá e epfroyf egfáyf Jisaso náni ikeagigwf e rarihjagfa arfá niwiro náni awa tñni apaxfpánihj imónigfá xwéowa tñni dhj axfpi nixiriro Jisasomi fá oxirfpoyiniri ridyowá yarigfiwámi awí mearoarigfá wami uowárfagfa awa nuro o uréwapiyarihje rémóagfa ³³ Jisaso re urinhjiginí, "Seyfné tñni re bi onimiápi nihweámoni gf nirowárenapihjo tfe náni umfáriní. ³⁴ Rixa úána seyfné nioni náni pfá nñniro aiwi wí sihwf nanipfrfámani. Seyfné nioni nweámfaé upaxf wí mimónihjo." urfagi ³⁵ Judayf ámináowa re rinhjigfawixini, "O gimí náni uminiri rarini? Aga gimí náni úána nene o náni pfá meginanfwáriní? Negf ámayf Girikiyf anfyo nweagfámi náni nurí émáyo uréwapiyimfná rífa nearariní? ³⁶ Xwiyfá o re rífpí, 'Seyfné nioni náni pfá nñniro aiwi wí sihwf nanipfrfámani. Seyfné nioni nweámfaé upaxf wí mimónihjo.' rífpí pí niyaiwiri rfa rihjo?" rinhjigfawixini.

Inihjigf oyfá tñnf náni urinhj nánirini.

³⁷ Sfá aiwá apf imixarigfáyf yoparfyi —Ayí seáyf e imónihjyirini. Sfá ayí imónihjáná Jisaso éf nrori enj tñni re rinhjiginí, "Ámá inihjigf náni gwfnf yeáyf wíf gíyf gíyf nioni tfáminf nñniro inihjigf onfpoyf. ³⁸ Nioni dhj níkwírófá gíyf gíyf Bikwíyo niriniri eánihj rípi tñni xixeni imónipfráoí, 'Wigf xwioxfyo ná inimi dáni inihjigf dhj niyimihj imixarinhjipi oyfá tñnf pwenfáriní.' niriniri eánihjipi tñni xixeni imónipfráoí." urinhjiginí. ³⁹ Jisaso e niri rfná kwíyf Gorixoyá xfomi dhj wikwírófáyf

meapírřápi nání e uriniginí. Íná Jisaso siní anřnamí nipeyirí mikřnřpa éiná enagi nání Gorřxo siní xegř kwřřřpi ámayı sixř mumímopa yagínarřni.

Jisaso nání dñřř xixegřřni řřni nepayoro řřřř nánřřni.

⁴⁰ Ámá e epřroyř egřáýř o e rarřřagi arřá nřwiro wř re nřra ugřawixřni, “Aga neparřni. Ámá ro wřá rókiamoagř nene xwayř nanřři řweařwáorřni.” nřra warřná ⁴¹ wř re nřra ugřawixřni, “ ‘Ámá ro Gorřxo yeáýř neayimřxemeanřa nání arřowayá xwřá piaxřyo dánř iwiaronřoyř rarřřwáo, Kiraisorřni.’ neaimónarřni.” nřra warřná wř re nřra ugřawixřni, “Gariri přropenřřyo dánř wo Kiraiso, ámá arřowayá xwřá piaxřyo dánř iwiaronřoyř rarřřwáo imónřpaxřřani? Oweoř, e dánř wo ámá arřowayá xwřá piaxřyo dánř iwiaronřoyř rarřřwáo imónřpaxřř menřni. ⁴² Břkwřyo re mřřřnřpa renř, ‘Kiraiso, arřowayá xwřá piaxřyo dánř iwiaronřoyř rarřřwáo negř arřo Depitoyá řwiářřawé wo imónřřárřni. Anřř Betřrexemř —Enřná Depito xegř řweaagerřni. Omř e dánř xřřřřárřni.’ mřřřnřpa renř?” nřra nuro nání ⁴³ ámá e epřroyř egřáýř o nání dñřř xixegřřni řřni nepayoro nřřřóná ⁴⁴ wř “Řřxa řá oxřraneyř.” nřwimónřři aiwř omř řá bř mřxřřřřawixřni.

Judayř mebáowa Jisasomř dñřř mřwřkwřřogřá nánřřni.

⁴⁵ Řřřřowá yarřřřiwámř awř mearoarřřřáwa ámř nuro apaxřřánřřř imónřřřá xwéowamř řřni Parisiowamř řřni wřmeááná awa re urřřawixřni, “Př nání omř řá mřxřřř anřpáoyřné barřřoř?” urřřřá ⁴⁶ awř mearoarřřřáwa re urřřawixřni, “Enřná aiwř ámá o nearéwapřyarřřřpa wo mřnearéwapřyagřřni.” urřřřá ⁴⁷ Parisiowa ikayřwř nurřro re urřřawixřni, “Soyřné enř řřxa dñřř nřseakinřmřxřřř xenřwřmř nřseaipemeámř mupa reřřoř?” nurřro ⁴⁸ re urřřawixřni, “Seamenřweařwáone woranř, Parisione woranř, omř dñřř bř wřkwřřóřřni? Oweoř! ⁴⁹ E nerř ai ámá epřroyř egřá řřayř řwř ikaxř nřřřniřři eánřřřpi nání přránřřř nřřřá mimónřpa nero nání Gorřxoyá sřřwřyo dánř anřřpřřřa nání ramřxárřniřřyřřni.” urřřřá ⁵⁰ Nikodimaso —O enř Parisi worřni. Xámř árřwřyimř nurř Jisasomř nřwřmearř yarřřř wřřorřni. O nřwiápřřniřmearř re urřřřniginř, ⁵¹ “Negř řwř ikaxř nřřřniřři eánřřřyo bř řřpi řřřniřni, ‘Ámá womř xřo řřnarřřřpi arřá mřwřpa erř o yarřřřpi přránřřř nřřřá mimónřpa erř nemáná ananř xwřyřá umeárřpaxřřni.’ řřřniřni?” urřřř ⁵² awa ikayřwř re urřřawixřni, “Joxř enř Gariri dánř iwoxřřřani? Břkwřyo přránřřř řá rorř přá merř nerřnáýř, joxř re nřyaiwirř nřřřá imónřřřni, ‘Wřá rókiamoarřř wo Gaririyo dánř imónarřřřmanř.’ nřyaiwirř nřřřá imónřřřni.” urřřřawixřni.

Apřřř řwř inřřř wřmř xwřřřř umeagřá nánřřni.

⁵³ Ámá nřni wigř anřř xixegřřnyo umřagřa aiwř

8

¹ Jisaso dřwř xegř yoř Oripiyo nání nurř ² sá weřo wřá mónřřřmř ámř nřwiápřřniřmeámř nřbřři anřř řřřřowá yarřřřiwámř nřpáwiri ámá nřni xřo řřámřni barřřagřa nání o éř nřřweámáná uréwapřyarřřná re enřniginř. ³ Nwř ikaxř eánřřřpi mewegřřáwa řřni Parisiowa řřni awa apřřř ámá wř řwř inarřřagi wřniřmeářá wřmř nřméra nřbřro áwřni e éř nurárarřmáná ⁴ omř re urřřawixřni, “Nearéwapřyarřřoxřni, apřřř řř řwř inarřřagi wřniřmeářřni. ⁵ Apřřř řinřřř imónřřřyřř nání řwř ikaxř Moseso nřřřři eanřřpimř dánř re řřniřni, ‘Sřřá řřni iwanřř nearo přkřřřřni.’ řřniřřagi ai joxř přoř řřřřni?” urřřřawixřni. ⁶ Řřwéná o Moseso řřřřpi nřwiařkiriř xegř bř řřřřpimř dánř xwřyřá uxekwřmoaneyřnřro iwamřó nřwiwapřyiro e urřřřá aiwř o řřřřá éř nřřweámáná xwřáyo webřá řřni řřwamřřř nearř ⁷ awa arřkř ámř ámř yarřřř wiayarřřagřa o ámř éř nřrorř re urřřřniginř, “Soyřné woxř goxř řwř bř mřyarřřoxř xámř řmř sřřá eai.” nurřmř ⁸ ámř řřřřá éř nřřwearř xwřáyo řřwamřřř earrřná re enřniginř. ⁹ Awa Jisaso e urřřagi

arfa n>wirowon woni woni Jisaso tñf e pñi n>wiármi nuróná ámináowa xámi numearo nñi rixa núaná apixini xegf xewini Jisaso sámf e éf ronagf n>wini 10 ámi éf nrori imi re urinigin, “Ineyf, amáyf gminirini? Ayf wo xwyfá mirimearfrani?” urfagi 11 i re urinigin, “Ámináoxini, wo xwyfá minimearfrani.” urfagi Jisaso re urinigin, “Nioni eni xwyfá wí rimearimeini. Dixf anj u. Re dani ámi fwf bi minipa érixini.” urinigin.

“Nioni amá nani uyfwñnf imóniáonirini.” urinigin.

12 Jisaso ámi re urinigin, “Nioni amá xwfa tfo nweagfa niyoni uyfwf wñanif wókimixarináonirini. Amá nioni nixdfáyf sfá yinimini anj emepfrafá menini. Wfa dñf niyiminf tgfáyf imixipaxf imóniñpfi wókimixinfáirini.” urfagi nani 13 Parisiowa re urigfawixini, “Joxi e rñpfi jwaninixi símeanf mfkoxinif nimóniri áwanf rinarinagf nani ‘Neparini.’ niyaiwirane arfa seaianmewini.” urfagfa 14 Jisaso re urinigin, “Nioni ai niwaninon nani áwanf rinarinapi, ayf neparini. Ayf rñpfi nani searinin. Ge dani rfa biniginir gimi nani umfaranir imóniñpfi nani nijfa nimóniri nani searinin. E nerf ai soyfne nioni bináe nánirani, nioni umfae nánirani, majfa nimóniro nani nrarinjo. 15 Soyfne amá xwfa tfo dánfyf yarigfapa sinwf tñni n>winaxfdiro rarinagfa ai nioni amá womi ai sinwf tñni n>winaxfdiri xwyfá mumeararin. 16 Nioni xwyfá numeariri sinwiriyf, nioni gf dñf tñni mepa nerf apo, nrowárenapinoyá dñfyo dani nerf nani nepa xixeni imóniñpfi tñni umearipaxirini. 17 Segf nwf ikaxf eáninifo ai re nirinir eánini, ‘Amá wau xwyfá áwanf nirinina axipni nirininaf, xwyfá api nepa imónini.’ nirinir eánini. 18 ‘Nioni niwaninon nani áwanf searinir apo, nrowárenapinjo eni nioni nani áwanf searir yarigin nani soyfne nioni searininapi nani ‘Neparini.’ yaiwipaxirini.’” urfagi 19 awa re urigfawixini, “Dixf apo ge nweani?” urfagfa o re urinigin, “Soyfne nioni nani nijfa mimónipa ero gf apo nani nijfa mimónipa ero yarino. Soyfne nioni nani nijfa nimóniro sinwiriyf, gf apo nani eni nijfa imónanro éfarini.” urinigin. 20 Anj rdiyowa yarigfiwami Gorixo nani ngwf tarigfa tñf e dani nurewapiyirfna xwyfá apf urarinagf aiwi omi fa xiriprfina sin mimóninagf nani fa bi mixirigfawixini.

“Nioni umfae nani soyfne wí upaxf menini.” urinigin.

21 O ámi re urinigin, “Nioni pñi niseawiármi uána soyfne nioni nani pfa nniro ai segf fwf yarigfapi sin yokwarimf mininána pepfráirini. Nioni umfae soyfne bipaxf wí mimóninjo.” urfagi 22 Judayf amináowa re nra ugfawixini, “O ‘Nioni umfae soyfne bipaxf mimóninjo.’ rñgfi nani xewaninjo pikinimini nani minearipa riyarini?” nra warfna 23 o re urinigin, “Nioni eramf dánonirini. Soyfne bñramf dánoyfnerini. Soyfne xwfa tfo dánoyfnerini. Nioni xwfa tfo dánoniman. 24 Ayinani re searini, ‘Segf fwf yarigfapi sin yokwarimf mininána pepfráirini.’ searini. Ayf rñpfi searinin. Soyfne dñf nñkwíroro ‘Ayf orini.’ miniaiwipa nerónayf, segf fwf yarigfapi sin yokwarimf mininána pepfráirini.” urarinagf 25 awa re urigfawixini, “Goxirini?” urfagfa Jisaso re urinigin, “Nioni iwamfo dani searagoni onirini. 26 Soyfne yarigfapi nani xwyfá searimearimf nani xwyfá xwapf xirináonirini. Soyfne arfa miniarinagfa aiwi nioni nrowárenapinjo nepaxinorini. Amipi omi arfa winapi amá nñni arfa egfe dani rarinarini.” urfagi aiwi 27 ayf majfa nimóniro “Apo Gorixo nani rfa neararini?” miyaiwiarinagfa nani 28 Jisaso re urinigin, “Soyfne amá imóniáoni ikfayo niyekwíroaripfri seayf e nñimfeyoarfna nijfa ‘Ayf orini.’ imóniprfáirini. Nioni gf dñf tñni amipi bi yarínaman. Apo nrewapiyinipni rarinarini. 29 Inina nioni nrowárenapinjo yayf winipaxipni yarigin nani nioni pñi n>wiármi minú sin dñf nñkikayoni.” urinigin. 30 Xwyfá apf urarfna amá obaxf dñf wikwírogfawixini.

Ámá áxeŋwarí inigfáyí nání uríŋí náníríní.

³¹ Jisaso Judayí omí dŋí wíkwírófáyo re uríŋínigíní, “Seyíné gí xwíyá rariŋápi dŋí fá nixírírónáyí, nioniyá gí seaiep+sariŋá nepaxíŋíyíné imóníŋoi. ³² Xwíyá nepaxíŋí imóníŋípi nání nífá nimóníro e nemáná xwíyá api dŋí fá nixíríríŋípi dání áxeŋwarí minigfáyíné imóníprífaríní.” uríagi ³³ wa re urígíawixíní, “Negí aríto Ebírfamoyá fwiárfaweneríní. Eníná dání ámá wayá xináíwanéníŋí nimónírane omíŋí míwiiagwaéne, joxí aríge nerí ‘Áxeŋwarí minigfáyíné imóníprífaríní.’ neararíŋíní?” uríagí ³⁴ Jisaso re uríŋínigíní, “Aga nepa seararíŋíní. Ámá fíwí yaríŋí go go fíwí xíto yaríŋípiyá xináíníŋí nimónírí áxeŋwarí winí. ³⁵ Ámá xináíwáníŋí nimóníro omíŋí wíiarígíáyí aníŋí anjwámí xiáwo tŋí ŋweaarígíámaní. E nerí aí xewaxo íníná aníŋí e ŋweaaríŋíríní.” nurírí ámá e rówapígíáyí re oyaiwípoynírí, “‘Seyíné xináíwayínéŋí nimóníro omíŋí wíiarígíáyíné yapí imóníŋoi.’ rífa neararíní?” oyaiwípoynírí ewayí xwíyá api nurírí ³⁶ re uríŋínigíní, “Ayínání xewaxoní xináíwayínéŋí nimóníro omíŋí wíiarígíáyíné áxeŋwarí seainíŋípi anípá seaimíxiyáná aga áxeŋwarí minigfáyíŋí imóníprífaríní.” nurírí ³⁷ re uríŋínigíní, “Nioní nífáríní. Seyíné aríto Ebírfamoyá fwiárfawéyíneríní. E nimóníro aí seyíné gí xwíyápi segí xwioxíyo aumaúmí miníŋí enagi nání nioní nípiŋíro nání yaríŋoi. ³⁸ Nioní ápo tŋí níŋwearíná síŋwí wíŋjápí nání rariŋáríní. Seyíné ení amípí segí ápo rariŋagi aríá wigíápi yarígíáríní.” uríŋínigíní.

“Segí ápo oboríní.” uríŋí náníríní.

³⁹ Awa re urígíawixíní, “Negí aríto Ebírfamoríní.” uríagí Jisaso re uríŋínigíní, “Nepa Ebírfamoyá fwiárfawéyíné enánáyí, xíto yagípa epaxíríní. ⁴⁰ E nerí aí nioní xwíyá nepání Goríxomí aríá wíŋjápí seararíŋáoní níŋpiŋíro yaríŋoi. Soyíné nianíro yarígíápa aríto Ebírfamo wí e menínigíní. ⁴¹ Ayínání re searíŋíní, ‘Segí ápo yaríŋípi yaríŋoi.’ searíŋíní.” uríagi ayí re urígíawixíní, “Negí inókiwa fíwí níro neaxírígíámaní. Negí ápo imóníŋo ná woní Goríxoríní.” uríagí ⁴² Jisaso re uríŋínigíní, “Nioní gí dŋí tŋí bíŋámaní. Goríxo nírowárenapíagi o tŋí e píŋí níwíarímí bíŋá enagi nání Goríxo nepa segí ápo enánáyí, soyíné nioní dŋí síxí níyipaxíríní. ⁴³ Soyíné nioní xwíyá raríná aríá nero aí pí nání nífá mimónípa yaríŋoi? Ayí rípi náníríní. ‘Xwíyá aríá owianeyí.’ míseaimónaríŋagi nání nífá mimónípa yaríŋoi. ⁴⁴ Soyíné níaiwí segí ápo oboyáoyíné enagí nání xíto wimónaríŋípa níaiwíyíné ení ‘Axípi oyaneyí.’ seaimónaríŋíríní. O eníná dání ámáyo píxíwíró yagoríní. Nepa bí mírípaxí imóníŋo enagi nání pí pí xwíyá níríŋíná yapíní rariŋoríní. O yapí rariŋo imónírí ámá yapí rariŋí nífáyá xanóníŋí imónírí enagi nání gíní gíná yapí níríŋíná sa míkí xíto imóníŋípi tŋí xixení rariŋíríní. ⁴⁵ E nerí aí nioní nepaxíŋí imóníŋípiŋí seararíŋagi nání ‘Neparíní.’ níyaiwíro dŋí míníkwíroaríŋoi. ⁴⁶ Soyíné goxí fíwí nání xwíyá nímeáripaxíríní? Oweoí, wí xwíyá nímeáripaxímaní. E nerí aí nioní nepání seararíná pí nání ‘Neparíní.’ níyaiwíro dŋí míníkwíroaríŋoi? ⁴⁷ Ámá Goríxoyáyí xwíyá xíoyápi aríá wíarígíáríní. Soyíné Goríxoyáoyíné mimóníŋagí nání xwíyá oyápi aríá múníaríŋoi.” uríŋínigíní.

“Aríto Ebírfamo síní menáná nioní ŋweaagáríní.” uríŋí náníríní.

⁴⁸ Judayí ámínáowa omí ikayíwí re urígíawixíní, “None joxí re níríŋínáná, ‘Ámá sípí roxíyí Samariayí woxíríní. Imíto xixéroaríŋí roxíní.’ níríŋínáná xixení míríŋípa réwíní?” uríagí ⁴⁹ Jisaso re uríŋínigíní, “Nioní imíto dŋí múníxixéroaríní. Gí ápomí wé íkwíŋwíyo ŋwíráraríŋagi aí soyíné wé íkwíŋwíyo múníŋwíráraríŋoi. ⁵⁰ Nioní gí dŋí tŋí seáyí e imónímánírí míyaríŋagi aiwí wo nioní nání ‘Seáyí e oimóníní.’ níaiwíoyí soyíné tŋí nioní tŋí neapayoníto ŋweaní. ⁵¹ Aga nepa seararíŋíní. Ámá gíyí gíyí xwíyá nioniyápi níxídirínáyí, wí nípepríámaní.” uríagi

⁵² Judayí ámináowa re urígfawixini, “Joxi e rariŋagi nani rixa nijá re imóniŋwini, ‘Joxi imíó xixéroariŋí woxini.’ nijá e imóniŋwini. Arfo Ebirfamo tñi wía rókiamoagfáwa tñi pegfáriní. E éagfa aí joxi re rariŋini, ‘Ámá giyí giyí xwiýfá nioniýapi nixídirínáyí, wí nipepírfámani.’ rariŋini. ⁵³ ‘Joxi negí arfo Ebirfamo penomi seáyi e miwimóniŋoxirini.’ neaimónariní. Wía rókiamoagfáwa eni pegfáriní. Joxi gonirini yaiwinarini?” uríagfa ⁵⁴ Jisaso re uriniŋini, “Niwanŋoni seáyi e nimfeyoánirínáyí, suríma imónariŋpaxirini. Seáyi e nimfeyoariŋo, ayí gí áporini. O nani soyíne ‘Negí Nwáfóariní.’ rariŋfáriní. ⁵⁵ E niriro aí xfo nani nepa nijá mimóniŋoi. E nerini aiwi nioni nijfáriní. ‘O nioni majfáriní.’ niriŋínáyí, nioni soyínenini yapí rariŋáoni imónipaxirini. E neri aí o nioni nepa nijá nimóniri nani xwiýfá oyápi xídariniŋáriní. ⁵⁶ Segí arfo Ebirfamo sfá nioniýayi nani ‘Siŋwí winimfárfani?’ niyaiwiri nani yayí wininiŋini. Oyi, o siŋwí ninaniri yayí seáyimí dani wininiŋini.” uríagi ⁵⁷ Judayí ámináowa re urígfawixini, “Joxi sini xweyanoxi meníyí ‘Arfo Ebirfamomi siŋwí winagáonirini.’ rirariŋini?” uríagfa ⁵⁸ Jisaso re uriniŋini, “Aga nepa seariniŋini. Arfo Ebirfamo sini menána nioni xami ŋweagáriní.” uríagi ⁵⁹ awa “‘Gorixo tñi xixeni imóniŋorani?’ oniaiwiŋoyiniri rfa nearariní?” niyaiwiro omi sfá eanero nani sfá meáagfa aiwi xewaninjo re eniniŋini. Yumí nimóniri aní ridiyowá yarigíwami dani peyaniniŋini.

9

Siŋwí supáriní womí naní imixiniŋí naniŋini.

¹ E nemo nipurína weniniŋí éyí wininiŋini. Ámá wo xinái xiriŋe dani siŋwí supáriní néra unjo ŋweanagi winána ² xegí wiepisariŋowa eni siŋwí niwiniro yariŋí re wigfawixini, “Nearéwapiyariniŋoxini, íwí go eníŋimi dani xinái siŋwí supáriní ro xiriŋirini? Xfo éagi naniŋani, xaniyaú éagí naniŋani?” yariŋí e wíagfa ³ Jisaso re uriniŋini, “Ámá ro íwí éagi marfáí, xaniyaú eni íwí éagí marfáí, sa omi dani emimí Gorixoyá siwániŋí iníŋa nani e enjo xiriŋirini. ⁴ Agwi sini ikwáwiýiná imóniŋaná emimí nirowárenariŋo ‘E éwininiŋini.’ yaiwiariniŋipi éwaniniŋini. Árfwiýiná ámá wo emimí mepaxí imóniŋiná rixa anwi e enagi nani rariŋini.” uriniŋini. Diŋí re oyaiwiŋoyiniri, “Xíomí pikíáná árfwiýiniŋí imóniŋfáriní.” oyaiwiŋoyiniri e niriŋi ⁵ ámi re uriniŋini, “Nioni xwáfá tfo niŋwearfána ámá niniyí nani wía wókimixiniŋini.” nurárimí ⁶ xwáfáyo reanwí nurimáná xwáfá tñi reanwí tñi yiyí nidiŋi ámáoyá siŋwíyo xópé niwimáná ⁷ re uriniŋini, “Joxi nuri ipí Siroamiyi riniŋíwami nani —Yoí mfkí ayí mewárininiŋí naniŋini. E riniŋíwami nani nuri símimaníyo wayí rónei.” urowárfagi o nuri símimaníyo wayí niriŋimáná re eniniŋini. Rixa siŋwí aninjo biŋiniŋini. ⁸ Rixa siŋwí aninjo barinagi ámá aní xfo tñiŋí e ŋweagfáyí siŋwí e niwiniro siŋwí supárinjo enagi nani éf niŋweámáná aiwá nani rixiniŋí urago barinagi siŋwí niwiniro re nira ugíawixini, “Ámá royí e niŋweámáná aiwá nani rixiniŋí nearariŋo meniraniŋí?” nira warfána ⁹ wí re nira ugíawixini, “Ayí oriniŋí.” nira warfána wí “Oweoi, ayí o yapí imóniŋíyí woriniŋí.” nira warfána xewaninjo arfki re uriniŋini, “Nioni oniriniŋí.” urariŋagi ¹⁰ ayí re urígfawixini, “Joxi arige neri díxí siŋwí oxoáiniŋí?” uríagfa ¹¹ o re uriniŋini, “Ámá Jisaso rariŋí xwáfá bimi reanwí nuriŋi yiyí nidiŋi gí siŋwíyo xópé ninimáná re niriŋoi, ‘Joxi ipí Siroamíwami nani nuri wayí rónei.’ niriŋagi nioni nuri wayí niriŋirína re éini. Siŋwí noxoari aníŋini.” uríagi ¹² ayí re urígfawixini, “Ámá o ge ŋweaniŋí?” uríagfa o “Nioni majfáriní.” uríagi ¹³⁻¹⁴ ámá ayí sfá Jisaso xwáfapimi reanwí nuriŋi yiyí nidiŋi omi siŋwí naní wimixiniŋíyi Sabarfáyi enagi nani ámá xami siŋwí supáragomi Parisiowa tñiŋí e nani niméra nuro wáraná ¹⁵ Parisiowa eni omi yariŋí re wigfawixini, “Joxi arige neri siŋwí oxoáiriniŋí?” uríagfa

o re uriniginini, “O xwirinwí bî tîni gí sîjwíyo xópé níaná nioni nurî wayí nîronîrîná sîjwí oxoáini.” uríagi ¹⁶ Parisiyí wíá re nîra ugíawixini, “Ámá o Sabarfá nánî jwí ikaxí rîninîpimi xopîrârî nîyayirî nánî Gorîxo tîjî e dâni bîjomanî.” nîra warîná wíá re nîra ugíawixini, “Ámá íwí yarîjîyí wo enánáyí, arîge nerî emîmî o yarîjîpîninîjî imónîjîpî epaxîrîni?” nîra nuróná dîjî xîxegîni tîni nepayoro nánî ¹⁷ ámî sîjwí supáragomî re uríawixini, “O dîxí sîjwí roxaóî enagi nánî pí ámáoxîni rarîjîni?” uríagíá o re uriniginini, “O Gorîxoyá wíá rókiamoarîjî wo menîranî?” uriniginini.

¹⁸ O xegí sîjwí oxoáiyí nánî píranîjî áwanî urarîjagî aiwî xámî sîjwí supáragomî aiwî Judayí ámináowa aríá mîwipa nero re yaiwigíawixini, “Nepa sîjwí supárago ámî sîjwí manîjorîni.” nîyaiwiro “Ámá sîjwí oxoáoyá xaniyáú obîpiyi.” nîrîro ayaú rîxa báná ¹⁹ yarîjî nîwiróná re uríawixini, “Niaíwí ayagwíyáoranî? Ayagwí re rîrarîjî, ‘Xínáí nîxîrîrîná sîjwí supárîjî xîrîjîrîni.’ rîrarîjî? E xîrîjî enánáyí, arîge nerî agwî sîjwí noxoarî anarîni?” uríagíá ²⁰ xaniyáú re urígisixini, “Ayí yegí íwo enagi nánî yayawi nijîárîni. Xínáí nîxîrîrîná sîjwí supárîjî enîyí nánî enî yayawi nijîárîni. ²¹ E nerî aí agwî o sîjwí oxoáiyí nánî yayawi majîárîni. Sîjwí supárîjîyí woxoáo nánî enî yayawi majîárîni. Xewanîjomî yarîjî wípoyî. Sîni onomanî. Xewanîjî nánî áwanî osearîni.” urígisixini. ²² Xaniyáú Judayí ámináowa nánî wáyí winîagi nánî e urígisixini. Ayí rîpî nánîrîni. Judayí ámináowa re rînarîgíá enagi nánî, “Ámá gîyí gîyí Jisaso nánî waropárî nero ‘ “O Kiraiso, ámá yeáyí neayimîxemeaníá nánî aríowayá xwíá piaxíyo dâni îwiaroníoyî rarîjwáorîni.” neaimónarîni.’ ránáyí, rotú anîyo dâni yoí emî kwîrîmoanîwárîni.” ²³ rînarîgíá enagi nánî xaniyáú re urígisixini, “Onomanî. Xewanîjomî yarîjî wípoyî.” uríagíá ²⁴ Parisiowa ámî “Sîjwí supárago obîni.” nîrîro o rîxa báná re uríawixini, “Joxî Gorîxomîni seáyî e numíeyoarî waropárî ineî. Ámá ‘Nanî nimîxîjîoi.’ rarîjî íwí yarîjîyí wo enagi nánî none nijîárîni. Ayînánî waropárî ineî.” uríagíá ²⁵ o re uriniginini, “O íwí yarîjîoranî? Nanîoranî? Nioni majîárîni. E nerî aí rîpî nánî nioni nijîárîni. Xámî sîjwí supáragáoni aiwî agwî o nífpîmî dâni sîjwí noxoarî anîjîni.” uríagíá ²⁶ awa re uríawixini, “O pí sírîni? Arîge nerî dîxí sîjwí roxoáîrîni?” uríagíá ²⁷ o re uriniginini, “Nioni rîxa áwanî searîagi aí aríá mîniarîjîoi. Arîge nîyaiwiro ‘Ámî aríá osianeyî.’ nîrarîjîoi? Soyîné enî rîxa xegí wiepîsarîjîyîninîjî imónanîro mîrîpa rîyarîjîoi?” uríagíá ²⁸ awa ikayíwí numearîro re uríawixini, “Xewanîjîoxîni xegí wiepîsarîjîyí woxîrîni. None neaiepîsagí Mosesoyáonerîni. ²⁹ None Mosesomî xwíyíá Gorîxo urîjîpî nánî nijîá imónîjwîni. E nerî aí ámá oyí e dâjorîanîrî none majîárîni.” uríagíá ³⁰ ámá o re uriniginini, “Soyîné rarîgíápi ududí ninîpaxí rarîjîoi. Soyîné o bîje dâni majîá enagíá aiwî o gí sîjwí noxaóîrîni. ³¹ Ámá íwí yarîgíáyí Gorîxomî rîxîjî uráná aríá mîwipa yarîjî enagi nánî nene nijîárîni. E nerî aí ámá go go Gorîxomî wéyo numerî xíto wimónarîjîpî nîxídirînáyí, Gorîxo ámáomî aríá nîwirî xíto rîxîjî urarîjîpî nánî arîrá wîpaxîrîni. ³² Aga enîná dâni aí nene aríá wí re mîwîjwárîni, ‘Ámá wo nîwiápîni mearî xínáí xîrîje dâni sîjwí supárîjî womî sîjwí oxoáîninî.’ rarîjagíá aríá mîwîjwárîni.” nurîrî ³³ re uriniginini, “Ámá o Gorîxo tîjî e dâni mîbîpa nerî sîjwîrîyí, xíto yarîjîpî bî epaxí imónîmînrî éfmanî.” uríagíá ³⁴ awa mîxí re uríawixini, “Íwí ninîrîjîpîmî dâni rîxîrîjîoxîni, joxî none rînearéwapîyarîjîni?” nurîmáná xegí yoí emî kwîrîmogíawixini.

Sîjwí supárîjîninîjî imónîgíáyí nánîrîni.

³⁵ Jisaso “Ámá sîjwí supáragoyá yoí kwîrîmóoi.” rarîjagíá aríá e nîwirî o nánî píá nemerî nîwîmeámáná re uriniginini, “Joxî ámá imónîjomî dîjî rîwîkwîronîni?” uríagíá ³⁶ o re uriniginini, “Ámináoxîni, ámá imónîjî gorîni. Nioni dîjî wîkwîrómî

náni áwanj nirei.” uríagi ³⁷ Jisaso re uriniginini, “Omi joxi rixa sijnwí wininjinini.” nuriri sijnáni re uriniginini, “Joxi tñi rinarigwí roní, ayí onirini.” uríagi ³⁸ o re uriniginini, “Ámináoxini, nioni rixa dñj ríkwíronini.” nurimi xfo tñj e xóminj niyíkwiri yayí winiginini.

³⁹ Jisaso re riniginini, “Ámá niyoní epayómfa nání xwíá tño nání binárinini. Ámá sijnwí supárigfáyininj imóninjyí sijnwí anipíri imóniro sijnwí anigfáyininj imóninjyí sijnwí supáripíri imóniro epírfá nání bináonirini.” ríagi ⁴⁰ Parisi xfo tñi anwi e rówapigfáwa re urigfawixini, “None nání eni ‘Sijnwí supárigfóyínérini.’ ríneararinini?” uríagí ⁴¹ Jisaso re uriniginini, “Soyíné sijnwí supárigfóyíné sijnwíriyí, ríwí nimoarigfápi nání xwiýfá meárinipaxímaní. E nerí aí soyíné ‘Sijnwí aninwáonerini.’ niríro nání ríwí nimoarigfápi nání xwiýfá meárinipírfárinini.

10

Ewayí ikaxí sipísipí awí mearoaríño nánirini.

¹ “Aga nepa seararinini. Go go sipísipí xwíná fwiyo mipáwipa nerí wí e dání ogámí nerí nípixemoánirínáyí, fwi mearinj wo imónini. fwi xauráparinj wo eni imónini. ² E nerí aí xwíná fwiyo páwiaríño, ayí sipísipí xiáworini. Awí mearoaríñorini. ³ O xwíná róninje nání báná fwi e íníná awí roño ówanj wíkwíáná xiáwo xegí sipísipí nání yoí ráná xiáwoyá manj arfá níwirí uxídáná nímera nípeyearí ⁴ rixa xfoyá nñi bíaríwámíni enáná o xámí umearíná sipísipíyí xiáwoyá manj uminjinarinj enagí nání númí warigfárinini. ⁵ Xenwí womí wí númí uxídípíriméot. Manj ámá xenwí woyá uminjinarinjagí níwíníro nání númí muxídípa nero éf upíráot.” uriniginini. ⁶ Jisaso ewayí xwiýfá api uríagi aiwi xfo api nání nijfá oimónípoyiniri uréwapíyiminiri yarínjpi nání nijfá mimónigfawixini.

“Sipísipí píraninj awí mearoaríñoní nionirini.” urinj nánirini.

⁷ O ayí nijfá mimónípa yarínjagí nání ámí ewayí xwiýfá re uriniginini, “Aga nepa seararinini. Nioni sipísipí xwíná fwininj imóninonirini. ⁸ Nioni siní mibípa enáná bigfá gíyí gíyí fwi meaarigfáyininj imóninot. fwi xauráparigfáyininj eni imóninot. E nerí aí sipísipíyí wigí manj arfá míwigfárinini. ⁹ Nioni níwaníñoní fwininj imóninonirini. Gíyí gíyí nioniyáyómíni fwiapáná yeáyí uyimixemeámírinini. Ará wíwákwíní epírfá nání fwiapíro peyearo nero epírfárinini. ¹⁰ fwi mearinj sipísipíyo pípi wiminiri barinimani. fwi xaurápiri pípíkímí erí xwirfá ikíxerí wiminiri barínjagí aiwi xewaníñoní rípi wiminiri binárinini. Ewáraninj éfrixiniri dñj níyíminj imóninjpi síxí umímómíniri bináonirini. ¹¹ Sipísipí nání píraninj awí mearoaríñoní, ayí nionirini. Sipísipí nání awí píraninj mearoaríñoní sipísipí arírá wiminiri neríná ‘Nioni nípíkíáná ayí ananirini.’ yaiwiarínjrinini. ¹² Nígwí meámíniri awí mearoarínj wo —O sipísipí xiáwo nimóniri píraninj awí mearoaríño marfái, o síwí sayí sipísipí roanímíniri barínjagí níwínírná sipísipí pñi níwiárimí éf úáná síwí sayí rírómí erí xídíxídwárf erí yarínjrinini. ¹³ O sa nígwí nání meámíniri yaríño enagí nání sipísipí nání nepa dñj moarinimani.” nuriri ¹⁴⁻¹⁵ re uriniginini, “Sipísipí píraninj awí mearoaríñoní, ayí nionirini. Ápo tñi nioni tñi xixe mí ómíxínarigwípa nioni tñi sipísipí nioniyáyí tñi eni xixe mí ómíxínarínjwárinini. ‘Nioni gí sipísipí imóninjyí arírá wiminiri nání nupeiríná ayí ananirini.’ yaiwiarínjrinini.” nuriri ¹⁶ re uriniginini, “Nioni sipísipí ámí wí —Sipísipí xwíná tño dánj imóninjyí marfái, ámí wí eni tñinonirini. Ayí wí aninj e xe nweáfrixiniri sijnwí winipaxí mimóninini. Ayo eni wíníyí tñj e awí neaárfimiginini. Ayí gí manj arfá níniro xwíná tño dánjyí tñi nawíni imóniro awí mearoarínj ná woní axoní tñj imóniro epírfárinini. ¹⁷ Ámí sínj nímoniri wiápnimeámífa nání sipísipíyo arírá wiminiri neríná ‘Nioni níperíná

ayf ananirini.' yaiwiarinagf nani apo dinf sixf niyini. ¹⁸ Nioni ama xe onipikipoyiniri sinwf m+winipa nerfnayf, wi ninipikipaximanf. Xe onipikipoyiniri sinwf winarinagf giyf marfat, niwaninonirini. Perf amf wiapfnimearfi emfa nani enf sixf eaninifpi tinanonirini. Gf apo o e ewiniginiri sekaxf nirinif eagf nani api e epaxonirini." uriniginini.

¹⁹ Judayf aminaoowa Jisaso e rarinagf arfa niwiro nani dinf xixegfni tfini nepayoro bi bi nirinirona ²⁰ wfa obaxowa re nira ugawixini "Imfo dinf uxixeroarinagf nani xoxwf nerf rarinif. Pi nani arfa wiarinof?" nira warfna ²¹ wfa re nira ugawixini, "Xwiyfa o rarinifpi imfo xixeroarinif wo yapf mirinarinini. 'Ama imfo dinf xixeroarinifyf ama sinwf suparigfayo sinwf woxoapaxf imoninof.' riseaimonarini? Oweof." nira ugawixini.

Jisasomf rfwf umogfa nanirini.

²² Sfa Judayf enina emayf wa anf ridiyowa yarigfiwami xororf nero xwirfa ikixegfa enagf nani amf piraninif imixaragfapi sfa api nani dinf winini nani awi neantiro yayf yayarigfapi imoninan ²³ —Ayf inia earf iminif riri yarininarinif. Ina Jisaso anf ridiyowa yarigfiwami nipawiri anf wiamefo wigf eninanif mixf inayf Soromono nani rininifpimi emearfna ²⁴ Judayf aminaoowa niwimearo minf minf xapixapf numero re urigawixini, "Gina jwaninof nani xe nijfa oimontpoyiniri nearifarinif? Aninif yumfi nearifaranif? Joxf Kiraisoxf, ama yeayf neayimixemearfa nani arfowaya xwfa piaxyo dani iwiaronfoyf rarinwaoxf enanayf, sinani awanf nearinef." urtagfa ²⁵ Jisaso awamf re uriniginini, "Nioni rixa awanf searagf aiwi soyne 'Nepa neararinif.' niyaiwiro dinf minikwifroarinof. Emimf gf apo e ewiniginiri nirinif nioni yarinarif sinani awanf ayf orinifinif seararinagf ai ²⁶ soyne gf sipisipifyneninif mimonipa nerf nani nioni dinf minikwifroarinof. ²⁷ Sipisipf nioniyayf gf manf arfa niniro nixidarigfarinif. Nioni ayo mi niwomixiri ²⁸ dinf aninif inina nweapirfa nani minf wiarinagf nani wi aninifirfa menini. Sipisipf nioniyayf niniwefu tfini fa xirinagf nani ama giyf nrapifirarinif? ²⁹ Gf apo sipisipifyf niarinirini. O ama niyonf seayf e wimoninagf nani nioniyaf gf imoninifyf apo ninwefu tfini eni fa xirinagf nani ama giyf urapifirarinif? ³⁰ Nioni tfini apo tfini axowawirinif." urtagf ³¹ Judayf aminaoowa xamf yaniro egfapa sifa tfini Jisasomf opikianeyiniro mearinagfa ³² Jisaso re uriniginini, "Nioni emimf apo e ewiniginiri nirinifpi obaxf seaiwapifyarinif. Gfminf gif seaiwapifyapf nani sifa tfini nipikianiro yarino?" urtagf ³³ Judayf aminaoowa re urigawixini, "Amipi nanf joxf yarinarif wi nani sifa tfini ripikianiri miyarinwinif. Joxf aga amaoxf enagf aiwi Nwafanonirinif nirinifpimi dani Gorixomf riperirf umeararinagf nani ripikianiri yarinarini." urtagfa ³⁴ Jisaso xomf wikf wonarigfapi piyfa owepoyiniri re uriniginini, "Segf nwf ikaxf eaninifpimi Gorixo re rinifpi niriniri meanipa renif, 'Nwafanonf re riniginini, 'Seyne eni nwfafeyfne imoninof.' riniginini.' niriniri meanipa renif? ³⁵ Soyne nijfarinif. Xwiyfa Bikwifo eaninifpi wi surma rinipaxf mimonini. Ayinani Gorixo segf arfowami 'Seyne eni nwfafeyfne imoninof.' urinif enagf nani ³⁶ soyne pi nani apo nirinifpearf xwfa tyo nirowarenarino re searana, 'Nioni Gorixomf xewaxonirini.' searana pi nani mixf nininiro 'Joxf Gorixomf riperirf umearininif.' ninarinof? ³⁷ Nioni emimf gf apo e ewiniginiri nirinifpi mepa nerfnayf, dinf ninikwifroro 'Nepa orini.' miniaiwiwa efrixinif. ³⁸ E niseariri aiwi nioni emimf apo e ewiniginiri nirinifpi nepa nerfnayf, soyne xwiyfa nioni searinarif arfa niniro dinf minikwifropa nero ai emimf nioni yarinarif sinwf ninanro nani dinf ninikwifroro 'Ayf orini.' niawifrixini. 'Apo tfini nawini imonigfiwaurnif. Axowaurnif.' niniaiwiwo nijfa imonifirf nani emimf nioni yarinarif dinf ikwifropoyf." urtagf ³⁹ xamf yaniro egfapa omf fa oxiraneyiniro yarfnaf ananif ef muroniginini.

⁴⁰ Jisaso ámi nurí iniḡḡ Jodani rapáyo nixerí Jono xámi ámáyo wayí umeainḡe nání nurí e ḡweañáná ⁴¹ ámá obaxí xfo tḡḡ e nání nibíro re rḡnayigíawixíni, “Wayí neameainḡ Jono emimí wí mepa nerí aiwí amípi ámá ro nání rḡḡyí ríxa xixeni imóníni.” nḡrḡnayiróná ⁴² ámi obaxí wí dḡḡ wíkwírogíawixíni.

11

Rasaraso peḡḡ nániríni.

¹⁻² Ámá wo, Betani dánḡ Rasarasoyí rḡnḡḡ simíxí yaríiná —Anḡ ayí xfo xegí xexírímeáípaú Mariaí tḡnḡ xḡnapí Mataí tḡnḡ ípaúyá anḡ ení eríni. Mariaí ayí apíxí ríwíyo Ámináoyá síkwíyo weríxí nḡwíwayimómáná dḡá tḡnḡ kwírḡḡrḡni. Ími xexírímeáo Rasaraso simíxí wiarḡḡḡḡ nání ³ xḡnapíxanḡḡpaú Jisaso tḡḡ e nání xwíyá re uowárigísisixíni, “Ámináoxíni, arḡá ei. Ámá joxí dḡḡ síxí uyarḡḡoyí simíxí yaríni.” uowáragí ai ⁴ Jisaso arḡá e nḡwiríiná re rḡḡḡḡḡḡ, “Simíxí o yarḡḡḡḡ nḡpení nánímaní. Ámáḡ enḡ síxí eánḡḡḡ Goríxoyá síḡwí wḡnanírí ero Goríxomí xewaxoní yayí seáyí e dání nḡmeanírí ero epírḡa nání simíxí apí wímeanḡrḡni.” urḡḡḡḡḡḡ. ⁵ Jisaso Mataími tḡnḡ xḡnanḡḡḡḡ tḡnḡ ípaúmi xexírímeáo Rasarasomí tḡnḡ ayo dḡḡ síxí nuyirí aiwí ⁶ “Rasaraso simíxí yaríni.” urḡḡḡḡḡḡ arḡá nḡwiríiná ámi sḡá wíyaú xfo ḡweañe ḡweañḡḡḡḡ. ⁷ E nḡḡweañḡsáná xegí wiepísarḡḡowamí re urḡḡḡḡḡḡ, “Ámi Judia píropenísíyo nání owaneyí.” urḡḡḡḡ ⁸ wiepísarḡḡowa re urḡḡḡḡḡḡ, “Nearéwapíyarḡḡoxíni, ayí xámi síḡḡá tḡnḡ rípkianírí egḡe nání ámi numínírí rḡneararḡḡḡḡ?” urḡḡḡḡḡḡ xfo ikwáwíyínḡḡ imónḡḡḡḡ nání ⁹ ewayí xwíyá re urḡḡḡḡḡḡ, “Sogwí fwiapḡe dání wée nání awá wé wúkaú síkwí waú tḡḡḡḡḡḡ. Ámá ikwáwíyíná anḡ neríiná ná eánarḡḡámaní. Xwíá tḡyo wíá okḡḡḡḡ nání síḡwí píranḡḡḡ nḡwḡnaxída nuro nání ná eánarḡḡámaní. ¹⁰ E nerí ai ámá árḡwíyimi anḡ neríiná ná eánarḡḡáríni. Síḡwí nḡwíga upírí wíá mókḡḡḡḡ nání ná eánarḡḡáríni.” nurírí ayí re oyaiwípoyínírí “Goríxo wimónarḡḡḡḡ nḡxídríiná ayí ikwáwíyíná anḡ nemerínánḡḡḡ ríá imónḡḡḡḡ?” oyaiwípoyínírí ¹¹ e nurímáná awamí re urḡḡḡḡḡḡ, “Negí nḡkumíxínírí emearḡḡwáo Rasaraso simíxí nerí sá wení. E nerí ai nioní saiwiárí wimínírí warḡḡḡḡ.” urḡḡḡḡ ¹² wiepísarḡḡowa re urḡḡḡḡḡḡ, “Ámináoxíni, sa sání nḡweríiná ananí nanḡ imónḡḡḡḡḡḡ.” nuríro ¹³ awa “Rasaraso sa sá weḡḡḡḡ nání ríá neararíni?” nḡyaiwíro e urḡḡḡḡḡḡ ai Rasaraso ríxa péf nání ínḡmí nurírí nání ¹⁴ ámi nḡpíkwíni síḡḡḡḡ áwanḡ re urḡḡḡḡḡḡ, “Rasaraso ríxa píyíríni. ¹⁵ E nerí ai soyíné síḡwí wḡnḡpírḡḡ nání yayí ninaríni. O simíxí yaríiná nioní xfo tḡnḡ mḡḡweáá enḡḡḡ nání soyíné nioní emíapí síḡwí nḡnaníróná dḡḡḡ nḡkwíropírí nání yayí ninaríni. O tḡḡ e nání owaneyí.” urḡḡḡḡ ¹⁶ Tomaso —O xegí yoí ámi bí Didimasoyí rarḡḡḡḡḡḡ. O xfo tḡnḡ wiepísarḡḡḡ wíamí re urḡḡḡḡḡḡ, “O tḡnḡ nawíní peaníwá nání none ení owaneyí.” urḡḡḡḡḡḡḡ.

¹⁷ Jisaso Rasarasoyá anḡ tḡḡ e nání anḡwí e nibíríiná arḡá re wḡḡḡḡḡḡ, “O ríxa nḡperí xwáripáyo tigíámí enḡáná sḡá wíyaú wíyaú pwéfríni.” arḡá e wḡḡḡḡḡḡ. ¹⁸ Anḡ Rasarasoyá Betaniyí rḡnḡḡe Jerusaremí dání aíwḡmímaní. Sa kiromita waú wo imónḡḡeríni. ¹⁹ Ayínání Judia píropenísíyo dánḡ obaxí wí xexírímeáo Rasaraso péf nání Mataími tḡnḡ Mariaími tḡnḡ ípaúmi oḡanḡ wianíro nání nibíro ípaú tḡnḡ ḡweañáná ²⁰ Mataí “Jisaso baríni.” rḡnarḡḡḡḡḡ arḡá nḡwirí óf e wirímiaumínírí nurí xḡnanḡḡḡ Mariaí síní anḡyo ḡweañáná ²¹ í Jisasomí re urémeanḡḡḡḡḡ, “Ámináoxíni, joxí re nḡḡwearí síḡwíríyí, ḡḡ nḡrḡxímeáo nḡpémínírí enḡmaní. ²² E nerí ai níni re nḡpímónaríni, ‘Goríxomí pí pí nání yarḡḡ wíyí agwí ai ananí xixeni siinḡḡḡ.’ nḡpímónaríni.” urḡḡḡḡ ²³ Jisaso re urḡḡḡḡḡḡ, “Díxí rḡrḡxímeáo ámi nḡwiápḡnḡmeanḡḡḡḡ.” urḡḡḡḡ ²⁴ Mataí re urḡḡḡḡḡḡ, “O sḡá yoparíyi ámá nḡnḡ nḡwiápḡnḡmearóná o ení wiápḡnḡmeaníapí nání

niíni níjfaríni.” uríagi ²⁵ Jisaso re uríniñigíni, “Ámá píyí egíáyí ámi níwiápíni mearo síñí epírí nání dñí síxí umímoaríñáyí, ayí nioníríni. Nioní dñí níkwírófá gíyí gíyí nípero aí ámi síñí upíríaríni. ²⁶ Ámá síñí nero dñí níkwírófá gíyí gíyí wí aníníprífá meníni. Jíxi dñí níni kwírorí ‘O nepa ríá níraríni?’ ríniaríni?” uríagi ²⁷ í re uríniñigíni, “Oyí, Ámínáoxíni, níni joxí dñí níni kwírorí re síaríni, ‘Kíraisoxí, níaiwí Goríxoyáoxíríani? Eníiná dání re rígfíoxíríani, ‘Arífowayá xwífá píaxíyo dání ámá wo yeáyí neayímíxemeanífa nání iwíaroníaríni.’ rígfíoxíríani?’ síaríni.” uríniñigíni.

²⁸ E nurímí nurí xínaníñí Maríaími “Eíni.” nuríni yumí re uríniñigíni, “Nearéwapíyaríño níremónapírí jíxi nání ‘Obíni.’ raríni.” uríagi ²⁹ í arífá e níwírífná aníni níwiápíni meámi Jisaso tñí e nání uníniñigíni. ³⁰ Jisaso síni aní e níremónapí síni Mataí tñí órófí ínífí ñweañána ³¹ Judayí aníyo Maríaí tñí nawíni níñweámána ogañí wíarígfíáyí í aníni níwiápíni meámi peyeáagi níwíniro xexírímeáoyá xwáripáyo ámíxífá emíni nání waríni níni nómí úagífa ³² Maríaí Jisaso roñe níremórí níwínifná xíoyá síkwí tñí e nípríkní mearí re uríniñigíni, “Ámínáoxíni, joxí re níñwearí síñwíríyí, gí nírixímeáo péminíni enímani.” uríagi ³³ Jisaso í ámíxífá yaríñagi níwíniro Judayí í tñí barígfíáyí ení ámíxífá yaríñagífa níwíniro wá níwunírí xwíoxíyo dání dñí rífá uxearíñagi ³⁴ re uríniñigíni, “Seyíné omí ge tígfíawíxíni?” uríagi re urígfíawíxíni, “Ámínáoxíni, níbirí síñwí wíneí.” uríagífa ³⁵ Jisaso ení ñwí eaníniñigíni. ³⁶ Nwí eáagi Judayí síñwí e níwíniro re rígfíawíxíni, “Omí aga dñí síxí uyíño enagi nání rífa eearíni?” rarífná ³⁷ wí re rígfíawíxíni, “Ámá royí síñwí supáríñomí síñwí míwoxoapa enírani? Rasaraso síni síñí eními níbirí síñwíríyí, píyí mepa oenírí síñí imíxímíni mepa epaxíríani?” rígfíawíxíni.

Jisaso Rasaraso píyomi síñí imíxíñí náníni.

³⁸ Jisaso ámi wá bí níwunírífná oyá xwáripá —Awá síñá ófíyí enagi nání síñá wo píroáríniñíwáríni. Awá tñí e níremórí ³⁹ re ríniñigíni, “Síñá ro níwómópoyí.” uráná peñomí xexírímeáí Mataí re uríniñigíni, “Ámínáoxíni, nene omí tíñwáé dání sífá wíyáú wíyáú ríxa óríñí enagi nání ríxa píyaní neaeañíño.” uríagi ⁴⁰ Jisaso re uríniñigíni, “Nioní re níwírípa réanigíni, ‘Jíxi dñí níni kwírorífnáyí, ení eaníñí Goríxoyápi síñwí wíniñíni.’ níwírípa réanigíni?” uríagi ⁴¹ wa síñá emí níwómóáná Jisaso anínamí síñwí naníríni re ríniñigíni, “Ápoxíni, Rasaraso nání níxíñí wúríyíapí arífá níagi nání yayí síaríni. ⁴² Nioní níxíñí ríránáyí, joxí íníná arífá níaríñagi nání nioní níjífá aíwí oxí apíxí re rogífá tñí dñí níni kwírorí ‘Goríxo uowárenapíñoríani?’ oníaríwípoyíni ríríniñíni.” níwímáná re eníniñigíni. ⁴³ Ení tñí níwírí ríaiwá re ríniñigíni, “Rasarase, íwíapeí.” ráná ⁴⁴ re eníniñigíni. Peño íwíapíniñigíni. Peño íwíapáná íríkwí wí wéyo tñí síkwíyo tñí xopíxopí rónírí rapírapí wú tñí míñíyo xopíxopí rónírí enagi nání Jisaso re uríniñigíni, “Xopíxopí róníñíyí íkwíkwéámí níwíro wárípoyí.” uríniñigíni.

Judayí ámínáowa “Jisasomí opíkianeyí.” rínarígfífá náníni.

⁴⁵ Judayí obaxí wí Maríaí tñí e nání bífáyí Jisaso e éagi níwíniro omí dñí wíkwíróagífa aíwí ⁴⁶ wí Parisiowa tñí e nání nuro Jisaso éfípi nání áwaní uríagífa nání ⁴⁷ Apaxípaníñí imónígfífá xwéowa tñí Parisiowa tñí Jisaso nání xwíyífá imíxaníro nání Judayí mebaowami awí neaáríro re níríga ugíawíxíni, “Ámá oyí emímí ayá wí yaríñagi nání aríre yaníwáríni?” níra nurífná ⁴⁸ re ríniñigíni, “None o xegí yaríñípi xe aníñí néra ounírí síñwí níwínárífnáyí, ámá níni omí dñí níwíkwírorí neróná Romí dáníyo —Ámá Romíyí ríniñíyí Judayí símaníwíyóníñí íními wúríniñíyí. ‘Ámá ayo míxí oxífdowáraneyí.’ rarífná ayí níwíro negí aní

riidiyowá yariniwáiwá pipinamí ero negí ámayo eni xwiríá ikixero epírixiniri nání arí yaníwárfani?” rinaríná ⁴⁹ wigíyí wo, Kaiapasoyi rininjo —O xwiogwí omi dání apaxípaniní imónigíawamí seáyí e wimóninorini. O niwiápínimeari míxí nuriri re uriniginini, “Soyíné aga níjía bí mimónigíoyínérini. ⁵⁰ Ripi nání eni díní neñwipero miamoarinoi, ‘Negí áamá níní pepírixiniri ayí ríniní meaaniri éfápi nání áamá ná woni ríniní api nimeari niperínáyí, negí díníyo dání nanjirini.’ miamoarinoi.” uriniginini. ⁵¹ O rinipi xegí díníyo dání miriniginini. O xwiogwí omi dání apaxípaniní imónigíawamí seáyí e wimóninjo enagi nání wía nírókiamori réniní ríniginini, “Jisaso negí Judayo arírá niwiríná upeininoi. ⁵² Negí Judayí nánini maríáí, Gorixoyá niaíwí imónigíá ami gími ηweagíáyí eni áamá axíyíniní imónipíríá nání upeininoi.” éniní ríagi nání ⁵³ sía ayimi dání xíomi pikianiro nání mekaxí nira ugíawixini.

⁵⁴ Jisaso xíomi pikianiro mekaxí nira warinagíá nání Judayí tíní e ámi sináninje memepa neri áamá díní meaní tínimini omíní tíní e nání nuri aní onimíá bí Ipíremiyi rininipimi xegí wiepísarínjowa tíní nawíní ηweanáná ⁵⁵ sía Anínajo Neamúroagoi rininíyi anwí e imóninagí nání áamá obaxí sía ayi siní mimónipa enáná Judayí wigí yarigíápa Gorixo oneamímíniri igíá eánaniro nání wigí omíní tínimini píní niwiárimí Jerusaremíyo nání nuro ⁵⁶ e dání Jisaso nání píá nemero aní riidiyowá yarigíwáyá ákináyo íniríwámíni éf níromeróná re níriga ugíawixini, “ ‘O aiwá rípi nání wí mibípa epaxírini.’ ríseaimónariní?” níriga ugíawixini. ⁵⁷ Apaxípaniní imónigíá xwéowa tíní Parisiowa tíní Jisasomi íá oxíraneyíniróná re rinárigíá enagi nání “Jisaso ge ge ηweanagí áamá go go niwíniríná níbīro áwaní nearírixini.” rinárigíá enagi nání e níriga ugíawixini.

12

Maríaí weríxí naní bí Jisasomi síkwíyo iwayimóní nánirini.

¹ Jisaso sía Anínajo Neamúroagoi rininíyi imóniníá nání sía wé wíúmi dání wo siní enáná o aní Betaniyi rininje Rasaraso, ámi siní imíxino ηweanípimi nání nuri ηweanáná ² áamá aní apimí dání wí aiwá Jisaso nání ríá níyearo Mataí aiwá níxeri yaní niwía waríná Rasaraso áamá Jisaso tíní aiwá naríagíáyí tíní nawíní níηweámáná aiwá naríná re eniginini. ³ Maríaí weríxí awiaxí nígwí xwé roñí wá —Síxí wíxaú enáná xegí saní kiro wo imónipaxíwáriní. Awá nimeari Jisasomi síkwí sosíáyo niwayimómáná xegí día tíní kwíkwírímí yaríná xegí sinadiní áamá aniwámí ηweagíáyo níyoní wearági aí ⁴ Isíkarioti dání Judaso —O wiepísarínjowa eni worini. Jisaso nání miyí wurímániri imóninjo, ayí orini. O niwiápínimeari re riniginini, ⁵ “Pí nání weríxí díní naní eeariní awá ámayo K300.00 nání bí nerane nígwí meáwápi áamá uyípeayíyo arírá wianí nání mání mīwipa réwini?” riniginini. ⁶ O uyípeayíyo díní sípi niwirí nání e murí íwí mearinorini. Ayínání nígwí wowíyí o íá níxiriri nání nígwí wa tíápi bí íwí mearinjo enagi nání e ríagi ⁷ Jisaso re riniginini, “Í niarinipi xe owiniri síñwí wínipoyí. Sía nioní nítipíríayimi e nání xe oxirini. ⁸ Áamá uyípeayí siní seyíné tíní aniní ηweapíríá enagi nání ayo gíní gíná ‘Arírá owianeyí.’ níseaimónirínáyí, ananí arírá wipaxírini. E neri aiwí nioní seyíné tíní nawíní aniní re ηweámíá meñagi nání seararinini.” uriniginini.

Apaxípaniní imónigíá xwéowa “Rasarasomi eni píkiwaniginini.” rinigíá nánirini.

⁹ Judayí obaxí “Jisaso aní apimí ηweani.” rinarinagíá aríá niwiro Jisasomini síñwí wínaniro maríáí, Rasaraso, siní imíxinomí eni wínaniro bíagíá aiwí ¹⁰ Apaxípaniní imónigíá xwéowa xwíyíá nimíxiro “Rasarasomi eni píkiwaniginini.” rinigíawixini. ¹¹ Jisaso Rasaraso piyomí siní imíxiní enagi nání Judayí obaxí wigí ámináowa tíámíni

píni níwíarími nuro Jisasomi díñf wíkwíroaríñagía síñwí níwíniro nání e níriñiro mekaxí megíawixíni.

Jisaso Jerusaremiyo nírémorfná míxí ináyf rémoarígíápa rémonf nániríni.

¹² Ámá obaxí aiwá sfá Aníñajo Neamúroagoí ríñíñfíyí nání imíxarígíápi nání Jerusaremiyo epíroyf egíáyf sá wegíá wíápi tñni aríá re wigíawixíni, “Jisaso Jerusaremiyo re nání baríni.” aríá e níwiro ¹³ írímíñf eaarígíáyf wí nídoro o tñni óf e órórf inaniro nání nímeámi nuróná apf re níra ugíawixíni, “Goríxomi seáyf e oumeaneyí. Ámá Goríxo urowárenapíñf royf oyá díñf tñni seáyf e oimóníni. O míxí ináyf Isírerene negoríni.” O tñni óf e órórf inaniro apf e níra warífná ¹⁴⁻¹⁵ Jisaso Bíkwyo re níriñirí eániñfpi tñni xíxeni eníñigíni, “Saioní —Jerusaremi nání dfwí yoí bí Saioniríni. Apimí ñweáyfné síñwí wíñpoyí. Segf míxí ináyo dogí sípíkíyo níñweámáná iwo baríñagí nání amípí wí nání wáyf mepaní.” níriñirí eániñfpi tñni xíxeni o dogí sípíkí wo nímeari seáyf e níxerñwearí nímeámi bíñíñigíni. E éagí aiwí ¹⁶ axínáyf wíepísaríñowa xfo yaríñfpi nání “Ayf nání ríá yaríni?” míyaiwí majíá néra núfásáná Jisaso ríxa níktíñirí níwíápnímeámi aníñami nání nípeyimáná enáná xfo nání e níriñirí eániñfpi nání díñf wíñirí ámá ayf xfomi seáyf e número wigíápi nání ení díñf wíñirí egíawixíni.

¹⁷ Ámá Jisaso Rasaraso xwáripáyo weñáná “fwiapet.” nuríri síñf imíxarífná xfo tñni e níñwearo síñwí wíñarogíáyf o éfpi nání repíyf níwíera emearíñagíá nání ¹⁸ ámá epíroyf egíáyf emímí xfo ení apí nání repíyf néra waríñagíá aríá wíá enagí nání o tñni óf e órórf inaniro nání ugíawixíni.

¹⁹ Ayíñání Parisiowa re ríñígíawixíni, “Síñwí wíñpoyí. Ámá obaxí tñni baríñagíá nání none o nání ríñarífwápi aríge yaníwíni? Síñwí wíñpoyí. Oxí apíxí sfwí níaiwí níní omí ríxa númi baríñoí.” ríñígíawixíni.

Émáyf wí Jisasomi síñwí wíñaníro egíá nániríni.

²⁰ Ámá sfá aiwá apí imíxarígíápi Góríxomi seáyf e umeaniro nání úfáyf wí ámá Gírikíyí ríñíñfíyíñiríni. ²¹ Ayf Píripomí —O wíepísaríñowa wo aní Betísaida ríñíñf Garíri píropenísfyo ikwíróñíñfímí dánoríni. Ayf omí níwímearo ríxíñf re urígíawixíni, “Rároxíni, ‘Jisasomi síñwí owíñaneyí.’ neaimónaríni.” uríagíá ²² Píripo nurí xexírímeáo Adíruomí áwaní nurímí awaú nuri Jisasomí áwaní uríagíá ²³ Jisaso ámá ayo re uríñíñigíni, “Ámá imóníñáoní seáyf e nímonírí íktíñímíá nání ríxa anwí ayoríni.” nuríñirí ²⁴ ewayf xwíyá bí xfo peníápi nání re uríñíñigíni, “Aga nepa seararíñíni. Wítí siyf wo urí nerí xwíáyo mípiéropa neríñáyf, xegípi ropaxíríni. Urí nerí xwíáyo nípiéroríñáyf, ná obaxí wépxíríni. ²⁵ Ámá xewaníño náníni ayá rímíxíñf go go aníñímíxíñfáríni. Ámá xewaníño náníni ayá mírímíxíñf ámá wíyo nání ení ayá urímíxíñf go go maníñímíxíñf díñf níyímíñf imóníñfpi tñño imóníñfáríni. ²⁶ Ámá ‘Jisaso wimónaríñfpi éímígíni.’ yaiwíaríñf go go nioní níxídfwíñgíni. Nioní amí gímí ñweáámí ‘Jisaso wimónaríñfpi éímígíni.’ yaiwí go go xfo ení e ñweaníñiríni. Ámá nioní e éíríxíñirí nímonaríñfpi yaríñf gomí gomí ápo wé íkwíañwíyo unwíráríñfáríni.

Jisaso xfómí píkipírfápi nání uríñf nániríni.

²⁷ “Agwí ríná ríxa díñf ríá níxearíñagí ápomí píoi urímíñíni? ‘Ápoxíni, xeaníñf nioní nímeanípi “Míwímeapa oeni.” osimóníni.’ urímíñiréni? Oweoi, ríná apí onímeanírí nání bíñá enagí nání wí e urímíméni. ²⁸ ‘Ápoxíni, díxí yoí seáyf e imíxírí ení síxí eániñf joxíyápi ámáyo síwá wírí éíríxíni.’ ríraríñíni.” ráná re eníñigíni. Aníñami dání xwíyá bí re ríñenapíñíñigíni, “Nioní emímí joxí níwíwapíyíríñfímí dání gí yoí

rixa seáyí e nimixiri gí ení sixí eániñpi síwá níwiri aiwí ámí bí tñí síwá wimíñí.” rínénapñínigíní. ²⁹ Xwiyá e rínénapñági áamá e epíroyí nero rówapígiáyí arfá e níwi ro nání wí “Sa akiriwí raríñí.” raríñá wí “Anñají wo xíomí uríñoí.” raríñá ³⁰ Jisaso ayí e rínaríñagí arfá níwiri re uríñínigíní, “Maní apá nioní nání mírínénapñí. Seyíné dñí mopírí nání rínénapñí. ³¹ Gorixo áamá xwíá tíyo dánño xwiyá umeáríñí ríxa añwi ayoríñí. Xwíá rírimí menweaño —O oboríñí. Omí xopírará wíñí ení añwi ayoríñí. ³² Níwanñoní xwíámi dání seáyí e nímfeyoáána nioníyá dñíyo dání áamá nñí nioní t́ámíñí bipírítáríñí.” nurírí ³³ xewanñomí ikíayo níyewíróaríñá penfápi nání dñí omópoyíñí e urfági ³⁴ áamá e epíroyí egíyá re urígíawixíñí, “Negí ñwí ikaxí eániñño dání ‘Kiraiso, áamá yeáyí neayímxemeanfa nání aríowayá xwíá piaxíyo dání iwiaronfoyí raríñwáo, anñí íñíná ñweanfáríñí.’ ríníñagí arfá wíñwá enagí nání joxí aríge nerí ‘Áamá imóníñomí nípíkíro ikíayo níñwiráñiro seáyí e umíeyoapírítáríñí.’ neararíñíñí? Áamá imóníñoyí goríñí?” urfági ³⁵ Jisaso xewanñó wíññí enagí nání ewayí xwiyá bí nurírí re uríñínigíní, “Wífápi sfá áríñí wíyo seyíné tñí e óñíñíñoí. Sfá seaoríñíñíñí síñí wíá óñíñána añé époyí. Áamá sfá yíníñíñí yarígiáyí ‘Amí iyí ríwaríñíñí?’ mīyáiwíarígiáyí enagí nání seararíñíñí. ³⁶ Wífápi síñí seyíné tñíñí ñíñwearí seaoríñána wífápiyá níaiwíyíñéníñí wimónípírfa nání wífápiñí dñí wíkwírópoyí.” uríñínigíní.

O xwiyá apí nuráríñí pñíñí níwíaríñíñí nurí pñíñí ñweañínigíní.

Judayí obaxí Jisasomí dñí mīwíkwírogíá náníñí.

³⁷ Judayí Jisaso wigí síñwí tñí e dání emímf ayá wí wíwapíyíagi aí síñí dñí mīwíkwíró nero “Ayí orfáni?” mīyáiwígíawixíñí. ³⁸ Ayí rípi nání e egíawixíñí. Xwiyá wíá rókiamoagi Aisaiayí ríníño xegí Judayí nání níñí eañé rípi, “Ámínáoxíñí, negí repíyí wíaríñwápi gíyí ‘Neparíñí.’ níyáiwíro dñí neakwírogíáríñí? Oweoí. Ámínáoxíñíyá ení sixí eániñpi gíyo síwá wíána mí nómxíro níjfa imónígiáríñí? Oweoí.” níñí eañépi xíxeni imóníñfa nání Judayí Jisasomí dñí mīwíkwírogíawixíñí. ³⁹⁻⁴⁰ Xwiyá ámí bí Aisaiayí níñí eañé rípi, “Áamá ayí píraníñí síñwí wíñro dñí píraníñí moro neróná saníñí nímníro wigí íwí yarígiápi emí nímmoro ámí Gorixo t́ámíñí upíríxíñíñí síñwí upírorí dñí síñáníñí wímíxíñí eníñíñí.” Aisaiayí e níñí eañépi xíxeni imóníñfa nání Judayí Jisasomí dñí mīwíkwíropaxí imónígiáríñí. ⁴¹ Aisaiayí oríña níwíníñá Gorixo urowárénapíño níñíñí ñweañagi níwíníñí nání o nání e ríñíñíñí. ⁴² Judayí nñíñí Jisasomí dñí mīwíkwíróaríñagí aiwí Judayí ámíná obaxí wí aí omí dñí níwíkwíróro aiwí Parisiowa negí rotú añño dání yoí emí neakwírímopíríxíñíñí wáyí nero nání waropárí níñíro “Jisasomí xídaráñíñíñí.” mírínígiawixíñí. ⁴³ Weyí Gorixo umearíñpi nání mīwimónípa nerí weyí áamá umearígiápi nání níwimóníñí nání waropárí níñíro “Jisasomí xídaráñíñíñí.” mírínígiawixíñí.

“Nioní raríñápiñí dání áamá nñí epayónípírítáríñí.” uríñí náníñí.

⁴⁴ Jisaso ení tñí ríaiwá níñíñí re ríñínigíní, “Nioní dñí níkwíróarígiáyí gíyí gíyí nioníñí dñí mīñkwíróaríñoí. Nírowárénapíñomí ení dñí wíkwíróaríñoí. ⁴⁵ Nioní síñwí nanarígiáyí gíyí gíyí nírowárénapíñomí ení síñwí wíñaríñoí. ⁴⁶ Áamá nioní dñí níkwíróráyí anñí sfá yíníñé mīñweapa éríñíñíñí xwíá tíyo wíññíñí wókímíxíñíñíñí bíñáríñí. ⁴⁷ Nioní áamá xwíá tíyo ñweagíayo xwiyá umeáríñíñíñí mībí áamá níyoní yeáyí uyímxemeámíñíñíñí bíñáríñí. Ayíñání áamá xwiyá nioní raríñápi arfá níñíro aí mīñíxídfá gíyí gíyo nioní wí xwiyá umeáraríñámani. ⁴⁸ Áamá nioní ríwí níñímoro xwiyá nioní raríñápi peayí níwíañíro éyáyí woní woní xwiyá meáríñípaxípi ríxa wení. Xwiyá nioní urána arfá mīñígiáyó dání sfá yoparíyíñí xwiyá meáríñípaxí

enqagi nání rariñini. ⁴⁹ Nioni gí diñño dání wí mirí ápo, xewanño nirowárenapiño amípi nioni urimápi nání sekaxí nriñí enqagi nání gí diñño dání rariñamaní. ⁵⁰ Ápo sekaxí riñpimi áma diñí níkwíroriñpimi dání diñí niyimñí tígá anñí ínina ñweapíra nání imónipaxí enqagi nání nioni nijárini. Ayínání amípi nioni searariñapi, ápo nriñpini searariñáini.” uriniginí.

13

Jisaso wiepísarínowami síkwí sosáyo igá weañ nánirini.

¹ Aiwá sfá Anñajo Neamúroagoi riniññi nání siní mimixípa enána Jisaso xwá tño pñi niwiárimí xano tñe nání yini añwi ayo enqagi nání o nijárini. Áma xfo xegí imónigáyo diñí sixí nuya níbísáná xfo pene nání aí nuya uniginí. ² Sfápi tñi xfo tñi wiepísarínowa tñi aiwá api naníro nání awí neánmáná Obo re eniginí. Saimonomí xewaxo Isikarioti dñí Judaso nuri Jisaso nání miyí ouriní diñí niwíkwírómáná enána ³ Jisaso xegí xano amípi nñi faniñí wiepíxíniasiñ enqagi nání nijá imóniri Gorixo tñamini biñpi nání nijá imóniri ámi xfo tñamini unfápi nání ení nijá imóniri nerí nání ⁴ aiwá narigíe dání niwiápnímeari xegí rapírapí e páníññí niwirármáná roaríxí wú nimeari íriñño níkwíyinimáná ⁵ iniñí píreriñí winami niwayimori wiepísarínowami síkwí sosáyo igá niweáa nuri roaríxí kíkíyiniñú tñi níkwíra nuri ⁶ ríxa Saimoni Pitaomi wimíniri yarína re uriniginí, “Ámináoxini, joxi gí síkwíyo igá neámíniri riyariñini?” uríagi ⁷ Jisaso re uriniginí, “Nioni simípi nání agwi joxi majá nimóniri aiwi ríwéná ‘E níwapíyiminí rí eniginí?’ niyaiwiri nijá imónirí.” uríagi ⁸ Pitao re uriniginí, “Ná ríwíyo aiwi joxi gí síkwíyo wí igá nearfá menini.” uríagi Jisaso re uriniginí, “Nioni díxí síkwíyo igá m'reapa nerínayí, joxi nioni tñi nawíni kumixinipaxí mimóniñini.” uríagi ⁹ Saimoni Pitao re uriniginí, “Ámináoxini, síkwíyoni igá m'neapani. Gí wéyo tñi m'ñño tñi aí igá neaí.” uríagi ¹⁰ Jisaso re uriniginí, “Igfá eániñ go go kíyí bi menqagi nání sa síkwíyoni igá eánipaxí imónini. Soyíne kíyí bi menqagi aiwi noyínení marfá.” uriniginí. ¹¹ Xfo nání miyí wuríno nání nijá nimóniri nání “Noyínení kíyí mayoyíneani.” uriniginí.

¹² Ríxa síkwíyo igá niweáa núisáná xegí rapírapí nimeari niyíniri aiwá narigíe ámi éf niñweari re uriniginí, “Nioni seaípi nání diñí ‘Ayí nání rí neaiarini?’ rímonoi? ¹³ Soyíne ‘Nearéwapíyaríñoñi nriro ‘Ámináoxini nriro yarígíarini. E imóniñáoni enqagi nání e niniñróná xixeni nriarígíarini. ¹⁴ Nioni Ámináoni imóniri searéwapíyaríñoñi imóniri enqagi aiwi segí síkwí sosáyo igá seaeáini. Ayínání soyíne ení segí síkwíyo xixe igá eáníññini. ¹⁵ Nioni ríxa siñwepígí seaíwapíyíagi nání nioni seaípa soyíne ení axípi e niga úññini. ¹⁶ Aga nepa searariñini. Áma xináññí nimóniri omíñí wiariññí go xegí bosomi seáyí e wimónariññini? Xwiyfá yañ wiowáñño ení uowáññomi seáyí e wimónariññini?’ nuriñ ¹⁷ re uriniginí, “Soyíne nioni siñwepígí seaíwapíyíá api nání nijá nimóniro xixeni nerínayí, yayí seainipaxí seaímeaníarini. ¹⁸ Nioni noyínení nání m'isearariñini. Searípearíñoñi imónigápi nání nioni nijá aiwi Bíkwíyo re nriñiri eániñ rípi, ‘Áma nioni tñi aiwá nawíni narígwílo nioni xopírará nimíniri síkwí nímíeyoarí sosfá neaníarini.’ nriñiri eániñpi xixeni imóníwiniññini noyínení searípeañarini. ¹⁹ Soyíne amípi ríwíyo imóniñpi imónariñagi niwiniñóná ‘Ayí oríani?’ niawipíri nání agwi re dání amípi siní mimónipa émi áwañ searariñini. ²⁰ Aga nepa searariñini. Áma nioni uowáññáyo umímínipírá gíyí gíyí nioni ení nímíminaríño. Nioni nímíminipíráyí nirowárenapiñomi ení umímíminaríño.” uriniginí.

“Míyí nuríno Judasorini.” íñimí uríñ nánirini.

²¹ Jisaso e nurfísaná dñj ría uxéagi sñjání áwanj nuriri re urñjnigini, “Aga nepa seararñjini. Soyfné woxi miyf nurinñjoi.” urfagi ²² xegf wiepñsarñjowa o rfo nání majfá enagfa nání kfkfmi nimóniro sñjw nainega nuróna ²³ wiepñsarñjowa wo — O Jisaso xfo dñj sixf uyiñorini. O xfo tñj e añwi e éf ñweañjagi nání ²⁴ Saimoni Pitao omi símimajfó ñwirfná rénñj urñjnigini, “Joxi yarñj ñwirí áma xfo rfo nání áwanj rei.” Éññj urfagi ²⁵ wiepñsarñjowa xfo tñmíni ñkñmónaumaná yarñj re wiñjnigini ‘Ámináoxini, joxi rfo, ayf gorini?’ urfagi ²⁶ Jisaso re urñjnigini, “Aiwápmi múyo neagwiri wimo, ayf orini.” nurimáná aiwápmi múyo neagwiri Isikarioti dñj Saimonomi xewaxo Judasomi miní wiñjnigini. ²⁷ Miní wíaná Seteno Judasomi dñj xixéróagi Jisaso re urñjnigini, “Joxi erfpi aññi ei.” urfagi aí ²⁸ xfo tñni aiwá narigfáwa o Judaso e oeniri urfpi nání majfá nero ²⁹ wí dñj re yaiwigfawixini, “Judaso ñgwí wowí xirñj enagf nání re rfa urñjoi, ‘Aiwá Aññajf Neamúroagf rñpi nání nanfpi joxi bf neai.’ rfa urñjoi? ‘Uyípeayfyo arirá wimñiri nání amfpi bf miní wi.’ rfa urñjoi?” yaiwiarfná ³⁰ Judaso, múyo neagwiri wífp nurápanimo árfwiyimi peyeañjnigini.

Jisaso ñwí ikaxf sñjñpi urñj nánirini.

³¹ O rixa peyeáaná Jisaso re rñjnigini, “Áma imónñjóni rixa seáy e imónñjagi ámayf sñjw nanfñri rixa rínarini. Nioni e éagi ññanirfná Gorixoyá enj sixf eánñjñpi nání ení ñjffá imónñjráoi. ³² Nioni e nimónñjñpimi dání Gorixoyá enj eánñjñ sñjání nimónñjñáyf, nioni ení seáy e ññimixiri ññiññjoi. ³³ Gf ñiaíwoyfné, sñni soyfné tñni bf onimíapf ñweámñni. Soyfné nioni nání pfá ñpñrfá enagf aiwí negf Judayo re urñjapa, ‘Nioni umfáé soyfné ení wí upaxf menini.’ urñjapa agwi soyfné ení axfpi seararñjini.” nuriri ³⁴ re urñjnigini, “Nioni ñwí ikaxf sñjñ bf osearñmñni. Nioni dñjñ sixf seayarñjapa soyfné ení axfpi xixe dñjñ sixf yinññixini. ³⁵ Sewanñjoyfné dñjñ sixf xixe ñyiniññáyf, áma sñjw ññseaniro re seaiaiwipññarini, ‘Oyá wiepñsarñjowarñni?’ seaiaiwipññarini.” urñjnigini.

“Pitaoxini, joxi rfwf ñimorñni.” urñj nánirini.

³⁶ Saimoni Pitao re urñjnigini, “Ámináoxini, joxi gñmi umñiri nání neararñjini?” urfagi Jisaso re urñjnigini, “Agwi nioni ume agwi joxi wí minixfdipaxf enagf aí rfwéná joxi anani ñixfdirñarini.” urfagi ³⁷ Pitao re urñjnigini, “Ámináoxini, pí nání ‘Agwi joxi minixfdipaxfñni.’ ññrarñjini? Joxi éf rñmñmñiri nání yarfná nioni ññpikirñáyf, ananirini.” urfagi ³⁸ Jisaso re urñjnigini, “Joxi nepa nioni éf ñmññiri nání rñpikipaxoxirani? Aga nepa rñrarñjini, ‘Karñkarñ sñni rfaíwá mñrñpa enáná joxi biaú bf nioni nání “O nání nioni majfárñni.” rñrñni.’ rñrarñjini.” urñjnigini.

14

“Gorixo tñj e nání ófyññjñ imónñjónirini.” urñj nánirini.

¹ Wiepñsarñjñyo “Soyfné dñjñ ría miseaxepani.” nuriri re urñjnigini, “Gorixomi dñjñ wñkñroro nioni ení dñjñ ñkñroro éññixini. ² Añj gf ápoyáyo awawá obaxf ikwñrónini. Nioni soyfné nání añj wé searoárimfá enagf nání añj awawá ayf mikwñrónipa nerí sñjwññyí, anani áwanj searñmññri enárñni. ³ Nioni nuri añj wé ññsearoárimí ámi ññbñri soyfné ení nioni ñweámñáé nioni tñni nawíni ñweapññfa nání ññseairñménapñmi umfárñni. ⁴ Óf nioni añj apimi nání umfáyi nání soyfné ññjñarñni.” urfagi ⁵ Tomaso re urñjnigini, “Ámináoxini, joxi urfe nání none majfá nerane nání arñge óf urfáyi nání ññjffá imónñjwñni?” urfagi ⁶ Jisaso re urñjnigini, “Áma ‘Gorixo tñj e nání úmñgñni.’ wimónarññyo nání ññwanñjoni ófyññjñ imónñjónirini. Amfpi Gorixo nání nepa imónñjñpi áma ayo síwá wirí dñjñ ñyñmññjñ imónñjñpi sixf umñmori

yarĩŋáonĩrĩnĩ. Ámá wo óf wĩyimi dání ápo tĩŋf e nání wĩmeapaxĩmanĩ. Nionĩnĩ óf ápo tĩe nánĩyĩnĩŋf imónĩŋáonĩrĩnĩ. ⁷ Soyĩné nionĩ nání ‘Orĩanĩ?’ nĩniaiwiro píráníŋf nĩjĩfá nimónĩro sĩŋwĩrĩyĩf, gĩ ápo nání enĩ píráníŋf nĩjĩfá imónanĩro egĩfárinĩ. E nĩsearĩrĩ aiwĩ agwĩ ríná dání soyĩné o nání nĩjĩfá nimónĩro sĩŋwĩf wĩnĩgĩfárinĩ.” urĩagĩ ⁸ Piripo re urĩŋĩnĩgĩnĩ, “Ámĩnáoxĩnĩ, joxĩ ápo sĩwá nealáná ‘Ayf apánĩrĩnĩ.’ neaimónarĩnĩ.” urĩagĩ ⁹ Jisaso re urĩŋĩnĩgĩnĩ, “Piripe, nionĩ soyĩné tĩnĩ enĩná dání emená aiwĩ joxĩ nionĩ nání sĩnĩ píráníŋf nĩjĩfá mimónĩpa reŋĩnĩ? Ámá nionĩ sĩŋwĩf nanfá gĩyĩf gĩyĩf ápomi enĩ wĩnĩfáyĩf enagĩ nání joxĩ pĩ nání ‘Ápo enĩ sĩwá neai.’ nĩrarĩŋĩnĩ? ¹⁰ Ápo xewaxonĩ tĩnĩ nawĩnĩ imónĩrai xewaxonĩ ápo tĩnĩ nawĩnĩ imónĩrai enagwĩfĩ nání joxĩ sĩnĩ ‘O xano tĩnĩ axowaúrĩanĩ?’ nĩniaiwirĩ dĩŋf mĩnĩkwĩroarĩŋf reŋĩnĩ? Xwĩyĩfá nionĩ seararĩŋápi gĩ dĩŋfyo dání seararĩŋámanĩ. Amĩpĩ nionĩ yarĩŋápi enĩ ápo, nionĩ tĩnĩ nawĩnĩ imónĩgwĩfoyá dĩŋfyo dání yarĩŋárinĩ. ¹¹ Xwĩyĩfá nionĩ re searĩfápi, ‘Ápo nionĩ tĩnĩ nawĩnĩ imónĩrai nionĩ ápo tĩnĩ nawĩnĩ imónĩrai enwĩ.’ searĩfápi nání ‘Neparĩnĩ.’ nĩyiaiwiro dĩŋf nĩkwĩrópoyĩ. ‘E oyaneyĩ.’ mĩseaimónĩpa nerĩnfáyĩf, emĩmĩ amĩpĩ nionĩ nĩseaiwápiya barĩná soyĩné sĩŋwĩf wĩnĩgĩfápi nánínĩ ‘Neparĩnĩ.’ nĩyiaiwiro dĩŋf nĩkwĩrópoyĩ. ¹² Aga nepa seararĩŋĩnĩ. Nionĩ dĩŋf nĩkwĩroarĩgĩfá gĩyĩf gĩyĩf amĩpĩ nionĩ seaĩwápiyarĩŋápi enĩ epĩrĩfárinĩ. Oyĩ, nionĩ ápo tĩe umfá enagĩ nání amĩpĩ nionĩ seaĩwápiyarĩŋápi wĩárĩf seáyĩf e imónĩŋĩpi aĩ epĩrĩfárinĩ. ¹³ Xewaxonĩ enĩf eáníŋf ápoyá amáyo sĩwá nĩwirĩŋĩpĩmĩ dání ‘Ápo seáyĩf e imónĩŋorĩanĩ?’ wiaiwĩfĩrĩxĩnĩrĩ soyĩné pĩ pĩ nání ápomi rĩxĩŋf nurĩrĩfá xegĩ xewaxonĩmĩ dání nurĩrĩ rĩxĩŋf uránáyĩf, nionĩ ananĩ xĩxenĩ nĩseaiimĩfárinĩ. ¹⁴ Amĩpĩ ápomi rĩxĩŋf nurĩrĩfá nionĩmĩ dání nurĩrĩ rĩxĩŋf urĩfápi nionĩ ananĩ nĩseaiimĩfárinĩ.

“Nionĩ Kwĩyĩf Gorĩxoyápi uowárĩmĩfárinĩ.” urĩŋf nánírĩnĩ.

¹⁵ “Soyĩné nionĩ dĩŋf sĩxĩf nĩnĩyirĩnfáyĩf, nionĩ sekaxĩ searĩŋápi xĩxenĩ xĩdĩpĩrĩfárinĩ. ¹⁶ Nionĩ ápomi rĩxĩŋf uráná arĩrá seaipaxĩ imónĩŋf ámi wo soyĩné tĩnĩ nawĩnĩ anĩŋf ínĩná ŋweáwĩnĩgĩnĩrĩ segĩf tĩfáminĩ uowárĩnapĩnĩfárinĩ. ¹⁷ Kwĩyĩf xfo nání nepa imónĩŋĩpĩnĩ seaĩwápiyarĩŋĩpĩ nání rarĩŋĩnĩ. Ámá xfomĩ dĩŋf mĩwĩkwĩroarĩgĩfáyĩf kwĩyĩf xfoyápi mĩ nĩwómĩxĩro nĩjĩfá mimónĩpaxĩf enagĩ nání arĩrá wimĩnĩrĩ enfápi umĩmĩnĩpaxĩ menĩnĩ. E nerĩ aĩ kwĩyĩpi rĩxa soyĩné tĩnĩ nawĩnĩ imónĩŋagĩ nání api nání nĩjĩfá imónĩŋoi. Idáná soyĩné enĩ nĩseaiĩmearĩ xwĩoxĩfo seanweanfárinĩ. ¹⁸ Nionĩ wimĩáoyĩnénĩŋf segĩpi nĩseawárĩmĩ umfámanĩ. Ámi soyĩné tĩŋf e nání bĩmfárinĩ. ¹⁹ Ámá nionĩ dĩŋf mĩnĩkwĩroarĩgĩfáyĩf sĩŋwĩf mĩnanĩpa epĩrĩ nání aŋwĩ ayorĩnĩ. E nerĩ aĩ soyĩné ámi sĩŋwĩf nanĩpĩrĩfárinĩ. Nionĩ ámi sĩŋf emfá enagĩ nání soyĩné enĩ sĩŋf epĩrĩfárinĩ. ²⁰ Sfá soyĩné nionĩ ámi sĩŋf éaná nanĩpĩrĩfáyĩmĩ re nĩyiaiwiro nĩjĩfá imónĩpĩrĩfárinĩ, ‘O xano tĩnĩ imónĩrĩ enáná none xfo tĩnĩ imónĩrane xfo none tĩnĩ imónĩrĩ enagwĩ nání xfo tĩnĩ axonerĩnĩ.’ nĩyiaiwiro nĩjĩfá imónĩpĩrĩfárinĩ. ²¹ Ámá go go gĩ sekaxĩ rarĩŋápi fá nĩxĩrĩrĩ nĩxĩdĩrĩnfáyĩf, nionĩ dĩŋf sĩxĩf nĩyarĩŋorĩnĩ. Nionĩ dĩŋf sĩxĩf nĩyarĩŋf gomĩ gomĩ gĩ ápo dĩŋf sĩxĩf uyirĩ nionĩ uyirĩ nerĩ nĩwaniŋoni nání yumfĩ bĩ mĩwĩ xixenĩ sĩwá wĩnĩmĩfárinĩ.” urĩagĩ ²² Judaso —Isĩkariotĩ dĩŋf Judaso marfáĩ, wĩepĩsarĩŋowa Judasoyĩ rĩnĩŋf worĩnĩ. O re urĩŋĩnĩgĩnĩ, “Ámĩnáoxĩnĩ, pĩ éagĩ nání amá nfnĩ xwĩfá tĩfo ŋweagĩfáyo sĩwá mĩwinĩpa nerĩ newaniŋonenĩ sĩwá neainĩrĩfárinĩ?” urĩagĩ ²³ Jisaso re urĩŋĩnĩgĩnĩ, “Ámá go go nionĩ dĩŋf sĩxĩf nĩnĩyirĩnfáyĩf, xwĩyĩfá nionĩ rarĩŋápi xĩdĩnĩfárinĩ. Omĩ gĩ ápo dĩŋf sĩxĩf nuyirĩ yawawĩ o tĩfáminĩ nĩbĩraĩ o tĩnĩ nawĩnĩ anĩŋf ŋweanfárinĩ. ²⁴ Ámá nionĩ dĩŋf sĩxĩf mĩnĩyarĩgĩfáyĩf nionĩ rarĩŋápi xĩdarĩgĩfámanĩ. Xwĩyĩfá nionĩ seararĩná soyĩné arfá niarĩgĩfápi, ayf nionĩ gĩ dĩŋf tĩnĩ rarĩŋápi manĩ. Ápo nĩrowárĩnapĩŋoyá dĩŋf tĩnĩ rarĩŋápi rĩnĩnĩ.” nurĩrĩ ²⁵ re urĩŋĩnĩgĩnĩ, “Nionĩ sĩnĩ soyĩné tĩnĩ nĩŋwearĩfá amĩpĩ api nání searĩnĩ. ²⁶ E

neri aí ríwéná arirá seainfo —O kwíyí Gorixoyápirini. Xfo áamá nioni nixídarigfáyo nání uowárenapínfápirini. Api amipí níní nání seáiwapíyíáná nioni niseara warinjá nípini nání dñj seainnfápirini. ²⁷ Nioni soyfne píní niseawiárimí nurí aiwí soyfne nioniyá dñj tñí níwayíroníro ñweapírfápirini. Nioniyá dñj tñí níwayíroníro ñweapírfápiri nání nírírfná áamá xwíá tñyo dánj wigí dñj tñí yarigfápi nání mírariñini. Nioniyá dñj tñí aga níwayíroníro ñweapírfá nání imónipírfápirini. Ayínáni dñj ríá niseaxeri wáyí bí minípa éfríxini. ²⁸ Xwíyíá nioni searfá rípi, ‘Nioni píní niseawiárimí nurí ámi seyfné tñj e nání bímfápirini.’ searfápi soyfne ríxa arfá níoi. Nioni ápo tñj e nání umí enagí nání soyfne nepa dñj sixí níníyirfnáyí, yayí seáyimí dání seainmínirí éfrini. Ápo seáyí e nímúronjo enagí nání rarini. ²⁹ Soyfne nioni searfápi xixeni imónfagi níwinírfná dñj níkwíroro ‘Ayí o neariñpírfáni?’ yaiwiro oépyínirí siní mimónípa éfmi seararini.” nurirí ³⁰ re uriniñigini, “Xwíá tñyo menweño —O oborini. O ríxa barinagí nání nioni soyfne tñí nñweari ámi ayá wí searimíméini. O nioni enj mñeáníño enagí aiwí ³¹ áamá xwíá tñyo dánjyí níní re niaiwírfíxini, ‘O xanomí dñj sixí uyiñoráni?’ niaiwírfíxini ápo sekaxí níriniñpí tñí xixeni oemini.” nurirí re uriniñigini, “Re dání níwiápnimeámi ríxa owaneyí.” uriniñigini.

15

“Wainí uraxí nepaxiñj imóniñpíniñj imóniñáonirini.” uriniñ nánirini.

¹ Jisaso ewayí xwíyíá nurirí re uriniñigini, “Wainí uraxí nepaxiñj imóniñpí, ayí nionirini. Wainí omiñj xiáwo gí áporini. ² Wireñj nionimí dání neánirí ná mñwéyí níní ápo emí wixímoarini. Wireñj ná weariniyí níní xwiogwí wíomí ná xwé wéwinigini o emí wíwákwimí níyárimáná mñá imixárarini. ³ Xwíyíá nioni searariniñpimí dání soyfne ríxa mñánini iníño. ⁴ Soyfne uraxí wireñj eániñpa axípi nioni neánírfíxini. E nerfnáyí, nioni wireñjiniñj axípi soyfne seaeánimfápirini. Wainí mñkomí wireñj meániñpa nerfnáyí, ná mñwepaxí imóniñpa soyfne ení nioni wireñjiniñj mñeániñpa nerfnáyí, ná wepaxí menini. ⁵ Nioni uraxí wainí mñkíniñj imóniñáonirini. Soyfne uraxí wainí wireñjiniñj imónigíoyfnerini. Áamá nioni wireñjiniñj neániñj go go nioni xfoyá mñkí imóniñáoní enagí nání ná xwéniñj wearini. Ayí rípi nánirini. Soyfne nioni píní níníwiárimí nurfnáyí, amipí wí epaxí menini. ⁶ Wireñj emí móyí yeáyí yárariniñpa áamá nioni wireñjiniñj mñeániñpa éf gomi gomi emí móáná yeáyí yárarini. Wireñj axípiní e enjyí awí neáirí ríá ikeáaráná ríá nowárarini.” nurirí ⁷ re uriniñigini, “Soyfne nioni wireñjiniñj neánirí xwíyíá nioniyápi xídirí nerfnáyí, soyfne pí pí seaimónariniyí nání ápomí rixiniñ uráná anani seainfápirini. ⁸ Soyfne e nero ná xwéniñj neriniñpimí dání enj sixí eániñj gí ápyápi ámayo síwá wíáná ‘O seáyí e imóniñoráni?’ waiwipírfápirini. Soyfne e neriniñpimí dání ení ‘Xegí wiepísinjyí wírfáni?’ wipimóninírfápirini. ⁹ Ápo dñj sixí níyiniñpa nioni ení dñj sixí seayini. Ayínáni nioni dñj sixí seayiniñpí aniniñ neayíwinigini éfríxini. ¹⁰ Soyfne nioni sekaxí searfáyo xixeni nixídirfnáyí, nioni gí ápo sekaxí níriniñpí píraniniñ xídarinagí nání dñj sixí níyariniñpa nioni ení axípi aniniñ soyfne dñj sixí seayimfápirini. ¹¹ Dñj nífá bí onimiápi seairí yayí bí onimiápi seainirí oenirí nání mñseararini. Dñj nífá nínirí yayí ninariniñpa soyfne ení dñj nífá ayá wí seairí yayí seainirí oenirí seararini. ¹² Sekaxí nioni rariniñpí rípirini. Nioni dñj sixí seayariniñpa soyfne ení axípi xixe dñj sixí yinírfíxini. ¹³ Áamá wo xegí ámayo dñj sixí nuyirfná arirá wimínirí nání upeípi dñj sixí uyariñpí bí tñí xixeni mimónini. Aga seáyí e múronini. ¹⁴ Soyfne nioni sekaxí searariniñpí xixeni axípi nerfnáyí, gí ámayfné imóniño. ¹⁵ Xínáiwániñ nimóníro omiñj wíiarigfáyí wigí boso ‘E emfánirí nání ríá neararini?’ mñyaiwí majfá imónarigfá enagí nání siní

‘Inókiwayénenijí imónigfoýnéyí searimiméini. Amipí ápo níraráná arfá wiñá nípini áwanj niseariri nání ‘Gí áamáoynéyí seararini. ¹⁶ Soyíne nioni fá niyamixigfámani. Ayí nioni soyíne nuro á máyo nuréwapiyirijipimí dání aiwá niyimfnijí wéfrixiniri fá yiyamiximí niseairi searipeañáriní. Ayínání pí pí nání ápomí rixijí nurirfá nionimí dání nuriri uránáyí, ananí xixeni seaiinfáriní. ¹⁷ Sekaxí nioni rarijápi rípirini. Aga xixe diñí sixí yinfrixini.

“Gí seaipeisarijáoyné enagí nání áamá símí tñi seaiprfáriní.” urijí nánirini.

¹⁸ “Ámá xwíá tfo enjipi nánini moarigfáyí soyíne símí tñi seaiarijagfa niwinirfá diñí re mófrixini, ‘None siní símí tñi mneaipa nerfá xámí Jisasomí wigfáraní?’ mófrixini. ¹⁹ Soyíne áamá xwíá tfo wenjipi nánini moarigfáyí tñi nawíni nimóniri sñwiriyí, soyíne wigíyí imónaniri éfá enagí nání diñí sixí seayipaxriní. E nerí aí soyíne áamá xwíá tfo wenjipi nánini moarigfáyí tñi nawíni mimónipa ero ayí tñi axípi mimónipa éfrixiniri fá yiyamiximí seairi ená enagí nání ayí símí tñi seaiarijoi. ²⁰ Ewayí xwiýfá nioni searfá rípi, ‘Ámá xináinijí nimóniri omijí wiiarijí go go xegí bosomí seáyí e wimónarijímani.’ searfápi nání diñí mófrixini. Nioni xeanijí ninikáronáyí, soyíne ení xeanijí seaikáripfráriní. Xwiýfá nioniyápi arfá niniro ninixdirónáyí, soyíneyápi ení arfá niseairo seaxdiráriní. ²¹ E nerí aí nioni nirowárenapiño nání nijfá píranijí mimónipa nero nání soyíne nioni ninixdíro ‘Jisasoýonerini.’ rarijagfa nání xeanijí rípi nípini seaikáripfráriní.” nuriri ²² re urijinigini, “Nioni nibiri xwiýfá murípa nerí sñwiriyí, wigí íwí nero nioni ríwí nimófápi nání xwiýfá meárinipaxí imónaniri éfámani. Nioni ríxa biñá enagí nání ayí re wí rípaxí menini, ‘Negí enwápi nerfá íwí miyarijwiniri enwáriní.’ rípaxí menini. ²³ Ámá nioni símí tñi niarigfáyí gí ápomí ení símí tñi wiarijoi. ²⁴ Nioni emimí amipí ámá eníná dání aiwí miwíwapiyigfá bi miwíwapiyipa nerí sñwiriyí, wigí íwí nero nioni ríwí nimófápi nání xwiýfá meárinipaxí menini. E nerí aiwí nioni emimí wíwapiyinápi sñwí nnaniro aí nioni tñi gí ápo tñi ení niwawini símí tñi yeaiarijoi. ²⁵ Ríwamijí nioni nání wigí ñwí ikaxí eánijíyo dání eánijí rípi, ‘Míkfí meñagí aiwí símí tñi nigfáriní.’ niriniri eánijípi xixeni imónini nání niarijoi.” urijinigini.

²⁶ Ámí re urijinigini, “Arírá seainfo —O Gorixoyá kwíyípirini. Api nioni ápo tíñ e dání soyíne tíñ e nání urowárenapimfápirini. Api kwíyí Gorixoyápi xfo tíñ e dání nibiri xfo nání nepa imónijipini seaiwapiyarijípi nání rarijini. Api nibirfá nioni nání áwanj searinfáriní. ²⁷ Soyíne nioni á máyo iwamfo nuréwapiya unáé dání nioni tñi emeagfoýné enagí nání seámeañ mfkoyíne ení á máyo nioni nání áwanj uriprfáriní.

16

¹ Soyíne axínání diñí ninikwírooro nemáná óreámioapfrixiniri api nípini seararini. ² Ayí re seaiprfáriní. Rotú añíyo dání segí yoí emí niseakwírimoro aiwí ríwéná xe nimóniríná ámá seapikífáyí Gorixo wimónarijípiní yariñwiniri seapikiprfáriní. ³ Ápo nání nijfá píranijí mimónipa ero nioni nání ení axípi e mimónipa ero nero nání api seaiprfáriní. ⁴ Xwiýfá nioni searfápi, ayí rípi nání searfíni. Xeanijí api ríxa nimónarfá nioni niseara úápi nání diñí mopfrfá nání searfíni. Api nání iwamfo soyíne tñi emenwáé dání áwanj misearíjanigini. Siní soyíne tñi nimeri nání áwanj misearíjanigini.

Kwíyípi enfápi nání urijí nánirini.

⁵ “Ríxa nirowárenapiño tíñ e nání warijagí aí soyíne woxi ‘Joxi gimí nání uríini?’ minirarijoi. ⁶ Nioni ‘Ríxa numíini.’ searfagí nání soyíne íkfnijí sipí seaiarini.

7 E neri aí aga nepa searariñini, ‘Nioni soyíne tñi anijí re niñwearína arirá niseaipaxí aiwi pñi niseawiárimí nurína arirá aga seáyí e imóniñipi seaipaxírimí. searariñini. Ayí rípi nánirini. Nioni pñi niseawiárimí mupa nerínyí, arirá seainfomi —Kwíyípi nání rariñini. Omi murowárenapi epaxírimí. Nioni nurínyí, omi soyíne tñamini urowárenapi mta enagi nání rariñini. 8 Kwíyípi nibirína áma xwía tño dáníyí re yaiwíríxini, ‘Nene “fwípi, ayí apíríani?” moariñwápi tñi “Wé róniñipi, ayí apíríani?” moariñwápi tñi “Goríxo ámayo xwíyí numeárirína e winfárfani?” moariñwápi tñi apiaú api xenwíni moariñwárfani?” yaiwíríxini wíwapiyinífarini. 9 Ayí nioni diñí mñikwíropa yaríñagta nání kwíyípi ‘fwípi, ayí apíríani?’ oyaiwípoiñiri wíwapiyiri 10 nioni ápo tñí e nání yíana o nñimíminímaná soyíne sñi sñwí ámi wí mñaná enagi nání kwíyípi ‘Wé róniñipi, ayí apíríani?’ ení oyaiwípoiñiri wíwapiyiri 11 Goríxo obo, áma xwía tño menweañomi ríxa xwíyí umeárijí enagi nání kwíyípi ‘Goríxo xwíyí numeárirína e winfárfani.’ ení oyaiwípoiñiri wíwapiyiri enífarini.” uríñiniginí.

12 Ámi re uríñiniginí, “Nioni xwíyí xwapí ámi bí tñi ‘Osearimíni.’ nimónariñagi aiwi agwí soyíne aría nipaxí mimóniño. 13 E neri aiwi kwíyí amípi nepaxíjé imóniñipi nání rariñipi nibirína Goríxo nání nepáni imóniñipi nñi seaiwapiyinífarini. Api xegí diñí tñi wí mñearípa neri ápomini aría wiaríñipini ríntá enagi nání amípi Goríxo nání imóniñipi xixeni searéwapiyinífarini. Amípi ríwíyo imóniníapi nání ení wía searókiamonífarini. 14 Kwíyípi xwíyí nioni rariñapi wía nisearókiamori nioni nání nisearíri nání nioni seáyí e nimíxiniífarini. 15 Ápo nioni faniñí niepíxíniasiñí enagi nání amípi nñi oyá imóniñipi nioniyárfani. Ayínáni nioni re searíni, ‘Kwíyípi nioni rariñapi aría nñiri wía searókiamonífarini.’ searíni.” uríñiniginí.

“Íkñiñí sipí niseaísána yayí seainífarini.” uríñí nánirini.

16 Jisaso ámi re uríñiniginí, “Nioni bí onímiápi soyíne tñi niñweámána enána sñwí nanípríméoi. Soyíne segípi ámi bí onímiápi niñweámána sñwí naníprífarini.” uríagi 17 wíepísaríñíyí wa re ríniñgíawixini, “O pí enípi nání ría re áwaní neararini, ‘Nioni bí onímiápi niñweámána enána sñwí nanípríméoi. Soyíne segípi ámi bí onímiápi niñweámána sñwí naníprífarini.’ Rípi ení ‘Ápo tñí e umíniñi rariñini.’ nearariñipi pí enípi nání ría neararini?” nñirini 18 re ríniñgíawixini, “ ‘Bí onímiápiyí rariñíyí pí nání ría neararini? None xío rariñipi nání niñfá mimóniñwini.’ rínaríñagta 19 Jisaso awa yaríñí owianeyini wimónariñagi nání niñfá nimónirí nání re uríñiniginí, “Nioni ‘Bí onímiápi niñweámána enána sñwí nanípríméoi. Segípi ámi bí onímiápi niñweámána sñwí naníprífarini.’ searíapi nání yaríñí niníro rírinariño? 20 Aga nepa searariñini. Soyíne ámíxía nero ñwí piyí wíriníprí aiwi áma xwía tño dáníyí —Ayí Goríxo tñi xepíxepá rónigíáyírimí. Ayí yayí seáyimí dání winíniño. Rína soyíne íkñiñí sipí niseairí aiwi ríwéna diñí nífá seainífarini.” nuríri 21 ewayí xwíyí bí rípi uríñiniginí, “Apíxiwa niaíwí nixirírfána yaríñgíapi nání diñí mópoi. Apíxi niaíwí sñwí wanarína ‘Ríniñí nñiniñi niaíwí xirími nání ríxa rínarfani?’ niyairí nání íkñiñí sipí wiaríñírimí. E neri aí ríwéna niaíwí ríxa nixirímaná niaíwí xiríto nání diñí nífá winariñagi nání ríniñí winípi nání aría ikeamoariñírimí. 22 Soyíne ení axípiñí seaimónini. Agwí soyíne íkñiñí sipí niseairí aiwi nioni ámi sñwí seanána xwioxíyo diñí nífá seainífarini. Yayí api áma wí amípi wí niseaikáriro aí prí searikipaxí mimóniñipi nání rariñini. 23 Diñí yayí seainíe dání nioni ámi amípi bí nání yaríñí nipírfamani. Aga nepa searariñini. Ápomí amípi bí nání ríxiñí nurírfána nionimí dání urányí, anani niseaiapinífarini. 24 Ínina dání ápomí nionimí dání ríxiñí murípa néra nibífasána aí diñí nífá seainífarípi bí onímiápi

miseainpa éwinigini omi anani rixinj uririxini. Rixinj urána seiapinárini.” uriniginini.

“Nioni áamá Gorixo tñi xepixepá rónigfáyo rixa xopirár wíjarini.” urinj nánirini.

²⁵ Ámi re uriniginini, “Xwiyfá nioni niseara úapí ewayf xwiyfá tñi niseariri aiwi rfwená ewayf xwiyfá tñi ámi bi misearf ápo nani sijnani áwanj searimfáiná nimóninárini. ²⁶ Íná Gorixomi rixinj nurirfná nionimi dani uriprfárini. Sewaninoyfné rixinj urána anani arfá seainfá enagj nani ‘Íná nioni soyné nani ápomí rixinj seauriyimfárini.’ miseararinini. ²⁷ Xewaninjo dñj sixf niseayiri nani arfá seainfárini. Soyné nioni dñj sixf niyiro ‘Ápo tñj e dani bñjorfan?’ niawiro yarinqáfa nani xewaninjo dñj sixf niseayiri nani arfá seainfárini.” nuriri ²⁸ re uriniginini, “Enina nioni ápo tñi nweagáoni ai o tñj e dani pñi niwiárimí xwfá tño nani bñjári. Re nñjweanjsána xwfá tño pñi niwiárimí ámi o tñj e nani umfñi.” urfagi ²⁹ xegf wiepisarinowa re urigfawixini, “Ayf apirini. Agwi joxi ewayf xwiyfá tñi mñeararinini. Rixa sijnani áwanj neararinini. ³⁰ Agwi none dñj re nisaiwirane nijfá imóninwini, ‘Amipi nñi nani nijforfan? Ámá yarinj miwipa éfmi aiwi wigf xwioxño ‘Yarinj api owimfñi.’ yaiwiarigfapi nani nijfá imóninorfan?’ nisaiwirane nijfá imóninwini. Ayinani dñj re nisaiwirane dñj rikwifroarinwini, ‘Joxi Gorixo tñj e dani bñjoxirini.’ rikwifroarinwini.” urfagfa ³¹ Jisaso re uriniginini, “Agwi soyné dñj rñikwifroarinjo? ³² Soyné xdfxídwóf seaiána nioni nigfpi pñi nñiwiárimí segf anfmi nani xixegfni umiprfíná rixa anwi e neri rixa imónini. Soyné nioni pñi nñiwiárimí núagfa ai ápo dñj nñikayonagj nani nioni nigfpi nweapaxfmani. ³³ Soyné ayá sfwf mñearó ‘O tñi ikárinñwáonerfan?’ niyawiñiro kikiáf éfrixiniri xwiyfá nioni niseara bfapi searfárini. Soyné xwfá tño nweanána ámá Gorixo tñi xepixepá rónigfáyf xeaninj seaikáripfáf enagj aiwi nioni ayo rixa xopirár wíá enagj nani dñj sixf nñiro nweáfrixini.” uriniginini.

17

Wiepisarinño nani rixinj wuriyinjpi nánirini.

¹ Jisaso xwiyfá api nura núsána anfnami nani sñwí nananiri re riniginini, “Ápoxini, nimónini nani rixa rínarini. Dixf riwaxoni enj sixf eáninj joxiyápi ámayo síwá wimi nani joxi ‘O ámá niyoní seáy e imóninorfan?’ oniaiwiñoyiniri niifrixini. ² Ámá joxiyá dñjño dani nioni nixfdarigfáyo dñj niyiminj imóninjpí sixf umímopaxo imóninwiginiri ‘Ámá nñi nani nénf tñjoxi imónei.’ nñinj enagj nani rñrarinjini. ³ Ámá rñpini nerinjpimi dani dñj niyiminj imóninjpí tñgfáyf imónarigfárini. Joxi nani ‘Nwfá imóninjo, ayf Gorixorini. Ámi wo mñjweanini.’ dñj rñmoro Jisasi Kiraisoní, joxi nirowárenapinoni nani ‘Nepa ayf orini.’ dñj rñmoro yarigfáyf, ayf dñj niyiminjpi imónarigfárini. ⁴ Joxi o e éwiniginiri nñinjpi xixeni nñpini niyárffná enj sixf eáninj joxiyápi niwíwapiyinjpimi dani seáy e joxi imóninjpí ámá xwfá tño dánño síwáninj wíarini. ⁵ Ápoxini nioni e éa enagj nani xami xwfá rñrí sñi mimónipa enfmi joxi tñi nñjwearfná nikñiri nweagápi ‘Ámi nioni tñi nñjwearfná nioni tñi nawíni seáy e nimóniri axfpi oikñini.’ osimónini.” nuriri ⁶ re uriniginini, “Ámá xwfá tño dánj joxiyá dñj tñi nioni nixfdarigfáyf joxi imóninjpí nani xixeni nijfá oimónipoyiniri wíwapiyinjarini. Ayf ámá dixyf nioni niapinjyf nani rñrarinjini. Dixf xwiyfá nioni nñinjpi píráninj nixfda nñbñro ⁷ rixa nijfá re imóninjo, ‘Amipi joxi fáninj niepfxfniasinj nioni nñiri yarinqápi nñpini joxi niapinrini.’ Nijfá e imóninjo. ⁸ Xwiyfá joxi nñinjpi xewaninoni rixa urfá enagj nani nijfá e imóninjo. Xwiyfá nioniyápi arfá nñiróná dñj nñikwifroro xixeni re nisaiwiro nijfá imóninjo, ‘Gorixo

támíni bíjoríni.’ nísiaiwiro ‘Goríxo urowárenapíjoríani?’ niaiwiárijoi.” nuríri⁹ re uríjínigíni, “Ámá xwíá tío dánj ápoxi tni xepíxepá rónígíayo arírá owíníri yaríjní msiaríjíní. Ámá joxiyá dñj tni dñj níkwíroarígíáyí díxí imóníjagí nání yaríjní siaríjíní. ¹⁰ Amípi ámá aí nioniyáyí ayí joxiyá imóníni. Amípi ámá aí joxiyáyí ení ayí nioniyá imóníni. Ayí dñj nínikwíroríjípímí dání ámáyo réníjí uraríjoi, ‘Seáyí e imóníjoi, ayí oríni.’ uraríjoi. ¹¹ Nioní joxí támíni bímí enagí nání xwíayo re bí tni síní jweámíméíni. E nerí aí ámá rowa síní xwíá tío re jweapírfá enagí nání ápoxíni, —Joxí síyíkwí míníjí imóníjoxíri. Joxí díxí enj eáníjípí —Enj eáníjí joxí neámíxowaríjípí nání raríjíní. Apí tni píraníjí uméíríxíni. Yawawí nawíní imónígwípa ayí ení axípí nawíní imóníprífa nání píraníjí uméíríxíníri ríraríjíní. ¹² Nioní awa tni emearína enj síxí eáníjí joxí neámíxowaríjípí tni nímera níbíri awíníjí numearóa barína awa wo míyorírinípa nemána aiwí Bíkwyóo dání ríwamíjí eáníjípí xíxeni imóníni nání awa woníni xewaníjoi neríjípímí dání yorírinímíníri yaríni. ¹³ Agwí nioní joxí tíj e nání bímíni. E nerí aí dñj nífá nioní ninaríjípa awa ení bí onímíapí mívíní xwé wíwínígíníri síní xwíá tío níjwearína nioní níra waríjápí ríraríjíní.” nuríri ¹⁴ re uríjínigíni, “Nioní ámá ápoxi dñj ríkwíroaríjío xwíyá joxiyápi uríjía enagí nání ámá xwíá tío dáníyí ayo símí tni wiaríjoi. Nioní xwíá tío dáníni mimónípa enápa awa ení xwíá tío dáníni mimóníjagífa nání símí tni wiaríjoi. ¹⁵ Awamí joxí xwíá tío dání owírímeaníri míríraríjíní. Sípi wíkaríjoi xwírfá mívíkíxepa enífa nání joxí píraníjí méwínígíníri ríraríjíní. ¹⁶ Nioní xwíá tío dáníni mimónípa enápa awa ení xwíá tío dáníni mimónípa enagífa nání ámá xwíá tío dáníyí tni axíyí mimóníjoi. ¹⁷ Xwíyá joxiyápi aga nepáni imóníjagí nání ámá rowa joxí simónaríjípí nání xíxeni kumíxínípríri nání xwíyá apí nuréwapíyíríjípímí dání píraníjí imíxíríxíni. ¹⁸ Joxí xwíayo nání úwínígíníri nírowárenapíjípa xamíjoni ení awamí urowárenáríni. ¹⁹ Joxí ámáyí nání wíwínígíníri nírowárenapíjípí tni xíxeni níwaníjoni owíimíníri nání okumíxínímíni. Ámá rowa ení joxí e éríxíníri simónaríjípí nání okumíxínípoyíníri nání joxí wíwínígíníri nírowárenapíjípí tni xíxeni owíimíni.” nuríri ²⁰ re uríjínigíni, “Nioní awa náníni ríxíjí míríraríjíní. Awa uréwapíyíana dñj níkwírófáyí nání ení ápoxíni ríraríjíní. ²¹ Ayí níni axíyíníjí imóníprífa nání yaríjní siaríjíní. ‘Ápoxí nioní tni imóníri nioní joxí tni imóníri egwípa ayí ení yawawí tni nawíní oimónípoyí.’ nímonaríni. Ámá níni dñj nínikwíroro ‘Goríxo urowárenapíjagí weapíjoríani?’ niaiwíríxíníri ‘Ámá tíyí axíyíníjí oimónípoyí.’ nímonaríni. ²² Enj síxí eáníjí joxí neámíxowaríjípí awa ení yawawí axowawí imónígwípa axowáníjí oimónípoyíníri nání weámíxowaríjáríni. ²³ Awa aga xíxeni axowáníjí oimónípoyíníri nioní awa tni nawíní imóníri joxí nioní tni nawíní imóníri enwíni. Ámá níni re níyaiwiro níjía imóníprífa nání e imóníjwíni, ‘Goríxo omí urowárenapíjíríni. Omí dñj síxí uyíjpa awamí ení dñj síxí uyíni.’ níyaiwiro níjía imóníprífa nání e imóníjwíni.” nuríri ²⁴ re uríjínigíni, “Ápoxíni, ámá joxiyá dñj tni níxídarígífa rowa nioní xamí joxí tni níjwearína níkníri jweaagápa ámí níkníri jweaáná síjwí naníprífa nání nioní jweámíae awa ení nioní tni jweáríxíníri nání nímonaríni. Ápoxíniyá dñj tni níkníri jweaagápi nání ríraríjíní. Ayí rípi náníri. Xwíá rírí síní mimóníjáná dñj síxí níyíjoxí enagí nání raríjíní. ²⁵ Ápoxíni, joxí wé róníjoxíri. Joxí nání ámá xwíá tío dáníyí níjía xíxeni mimónípa enagífa aiwí nioní joxí nání níjía xíxeni imóníjíní. Rowa ení joxí nání ‘O omí urowárenapíjoríani?’ nísiaiwiro níjía imóníjoi. ²⁶ Joxí imóníjípí nání awamí ríxa níwíwapíyírí wífa urókiamonáríni. Dñj joxí síxí níyaríjípa awa ení wíniyo axípi uyíprífa nání ámí bí tni wíwapíyímíni. Nioní ení awa tni nawíní

imónimá nání ámi bí tñní wíwapiyimñíni.” uríñiniginí.

18

Jisasomí fá xirígá nániríni.

¹ Gorixomí rixíñí e nurárimo xegí wiep̄saríñowa tñní nuro írirenjé xegí yoí Kidironiyí rínñípámí nixemoro omíñí ojikwíí bí oríwámí dání iníñípi tfe rémogfawixíni. ² Judaso, Jisaso nání miyí uríno ení Jisaso tñní xegí wiep̄saríñowa tñní íníná e awí eánayarígá enagí nání omíñí ojikwíí apí nání nījáríni. ³ O émayí porisí wamí awí earí anjé rídíyowá yarígíwámí awí mearoarígáwamí ení Parisiowa tñní apaxípaníñí imónígá xwéowa tññí e dání awí earí nemáná awa ramíxí tñní uyíwí tñní míxínápi tñní nixirímáná ojikwííipimí nání nuro rémóaná ⁴ Jisaso xíomí wikáríprípi nípñí nání ríxa nījá nimónírí nání anjwí e nuri re uríñiniginí, “Soyíné go nání pía yaríñoi?” uríagí ⁵ awa re urígíawixíni, “Nasaretí dánjé Jisaso nání pía yaríñwíni.” uríagí Judaso xíto nání pasáníñí umearíño awa tñní ronáná Jisaso “Ayí nioníríni.” uríñiniginí. ⁶ “Ayí nioníríni.” uráná awa re egíawixíni. Óf nero ríwímínanjé úfáyí xwíáyo píkinímeagíawixíni. ⁷ Xwíáyo píkinímeagíawí o ámi re uríñiniginí, “Go nání pía yaríñoi?” uríagí awa “Nasaretí dánjé Jisaso nání pía yaríñwíni.” uríagí ⁸ Jisaso “‘Ayí nioníríni.’ ríxa searíaniginí. Ayínání nioní nání pía nínirínáyí, áamá rowayí xe oúpoyínírí síñwí wínípoi.” uríñiniginí. ⁹ Xámí Gorixomí re urípi, “Áamá joxíyá dñí tñní xídíríxínírí niapíñíyí womí mívioríríñáríni.” urípi xixení imóníni nání e uríñiniginí. ¹⁰ E uraríná Saimoní Pitaó kirá bá nímíxearí re eníñiniginí. Mírí nuri apaxípaníñí imónígáwamí seáyí e wimóníñoyá omíñí wíiaríñomí —O xegí yoí Maríkasoyí rínñoríni. Omí mñí rómínírí éfíyí pírfí noyíkírí arfá mñí wírípíeaníñiniginí. ¹¹ Pírfí noyíkírí arfá mñí wírípíeáagí Jisaso Pitaomí míxí re uríñiniginí, “Kirápá xegí anjyo ámi upíroí. Xeaníñí kapíxíníñí ápo o onínírí niaparíñípi ‘Mínípa oení.’ rísimónaríni?” uríñiniginí.

Jisasomí Anaso tññí e nání níméra nuro wárígá nániríni.

¹² Émayí porisowa tñní wigí seáyí e wimóníño tñní Judayí anjé rídíyowá yarígíwámí awí mearoarígáwá tñní Jisasomí fá nixero gwí nñíro ¹³ xámí Anaso tññí e nání níméra ugíawixíni. Anasomí xíneagwo Kaiapasoríni. Xwiogwí omí o apaxípaníñí imónígáwá seáyí e wimóníñoríni. ¹⁴ Xámí xegí Judayo re uríño, ayí oríni, “‘Negí áamá nñí pepíríxínírí ayí ríníñí meaanírí éfápi nání áamá ná woní ríníñí apí nímearí nípérínáyí, ananíríni.’ nimónaríni.” uríñoríni.

Pitaó “Oyá niep̄saríñí wonímaní.” ríñí nániríni.

¹⁵ Omí xíneagwo, Anasoyí rínñíño tññí e nání Jisasomí níméra waríná Saimoní Pitaó tñní wiep̄saríñíyí ámi wo tñní awaú Jisasomí ríwíyo nixída nuri apaxípaníñí imónígáwamí seáyí e wimóníñoyá anjé tññí e nírémómáná wiep̄saríñí wíomí apaxípaníñí imónígáwamí seáyí e wimóníño símímanjé oyá nījá enagí nání o Jisaso tñní anjé ákíñáyo ínímí nípáwírí ¹⁶ Pitaó síní bíaríwámíní íwí e ronagí nání nuri apíxí ákíñá íwíyímí awí roaríñímí Pitaó nání nurímo nípéyearí nívírímeámí íwiaparíná ¹⁷ apíxí ákíñá íwíyímí awí roaríñí Pitaomí re uríñiniginí, “Joxí ení áamá royá wiep̄saríñí woxí meníraní?” uríagí o “Nionímaní.” nurímí nípáwírí ¹⁸ xínáíwáníñí nimóníro omíñí yarígíyí tñní anjé rídíyowá yarígíwámí awí mearoarígáwá tñní e nírówapíro imíñí raríñagí nání ríá níkeámáná ríá imónaríná Pitaó ení ríá oimónímínírí anjwí e nuri awa tñní nawíní nírórí ríá imónaríñagíni.

Anaso Jisasomí yaríñí nívía urí nániríni.

¹⁹ Apaxípaniñf imónigfáwami seáyf e wimóniño Jisasoyá wiepísariniñf nánf yariñf wiri xwiýfá amáyo uréwapiyariñfpi nánf yariñf wiri éagi ²⁰ Jisaso re uriniñginiñf, “Nionf amá niyoniñf sijnánñe dánf uréwapiyariñfariñf. Nionf gínf gíná nuréwapiyirfná rotú añfyo dániraniñf, añf ridiyowá yariñfíwami dániraniñf, sa negf Judayf awí eánariñgfe dánf uréwapiyariñfá enagf nánf ²¹ joxi pí nánf nionf yariñf niariñfniñf. Nionf xwiýfá urarfná arfá niariñfáyo yariñf wiñf. Pí pí urariñfapi nánf ayf ananiñf niñfáriniñf.” uráná ²² añf ridiyowá yariñfíwami awí mearoariñfáyo wo añwi e éf nírómáná Jisasomiñf wé tññf nupikákwirf re uriniñginiñf, “Apaxípaniñf imónigfáwami seáyf e wimóniñomiñf e nurirfná ‘Apániñf urariñfniñf.’ rísimónariñf?” urfagiñf ²³ Jisaso re uriniñginiñf, “Nionf xenwíniñf níririñf sipíniñf rarfnáyf, xenwí ríapiñf nánf áwanñf neareñf. Nionf nanñf rarfnáyf, pí nánf iwanñf neariñfniñf?” urfagiñf ²⁴ Anaso Jisaso siniñf gwí jininiñf apaxípaniñf imónigfáwami seáyf e wimóniñf ámiñf wo, Kaiapasoyf riniñf tññf e nánf wiowariñfniñf.

Pitao “Oyá niepísariniñf wonimaní.” ámiñf uriniñf nániriniñf.

²⁵ Saimoniñf Pitao ríá ikeaariniñf éf nírómáná ríá imónariñfá e rówapigfáyo wí re urigfawixiniñf, “Joxi eniñf xegf wiepísariniñf woxiñf meniraniñf?” urfagiñf aí o “Oweoiñf.” nuririñf “Nionf eniñf wonimaní.” urfagiñf ²⁶ Apaxípaniñf imónigfáwami seáyf e wimóniñoyá xináiwaniñf nimóniro omiñf wiariñfáyo wo —O Pitao arfá miñf wirfpienomiñf xexirfmeá woriniñf. O eniñf Pitaomiñf re uriniñginiñf, “Nionf ojikwíyoñf Jisaso tññf nawíniñf roñagiñf sijnwí ranfáoxiñf meniraniñf?” urfagiñf ²⁷ Pitao ámiñf “Oweoiñf.” uráná re eniñginiñf. Karfkarf ríaiwá riniñginiñf.

Jisasomiñf Pairatoñf tññf e nánf wiowariñfá nániriniñf.

²⁸ Wíá móniñfmiñf Kaiapasoñf tññf e dánf émáyoñf gapimanowayá añiwamiñf nánf Jisasomiñf nimérañf nuroñf aiwíñf Judayf amíñfáowañf noneñf niñfáwiriñfpiñf dánf xwirfá ikixenáná añfá Anfnajoñf Neamúroagoñf riniñfñfniñf nánf miñfipaxf imónaniginiñf ríñf niñfáwíñf yariñfagiñf ²⁹ gapimaníñf piñfimiñf imóniño —O émáyoñf woñf xegf yoñf Pairatoyf riniñfniñf. O awañf tññf e nánf niñfwiapiñf re uriniñginiñf, “Omiñf píñf xwiýfáñf nánf xwiýfáñf mearaniñf nimeámiñf bariniñf?” urfagiñf ³⁰ awañf re urigfawixiniñf, “Ámá roñf íwíñf miñfariñf enánáyf, joxiñf tñf nánf nimeámiñf banirf éwámaniñf.” urfagiñf ³¹ Pairatoñf re uriniñginiñf, “Se-waniñfyoñf néñf nimeámiñf nuroñf segfñf ñwíñf ikaxf rariniñfpiñf tññf xixeniñf xwiýfáñf umearfpoiñf.” urfagiñf Judayowañf re urigfawixiniñf, “Émáyoñf íwíñf yariñfáyoñf opikípoiñfniñf sijnwíñf neanariñfámaniñf.” urigfawixiniñf. ³² Xwiýfáñf Jisasoñf xámiñf re uriniñfpiñf, “Nionf niñfipikirfnáñf e niñfiroñf niñfkipirfáriniñf.” uriniñfpiñf xixeniñf imóniniñf nánf Judayowañf Pairatomiñf xwiýfáñf e urigfawixiniñf. ³³ Pairatoñf ámiñf gapimanowañf wigf añf iwámiñf niñfáwimánáñf “Jisasoñf obiñf.” niñfiriñf re uriniñginiñf, “Joxiñf miñf ináyfñf Judayfáoxiraniñf?” urfagiñf ³⁴ Jisasoñf re uriniñginiñf, “Dixfñf diñfñf tññf riniñfariñfniñf? Wañf rirfagiñf riniñfariñfniñf?” urfagiñf ³⁵ Pairatoñf re uriniñginiñf, “Nionfñf dixfñf Judayf woniraniñf? Dixfñf gwíñf axíriñf imónigfáyoñf tññf apaxípaniñf imónigfáñf xwéowañf tññf joxiñf niñfimeámiñf niñfiroñf nionfñf tññf reñf wáráoiñf. Joxiñf píñf éagiñf niñfimeámiñf ríbaoiñf?” urfagiñf ³⁶ Jisasoñf re uriniñginiñf, “Ámáñf miñf ináyfñf niñfiroñf xwíñf tñfyoñf menweariñfáyoñf yapfñf miñfoniñfniñf. Nionfñf xwíñf tñfyoñf dánfyoñf miñf ináyfñf imónfwiniginiñf niñfiriñfpeagiñf enagiñf nánf xwíñf tñfyoñf menweariñfáyoñfniñf miñfoniñfniñf. Miñf ináyfñf xwíñf tñfyoñf dánf woniñf niñfiroñf sijnwiriñfyoñf, gíñf Judayowañf íñf miñfiriñfpañf oépoiñfniñf gíñf simiñf niñfariñfáyoñf miñf niñfwiipaxiriniñf. Eñf niñfiriñf aíñf miñf ináyfñf nionf imóniñfapiñf xwíñf tñfyoñf dánfmaniñf.” urfagiñf ³⁷ Pairatoñf re uriniñginiñf, “Ayinániñf ‘Joxiñf miñf ináyfñf woxiriniñf.’ niñfoniñfniñf.” urfagiñf Jisasoñf re uriniñginiñf, “‘Miñf ináyoñfniñf.’ joxiñf xixeniñf niñfariñfniñf. Nionfñf nepaxiñf imóniñfpiñf amáyoñf áwanñf urfimiñfniñf gíñf ókíñf niñfiriñf xwíñf tñfyoñf nánfñf birf enáriniñf. Ámáñf nepaxiñf imóniñfpiñf xídarigfáñf giñf giñf nññf nionfñf

arfa niarigfarini.” urfagi ³⁸ Pairato re uriniginini, “Nepaxinj imoninjipi pirini?” uriniginini.

Pairato “Anani yekwiroaripoyi.” rinjaninini.

E nurimo Juday nini tijn e nani nipeyari re uriniginini, “O xwiyfa mearinipaxi bi rarinjagi arfa miwini. ³⁹ E neri ai xwiogwi ayi ayo sfa Aninajo Neamuroagoi rarigfayi nani aiwa imixarina ama gw nwean wo seawariarinini. ‘Judayeneya mixi inayi imoninjo oneawarinini.’ riseaimonarinini?” urfagi ⁴⁰ ayi xwamiანი niwiera nuro “Omi mineawaripani. Barabasomi —O amaya amipi pikioraparinini worini. Omi neawari.” nura ugawixini.

19

¹ Ayi Pairatom e urarinagfa nani porisowa Jisasomi nimeami nuro sikwfa nearo ragi piri nuyikiarimana ² opiya eninini imoninj wiri nikkiyimana mixi inayi aminanawinini imoninj minjo dkinarigfapa minjo udkiariro rapirapi ayi rini mixi inayi yinarigfa wu nimearo omi uyiriro niyarinana ³ xfo tijn e anwi e uro “Aminaoxini, Judayya mixi inayoxirini.” uriro we upikakwiro niyayimana enana ⁴ Pairato ami nipeyari re uriniginini, “Arfa nipoyi. ‘Xwiyfa mearinipaxi bi mirarinjagi arfa niwiri nimeami rwiaparinini?’ oniaiwiwipoyiniri nimeami fwiaparinini.” nuriri ⁵ Jisaso, opiya eninini imoninjri udkiariro rapirapi ayi rinu uyiriro efo fwiapani Pairato ama e awi nearinana rogfayo re uriniginini, “Ama royoi. Sinwi winipoyi.” urfagi ⁶ Apaxiparinini imonigfa xweowa tini an ridiyowa yarigfiwami awi mearoarigfawa tini omi sinwi niwinirona xwamiანი niwiro “Ikfayo yekwiroaripoyi. Ikfayo yekwiroaripoyi.” urfagfa Pairato re uriniginini, “Nioni o xwiyfa mearinipaxi bi mirarinjagi arfa niwiri nani sewaninjoyni nimeaa nuro yekwiroaripoyi.” urfagi ⁷ Judayowa re urigawixini, “O nani negi nwi ikaxi eaninjo dani bi rinini. Ayo dani ‘Xe sinj ouni.’ ripaxi mimonini. O ‘Niaiw Gorixoyonirini.’ rinini enagi nani xe sinj ouniri sinwi winipaxi menini. Xe piko.” urfagfa ⁸ Pairato xwiyfa api arfa niwirina wayi ami bi tini niwiniri ⁹ ami gapimanowaya anwami nipawiri Jisasomi yarini re winiginini, “Joxi gim danoxirini?” urfagi ai Jisaso xwiyfa bi muriniginini. ¹⁰ Xwiyfa bi murarinjagi niwiniri nani re uriniginini, “Joxi xwiyfa bi miniri riyarinini? ‘O ikfayo niyekwiroariri nikweawariri mepa epaxorini.’ riniaiwarinini? Gi dinj tini nriyekwiroaririna nriyekwiroaripaxirini. Nriwaririna nriwaripaxirini.” urfagi ¹¹ Jisaso re uriniginini, “Erami nweano api xe oimoniri sinwi miranipa neri sinwiri, joxiya dinj tini wi e ripaxi imonimniri efmani. Ayinan sipi joxi niripi xwe neri aiwi nioni joxi tfe nani niwiowarfoyapi aga seayi e imonini.” urfagi ¹² Pairato arfa e niwiri nani omi warimniri efyi Juday xwamiანი niwiayiro re urigawixini, “Joxi ama romi nikweari niwarirfnay, emayfneya mixi inayi Sisao tini nikumixiniri emearini woxi mimoninini. Ama go go xewaninjo nani ‘Mixi inayonirini.’ nirinirfnay, Sisaomi mamowarimniri yarini enagi nani rarini.” urarinagfa ¹³ Pairato xwiyfa api arfa e niwiri nani Jisasomi nimeami waf e nipeyari sijn tini waf imixinije —Ayi Xibiruyi pne tini Gabatai rininirini. E ikwanwi xwirixi numerina ef nweaarigfanami ef ninweari ¹⁴ —Sfa ayi Juday Aninajo Muronji nani aiwa imixararigfayirini. Ayimi sogwi rixa awinimi nweaminiri enana Pairato re uriniginini, “Sinwi winipoyi. Segi mixi inayo riworini.” urfagi ¹⁵ Juday xwamiანი re wigawixini “Xe nimeaa xe nimeaa oupoyi. Nimeaa nuro ikfayo yekwiroaripoyi.” urarinagfa Pairato re uriniginini, “Segi mixi inayo ‘Ikfayo oyekwiroarini.’ riseaimonarinini?” urfagi apaxiparinini imonigfa xweowa re urigawixini, “Negi mixi inayi ami wo menini. Emayfneya mixi inayi

Sisao eni negorini.” urtagfa ¹⁶ Pairato Jisasomi oyekwiroaripoyiniri porisowami tñni wiowariniginini.

Jisasomi yekwiroarigfa nanirini.

¹⁷ Jisasomi anj apimi dani nimerá nuróná xewanijo ikfa yoxátpá xwanwá níkwónimí nurí wí e xwá yof bi Mijá Gixweái riniñe —Xibiruyí pñé Gorigotaí riniñerini. E niremoró ¹⁸ e Jisasomi yekwiroarigfawixini. Niyekwiroarironá Jisaso awini e enána amá waú eni midimidani yekwiroarigfawixini.

¹⁹ Pairato rfwamijf bi re niriñi neari yoxátpami seayi e p'rauniginini, “Nasareti dñj Jisaso, Judayí mixí inayorini.” rfwamijf e neari p'raúagi ²⁰ Jisasomi yekwiroarfe anj apimi ná jfami mimónijagi nani Judayí obaxí nipuróná rfwamijfpi —Apí neariná Xibiruyí pñé tñni eari Romiyí pñé tñni eari Girikiyí pñé tñni eari enjpirini. Apí íá roarinagfa nani ²¹ Apaxípanijf imónigfa seayi e imónigfawa Pairatomi re urigfawixini, “Joxi rfwamijf re niriñi meapani, ‘Judayí mixí inayorini.’ niriñi meapani. Sa re niriñi eai, ‘Xewanijo “Judayí mixí inayonirini.” riniñorini.’ niriñi eai.” urtagfa aí ²² Pairato re uriginiginini, “Nioni eáapi xe oeánini.” uriginiginini.

²³ Porisowa Jisasomi rixa niyekwiroarimána rapirapí amipí o yinijfpi yanj número biaú biaú nitiro nowani xixeni nimearo aí xegí sorfá gwí bi mikiwénijú —Ú nimixirfná axúni imixarigfúrinini. ²⁴ Ú nani re riniñgawixini, “None maxepa oyaneyi. Áwini e nitimána go go meanirfeniñoiniri sárú oyaneyi.” riniñgawixini. Bikwíyo xwiyfá niriñiri eániñf rípi, “Rapirapí nioni seayi e yinarináyf yanj niniro gí sorfá meapíri nani go go meanirfeniñoiniri sárú egfawixini.” ²⁵ niriñiri eániñfpi xixeni imónini nani porisowa e egfawixini.

Jisasomi xinái tñni xinisimái tñni Kiriopasomi xiepí Mariaí tñni Magídara dñj Mariaí tñni íwa ikfa yoxá Jisasomi yekwiroarinijfpmi anwi e rojáná ²⁶ Jisaso xegí xinái e roñagi niwiniri wiepísarini xfo dñj sixí uyiño eni anwi e roñagi niwiniri xináimí re uriginiginini, “Ineyi, dixí íwo iworini.” nirimána ²⁷ wiepísariniñomi re uriginiginini, “Dixí rinái iyirini.” urtagí wiepísariniño sfá ayimi dani xegí anjyo nani píranijf numéra uniginini.

Jisaso penj nanirini.

²⁸ E nurarimo nijfá re nimónirfná “Xano e ewiniginiri niriñfpi rixa nipini yarfini.” nijfá e nimónirfná Bikwíyo xfo nani niriñiri eániñf nipini xixeni oimóniri re riginiginini, “Iniñf nani ninarini.” rána ²⁹ sixí wainí mixí yariniñfpi magwí inijf wá wenjagi nani wa írkwf bi nimearo iniñf wainí apimi igfá neámána xisopíyi riniñf wegwfániñf imóniñfwami nikiroarimána xegí manj tñj e wimixfagi ³⁰ Jisaso wainí mixí yariniñfpi ninimána “Rixa pixwfnigoí.” niriñi mijf warf niniri dñj niyámiga uniginini.

Porisowa Jisasomi miwíyo ayiñwí ikirogfa nanirini.

³¹ Sfá Jisasomi yekwiroarigfayi —Ayí anjñajo Judayo múronj nani aiwá amipí píranijf nimixiro tarigfayirini. Ayí rixa sfá óráná Sabarfá aga seayi e imóniñfyi nimónini enagi nani porisowa Jisasomi tñni awaúmi tñni awí menjweañána sabarfá imóniñginiri Judayí amínáowa nuro Pairatomi re urigfawixini, “Apaxí mé dñj simigwá niyiniri opépoyiniri síkwíyo enj p'rf jeapoyi. Nipeána wigf warápi oyoaneyiniri enj p'rf jeapoyi.” urtagfa ³² porisowa nuro midimidani yekwiroarigfiwáumi síkwíyo p'rf njearo aí ³³ Jisaso yekwiroarinine wenijf éfayf winigfawixini. O rixa nipeagi niwiniro nani xegí síkwí p'rf mjeapa nero aí ³⁴ porisf wo wákwirxá tñni ayiñwí ikiróná axiná iniñf tñni ragf tñni fwiapiginiginini. ³⁵ Amá Porisowa e yarfná siñwí winarónani áwanj niriñfná xixeni aga nepa rinjarini. Nioni rariñapí nijfá xixeni e nimóniri nani seyfné “Neparini.” yaiwiro dñj íkwíro

éfrixini áwanj seararijini. ³⁶ Bikwíyo re niriñi eániñpi xixeni imónini nani porisowa omi e wigfawixini, “Xegf enj bi pírj jeapírámáni.” ³⁷ Bikwíyo ámi bi re niriñi eániñpi, “Ayinwí ikíroárigfomi sñwí winipírárini.” riniñpi eni xixeni e imóniniñigini.

Jisasomi xwíáyo weyárigfá naniñi.

³⁸ E niyárimána enána áma wo —O Arimatia dánj Josepoyi riniñoriñi. O Jisasoyá wiep+sariñyí wo aí Judayf ámináowami wáyf niwirí nani inimi xídariniñoriñi. O Pairato tñj e nani nuri “Jiaso piyo omeámini.” urána Pairato xe omeanri sñwí winíagi o nuri piyomi xwíá weyáriminiñi nani nimeámi úána ³⁹ áma ámi wo —Xegf yoí Nikodimasoyi riniñoriñi. O xami árwiyimí Jiaso tñni xwiýá riniñgílorini. O eni nibiri íkíá dfa biaú —Bi muríyi riniñpi tñni bi earosíyi riniñpi tñni apiaúriñi. Apiaú xami nawini nífa megfápiaú xegf sanj 30 kiro imóniniñpirini. Api tñni piyomi xópe oeminiñi nimeámi nibiri ⁴⁰ awaú piyomi nimeari Judayf wigf áma piyí nitiñina yarigfápa rapirapíyo rígwírgwí nitorina íkíá dfa dñj nanj eariñpi tñni xópe niyárimána ⁴¹ nimeámi omiñj anwi e ininiñpimi nani —Omiñj api Jisasomi yekwíroárfé dani anwi e enjpirini. Sñjá óf sini áma mitarigfáyi tñjpirini. Omiñj apimi nani nimeáa nuri ⁴² sfá ayi Sabarfá nani Judayf amipi pirániñj nimixiro tarigfáyi imóniñagi nani sñjá óf anwi e ininiñyimi nani nimeámi nuri e tigfisixini.

20

Jiaso wiápniñmeanj naniñi.

¹ Sadéyo wíá móniñimi sini sfá yiniñána Magídara dánj Mariaí sñjá óyimi Jiaso weñe nani nuri weníñj éyí wininiñigini. Sñjá xwé óyimi éf ráráriníño sini mipíroní rixa wí e weñagi niwinimi ² anñni nuri Saimoni Pitaomi tñni wiep+sini wfo, xfo dñj sixf uyiñomi tñni niwimeari re uriniñigini, “Ámináomi rixa nexwearo gimí rfa tfawixini? Newané majfáriní.” urfagi ³ Pitaó tñni wiep+sini wfo tñni anj e pñni niwiárimí xwáripáyo nani nuri ⁴ anañni nuri wfo Pitaomi nimúrori xwáripáyo xami niremori ⁵ nirkwiniñi inimi weníñj yáníyí wininiñigini. Rapirapí Jisasomi xopixopí róniñuni weñagi niwiniri aiwi inimi mipáwi weníñj yarina ⁶ Saimoni Pitaó eni rfwíyo nibiri bfaríwámini éf nírómána weníñj mé xwáripáyo inimi nipáwiri weníñj éyí wininiñigini. Rapirapí xopixopí róniñuni weñagi niwiniri ⁷ rapirapí miñyó xopixopí rogíú wfu tñni nawini miwé xegf wí e níkróniri weñagi winarína ⁸ wiep+sini wfo, xami xwáripáyo rémoo eni nipáwiri rapirapí e imóniñagi niwiniri “Neparini.” niyaiwiri dñj wíkwíroniniñigini. ⁹ Ina awaú Bikwíyo Jiaso ámi xwáripáyo dani niwiápniñmeanfapi nani niriñi eániñpi nani sini pirániñj dñj mimopa neri majfá neri nani ¹⁰ ámi egf anj e nani ugfisixini.

Magídara dánj Mariaí Jisasomi sñwí winíñj naniñi.

¹¹ Mariaí xwáripá tñj e anwi e nírómána ñwí neari e nerina xwáripáyo inimi nirkwiniñi weníñj yáníyí wininiñigini. ¹² Jiaso tigfe aññajf waú rapirapí apfá weñj niyiniñána wfo miñj tigfámini ñweari wfo síkwf tigfámini ñweari enagfi winána ¹³ awaú Mariaími re urigfisixini, “Ineyi, jíxi pí nani ñwí eaariñini?” urfagi í re uriniñigini, “Gf Ámináo nexweari tfe nani niñni majfá enagi nani ñwí eaariñini.” nuriñána ¹⁴ níkinimóniri weníñj éyí wininiñigini. Jiaso daiwo roñagi niwiniri aiwi mí miwómixiniñigini. ¹⁵ Mí miwómixfagi Jiaso re uriniñigini, “Ineyi, pí nani jíxi ñwí eaariñini? Go nani pfá yariniñini?” urfagi Mariaí omiñj xiáwo nírariñiri re uriniñigini, “Ápoxini, joxi piyomi nimeámi nuri wí e tírfá oenwíriyí áwanj nirei. Niñni nuri nimeari nimeámi umfíni.” urfagi ¹⁶ Jiaso “Mariaíxini!” urfagi í níkinimóniri Xibriuyf pñné tñni Rabonaiyi —Api “Nearéwapíyariniñoxini.” niriñina

rariḡápirini. E uríagi ¹⁷ Jisaso re uriniginini, “Nioni sini ḡ ápo tfe nani mipeyía enagi nani jíxi fá minixepani. Jíxi nuri áma nioni ḡ nrixímeá imóniḡfáyo re urei, ‘O re riḡo, “Nioni ḡ ápo Gorixo tfe nani peyarini. O seyíne eni seḡ ápo Gorixorini.” riḡoi.’ urémeai.” uríagi ¹⁸ Magídara dánḡ Mariai nuri xegí wiepisiḡfáyo áwanḡ re urémeaniginini, “Niini Ámináomi rixa siḡwí winíini. Xíto niriḡpi, ayí apirini. Ayí apirini.” nura uniginini.

Xegí wiepisiḡfáyo xíomi siḡwí winiḡfá nánirini.

¹⁹ Sadéyo sía axíyimi síaḡpi tñi wiepisiḡfáyo Judayí ámináowa nani wáyí nero nani anḡ wigí ḡweaḡiwámi ówanḡ xaiwí niyárimána ḡweanána re eniginini. Jisaso awami áwini e nironapiri re uriniginini, “‘Gorixoyá diḡ tñi niwayironiro onweápoi.’ nimónarini.” nuriḡmána re eniginini. ²⁰ Wé niri ogíúkaú siwá wiri miwí wákwirixá tñi ikiroḡfáyo siwá wiri éagi wiepisiḡfáyo Jisaso ámi siḡfá enagi siḡwí niwiniro nani diḡ nífa winarína ²¹ ámi re uriniginini, “‘Soyíne Gorixoyá diḡ tñi niwayironiro onweápoi.’ nimónarini. Ápo nioni xwí tío nirowárenapiriḡpa nioni eni soyíne searowárenapiriḡpa.” nuriḡmána ²² awami píramí imimí niwiowári re uriniginini, “Kwíyí Gorixoyápi numimiro api tñi nawini emérixini. ²³ Soyíne áma íwí yarigápi yokwarimí nerínayí, ayí Gorixo eni yokwarimí wiarini. Soyíne yokwarimí miwiipa nerínayí, ayí Gorixo eni yokwarimí miwiarini.” uriniginini.

Tomaso Jisasomi siḡwí winiḡfá nánirini.

²⁴ Wiepisiḡfáyo wo, Tomaso —O wiepisiḡfáyo wé wúkaú síkwí waú imóniḡfáyo worini. Xegí yoí ámi bi Didimasorini. O mḡweanána wía Jisaso wiwaninowamini wímeáḡ enagi nani ²⁵ Tomasomi re urigáwixini, “None Ámináomi rixa siḡwí winíwini.” uríagi aí o re uriniginini, “Nioni wéyo niri ogífáyo miwinipa eri niri ogífáyo miwinipa wé miwiximopa eri miwí wákwirixá tñi ikiroḡfáyo miwinipa ḡ wé miwiximopa eri nerínayí, diḡ wí ‘Nepa orini.’ niyaiwiri wíkwíromiméini.” uriniginini. ²⁶ Sía wé wíumi dánḡ waú wo nórimána enána ámi xegí wiepisiḡfáyo anḡfáyo inimi ḡweanána Tomaso eni wía tñi nerimeaniro ḡweanána Jisaso anḡ ówanḡ niyárininagi aiwi awami áwini e nironapimána re uriniginini, “‘Gorixoyá diḡ tñi niwayironiro onweápoi.’ nimónarini.” nuriḡmána ²⁷ Tomasomi re uriniginini, “Dixí wé sími re ninimixenapiri ḡ wéyo siḡwí nane. Dixí wé re ninimixenapiri ḡ miwíyo niwiximo. Sini diḡ minikwíró mepani. Aga diḡ níkwíró.” uríagi ²⁸ Tomaso re uriniginini, “Joxí ḡ Ámináoxirini. ḡ Nwíáoxirini.” uríagi ²⁹ Jisaso re uriniginini, “Joxí siḡwí ninaniri nani rixa ‘Neparini.’ niyaiwiri diḡ rinikwíróini? Áma nioni siḡwí minanipa nero aí ‘Neparini.’ niyaiwiro diḡ níkwírófáyí yayí winiḡfáyo.” uriniginini.

“Bíkwí rípi ámayí diḡ wíkwírórixirini eánini.” uriniginini.

³⁰ Jisaso emimí ámi ayá wí wiepisiḡfáyo siḡwí anigíe dani eni aí api nani bíkwí rípiḡ ríwaminiḡ bi meánini. ³¹ E neri aí seyíne Jisasomi diḡ wíkwíróro “O Kiraiso, áma yeáyí neayimixemeanía nani Gorixoyá diḡ tñi aríowayá xwí piaxíyo dani iwiaronfoyi rariḡwáorani?” wiaiwiro “Gorixoyá xewaxorani?” wiaiwiro érixirini ríwaminiḡ rípi niriḡrini eánini. Omi diḡ niwíkwírorinipimi dani diḡ niyiminiḡ imóninipini tḡfáyo imónirixirini niriḡrini eánini.

21

Wiepisiḡfáyo wé wíumi dánḡ waú ámi Jisasomi siḡwí winiḡfá nánirini.

¹ Jisaso e nésaná xegí wiepisiḡfáyo ipi Taibiriasiyi rininíwá —Xegí yoí bi Gaririyi rininíwárinini. Awá riwone ámi siḡfá siwá niwinirína rípi eniginini. ² Saimoni Pitao tñi Tomaso, Didimasoyi rininḡo tñi Gariri piropenisíyo anḡ yoí Kena dánḡ Nataniero

tíni Sebediomí xewaxowau tíni wiepisiñí ámi waú tíni awa nerimeániro nawíni niñwearóná ³ Saimoní Pitao re uríñinigíni, “Nioní ubení ipíyo mamówarimí umíni.” uríagi awa re urígfawixíni, “None ení joxí tíni waníwíni.” nuríro nipeyero ewéyo niñixemoániro sía ayimí áríwiyimí peyí nání néra nuro aiwí simí egíawixíni.

⁴ Ríxa sogwí xemónapimíni yariñí tíni Jisaso nítirí ipí imanípá tíni ronagi aiwí xegí wiepisiñowa omí mí mívómíxí éagía ⁵ Jisaso re uríñinigíni, “Niaíwíyíné, segí ubení mamówararigíayo peyí ía mímíni pa reñoi?” uráná awa “Oweoi.” uríagi ⁶ o re uríñinigíni, “Ubení ewé námíni mamówaráná peyí bí mímíniñoi.” uríagi o rífpí tíni xixeni yaríná re eníñinigíni. Peyí xwé obaxí ayá wí míníagi nání mímíxeapaxí wimóníñinigíni. ⁷ Mímíxeapaxí wimóníagi wiepisiñí Jisaso dñí síxí uyíño Pitaomí re uríñinigíni, “E nearíto negí Ámínáoríni.” uríagi Saimoní Pitao aría e nítwirí Jisasomí xámí owímeámíni xegí rapírapí seáyí e yínariñú —Ú nítwiráimáná yariñúríni. Ú nímearí niyínimáná ipíyo nímawirí xeamoníñinigíni. ⁸ Ipíyo nímawirí xeamóagi aí wiepisiñí wía ipí imanípá tíni e añwí e sa 100 mita imóníñagi nání ewépámí peyí ubení magwí mímíniñú ú tíni nímíxeáa nítiro ⁹ imanípámí niwíékíni mearo weníñí éfáyí wíngíawixíni. Ría níkeánimáná peyí bí ríkwamíñíyo werí bisíkerfá bí ení werí enagi wínaríná ¹⁰ Jisaso re uríñinigíni, “Peyí soyínéyá ubeníyo mímíniñí bí níméamí yapípoi.” uríagi ¹¹ Saimoní Pitao ewéyo niñixemoáni ubení peyí magwí mímíniñú imanípá tfe nání nímíxeáa bíñinigíni. Peyí xwéríxani 153 mímíniñagi aiwí ubení ú wí maríkiníñagi wíniñinigíni.

¹² Jisaso re uríñinigíni, “Soyíné añwí e nítiro aiwá nípoi.” uríagi xegí wiepisiñowa omí ríxa mí nívómíxíro “Negí Ámínáoríni.” nítwíawíro nání wo yariñí “Goxíríni?” wípaxí mímónípa yaríná ¹³ Jisaso ría wearíne añwí e nurí bisíkerfá nímearí yaní nítwía nurí peyí ení axípi e nítwía uníñinigíni. ¹⁴ Jisaso xwáripáyo dání nítwíápnímeámáná wiepisiñowamí xámí biaú síwá nítwínimáná ámi síwá winíñí bí apíríni.

Pitaomí “Nioníyáyo píraníñí uméiríxíni.” uríñí náníni.

¹⁵ Ríxa aiwá nínimí Jisaso nítwíápnímearí Saimoní Pitaomí re uríñinigíni, “Jonomí xewaxo Saimonoxíni, joxí dñí síxí nítwíyírná dñí síxí ámá rowa nítwígíapimí wíarí nímúrorí ríniñíni?” uríagi o re uríñinigíni, “Oyí, Ámínáoxíni, nioní dñí síxí rísiñápi nání joxí níjfaríni.” uríagi o re uríñinigíni, “Sipísipí miá níméríná aiwá wíarígfápa joxí ámá nioní táfámíni bíaño axípi nerí píraníñí uréwapíyíríxíni.” uríñinigíni. ¹⁶ Jisaso ámi bí nuríre re uríñinigíni, “Jonomí xewaxo Saimonoxíni, joxí dñí síxí ríniñíni? Mímíniñí reñíni?” uríagi o “Oyí, Ámínáoxíni, nioní dñí síxí rísiñápi nání joxí níjfaríni.” uríagi Jisaso “Ámá sipísipí awí mearoarígfápa joxí axípi nerí ámá nioní gí imóníñíyo píraníñí uméiríxíni.” uríñinigíni. ¹⁷ Jisaso ámi bí nuríre re uríñinigíni, “Jonomí xewaxo Saimonoxíni, joxí dñí síxí ríniñíni? Mímíniñí reñíni?” uríagi Pitao Jisaso ríxa biaú bí “Joxí dñí síxí ríniñíni?” urípi nání dñí sípí nítwíníre re uríñinigíni, “Ámínáoxíni, amípi níní nání joxí níjfoxíríni. Nioní dñí síxí ríniñápi nání ení níjfoxíríni.” uríagi Jisaso re uríñinigíni, “Sipísipí aiwá wíarígfápa joxí ení ámá nioní nítwídarígfáyo axípi nerí píraníñí uréwapíyíríxíni. ¹⁸ Aga nepa ríraríni. Joxí síní íwí síkíñí neríná jítwaníñoxí areríxí nítwíníre dítwí simónímmíni wagíríni. E nerí aí joxí ríxa xweyaní neríná dítwí wé wúkaú wímíxáná ámá wí gwí nítwíjiro joxí ‘Mupa oemíni.’ yaiwíaríñímíni níméáa rupíríaríni.” uríñinigíni. ¹⁹ Wiepisiñowa re oyaiwípoyíníre, “Pitao penfápi nání ría neararíni? O e nerí nítwíaríñímíni dání seáyí e Goríxo imóníñípi nání síwá neainfárfani? Oyí.” oyaiwípoyíníre e uríñinigíni. E nurímáná re uríñinigíni, “Joxí nítwídeí.” uríñinigíni.

Jisaso wiepisiñí xfo dñí síxí uyíño nání ríñípi náníni.

²⁰ Pitaon nĩkĩnĩmónĩrĩ wĩepĩsĩŋĩ Jĩsaso dĩŋĩ sĩxĩ uyiŋo —O xámĩ nerĩmeánĩmáná aiwápi nĩnĩróná Jĩsaso tĩámĩnĩ nĩkĩnĩmónaurĩ yarĩŋĩ re wĩŋorĩnĩ, “Ámĩnáoxĩnĩ, mĩyĩ rurĩno gorĩnĩ?” urĩŋorĩnĩ. O awaúmi númi barĩŋagi nĩwĩnĩrĩ ²¹ Jĩsasmĩ re urĩŋĩnĩgĩnĩ, “Ámĩnáoxĩnĩ, áamá romĩ enĩ pí wĩpĩrĩfárfani?” urĩagi ²² Jĩsaso re urĩŋĩnĩgĩnĩ, “O nionĩ ámĩ aŋĩnamĩ dání weapĩmĩfáiná nání xe ŋweáwĩnĩgĩnĩrĩ nĩnimónĩrĩnáyĩ, ayĩ dĩŋĩ joxiyá meŋagi nání pí nání nĩrarĩŋĩnĩ? Jĩwanĩŋoxĩnĩ sa nĩxĩdei.” urĩŋĩnĩgĩnĩ.

²³ Ayĩnání áamá Gorĩxoyá imónĩgĩfáyĩ rĩpi rĩnĩmegĩfárfani, “Wĩepĩsĩŋĩ o wĩ nĩpenĩfámani.” rĩnĩmegĩfá aiwĩ Jĩsaso “Joxĩ nĩperĩfámani.” wĩ murĩ rĩpinĩ urĩŋĩnĩgĩnĩ, “O nionĩ ámĩ weapĩmĩfáiná nání xe ŋweáwĩnĩgĩnĩrĩ nĩnimónĩrĩnáyĩ, ayĩ dĩŋĩ joxiyá meŋagi nání pí nání nĩrarĩŋĩnĩ?” urĩŋĩnĩgĩnĩ. ²⁴ O Jĩsaso wĩepĩsarĩŋĩ Pitaomĩ e urĩŋorĩnĩ. O amĩpĩ api nání áwanĩ rĩrĩrĩ rĩwamĩŋĩ eanorĩnĩ. Nene o nání nĩjĩfá re imónĩŋwĩnĩ, “O áwanĩ rĩŋĩpi nepání rĩnĩnĩ.” nĩjĩfá e imónĩŋwĩnĩ.

²⁵ Amĩpĩ Jĩsaso enĩ ámĩ obaxĩ ayá wĩ enĩ enagi aiwĩ nionĩ re nimónarĩnĩ, “O enĩpi nĩpinĩ nání bĩkwĩyo rĩwamĩŋĩ pĩránĩŋĩ nearĩnáyĩ, xwĩfá tĩyo bĩkwĩ api déropaxĩrĩnĩ.” nimónarĩnĩ.

Wáf wurimeiarigfáwa egfápi nánirini.

Rfwamihf rípi, “Wáf wurimeiarigfáwa egfápiyi” rinihfpi Ruko níriri eanfpirini. O Jisasoyá wiepisagfyf womani. Judayf eni womani. Émayf dokitá worini. Poro tñni Sairaso tñni émayf anfyo wáf nurimerfná wirimeároggílorini. O Tiopiraso amípi wáf wurimeiarigfáwa Jisaso ríxa anfnami nání nipeyimáná enáná egfápi nání nijfá oimóniri rfwamihf rípi eanfpirini. Rfwamihf nearfná Tiopiraso re oyaiwiniri eanfignini, “Iwamfó ámá Jisasoyá siyikf imónigfáyf sa Jerusaremí dání nimóniróná ayf Judayfni imónagfá aiwi Goríxo xfoyá kwíyípi sixf umímóáná anj apimi wáf nura neméfasáná e dání wáf nura numiro Samariayf anfyo nura neméfasáná ámi nuro émayf anfyo eni nura neméfasáná enáná émayf obaxf eni Jisasoyá siyikf nimóga nuróná ayá wí nimóga nuro Judayo múrogfawixini.” oyaiwiniri rfwamihf neari rípi eni oyaiwiniri, “Pitaomi tñni Poromi tñni eni Goríxo nurípeari enj sixf weámixihnowaúrani?” oyaiwiniri emimf amípi Jisaso enjpa Pitaó xámi néra unjpi nání níriri eari ámi rfwíyo Poro néra unjpi nání níriri eari enignini.

1-2 Tiopirasoxini, rfwamihf nioni xámi níriri eanfápi, ayf Jisaso iwamfó eri wíwapiyiri enjpi tñnf e dání sfá xegf wáf wurimeiarigfáwami —Awa xfo rípeanowarini. Awami Goríxoyá kwíyíyo dání sekaxf nurimáná xfo anfnami nání peyihfyi tñnf e nání níriri eanfápi. ³ O rñnihf nimeari niperi niwíapñimeámáná sfá 40 nóra warfná awa “O ámi sñnf rífa ηweani?” oyaiwípoyniri ámi ámi siwá winayiri Goríxo ámá xfoyáyf xwioxíyo mímeámí nerí umenweanfápi nání uréwapiyiri nerfná awa siní ududf mé “Ayf orfan?” niyaiwiwo niwípiimónimáná enáná re enignini. ⁴ Awami awí neaárimáná sekaxf re urihignini, “Ápo ‘Niseaiapimfáriní.’ searihfpi —Api, ayf nioni searáná soyfné arfá niarigfápirini. Api siní miseaímeapa enáná anj Jerusaremí tfyo dání niwárimí mupa nero api nání wenihf nero ηweárixini. ⁵ Ayf rípi nánirini. Jono wayf niseameairfná iniigf tñni seameainj aiwi siní sfá obaxf mórípa enáná Goríxo xfoyá kwíyí tñni wayf seameainfáriní.” urihignini.

Jisaso anfnami peyihf nánirini.

⁶ Awa ríxa awí neánimáná omí yarihf re wigfawixini, “Ámináoxini, eníná negf wa mífxf ináyf nimóniro negf nearfawéyo umenweaagfápa ríná dání joxf eni axípi mífxf ináyf nimóniri Isirerene xwioxíyo mímeámí níneairí neameηwearfáraní?” Yarihf e wíagfa ⁷ o re urihignini, “Sfá seyfné yarihf niarigfápi nání parimonfáyi —Ayí ápo Goríxo xfo xegf nénf tñño nimónirihfipimi dání níriri tagfyirini. Ayí nání seyfné nijfá imóniprí mimónihagf nání áwanj searimiméini. ⁸ E nerí aiwi rípi nání nijfá imóniprí nání áwanj searimíini. Kwíyí oyápi niseaímeari enj sixf seaímíxáná soyfné nioni seaímeañá mfkoyfné nimóniro ámá Jerusaremí ηweagfáyo áwanj urímero ámá Judia píropenisfyo tñni Samaria píropenisfyo tñni amí amí ηweagfáyo urímero ámá xwftá yoparf íkwíronihmí ηweagfáyo aí urímero éfrixini.” ⁹ E nurárimáná awa siní sñhwf wínarfná o Goríxoyá dhf tñni nipeyiri wigf sñhwf anigfe dání agwf bimí aínihignini. ¹⁰ Nipeyiri agwf bimí aínáná awa siní anfnami sñhwf anániháná re enignini. Ámá rapirapí apfá wenj yínigfíwaú awa tñnf e nírónapiri ¹¹ re urigfisixini, “Gariri píropenisfyo dánoyfné, pí nání re éf nírómáná anfnami wenihf yánihjo? Ámá o, Jisasoyf rínihjo seyfné tfe dání Goríxoyá dhf tñni anfnami nání ríxa nipeyiri aí soyfné sñhwf wínarfná peyípa ámi axípi wepñinifáriní.” urigfisixini.

Ámá womí Judaso nání wayfá urípeagfá nánirini.

¹² Awa dáf wí Oripíyí ríninǵipimí —Apí Jerusaremí dání anǵwí e enǵpíríní. Sabarǵáyo Judayí ná jǵamí mupa nero aí Jerusaremí dání dáf wí mǵnǵí apí tǵnǵí e nání ananí wagǵápíríní. Apimí pǵnǵí nǵwíarímí nuro ¹³ rǵxa Jerusaremí nǵrémoro anǵ pǵkǵkǵ seáyí émí mǵríninǵiwámí —Iwá awa sá wearǵǵíwáríní. Iwámí nání waíwǵyo nǵpeyiro páwigǵawixíní. Awa wigǵí yoǵ rowaríní. Pitao tǵnǵí Jono tǵnǵí Jemiso tǵnǵí Adǵruo tǵnǵí Piripo tǵnǵí Tomaso tǵnǵí Batoromuo tǵnǵí Matǵyuo tǵnǵí Arǵpiasomí xewaxo Jemiso tǵnǵí Saimoní Sereto tǵnǵí Jemisomí xewaxo Judaso tǵnǵí awaríní. ¹⁴ Ámá awa dǵnǵí ná bǵnǵí tǵǵfáwa nimóniro ámá wí ámí tǵyí ení apǵxǵ wíwa tǵnǵí Jisasomí xǵnái Mariaí tǵnǵí Jisasomí xexǵrǵmeáowa tǵnǵí ení awa tǵnǵí nawíní awí neánǵyiro anǵnǵí miní Gorǵxomí xwǵyǵá rǵrǵmǵ wíayarǵnǵí ¹⁵ sǵfá wǵyí ámá awí eánǵáyí nǵnǵí ámá 120 enǵáná Pitao áwǵnǵmí éf nǵrómáná re urǵnǵinǵiní, ¹⁶ “ǵí nǵrǵxǵmeáyǵné, enǵíná mǵxǵ ináyí Depito kwǵyǵí Gorǵxoyápimí dání Judaso nání —O ámá ‘Jisasomí fǵa oxǵraneyí.’ yaiwǵfáyo o tǵnǵí e nání nǵpemeámí unǵoríní. O nání nǵrǵrǵ Bǵkwǵyo eanǵpǵ surǵmǵá imónǵpaxǵ mimónǵnǵagǵí nání amǵpǵ Judaso enǵpǵ ayǵnání xǵxeni imónǵnǵrǵnǵí. ¹⁷ O none tǵnǵí nemerane yanǵwǵá nání urǵpeanǵí enǵagǵí nání o ení nearǵpeanǵyǵí woríní. ¹⁸ (O sǵpǵí wikǵrǵnǵipimí dání nǵǵwǵí meanǵpǵí tǵnǵí xwǵfǵa bǵ bǵ nemáná e dání ná neánǵrǵnǵá xegǵ agwǵyo áwǵnǵmí narǵkǵnǵrǵí agwǵí amǵpǵí nǵpǵnǵí mǵxeánowǵnǵinǵiní. ¹⁹ Jerusaremí nǵweagǵfáyo nǵnǵí o e inǵfǵí nání arǵfǵa nǵwiro nání wigǵí pǵné tǵnǵí xwǵfǵa apí yoǵ Akerǵdamayí —Yoǵ mǵkǵí ayí ámá nǵperǵí ragǵí xwǵfáyo punǵí nánǵrǵnǵí. Yoǵ e wǵrǵǵfǵaríní.) ²⁰ “Xwǵyǵá rǵpǵí Bǵkwǵí Samǵyí rǵnǵnǵyíyo nǵrǵnǵrǵí eánǵnǵagǵí nání Judaso xǵo enǵpǵí enǵrǵnǵí, ‘Anǵí oyá yǵwǵí imónǵwǵnǵinǵiní. Ámá wí e mǵnǵweapa éǵrǵxǵnǵí.’ Xwǵyǵá apí surǵmǵá imónǵpaxǵ mimónǵnǵagǵí nání amǵpǵí Judaso enǵpǵí xǵxeni imónǵnǵrǵnǵí. Xwǵyǵá ámí bǵ rǵpǵí Bǵkwǵí axǵyo ení nǵrǵnǵrǵí eánǵnǵí, ‘O e nimónǵrǵí éwǵnǵinǵinǵí rǵpeanǵpǵí ámá wo xe nimónǵrǵí éwǵnǵinǵinǵí.’ eánǵnǵagǵí nání ²¹⁻²² noneyá wo anǵpǵá imónǵnǵáná ‘Ayí ananǵrǵnǵí.’ rǵpaxǵ meníní. Ayǵnání ámá none Jisaso tǵnǵí emearǵnǵá íníná nawíní wagwǵyǵí wo none tǵnǵí nawíní Jisaso wíápǵnǵimeanǵpǵí nání áwanǵí uranǵwǵá nání aga orǵpeaaneyí. Ámá iwamǵfó Jono wayí nǵneameaia wage dání Jisaso xegǵí xanoyá dǵnǵí tǵnǵí anǵnamí nání peyǵne nání o tǵnǵí emeagwǵyǵí wo nání rarǵnǵinǵí.” Pitao e urǵfǵagǵí ²³ ayí ámá waú nání —Wǵfó Josepǵí Basabasoyí rǵnǵnǵoríní. Oyá yoǵ ámí bǵ Jasǵtasoríní. Wǵfó Mataiasoríní. Awaú nání re rǵnǵnǵǵfawixíní, “Ámá rowaú ananí womí Judaso nání wayǵfǵa rǵpeapaxowaúríní.” nǵrǵnǵiro ²⁴ Gorǵxomí yarǵnǵí nǵwiro re urǵǵfawixíní, “Ámǵnǵáoxíní, joxí ámá nǵnǵí wigǵí xwǵioxǵyo sǵpǵí tǵnǵí nanǵí tǵnǵí nání imónǵnǵpǵí nǵjǵfoxí enǵagǵí nání ámá awaú ǵǵmǵnǵí go joxí simónǵfǵagǵí rǵpeáo sǵwǵá neaí. ²⁵ Jisaso awa wǵfǵí nurǵmeíǵrǵxǵnǵrǵí nearǵpeáagǵí aí Judaso xǵfó ‘Anǵnǵí apí oimónǵmǵnǵí.’ mǵwimónǵí pǵnǵí nǵwíarǵrǵí xegǵí ‘Oumíní.’ wimónarǵnǵmǵnǵí rǵxa úf enǵagǵí nání joxí o nání wayǵfǵa oimónǵrǵí sǵnǵí rǵpeáo sǵwǵá neaí.” Yarǵnǵí e nǵwimáná ²⁶ Judayí wigǵí yarǵǵfǵapa neróná “Rowaú ǵǵmǵnǵí go xǵxeni ayo imónǵrǵfenǵnǵo?” nǵyaiwiro sǵrúnǵnǵí nero Mataiasomí wǵfǵí wurǵmeiarǵǵfǵa wé wǵkaú sǵkwǵí wo awa tǵnǵí axǵpǵí imónǵnǵí nání sǵnǵomí kumǵxǵarǵǵfawixíní.

2

Kwǵyǵpǵí Gorǵxomí dǵnǵí wikǵwǵroarǵǵfáyo wǵmeanǵpǵí nánǵrǵnǵí.

¹ Sǵfá Pedikosǵyí rarǵǵfáyo —Sǵfá ayí Judayí aiwǵá omǵnǵí sǵnǵyíyo dání mǵfǵapǵí Gorǵxomí yayí wianǵiro nání nǵmeáa nǵbǵro peaxǵí tarǵǵfáyoíríní. Sǵfá ayí imónǵnǵáná ámá Jisasomí dǵnǵí wikǵwǵroarǵǵfáyo anǵ wíwǵá axiwámí awí eánǵnǵáná re enǵnǵinǵiní. ² Anǵnamí dání rǵwǵpǵí xwénǵnǵí íwǵí nǵra weapǵfáyo anǵ ayí nǵweagǵíwámí niwámíní árǵfó inárǵnǵnǵinǵiní. ³ Árǵfó inárǵnǵnǵáná sǵnǵwǵí wǵnǵfáyo wǵnǵǵfawixíní. Rǵfá ápǵiáwǵnǵnǵí imónǵnǵí bǵ aǵpǵnanǵwǵí néra nurí womíní womíní nǵnǵweaxa úagǵí xǵxe sǵnǵwǵí ainenǵǵfawixíní. ⁴ Sǵnǵwǵí e ainenarǵnǵá re enǵnǵinǵiní. Ayo nǵyoní Gorǵxo kwǵyǵí xǵoyápǵí ayá wí sǵxǵí umǵmonǵnǵinǵiní.

Sixf umímóáná kwíyípi wimixípi tñi xixeni nero pñé xegf wí wín+yf mri+paxf imónigfáyf aí anani rí+paxf nimóniro nira ugfawixini.

⁵ Judayf wí —Ayf anj xwfa riri nirimini ami gimí ikwíroniníyo xirigfáyirini. Gorixomi píraninj oxídaneyinro aninj miní yarigfáyirini. Ayf nibimimáná Jerusaremí urínigfíná ríwipi xwéninj íwí nira weapinjipi ínariní. ⁶ Íwí nira weapáná ámá xwé ayá wí epíroyf nero Jisasomi xídarigfáyf wigf aga pñé xixegíni tñi nira warinagfa arfa níwiro nání ududf nero ⁷ ayá níwamóniro dñj sfhá níweánro re rinigfawixini, “Ámá aga pñé xixegíni tñi rarigfá rowa nowani Gariri píropenisíyo dánj meniraní? ⁸ Nowani e dánjowa enagi aiwí arige nero negf aga pñé oníná dání arfa níwia unwá xixegíni tñi neararíná arfa níwia warinwini? ⁹ Nene wiene Patiaayf rininwaéne wiene Midiayf rininwaéne wiene Iramiyf rininwaéne wiene Mesopotemia dánjene wiene Judia dánjene wiene Kapadosa dánjene wiene Podasi dánjene wiene Esia dánjene ¹⁰ wiene Pirigia dánjene wiene Pabiria dánjene wiene Isipi dánjene wiene Sairini tñimíni Ribia píropenisíyo dánjene wiene Romí dánjene nene níbirane re uríninwaéne —Wiene aga nepa Judayenerini. Wiene Judayf yarigfápi níxídirane nání nawíni imóninwaénerini. ¹¹ Ámí wiene Kiriti dánjene wiene Arebia dánjenerini. E e dánjene aiwí níneneni wine wine awa amípi Gorixo eníná enj neánri yagfáyf nání nínearíná negf aga pñé xixegíniyo dání rarinagfa arfa wiarinwini.” E nírga nuróná ¹² ududf néra nuro ududf níkarinro nání wí re nírga ugfawixini, “Pí neámeani nání rfa yarino?” nírga warinagfa aiwí ¹³ wí riperirí níwiro re nira ugfawixini, “Awa wainí sínjipi xwé nínimáná papíkí nero nání rarino.” nira ugfawixini.

Pitao Jiaso nání xwíyfa urinj nánirini.

¹⁴ E nira waríná Pitao Jiasoyá wiepísagf wé wúkaú síkwf wo imónigfá wfa tñi éf nírománá enj tñi repiyf nerí re uriniginí, “Gf Judia píropenisíyo dánjyíne tñi ámá ami ami dání níbro Jerusaremí urínigfáyíne tñi nioní repiyf seaiaríná píraninj arfa ókiarí nimóniro none neámeápi nání níjfa imónipoyí. ¹⁵ Ayf rípi nání searariní. Agwí síní 9:00 a.m. ámá wainí xwapf mñipa yarigfíná imóninagf nání soyíne ámá nioní tñi re rogfa rowa nání yaiwiarigfápi nepa papíkí nero mñrarino. ¹⁶ Awa yarigfápi, ayf eníná wfa rókiamoagf Joeroyí rinino nírii eaagf rípi, ayf apirini, ¹⁷ ‘Gorixo re rariní, “Sfa yoparíyí tñíná kwíyí nioniyápi tñi ámá nñi wíyí wíyoní ayá wí sixf umímóáná segf niaiwí oxí tñi apixí tñi xwíyfa nioniyápi wfa urókiamoaro segf íwí síkiníyí íkwíkwí yáiro segf xweyaníyí oriná winro epírfáriní. ¹⁸ Íná ámá wíyá xínáiwáninj nimóniro ominj wíiarigfá oxowami tñi apixíwami tñi ayo aí gf kwíyípi tñi sixf umímóáná xwíyfa nioní nání wfa rókiamopírfáriní. ¹⁹ Nioniyá dñj tñi anj pírfíyo dání ayá níwamónipaxf imóniníyí inri xwfa ririmí dání ekiyiníyí inri nerfíná re eníariní. Xwíarími ragf purí rfa werí sínwírfá awímínininj imóninj tíri yaríná ²⁰ anj pírfíyo sogwí sfá yinri emá ragf rinj imóniri eníariní. E nemáná enáná sfá Ámínáoni ámá níyoní mí ómómíximí wímfa nání seáyí e imóniníyí parímonífarini. ²¹ Ayi síní mñparímopa enáná ámá dñj nínikwíroro ‘Ámínáoxini, yeáyf neayimíxemeaí.’ nírfá níyoní yeáyf uyimíxemeámífarini.” Gorixo e rariní.’ wfa rókiamoagf Joero e nírii eaagfpi ámá rowa yaríná seyíne axípi xixeni wñariní.

²² “Gf Isíreríyíne, xwíyfa nioní searímí rípi ení arfa nípoyí. Nasareti dánj Jiaso nání rarininí. O Gorixoyá dñj tñi emímí tñi ayá níwamónipaxf imóninípi tñi amípi bí ámá mepaxf imóninípi tñi néra unípmi dání Gorixo síwá réninj neainíriní, ‘O nioní nírfpearí uowárenapínáorini.’ síwá éninj neainíriní. O seyíne tñi níhwearíná néra unj api nípiní nání seyíne níjfa imónino. ²³ Eníná Gorixo xewanino ‘Api nerinípmi dání ámayo yeáyf uyimíxemeámíginí.’ níyaiwíariri ipímóarinípi tñi xixeni segf maníyo dání omí ámá Gorixo nání dñj wí mímóarigfáyf

yoxáfpámi enj noro niyekwiroáritro pikigfawixini. ²⁴ Omi pikigfá aiwi piyípi omi aninj gwíniñj yinipaxí meñagi nání Gorixo níkwearinjípimi dání síñj wimixaná ámi wiápnímeanjínigini. ²⁵ Míxí ináyí Depito o nání níriri ríwamíñj re eaagípi nioni seararinjápi tñi xixenirini, ‘Ámináo nioni ñweañae íníná ñweañagi wíñaríñanigini. O nioni tñj e añwi e niñweañagi nání óf bi emfámani. ²⁶ Ayínáni gí xwioxíyo dání dñj nífá níniniri yayí xwiyíáni raríñj. Apíni marfái, gí wará urí epaxí rírí “Nírini niyimíñj imónímfa nání nimixínfáraní? Oyí, e nimixínfáraní.” niyaiwiri dñj nisikwímorí ñweañini. ²⁷ Ayí rípi nánirini. Joxi dñj nioniyá piyíñj siwí tfámíni, Xedisíyí ríniñj tfámíni nínwárimí onuniri mání erí ámá joxi aninj miní ríxídaríñaóni xwáripáyo dání piyí oeniri síñwí mánaní erí erfa nání dñj nisikwímorí ñweañini. ²⁸ Óf dñj niyimíñj imóninjípi íníná ñweámfa nányi joxi ríxa síwá niñfíriní. Joxi dñj níníkkayoríná nioni tñi niñweañínoxíníñj imóníñagi nání dñj nífá bi onímíapi mániní aga xwé níniníñjoi.’ Depito e ragíriní. ²⁹ Gí ámáyné ‘Negí arfo Depito nání xwiyífá bi oseareñwípémíni.’ nimónariní. O nípeagi xwífá weyárigfo xwáripá síni jfe rípinini. ³⁰ Ayínáni eníná o wífá rókiamoaríñj wo imóníñagi nání re niyaiwiri ‘Gorixo síñáyo dání “Díxí ráríaweyí wo míxí ináyí nimóniri joxi meñweañíñjpa axípi meñweañíriní.” níríñonírífaní?’ niyaiwiri nání ³¹ ná ríwíyo imónínfápi nání níjfa nimóniri Kiraiso, arfowayá xwífá piaxíyo dání iwiaronfoyi raríñwáo xwáripáyo dání wiápnímeanfápi nání ríñfíriní. Xwiyífá o ríñj rípi ‘Joxi gí dñj piyíñj siwí tfámíni nínwárimí onuniri mání erí xwáripáyo dání piyí oeniri síñwí mánaní erí erfáriní.’ ríñjipi, ayí xfo nání mírí Kiraiso nání ríñfíriní. ³² Ámá Jisasoyí ríniño Gorixoyá dñj tñi xwáripáyo dání wiápnímeanjipi nenení neáimeañj mfkonerini. ³³ Ayínáni o Gorixoyá dñj tñi xfo tfámíni nípeyirí seáyí e o imóninjípi tñi xixení nimóniri wé náúmíni niñweámáná xano xfoyá kwíyí ‘Nioni ámáyo wimfáriní.’ ráríñjipi wíagi o ení nene kwíyípi síxí neáimóagi nání seyíne ududí seainaríñj rípi arfá neairo síñwí neanro yaríñjoi. ³⁴ Ayí rípi nání seararíñjini. Ámá añnamí nání peyíño, ayí Depitomaní. Xewaníño re ríñfíriní, ‘Áminá Gorixo gí Ámináomi re uríñínigini, “Joxi gí wé náúmíni ñweai. ³⁵ Joxi míxí sianíro báyó xopírírí ríwiimífaé nání síñwí naniri ñweáiríxini.” omi Gorixo e uríñfíriní.’ Depito xewaníño e ríñj enagi nání ‘Añnamí nání peyíño, ayí omaní.’ yaiwipaxíriní. ³⁶ Ayínáni gí Isíreríyí níní aga níjfa rípi xixení oimónípoyi. Jisaso, seyíne íkfáyo yekwíroárigfo, o ayí añnamí nání peyíñorini. Gorixo o ámináo oimóniri wimíxiri ámá yeáyí neayimíxemeanfa nání arfowayá xwífá piaxíyo dání iwiaronfoyi raríñwáo oimóniri wimíxiri enjriní.” Pítao e uríñínigini.

³⁷ Pítao e uraríná ayí arfá níwiro íkíníñj sípí níwiri nání Pítaomi tñi wáf wurimeiarigfá wíami tñi re urígfawixini, “Níríxímeáoyíne, nene arí yanfwiní?” uríagífa ³⁸ Pítao re uríñínigini, “Segí íwí yarígfáyí ríwímíni nímamoro ámá níní ‘Jisasi Kiraisomi dñj rífa wíkwíroaríñjoi?’ seaiwipírí nání wayí meápoyi. E éaná Gorixo segí íwí yarígfáyí yokwarímí níseairí xfoyá kwíyípi níseaiapíníñjoi. ³⁹ Ayí rípi nánirini. Kwíyí eníná dání Gorixo ‘Ámáyo wáinini nání urowárenapímfáriní.’ ráríñjipi, ayí re ronwáoneni nání ríñfímaní. Seyíne tñi segí níaiwí tñi ámá ná jfami añj gími ñweagfáyo —Ámá Gorixo xfoyá oimónípoyniri wéyo ífá umírínfá gíyí gíyo —Ayo niyoní nání Gorixo e ríñj enagi nání raríñjini.” uríñínigini.

⁴⁰ O xwiyífá ámi ayá wí tñi woákíki níwiri enj rírémíxí níwia nurí re urayíñínigini, “Xeaníñj ámá uyíni yarígfá tíyo wímeanfápi nene ení neáimeañgínirí wáyí níseainiri Gorixo yeáyí oneayimíxemeaní kínimónífríxini.” urayíñínigini. ⁴¹ Ayínáni ámá Pítao raríñjipi nání dñj níkwíroro “Ayí nepaxini.” wíaiwífáyí wayí nímearo nání sfá ayimí Jisasomi xídarígfáyí tñi ámá síñj ámi 3,000 kumíxínarígfawixini. ⁴² Síñj kumíxínarfáyí aninj miní rípi néra ugíawixini. Wáf

wurimeiarigfáwa uréwapiyarfná arfá wiayiro xixe arirá inayiro Jisaso penjpi nání dñj wimoní nání aiwá nawíní nayiro Gorixomí xwiyfá rirímí wiayiro néra wagfárini.

Jisasomí uxfdarigfáy egfápi nánirini.

⁴³ Wáf wurimeiarigfáwa Gorixoyá dñj tñní emímí ayá wí ero ayá riwamónipaxí imóniñpi ayá wí ero yariñagfá nání ámá nñní wáyí nero “Pí oépayiniri rfa neaiwapiyariñoi?” niyaiwiro e yarfná ⁴⁴ Jisasomí dñj wíkwíroarigfáy nñní níkwímíxiñiro nawíní nemero amípí wigí imóniñpi aí tñní ríxa nawíní níxiriro ⁴⁵ wigí wo amípí bí nání dfwí ikeamónfagi níwiniñfná wigí xwfarani, amipirani, nigwí nání bí nero dfwí ikeamónfomí arirá niwiro e néra wagfárini. ⁴⁶ Sfá ayí ayo nawíní nemeróná añj ridiyowá yariñiwámí awí neányiro wigí wínyí tñní aiwá nínayiróná aiwá níniri níníro wíkwí tñní bí onimiápi miní aga yayí seáyimí dání níníro ⁴⁷ Gorixomí yayí seáyí e numero e yarfná ámá nñní yayí níwiniri “Ayí nanj inarñoi.” yaiwiagfárini. E yarfná Áminá Gorixo sfá ayí ayo ámá xfomí dñj wíkwíróagfá nání yeáyí uyimíxemeeariñfyí xámí dñj wíkwírógá wínyí tñní nawíní kumíxagfárini.

3

Pitao síkwí ikf enj womí nanj imixiñj nánirini.

¹ Sfá wiyimí 3:00 p.m. Judayí Gorixomí xwiyfá rirímí wiarigfíná Pitao tñní Jono tñní e yaniri nání añj ridiyowá yariñiwámí nání yarfná ² ámá wo —O siní xínáiyá agwíyo dání síkwí ikf enjorini. Sfá ayí ayo xegí ámáyf omí íkwianwíyo nítimáná nímeámí nuro añj ridiyowá yariñiwámí íwí Awiaxoí riniñfyimí ñwirarayigforini. Ámá añj ridiyowá yariñiwámí páwiarigfáyo nigwí nání rixiñj ouriniri óf ayimí ñwirarayigforini. ³ O Pitao tñní Jono tñní añj ridiyowá yariñiwámí páwianiri yariñagfí níwiniri awaúmi nigwí nání rixiñj urarfná ⁴ Pitao tñní Jono tñní omí síñwí agwí níwináñiri Pitao re uriniñigini, “Joxí síñwí yeanei.” urfagi ⁵ o “Nigwí bí niapaniri rariñi.” niyaiwiri síñwí winénafagi aí ⁶ Pitao re uriniñigini, “Nioní nigwí siriparani, gorfrani, mayoní aiwí nioní xriñápiñí bí osiapimini. Enj síxí eániñj Nasareti dánj Jisasi Kiraisoyáyo dánj joxí ananí nanj imónipaxí enagi nání ‘Níwiápnimeari añj ei.’ rirariñini.” nuriri ⁷ xegí wé náumini íá níxiriri mleyoááná siní mé re eniniñigini. Xegí síkwí sosfápiáú tñní xómíñjpiáú tñní ríxa síwíá niyiri re eniniñigini. ⁸ Enj tñní níwiápnimeari píraníñj éf nírómáná iwamfó añj nerí awaú tñní nawíní añj ridiyowá yariñiwámí nípawiri nímwiri nímwiri níxeamóá nemerfná Gorixomí yayí seáyimí dání nímera uniniñigini. ⁹ Ámá nñní o añj emerí Gorixomí yayí seáyimí dání umerí yariñagí síñwí níwiníro ¹⁰ omí ríxa mí níwómíxiro “Ámá añj íwí Awiaxoí riniñfyimí níñweari nígwí nání rixiñj nearariñoi ayí ro orini.” niyaiwiro nání “Arige nerí nanj rfa imóniñoi?” niyaiwiro ududf bí onimiápi mé o imóniñpi nání dñj níyága ugíawixini.

Pitao añj ridiyowá yariñiwámí dání uriniñj nánirini.

¹¹ Omí nanj wimíxifagí nání Pitaomí tñní Jonomí tñní nímakfkiyiri añj wiámfó Soromonoyáí riniñpimi roñáná ámá nñní mfrí níbimiro ududf ikáñinarfná ¹² Pitao ámáyf e yariñagfá níwiniri nání níwiápnimeari re uriniñigini, “Gf Isireriyfne, pí nání ududf ayá wí níkariníro síñwí agwí yeanariñoi? ‘Egf enj síxí eániñfyo dániraní, síwí wé róniñj yariñipimi dániraní, omí nanj wimíxifagí añj yarini.’ ríyeaiwiarñoi? Oweoi! ¹³ Nwíá negí arfowa Ebírfamo tñní Aisako tñní Jekopo tñní awayáomí xewaxo Jisaso ámí seáyí e oimóniri wimíxarini. O seyfné émayí opíkípayiniri wiowaráná Pairato ‘Jisaso íwí bí méf enagi nání gwí níwíkweari owárimini.’ wimónfagi aí seyfné Pairatoyá síñwíyo dání rfwí umogforini. ¹⁴ Ámá aga wé róniñorini. Síyikwí bí míníñorini. Omí seyfné rfwí numero ámá píkiñwíró yariñj wo nání ‘Neawárii.’ urigfawixini. ¹⁵ Seyfné dñj níyímiñj mfkf ikiñpi xiáwomí

nɪpɪkiro tʔagʔa aiwɪ Gorɪxoyá dɪŋʔyo dánɪ xwárɪpáyo dánɪ nɪwiápɪnɪmearɪ neaímeaŋʔ mʔkone wawirɪnɪ. ¹⁶ Jisasomɪ yawawi dɪŋʔ wɪkwʔroarɪgwʔɪpimɪ dánɪ áamá sɪkwʔ íkʔ enʔ ro —O seyɪné sɪŋwʔ wɪnɪro nɪjʔá imónɪro egʔorɪnɪ. O apimɪ dánɪ rɪxa sɪkwʔ sɪwʔá yɪŋoɪ. Oyɪ, yawawi Jisasomɪ dɪŋʔ nɪwɪkwʔrorai éwɪ enagɪ nánɪ áamá ro segʔ sɪŋwʔyo dánɪ rɪxa naŋʔ nimónɪrɪ sɪxʔ kwɪyɪnɪŋʔ oŋoɪ. ¹⁷ Ai nɪrɪxɪmeáyɪné, nionɪ nɪjʔárɪnɪ. ‘Seyɪné Jisasomɪ rɪwʔ numeróná majʔá nero “Gorɪxo urowárɪnapɪŋorʔani?” mɪyaiwɪ wiarʔná segʔ áminá seameŋweagʔáyɪf enɪ axɪpɪ wigʔárɪnɪ.’ nimónarɪnɪ. ¹⁸ E nerɪ aiwɪ xwɪyʔá enɪná Gorɪxo xegʔ wʔá rókiamoagʔáwayá maŋʔyo dánɪ áamá nene yeáyɪ neayimɪxemeaŋʔa nánɪ xwʔá piaxʔyo dánɪ iwiaronʔoyɪ rarɪŋwáo nánɪ re ragʔɪ, ‘O rɪnɪŋʔ nɪmearɪ penʔárɪnɪ.’ ragʔɪ, apɪ seyɪné wɪkárɪgʔápimɪ dánɪ xɪxenɪ imónɪŋʔrɪnɪ. ¹⁹⁻²⁰ Ayɪnánɪ Gorɪxo seyɪné segʔ ɪwʔ egʔápi yokwarɪmʔ oneaiinɪrɪ nánɪ dɪŋʔ sɪpɪ nɪseairɪ rɪwʔmɪnɪ nɪmamoro xɪo tʔámɪnɪ kɪnɪmónʔpoyɪ. Gorɪxo ámɪ Jisasomɪ —O arʔowayá xwʔá piaxʔyo dánɪ iwiaronʔoyɪ rarɪŋwáo, nene yeáyɪ neayimɪxemeaŋʔa nánɪ urʔpeaŋorɪnɪ. Omɪ nene nánɪ ámɪ neawárɪenapɪyirɪ dɪŋʔ sɪxʔ neamímori enʔáyɪ parɪmówinɪgɪnɪrɪ nánɪ segʔ ɪwʔ egʔápi rɪwʔmɪnɪ nɪmamoro xɪo tʔámɪnɪ kɪnɪmónʔpoyɪ. ²¹ O xegʔ dɪŋʔ tʔnɪ ámɪ waɪnʔ waɪná weapɪpaxʔ menɪnɪ. Gorɪxo amɪpɪ sɪŋʔ bɪ imɪxɪnʔáyɪ nánɪ —Ayɪ enɪná dánɪ xegʔ wʔá rókiamoagʔáwayá maŋʔyo dánɪ ragʔyirɪnɪ. Ayɪ nánɪ sɪnɪ aŋʔnamɪ wenɪŋʔ nerɪ ŋweanɪ. ²² Moseso o nánɪ nɪrɪrɪná re ragʔ enagɪ nánɪ rarɪŋɪnɪ, ‘Arɪrá seainʔa nánɪ Áminá Gorɪxoyá dɪŋʔ tʔnɪ segʔ imónɪŋʔyɪ wo wʔá rókiamoarɪŋʔ nionɪŋʔ nɪmónɪrɪ iwiaronʔárɪnɪ. Amɪpɪ o searɪf nɪnɪ seyɪné arʔá nɪwiro xɪxenɪ éfɪrɪxɪnɪ. ²³ Áamá wʔá rókiamoarɪŋʔ imónʔomɪ arʔá mɪwɪfáyɪ sɪnɪ wigʔ Isɪrerɪ wɪnɪyʔ tʔnɪ nawɪnɪ nɪkumɪxɪnɪro ŋweapɪrɪxɪnɪrɪ Gorɪxo áamá ayɪ ayo nɪyonɪ emɪ pɪpɪkɪmʔ enʔárɪnɪ.’ Moseso e ragʔ enagɪ nánɪ rarɪŋɪnɪ. ²⁴ Gorɪxoyá wʔá rókiamoagʔá nowanɪ, Samueroyɪ rɪnɪŋo wurɪyɪŋe dánɪ oyá rɪwʔyo dánɪ nɪwuriya bɪgʔáwa enɪ amɪpɪ Jisaso sʔá nene ŋweaŋwá rɪná enʔpɪ nánɪ ragʔá enagɪ nánɪ segʔ ɪwʔ yarɪgʔápi rɪwʔmɪnɪ mamópoyɪ. ²⁵ Xwɪyʔá Gorɪxoyá wʔá rókiamoagʔáwa nɪwuriya bagʔápi tʔnɪ xwɪyʔá Gorɪxo xewanɪŋo negʔ arʔowamɪ nurɪrɪná Arʔo Ebɪrʔamomɪ sɪmɪmaŋʔyo dánɪ ‘Dɪxʔ iyʔ axɪpámɪ dánɪ áamá gwʔ wɪrʔ wɪrɪ nɪnɪ xwʔá tʔyo ŋweagʔáyo píránɪŋʔ wimɪxɪmʔárɪnɪ.’ réroáragʔpɪ tʔnɪ apiaú, ayɪ seyɪné nánɪ rɪnɪŋagɪ nánɪ rarɪŋɪnɪ. ²⁶ Gorɪxo xegʔ xewaxomɪ nurʔpearɪ nurowárɪenapɪrɪná nɪyɪnɪnɪ píránɪŋʔ seaimɪxɪnʔápimɪ dánɪ segʔ uyɪnɪf yarɪgʔápi pɪnɪ nɪwiárɪmɪ kikiʔá éfɪrɪxɪnɪrɪ nurʔpearɪ xámɪ seyɪné tʔŋʔ e nánɪ urowárɪenapɪŋʔ enagɪ nánɪ rarɪŋɪnɪ.” urɪŋɪnɪgɪnɪ.

4

Pitaomɪ tʔnɪ Jonomɪ tʔnɪ gwʔ yigʔá nánɪrɪnɪ.

¹⁻² Awaú áamá ayo sɪnɪ urarɪná apaxɪpánɪŋʔ imónɪgʔá wa tʔnɪ aŋʔ rɪdɪyowá yarɪgʔiwámɪ awɪ mearoarɪgʔáyo seáyɪ e imónɪŋo tʔnɪ Sajusiowa tʔnɪ awa nɪbɪro awaú nuréwapɪyirɪ “Jisaso wɪápɪnɪmearɪ nánɪ áamá nɪnɪ enɪ wɪápɪnɪmeapɪrʔárɪnɪ.” urarɪŋagʔɪ arʔá wɪfá enagɪ nánɪ wigʔ xwioxʔyo dánɪ dɪŋʔ rʔá ápiáwɪnɪŋʔ nɪwóroa nuro ³ ɪá nɪxɪrɪro rɪxa sʔá enagɪ nánɪ wʔárɪná xwɪrɪxʔ uméwanɪgɪnɪrɪ gwʔ aŋʔyo ŋwɪrárɪgʔawɪxɪnɪ. ⁴ E éagʔa aiwɪ Pitao urarɪná arʔá wɪfáyɪ obaxʔ wɪ Jisasomɪ dɪŋʔ wɪkwʔrogʔawɪxɪnɪ. Sʔá ayɪ dɪŋʔ wɪkwʔrófáyɪf áamá xámɪ dɪŋʔ wɪkwʔrogʔáyɪf tʔnɪ nɪkumɪxɪnɪmáná oxʔ nɪnɪ 5,000 imónɪŋɪnɪgɪnɪ.

Pitaomɪ tʔnɪ Jonomɪ tʔnɪ xwɪrɪxʔ umegʔá nánɪrɪnɪ.

⁵ Sá wegʔáwa wʔá tʔnɪ Judayɪf wigʔ umenweagʔáwa tʔnɪ ámɪnáowa tʔnɪ ŋwʔ ikaxʔ eánɪŋʔpɪ mewegʔáwa tʔnɪ Jerusaremɪyo awɪ neánɪróná ⁶ apaxɪpánɪŋʔ imónɪgʔáyo seáyɪ e wimónɪŋo —O Anasoyɪ rɪnɪŋorɪnɪ. O tʔnɪ oyá áamá axɪgwɪowa Kaiapaso tʔnɪ Jono tʔnɪ Arekɪsadao tʔnɪ agwɪowa enɪ awɪ eánʔáwa tʔnɪ awɪ neánɪro ŋweaŋáná ⁷ Pitaomɪ

tíni Jonomi tíni gwí anjyo dání nimeámi n̄biro awí eánigfáyo áwini e éƒ urarána yariñƒ re wigfawixini, “Sikwí ikí enomi píraninj̄ níwimixiríná arige wífirini? Pí enj̄ eáninj̄pimi dánirani, yof goyápmi dánirani, neríná awagwí éƒipi éfirini?” urtagfa 8 Pitao kwíyí Gorixoyápi ayá wí sixí wíninjagi nání níwiápn̄meari re urinj̄nigini, “Isirerene neamenj̄weagfoyiné tíni negí ámináoyiné tíni 9 yawawi sikwí ikí enj̄ romi nanj̄ imixíwípi arige neri nanj̄ imixífiraniri agwi nijfá imónan̄ro nání yariñƒ yeaiarinjagfa nání 10 api nání soyiné nijfá xixeni imónip̄ri nání áwanj̄ bi osearimini. Ámá nanj̄ imónif̄ re éƒ roñƒ ro yawawi Nasareti dánj̄ Jisasi Kiraisomi dání —Omí Isirerene r̄fwí umóána íkáyo yekw̄roárfagfa aiwi Gorixo ámi sijn̄f wimixfagi nání wiápn̄meañorini. Omí dání ámá ro nanj̄ imónif̄rini. 11 ‘O gorani?’ m̄yawiipa époyi. Bikwíyo n̄rin̄ri eáninj̄pi tíni xixeni s̄nj̄a anj̄ m̄rarigfoyiné ‘Sipiorini.’ n̄rīri emi mogfo Gorixo n̄meari anj̄ xfo m̄rarinj̄iwám̄ iwamfo n̄tiwaȳrori eno, ayí ná woni on̄rini. 12 Ámá nene yeáyí neayimixemeapaxí imóninj̄f̄ ámi wo menini. Gorixo ámá nene yeáyí neayimixemeapaxí imóninj̄o nání n̄neariríná ámá n̄ni xwíá r̄ri n̄rimini nj̄weagfáyo aiwi yof ámi wo nání n̄rīri nearinj̄mani. Ayí ná woni on̄rini.” urinj̄nigini.

13 Xwirixí umearigfáwa Pitao tíni Jono tíni masisfá bi m̄wí rarinjagfi níwin̄roná awaú sikuríá megíwaú aga k̄nixowaú enagfi nání nijfá nimón̄ro nání ududí nero “Awaú arige neri nijfá awaú rarinj̄ipi imónigfirani?” n̄yawiiróná r̄xa sijn̄wí mí níwóm̄xiro re yaiwigfawixini, “Awaú Jiaso tíni emeagíwaúrani?” n̄yawiwo 14 ámá sikwí ikí enj̄ nanj̄ imónfo awaú tíni nawini roñagi nání ámi xwíyíá bi muripaxí imónigfawixini. 15 E neri aiwi awaúmi sekaxí “Awagwí xwirixí eamearinjwá re p̄ni níwiárim̄i b̄aríwám̄ni bi nj̄weápiyi.” nurimáná wigfpi xwíyíá nimixiro 16 re rinigfawixini, “None awaúmi pí wianfwini? Ámá oxí apixí n̄ni Jerusaremi re nj̄weagfáyí emimí seáyí e imóninj̄f̄ éƒipi nání r̄xa nijfá imóninj̄oi. Ayinani none wí ‘Awaú méfirini.’ uripaxí mimóninjagí aiwi 17 xwíyíá awaú rarinj̄ipi ámi sini bi tíni n̄rīga nuro ámá n̄ni r̄nimep̄rixin̄ri awaúmi íkwairirí níwirane ‘Awagwí ámi arfki bi tíni ámá Jiasoyi rininj̄o nání muréwapiyipa eri xwíyíá muripa eri épiyi.’ ouraneyi.” n̄rin̄ro 18 “Awaú ámi ob̄piyi.” n̄rimáná nj̄wí ikaxí re urigfawixini, “Awagwí ámi arfki bi tíni Jiaso nání muréwapiyipa eri xwíyíá muripa eri épiyi.” urtagfa aiwi 19 Pitao tíni Jono tíni re urigfisixini, “Ḡmin̄ni ḡpi Gorixoyá sijn̄wíyo dání xixeni r̄fa imónini? Yawawi Gorixo yearinj̄pi níx̄d̄rai neríná ‘Awaú Gorixoyá sijn̄wíyo dání nanj̄ yariñi.’ r̄seaimónarin̄i? O yearinj̄pi mé soyiné yeararigfápi níx̄d̄rai neríná ‘Awaú Gorixoyá sijn̄wíyo dání nanj̄ yariñi.’ r̄seaimónarin̄i? Sewaninj̄oyiné d̄inj̄f̄ n̄imoro r̄poyi. 20 Ayí r̄ipi nání rarinj̄wi. Yawawi win̄igwípi tíni arfá wigwípi tíni wí p̄ni níwiárir̄i m̄ripaxí menagí nání rarinj̄wi.” urtagfi 21 awa iwanj̄ mépepaxí imóninj̄pi nání p̄fá n̄megin̄ro nání ámi íkwairirí bi tíni níwia núfasáná ámá n̄ni awaú éƒipi nání Gorixomi yayí seáyimi umearinjagfa nání awaúmi sa wárigfawixini. 22 Ámá emimí neri nanj̄ imixíio, o xegí xwiogwí r̄xa 40 n̄m̄rori ámináo enagí nání ámá n̄ni Gorixomi yayí seáyimi numéra ugfawixini.

Gorixomi xwíyíá r̄rimí wigfá nánirini.

23 Xwirixí umearigfáwa awaúmi wáraná awaú egí níkumixin̄ro yarigfáyí tíñj̄ e nání nuri apaxfpaninj̄f̄ imónigfá xwéowa tíni wigí Judayí ámináowa tíni urfá n̄p̄ini nání rep̄iyí níwia úagfi 24 ayí arfá e níwimáná d̄inj̄f̄ ná bin̄i t̄gfáyí nimón̄ro Gorixomi xwíyíá r̄rimí níwiro re urigfawixini, “Ámináoxini, joxi anj̄na tíni xwíarí tíni raw̄rawá tíni imixiri amipí n̄ni ayo n̄yon̄i yariñj̄pi imixiri enoxirini. 25 Xwíyíá joxiyá r̄pi d̄ixí kwíyípimi dání negí arfo Depito —O d̄ixí rináinj̄f̄ nimón̄ri om̄inj̄f̄ siigorini. O n̄rīri Bikwíyo r̄fwaminj̄f̄ re eanj̄rini, ‘Émáyi pí nání m̄ixí r̄fá ápiáwí

níweríníng ímónigfawixíni? Pí nání wigí surfímá ímónínfápi nání ipimoárigfawixíni?
²⁶ Ámíná Goríxomí tñní ámá xfoyá dñí tñní xiáwowayá xwáf piaxíyo dání niwiarorí yeáy uyimíxemeáwínigíní urípeañomí tñní awaúmi míxí ináy xwáf tño dání tñní ámáyo umenweagfáwa tñní míxí wianíro nání míxí épímíxamoro xopírará wianíro nání awí neáníro egfawixíni.’ Depito díxí kwíyípi tñní e nírírí eañíriní. ²⁷ Apí tñní xixení añí rípmí dání míxí ináy Xeroto tñní gapímaní Podiasí Pairato tñní émáyí ámi wa tñní negí Isíreríyí tñní díxí riwaxo Jisasomí —O díxí rínáíníng nímonírí siiaríñoríní. Síyikwí bí míníñoríní. Omí xopírará wianíro nání awí eánigfawixíni. ²⁸ E nerí aiwí joxí majfá ímóníngípi yaníro nání awí reánigfawixíni? Oweoi, sa Goríxoxí eníná ení neánírná pí pí e éríxíníri ipimoáragípi yaníro nání awí eánigfawixíni. ²⁹⁻³⁰ Ámínáoxíní, agwí joxí awa íkwairí nínearo nearfápmí dñí kíkayoi. Nene díxí rínáíwanéníng nímonírane siiaríñwaéne díxí ení eaníngíyo dání símíxí tígíyo píraníng wímíxírane díxí riwaxo Jisaso, síyikwí míníñomí dání emímí bí tñní ayá ríwamónípaxí bí tñní wíwapíyirane nerfá ayá ígígí mé xwíyí joxíyápi xixení uranfá nání ení síxí bí neaeámíxei.” ³¹ Goríxomí xwíyí e nurímáná enáná re eníngíní. Añí ayí awí neáníro ñweagíwá sírí nuga uníngíní. Sírí nuga warfáná kwíyí Goríxoyápi ayá wí síxí wíníngíní. Ayá wí síxí wíníngáná xwíyí Goríxoyápi ayá bí mé xixení nuréwapíya ugíawixíni.

Jisasoyá síyikí ímónigfáyí xíxe nínowíayí íngfá náníriní.

³² Ámá Jisasomí dñí níwíkwíroro axípi ímónigfáyí dñí xixegíní bí bí mímó axípi ní móa nuróná re yayagfáriní. Wigíyí wo xegí amípi bí enáná “Ayí aga níngíníriní. Negí ímóníngíyí womí arírá níwirfáná api wípaxí meníní.” yaiwiagfámaní. “Wone wone negí amípi, ayí níneneníyáníng ímóníní.” yaiwiagfáriní. ³³ E nero wáf wurimeiarigfáwa ení síxí eáníngí Goríxo ímóníngípi ámáyo síwá níwirfáná Jisaso xwáripáyo dání níwíápínímeámí emearíngagí síñwí wínarogfápi nání repíyí wíyarfáná Goríxo nañí ayá wí níwikára uníngíní. ³⁴ Ayí rípi náníriní. Wigíyí wí amípi bí nání aníngí dífí níkeamóga waríngagí síñwí mívínípa yagfáriní. Xwáf tñní añí tñní surfímá enípi tígíyí nígwí nání bí nero nígwí xéfápi nímeámí níbíro ³⁵ wáf wurimeiarigfáwamí míní wíáná awa wigí wí dífí íkeamónarigfáyo wípaxípi tñní xixení yaní níwía wagfáriní. ³⁶ E néra nuróná wigí wo Josepoyí ríníño —O Judayí aiwí xiáweyí Ripaiyí enagí nání síyikí Ripaiyí woríní. Píríñwí Saipírasí dání xíríñoríní. Wáf wurimeiarigfáwa yoí síngí bí Banabaso —Yoí mfkí ayí ení ríremíxí yaríño enagí náníriní. Yoí e wírigíoríní. ³⁷ O ení xwáf surfímá bí tññoríní. Apí bí nemáná nígwí xéfápi nímeámí níbírí wáf wurimeiarigfáwa negí uyípeayíyo yaní owípoyíníriní míní wíngíní.

5

Ananiaso tñní Sapairáí tñní xiapíxiagwí ayáú náníriní.

¹ Ámá wo xegí yoí Ananiasoyí ríníño tñní xiepí xegí yoí Sapairáiyí ríníngí tñní egí xwáf surfímá bí ámáyo nígwí nání bí nerí ² xiagwo xiepí níjfá ímóníngáná nígwí xéfí bí xegí yumí nítimáná bí wáf wurimeiarigfáwa “Nígwí xéfí nípiní api neaiaparíní.” oyaiwípoyíníriní nímeámí nurí míní wíagí aiwí ³ Pitao re uníngíní, “Ananiasoxíní, Obo xfo wímónaríngípi oenírí dñí ríxíxéróoxíní, pí nání kwíyí Goríxoyápmí yapí wíwapíyimíníriní xwáf bí nerfáná nígwí xéfí bí díxí píni nítimáná bíbí neaiaparíngíní? ⁴ Síni bí mepa nerfáná díxí mímoníngípiraní? Xwáf api bí nerfáná nígwí xéfí bí díxí dñí tñní pí pí ‘Oemíní.’ nísimónírná ananí mepaxípiraní? E nímonírí aí joxí pí nání dñí ínímí níkwírónmáná ‘Wáf wurimeiarigfáwamí yapí owíwapíyimíní.’ yaiwíngíní? Yapí joxí neaiwapíyimíníriní éfí, ayí ámáone marfáí, Goríxomí wíwapíyimíníriní

éiniginí.” urfagi⁵ Ananaiaso xwiyfá api arfá n+wimáná re eniginí. Xwíayo n+piérori dñf n+yámiga uniginí. Dñf n+yámiga úaná áamá o éfpi nání arfá wífáyf nñí wáyf níkaríga ugfawixíni. ⁶ O dñf n+yámiga nuri p+yf wenagi íwf síkñowa n+wiápñimearo rapirapf tñí wowf nero n+meámi nuro xwíá weyárigfawixíni.

⁷ Ananiasomi xepí xegf wí e sepiá bi onimiápi niñweañsáná xegf xiagwomi winfipi nání sñí mají nimónirfná Pítao tñf e nání nibirí páwíáná⁸ o re urñiniginí, “Nígwí xwíá bñ nerfná xéfpí nipiñipi, ayf rípi apirani? Jíxi niret.” urfagi “Ayf rípi apirini.” uráná⁹ Pítao re urñiniginí, “Ayagwí pí nání ‘Kwíyf Ámináoyápi ení eánñfpirfanrí yapf n+wiwapiyirai iwamfó owíwapiyaiyi.’ rññisixíni? Ámá díxí ragwo xwíá weyárfáwa ríxa fwi e riwa rónañoi. Jíxi ení xwíá ríweyáripf rí n+meámi rupf ráoi.” uráná re eniginí. ¹⁰ Í ení Pítaoyá síkwf tñf e n+piérori dñf n+yámiga uniginí. Dñf n+yámiga úagi íwf síkñowa n+wiapf ro í p+yf wenagi n+winiro n+meámi n+peyearo xegf oxo xwíá weyárfé mídánñf e xwíá weyárigfawixíni. ¹¹ E éaná Jisasoyá síyík ímónigfáyf nñí tñí ayaúmi wímeáfpí nání arfá wífá gíyf gíyf tñí wáyf níkaríga wagfárni.

Wáf wurimeiarigfáwa emimf xixegfni ayá wí egfá nánirini.

¹² Wáf wurimeiarigfáwa áamá wigf tñmíni mimónigfáyf tñe nemerfná emimf tñí ayá ríwamónipaxf ímónñf tñí néra nuro axfpi nawíni nimóniro añf rídiyowá yarigfiwámi íñimi awí neánirfná añf wíamfó Soromonoyá rñññf pimi awí neániro yayíagfá aiwi ¹³ Jisasomi dñf m+wikwíroarigfáyf wáyf nero nání “Awa tñí awí bi oeánaneyí.” m+yaiwipa yagfárni. E nero aí awa nání xwíyfá n+róná “Ámá nañowarini.” ragfárni. ¹⁴ Ámá ámi ayá wí ayá wí Ámináomi dñf wíkwírófáyf oxí tñí apíxí tñí ífná sfá ayf ayo wí tñí wí tñí kumíxñayigfárni. ¹⁵ Ámá emimf wáf wurimeiarigfáwa néra warigfápi síñwí n+winiro nání “Negf ámá símíxíyo Pítaoyá onapámigf ení aí wíáná nañf ímónipf ráoi.” n+yaiwiro wigf ámá símíxí yarigfáyf n+meámi nuro óf e Pítao nipurfná onapámigf inipaxfmíni íkwianwíyo wíráragfárni. ¹⁶ Ámá Jerusaremi tñf e añf m+ni m+ni íkwíróññfyo ñweagfáyf ení wigf ámá símíxí xixegfni tñfáyf tñí ímfó xixéronñf tñí n+meámi wáf wurimeiarigfáwa tñf e nání bímíáná píránñf ímíxímf wiagfárni.

Wáf wurimeiarigfáwami xeanñf wigfá nánirini.

¹⁷ Apaxfpanñf ímónigfáyo seáyf e wimónñjo tñí xegf níkumíxñirí emearigfáwa tñí —Awa xegf gwí mónigfáwa Sajusiyf rññgíawarini. Awa tñí wáf wurimeiarigfáwami sípí dñf bi onimiápi m+wiawí aga sípí dñf xwé ayá wí n+wiawiro nání n+wiápñimearo re egfawixíni. ¹⁸ Awami íá n+xero gwí añfyo ñwirárigfawixíni. ¹⁹ Gwí añfyo ñwirárfagfá aiwi árfwiyimí Ámináoyá aññajf wo n+weapf rí gwí añfyo ówanf n+kwirí awami n+míxeámi n+wiapf rí re urñiniginí, ²⁰ “Soyfné nuro añf rídiyowá yarigfiwámi éf n+rómáná ámá e rówapigfáyo xwíyfá ámá dñf n+yimñf ímónipf rí nání rñññf nipiñí nání uréwapiyípoi.” urfagi ²¹ arfá n+wimowa nuro wíá nóga warñf tñí añf rídiyowá yarigfiwámi n+páwiro ámá éf rówapigfáyo uréwapf yarf fná apaxfpanñf ímónigfáyo seáyf e wimónñjo tñí xegf níkumíxñirí emearigfáwa tñí awí neánimáná negf Isireriyf mebá pariménf ímónigfá nowani tñí xwíyfá oimíxaneyñiro nání “Eíni.” nuríro ríxa awí neánárímáná añf rídiyowá yarigfiwámi awí mearoarigfá wa wáf wurimeiarigfáwami wírímiaupf rí nání gwí añfyo nání uowárfagfá aiwi ²² gwí añfyo n+rémorfná awa nání pífá n+megñiro ámi Judayf mebáowa awí eánigf e nání nibiro repíyf n+wiwo ²³ re urigfawixíni, “Gwí añfyo n+rémómáná ówanf sñí xaíwí yáñirí awí mearoarigfáwa fwi tñf e awí roro enagfá n+winirane aí ówanf n+kwirane n+páwirane síñwí winf wáyf

sini ínimí nweanagfa m+winfwiní.” uríagfa 24 aní rídiyowá yarigfiwámí awí mearoarigfáyo seáyí e wimóniño tñní apaxípa imónigfá xwéowa tñní arfá e n+wiróná ududf ayá wí nero re r+ningfawixini, “Agwí pí imónim+nirí nání rfa yarini?” r+narfná re eniniginí. 25 Ámá wo n+rémónapirí áwaní re uriniginí, “Ai, ámá agíná soyfné gwí aníyo n+wirárigfáwa aní rídiyowá yarigfiwámí éf n+rómáná ámáyo uréwap+yariñoi.” uráná 26 aní rídiyowá yarigfiwámí awí mearoarigfáwa tñní wigí seáyí e wurínigfo tñní awamí ámi fá xiríprí nání nuro aí awa uréwap+yarfná arfá wiarigfáyf sñjá neeap+r+xinirí wáyf n+wiwo nání awamí fá n+xero niméra nibiróná uyñí wí m+mepegfawixini.

Wáf wurimeiarigfáwa Judayf mebaowami masifá miwi urigfá nánirini.

27 Wáf wurimeiarigfáwami n+meáa nibiro Judayf mebaowa awí eánigfe éf uraráná apaxípaniñf imónigfáyo seáyí e wimóniño xwiyfá numearirfná 28 re uriniginí, “None arfá jiyikí n+seorane sekaxí ‘Segí uréwap+yariño nání sini muréwap+yipa époyí.’ searíagwí aí soyfné arfki o nání nurewap+yiróná segí uréwap+yariñfapí ríxa Jerusaremí tño nyoni fá menárinigoí. None xenwone nání re onea-iaiwípoyinirí, ‘Awa omí n+pikiro nání reá roánigfáwarfní?’ oneaiawípoyinirí uréwap+yariñoynérini.” uríagi aí 29 Pitao tñní wáf wurimeiarigfá wfa tñní re urigfawixini, “Ámá neararigfapí marfái, Gorixo nearariniñfipi pírí wiaikipaxí mimóniñwini. Ayináni soyfné arfá jiyikí n+neaori nearigfapí wiaikiariniñwini. 30 Ayf rípi nánirini. Jisasomí soyfné n+pikironá yoxáyo yekwíroarigfa aiwi Nwfá negí arfowa eníná dání n+xída bagfoya dñfyo dání o ámi wiápnimeañrini. 31 O ayf Gorixo gí wé náumini oninweanirí seáyí e n+wim+xirfná ‘Xiáwowayá xwfá piaxfyo dání iwiaronf wo imónirí m+xí ináyf wo imónirí éwiniginí.’ nyaiwirí wim+xiniñrini. Isirerene negí fwí yariniñwápi rfwimini mamorane yokwarimí neaiipaxf imónirane yanfwa nání o ríxa e nimónirí xanoyá wé náumini nweani. 32 None searariniñwá apí sñwí n+winiñrane nání mfkonerini. Kwiyípi ení ‘Apí neparini.’ oyaiwípoyinirí neaiwap+yariñrini. Nonení marfái, ámá Gorixomí maní pírí m+wiaíki arfá wífa gíyf gíyo ení xegí kwiyípi ríxa mini winrini.” urigfawixini.

33 Xwiríxf mearigfáwa xwiyfá e rariñagfa arfá n+wiwo wikí rfa ápiáwinñf n+wero opikianeyin+ro wimóniniñiginí. 34 Opikianeyin+ro wimónarfná ámá wo —O xegí yoí Gamerieroyí riniñorini. O Parisi worini. Nwf ikaxí eániniñfipi uréwap+yariñf worini. Nurewap+yirfná nanini nenwiperi rariño enagi nání ámá nñni wé íkwianwfyóniñf n+wirárigforini. O xwiyfá urini nání awí eánigfe éf n+rómáná sekaxí re uriniginí, “Ámá rowamí bi onimiápi bfami wárfpoyí.” nurirí ríxa bfami wáfná 35 re uriniginí, “Gí Isireroyfné xwiyfá bi osearimini. ‘Ámá rowamí owianeyí.’ yai-wiarigfapí sini mepa neróná xami dñf píranñf mópoyí. 36 Ayf rípi nání searariniñf. Eníná onimiápi ámá Tiudasoyí riniño enípi nání dñf mópoyí. O xewaninño nání re riniñiginí, ‘Ámíná seáyí e imóniñá wonirini.’ nirinirí yarfná ámá 400 xwiyfá o riniñf arfá n+wiwo nání gwí numóniro yarfná émáyf omí pikíaná xegí gwí mónigfáwa wíwini éf umigfawixini. Éf umíagfa nání o oeminiñf enípi surfma yariniginí. 37 E nemáná enáná ámá ámi wo —Gariri p+ropenisfyo dánf Judasoyí riniño nání rariñf. O gapimaníyf ámá nñni yoí n+wirárigfná n+wiápnimeariñf xegí dñfyo dání ámá wí o tñní gwí numóniro ‘Émáyo m+xí oxídownaneyí.’ n+riwo yarfná omí anfnim+xíagfa omí arfá wigfáyf ení wíwini éf umiamogfawixini. 38 Ayináni ámá rowa yan+ro yarigfapí pírí m+wiaíkípa nero wé fá um+xéánfpyí. Ámá rowa Gorixoyá dñfyo dání marfái, wigí dñfyo dání nipi+moáriwo nerfnáyf, wa awamí xopirarf wipírfá enagi nání xe éf+r+xinirí sñwí winfpyí. 39 E nerí aí awa wigí dñfyo dání marfái, Gorixoyá dñfyo

dáni nerfnáyí, soyfné xopíraráí wí wipaxí menini. E owianeyiníro nerfnáyí, Gorixo tñni mîxñinîñí iníagfá sîñwí ainenîpîrîrîni.” urîñinîgîni.

Wáf wurimeiarigfáwami rîñinîñí wíagfá aí yayí egfá nánîrîni.

⁴⁰ Xwirixí umearigfáwa Gameriero “E époyi.” urîpî arfá nîwiro nîxîdîro nánî wami “Wáf wurimeiarigfáwami nîwirimeámî íwiapîpoyî.” nurimáná rîxa nîméra íwiapáná sîkwfá ragí pîrî uyîkîmî nero ñwí ikaxí re urîgíawixîni, “Jisaso nánî sîni bî muréwapîyipa éríxîni.” nurîro wárigíawixîni. ⁴¹ Wáraná awa xwirixí umearigfáwa tîñí e dání nîpeyearo nuróná re nîyaiwiro nánî, “Gorixo Jisasomî xîdarîñwáone ayá neaimoarîñí neaikáríapî xîxeni meapaxowarîni xe íá xero iwanî mépero éríxîni rî sîñwí neanîrîni?” nîyaiwiro nánî yayí néra nuro ⁴² íníná sîá ayí ayo anî rîdiyowá yarîgíwámî dánîrani, ámá anî wiwá wiwámî dánîrani, arfîkî uréwapîyiro wáf urîmero neróná “Ámá Gorixo yeáyí neayimîxemeanfá nánî urowárénapîño, arfowayá xwíá piaxíyo dání iwiaronfoyî rarîñwá, ayí Jisasorîni.” urîgíawixîni.

6

Seáyí wipîrîfá nánî ámá wé wáfumi dánî wáu rîpeagfá nánîrîni.

¹ Íná Jisasomî xîdarîgíayí ámî wí tñni sayá nîmóga nuróná wigí Judayí émáyí tîñmîni xîrigíayí wí nîwiápîñîmearo Judayí anî ná tîñí e xîrigíayo anîñúmî ikaxí re urîgíawixîni, “Negí yarîñwápa sîá ayí ayo aiwá yanî nîwia nuróná negí apîxí anîwami soyfné pí nánî múroarîño?” anîñúmî ikaxí e nura warfná ² Jisasoyá wiepîsagí wé wúkaú sîkwí wáu imónigfáwa nîwiápîñîmearo ámá Jisasomî xîdarîgíá sîyîkí imónigfá nîyonî “Eîni.” nurîro re urîgíawixîni, “None aiwánî yanî seaiapanî nánî xwîyíá Gorixoyá searéwapîyarîñwápi pîñî nîwiárîrîná ‘Ayí nanî menîni.’ neaimónarîni. ³ Ayînanî negí nîrîxîmeáyîné, negí ámá nanîni yarîgíapî nánî íá roárîñîjowa nánîni yeyimá nearo wé wáfumi dánî wáu nánî nearáná none aiwá yanî nîseaiapa emepîrîfá nánî rîpeaanfîwîni. Ámá kwíyí Gorixoyápi ayá wí sîxí wîñîrî dîñí émî saímî moro egfáwa nánî rarîñwîni. ⁴ Awa aiwá apî yanî mearfná noneyí rîpîni mimáyo nîtîñîrane anîñî minî yanfwarîni. Gorixomî rîxîñî urîrane ámá xwîyíá oyápi nánî xîxeni nîjîfá oimónîpoyîni uréwapîyirane yanfwarîni.” urîagfá ⁵ ámá Jisasoyá sîyîkí imónigfá nîni “Apánîrîni.” nîyaiwiro ámá wé wáfumi dánî wáu rowami eyîrogíawixîni. Wo Sîtipenoyî rîñîño —O Jisasomî enî neánîrî dîñí wîkwîrorî kwíyîpi ayá wí sîxí wîñîrî enîrîni. Ámî wo Pirîporîni. Ámî wo Pîrokorasorîni. Ámî wo Naikenaorîni. Ámî wo Taimonorîni. Ámî wo Pamenasorîni. Ámî wo Nikoraso —O émáyí anî yoí Adiokî dánî wo aiwî enîná dání sîwí xegí imónigfáayí yarîgíapî pîñî nîwiárîmo Judayí yarîgíapîni yarîñorîni. ⁶ Ámá awami neyîro wáf wurimeiarigfáwa tîñí e nánî nîmeámî úáná wáf wurimeiarigfáwa awa nánî Gorixomî rîxîñî nurimáná enî neánîro píránîñî éríxîni rî wigí wé seáyî e wîkwîarîgíawixîni.

⁷ Xwîyíá Gorixoyápi sîni nîrîga nemefná ámá Jerusaremî ñweagfá Jisasomî xîdarîgíayí ámî wîni ayá wí sayá nîmóga nuro apaxîpánîñî imónigfá obaxí enî arfá nîwiro dîñî nîwîkwîrómáná xîxeni egíawixîni.

Sîtipenomî íá xîrigfá nánîrîni.

⁸ Sîtipeno, Gorixo xîomî wá ayá wí wianîrî enî sîxí weámîxîrî enî enaqî o ámá sîñwí anîgíe dání emîmî seáyî e imónîñîpî tñni ayá rîwamónîpaxí imónîñîpî tñni nîwîwapîya warfná ⁹ Judayíyá rotú anî ámá Áxenwarí Minîgíá rîñîñîyo awí eánarîgíá wa —Wa anî yoí Sairîni dánîwarîni. Wa anî yoí Arekîsadîria dánîwarîni. Awa tñni wigí Judayí wînyí —Wa Sîrîsia pîropenîsîyo dánîwarîni. Wa Esia pîropenîsîyo dánîwarîni. Awa tñni nîwiápîñîmearo Sîtipeno tñni xwîyíá xîmîxîmî nîñîro mîxí

niríniróná ¹⁰ kwíyí Gorixoyápi sixí wíniní enagí nání o díní émf saímí nímori píraniní reñwípwearinagí nání wí xopíraráf níwirí murípaxí imónigfawixini. ¹¹ Xopíraráf níwirí murípaxí nimóniro nání wigí wíamí yumí ínimí re urígíawixini, “Omí nuxekwímoro re rípoi, ‘O negí arfo Mosesomí ríperíríniní umerí Gorixomí umerí yarinagí arfá wíwáriní.’ rípoi.” nurárimí nuro ¹² omí wikí níwóniro fá oxírípoiínirí ámá sipfáyo tñni ámináowami tñni ñwí ikaxí eáninípi mewegfawami tñni símírírí xwíyífá nura nemero éaná ayí wikí wóníagi níbiro omí fá níxero nímeámí nuro Judayí mebaowa awí eánigfe wárigfawixini. ¹³ E nemáná ámá omí yapí ouxekwímópoyínirí urfáyí éf níroro re urígíawixini, “O negí aní ñwífá riwá nání sipí rírí negí ñwí ikaxí eáninípi nání ení sipí rírí arfíki yarinorini. ¹⁴ Rípi rarinagí arfá wíwá enagí nání rarinwini, ‘Nasaretí dání Jisaso aní riwá nípinearí síwí nene xídaníwá nání Moseso nérowiápínirí nearagípi xwífá iwení nání ámí siní bí érowiápínínífarini.’ rarinagí arfá wíwá enagí nání rarinwini.” urarfá ¹⁵ mebaowa xwíríxí umearigfe ñweagfáwa nowani omí siníwí agwí níwíniróná xegí símímaní aní najowayá símímaníniní xwínfá earinagí wínigfawixini.

7

Sítipeno xwíríxí umearigfáwami rírímí winí nánirini.

¹ Apaxípaniní imónigfáyo seáyí e wimóninjo Sítipenomi yariní re wininiginí, “Xwíyífá joxí ríxekwímoarigfápi neparaní?” urfagi ² o re uriniginini, “Nígí nírixímeáyíné tñni ápoyíné tñni xwíyífá bí searimí nání arfá nípoi. Eníná negí arfo Ebíríamo aní yoí Xaraníyo nání mú siní xwífá Mesopotemia ríninípipimí ñweanáná Ñwífá anínamí aniní seáyí e nimónirí ñweanjo xfo tñí e níronapirí ³ re uriniginini, ‘Joxí xwífá díxí rínái ríxíríne tñni díxí ríríxímeáyo tñni pñni níwiárimí xwífá nioní síwá simíae nání úríxini.’ urfagi ⁴ Karídiayí aníyo xfo ñweane pñni níwiárimí nurí Xaraníyo níremorí nuríniríná xano e nípémáná enáná Gorixoyá díníyo dání níñweaxa níbirí xwífá agwí seyíné ñweagfápipimí ñweaagfíní. ⁵ Apimí ñweaagí aiwí Gorixó xwífá apí onímíá bíkwí nání aí ‘Aga joxí díxírini.’ nurírí míwiagí enagí nání o siní siní níñweari nemeríná ‘Xwífá rípi nioní gírini.’ wí rípxí imónagímaní. E nerí aí o siní niaíwí meméa enáná Gorixó símímaníyo dání re uriniginini, ‘Joxí tñni díxí ráríawé tñni segí imónínfá nání seaiapímífarini.’ nurírí aiwí ⁶ rípininí ení uriniginini, ‘Díxí ráríawé nuro ámá aní mídáníyí nimóniro émayí aní wíyo ñweanáná omíní ríá tñí níwiro numépero yaríná xwiogwí 400 múronífarini. ⁷ Díxí ráríawéyo ámá gwí axírímí omíní ríá tñí wípírífáyo xaminíyo nioní ríá umearáná díxí ráríawéyí e níñweagfásaná e pñni níwiárimí níbiro xwífá rípipimí dání Gorixoní yayí nínihero seáyí e nímepírífarini.’ Negí arfomí xwíyífá e nurímáná ⁸ re uriniginini, ‘Nioní “E seaiimífarini.” réoáríapi nání díní morífa nání símímajíó rípi éríxini.’ urfagi Ebíríamo xewaxo Aisakomí nemearíná ríxa síá wé wíúmí dání waú wo nórimáná enáná iyí símí síó wákwiniginini. Aisako e dání Jekopomí nemearí iyí símí síó wákwiniginini. Jekopo e dání negí arfo írinjowa wé wúkaú síkwí waú awamí nemearíná ení iyí símí síó wákwiniginini. ⁹ Arfo íriní awa Josepomí sipí díní níwíaiwiro ‘Isipíyí aníyo xínáiníní nimónirí omíní níwiiríná, ananirini.’ níwíaiwiro nígwí xeaníro nání bí egíawixini. Omí e sipí wíagfá aí siní Gorixó aniní díní nukíkayorí ¹⁰ Isipíyí xeaniní wikírígfe dání éf numíniríná oyá díní tñni Isipíyí míxí ináyí Peroyí ríninjoyá siníwí tñí e dání Josepo díní nífá winípaxí rírí píraniní neñwíperí rírí yarinagí níwínirí nání gapímaní ámináo oimónirí Isipíyí aní níyoní tñni xíoyá aní tñni meñweanífa nání rípeaniginini. ¹¹ Josepo gapímaní nimónirí meñweanáná Isipíyí aníyo tñni Kenaníyí aníyo tñni aiwá nání díwí níkeamóniro síyíkí eánigfawixini. Negí arfowa ení aiwá nání pífá neróná bí mímánpaxí nimóniro

aíwí ¹² arfo Jekopo xwíyá ‘Isipíyí aníyo aíwá weni.’ rinaríngí arfá níwírí nání negí arfo írínjowa iwamfó nuro meapfífa nání uowáríníní. ¹³ Ámí ríwíyo aíwá bí yaníro úaná Josepo xewaníno nání áwaní nurí ‘Segí séríxímeáonírí.’ uríagí Isipíyí míxí ináyí Peroyí ríníno Josepomi xanímírówa tñí xexírímeáyí tñí nání níjía imóníníní. ¹⁴ Josepo gí ápímírówa weapfíríxíní xwíyá yaní wíowáríagí epówa o tñí e nání níweróná oxí apíxí niaíwí nñí ayí ámá 75 níwero ¹⁵ Bíkwíyo níriní eánínípa Jekopo Isipíyí aníyo nání níwerí e dání nípémáná enáná negí arfo írínjowa ení e dání pegíawíxíní. ¹⁶ Píyí awamí xwíá weyáraníro nání nímeámí Kenaníyí aníyo Sekemíyí ríníne nání nímeámí níyíro síjá óf arfo Ebírfamo Xamomí fíwíárfawéyo nígwí níwírí bí eníyímí tígíawíxíní.

¹⁷ Ríxa Goríxo arfo Ebírfamomí símímaníyo dání ‘Díxí ráríawéyo e níwímífaríní.’ urínípi parímoníyí ríxa anwí e imónaríná negí arfowa Isipíyí aníyo dání sayá níwóga waríná re eníníní. ¹⁸ Ámá arfo Josepo enípi nání majía imóníní wo míxí ináyí níwónírí Isipíyí aníyo nímeníwearíná ¹⁹ negí arfowamí nepaxíní pákíní níwónírí wíwapíyírí wígí niaíwí síngí xíríyí yíwí tímearígíapímí dání píyí oenírí sípí wíkarírí enoríní. ²⁰ O ayo e wíkararíná niaíwí wo —O negí arfo Mosesoyí ríníjoríní. Goríxoyá síngíyo dání niaíwí awíaxoríní. Omí xíná níxírí xaníyáú egí aníyo emá waú wo nímeníweagíísáná ²¹ Pero urarínípa nerí píyí oenírí nání wí e xegípi wíráráná xíomí xegí xemíáí íwo wí e wíráríníngí níwínírí nímearí píráníní nímeríná xegí xewaxóníní níwéna uníníní. ²² Ayínání negí arfo Moseso Isipíyí aníyo síkurfá yagíápi xíto ení síkurfá néísáná Isipíyí níjía imónagíápi xíxeni nípíní níjía níwónírí xwíyá rírí omíní erí enífa nání díní síxí níga wíápnímeaníníní. ²³ E nerí aí xegí xwíogwí nñí ríxa 40 imónáná re wímóníníní, ‘Gí níríxímeá Isíreríyo bí nurí síngí owínímíní.’ níwímónírí nání nurí ²⁴ wéníní éyí wíníníní. Isipíyí wo xíto xegí xexírímeáyí womí sípí níwíkarírí iwaní mépearíngí níwínírí ‘Gí níríxímeáomí ourakíowárímíní.’ níyáiwírí Isipíyomí xíomí ení iwaní bí oeamínírí éyí píyí nípíkírí tñíníní. ²⁵ Píyí nípíkírí nítríná gí níríxímeáyí re níaiwípíráonírí éyí, ‘O yarínípímí dání Goríxo gwíníní nwaníwaéne neaíkweawárímínírí nání rífa yaríní?’ níaiwípíráonírí éyí xewaníno yáiwípa axípi e níwíawígíawíxíní. ²⁶ Sá wení wíápi tñí xegí Isíreríyí tñí e nání nurí waú míxí inaríníngí níwínírí píyíá owírímínírí nání re uríníníní, ‘Ámá axí rowagwí, pí nání axowagwíní iwaní xaíwí eánaríní?’ uríagí ²⁷ wíomí xaíwí nearí xopírárí wímínírí éo arfo Mosesomí níxoyípiowárírí re uríníníní, ‘Go símíxíagí joxí neameníwaníoxí imónírí xwíyá píráníní yeaimíxípaxoxí imónírí nerí yaríníní?’ ²⁸ Joxí agíná Isipíyomí píkinípa nioní ení nípíkímínírí ríyaríníní?’ uríagí ²⁹ arfo Moseso arfá e níwímó éf nurí aní mídání wo níwónírí Mídianíyí aníyo níngíwearí apíxí nímeámáná niaíwí waú nemearí níngíweaníísáná ³⁰ ríxa xwíogwí 40 múróáná ámá díní meáne díwí Sainai tñífímíní emearíná re eníníní. Íkífa ení tñí wínáina rífa ná míní ápiáwíní wearíne dání anínájí wo síjání wímóníníní. ³¹ Arfo Moseso íkífa ana rífa ná míní ápiáwíní wearíngí níwíníríná xíto wínarínípi nání ududí nerí ‘Píráníní síngí owínímíní.’ níyáiwírí anwí e waríná Ámínáo re uríníníní, ³² ‘Nioní Nwíá díxí arfowa Ebírfamo tñí Aísako tñí Jekopo tñí awa níxídagíoníríní.’ uríagí arfo Moseso sírí nípíkínírí óf níkarínírí nání ‘Ámí síngí bí tñí owínímíní.’ níwímónípa yaríníngí aíwí ³³ Ámínáo re uríníníní, ‘Xwíá joxí roní nwaní imóníne eníngí nání díxí síkwí sú yoárei. ³⁴ Isipíyí aníyo dání gí ámáyo umépeaníro wíkararígíápi síngí wínírí amípi nñí wíkararígíápi nání “Yeyí!” raríníngí arfá wírí enáoní yeáyí wímíxíímínírí nání weaparíníní. Ayínání joxí wíápnímeatí. Nioní “Isipíyí aníyo nání orírowáraumíní.” níwónaríní.’ uríníníní.’ ³⁵ Sítipeno e nurírí ámí re uríníníní, “Ámá o —O xámí re urígííoríní, ‘Go

simixfagi joxi neamenweanoxi imóniri xwiyfá píraninjí yeaimixipaxoxi imóniri nerí yarínini?’ urigfílorini. O anfnajf íkfá onimianána tñj e dání sñjání wimóninjo enj sixf weámixáná arfowamí yeáyf uyimixemearí umenwearí éwiniginirí urowárinjo, ayf axo negf arfo Mosesorini. ³⁶ Negf arfowamí Isipiyf anjyo dání nipemeámí unjorini. Anj ayo dání nipemeámí umínirí neríná ayá ríwamónipaxf bí tñni emímí bí tñni níwíwapíya urí ipí ayfá ríñj ríwónj tñj e dání wíwapíyirí ámá dñj meanje nemeróná xwiogwí 40 múroarfná wíwapíyirí enjorini. ³⁷ Ripí ení negf arfo Isirerowamí urinjo axorini, ‘Segfyf wo wáf rókiamoarinj nionfninjí imóninfa nání Gorixo rípeanfárini.’ urinjo, ayf axorini. ³⁸ Negf arfowéyf ámá dñj meanje awí neánro njweanáná dfwí mñj Sainaiyí ríninjípimí nýyirí ronáná anfnajf Gorixoyáo xwiyfá uragorini. O seyfné nijfá imóniprfá nání ení xwiyfá Gorixoyá anpá mimónf aninj íníná rínipaxf imóninjípí anfnajo rarínagí arfá níwirí ríwamíñj nearí winjñiginí. ³⁹ E nerí aí negf arfowéyf ‘Mosesomí awayiní arfá owianeyí.’ mímimónf nero ríwí numero amípí Isipiyf anjyo wenjípí nání ayá sipí níwirí nání ‘Ámí e nání mupaxenerfani?’ nýaiwinro ⁴⁰ arfo Mosesomí xogwáo Eronomí re urigfawixini, ‘Joxí njwáf bí nene negf xfdanfá nání neaimíxeí. Nene re dání apí xwanjwí níkwónimí nuranéná apí xámí neameaní nání neaimíxeí. Ayf rípí nání rírarínjwiní. Ámá Moseso ro, nene Isipiyf anjyo dání níneaipemeámí bñjo dfwí rípimí peyíaná pí wímeáagi ámí ríxa míweaparínini? Nene majfárini.’ nurárimáná ⁴¹ sñj gorf bí awí neárro apí tñni burímákau miá xopaikígf nímixiro nanjwí bí burímákau miápí nání rídiyowá yanro nání nímeámí níbñro wigf wé tñni imixfápi nání yayf seáyimí dání néra ugíawixini. ⁴² Ayfnání Gorixo ríwí numorí emá tñni sogwí tñni sñj tñni nání xe dñj níkwíroa úríxini rí wárinjiginí. Wáfagi ayf wáf rókiamoagfáwa Bíkwyfo Gorixo nání níwuríyiro eagfá rípí tñni xixeni egíawixini, ‘Isireríyfné, ámá dñj meanje nemero xwiogwí 40 múroarfná nanjwí nípíkiro rídiyowá wiagfo, ayf Gorixoníraní? Oweoi, nionímaní. ⁴³ Isipiyf anjyo pñni níwíarimí nuróná senfá anj njwáf xegf yof Morokiyí ríninjípiyá tñni njwáf sñjfninjí imixiniñj Repanyí ríninjípí tñni —Njwáf apiaú sewaninjyfné xfdanro nání imixigfápiáurini. Apiaú nímeámí ugfá enjagi nání nioníyá dñj tñni míxí wa níbñro xwírfá níseaikíxero seapíkíomeáfáyo níwirímeámí nuro anj xegf yof Babironí tñj e oríwámí dání wáripfárfárini.’ Wáf rókiamoagfáwa Gorixo nání e níwuríyiro ríwamíñj eagfápi tñni negf arfowéyf xixeni egíawixini. ⁴⁴ Negf arfowa ámá dñj meanje nemeróná senfá anj —Senfá anj iwá Gorixo Mosesomí ‘Ámá nímixiróná e éríxini. E éríxini.’ urí rí nímixiróná iwá sñjwí níwínaxfda úríxini rí síwá wirí éáná imixagfíwárini. Iwá Gorixo nání nepaxinjí imóninjípí síwá wiagiwá ení nímeámí emeagfárini. ⁴⁵ Ámá dñj meanje nímeámí emeagfáwa pegfámí dání ámí wigf níaiwíyí xamíñjyí Josuao tñni senfá anjwá nímearo emá gwí wirí wirí negf xwáf rípimí njweagfáyo Gorixo míxí xfdowárinje dání wíwaninjyí nurápíro senfá anj Gorixomí seáyí e umepfírfíwá nímeámí níbñro nípákíroná ayf negf míxí ináyf Depito tñj e nání nípákía bagfárini. ⁴⁶ Depito nání Gorixo yayf winfagi xfomí Depito ríxinj re uríniginini, ‘Njwáf gf arfo Jekopo ríxídagoxi, anj joxí njwearfá nání wíwá onímíryinirí sñjwí naneí.’ urinj aí ⁴⁷ anj iwá Depito xamíño mumíryinjiginini. Umíryinjo, ayf xewaxo Soromonorini. ⁴⁸ E nerí aí Gorixo, seáyí emí imóninjo anj ámá mírarígfáyo njweariñjomaní. O nání wáf rókiamoagf wo xwiyfá nírirí ríwamíñj re eanjrini, ⁴⁹ ‘Ámínáo re rñjoi, “Anjna gf éf njweámífa nání íkwianjwínarini. Xwáfárimí gf síkwí íkwíarímífa nánirini. Nioní seáyí e seaimónínjóní enjagi nání pí anj nímiríyipfáráoi? Wí e nioní sá njweámífé gíyí erini? ⁵⁰ Re ríniaiwiariñjoi, ‘Xwáfá rí tñni anjna tñni xewaninjo mímixípa enjriní?’ ríniaiwiariñjoi?” Ámínáo e rñjoi.’ Wáf rókiamoagf wo e nírirí eanjrini.” Sítipeno e nurímáná ⁵¹ re uríniginini, “Míñj síwáf níyiro ámá Gorixomí muxfdarígfáyf yarígfápa aríkwíkwí néra uro arfá míví ero yarígfóyfné

íniná kwíyí Gorixoyápi síwá seainimíniri yaríná mirirakí inarigfáriní. Segí arfowa néra bagfápa axípi e yarigfóyínérini. ⁵² Wáf rókiamoagfáyo negí arfowa xeaniñf mīwikárigfá wo rimónini? Oweoi. Eníná ‘Gorixoyá wé róniño bínfáriní.’ xwíyíyá yanf e níwiro áwanf uragfáwami negí arfowa nípkíá bagfá aiwí ríná soyíné awa eníná dání ragfómi ríwí numero mīyí nuriro nání pikigfóyínérini. ⁵³ Gorixoyá ñwí ikaxí ríninñípi añfnajowa Mosesomi urigfápimi dání tfgfáyíné imóniñagfá aí nepa mimáyo nítiníro mīxídarigfóyínérini.” Sítipeno e urinñigini.

Sítipenomi síñá nearo pikigfá nánirini.

⁵⁴ Xwirixí umeaníro nání awí eánigfáwa Sítipeno e rarinñagi arfá níwiróná wíki ríá ápiáwíninñf níwero nání makiríwí nímero yaríñagfá aiwí ⁵⁵ Sítipeno Gorixoyá kwíyípi ayá wí síxí umímoño enñagi nání añfnami síñwí agwí anáníyí wíninñigini. Wáf Gorixó tñf e dání píronaparíñagi síñwí wíniri Jisaso oyá wé náúmíni éf ronñagi wíniri neri ⁵⁶ re urinñigini, “Aí, nioní ríxa añfna oxoániri enñagi wíniri ámá imóniño Gorixoyá wé náúmíni éf ronñagi wíniri enñini.” uráná re egfawixini. ⁵⁷ Arfá nípíroníro xwamiánf neróná omí fá xíraníro nání axíná mírí nípumiro ⁵⁸ fá níxero xixoyípi níméra nuro ríxa añf apimi ákíñáyo bíaríwámi dání síñá tñf eaníro yarigfáwa wígf iyfá nípirayiro ámá wo, Soroyí ríninñi oneameiníro xfóyá síkwí tñf e nítayimáná ⁵⁹ Sítipenomi síñá tñf neáa ugfawixini. Síñá tñf neáa waríná o rfaiwá re ríninñigini, “Ámíná Jisasoxini, gí dñípi oríñwirárimini.” nírimí ⁶⁰ xómíñf níyíkwiri ámi enñf tñf rfaiwá níriríná re ríninñigini, “Ámínáoxini, ‘Omí sípí wikárfápi nání yokwarímí wíimfámani.’ mīyáiwipa eí.” nurárimí penñigini.

8

¹ Soro xegí ámáowa Sítipenomi píkiaríná dñf sípí bí mīwí “Apáni yaríñoi.” yaiwinñigini.

Soro ámá Jisasoyá síyikf imónigfáyo xeaniñf wikárinñf nánirini.

Sfá ayimí dání ámá Jisasoyá síyikf imónigfá Jerusaremi ñweagfáyo xeaniñf ríá tñf wikáraríná ayf nñf éf numiamoróná wí Judia píropenisfyo amí amí ñwearo wí Samaria píropenisfyo amí amí ñwearo nero aiwí wáf wurimeiarigfáwa Jerusaremi dání éf mugfawixini. ² Ámá Gorixomi píraníñf xídaníro nání aníñf minf yarigfá wí Sítipeno píyomi nímeámi nuro xwíá níweyárimáná ámíxíá nímero enñf tñf ñwí mieáagfá aí ³ Soro re enñigini. Ámá Jisasoyá síyikf imónigfáyo paimímí níwia nuri añf wíwá wíwámi nípáwiri píá nemi oxírani, apíxírani, fá níxerí níropémí nuri gwí añfyo níñwirára unñigini.

Samaria píropenisfyo xwíyíyá yayf neainaríñfpi nání wáf urimegfá nánirini.

⁴ Ámá amí amí xídxídwárí éfáyí éf numiamoróná xwíyíyá Jisaso nání wáf nírimero ⁵ wígf wo, Píripoyí ríninñi añf yof Samaria ríninñípi níréromí ámá Gorixó yeáyf neayimíxemeanfá nání uowárenapíño nání wáf uraríná ⁶ ámá ayá wí o tñf e epíroyf nero o nura unñpi arfá wíro emímí o néra unñpi síñwí wíníro neróná dñf nawíní nímonímáná arfá ókiarí mónigfawixini. ⁷ Ayf rípi nánirini. O yaríñpimi dání imfó dñf xíxéroarigfáyf ámá ayo píni níwiárimí nuróná xwamiánf níyárimí uro enñf síwímí egfáyf nanf imóníro síkwí ikf egfáyf nanf imóníro yaríñagfá níwíníro nání omí arfá ókiarí numóníro ⁸ añf apimi dání yayf seáyimí dání néra ugfawixini.

⁹ Ámá wo —O xegí yof Saimonorini. Añf apimi dání xegí ikayíwí tñf ayáf mfkf níkirí xegí yaríñfpi yaríná ámá Samaria píropenisfyo ñweagfáyf ududf wiagfóriní. O e neri nání “Nioní seáyí e mimóniñáonírfani?” rínagorini. ¹⁰ Ámá seáyí e nímoníri meñweagfáyírani, ínimi wurínigfáyírani, añf apimi dánf nñf omí arfá

ókiarí numóniro re ragforini, “Ení sixí eáníñí Gorixoyá rariñwápi xfo imóniñipi, ayí axípi o imónini.” ragforini. ¹¹ Ayá mfkí nikiriñíyo dání xegí néra waríñipi yaríná ududí nikárinro nání arfá ókiarí numóniro e ragforini. ¹² O nání ámá añí apimi dáníyí siní e yaiwiaríná Piripo xwiyfá Gorixo xwioxíyo mímeámí nerí umenweanfa nání riníñí yayí neainaríñipi nání wáf uríri Jisasi Kiraiso nání wáf uríri yaríñagí arfá niwiróná dñí wíkwírogfawixini. Dñí wíkwírófáyí oxíraní, apíxíraní, wayí meagfawixini. ¹³ Saimono ení aí xwiyfá Piripo nira uñipi nání “Neparini.” niyaiwirí dñí niwíkwírorí wayí meaníñigini. E nemáná Piripomí wí pñí mwiárí aníñí sñwí niwínaxídimeri Piripo emímí tñí ayá riwamónipaxí seáyí e imóniñipi tñí yaríñagí niwíniríná ámi ámi ududí nikáríga uñíñigini.

¹⁴ Wáf wurimeiarigfáwa wigí Jerusaremí ñweagfámí dání arfá re niwiro nání, “Samariayí xwiyfá Gorixoyá ríxa arfá niwiro umímínáoi.” arfá e niwiro nání wigí waú Pitaomí tñí Jonomí tñí urowáfagfa ¹⁵ awaú niweri kwíyí Gorixoyápi Samariayo ení wímeaní nání Gorixomí rixiñí urígfisixini. ¹⁶ Ayí rípi nánirini. Ámá ayí Jisasomí dñí niwíkwíroro nání wayí nímearo aiwi kwíyípi siní mwaínígfáyíriní. Siní mwaíníff enagí nání awaú Gorixomí rixiñí nurimáná ¹⁷ o omí wé seáyí e ikwíkwíarímí éaná kwíyípi ayo aíníñigini.

¹⁸ Saimono wáf wurimeiarigfáwa wé seáyí e wikwiárarigfípimí dání Gorixo xegí kwíyípi ayo mñí wiaríñagí niwínirí ñgwí bí ñroari awaúmí mñí wimínirí nerí ¹⁹ re uríñigini, “Awagwí yarígfípa nioní ení ámá gíyí gíyí niyoní wé wikwiáraná kwíyí Gorixoyápi aínini nání ení sixí eáníñí awagwí imónígfípi nioní ení bí neámíxípiyí.” urfagi aí ²⁰ Pitao re uríñigini, “Joxí ení sixí eáníñí imónígwíí Gorixo anípa yeaiapiñí rípi ‘Ñígwí tñí bí epaxonirini.’ yaiwiaríñagí nání joxí díxí ñgwí aí tñí aníñiríxiní. ²¹ Dñí joxiyá ‘Awaú yarígfípa oemini.’ yaiwiaríñipi Gorixoyá sñwíyo dání aga naní wí mimóníñagí nání joxí yawawí tñí nawíní ñíkumíxinirí yawawí yarígwípi epaxí mimóníñini. ²² Ayínání sipí joxí emínirí éf rípi ríwímíni ñímamorí jíwaníñoxí díxí dñíyo dání ‘E oemini.’ yaiwípi nání ‘Gorixo ananí yokwarímí rfa ñinífeníño?’ niyaiwirí rixiñí ureí. ²³ Joxí yawawí sipí dñí yeaiwiaríñipi ayá wí dñí sixí ríyíñagí sñwí ñíranirí íwí joxí yaríñípimí dání gwíñíyá yáríñíñagí sñwí ñíranirí nání rariñini.” urfagi ²⁴ Saimono re uríñigini, “Awagwí ñírarígfípi wí mñímeapa oenirí nání aiwaníñowagwí Ámínáomí yaríñí niwípiyí.” uríñigini.

²⁵ E nemowaú egí sñwí tñí Jisaso emearíná wíñígfípi nání uríri xwiyfá Ámínáo nání uríri niyárimí añí e pñí mwiárímí Jerusaremí nání nuríná Samariayí añí obaxí wíyo xwiyfá yayí neainaríñipi wáf nura múrogfísisixini.

Piripo ámá Itiopia dání womí uréwapíyíñí nánirini.

²⁶ Piripomí añíñají Ámínáoyá wo nurirí re uríñigini, “Joxí niwíápñímeámí óf Jerusaremí dání añí Gasayí ríñíñípimí nání iníñíyí —Óf ayí ámá dñí meañe iníñíyirini. Ayí tñí e nání ui.” urfagi ²⁷ o niwíápñímeámí nurí ófíyí tñí e ñíremoríná weníñí éfíyí wíñíñigini. Gapímaní Itiopia dání wo —O Itiopiayí añíyo menweañí Kadesíyí ríñíñiyá amípi ayá tñí imóníñí ñípiñí mewenó, ayí orini. O Jerusaremí dání Gorixomí yayí seáyímí numemo baríñagí wíñíñigini. ²⁸ O ámi xegí añí e nání nuríná karí osí íropearíñípimí éf ñíñweámáná xwiyfá Gorixoyá wáf rókiamoagí Aisaiáo ñírirí eañípi íá ñíróa waríñagí ²⁹ kwíyí Gorixoyápi Piripomí re uríñigini, “Joxí nurí osí íropearíñípimí ñweañomí wímeat.” urfagi ³⁰ Piripo añíñí mfrí nurí añwí e dání arfá wíyí wíñíñigini. O wáf rókiamoagí Aisaiáo ñírirí eañípi íá ñíróa waríñagí arfá niwirí re uríñigini, “Joxí íá roariñipi mfkípi nání ríxa ñíjfa ñimónímáná ríroariñini?” urfagi ³¹ o re uríñigini, “Ámá wo mñínepísipa nerínáyí, aríge nerí mfkípi nání nioní ñígfípi ñíjfa imónímíñí?” nurirí re uríñigini, “Joxí ñíxemónapiñí

niontí tñntí onjweaaiyí.” uriniginigintí. ³² Xwiyfá Bikwíyo eáninjtí o íá roarinjagí arfá winjtpí, ayf rípríntí, “Sipísipf nípikianíro nánntí níméra warigfápa omí entí axfptí níméra ugáfawixintí. Sipísipf miáyo íá wíwákwmí yarfná ogenf bítí mtrarinjtpa o entí axfptí manjtí bítí mtyoámoniginigintí. ³³ Ayá imímí wikáranfná ámá wo nurakirí ‘fwf bítí menjorintí.’ muriniginigintí. Nípikíáná xwíá tfyó bítí tñntí mñjweanjtí nánntí xegf ámá imónigfáyo wiwaninjtyf wikárigfáptí nánntí go áwanjtí urínfárfan?” xwiyfá o íá roarinjagí wímeanjtpí ayf apírintí. ³⁴ Itiopia dánjtí gapimano Piripomí yarinj ntwirí re uriniginigintí, “Wáf rókiamoago nírtrí eanjtí apí xewaníño nánntí nírtrí eanjtrantí? Ámá wo nánntí nírtrí eanjtrantí? Joxí anantí áwanjtí nírtréintí?” urfagí ³⁵ Piripo xwiyfá Bikwíyo eáninjtí ámáo íá rófpimí dánntí iwamfó nuréwapíya nurí Jisaso nánntí repíyí winjiginigintí.

³⁶ Awaú sintí nerimeánimí óf ayimí nurí iniigf wú wearinjtí e nírémorí Itiopia dánjtí gapimano re uriniginigintí, “Sñwí wíneí. Inigf e wearintí. Niontí ‘Wayf omeámintí.’ nínimónírnáyí, pí nírakionjwírárarinjagí nánntí wayf mímepa epaxf imónimfintí?” urfagí ³⁷ [Piripo re uriniginigintí, “Joxí dnjtí bítí bítí mamó Jisasomintí dnjtí ntwíkwírorfnáyí, anantí wayf meapaxf imónírfintí.” urfagí o re uriniginigintí, “Jisasi Kiraiso Gorixomí xewaxorintí.’ ntyaiwirí nánntí dnjtí wíkwíronjintí.” nurí] ³⁸ osf íropearinjtpimí omíntí mearinjomí “Re íkwíroárei.” nurí Piripo tñntí Itiopia dánjo tñntí nayoari iniigfyó nánntí ntwerí nípáwírí e dánntí Piripo ámá omí wayf umeainjiginigintí. ³⁹ Wayf numeairí awaú iniigfyó dánntí nímíntimeámí peyarfná re enjiginigintí. Kwíyí Ámínáoyáptí Piripomí anjntí ménapiniginigintí. Anjntí ménapáná Itiopia dánjtí gapimano Piripomí ámí sñwí bítí mtwínípa nerí aiwí óf xegf warinjtyimí nurfná yayf néra unjiginigintí. ⁴⁰ Piripo weninj éfyf wñniniginigintí. “Anjtí xegf yof Asidotí rfa rémóintí?” ntyaiwirí e dánntí nurfná anjtí óf e apí apí íkwíroninjtyó xwiyfá yayf neainarinjtpí wáf nura nímúrorí anjtí yof Sisaria rñninjtpimí rémoniginigintí.

9

Soro Jisasomí dnjtí wíkwíronjtyí nánntíntí.

¹ Soro sintí ámá Jisasomí xídarigfáyí pñntí wiárfírxintíntí éf nírémorí re nira nimerfná, “Jisasomí aninj nuxfdirónáyí, mtyfó rárárininjtyóninj uríkwínáná pípikímí wianfwarintí.” nira nimerfná apaxfpáninj imónigfáyo seáyí e wimóníño tñntí e nánntí nurí ² omí re uriniginigintí, “Niontí anjtí yof Damasíkasi nánntí nurí Judayene negf rotú anjtyo awí eánigfáyí oxtrantí, apíxtrantí, gtyf gtyf óf Jisaso tfámíntí ininjtyimí xídarinjagfá ntwínírná íá nixítrí gwf nójirí Jerusaremí re nánntí níméamí bímíá nánntí joxí payf bítí Judayeneyá rotú anjtí wíwá wíwámí mewegfáwa nánntí nírtrí rfwamíntí nearí niapowárei.” nurí o payf nearí mñntí wíowáraná ³ Soro payf nuráptí níméamí nurí nurí nurí ríxa Damasíkasi tñntí e anjwí e rémóáná re enjiginigintí. Anjntí dánntí wáf nókiénapírná omí wáf wókiáriniginigintí. ⁴ Wáf wókiáraná o xwíáyo píkínímeááná re enjiginigintí. Anjntí dánntí xwiyfá re rñnénapiniginigintí, “Soroxintí, Soroxintí, joxí pí nánntí niontí ríkíkrfó níkararinjintí?” urfagí ⁵ Soro re uriniginigintí, “Ámínáoxintí, joxí goxírintí?” urfagí “Niontí Jisasoní joxí ríkíkrfó níkararinjoníntí.” uriniginigintí. ⁶ E nurí re uriniginigintí, “E nerí aí joxí ntwiápníméamí anjtí apí íkwíroninjtpimí nánntí nurí e njweanáná ámá wo joxí aga neríptí nánntí áwanjtí rítríníño.” urarfná ⁷ Soro tñntí warigfáyí e nírówapímáná xwiyfá bítí mtrípxf nímóníro xwiyfá rñnénaparinjtpí arfá ntwíro aiwí ámá womí sñwí mtwínígfawixintí. ⁸ Soro xwíáyo píkínímeáé dánntí ntwiápnímearí xegf sñwí noxoari nanítrí aiwí amípí wí sñwí wñnípxf mímóninjagí nánntí omí wéyo íá nímáxíro níméra nuro Damasíkasi nírémoro ⁹ nñjwearfná o sintí sñwí mtwínípxf nerí iniigf nírí aiwá nírí mepa yarfná sfá wtyaú wtyí óríniginigintí.

¹⁰ Ámá Damasíkasi njweanjtyf wo —O xegf yof Ananiasorintí. Jisasomí uxídarinj worintí. Omí Ámínáo oríntí nupárití “Ananaiase!” uráná o “Ámínáoxintí, niontí

ñweañini.” urfagi ¹¹ Ámináo re uriniginini, “Joxi niwiápnimeámi óf Awiaxoí riniñyimi nani nuri añí Judasoyáiwami dani áma añí xegí yoí Tasasi dani Soroyí riniño nani yariñí wií. ‘O re rinweani?’ Yariñí e wií. Ai agwi o nioni xwiyá ririmí niariñagi nani rariñini. ¹² O oriña niwinirina re winirini. Áma wo, Ananiasoyí riniño niwiapiri xfo ámi siñwí anini nani wé seáyi e wikwiárfagi winí enagi nani eni rariñini.” urfagi aí ¹³ re uriniginini, “Ámináoxini, áma obaxí áma joxi niriariño nani xwiyá rariñagía aría wiñarini. O áma joxiyá imónigfáyo Jerusaremi dani sipí wikariñipi nani aría wiñarini. ¹⁴ Apaxípaniñí imónigfá xwéowa payí nearo wiowárenapfagía nani áma joxi xwiyá ririmí nisirina yoí Jisasoyí rariñigfáyo gwí yipaxí nimónimi biñorini.” urfagi aí ¹⁵ Ámináo re uriniginini, “O gí inókiniñí omiñí niariño imóniri yoí nioniyápi nani émayo tñi wigí mixel ináyíyo tñi dixí Isireriyó tñi wáf uriri enía nani rixa rípeañáo enagi nani joxi anani o tñí e nani ui. ¹⁶ O nioni nani wáf urimearína riniñí wimeañápi nani xamñoni niñfá niwiri wiwapiyimfáriní.” urfagi ¹⁷ Ananiaso aría e niwimi nuri aniwami nipawiri wé seáyi e niwikwiárimána re uriniginini, “Jisasomi diñí niwikwirorai nani gí niriñimeá imóniñí Soroxini, Áminá Jisaso, óf joxi bariñyimi siñani simóniño joxi ámi siñwí aniri kwíyí oyápi sixí rimimori eni nani nirowárenapfagi bariñini.” uraná axiná re eniginini. ¹⁸ Siñwíyo yfániñí imóniñí upariñipi rixeámioañiginini. Rixeámioáána o ámi píraniniñí siñwí naniri nani niwiápnimeari wayí niimeámána ¹⁹ aiwá niniri ení sixí eániñiginini.

Soro Damasikasíyo niñwearína uréwapiyiñí naniñini.

Soro áma Jisasomi xdarigfá Damasikasíyo ñweagfáyí tñi sía wí niñwearína kikiía bi mé re eniginini. ²⁰ Apaxí mé xegí Judayíya rotú añí wí e wí e miriniñíyo nipáwiemerí Jisaso nani “Ayí Gorixomi xewaxorini.” urimeñiginini. ²¹ E urimearína xfo rariñagi aría wiarigfáyí nini aniniñí ududí niwiniro re niriña ugíawixini, “Jerusaremi dani áma Gorixomi xwiyá ririmí niwiriñá yoí Jisasoyí rariñigfáyo rikikirfo niwikarimi biño, ayí ro menirani? Áma re dani axípi yariñigfáyo eni gwí niyiri niimeámi nuri apaxípaniñí imónigfá xwéowa tñí e wáriminiri biño, ayí ro menirani?” niriña warína ²² Soro wáf nurimeri píraniniñí nireñwípea nurína xegí Judayo ududí winí nurekariri “Áma Gorixo yeáyí neayimixemeanfa nani uowárenapiño, ayí Jisasorini.” urarína ayí o e urariñipi xopirarí wipaxí bi mimónigfawixini.

Judayí Soromi mekaxí umegfá naniñini.

²³ Sía ayá wí rixa nimúromána enána xegí Judayí Soromi pikianiro nani awi neanero mekaxí meagfa aiwi ²⁴ Soro ayí xfo nani mekaxí méfapi nani aría wiagi nani ayí o éf uminiri nani peyeáána opikianeyiniro añí api nipimini ákíñáyo midimidani fwí ge ge iníje ikwáwyimirani, árfwyimirani, inína aniniñí awi niroa pwaríñagía aiwi ²⁵ xegí uréwapiyariñiyí re egíawixini. Rixa sía yiniñána Soromi soxí ía xwé wúmi nimiárimána gwí niñimána ákíñáyo seáyi émi dani awayini nímamówára wepínána o xwá mde dani niroáminimeámi uniginini.

Soro ámi Jerusaremi nani uní naniñini.

²⁶ Soro rixa Jerusaremi nani nuri e niremómána xewaniño áma Jisasomi xdarigfáyí tñi gwiaumí oinimiriñí yariña ayí “O eni nene tñi Jisasomi xdaríñwayí womaní.” niyaiwiro wayí niwiéra wariñagía aiwi ²⁷ Banabaso omi sañí nurapiri wáf wurimeiarigfáwa tñí e nani niwiriñimeámi nuri Soro óf e nuri Ámináomi siñwí winiri o tñi xwiyá riniñi enipi nani repiyí wiri o Damasikasi niñweari Jisaso nani wáf nurirína ayá igigí mé urariñipi nani repiyí wiri eniginini. ²⁸ E enína dani Soro Jisasomi diñí wikwiroragfáyí tñi gwiaumí niniro anani Jerusaremi añí nipimini

nemerfná ayá igigf mé Áminá Jisaso nánf nuréwapfya nurf yarfná ²⁹ Judayf émáyf tfámfnf xfrfgfáyf nfwfápfnfmearo re egfawixfnf. O tfnf xwfyfá xmfxfmf nfnro mxf nfrfnfásáná rfxa “Omí pfyó dánf pfxianfréwfnf?” nfrfnro e yanro yarfnagfa aiwf ³⁰ Jisasomf dnf nfwkwfroro nánf xegf xexfrfmeá imónfgfáyf omí owikáraneyfnro rfnarfgfápf nánf nffá nimónfmáná omí nfméamf anff yof Sisaria nánf nfwero e dánf anff Tasasf tffmf nánf uowáraugfawixfnf.

³¹ Ayfnánf ámaf Jisasoyá sfyfkf imónfgfá Judia pfropenfsfyo nweagfáyf rnf, Gariri pfropenfsfyo nweagfáyf rnf, Samaria pfropenfsfyo nweagfáyf rnf, nfnf nfyopfárfnf nfnwearo dnf sfkfkf nomfxfga nuróná Ámináo nánf wáyf wiro kwfyf Gorfxoyápf arfrá wfrf yarfná ámaf sfnf wfnf wfnf nfkumfxfga ugfawixfnf.

Pitao Iniasomf nanf imfxnf nánfnf.

³² Pitao anff apf apf ikwfrónfnfyo nemerfná anff yof Ridayf rfnfnfpimf nánf nfwerf nfrémorf ámaf Gorfxoyá imónfgfá e nweagfáyf tfnf nfnwearfná ³³ ámaf wo —Xegf yof Iniasoyf rfnfnorfnf. Xegf enff nfnf sfwfmf eno enagf nánf ikwfnwfyo wenáná xwiogwf wé wfmf dánf wáuf wo múrofnorfnf. O ikwfnwfyo wenagf Pitao sfnwf nfwfnrf ³⁴ re urfnfnfgfnf, “Iniase, Jisasf Kiraiso pfránfnf simfxfgf nánf nfwfápfnfmearf dxf ikwfnwfk kfróaref.” uráná re enfnfgfnf. O axfná wfápfnfmeanfnfgfnf. ³⁵ Nfwfápfnfmearf emearfnagf ámaf anff apf Ridayf rfnfnfpimf dánfyf tfnf ámaf ayoxf Saronfyf rfnfnfpimf nweagfáyf tfnf omí sfnwf e nfwfnro nánf nfkfnmónfro Ámináo tfámfnf dnf wfkwrófgfawixfnf.

Pitao uráná Tabitáf wfápfnfmeanf nánfnf.

³⁶ Anff yof Jopayf rfnfnfyo apfxf Jisasomf xfdarfnf wí —Í xegf yof Tabitárfnf. Gfrkfyf pfné tfnf Dokasrfnf. Í kfkfá bf mé anfnf minf ámaf uyípeayf imónfgfáyo nánf ayá nfwfnrf nánf sanf nurápa warfnrfnf. ³⁷ Í Pitao snf Ridayo nweanáná sfmxf nfwerf penfnfgfnf. Péagf pfyfmf pfránfnf fgfá nearo anff awawá ikwfrónfnfyo seáyf émf nfmáná ³⁸ “Pitao anff yof Ridayo nweanf.” rfnarfnagfa arfá nfwro Jopa anff apimf dánf anwf e enagf nánf Jisasomf xfdarfgfáyf wfgf wáumf uowáraná awáuf nuri waunf rfxfnf re urfgfisixfnf, “Joxf nene tffnf e nánf beif. Snf mepanf.” urfgfí ³⁹ Pitao nfwfápfnfmeámf awáuf tfnf nbfro anff e rémóáná ayf anff awawá seáyf émf ikwfrónfnfwámf nánf nfpemeámf nfpeyro apfxf anf imónfgfíwa xfo rofn anwf e éf nfrómáná nwf nearo rapfrapf aikf amfpí nfnf í snf wfyf tfnf nfnwearfná imfxagfpf sfwá nfwia warfná ⁴⁰ Pitao ayo “Wáfmf nánf peyeápf.” nuowárfmáná xómfnf nfyfkwrfr Gorfxomf yarfnf nfwimáná apfxf pfyf wenfmfnf nfkfnmónrf re urfnfnfgfnf, “Tabitáxf, wfápfnfmeaf.” uráná re enfnfgfnf. Í rfxa sfnwf noxoarf Pitao nweanagf nfwfnrf sá wfrárfnfnfné dánf nfwfápfnfmearf éf nweanfnfgfnf. ⁴¹ Nfwfápfnfmearf éf nweáná Pitao ímf wéyo fá nfxfrmáná nfmfeyoarf ámaf Gorfxoyá imónfgfáyo tfnf apfxf anfwamf tfnf enf rfáiwá nurfnf rfxa fwiapáná í ámf sfnf úagf nánf ayo mfnf wfnfnfgfnf. ⁴² Pitao e éfpf nánf ámaf anff Jopayf rfnfnfné nfmfnf nweagfáyf arfá nfwfárfóná obaxf wí Ámináomf dnf nfwkwfróa ugfawixfnf. ⁴³ O sfá ayá wí Jopa nfwerfná ámaf wo tfnf —O xegf yof Saimonoyf rfnfnorfnf. Burfmákaú wará enff erf yeáyf imfxrf yarfnorfnf. O tfnf nweaagfrfnf.

10

Anfnajf wo Koniriasomf sfjánf urónapfnf nánfnf.

¹ Anff yof Sisariayf rfnfnfpimf ámaf wo —O xegf yof Koniriasoyf rfnfnorfnf. Émáyf porisf sfmfnf nfwfnro axe gwf mónfgfá Itariyf rfnfnfyo seáyf e imónfnfyf worfnf. ² “Gorfxomf pfránfnf ouxfdfmfnf.” nfyawfrf anfnf minf yarfnorfnf. O tfnf ámaf xegf

añfyo nweagfáyf tñn Gorixo nán wáyf nwiniro nán Judayf uyípeayfyo sanf urápayirf nígwf mñnfi wiayirf yarñorñn. Íníná Gorixomf xwíyáf rñrmf wiayarñorñn. ³ O sfáf wiyimf 3:00 p.m. imónñáná orññá wñnarñná aññajf Gorixoyá wo nñwimearñ re urññnignñn, “Koniriasoxñn!” urfagi ⁴ o sññwf agwf nñwinárññsáná sñrñ nñpñkñnñ re urññnignñn, “Ámñnáoxñn, pñrñn?” urfagi aññnajo re urññnignñn, “Gorixo xwíyáf joxñ rñrmf wiayarññpñ arfáf sñrñ uyípeayfyo sanf nurápnñná mñnfi wiayarññpñ sññwf ranñrñ nerñ nánfi yayf winarññagi nánfi nñrowárénapññot. ⁵⁻⁶ Agwf joxñ ámá wo Saimonoyf rñññomf —O xegf yoñ bñ Pitaorñn. O ámá burñmákaú wará enñ erñ yeáyf imñxñrñ yarññf Saimonoyf rñññoyá añf rawñrawá imaññpá tñnfi mñrñññiwámñ nweanñ. Omñ wirñmiaupñrñ nánfi Jopa nánfi ámá wamñ uowáreñ.” ⁷ Aññnajo e nurñmñ úáná Koniriaso xegf aññwámñ omññf wñiarñgíyáf waúmñ “Eññn.” nurñrñ sñmññf wñnarññf xfo tñnfi añññf minñ emearññf womñ enñ —O “Gorixomñ pñránññf ouxñdñmññn.” nñyáiwñrñ añññf minñ yarññorñn. Omñ enñ “Eññn.” nurñrñ awamñ ⁸ amñpñ nñnñ añññnajo urññpñ nánfi repñyñf nñwimáná Jopa nánfi uowárñññnignñn.

Pitao íkwfkwf nñyárñrñ wñññpñ nánñrññn.

⁹ Sá wegíáwa wñápnf tñnfi nñwiápnñmeámñ nuro nuro sñññ óf e nuróná Jopa tññf e aññwf e rémoanñro yarññá Pitao íkwawedñ imónññáná Gorixomñ xwíyáf rñrmf wimññrñ nánfi añf xfo wearññiwámñ waíwñyo nñxéga nñpeyñrñ añf rñwf seáyfyo íkwñrónññe dánñ e yarññá ¹⁰ agwf wñagi “Aiwá onñmññn.” nñwimónñrñ aíf ayf aiwá sñññ rñyamñ yarññá íkwfkwf nñyárñrñ ¹¹ wenññf yánñfñf wñññññnignñn. Añññamñ dánñ óf nññmáná rapñrapñ xwé wññññf imónññf bñ mñdánñ biaú mñdánñ biaú fáf nñxñrñmáná xwíyáyo nánfi awayñññ nñmamówára wepñññnarññagi nñwññrñ ¹² rñxa xwíyáyo íkwñárññáná wenññf éfñf wñññññnignñn. Nanñwf xwé xñxegñññ tñnfi amñpñ agwf tñnfi napéa warññpñ tñnfi ññf xñxegñññ tñnfi iwáfñpimñ wenñagi wñnarññá re enññnignñn. ¹³ Xwíyáf bñ nñrññénapñrñ re urñññnignñn, “Pitaorññn, nñwiápnñmearñ nanñwf apñ nñpñkñrñ neñ.” urfagi aíf ¹⁴ Pitao re urñññnignñn, “Ámñnáoxññn, aga oweoñ. Nanñwf Judayene nñwf íkaxñf eánññpñmñ dánñ ‘Nñwíárññn.’ rññññpñ, ayá nññññrñ piaxñf neánñpaxñf imónññpñ sñññ mñññáonñ enñagi nánfi joxñ nñrññpñ wñ emñméññn.” urfagi ¹⁵ xwíyáf ámñ bñ re rññénapñññnignñn, “Gorixonñ rñxa ‘Nñwíá mñmónññn.’ rárññpñ nánfi sñññ dññf re mñyáiwñpanñ, ‘Nñññrññáyf, sñññ ayá nññññrñ piaxñf neánñpaxñf imónññpñrññññ?’ mñyáiwñpanñ.” rññénapññññnignñn. ¹⁶ Pitao sññwf wññrñ arfáf wñrñ éfñf axñpñ biaú bñ nñwññayñmáná enñáná re enñññnignñn. Iwáfñpñ apaxñf mé nñpeyñrñ añññamñ aínññññnignñn.

¹⁷ Pitao íkwfkwf nñyárñrñ wñññpñ nánfi “Pñ nánfi rñá wññññññ?” nñyáiwñrñ ududñf ayá wñ nñkárñga warññá re enñññnignñn. Ámá Koniriaso xfo tññf e nánfi wáf uowárñfáwa añf wñyo Saimonoyá añf nánfi yarññf nñwiéra nñbñmáná rñxa ákññá fñwñ e nñrónapñro ¹⁸ rñfaiwá re rñgñawixññn, “Ámá Saimono ámñ yoñ bñ Pitaoyf rñññño re rññweanñ?” rñfaiwá e rarññá ¹⁹ Pitao íkwfkwf nñyárñrñ mñkñpñ nánfi “Pñ nánfi rñá wññññññ?” nñyáiwñrñ dññf e pñkññarññá Gorixoyá kwíyñpñ omñ re urññññnignñn, “Arfáf nññ. Ámá waú wo joxñ símeanñro nánfi pñfá siarññot. ²⁰ Wigñf dññfñyo dánñ marfáf, nññwanññonñ awa joxñ sñrñménapñrñ uowárénapñfá enñagi nánfi joxñ nñwiápnñmeámñ nñwepññrñ dññf obñbaxñf ‘Pñ nánfi rñá yarñññññ?’ mñmó ananñ awa tñnfi nñkumñxñññññ nawñññf úpoyñ.” urfagi ²¹ Pitao awa rogñe nánfi nñwepññrñ re urññññnignñn, “Arfáf nñpoyñ. Ámá soyñné pñfá yarñgñfo, ayf nionñ nánfi yarññot. Soyñné pñ nánfi bñoyñnéñññññ?” urfagi ²² awa re urññññawixñññ, “Koniriaso —O porñsf 100 imónñgíyáyo seáyñf e wimónññorññn. Ámá wé rónñño nñmónññrñ Gorixomñ wáyf wñarññorñññ. Dñxñf Judayf nñññ ‘O ámá nanñorñññ.’ rarñgñforñññ. Omñ añññajf wo re urénapñññññnignñn, ‘Joxñ xwíyáf o rñrñññfapñ arfáf wñrñfá nánfi omñ wirñmiaupñrñ nánfi dñxñf wamñ uowáreñ.’ urénapñññf nánfi bñwáonérñññ.” urfagñfá ²³ Pitao “Ananñ nñwñapñro nionñ tñññf sá oweaneyñ.” urññññnignñn.

Pitao Koniriasoyá aḡiwámí nání uḡí náníríní.

Sá weḡo wáfapí t́nńi nńwiápńńimearí awa t́nńi nuróná áamá Jopa dánḡ Jisasomí dńḡ nńwíkwroro nání xexírńmeá imónńgíáwa t́nńi nawíní nuro ²⁴ ófńmí śfá wiyi wegíáwa nńwiápńńimeámí warńná Koniriaso xegí xexírńmeáyí t́nńi xegí nńkumńxńńńi emearńgíáyí t́nńi awí neaárńmáná wenńḡ neri ḡweaḡáná Pitao aḡí apimí Sisariayí rńńńpimí nńrémorí ²⁵ aḡí Koniriasoyáiwámí páwimńńńi éfýfí o Pitao t́nńi nerńmeánńńńá oyá sńkwí t́ḡ e nńpńkńńimearí mńḡ xwíáyo íkwńronńńńi. ²⁶ E éaḡí aiwí Pitao omí árńwí numearí re urńḡńńńi, “Joxí nńwiápńńimearí éfí roí. Nionń ení sa áamá wonńńńi.” nurńńi ²⁷ o t́nńi xwíyńfá nńńńńi nerńmeánńńmí nńpáwńńńá áamá obaxí awí neánńro ḡweaḡaḡfá nńwńńńi ²⁸ re urńḡńńńi, “Judayene re rńńarńḡwápi nánń émányńné xamńḡyńńé ení nńḡfá imónńḡoí, ‘Nene émányf t́nńi ḡwiaumf nńńranénáranń, xwíyńfá nńḡwearanénáranń, apimí dánń negf ḡwí ikaxí rńńarńḡwápi wiańkńarńḡwńńi.’ E rńńarńḡwápi nánń xamńḡyńńé nńḡfá imónńḡoí. E neri ań Gorńxo nionń re oyaiwńńńi orńḡá nńpárńḡńńńi, ‘Émányf ań wo t́nńi ḡwiaumf minńpaxf mimónńńi.’ E oyaiwńńńi orńḡá nńpárńḡ enaḡí nánń ‘Émányf t́nńi ḡwiaumf nńńńńá piaxf eánńpaxńńńi.’ wí sńńi rńpaxonńmanń. ²⁹ Gorńxo sńwá éńḡf nń enaḡí nánń áamá rowa nionń nńńmeanńro báná nionń urakńmńńńi wí murf sa arńfá nńwńńi númń bńanńńńi. Ayńńánń yarńḡf bń oseaimńńi. Pí nánń nńńmeáfonńńńi?” urńaḡí ³⁰ Koniriaso re urńḡńńńi, “Nionń aḡńńá ayímńńi sńapí t́nńi xńxenń reyáńńá 3:00 p.m. imónńḡáná aḡí riwámí dánń Gorńxomń xwíyńfá rńńńmí wiarńńá re enńńńńi. Áamá rapńrapf xwńńfá eaarńḡf yńńḡf wo nńronapńńi ³¹ re nńńńńńńi, ‘Koniriasoxńń, joxń Gorńxomń yarńḡf wiarńḡpń arńfá sirń joxń áamá uyńpeayńyo arńńá wiayarńḡpń sńḡwń ranńńi neri nánń yayf winarńḡaḡ nánń nńrowárenapńḡoí. ³² Agwń joxń áamá wo Saimonoyń rńńḡomń —O xegf yoń bń Pitaorńńi. O áamá burńmákaú wará enf eri yeáyf imńxńńi yarńḡf Saimonoyń rńńḡoyá aḡí rawńrawá imañpá t́nńi mńńńńńwámí ḡweanń. Omń wirńmiaupńńi nánń Jopa nánń dńxí wamń urowárei.’ nńńaḡí ³³ nionń sńńi mé aḡńńi áamá wa joxń sirńmeapńńi nánń urowáraná joxń naḡf neri awa t́nńi bńńńi. Agwń nene Ámńńáo ‘Xwíyńfá ayo urńńńxńńi.’ rńńńpń nńpńńi arńfá wianńrane nánń Gorńxoyá sńḡwń anńḡe dánń awí neánáńńrane ḡweaḡwńńi.” urńḡńńńi.

Pitao aḡí Koniriasoyáiwámí dánń uréwapńyńf nánńńńi.

³⁴ Pitao maḡf nńyoámorń re urńḡńńńi, “Xámń nionń Gorńxo yarńḡpń nánń majfá neri aiwń agwń rńxa nńḡfá imónńńńi. O wí sńmń sńmń e nńmerń anńmń yarńńńḡf epaxomanń. ³⁵ Omń wáyf wiro wé ronńḡf imónńńpń ero yarńḡfá ḡyń ḡyń ḡwń wirń wirńmń dánḡ imónńḡfáyf aiwń xńo tńámńńi báná ananń yayńńi nńwńńi umímńnarńńńńi. ³⁶ Xwíyńfá Gorńxo Isńrerene yaḡf neaiapńḡf rńpń nánń seyńné rńxa nńḡńńńi. Jisasi Kiraisomń — O Ámńńáo nímónńńi áamá nńyonń seáyf e wímónńḡorńńi. Omń dńḡf wíkwróarńḡwápi dánń Gorńxo t́nńi pńyńfá wńńńpaxf imónńḡwńńi. ³⁷ Jono xámń wayf xegf umeainńpń nánń wáf nememáná enáná Garirń dánń iwamńó nímóḡa bńń Judia pńropenńsńyo amń amń imónńmerń enńpń nánń xamńḡyńńé nńḡńńńi. ³⁸ Nasaretń dánḡ Jisaso nánń rarńńńi. Omń Gorńxo nńńpearń xegf kwíyńpń wirń enf sńxń weámńxńńi éáná o Gorńxo dńḡf ukńkayonagf nánń nemerńńá ámányo naḡńńi nńwiirń áamá obo dńḡf nńxńxérorń sńpń wikárarńḡyń nńyonń naḡf imńxńmenńpń nánń seyńné rńxa nńḡńńńi. ³⁹ Amńpń o negf Judayf aḡńyo eri negf aḡf xwé Jerusaremńpimń dánń eri enńpń wone sńḡwń wńńarónwáone riwonerńńi. Omń nńpńkńroná yoxáńyo yekwńroárńaḡfá ań ⁴⁰ sńfá wíyaú wíyń nórńmáná enáná Gorńxoyá dńḡfyo dánń nńwiápńńimearń áamá sńḡwń anńḡe dánń sńḡánń wímónńńńńi. ⁴¹ Gf áamá Judayf nńńi sńḡwń anńḡe dánń marńfá, áamá Gorńxo enńńá dánń sńḡwń wńńaróńńńńńi neaeyńronone —None o xwáńpáyo dánń nńwiápńńimeámáná enáná o t́nńi inńḡf nńrane aiwá nńrane enwáonerńńi. Noneyá sńḡwń anńḡwáe dánń sńḡánń nńneaimónńńi ⁴² sekaxf

re neariḡnigini, ‘Soyiné nioni nání á máyo wáf urimero “Á má sḡḡ ḡweagfáyo tḡni rixa pegfáyo tḡni niyoní áwini e niḡweámáná wigf yarigfápi eyeyírómf enfa nání Gorixo rípeaḡo, ayf orini.” Áwaḡ e urimero éfrixini.’⁴³ E neariḡo nání wáf nearókiamoagfá nḡni re nearagforini, ‘Á má omi dḡḡ wíkwírófáyf nḡni xfo wiḡḡpimi dáni Gorixo anani yokwarimf wiariḡḡrini.’ nearagforini.” urigḡnigini.

É máyo Kwíyf Gorixoyápi waíniḡf nánirini.

⁴⁴ Pitaó xwíyáfi api sḡni nura warfná re eḡnigini. Á má xwíyáfi o rariḡḡpi arfá wiarigfáyo niyoní kwíyf Gorixoyápi waíniḡnigini.⁴⁵⁻⁴⁶ Kwíyf Gorixoyápi waínáná Judayf Jisasomi dḡḡ wíkwíroarigfá Pitaó tḡni bífáyf wenḡḡ éfáyf winigfawixini. Xwíyáfi arfá wiarigfá tiyf rixa píné xixegini ayf majfá imónigfáyf riro Gorixomi seáyf e umero yarḡḡagfá niwiniro nání re yaiwigfawixini, “Gorixo xegf kwíyf é máyo sipfí mḡwí nene xwé ayá wí neaiariḡpa ayo eni anfá axfpi rfa wiarini?” niyaiwiro uduf níkáriḡa warfná Pitaó re urigḡnigini,⁴⁷ “ ‘Á má kwíyf Gorixoyápi waínf tiyf iniḡḡf tḡni wayf meapaxf mimóniḡo.’ go riniḡo? Oweoi, kwíyfi nene neaíniḡpa axfpi waínf eḡḡf nání á má wo e rípaḡf mimónini.” nuriri⁴⁸ sekaxf re urigḡnigini, “Á má tḡyo Jisaf Kiraisomi dḡḡ wíkwíroarḡḡagfá nání wayf umeaípoi.” uráná ayf “ ‘Joxi nene tḡni sfá ámi wini re oḡweaneyi.’ neaimónarini.” urigfawixini.

11

Pitaó Koniriasoyá aḡiwámi eḡḡpi Jerusaremí dání áwaḡf urigḡf nánirini.

¹ Wáf wurimeiarigfáwa tḡni á má Jisasomi dḡḡ niwíkwíroro nání xexirfmeániḡf imónigfá Judia piropeniḡyo wí e wí e ḡweagfáyf tḡni xwíyáfi rípi rinariḡḡḡ arfá niwiro “É máyf eni Gorixoyá xwíyáfi arfá niwiro dḡḡ wíkwírogfáriini.” rinariḡḡḡ arfá niwiro ḡweaḡáná² Pitaó Jerusaremí nání niyiri rémóáná xegf Judayf wí —Ayf Jisasomi dḡḡ niwíkwíroro aiwi re rariḡfáyfiriini, “É máyf Jisasomi dḡḡ niwíkwíroróná iyf sfmḡ sfó niwákwiniro nene imóniḡwápa nimóniróná, ayf ananirini.” rariḡfáyfiriini. Ayf wí Pitaomi mḡxf nuriro³ re urigfawixini, “Joxi pí nání negf yarḡḡwápi ogámf neri é máyf, iyf sfmḡ sfó mḡwákwiniro egfáyf tḡni gwiaumf niniri nawini aiwá niḡnigini?” uragfá ai⁴ Pitaó xámi imónife dáni repiyf niwiéra nuri nureḡwípea nurfná re urigḡnigini,⁵ “Nioni aḡf yoḡ Jopayo niḡweari Gorixomi xwíyáfi ririmi niwirfná ikwíkwf niyáriri oriḡá ni páráná wenḡḡf yánfáyf winiḡanigini. Rapirapf xwé wuniḡf imóniḡf bi midáni biaú midáni biaú ni xirimáná aḡḡnamí dáni awayini nimamówáriḡa weariḡḡḡ niwiniro nioni tḡḡf e ikwiárinénapáná⁶ rapirapf iwáf inḡḡmi pírániḡf sḡḡwí owiniḡiniro inimi sḡḡwí agwí winfáyf winiḡanigini. Naḡwí á má iwḡ mearigfáyf tḡni sayf tḡni agwí tḡni níropéa warḡḡyf tḡni inḡf tḡni inimi weḡḡḡ niwiniro⁷ aḡḡnamí dáni xwíyáfi re rinénapfagf arfá winḡanigini, ‘Pitaoxini, niwiápiḡmeari naḡwí api ni pikiḡi nei.’ niriḡḡ arfá niwiri ai⁸ nioni re urigḡnigini, ‘Á mináoxini, amipi “ḡwáriini.” riniḡḡpi, ninirfná piáxf eániḡaxf imóniḡḡpi sḡni iwamfó gḡḡf bi méáonirini. Ága wí nimiméini.’ uragfá ai⁹ xwíyáfi aḡḡnamí dáni rinénapfápi ámi bi niriḡnénapiḡ re niriḡnénapiḡnigini, ‘Gorixoní rixa “ḡwá mimónini.” rárfápi nání joxi sḡni dḡḡf re miyaiwipani, “Ninirfnáyf, sḡni ayá nininiri piáxf neániḡaxf imónini.” miyaiwipani.’ Xwíyáfi e niriḡnénapiḡmáná¹⁰ xwíyáfi api axfpi biaú bi niriḡnénapiḡmáná iririwáfi ámi aḡḡnamí nání mi xeanénapiḡnigini.¹¹ Mi xeanénapáná axiná re eḡnigini. Á má waú wo —Awa Sisaria dáni nioni tḡḡf e nání urowárfáwarini. Awa aḡf none weariḡwáiwámi rémónapiḡfawixini.¹² Ré mónapáná kwíyf Gorixoyápi re niriḡnigini, ‘Joxi awa tḡni anani ui. Awa tḡni nawini nuróná dḡḡf kḡkḡmí nimóga nuri “Pí nání á má rowa tḡni warḡḡni?” miyaiwipani.’ niriḡḡḡ

nioní t́nì áamá Jisasomí d́nǝ́ n̄wíkwíróro nánì n̄rìxímeá imónigfá wé ẃúmì d́nǝ́ wo rowa t́nì nurane áamá nioní nánì urowárenapfóyá anjwámì páwíáná ¹³ o xegf anjyo anjnajf wo śnǝ́nì n̄wimónirí urínp̄ nánì rep̄yí n̄neairí re nearínp̄nigínì, ‘Anjnajo re n̄r̄ínigínì, “Dixí áamá wa Saimonomí —Oyá yoí b̄ Pitaorínì. Omí wirímiaupr̄i Jopa nánì urowárei.” n̄n̄r̄ir̄i ¹⁴ re n̄r̄ínigínì, “Xwíyá o n̄b̄r̄i r̄r̄ínfápi joxí t́nì áamá joxíyá anjwámì wearigfáyí t́nì arfá wipr̄fápipimí d́nì Goríxo yeáyí seayim̄xemeanfárínì.” Anjnajo e n̄r̄ínigínì.’ nearfagi ¹⁵ nioní xwíyá iwamfó uréwapiyaríná re enínigínì. Kwíyí Goríxoyápi nene xámì n̄neaimearíná neaainínp̄pa ayo ení axfpi waínínp̄nigínì. ¹⁶ Axfpi waínfagi n̄wínir̄i xwíyá Ámínáo nearagf r̄ip̄ nánì d́nǝ́ n̄r̄ónínp̄nigínì, ‘Jono iniigf t́nìni wayf seameaíagi aiwi Goríxo seyíne xegf kwíyípi t́nì wayf seameainfárínì.’ r̄ínp̄ nánì d́nǝ́ n̄r̄ónínp̄nigínì. ¹⁷ Goríxo nene Ámíná Jisasi Kiraisomí d́nǝ́ n̄wíkwírómáná enáná xegf kwíyípi anfá neaiapínp̄pa áamá ayo ení axfpi wíagi nánì ‘Nioní Goríxo xegf d́nǝ́yo d́nì yarínp̄pi p̄r̄f urakipaxorínì.’ r̄iseaimónarínì?’ urfagi ¹⁸ awa xwíyá Pitaó urf̄pi píránínp̄ arfá n̄wiro omí ámì xwíyá b̄ murf Goríxomí seáyí e numeróná re r̄igfawixínì, “Goríxoyá d́nǝ́ t́nì émáyí ení wigf f̄w̄f yaríngfápi r̄f̄w̄m̄nì n̄mamoro d́nǝ́ n̄yímp̄nǝ́ imónínp̄pi meapaxf imónínp̄pi.” r̄igfawixínì.

Adiokí n̄weáyí wí Jisasomí d́nǝ́ wíkwíróáná imónínp̄pi nánir̄inì.

¹⁹ Xámì Sitipenomí n̄p̄kiróná Jisasomí d́nǝ́ wíkwíróarigfáyo xeanínp̄ n̄wikár̄iro xídxídxí dowárí éagfá émáyí anj̄m̄nì numiamoróná wí xwfá rawírawápámì enf̄pi xegf yoí Pinisia n̄wearo wí p̄r̄ínp̄ Saip̄rasi r̄ínínp̄yimi n̄wearo wí anj̄ b̄ xegf yoí Adiokí n̄wearo neróná xwíyá Goríxoyápi émáyo muréwapiyí wigf Judayoní nuréwapíya nuro aí ²⁰ wigf wa p̄r̄ínp̄ xegf yoí Saip̄rasi d́nì x̄r̄igfáyí t́nì anj̄ yoí Sairini d́nì x̄r̄igfáyí t́nì Adiokí n̄rémoro wáf nurímeróná émáyo ení xwíyá Ámíná Jisaso nánì yayf winpaxfpi nura emegfawixínì. ²¹ E yaríná Ámíná Goríxo d́nǝ́ ukíkayorí enj̄ síxí weám̄x̄r̄i yarínp̄pi nánì áamá obaxf wigf n̄wíá nánì yaríngfápi arfá n̄keamoro Ámínáo tfám̄nì n̄k̄n̄món̄ro d́nǝ́ wíkwírógawixínì.

²² Áamá Jerusaremí d́nì Jisaso yá síyikí imónigfáyí xwíyá r̄ip̄ r̄ínarínp̄agfá arfá n̄wiro “Adiokíyo émáyí obaxf Jisasomí d́nǝ́ wíkwíróarínp̄pi.” r̄ínarínp̄agfá arfá n̄wiro nánì Banabasomí Adiokí nánì urowáfagfá ²³ o nurí anj̄ apimí n̄rémorí w̄n̄ínp̄nigínì. Goríxo émáyo wá n̄wianir̄i ayo wim̄xarínp̄pi n̄wínir̄íná d́nǝ́ nífá n̄wínir̄i enj̄ r̄r̄ém̄x̄f n̄wir̄i re urínp̄nigínì, “Goríxomí wí r̄f̄w̄f mumó anínp̄ minf ayá t́nì xídxídxí.” urínp̄nigínì. ²⁴ O áamá nanj̄ yarínp̄o imónir̄i Goríxoyá kwíyípi ayá wí síxí wínir̄i Jisasomí d́nǝ́ ayá wí wíkwírór̄i yarínp̄o enagf nánì e urínp̄nigínì. Áamá obaxf Ámínáomí d́nǝ́ wíkwírófáyí axfínínp̄ nimón̄ro n̄kum̄x̄iga warínp̄agfá ²⁵ Banabaso Soro nánì p̄fá em̄n̄r̄i anj̄ yoí Tasasi nánì nurí ²⁶ apimí n̄weanagf n̄wínir̄i n̄wirimeámì b̄f̄w̄á nawínì Adiokíyo n̄n̄wearíná áamá e d́nǝ́ Jisaso yá síyikí imónigfáyí t́nì awí neánayiro obaxf wíyo nuréwapíya nuríná xwiogwí wo awaúm̄ e múronínp̄nigínì. Adiokíyo e íná d́nì áamá wí áamá Jisasi Kiraisomí ux̄darigfáyí nánì yoí Kirisiteníyí iwamfó w̄r̄igfárínì.

²⁷ Íná wíá rókiamoarigfá wa Jerusaremí p̄nì n̄wiár̄imí Adiokí nánì n̄weap̄ro ²⁸ wigf wo Agabasoyí r̄ínínp̄o éf̄ n̄rorí Goríxoyá kwíyíyo d́nì wíá nurókiamorí re urínp̄nigínì, “Aiwá nánì xwíá t̄f̄yo n̄yoní aga d̄f̄w̄f ayá wí ikeamónanf̄wárínì.” E urínp̄pi Romíyí m̄x̄f ináyí Kírodiasoyí r̄ínínp̄o men̄weanáná d̄f̄w̄f ap̄ ikeamónf̄agfá nánì ²⁹ Jisasomí x̄darigfáyí woní woní x̄xegfínì n̄wipaxf imónínp̄pa wigf d́nǝ́ re yayiwigfawixínì, “Negf n̄r̄ixímeá Judia p̄ropen̄s̄f̄yo n̄weagfáyo arírá wianf̄wá nánì n̄igwí ap̄ ap̄ n̄tirane wiowáfwanínp̄nigínì.” n̄yaiwiro ³⁰ xixení e nero n̄igwí awí

eáfápi Banabaso tñni Soro tñni awaú nimeámi nuri Jisasoyá siyikí imónigfá Jerusaremí ñweagfáyo wipenweagfáwamí mñni wipisfi nání wiowárigfawixini.

12

Mixí ináyí Xeroto Jemisomí pikirí Pitaomí gwí uyirí ení nánirini.

¹ Iná Judayí mixí ináyí Xeroto Jisasoyá siyikí imónigfáyí wíyo rikikifó wikárini nání fá nixiriri ² porisí wami uráná kirá tñni Jonomí xiráo Jemisomí pikigfawixini. ³ Jemisomí pikíagfá nání Judayí yayí yaríñagfá niwini Xeroto sipí ámi bí nerí re eníinigini. Pitaomí ení fá xiriñinigini. Sfá Pitaomí fá xiriñiyi tñíná Judayí Gorixo eníná múronípi nání dñí mopírí nání bisfkerfá yisí mayí úrapí nimixiro narigfíná omí Xeroto fá xiriñinigini. ⁴ Omí fá nixirimáná re yaiwiñinigini, “Sfá Aníñajo Neamúroagoi riniñí rípi ríxa pwéáná omí gwí aníyo dání nímixearí áamá nñni síñwí anigfíe dání xwirixí numeri pikímigini.” niyaiwirí gwí aníyo niñwiráritfá porisí awí eánigfá biaú biaú xixegfíni waú waú awí mearoayipírí nání wáñinigini. ⁵ E wáraná Pitaomí gwí aníyo awí mearoaríñagfá aí Jisasoyá siyikí imónigfáyí Gorixo omí arírá owininirí aníñí miní arfá rfá wé yaríñí niwiéra ugíawixini.

Aníñají wo Pitaomí gwí aníyo dání mixelaní nánirini.

⁶ Sfá Xeroto “Ayimí omí nímixearí áamá síñwí anigfíe dání xwirixí uméimigini.” yaiwiñiyi síní wáfá móníñáná Pitao senfá wírkaú niyárinimáná áwinimí sá wenáná porisí waú midimidáni ñweari wa gwí aní ówaní niyárimáná bíaríwámi dání awí roro enáná re eníinigini. ⁷ Ámináooyá aníñají wo nironapírí gwí aníyo wáfá ókiáraná Pitaomí miwíyo saiwiárf wimini nání ayíñwí núrórí re uríñinigini, “Joxí aníñí wiápnimeai.” uráná re eníinigini. Senfá arfkaú xegí wéyo dání ikweámioaninigini. ⁸ Senfá arfkaú ikweámioáagi aníñajo ámi re uríñinigini, “Dixí arerixí yínirí síkwí sú yínirí ei.” nurírí o ríxa e éáná re uríñinigini, “Dixí iyfá níkfkiyinimí nixídei.” urfagi ⁹ gwí aní awámi dání omí númi nipeyearí númi nuríná “Aníñajo nirí xwíyfá nírírí yaríñípi, ayí nepa rfa niarini?” niyaiwí “Sa oríñá rfa winíñini?” niyaiwirí ¹⁰ awaú porisí xfo tñí anwí e awí rogíawamí múrori jfami awí rogíawamí ení múrori nemáná ákiná ówaní ainixí tñni imixiniñínamí —Anami pñni niwiárimí nipeyearíná gwí aníyo pñni niwiárimí ríxa aní api ikwíroníñípi emearigfánarini. Ana tñí e rémóáná re eníinigini. Xegípi fkwímíñinigini. Xegípi fkwímínáná nipeyearí óf wíyimi nuríná re eníinigini. Aníñajo ríxa pñni niwiárimí úáná ¹¹ Pitao xegí dñí fá nixiriri re riniñinigini, “Ámináo nioní éf nímínimínirí nání xegí aníñajo nurowárenapírí Xeroto ‘Gf ení eáníñíyo dání e wikárfimigini.’ yaiwiaríñípi pírí urakirí gf Judayí ‘Xeroto omí e wikárfwinigini.’ niyaiwiro dñí wikwímoarigfápi pírí urakirí nerí gwí aníyo dání nímixeáonirfani? Oyí, e níonirini.” riniñinigini. ¹² Dñí e fá nixirimo aní apíxí Mariaíyí riniñí wíyá —Ími xewaxo Joní Makorini. Omí xinái Mariaíyí riniñiyá aní iwámi nání nurí áamá obaxí aniwámi awí neánárimáná Gorixo xfomi arírá owininirí nání yaríñí niwía waríná níremori ¹³ ákiná fwí mífde dání iwaní nearí ikaxí rimákíaná apíxí wí, aní iwámi xináiniñí nimónirí omíñí wiíaríñí wí —Í xegí yoí Rodairini. Í iwaní neánirí ikaxí rimákíníagi nání gorfanirí síñwí owínimínirí nurí ¹⁴ “Goxirini?” nurírí Pitaoyá maní umíñíñíagi nání dñí nífá wíagi re eníinigini. Xámi ówaní mífkwíomeá aníñí nurí ayá tñni re uríñinigini, “Pitao ákiná ówaníyo bíaríwáminí dání bíraiwo roni.” urfagi ¹⁵ áamá ayí re urígwíawixini, “Jíxi xaxá nerí raríñini.” urfagfá aí í axípi arfki ámi bí tñni uraríná ayí re urayigfawixini, “Pitaoyá aníñajo rfa roni?” urayaríñagfá aiwí ¹⁶ Pitao síní ówaní iwaní nearí ikaxí rimákiaríñagí ayí nuro ówaní níkwíro winígwíawixini. Pitao riwo ronagi niwiniro dñí niyága úagfá aí ¹⁷ Pitao ayí xwíyfá mirípa oépyoinirí wé ówaní nuyimáná Ámináo niwiirí gwí aníyo

dáni nimeámi nupeyearfána éfpi nání repiyf nwiéra nuri re uriniginí, “Jemisomí tfini negf nrixímeá imónigfáyo tfini nioní níf apí nání áwanf urfrixíní.” nurárimí nipeyearf mí nání uniginí.

¹⁸ Ríxa wáf ónáná porisf Pitaomi awí mearoarigfáwa o mñweañagf nwiníro “Pitao arige nerí rfa unoi?” nwiníro ayá ípfpáf nñwiráfaga warfána ¹⁹ míf ináyf Xeroto Pitao nání pfá néra nuri pfá nimegínárimáná porisf awí mearogfá awamí yarínf imímí nwiárimáná wáfami sekaxf re uriniginí, “Awamí nimeámí nuro pikípoyí.” Sekaxf e nurímo Judia píropenífyo pfini nwiárimí añf yof Sisaria nání nwerí e uríniginí.

Míf ináyf Xeroto penf nániríní.

²⁰ Xeroto áamá Taia ñweáyo tfini Saidoní ñweáyo tfini wíkf bñ onímíapí mívónf ayá wí wónarinagf wígf wí awí neánárimáná o ñweañe nání nñbñro xámí Xerotoyá gapímanf seáyí e imónigfá wo tfini —O xegf yof Bñrasitasoríní. O tfini xámí Xeroto wíkf wónarináfpí nání xwíyfá nímíxiro re urígfawixíní, “Joxí Xeroto wíkf neónarináfpí nání omí xwíyfá nñeauriyirí piyfá neawfñí. Áamá díxf míf ináyomí símanwfyónínf wurínigfáyo aiwá bñ yarínwáone enagf nání rñrarínwíní.” uráná o re uríniginí, “Soyfne tfini nawíní nñrorane seauriyimfáríní.” urfagf awa wenínf nero ñweañáná ²¹ síf Xeroto xwíyfá imíxinífa nání ráriníyi parímóáná o míf ináyowa yínarígfáfpí okiyfá ninímáná xegf síf íkwianwí seáyí e imíxinínfñamí nñwearí xwíyfá rñrímí wíarfná ²² áamá awí eánigfáyf rñaiwá nñro re rayígfawixíní, “Xwíyfá apí áamá woyá mñrñnaríní. Apí añfnamí dñnf ñwáf imónínf woyánínf rñnaríní.” rayarfná re eniginí. ²³ Ayf urarígfáfpí nání xewaníño pñrñ nñrakíní “Goríxomíní seáyí e numerí rñpoyí.” murípa éagf nání Goríxoyá aññajf wo rñnínf wíáná agwí ayínwí norfná piyf omoniginí.

²⁴ E nerí aí xwíyfá Ámínáoyá surfmá mimónf sñnñ nñrígga nuri nání áamá obaxf nñkumíxíga ugíawixíní.

²⁵ Banabaso tfini Soro tfini awaúmi ñgwí rñpí negf nrixímeá imónigfá Jerusaremí ñweagfáyo mñnñ wísisínñrñ wíowarígfáfpí ríxa nñyárimáná Joní Makomí nñwirímeámí Jerusaremí pñnñ nwiárimí ámí Adiokí nání yígfawixíní.

13

Banabasomí tfini Soromí tfini wáf urímepísñf nání nñrñpearo urowarígfá nániríní.

¹ Jisasoyá síyíkí imónigfá Adiokíyo ñweáyf wígf wa wáf rókiamoarígfá imóníro wa uréwapíyarígfá imóníro egfáwa rowaríní. Wo Banabasoríní. Ámí wo Simiono xegf yof bñ Naijeroyí wñrígforíní. Ámí wo Sairíní dñnf Rusiasoríní. Ámí wo Maneyeno —O gapímanf Xeroto tfini nemeafná xwé iwíaronñoríní. Ámí wo Sororíní. ² Ayf awí neáníro Ámínáomí yayf nñwiro aiwá ñwáf ñweañáná kwíyf Goríxoyáfpí re uríniginí, “Banabaso tfini Soro tfini nioní awaú e éisixínñrñ wéyo ífá umñrárínáfpí xixení emepísñf nání nurñpearo urowarífpoyí.” uráná ³ ayf aiwá ñwáf ñweáro Goríxomí xwíyfá rñrímí wiro néfasáná awaúmi wé seáyí e nñwikwíarímáná urowarígfawixíní.

Banabaso tfini Soro tfini pñrñwí Saipñrasípímí dání wáf urímegfñf nániríní.

⁴ Awaúmi kwíyf Goríxoyáfpí urowaríagf nñwerí añf yof Serusia rñnínáfpímí dání sípíxí womí nñpíxemoánñrñ nñweámáná pñrñwí Saipñrasi rñnínáfpímí nání nuri ⁵ sípíxo añf yof Saramisíyí rñnínáfpímí iwíékññmeááná awaú sípíxíyo dání nayoari Judayfá rotú añf wí e wí e mñrñnínáyo dání Goríxoyá xwíyfáfpí wáf nurímeríná Joní Mako ení sañf nurápmérí ⁶ ríxa pñrñwí miwí mñdání dání mñdání nání wáf nura neméfísáná añf yof Peposíyí rñnínáfpímí nñrémoro wñnínáfpawixíní. Áamá ayáf

mákí ikiní wo —O Judayí worini. Mimóní wáf rókiamoarini worini. Xegí yoí Ba-Jisasoyí wárigforini. ⁷ O tñni p̄ropenisí apimi dání p̄rimiáo —O xegí yoí Sejiási Porasorini. Dini neyírori aumaúmí ininorini. O tñni níkumixiniri n̄weagfiorini. O aní apimi n̄weanagi Banabaso tñni Soro tñni sinwí e n̄winiri wáf urimearíná p̄rimiáo xwiýfá Gorixo nání wáf rarigfipi arfá owiminiri awaúmi “Eini.” uríagi aí ⁸ ayáf mákí ikiní —Girikiyí wigí p̄né tñni Erimiasoyí rininorini. O p̄rimiáo Jisasomi dini m̄wikwíropa oeniri awaúmi xegí diniyo dání p̄ríf rakiminiri éagi aiwi ⁹ Soro —O xegí yoí bi Poroyí urigforini. O kwiýf Gorixoyápi ayá wí sixí wininagi nání ayáf mákí ikinomi rixa sinwí agwí n̄wináriní ¹⁰ mixí re uriniginí, “Oboyá niaíwininí imóniní roxiní, áamá wé róniní yarigfá gíyí gíyo p̄ríf urakiminiri yarinoxiriní. Arfíki yapí wíwapiyirí fwí urápirí néra warinoxiriní. Ámináo nání nepaxiní rininipi joxi aniní miní yapíni imoriréni?” nuriri ¹¹ re uriniginí, “Agwí nioni re rirariní, ‘Ámináo rixa dini rikikayóagi nání joxi sinwí nisupáriní sfá obaxí wíyo sogwí sinwí winirfámani.’ rirariní.” uráná re eniginí. Agwí wániní uráriní sfá uyináriní éagi nání “Áamá go go wéyo fá ninixiriní óf síwá ninirfeniní?” niyaiwirí áamá nání p̄fá emeniniginí. ¹² E éagi p̄rimiáo sinwí n̄winiri Jisasomi dini wíkwíroniniginí. E nerí Ámináo nání uréwapiyarigfipi nání ududí n̄wiga uniginí.

Banabaso tñni Soro tñni Pisidia p̄ropenisíyo nání nuri Adiokíyo wáf urimegí nániní.

¹³ Poro tñni níkumixiniri emearigíwaú tñni Peposi p̄ni n̄wiárimí nuro sipixí womí n̄p̄ixemoánro n̄n̄weámáná nuro Pabiria p̄ropenisíyo aní xegí yoí Pega rininipimi iwíékínimeááná nayoaro e dání Joní Mako awaúmi p̄ni n̄wiárimí ámi xegí axí Jerusaremí nání úagi aiwi ¹⁴ Poro tñni Banabaso tñni awaú Pega n̄múrori Pisidia p̄ropenisíyo aní xegí yoí Adiokíyi rininipimi n̄rémori Sabarfáyo Judayíyá rotú aníyo n̄p̄áwiri éf n̄weanáná ¹⁵ n̄wí ikaxí éáninipimi bi fá roro wáf rókiamoagfáwa eagfápiri bi fá roro niyárimáná rotú aní iwámí mewegfáwa áamá womí awaú éf n̄weagfíe nání nurowáiro re urigfawixiní, “Re ureí, ‘Negí n̄rixímeá imónigfíwagwí, awagwí xwiýfá ení r̄rémixí neaipaxí bi enánáyí, anani nearfpiyi.’ ureí.” urowáraná o nurí awaúmi axípi e uráná ¹⁶ Poro n̄wiápinimeari wé ówaní nuyimáná re uriniginí, “Gí Isireriyíné tñni émáyf Gorixomi wáyf n̄wiro nání nene tñni nawíní awí neánirane Gorixomi yayf wiarinwáyíné tñni arfá nípoi. ¹⁷ Nwáf Isirereneýá arfowéyí uxídagífo, o eníná negí arfowamí neyírori ayf aní m̄dáníyí nimónro Isipiyf aníyo n̄weanáná oyá dini tñni sayá nimóga numáná enáná o ení sixí neániri emimí n̄wíwapiya unipimi dání aní ayo dání n̄wirimeámi biniginí. ¹⁸ N̄wirimeámi báná ayf áamá dini meanje nemeróná xwiogwí 40 pwearíná o ayá nurimixiri wé fá numixeánísfáná ¹⁹ Kenaniyf aníyo áamá gwí wírf wírf wé wíumi dání waú apimi xwirfá níxerí xwíá wigí n̄weagfápi nurápirí negí arfowamí miní winiginí. Api n̄piní yaríná xwiogwí 450 pweniginí. ²⁰ Gorixo e n̄wiísfáná oyá dini tñni áamá wa aníwá nimónayiro wáf rókiamoagí Samueroyí rininí tñníná nání n̄menweága níbfásáná ²¹ negí arfowa Gorixomi re urigfawixiní, ‘Mixí ináyf neamenweani nání neaimónariní.’ uráná o Kisomí xewaxo, Soromí —O xiáwo iriní Bejimanoyáorini. Omí mixí ináyf nání urípeááná o numenwearíná xwiogwí ámi 40 pweniginí. ²² Gorixo omí surfma nimixiri ámi Depito xaminí mixí ináyf nimóniri oumenweaniri imixiní nání woákíki nerí re neariniginí, ‘Jesiomí xewaxo Depito áamá nioni dini un̄wiráripaxí wo imóninagi wininíáorini. Nioni nimónariní n̄piní xixeni enforini.’ neariniginí. ²³ O ‘Depitoyá fwiárfawéyí wo Isireriyó yeáyf uyimixemeanfa nání oimiximíni.’ niyaiwirí negí arfowamí sfmimaníyo dání urinípa xixeni nerí áamá Jisasoyí rininí imixiníriní. ²⁴ O siní áamáyo piaumímí m̄winináná Jono xami Isireriyó niyoní wáf nemerí ‘Segí fwí yarigfápi rfwíminí mamóáná wayf seameaimíni.’ nurimerí ²⁵ rixa Gorixo e

éwínigínirí wimixiyinípi yoparípi urímánirí nerfná re rayiníriní, ‘Seyfné nioní nání “Goríní.” yaiwiariní? Seyfné weniní nerí nínweagfonímaní. E nerí aí arfá nípoyí. Ámá nioniyá ríwíyo biníto nioní aga seáyí e nímúrono enagi nání xegí síkwí sù gwí wíkweaipaxí mimóniní.’ rayiníriní.

²⁶ Gí níríxímeá imónigfáyfné, Ebírfamoyá íwiárfawéyfné tñí émá Goríxomi wáyí níwiro nání ayí tñí re awí eánigfáyfné tñí rípi osearímíní. Xwíyíá ámáyo yeáyí uyimíxemeapaxo nánípi nínenentí arfá wianí nání Goríxo ríxa urowárenapiníriní.

²⁷ Ámá Jerusaremí nweagfáyí tñí wigí mebá nimóniro umenweagfáwa tñí omí ayí oríanirí mí míwómíxípa ero eníná dání wíá rókiamoagfáwa o nání nírírí ríwamíní eagfápi —Apí Sabarfá ayí ayo dání íá roarígíápiríní. Apí míkí nání díní mímó surfímá íá níro nání ‘Ayí o nání ríá ríníní?’ míyáiwípa ero néfasáná wíá rókiamoagfá awa níro eagfápi tñí xíxentí omí wíkárigfawixíní. Wíá rókiamoagfá awa níro eagfápi tñí xíxentí níwíkároná ‘Sípíoxíní.’ nuríro xwíyíá umeárigfawixíní.

²⁸ E nemowa nímeámí nuro omí xwíyíá numearírí píkipaxí imóniní bí nání pífá nímegínirí aiwí gapímaní Pairatomí ‘Píkoí.’ urígíawixíní. ²⁹ Omí nípíkíroná wíá rókiamoagfáwa o nání níro eagfá nípiní xíxentí níwimáná enáná wa yoxáfpámí dání níyoámí níwepíníro xwárpáyo weyárfagí aiwí re enínigíní. ³⁰ Goríxoyá díní tñí xwárpáyo dání ámí wíáfpínímeanínigíní. ³¹ Níwíáfpínímeámáná sfá ayá wí ámá Garírí píropenísfyo dání o tñí nawíní Jerusaremí nání bígfáyo síhání wimónayinínigíní. Ayínání síhání wimónayiníyí negí Isíreríyí imóniníyí áwaní urímepírí nání imónigfáyíní. ³²⁻³³ Yawawí ení xwíyíá yayí seainípaxí rípi searanírai níyáiwímí barínwí. Goríxo negí arfowamí símímaníyío dání nurífná ‘Níseaiimfáriní.’ urínípi Jisaso xíoyá díní tñí wíáfpínímeanípímí dání awayá íwiárfawene ríxa xíxentí apí, xífo urínípi neainíriní. Xwíyíá Bíkwí Samíyo soní biaúyí rínínípímí nírinírí eáníní rípi, ‘Joxí Goríxoníyá íwoxíní. Agwí nioní símíxáná imóníoxíní.’ Xwíyíá e nírinírí eánínípi ení xíxentí imóniníriní. ³⁴ Nene díní re yáiwianíwá nání ‘O Goríxoyá díní tñí wíáfpínímeáfíyí nání ámí níperí wí píyí epaxí meníní.’ yáiwianíwá nání Bíkwíyo nírinírí eánínípa Goríxo re uríníriní, ‘Depítomí símímaníyío dání nurífná “Ayá nírinímíxírí píráníní síimfáriní.” urínápi joxí ení axípi nísíimfáriní.’ uríníriní. ³⁵ Ayínání o nání Bíkwí Samíyo soní ámí bímí Depíto re ríníriní, ‘Goríxoxí ámá e wíwínigínírí urínípi aníní míní xídarínó joxí xwárpáyo dání xe píyí oenírí síhwí wínírfá meníní.’ ríníriní. ³⁶ Depíto imóninípi nání nene níjífáriní. O Goríxo e éwínigínírí wimónarínípi néra núsfáná péáná negí arfowa xwíá weyáriníníyí weyáraná píyí enínigíní. ³⁷ E nerí aí ámá Goríxoyá díní tñí wíáfpínímeaní wí píyí menínigíní. ³⁸ Ayínání gí níríxímeá imónigfáyfné, yawawí seararígíwípi nání xíxentí níjífá re imónípoyí. Jisaso enípímí dání Goríxo negí íwí yarínwápi yokwarímí neaiipaxíriní. ³⁹ Íwí yarínwá nhwí ikaxí Moseso nírinírí eanípi xídarínwápipímí dání yokwarímí neaiipaxí mimóninípi Jisasomí díní wíkwírówá gene gene xegí xewaxo neainípipímí dání ananí yokwarímí neaiirí gwíníní neajinínípi neaikweawáriní epaxíriní. ⁴⁰⁻⁴¹ Ayínání wíá rókiamoagfáwa níro eagfá rípi xíxentí seaimónínigínírí wáyí níseainírí díní mófírxíní, ‘Goríxo rínípipímí ikáyíwí umeaarígíáfné, xámí síhwí níwíníro ududí nemáná anínírxíní. Ayí rípi nání seararíní. Nioní seyfné tñíná yarínápi ámá wa áwaní searfagí aiwí seyfné agwí aí ná ríwíyo aí bí “Neparíní.” yáiwírfá meníní.’ xwíyíá apí wíá rókiamoagfáwa níro eagfápi xíxentí seaimónínigínírí wáyí níseainírí díní mófírxíní.” urínínigíní.

⁴² Poro tñí Banabaso tñí e nura numowáú peyearfná ámá arfá wííyí ríxíní re urayígíawixíní, “Awagwí ámí Sabarfá wíomí dání xwíyíá agwí neararígípi axípi ananí nearéwapíyípsííraní?” urayígíawixíní. ⁴³ E nemáná ríxa rotú aní tñí e píní níwíárfímí amí amí numiamoróná Judayí obaxí wí tñí émayí Goríxomí wáyí níwiro

náni Judayíniní imónigfáy wí tñni Poromi tñni Banabasomi tñni númi warinagfa awaú ámi nura nuriná ení ríremixí níwiri re urigfisixini, “Seyné Gorixo wá níneawianiri neaiinípi fá nixiriro nweárixini.” urigfisixini.

⁴⁴ Sabarfa wo rixa parimóána áma aní apimi nweáy nápi xwiýfa Gorixoyápi arfa wianiro nani awí eánigfa aí ⁴⁵ áma ayá wí awaú rarigfípi arfa wianiro nani epíroyf yarinagfa Judayf sñwí e níwiniro sipí dñf bí onímiápi mñwíawí ayá wí níwíawíwiro nani Poro uréwapíyarinípi píripírf ero ikayfwf umeariro egfawixini. ⁴⁶ E yarinagfa aí Poro tñni Banabaso tñni ayá igigf bí mñwiní re urigfisixini, “Yawawi aga xwiýfa rípi yegf Judayné níseamúrorai émáyo xámi urípaxf menagi nani seýné xámi searariníwi. E nerí aí xwiýfa rípi arfa mñyeaí arikwkwf neróna seýné áwanf réniní níyeariro yariníoi, ‘Dñf níyímíní imóninípi meapaxf imónigfáy tñni xixeni mimóniníwini.’ Áwanf éniní níyeariro yarinagfa nani agwi yawawi seýné píni níseawíarími émáyo uréwapíyanírai wariníwi. ⁴⁷ Ayf rípi nánirini. Ámináo sekaxf neariní rípi nwf ikaxf eániníyo re eánini, ‘Gorixoní joxí émáyo uyfwíniní wfa wókímíxírfá nani ríñwiráfáriní. Joxí nioní nani urírfápimi dání áma xwfa nírimini gími nweagfáyo yeáy uyimíxemeámfa nani e oimóniri rírowáfáriní.’ Gorixo e nínearíná yawawi nani eníniní ríni enagi nani émáyo uranírai wariníwi.” urigfisixini. ⁴⁸ E urarinagfi émáy arfa níwiróna dñf nífa níwiní xwiýfa Ámináoypí nanf e rínarinagfi nani re rínigfawixini, “Api seáy e imónini.” níwiníro áma Gorixo dñf eyíroáriníyí dñf wíkwfrogfawixini.

⁴⁹ Xwiýfa Ámináoypí aní api tñni e níminí rínarímearíná ⁵⁰ Judayf re egfawixini. Apíxí seáy e imónigfa ayf tñni rotú nweaarigfíwámi tñni aní apimi seáy e nímoníro menweagfáwami tñni símirírf wíagfa ayf Poromi tñni Banabasomi tñni sipí níwikáriro wigf tñni e dání míxí xfdowáfagfawixini. ⁵¹ Wigf tñni e dání míxí xfdowáfagfa awaú “Nene sipíni wikáriníwaéneráni?” oyaiwinípoyníri egf síkwíyo xwfa síkf xéninípi pírf wíakímí níyárimí aní yoí Aikoniamíyí ríninípimi nani ugfisixini. ⁵² E nerí aí aní apimi dání Jisasomi dñf níwíkwíro uxdarigfáy yayf bí onímiápi mñwiní yayf seáyimi dání niga uro kwíyí Gorixoyápi ayá wí síxí wíninípimi dání ení neága uro néra wagfáriní.

14

Poro tñni Banabaso tñni Aikoniamí dání egfí nánirini.

¹ Awaú xámi egfípa Aikoniamíyo níremómána Judayfya rotú aníyo nípáwiri nuríná píraniní renwípearinagfi nani áma xwé ayá wí, Judayf tñni Gírikíyí tñni áma gwí apiaú dñf wíkwfrogfawixini. ² E nerí aiwí Judayf arfa níwiro dñf mñwíkwíropa éfáy Gírikíyí áma Jisasomi dñf wíkwíroarigfáyo símf tñni owípoyníri símirírf níwiro yarinagfa nani ³ awaú e ayá wí níñwearíná “Áma tíyí wí míxí níyeaipaxf aí Ámináo anani yeameníoi.” níyáiwiri ayá igigf bí mñwiní sa níra ugfisixini. E yaríná Ámináo “Awaú neararigfípi nepa rfa nearariní?” owípmónípoyníri gf dñíyo dání xe níwiri emímí tñni ayá ríwamónípaxf imóninípi tñni owíwapíyípiyíni ení síxí níweámíxa unígníni. ⁴ E nerí aí áma aní apimi nweagfáy dñf bí biaú níxiriro wí Judayf, dñf mñwíkwíroarigfáy tñni kumíxíniro wí wáf wurimeiarigfíwaú tñni kumíxíniro neróna re enígníni. ⁵ Gírikíyí wí tñni Judayf wí wigf seáy e nímoníro umenweagfáy tñni ayf níwíápínímearo “Awaúmi sipí níwikárirane síñá tñni opíkianeyí.” níwiníro yaríná ⁶ e owianeyíniro yarigfápi nani awaú níjfa nímoníri nani Raikonía píropenífyo aní símf biaú xegf yoí Rísitírapimi tñni Debipimi tñni nani éf uri aní mídímídáni ikwíroninípiami ení nani éf uri nerí ⁷ aní ayo dání xwiýfa yayf neainarinípi wáf urimegísisixini.

Poró tñi Banabaso tñi Risitirapimi dani egfipi nanirini.

⁸ Awaú anj yoí Risitirai riniñipimi emeariná amá e dñj wo —O xinái agwíyo dani sikwí ikí enj xirñorini. Xegí sikwíyo enj bi meániñagí nani o bi onimiápi irú nipiñixiri anj yagomani. O éf niñweari ⁹ Poró urariñipi arfá wiariná re enjiniñi. Poró siñwí agwí niwínaririná winíyí winiñiniñi. Xegí sikwí sipi enjyí nanj wimixini nani Jisasomi dñj wíkwíroariñagí niwíniri ¹⁰ imí tñi niriñi “Niwiápnimeari dixí sikwí tñi píranñj éf roi.” uraná re enjiniñi. Úrapí éf niroamori anj enjiniñi. ¹¹ Poroyá manjyo dani éf niroamori anj yariñagí amá e epíroyí egfáyí siñwí api niwíniro xwiýfá niñfeyoaro niriñóna wigí Raikoniayí pñé tñi re rigfawixini, “Negí ñwí anjñami ñweagfáwa rixa amá niñóniro nene tñj e nani riwaú weapíi.” niriñiro ¹² “Banabaso, o negí ñwí Susoyi wírinñorini.” riro Poró xwiýfá yanj umeaiariño enjagí nani “O negí ñwí Xemisoyi wírinñorini.” riro neróna ¹³ Susoyi wírinñoro —O nani anj ridiyowá yariñfíwá anj apimi ákñayo bíaríwami dani umiriñiniñorini. Oyá apaxípanñj imóniño urfá iwí yeyí inñj bi niñmaxiriñi burimákaú oxí wo tñi niñméra niñiri ákñá iwí e éf niñómána amá e epíroyí egfáyí tñi “Awaú nani ridiyowá owianeyi.” niwimóniro e wianiro yariná ¹⁴ wáf wurimeiarigfíwá, Banabaso tñi Poró tñi ayí “Awaú nani e owianeyi.” rinariñagí arfá niwiri re egfisisixini. Ayí “Nene wianiri yariñwápi awaú aga niñwimónariní.” oyaiwipoyiniri egí iyí naxeri amá epíroyí egfí awinimí anjñi nuri xwiýfá imí tñi nira nuri ¹⁵ re urigfisisixini, “Amá tiyíné, pí nani e yeaiñiro yariñoi? Yawawi eni seyíné imónigfápa amáwawirini. Yawawi sa rípi nani yariñwií. Seyíné segí ñwíapi niñdírona surímá yariñfápi pñi niwiárimí Gorixomi —Ñwí nipa dñj tñj ayí orini. O anjña imixiri xwí imixiri rawirawá imixiri neri amípi nñi ayo yariñipi imixiñorini. Omi seyíné xídiñiri nani yawawi xwiýfá yayí seainipaxí rípi wáf searariñwií. ¹⁶ Amá gwí wíri wíri nñi aga enjina dani niñweaxa bigfáyí Gorixoxo wigí siwíyo xe oxídiñpoyiniri niwíga niñiri aiwí ¹⁷ xewaniño imóniñipi nani yumí mñseainí xegí nanj niñseaiirñipimi dani siwánñj niñseaiña biñirini. Segí omñj ná weariniñá wenfa nani oyá dñj tñi iniá eaenapiri aiwá píriñiri iniri yariná seyíné niñiro yayí niga warigfáriní. Ayinani o e niñseaiirñipimi dani xewaniño imóniñipi nani siwánñj niñseaiña biñirini.” ¹⁸ Xwiýfá e nuriñi aiwí amá ayí arfki “Awagwí nani xe ridiyowá oépoyiniri siñwí neanpiyi.” urariñagí awaú anñj miní píri urakianiri néfisaná enjána ayí kikiñá egfawixini.

Poromi sñj nearo tigfá nanirini.

¹⁹ Judayí wí Adioki dani biro Aikoniami dani biro nero amá obaxí e ñweagfáyo dñj ukiniñixána “Poromi sipi e owikáraneyi.” wimónariñipi niñdíro re egfawixini. Omi sñj tñi nearo “Rixa piyírfani?” niyaiwiro anj apimi dani niñropemi niñpeyero e wárfagí aí ²⁰ amá Jisasomi dñj niwíkwíroro xdarigfáyí piyo weñe mídímídani rówapána re enjiniñi. O amí wiápnimeañiniñi. Amí niwiápnimeari anj apimi nani nuri sa weño wápi tñi Banabaso tñi anj yoí Debi riniñipimi nani nuri ²¹ anj apimi dani xwiýfá yayí neainariñipi wáf nurimeriná amá obaxí Jisasomi dñj niwíkwíroro ouxídiñpoyiniri niwimixárimí amí Risitira nani nuri e eni nurára múrori Aikoniami e eni nurára múrori Adioki e eni nurára múrori nerína ²² awaú xami nura púána Jisasomi uxídigfáyí enj neañiro omi pñi niwiári anñj miní xídiñri nani enj rirémixí niwiéra nuri re urigfisisixini, “Xeanñj ayá wí niñeaiméa numána enjána Gorixoyá xwioxíyo páwianíwáriní.” nuriñi ²³ amá wa Jisasoyá siyiki imónigfáyo wípeñweapírfáwa anj api apimi niwúrífepaaria niñwéri xami aiwá ñwí ñwiráriniri Gorixomi xwiýfá ririñi wiri néfisaná Amínao, wigí dñj wíkwíroarigfí píranñj oumeniniri wéyo niwimi ugfisisixini.

Poró tñni Banabaso tñni ámi egf axímni ugfi nánirini.

²⁴ E nemowáu Pisidia p̄ropenis̄tyo áwiniimi n̄puri Pabiria p̄ropenis̄tyo n̄rémori
²⁵ añf yoʼ Pega r̄iniñp̄imi xwiyá Gorixoyáþ nurára n̄múrori añf yoʼ Ateria
 r̄iniñp̄imi n̄ni n̄weri ²⁶ e d̄ani sip̄ix̄ womi n̄p̄ixemoán̄ri n̄ñweámáná nuri
 Adiokiyo n̄ni nuri —E ayf awáu r̄ixa eméfiþi wáf emearfná Gorixo wá wianf̄apimi
 d̄ani éfisix̄in̄ri omi wéyo n̄wiro wár̄iḡer̄ini. E n̄ni nuri ²⁷ n̄rémómáná Jisasoyá
 siyikf̄ imónigf̄áyo awi neaáriri am̄ipi awau nemeríná Gorixo en̄þi n̄ni rep̄iyf̄ n̄wiéra
 nuri Gorixo émáyf̄ n̄k̄in̄món̄iro d̄ñf̄ on̄kw̄r̄f̄poȳin̄ri ówan̄ññf̄ w̄kwiñf̄þi n̄ni
 rep̄iyf̄ n̄wiri ²⁸ e nemowáu Jisasomi ux̄darigf̄á añf̄ apimi ñweáyf̄ tñni nawini s̄f̄á ayá
 wí e ñweaḡfisix̄ini.

15

Émá Jisasomi x̄darigf̄áyf̄ n̄ni xwiyá imixigf̄á nánirini.

¹ Ámá wa Judia p̄ropenis̄tyo d̄ani n̄weapiro Adioki n̄rémómáná ámá Jisasomi d̄ñf̄
 n̄wikw̄roro n̄ni wigf̄ xexir̄imeá imónigf̄áyo nuréwap̄iyiro re ur̄igf̄awix̄ini, “Seyfné
 Judayene tñni x̄ixen̄ imónip̄r̄i n̄ni negf̄ ar̄fo Moseso r̄ñf̄þi iyf̄ s̄m̄f̄ s̄fo m̄iwákwin̄pa
 nerónáyf̄, Gorixo yeáyf̄ seayim̄ixemeapax̄ men̄ni.” urar̄ñagf̄a ² Poró tñni Banabaso
 tñni xwiyá s̄m̄f̄ tñni x̄im̄x̄im̄f̄ nin̄ro xwiyá ayá wí n̄r̄iga n̄wiáþñ̄mearo néf̄asáná
 ámá e d̄añf̄ Jisasoyá siyikf̄ imónigf̄áyf̄ re r̄iniñḡawix̄ini, “Poró tñni Banabaso tñni
 negf̄ wa tñni Jerusarem̄i n̄ni nuro wáf wurimeiarigf̄áwa tñni ámá e d̄añf̄ Jisasoyá
 siyikf̄ imónigf̄áyo wipeñweagf̄áwa tñni ner̄imeán̄máná ‘Iyf̄ s̄m̄f̄ s̄fo wákwin̄f̄poȳ.’
 neararigf̄á r̄þi n̄ni xwiyá nim̄ix̄iróná, ayf̄ nan̄r̄ini.” n̄r̄in̄ro ³ uowárauáná awa
 xw̄f̄a Pinisiaȳ r̄iniñp̄imi tñni Samaria p̄ropenis̄tyo tñni n̄purfná añf̄ ap̄i apimi
 Jisasomi d̄ñf̄ n̄wikw̄roro n̄ni xexir̄imeá imónigf̄á wiyoni wiyoni émáyf̄ Gorixo
 t̄f̄am̄ini k̄in̄mónigf̄áþi n̄ni e e áwan̄f̄ nura n̄múroróná yayf̄ n̄wimóa ugf̄awix̄ini.

⁴ E nemowa r̄ixa Jerusarem̄i n̄rémoro añf̄ e d̄añf̄ Jisasoyá siyikf̄ imónigf̄áyf̄
 tñni wigf̄ wipeñweagf̄áwa tñni wáf wurimeiarigf̄áwa tñni yayf̄ wiemeááná Poró tñni
 Banabaso tñni awáu émáyf̄ tññf̄ e emearfná Gorixo egf̄ wéyo d̄ani néra un̄f̄ n̄þini
 n̄ni rep̄iyf̄ wiarfná re en̄ñiḡini. ⁵ Parisi imónigf̄á Jisasomi d̄ñf̄ wikw̄roarigf̄á wa
 n̄wiáþñ̄mearo re r̄igf̄awix̄ini, “Émá Jisasomi d̄ñf̄ wikw̄roarigf̄áyf̄ negf̄ iyf̄ s̄m̄f̄ s̄fo
 wákwin̄ar̄ñwáþi mepa epax̄ wí mimón̄ni. Ayf̄ ñw̄f̄ ikax̄ negf̄ ar̄fo Moseso eañf̄þimi
 m̄ix̄d̄ipa nerfná, ‘Ayf̄ anan̄r̄ini.’ ur̄ipax̄ mimón̄ni. Ayo nuréwap̄iyirane ‘Apimi
 an̄ñf̄ min̄f̄ x̄d̄f̄r̄ix̄ini.’ ur̄f̄wan̄ḡini.” r̄igf̄awix̄ini. ⁶ Ayin̄ni wáf wurimeiarigf̄áwa
 tñni Jisasoyá siyikf̄ imónigf̄áyo wipeñweagf̄áwa tñni ap̄i n̄ni xwiyá im̄ix̄an̄ro n̄ni
 awi neán̄ro ⁷ r̄ixa xwiyá ayá wí r̄rowiágf̄ nin̄f̄asáná en̄áná Pitao n̄wiáþñ̄mear̄i re
 ur̄ññiḡini, “Gf̄ n̄r̄ix̄imeá imónigf̄oȳfné, x̄ami d̄ani émáyf̄ xwiyá yayf̄ neainar̄ñf̄þi
 ar̄f̄a wiro d̄ñf̄ wikw̄roro ep̄r̄f̄a n̄ni soyfnéyá wo iwam̄fo wáf ur̄f̄w̄ññiḡin̄ri Gorixo
 eyiron̄o, ayf̄ nioni en̄agi n̄ni soyfné ñj̄f̄ar̄ini. ⁸ Nioni ayo wáf ur̄imeááná Gorixo
 —O ámáyá xwiox̄tyo imónñf̄þi n̄ni n̄ni ñj̄f̄a imónñor̄ini. O xegf̄ kw̄iyf̄þi nene
 neaiap̄ñf̄þa ax̄þi min̄i n̄wir̄ñf̄þimi d̄ani siwá rén̄ñf̄ neañf̄r̄ini. Émáyf̄ en̄i d̄ñf̄
 n̄nikw̄roróná, ayf̄ anan̄r̄ini. Siwá en̄ñf̄ neañf̄r̄ini. ⁹ Judayene xegf̄ b̄i neair̄i émáyo
 xegf̄ b̄i wiir̄i en̄f̄mani. Nene neaiñf̄þa ax̄þi ayf̄ en̄i d̄ñf̄ wikw̄roar̄ñagf̄a n̄w̄ññr̄i
 yokwarim̄f̄ wiñf̄r̄ini. ¹⁰ Ayin̄ni soyfné Gorixo wikf̄ oneaón̄ri pí n̄ni yar̄ñoþ? Nw̄f̄
 ikax̄ Moseso eañf̄þimi d̄ani san̄f̄ negf̄ ar̄f̄owa anan̄i n̄meám̄i upax̄ mimónñf̄þi —
 Ap̄i, ayf̄ ñw̄f̄ ikax̄ negf̄ ar̄f̄owa ox̄daneȳin̄róná n̄ix̄d̄ipax̄ mimónñf̄þir̄ini. Ap̄i
 pí n̄ni émá Jisasomi d̄ñf̄ wikw̄roarigf̄áyo wikwiáran̄ro yar̄ñoþ? Soyfné Gorixo
 ayo m̄iwikwiáñf̄þi wikwiáran̄ro ner̄ñf̄þimi d̄ani Gorixo nene wikf̄ oneaón̄ri
 yar̄ñoþ. ¹¹ Nene d̄ñf̄ wí re m̄imó, ‘Nw̄f̄ ikax̄ eánñf̄þi x̄dar̄ñwáþimi d̄ani yeáyf̄
 neayim̄ixemeapax̄r̄ini.’ wí m̄imó d̄ñf̄ re neaip̄món̄ni, ‘Áminá Jisaso émáyo wá

níwianírí ayo nání wayfá upeinjáyo dáníní Gorixo yeáyí uyimixemeaarínjpa Judayene ení axípi e yeáyí neayimixemeaarínjíríní. Dínj e neaipmóníní.” urínjínigíní.

¹² Awí eánigfáwa xwiyfá bí mirí síní arfání níwiro yarfná Banabaso tñní Poro tñní éf nírori xwiyfá nuríri emímí tñní ayá ríwamónipaxí imónínj tñní awaú émáyí tñj e wáf urimearfná Gorixo egí wéyo dání wíwapíyínjpi nání repíyí níwiri ¹³ ríxa nírárimáná enáná Jemiso níwiápnímeari re urínjínigíní, “Gí nírixímeá imónigfóyíné, xwiyfá nioniyá bí ení arfá nípoyí. ¹⁴ ‘Gorixo émáyí nání wí dínj mímóariníní.’ yaiwiagwá aiwí xewaníño émáyí wí nioniyá imónírxíní níwíeyírorínjímí dání áamá ayí nání monjpi iwamfó síwá neainjíríní. Apí nání Saimono ríxa repíyí neainjoi. ¹⁵ Agwí o nearfípi, ayí wáf rókiamoagfáwa Depitoyá fwiárfawé nání níróro eagfá rípi tñní xixení imóníní, ¹⁶ ‘Apí nípní nímonímáná enáná Gorixoní ámí níbíri anj segí míxí ináyí Depitoyá píneamioagiwá ámí mírímfáriní. Anjwá xwírfá ikixénínjpi ámí nímirírí sínj imíximfáriní. ¹⁷ Ayí rípi nání e emfáriní. Judayí gwí axírí marfái, áamá gwí wírí wírí nñní Ámináoní tfámíní obípoynírí nání ámí apí e mírímfáriní. Ayí émá nioniyá imónírxíní wéyo fá umírínjáyí nioní tfámíní obípoynírí ámí mírímfáriní. ¹⁸ Ámináoní xwiyfá rípi seyíné níjfa oimónípoynírí eníná dání searínjóní seararínjíní.’ Xwiyfá wáf rókiamoagfáwa eagfá apí tñní Saimoní nearfípi tñní xixení imóníní. ¹⁹ Ayínání dínj nioniyá ení rípiríní. Émá Gorixo tfámíní ukínimónarigfáyo upupíggí míwikárípa oyaneyí. ²⁰ Nwí ikaxí eánínj nípní nání míwikwíárípa nemáná aí sa payí wí nearane re uríwanígní, ‘Judayene xwírfá neainipaxí imónínj rípi rípi mepa érxíní. Ámá wí mímoní njwá imónínjpi nání rídíyowá yaríggápi mñnípa érxíní. Apíxí nímearfná sewíní mímeánípa érxíní. Nanwí gwí sínwáyo xíráná ragí síní enjpi mñnípa érxíní. Rakiwí ení mñnípa érxíní.’ Apíní payí nearane uríwanígní. ²¹ Ámá eníná dání néra níbíro nene njweanwá ríná ení Sabarfá ayí ayo anj apí apímí ámá wa njwí ikaxí Moseso eanjímí dání fá roro uréwapíyiro yarínjagfa nání émáyí Judayene xwírfá neainarínjpi nání níjfa imónínjoi. Ayínání ríwamínj apíní nearane e uríwanígní.” urínjínigíní.

Émá yí nání payí nearo wíowárigfá náníríní.

²² Wáf wurimeiarigfáwa tñní Jerusaremí dání Jisasoyá síyikí imónigfá nñní tñní wigí wípenjweagfáwa tñní ení dínj ná bíní níxíríro re rínigfawíxíní, “Negí wí Poro tñní Banabaso tñní payí nímaxírímí upírí nání nírfpearanénáyí nanjíríní.” níriníro Judasomí —O xegí yoí ámí bí Basabasoríní. Omí tñní ámí wo Sairasomí tñní —Awaú Jisasomí dínj níwíkwíroro nání xexírímeá imónigfáyo seáyí e imónigfíwaúríní. Awaúmí nírfpearo ²³ payí re nírinírí eánínjpi wíowárigfawíxíní, “Wáf wurimeiarínjwáone tñní Jisasoyá síyikí imónigfáyo umenjweanwáone tñní nene segí séríxímeá imónínjwaéne seyíné negí nírixímeá imónigfáyíné nání —Wíyíné anj yoí Adíokíyo njweagfáyíné, wíyíné Síria píropenísíyo njweagfáyíné, wíyíné Sírisia píropenísíyo njweagfáyínéríní. Seyíné nání payí rípi nearí wíowárenaparínjwíní. Seyíné níyínéní yayí os-eainíní. ²⁴ None ríxa arfá re wíwáriní, ‘Negíyí wí none “Soyíné nuro e urípoyní.” muríwámí ayí seyíné tfe nání níbíro searéwapíyarfná dínj rífa seaxerí dínj símíggwá seayínírí enjíríní.’ arfá e wíwá enjagí nání ²⁵⁻²⁶ none ríxa dínj ná bíní tñní nímonímáná ‘Ayí rípi neranéná nanjíríní.’ neaimónírxíní, ‘Ámá negí wámí nírfpearane Banabasomí tñní Soromí tñní —Awaú nene dínj síxí uyínjwáwaúríní. Negí Áminá Jisasí Kiraiso nání wáf nírímeríná yoí mayí nímonírí urímegfíwaúríní. Awaúmí tñní negí wámí tñní seyíné tñj e nání nurowárenapíríná, ayí nanjíríní.’ neaimónírxíní. ²⁷ Ayínání ríwamínj re eairínjwápi Judaso tñní Sairaso tñní awaú manj tñní ení ananí áwanj

searfisixiniri uowárarinwin. ²⁸ None xwiyfá nimixiranéná kwíyí Gorixoyáyo dání re rinwaniginí, ‘Nwí ikaxí ayá wí sanjininí imóninípi mīwikwiáripáni.’ rinwaniginí. Nwí ikaxí émáyné aga píní mīwiáripaxí imóninípi, ayí ripinirini. ²⁹ Ámá wigí mimóní nwíá imóninípi nání ridiyowá yarigfápi mīnīpa éfrixiní. Rakiwí mīnīpa éfrixiní. Nanwí gwí sinwíyo xiráná ragí siní enagí nání mīnīpa éfrixiní. Apixí nīmearóná sewini mīmeánīpa éfrixiní. Seyiné nene ríwá apini e nerónáyí, ayí apáni yarino. Negí xwiyfá apinini.”

E niri ro payí eagfawixiní. ³⁰ E nemowa mīnī wiowáraná awa payí nīmeámi Adioki nání nīwero nīrémómáná ámá e dání Jisasoyá siyikí imónigfáyo awí neaárimáná payí mīnī wíagfá ³¹ ayí fá nīroróná xwiyfá ení rīrémixí nīwiro eáninagí nání diní nífá wininiginí. ³² Diní nífá winaríná Judaso tīnī Sairaso tīnī awaú ení wíá rókiamoarigfíwaú enagí nání wigí xexirímeá imónigfáyo xwiyfá ayá wí bī tīnī ení rīrémixí nīwiri ení sixí nīwímixiri egfisixiní. ³³ E nemowaú stá wí e ninweagfisáná enáná awaúmi ámi wigí uowárigfáwa tīnī e nání nuowáriro yayí wiowáragfá nání xexirímeá imónigfá e nweagfáyo píní nīwiárimí kiki fá néra ugfisixiní. ³⁴ [Jerusarimí nání nuri aiwí Sairaso “Adiokiyó ámi bī tīnī ninwearíná, naní emfíní.” yaiwiniginí.] ³⁵ Awaú e éagfí aí Poro tīnī Banabaso tīnī Adiokiyó ninweari ámá obaxí wí tīnī nawíni xwiyfá Ámináoypí wáf urimeri uréwapiyiri egfisixiní.

Poro tīnī Banabaso tīnī ewáramónigfí nánirini.

³⁶ E nemowaú rixa stá wí múróáná Poro Banabasomí re uriniginí, “Yawawi ámi nurai aní apí apimí xwiyfá Ámináoypí wáf nurimerainá ámá Jisasomí diní nīwīkwíroro nání yegí nīrixímeá imónigfáyo arige ríá nweanoiniri sinwí owinīmeaiyi.” urfagí ³⁷ Banabaso “Ayí ananirini.” nīyaiwiri “Joní Mako ení yawawi tīnī nawíni owaneyi.” wimónifagí aiwí ³⁸ Poro arfíki re urarinagí nání, “Xámi wáf urimeanirane nuranéná siní nápi oyaneyiniri nání mú Pabiria pīropenisíyo dání píní nīyeawiárimí unjo ámi yawawi tīnī nawíni nīwirimeámi mupa oyayi.” urarinagí nání ³⁹ mixí nīrinowieánfisáná apimí dání newáramóniri Banabaso Joní Makomí nīwirimeámi nuri sipixí womí nīpīxemoániri ninweari pīrinwí Saipirasíyi rininípipimí nání ugfisixiní. ⁴⁰ E nání úagfí aí Poro Sairasomí nīmearí xexirímeá imónigfáyo awaú wáf emearíná Ámináo wá nīwianiri uméwiniginiri omí wéyo mīnī wíáná e dání píní nīwiárimí nuri ⁴¹ Siria pīropenisíyo tīnī Sirisia pīropenisíyo tīnī áwiní e nuri aní apí apimí nīrémómáná ámá Jisasoyá siyikí imónigfá wíyí wíyo nuréwapíya nuríná ení sixí wímixigfisixiní.

16

Poro Timotiomí nīwirimeámi uní nánirini.

¹ Poro aní Debiyi rininípipimí nīrémori ámi nuri Risitiraí rininípipimí nīrémoríná wininiginí. Ámá Jisasomí xídarigfáyo wo —O xegí yoí Timotiorini. Xinái Jisasomí diní wīkwíroariní wíriní. Í Judayí enagí aí omí xano Gírikíyíriní. ² Ámá Risitira nweáyí tīnī Aikoniamí nweáyí tīnī Jisasomí diní nīwīkwíroro nání xexíxexirímeá imónigfáyo Timotio nání “Ámá naní worini.” rarigforini. ³ O nání Poro “Yawawi tīnī nawíni omeaneyi.” nīwimóniri nání omí nīmearí iyí símí síó wákwīniginí. Ayí ripí nání e eniginí. Judayí aríwámídaní nweagfáyo nīnī o xegí xano Gírikíyí enagí nání xío iyí símí síó mīwákwīnínipi nání nijfá e imónigfá enagí nání Poro negí Judayo wáf urimearíná omí arfá mīwīpa epírixiniri iyí símí síó wákwīniginí.

⁴ Aní apí apimí nurára nīmúroróná xwiyfá wáf wurimeiarigfáwa tīnī Jerusarimíyo Jisasoyá siyikí imónigfáyo wipenweagfáwa tīnī awa xwiyfá nimixiróná rinárigfá rípi, “Negí nwí ikaxí eániní rípipimíni émá Jisasomí diní nīwīkwíroro nání negí nīrixímeá

imónigfáyí ogámí mepaxí imónini. Apimini nixídiróná apánirini.” e rinárigfápi nání áwaní nurára múroaríngafá nání ⁵ aní api apimi áamá Jisasoyá s̄yikí imónigfáyí d̄injí wíkwíroarigfápi ení neáníro xáiwí íá nixiríro nání s̄fá ayí ayo áamá ámí wí Jisasomí d̄injí níwíkwírooro wíníyí t̄níní kumíxinagfárini.

Poro Tirowasiyo niñwearína oríngá winíñpimí nánirini.

⁶ E nemowa p̄ropenisí biaú P̄irigia t̄níní Garesia t̄níní riníñpiauú t̄ñm̄níní warína kwíyí Gorixoyápi xe Esia p̄ropenisíyo nání nuro áamá e ñweagfáyo xwíyíyá yayí winípxápi wáf uriméirixinirí s̄ñwí m̄winí urakiowáríñiniginí. ⁷ Awa ámí wím̄níní nání níkinimóníro nuro ríxa Maisia p̄ropenisíyo níremómáná Bitinia p̄ropenisíyo nání owaneyinirí yarína ámí kwíyí Jisasoyápi xe oúpoyinirí s̄ñwí m̄winí urakiowáríñiniginí. ⁸ Awa Maisia p̄ropenisíyo ní múrooro aní Tirowasiyí riníñpimí nání níwero ⁹ níremómáná s̄fá ayimí ár̄wíyimí Poro sá weñáná oríngá winíyíyí winíñiniginí. Áamá Masedonia p̄ropenisíyo dání wo éf̄ nírorí wauní rixíñí “Joxí Masedonia re nání níb̄r̄r̄ arirá neait.” uraríngá oríngá e níwinirí nání ¹⁰ none (r̄fwamíñí r̄p̄i eañóní t̄níní) re yaiwinwaniginí, “Gorixo ríxa áamá ayo e dání wáf ourimépoyinirí s̄wá níneairí oríngá ríá neapárarini?” níyairirane Masedonia t̄fám̄níní nání píyo waniréwinirí p̄fá neranéná sip̄ixí wo e nání um̄nirí yaríngá winíñwaniginí.

Ridiaí níkinimónirí Jisasomí d̄injí wíkwíroní nánirini.

¹¹ E nemone sip̄ixomí nípxemoánirane niñwearane aní Tirowasiyí riníñpimí dání p̄níní níwiár̄mí nurane p̄r̄ñwí Samotiresiyí riníñpimí t̄ñí e nání nímeámí nurane ní múroorane sá weñwáone wíápi t̄níní aní Niaporisiyí riníñpimí t̄ñí e nání nímeámí nurane wiár̄ ní múrómáná ¹² e dání aní Piripaiyí riníñpimí —Aní Masedonia p̄ropenisíyo ikwíroníñí seáyí e imóníñyíyí, ayí b̄ Piripairini. Romíyí níb̄ro aní apimí dání aní nímiríro ñweagfápirini. Apimí none níremómáná s̄fá obaxí wí e niñwearane ¹³ Sabaríayo “Iníigí wearíñú t̄ñí e áamá Gorixomí xwíyíyá r̄r̄imí wiarigf̄erini.” níyairirane aní apimí nání ákiná f̄wíyo nípeyearane iníigí e wearíñí ú t̄ñí e nání níwerane éf̄ níñweámáná ap̄ixí e awí neáníro ñweagf̄íwamí xwíyíyá yayí neainaríñp̄i urarína ¹⁴ ap̄ixí wí —Í xegí yoí Ridiaírini. Aní Taiatairai riníñpimí dánirini. Í rapirapí ayíá r̄ñí nígwí xwé ron̄p̄i nígwí xení nání b̄ yaríñirini. Judayí mimóníñí aí Gorixomí wáyí níwirí nání yayí wiaríñí wírini. Í xwíyíyá Poro raríñp̄i aríá níwirí Gorixo í xwíyíyá ap̄i d̄injí íkwíropaxí oimónirí xwioxíyo píráníñí wimíxáná í “Poro neararíñp̄i neparini.” níyairirini Jisasomí d̄injí wíkwíroníñiniginí. ¹⁵ Jisasomí d̄injí níwíkwírorí ríxa wayí nímeari áamá xegí aniwámí í t̄níní nawíní ñweagfáyí ení wayí nímearo e nemáná í re nearíñiniginí, “Soyíné re níniawirónáyí, ‘Neparini. Ámínáomí d̄injí wíkwíróf̄ wírini.’ níniawirónáyí, ḡf̄ aniwámí nání níb̄ro ananí sá wep̄r̄r̄éoi?” Aníñí miní e nearayíagí nání í t̄níní unwaniginí.

Poromí t̄níní Sairasomí t̄níní gwí aníyo ñwiráríngfá nánirini.

¹⁶ E nemone s̄fá wíyi Gorixomí xwíyíyá r̄r̄imí wiarigf̄e nání warína ap̄ixí wí —Í áamá wíyá xínáiníñí nímonirí omíñí wiaríñirini. Imfó xixéroaríñpimí dání áamá s̄níní majfá imónigfápi áwaní urékweaaríñirini. Áamá ímí xiáwowáníñí imónigfáwa í ámayı áwaní urékweaaríñpimí dání nígwí xwé urápayarigf̄irini. Í none t̄níní óf̄yimí óróf̄ níñiranéná ¹⁷ í Poro t̄níní none númí níneaxídirí arf̄kí r̄f̄aiwá re níra neaxídiríñiniginí, “Áamá rowa Nwíá wíyo ní múroorí aga seáyí émí imóníñomí xínáiwáníñí nímoníro omíñí wiarigfáwarini. Óf̄ Nwíá e imóníño nene yeáyí neayimíxemeanfá nání iníñyí nání wáf neararigfáwarini.” níra neaxídiríñiniginí. ¹⁸ Ámí ámí s̄fá ayá wíyo ax̄p̄i e níneaxídirína e rayaríngá nání Poro ríxa aníñí b̄ onímiápi m̄winípa yaríngá

nánì nìkìnímónìrì imfó ìmì xìxéroarìṅpimì mìxí re urìṅnìgìní, “Jìsàsì Kiraisoyá enṅ eánìṅfyo dánì sekaxí re rìrarìṅnì, ‘Apìxí rímì pínì nìwíárìmì uì.’ rìrarìṅnì.” uráná re enṅnìgìní. Sìnì mé imfó apì ìmì pínì nìwíárìmì unṅnìgìní. ¹⁹ Ìmì pínì nìwíárìmì úáná xanowánìṅf imónìgíáwa re nìyáiwìro, “Óf apìxí rí áwanṅf rékweaarìṅpimì dánì nìgwí meayarìṅwáyì rìxa anìpá imónìgoì. Ámì bì sìnì meapaxí mimónìnì.” nìyáiwìro Poromì t́nì Sairasomì t́nì fá nìxero makerfá imìxarìgíe nánì níropémì nuro gapìmanowa sìṅwí anìgíe dánì xwìrìxí oumeaneyìníro nìmeámì nuro ²⁰ awa t́ṅf e nìwáríro re uxekwímogíawixìní, “Ámá Judayí rowaúyí ámá negí anṅf rìpimì ṅweagfáyo nearakiowáripaxí yarìṅagfì nánì nene píránìṅf mìnṅweapaxí neaimónarìní. ²¹ Sìwí nene Romìyene imónìṅagwì nánì gapìmanfýfnyéyá sìṅwíyo dánì ananì fá xìrìrane xídirane epaxí wí mimónìṅfìpì ámá rowaú wáf neararìṅnì.” uráná re enṅnìgìní. ²² Ámá e epíroyí egfáyí enì nìwíápínìmearo awaúmì mìxí wianìro yaríná gapìmanowa egfì iyfá nupírìro porisí wamì sekaxí re urìgíawixìní, “Soxí mépépyoi.” urfágí ²³ iwanṅf rìpì rìpì nìmépeayimáná nìméra nuro gwí anṅfyo nìwáriróná gwí anṅfyo awí mearoarìṅomì re urìgíawixìní, “Joxì awaúmì éf mupaxí imónìṅf ṅwìrárarìṅwápi nìṅwìrárìmáná píránìṅf awí mearóríxìní.” ²⁴ Sekaxí e uráná awaúmì gwí anṅfyo nìmeámì nìpáwìrì awawá ná ìnìmì ikwíróniṅfìpimì nánì nìmeámì nìpáwìrì e nìṅwìrárìríná re enṅnìgìní. Egfì síkwí íkíá wárá wìnamì nìwíxímorì wárá wìna t́nì nìwakìrìwíárìmáná rokímí yárìṅnìgìní. ²⁵ E wikáríagfá aì rìxa áríwegfì imónìṅáná Poro t́nì Sairaso t́nì Gorìxomì xwìyíá rìrìmí wìri yayí umeanìrì nánì sonṅf rìrì yarìṅagfì ámá gwí anṅfyo ṅweagfáyí arfá wiaríná re enṅnìgìní. ²⁶ Poboní xwíá aì t́nì yáiwíámí méáná gwí anṅwá nìmìrìríná síṅá piárá xwíámì eapìnìṅfýf rìwómìnìmìnìrì nerfíná re enṅnìgìní. Gwí anṅf ówanṅf nínì fkwínowìrì senfá ámayo yárìnìṅfýf nínì íkweánowìrì enṅnìgìní. ²⁷ Gwí anṅwámì awí mearoarìṅo sá weṅe dánì nìwíápínìmearì wenìṅf éfýf wìnìṅnìgìní. Gwí anṅf ówanṅf fkwínowìṅagì nìwìnìrì “Gwí ṅweagfá nínìyí rìxa éf úfawixìní.” nìyáiwìrì ámá ayí éf úfá nánì gapìmanowa nionì nìpìkìpìrìxìnírì xegfì kirá nìmìxearì rìxa pìkìnìmìnìrì éfýf ²⁸ Poro enṅf t́nì ríaiwá nurìrì re urìṅnìgìní, “Jìwanìṅoxì mìpìkìnìpanì. Gwí ṅweanṅwáone nìnonenì sìnì riwone ṅweanṅwìnì.” urfágì ²⁹ o awí mearoarìgíá wíamì “Uyíwí nìmìxáromeaénapípyoi.” nura mífí nìpáwìrì wáyí wìnfágì enṅf óf níkárìga Poro t́nì Sairaso t́nì t́gíe nìpìkìnìmearì ³⁰ awaúmì nìmìxeámì nìpeyearì b́farìwámìnì nìrómáná re urìṅnìgìní, “Ápowagwí Gorìxo yeáyí nìyìmìxemeanì nánì pí emfínì?” urfágì ³¹ awaú re urìgísisìxìní, “Ámìná Jìsasomì dìṅf wìkwíróáná Gorìxo yeáyí nìrìyìmìxemearì ámá dìxí anṅwámì joxì t́nì ṅweagfáyo enì yeáyí uyìmìxemeanìṅoi.” urìgísisìxìní. ³² E nurìrì omì t́nì ámá xegfì anṅwámì ṅweagfá nìyonì t́nì xwìyíá Ámìnáo nánìpì rìrìmí wíáná ³³ sìnì áríwegfì imónìṅagì aìwì o awaúmì “Eínì.” nurìrì iwanṅf mépéfáyo igfá nìweámáná re enṅnìgìní. Wayí mearì ámá xegfì anṅwámì ṅweagfáyí enì wayí mearo nemáná enáná ³⁴ o awaúmì xegfì anṅwámì nìmeáa nìpáwìrì aìwá nìxerì mìnì nìwìríná xfo t́nì ámá xegfì anṅwámì ìnìmì ṅweagfáyí t́nì “Rìxa Gorìxomì dìṅf wìkwírówaénerfánì?” nìyáiwìro nánì yayí seáyìmì dánì néra ugíawixìní.

³⁵ Gapìmanowa wáfapì t́nì nìwíápínìmearo porisí wamì awí mearoarìṅo t́ṅf e nánì xwìyíá yanṅf re wìowárigíawixìní, “Omì ‘Ámá awaúmì wáret.’ urfípyoi.” wìowárigfá awa nuro uráná ³⁶ o xwìyíá apì Poromì áwanṅf nurìrì re urìṅnìgìní, “Gapìmanowa nionì nánì xwìyíá yanṅf re wìowárenapáoi, ‘Awaúmì owárìní.’ wìowárenapfágí nánì awagwí ananì nìwíapìrì kíkíá néra úpiyì.” urfágì aì ³⁷ Poro re urìṅnìgìní, “Yawawì Romìyíwawì imónìṅagwí aì mífí wí meṅagì aì gapìmanowa, xwìrìxí nìyeamero ámá obaxí sìṅwí anìgíe dánì iwanṅf yeamepero gwí anṅfyo yeawárirìro egfáwa ìnìmì nìyeamìxearo yeawáranìro rìrarìṅoi? Oweoi, aga wí e yeapaxí mimónìnì.

Wiwaniḡowa n̄biro ‘fwiap̄piyi.’ yearána peyeañwi.” ur̄agi ³⁸ porisowa xwiyá Poro ur̄f̄pi ámi n̄meáa nuro gap̄manowam̄ rep̄iȳf̄ n̄wiro “Awaú Rom̄iȳf̄ waúr̄ni.” ur̄agfá awa ar̄fá n̄wiróná wáȳf̄ nikár̄niro ³⁹ nuro awaúmi p̄ȳp̄ȳf̄ nur̄tro gw̄f̄ añ̄yo dán̄i n̄m̄xearo n̄wár̄róná ar̄f̄ki waun̄f̄ r̄ix̄iḡf̄ re urayiḡawix̄ini, “Awagw̄f̄ añ̄f̄ r̄ipimi p̄ni n̄neawiár̄imi nur̄f̄ná ‘Aȳf̄ nan̄f̄r̄ni.’ neaimónar̄ni.” urayar̄iḡagfá ⁴⁰ awaú gw̄f̄ añ̄yo dán̄i n̄peyeari añ̄f̄ ap̄ix̄f̄ Ridiaiȳf̄ r̄in̄iḡyáiwám̄ nán̄i nuri n̄páwiri ámá Jisasom̄ d̄iḡf̄ n̄w̄kw̄r̄oro nán̄i eḡf̄ xex̄ir̄meá imóniḡáȳf̄ t̄ni e naw̄ini ner̄imeán̄ro xwiyáf̄ ámi b̄i t̄ni en̄f̄ r̄ir̄ém̄x̄f̄ n̄wiár̄imi uḡfawix̄ini.

17

Tesaronaika ḡweáȳf̄ Porom̄i t̄ni Sairasom̄i t̄ni iwan̄f̄ wean̄ro eḡfá nán̄ir̄ni.

¹ E nemowa e dán̄i nuro añ̄f̄ biaú Abiporisi t̄ni Aporonia t̄ni r̄in̄iḡpiaúmi n̄múr̄oa nuro añ̄f̄ Tesaronaika r̄in̄iḡpimi —Añ̄f̄ apimi Judaȳf̄ wiḡf̄ rotú añ̄f̄ wiwá m̄r̄in̄iḡpimir̄ni. Apimi n̄ir̄émómáná ² Poro xeḡf̄ íníná yar̄iḡpa e en̄i ax̄f̄pi ner̄i Sabarfá w̄yaú w̄yimi Judaȳf̄ wiḡf̄ rotú añ̄yo awí neán̄ro ḡweañáná n̄wimear̄i B̄ikw̄f̄ Gor̄ixoyáyo dán̄i nuren̄w̄péa nur̄f̄ná ³ aȳf̄ re oyaiw̄ipoȳn̄r̄i urayin̄iḡini, “B̄ikw̄f̄yo dán̄i ap̄i ap̄i n̄r̄in̄r̄i eán̄iḡagi nán̄i ámá yeáȳf̄ neayim̄xemean̄fá nán̄i Gor̄ixoyá d̄iḡf̄ t̄ni ar̄fowayá xw̄fá piax̄f̄yo dán̄i iwiaron̄f̄oȳf̄ rar̄iḡwáom̄i wa p̄kiáná r̄in̄iḡf̄ o n̄mear̄i xwár̄ipáyo dán̄i wiáp̄n̄mean̄f̄pi apimi wí n̄múropax̄f̄ mimón̄ni.” oyaiw̄ipoȳn̄r̄i m̄f̄k̄f̄pi nán̄i uréwap̄iyiri m̄iḡf̄ nir̄oa uri ner̄f̄ná re urayin̄iḡini, “Ámá Jisaso r̄in̄iḡf̄ ro, nion̄i wáf̄ searar̄iḡáo, o aȳf̄ ámá yeáȳf̄ neayim̄xemean̄fá nán̄i ar̄fowayá xw̄fá piax̄f̄yo dán̄i iwiaron̄f̄oȳf̄ rar̄iḡwáor̄ni.” urayin̄iḡini. ⁴ E nur̄r̄iḡpimi dán̄i Judaȳf̄ wiyo d̄iḡf̄ uk̄in̄im̄x̄f̄aḡf̄ aȳf̄ d̄iḡf̄ “Nepar̄ni.” n̄wip̄imón̄r̄i nán̄i Jisasom̄ d̄iḡf̄ n̄w̄kw̄r̄oro Poro t̄ni Sairaso t̄ni naw̄ini n̄ikum̄xin̄iro Ḡirikiȳf̄ Gor̄ixom̄i wáȳf̄ n̄wiro nán̄i yaȳf̄ umear̄iḡáȳf̄ obax̄f̄ t̄ni añ̄f̄ apimi seáȳf̄ e nimón̄ro men̄weaḡfáwayá ap̄ix̄f̄ wíwa t̄ni en̄i d̄iḡf̄ n̄w̄kw̄r̄oro nán̄i awaúmi n̄ikum̄xin̄ayiro yar̄f̄ná ⁵ Judaȳf̄ Jisasom̄ d̄iḡf̄ m̄w̄kw̄r̄ófáwa awaúmi sip̄i d̄iḡf̄ n̄w̄iaiwiro nán̄i n̄wiáp̄n̄imearo re eḡfawix̄ini. Maker̄fá im̄xar̄iḡe dán̄i ámá sip̄iȳf̄ wa Porom̄i t̄ni Sairasom̄i t̄ni wik̄f̄ n̄wón̄ro m̄x̄f̄ wip̄r̄i nán̄i s̄m̄f̄ráxw̄r̄o n̄wiemero aȳf̄ r̄ixa ikw̄kwier̄f̄ niga uro wik̄f̄ n̄wóga uro yar̄iḡagfá n̄w̄in̄ro n̄wir̄imeámi añ̄f̄ apimi áw̄in̄im̄i n̄ipuróná m̄x̄f̄ni n̄ép̄m̄xam̄oa n̄ipuro Poro t̄ni Sairaso t̄ni añ̄f̄ Jesonoyáiwám̄i r̄fá ḡweañ̄in̄ro e nán̄i nuro awaúmi ámá neḡf̄ añ̄f̄ r̄ipimi ḡweaḡfáiyá s̄iḡw̄f̄ an̄iḡe dán̄i xw̄r̄ix̄f̄ oumeaneȳn̄ro añ̄f̄ iwám̄i p̄r̄f̄ f̄kwieám̄f̄ néra n̄páwiro ⁶ awaú nán̄i p̄fá n̄imeḡin̄ro nán̄i Jesonom̄i t̄ni Jisasom̄i d̄iḡf̄ n̄w̄kw̄r̄oro nán̄i xex̄ir̄meá imóniḡfá wami t̄ni f̄á n̄xero añ̄f̄ apimi d̄añ̄f̄ gap̄manowa t̄niḡf̄ e nán̄i nírop̄emi nuróná r̄faiwá re n̄ra uḡfawix̄ini, “Ámá añ̄f̄ xw̄fá n̄m̄ini ikw̄r̄ón̄iḡf̄yo ḡweaḡfáiȳf̄ wiḡf̄ yar̄iḡf̄ap̄i mé p̄ni owiár̄f̄poȳn̄r̄i sip̄ini urekár̄ar̄iḡfáwa r̄ixa nene en̄i n̄nearekár̄ro yar̄iḡoi. ⁷ Awa Jesono num̄im̄n̄r̄i xeḡf̄ añ̄iwám̄i nán̄i nipemeám̄i uḡowar̄ni. Awa ḡw̄f̄ ikax̄f̄ neḡf̄ m̄x̄f̄ ináȳf̄ Sisao r̄iḡf̄pi n̄w̄iaikiro xeḡf̄ b̄i néra nuro re rar̄iḡfáwar̄ni, ‘Seḡf̄ m̄x̄f̄ ináȳf̄ Sisao, aȳf̄ sur̄f̄má m̄x̄f̄ ináyor̄ni. Wo om̄i seáȳf̄ e wimón̄iḡo xeḡf̄ yoḡ Jisaron̄ni.’ rar̄iḡfáwar̄ni.” r̄faiwá e n̄ra nuro ⁸ ámá e ep̄roȳf̄ eḡfáiȳf̄ t̄ni añ̄f̄ apimi d̄añ̄f̄ gap̄manowa t̄ni aȳf̄ r̄faiwá e rar̄iḡagfá ar̄fá n̄wiro s̄m̄f̄ níron̄ro wik̄f̄ n̄wóga n̄wiáp̄n̄imearo ⁹ gap̄manowa xw̄r̄ix̄f̄ num̄éfasáná Jesonowa ámi ax̄f̄pi b̄i mepa oépoȳn̄r̄i n̄ḡw̄f̄ b̄i nur̄ápiro wár̄iḡawix̄ini.

Poro t̄ni Sairaso t̄ni Beriayo eḡf̄pi nán̄ir̄ni.

¹⁰ S̄fá ayimi ar̄f̄w̄yimi Jisasom̄i d̄iḡf̄ n̄w̄kw̄r̄oro nán̄i xex̄ir̄meá imóniḡáȳf̄ Porom̄i t̄ni Sairasom̄i t̄ni f̄á x̄r̄ip̄r̄ix̄in̄r̄i r̄ixa añ̄f̄ Beria r̄in̄iḡpimi nán̄i éf̄ uowár̄agfá awaú nuri añ̄f̄ apimi n̄ir̄émor̄iná Judaȳf̄ rotú añ̄f̄ e m̄r̄in̄iḡiwám̄i n̄páwiri xw̄yá f̄aȳf̄ neainar̄iḡf̄pi wáf̄ ur̄iḡfisix̄ini. ¹¹ Judaȳf̄ Beria ḡweáȳf̄ —Aȳf̄

Judayf Tesaronaika ηweagfáyf yapf mimóniηoi. Difi píranifi eyíroarigfáyf enagf nánf seáyf e wimóniηoi. Ayf símf níxeadípeniro “Xwiyfá Poro neararifi arfá owianeyf.” níwimóniro sfá ayf ayo re niyaiwiro, “O neararifi, ayf Bíkwyfo nírinif eánifi tñf nepa xixenif rfa imónif?” niyaiwiro Bíkwyf ífá níroa uro pífá nímera uro neróna ¹² obaxf wí Jisasomif difi wíkwíroro Gírikif anf apimif dáf seáyf e imónigfáyf wí oxif tñf apixif tñf enif difi wíkwíroro yarfná re eniniginif. ¹³ Judayf Tesaronaika ηweagfáyf xwiyfá rípf, “Beriyao enif Poro xwiyfá Gorixoyá wáf urarinf.” rinarifagf arfá níwiro re egfawixinf. Anf apimif nánf nuro ámá e dáfif Poromif míxif owípoynif símfráxwíró wieméáná ámá obaxf ríxa epíroyf nero wíkf níwóga wiápnimeagfawixinf. ¹⁴ Ámá obaxf ríxa epíroyf nero wíkf níwóga wiápnimeaarifagfá Jisasomif difi níwíkwíroro nánf xexíxexifmeá imónigfáyf síηwf e níwinif re egfawixinf. Apaxf mé Poromif rawírawá tñf e nánf éf uowárigfawixinf. Poromif rawírawá tñf e nánf éf nuowáiro Sairaso tñf Timotio tñf síni e ηweanáná ¹⁵ ámá Poromif éf nímíga úfáyf omif sfá obaxfyo nímera núfasáná anf Atenisif riniñipimif níremoro e dánf wáraúaná o ámf sekaxf re uowáriniginif, “Sairaso tñf Timotio tñf nionif tñf e nánf bípaxf imónifánáf, anf bífisixinf.” uowáraná omif e níwárimif ugfawixinf.

Poro Atenisif dánif wáf urif nánif.

¹⁶ Poro Atenisif dánif awaú nánf wenif nerif níηwearfná anf apimif mimónif ηwfá imónifif —Ayf xopaikif xixegñf ámá imixigfáyfrif. Ayf aga ayá wí amif amif níminif éf nurárara unifagf níwinif nánf símf níronimif nemerfná ¹⁷ Judayf rotú anfyo nípáwiayirif ayf tñf émf Gorixof nánf difi moarigfáyf tñf xwiyfá riniro sfá ayf ayo makerfá imixarigfe nánf nuayirif ámá o eméfná e rówapigfáyf tñf xwiyfá riniro néra nurfná ¹⁸ ámáyo uréwapiyarigfá Epikurianif rinigfá wa tñf Sitoikif rinigfá wa tñf Poro tñf ximiximif xwiyfá rinigfawixinf. O wáf nurifná Jisaso nánf urif ámá xwáripáyo dánf wiápnimeapfrfá nánf urif yarifagf nánf wa peayf níwianif re rigfawixinf, “Ámá xwiyfá rírowiárf emearif ro pí xwiyfá nearimif ríra rarinf?” riro wa “O anfnamif dáf ηwfá imónigfá ámá anf midáfifyfá nánf nearimif ríra rarinf?” riro nero ¹⁹⁻²¹ omif níwirimeámif nuro —Ámá Atenisif dáfif tñf ámá anf midáf anf apimif urifigfáyf tñf kíkifá bíf mé anif minif pí pí xwiyfá síηf rinfif arfá wíro áwanf urif yanif nánif yarifgáyfrif. Ayf omif níwirimeámif nuro Ariopagasif riniñipámif dánf xwiyfá réwapínarigfe nánf níwirimeámif nuro re urifawixinf, “Xwiyfá síηf joxif wáf neararifi nene píranifi arfá nísirane níjífá imónanif nánf áwanf nearef. Ayf rípf nánf rírarifwinif. Xwiyfá joxifá nínearfná nene síni arfá mífwiarifwápf rarifagf nánf xwiyfá mífkípf nánf níjífá imónanif nánf rírarifwinif.” urifagfá ²² Poro Ariopagasif tñf e dánf éf nírómáná re urifiniginif, “Atenisif dáfifné, segf ηwfá imónifi nímeróná awayinif ayá tñf wéyo umearifagfá síηwf seanif. ²³ Ayf rípf nánf seararifwinif. Xámif nionif anf rípfimif nemerif segf ηwfá éf nurárara unififyo —Ayo seyfné yarif níwiro seáyf e umearifgáyorinf. Ayo píranifi síηwf mí nómixa nurfná wífnaniginif. Éf uráranif bimif ríwamif rípf ‘Nwfá nene majfáof nánif.’ eánifagf wífnaniginif. Ayfnánf ηwfá seyfné majfá nímonif aif yarif níwiro seáyf e umeariffo nánf áwanf bíf oearimif. ²⁴ Nwfá xwfá rírf nírimif imixirif amípf níni arimif enifif imixirif eno, o anfnamif tñf xwárimif tñf Ámináof seáyf e wimóniηo enagf nánf difi re yaiwipaxf mimónif, ‘O anf nanwf rídiyowá yanfwá nánf negf wé tñf mífwarifwáyo ηweaarifwinif.’ difi e yaiwipaxf wí mimónif. ²⁵ Xewanif ámá níyonif wígf difif síxif umímorif síηf nímonif anf upaxf imónif nánf wimixirif amípf níni ámá níprif nánifanif, yínpírf nánifanif, wimixifirif yarif enagf nánf rípf enif yaiwipaxf mimónif, ‘O amípf wí nánf dáf

ikeamónarinqagí nání negí wé tñí arírá wipaxoríni.’ Dinqí apí ení yaiwipaxí wí mimóníni. ²⁶ Nwáfá o xewaníño re niyaiwirí, ‘Ámá gwí arí arí e e ñweapíríáríni. Gwí arí arí xíáíwa xirípírííná íná íná imóníníáríni.’ niyaiwirí aníñíni neyíroárímáná ámá ná woní imíxíñípmí dání ámá gwí wirí wirí nñí nimóga bñwáríni. ²⁷ Ámá gwí arí arí nñí xewaníño nání páfá néra nuro ámiríñíñí neróná sñwí winimeapírífa nání xfo ení apí e eníñíni. E nerí aí o nene xixegíni ñweañwá gene gene tñí e dání ná jfami mñeaimóníni. ²⁸ Ayí rípi nání seararíñíni. Segí soríxowa aí re rigfápi, ‘Nene ení Nwáfá neameañeneríni.’ rigfápi tñí xixeni nene ení eáníñí oyáyo dání imónírane ñwearane aní emerane yaríñwíni. ²⁹ Nene Nwáfá o neameañene imóníñagwí nání dñí re miyaiwipa oyaneyí, ‘Nepa Nwáfá imóníño imóníñípi, ayí ámaéne dñí nímorane wé tñí xopaikíñí imóníñí ñwáfá sñáyo dání imíxaríñwápíraní, sñá goríyo dání imíxaríñwápíraní, sñá sirípáyo dání imíxaríñwápíraní, sa apíñíñí rífa imóníni?’ miyaiwipa oyaneyí. ³⁰ Ayínáni Nwáfá o —O Goríxoríni. O ámá xámí o nání majfá nero wigí ñwáfápi níméra bigfápi nání peá nímori kikiífa níwia níbírí aiwí agwí ámá amí gímí ñweagfá niyoní re neararíni, ‘Segí íwí yaríñípi nání ríwímíni nímamoro saníñí nimóníro ñweápoyí.’ neararíni. ³¹ Ayí rípi nání e neararíni. O sáfá wíyímí ámá xwáfá rírí nírimíni ñweañwáyo xwíyáfá píraníñí nñeamearírífná woní woní negí yaríñwápí nání yaríñí imímí neainífa nání ríxa ráriñíñíni. Nene xwíyáfá neamearínífo ení ríxa rípearíñíñíni. Nene ‘Rípearíño, ayí oríani?’ yaiwianíwá nání o péo amí sñíñí nerí owíapíñímeaníri ení síxí weámíxáná wiápíñímeaníñíni.’ Poro e uráná re eníñigíni. ³² Ámá e awí eáníñíyí Poro xwíyáfá “Xwárípáyo dání wiápíñímeaníñíni.” ríagi arfá níwiróná wí ríperírí wigíawixíni. Wí “Xwíyáfá joxí neararíñípi ríwéná amí bí tñí arfá sianíwáríni.” uríñíawixíni. ³³ E uráná Poro réwapíñaríñíe dání pñí níwiárímí úagi aí ³⁴ ámá wí —Oxí wo xegí yoí Daionisiasoyí ríñíñoríni. O Ariopagasi dání réwapíñaríñíyí woríni. Apíxí wí xegí yoí Damarisíyí ríñíñíríni. Ámá amí wí ení nawíníñíni. Ayí omí níkumíxíñíro númí nuro Jisasomí dñíñí wíkwírogíawixíni.

18

Poro Koriníyo níñwearífná enípi náníñíni.

¹ Poro e nemi Atenísi pñí níwiárímí aní yoí Koriní ríñíñípmí nání nuri e ² níremómáná ámá Judayí wo —Xegí yoí Akwiraoyí ríñíñoríni. Xínái Podasi píropenisíyo dání xiríñoríni. Xiepi xegí yoí Pírísirairíni. Romíyí míxí ináyí Kírodiaso Judayí aní apímí ñweagfá niyoní sekaxí re uríñí enagí nání “Romí aní rípmí dání pñí níneawiárímí úríxíni.” uríñí enagí nání ayaú Itari píropenisíyo pñí níwiárímí Koriní nání sñíñí bigíyáúríni. Ayaúmi Poro níwímearí ³ nígwí omíñí o yaríñípi ayaú ení yaríñí enagí nání ayaú tñí nawíní níñwearo senfá aní pákipírífa nání imímíxímí nero níñwearóná ⁴ Poro Sabarfá ayí ayo Judayíyá rotú aníyo nání nuri ayí tñí Gíríkíyí tñí ení re owípímónírí, “Xwíyáfá Goríxoyápímí dání Jisaso nání neararíñípi neparíni.” owípímónírí ayí tñí nawíní rotú aníyo dání xwíyáfá xímíxímí níñíro ríñayíñíawixíni.

⁵ E néra nurífná Sairaso tñí Timotio tñí Masedonia píropenisíyo dání níbírí Poromí wíméáaná o xegí nígwí omíñí yaríñípi pñí níwiárímáná Sabarfáyoni marfáí, sáfá ayí ayo Judayí tñíñí e nání nuayírí píraníñí uréwapíyímíñíñí nerífná woákíñí re wiayíñíñigíni, “Ámá yeáyí neayímíxemeanífa nání aríowayá xwáfá piaxíyo dání iwiaroníoyí raríñwáo, ayí Jisatoríni.” ⁶ E urayarífná ayí ríxa xíxewíámí níñíro ikayíwí uráná Poro xegí iyíñí nípírírí síkí xéníñípi píñí wíáíkímí yáñíñigíni. Píñí wíáíkímí níyárírí re uríñíñigíni, “Seyíñé anífnányí sewaníñíyíñé rífa mearínífáyo dání aníñípíríáríni. Seyíñé arfá mñíñaríñagífa nání nioní wí níxímeapaxímaní. Agwí nioní seyíñé pñí níseawiárímí ríxa émáyo wáf urímíñíñí riwoní waríñíni.” uráríñíñigíni. ⁷ E nurárímo pñí níwiárímí nuri aní ámá woyá —O xegí yoí Titiasí

Jasitasoyí riniñorini. Gorixo nani wáyí niwiri nani yayí umeariñí worini. Xegí aní Judayíyá rotú aníyo dani oriwami dani miriniñorini. Oyá aniwami nani nuri e dani xwiyfá uraríná re eniniginí. ⁸ Judayí wo —Xegí yoí Kirisipasorini. Judayíyá rotú aníyo awí eanarigfáyo seáyí e umenweañorini. O tñi áamá o xegí aniwami wearigfáyí tñi Poro urariñipi arfá niwiro Jisasomi dñí niwíkwíroro émayí Korini ñweagfáyí obaxí ení arfá niwiro dñí wíkwíroro wayí mearo yaríná ⁹ sfá wiyimi Ámináo re eniniginí. Poromí oríñá nupáriti re uriniñiginí, “Joxí wáyí misinipa oeni. Xwiyfá nioni nani joxí nura warinipi pñi mwiárí sñi aníñí nura úirixini. ¹⁰ Ayí rípi nani rírarini. Nioni joxí dñí rikikayonagi nani áamá míxí sífapimi dani wí riniñí sininíamaní. Áamá aní rípimi nioni dñí nnikwíripírfá nani nigí imóniñíyí obaxí enagi nani rírarini.” uríagi nani ¹¹ o aní apimi niñweari Gorixo nani nuréwapíya waríná emá 18 múroniginí.

¹² Judayí Koriniyo ñweagfáyí, Romiyí wo xegí yoí Gario pírimiaó nimóniri Girikiyí píropenisí e menweañána, Judayí dñí axípi tñini nimóniro niwiápnimearo Poromí xwiyfá umeáraneyiníro wáf pírimia Gario xwirixí umeariñe nani niameámi nuro ¹³ Poromí nuxekwímoro re urigfawixini, “Áamá ro áamá Gorixomi yayí numeróná ñwí ikaxí riniñipimi niwiaikiro xegí bí nero éfirixiniri dñí xenwímimi ukiniñixariñorini.” uríagfá aí ¹⁴ Poro ríxa maní exoáminiri yaríná pírimia Gario Judayí ayo re uriniñiginí, “Poro íwí éfí sñwiriýí, rikikiríó éfí sñwiriýí, nioni re yaiwiminiri éarini, ‘Áamá rowa uxekwímoarigfápi arfá niwiríná, ayí ananirini.’ yaiwiminiri éarini. ¹⁵ Soyíné uxekwímoarigfápi, ayí xwiyfá tñi yoí tñi segí ñwí ikaxí eaninipimi dani riniñipi nani o tñi míxí rinariñagfá nani segípi xwiyfá nimixiro eyírópoyí. Nioni ‘Xwiyfá api oseaeýiroimini.’ minimónarini.” nuriri ¹⁶ xwirixí umeariñe dani míxídámí wiowáraparíná áamá wí re egfawixini. ¹⁷ Judayí wigí rotú aníyo awí eanarigfáyo seáyí e umenweañomi —O xegí yoí Sotenisorini. Omí íá niñero pírimia Gario xwirixí umeariñe midániñe iwaní mépearíñagfá aí o dñí sipí wí mwi kikiá eniniginí.

Poro ámi Siria píropenisíyo nani nurí Adiokiyo rémoní naniñini.

¹⁸ Poro sñi sfá ayá wí e niñweañisáná áamá e dñí Jisasomi dñí niwíkwíroro nani xexirímeá imónigfáyo yayí niwiárimo Siria píropenisíyo nani úimiginiri sipixí womí niñixemoániri Pírisirai tñi Akwirao tñi ení nawini niñixemoániri o tñi nuro Poro Gorixomi dñí niwíkwíroro nani ñwí ñweañipi nani aní xegí yoí Segiria riniñipimi dani dñí nironiri ¹⁹ ríxa aní Epesasi riniñipimi niremoro Poro ayaúmi aní apimi niwárimí Judayíyá rotú aní e miriniñiwami nani nuri niñawiri ayí tñi xwiyfá niriñiro ²⁰ ayí “ ‘Joxí sñi bí tñi niñweámoxi úirixini.’ neaimónarini.” uríagfá aiwí o “Ananirini.” miwimóní ²¹ yayí niwiárimí nuríná re uriniñiginí, “Gorixo niwimónirínáyí, nioni anani ámi re seaíménapiñarini.” nurárimí nuri sipixíyo niñixemoániri Epesasi pñi niwiárimí nuri nuri nuri ²² sipixo ríxa aní Sisaria riniñipimi iwiékñimeáána Poro nayoáminimeámi Jerusaremí nani niyiri Jisasoyá siyikí imónigfáyo yayí niwiára ni múroairi aní yoí Adiokiyo niremori ²³ e sfá wí niñweañisáná pñi niwiárimí nuri xwíyo yoí Garesia riniñi Pírigia riniñi ene —Ayí xó xámi wáf urimeñerini. E niñpuríná áamá Jisasomi dñí wíkwíroarigfáyo xwiyfá ámi bí tñi nuriri ení síxí niweámixára múroniginí.

Aporoso Epesasiyo tñi Koriniyo tñi dani uréwapíyiniñini.

²⁴⁻²⁵ Judayí wo —Xegí yoí Aporosorini. Aní yoí Arekisadiria dani xiriñí worini. Xwiyfá niñiríná neñwiperi éfí saímí rariñorini. Bikwí Gorixoyáyo niriñiri eaninipi niñini aumaúmí inñorini. Ófí Ámináomi xídiñaxíyí nani píraníñí uréwapíyigíto enagi nani ámayo Jisaso nani uriri píraníñí uréwapíyiri neríná símí niñeadípeniri

uréwapiyarinjorini. E nerí aí wayí Jono umeaiagípi nánini nijfá imóninjorini. O Epesasiyo niremori²⁶ Judayíya rotú anjío iwamfó nípawiri ayá igigí mé xwiyfá Gorixo nání urarinjagí aí Pírisirai tñí Akwirao tñí o apñí nání rarinjagí arfá n>wiríná omí n>wirimeámi nuri óf Gorixomi xfdipaxíyi nání bñ, o sñí majfá enjipi nání áwanjñ nuriri ámi bñ tñí píraninjñ uréwapiyigísisixini.

²⁷ Aporoso “Nioní Girikiyí píropenisíyo nání úimigini.” wimónaná ámá Epesasi dñjñ Jisasomí dñjñ n>wikwíroro nání xexirímeá imónigfáyí omí dñjñ síxí numímowáñro payí bñ nearo Girikiyí píropenisíyo ñweagfá Jisasomí dñjñ wíkwíroarigfáyí nání rfwaminjñ re eagfawixini, “Ámá ro seaímeáaná yayí tñí nipemeámi úfríxini.” Rfwaminjñ e nearo wiowaráná o nuri e niremómáná ámá Gorixo wá wianarinjagí nání Jisasomí dñjñ wíkwíroarigfáyó xegí nuréwapiyirinjñpimi dññ arirá n>wiríná arirá bñ onimiápi m>winjñigini. ²⁸ Ayí rñpi nánirini. O ámá obaxí síñwí anigíe dññ Judayí xejwí ñimoro rarigfáyí tñí ximíximí ninñro nñrñróná o Bíkwí Gorixoyáyo dññ mñjñ nirorí “Ámá yeáyí neayimíxemeanfá nání arfowayá xwfá piaxíyo dññ iwiaronfóyi raríñwáo, ayí Jisasorini.” nurirfná xwiyfá mímúropaxí imóninjñpi nuriri xórórí bñ onimiápi m>winjñigini.

19

Poró ámi Epesasiyo niremori e dññ enjñ nánirini.

¹ Poro, Aporoso sññ anjñ yoí Koriniyí rñññpimi ñweañáná, o dfwññ enjñmí áwññmí nípumáná ámi anjñ yoí Epesasiyo niremori Jisasomí xfdarigfá wíyo n>wímeari² yarinjñ re winjñigini, “Soyñé Jisasomí dñjñ wíkwíróaná kwíyí Gorixoyápi seaímeañoyñérani?” urfagí awa re urigfawixini, “Xwiyfá re rñññjñpi, ‘Gorixoyá kwíyí bñ ñweani.’ rñññjñpi aí rññarinjagfá sññ arfá bñ m>winjñwáonerini.” urfagfá³ o re urñññigini, “Wayí n>mearóná pí wayí meagfóyñérini?” urfagí awa “Wayí Jono umeaiagípi axñpi meañwáonerini.” urfagfá⁴ o re urñññigini, “Wayí Jono umeaiagípi, ayí ámá re oyaiwípoyññrñ umeaiagípiññ, ‘Ámá ayí wigí fñwí yarigfápi rfwñmññ mamófáyfrññ?’ oyaiwípoyññrñ umeaiagípiññ. O ámáyo wayí api numeairfná re uragfrññ, ‘Ámá nioniyá rfwíyo binfomi dñjñ wíkwírófrññ.’ O e urago, ayí Jiaso nání uragfrññ.” urfagí⁵ awa Poro e urññpi arfá n>wiwo wayí ámá Ámíná Jisasomí dñjñ n>wikwírorfná mearigfápi meagfawixini. ⁶ Wayí api meáaná Poro wé seáyí e wikwiaráná re enjñigini. Kwíyí Gorixoyápi ámá awamí waññññigini. Kwíyípi waññáná awa xwiyfá mñkí api apimi dññ anani rñro wfá rókiamoarigfáninjñ rñro egfawixini. ⁷ Ámá e egfáwa nowani wé wúkaú síkwí waú awarini.

⁸ Poro anjñ apimi ññweari Judayíya rotú anjío nípawiri ayá bñ mé xwiyfá nura nuri ámá ayí re owipímónirñ, “Ayí ámá Gorixo xfo xegí xwioxíyo míméamí nerí umeñweañfápi nání ámá ro neararññpi, ayí neparini.” owipímónirñ nureñwípéa nuri ñweañáná emá waú wo rñxa ñímúrómáná enáná⁹ Judayí wí dñjñ wakísñ ninñro Poro rarññpi pñrñ n>wiaíkiro ámá obaxí epíroyí egfá síñwí anigíe dññ óf Gorixo tññ e nání inññyí nání Jisasomí xfdarigfáyí nání ikayfñwí rarfná o ayo pññ n>wiárñmí nuri ámá Jisasomí dñjñ n>wikwíroro nání wiepñsarññ wñññjñ imónigfáyó n>wirimeámi xfo tññ nawññ nuro sfá ayí ayo anjñ xwiyfá réwapñnarigfá Tiranasoýáiwámí dññ nureñwípéa unññigini. ¹⁰ O e yarinjagí nání ámá Judayfrani, Girikiyfrani, Esia píropenisíyo ñweagfáyí nññ Poroyá manjío dññ xwiyfá Ámínáo nánñpi arfá wiarfná xwiogwí waú múronjñigini.

Sipaomí xewaxowa imfó mñxí oumáñnowáraneyññro egfá nánirini.

¹¹ Poro Gorixoyá dñjñ tññ emímí xegí bñ ámá síñwí m>wñnarigfá imóninjñpi yarinjagí nání ¹² iríkwífrani, roaríxfrani, o kwífrññarññpi ámá nurápmí nuro ámá símíxí

yarigfáyí t́ńj e nání nimeámi úáná sımıxı́ ayı́ pńni wiárıri áamá imfó dıńj xıxéroarınjıyı́ t́ńj e nání nimeámi úáná imfó pńni nıwiárımi urı yagfırını. ¹³ Judayı́ anj wı e wı e nemero “Imfó mıxı́ umáınıpaxonerını.” rınarıgfáyı́ wı re yagfırını. “Imfó áamá romı xıxéroarınjıyı́ mıxı́ umáınowáraneyı.” nıyaiwıro iwamfó yoı́ Jısayoyáyo dánı mıxı́ umáınowáranıro neróná imfóyo re nura wagfırını, “Nıonı yoı́ Poro wáf neararınjo, Jısayoyı́ rınınjomı dánı rırarınjagı́ nánı áamá xıxéroarınjı́ romı pńni nıwiárımi ui.” nura nuro nemerına ¹⁴ Judayı́ya apaxı́pánınjı́ imónınjı́ xwé wo —Xegı́ yoı́ Sıpaoyı́ rınınjorını. Omı xewaxowa wé wıúmı́ dńjı́ waúı́ imónıgfáwa enı axı́pı́ e yanıro yarına ¹⁵ imfó awa urarıgı́o re urınınıgını, “Nıonı ananı Jısayomı mı́ ómıxı́rı́ Poro nánı nıjı́fá imónırı́ enjagı́ aıwı́ soyı́né goyı́nérı́rı́?” urána re enınıgını. ¹⁶ Áamá imfó dıńjı́ xıxéroarınjo nımawırı́ nıxeamomerı́ awamı́ xopırırı́fı́ wıáná rınınjı́ xalıwı́ wınıagfá anjı́ iwámı́ dánı éfı́ nuróná aikı́ urfırı́fáwa ugı́awıxını. ¹⁷ Anjı́ iwámı́ dánı éfı́ nuróná aikı́ urfırı́fáwa úfáyı́ nánı áamá Judayı́rını, Gırıkı́yı́rını, Epesası́ ηweagfáyı́ nńni arfá nıwiárıro nánı wáyı́ nıkárııro Ámıná Jısayoyá yoı́ nırı́róná seáyı́ e numero ¹⁸ Jısayomı́ dıńjı́ wıkırófáyı́ obaxı́ wı́ nıbayıro wıgı́ yarıgfáı́pı́ waropárı́ wıro wı́fá urókıamónıro nıyayıro ¹⁹ wıgı́yı́ obaxı́ wı́ ayáı́ xıxegı́nı́ yarıgfáyı́ wıgı́ ikayı́wı́ sıńwı́ wınaxı́dı́wanıgınırı́ bıkwı́yo ηwırırınınjı́yı́ nımeámi nıbıro áamá nńniyá sıńwı́yo dánı rı́fá nıkeaárımáná nıgwı́ bıkwı́ rı́fá ikeaárı́pı́ bı́ neróná tarıgfáı́pı́ fá nıroróná nńni K50,000 imónımınrı́ eágı́ wınıgı́awıxını. ²⁰ Apı́ nıpını́ nımóga warına xwı́yı́fá Ámınáo nánıpı́ surı́má mı́mónı́ wı e wı e sıni xwé nırı́ga emearınjagı́ nánı áamá ámi ámi ayá wı kumı́xınayıgfı́awıxını.

Epesası́ ηweagfáyı́ sımımiákwı́ nero egfá nánırı́rı́.

²¹ Apı́ rıxa nımónımáná enáná Poro Gorıxoyá kwı́yı́pımı́ dánı re yaiwınınıgını, “Nıonı nurı́ Masedonia pıropenısı́yo áwınımı́ urı́ Gırıkı́yı́ anjı́yo áwınımı́ urı́ nıyárımonı́ Jerusaremı́ nánı úımı́gını.” E nıyaiwırına re rınınıgını, “Nıonı rıxa Jerusaremı́yo nánı nurı́ nırémorınáyı́ e dánı wı e nánı xámı́ mı́paxı́ nımónırı́ nurı́ anjı́ Romıyı́ rınınjı́pımı́ sıńwı́ wınıımı́gını.” nırı́rı́ ²² áamá xıomı́ seáyı́ wııarıgfı́ıwaúı́ —Egı́ yoı́ Tımotıomı́ tńni Erasıtıasomı́ tńni awaúı́ Masedonia pıropenısı́yo nánı nurowárırı́ aı́ o sıni ámi bı́ tńni Esia pıropenısı́yo ηweanáná ²³ áamá wı́ nıwiápı́nımearo ófı́ Gorıxomı́ xı́darıgfáyı́ nánı mıxı́ nırı́nowıeánırı́ná sımımiákwı́ onımiáı́pı́ megfı́awıxını. ²⁴ E egı́nı́ áamá wo —Xegı́ yoı́ Demıtırıasorını. O xegı́ nıgwı́ omınjı́ nerına amı́pı́ sıńá sırı́pá tńni imı́xarıgfáı́pı́ yarınjı́yı́ worını. Esia pıropenısı́yo ηweáyı́ wıgı́ ηwı́fá xwéı́ —Apı́ xegı́ yoı́ Atemı́sıyı́ rınınjı́pı́rı́rı́. Apı́ wıgı́ anjı́ rıdıyowá yarıgfı́ıwámı́ éfı́ urárarıńjı́pı́nıńjı́ imónınjı́pı́ sırı́pá tńni wıgı́ ηwı́fá onımiá bı́a ananı nımeámi nuro wıgı́ anjı́ xıxegı́nı́yo tıpı́rı́fá nánı imı́xarıgfáyı́ worını. Áamá omınjı́ xı́o yarınjı́pa axı́pı́ neróná nıgwı́ onımiá mearı́gfáamanı. ²⁵ O áamá omınjı́ xı́o yarınjı́pa axı́pı́ yarıgfáawamı́ tńni áamá omınjı́ xegı́ bı́ onımiáı́pı́ yarıgfáawamı́ tńni awı́ neárırı́ re urınınıgını, “Gı́ ámáoyı́né, soyı́né nıjı́fırını. Omınjı́ none yarınjwá rı́pı́ nánıńı́ nıgwı́ wı́ mı́neamúroarınını. ²⁶ Áamá Poroyı́ rınınjo negı́ anjı́ Epesası́yonı́ marfáı́, negı́ Esia pıropenısı́yo nımını́ enı yarınjı́pımı́ soyı́né sıńwı́ wınıro arfá wıro yarıgfırını. O áamá wıgı́ ηwı́fá fá xı́rarıgfá imónınjı́pı́ rı́wı́ oumópoyınrı́ nerına re urarınjorını, ‘Nwı́fá áamá wé tńni imı́xarıgfáı́pı́ nepaxınjı́ mı́mónıńı́. Mı́mónı́ ηwı́fırını.’ E urarınjagı́ nánı áamá obaxı́ arfá nıwıro ηwı́fá nene imı́xarıńwáı́pı́ rıxa rı́wı́ umogfırını. ²⁷ None o rarınjı́pı́ xe orınrı́ sıńwı́ nıwınıranénáyı́, nıgwı́ omınjı́ none nerane nıgwı́ mı́neamúroarınjı́pı́ peayı́ wıanıpaxı́ imónınfáı́pı́rı́ marfáı́, rı́pı́ enı imónınfırını. Anjı́ rıdıyowá yarınjwáı́wá, negı́ ηwı́fá Atemı́sıyı́ rınınjı́pı́ nánı mı́rı́nıńı́wá nánı enı peayı́ nıwıanıro ‘Sı́pı́rı́rı́.’ rı́paxı́ imónırı́ ηwı́fá apı́xı́ imónınjı́ í, áamá Esia pıropenısı́fı́yo ηweagfá nńni tńni xwı́fá nımını́ ηweagfáyı́ tńni yayı́ umearı́gı́ı́ enı surı́má nımónırı́ xwı́fá iwerı́ enfırını.” urı́agı́ ²⁸ awa arfá nıwıróná wıkı́ bı́ ayı́kwı́ mı́wónıagı́ enjı́ tńni rı́fı́wá re nıra ugı́awıxını,

“Epesai ηweaηwaéneyá ηwíá Atemisiþi, ayí seáyi e imóniηþiriñi.” nira nuro ²⁹ aηí nipiñiñi ríaiwá rírowiámí niga nuríñá ámá nñi re egfawixiñi. Wáf ámá awí eánarigíe nání nawíni xwamiání néra mírí nuro ámá Masedonia þiropenisíyo dání Poro tñi emearigííwaú —Egí yoí rowaúmi Gaiasoyi riniñomi tñi Arisitakasoysi riniñomi tñiñiñi. —Awaúmi íá nixero níropémi úaná ³⁰ Poro ámá wikí tñi awí eánarigíe piyíá xwiyíá bi ourimñiri yaríñá ámá Jisasomi xídarigíáyí xe ouniri siηwí miwinaríñá ³¹ gapimaní Esia þiropenisí ayo umenweagíá wa —Awa Poro tñi níkuñiñiñi emearigíáwarini. Awa xwiyíá Poro nani nurowaríroná re urayigíawixiñi, “Aríkí ámá awí eánigíe nani mupani.” uraríñá ³² ámá awí eánigíe dani xwamiání nero wa wigí bi nani riro wa wigí bi nani riro neróná arikikí niniro nani ámá nápi aríá kwíkwíkwí nero “Ayí rípi nani awí eáníwaénerfani?” miyaiwipa nero ³³ wa Judayí wigí wo Arekisadaoyi riniño xwiyíá ririñi oneaiñiri wáráná ámá e epíroyí egíáyí wí “Ayí o nani awí eáníwaénerfani?” yaiwiaríñá o re oyaiwípoyiñiri, “Judayí ríá api neamearigíámani.” oyaiwípoyiñiri xwiyíá ourimñiri nani wé ówaní uyimñiri éyí re egíawixiñi. ³⁴ Awa o Judayí wo enagi siηwí mí niwómixiñi nani nawíni axíñá nrayiro ayá wí ríaiwá re nura ugíawixiñi, “Epesai ηweaηwaéneyá ηwíá Atemisiþi, ayí seáyi e imóniñi.” Aníñí miní e nira nuro nira nuro ³⁵ gapimanowayá payí weaiaríño niþiri ámá epíroyí egíáyo þrí wiaíkímí niyárimáná re uriñiñiñi, “Episasi ηweagíoyíñé, ámá wo siñi majíá re rimóniñi, ‘Episasi ηweagíáyí aηí rídiyowá yarigííwá wigí ηwíá xwé Atemisiyi riniñiþi nani miriniñiwá tñi ηwíá api aηíñami dani piéronapiñiþi tñi menweagíáyíñi.’ Ámá wo siñi majíá e rimóniñi? Oweoi. ³⁶ Nioni searíá api ámá wo ‘Ayí nepamani.’ ríþaxí mimóniηagi nani soyíñé niyopiýára oseauni. Úrapí mikariniþa époyi. ³⁷ Ayí rípi nani seararíñiñi. Ámá soyíñé íá nixemi bíá rowaú negí aηí rídiyowá yaríñiwámi dani amipi bi íwí miþeapa eri negí ηwíá imóniñi nani ikayíwí aí bi miriþa eri éíwaúrini. ³⁸ Xwirixí nani mimóniþa neri gapimanowa xwirixí aríá wianiro nani miñweapa reñoi? Ayíñani Demitriaso tñi omiñí axípi yarigíáwa o tñi nawíni kumixiñigíáwa tñi ámá womi xwiyíá oumearaniro nerónáyí, xwiyíá umeararigíe nani ríxa nuro e dani xixe oxekwímoníþoyi. ³⁹ Soyíñé xwiyíá siñi wí tígíáyíñé enánáyí, xwiyíá nani sía awí eánaríñwáíñá dani rírixini. ⁴⁰ Ayí rípi nani seararíñiñi. Agwi none éwapíñíwá rípi míkí mayí enagi nani gapimanowa ‘Piyo dani awí neániñi rírowiámí niniro simimiákwí éoi?’ nearáná ‘Xwiyíá anani uríþaxí imónaníwini.’ ríseaimónarini? Oweoi, ríxa gapimanowa xwiyíá neamearíþaxí imóniñwini.” ⁴¹ Gapimanowayá payí weaiaríño e nuríñá ámá e awí eánigíáyo xixegíni uowarapiñiñi.

20

Poro ámi Masedonia Þiropenisíyo emerí Gírikíyí aηíyo emerí ení naniñi.

¹ Ámá xwiyíá rírowiámí niniro simimiákwí yarigíá þíni niwiáriñi kikiá yaríñá Poro ámá Jisasomi xídarigíáyo xíó tñi e nani “Eini.” nuriri ríxa báná ení ríremixí niwiri yayí niwiáriñi Masedonia þiropenisíyo nani úimiginiñi e dani þíni niwiáriñi ² nuri þiropenisí apimi áwiniñi niþuríñá ámá e ηweagíá Jisasomi dñí wíkwírogíáyo ení ríremixí ayá wí niwiéra niþuri Gírikíyí aηíyo níremori ³ e ηweaηáná emá waú wo ríxa ni múrománá enáná ríxa Siria þiropenisíyo nani úimiginiñi siþixí womi þixemoániñiñi éyí Judayí wí o nani mekaxí rinaríñagíá nani ámi dñí re yaiwiñiñiñi, “Ámi Masedonia þiropenisíyo nioni biñáimani oumñi.” niyaiwiri imani nurí ⁴ ámá rowa eni o tñi nawíni ugíawixiñi. Wo Beria dání Pirosoñi xewaxo Sopataorini. Ámi waú Tesaronaika dání Arisitakaso tñi Sekadaso tñi awaúrini. Ámi wo Debi dání Gaiasorini. Ámi wo Timotiorini. Ámi waú Esia þiropenisíyo dání

Tikikaso t́ni T́ropimaso t́ni awaurini. ⁵ Awa nioni t́ni Poromi t́ni xámi n+yeamearo T́rowasi dání yawawi nání weninjeri nero nweanáná ⁶ Judayí Gorixo múronjyí nání dínjeri mopírri nání śá bisfkerfá yisí mayí nimixiro narigfáyí rixa pwéáná yawawi Piripai e dání ṕni n+wiárimí nurai sipixí womi n+pixemoánirai ninjwearai śá rixa wé wú yeamúróáná awami T́rowasiyo n+wímearei e nweanáná śá wé ẃúmi dánjeri waú neamúronjinigini.

Yutikaso piyomi Poro sinjeri imixinjeri nánirini.

⁷ Sadéyo nene aiwá n+rane rosapá imixirane yani nání awí neániranéná Poro ámá e dánjeri awí eánfáyo xwiyfá nuriríná “Wíáriná rixa anjeri úimiginí.” niyaiwiri nání xwiyfá aninjeri miní xwíá n+miri n+ra nuri rixa áriwégí imónáná ⁸ anjeri awawá seáyi e ikwíroninjeri nene awí neánimáná xwiyfá arfá wiarinjawáwami ramixí obaxí m+ixároárininjeri aí ⁹ íwí sikinjeri wo —O xegí yoí Yutikasorini. O pípíwíyo ninjweámáná Poro aninjeri miní xwiyfá xwíá n+miri nura waríná arfá n+wirí sá nífasí n+yayí+sáná rixa sá dínjeri mamó n+weárirri re enjiniginí. Pákíká wíxaú wá ikwíroninjeri seáyi e enowámi dání pírimioanjiniginí. Pírimioáná ámá n+wepínro n+mearíná xwíámi piyí wenjeri meágí aiwí ¹⁰ Poro n+wepínri íwí sikinjeri seáyi e nupíkákwinri n+mfkwiyínimáná re urinjiniginí, “Seyíné dínjeri sipí m+seaipani. Ámi sinjeri eninjeri.” nurimi ¹¹ ámi n+peyiri ayí t́ni nawíni aiwá n+kwíriri n+nimáná ayí t́ni xwiyfá n+riiga núfasáná rixa wíá nóga warinjeri t́ni Poro ṕni n+wiárimí úagí ¹² ayí íwí sikinjeri o ámi sinjeri éagí n+meámi wigí anjeri e nání nuro dínjeri wíá bi on+miápi m+wóninjiniginí.

Poro T́rowasiyo ṕni n+wiárimí Mairitasíyo nání unjeri nánirini.

¹³ Poro “Awa anjeri Asosiyi rininjeripimi nání sipixíyo waríná nioni xwíáyo úimiginí.” niyaiwiri none sipixí womi n+pixemoánirane Asosíyo nání nurane xfo nání weninjeri nerí nweaníwá nání óf neaimoíf enjeri nání none omí xámi numearane sipixomi n+pixemoánirane Asosí nání nurane n+rémorane nweanáná ¹⁴ Poro rixa xwíáyo nibiri anjeri apimi neámeáná o t́ni nerimeánimi sipixíyo nurane anjeri Mitirini rininjeripimi n+rémorane ¹⁵⁻¹⁶ e dání ṕni n+wiárimí nurane sipixomi sá wenwáone pírinjwí Kaiosiyi rininjeripimi oriwámi dání n+múrorane ámi sá wenwáone pírinjwí Semosiyi rininjeripimi n+rémorane Poro nioni Esia píropenisíyo n+rémori ninjwearíná śá ayá wí n+múroniginiri re yaiwiáriniginí, “None anjini nuranénáyí, śá Judayenyá Pedikosiyi rininjeriyi siní m+pwémi enáná Jerusaremí rémoaníwárfani? Ayínáni Epe-sasi múróimiginí.” yaiwiárinjeri enjeri nání none Epe-sasi miwiékínimeá n+múrorane ámi sipixomi sá wenwáone anjeri Mairitasíyi rininjeripimi rémonwaniginí.

Poro Jisasoyá siyikí imónigfá Epe-sasi nweáyo wipenjweagfáwami unjeri nánirini.

¹⁷ Poro Mairitasíyo n+rémómáná e dání ámá Jisasoya siyikí imónigfá Epe-sasiyo njweagfáyo wipenjweagfáwa nání re uowáriniginí, “Awa obípoi.” nuowárirri ¹⁸ awa rixa o t́njeri e nání báná re urinjiniginí, “Śá nioni segí Esia píropenisí t́yo iwamífo rémonáyimi dání ṕni n+seawiárimí unjáyí nání seyíné t́ni nawíni ninjwearíná pí pí enjapi nání soyíné nijfáriní. ¹⁹ Seyíné t́ni ninjwearíná Ámináoyá xináíninjeri nimóniri o nání wáf n+wurimeiri n+seariríná seáyi e mimónipa nerí inimi n+seaimóniri enjiriní. Seyíné nání dínjeri sipí niarinjeri nání wainí wainá njwí n+seaeayiri enjiriní. Judayí nioni nání mekaxí n+rinarinjeri nání xeaninjeri obaxí nímeanjeri aiwí ²⁰ nioni wé íá m+mixeání xwiyfá seyíné arfá n+wiwo n+ixídíroná nanjeri seaimixipaxipi wí yumí m+seai nerí ámá obaxí sinjwí anigíe dánirani, anjeri xixegíyo inimi dánirani, n+searéwapiyiri enjiriní. ²¹ E neríná Judayínérani, Gírikíyínérani, ayá n+searemori re searayinjeri, ‘Segí íwí yarigfápi ríwíminí n+mamoro Gorixo t́áminí n+kinimóniríná negí Áminá Jisasi Kiraisomi dínjeri wíkwírópoi.’ searayinjeri.

²² Arfá nípoyí. Agwí kwíyí Gorixoyápi o Jerusaremí nání úwínigíní nìkìkayonagí nání anj apimí rémóáná pí pí nímeanfápi nioní majfá aiwí, sa e nání waríjíní. ²³ E rémóáná pí pí nímeanfápi nioní majfá enagí aiwí anj apí apimí múroaríná Gorixoyá kwíyípi ayá re niremoaríjíní, 'E rémóáná gwí ríyiro xeaníj sealkáiro epíríaríní.' ²⁴ Ayá e niremoaríjagí aiwí, nioní dínj míjwiráriní. Ayínání míj yíwí nírimí e nání ananí waríjíní. Sínj umfá nání 'Ayí seáyí e imóníjpirífaní?' míyaiwí, pí pí níkarípirífa aí gí xámí néra bíjapa síní axípi néra nurí ripíní nerínáyí, 'Ayí seáyí e imóníjpirífaní?' nímonaríní. Áminá Jisaso re níyaiwiri sekaxí nírinjpi, 'O Gorixo ámáyo wá wianíj enagí nání xwíyá yayí winípaxípi wáf níriméwínigíní.' níyaiwiri sekaxí nírinjpi yoparípi nípiní wáf nuráriméríná 'Ayí seáyí e imóníjpirífaní?' nímonaríní.

²⁵ Arfá nípoyí. Nioní seyíné tínjímí nimerí xwíyá áamá Gorixomí dínj wíkwíroarígíayo xegí xwioxíyo mímeámí nerí umenweanfápi nání wáf searímearíjáyíné, níyínéní ámí gí símímanj bí sínwí nanípirífa menjpi nání nioní níjfaríní. ²⁶⁻²⁷ Ayínání ayá re searemoaríjíní, 'Enjíná dání Gorixo "Re éimígíní." yaiwíaríjpi nání nioní áwanj nísearírná wé fá mímixeání nípiní xixení searírná enagí nání áamá níyíyá wo anínáná "Poró rífa nímeáríjot." rípxí imónínfá meníní.' seararíjíní. ²⁸ Áamá Jisaso yá imónígífa sewaníjyíné umenweagíapimí ríkkíríto wiarígíoyíné imónípiríxiní wáyí seainíwínigíní. Áamá Gorixoyá síyíkí imónígífa níyoní —Ayí nání yoxáfpámí dání nupeiríná xewaníj gwíriní roayíroaríjyíriní. Ayo níyoní numenwearíná Gorixoyá kwíyípi sípsípí awí mearoarígíapa axípi awí umearóríxiní seaimíxaríjyíné xixení píraníj umenweáfiríxiní. ²⁹ Ayí rípi nání seararíjíní. Nioní ríxa píni níseawíarímí úáná áamá síwí sayí sípsípí roarígíapáníj nímonímí seyíné tífámíní níbéro áamá soyíné umenweagíayo xe nanj oépyíní sínwí míwíní xwírfá sealkíxeayípiríaríní. ³⁰ Ayí rípi nání ení seararíjíní. Segíyí wa ení níwiáfpínímearo re níyaiwiro yapí wíwapíyípiríxiní, 'Jisasomí xídarígíayí wigí wínyo píni níwiárimí nioníní oníxídfóyí.' níyaiwiro yapí wíwapíyípiríxiní. ³¹ Ayínání nioní seyíné tíní níjwearí xwíogwí waú wo ní múroaríná woxíní woxíní nání dínj sípí nísearí jwí tíní enj ríremíxí searíjápí bí píni níwiárfí aníj míní yayíjápí nání ríwífmíní mímamó sínwí tíní aníj míní éfiríxiní. ³² Agwí nioní Gorixo seamenífa nání xegí wéyo seawáriní soyíné xwíyá o áamá níyoní wá níwianí enjpi nání dínj wíkwíropíri seawáriní yaríjíní. Xwíyá apí ananí síkkí seomíxíri amípi nanj Gorixo áamá nioní gí imóníjyó wíimígíní imóníjpi meapaxíyíné seaimíxíri epaxí imóníní. ³³ Nioní seyíné tíní níjwearíná segí woyá síjá goríraní, síjá siríparaní, rapírapíraní, wí sínwí íwí míwíníjíní. ³⁴ Nioní seyíné tíní níjwearíná enjpi sewaníjyíné níjfaríní. Amípi wí mísearápí 'Pí yíní pí níriní emííní?' níyaiwiri neríná wé gí rúmí dání nígwí omíj nerí nígwí nímearí bí neríná nioní gí bí erí áamá nioní tíní njwearígíayo ení bí wiirí enjíní. ³⁵ Amípi níni nioní enjpi neríná ríxa re seaíwapíyíjíní. Áamá sípíyí seáyí nerí mínípaxí imóníjyó arírá wífiríxiní. Xwíyá Áminá Jisaso ríj rípi, 'Yayí míní wiaríj winaríjpi yayí uráparíj winaríjípímí seáyí e imóníní.' xwíyá apí ení ríwífmíní mímamó dínj mófiríxiní." uríjíní.

³⁶ Poró xwíyá apí nípiní nurárimí xómíj níyíkwiri awa tíní Gorixomí xwíyá rírimí níwiro ³⁷⁻³⁸ awa xwíyá Poró "Gí símímanj ámí bí sínwí nanípirífamání." urí enagí nání dínj sípí níwiri jwí nearo omí nímakíkyayiro kíyí nímiaúnayiro xíomí nímeáa nuro sípíxí tínj e wárigíawíxiní.

21

Poró ámí sípíxíyo níjxemoáníri unj náníriní.

¹ E nemone awami pñni n̄wiár̄imi ámi sip̄ix̄íyo nuranéná niyakía mú ir̄ñií pir̄iñw̄f̄ yoí Kosiyi r̄in̄iñ̄í̄pimi n̄rémorane sá wenwáone nurane pir̄iñw̄f̄ Rosiyi r̄in̄iñ̄í̄pimi n̄rémorane e dán̄i nurane añ̄f̄ yoí Patarai r̄in̄iñ̄í̄pimi niwiék̄ñ̄imearane ² e nayoarane sip̄ix̄í ámi wo Pinisia piropenis̄íyo nán̄i um̄in̄iri yar̄iñaḡi n̄iw̄in̄irane omi n̄ip̄ixemoán̄irane n̄iñweámáná n̄imeámi nurane nurane ³ pir̄iñw̄f̄ yoí Saip̄iras̄iyi r̄in̄iñ̄í̄pi wé onam̄iñ̄um̄in̄i en̄jáná n̄imúrorane nurane nurane xw̄iȳf̄á re r̄inár̄iñ̄f̄ enaḡi nán̄i, “Añ̄f̄ yoí Taiaȳf̄ r̄in̄iñ̄í̄pimi sip̄ix̄í royá san̄f̄ e t̄íwan̄iḡini.” r̄inár̄iñ̄f̄ enaḡi nán̄i none Siria piropenis̄íyo añ̄f̄ apimi niwiék̄ñ̄imeámáná ⁴ e nayoarane áma Jisasomi x̄idar̄iḡf̄áȳf̄ nán̄i p̄f̄á nemerane aȳf̄ t̄ñ̄i s̄f̄á wé w̄f̄um̄i dán̄f̄ waú ñweañáná aȳf̄ kw̄iȳf̄ Gor̄ixoyáyo dán̄i Poromi re urayiḡf̄awix̄ini, “Joxi Jerusarem̄iyo nán̄i wí nuri xw̄ir̄iñw̄f̄ mosax̄ipani.” nurayiro ⁵ s̄f̄á none aȳf̄ t̄ñ̄i ñweañani imón̄iñ̄f̄ȳf̄ n̄ñ̄i r̄ixa óráná añ̄f̄ apimi p̄ñ̄ni n̄wiár̄imi nurane aȳf̄ t̄ñ̄i wiḡf̄ ap̄ix̄f̄ t̄ñ̄i wiḡf̄ n̄iaíw̄f̄ t̄ñ̄i n̄ineameámi nuro raw̄rawá imañ̄f̄ e dán̄i xóm̄iñ̄f̄ n̄iȳikwirane Gor̄ixomi xw̄iȳf̄á r̄ir̄im̄f̄ n̄iwimáná yaȳf̄ ninowár̄imi ⁶ none sip̄ixomi p̄ixemoánáná aȳf̄ wiḡf̄ añ̄f̄ e nán̄i uḡf̄awix̄ini.

Agabaso Poromi ikwair̄f̄ win̄f̄pi nán̄ir̄ini.

⁷ E nemone Taia p̄ñ̄ni n̄wiár̄imi nurane añ̄f̄ yoí Toremesiyi r̄in̄iñ̄í̄pimi n̄rémómáná nayoarane áma Jisasomi d̄iñ̄f̄ n̄iw̄ikw̄r̄oro nán̄i neḡf̄ n̄r̄ix̄ímeá imón̄iḡf̄áyo yaȳf̄ n̄iwirane aȳf̄ t̄ñ̄i s̄f̄á ayi sá wenwáone ⁸⁻⁹ w̄f̄api t̄ñ̄i e dán̄i p̄ñ̄ni n̄wiár̄imi nurane añ̄f̄ Sisariaȳf̄ r̄in̄iñ̄í̄pimi n̄rémómáná nayoarane añ̄f̄ xw̄iȳf̄á yaȳf̄ win̄ipax̄f̄ wáf̄ urar̄iñ̄f̄ Piripoyi r̄in̄iño —O en̄jáná wáf̄ wurimeiariḡf̄awami seáȳf̄ w̄ir̄ix̄in̄iri wé w̄f̄um̄i dán̄f̄ waú r̄ípeán̄iñowa wor̄ini. O xeḡf̄ xemiáíwa —Íwa Gor̄ixo nán̄i wáf̄ rókiamoar̄iḡf̄iwar̄ini. Ap̄iyá wípaú wípaú íwa t̄ñ̄or̄ini. ¹⁰ Oyá añ̄f̄yo n̄ipáwirane o t̄ñ̄i s̄f̄á wí ñweañáná wáf̄ rókiamoar̄iñ̄f̄ wo —Xeḡf̄ yoí Agabasor̄ini. O Judia piropenis̄íyo p̄ñ̄ni n̄wiár̄imi n̄iweap̄iri ¹¹ none n̄ineaimear̄i or̄iñá ikax̄f̄ n̄inear̄iri re en̄in̄iḡini. Poroyá arer̄ix̄f̄ nuráp̄iri xeḡf̄ wéyo t̄ñ̄i sikw̄íyo t̄ñ̄i nijár̄in̄iri re r̄iñ̄in̄iḡini, “Kw̄iȳf̄ Gor̄ixoyápi r̄iñ̄f̄pi r̄ip̄ir̄ini, ‘Arer̄ix̄f̄ r̄ir̄í xiáwomi Judaȳf̄ Jerusarem̄i dán̄i ax̄f̄pi re gw̄f̄ nuyiro émáyo min̄i wip̄r̄f̄ar̄ini.’ Kw̄iȳf̄ Gor̄ixoyápi r̄iñ̄f̄pi ap̄ir̄ini.” near̄f̄aḡi ¹² none ar̄f̄á e n̄iwiranéná none t̄ñ̄i áma e ñweáȳf̄ t̄ñ̄i Poromi waun̄f̄ r̄ix̄iñ̄f̄ re urayin̄waniḡini, “Joxi Jerusarem̄i nán̄i m̄iyipani.” ur̄f̄aḡwi aí ¹³ Poro re near̄iñ̄in̄iḡini, “Seȳf̄né pí nán̄i ñw̄ini ñw̄ini nearo ík̄ñ̄iñ̄f̄ sip̄i nipax̄f̄ nikár̄ar̄iño? Awa nion̄i gw̄f̄ nijár̄ánáȳf̄, ‘Aȳf̄ anan̄ir̄ini.’ n̄iyaiwiri nán̄ini e nán̄i m̄iwar̄iñ̄ini. Áminá Jisasomi x̄idar̄iñaḡi nán̄i n̄ip̄ik̄iánáȳf̄, ‘Aȳf̄ anan̄ir̄ini.’ n̄iyaiwiri nán̄i en̄i war̄iñ̄ini.” near̄f̄aḡi ¹⁴ none omi urakipax̄f̄ mimón̄f̄aḡi n̄iw̄in̄irane omi xw̄iȳf̄á ámi bi mur̄f̄ re r̄in̄iñ̄waniḡini, “Ámináo ‘Omi wímeáw̄in̄iḡini.’ yaiwiar̄iñ̄f̄pi xe wímeáw̄in̄iḡini.” r̄in̄iñ̄waniḡini.

Poro Jerusarem̄iyo n̄rémori Jisasoyá s̄iyik̄f̄ imón̄iḡf̄áyo umen̄weaḡf̄awami rep̄iȳf̄ win̄f̄ nán̄ir̄ini.

¹⁵ E nemone s̄f̄á aȳf̄ r̄ixa neamúróáná none yúr̄ar̄f̄ nemáná raw̄rawá p̄ñ̄ni n̄wiár̄imi Jerusarem̄iyo nán̄i n̄iyirane ¹⁶ Sisaria dán̄i áma none p̄ñ̄ni n̄wiár̄imi yar̄iñwáé dán̄f̄ Jisasomi x̄idar̄iḡf̄áȳf̄ wa t̄ñ̄i n̄iyirane awa none añ̄f̄ Nesonoyá —O Saip̄iras̄i pir̄iñw̄f̄pimi dán̄f̄ wor̄ini. En̄jáná dán̄i Jisasomi d̄iñ̄f̄ n̄iw̄ikw̄r̄or̄i x̄idaḡf̄ wor̄ini. “Oyá añ̄f̄yo sá owépoiȳf̄.” n̄iyaiwiro nán̄i n̄ineaipemeámi n̄ineayiro e neawár̄iḡf̄awix̄ini.

¹⁷ E nemone r̄ixa Jerusarem̄i nán̄i n̄iyirane e rémóáná áma Jisasomi d̄iñ̄f̄ n̄iw̄ikw̄r̄oro nán̄i neḡf̄ n̄r̄ix̄ímeá imón̄iḡf̄áȳf̄ yaȳf̄ n̄ineairo n̄ineamím̄in̄f̄aḡf̄a ¹⁸ sá wenwáone w̄f̄api t̄ñ̄i Poro t̄ñ̄i none n̄wiáp̄ñ̄imeámi Jemiso t̄ñ̄f̄ e nán̄i nurane Jisasomi d̄iñ̄f̄ w̄ikw̄roar̄iḡf̄áyo wipen̄weaḡf̄áwa en̄i Jemiso t̄ñ̄i awí eán̄iñáná ¹⁹ Poro r̄ixa yaȳf̄ n̄iwimáná x̄fo émáyf̄ t̄ñ̄im̄in̄i wáf̄ nur̄imer̄fná Gor̄ixo x̄foyá wéyo dán̄i wiemen̄f̄ bi bi nán̄i rep̄iȳf̄ n̄wiéra úagi ²⁰ awa ar̄f̄á n̄iwiróná Gor̄ixomi seáȳf̄ e numero re ur̄iḡf̄awix̄ini, “Gw̄f̄áox̄ini, neḡf̄ Judaȳf̄ sip̄i ayá xwé wí Jisasomi d̄iñ̄f̄ w̄ikw̄ron̄aḡf̄a

joxi ríxa nijfá imóninini. Ayf nfini negf nwf ikaxf enina dani niriniri eaninipimi xfdanro nani smf xeadfpénarinoi. ²¹ Ayo ama wi joxi nani re urigfawixini, 'Poro emayfa anfo nemerina negf Judayf emayf tfaminin nweagfayo re urewapiyarininini, "Nwf ikaxf negf arfo Moseso niri eanipimi pini wiario siwf negf arfowa erowiapnigfapimi mixdipa ero nero segf niaiwf iyf smf sfo miwakwipa érxini." Ama ayo Poro e urewapiyarininini.' ²² E urigfa enagi nani ari yaninini? Negf Judayf Jisasomi xfdarigfa anj ripimi tfaminin nweagfayf anani joxi bfp nani ríxa arfa niwiprf enagi nani ²³ xwiyfá none riranf rípi axfp érxini. Negf ama nwfá nweagfa waú waú nweano. ²⁴ Joxi awa tni nkumixiniro nene xwiraimimf neainarinipf anipa imoninfa nani yarinwapi awa tni nawini nero ami nanj imoninini. E nerina waú waú awa wigf dfa nironiro xwiraimimf winarinipf anipa imoniro nanwf Gorixo nani ridiyowá wiuro epafa nani bf wiirini. Joxi none rirarinwapi axfp e nerina ama nni re yaiwipraf, 'Poro nani neararigfapi mfkf mayfiri. O eni negf nwf ikaxf eaninipimi nixdirf piraninjf yarinorini.' yaiwipraf. ²⁵ E nisearirane ai enina xwiyfá nimixiranena 'Ema Jisasomi dnjf wikwroarigfayf negf nwf ikaxf eaninjf nipini xdfirixiniri uranirewini?' niriniranena re rinarinwaniginini, 'Nwf ikaxf rípiaw rípiaw pni wiaripaxf mimonini.' nirinirane payf re neari warinwaniginini, 'Nanwf ama wi mimonf nwfá imoninjf nani ridiyowá éfapi minipa érxini. Rakiwf eni minipa érxini. Nanwf sinwyo gwf xirana ragf sni enagi nani minipa érxini. Apixf nimearoná sewini mimeanipa érxini.' Apiaú apiaú nani neari wiowarinwaniginini.' urifagfa ²⁶ Poro sa wejo wafpi tni ama nwfá nweagfa waú waú awami niwirimeami nurf xwiraimimf winarinipf anipa imoninini yarinigfapa xfo tni nawini wigf yarinigfapa nemana o anj ridiyowá yarinigfawami nipawiri apaxpaninjf imonigfayo awanjf re uriniginini, "Sfa ama awa xwiraimimf winarinipf anipa imoninfa nani yarinigfapi nipini nefasana Gorixo nani xixegfni woni woni ridiyowá wiprafayi sfa ayimirini." uriniginini.

Judayf Poromi anj ridiyowá yarinigfawami dani mixf wigfa nanirini.

²⁷ E nemo sfa we wufmi danj waú awa xwiraimimf winarinipf anipa imoninfa nani yarinigfapi ríxa yoparipi anwi e imonininiri yarinfa Esia piropenisfo danj Judayf wi Poro anj ridiyowá yarinigfawami nweanoagi niwiniro re egfawixini. Ama e epifoyf egfayo smirif niwiemero omi fa nixero ²⁸ rafaiwa re rigfawixini, "Negf Isireriyfne ríxa siminjf neainipoyi. Ama re rojf royf ama xwfá nminin nweagfayo nurewapiyemerf ama negf gwf axf imoninwari nani urewapiyirf negf nwf ikaxf eaninipf nani urewapiyirf negf anj ridiyowá yarinwá riwá nani urewapiyirf nerina api nipini nani 'Sipirini.' urarinorini. Sa apinin marfa, ama Girikiyf wi anj ridiyowá yarinwá riwami nipemeami nwiaprinipimi dani nwfá imoninjf re ríxa xororf enirini." niri ²⁹ —Xami ama Esia piropenisfo danj Tiropimasoyf rinino Poro tni anj apimi nawini emearinagfi winfa enagi nani xenjw re mogfawixini, "Poro omi ridiyowá yarinwáiwami inimi nipemeami fwiaprinorini." xenjw nimoro nani rafaiwa enj tni nirona e niri ³⁰ ama anj apimi nweagfa nni simmiakwf e yarinigfapi arfa niwiro mrf nibimiro Poromi fa nixero ridiyowá yarinigfawami dani niropemi peyeana apaxf me owanj nni niyara ugfawixini.

Romiyf porisowa Poromi urapigfa nanirini.

³¹ E nemowa Poromi nipikianiro nani yarinfa ama wi porisowami seayi e imoninom xwiyfá re uremeagfawixini, "Jerusarem nweayf nni simmiakwf inarini." uremeaagfa ³² o ananjni xegf porisf wami tni awami seayi e wimonigfawami tni niwirimeami Poromi pikianiro yarinigfá nani weana ayf porisowa tni wigf seayi e wimonino tni weaparinagfa niwiniro ami Poromi iwanj mea pni wiarigfawixini.

³³ Pfní wiártagfa porisowami seáyí e wimóniño aṅwi e nɪbiri Poromi fá nɪxeri xegí porisí wami re urɪɪnigini, “Gwí senfá wirfkaú tɪni yípoi.” nuri ayo yariɲí re wiarɪɲagini, “Ámá ro gorini? O pí ériini?” ³⁴ Yariɲí e wiarɪɲagi aiwi ámá e epíroyí egíáyí xwamiáni niri ro wí xegí bi nani ri ro wí xegí bi nani ri ro nero arikikí yariɲagfa o arfá kwíkwíkwíkwí nɪwiri nani o yariɲí wiarɪɲipi e dani nɪjía píranɪɲí imónipaxí meɲagi nɪwiniri re urɪɪnigini, “Porisoneyá anjwami nani nimeami úpoi.” urfagi ³⁵⁻³⁶ omi nimeá warfna rixa ámá e epíroyí egíáyí númi nuro rfaiwá ímí tɪni “Rurápapikiarɪɲoi?” nriɲiga warfna awa rixa aɲí iwami sɪɲá waíwí tɪɲí e niremorfna ámá Poromi pikianro yariɲagí yariɲagí porisowami urápapikianro yariɲagfa nani omi seáyí e nimeáyoaro nɪxiriimi peyigfawixini.

Poro Judayí xfomi umeararigfápi owákwimiri urɪɲipi nani rini.

³⁷ Porisowa rixa wigí anjwami nimeá páwianro yarfna awami seáyí e wimóniñomi Poro re urɪɪnigini, “Nioni xwiýfá bi anani riri mɪniréini?” urfagi o re urɪɪnigini, “Ai, joxi Girikiyí pfné anani rariɲini. ³⁸ Ayinani re nimónarini, ‘Joxi ámá Isipiyí xami re riño, “Émáyo mɪxí xídfwanigini.” niri ámá 4,000 gwí mónigfá, Irɪkiarigfái riniɲowami nɪwirimeami ámá dɪɲí meañe nani uño, ayí joximani.’ nimónarini.” urfagi ³⁹ Poro re urɪɪnigini, “Ámá joxi rariño, ayí nionimani. Nioni aɲí onimiá yoí mɪriɲɪɲí bimi dánonimani. Sirisia pɪropenisíyo aɲí Tasasiyí riniɲipimi dání Judayí wonirini. Wauní rixiɲí bi oriri mɪni. Ámá tɪyo xwiýfá ouriniri anani sɪɲwí naniriréini?” nuri ⁴⁰ o rixa anani xe ouriniri sɪɲwí winána Poro sɪɲá waíwíyo e nírómána ámá ayí xwiýfá mɪripa oépoi niri wé ówaní nuyiri rixa ɲiɲiá imónaráná wigí Xibriuyí pfné tɪni nuri re urɪɪnigini,

22

¹ “Rárowayfné, ápowayfné, xwiýfá ámá wí nɪxekwímoarigfápi wákwimimiri searáná anani arfá nɪpɪrɪréoi?” urfagi ² arfá wíáfí Poro nuri rina wigí Xibriuyí pfné tɪni rariɲagi arfá nɪwiro erówarí aí bi mé aga ɲiɲiá imónaritagfa Poro ámi re urɪɪnigini, ³ “Nioni Judayí wonirini. Sirisia pɪropenisíyo aɲí yoí Tasasiyí riniɲipimi gí nóki nɪxiriɲoni aí aɲí rɪpimi dani xwé iwiaronáonirini. Negí nearéwapiyagí Gamiéro nɪniréwapiyirfna ɲwí ikaxí eániɲipi negí arfowa neaiapigfápi nani aga xixeni píranɪɲí nirewapiyiɲí eɲagi nani agwí seyfné Gorixomi oxídaneyiniri sɪmí nixeadípeniro yariɲagfa nioni eni axípi e imóniɲáonirini. ⁴ Ayinani eɲina nioni ámá Óf ‘Gorixo tɪámni imóniɲoi.’ riniɲiyimi dɪɲí wíkwíroarigfá aninimiximimiri nani xeaniɲí nɪwiri oxíyorani, apixíyorani, gwí nɪyiri gwí aɲíyo wáragáonirini. ⁵ Negí apaxípaniɲí imóniɲí xwé tɪni negí ámána meba imónigfáwa tɪni eni ‘O nepa e yagorini.’ searipaxí imóniɲoi. Awa negí Judayí aɲí yoí Damasikasiyí riniɲipimi ɲweagíáyí nani payí nearo niapowaráná nioni ámá e ɲweagfá óf axíyimi xídarigíáyí eni aɲí rɪpimi dani riniɲí meárixiniri ayo fá nɪxeri gwí nɪyimána ámi re nani nimeami bɪmfa nani aɲí rɪpimi pfní nɪwiárimí nuri Damasikasiyó nani uɲanigini.

Poro “Apí yarfna Gorixo nɪkɪnimixiɲirini.” urɪɲí nani rini.

⁶ “E nemoni nuri nuri Damasikasi tɪɲí aṅwi e rémómimiri neri rixa ikwawedí eɲána re eɲnigini. Aɲínamí dani wíáfí sɪɲwí mɪmɪɲí iní xwé bi nókiárénapɪɲnigini. ⁷ Wíáfí apí nókiárénapána nioni xwíáfíyo nɪpɪkɪnimeari arfá wíáfí xwiýfá bi re nɪrinénapfagi winanigini, ‘Soroxini, Soroxini, pí nani xeaniɲí nikárarini?’ nɪrinénapfagi ⁸ re urɪɲanigini, ‘Ámánaoxini, joxi goxirini?’ urfagi o ‘Nioni Nasareti dání Jisasoni joxi xeaniɲí nikárarini.’ nɪrfagi ⁹ —Ámá nioni tɪni warigfáwa wíáfí nókiárénapfipi píranɪɲí sɪɲwí nɪwinaxídiro aiwi o tɪni xwiýfá rinarigwíomí arfá nɪpɪkwini mɪwigfawixini. ¹⁰ ‘Joxi xeaniɲí nikárarini.’ nɪrfagi re urɪɲanigini, ‘Ámánaoxini,

nioni pí oentri n̄rar̄iñ̄ini?’ ur̄fagi Ámináo re n̄riñ̄iniḡini, ‘Joxi n̄wiáp̄n̄imeám̄i Damasikasi j̄fapimi nán̄i nuri e rémóaná ámá wo n̄símeari e éwin̄iḡin̄ri r̄r̄f̄peañ̄api nán̄i áwan̄j̄ r̄r̄in̄iñ̄oi.’ n̄r̄fagi ¹¹ nioni wáf api s̄iñw̄yo n̄in̄p̄rori s̄ini s̄iñw̄ m̄im̄iñ̄ n̄in̄in̄ri s̄iñw̄ man̄ipax̄i niar̄iñ̄agi nán̄i ámá nioni t̄ni war̄iḡfáwa wéyo ár̄w̄f n̄in̄im̄ax̄ir̄ro Damasikasiyo nán̄i n̄in̄im̄era nuro e n̄r̄émor̄i ñ̄weañ̄aná ¹² ámá wo, xeḡi yoí Ananiasoȳ r̄in̄iñ̄o —Judaȳ añ̄i apimi ñ̄weaḡfáȳf n̄ini ‘Ámá awiáx̄i wor̄ini.’ r̄in̄aḡfor̄ini. Neḡi ñ̄w̄f ikax̄i r̄in̄iñ̄p̄i b̄i múroagoman̄i. An̄iñ̄f̄ min̄f̄ n̄ip̄ini x̄ixen̄i ax̄f̄p̄i x̄idagor̄ini. ¹³ O n̄ib̄iri nioni t̄ñ̄j̄ añ̄wi e n̄r̄ómáná re n̄riñ̄iniḡini, ‘Ḡf̄ n̄riñ̄x̄imeáo imón̄iñ̄j̄ Sorox̄ini, d̄ix̄f̄ s̄iñw̄f̄ ámi anei.’ n̄iráná re en̄aniḡini. Ḡf̄ s̄iñw̄f̄ ámi nan̄iri om̄i s̄iñw̄f̄ win̄iñ̄aniḡini. ¹⁴ Om̄i s̄iñw̄f̄ win̄áná o re n̄riñ̄iniḡini, ‘Ñ̄w̄fá neḡi ar̄fowa x̄idaḡfo joxi e éwin̄iḡin̄ri wimón̄ar̄iñ̄p̄i nán̄i n̄ij̄fá eri Wé Rón̄iñ̄om̄i en̄i s̄iñw̄f̄ win̄iri x̄ioyá man̄iyo dán̄i x̄wiýfá rar̄fná ar̄fá wiri oentri r̄r̄f̄peañ̄r̄ini. ¹⁵ Ámá n̄iyoni x̄fo nán̄i áwan̄j̄ nur̄ir̄fná j̄iwan̄iñ̄oxi wáf n̄r̄ókiár̄ir̄fná s̄iñw̄f̄ win̄iri ar̄fá wiri éf̄p̄i nán̄i rep̄iȳf̄ wir̄fá nán̄i r̄r̄f̄peañ̄r̄ini. ¹⁶ Aȳn̄áni joxi pí nán̄i s̄ini yóm̄iñ̄j̄ yar̄iñ̄ini? R̄ixa n̄wiáp̄n̄imeari waȳf̄ meai. Joxi Ámináom̄i r̄ix̄iñ̄j̄ ur̄ir̄f̄pimi dán̄i d̄ix̄f̄ f̄w̄f̄ yar̄iñ̄p̄i yokwar̄im̄f̄ n̄siiri waȳf̄ p̄irán̄iñ̄iñ̄j̄ r̄iron̄iñ̄oi.’ n̄r̄fagi nioni ax̄f̄p̄i e en̄aniḡini.

“Gor̄ixo Poroni émaȳf̄ t̄ñ̄j̄m̄ini n̄irowár̄iñ̄iniḡini.” ur̄iñ̄f̄ nán̄ir̄ini.

¹⁷ “E nemoni ámi Jerusarem̄i nán̄i n̄ib̄iri añ̄j̄ rid̄iyowá yar̄iñ̄wá riwám̄i dán̄i xóm̄iñ̄j̄ n̄iȳikwiri Ámináom̄i x̄wiýfá r̄ir̄im̄f̄ n̄wir̄fná ikw̄kw̄f̄ n̄iyár̄iri wen̄iñ̄j̄ éáȳf̄ ¹⁸ Ámináo re n̄rar̄iñ̄agi win̄iñ̄aniḡini, ‘Joxi s̄iñw̄f̄ nan̄iri ar̄fá niri en̄j̄p̄i nán̄i añ̄j̄ r̄ipimi dán̄i uráná ar̄fá m̄isipa ep̄r̄f̄ en̄agi nán̄i joxi s̄ini mepan̄i. An̄iñ̄i añ̄j̄ r̄ipimi p̄ini n̄wiár̄im̄i ui.’ n̄r̄fagi ¹⁹ nioni re ur̄iñ̄aniḡini, ‘Ámináox̄ini, nioni éwap̄n̄agápi ámá re ñ̄weáȳf̄ n̄ini n̄ij̄fá imón̄iñ̄oi. Ámá joxi nán̄i d̄iñ̄j̄ r̄ikw̄f̄roar̄iḡfáyo nioni fá n̄ixer̄i gw̄f̄ añ̄iyo n̄iñ̄wir̄ár̄iri iwan̄j̄ n̄iméperi yagáoni en̄agi nán̄i wiwan̄iñ̄ȳf̄ r̄ixa n̄ij̄fá imón̄iñ̄oi. ²⁰ Joxi nán̄i wáf ur̄imeaḡf̄ Sitipenom̄i p̄ikiḡfná nioni añ̄wi e n̄r̄ómáná “Aȳf̄ om̄i n̄ip̄ikiróná apáni yar̄iñ̄oi.” n̄iyaiwiri om̄i p̄ikiar̄fná wiḡf̄ iȳfá awí mearon̄aniḡini.’ ur̄fagi aí ²¹ Ámináo re n̄riñ̄iniḡini, ‘Joxi ui. Nioni ná j̄fami émaȳf̄ t̄ñ̄j̄m̄ini r̄irowár̄im̄fá en̄agi nán̄i joxi anani ui.’ n̄riñ̄iniḡini.” ur̄iñ̄iniḡini.

Poris̄f̄ seáȳf̄ e imón̄iñ̄o Porom̄i éf̄ um̄iñ̄j̄f̄ nán̄ir̄ini.

²² Ámá e ep̄roȳf̄ eḡfáȳf̄ Porom̄i ar̄fá n̄wia n̄ib̄asáná aiwi x̄wiýfá “Émaȳf̄ t̄ñ̄j̄m̄ini r̄irowár̄im̄fár̄ini.’ n̄riñ̄ir̄ini.” r̄ie nán̄i ar̄fá n̄wimáná x̄wiýfá x̄wamián̄f̄ n̄riro im̄f̄ t̄ni re riḡfawix̄ini, “Ámá e imón̄iñ̄o xe on̄wean̄iri s̄iñw̄f̄ win̄ipax̄i m̄ineaimón̄ar̄ini. R̄ixa rur̄ápap̄ikiar̄iñ̄oi?” ²³ Xwamián̄f̄ e n̄ra nuróná wik̄f̄ aȳkw̄f̄ n̄wóga m̄iwar̄iñ̄agi nán̄i wiḡf̄ iȳfá n̄wirayiro úpir̄ixá m̄imeám̄f̄ yán̄iro x̄w̄fá sik̄f̄ úpir̄ixá m̄imeám̄f̄ yán̄iro yar̄iñ̄aḡfá ²⁴ poris̄f̄ seáȳf̄ e imón̄iñ̄o sekax̄i re ur̄iñ̄iniḡini, “Om̄i porisone neḡi añ̄j̄ riwám̄i n̄imeáa n̄ipáwiro ámá aȳf̄ x̄wamián̄f̄ n̄wiróná r̄fá t̄ñ̄j̄ wian̄iro yar̄iḡfápi m̄f̄k̄f̄p̄i nán̄i waropár̄f̄ oneain̄iri nán̄i s̄ikw̄fá raḡf̄ p̄r̄f̄ nuȳkiro yar̄iñ̄f̄ im̄im̄f̄ w̄ipoȳf̄.” ur̄fagi ²⁵ awa om̄i n̄imeáa n̄ipáwiro s̄ikw̄fá raḡf̄ p̄r̄f̄ uȳkian̄iro nán̄i gw̄f̄ j̄áná Poro Poris̄f̄ añ̄wi e ron̄om̄i re ur̄iñ̄iniḡini, “‘Rom̄iȳfá ñ̄w̄f̄ ikax̄i re r̄in̄ini,’ r̄isimón̄ar̄ini, “Ámá Rom̄iȳf̄ wom̄i m̄f̄k̄f̄p̄i nán̄i p̄fá mé xám̄i s̄ikw̄fá eápoi.” r̄in̄ini.’ r̄isimón̄ar̄ini?” ur̄fagi ²⁶ poriso ar̄fá e n̄wimáná seáȳf̄ e wimón̄iñ̄o t̄ñ̄j̄ e nán̄i nuri re ur̄iñ̄iniḡini, “Ámá Rom̄iȳf̄ rom̄i joxi pí wim̄in̄iri yar̄iñ̄ini?” ur̄fagi ²⁷ poris̄f̄ seáȳf̄ e imón̄iñ̄o Poro t̄ñ̄j̄ e nán̄i n̄ipáwiri re ur̄iñ̄iniḡini, “J̄iwan̄iñ̄oxi n̄rei. Joxi Rom̄iȳf̄ wox̄iran̄i?” ur̄fagi o “Oȳf̄.” ur̄fagi ²⁸ poris̄f̄ seáȳf̄ e imón̄iñ̄o re ur̄iñ̄iniḡini, “Nioni gap̄imanowami n̄gw̄f̄ x̄wé wíáná ‘Rom̄iȳf̄ wox̄ir̄ini.’ n̄in̄ir̄o nim̄ix̄iḡfár̄ini.” ur̄fagi Poro re ur̄iñ̄iniḡini, “Ḡf̄ inók̄i t̄ni ápo t̄ni en̄j̄ná dán̄i Rom̄iȳf̄ wim̄ix̄iḡfár̄ipau en̄aḡf̄i nán̄i nioni ḡf̄ nóki n̄ix̄ir̄iñ̄e dán̄i Rom̄iȳf̄ imón̄iñ̄j̄ won̄ir̄ini.” ur̄fagi nán̄i ²⁹ poris̄f̄ s̄ikw̄fá raḡf̄ p̄r̄f̄ nuȳkiro yar̄iñ̄f̄

wianiro nání gwí járfáwa wáyf nîwinîri omî wáramogfawixîni. Wigí porisí seáyi e wimónîño enî “Poró Romíyí worfanî?” nîyaiwirî nijfá nimónîmáná “Omî senfá tîni gwí jípoi.” urfí enagi nání wáyf winîñîni.

Poró xwíyífá wákwinîmîrîrî nání Judayí mebáowa awí eánigíe dánî urîñîf nánîrîni.

³⁰ Poriso, sá wenjo wáfpi tîni Judayí omî uxekwímoarigfápi nání xixeni nijfá oimónîmîrîrî omî níkwewárimáná wamî sekaxí re uowárapîñîni, “Apaxípanîñîf imónigfá xwéowa tîni Judayí mebáowa tîni awí oeánipoyí.” nuowárapîrî awa rîxa awí eánaráná Poromî niméra nîwepîrîrî awa sîñwí anigíe éf urárarîñîni.

23

¹ Poró mebáowamî sîñwí agwí nîwinîrîrî re urîñîni, “Gí nîrîxímeáoyíne, Gorîxo sîñwí anîñaná amîpî nionî iwamfó dánî sfá rîyimî nání enápi nîpîni aí nání dîñî nîyaikirorfná bî nání ayá sfwí mînró dîñî peá nunarîni.” urfagi ² apaxípanîñîf imónîñîf xwéo, Ananiasoyî rîniño ámá Poró tîñîf e anwî e rogíayo “Omî wé maníyo upíkákwpoyí.” uráná ³ Poró Ananiasomî re urîñîni, “Kíkérónîñîf inîmî pîpîwíf enagi aí seáyi e xwífá nanîñîñîf eánîñîf roxîni, Gorîxo joxî enî wé nîrupíkákwinîño! Joxî negí ñwí ikaxí nîrîrîrî eánîñîpa xwîrîxí nîmemîrîrî e éf nîñwearfná ñwí ikaxí apimî ogámí nerî ‘Omî wé upíkákwpoyí.’ urípi nání ‘Ayí apáni yarîñîni.’ rîsimónarîni?” urfagi aí ⁴ ámá e rówapigíayí mîxí re urigfawixîni, “Joxî ananî apaxípanîñîf imónîñîf xwéomî ikayíwí urarîñoxîrîni?” urfagí ⁵ Poró re urîñîni, “Nîrîxímeáoyíne, ‘Apaxípanîñîf imónîñîf xwé worfanî?’ mîyaiwí nerî rîni. Xwíyífá Bîkwíyo re nîrîrîrî eánîñagi nání, ‘Joxî segí seáyi e nimónîrî seamenweagífá wo nání xwíyífá sipî bî mîrîpanî.’ nîrîrîrî eánîñagi nání o seáyi e imónîñîpî nání nijfá nimónîrî sîñwîrîyí, wí e rîmîrîrî éamanî.” nurîrî aí ⁶ mebáowa wa Sajusi imónîrî wa Parisi imónîrî enagífá nîwinîrî gí Parisi rowa gwí onîmónîpoyîrî enî tîni re urîñîni, “Nîrîxímeáoyíne, nionî Parisi wonîrîni. Parisi imónigífí wîyaúyá xewaxonîrîni. Nionî ‘Ámá pegíayí ámî nîwiápnîmeapírfárîni.’ nîyaiwirî dîñîf kíkayonagi nání xwîrîxí nîmearigíonîrîni.” urarfná ⁷ Parisiowa tîni Sajusiowa tîni wîwîni mîxí nîrînowieánîro dîñîf bî biaú nîxîrîro yanîf epayónigfawixîni. ⁸ Ayí rîpî nánîrîni. Sajusiýf re rarigíayírfîni, “Ámá pegíayí ámî wiápnîmeapaxí menîni. Anîñají wí menîni. Kwíyíf enî menîni.” rarigíayírfîni. E nerî aí Parisiýf “Nîpîni ananî imónîpaxí imónîni.” rarigíayírfîni. Apimî dánî dîñîf bî biaú nîxîrîro yanîf nepayónîro ⁹ xîxewiámí nîrînowieága nuro ñwí ikaxí eánîñîpimî mewegífá Parisiowayá wa nîwiápnîmearo Sajusiowa tîni xîmîxîmí nîniro nîrîróná re urigfawixîni, “Ámá ro íwí bî éo mimónîñagi wîniñwîni. Anîñají woranî, kwíyíf bîranî, omî xwíyífá uránáyí, ayí pí enîño?” nurîro ¹⁰ xîxewiámí ayá wí nîrînowieága wiápnîmeaarfná porisí seáyi e imónîño Poromî mîdîmîdánî mîmîxeawiámí nîrîróná omî dîdîyimí nero pîkipîrîxîrîrî xegí porisowamî sekaxí re uowárainîni, “Soyíne nîwepîniro enîf neánîro ayo Poromî nurápiro negí porisí anîf riwámî nání nîmeámî yapípoi.” uowáraíáná awa xixeni o urípa e egíawixîni.

¹¹ Poró sfá ámî rîxa wîyimî áríwîyimî sá wenjáná Ámínáo miwímidánî nurónapîrî re urîñîni, “Joxî dîñîf sixí ínei. Jerusalemî tîyo dánî xwîrîxí rîmearfná joxî nionî nání ‘Sîñwí e wînrî arfá e wirî enárîni.’ urarîñîpa émáyíyá anîf xwé Romíyo enî axípi urírfá enagi nání dîñîf sixí ínei.” urîñîni.

Judayí Poró nání mekaxí megífá nánîrîni.

¹² Wáfpi tîni Judayí wí Poró nání mekaxí nîmeróná awá ñwífá nîñwirîrîniro sfíjá womî dánî re rîngíawixîni, “None inigíf mîniñpa erane aiwá mîniñpa erane néra nurane Poromî pîkíwáe dánî ámî nîpaxí imónaníwárîni.” nîrîniro ¹³ —Ámá

mekaxí nímerno “Síná romi dání rarínwini.” rigfáwa áamá 40 wiárf múrogfáwarini. ¹⁴ E nemowa apaxípanínjé imónigfá xwéowa tñni Judayí ámináowa tñni tígé nání nuro yumí re urígíawixini, “None awá nwfá nínwirárinirane síná womi dání re rínfwarini, ‘Poromi siní mipíkípa neranéná aiwá bí aíwí mímepaxí imónínwini.’ Síná womi dání e rínáríwá enagí nání ¹⁵ soyíné tñni mebaowa tñni ámi xwíríxí níwiro yarinjé wiayaníronínjé nimóníro porisíyo seáyí e wimónínjomi wáf re urepearípoi, ‘Joxí none Poromi ámi píranínjé yarinjé wiani nání níméami weapei.’ urípoi. None omi nípkiani nání yumí áyá eánanfwiní. Poromi níméa níweapíri siní anjwí e mibípa enáná nípkianíwáriní.” urígíawixini.

¹⁶ Poromi xexíríméályá niaíwo “Awa yumí áyá eánarínjoi.” rínarínjagfa arfá níwirí porisowayá anjwámi nání nurí nípáwirí Poromi áwanjé uríagí ¹⁷ o porisí womi “Eini.” nuríre re urínínigini, “Íwí síkínjé ro díxí porisí seáyí e simónínjomi xwíyí wí áwanjé urini nání o tñjé e nání nípemeámi ui.” uríagí ¹⁸ o íwí síkínjomi nípemeámi porisí seáyí e wimónínjé tñjé e nání nurí re urínínigini, “Poro, gwí nweano ‘Eini.’ níriríre re nírinjoi, ‘Íwí síkínjé ro xwíyí wí díxí seáyí e simónínjomi urini nání o tñjé e nání nípemeámi ui.’ nírágí nípemeámi barínjini.” uríagí ¹⁹ porisíyo seáyí e wimónínjé omi wéyo íá níxíríre nímeámi aigí wí e nání nurí aigípi níjweámáná yarinjé re winínigini, “Xwíyí joxí áwanjé nírirípi pí xwíyífáriní?” uríagí ²⁰ o re urínínigini, “Judayí xwíyí ná bini símí e níta nuróná re rínfawixini, ‘Poromi ámi mfkípi nání yarinjé bí wianínjé nimónírane porisíyo seáyí e wimónínjomi yapí re uréwapíyíwaniginí, “Wíaríná joxí Poromi mebaowane xwíríxí ámi bí umeanfá nání nímeámi weapírixini.” uríwaniginí.’ rínfawixini. ²¹ Áamá 40 wiárf múrogfáwa awá nwfá nínwiráriníro síná womi dání re rínfawixini, ‘Omi píkiwáé nání aiwá mibípa erane inígí mibípa erane éwaniginí.’ níriníro omi píkianíro nání ríxa yumí áyá neáníro nweanagfa nání awa nurowárenapíro yarinjé síáná arfá mīwipani. Awa joxí ríxa re uráná, “Wíaríná nioní Poromi soyíné tñjé e nání ananí nímeámi weapímáriní.’ uráná nání xixení nírináriníro wenínjé nero nweanjoí.” uríagí ²² porisí seáyí e imónínjé íwí síkínjomi arfá jiyikí norí re uowárinínigini, “Xwíyí joxí repíyí nírirí áwanjé nírfípi nání áamá womi aí ‘Nioní omi e uríini.’ murípaní.” uowárinínigini.

Poromi Pírímíá Pírísó tñjé e nání wiowíarínjé nánirini.

²³ Porisí seáyí e imónínjé xegí porisí áminá imónigfáyí waúmi “Eini.” nuríre re urínínigini, “Awagwí porisí éf tñni míxí yarígíáyí 200 apimi ‘Nikínirí nweápoi.’ uríri osíyo níjweámáná míxí yarígíáyí 70 apimi ‘Nikínirí nweápoi.’ uríri wákwíríxá tñni míxí yarígíáyí 200 apimi ‘Nikínirí nweápoi.’ uríri nemáná ríxa áríwíyimi 9:00 p.m. imónáná anjé yoí Sisariayí rínínjépipimi nání upíri nání awí eaárfíyí. ²⁴ Osí wí ení Poro seáyí e éf níjweámáná uní nání nímeári omi éf numíga nuro pírimíá Pírísó tñjé e wárfípoi.” nuríre ²⁵ payí re rínínjé wínánínjé ríwamínjé eaníniginí,

²⁶ “Nioní Kírodiasí Rísiasoní payí rína pírimíá Pírísóxi tñjé e nání nearí wírenapariní. Negí áminá seáyí e imónínjéxi nioní yayí bí osimini. ²⁷ Judayí áamá romi íá níxíríro ríxa nípkianíro yarinjagfa nioní arfá ‘Romíyí worini.’ níwiríná gí simínjé nínarígíáyí tñni mírí nurane omi éf umínínwaniginí. ²⁸ Nioní omi uxekwímoarígíapí mfkípi nání níjé ímónímí nání wigí Judayí mebaowa xwíyí ímíxarígé nání nímeámi nurí aiwí ²⁹ omi xwíyí nuxekwímoróná none píkipaxí bí uríro gwí yipaxí bí uríro míyarinjagfa níwínirí xwíyí wigí nwfí íkaxí eánínjépipimi dání wíwanínjéyí míxí rínarígíapí nánini uxekwímoarínjagfa wínínjaniginí. ³⁰ Áamá wo níbirí áwanjé re níráná, ‘Judayí Poromi píkianíro nání yumí mekaxí mearinjoi.’ níráná nioní siní mé omi joxí tñjé e nání níwiowárenapíri áamá omi uxekwímoarígíáyó sekaxí re urífaniginí, ‘Nuro

pírimiaóyá sɨŋwí anɨje dánɨ uxekwí mófrixɨnɨ.’ urɨanigɨnɨ. Ayí xwɨyɨfá rɨxa apɨrɨnɨ.”

³¹ Porisowa wigí seáyɨ e wimónɨŋo sekaxí uríípa axípi nero árɨwɨyimɨ Poromɨ nɨméra nuro anɨ yof Adipatirisɨyɨ rɨnɨŋɨpimi nɨrémoro ³² rɨxa wɨfá ónáná porisɨ síkwí tɨnɨ warigfáwa xe osɨyo nɨŋweámáná mɨxɨ yarigfáwa Poromɨ ananɨ re dánɨ nɨméra oúpoyɨnɨrɨ pɨnɨ nɨwiárɨmɨ ámɨ wigí porisɨ anɨwámɨ nánɨ úagfá ³³ awa nɨméra nuro rɨxa Sisariayo nɨrémoro pírimiaó tɨŋfɨ e nánɨ nuro payí mɨnɨ nɨwiwo Poromɨ enɨ xfo tɨŋfɨ e nɨwárɨróná “Ayí rorɨnɨ.” urɨagfá ³⁴ pírimiaó payína nurápɨrɨ rɨxa fá nɨrómáná “Ro áamá nionɨ umenɨweanɨyáyo dánɨ worɨanɨ? Mɨ dánɨorɨanɨ?” nɨyaiwirɨ Poromɨ yarɨŋfɨ re winɨŋigɨnɨ, “Pɨropenisɨ gɨyo dánɨoxɨrɨnɨ?” urɨagi Poro “Sirisia pɨropenisɨyáyo dánɨonɨrɨnɨ.” urɨagi ³⁵ o re urɨŋɨnigɨnɨ, “Ananɨrɨnɨ. Áamá joxɨ rɨxekwí moarigfáyí rémónapáná díxɨ xwɨrɨxɨ arfá simfárɨnɨ.” nurɨrɨ wamɨ sekaxí re urɨŋɨnigɨnɨ, “Omɨ gapɨmanɨ anɨ mɨxɨ ináyɨ Xeroto mɨragiwámɨ nɨŋwɨrárɨro menɨweápoyɨ.” urɨŋɨnigɨnɨ.

24

Piriso Poroyá xwɨrɨxɨ arfá winɨfɨ nánɨrɨnɨ.

¹ Rɨxa sfá wé wú óráná apaxɨpánɨŋfɨ imónɨŋfɨ xwéo, Ananiaso tɨnɨ Judayí mebá imónɨgíáyí wa tɨnɨ áamá womɨ —O xwɨrɨxɨ neróná xwɨyɨfá wurɨyarɨŋfɨ worɨnɨ. O xegí yof Tetarasorɨnɨ. Omɨ nɨwirɨmeámɨ Sisaria nánɨ nɨwero pírimiaómi nɨwimearo xwɨyɨfá Poromɨ xwɨrɨxɨ umeanɨro nánɨpi urɨagi ² Poromɨ “Eɨnɨ.” nurɨro o rɨxa báná Tetaraso Poromɨ nuxekwí morɨná pírimiaómi re urɨŋɨnigɨnɨ, “Negí ámɨná awiaxɨ seáyɨ e imónɨŋfɨ Pirisoxɨnɨ, joxɨ neamenɨweanɨagi nánɨ nene mɨxɨ bɨ minɨ kikiánɨ ŋweanáná xwiogwɨ rɨxa obaxɨ pwéɨnigɨnɨ. Joxɨ díŋfɨ píránɨŋfɨ nenɨwɨperɨ nɨneamenɨwearɨná amɨpí enɨná dánɨ nɨpɨkwɨnɨ mimónɨŋfɨpi díŋfɨ joxɨyá tɨnɨ gwí axɨrí imónɨŋwaéne neaeyíroiarɨŋagi nánɨ agwɨ rɨxa nanɨfɨ nimóga warɨŋwɨnɨ. ³ Negí anɨfɨ gɨmɨ gɨmɨ apɨ nɨpɨnɨ e neaiarɨŋo, ayí joxɨnɨ enɨagi nánɨ nene nɨjfarɨnɨ. Ayɨnánɨ yayí tɨnɨ rɨrarɨŋwɨnɨ. ⁴ E nerɨ aiwɨ nionɨ ayá wí áxémá siáraná anɨŋfɨ sinɨnɨgɨnɨrɨ joxɨ neaiɨŋfɨpi nánɨ ayá wí rɨrɨmɨmémɨnɨ. Sa waunɨ rɨxɨŋfɨ rɨpɨnɨ orɨrɨmɨnɨ, ‘Joxɨ ayá nɨnearɨmɨxɨrɨ pɨné bɨ onɨrɨpoyɨnɨrɨ sɨŋwí neaneɨ.’ orɨrɨmɨnɨ. ⁵ Áamá Poroyɨ rɨnɨŋfɨ royí sfwí arfíkiónɨŋfɨ neaikárarɨŋorɨnɨ. Negí Judayí xwɨfá nɨyonɨ ŋweagfáyo mɨxɨ épɨmɨxamoarɨŋorɨnɨ. Negí áamá arfowa nɨneaɨwapiya bigfápi arfá nikeamoro yof sɨŋfɨ Nasaretene nɨrɨnɨro kumɨxɨnayífápi, ayí o mɨkí ikinɨrɨnɨ. ⁶ Negí anɨfɨ rɨdiyowá yarɨŋwáiwá aɨ xórórɨ emɨnɨrɨ yarɨŋagi nɨwɨnɨranéná fá xɨrɨŋwanigɨnɨ. [Negí ŋwí ikaxɨ eanɨŋfɨpi rɨnɨŋfɨpa xwɨrɨxɨ oumeaneyɨnɨrane fá xɨrɨŋagwɨ aiwɨ ⁷ porisɨ seáyɨ e imónɨŋfɨ Risiasoyɨ rɨnɨŋo mɨxɨ nimónɨmɨ nɨbɨrɨ enɨfɨ neánɨrɨ omɨ xfo nɨnearápɨwerɨ ⁸ sekaxí re nearɨŋɨnigɨnɨ, ‘Áamá romɨ xwɨrɨxɨ umeanɨrɨ éfáyɨné pírimiaó sɨŋwí tɨŋfɨ e dánɨ uméfrɨxɨnɨ.’ nearowárɨfagi nánɨ barɨŋwɨnɨ.] Ayɨnánɨ amɨpí none rɨrarɨŋwápi nánɨ xewanɨŋoxɨ yarɨŋfɨ nɨwia nurɨŋfɨpimi dánɨ ananɨ none uxekwí moarɨŋwápi nánɨ xɨxenɨ nɨjfa imónɨrɨfɨnɨ.” Tetaraso e nurɨrɨ ⁹ Judayowa enɨ Poromɨ nuxekwí moro pírimiaómi re urɨgíawixɨnɨ, “Amɨpí Poro nánɨ rɨrɨfɨpi neparɨnɨ.” urɨgíawixɨnɨ.

¹⁰ Pírimiaó Poro rɨxa xwɨyɨfá orɨnɨrɨ nɨkɨnɨmónɨrɨ sɨŋwí wináná Poro re urɨŋɨnigɨnɨ, “Joxɨ áamá gwí rɨrɨmɨ nɨmenɨwearɨ xwɨrɨxɨ nɨmeámɨ bayífáyo arfá nɨwiéra warɨná xwiogwɨ obaxɨ rɨmúroŋoxɨ enɨagi nánɨ nionɨ nɨjfarɨnɨ. Ayɨnánɨ joxɨyá sɨŋwíyo dánɨ xwɨyɨfá wákwɨnɨmɨ nánɨ nɨrɨrɨná ‘Ayí ananɨrɨnɨ.’ nɨyaiwirɨ yayí ninarɨnɨ. ¹¹ Áamá rowa re rɨrɨpaxɨrɨnɨ, ‘O Gorixomɨ yayí wimɨnɨrɨ nánɨ Jerusaremɨyo rémonɨ dánɨ sfá ayá wí marfáá, wé wúkaú síkwí waunɨ wórɨnigɨnɨ.’ rɨrɨpaxɨrɨnɨ. ¹² Nionɨ anɨfɨ rɨdiyowá yarɨgíwámɨ dánɨranɨ, rotú anɨyo dánɨranɨ, anɨfɨ apimɨ wí e dánɨranɨ, wa tɨnɨ xwɨyɨfá mɨxɨ rɨnarɨŋagi sɨŋwí nɨnanɨro mɨxɨ épɨmɨxamoarɨŋagi nɨnanɨro megíawixɨnɨ. ¹³ Agwɨ nɨxekwí moarigfá renɨpɨyí pírimiaóxi ‘Nepaxɨnɨ.’ yaiwirɨ nánɨ

eni mfkf bi siwá sipaxf mimóniŋoŋi. ¹⁴ E nerŋ ai awa rŋrŋá rŋpŋni, ayf neparŋni. Nionŋ Njwŋá negf arfowa xŋdagfomi nuxfdŋrŋná Óf Gorŋxomŋ xfdarŋgfáyŋi rŋniŋfyimi dánŋ xfdarŋŋárŋni. Ámá óf ayimi xfdarŋgfáyf nánŋ awa re rarŋgfárŋni, ‘Negf arfowa nŋneaiwapiya bigfápi arfá nŋkeamoro pŋni wiárŋgfárŋni.’ rarŋŋagfa ai nionŋ sinŋ amŋpi negf njwŋ ikaxf Moseso nŋrŋrŋ eanŋpŋ tŋni xŋxenŋ imónŋŋŋpimi dŋŋf wikwŋrorŋ amŋpi wŋá rókiamoagfáwa nŋrŋro eagfápimi dŋŋf wikwŋrorŋ enŋni. ¹⁵ ‘Ámá pegfáyf nŋni wé rónŋgfáyfŋrŋni, uyfniŋ egfáyfŋrŋni, nŋni ámŋ nŋwiápŋni meapŋrŋfárŋni.’ nŋyaiwiri Gorŋxomŋ dŋŋf ukŋkayonŋni. Wiwanŋnowa enŋ axŋpi e nŋyaiwiro dŋŋf ukŋkayonŋoŋi. ¹⁶ Nionŋ dŋŋf e nŋyaiwiri nukŋkayori nánŋ Gorŋxoyá sŋŋwŋyo dánŋrŋni, ámáyá sŋŋwŋyo dánŋrŋni, pí pí nerŋná ayá sipŋ minŋpa oenŋrŋ anŋŋf minŋf wé nŋrónŋrŋ oemŋnŋrŋ yarŋŋárŋni. ¹⁷ Wŋ e emeagáoni xwiogwŋf wŋ rŋxa nŋmúrófmi ámŋ gf anŋf e nánŋ nŋbŋrŋ nŋgwŋf bi gf ámá gwŋ axŋrŋ imónŋgfáyfŋyá uyŋpeayfyo mŋni wirŋ Gorŋxo nánŋ rŋdiyowá nŋwiiri éŋmŋgŋnŋrŋ nŋmeámŋ nŋbŋrŋ ¹⁸ rŋxa xwŋraimŋmŋf nŋniŋŋpŋ anŋpá éwŋnŋgŋnŋrŋ yarŋŋwápi nŋyárŋmáná anŋf rŋdiyowá yarŋŋwáiwámŋ nŋpáwiri e éŋmŋgŋnŋrŋ biŋápi yarŋná ayf sŋŋwŋ nanŋmeagfawixŋni. Sŋŋwŋ nanŋmeááná nionŋ ámá ayá wŋ tŋni epŋroyf nerŋ simŋmiákwf mé aga kikiŋá yarŋŋagi ai Judayf Esia pŋropenŋsŋyo dánŋf wŋ ¹⁹ —Ayf nionŋ nánŋ xwŋyŋá bi tŋgfáyf enánáyf, nŋbŋro joxŋyá sŋŋwŋ tŋŋf re dánŋ nŋnŋxekwŋmoro sŋŋwŋrŋyŋf, nanŋf imónŋmŋnŋrŋ éŋrŋni. ²⁰ Ayf joxŋ tŋŋf re mŋbŋpa éagfa nánŋ nionŋ Jerusaremŋyo mebáowa awŋ éánŋgŋe dánŋ xwŋrŋxŋ nŋnŋmeróná xwŋrŋxŋ nápi sŋŋwŋ wŋnŋgfápi nánŋ re rogfa rowa wiwanŋnowa áwanŋf ‘Ná ripŋrŋni.’ orŋrŋpoyŋ. ²¹ Mepa oenŋwŋrŋyŋf, awa Jerusaremŋyo dánŋ xwŋrŋxŋ nŋmearŋná xwŋyŋá nionŋ ímŋ tŋni re urŋŋá rŋpŋni ‘Nionŋ “Ámá pegfáyf ámŋ wiápŋni meapŋrŋfárŋni.” nŋyaiwiri kŋkayonŋagi nánŋ agwŋ soyŋné xwŋrŋxŋ nŋmearŋŋoŋi.’ urŋŋá apŋni nánŋ joxŋyá sŋŋwŋ tŋŋf e dánŋ nŋxekwŋmopaxŋrŋni.” ²² Poro e urŋagi ai pŋrimŋá Piriso ámá Óf Gorŋxo Tŋámŋnŋyŋ rŋniŋfyimi xfdarŋgfáyf nánŋ bi nŋjŋá imónŋf enagi nánŋ sfá xwŋrŋxŋ pŋránŋŋf wimŋxŋnŋfáyŋi nánŋ ná jŋe nŋta nurŋ re urŋŋnŋgŋni, “Porisŋf seáyŋ e imónŋŋo, Risiaso weapáná segf xwŋrŋxŋ pŋránŋŋf seaimŋxŋyimŋfárŋni.” nurŋrŋ ²³ porisŋf Poromŋ awŋ mearoarŋŋomi re urŋŋnŋgŋni, “Joxŋ omŋ awŋ nŋmearorŋ aiwŋ gwŋnŋ mŋyárŋpa éŋrŋxŋni. Xe erŋrŋfó eméwŋnŋgŋni. Xegf nŋkumŋxŋnŋrŋ emearŋgfáyf omŋ arŋrá wianŋro bánáyf, pŋrŋf murakipanŋ.” urŋŋnŋgŋni.

Piriso tŋni xiepi Dŋrusirai tŋni Poromŋ arfá wigŋf nánŋrŋni.

²⁴ Sfá wŋ rŋxa nórŋmáná enáná Piriso tŋni xiepi Dŋrusirai —Í Judayf apŋxŋf wŋrŋni. Í tŋni ípaú Poromŋ awŋ mearogŋe nŋrémori “Ámá wa omŋ nŋmeámŋ obŋpoyŋ.” nurŋrŋ Poro rŋxa nŋbŋrŋ “Kiraisŋ Jisasomŋ dŋŋf nŋwikwŋrorŋná, ayf apŋrŋni.” repŋyŋf nŋwiéra warŋŋagi arfá wiarŋná ²⁵ o “Wé rónŋŋf nerŋná, ayf apŋrŋni.” urŋrŋ “Nŋpŋreánŋrŋ nerŋná, ayf apŋrŋni.” urŋrŋ “Gorŋxo ámá nŋyonŋ mí ómómŋximŋf nerŋná, ayf apŋrŋni.” urŋrŋ yarŋná Piriso rŋxa wáyf winŋagi re urŋŋnŋgŋni, “Joxŋ ámŋ awŋ rŋmearoarŋgŋe nánŋ uŋ. Rŋwéná nionŋ ámŋ ananŋ arfá simŋa nánŋ nŋnimónŋrŋná ‘Eŋni.’ rŋrŋmŋfárŋni.” nurárŋmŋ ²⁶ nŋŋwearŋná Poro nŋgwŋf bi oniapŋnŋrŋ dŋŋf e nukŋkayori wainŋf wainá re yayagŋrŋni. “Ámá wa Poromŋ nŋwirŋmeámŋ obŋpoyŋ.” nurŋrŋ Poro báná o tŋni xwŋyŋá rŋnayagŋrŋni. ²⁷ E yayarŋná xwiogwŋf waú rŋxa pwéáná ámá sŋŋf wo, xegf yoŋ Posiasŋ Pesŋtasoyŋ rŋniŋŋo pŋrimŋáo nimónŋrŋ Piriso imónŋŋŋpŋ urápáná Piriso re enŋnŋgŋni. Judayf nionŋ nánŋ yayf owinŋpoyŋnŋrŋ wŋwapŋyimŋnŋrŋ nánŋ Poro xe gwŋ onŋweanŋrŋ wárŋŋnŋgŋni.

25

Poro Romŋyŋf mŋxŋf ináyo xwŋrŋxŋf pŋránŋŋf nimŋxŋyŋwŋnŋgŋnŋrŋ urŋŋf nánŋrŋni.

¹ Pesŋtaso, pŋrimŋá sŋŋf imónŋŋo pŋropenŋsf o meŋweanŋyo nŋrémómáná rŋxa sfá wŋyáú wŋyi óráná anŋf Sisaria rŋniŋŋpimi pŋni nŋwiárŋmŋ Jerusaremŋ nánŋ nŋyiri

rémóaná ² apaxfpaniηf imónigfá xwéowa tñni Judayf wigf seáyi e wimónigfáwa tñni omi niwimearo Poro nánf áwanf nuriróná nuxekwímoayiro awayini rixiηf re urigfawixini, ³ “Poromi negf neaimónariηfpf wianf nánf ananf ‘Oyi!’ neariréini? ‘Poromi Jerusaremí tñf re nánf wa nimeámi yapfrixini.’ neaimónarini.” nuriro ayf inimi “Óf e áyá neánirane pikíwanigini.” niyaiwiro e urfagfa aiwi ⁴ Pesitaso re uriniηigini, “Poro siní Sisaria gwí ηweani. Niwaninoni e nánf umfa nánf aηwi e imónini. ⁵ Ayinánf segf Judayfne seáyi e seaimónigfáwa nionf tñni nawini úwanigini. Ámá o fwf seaikariηo enánáyf, ananf xwiyfá umeariprini.” uriniηigini.

⁶ Pírimia Pesitaso e nurinirfná sfá wé wúkaúraní, wé wfúmí dánf waú woraní, siní mímúronáná Jerusaremí pñni niwiárimí Sisaria nánf niwerí e nírémorí sá wenjo wfápi tñni siá ikwianηwf xwirixf mearigfanami éf niηweámáná sekaxf re uowáriηiniginí, “Poromi niwirimeámi bfpoyi.” uowaráná ⁷ wa nuro Poromi nimeámi báná Judayf Jerusaremí dánf weapfáyf Poromi midimidáni nírówapimáná xwiyfá mívákwinipaxf imóniηf ayá wí nuxekwímoayiro aiwi Pírimiaó “Neparini.” yaiwini nánf mfkf bi síwá wipaxf mimónipa egfawixini. ⁸ E yarfná Poro xwiyfá owákwínimini re nuriri re uriniηigini, “Nionf negf Judayf ηwf ikaxf eániηfpf bi prf mívaiáki erí ridiyowá yarigfiwámi ení xórorf bi mé erí Romiyf mífxf ináyf Sisaomí ení sípí bi mívikárf erí enáriní.” urfagi ai ⁹ pírimia Pesitaso Judayf xfo nánf yayf owinfpoyiniri Poromí re uriniηigini, “Nionf díxf xwirixf Jerusaremí dánf arfá sirí xwiyfá awa ríxekwímoarigfápi eyeyíromf erí emfa nánf ‘E nánf ananf oumíni.’ rísimónarini?” urfagi ai ¹⁰ Poro re uriniηigini, “Siá ikwianηwf xwirixf mearigfá Sisaoyá manfyo dánf imixáriníηf rinami dánf xwirixf ninimepaxf imóniηe ríxa re ronni. Ayf wí e dánf xwirixf ananf nimepaxf mimónini. Joxí nijfáriní. Nionf gf Judayo fwf bi mívikáriηaniginí. ¹¹ fwf erí sípí imóniηf nípikipaxfpi bi erí enáoni enánáyf, ‘Mínipikipani.’ rípxonimani. E nerí aí awa xwirixf nimearigfápi mfkf mayf imóniηánáyf, ámá wo awa omí wigf dñf tñni owípoyniri miní niwipaxf mimónini. Ayinánf yariηf re osimini, ‘Míxf ináyf Sisao xewaninjo nigf xwirixf arfá níwiniginí.’ nimónarini.” urfagi ¹² pírimia Pesitaso xegf gapmanf yariηf wiemeanfa nánf inimi wurinigfá wa tñni xwiyfá nirinimáná re uriniηigini, “Joxí ‘Sisao arfá níwiniginí.’ rífyf nánf o tñf e nánf rírowáranfwarini.” uriniηigini.

Poro nánf Pesitaso Agiripaomí áwanf uriniηf nánirini.

¹³ Ríxa sfá wí órffmi enáná Judayfya mífxf ináyf wo —O xegf yof Agiripaoyf rininorini. O tñni xexirimeái Benaisí tñni ípaú pírimia sñf Pesitasomí yayf owiaiyiniri Sisaria nánf nibiri e nerí ¹⁴ sfá obaxf e ηweanáná pírimia Pesitaso xwirixf Poroyá nánf mífxf ináyf Agiripaomí áwanf nuriri re uriniηigini, “Ámá wo, Piriso gwí ηwirárago ηweani. ¹⁵ Nionf Jerusaremíyo nánf nurí uriníηáná apaxfpaniηf imónigfá xwéowa tñni Judayf wigf mebáowa tñni omí xwiyfá nuxekwímoro re nírígawixini, ‘Joxí omí “Nepa sípí ayíkwf mívikáriηoxirini.” nuriri negf neaimónariηfpf wianf nánf neaiapei.’ nírífagfa aí ¹⁶ nionf awamí re uriniginí, ‘Romiyene re yariηwámani. Ámá xfomí uxekwímoarigfáyf tñni siní nawini axf e awí neániro omí xwiyfá ayf uxekwímoarigfápi nánf wákwínimini siní mirípa enáná amíná ámá wigf wimónariηfpf xe owípoyniri wiarinwámani.’ uriniginí. ¹⁷ Ayinánf awa re nánf niweapiro awí eánáná nionf siní mé wfápi tñni xwirixf nánf siá ikwianηfnami éf niηweámáná wamí re uriniginí, ‘Ámá omí niwirimeámi bfpoyi.’ urfagi ¹⁸ omí nimeámi báná uxekwímoarigfáwa éf níroro nuxekwímoróná fwf mívákwinipaxf imóniηf nionf ‘Apí nánf uxekwímopfiréoi?’ yaiwinápi nánf muxekwímó nero ¹⁹ sa wigf ηwfá imóniηfpf nímépero ‘Apí nerfná api nerfná, ayf ananirini.’ rinarigfápi nánf mífxf riníro ámá piyf wo Jisasoyf rininjo —O nánf Poro ‘Siní sñf ηweani.’ rarinorini. O nánf mífxf

rĩnĩro egfawixĩni. ²⁰ E yariŋagfa nĩwĩnĩrĩ nionĩ re yaiwiŋanigĩni, ‘Xwirĩxĩ nápi nĩjǵá imónĩmĩ nánĩ arĩge nerĩ píránĩŋĩ yariŋĩ wiayimĩnréni?’ nĩyairĩ dĩŋĩ ududĩ ninarĩŋagĩ nánĩ omĩ re urĩŋanigĩni, ‘Nionĩ dixĩ xwirĩxĩ Jerusaremĩ dánĩ arǵá sirĩ xwiyǵá awa rĩxekwĩmoarĩgǵápi eyeyírómĩ erĩ emǵa nánĩ “E nánĩ ananĩ oyimĩni.” rĩsimónarĩni?’ urĩagi aĩ ²¹ Poro yariŋĩ re niŋĩnigĩni, ‘ “Mĩxĩ ináyĩ Sisao xewanĩŋo gĩ xwirĩxĩ arǵá ninǵa nánĩ fá nĩxĩrĩrĩ onĩmenŋewanĩ.” nimónarĩni.’ nĩrĩagi porisĩ wamĩ sekaxĩ re urĩŋanigĩni, ‘Nionĩ Sisao tĩŋĩ e nánĩ wiowárĩmǵaé nánĩ awĩ mearófrĩxĩni.’ urĩŋanigĩni.” Pĩrimĩá Pesĩtaso e urĩagi ²² Agĩripao re urĩŋĩnigĩni, “ ‘Nionĩ enĩ ámá omĩ arǵá bĩ owimĩni.’ nimónarĩni.” urĩagi “Wǵarĩná joxĩ enĩ ananĩ arǵá wirǵarĩni.” urĩŋĩnigĩni.

Agĩripao tĩnĩ Benaisĩ tĩnĩ Poromĩ arǵá wigǵĩ nánĩrĩnĩ.

²³ Sá wegǵá wǵápi tĩnĩ Agĩripao tĩnĩ Benaisĩ tĩnĩ ípaú okiyǵá ninǵisáná wá nimónĩga wigǵá aŋĩ xwé awĩ eánarĩgǵiawamĩ nĩpáwiri porisĩyo seáyĩ e wimónĩgǵáwa tĩnĩ ámá aŋĩ apimĩ seáyĩ e nimónĩrĩ menŋweagǵáwa tĩnĩ enĩ nawĩnĩ nĩpáwiro éfĩ ŋweaŋáná pĩrimĩá Pesĩtaso wamĩ sekaxĩ nurĩrĩ Poromĩ rĩxa nĩwirĩmeámĩ báná ²⁴ re urĩŋĩnigĩni, “Mĩxĩ ináyĩ Agĩripaoxĩ tĩnĩ ámá nĩnĩ yawawĩ tĩnĩ re awĩ eánĩgǵáyĩné tĩnĩ xwiyǵá bĩ osearĩmĩni.” nurĩrĩ re urĩŋĩnigĩni, “Ámá ro nánĩ Judayĩ nĩnĩ nionĩ aŋĩ rĩpimĩ ŋweaŋánáranĩ, Jerusaremĩ nánĩ úánáranĩ, gĩ arǵá eŋaé dánĩ ímĩ tĩnĩ “Xe sĩŋĩ ounĩ.” mĩneaimónarĩni.’ nĩrayarĩgǵá romĩ sĩŋwĩ wĩnĩpoyĩ. ²⁵ Omĩ yariŋĩ nĩwia nurĩ aiwĩ íwĩ o eŋĩpi nánĩ pĩkipaxĩ imónĩŋĩ bĩ nánĩ pǵá megĩnárĩŋanigĩni. Xewanĩŋo ‘Sisao xwirĩxĩ nionĩyá arǵá níwĩnigĩni.’ nĩrĩagi nánĩ nionĩ omĩ Sisao tĩŋĩ e nánĩ wiowárĩmǵa nánĩ rĩxa ráriŋarĩni. ²⁶ E nerĩ aĩ xwiyǵá negĩ mĩxĩ ináyĩ ámĩná Sisao nánĩ ‘Poro e eŋĩrĩnĩ. E eŋĩrĩnĩ.’ nĩrĩrĩ payĩ nearĩ wiowárĩmǵa nánĩpĩ sĩnĩ pǵá nĩmegĩnĩrĩ nánĩ nionĩ omĩ ámá nĩyĩnéni yariŋĩ wiayiro mĩxĩ ináyĩ Agĩripaoxĩ aŋĩpaxĩ wiayirĩ mǵkĩ iperĩ epĩrĩpimĩ dánĩ o xwiyǵá nionĩ ananĩ payĩ eapaxĩ bĩ searĩnĩ nánĩ omĩ seyĩné tĩŋĩ re nánĩ ‘Eĩnĩ.’ urĩnĩ. ²⁷ Ayĩ rĩpi nánĩrĩnĩ. ‘Gwĩ ŋweaŋĩ wo xĩomĩ uxekwĩmoarĩgǵápi nánĩ rĩwamĩŋĩ meá sa nĩwiowárĩrĩnáyĩ, ayĩ xaxánĩŋĩ nerĩ emĩnĩ.’ nimónarĩni.” urĩŋĩnigĩni.

26

¹ Agĩripao Poromĩ re urĩŋĩnigĩni, “Joxĩ dixĩ enĩ ananĩ rei.” urĩagi Poro wé nĩmómáná xwiyǵá wákwĩnĩmĩnĩrĩ nánĩ re rĩŋĩnigĩni, ²⁻³ “Mĩxĩ ináyĩ Agĩripaoxĩnĩ, joxĩ sĩwĩ Judayene yariŋwápi nĩnĩ nĩjǵá erĩ nene ‘Apĩ nerĩnáyĩ, Gorĩxomĩ píránĩŋĩ xĩdarĩŋwĩnĩ.’ nĩrĩnĩrane dĩŋĩ xĩxegĩnĩ moarĩwápi nánĩ nĩjǵá erĩ eŋĩnĩ. Apĩ nĩpĩnĩ aga nĩjǵá xĩxenĩ imónĩŋoxĩ eŋagĩ nánĩ nionĩ joxĩ arǵá eŋe dánĩ amĩpĩ Judayĩ nĩxekwĩmoarĩgǵápi nánĩ nĩwákwĩnĩmĩnĩrĩ rĩmĩ nánĩ aga yayĩ ninarĩnĩ. Ayĩnánĩ waunĩ rĩxĩŋĩ rĩpi orĩrĩmĩnĩ, ‘Gĩ xwiyǵá nĩwákwĩnĩmĩnĩrĩ rarĩŋápi joxĩ arǵá nĩnĩrĩná anĩŋĩ mĩsinĩpa oeni.’ nimónarĩni.

⁴ Nionĩ eŋĩná sĩnĩ onĩmiáiná dánĩ agwĩ re nánĩ néra bĩŋápi nánĩ Judayĩ nĩnĩ nĩjǵarĩnĩ. Onĩná dánĩ gĩ gwĩ axĩrĩ imónĩgǵáyĩ tĩnĩ nĩŋwearĩ Jerusaremĩ dánĩ xwé iwiaronáranĩ. ⁵ Eŋĩná dánĩ nionĩ Parisiyĩ —Judayĩ Gorĩxomĩ oxĩdaneyĩnĩro neróná dĩŋĩ xĩxegĩnĩ bĩ bĩ moarĩgǵápi dánĩ gwĩ nĩmóga ugǵá ayĩ ayo nĩyonĩ Parisiyĩ rĩnĩgǵáyĩ ŋwǵá xenwirĩrĩnĩgǵápi wĩnĩyĩyáyo seáyĩ e múronĩ. Ayĩ Gorĩxomĩ nĩxĩdĩroná yarĩgǵápa nionĩ enĩ nĩxĩda bĩŋápi nánĩ Judayĩ nĩnĩ nĩjǵarĩnĩ. Ámá ayĩ ‘Áwanĩ oraneyĩ.’ nĩwimónĩrĩnáyĩ, ‘Nepa Poro e yagorĩnĩ.’ nĩrĩpaxĩrĩnĩ. ⁶ Agwĩ nionĩ Gorĩxo negĩ arǵowamĩ nurĩrĩ sĩmĩmanĩyo tĩnĩŋĩpi nánĩ ‘Neparĩnĩ.’ nĩyairĩ dĩŋĩ ukĩkayonagĩ nánĩ ayĩ xwiyǵá nĩmeararĩŋo. ⁷ Negĩ Judayĩ gwĩ wĩrĩ wĩrĩ wé wúkaú sĩkwĩ waú enĩ ikwáwiyimĩranĩ, árĩwiyimĩranĩ, ínĩná Gorĩxomĩ yayĩ umero xĩdĩro neróná re nĩyairĩ nánĩ, ‘Nene Gorĩxo negĩ arǵowamĩ nurĩrĩ sĩmĩmanĩyo tĩnĩŋĩpi imónanĩ nánĩ éwanĩgĩnĩ.’ nĩyairĩ nánĩ dĩŋĩ axĩrĩ ukĩkayonagĩ. Mĩxĩ ináyoxĩnĩ, axĩ apĩ nánĩ

nioní díní ukíkayonagí nání nígfí Judayí xwíyíá níxekwímoarínjoi. ⁸ Goríxoyá díní tíní pegíáyí wíápínímeaarígíápi nání seyíné pí nání “Wí “Neparíní.” yaiwípaxí mimóníní.” yaiwiarígíáriní?

⁹ Eníná níwanínjoni ení re yaiwiagáoníní, ‘Yoí Nasaretí dání Jisasomí díní wíkwíroarígíáyí xe oépayíní sínwí wínipaxí mimóníní. Xwiríá oikíxémíní nání ayá wí neríná, ayí naní yaríní.’ yaiwiagáoníní. ¹⁰ E níyaiwirínjío dání Jerusaremíyo rípi yagáriní. Apaxípáníní imónígíá xwéowa ‘Ámá Jisasomí díní wíkwíroarígíáyo gwí yípaxoxíní.’ níníro nírpéááná nioní nurí ayo gwí yemerí gwí anjío níríríní neríná apíní yagámaní. Xwiríxí numeranéná ‘Opíkípoi.’ ríáyí tíní nioní ení níkwímíní ‘Opíkípoi.’ ragáriní. ¹¹ Rotú aní ayí ayo nípáwiemerí ríníní níwiemeríná ‘Jisasomí síní díní míwíkwíroarínwíní.’ níro ikayíwí umearípoi níní wíwapíyagáriní. Nioní ámá ayí nání wíkwí ríá ápiáwíníní nónarínjagí nání ayí nuro émáyí anímí aí nweanáná nioní ení númí nurí íá níxíra wagáriní.

Poro “Nioní apí níwíníníní dání kínímóníní.” uríní náníní.

¹²⁻¹³ “Míxí ináyoxíní, nioní e néra nuríná apaxípáníní imónígíá xwéowa nioní Damasíkasi nání nurí ámá aní apimí Jisasomí díní wíkwíroarígíáyo ení íá xíríwíníní nínírpéaro payí nearo niapowáraná nioní aní apimí nání nurí síní ófío nuríná ríxa ikwawedí enáná wíá bí anínámí dání ókíénápíagí wínínjagí. Sogwí wíá nókiríná anarínípi tíní xíxení maríáí, aga seáyí e imónínípi mídímídání nókiáríagí wínínjagí. Nioníní maríáí, ámá nioní tíní ugíáwa ení wínígíawíxíní. ¹⁴ Nínonení xwíáyo nípíkinímeámáná nioní aríá wíáyí Xíbírúyí píné tíní xwíyíá bí re rínénápíagí wínínjagí, ‘Soroxíní, Soroxíní, joxí pí nání nioní xeaníní níkararíní? Joxí Jisasomí ríníní owimíní neríná jíwanínjoxí ayínwíníní omónaríní.’ rínénápíagí aríá níwirí ¹⁵ yaríní re wínínjagí, ‘Ámínáoxíní, goxíní?’ uríagí o re níwíníní, ‘Nioní Jisasomí joxí xeaníní níkararíní. ¹⁶ E nerí aí joxí níwíápínímeari éfí roi. Nioní rípi emí nání joxí tífámíní simóníní. Joxí nioní nání ámáyo wáf nuríyemerí agwí sínwí nanaríní rípi nání áwaní uríríá nání rírípeáíní. Apíní áwaní uríríá nání maríáí, amípi ríwíyo síwá símfápi nání ení áwaní uríríá nání rírípeáíní. ¹⁷ Nioní díxí gwí axírí imónígíáyí sípí síkaraníro yaríná éfí rímíní émáyí —Ayí joxí nioní nání wáf uríríá nání rírowárimíáyríní. Ayí sípí síkaraníro yaríná éfí rímíní símfáriní. ¹⁸ Ayí rípi nání joxí émáyí tífámíní rírowárimíáriní. Joxí wáf nura warínípmí dání ayí níwíápínímearo sínwíníní noxoaro wígwí neríná síá yíníní yarígíápi píni níwíárimí wíá óníní nání kínímóníro Seteno menjweanímí dání píni níwíárimí Goríxo menjweanímí kínímóníro yaríná nioní wígwí íwí yarígíápi yokwarímí wíirí ámá nioní díní níkwírooro nání nioní gí imónígíáyí tíní kumíxáriní emíá nání joxí émáyí tífámíní rírowárimíáriní.’ níwíníní.” nurí ¹⁹ re uríníní, “Míxí ináyí Agírípaoxíní, ayínání oríná anínámí dání nípárenápípi wí pírfí míwíáíki nerí ²⁰ re néra unáriní. Iwamíó Damasíkasiyo dání uréwapíyirí Jerusaremí dání ení uréwapíyirí Judia píropenífío níyoní dání uréwapíyemerí émáyí tífámí ení uréwapíyemerí neríná re nura unáriní, ‘Segí íwí yarígíápi ríwímíní mamoro Goríxo tífámíní ukínímóníro nero ámá sínwí níseanaxídimeríná “Wígwí íwí yarígíápi ríxa ríwímíní nímamoro nání ríá yaríní?” seaiwípaxí imónínípi éfíxíní.’ nura unáriní. ²¹ Nioní e néra unáoní enagí nání Judayí wí níwíápínímearo aní rídíyowá yarínwáiwámí dání íá níxíríro nípíkianíro éagíá aiwí ²² Goríxo arírí nífí enagí nání agwí nioní oníxwéyíné sínwí anígíe dání éfí nírómáná “Wíá rókíamoagíáwa tíní Moseso tíní “E nímóníníáriní.” ragíápiní ríxa imóníníriní.’ seararíní. ²³ ‘Áwa re ragíáriní, “Ámá yeáyí neayímíxemeaníá nání Goríxoyá díní tíní aríowayá xwíá píaxíyo dání iwíaroníomí ríníní wímeaníáriní.” níro ámí rípi ragíáriní, “Xewanínjoi xwáripáyo

dáni wiápfnimeanfá enagí nání o iwamfó xwiyfá wfaniníf imóniníf Gorixo ámáyo yeáyf uyimixemeanfápi nání Judayo tñi émáyo tñi wáf urinfáriní.” ragfápi ríxa axfpi e imóninífiriní.’ searariníní.” uriniginíní.

²⁴ Poro xwiyfá wákwínimínirí nání e nura warfná pírimiáo Pesitaso ímf tñi re uriniginíní, “Poroxiní, joxí xaxá nerí raríniní. Dìxí nijfá xwé imóninífpi xaxá rimeariní.” urfagi aí ²⁵ Poro re uriniginíní, “Áminá seáyf e imóniníf Pesitasoxiní, nioní xaxá nerí mīraríniní. Nepaxiníf imóninífpiní searariníní. Dñf síxí niyínimáná searariníní. ²⁶ Ayf rīpi nániríní. Mīxí ináyf ro amīpí nioní seararinífpi nání nijfá imóninífagi nání dñf síñá neánariní. Api, ayf ínīmī pfní mimóniníf enagí nání ‘Omí wiárf mīmúropaxí imóniní.’ nimónarinífagi nání omí nítamfxwfnirí murf nīpiní repiyf níwiéra waríniní.” Pesitasomí e nurimáná ²⁷ re uriniginíní, “Mīxí ináyf Agírīpaoxiní, ‘Wáf rókiamoagfáwa nīrīro eaagfápi nepa rīnīnī.’ rīyaiwiníní? Joxí dñf e yaiwinjoxí enagí nání nioní nijfáriní.” urfagi ²⁸ Agírīpao Poromí re uriniginíní, “Axínání ná bīnī nīnīrīfná ‘O Jisasomí dñf wīkwfropaxoríní.’ rīnaiwiariníní?” urfagi ²⁹ Poro re uriniginíní, “Nioní ‘Gorixomí rīxiníf bī oseauriyimíní.’ nimónariní. Joxí nániní marfái, ámá sfá rīyimí arfá niarífá fñnī nioní ná bīnī searánaraní, aniníf miní searánaraní, nioní Jisasomí dñf wīkwfroarinífapa niyfnéní ení axfpi níwīkwfroro nioní imóninífapa axfpi oimónifpoyinirí nimónariní. Nioní gwí niyigfá rīpi seyfné ení axfpi oseayīpoyinirí mīsearariníní.” uriniginíní.

³⁰ Mīxí ináyo tñnī pírimiáo tñnī Benaisí tñnī níwiápfnimearo ámá ayf tñnī nawíní éf ηweagfáyf ení níwiápfnimearo ³¹ wiwiní wí e éf nírómáná re rīnīgíawixiní, “Ámá o ananí nīpīkīpīrī nániraní, gwí ηwiráripīrī nániraní, íwf bī menjīríní.” nīrīnīro ³² Agírīpao pírimiá Pesitasomí re uriniginíní, “Ámá o ‘Mīxí ináyf Sisao xwīrīxí nioniyá nieyíróiwinīgíní.’ mīrīpa nerí síñwīrīyf, ayf ananí kīkífá wārīpaxfīríní.” uriniginíní.

27

Poromí Romiyf aníyo nání sípīxíyo wiowárigfá nániríní.

¹ Ríxa none nání re rárinínáná, “Romiyf aníyo Itariyf rīnīnífipimí nání sípīxíyo owiowáraneyí.” rárinínáná porisf 100 bīmí seáyf e wimóniníf wo —O símīníf wīnarīgíá Sisaoyáf rīnīnífpi woríní. O xegf yoí Juriasoyí rīnīnoríní. O Poromí tñnī gwí ηweagfá wamí tñnī nīméra ounirí wiowáraná ² Adīramitiamí dánífyfá sípīxí wo Esia pīropenisf tñf rīrīwámīnī umīnīrī yarínagí níwīnīrane ámá wo xegf yoí Arisítakaso —O Masedonia pīropenisfyo aní yoí Tesaronaika dánoríní. O tñnī nawíní nīpīxemoánīrane níñwearfná xwíápimí pfní níwiárimí nurane ³ sípīxomí sá wēñwáone wáfpi tñnī aní yoí Saidoniyí rīnīnífipimí níwiékfnīmearane ayoááná Juriaso Poromí ayá nurīmīxīrī nání xegf níkumīxīnīrī emearīgíáyf mīrañf owīpoyinīrī ayf tñf e nání xe ounirí síñwf wīnīnīnīnīgíní. ⁴ Ámí sípīxomí nīpīxemoánīrane aní apimí pfní níwiárimí nuranéná imīníf símfmīnī nīneaxemí barínagí nání níyakía nurane nání pīrīñwf Saipīrasīyf rīnīnífipimí orīwámí dání nīmeámí nurane ⁵ imañfpámí nuranéná Sirisia pīropenisfyo tñnī Pabiria pīropenisfyo tñnī nīmúróa nurane Risia pīropenisfyo aní yoí Mairáf rīnīnífipimí níwiékfnīmearane nayoámáná ⁶ porisf 100 bīmí seáyf e wimóninīo Arekīsadīria dánífyfá sípīxí wo Itari pīropenisfyo umīnīrī yarínagí níwīnīrī nīmeámí nīneaurí o tñnī sípīxomí nīpīxemoánīrane ⁷ aní apimí pfní níwiárimí nurane sípīxo awayiní awayiní warínagí nání sfá ayá wí nóróa nurane rfá meakīroarinífaga níwīnīrane aniníf miní nerīnífipimí dání aní yoí Naidasīyf rīnīnífipimí tñf e añwf e níremómáná imīníf símfmīnī nīneaxemí barínagí nání níyakía nurane xwíá símīníf imóniníf Sarīmōniyf rīnīnífipimí nīmúrorane pīrīñwf yoí Kīritīyf rīnīnífipimí orīwámí dání níyakīrane ⁸ sípīxí omīníf mearīgíáwa rfá nímeakīroro sa aniníf miní nerīnífipimí dání Kīrití tñf imañfpámí níxída nípurane wí e “Rawīrawá

símíní ríwóní Naní Imóníñoi” ríníñe —E aní Rasia ríníñípmí dání anwí eríní. E rémonwanigíní.

⁹ Sáf ayá wí ríxa nórimáná enáná Judayí íwí yarígfápi Goríxo yokwarímí wiíní nání díní mopírí nání aiwá ñwá ñwirárinarígfáyí ení ríxa múrómí enáná xwiogwí nání rawírawá samíní míwearíníná enagi nání Poro arfá jiyíkí norí ¹⁰ re uríníñigíní, “Ámáoyíné, gí díní re nimónaríní, ‘Agwí none re píní níwiárimí ámí sípíxomí nímeámí nuranéáyí, xwirfá ikíxénípxíríní.’ nimónaríní. ‘Saní nímeámí waríñwápi tñí sípíxo tñí aníñínfá nání marfáí, none ení aníñanfwáriní.’ nimónaríní.” uríagi aí ¹¹ porísí 100 bimí seáyí e wimóníño sípíxomí omíní mearíño tñí sípíxomí xiáwo tñí awaú rarígfípi nání díní nífá wíagi nání omí Poro yopa muríginíñigíní. ¹² Ayí ipí símíní ríwóní sípíxo ñweañpímí xwiogwí nání rawírawá síwá yláná sípíxí píraníní wépxe mimóníñagi nání ámá ná sípíxíyo ñweagfápi re rínarígfawixíní, “Ananí e epaxí enánáyí, re dání píní níwiárimí sípíxomí nímeámí nurane ipí símíní ríwóní yoí Pinikasíyí ríníñíwámí —Símíní ríwóní awá pírinwí Kírítípímí axí ríwámíní ríwóníwáriní. Xwíá mídání mídání wíápnímeañí enagi nání e rawírawá winwí mé enjeríní. Sogwí wearínímí dání ríwónapíníwáriní. Awámí nírémorane rawírawá síwá yaríná awámí ñweáwanigíní.” rínarígfawixíní.

Ríwípi xwé éáná rawírawá imeamfkwé ení náníriní.

¹³ Imíní rawírawá tñí ríwámí dání sípíxomí Pinikasí tñí e awayíní níxemí upaxípi baríñagi níwíníroná “Símíní ríwóní none ráríwáwámí nání ananí sípíxomí nímeámí upaxíríní.” níyaiwiro ainíxí gwíyo dání mamówaríníñí ípeañpi nímixeáro sípíxomí nímeámí nuróná pírinwí Kírítí imanpá tñí e anwí e dání níxída nípuro ¹⁴ síní ná jfamíní e muníñáná re eníñigíní. Ríwípi íkíá jjimí epaxí bí —Imíní apí yoí Míwíminí Baríñpíyí ríníñípiríní. Apí tñímí dání níweapírí ¹⁵ sípíxomí xenweááná sípíxí símí imíní baríñmíní mémopaxí enagi nání negí wanírí yaríñwáé nání píní níwiárirane “Imíní xe níméra oneauní.” níyaiwirane e yaríná ¹⁶ none pírinwí yoí Kodayí ríníñípmí oríwámí dání nípurfáná imíní bí onímíápi yimáronáná ewé sípíxomí dání níropémí waríñwápi aníní míní neríñpímí dání nímixeáa níbirane sípíxo tñí e enáná ¹⁷ sípíxomí ikwíáranírane nání nímixeáa níyapírane níkwíárimáná sípíxí xwéo orónowíníñírí sámí tñí xegí sípíxí míwí mídímídání níxemí níbíro gwí níja nípwémáná sípíxo ení tñí níxemí nurí xwíá ipí seáyí e ríwónáná ínímí anwí e imóníñpímí —Apí yoí Sairítasíyí ríníñípi Apíríka dání anwí eríní. Apímí sípíxo aníní nurfáná síxí úroníginírí wáyí winfagi sípíxo awayíní ounírí ainíxí gwí yuráriníñí ípearíñpí nímamówaríro níropémí nuróná imíní xe níneaxemí oneaunírí wíníñwanigíní.

¹⁸ Sípíxomí sá wenwáone wíápi tñí sípíxo wíápnímeári eámorí néra waríñagi awa sípíxo nayí oenírí saní wí emí nímeámí nero ¹⁹ sá wenwáone wíápi tñí sípíxí omíní mearígfáwa wíwaníñowa sípíxomí saní uníní íkwearí ñwiráriní yarígfáyí bí emí nímeámí egfawixíní. ²⁰ Ríwípi símí tñí aníní sípíxomí xenweaaríná sfá obaxí ayá wí óríagi aí síní tñí sogwí tñí bí anaríñagi síñwí míwínípa nerane nání “Ámíní ríwaríñwíní?” níyaiwirane síñwí míwínaxídípa nerane nání díní “Wí e níwíékínímearane síñí wanfwáriní.” níyaiwía waríñwápi díní peá nímónírane “Ríxa naníñanfwáriní.” níyaiwía nurane ²¹ awa sfá ayá wí neamúroaríná nímeamíwíároníginírí ayá síwí uoaríñagi nání aiwá míní néra numáná enáná Poro níwíápnímeári ámáyo áwíní e nírómáná re uríníñigíní, “Ámáoyíné, níoní searíñpímí arfá níniro níníxídíro pírinwí Kírítíyo píní níwiárimí sípíxo nímeámí mupa nero síñwíríyí, segí amípi xwirfá ikíxénírí anípa imónírí éfpíyí wí e emínírí éfmaní. ²² E searíñagi aiwí sípíxí ro xwirfá níkwíxénírí aí ámáone wí aníñanfwá meñagi nání díní peá nímóní síní díní síxí oseaíní. ²³ Ayí rípi nání searíñíní. Sáf

rɪyimiɲi árfwɪyimi Gorixo —Nioni ámá oyáyí imóniɲá woniriɲi. Oyá aɲɲají wo nioni tɲí e nírónapiri ²⁴ re niriɲinigiɲi, ‘Poroxiɲi, joxi Romiyí aɲɲo anani nírémori mɪxí ináyí Sisao xwirixí rimenfe sɪmimanɲí e uroríariɲi. Ayináni sɪni wáyí mɪsiniɲanɲi. Aríá niɲi. Gorixo joxi tɲni ámá sipixí romi ɲweagfáyí tɲni niyínéni xe siɲí oúpoyiniɲi yaiwíí enagi náni woxi aí iniigí namipaxímani.’ ²⁵ Aɲɲajo e níríí enagi náni soyíné diɲí sɪxí oseainini. Ámáoyíné, nioni Gorixomi diɲí re wɪkwíroniɲi, ‘Nioni níríípi xixeni nimóniɲiɲoɲi.’ nɪwɪkwírori náni e searariɲiɲi. ²⁶ E nerí aí imiɲí sɪni nɪneaxemi warína piriɲwí bimi sɪxí úroanwáriɲi.” urɲinigiɲi.

²⁷ None ríwipi rawirawá Ediriayi riniɲíwámi sipixomi nɪneaxemi warína rixa sá wé wúkaú sɪkwí waú waú imóníyimi áriwegí imónána sipixí omiɲí mearigfáwa “Xwáa bí tɲí e rixa aɲwí eríani?” niyaiwiro ²⁸ gwí e e kɪkwíríá neaáriga puɲírí tɲni iwamíto neróna “Xwáa sɪni ná mɪmíraní? Sa mɪmí onimiápiraní?” yaiwiarigfári nimearo nɪmamówáriro iwamíto siɲwí nɪwinaxídiróna xwáa sɪni ná mɪmí enagi náni 40 mita imóniɲagi nɪwiníro ámi bí tɲni núfasána ámi bí nɪmamówáriro xwáa tɲí e rixa 30 mita enagi nɪwiníro ²⁹ sipixí imiɲí nixemi nurína wí e sɲáyo sɪxí úronigiɲiri sipixí ámi bí tɲni nixemi mupa oeniɲi ikwémíɲíyo dáni ainixí ípearíɲí wíríkaú wíríkaú nɪmamówárimáná wáa aɲni oóniɲiri wigí ikayíwí nira ugíawixini.

³⁰ Sipixí omiɲí mearigfáwa sipixomi pɲni nɪwiáriɲi éf owaneyiniɲi ámáyo yapí nɪwíwapiyiro “Sipixí sɪmíyo dáni eni ainixí ípearíɲí bí mamówáriɲiri yariɲwini.” nuríro ewépa rawirawáyo ikwiáriánána apámi nɪpíxemoániɲi éf owaneyiniɲi rixa mamówáriɲi ³¹ Poro porisí 100 bimi seáyí e wimóniɲomi tɲni xegí porisowami tɲni re urɲinigiɲi, “Ámá sipixí omiɲí mearigfá rowa sipixí romi none tɲni mɲweapa neríináyí, soyíné siɲí nuro xwáa tɲí e rémopíriméoi.” urána ³² porisowa mírí nɪwiápiɲimearo ewépa gwí niyimána awayini mamówáriɲigfári mɲí nɪwákwiro rawirawáyo mamówáriɲigíawixini.

³³ Wáa óniɲe náni Poro ení rírémixí nɪwia nuri re urayiniɲiɲi, “None ríwipi rípi náni ayá sɪwí nearoaríɲagi náni aiwá mɲni mɲmíwíakí nɲirane yarína sá obaxí rixa nóra nuri agwí rixa wé wúkaú sɪkwí waú waú imóniɲíyiriɲi. ³⁴ Ayináni nioni ení rírémixí nɪseairí ‘Aiwá bí nimearo nɲpoyí.’ searariɲiɲi. Sewaniɲíyíné aiwá nɲniro oeríkiemeánipoyiniɲi searariɲiɲi. Woxi aí bí maníniɲa epírí enagi náni searariɲiɲi.” nurimána ³⁵ bisíkerfá bí nimeari wigí siɲwí anigíe dáni aiwá api náni Gorixomi yayí numemána níkwiriɲi rixa narína ³⁶ ámá nɲni eni rixa diɲí wáa bí wóníagi aiwá bí nimearo nɲniro ³⁷ —Ámá sipixíyo ɲweaɲwáne ayí 276 eneriɲi. ³⁸ Nene rixa apáni nɲnimána sipixi nayí oeniɲi wíí aiwá mɲnɲwápi rawirawáyo emi mɲmeámí egíawixini.

Sipixi sɪxí núrori orónowiniɲí nániriɲi.

³⁹ Rixa wáa ónana árfwɪyimi “Xwáa bí aɲwí eriɲi.” yaiwííapi siɲwí nɲwinírona mí mómixiɲa nero aí sɪmíni ríwoni bí iníkiɲi wíaronagi nɲwiníro e epaxí enánáyí, sipixi nimeáa niyirane e oiwiékíniɲeaneanyiɲiri éfáyí ⁴⁰ wa gwí ainixí ípearíɲí mamówáriɲiɲipi rawirawáyo ípeaɲe ami xe oépeaniɲi níkwewára pwarína wa imiɲipi sɪmíni ríwoniɲipimí náni nixemi oneaniɲi sipixoyá rapírapí nemiméa nipeyiro sona eni níkwero iníkiɲi wíaronje náni omiɲí níméra waníro yariɲagífa aí re eniniɲi. ⁴¹ Sipixi xwáa inimi enána rawirawá akwiníánái ríwone sɪxí núrori sɪmí xwááyo xaiwí noraɲiáriɲiri náni wiɲwí bí mepaxí imóniɲána rawirawá sipixí ikwémíɲíyo miákwiaɲána sipixi rixa orónowiaríɲagi winigíawixini. ⁴² Sipixi rixa orónowiaríɲagi nɲwiníro porisowa xami re rináriɲí enagi náni “Sipixi sipí éánáyí, ámá gwí ɲweagfá none awí mearoariɲwáowa iníbé neáa éf upríxiɲiri pípikimí éwanigini.” riniɲípa “Rixa opíkianeyi.” rinariɲagífa aiwi ⁴³ porisowami seáyí e wimóniɲo “Poromi níméra nuri Romiyí aɲɲo xixeni rémówanigini.” niyaiwiri náni

awa wianiro yarigfápi pírí nurakiri sekaxí re neariñinigiñi, “Ámá inibé warigfáyíné ríxa nímawiri nixeamoro inibé neáa nuro imanji e iwiékñimeápoi.” ⁴⁴ Inibé mívarigfáyíné íkíá wáraní, sipíxo ororómí iníppíraní, fá nixirímáná níkwíaríga nuro imanji e iwiékñimeápoi.” nearíagi nene axípi e nerane nání wo aí iniigí mnamí nineneni imanji e iwiékñimeañwanigiñi.

28

Poromí Morítayo ñweañáná wimóniñipi nánirini.

¹ Nene wo maníñi nineneni imanji e níwiékñimeámáná ámá e dánjiyí “Píríñwí ríyi xegí yoí Morítai ríñiñiyirini.” raríñagí aríá níwirane rojáná ² ayí none neaiapaniro nání ayá tñi nero iniá aníñi siyamó erí imíñi rírí yaríñagi nání ríá níkeámáná nineneni nneaipemeámi nuro ríá tñi e neawáríagí aí ³ Poro ríá kíriñi bia awí nearí saríwá nerí nimeáa níbirí ríá ikeáararíná re eníñigiñi. Weaxíá wo ríá usíñagi níremímeámi níwiapírí Poroyá wéyo síñiñi norí ríríwíñiñigiñi. ⁴ Ríríwíagi wé éf mxeááná síñiñi yekwíronagi ámá píriñwí ayimí dánjiyí síñwí e níwíñiñi re ríñigíawixini, “Ámá ro rawírawáyo mnamí aí ámá píxíwíró ení woríani? Ayínáni ñwíá aníñi dánji imónigfáyí ‘Xe síñi mupa oeni.’ yaiwiarigfápi dání weaxíá síñiñi ríá oní?” ríñagí aíwí ⁵ Poro weaxíáomí wíwíá nírorí ríá níkeáarímáná ríñiñi bíkwí onímíapi aí mívíníñigiñi. ⁶ Ríñiñi bíkwí onímíapi aí mívíníñagi aíwí ámá ayí “O xegí wé ríxa níminíñiñi.” yaiwíro “Ríxa nípiérorí píyí neníñi.” yaiwíro nero nání síñwí níwíñiñi ññwearo ayá wí síñwí níwíñiñi ññweagíásáná “Sípí api wímeaníñi.” yaiwiarigfápi mívímeáagi níwíñiñi róná ámi dñiñi síñiñi bí nímoró re níñiñi ugfawixini, “Ámá ro ñwíá aníñi dánji imóniñiyí woríani?” níñiñi ugfawixini.

⁷ None iwiékñimeáwáé ámá píriñwí apimí ámá níyoní seáyí e nímonírí meñweañoyá omíñiñi bí iníñi eríñi. O xegí yoí Pabíríasoyí ríñiñiñi. O yayí níneairí níneaipemeámi nuriñi none sía wíyáú wíyi o tñiñi ññweare míríñiñi neaiaríná ⁸ Pabíríasomí xano ríá píriñi wíayirí agwí xoxí urorí wiaríñagi nání “O símíxí wení.” raríñagí Poro aríá e níwirí o wení nání nuriñi nípáwírí Goríxomí yaríñi níwímáná wé seáyí e níwíkwíríñiñi nání imíxíñiñiñi. ⁹ Nání nímíxímáná eníñi ámá píriñwí apimí ññweagí símíxí yarigfáyí níñiñi Poro omí nání imíxíñiñi nání aríá níwíro o tñiñi e nání bayaríná nání imíxímíñiñi eníñiñi. ¹⁰ E yaríná ámá ayí wéyo níneamero aiwá amípí nání bí níneaiapa nuro none ríxa píriñwí apimí píñi níwíarímí wanírí yaríná óf e sipíxíyo nuranéná aiwá naníwá nání anípá bí neaiapowáríagíawixini.

Poro Romíyo rémoníñi nánirini.

¹¹ None píriñwí apimí emá wáú wo ñweañwáone sipíxí Arekísadíría dánji wo — Rawírawá xwíogwí nání síwíá yíñagi nání píriñwí apimí e níñweañísáná umíñiñi yaríñiñi. O sipíxí símí ikayíwí tñiñi imíxíñiñiñi ámá ayá wáúñiñi sipíxomí símí e imíxíñiñiñi. Sipíxomí nípxemoáníñiñi píriñwí apimí píñi níwíarímí nurane ¹² aní yoí Sairakusíyí ríñiñiñiñi níwiékñimeare sía wíyáú wíyi e weníwáone ¹³ ámi sipíxomí nípxemoáníñiñi níyákía nurane aní yoí Ríjiamíyí ríñiñiñiñi níremóre e sá weníwáone wíapi tñiñi imíñi rawírawá tñiñi dání yaparíñagi níwíñiñiñi sipíxomí nímeámi nurane omí sá weníwáone wíapi tñiñi símíñiñi ríwóní yoí Putíoraiyí ríñiñiñiñi níremóre nayoámáná ¹⁴ re yaiwíñwanigiñi, “Ámá Jísomí dñiñi níwíkwíroro nání níxímeá imónigfáyí aní rípiñi re wí ríá ñweañiñi?” níyáiwíre píá nerane wí tñiñi ríxa nerímeáníñi ayí “Sía wé wíumí dánji wáú nene tñiñi ananí re ñweapaxíñi?” nearíagí ayí tñiñi wíñiñiñi nearíapa e ñweañwanigiñi. Api api néra níbíwasáná Romí aní tñiñi e rémoníñiñi. ¹⁵ Romíyo ññweagí níxímeá imónigfáyí wí none nání “Awa

óyimi barinjoí.” rinarinagfa arfa niwiro óf e owirimeaneyinro nibironá wí anj Apiasí tñj e makerfa imixarigfe awí roro wí Ámá Anj Midánj Nibiro Sá Wearigfiwá Wíkaú Wiwáy riniñjpi tñj e awí roro egfáyo Poro sinjw níwiniñná Gorixomi yayf numerí dñj sixf ininiginí.

16 None rixa Romí náyo rémóaná gapimanowa Poromí gwf anjyo mñwirár anj wiwámí xegfpñ jweañaná porisf awí mearoarñjo xe awí omearoniri sinjw níwiniñnáwixini.

Poro Romíyo dání wáf urinñ nánirini.

17 Poro sfá wiyau wiyi rixa nóráná “Judayf áminá imónigfá Romíyo re ñweagfáyf obfpoyí.” niriñ awa rixa o tñj e awí eánáná re uriniginí, “Gf Judayfne, nioní negf Judayo xwirfá wikixémirí wí mepa erí síwíf eníná dání negf arfowa érowiápnigfápí pfrf wiaikimiri wí mepa erí éagí aiwí Jerusaremíyo dání gwf ñyigfoní negf Judayf Romíyo miní ñwigfáriní. 18 Romíyo miní ñwiagfa ayf xwirixf ñinimero yarñj ñniayiróná fwf nioní ñpkipaxf bí meñáoní imóninagf ñnaníro nání rixa Poromí kikiáf owáraneyinri éagfa aiwí 19 negf Judayf pfrf wiaikimí nero ‘Wárpaxomani.’ rigfawixini. E rarinagfa nioní sinjw e níwiniñ ‘Go arfa ene dání ráná xe kikiáf ounri ñmixipfrfani?’ ñyiwirí nání re uriniginí, ‘Romíyf mixf ináyf Sisao gf xwirixf arfa níwiniñ.’ uriniginí. Nioní negf Judayf nání xwiyfá bí uxekwfmómfa nání mirarñjini. 20 E nigfá apí nání áwanj searimiri nání ‘Awamí sinjw níwiniñ xwiyfá urimí nání obfpoyí.’ rfaniginí. Ámá Isirerene yeáyf neayimixemeanfa nání dñj ukikayoarñwáomí nioní dñj ukikayonagf nání gwf ainixf riri ñyinini.” uriniginí. 21 E urifagi awa re urigfawixini, “Judia pñropenisfyo dání joxí nání payf bí mñmeanwáriní. Negf wo e dání ení nibiri repyf ñneairfnáraní, áwanj ñnearirfnáraní, joxí nání sipí bí mñnearinriní. 22 E nerí aí ‘Dñj joxí yaiwiarñj rípi, ‘Gorixomí píranñj xfdarigfáyf apí apí nerinñpimí dání píranñj xfdarigfáriní.’ yaiwiarñjpi arfa osianeyí.’ neaimónarini. Ayf none rípi nání arfa ñwirane nijfá imóninagwí nání rirarñjwini. Ámá Óf Gorixo tfáminí inñyiyí riniñyiyimí ñixfdiro gwf mónigfáyf nání ámá amí amí ñweagfáyf ‘Ayf nanj mñyarñjoí.’ rinarigfá nání none nijfáriní.” urigfawixini.

23 Judayf áminá awa “Sfá ayimí Poro xwiyfá nearinfa nání awí eánfwaniginí.” nirináriro sfá ayi rixa imónáná obaxf anj xfo ñweañiwámí nání báná wfá móninñmí dání sfápi tñni nání Gorixo ámayf xegf xwioxfyo mñmeámf nerí umenweañápi nání áwanj nurirfná repyf ñwiéra urí nioní Jisasomí dñj wikwñroarñjapa ayf ení owikwfrfpoyinri o nání nuréwapiyirfná ñwíf ikaxf Moseso niriñ eañpimí dání tñni wfá rókiamoagfáwa niriñ eagfápimí dání tñni mñjñ niróa urí nerí nura warfná 24 wa xfo urarñjpi arfa niwiro “Neparini.” wipimónifagi aiwí wa arfa niwiro dñj mñkwñrogfawixini. 25-27 Awa e nero Poro urarñjpi nání dñj bí biaú ñimoro nání xwiyfá ná biní rinaripaxf mimónf yarfná Poro xwiyfá yoparf rípi uráná omí pñni ñwiárimí ugfawixini, “Kwíyf Gorixoyápi wfá rókiamoagf Aisaiaoyí riniñomí ‘Joxí ámá ayo nurí e urfirixini.’ uráná o nurí negf arfowéyo aga xixeni re urfirini, ‘Seyfne arfa néra nuro aí nijfá wí imónipfrfamaní. Sinjw naga nuro aí dñj ‘Ayf apirfani?’ wí mopfrfamaní.’ urfirixini. Ayf rípi nánirini. Wigf dñj tñni néra warigfáyf mñjñ sfñánñj imonagfa nání rirarñjini. Wigf sinjw mñsupáripa ero arfa mñpñronípa ero nero sinjwiriyf, wigf sinjw tñni sinjw aniro arfa ero dñj píranñjñ neyíroro moro wigf fwf yarigfáyf rfwimíni mamoro éánáyf, Gorixoní píranñjñ wimixipaxfrini.’ Aisaiao Gorixo nání e ñwuriyirfná negf arfowéyo imónagfápi tñni aga xixeni niriñ wurinñjini. 28 Ayináni seyfne aga nijfá re imónipoyí, ‘Gorixo xfo nene yeáyf neayimixemeámiriñ enjpi nání wáf urarigfáwa rixa émáyo ourfpoyinri

nání urowárìṅrìrì. Ayí aríá wipíríárìrì.’ yaiwípoyí.” ²⁹ [Poro e uráná Judayí mìxìmìxeawiámí niga nuro omí píní nìwiárìmì ugíawìxìrì.]

³⁰⁻³¹ Poro e aṅí xífo bí eniwámí nìṅwearì áamá xíomí xwíyíá oṅweaneyìrìrì bíáyo yayí nìwimorì xwíyíá Gorìxo áamáyí xegí xwioxíyo míméámí nerì umenṅweaníápi nání wáí nurìrì írìmì bí mimóní Ámíná Jisasi Kiraiso nání uréwapíyaríná áamá wí pírí urakianíro mepa egíawìxìrì. E yaríná xwiogwí waú múroṅnìgìrì.

Payí Poro Romîyo ñweáyí nánî eaññarîñî.

Payí rîna Jisasoyá sîyikíyí aní yoí Romîyo ñweagíyí nánî Poro ñîrîrî eaññarîñî. Aní apî, Itari pîropenisíyo ikwîrónîñîpî aní amî amî ikwîrónîñîyo seáyî e imónîñî. E Romîyí mîxí ináyí Sisaoyî rîñîño ñweaagípirîñî.

Payí rîna Poro Korinîyo ñîñweámáná apîxí Pibíyî rîñîñîmî nearî wiowáñîñî. Sîñî Romîyo bî memé eñîmî nearî wiowáñîñî. Ayí ñîjîá ñîmónîro re oyaiwípoyîñîrî ñîrîrî eaññîgîñî, “Ámá ñîñî íwí yarîgíyí imónîñoî. Wigí íwí nerîñîpîmî dánî Gorîxo tîñî xepîxepá rónîñoî. Nwí ikaxí Moseso ñîrîrî eaññîpî ñîxídirîñîpîmî dánî ámá wé rónîñî wí imónîpaxímanî. Sa Gorîxomî xewaxo Jisasomî dîñî ñîwîkwîrorîñîpîmî dánî oyá sîñwíyo dánî wé rónîñî imónîro ámî o tîñî nawîñî imónîro epaxíñî.” oyaiwípoyîñîrî ñîrîrî eaññîgîñî.

¹ Poronî payí rîna nearî mónaparîñîñî. Nionî Kiraisî Jisasoyá xînáñîñîñî ñîmónîrî yarîñá wonîrîñî. Gorîxo wá ñurîmeiarîñî wo imónîwîñîgîñîrî wéyo íá ñumîrîrî oyá xwíyíá yayí neainarîñîpî ñurîmeíwîñîgîñîrî ñîrîpîrî ñîñonîrîñî. ² Xwíyíá apî o eñîná xegí wíá rókiamoagíáwa ñîrîro rîwamîñî ñwíá rîñîñîyo eagíápîmî dánî ñînearîrî sîmî e tîñîñîpîrîñî. ³ Xwíyíá yayí neainarîñî apî xegí xewaxo nánî rîñîñîpîrîñî. O aga ámá ñîmónîrîñî imónîñîpî nánî dîñî ñîmoranéná re yaiwiarîñwáñî, “Mîxí ináyí Depitoyá iyí axí pá imónîñîyí woríañî?” yaiwiarîñwáñî. ⁴ Kwíyí xegí bî o imónîñîpî nánî dîñî ñîmoranéná re yaiwiarîñwáñî, “Gorîxo eñî sîxí eánîñî xí o imónîñîpî ayá wí sîwá nearî xwáñîpáyo dánî owíáñîmîeñîrî ámî sîñî wîmîxîrî nerîñîpîmî dánî réñîñî nearîñîrîñî, ‘Gí ñîwaxorîñî.’ nearîñîrîñî?” yaiwiarîñwáñî. O Jisasî Kiraiso negí Ámîná nánî rarîñîñî. ⁵ Omî dánîñî Gorîxo wá ñîneawianîrî xegí wá ñurîmeiarîgíáwa oimónîpoyîñîrî nearîpeañîrîñî. None wá ñurîmeiarîñá émáyí xîxegîñî ñîñî wí wí dîñî “Xwíyíá apî neaparîñî.” yaiwiro sîñî pîrî mîwíáikí aríá yîmîgí wiro éñîrîñîrî nearîpeañîrîñî. Kiraisomî e wíñîrîñîrî nearîpeañîrîñî. ⁶ Seyíné enî ayí wíyîñîrîñî. Jisasî Kiraiso xíoyá imónîpîrî nánî wéyo íá seaumîrîñî wíyîñîrîñî. ⁷ Aní Romîyo ñweagíyíñî —Ámá Gorîxo dîñî sîxí seayîrî nionîyá oimónîpoyîñîrî wéyo íá seaumîrîrî eñîyîñîrîñî. Seyíné nánî nionî payí rîna nearî mónaparîñîñî. “Negí ápo Gorîxo tîñî Ámîná Jisasî Kiraiso tîñî awá wá seawianîrî seyíné ñîwáñîrîro ñweapîrî nánî seaiñîrî éisîñîñî.” ñîmónarîñî.

“Romîyíñî sîñwí seanîmîgîñî. ñîmónarîñî.” urîñî nánîrîñî.

⁸ Payí rîna nearîñá xámî rîpî osearîmîñî. Aní ñîmîñî xwíyíá rîpî íá menárarîñagíá nánî gí Gorîxomî yayí wiarîñîñî, “Romîyo ñweagíá Jisasomî xídarîgíyí píránîñî dîñî wîkwîroarîñoî.” Xwíyíá apî aní ñîmîñî íá menárarîñagíá nánî seyíné ñîyîñîñî nánî yayí wiarîñîñî. Jiaso neaiñîpîmî dánî seyíné e yarîñagíá nánî Gorîxomî yayí wiarîñîñî. ⁹ Xewanîño —O e éwîñîgîñîrî ñîrîñîpî anîñî mîñî ñîwíñîñá xwíyíá xegí xewaxo nánî yayí neainarîñîpî wá urîmîñîrî nánî yarîñáorîñî. Xewanîño nionî xíomî rîxîñî ñurîrîñá sá bî mîñweá íñîñá seyíné nánî yarîñî seawiîrîñápî nánî ananî sopîñî opaxíñîñî. ¹⁰ Omî rîxîñî ñurîrîñá seyíné tîñî e nánî mîbîpaxí imónayîñá eñagí aiwî agwî ananî oyá dîñî tîñî bîpaxí imónîmîgîñîrî anîpaxí yarîñî wiarîñáñîñî. ¹¹ Ayí rîpî nánîrîñî. Nionî seyíné tîñî e ñîseaimîearî searéwapîyarîñá seyíné kwíyîpîmî dánî ámî bî tîñî yóí imónîro sîkí kí ámî bî tîñî ñomîxîga upîrî nánî nionî aga ñîbîrî sîñwí seanîmî nánî ñîmónarîñî. ¹² Nionî seyíné ñîseaimîearîñá nionîñî eñî sîxí seaimîxîmî nánî maríáí, seyíné enî Jisasomî dîñî ñîwîkwîrorî píránîñî xídarîñagíá seanîrî nionî enî dîñî ñîwîkwîrorî píránîñî xídarîñagíá nanîro nerîñîpîmî dánî xîxe eñî sîxí ímîxîñîñî nánî rarîñîñî.

¹³ Gí níríxímeáyíné, seyíné rípi nání majfá epíríxínírí nání áwanj osearímíní. Ayá wí seyíné tñj e nání bímígínírí nerí aí amípi bí pírí nírakiayílagí nání seyíné bí síní síjwí mīseanínáríní. “Nioní é má amí gímí nweagfáyí tñj e nemerí wáf urarfná wí arfá níníro Jisasomí dñj wíkwírogfápa segí wí ení nioní urarfná axípi wíkwíróríxínírí segí tfámíní bímígíní.” nímónaríní. ¹⁴ Nioní á má nīyoní kíníxí imónígfáyoraní, wauyí imónígfáyoraní, dñj é míf saímí mogfáyoraní, majfá imónígfáyoraní, á má ayo nīyoní xwíyífáy yáyí neainarínjipi urímfa nání yoxáfnínj inárinínj. ¹⁵ Ayínání nioní á má Romí nweagfáyíné ení xwíyífáy yáyí seainípaxípi wáf searímfa nání sfmí dfpénarínj.

“Xwíyífáy yáyí neainarínjipimí dání Goríxo yeáyí neayimíxemeaarínjíní.” urínj náníríní.

¹⁶ Xwíyífáy yáyí neainarínjipimí dání Goríxo dñj wíkwírófáyo nīyoní —Xámí Judayo yeáyí uyimíxemearí é máyo ení yeáyí uyimíxemearí epaxí enagí nání xwíyífáy apí nání nioní ayá bí mé ananí wáf rímearínáríní. ¹⁷ Ayínání nene “Goríxo aríge nerí á má á míf wé rónínj xfo imónínjipi wimíxínfáríani?” nīyaiwirane ududí neainípaxímaní. Ayí rípi náníríní. Xwíyífáy yáyí neainarínjipimí dání Goríxo wáf réninj neaókímíxárinjíní. Á má Jisasomí iwamfó dání dñj nīwíkwíróa numáná á míf xegí bí mé sa anínj wíkwíroarígífáyí, ayí wé rónígífáyí wimíxarínjíní. Bíkwyíyo dání re nírínírí eánínjipi, “Á má Goríxoní dñj nīkwíróagífa nání ‘Wé rónígíáríní.’ rárínjáyí dñj nīyímínj tfgífáyí imónípírfáríní.” nírínírí eánínjipi nioní seararínjapi tñí xíxeni imónínjagí nání seararínj.

Á má Goríxomí rfwí umogfá náníríní.

¹⁸ Goríxo á má wé rónínj xfo wimónarínjipi mé ríkíkírífo yarígífáyí —Ayí wigí ríkíkírífo yarígífápi neróná Goríxo nání nījfá imónípaxí imónínjipi rfwíminí mamoarígífáyíríní. Á má ayí nání Goríxo anjnamí dání wikí wónfagí nání pírf umamonjipi ríxa síjání piaumímí iníní. ¹⁹ Ayí rípi nání rarínjíní. Goríxo á má xfo nání re yaiwípaxípi, “O imónínjipi, ayí apí rfa imóníní?” yaiwípaxípi yumfí mīwimóní síjání imóníní. Goríxo xewanínjo imónínjipi nání síwá winínj enagí nání rarínjíní. ²⁰ Xewanínjo imónínjipi —Apí síjwí tñí síjwí wínípaxí mimónínjagí aí enjíná anjína imíxírí xwífá rí imíxírí enjé dání á má apimí síjwí nīwínírfná “Xfo imónínjipi, ayí apírfání?” yaiwípaxírfání. “Enj amípi apí imíxínjo eánínjipi ná rfwíyo aí wí samínj wénfámaní.” yaiwirí “Xfo imíxínjipimí xegí bí nīwimónírí nání aga seáyí e rfa wimóníní?” yaiwirí epaxírfání. Ayínání á má Goríxomí wí yapí re uréwapíyipaxí meníní. “Nioní joxí imónínjipi nání majfá nímónírí nání nīpíkwíní mimónínj enjóníríní.” urípaxí meníní. ²¹ Enjíná á má ayí síní xíxeni “Goríxo apí rfa imóníní?” nīyaiwíro aiwí re egíawíxíní. O Nwíáo enagí nání wé íkwianjwíyo típaxípa mítípa ero amípi xfo imíxínjipi nání yáyí mīwípa ero wigí dñj nīmórfná majímajfá íkáríníro dñj xenwfní nīmóa núfasáná dñj rfa xeyánígífáyí imóníro egíawíxíní. ²² “Dñj é míf saímí monjwaéneríní.” níríro aiwí majímajfá íkárínígífáyí nímóníro ²³ Nwífá mīpé anínj imónínjomí mumímíní rfwí numoro mimóní nwfá bí fáf oxíraneyíníro á máraní, ínfrání, odípíraní, nanjwí onímíapiaraní, xopaikígfí bí nímíxíro “Negí nwfá imónínjipi, ayí rípiríní.” rígfawíxíní.

Á má Goríxomí rfwí numorfná egífápi náníríní.

²⁴ Goríxo á má e majímajfá níkáríníro yarínjagífa nīwínírfná wigí íeapá winarínjipimí dání sípí imónínjipimí xe oíkírípeánípoyínírí síjwí wínínjínígíní. Síjwí e wínfagí wíwanínjyí piaxí eámíxínígíawíxíní. ²⁵ Ayí rípi nání Goríxo e enjíní. Á má ayí nepa imónínj Goríxo nánípi rfwí umoro yapí imónínjipi fáf xíríro nemáná amípi nfní

imixinjomi —O aninj miní yayí umepaxorini. “Ámá nñni e érixini.” nimónarijorini. Omí yayí numero fá mixirí xfo imixinjipimini fá xiriro wéyo umero yariñagfa nání Gorixo e enjriní. ²⁶ Ayináni Gorixo wigí feapá winariñjipimí dání piaxí weánipaxí imóninjipi xe oikiripeánipoyiniri sñwí winíagi apixíwa oxí nimeániríná xirinírixiniri imóninjipi pñni nñwiáritiro apixí wí tñni nñpikwiní mimóninjipi niga ugíawixini. ²⁷ Oxowa ení apixí nimearo xirírixiniri imóninjipi pñni nñwiáritiro “Oxí wía tñni íwí oinaneyí.” nñyaiwiro aga sñmí nixeadípeniróná oxí wía wía tñni íwí niníro piaxí weánipaxí imóninjipi inígwíawixini. Ayináni “Wigí néra ugíapí tñni xixeni pñrí Gorixo umamonjipi rixa wímeanjriní.” rariñini.

²⁸ Ámá “Gorixo api imóninjoríani?” nñwíaiwiro sñmí e mitinipa yariñagfa nání o wigí “Sipí e e oyaneyí.” yaiwiarigíapí nání xe mñj niga úrixiniri sñwí wininjínigini. Sñwí e wininjí enagi nání ayí amipí nñpikwiní mimóninjí ámá mepaxí imóninjipi néra nuro re yariñgáriní. ²⁹ Nñpikwiní mimóninjí nñni nání mñj iníro rikikiríó epaxí imóninjí nñni nání mñj iníro animí yaríá epaxí imóninjí nñni nání mñj iníro “Ámá wí ríá omeárinípoyí.” yaiwiarigíapí nání mñj iníro yariñgáriní. Apini yariñgámani. Ripi ení ayá wí yariñgáriní. Sñwí íwí winíro “Amipí api nioní meapaxípirini.” bi onímiápi miyáiwí ayá wí yaiwiro nñwiápinimearo ámá pikiro sñmíráxwíró ero yapí wíwapíyiro ámá wí nání nuriríná sipí owímeaniri uríro únúninjí wikáritiro mimayíó wiro ³⁰ xwíyíapí uñwiráritiro Gorixo nání sñmí tñni ero ámáyo xixewíamí riníro mixí kñniro mixí meakñniro sipí imóninjí ámá sñni nñjía mimónigíapí éwapñniro xináixaneyo maní wiaíkiro yariñgáriní. ³¹ Ripi ení yariñgáriní. Majía ikáriníro dñj uñwiráripaxí mimónipa ero wíyo dñj sipí mñwipa ero wá mñwianipa ero yariñgáriní. ³² E yariñgáyí Gorixo re rariñjipi nání nñjía nimóni aiwí, “Ámá sipí api yariñgáyí wí sñj upaxímani. Pepaxirini.” rariñjipi nání nñjía nimóni aiwí sipí api imóninjipimí nixída nuro apini mé sipí seáyí e imóninjí rípi ení nero íwí api néra waríñgáyo weyí ayá wí meararigíáriní.

2

“Gorixo ámá nñyoní mí ómómiximí neríná wigí egíapí tñni xixeni wiiníáriní.” urinj nánirini.

¹ Ayináni ámá wíyo xwíyíá umeararigíá wiyínéni wiyínéni bi osearimini. Sía yoparíyimi Gorixo ámá nñyoní mí ómómiximí yaríná “Ayí nání íwí api enjriní.” urípaxí imóninjipi tñgáyínémani. Ayí rípi nánirini. Ámá íwí yariñgápi nání xwíyíá umeararigíáyíné, seyíné ení íwí axípi yariñgáyíné enagi nání winíyo xwíyíá numeariróná sewaninjíyíné enñinjí mearinarigíá enagi nání Gorixo mí ómómiximí seaiaríná xwíyíá bi urípaxí imónipírfámani. ² Ripi nñyaiwiri nñjía imóninjwini, “Ámá sipí e yariñgáyo Gorixo xwíyíá numeariri pñrí numamoríná xenwini bi mé xixeni ayo ríá wiarini?” yaiwinjwini. ³ Íwí axípi nero aí segí winíyí íwí yariñgápi nání xwíyíá umeararigíáyíné, winíyo numeariróná segí axípi egíapí nání píoi yaiwinariñoi? “Xwíyíá Gorixo neameáriníapimi anani múropaxenerini.” riyaiwinariñoi? ⁴ Gorixo segí íwí yariñgápi ríwímini omamópoyiniri wá nñseawianiri seaiinjipi nání majía nimóniróná rípi ení rñseaimónarini, “O wá ayá wí neawianiri pñrí apaxí mé mñneamamó erí okinimónipoyiniri xwapí ayá wí xwayí naniri njweari yariñjipi peayí wianipaxí imóninjipi yariní.” rñseaimónarini? ⁵ Oweoi, seyíné dñj wakísí niniróná segí íwí yariñgápi ríwímini mñmamoarigíáyo dání sía Gorixo sipí ámá yariñgápi nání wikí ríá ápiáwininjí nñweri pñrí umamoníayi nání xfo pñrí seamamoníapí winí winí ikwíkwarimñinjí yáraní. ⁶ Bikwíyo re nñriniri eáninjípa, “Gorixo ámáyo pñrí numamoríná woní woní xixegíni wigí néra ugíapí tñni xixeni pñrí umamoníáriní.” nñriniri eáninjípa eníáriní. ⁷ Ámá Gorixo yayí neameri seáyí e neaimixiri negí wará

urí mepaxí neaimixiri dñj n̄yiminj tñjwaéne neaimixiri éwiniginri epaxipi tñi xixeni nero pñi miwiarí aninj miní yarigfáyo o pirí numamoríná dñj n̄yiminj tñjyá imónipri nán wimixinárini. ⁸ E nerí aí áamá wiwanñyí nánini dñj nimóniro xwiyá nepaxinj imóninjpi aríkwkwí n̄wiro n̄pikwini mimóninjpimi xdarigfáyo pirí numamoríná xegí wikí ría ápiáwñnj wearñjpimi dáni pirí umamonárini.

⁹ Áamá sipí yarigfá ayí ayo xeaninj mimenñwí ayikwí miripaxí imóninjpi wímeanárini. Judayí e yarigfáyo añipaxí n̄wímeari aí émáyí e yarigfáyo ení wímeanárini. ¹⁰ Api e n̄wirí aí áamá nanj yarigfá ayí ayo seáyí e umerí wé ikwiañwíyo ñwiráriri n̄wayiróniro ñweapri nán wiiri enárini. Judayí e yarigfáyo añipaxí e n̄wiiri aí émáyo ení wiinárini. ¹¹ Gorixo áamáyo pirí numamoríná s̄mí s̄mí e n̄merí pirí umamonámani. Sa áamá wigí egfápi tñi xixeni pirí umamoná enagí nán rariñini. ¹² Áamá Gorixoyá ñwí ikaxí eáninjpi mayí nimóniro fwí yarigfáyí anñipri nán xwiyá numeáriná ñwí ikaxí eáninjpimi dáni numeári “Joxí xwiyá e eáninj api n̄wiaíkirí enjriani?” nurí umeárinámani. E nerí aí ñwí ikaxí eáninjpi tñjyá fwí yarigfáyo o apimi dáni xwiyá nurí umeárinárini. ¹³ Ayí r̄ipi nánirini. Áamá x̄foyá ñwí ikaxí eáninjpimi nepa mixídf̄ surf̄má arf̄a wiarfáyí nán Gorixo dñj re yaiwinámani, “Nioniyá s̄ñwíyo dáni wé róninj imónigfáyriani?” yaiwinámani. Áamá arf̄a n̄wimáná xixeni xdarigfáyí nánini “Wé róninj imónigfáyriani.” rarinárini. ¹⁴ Émáýí —Ayí ñwí ikaxí eáninjpi mayí imónigfáyriani. Ayí wigí dñj tñi ñwí ikaxí eáninjpi rinñjpa nerónáyí, ñwí ikaxí eáninjpi mayí imóninagf̄a aiwi wigí dñjyo dáni re yaiwiarigfárini, “Mepaxí imóniri anani nepaxí imóniri enjpi, ayí apriani?” yaiwiarigfárini. ¹⁵ Ayí pí pí neróná wigí dñjyo dáni “Nioni e neríná sipí ría yarini?” yaiwinro “E neríná nanj ría yarini?” yaiwinro yarigfápi s̄wá reninj inarigfárini. Ñwí ikaxí B̄kwíyo eáninjpa negí xwiox̄yo ení ax̄pi éñinj reánini? S̄wá éñinj inarigfárini. ¹⁶ Xwiyá yayí neainarinj nioni rariñapi rinñjpa s̄f̄a Gorixo xegí xewaxo Jisasomi dáni áamá wigí egfápirani, dñj ínimi ikwíroarigfápirani aí, piríró winf̄ayi imónáná áamá n̄yoní wigí egfápi tñi xixeni pirí umamonárini.

“Judayí ñwí ikaxí eáninjpimi dñj n̄wíkwíroro aí wiaíkiarigfárini.” urinj nánirini.

¹⁷ E nerí aí wiyíné “Nene Judayí w̄rinñjwaénerini.” rinarigfáyiné re yarigfárini. Ñwí ikaxí Moseso enjipimi dñj n̄wíkwíroróná “Negí apimi xdarinwápimi dáni Gorixo yeáyí neayimixemeanárini.” r̄iro seáyí e n̄menro “Áamá Gorixoyá ayá tñjwaéne imóninwini.” r̄iro yarigfárini. ¹⁸ Seáyí e n̄menro “Gorixo áamá e érixinri wimónarinjpi tñi xixeni rixa n̄jyá imóninwini.” r̄iro “Ñwí ikaxí eáninjpimi dáni nearéwapiyigf̄ene enagí nán nanj imóninjpimi s̄ñwí mí nómixirane ‘Api nanj imóninjpirini.’ ripaxenerini.” r̄iro yarigfárini. ¹⁹ “Áamá s̄ñwí suparigfáyo nene s̄ñwí tñjwaéne anani nipemeám̄ upaxenerini.” yaiwinarigfápa seyíné dñj re n̄yaiwinro dñj s̄ñj eánro, “Émáyo uréwapiyipaxí imónigfáyí áamá wímani. Ayí nenenirini.” n̄yaiwinro dñj s̄ñj eánro “Émáýí Gorixo nán majf̄á nero s̄f̄a yinñjmf̄ñinj emearigfáyo w̄f̄a wókimixipaxí imónigfáyí áamá wímani. Ayí nenenirini.” yaiwinro yarigfárini. ²⁰ “Áamá dñj mamó nerí arf̄kí yarigfáyo ayiyumí wipaxí imónigfáyí, ayí nenerini.” yaiwinro “Áamá s̄ini niaíwí dñj mogfáyo uréwapiyipaxí imónigfáyí, ayí nenerini.” yaiwinro “Ñwí ikaxí eáninjpi tñjwaéne enagwí nán m̄fkí amipí nán n̄jyá imónirane nepaxinj imóninjpin̄i r̄irane yarñjwaénerini.” yaiwinro yarigfárini. ²¹ Seyíné e e n̄yaiwiga warigfápi nepa nimónirínáyí, áamá wíyo uréwapiyarigfáyiné pí nán sewanñyíné miréwapññ yarigfárini? Áamáyo “fwí m̄imeapani.” nuríro aí seyíné ení fwí m̄imeá yarigfáyínérani? ²² “Meánigfáyiné, fwí minipani.” nuríro aí seyíné ení fwí miní yarigfáyínérani? “Áamá xopaikigí nimixiro ‘Negí ñwífápi, ayí

ripirini.’ rarigfápi nání xwirfá neainarini.” niri-ro aí seyfné anj nwfá xopaikigf nání mirinijfyo nipáwiro fwf mmeapa yarigfáraní? ²³ Weyf nimeniro “Nwf ikaxf eánijfpi tñwaéne mimónipa renwini?” rarigfáfné, apimi niwialkirfná pí nání “Ayf Gorixomi ayá miwimó wé ikwianwfyo unwiráranijwini.” yaiwiarigfáraní? ²⁴ Judayfné “Gorixomi xfdarinjwini.” niri-ro aí sipí api api yarigfáfné enagi nání Bikwfyo xixeni rípi niriniri eánini, “Sipi seyfné yarigfápimi dání émayf Gorixomi ikayfwf umeararigfáraní.” E niriniri eánijfpi seyfné nání xixeni rinini.

“Ámá iyf sfmf sfó wákwínarigfápimi dání Gorixoyá imónarigfámani.” urinjf nánirini.

²⁵ Judayfné nwf ikaxf eánijfpi xixeni nixfdironáyf, segf siwf “Ámá o Gorixoyá imónijf worfaní?” yaiwipftrí nání iyf sfmf sfó wákwínarigfápi nanj seaiipaxf aí nwf ikaxf eánijfpi niwialkirfnáyf, iyf sfmf sfó niwákwínro aí nanj seaiipaxf mimóní nerí miwákwínigfáyf yapí imónijoi. ²⁶ Ámá iyf sfmf sfó miwákwínigfáyf nwf ikaxf eánijfpi xixeni nixfdironáyf, iyf sfmf sfó miwákwínigfá aí Gorixo “Ayf ámá nioniyáfrini.” yaiwiarinjagi nání wákwínigfáfninj imónijoi. ²⁷ Judayfné nwf ikaxf eánijfpi tfgfáfné imóniro iyf sfmf sfó wákwínro egfáfné aí apimi wialkíánáyf, émayf —Ayf iyf sfmf sfó miwákwínarigfáfrini. Ayf miwákwínigfá aí nwf ikaxf eánijfpi tñí xixeni yarigfápimi dání seyfné xwiyfá seaxekwf mopaxf mimónipa epfrráraní? Oyf, xwiyfá seaxekwf mopaxf epfrráraní. ²⁸ Ayf rípi nání seararinjini. Segf waráyo igí wegfa bimi dání ámá Gorixoyá imónarigfámani. Wákwínarinjf ámá Gorixoyá wimixipaxf imónijfpi ení iyf sfmf seyfné sfó wákwínarigfápmi. ²⁹ Oweoi, ámá nepa Gorixoyá imónigfáyf wigf xwioxíyo ínimi dání e imónarigfáraní. Wákwínarinjf ámá xfoyá wimixipaxf imónijfpi, ayf wigf dñfyo dání imónarigfáraní. Nwf ikaxf eánijfpi xfdarigfápimi dání marfá, kwíyf Gorixoyápimi dání ámá oyá imónarigfáraní. Ámá e imónigfáyo wínyf seáyf e umepfrrámani. Gorixoní umenfáraní.

3

“Judayf xwiyfá Gorixoyá eánijfpi tfgfáfrini.” urinjf nánirini.

¹ Ámá iyf sfmf sfó wákwínarigfápimi dání Gorixoyá imónipaxf menagi nání piyo dání Judayene émayo múronwini? Negf wákwínarinjwápimi dání aga pí nanj neaiiarinjfrini?

² Ai, nene Judayene enagwi nání amipí nanj bí bí obaxf neameanfrrini. Nanj bí bí obaxyf xiráni imónijfpi, ayf rípirini. Gorixo xwiyfá xfoyápi Judayf nixfdiro mewéfrixiniri neaiarinjfrini. ³ Judayf dñf niwíkwíroro xwiyfá apimi xaíwf fá mxiiripa egfa enagi nání píoi ríparini? “Ayf dñf niwíkwíroro xaíwf fá mxiiripa egfa nání Gorixo “Nanj e niseaimfáraní.” urarinjfpi arfa ikeamonfáraní. Xixeni e enfámani.’ ríparini.” ríseaimónarini? ⁴ Aga oweoi! Ámá nñni yapf rarigfa imóninjagfa aí Gorixo nání wí e ríparí menini. Nepáni niri xegf rarinjfpi tñí xixeni yáraninjorini. Bikwfyo dání axípi re rinini, “Ámá ‘Gorixoxi fwf nene enwápi nání xwiyfá neameáraninjfpi xixeni neameáraninjini.’ rirípfrráraní. Joxf xwiyfá rímeáraníro yarfná xopírarí wirfáraní.” rininjagi nání re yaiwijnwini, “Gorixo rarinjfpi tñí xixeni yáraninjoríani?” yaiwijnwini. Ayfnáni “O xegf Judayo ‘E niseaimfáraní.’ urarinjfpi wí arfa ikeamonfámani.” seararinjini.

⁵ E nerí aí Judayene Gorixomi manj niwialkirane sipí enwápimi dání o nearinjfpi tñí xfo xixeni píraninjf xfdarinjfpi sijnáni piaumímf ninífnáyf, píoi ríparini? Ámá wí nene niwialkirane sipí yarinjagwi sijnwf níneanirinjfyo dání “Neparini. Ámá wímani. Sa Gorixoní xfo rinjpi tñí xixeni yáraninjorini.” yaiwiarinjagfa nání nene re ríparíraní, “Gorixo Judayene wikf níneaóniri pírf níneamamorfná nípíkwini miyarinini.” ríparíraní? “Ámá dñf nípíkwini mamó rarigfápa nímori rfa rarinjini?” nimónarini. ⁶ Oweoi, wí e ríparí menini. “Judayene sipí enwápi nání Gorixo pírf

nineamamoríná nípikwíni mīyarínini.” rīpaxí enánáyí, o arige nerí áamá nīyoní ení pírí umamopaxí imónini? O áamá nīyoní ení pírí umamopaxo enagí nání wí e rīpaxí menini. ⁷ Áamá wo re nīrīngīni, “Áamá wí nioní Gorixomí mañyo nīwiaíkirí sipí yarīnagí sīnīwí nīnanīro re yaiwipírāoi, ‘Áamáyo xíto xegí urarīnīpí sīmí e nītīnīrī xīxení xīdarīno, ayí áamá wímaní. Sa Gorixorīni.’ E nīyaiwīro omí yayí numerínáyí, pí nání o nioní íwí éapí nání xwīyá nīnīmeárīrī pírí nīmamopaxírīni? Sipí nioní éápimí dání áamá Gorixo yarīnīpí nání dīnī naní nīmoro yarīnagí nání nioní arige pírí nīmamopaxírīni?” Áamá wo e nīrīngīni. ⁸ Áamá o e nīrīnīpí nepa enánáyí, áamá wí nioní yapí nīnīxekwímore repīyí “Poró e nīra warīnorīni.” rarīgíápa axípí re oraneyí, “Naní imónīnīpí sīnīnī imīxaní nání ne sipí néra owaneyí.” oraneyí. E nīsearīrī aí áamá e rarīgíáyí xīxení xwīyá meárīnīpíríárīni.

“Áamá wé rónīnī ímónīgíáyí wí menini.” urīnī nánīrīni.

⁹ Ayínání píoi ranīréwīni? “Judayene seáyí e imónīnī bī neaímeaní enagí nání émáyo seáyí e wimónīnīwīni.” ranīréwīni? Wí e ranīméwīni. Ayí rīpí nánīrīni. Nioní xámí nīrīríná “Áamá nīnenení Judayeneraní, Gīrikīyeneraní, negí íwí yarīnīwápí neaíkwarīpeaarīnīni.” rīxa ráríá enagí nání wí e rīpaxí menini. ¹⁰ Bīkwíyo dání rīpí rīpí nīra unīnīyí nioní seararīnīpīmí sopīnī nonīni. Bīkwíyo wí e rīpí nīrīnīrī eánīni, “Áamá wí aga wé rónīgíá mimónīnoi. Wo aí e mimónīni. ¹¹ Áamá wí nījía nīmónīro ‘Arige nerí Gorixomí ínīmí wurīnīmīnīréni?’ yaiwīarīgíámaní. ¹² Nīnī omí rīwí umóagí nání oyá sīnīwíyo dání rīxa sipí imónīnoi. Wí wé rónīnī ímónīnīpí yarīgíámaní. Wo aí e mīyarīnīrīni.” nīrīnīrī eánīni. ¹³ Ámí wí e rīpí ení nīrīnīrī eánīni, “Wīgí mañyo dání rarīgíápí xwárīpá oxoámīoanáná pīyaní eaarīnīpīnīnī ímónīni. Yapí owīwapīyaneyīnīro ayá wí nīra warīgíárīni. Weaxía sidīnī noríná áamá pīkīarīnīpa wīgí xwīyá nīrīróná axípí yarīnīrīni.” ení nīrīnīrī eánīni. ¹⁴ Ámí wí e rīpí ení nīrīnīrī eánīni, “Xwīyá áamáyo ikayíwí umearīro ramīxīro yarīgíápí wīgí mañyo magwí raroní.” ení nīrīnīrī eánīni. ¹⁵ Ámí wí e “Ayí áamá opīkīaneyīnīrī aga sīmí xeadípēnarīgíárīni. ¹⁶ Ayí nēmerīgíe aga uyīnī nīwīkárífasáná rīxa ‘Yeyí!’ raríná pīnī nīwīárīmí warīgíáyírīni. ¹⁷ Óí áamá nīwayīrónīro nīweapírī nání imónīnīyīmí wí warīgíámaní.” ení nīrīnīrī eánīni. ¹⁸ Ámí wí e “Ayí ‘Gorixo seáyí e imónīnīorfaní?’ nīyaiwīro wí wáyí wīarīgíámaní.” ení nīrīnīrī eánīni. Apí apí nīra unīnīyí nioní seararīnīpí tīnī xīxenīrīni.

¹⁹ Nene nījía re imónīnīwīni. Áamá nīmīnī nīweagíáyí Gorixomí xwīyá mañí nexoámoro murīpaxí imónīro oyá sīnīwíyo dání xwīyá meárīnīpaxí imónīro epíríá nání pí pí nīwí ikaxí eánīnīpīmí dání rīnīnīpí Judayene, apīmí xīdírīxīnīrī nearepearīnīne neararīni. ²⁰ Ayí rīpí nánīrīni. Áamá wí “Nīwí ikaxí eánīnīpīmí píránīnī oxídīmīni.” nīyaiwīro éfáyí apí tīnī xīxení mé wīwanīnīyí “Nioní nīwiaíkirí íwí éáonīrīfaní?” nīyaiwīnīrī nījía e imónarīgíárīni. Ayínání áamá nīwí ikaxí eánīnīpīmí nīxīdírīnīpīmí dání wí Gorixoyá sīnīwí tīnī e dání wé rónīgíáyí imónīpíríá menini.

“Áamá Jīsasomí dīnī wīkwírófáyí wé rónīnoi.” urīnī nánīrīni.

²¹ E nerí aí agwí ríná óí Gorixo xíoyá sīnīwí tīnī e dání áamá wé rónīnī oīmónīpoyīnīrī wīmīxārīnīyī xewanīno rīxa sīwá neainīrīni. Nīwí ikaxí Moseso enīnā nīrīrī eanīpí tīnī xwīyá wíá rókīamoagíáwa nīrīro eagíápí tīnī apīaú óí agwí ríná Gorixo áamá wé rónīnī oīmónīpoyīnīrī wīmīxārīnīyī nání nīrīrī sopīnī norí aīwí wé rónīnī apí áamá wīwanīnīyí nīwí ikaxí eánīnīpīmí nīxīdírīnīpīmí dání imónīpaxípīmaní. Xegí bī imónīnīpírīni. ²²⁻²³ Ayí rīpí seararīnīni. Gorixo áamá go go Jīasí Kīraisomí dīnī wīkwíroarīnīnī nīwīnīríná “Gí wé rónīnī worīni.” rārārīnīrīni. Ayí rīpí nánīrīni. Áamá nīnenení íwí nerane Gorixo seáyí e imónīnī apí éfírīxīnīrī imónīnīpí

mé p̄s̄f̄í weár̄iḡwá enagwi nán̄i o Judayo xeḡf̄ b̄i wiiri émáyo xeḡf̄ b̄i wiiri ner̄i yeáyf̄ uyim̄xemeanf̄amani. D̄iḡf̄ w̄ikw̄r̄óf̄a ḡiyf̄ ḡiyf̄ n̄f̄n̄i nán̄i o “D̄iḡf̄ w̄ikw̄r̄oar̄iḡf̄áyf̄, ayf̄ ḡf̄ wé rón̄iḡf̄áyf̄r̄ini.” rárar̄iḡf̄r̄ini. ²⁴ Gor̄ixo w̄in̄iyf̄ en̄i x̄ixe b̄i on̄iḡpoȳn̄r̄i m̄neaii wá n̄neawian̄r̄i Kirais̄i Jisaso n̄neapeir̄fná nearoaȳiron̄ḡpimi dán̄i “Ḡf̄ wé rón̄iḡf̄áyf̄r̄ini.” rárar̄iḡf̄r̄ini. ²⁵⁻²⁶ O ámá “Jisaso nene an̄fnan̄iḡf̄n̄r̄i nán̄i wayf̄á neapeiḡf̄r̄f̄ani?” n̄iyaiwiro d̄iḡf̄ w̄ikw̄r̄oar̄iḡf̄ápimi dán̄i wiḡf̄ f̄w̄f̄ yar̄iḡf̄ápi yokwar̄im̄f̄ wiim̄iḡf̄n̄r̄i om̄i ámáyá s̄iḡw̄f̄ an̄iḡf̄e dán̄i rid̄iyowán̄iḡf̄ wiár̄iḡf̄r̄ini. E ner̄fná “Niḡwan̄iḡon̄i wé rón̄iḡf̄ imón̄iḡf̄pi t̄f̄n̄i x̄ixen̄i yar̄iḡár̄ini.” éniḡf̄ n̄r̄ir̄i s̄iwá neaiḡf̄r̄ini. Ayf̄ r̄ipi nán̄i rar̄iḡf̄r̄ini. En̄íná dán̄i Gor̄ixo kikiḡf̄án̄iḡf̄ ner̄i “Ámá f̄w̄f̄ éf̄ápi nán̄i ax̄iná p̄ir̄f̄ oumamóm̄ini.” m̄iyaiwí sa n̄imúr̄oa nús̄áná agwi r̄iná ámá n̄f̄n̄i “Nepar̄ini. Gor̄ixo wé rón̄iḡf̄ imón̄iḡf̄pi t̄f̄n̄i x̄ixen̄i yar̄iḡor̄ini.” yaiwip̄ir̄f̄a nán̄i xewaxom̄i e wiár̄iḡf̄r̄ini. Aȳinán̄i Jisasom̄i d̄iḡf̄ w̄ikw̄r̄óf̄a ḡiyf̄ ḡiyf̄ nán̄i anan̄i “Wé rón̄iḡf̄áyf̄r̄ini.” r̄ipaxor̄ini.

²⁷ Aȳinán̄i ámá go “N̄w̄f̄ ikax̄f̄ Moseso n̄r̄ir̄i eaḡf̄pimi x̄f̄dar̄iḡápimi dán̄i wé rón̄iḡf̄ imón̄iḡáon̄r̄ini.” n̄r̄ir̄i m̄ix̄f̄ meak̄f̄n̄ipax̄f̄ imón̄ini? Oweoi, ḡw̄f̄ ikax̄f̄ eán̄iḡf̄pi x̄f̄dar̄iḡf̄ápimi dán̄i mar̄f̄ái, sa Jisasom̄i d̄iḡf̄ w̄ikw̄r̄oar̄iḡf̄ápimi dán̄i wé rón̄iḡf̄áyf̄ imón̄ar̄iḡf̄a enaḡf̄ nán̄i ámá e r̄ipax̄f̄ imón̄iḡf̄áyf̄ wí men̄ini. ²⁸ Aȳinán̄i re neaimón̄ar̄iḡf̄r̄ini, “Gor̄ixo ‘Ámá ayf̄ wé rón̄iḡf̄áyf̄r̄ini.’ n̄ir̄ar̄ir̄fná wiḡf̄ ḡw̄f̄ ikax̄f̄ eán̄iḡf̄pi x̄f̄dar̄iḡf̄ápimi dán̄i rárar̄iḡf̄man̄i. Jisasom̄i d̄iḡf̄ w̄ikw̄r̄oar̄iḡf̄ápimi dán̄ini e rárar̄iḡf̄r̄ini.” E n̄neaimón̄r̄i ur̄ewap̄iyar̄iḡwár̄ini. ²⁹ “Gor̄ixo Judayon̄i yeáyf̄ uyim̄xemeanf̄a nán̄i imón̄iḡor̄ini.” r̄iyaiwiar̄iḡoi? “Émáyo en̄i yeáyf̄ uyim̄xemeanf̄a nán̄i mimón̄iḡor̄ini.” r̄iyaiwiar̄iḡoi? Oweoi, émáyo nán̄i en̄i imón̄iḡor̄ini. ³⁰ O ná won̄i imón̄iḡo enaḡf̄ nán̄i “Ámá ayf̄ ḡf̄ wé rón̄iḡf̄áyf̄r̄ini.” n̄ir̄ir̄fná b̄i b̄i yar̄iḡaḡf̄a n̄iw̄in̄r̄iḡpimi dán̄i e rár̄in̄f̄amani. Iȳf̄ s̄im̄f̄ s̄f̄o wák̄w̄in̄iḡf̄áyf̄ran̄i, s̄f̄o m̄iwák̄w̄in̄iḡf̄áyf̄ran̄i, sa Jisasom̄i d̄iḡf̄ w̄ikw̄r̄oar̄iḡaḡf̄a n̄iw̄in̄r̄iḡpimi dán̄ini “Wé rón̄iḡf̄ imón̄iḡf̄áyf̄r̄ini.” rár̄in̄f̄ar̄ini. ³¹ Nene re n̄ir̄iranén̄áyf̄, “Ámá Jisasom̄i d̄iḡf̄ w̄ikw̄r̄oar̄iḡf̄ápimi dán̄ini Gor̄ixo ‘Ayf̄ wé rón̄iḡf̄áyf̄r̄ini.’ rárar̄iḡf̄r̄ini.” n̄ir̄iranén̄áyf̄, “N̄w̄f̄ ikax̄f̄ eán̄iḡf̄pi x̄w̄f̄a oiwen̄n̄r̄i yar̄iḡw̄ini.” r̄iseaimón̄ar̄ini? Aga oweoi! E n̄ir̄iranén̄áyf̄, nepa ḡw̄f̄ ikax̄f̄ eán̄iḡf̄pimi s̄f̄k̄f̄k̄f̄ nom̄ix̄ir̄i yar̄iḡw̄ini.

4

“Eb̄ir̄f̄amo Gor̄ixom̄i d̄iḡf̄ w̄ikw̄r̄óaḡf̄ nán̄i ‘Wé rón̄iḡor̄ini.’ rár̄iḡf̄r̄ini.” ur̄iḡf̄

¹ Neḡf̄ ar̄f̄o ir̄iḡo, Eb̄ir̄f̄amo —O nene yap̄i imón̄iḡor̄ini. O xeḡf̄ en̄ḡpi nán̄i d̄iḡf̄ n̄imorane “Gor̄ixo apimi dán̄i ‘Ámá wé rón̄iḡf̄áyf̄r̄ini.’ rárar̄iḡf̄r̄f̄ani?” n̄ir̄iranén̄a p̄ioi ran̄f̄w̄ini? ²⁻³ Ar̄f̄o Eb̄ir̄f̄amo xewan̄iḡo en̄ḡf̄ neán̄r̄i en̄ḡpimi dán̄i Gor̄ixo “Ḡf̄ wé rón̄iḡor̄ini.” n̄ir̄ar̄ir̄i s̄iḡw̄ir̄iyf̄, xewan̄iḡo anan̄i m̄ix̄f̄ meak̄f̄n̄ipax̄f̄r̄ini. E ner̄i aí B̄ikw̄f̄yo dán̄i p̄ioi n̄ir̄in̄r̄i eán̄ini? “Eb̄ir̄f̄amo ‘Gor̄ixo nepa n̄irar̄ini.’ n̄iyaiwir̄i d̄iḡf̄ w̄ikw̄r̄óaḡf̄ nán̄i o nán̄i Gor̄ixo ‘Wé rón̄iḡor̄ini.’ yaiwiár̄iḡf̄r̄ini.” n̄ir̄in̄r̄i eán̄iḡaḡf̄ nán̄i Gor̄ixoyá s̄iḡw̄f̄ t̄iḡf̄ e dán̄i m̄ix̄f̄ meak̄f̄n̄ipax̄f̄ wí mimón̄ini. ⁴ Nene n̄ij̄f̄a r̄ipi imón̄iḡwápi nán̄i d̄iḡf̄ omoaneyi. Ámá wo o xeḡf̄ n̄igw̄f̄ om̄iḡf̄ éf̄pi nán̄i n̄igw̄f̄ wíáná, “An̄pá wíḡp̄r̄ini.” yaiwiar̄iḡwámani. “Xeḡf̄ om̄iḡf̄ éf̄pi nán̄i x̄ixen̄i wíḡp̄r̄ini.” yaiwiar̄iḡwár̄ini. ⁵ N̄igw̄f̄ om̄iḡf̄ yar̄iḡwápi nán̄i d̄iḡf̄ e n̄iyaiwirane aí ámá Gor̄ixo “Wé rón̄iḡf̄áyf̄r̄ini.” rárar̄iḡf̄ȳf̄ nán̄i d̄iḡf̄ n̄imoranén̄a “Ayf̄ wiḡf̄ eḡf̄ápi t̄f̄n̄i x̄ixen̄i r̄f̄a wiar̄ini?” wí yaiwipax̄f̄mani. Ámá nion̄i ḡf̄ en̄ḡf̄ neán̄r̄i yar̄iḡápimi dán̄i Gor̄ixo “Wé rón̄iḡor̄ini.” or̄in̄r̄i mé sa om̄i —O ámá f̄w̄f̄ yar̄iḡf̄áyf̄ x̄f̄om̄i d̄iḡf̄ w̄ikw̄r̄óaḡf̄a n̄iw̄in̄r̄fná anan̄i “Wé rón̄iḡf̄áyf̄r̄ini.” rárar̄iḡor̄ini. Om̄i d̄iḡf̄ n̄iw̄ikw̄r̄or̄fnáyf̄, o “Ayf̄ d̄iḡf̄ n̄ikw̄r̄oar̄iḡaḡf̄a nán̄i ḡf̄ wé rón̄iḡf̄áyf̄r̄ini.” yaiwiár̄ar̄iḡf̄r̄ini. ⁶ Nion̄i searar̄iḡápi t̄f̄n̄i x̄ixen̄i en̄íná m̄ix̄f̄ ináyf̄ Depito yayf̄ ámá niḡwan̄iḡon̄i en̄ḡf̄ neán̄r̄i

píráníŋí oemíníri yariǵfápimi dání marfái, yayí díní wíkwíroarǵfápimi dání Goríxo “Gf wé rónǵfáyíriní.” rárfagi nání winarínŋípi nání xwíyáa bí ení níriri re rínŋíriní, 7 “Ámá wíǵí ríkíkíríto yariǵfápi Goríxo yokwarímí wíinŋí ǵiyí ǵiyí yayí owiníní. Ámá wíǵí fwi egfápi Goríxo ríxa yokwarímí wílagi nání ámi ríwéná xwíyáa mímearínŋípíríá imónǵfá ǵiyí ǵiyí yayí owiníní. 8 Ámá wíǵí fwi egfápi nání Ámínáo ríxa díní peá nímorí nání ámi ‘Sípí e enorfaní?’ mívaiwipa enfáyí yayí owiníní.” Depito e rínŋíriní. 9 “Yayí ámá Goríxo ‘Wé rónǵfáyínéríní.’ urárfpimi dání winípxá imónŋípi, ayí ámá iyí símí sfo wákwínǵfáyíní náníriní.” ríseaimónaríní? Sfo mívákwínǵfáyí nání ení meníraní? Bíkwíyo xwíyáa re nírínŋíriní eánŋípi, “Goríxomi Ebírfamo díní wíkwíróagi nání ‘Gf wé rónŋí woríní.’ yaiwíarínŋíriní.” nírínŋíriní eánŋípi nene mŋí iroarínŋwá enagi nání re nimónaríní, “Yayí api sfo mívákwínǵfáyí nání eníriní.” nimónaríní. 10 Ebírfamo arige enáná Goríxo “Wé rónŋoríní.” rárinŋíriní? Iyí símí ríxa sfo wákwínŋímíraní, síní sfo mívákwínŋímíraní? Ríxa sfo wákwínŋáná marfái, síní sfo mívákwínŋáná rárinŋíriní. 11 Ayí ríwíyoní Goríxo sekaxí re urínŋíniginí, “Ígí wenŋípi naineníríná ‘Nioní Goríxoyá wonírfaní?’ yaiwiríá nání iyí símí sfo wákwíneí.” urfagi o díní síní sfo mívákwínŋáná wíkwíróagi nání “Goríxo ‘Wé rónŋoríní.’ rárinŋonírfaní?” yaiwíní nání ígí api eníriní. Ayínání Ebírfamo ámá iyí símí sfo mívákwínǵfá aí Goríxomi díní wíkwíróagíá nání “Wé rónǵfáyíriní.” rárarínŋípi nání iwamfo épeŋo enagi nání wíǵí xiáwo írínŋónŋí imóníní. 12 Sfo wákwínǵfáyí nání ení wíǵí xiáwo írínŋónŋí imóníní. Díní mívákwíró sfo wákwínǵfáyí marfái, ámá sfo mívákwíníro aí Ebírfamo sfo mívákwínŋáná Goríxomi díní wíkwíronŋípa axípi wíkwíroarǵfáyí nání ení wíǵí xiáwo írínŋónŋí imóníní.

“Ebírfamo díní wíkwíroarínŋípi dání Goríxo símímanŋíyo dání urínŋípi wímeanŋíriní.” urínŋí náníriní.

13 Ebírfamo ŋwí ikaxí rínŋípiimi xfdarínŋagi náníraní, oyá iyí axípa imónǵfáyí xfdípiríá enagi náníraní, Goríxo xegí símímanŋíyo dání “Díxí iyí axípa imónǵfáyí tŋí anŋí nímíní segí imónínírfaríní.” urínŋímaní. Xfómi díní wíkwíróagi nání “Wé rónŋoríní.” ráriní símímanŋíyo dání e uríriní eníriní. 14 Ámá díní mívákwíró ŋwí ikaxí eánŋípiimíní xfdarǵfáyo Goríxo Ebírfamomí símímanŋíyo dání “E níseaiimfáríní.” urínŋípi nepa níwímeaní sŋwíríyí, ámá Goríxomi díní wíkwíroarǵfáyí suríamá ero xwíyáa Goríxo urínŋípi suríamá xwífání uxewíearíriní epaxíriní. 15 Ayí rípi náníriní. Ámá ŋwí ikaxí eánŋípiimi xíxení oxfdímíníriní éfáyí wíǵí níwíáíkirínŋípiimi dání Goríxo pírf umamonfápi nání yariǵfáríní. E nerí aí ŋwí ikaxí mírínŋípa enánáyí, níwíáíkipaxí imónŋípi ení meníní. 16 Ayínání Goríxo Ebírfamomí “Joxími dání ámá níyoní nanŋí wíimfáríní.” urínŋípi ámáyo níwímeaníriní xegí bí mímóní íníná ámáyo wá níwíanírí anípa wíiarínŋápi tŋí xíxení oimónírí nání ámáyí nŋí xfómi díní wíkwíroarǵfápimi dáníní owímeanírí eníriní. Nwí ikaxí eánŋípi tǵfáyoni owímeanírí enímaní. Ebírfamo Goríxomi díní wíkwíronŋípa wíkwíroarǵfá ǵiyí ǵíyo ení owímeanírí eníriní. O díní wíkwíroarínŋwápi épeŋo enagi nání nínenéníyá negí arfo írínŋónŋí imónŋoríní. 17 Bíkwíyo xwíyáa rípi “Goríxoní ámá gwí wírí wírí obaxí ayá wí nání xiáwo írínŋoxí imóníwínŋíníriní simíxíriní.” nírínŋíriní eánŋípi nioní seararínŋápi tŋí xíxení imónŋagí nání rarínŋíní. Ayínání Goríxo —O ámá pegfáyí ámi wíápnímeapírí nání díní síxí uyírí amípi síní mímónŋípi oimónírí ríriní yariŋo, ayí oríní. Ebírfamo díní wíkwíronŋo, ayí axoríní. Ayínání o “E níseaiimfáríní.” urínŋípi bí arfá míkemoníní. Síní símímanŋí e tŋíní. 18 Ebírfamo Goríxo “Díxí rárfawéyí obaxí e imónípirírfaríní.” nírínŋípi xíxení nínímeaní ámá gwí wírí wírí obaxíyíyá xiáwo írínŋoní imóníwínŋíníriní yagíriní. E nerí Goríxo “E níseaiimfáríní.” urínŋípi nání díní nímoríná “‘Apími dání xíxení e nímeanfárífaní?’ níyaiwirí díní wíkwíropaxímaní.” wímónfagi aí nímeáwínŋíníriní aníŋí Goríxomi díní níwíkwírorí

nɪwɪkwɪmɔ́a uɲɪnɪgɪnɪ. ¹⁹ E nerɪ xewanɪɲo imónɪɲɪpɪ nánɪ dɪɲɪ nɪmorɪná “Xwiogwɪ nionɪyá 100 nánɪ aɲwɪ e eɲagɪ nánɪ rɪxa yɪwɪ imónɪɲáonɪrɪfánɪ?” yaiwirɪ “Gɪ apɪxɪ Seraɪ enɪ rɪxa rɪpaɪwɪ imónɪɲɪrɪfánɪ?” yaiwirɪ nerɪ aiwɪ Gorɪxomɪ dɪɲɪ wɪkwɪrɔɲɪpɪ bɪ mɪwáramó anɪɲɪ fá nɪxɪra nurɪ ²⁰ Gorɪxo xegɪ sɪmɪmanɪyo dánɪ “Dɪxɪ apɪxɪ Seraɪ niaɪwɪ wo xɪrɪnɪfárɪnɪ.” urɪɲɪpɪ nánɪ dɪɲɪ nɪwɪkwɪrorɪná dɪɲɪ bɪ bɪ mɪmó omɪ yayɪ numerɪ eɲɪ neága nurɪ xegɪ dɪɲɪ wɪkwɪrɔɲɪpɪ xaɪwɪ fá nɪxɪra uɲɪnɪgɪnɪ. ²¹ Xaɪwɪ fá nɪxɪra nurɪná re yaiwɪɲɪnɪgɪnɪ, “Gorɪxo ‘Nɪseaiimɪfárɪnɪ.’ nɪrɪɲɪpɪ e mepaxorɪfánɪ? Oweoɪ, aga xɪxenɪ e epaxorɪnɪ.” yaiwɪɲɪnɪgɪnɪ. ²² Ayɪnánɪ Bɪkwɪyo nɪrɪnɪrɪ eánɪɲɪpa Gorɪxo Ebɪrɪfamo dɪɲɪ e wɪkwɪroarɪɲagɪ nɪwɪnɪrɪ nánɪ “ ‘Gɪ wé rónɪɲɪ worɪfánɪ?’ yaiwɪɲɪnɪgɪnɪ.”

²³ Bɪkwɪyo dánɪ “ ‘Gɪ wé rónɪɲɪ worɪfánɪ?’ yaiwɪɲɪnɪgɪnɪ.” nɪrɪnɪrɪ eánɪɲɪpɪ, ayɪ Ebɪrɪfamo nánɪnɪ mɪrɪnɪnɪ. ²⁴ Nene dɪɲɪ neaimonɪfá nánɪ enɪ nɪrɪnɪrɪ eánɪnɪ. Gorɪxomɪ —Oyá dɪɲɪ tɪnɪ Ámɪná Jisaso xwárɪpáyo dánɪ wɪáɪnɪmeanɪrɪnɪ. Omɪ dɪɲɪ wɪkwɪroarɪɲagwɪ nánɪ “Gɪ wé rónɪgɪfáɪrɪnɪ.” rárɪnɪfene dɪɲɪ neaimonɪfá nánɪ enɪ nɪrɪnɪrɪ eánɪnɪ. ²⁵ Negɪ fɪwɪ yarɪɲwáɪpɪ yokwarɪmɪ neainɪfá nánɪ rɪdɪyowánɪɲɪ wɪrɪ nene nánɪ “Wé rónɪgɪfáɪrɪnɪ.” rɪnɪfá nánɪ xɔyá dɪɲɪ tɪnɪ xwárɪpáyo dánɪ wɪáɪnɪmearɪ eɲo, ayɪ Jisaso dɪɲɪ wɪkwɪroarɪɲwáorɪnɪ.

5

“Gorɪxo ámá xɔo tɪnɪ nawɪnɪ imónɪfɪrɪxɪnɪrɪ Kiraiso eɲɪpɪmɪ dánɪ pɪyɪfá neawɪrɪɲɪrɪnɪ.” urɪɲɪ nánɪrɪnɪ.

¹ Ayɪnánɪ Gorɪxo nene Jisasomɪ dɪɲɪ wɪkwɪroarɪɲagwɪ sɪɲwɪ nɪneanɪrɪ “Wé rónɪgɪfáɪrɪnɪ.” rárarɪɲɪ eɲagɪ nánɪ re rɪpaxɪrɪnɪ, “Nene negɪ Ámɪná Jisaso Kiraiso neainɪɲɪpɪmɪ dánɪ rɪxa Gorɪxo tɪnɪ nawɪnɪ pɪyɪfá wɪrɪnɪɲwɪnɪ.” rɪpaxɪrɪnɪ. ² Jisasomɪ dɪɲɪ wɪkwɪroarɪɲwáɪpɪmɪ dánɪ Gorɪxo xɔo ámáyo wá nɪwɪanɪrɪ wɪarɪɲɪpɪ nánɪ xe nɪɲfá imónɪro apɪ wɪmeáɪyɪ imónɪro oépoyɪnɪrɪ sɪɲwɪ neanɪɲenerɪnɪ. E imónɪɲwaéne seáyɪ e Gorɪxo imónɪɲɪpɪ sɪwá neaɪwɪnɪgɪnɪrɪ dɪɲɪ wɪkwɪmoarɪɲwáɪpɪ nánɪ dɪɲɪ nɪfá neainarɪnɪ. ³ Apɪ nánɪnɪ dɪɲɪ nɪfá neainarɪɲɪfánɪ. Xeanɪɲɪ nene neaɪmearɪɲɪpɪ nánɪ enɪ dɪɲɪ nɪfá neainarɪɲɪrɪnɪ. Ayɪ rɪpɪ nánɪrɪnɪ. Xeanɪɲɪ neaɪmeaarɪɲɪpɪ, ayɪ xaɪwɪ neaimɪxɪnɪ nánɪ rɪfá neaɪmeaarɪnɪrɪ dɪɲɪ nɪfá neainarɪɲɪrɪnɪ. ⁴ Nene pí pí neaɪmeaarɪɲɪpɪ xaɪwɪ nɪneaimɪxa úáná Gorɪxoyá sɪɲwɪyo dánɪ mɪmɪwɪáró yarɪɲwaéne imónarɪɲwárɪnɪ. Mɪmɪwɪáró yarɪɲwaéne imónɪɲagwɪ nainenɪranéná “Seáyɪ e Gorɪxo imónɪɲɪpɪ sɪwá neainɪnɪfárɪfánɪ?” nɪyaiwirane dɪɲɪ ɪkwɪmoarɪɲwárɪnɪ. ⁵ Dɪɲɪ e nɪkwɪmoránéná rɪpaɪwɪnɪɲɪ wɪ meaanɪwámanɪ. Ayɪ rɪpɪ nánɪrɪnɪ. Gorɪxo xegɪ kwɪyɪ sɪxɪ neamɪmonɪɲɪpɪmɪ dánɪ xewanɪɲo sɪwá rénɪɲɪ neainɪɲɪ eɲagɪ nánɪ, “Nionɪ seyɪné nánɪ aga wá nonarɪɲonɪrɪnɪ.” Sɪwá éɪnɪɲɪ neainɪɲɪ eɲagɪ nánɪ dɪɲɪ nɪkwɪmoránéná wɪ rɪpaɪwɪnɪɲɪ meaanɪwámanɪ. Dɪɲɪ “E neaɪmeanɪfárɪnɪ?” nɪyaiwirane wɪkwɪmoarɪɲwáɪpɪ xɪxenɪ neaɪmeanɪfárɪnɪ.

⁶ Ayɪ rɪpɪ nánɪ “Dɪɲɪ wɪkwɪmoarɪɲwáɪpɪ nánɪ rɪpaɪwɪnɪɲɪ meaanɪwámanɪ.” seararɪɲɪnɪ. Xámɪ Gorɪxomɪ rɪwɪ umoagwaéne eɲɪ óɪnɪɲɪ nerane xewanɪɲene yeáyɪ yɪmɪxemeánanɪrane nánɪ wɪ mimónɪɲáná Gorɪxo xe oenɪrɪ wimónɪɲɪná ámá Kiraiso yeáyɪ neayɪmɪxemeámɪfánɪrɪ nánɪ neapeɪɲɪrɪnɪ. ⁷ Ámá wé rónɪɲɪ wo nánɪ arɪrɪá wɪmɪgɪnɪrɪ ananɪ pepaxɪ imónɪgɪfáɪ obaxɪfánɪ? Oweoɪ, aga wɪnɪ wɪná árɪnɪfá wa ámá naɲɪfá wo nánɪ arɪrɪá wɪmɪgɪnɪrɪ mɪɲɪfá wɪnɪpaxɪ imónarɪgɪfárɪnɪ. ⁸ E nerɪɲɪfá aiwɪ nene rɪxa ámá wé rónɪɲɪ nɪmónɪmáná eɲáná marɪfáɪ, nene sɪnɪ uyɪnɪfá wɪarɪfáná Kiraiso neapeɪɲɪpɪmɪ dánɪ Gorɪxo nene nánɪ dɪɲɪ sɪpɪ neainɪpɪ nánɪ neaɪwáɪpɪɲɪrɪnɪ. ⁹ Ayɪnánɪ re nɪyaiwirane aiwɪ, “Jisaso nɪperɪfáná xegɪ ragɪ púɪpɪ ɪgɪfánɪɲɪ neaeámóáná nene nánɪ Gorɪxo ‘Wé rónɪgɪfáɪrɪnɪ.’ rárɪɲɪrɪnɪ.” nɪyaiwirane aiwɪ rɪpɪ aɲɪpaxɪ yaiwɪɲɪnɪ, “Rɪwéná Gorɪxo ámáyo pɪrɪfá numamorɪná Kiraiso

enípimi dáni yeáyf neayimixemeanfárini.” yaiwiñwini. ¹⁰ Ayf rípi seararini. Nene Gorixo tñi xepixepá rónináná xewaninjo xegf xewaxo penípimi dáni xfo tfámni bípaxf oimónfpoynirf piyfá neawfirñf enagf nánf rípi anípaxf yaiwiñwini, “Gorixo ámáyo pírí numamorfná ríxa piyfá neawfirñene xewaxo nfiwíapfñimearí sñf imóninípimi dáni yeáyf neayimixemeanfárini.” yaiwiñwini. ¹¹ Apf nánini dñf nífá neainarini. Nene negf Áminá Jisasi Kiraiso —O nene Gorixo tñi nawíni imónanfá nánf piyfá neawfirñorini. O dñf sipí nfi neairfná neaiñfpi nánf dñf nfi moranéná “Xano Gorixo eni apfñinif imóninorfan?” nfi yaiwirane yayf seáyfm dáni yarini.

“Adamo enípimi dáni ámá xwiyfá meárinigfá nimóniro aí Jisaso enípimi dáni wé rónigfá imónigfárini.” urini nánini.

¹² Ayináni ámá wo manf wiaíkinípimi dáni xwfá tfo ñweagfáyf nñni fwf epfífa nánf épenfíni. Ámá o fwf nerinípimi dánf penf enagf nánf ámá nñni eni wigf fwf nerinípimi dánf pearigfápi xfmeanfárini. ¹³ Nwf ikaxf éaninípí snf menáná ámá fwf néra wagfá aiwi ñwf ikaxf “Apf mepani. Apf mepani.” rininif bi snf menf enagf nánf Gorixo wiwaninif ayá udunipaxf enfpi íkwf winamf niñwirára pweagfmanf. ¹⁴ E nerinif aiwi nene nijfá re imóninwini. Ámá Adamo tñf e dánf niñweaxa nfi biro Moseso tñf e nánf ñweagfáyf nñni nípéa wagfárini. Ámá nñni Adamo —O ámá rfwíyo bñfo neaiñfápi nánf dñf moanf nánf árixáninif neaiñorini. Ámá nñni o wiaíkinípa mfi wiaíkípa nero aí nñni nípéa wagfárini.

¹⁵ E nerf aí Gorixo wá nfi neawianirf anípa neaiñfpi dánf imóninwápi, ayf Adamo enípimi dánf imóninwápi tñni xixeni menini. Ayf rípi nánf seararini. Ámá o wiaíkinípimi dánf ámá obaxf pegfá aiwi rípi nánf anípaxf yaiwiñwini, “Gorixo ámáyo wá wianirf ámáyo, Jisasi Kiraisoyf rininjo ayá nurimxirf enípimi dánf wiirf enfpi Adamo enípimi seáyf e nfi múrori ámá obaxf ayá wíyo wímeanfárini.” yaiwiñwini. ¹⁶ Rípi nánf eni dñf nfi moranéná “Gorixo wá nfi neawianirf neaiñfpi dánf imóninwápi, ayf Adamo enípimi dánf imóninwápi tñni xixeni menini.” yaiwianfwinf. Adamo wiaíkinif ná bimini dánf ámá xwiyfá meárinigfáyf imónigfárini. E nerinif aiwi Gorixo ámá ayá wí wiaíkiarñagfá nfi winimáná ayf eni xixeni oníipoyinirf mfi yaiwí wá nfi wianirf wiñfpi dánf ámá obaxf wé róninagfá rárinif yf imónigfárini. ¹⁷ Nionf searfápi, ayf rípi seararini. Ámá wo Gorixomi manfyo wiaíkinípimi dánf ámá nñni pearigfá aiwi rípi imónanfápi anípaxf imónini. Nene Gorixo wá ayá wí nfi neawianirf winif eni wigf oníipoyinirf mé anípa “Wé rónigfáyfnerini.” neararinene Jisasi Kiraiso neaiñfpi dánf dñf nfi yimñfpi tñwaéne imónirane xfo tñni nawíni seáyf e imónirane yanfwarini. ¹⁸ Ayináni nene dñf rípi moaninif, “Ámá ná wonf wiaíkinípimi dánf ámá nñni xwiyfá meárinipaxf imónigfáyf imónigfápa ámá ná wonf niperf wé róninif enípimi dánf ámá nñni ‘Xwiyfá mayfyrini.’ rináripaxf imónigfáyf imóniro dñf nfi yimñfpi tfgfáyf imónipaxf imóniro egfárini.” moaninif. ¹⁹ Ayf rípi seararini. Ámá wo Gorixo “E érixini.” urinif wiaíkinípimi dánf ámá obaxf fwf yarigfáyf imónigfápa ámá ná wonf Gorixo “E érixini.” urinif arfá nfi wirf xixeni xfdñfpi dánf ámá obaxf “Wé róninif imónigfáyfnerini.” urarinif yf imóniprfárini.

²⁰ Ámá re oyaiwípoynirf, “Ai, bi onimíapi mfi wiaíkiarñwini. Aga ayá wí wiaíkiarñwini.” oyaiwípoynirf Gorixo Mosesomf ñwf ikaxf nfi nñni éaninípí wéyo ía uminifárini. E nerf aí xfo ámá ayá wí nfi wiaíkía ugfápi tñni xixeni wá nfi wiaga mú wiárf nfi múrori nfi wiaga unfárini. ²¹ Ámá nñni wigf fwf nerinípimi dánf pearigfápa nñni eni

Gorixo wá nîwianîrî “Wé rónîñî ímónîgîáyîrîñî.” rárarîñîpîmî dání dîñî nîyîmîñîpî — Apî negî Ámîná Jisasî Kiraiso enîpîmî dání neaîmeaarîñîpîrîñî. Apî tîgîáyî ímónîpîrîfá nání wigî nîwiaîkîa ugîápî tîñî xîxenî wá nîwiaga mú wiárî nîmúrîrî nîwiaga uñîrîñî.

6

“Kirisaiso tîñî nawîñî ikárîñîñwaéne xîo tîñî perane wiápîñîmearane enwaénénîñî ímónîñwîñî.” urîñîf nánîrîñî.

¹ Gorixo íwîf ámá ayá wî nîwiaîkîa warîgîápî tîñî xîxenî wá nîwiaga úîmîgîñîrî yarîñagî nání píoi ranîwîñî? “ ‘Gorixo ámî bî tîñî wá oneawianîñîrî ámî íwîf bî tîñî néra owaneyî.’ oraneyî.” rîseaimónarîñî? ² Oweoi, aga wî e mirîpa oyaneyî. Sîñî íwîf mepa oépoynîrî rîxa pîyîñîñî ímónîñwaéne arîge nerane íwîf néra wanîwîñî? ³ Rîpî nání seyîné sîñî majîfá rimónîñoi? Nene Kiraisî Jisaso tîñî ikárîñîñwaéne ímónanî nání wayî nîmearanénáyîf, nene enî xîo penîpánîñî nîperane xîo tîñî nawîñî ikárîñanî nání wayî meanwárîñî. ⁴ Ayîñanî negî wayî meanwápîmî dání Kiraiso tîñî nawîñî nikárîñîrîñá xîo nîperî xwîfáyo weyárîñîñwîpánîñî nene enî nîperane xwîfá neaweyárîñîñenénîñî ímónîñwanîgîñî. Kiraiso nîpémáná xanoyá enî eánîñîf múrónîñî ímónîñîpî tîñî ámî sîñî nerî wiápîñîmeanîpa nene enî xámî íwîf nání dîñî sîxî uyagwápî pîñî nîwiárîrane sîñî imîrîñîf mimónîñîpî oxîraneyîñîrî wayî nîmearanéná xwîfá neaweyárîñîñenénîñî ímónîñwanîgîñî. ⁵ Nene xîo tîñî nawîñî nikárîñîrane nání xîo penîpa nene enî penwaénénîñî ímónîñagwî nání rîpî enî anîpaxî ímónîñî. Xîo wiápîñîmeanîpa nene enî axîpî wiápîñîmeanîwárîñî. ⁶ Nene nijîfá re ímónîñagwî nání e rîpaxîrîñî. íwîf nání sîñî áxenwarî minîpa yanîfwá nání xámî dîñî sîxî uyagwápî sîñî muyîpa éfrîxîñîrî nene Jisaso tîñî nikárîñîrî nání xîomî yoxáfpámî nîyekwîroárîróná xámî íwîf nání dîñî sîxî uyagwápî enî yoxáfpámîñîñîf yekwîrónîñîñîgîñî. ⁷ Ayîf ámá rîxa péfáyîf sîñî íwîf nání áxenwarî minîf gwîñîñîf wîkweawárîfá enagî nání rarîñîñî. ⁸ Kiraiso péáná nene enîñîñîf penwá enagî nání dîñî nîwîkwîrorane rîpî enî yaiwîñwîñî, “O tîñî nawîñî dîñîf nîyîmîñîf ímónîñîpî tîñwaéne ímónanîwárîñî.” yaiwîñwîñî. ⁹ Ayîf nijîfá rîpî ímónîñagwî nání e yaiwîñwîñî. Kiraiso nîpémáná xwárîpáyo dání nîwiápîñîmearî nání ámî bî penîfámanî. Pîyîf ámá pearîgîfápîmî sîñî arîfá wîaxîfîdîñîfá nání mimónîñî. ¹⁰ Ayîf rîpî nánîrîñî. O nîperîñá ná wîñanî íwîf ámá yarîgîfápî nání penîñîgîñî. E nerî aî rîxa nîwiápîñîmearî sîñîf nîmónîrî nîñwearîñá Gorîxomî wé íkwîañwîfyo ouñwîrárîmîñîrî nání ñweanî. ¹¹ Ayîñanî seyîné enî “Nene rîxa penwaénénîñîf ímónîñwaéne íwîf nání sîñî áxenwarî minîf enwaénerîñî?” yaiwîñîro “Kirisaisî Jisaso tîñî nawîñî ikárîñîñwápîmî dání Gorîxomî wé íkwîañwîfyo uñwîrárîñî nání sîñîf ímónîñwaénerîñî?” yaiwîñîro éfrîxîñî.

¹² Ayîñanî “Negî wará nîpepaxîf ímónîñîrîf íwîf nání mîñîf inarîñwápîf sîñî yanî nání áxenwarî xe nîneaîga ounî.” mîyaiwîpanî. ¹³ Segîf sîkwîrîñî, wéranî, íwîf nání feapá seaináná “Ayîf apî nání rîfá ímónîñî?” nîyaiwîmáná “Apî tîñî xe íwîf oemîñî.” nîyaiwîrîf sîpîf mepanî. Ámá nîpémáná ámî sîñîñîñîf ímónîgîáyîfîné, sewanîñîfîfîné anîñîf Gorîxoyá oimónaneyîñîro mîñîf wîñîpoyî. Segîf wéranî, sîkwîrîñî, apî tîñî Gorîxo nání wé rónîñîf ímónîñîpîñî oyaneyîñîro enî omî mîñîñîñîf wîñîpoyî. ¹⁴ Seyîné Gorîxoyá sîñwîfyo dání ámá wé rónîñîf ímónîpîrîfá nání ñwîf íkaxîf nîrîñîrî eánîñîpîf ífá mîseaxenwîrárîñîf Gorîxo ayá nîsearîmîxîrî arîrâ seaiarîñagî nání íwîf nání feapá seainarîñîpîmî arîfá wîaxîfîpîrîfá nání mimónîpa éfrîxîñî.

“Wé rónîñîpî yanî nání áxenwarîf inîñwaénerîñî.” urîñîf nánîrîñî.

¹⁵ Ayîñanî píoi ranîréwîñî? “Ñwîf íkaxîf nîrîñîrî eánîñîpîf mîneaxenwîrárîñîf rîxa Gorîxo ayá nînearîmîxîrî arîrâ neaiarîñagî nání ananî íwîf néra owaneyî.” ranîréwîñî? Oweoi, aga wî e rîpaxîf menîñî. ¹⁶ Seyîné bikîrainîf warîgîfáwa yarîgîfápî

náni re miyaiwipa reñoi, “Míraxwí o nimeni nani oyá xináíníníñí nimóniri omíñí owiimíni.” niyaiwiri e nimónirínáyí, o pí pí urííipimí aríá wiaxídínfa nani xegí xináíníníñí imóniñoriñi.” miyaiwipa reñoi? Bikírainí warígfáwa yarígfápa seyíné ení axípi imóniñoi. “Íwí nani íeapá neainaríñipi yaní nani rimóniñwini?” niyaiwiro apíni íá nixíríronáyí, xináíwayínéníñí nimóniro apí néra núfasáná aníñipíríáríni. E mepa nero “Goríxo wimónaríñipi yaní nani rimóniñwini?” niyaiwiro íá nixíríronáyí, xináíwayínéníñí nimóniro xixeni aríá yímiñí néra núfasáná wé róniñí imónipíríáríni. 17-18 E nísearírí aiwí seyíné xámi íwí yaníro nani xináíwayínéníñí nimóniro áxeñwarí niníro aiwí agwí siní e miyaríñoi. Ríxa xwiýfá searéwapíyaríná aríá níwiro xirígfápi xixeni oxídaneyíñiro yaríñoi. Seyíné íwí nani íeapá seainaríñí áxeñwarí niníro gwíñiñí seayinagípi ríxa seaíkweawaríñí enagí nani wé róniñí imóniñipi epírífa nani apimí xináíwayínéníñí imónigíáríni. Ayínáni Goríxomi yayí wiaríñini. 19 Ámaéne xwiýfá aríá níwiranéná añíni “Ayí apí nani rífa raríni?” miyaiwí yaríñwaéne enagí nani nioní dñí re yaiwiñini, “Xegí ríñiñipi tñí níñirífná apaxí mé níjía mimónipa epaxí enagí nani sa ámaéne yaríñwápi tñí níñikumíxiri ourímíni.” niyaiwiri seararíñini. Xámi seyíné segí wé nánirani, síkwí nánirani, “Ayí apí tñí íwí nani rífa imóniñini?” niyaiwiro xe apí tñí níñikwíni mimóniñipi ero rífa kíro ro oyaneyíñiri neróná ríkíkírífo ámi bí tñí bí tñí yagíápa agwí ríná re éfíríxini. Segí wé nánirani, síkwí nánirani, “Ayí apí tñí wé róniñí imóniñipi emí nani rífa imóniñini?” niyaiwiro apí yaní nani áxeñwarí oinaneyíñiro éfíríxini. E neríñipimí dani síyikwí mínigíáyíné imóníñiríxini. 20 Ayí rípi nani seararíñini. Xámi seyíné íwí yaníro nani xináíwayínéníñí nimóniro áxeñwarí niníroná wé róniñí imóniñipi nani éfíríxiniñí míseaxeñwíráríñiñí. 21 Segí íwí xámi yagíápi nani “Píni yagwáríani?” niyaiwiro ayá seainaríñipi pí naní seaiiagíñini? Áma apimí dani sa aníñipírífa enagí nani naní bí seaiiagímani. 22 E nerí aí seyíné íwí epírífa nani íeapá seainagípimí dani ríxa gwíñiñí seaíkweawaríñíyíné nimónimáná Goríxo wimónaríñipi epírífa nani xináíwayínéníñí nimóniro yaríñagífa nani naní rípi seaiiaríni. Síyikwí bí mínigíáyíné seaimíxiri dñí niyímíñipi tígíáyíné imónipírí seaimíxiri yaríni. 23 Ayí rípi seararíñini. Áma nígwí omíñí neróná wigí éfápi nani nígwí meaarígfápa áma íwí éfápipimí dani aníñipíríáríni. E nerí aiwí Goríxo xixe nani míniapí anípa neaiaparíñipi —Apí dñí niyímíñí imóniñipíríni. Apí negí Ámíná Jisasi Kiraiso tñí nawíni ikáríñiñwaéne neaiaparíñiñi.

7

“Penwaénéníñí imóniñwaéne ñwí ikaxí eáníñipi siní íániñí míneaxeñwíráríniñi.” uríñí nániríni.

¹ Gí níñixímeáyíné, áma mípé siní síñí níñwearná ñwí ikaxí ríñiñipimí xídípirífa nani uxewíráríñiñipi nani siní majía rimóniñoi? Ñwí ikaxí ríñiñipi nani níjía imónigíáyíné enagí nani raríñini. ² Ewayí ikaxí rípi nani dñí nímoranéná nioní seararíñápi anani dñí mopaxíñini. Apíxí oxí nímeánirífná ñwí ikaxí “Oxí nímeánirífná o tñí aníñí kumíxiniñini.” ríñiñipimí dani oxo siní ñweañáná o tñí nawíni ñweañá nani íániñí xewíráríniñini. E nerí aí oxo níperínáyí, ñwí ikaxí ími xegí oxo nani íániñí xewíráríñiñipimí ríxa rakiowáríniñini. ³ Ayínáni íyá oxo mípé siní síñí ñweañáná omí pñí níwiárími nurí womí meánáná “Áma o oyá apíxiríni.” rípiríáríni. E nerí aí íyá oxo péanáyí, ñwí ikaxí o nani íániñí xewíráríñiñipimí ríxa rakiowáríñí enagí nani í nurí womí meánagí aí “Áma o oyá apíxiríni.” rípiríáríni.

⁴ Ayínáni gí níñixímeáyíné, áma pegíáyí pí pí ñwí ikaxí ríñiñipi siní íániñí míxeñwíráríñigíápa seyíné ení Kiraiso tñí nawíni ikáríñigíáyíné, xó penípipimí dani

ríxa pegfá enqagí nání síní űwí ikaxf eánıűpımı dání wé rónıűf oımónaneyınıro xfdıprfá nánı fánıűf mıseaxenwırárını. Seyfne enı ámá wo tını —O nıpémána ámı sıűf nerı wıápnımeanorını. Seyfne enı ámá o tını nawını nıkumıxınıro Gorıxo nánı neróná íkfá sogwı nanf wearıűfna yafı imónırxınırı űwí ikaxf nırınırı eánıűpı sínı fánıűf mıseaxenwırárını. ⁵ Ayf rıpı nánırını. Nene sínı Jıasomı dıűf mıwıkwıró ámá wıgı dıűfyo nıxfdıróná yarıgıfápa neranéná fwı nánı feapá neınarıűpı űwí ikaxf eánıűpımı dání sıwánıűf neaipıomeaarıűfını. E yagf enqagı nánı anfnanfá nánı íkfá sogwı sıpı wearıűfna yafı yagwárını. ⁶ E nerı aí rıxa penwaénenıűf nımónırane nánı űwí ikaxf eánıűf xámı fánıűf neaxenwırárınıűpımı dání gwfnıűf neaıkweawárınıűfenerını. Ayınánı agwı nene Gorıxomı nuxfdıranéná xámı űwí ikaxf rfwamıűf eagfápımını sıűwı nıwınaxfdırane yagwápımı mé ámı sıűf bı, xfoyá kwıyf neaıwafıyarıűpımı nıxfdırı yarıűwını.

“Ŭwı ikaxf nırınırı eánıűpı fwı nánı sıwá neaipıomeaarıűfını.” urıűf nánırını.

⁷ Ayınánı pıoı ranıréwını? “Ŭwı ikaxf eánıűpı sıpırını.” ranıréwını? Oweoı, wı e rıpaxf menını. Nııwanıűonı űwı ikaxf eánıűpı fá mıropa nerı sıűwıryf, arıge nerı “E nerfna ayf fwı rfa yarıűını?” yaiwımınırı enárını? Ŭwı ikaxf “Amıpı wayá sıűwı fwı mıwınıpa erfını.” rınıűpı meánıpa nerı sıűwıryf, nıonı arıge apı nánı nıjfa nımónırı “Sıűwı fwı nıwınırına ayf fwı rfa yarıűını?” yaiwımınırı enárını? ⁸ Fwı nánı feapá nınarıűpı űwı ikaxf “Sıűwı fwı mıwınıpa erfını.” rınıűpımı dání ananı amıpı xıxegfını sıűwı fwı owınınırı nánı sıwá nıpıomeaarıűfını. Sıűwı fwı wınımfa nánı apı apı sıwánıűf nıpıomeaagı apı e enárını. Ŭwı ikaxf “E mepanı. E mepanı.” rınıűpı mırnıpa nerı sıűwıryf, fwı nánı feapá neınarıűpı sıwá wı mıneaipıomeapaxf imónımınırı enf meűagı nánı seararıűını. ⁹ Enfına nıonı űwı ikaxf eánıűpı nánı majfa nımónırına “Ananı nanonırını.” nıyaiwınırı maıwı űweaagarını. İna fwı nánı feapá nınarıűpı nınımeámı sánıűf nımeweaagı aıwı nıonı űwı ikaxf eánıűpı nánı rıxa nıjfa nımónırınayf, fwı nánı feapá nınarıűpı saıwıárınıűf nıűfırını. E nıagı nánı nıonı “fwı yarıűáonıranı?” nıyaiwınırı “Gorıxoyá sıűwıyo dání anfnımıgınırı yarıűáonıranı?” yaiwınıűanıgını. ¹⁰ “Ŭwı ikaxf eánıűpı nıonı nıxfdırına dıűf nıyımıűf imónımfa nánı imónıűpıranı?” xámı dıűf e nıyaiwırı aí pıránıűf nıjfa nımónırına apı sıwá rınıűf nıűfırını, “Joxı dıűf nıyımıűf imónıűoxımanı. Nanfnırfarını.” Sıwá enıűf nıűfırını. ¹¹ Fwı nánı feapá nınarıűpı űwı ikaxf eánıűpımı dání sıwá nınıpıomearına yafı nınıwafıyırı nánınımfa nánı nıűf enqagı nánı rarıűını. ¹² Ayınánı re nıyaiwırane nıjfa imónıűwını, “Ŭwı ikaxf eánıűpı Gorıxo tfámını imónıűagı nánı awıaxf imónıűpırını. Ŭwı ikaxf eánıűpımı dání sekaxf rınıűfıf nfnı awıaxf imónını. Wé rónıűf imónıűpı nánı rınırı nanf imónıűpı nánı rınırı yarıűfıfırını.” E nıyaiwırane nıjfa imónıűwını. ¹³ Ayınánı “Nanf imónıűf apı nıonı anfnımfa nánı nımıxıűfırını.” rımınıréını? Oweoı, wı e rıpaxf mımónını. Gorıxo nıonı rıpıauı yaiwıwınıgınırı fwı nánı feapá nınarıűpı xe fwı enfa nánı wıwafıyırı anfnınfa nánı wımıxırı oenırı sıűwı nanıűnıgını, “fwı nánı feapá nınarıűpı re enfıranı? Ŭwı ikaxfımı dání —Apı nanf imónıűpırını. Apımı dání anfnımfa nánı nımıxımınırı enfıranı?” yaiwırı “Ŭwı ikaxf rınıűpımı dání sıwá nıpıomeaarıűagı nánı fwı ayf aga xwırfá nınıpaxf imónıűpıranı?” enı yaiwırı éwınıgınırı fwı nánı feapá nınarıűpı xe fwı enfa nánı wıwafıyırı anfnınfa nánı wımıxırı oenırı sıűwı nanıűnıgını.

“Fwı nánı feapá neınarıűpı áxenwarıűűf neaıárarıűfını.” urıűf nánırını.

¹⁴ Nene nıjfarını. Ŭwı ikaxf eánıűpımı dání kwıyf Gorıxoyapı xfo wımónarıűpı nánı sıwá neaıarıűagı aí fwı nánı áxenwarı nınarıűűonı enqagı nánı nıonı gı nımónarıűpımı xfdarıűarını. ¹⁵ Ayf rıpı seararıűını, “Nıonı yarıűapı nánı ududf

ninaríní. ‘Apí oemíní.’ nimónarínípi mé sipípi, xwirfá ninarínípi aí yarínjáríní.” seararíníní. ¹⁶ Nioní “Sipí apí mepa oemíní.” nimónarínípi nerínáyí, ayí “Nwí ikaxí rínípi náñí imóníní.” rínípi tñí xixeníní níriri woákíki yaríníní. ¹⁷ Ayínání “Nioní sipí apí oemíní.” nimóníagi nání e yarínjámani. Íwí feapá ninaríní gí xwioxíyo nironípi dání nináná sipí e yarínjáríní. ¹⁸ Nioní “Naní imónínípi oemíní.” nínimóníní aiwí wí mepa nerí nání díní re nýaiwirí níjía imóníníní, “Gí xwioxíyo —Nioní gí díníyo dání nínimóníní xídarínápi nání raríníní. Gí xwioxíyo nípkwíní mimónínípi rífa níníní?” nýaiwirí níjía imóníníní. ¹⁹ Ayí apíríní. “Naní imónínípi oemíní.” nimónarínípi mepa nerí sipí “Mepa oemíní.” nimónarínípi yarínjáríní. ²⁰ Nioní “Sipí mepa oemíní.” nimónarínípi yarínjá enagi nání ayí níwaníní “Sipí apí oemíní.” nimóníagi nání e yarínjámani. Íwí feapá ninaríní gí xwioxíyo nínípi dání yarínjáríní.

²¹ Ayínání nioní íníná yarínjápi dání síjwí re anímeáníní. “Naní oemíní.” nimónarínípi sipí nání feapá ninaríní gí xwioxíyo nínípi pírí nírakiaríníní. ²² Gí díní tñí jwí ikaxí Goríxo rínípi nání díní nímoríná “Ayí naníní.” nýaiwirí yayí ninaríníagi aiwí ²³ gí xwioxíyo nínípi dání niarínípi xegí bí imóníníagi anímeáníní. Gí xwioxíyo nípkwíní mimóníní nínípi, ayí jwí ikaxí Goríxoyá gí díní tñí “Apí naní rífa ríníní?” yaiwiarínápi tñí apíau míxíní inaríní. Apí nínípi íwí nání feapá ninarínípi nání gwínípi níjárnaríní. ²⁴ Ai, nioní e imóníníoni enagi nání íkínípi sipí nímixáríníní. Wará anínímífa nání imónínírí tñíoni íwí nání feapá ninaríní gwínípi járnípi go níkweawáripaxí imóníní? ²⁵ Ai, negí Ámíná Jisasi Kiraiso neainípi dání Goríxo neaikweawáripaxí imóníníagi nání omí yayí owianeyí. Ayínání nioní níra úápi, ayí rípi seararíníní, “Nioní gí díní tñí ‘Nwí ikaxí Goríxo rínípi oxídímíní.’ nínimóníní aiwí íwí nání feapá ninaríní nání gwínípi járnípi —Apí nípkwíní mimóníní gí xwioxíyo nínípi ríníní. Apími xídarínjáríní.” seararíníní.

8

“Goríxo wimónarínípi xídaníwá nání oyá kwíyípi neaiaríníní.” uríní náníní.

¹ Ayínání Kiraisí Jisaso tñí ikáríníwaéne omí díní wíkwíróaná “Wé rónígíáyíní.” rínípi tñí xixení nimónírane nání síní xwíyífa bí neameáripaxí mimóníníwíní.

² Goríxoyá kwíyípi —Apí Kiraisí Jisaso tñí ikáríníwaéne díní nýimíní tñíwaéne imóníní nání neaimíxarínípi. Apí díní neaxíxéroarínípi dání íwí nání feapá neainaríní nene neaanínímíxarínípi neaikweawáriní enagi nání “Síní xwíyífa neameáripaxí mimóníníwíní.” seararíníní. ³ Nwí ikaxí eánípi tñí xixení oxídaneyínírná nípkwíní mimóníní xwioxíyo neainípi dání ení míneaeánaríníagi nání nene mepaxí imóníníwápi, ayí Goríxo neainíní. Xegí xewaxo —O wará íwí nání feapá neainaríníne iníwápa axípi inínoríní. O negí íwí yarínwápi yokwarímí neainí nání Goríxo rídíyowání oení níwírenapírná feapá neainarínípi nání gwínípi neajárínípi xwíyífa umeáriníní. ⁴ Agwí nene nípkwíní mimóníní negí xwioxíyo neainípi níxídirínípi dání marfái, xegí kwíyípi e éríxíní e éríxíní síwá neaiarínípi níxídirínípi dání jwí ikaxí Goríxo xífo rínípi tñí xixení xídaní nání feapá nání gwínípi neajárínípi xwíyífa umeáriníní.

⁵ Ámá nípkwíní mimóníní wigí xwioxíyo ínípi xídarígíáyí apíní símf e tinarígíaríní. Ámá Goríxoyá kwíyípi síwá wiarínípi xídarígíáyí ení apí símf e tinarígíaríní. ⁶ Ámá nípkwíní mimóníní wigí xwioxíyo ínípi símf e tinarígíáyí nanínírfá aiwí ámá Goríxoyá kwíyípi síwá wiarínípi símf e tinarígíáyí díní nýimíní tígíáyí imóníro níwayíroníro jwearo epírfaríní. ⁷ Ayí rípi náníní. Ámá

nîpîkwîni mimónîñî xwioxîyo ínîñîpî sîmî e nitîniñî yarîgîáyî “Ñwî ikaxî Gorîxoyápi xîdîpaxenerîani?” miyaiwî nero nánî omî sîmî tîniñî nîwirowî yarîgîáyîrîni. E yarîgîáyî ñwî ikaxî Gorîxoyá wî epaxî mimónîgîáyîrîni. ⁸ Nîpîkwîni mimónîñî xwioxîyo ínîñîpî yanî nánî imónîgîáyî Gorîxo yayî winîniñî nánî enî wî epaxî menîni.

⁹ Nîpîkwîni mimónîñî xwioxîyo ínîñîpîmî xîdarîgîáyî e nimónîro aí seyîné axîpî gwîniñî miseajárîniñî Gorîxoyá kwîyîpî apî éfîrxîniñî apî éfîrxîniñî sîwá seaîarîñîpîmî xîdarîgîáyîñerîni. Kwîyî Gorîxoyá nepa segî xwioxîyo searónányî, e imónîgîáyîñerîni. Ámá go gomî Kiraisoyá kwîyîpî mîronányî, ayî oyáo mimónîñagî nánî seararîñîni. ¹⁰ Kiraiso xegî kwîyîpîmî dánî segî xwioxîyo searónányî, íwî egîápî nánî segî wará nîpepîrîfa nánî rîxa imónîñagî aí Gorîxo “Wé rónîgîáyîrîni.” rîxa ráriñî enagî nánî segî dîñîpî rîxa nîyîmîñî imónîni. ¹¹ Kwîyî Gorîxoyápi —Apî Jisaso xwáripáyo dánî wiápîniñîmeanîpîrîni. Apî segî xwioxîyo searónányî, Kiraisî Jisaso, piyî éaná ámî sîñî wimîxîño seyîné enî segî warápi —Apî urî epaxî imónîñîpîrîni. Segî warápi xegî kwîyî seyîné searónîpîmî dánî sîñî seaimîxîniñîrîni.

“Kwîyî Gorîxoyápi xîoyá niaíwî imónani nánî neaimîxîñîrîni.” urîñî nánîrîni.

¹² Ayînanî gî nîrîxîmeáyîné, rîpî osearîmîni, “Gorîxo nanî bî rîxa e neaiirî bî sîni neaiirî enîfa enagî nánî nene nîpîkwîni mimónîñî negî xwioxîyo ínîñîpîmî xîdanî nánî sîniñî fânîñî mîneaxenwîrârîniñî rîxa xegî kwîyîpî sîwá neainarîñîpîmî xîdanî nánî fânîñî neaxenwîrârîniñî.” osearîmîni. ¹³ Ayî rîpî nánî seararîñîni. Seyîné nîpîkwîni mimónîñî ínîñîpîmî nîxîdîrónányî, nanîñîpîrîfârîni. E nerî aí Gorîxoyá kwîyîpî seaîwapîyarîñîpîmî nîxîdîrîñîyo dánî íwî nánî feapá seainarîñîpî pîkîmoarîgîápánîñî nerînýyî, dîñî nîyîmîñî tîgîáyîné imónîpîrîfârîni. ¹⁴ Ámá Gorîxoyá kwîyîpî xe nîneaipemeámi úwîniñîniñî xîxenî xîdarîgîáyî, ayî Gorîxoyá niaíwîniñî imónîñoi. ¹⁵ Ayî rîpî nánîrîni. Kwîyî Gorîxo sîxî seamímonîpî, ayî ámî xîomî wáyî owîpoyîniñî gwî omîñî yarîgîáyîñerîniñî imónîpîrî nánî seaimîxîñîmanî. Oweoi, kwîyî o neaiapîñîpî niaíwî xîoyá piaxî mearîñî wîniñî oimónîpoyîniñî seaimîxîñîrîni. E neaimîxîñîpîmî dánî Gorîxomî “Ápoxîni, Raráoxîni.” urarîñwârîni. ¹⁶ Nene negî dîñî nîmorane “Niaíwî Gorîxoyaénerîani?” nîyaiwinîranená oyá kwîyî xamîñîpî sopîñî neawarîñîrîni. ¹⁷ Nene niaíwî Gorîxoyaéne enagwî nánî o mîniñî neaiapîmîfânîrî tîñîpî meanîwârîni. Apî nîmearanená Kiraiso tîniñî nawîniñî meanîwârîni. Rîniñî o meanîpa agwî ríná nene enî xe oneaímeáwînýyî, rîwéná o tîniñî neaiapîmîfânîrî tîñîpî nîmearanená o tîniñî nawîniñî nikîniñîrane seáyi e imónanîwârîni.

“Rîwéná Gorîxo tîniñî nîñwearane seáyi e imónanîwârîni.” urîñî nánîrîni.

¹⁸ Nionî anînamî dánî seáyi e imónîñî nene neaímeanîpî nánî dîñî nîmorîná dîñî re yaiwiarîñîrîni, “Apî aga seáyi e imónîñî enagî nánî rîniñî agwî ríná nímeaarîñîpî, ayî sîpîpiarîani?” nîyaiwîrî paimîmî wiarîñîrîni. ¹⁹ Amîpî Gorîxo xwîfá tîyo nimîxîrî tîñî íkîfârîni, nanîwîrîni, ámârîni, nîpîniñî xegî niaíwî imónîgîáyî piaumîmî winîniñîpî nánî sîmî nîxeadîpénîro wenîñî nero ñweañoi. ²⁰⁻²¹ Ayî rîpî nánî e nerî ñweañoi. Amîpî o imîxîñîpî Adamo íwî épéaná urî néra úwîniñîniñî ramîxîñîyî anîñî mîramîxârîniñîpa erî seáyi e imónîñî niaíwî Gorîxoyaéne gwîniñî neaíkweaawârîná imónanîwápi tîniñî axîpî imónîrî éwîniñîniñî ramîxârîñîrîni. Amîpî xîo imîxîñîpî xegîpî ramîxârîniñîmanî. Rîwéná ámî pîránîñî imîxîmîgîniñî Gorîxo ramîxârîñîrîni. ²² Nene nîjîfârîni. Apîxî niaíwî xîrîmîniñî nánî “yeyî” rîrî rîniñî winîrî yarîñîpa amîpî nîniñî Gorîxo imîxîñîyî enî ámî mîramîxârîniñî imónîmîfânîrî nánî axîpîniñî “yeyî” rîrî rîniñî winîrî yarîñîrîni. ²³ “Yeyî” rîrî rîniñî winîrî yarîñîpî, ayî apîniñî marîfái, ámaéne Gorîxoyá kwîyîpî —Apî amîpî ná rîwîyo neaiapîmîfânîrî nîwákwinîniñî neaiapîñîpîrîni. Apî tîñwaéne enî Gorîxo negî warápi sîñî inaniñî nánî nearoayîrorî xîo xegî piaxî neamenî nánî neaimîxîrî enîfîná nánî

“yeyí” nírírane xwayí nanírane ηweañwíni. ²⁴ Goríxo yeáyí neayimíxemeáagi nání amípí naní xfo neaiiníapí nání dñí níwikwímorí ηweañwíni. E nerí aí amípí nene dñí níwikwímóa waríñwápi ríxa níneaimearí sñwiríyí, sñní apí oneaímeanírí dñí wikwímopaxí meníni. Ámá dñí wikwímoarígíapí ríxa wímeááná sñní apí nání dñí míwikwímopa yaríñagífa nani raríñíni. ²⁵ E nerí aí nene “Goríxo seáyí e imóníñí apí neaimíxinífaríni.” yaiwiaríñwápi sñní míneaiméapa enáná dñí níwikwímoránénáyí, símí níxeadípenírane gíní gíná neaímeanírífeníñoínírí aníñí miní xwayí nanírí ηweaaríñwáríni.

²⁶ Negí dñí wikwímoaríñwápimi dání dñí síxí ínariñwápa Goríxoyá kwíyípi ení omí dñí owíkwíroaneyínírí neríná ení meáníñwaéne arírá neaiaríñíríni. Omí ríxíñí nuríranéná “Apí urípaxírífaní?” míyawi majífa yaríñagwi aí kwíyí xamíñípi xwíyífa tñí murípaxí imóníñí araríxí níriríná apaxípáníñí nimónírí neauríyaríñíríni. ²⁷ Neauríyaríná Goríxo —O ananí ámáyá xwioxíyo adadí níwírí pí pí dñí moarígíapí nání níjía imónaríñoríni. O xegí kwíyípi xíoyá ámaéne nání níneauríyíríná gí ámáyí e imóníñíxínírí wimónaríñípi ní neauríyaríñagí nání pí pí uraríñípi nání ananí níjía imóníni. ²⁸ Nene níjía re imóníñwíni. Amípí nñí Goríxomí dñí síxí uyarígíáyo wímeaaríñípi naní imóníñípiraní, sípí imóníñípiraní, oyá dñí tñí naní wimíxinífa nání wímeaaríñíríni. Ámá xíoyá imóníñíxínírí yaiwíaragípi tñí xixení imóníñíxínírí wéyo ía umíríñíyo e wíiaríñíríni. ²⁹ Ayí rípi náníríni. Ámá amípí nñí sñní mimóníñáná xfo yeáyí uyimíxemeanífa nání xamí níjía imóníñíyí xewaxo imóníñípa ayí ení axípi nimóníríná Kiraiso xiráóníñí imónírí xogweá obaxíníñí tñño imónírí enífa nání repearíñíríni. ³⁰ Repearíñíyo apíni níwírí pñí míwíarífí ámá xíoyá imóníñíxínírí wéyo ía umíríñíríni. Wéyo ía umíríñíyo apíni níwírí pñí míwíarífí “Gí íwo upeíñípi dání dñí wíkwíroaríñagífa nání wé róníñí imónígíáyíríni.” ráríñíríni. E ráríñíyo apíni níwírí pñí míwíarífí seáyí e xfo imóníñípa ayí ení axípi imóníñífa nání wimíxiníñíríni.

“Díñí sípí Goríxo nene nání neaiaríñípi wí pírí rakípaxí mimóníni.” uríñí náníríni.

³¹ Goríxo apí apí e neaiñí enagí nání píoi raníréwíni? O nene tñí nawíní imóníñagwi nání go símí tñí neaipaxí imóníni? Oweoi, wí e mimóníni. ³² O xegí xewaxomí kíyí mímiaúní nene nání xe opíkípoynírí urowárénapíñí enagí nání nene re míyaiwípaxí reñwíni, “O ayí ení xíxe onípoynírí míyawi xíoyá xewaxo anípa wírenapíagí nání amípí xíomí píraníñí xídípaxí imónaní nání imóníñípi ení ananí neiapínífaríni.” míyaiwípaxí reñwíni? ³³ Goríxo ía yíyamíximí neaiñene go xwíyífa neaxekwímopaxí imóníni? Oweoi, wí e mimóníni. Nene nání “Wé róníñí imónígíáyíríni.” ráríño, sa Goríxo enagí nání ³⁴ ámá go negí íwí eníwápi nání xwíyífa neamearípaxí imóníni? Oweoi, ayí rípi nání wí e mimóníni. Jisasi Kiraiso —O nene nání peñoríni. Apíni mé ámi níwíapínímeari xano tñí xixení nimónírí xegí wé náúmíni ηweañoríni. E níñwearíná apaxípáníñí nimónírí ríxíñí neauríyaríñoríni. O apaxípáníñí nimónírí ríxíñí neauríyaríñagí nání ámá xwíyífa neamearípaxí wo meníni. ³⁵ Kiraiso nene nání dñí sípí níwírí neaiñípi pí pí rakípaxí imóníni? Xeaníñí neaímeáánarání, rífmewá níneairínáraní, ámá wí xwíraimímí neaikíxéánáraní, aiwá nání díwí níkeamóníranénáraní, íkwauyíxí nimóníranénáraní, ámá wí míyífo ráríáyo nene nuríkwínírínáraní, kirá tñí rírómí neaiarínáraní, apí nípiñí níneaimearí aiwí Kiraiso dñí sípí níwírí neaiñípi wí pí rakípaxí mimóníni. ³⁶ Nioní seararíñápi Bíkwiyo nírinírí eáníñí rípi tñí xixení imóníni, “Nene Goríxoxíníyaéne imóníñagwi nání íníná pípíkímí neaianíro yarígíaríni. ‘Nanwí nípíkianíwá nání rífa imóníni?’ níyawiwo píkiarígíapa neiapíkíarígíaríni.” Nírínírí eáníñí apí nioní seararíñápi tñí xixení imóníni. ³⁷ Apí nípiñí neaímeaaríñagí aiwí negí dñí síxí neayíñomí dání xopíráríñíñí níwíranéná mígí níwimíxírane

xopírát wiarinwáriní. ³⁸ Nioní rípi aga nipimóniní, “Nene niperínarantí, siní xwíá tíyo niñwearínarantí, anínajífrantí, imíórantí, amípi agwí ríná imóninípiirantí, amípi ríwéná imóninípiirantí, aní píríyo dání ení eániní imónigíáyífrantí, ³⁹ anínají tínimíní imóninípiirantí, xwánají tínimíní imóninípiirantí, ai amípi níní Goríxo imixiníyí wí díní sípi o nene nání neaiarínípi —Apí Áminá Jisasí Kiraiso neaiinípiimí dání síwá neainípiiríní. Apí wí pírfí rakipaxí meníní.” nipimóniní.

9

“Gí Judayí obaxí Jisasomí ríwí umogíá enagí nání gí díní ríá nixearíní.” uríní nániríní.

¹ Nioní Kiraiso tíní ikárininíáoní enagí nání agwí nioní searimípi nepa searimíní. Goríxoyá kwíyípi neaiwapiyarínípiimí nixidíríná díní niyaikirorí “Ayí ananíríantí? Sípíríantí?” niyaiwirí pikínarínápi nioní yapí miseararínagí nání sopíní niwaríní. ² “Gí Isireríyí Jisasomí ríwí numero ‘Yeáyí neayimixemeaní nání urowárenapínífo, ayí omaní.’ yaiwiarínagí nání íníná nioní díní ríá nixerí íkíniní nuyimíní erí niaríní.” seararíní. ³ Goríxo Poroní siní Kiraiso tíní nawíní mikárinípa oenírí peá nínimorí emí nimoarínípiimí dání nioní gí níríxímeáyí —Ayí gí áamá gwí axírí imónigíáyí nání raríní. Ayí Kiraisomí díní wíkwíropírí nání arírá wipaxí enánáyí, “Xe peá onímoní.” nimónipaxíríní. ⁴ Ayí gí Isireríyí nání raríní. Goríxo xegí piaxí mení wimixiníyíríní. Moseso tíní áamá díní meaní e nemeríná Goríxoyá apákíkfí inarínípi síñwí winagíáyíríní. Goríxo “E niseaiimíáríní.” réoárínípi aríá wiagíáyíríní. Nwí ikaxí Moseso eanípi meagíáyíríní. Omí yayí wianíro nání epaxí imóninípi nání nijíá imónigíáyíríní. Símmáníyíyo dání Goríxo “E niseaiimíáríní.” uríníyíríní. ⁵ Xiáwo íríní xámí imónigíáwa, ayí ayíyáríní. Ayíyá xiáwíyo dání yeáyí neayimixemeaní nání imóniníjo áamá imóniníríní. Amípi niyoní seáyí e wimóniníjo, ayí oríní. O Goríxo, aníní íníná nene yayí umepaxí imóniníoríní. “E éwanígíní.” nimónaríní.

Áamá Goríxo íá yamíxáriníyí nání urínípi nániríní.

⁶ Gí Judayí nápi Jisasomí ríwí umogíá enagí aí “Xwíyíá Goríxo ayo ‘E niseaiimíáríní.’ urínípi písfí wearíní.” rípxímaní. Ayí rípi nániríní. Negí aríto Jekopoyá íwiárfawéyí níní omí dání nemeága nuro nání Isireríyí aiwí wí Goríxoyá mimóniníagí nání níní nepa Isireríyí imónigíámaní. ⁷ Ebíríamoyá íwiárfawéyí níní ení xíoyá enagí aí níní Goríxoyá niaíwíní imónigíámaní. Oweoi, eníná Goríxo Ebíríamomí re urínínigíní, “Díxí ráríawé nepaxíní imónigíáyí segí niaíwí wamí dání maríái, Aisakomí dáníní nemeága upíríáríní.” urínínigíní. ⁸ Ayí rípi nání seararíní. Goríxo niaíwí Ebíríamo emeaníyí níní nání “Ayí niaíwí nepaxíní imónigíáyíríantí?” niyaiwí sa niaíwí xíto Ebíríamomí símmáníyíyo dání xwíyíá urínípiimí dání emeaníyí nání “Ayí nepaxíní imónigíáyíríantí?” niyaiwirí ríní. ⁹ Ebíríamomí símmáníyíyo dání re uríní enagí nání, “Xwiogwí wíomí rínániní imónáná Seraí niaíwí wo ríxa xírínáná ámi bímíáríní.” uríní enagí nání raríní. ¹⁰ “Goríxo apíní ení enagí nání seararíní.” maríái, Rebekáí áamá ná woní, negí aríto Aisakoyá niaíwí ayáí agwí enáná enípiimí dání ení axípi síwá réníní neaiaríní. Áamá nepa xíoyá imónigíáyí áamá emeanígíápiimí dání imónarígíámaní. ¹¹ Niaíwí ayáí Iso tíní Jekopo tíní siní mixelí agwíyo neríná siní naní bí erí sípi bí erí mepa enáná Goríxo áamá xíto yarínípi nání re oyaiwípoyíní, “O áamá nioníyá oimónípoyíní íá niyamíxáriníyí, wiwaníníyí wigí naní epíríápirantí, sípi epíríápirantí, apí nání díní nímorí íá yamíxárinímaní. Sa xewaníjo e emíáníre enwípeáragípi nání díní nímorí áamáyo íá yamíxáriníríní.” Díní e oyaiwípoyíní ¹² Rebekáimí re urínínigíní, “Xíráo xogwáomí ínímí wuríníníáríní.” urínínigíní. ¹³ Bíkwíyo dání re rínínípi, “Goríxoní xogwáo Jekopo nání nínimóníre aí xíráo

ámí rípi ení ríñírini, “Ámínáo —O aníñají níní símíñí wíñarígíforini. O Isírerene negí áamá bí xe onweápoyníri síñwí míñeanípa nerí síñwíríyí, áamá aní Sodómíyí ríníñípímí ñweáyí tíní Gomorayí ríníñípímí ñweáyí tíní níní aníá imónagíápa nene ení imónanírí enwárini.” nírírí eanírini.

“Judayí xenwí xídarígíá enagí nání wé rónígíáyí mimónígíárini.” uríñí nánírini.

³⁰ Ayínání nene píoi raníréwini? Sa rípi raníwini. Émáyí wí “Goríxo áamá nání ‘Gí wé rónígíáyífrini.’ nírárírná ayí apímí dání ráraríñíríani?” níyaiwiro “Wé róníñwáyí” oimónaneyíníro aníñí míní mepa nero aí apí tíní xíxeni imónígíawixini. Wé róníñí Goríxo áamá Jisasomí dñí wíkwíroaríñagí níwínírná ráraríñípi apí tíní xíxeni imónígíawixini. ³¹ E imóníñagí aí Isíreríyí ñwí ikaxí ríníñípímí níxídiríñípímí dání wé róníñí oimónaneyíníro aníñí míní neróná wé róníñí ñwí ikaxí eáníñíyo ríníñípi tíní xíxeni mimónígíawixini. ³² Ayí pí nání apí tíní xíxeni mimónígíawixini? Ayí Jisasomí dñí níwíkwíroríñípímí dání oimónaneyíníro mé wígí dñí tíní ñwí ikaxí ríníñí rípímí níxídiríne oimónaneyíníro yaríñagí nání wé róníñí apí tíní xíxeni mimónígíawixini. Ayí Jisasomí —Judayí Jisasomí nípiikiro aí “Goríxomí xewaxomí wí píkipaxenemáni. Ayínání o Goríxomí xewaxománi.” rarígíá enagí nání o síñá áamá níkirípeanírí ná eánarígíóníñí imóníñorini. Omí níkirípeaníro náníñí eánígíawixini. ³³ Bíkwíyo dání apí nání xíxeni re nírínírí eáníní, “Aríá époyní. Goríxoní dñwí Saioníyí ríníñípímí —Apí Jerusaremíyo ríníní. Apímí áamá níkirípeanírí ná eáníro símirírí wirí epíríá nání síñá wo e tíní. E nerí aí omí dñí wíkwírófíáyí xí ríñípi tíní xíxeni wíiníá enagí nání ayá wí epíríámaní.” Bíkwíyo dání xíxeni e nírínírí eáníní.

10

“Judayí nápi Kiraisomí dñí míwíkwírogíá enagí nání Goríxo yeáyí uyímíxemeañímaní.” uríñí nánírini.

¹ Gí nírixímeáyíné, Goríxo gí Isíreríyo yeáyí uyímíxemeáwínígínírí íkíníñí sípí niaríñagí nání omí ríxíñí aníñí míní wuríyaríñárini. ² E nerí aí ayí yeáyí míyímíxemeáníñoi. Nioní ayí yarígíápi nání píraníñí dñí íá níxírírí nání áwaní raríñini. Ayí Goríxomí oxídaneyíníro símí níxeadípéníro nero aí píraníñí dñí neñwípémáná míyaríñoi. ³ Ayí rípi nání seararíñini. Ayí “Áamá e yarígíápímí dání Goríxo ‘Wé rónígíáyínériní.’ urararíñíríani?” níyaiwiríná xenwí yaiwiarígíárini. Xenwí dñí re níyaiwiro, “Negí píraníñí yaríñwápímí dání Goríxo ‘Wé rónígíáyínériní.’ nearíníárini.” níyaiwiro apíní níxídirí nání Goríxomí yeáyí símanwíyóníñí míwúrínípa ero “Apí neróná wé rónígíáyíné imónípíríárini.” ráríníñípímí níxídirípa ero egíá enagí nání seararíñini. ⁴ Gí Judayí dñí re moarígíápi, “Ñwí ikaxí ríníñípímí níxídiríñíyo dání wé róníñwaéne imónaníwárini.” Dñí e moarígíápímí Kiraiso pírfí wíáíkímonífrini. E ení enagí nání omí dñí wíkwírófíá gíyí gíyí nání Goríxo “Wé rónígíáyífrini.” ráríníárini. ⁵ Moseso áamá wé rónígíá imónípírí nání ñwí ikaxí eáníñípímí xídarígíáyí nání nírírí ríwamíñí nearíná réníñí ríñírini, “Áamá wé rónígíá imónípírí nání ñwí ikaxí eáníñí rípi nípiní yarígíáyí xíxeni e neríñípímí dání dñí níyímíñí tígíá imónípíríárini.” ⁶ Wé róníñí áamá ñwí ikaxí eáníñípímí xídarígíápímí dání imóníñípi nání Moseso e ríñí enagí aiwí dñí wíkwírówápímí dání “Áamá wé rónígíáyífrini.” ráríníñene Kiraiso yeáyí neayímíxemeañí nání ríxa níweapírí nípémáná ámí wíápínímeañí enagí nání Bíkwíyo dání nírínírí eáníñípa re raríñwárini, “Re míyaiwinípaní, ‘Aníñamí nání gene peyaníwáríani?’ míyaiwinípaní. Ayí xwíyíá ‘Apímí dání Goríxo áamáyo yeáyí uyímíxemeañíárini.’ ríníñípi aríá wíaníwá nání Kiraisomí aníñamí dání gene nípeyirane nípemeámí weapaníwá nání raríñini. ⁷ Rípi ení míyaiwinípaní, ‘Síríríkí sírfíwí mayí imóníñímí

náni gene wean'wár'fani?' miyaiwinipani. Ayí Kiraisomi ami dáni gene niwep'nirane nipemeámi yapan'wá náni rariñini." 8 Bìkw'íyo xwiy'fá Gorixoyápi náni píoi riniñi? Ripi re riniñi, "Xwiy'fá api ná j'fami mimónini. Anwi e segí s'mimanj' tñj' e imóniñagí náni api anani xwiy'fá riro diñj' moro epaxí imónini." Bìkw'íyo e riniñi. Xwiy'fá áamá Jisasomi diñj' wìkw'író'f'ix'iniñi none wáf rariñwápi náni rariñini. 9 Xwiy'fá api, ayí ripirini. Ámá'f'né ayá mé Jisaso náni "Ámináorini." niriñi woák'f'k' eri "O Gorixoyá diñj' tñi xwár'páyo dáni wiá'f'ni'meanj'f'ini." niyaiwiri diñj' wìkw'írori ner'f'nýf', Gorixo yeáy' seayim'ixemean'f'arini. 10 Ayí r'ipi searariñini, "Gorixo áamá wo Jisasomi diñj' wìkw'íroar'ñagí niw'ini'f'ná 'Wé róniñorini.' rár'iri manj'yo dáni woák'f'k' yar'ñagí niw'ini'f'ná yeáy' uyim'ixemeari yar'ñf'f'ini." searariñini. 11 Nioni searariñápi Jisaso náni Bìkw'íyo dáni re niriñiri eániñ'f'ipi tñi xixeni searariñini, "Áamá omi diñj' niwìkw'íror'f'nýf', x'io r'ñ'f'ipi tñi xixeni wiin'f'á eñagí náni ayá wí win'f'na menini." niriñiri eániñ'f'ipi tñi xixeni rariñini. 12 Ayí r'ipi naniñini. Áminá diñj' nineneni wìkw'íroar'ñwáo —O áamá ar'irá neaiwin'ig'iniñi yar'ñj' wiar'ig'f'á niyoní wá bi onimiápi miwianí ayá wí wianariñorini. O ná woni eñagí náni Judayo xeg'f' bi wiiri émáyo xeg'f' bi wiiri yar'ñj'mani. 13 Bìkw'íyo re niriñiri eániñ'f'ipi r'ipi "Giy'f' giy'f' Ámináo yeáy' oniyim'ixemean'iri yar'ñj' wí'f'áyo yeáy' uyim'ixemean'f'arini." niriñiri eániñ'f'ipi nioni searariñápi tñi xixeni ax'f'ipi r'iniñagí náni searariñini. 14 Áamá wo g'f' Juday'f' náni re n'iránáy'f', "Kiraisomi diñj' miwìkw'írog'f'á eñagí náni ar'ige nero yeáy' oneayim'ixemean'iri yar'ñj' wip'f'ráoi? O náni ar'f'á miwig'f'áy'f' eñagí náni ar'ige nero diñj' wìkw'írop'f'ráoi? Áamá wo o náni wáf mur'ñj' eñagí náni ar'ige nero ar'f'á wip'f'ráoi? 15 Gorixo áamá wa wáf ur'ip'f'f'na náni murowár'ñj' eñagí náni ar'ige nero wáf ur'ip'f'ráoi?" Áamá wo Poroni rariñápi p'f'f' n'irakim'iniñi náni e n'iránáy'f', re ur'im'f'ini, "Bìkw'íyo dáni 'Áamá xwiy'f'á yay'f' win'ipax'f' imóniñ'f'ipi wáf ur'imear'ig'f'áy'f' nurémear'f'ná ay'f' awiax'f'f'ini.' niriñiri eániñagí náni wáf ur'ip'f'f'na náni Gorixo r'ixa murowár'ipa reñ'ig'iniñi? 16 Wáf our'imé'poy'iniñi urowár'f'agí aí Juday'f' n'f'ni xwiy'f'á yay'f' win'ipax'f'ipi p'irániñ'f' xixeni ar'f'á niwiro mi'x'f'f'ig'f'awix'ini. W'f'á rókiamoag'f' Aisaiáo Bìkw'íyo re niriñiri eañ'f'f'ini, 'Ámináox'ini, none áwanj' urariñwápi giy'f' ar'f'á n'ineairi diñj' i'kw'íroar'ñoi? Oweoi, wí e miyar'ñoi.' Niriñiri eañ'f'f' api nioni searariñápi tñi xixeni imóniñagí náni rariñini. 17 Ay'f'naní nene ni'j'f'á r'ipi imóniñw'ini. Áamá xwiy'f'á Kiraiso náni ar'f'á niwiriñ'f'yo dáni diñj' wìkw'íroar'ig'f'arini. Áamá wí xwiy'f'á api wáf urar'ig'f'ápimí dáni ar'f'á wiar'ig'f'arini." ur'im'f'ini. 18 Áamá wo "Xwiy'f'á Kiraiso náni wáf rari'g'f'ápi Juday'f' nepa ar'f'á r'f'á wig'f'awix'ini?" n'iránáy'f', re ur'im'f'ini, "Aga r'ixa ar'f'á wig'f'awix'ini. Bìkw'íyo dáni re niriñiri eániñi, 'Áamá xw'f'á r'iri n'irí'f'iniñi ñweag'f'áy'f' wig'f' manj' r'ixa ar'f'á wig'f'awix'ini. Áamá añ'f' ni'm'iniñi ñweag'f'áy'f' wig'f' xwiy'f'ápi r'ixa ar'f'á wig'f'awix'ini.' niriñiri eániñagí náni 'Juday'f' r'ixa ar'f'á wig'f'awix'ini.' rariñini." ur'im'f'ini. 19 Ámi áamá wo "Xwiy'f'á wáf urag'f'ápi náni Juday'f' maj'f'á imónag'f'ar'f'ani?" n'iránáy'f', re ur'im'f'ini, "Oweoi, émáyo aí ni'j'f'á imóniñánáy'f', 'Juday'f' ni'j'f'á mimónag'f'ar'f'ani.' ripax'f' menini." ur'im'f'ini. Moseso Gorixo náni re niwuriy'iri eañ'f' eñagí náni rariñini, "Juday'f'né Gorixoní áamá xenw'f' wíyo p'irániñ'f' mear'ñagí s'ñw'f' n'nanir'f'ná sipí diñj' wiaiwip'f'f'ar'f'ini. Áamá sey'f'né 'Maj'f'á imónig'f'áy'f'f'ini.' wiaiwiar'ig'f'áyo p'irániñ'f' mear'ñagí s'ñw'f' n'nanir'f'ná wìk'f' wón'ip'f'f'ar'f'ini." Moseso e niwuriy'iri eañ'f' eñagí náni rariñini. 20 Juday'f' "Gorixo émáyo mar'f'áí, nenení neamím'iniñ'f'ar'f'ini." yaiwiar'ñag'f'á aí w'f'á rókiamoag'f' Aisaiáo eni xwiy'f'á Gorixo náni niwuriy'ir'f'ná ayá igig'f' mé ner'f' re niwuriy'iri eañ'f'f'ini, "Áamá omi ge dáni w'ini'mean'iréw'iniñi miyar'ig'f'áy'f' Gorixoní r'ixa s'ñw'f' nanimeag'f'áy'f'f'ini. Áamá Gorixoní náni yar'ñj' miwipa eg'f'áyo niwan'ñoni xámi piaum'ím'f' win'ñar'f'ini." Émáyo náni Aisaiáo e niriñiri r'f'wamiñ'f' neari aiwi 21 g'f' Isirer'iy'f'

nání Goríxo ríñf rípi ríwamíñf eañf ríní, “Ayf Goríxoní táfámíní obípoynírí aníñf mínf wé awiá níwíaxídírfíná ná mé ámá manf níwíaikírí ríwí síwíá yírí yarígfáyo wé awiá wíaxídíñf ríní.” nírfí eañf ríní.

11

“Isíreríyí árínf bímí Goríxo wá wíanaríñf pí wímeaaríní.” uríñf nání ríní.

¹ Ayínání “Goríxo xegf Isíreríyo ríxa aníñf ríwí umonf ríní.” rímíníréíní? Oweoi, wí e rípxaf méníní. Nioní ení Isíreríyí woní ríní. Ebírfamoyá fwiárfawéyí woní ríní. Síyíkí Bejímáno tñí imóníñá woní ríní. Nioní e imóníñáoní aí Goríxo wí ríwí mínímonf enagí nání “ ‘Isírerí níyoní ríxa aníñf ríwí umonf ríní.’ rípxaf méníní.” seararíñf ríní. ² O xegf ámáyo —Ayf amípi síni mimóníñáná fá yíyamíxímí eníyí ríní. Ayo wí ríwí umonf maní. Wíá rókiamoagf Irajao nání Bíkwyo nírfíní eáníñf pí síni majfá rímoníñoi? O Goríxo ayo ení xíxe ríwí umówinígnírí xegf Isíreríyí nání aníñf umf íkaxí nurírfíná re uríñf nígní, ³ “Ámínáoxíní, díxí wíá rókiamoarígfáwamí nowamíní píkiro joxí nání rídiyowá epírfá nání íráf oníñf yí pípinámí ero éfá enagí nání joxí díñf ríkwíroná yoparoní ñweañf ríní. Nioní ení nípkianíro nání ríxa pífá níaríñoi.” uríagí aí ⁴ Goríxo píoi uríñf nígní? “Joxíní marfái, ámá níni níoníyá imóníñf yí 7,000 imóníní. Ayf wayá ñwíá xopaíkígf imóníñf Bírfíyí ríñf pípmí xómíñf níyíkwíro yayí mumearígfá yí ríní.” uríñf nígní. ⁵ Ayínání eníñá e imóníñf pa agwí ríná ení axípi áríní wí Goríxo xegf wá wíanaríñf pí tñí xíxení neríñá fá neyamíxíñf áríní wíene ñweañwíní. ⁶ Goríxo ámáyo fá nuyamíxírfíná xegf wá níwíanaríñf pípmí dání fá uyamíxíñf enagí nání “Ámaéne nanf bí yaríñf agwí níneanírí nání fá neyamíxíñf ríní.” yayíwípxaf méníní. Ámá nanf yaríñf agfá nání fá nuyamíxírí síñwíríyí, wá wíanaríñf pí mimóní, mimóní wá wíanaríñf pí imónímínírí ení ríní. ⁷ Ayínání píoi rípxaf ríní? Isíreríyí wé róníñf apí oimónaneyíníro aníñf míní yarígfápi mimónípa egfá aiwí ámá Goríxo xegf díñf tñí fá uyamíxíñf yí xíxení imónígfá ríní. Wíníyí Goríxoyá díñf yo dání wígf díñf ríxa wakísí inígfá ríní. ⁸ Nioní seararíñf pí tñí xíxení Bíkwyo dání re nírfíní eáníñf pa, “Ayf díñf pírfáníñf nímero ‘Goríxo apí neaíwapíyímínírí rífa yaríní?’ míyaiwí érfíxínírí káká síñwí anírí aríkwíkwí arfá wírí díñf xaxá merí epírfí wímíxíñf enagí nání apí e néra níbfásáná agwí ríná ení síni yaríñoi.” Bíkwyo dání e nírfíní eáníñf pa agwí ríná xíxení díñf wakísí inaríñoi. ⁹ Depito ení re ríñf ríní, “Ayf ‘Níwayírónrí ñweañwíní.’ níyaiwíro maiwí ñweañáná aiwá yayí yaníro nání nímxíro narígfápi díñf Goríxoxíníyá tñí xe sípogwíníñf imónírí mífreníñf imónírí éwínígní. Xe níkirípeaánírí ná eánarígfá ríníñf imónírí rífa meaarínarígfá ríníñf imónírí éwínígní. ¹⁰ Goríxoxí yaríñf pí nání síñwí anopasínírfí nání joxíyá díñf tñí síñwí xe sfá uyínírí joxí yaríñf pí nání majfá nero íkárínarígfápi xe aníñf aiwá fá xwéníñf nímearfkwínímí emero érfíxíní.” Depito e ríñf pa gf Judayf nápi xíxení apí nero díñf wakísí inaríñoi.

“Judayf manf wíaikígfá enagí nání Goríxo émá yíné yeáyf seayímíxemeaaríní.” uríñf nání ríní.

¹¹ Ayínání ámá wo yaríñf re níánáyí, “Judayf Jífasomí díñf níwíkwíro pa nero níkirípeaánírí ná neánírfíñf neróná aníñf axípi e imónárfwanígnírí egfá rani?” Yaríñf e níánáyí, re urímífní, “Aga oweoi, ayf wíaikígfá enagí nání Goríxo émáyo yeáyf uyímíxemeaaríní. Judayf o émáyo nanf wíaríñf agí síñwí níwíníróná sípi díñf níwíaiwíro Jífasomí díñf owíkwírópoyínírí nání e yaríní.” urímífní. ¹² Ayf manf wíaikígfá enagí nání agwí ríná Goríxo ámá xwíá tíyo ñweagfá wíníyo nanf ayá wí níwíirí aiwí Judayf Goríxo fá uyamíxíñf níni ríxa Jífasomí díñf níwíkwíroríñáyí, émáyo ení nanf xwapf ayá wí wíinírfíní. Judayf níkirípeaánírí ná eánígfá enagí nání Goríxo émáyo nanf ayá wí níwíirí aiwí Isírerí Goríxo fá uyamíxíñf níni Jífasomí

dijí nîwîkwîrorînáyí, émáyo nîwiirîná xámi naní wiinjîpa mé ámi seáyí e imónîjîpî wiinjîrîni.

¹³⁻¹⁴ Agwî Romîyo ñweagîá émáyîné xwîyîá bi osearîmîni. Gorîxo émáyo wáf ourîniîri nîrowárénapijîonî enagi nánî nionî e nerîná ripî enî yarîjîrîni. Gí ámá gwî axîrí imónîgîáyí “Gorîxo émáyo naní rîa wiîarîni?” nîyaiwiro sipî dijí waiwiarîgîápîmî dánî wierîkiemeáimîgîniîri xîo émáyo ourîniîri nîrowárénapijîpî yarîjîrîni. E nerîná “Gorîxo e éwîniîgîniîri nîrowárénapijîpî seáyí e imónîjîpîrîfîni?” nîyaiwiri yayí tîni néra warîjîrîni. ¹⁵ Ayí ripî seararîjîni, “Gorîxo Isîrerîyo rîwî umonîpîmî dánî ámá xwîá tîyo ñweagîá wîniyî tîni xîo nawîni piyîá wîrîniîgîáyí imónîjîagîa nánî Isîrerîyo ámi numîmîniîrîná ayí rîxa xwárîpáyo dánî wiápîniîmeáîyîniîjî imónîpîrîfîrîni. ¹⁶ Bisîkerîá iwamîó nimîxîrîná xámi bi onîmiápi nîxerî ‘Ripî, ayí Gorîxo nánîpîrîni.’ nîyaiwiri táná nápi nîpîni Gorîxoyánîjî imónarîjîpa Judayî fîwiárfawéwa Gorîxoyá imónîgîá enagi nánî rîwîyo imónîgîáyí enî axîpî oyá imónîpîrîfîrîni. Íkîá pipîjî wîrî ‘Gorîxo nánîrîrîni.’ nîyaiwiri nîtirînáyí, reñî enî oyá imónîjîpa Judayîyá xiáwo írîjîyî Gorîxoyá imónîgîá enagi nánî rîwîyo imónîgîáyí enî axîpî oyá imónîpîrîfîrîni.” seararîjîni. ¹⁷ E nerî aí ewayî xwîyîá ripî osearîmîni, “Gorîxo xegî Judayo rîwî numorîná íkîá oripî reñîniîjî bi nóreari émáyîné —Seyîné reñî oripî ámá iwîá urarîgîá marîái, oripî xegîpî yaparîjîpîmî dánîniîjî reñî eánîgîáyînéreîni. Seyîné Gorîxo nîmearî wîniyî reñî eánîgîe seanwîrîrîfî enagi nánî seyîné oripî pipîjîpîmî dánî iniîgî nîniîrîná Judayîyá xiáwo írîjîyo Gorîxo naní wiîagîpîmî dánî iniîgîniîjî nîniîri reñî wîniyî tîni píranîjî reñî onarîgîfîrîni. ¹⁸ E nerî aiwî Judayo Gorîxo rîwî numorîná reñîniîjî óreanjîyî nánî wárîxayîné mimónîpa époyî. Wárîxane oimónaneyîniîrónáyí, xámi píranîjî dijí nîyaikîrorî re mófîrîxîni, ‘Reñene pipîjî nánî iniîgî ímîxarîjîwámani. Pipîjîyî —Ayî Judayîyá xiáwo írîjîyîrîni. Ayî nene nánî iniîgî ímîxarîjîrîni.’ mófîrîxîni.” osearîmîni.

¹⁹ Émá Jisasomî dijí wîkwîroarîgîáyîné re nîránáyí, “Nene neanjîrîmîniîri nánî ayo óreanjîrîni.” nîránáyí, ²⁰ re searîmîni, “Seyîné ananî rarîjîo. Ayí Jisasomî dijí mîwîkwîroarîjîagîa nánî óreanjîrîni. E nerî aí seyîné enî píyo dánî marîái, sa dijí wîkwîroarîgîápîmî dánî óreaé seanwîrîrîjîyîné imónîgîáyîné enagi nánî wá mimónîpa ero wáyí ero éfîrîxîni.” searîmîni. ²¹ Gorîxo “Reñî íkîá bimî dánî nóreari jîwîrîrîjî marîái, íkîá ná apámî dánî eánîjîpî xe oeánîni.” mîyaiwî óreanjî enagi nánî émáyîné enî “Xe oeánîni.” mîyaiwî axîpî neaóreanîgîniîri “Wáyí éfîrîxîni.” seararîjîni. ²² Ayînanî Gorîxo ámáyo wá nîwianîrîná wirî wikî tîni nîwirîná wirî yarîjîpî nánî dijí mófîrîxîni. Jisasomî dijí mîwîkwîropa nerîjîpîmî dánî nikîrîpeanîri nánîjî eánîgîáyo Gorîxo wikî tîni nîwirî aiwî émáyîné wá seawianîrîni. Seyîné dijí wîkwîroarîgîápîmî dánî anîjî wá seawianîpaxî imónîjîánáyí, ayí ananî wá nîseawiaga unîfîrîni. E mepa nerînáyí, seyîné enî seawákwîmo nánîyî. ²³ Reñî óreamonîniîjî imónîgîáyí enî dijí mîwîkwîró yarîgîápî rîxa emî nîmoro dijí wîkwîróánáyí, Gorîxo wigî óreane dánî ámi jîwîrîrîfîrîni. Gorîxo ananî ámi jîwîrîrîpaxî enagi nánî rarîjîni. ²⁴ Émáyîné Gorîxo íkîá oripî xegîpî yaparîjînamî dánî nóreari ámá aiwá omîjî nerîná mepa yarîgîápa nerî ámáyanamî seanwîrîrîjî enagi nánî xegî anamî dánî óreanjîpî anîpaxî ámi wigî axînamî jîwîrîrîpaxî imónîjîagî nánî seararîjîni.

“Gorîxo ámi Isîrerîyo yeáyí uyimîxemeanîfîrîni.” urîjî nánîrîni.

²⁵ Gí nîrîxîmeáyîné, seyîné “Nene dijí émî saîmî monwaénerîni.” nîyaiwinîro “Gorîxo xegî Judayo anîjîni emî monîrîni.” yaiwîpîrîxîniîri xwîyîá yumîí imónîjî ripî nánî majîá oimónîpoyîniîri mînimónarîni. Xwîyîá yumîí imónîjîpî, ayí ripîrîni. Émá Gorîxo íá uyamîxîjîyî nîni xîo tîámîni bipîrîe nánî Isîrerîyî nápi dijí wakîsî nîga upîrîfîrîni. ²⁶ E néra numáná enáná Gorîxo Isîrerî nîyonî yeáyí

uyimixemeanfárini. Nioni seararínápi Bíkwyo dání xwiyfá nírini eániní rípiáú sopíní nívarini, “Éf neamíninfo dfwf Saioni —Dfwf Saioniyi riniñipi Judayfá aní e nání riniñipirini. Éf neamíninfo dfwf Saioni nweanwaéneyáo nimóniri Jekopoyá fwiárfawene uyfnií yarínwápi emi neawiaikímonfárini.” nírini eániri ²⁷ ámi wí e “Gorixoni wigf íwf egfápi yokwarimf nwiiríná ‘Ripi nwiimfárini.’ réroárimfíni.” nírini eániri enípiáú nioni seararínápi tñi xixenirini. ²⁸ Judayf xwiyfá yayf neainipaxí imóninipi rfwf numero nání Gorixomi sñmf tñi wiarigfáyf imóninagfá nání Gorixo émayfne naní seaiarini. E nerí aí Gorixo wigf xiáwo íriníyo íá uyamixiní enagí nání xfoyá dñf síxí uyiníyf imóninjo. ²⁹ Gorixo wá nwiániríná anipá nwiirí nioniyá oimónipoyinirí wéyo íá numiriríná ámi yarápmfó mwiarínjo enagí nání rarini. ³⁰ Émayfne eníná Gorixomi wiaikíagfá aiwi agwi ríná Judayf xaminíyf wiaikiarínagfá nání Gorixo seyfne ayá searimixarini. ³¹ Judayf Gorixo émayfne ayá searimixarínagí nwiniríná sipí dñf niseaiawirí ámi xfo tñáminí kñimónáná xaminíyo ení ayá urimixinífa nání émayfne wiaikíagfápa ayf ení axípi nero xfomi wiaikiarínjo. ³² Gorixo ámá niyoni Judayorani, émayorani, ayá urimiximiginirí “Ámá nñni gf maní nwiáikiarigfáyfíni.” nírarií gwfniní yarínirini.

“Gorixo dñf émf saimf monjo enagí nání yayf uméwanigini.” uriní nánirini.

³³ Gorixo dñf émf saimf mori nijfá imóniri enípi aga seáyí e imóninagí nání nioni mñf síñá weánpaxíri. Nene ámaéne dñf o “E émiginí.” niyaiwirí monípi nání aniní miní yaríní niga nurane aí “E rfa moni?” yaiwipaxene menini. Nene dñf o nímori yarínipi nání aniní miní “Arige nímori rfa yarini?” niyaiwirane aí mfkípi nání xixeni dñf mopaxene menini. ³⁴ Nioni seararínápi Bíkwyo dání re nírini eáninipi tñi xixenirini, “Ámináo dñf moarinípi nání ámá wí nijfá rimóninjo? Oweoi. Omí ámá wí píraniní dñf ureñwípegfáraní? Oweoi. ³⁵ Ámá gíyf winíyf xámi wífápi nání xfo wipaxí imóninorini? Oweoi.” nírini eáninipi nioni seararínápi tñi xixeni imónini. ³⁶ Amipí nñn oyá dñf tñi imóniri xegf imóninípa oyá dñf tñi siní imóniri o nánini imóniri enagí nání rarini. Nene íníná omí seáyí e numéra úwanigini. “E éwanigini.” nimónarini.

12

“Ridíyowá Gorixo wimónarinípi iníwanigini.” uriní nánirini.

¹ Ayináni gf nírinxímeáyfne, Gorixo wá neawianayarínagí nání ení rirémixí bí osearimini. Nanwí noní Gorixo nání ridíyowá yáragfápa sewaniníyfne ení o nání ridíyowá siní siyikwí mininí xfo wimónarinípiní oimónaneyiniróná “Negf dñfyo oxídnaneyí.” miyaiwí “Oyá dñfyoní oxídaneyí.” niyaiwiro xaminíyfne miní winírixini. E neróná Gorixomi yayf umeanro nání epaxípi tñi xixeni yarínjo. ² Gorixomi mixídarigfáyf yarigfápa axípi mé “E érixini.” wimónarinípi nání nijfá imónipíri nání segf dñf xámi moagfápi xe siní bí oneaimixinirí sinwí winírixini. Xe dñf siní bí oneaimixiniríná xfo wimónarinípi —Apí awiaxí imóniri oyá sinwíyo dání apáni imóniri wé róniní imóniri enípirini. Apí nání anani nijfá imónipaxíri. ³ Nioni Gorixo wá niniwianirí niinípmi dání niyfñeni woxini woxini rípi osearimini, “ ‘E imónináonirfani?’ niyaiwiniríná dixí imóninípi nání nímúrori ‘Seáyí e imónináonirfani?’ miyaiwinípani. ‘E imónináonirfani?’ niyaiwiniríná dñf wíkwíroarigfá woxini woxini Gorixo e epaxo e epaxo oimóniri simixinípi nání dñf nímori dixí nepa imóninípi tñi xixeni ‘E imónináonirfani?’ yaiwiníri.” osearimini. ⁴ Negf wará ná wirími dání wéraní, síkwíraní, bí bí iníwini. Bí bí iníwápi tñi axípiní yarínwámani. Xixegfni yarínwáraní. ⁵ E imóninípa axípi Kiraiso tñi ikáriníwaéne ení re imóninwini. Obaxene aiwi omí dñf wíkwíroarínagwi

nání níneneni axípi wará ná bimi dáni sikwí wé ayí imóniñpániní nimóniri ikwíroninwiní. ⁶ Níneneni wá neawianinípi tñi xixeni níneairíná xixegíni e epaxí e epaxí oimónipoyiniri neaimixiní enagi nání xixegíni epaxí imóninwápi tñi xixeni oyaneyí. Gorixo xwiytá xíoyápi wía urókiamórixiniri neaimixánáyí, negí dñí wikwíroarinwápi tñi xixeni e éwanigini. ⁷ Negí winíyo arirá wírixiniri neaimixánáraní, winíyo wíwapiyírixiniri neaimixánáraní, ⁸ ení ríremixí wírixiniri neaimixánáraní, xixeni e éwanigini. Negí winíyo negí amípi nínowiayí inírixiniri neaimixánáyí, sipí míví éwanigini. Negí winíyo oumenweápoyniri neaimixánáyí símí nixeadpénirane éwanigini. Negí winíyo wá wianírixiniri neaimixánáyí, kipiní míví yayí tñi éwanigini.

“Kiraiso tñi ikárinigáyíné api api néra úrixini.” uriní nánirini.

⁹ Segí winíyo dñí sipí níwiríná mimóní mívíwapiyipa érixini. Sipí imóninípi ríwíminí nímamorí naní imóninípi íá xirírixini. ¹⁰ Xexíxexirímeáyí ayá rírímixí niníro píraniní menarigápa inírixini. Negí winíyo wéyo umeaneyiníro símí xeadpénírixini. ¹¹ Ríwí síwíá míví nírkwiniri érixini. Ámináomí níxídiróná xíoyá kwíyípi e nírixiniri seaimixarinípi sñwiríniní wíaxídírixini. ¹² Ámináo seaíníápi nání dñí ikwímoarigápi dání dñí níá seainíwinigini. Xeaniní seaímeááná xwámámí wírixini. Íníná Gorixomí rixiní urayírixini. ¹³ Ámá Gorixoyá imónigáyí wí díwí ikeamónarinagá nívíniríná segí bí miní wírixini. Ámá aní mídání wí seaímeááná segí aníyo nání nipemeámí úrixini. ¹⁴ Ámá rímewá seaíarigáyo Gorixo naní wíwinigini rixiní urírixini. Ayo uramíxíwinigini rixiní murí naní imíxíwinigini rixiní urírixini. ¹⁵ Ámá yayí yarinagá nívíniróná ayí tñi nawíní yayí ero ñwí eaarinagá nívíniróná ayí tñi nawíní ñwí earo érixini. ¹⁶ Segí winíyo nání “Wíto sipíorini. Wíto nanorini.” mívaiwipani. Ná biní axípiní mórixini. “Seáyí e imóninwaénerani?” mívaiwinípa nero ámá yunigáyí tñi anani gwiaumí niníro emérixini. “Nene dñí émí saímí moñwaénerani?” mívaiwinípa érixini. ¹⁷ Sipí seaikáraná seyíné ení xixe sipí mívikáripáni. Ámá níní “Api neríná xixeni ría yariní?” yaiwiarigápi nání dñí nímoro érixini. ¹⁸ Dñí mívíminí níkwímorí mepa érixini. Anani nepaxí enánáyí, ámá níní tñi píyíá níwíriníro ñweárixini. ¹⁹ Gí dñí síxí seayináyíné, ríkíkiríó seaikáráyo seyíné ení “Pírí oumamoaneyí.” nívaiwiro mé Gorixo wíki ría ápiáwíniní wóninípi xe ayo wímeáwinigini sñwí wínírixini. Bíkwíyo dání rípi nírini eáninagí nání searariní, “Ríkíkiríó yariní naní “Gorixoní pírí umamómigini.” nimónariní. Ríkíkiríó seaikáráyíné maríái, níwaninoní pírí numamorí ríniní wimíariní. Ámináo e rínirini.” Bíkwíyo dání e níriniri eáninagí nání “Sewaniníyíné ‘Pírí oumamoaneyí.’ nívaiwiro xixe mívípa érixini.” searariní. ²⁰ E mepa nero Bíkwíyo dání re níriniri eáninípa érixini, “Joxí tñi símí tñi inarigáyí agwí wíarinagí nívíniríná aiwá miní wíriní. Gwíní yeáyí wíarinagí nívíniríná inígí níwiri wíriní. E níwiríná wigí sipí seaíarigápi nání ayá wimoríni.” Bíkwíyo dání e níriniri eáninípa érixini. ²¹ Ríkíkiríó seaikáráyo xixe sipí níwirónáyí, ayí seyíné xopírariní seairiní. Sewaniníyíné pírí oumamoaneyiniri nerónáyí, sewaniníyíné samíniní imíxinariní. Seyíné e mepa nero naní níwirónáyí, xopírariní wíariní. Ayínání sa apini érixini.

13

“Gapímaníyo símanwíyóniní yeáyí wuríníwanigini.” uriní nánirini.

¹ Ámá ayí ayí gapímaníyo símanwíyóniní yeáyí wurínírixini. Gapímaní wí nimóniróná wigí dñíyo dání imónarigámani. Gorixoyá dñíyo dání imónarigáraní. O xe oimónipoyiniri sñwí wínariníyíni gapímaníyí imónarigá enagi nání rarínini.

² Ayînanî gapîmanîyo ámá giyî wiaîkianîro nerînáyî, ayî Gorîxo “E oimónîpoyî.” yaiwiñîpî enî pîrî rakianîro yariñoî. Ámá e éfáyî rîá meaárînanîro yariñoî. ³ Ayî rîpî nánî seararîñîni. Gorîxo gapîmanî nimónîro seamenweagîfáyî nanî yariğîfáyî enî ófî wimîxîrîxîni rî wimîxîñîmanî. Sîpî yariğîfáyî enî ófî wimîxîrîxîni rî wimîxîñîrîni. “Neamenweagîfáyî nánî wáyî mepa oemîni.” nîseaimónîrînáyî, nanîni erîni. E yariñagîfá sîñwî nîseanîrînáyî, yayî seamepîrîfárinî. ⁴ Seamenweagîfáyî Gorîxo seyîné nanî seaiîrîxîni rî wimîxîñî enagî nánî seararîñîni. E nerî aiwî seyîné sîpî nerînáyî, enî ófî erîni. Gapîmanîyî kikiîfá éwanîgîni rî iwanî fá rîxîrîñoî? Oweoi, Gorîxo sîpî néra warîğîfáyî re oyaiwîpoyîni rî, “O nene nánî wikî wónîñagî nánî gapîmanîyî pîrî e rîa neamamoarîñoî?” oyaiwîpoyîni rî seamenweagîfáyî sîpî yariğîfáyî pîrî umamófîrîxîni rî wimîxîñî enagî nánî seararîñîni. ⁵ Ayînanî nene ayo sîmanwîyónîñî yeáyî wurîñîwanîgîni. “Pîrî mîneamamopa epîrîfá nánîni sîmanwîyónîñî yeáyî wurîñîwanîgîni.” marîfá, “Nene wonî wonî negî yariñwápi nánî niyawiwinîrîná ‘Ayo sîmanwîyónîñî niwurîni rîná, apáni yariñwîni.’ yaiwianîwá nánî enî sîmanwîyónîñî yeáyî wurîñîwanîgîni.” seararîñîni. ⁶ “Apáni rîa yariñwîni?” yaiwianîwá nánî enî gapîmanîyo niğwî takisî nánî mîni wiarîñwárinî. Gorîxo neamenweaîrîxîni rî wimîxîñîowa píránîñî neamenweaanîro nánî anîñî minî yariñagîfá nánî seararîñîni. ⁷ Seamenweagîfá giyo pí pí mîni wipaxî imónîñîpî ananî mîni wîrîxîni. Takisî nánî pí pí niğwî wipîrîfá nánî imónîğîfáyî sa ananî mîni wîrîxîni. Sîmanwîyónîñî yeáyî wurîñîpîrîfá nánî imónîğîfáyî e wurîñîrîxîni. Wé íkwianwîyo umepîrîfá nánî imónîğîfáyî e uméfîrîxîni.

“Wîniyo diñî sîpî niwîrîná ñwî ikaxî rîniñîpî tîni xîxenî yariñoî.” urîñî nánîrîni.

⁸ Seyîné íwî éfápimî dánî “Niğwî neaiapeî.” searîpaxîyîné mimónîpa éfîrîxîni. Apî mimónî “Diñî sîpî neaiî.” searîpaxîpîni imónîrîxîni. Pî nánî marîfá, ámá wo wîyo diñî sîpî niwîrîná ñwî ikaxî eánîñîpî tîni xîxenî yariñî enagî nánî rariñîni. ⁹ Bîkwîyo dánî rîpî rîpî rîniñîyî, “Meánîğîfáyîné wî tîni íwî minîpanî. Niwîápîni meapaxî ámá mîpîkipanî. íwî mîmeapanî. Amîpî wayá nánî sîñwî íwî mîwîniapanî.” apî apî rîniñîyî tîni sekaxî ámî bî enî rîniñî enánáyî, nîni nawîni nîkwierorîná sekaxî ná bimîni, Jisaso “Jîwanîñoxi nánî diñî sîpî inarîñîpa ámá wîyo nánî diñî sîpî wîrîxîni.” rîñîpimî íkwîkwîrî inîñagî nánî seararîñîni. ¹⁰ Ámá wo womî nepa diñî sîpî niwîrîná sîpî bî wiarîñîmanî. Ayînanî “Ámá wigî wîniyo diñî sîpî niwîrînáyî, ñwî ikaxî rîniñîyî tîni xîxenî yariñoî.” seararîñîni.

“Jisaso weapînfáyi anwî e enagî nánî píránîñî éwanîgîni.” urîñî nánîrîni.

¹¹ Rîpî enî osearîmîni. Agwî rîná nene ñweañwáiná nánî seyîné niğîfá imónîñoî. Sîfá Kiraiso niweapîri yeáyî neayimîxemeanîfáyi nene diñî iwamîfó wîkwîróaná ná jîfami imónîñîpa sîni e mimónîñagî nánî sá wegîfáyîné wiápîni meapaxîná rîxa rînárîni. ¹² Sîfá niyîga núsáná rîxa wîfá nókia warîñîpa sîfá nene xwîfá tíyo ñweanîwá nánî imónîñîyî rîxa nóra warîni. Kiraiso weapînfá nánî anwî e imónîñagî nánî ámá aikî nîrîrîri tarîğîfápa amîpî sîpî árîwîyîiná yariğîfápi pîni wiárirane ámá mîxî nánî ikînarîğîfápa amîpî nanî ikwáwîyîiná yariğîfápi fá xîrirane oyaneyî. ¹³ Ámá ikwáwîyîiná píránîñî yariğîfápa neranéná papîkî erane uyîniî erane mepa éwanîgîni. Ámá wî tîni íwî inîrane iyî ede dánî onarîğîfápi monîpa éwanîgîni. Xeanîñî rîni merane sîpî diñî yaiwîni rane mepa éwanîgîni. ¹⁴ E mepa nerane negî Ámîná Jisasi Kiraiso wimónarîñîpî aikîniñî niyîni rane íwî nánî feapá neainarîñîpî yanî nánî wî diñî mîmopa éwanîgîni.

14

“Sérîxîmeáyo xwîyîfá numearîro ‘Sîpî yariñoî.’ murîpanî.” urîñî nánîrîni.

1 Ámá Jisasomí dñjé n+wikwíroríná wigé dñjé samñjé n+wero ududé n+winíro “Apí nerínáyé, Goríxo negé yaríñwápi nání yayé enírfenñojé?” yaiwinarígéyáyo seyíné ananí umímínífpoyé. Ayé tñní xwíyíá xímíxímé inípírfí nání umímínífpírfí nání míseararíñjíní. Naññí nero umímínífpírfí nání seararíñjíní. 2 Ámá Jisasomí dñjé n+wikwíroríná wigé dñjé enjé neáníro wí ududé m+winípa nero “Apí nerínáyé, Goríxoyá síñwíyo dání ananí yaríñwíní.” yaiwinarígéyáé pí pí reaxé winífpí ananí narígéáríní. Ámá Jisasomí dñjé n+wikwíroríná wigé dñjé samñjé wearígéyáé nañwé míní aiwání narígéáríní. 3 Ámá “Pí pí reaxé winífpí ananí nípaxírfíní.” n+yaiwiro narígéyáé ámá “Nañwé nínípaxímaní.” n+yaiwiro m+inarígéyáyo peayé m+wanípa oépoyé. Ámá nañwé m+inarígéyáé ení pí pí reaxé winífpí ananí narígéyáyo xwíyíá numearíro “Nípíkwíní m+yaríñojé.” murípa oépoyé. Ayo Goríxo ríxa umímíníñjé enagí nání raríñjíní. 4 Pí pí ananí narígéyáyo xwíyíá numearíro “Nípíkwíní m+yaríñojé.” urarígéá gíyíné ámá woyá xínáíwáníñjé nimóníro omíñjé wíiarígéyáyo xwíyíá numearíranénáyé, “Apání yaríñwíní.” ríseaimónaríní? Oweoi, xwíyíá numearírfíná “Sípí yaríñojé.” urírfí numímínírfí “Ananí yaríñojé.” urírfí epaxo ná woní wigé bosíworíní. Ayé nañwé nínírfínáraní, m+inípa nerírfínáraní, wigé bosíwo —O Ámíná Goríxoríní. Oyá dñjé tñní xíomí dñjé n+wikwírfíroa upaxé enagí nání o ananí umímínínírfíní.

5 Ámá wí “Síá ayí wí tñní xíxeni mimóníní. Goríxoyá síñwíyo dání ayá tññjéyí ríá imóníní?” yaiwiarígéáríní. Wí “Síá wíyí seáyí e mimóní níní Goríxomí yayé umeanfíwá nání apání ríá imóníní?” yaiwiarígéáríní. Ámá ayé ayé “Síá wíyí seáyí e imóníñjérfání? Níní axífpí imóníñjérfání?” n+yaiwirírfíná “Nioní e ríyaiwiaríñjíní?” n+yaiwirí ipímónírfírfíní. 6 Ámá “Síá ayí seáyí e imóníñjéyírfání?” n+yaiwiro xídarígéyáé Ámínáo nene yaríñwápi nání yayé owinínírfí nání e yarígéáríní. Ámá pí pí reaxé winífpí narígéyáé ení Ámínáo nene yaríñwápi nání yayé owinínírfí nání narígéáríní. Ayé ananí nínírfíná wigé narígéápi nání Ámínáomí yayé wiarígéá enagí nání raríñjíní. Ámá nañwé m+inarígéyáé ení Ámínáo nene yaríñwápi nání yayé owinínírfí nání “Apí m+inípa oyaneyí.” n+yaiwiro xídarígéáríní. Ayé ení wigé narígéápi nání Goríxomí yayé wiarígéáríní. 7 Ayé rípi seararíñjíní. Negíyé wo xíomíní yayé winíní nání síñjé ñweapaxímaní. Xíomíní yayé winíní nání “Opémíní.” yaiwipaxímaní. 8 Nene síní síñjé n+ñwearírfíná ayé Ámínáo nene yaríñwápi nání yayé owinínírfí yaríñwárfíní. Pí pí nerírfíná Ámínáo yayé owinínírfí yaríñwárfíní. Níperírfíná ení yayé owinínírfí pearíñwárfíní. Ayínání nene níperírfínáraní, síní síñjé n+ñwearírfínáraní, newaníñene yayé inaníwanírfí mé sa Ámínáo yayé winínírfí nání éwanígní. 9 Ayé rípi nání seararíñjíní. Kiraiso ámá pegéyáyo tñní m+ipé síní síñjé ñweagéyáyo tñní wigé Ámínáo imónímírfánírfí ríxa níperírfí ámí wíárfínímeanjé enagí nání seararíñjíní. 10 Kiraiso ámá n+yíyá Ámínáoní imónímígnírfírfí níperírfí wíárfínímeanjé aí dñjé samñjé wegéyáéné pí nání segé séríxímeá dñjé enjé eáníñjé tégéyáyo xwíyíá numearíro “Sípí yaríñojé.” uraríñojé? Dñjé enjé eáníñjé tégéyáéné ení pí nání segé séríxímeá dñjé samñjé wegéyáyo peayé wíanaríñojé? Goríxo ámá n+yoní xwírfíxfí umenfíyí nínenení neamenírfá enagí nání seararíñjíní. 11 Bíkíwíyo dání re nírfínírfí eáníní, “Ámínáo re ríñjérfíní, ‘Aníñjé noní ñweañáoní, níwaníñoní imóníñápímí dání seararíñjíní. Ámá níní Goríxoní nání xómíñjé n+yíkwírfíná yayé nínímero woákíkfí nínírfíná “Níyoní nání Ámínáoxí, ayé joxírfíní.” nírfírfírfíní.’ Ámínáo e ríñjérfíní.” Bíkíwíyo dání e nírfínírfí eáníñagí nání “Ámá nínenení xwírfíxfí neamenírfíní.” seararíñjíní. 12 Ayínání nene níjéá re imóníñwíní. Pí pí newaníñene enjéwápi nání Goríxo xwírfíxfí neamearfíná “Ayé apí nání e enjéwárfíní. E enjéwárfíní.” nura waníwárfíní.

“Séríxímeáyo óreámioapaxí imóníñpí m+íwíwapíyipaní.” uríñf nání+ríní.

¹³ Ámá n+yoní xwíríxí umenfo, ayí Goríxo enagí nání Jisasomí dñf wíkwíronwaéne xwíyá xíxe nímearínirane “Nípkwíní m+yariñoi.” rínariñwápi síní mírínípa nerane dñf píráññf re neyírorí éwanígní, “Negí níríxímeá sípí epíríxíní nírípeaánípaxí imóníñpíraní, nóreámioapaxí imóníñpíraní, bí m+íwíwapíyipa éwanígní.” Dñf e neyírorí éwanígní. ¹⁴ Nioní Ámíná Jisaso tñí ikáríníñápmí dání níjía nímóníri dñf re n+yaiwirí nípmóníní, “Pí pí ámá narígnípi nínírná bí piaxí weánípaxí meníní.” n+yaiwirí nípmóníní. E neríñf aí ámá “Apí nínírná piaxí neánípaxírní?” yaiwiarígní gíyí gíyí ayíní aiwá apí piaxí weánípaxí imóníní. ¹⁵ Segí dñf tñí “Apí ananí n+paxípní.” n+yaiwiro nínírná wíwapíyarígnípmí dání séríxímeá axípi nemáná “Sípí imóníñpí n+áonírní?” n+yaiwirí xwíríá níxénírnáyí, “Ayo síní dñf sípí níwirane píráññf umearíñwíní.” ríseaimónaríní? Kiraiso yeáyí uyimíxemeámáníri upeíñf enagí nání séríxímeáyo segí narígnípmí dání xwíríá m+íwíxepaní. ¹⁶ Ayínání segí “Ananí n+paxípní.” n+yaiwirí narígnípmí séríxímeá wí níseaxídníro axípi neríñpímí dání piaxí níweánírnáyí, ámá wí segí yarígnípi nání “Ayí sípí imóníñpí yaríñoi.” rípnírnírní apí e mepaní. ¹⁷ Ayí rípi nání seararíñí. Goríxo, xwíoxíyo páwianíwáomí ínímí níwurníranéná ayí xwíyá ínígní tñí aiwá tñí nání “Apí n+paxírní. Apí m+n+paxírní.” raníwá nání ínímí wurínaríñwámaní. Ayí wé róníñf imóníñpí xídnírne ámá tñí píyá wírnírne kwíyí Goríxoyápmí dání dñf nífá neainíri yaníwá nání ínímí wurínaríñwáriní. ¹⁸ Ámá e nero Kiraisomí xídarígní gíyí gíyí Goríxo “Ayí apání yaríñoi.” yaiwirí ámá “Ayí m+míwíaró xíxeni yaríñoi.” ríro yarígníyí enagí nání raríñí. ¹⁹ Ayínání “Nene yaríñwápmí dání ámá níwayírníro ñwearo wígní dñf wíkwíroarígnípi yóí imóníro epaxí imóníñpíní oyaneyí.” n+yaiwiro xaíwí fía xírírnírní. ²⁰ Aiwá segíyí wí “Ñwírní.” yaiwiarígnípi nínírnípmí dání Goríxo emíníri yaríñpí m+píneamóníñf oyaneyí. Pí pí ámá narígnípi Goríxoyá síñwíyo dání ananí n+paxí imóníñagí aí ámá bí nínírní wíyo óreámioaníri wímíxáná ayí sípí yaríní. ²¹ Nanwí nínírnírní, ínígní wainí nínírnírní, pí pí nerírná apímí dání segí séríxímeá óreámioapaxí imóníñpí mepa nerónáyí, ayí naní yaríñoi. ²² Seyné woxíní woxíní Goríxo síñwí raníñe dání “Inígní wainí tñí nanwí tñí nání emígní nání e ípi r+yaiwíñí?” n+yaiwiro ípmónírnírní. Ámá ínígní wainí tñí nanwí tñí nání dñf n+yaiwirírní “E nerírná ayí ananírní.” yaiwinarígnípní xídarígníyí wígní dñfpi “Nioní sípíní yaríñí.” m+yaiwírnípa yaríñagí nání yayí wírnírní. ²³ E nerí aiwí ámá wígní dñf tñí “Nioní apí nínírná Goríxoyá síñwíyo dání nípkwíní mímóníñáná ríra naríñí?” yaiwinarígnípi níwíakíníri nerírnáyí, wígní dñfyo dání “Sípí ríra yaríñí?” yaiwinarígnírní. Ayí “E nerírná apánírní.” yaiwinarígnípi tñí xíxeni mé níwíakíníri nání wígní dñfpmí dání “Nioní sípíní yaríñí.” yaiwinarígní enagí nání raríñí. “Goríxoyá síñwíyo dání ayí e ananí epaxeneríní.” m+yaiwíní enípi aríki nerírnáyí, ayí fíwí yaríñoi.

15

“Negí neaimónaríñpímíní m+íxídní wínyí wímónaríñpímíní ení xídníwanígní.” uríñf nání+ríní.

¹ Nene Jisasomí dñf níwíkwíroranéná dñf ení eáníñf tññwaéne negí neaimónaríñpí náníní m+íxídní re yaiwíwanígní, “Ámá Jisasomí dñf níwíkwíroro aí wígní dñf samíñf wegígníyí amípi Goríxoyá síñwíyo dání ananí epaxí imóníñpí nání ududí nero ‘Nepa e epaxímaní.’ n+yaiwiro xídarígníyírní?” níwíwírnírná níyunírne éwanígní. ² E neranéná nene dñf samíñf wegígníyo naní wírníñwápmí dání síkíki oomíxaneyínírní wígní yayí wírnípaxí imóníñpímí xídníwanígní. ³ Ayí rípi nání seararíñí. Kiraiso aí xegí wímónaríñpímíní m+íxídní xíto Goríxomí uríñfpi

náni Bìkwíyo re nírìnìrì eánìḡḡpa, “Ámá joxì ikayíwí rìmeñararìḡḡápi ayí nionì enì níríárìnì.” Bìkwíyo dánì apì nírìnìrì eánìḡḡpa Gorìxo wimónarìḡḡpimì xídìḡḡ enḡḡḡ nánì re seararìḡḡnì, “Negí neaimónarìḡḡpimì mìxíðìḡḡ ðìḡḡ samìḡḡ wegíáyí wimónarìḡḡpimì xídíwanìḡḡnì.” seararìḡḡnì. ⁴ Xwìyíá enìná Bìkwíyo nírìrì eagíá ḡìyí ḡìyí nene íá níròranéná éwapíníwanìḡḡnìrì eagíárìnì. Íá níròranéná anìḡḡ mìnì xídìpaxí imónìrane ðìḡḡ sìxí ìnìrane enḡwápimì dánì ðìḡḡ Gorìxo neaiiníápi nánì ikwímófrìxìnìrì eagíárìnì. ⁵ “Gorìxo —O ámá ðìḡḡ sìxí ìnìro xíomì anìḡḡ mìnì xídìro epífrì nánì ananì wimìxarìḡḡorìnì. O seyíné ‘Kiraìsì Jìsaso enìḡḡ nerane oxíðaneyí.’ nìyàiwiróná ðìḡḡ axípìnì xírìro nawìnì nimónimáná píranìḡḡ ḡwearo éfrìxìnìrì seaimíxíwìnìḡḡnì.” nimónarìnì. ⁶ “Seyíné ðìḡḡ axípìnì tíḡḡáyíné nimónìro nánì maḡḡ ná bámi dánìḡḡ nírìro omì —O negí Ámìná Jìsàsì Kiraìsòmì xanorìnì. Omì seáyì e uméfrìxìnìrì e seaimíxíwìnìḡḡnì.” seararìḡḡnì.

“Kiraìso Émáyo enì yeáyí uyimìxemeáimìḡḡnì. yaiwinìḡḡpì tìnì xìxenì e enìḡḡrìnì.” urìḡḡ nánìrìnì.

⁷ Ayínánì Kiraìsòmì ðìḡḡ wìkwíroarìḡḡwaéne yarìḡḡwápimì dánì ámá Gorìxòmì seáyì e umepífrìá nánì “Kiraìso neamímìnìḡḡpa negí wínìyo enì oumímìnaneyí.” nìyàiwirane xìxe mímìnìwanìḡḡnì. ⁸ Nionì seararìḡḡápi, ayí rìpìrìnì. Kiraìso “Gorìxo ðìḡḡ uḡwìrárìpaxí imónìḡḡorìanì?” yaiwinìrane “Aríowamì Gorìxo wìḡḡ símìmaḡḡḡyo dánì ‘Nìseaiimíárìnì.’ réroárìḡḡpì xìxenì neaiinìḡḡrìanì?” yaiwinìrane yaníwá nánì xíoyí símì síó wákwìnìḡḡwaéneyá inókìnìḡḡ nimónìrì arìrá neaiinìḡḡrìnì. ⁹ Judayene arìrá neaiinìḡḡrì maríá, émáyí enì Gorìxo wá nìwianìrì wìḡḡ enḡḡḡ nánì xíomì yayí uméfrìxìnìrì ayo enì Kiraìso arìrá wìḡḡrìnì. Émáyo nánì nionì seararìḡḡápi Bìkwíyo nírìnìrì eánìḡḡ tíyí tìnì xìxenì imónìḡḡḡḡ nánì seararìḡḡnì. Wì e ayí re nírìnìrì eánìnì, “Ayínánì ámá émáyí aríá egíe dánì Gorìxoxì nánì woákíká wìrì ðìxí yoí nírìrìná sonìyo dánì rìrì emíárìnì.” nírìnìrì eánìnì. ¹⁰ Ámì wì e enì re nírìnìrì eánìnì, “Émáyoḡḡ Gorìxo xegí Judayí tìnì yayí éfrìxìnì.” nírìnìrì eánìnì. ¹¹ Ámì wì e enì re nírìnìrì eánìnì, “Émáyoḡḡ nìyífrìné Ámìnáomì yayí uméfrìxìnì. Ámá nìmìnì ḡweagíáyí nìnì yayí uméfrìxìnì.” nírìnìrì eánìnì. ¹² Ámì wíá rókiamoagí Aìsaiào nírìrì eanìḡḡpimì enì re nírìnìrì eánìnì, “Xíáwo Jesioyá piaxíyo dánì wo niwiarorìná mìxí ináyí nimónìrì émáyo umenḡweanìárìnì. Émáyo ðìḡḡ ‘Píranìḡḡ neaiinìó, ayí orìanì?’ nìyàiwiwo wìkwímopífrìárìnì.” nírìnìrì eánìḡḡḡḡ nánì seararìḡḡnì. ¹³ “Gorìxo —O ámá ðìḡḡ ‘O nanì e neaiinìárìanì?’ nìyàiwiwo wìkwìmoarìḡḡápi nánì wimìxarìḡḡorìnì. O seyíné xíomì ðìḡḡ nìwìkwírorìná ðìḡḡ nìfá seainìrì nìwayìrónìro ḡwearo epífrìá nánì xwapí ayá wì seaiíwìnìḡḡnì.” nimónarìnì. Seyíné enì eánìḡḡ oyá kwíyípi enì sìxí seaeámìxìḡḡpimì dánì “Gorìxo e neaiinìárìanì?” nìyàiwiwo ðìḡḡ nìwìkwìmorìná ayá wì wìkwìmófrìxìnìrì “Gorìxo apì seaiíwìnìḡḡnì.” nimónarìnì.

Poro xíó émáyo wá urìmèḡḡpì nánì yayí winìḡḡ nánìrìnì.

¹⁴ Gí nírìxímeáyíné, nionì enì seyíné nánì ðìḡḡ re nìseaiawìrì nìpìmónìnì, “Ayí wìḡḡ wínìyo nanì wiipaxí imónìḡḡpì nánì nìḡḡá imónìro wìwìnì xìxe éwapìnpaxí imónìro egíáyí enḡḡḡ nánì wínìyo nanì imónìḡḡpì onìmiápi bì mìwìí xwapí ayá wì nìwìia warìḡḡárìnì.” nìseaiawìrì nìpìmónìnì. ¹⁵ E nìsearìrì aì seyíné xwìyíá bì bì ðìḡḡ seaimómì nánì payí rìna neáa nurìná ayá igigí mé nírìrì eáárìnì. Ayí rìpì nánìrìnì. Gorìxo wá nìnìwianìrì ¹⁶ Kiraìsì Jìsaso nánì émáyo wá urìwìnìḡḡnìrì nírìpeanìḡḡrìnì. Émáyo xegí kwíyí ámá xíoyá wimìxarìḡḡpimì dánì aìwá peaxí tinìḡḡ Gorìxo wimónarìḡḡpìnìḡḡ oimónìpoyìnìrì nionì ámá apaxípa nimónìrì yarìḡḡánìḡḡ nerìná xwìyíá Gorìxo tíámìnì imónìḡḡ yayí neainìpaxí imónìḡḡpì wá urarìḡḡárìnì. ¹⁷ Ayínánì Kiraìsì Jìsaso tìnì ikárìnìḡḡáonì enḡḡḡ nánì Gorìxòmì nuxíðìrìná yarìḡḡápi nánì mìxí meakìnìnpaxífrìnì. ¹⁸⁻¹⁹ Nionì seáyì e níkarìnìrì amìpì wì nánì mìrì sa

Kiraiso nioní yaríñá pimi dání ení pti nánini orimíni. Nioní é máyí tíñimíni wáí uriri Goríxoyá kwíyí pti ení ní mxiñ pimi dání emimí tñi ayá ríwamónipaxí imóniñ pti tñi wíwapíyiri yarí ná ayí aríá níniro nání Jisasomí dñí wíkwírogíárini. Ayínáni iwamíó Jerusaremí dání néra neméísáná Iririkamí píropenisí tíñí e nání amí amí nemeírná xwíyíá Kiraiso nání yayí neainipaxí pti nímíni íá meáríñanigíni. ²⁰ Apí e nerírná “Kiraiso nání níjía imónigíámí ourimemíni.” mímimóní “Majía imónigíámí ourimemíni.” níyáiwiri e enárini. “Ámá wo síñá añí nání xámí tíwayíroníño omírímíni.” mímimóniñ enagí nání e enárini. ²¹ “Majía imónigíámí ourimemíni.” nímimóniri enápi Bíkwiño re níriniri eáníñ pti tñi xixeni imónini, “Ámá o nání síní murémeáníñyí síñwí winí píríárini. O nání xwíyíá aríá míwígíáyí níjía imónipíríárini.” E níriniri eáníñ pti tñi nioní enápi tñi xixeni imónini.

“Sipeni nání nurírná Romíyo imaní seamúrómíárini.” uríñí nánirini.

²² Ayínáni seyíné tíámíni obímíni rí xwapí ayá wí nímimóniri aí e enápi áxenwarí ní niga waríñagí nání wí ní bípaxí nímóniñ ímaní. ²³ E nerí aí nioní tíá rímíni wí e síní urímepaxí mímóni pa erí xwiogwí obaxí nímúroarírná ení ámí ámí “Romíyí tíámíni úimígíni.” nímónayiri ení enagí nání ²⁴ nioní “Sipeni píropenisíño nání nurírná seyíné ení síñwí níseaga seamúrómígíni.” nímónarini. “Seyíné tñi xwíyíá níseañwaxa seamúroarírná gí dñí bí yayí oníniniri óf e nání aiwá bí niapowárí ríxini.” nímónarini. ²⁵ “E éimígíni.” nímimóniri aí anígwi ámá Goríxoyá imónigíá Jerusaremí ñweagíáyó arírá wimíniri e nání waríñini. ²⁶ Ámá Goríxoyá imónigíá Masedonia píropenisíño tñi Gíríkí píropenisíño tñi ñweagíáyí, ayí ámá Goríxoyá Jerusaremíyo ñweagíá díwí ikeamónarígíáyó arírá wíwanígíni rí raúroaárínigíá enagí nání nioní nígwí apí nímeámí e nání waríñini. ²⁷ Wíwaníñyí wígí dñí tñi yayí nero “E éwanígíni.” rínigíawixini. E nerí aí “É máyí ayo arírá míwípaxí imónigíáyí rini.” ríseaimónarini? Oweoi, Judayí Jisasomí dñí wíkwírogíáyó dání é máyí xwíyíá yayí neainaríñ pti aríá níwiro dñí níwíkwírorírná kwíyí tígíáyí nímóniro nání wíwaníñyí ení ayo wígí amípí bí tñi arírá wípaxí enagí nání raríñini. ²⁸ Ayínáni wígí raúroaárínigíápi nímeáa nuri míni níwiri “E nírémorírná éimígíni.” nímónaríñ pti ní pini níyárimoní Sipeni píropenisíño nání nurírná seyíné tíñimani seamúrómíárini. ²⁹ Nioní re níyáiwiri níjía imóniñini, “Seyíné tíñimíni níbirí seaímeááná Kiraiso nañí níneaiirírná bí onímíápi níneaiiní ayá wí neaiiníárini.” níyáiwiri níjía imóniñini.

³⁰ Gí nírixímeáyíné, anígwi ení rírémixí bí rípi oseaimíni. Seyíné negí Ámíná Jisasi Kiraiso nání dñí moro negí nírixímeá nání dñí sípí wianíwá nání kwíyí pimi dání imóniñwápi nání dñí moro nero Poroní tñi nawíní gwí nímóniro nioní nání aníñ miní Goríxomí ríxíñí nuriyí ríxini. ³¹⁻³² Nioní Goríxo níwimóniríñ pimi dání seyíné tíámíni yayí tñi níbirí seyíné tñi xwíyíá níñwearíñ pimi dání dñí síxí ínimíá nání ríxíñí re nuriyí ríxini, “Judia píropenisíño ñweagíá xwíyíá yayí neainaríñ pti aríá míwí wíákiarígíáyí omí wíápimí dání éf umíneí.” nuriyí ríxini. Nioní Jerusaremí nírémorírná ení ámá Goríxoyá e ñweagíáyí arírá nioní wimíápi nání yayí winíwínigíni rí Goríxomí ríxíñí nuriyí ríxini.

³³ Goríxo —O ananí ámá níwayíroníro ñweapí rí nání wimíxaríñorini. O seyíné dñí seakikayówinigíni. “Apí e éwinigíni.” nímónarini.

16

Yayí Poro wíowaríñ pti nánirini.

¹ Nioní negí nírixímeáí Pibíyí ríniñí —Í Jisasoyá síyíkí imónigíá Segíría ñweagíáyó sañí wurí naroaríñ wírini. “Í apíxí awíaxí wírini.” seararíñini. ² Í seyíné tíámíni níbirírná seyíné “Í ení Ámínáo tñi ikáriniñ wírían?” níyáiwiro umímíni rí ríxini. E

nerfíná úrapí mīwí áamá Gorixoyá imónigfá wigf wín̄yo umím̄n̄ipaxf imón̄iñ̄pa axf̄p̄i numím̄n̄iro pí pí nán̄i ikeamón̄tagi n̄iw̄n̄iróná arirá wífr̄ix̄n̄i. Ayf r̄ip̄i nán̄ir̄n̄i. Í áamá ayá wíyo arirá wiri nion̄i eni arirá niri yar̄iñ̄i enagi nán̄i rar̄iñ̄i.

³ P̄risiraími t̄n̄i xiagwo Akwiraomi t̄n̄i “Poroyayf eaiwár̄enap̄iñ̄oi.” ur̄f̄poȳi. Ayaú nion̄i Kiraisi Jisasomi n̄ix̄d̄iri yar̄iñ̄ap̄i nán̄i gw̄f̄ n̄imón̄igf̄iyaúr̄n̄i. ⁴ Nion̄i éf̄ n̄inim̄n̄iri nán̄i yōf̄ mayf̄ nimón̄iri egf̄iyaú enagi nán̄i Gorixom̄i yayf̄ wiar̄iñ̄ar̄n̄i. Nion̄n̄i marf̄ái, éamá Jisasoyá s̄iyikf̄ imón̄igf̄á n̄im̄n̄i ñweagf̄áyf̄ eni ayaú nán̄i yayf̄ wiar̄igf̄ár̄n̄i. ⁵ Jisasoyá s̄iyikf̄ imón̄igf̄á x̄om̄i yayf̄ wian̄iro nán̄i añf̄ ayaúyáiwám̄i awí eánar̄igf̄áyo eni “Poroyayf̄ seaiwár̄enap̄iñ̄oi.” ur̄f̄poȳi.

Epinitasom̄i —O ḡf̄ d̄iñf̄ sixf̄ uyiñ̄áor̄n̄i. Esia p̄iropen̄s̄f̄yo áamá n̄f̄n̄i s̄in̄i en̄áná xám̄i Kiraisom̄i d̄iñf̄ w̄ikw̄ir̄oñ̄o, ayf̄ or̄n̄i. Om̄i eni “Poroyayf̄ siowár̄enap̄iñ̄oi.” ur̄f̄poȳi.

⁶ Mariaími —Í seȳné arirá oseaim̄n̄iri an̄iñf̄ minf̄ en̄ir̄n̄i. Ími eni “Yayf̄ siowár̄enap̄iñ̄oi.” ur̄f̄poȳi.

⁷ Ad̄ironikasom̄i t̄n̄i Juniasom̄i t̄n̄i awaúmi eni “Yayf̄ eaiwár̄enap̄iñ̄oi.” ur̄f̄poȳi. Awaú nion̄i t̄n̄i ax̄fḡw̄ioner̄n̄i. Awaú nion̄i t̄n̄i nawín̄ gw̄f̄ añf̄yo ñweañwáwaur̄n̄i. Nion̄i s̄in̄i Kiraisom̄i d̄iñf̄ m̄iw̄ikw̄ir̄oñ̄áná awaú xám̄i o t̄n̄i ikár̄in̄igf̄iwaú imón̄igf̄ir̄n̄i. Wáf̄ wur̄imeiar̄igf̄á seáyi e imón̄igf̄áyf̄ waúr̄n̄i.

⁸ Ab̄irietasom̄i —O Ámináoyá wo nion̄i d̄iñf̄ sixf̄ uyiñ̄áor̄n̄i. Om̄i eni “Yayf̄ siowár̄enap̄iñ̄oi.” ur̄f̄poȳi.

⁹ Ebanom̄i —O Kiraisom̄i n̄ix̄d̄iri yar̄iñ̄wáp̄i nán̄i gw̄f̄ n̄imón̄iñ̄ȳf̄ wor̄n̄i. Om̄i t̄n̄i ḡf̄ d̄iñf̄ sixf̄ uyiñ̄áo, S̄itekisom̄i t̄n̄i awaúmi eni “Yayf̄ Eaiwár̄enap̄iñ̄oi.” ur̄f̄poȳi.

¹⁰ Aperisom̄i —O Kiraisom̄i n̄ix̄d̄ir̄n̄á m̄im̄iw̄iaró pír̄an̄iñf̄ x̄dar̄iñ̄aḡi w̄inar̄iñwá wor̄n̄i. Om̄i eni “Yayf̄ siowár̄enap̄iñ̄oi.” ur̄f̄poȳi.

Aris̄toburasoyá añiwám̄i wear̄igf̄áyo eni “Yayf̄ seaiwár̄enap̄iñ̄oi.” ur̄f̄poȳi.

¹¹ Yegf̄ axowawi Xerodionom̄i eni “Yayf̄ siowár̄enap̄iñ̄oi.” ur̄f̄poȳi.

Nasisasoyá imón̄igf̄áyo —Ayf̄ Ámináoyá wí imón̄igf̄áyf̄r̄n̄i. Ayo eni “Yayf̄ seaiwár̄enap̄iñ̄oi.” ur̄f̄poȳi.

¹² T̄iraipinaími t̄n̄i T̄iraiposaími t̄n̄i —Ípaú Ámináom̄i n̄ix̄d̄ir̄n̄á áamá wí eni ox̄d̄f̄poȳn̄iri r̄fw̄f̄ n̄ir̄f̄kw̄in̄iri an̄iñf̄ minf̄ yar̄igf̄ípaúr̄n̄i. Ípaúmi eni “Yayf̄ eaiwár̄enap̄iñ̄oi.” ur̄f̄poȳi.

Ḡf̄ d̄iñf̄ sixf̄ uyiñ̄áo, Pesisom̄i —O Ámináom̄i n̄ix̄d̄ir̄n̄á wín̄ȳf̄ eni d̄iñf̄ ow̄ikw̄r̄f̄poȳn̄iri an̄iñf̄ minf̄ yar̄iñ̄or̄n̄i. Om̄i “Yayf̄ siowár̄enap̄iñ̄oi.” ur̄f̄poȳi.

¹³ Rupasom̄i —O Ámináom̄i n̄ix̄d̄ir̄n̄á mowíá x̄dar̄iñ̄om̄n̄i. Om̄i “Yayf̄ siowár̄enap̄iñ̄oi.” nur̄iróná x̄n̄áim̄i —Í om̄i x̄n̄ái ḡf̄ inók̄in̄iñf̄ imón̄iñ̄ir̄n̄i. Ími eni e ur̄f̄poȳi.

¹⁴ Asiḡritasom̄i t̄n̄i P̄r̄igonom̄i t̄n̄i Xemisom̄i t̄n̄i Pat̄irobasom̄i t̄n̄i Xemasom̄i t̄n̄i negf̄ n̄ir̄x̄imeá awa t̄n̄i ñweagf̄áyo eni “Yayf̄ seaiwár̄enap̄iñ̄oi.” ur̄f̄poȳi.

¹⁵ Pirorogasom̄i t̄n̄i x̄iep̄i Juriaími t̄n̄i Neriasom̄i t̄n̄i x̄inapím̄i t̄n̄i Oribasom̄i t̄n̄i áamá Gorixoyá imón̄igf̄á ayf̄ t̄n̄i ñweagf̄áyo eni “Yayf̄ seaiwár̄enap̄iñ̄oi.” ur̄f̄poȳi.

¹⁶ Jisasoyá s̄iyikf̄ imón̄igf̄áyf̄né yayf̄ nin̄iróná yayf̄ óf̄ eánen̄f̄r̄ix̄n̄i. Jisasoyá s̄iyikf̄ imón̄igf̄á ñweagf̄á ap̄i ap̄i n̄ip̄n̄i yayf̄ seaiwár̄enap̄iñ̄oi.

“Ámá xep̄ixep̄á orónaneȳn̄iro seaíwap̄iyar̄igf̄áyf̄ s̄iñw̄f̄ w̄inax̄d̄f̄r̄ix̄n̄i.” ur̄iñf̄ nán̄ir̄n̄i.

¹⁷ Ḡf̄ n̄ir̄x̄imeáyf̄né, en̄f̄ r̄ir̄ém̄ix̄f̄ b̄i r̄ip̄i oseaim̄n̄i. Seȳné áamá m̄ix̄f̄ or̄in̄f̄poȳn̄iri seaiepis̄iro óreámioápoyn̄iri seaíwap̄iyiro yar̄igf̄áyo —Ayf̄ none seaíwap̄iyiñwáp̄i n̄iw̄iaíkiro xegf̄ b̄i seaíwap̄iyaniro yar̄igf̄áyf̄r̄n̄i. Ayo s̄iñw̄f̄ w̄inax̄d̄f̄poȳf̄. S̄iñw̄f̄ n̄iw̄inax̄d̄iróná ayf̄ t̄n̄i gw̄iaumf̄ min̄ipa époȳf̄. ¹⁸ Ayf̄ r̄ip̄i nán̄i searar̄iñ̄n̄i. Ámá e yar̄igf̄áyf̄ nepa Áminá Kiraisoyá x̄n̄áiwán̄iñf̄ nimón̄iro om̄iñf̄ w̄iwar̄igf̄áyf̄man̄i.

Reaxí winariñpí nánini dñj nímoró yarígfáyíriñi. Ayí dñyimání ikaxí nuríro weyí umeaarígfápimi dání áamá maiwí “E neaiwapíyaníro rífa yaríñoi?” mñyaiwí egfáyo yapí wíwapíyarígfárini. ¹⁹ “Romí ñweáyí xwíyíá yayí neainariñpí ríwíwí mumó píraníñj xídaríñoi.” ríññpí añj níminí yaní iwéniméñj enagí nání nioní seyíné nání yayí ninarini. E nerí aí áamá nioní searariñáyí yapí seaiwapíyipírixiniñj seyíné ñañj imóniñpí nání dñj émf saímí moro sipí imóniñpí nání majíá ero oimónípoyniriñj nimónariñagí nání raríñini. ²⁰ Nioní searariñápí seyíné xixeni neríñáyí, Goríxo —O ananí áamá níwayíroníro ñweapírfá nání wimíxariñorini. O sini mé obomí xopíraráñj níwimáná seyínéyá suyímanñwíyo wáriníárini.

“Áminá Jisaso wá seawianíwiniñjini.” nimónarini.

“Áamá tíyí yayí seaiwárenapáoi.” uríñj nánirini.

²¹ Timotio —O Kiraisomí níxídirí yaríñápí nání gwí nímóniñj worini. O yayí seaiwárenapíñoi. Nioní tñni axígwíowa, Rusiaso tñni Jesono tñni Sosipatao tñni ení yayí seaiwárenapáoi. ²² Tetiasoni —Nioní Poro áwaní níraríná payí rina eearíñáonirini. Nioní ení Ámináooyíné yayí seaiwárenapíñini. ²³ Gaiaso —O Poroni xegí añíyo ñweañáná píraníñj nímeariñorini. Jisaso yá síyikí imónigfá añj ríipimi ñweagfáyí xegí añíyo awí eánipíri nání umíminariñorini. O ení yayí seaiwárenapíñoi. Erasítaso —O añj ríipimi dánj gapímaníyíyá nígwí meñweañorini. O tñni xogwáo Kwotaso tñni awaú ení yayí seaiwárenapíñini. ²⁴ [Áminá Jisasi Kiraiso seyíné níyínéni wá seawianíwiniñjini. “E imóníwiniñjini.” nimónarini.]

“Goríxomí seáyimí uméwanigíñi.” uríñj nánirini.

²⁵⁻²⁶ Seyíné xwíyíá yayí neainariñpí —Xwíyíá apí Jisasi Kiraiso nání nioní wáf urariñápí tñni xixenirini. Apí eníñá dání íñimí yumí imóniñpíriñini. Íñimí yumí nimóga bagí aiwí agwí ríná ríxa wíá wókímíxiniñpíriñini. Émá níminí ñweagfáyí wí arfá níwiro dñj owíkwírópoyniriñj Goríxo —O aníñj noní ñweañorini. O eníñá dání “E imóníwiniñjini.” ráriñjpa wíá rókiamoagfáwa eagfápi wáf urímeariñwápimi dání émá níminí ñweagfáyí tñj e ríxa síñáni áwaní rínáriníñpíriñini. Xwíyíá apí xaíwí fá oxirípoyniriñj seaimíxipaxo, ayí Goríxorini. ²⁷ Dñj émf saímí morí ñwíá imónirí eno, ayí onirini. Omí Jisasi Kiraiso neaiñpí nání dñj nímoríñpimi dání yayí seáyí émi oumeaneyí. “E éwanigíñi.” nimónarini.

Payí Poro Koriníyo ñweáyí nání xámí eañínaríní.

Payí rina Jisasoyá siyikíyí aní yoí Koriníyo ñweagfáyí nání Poro xámí níriri eañínaríní. Aní apí Gírikíyí píropenisíyo xwé bí imóníñpíríní. Poro émayí aníyo wáf nurímeríná aní apimí ení nírémorí (Wáf wurímeiarígá 18:1-17) xwiogwí wo níñwearí nuréwapíyirí ámí wo síní eñáná áwíní e dání wí e nání nurí níñwearíná arfá re wiñínigíní, “Jisasoyá siyikí imónígá Koriníyo ñweáyí nípkwíní míyaríñoí.” rínaríñagfá arfá níwirí payí ayí Poromí yaríñf owianeyíníro nearí wiowáríñf ení nímeari nání payí rina nearí wiowáríñínigíní. Ayí Jisasomí dñf níwíkwíro aiwí síní niaíwí píopia yapi imóníro fwi síní Jisasomí dñf míwíkwíropa neríná egfápi íá xíríro yaríñagfápi nání míxí nuríri eañínigíní. Xíomí yaríñf payí nearíñfímí dání wigfápi nání ení áwanf nuríri eañínigíní.

1 Poroní —Nioní Goríxo xegí níwimóníríñfímí dání gí íwí Jisasi Kiraisoyá wáf wurímeiaríñf wo imóníwínigínírí wéyo íá numíríñoníríní. Nioní negí nírixímeáo, Soteniso tñí nawíní níñwearíná ² siyikí Jisasoyá imónígá aní Koriníyo ñweagfáyíné nání —Seyíné Kiraisí Jisaso tñí nawíní ikáríñgíáyíné eñagí nání siyikwí míní imónírxínírí searípeañíyíneríní. Seyíné ámá aní níminí gímí gímí ñweagfá negí Áminá Jisasi Kiraisomí —O Áminá ayí tñí nene tñí nání nawíní imóníñoríní. Omí yayí wiarígíáyí nñí tñí nawíní xewaníñoyá imónírxínírí wéyo íá seaumíríñfíneríní. Seyíné nání payí rina nearí mónaparíñíní. ³ “Negí ápo Goríxo tñí Áminá Jisasi Kiraiso tñí awaú wá seawianírí seyíné níwayíróñíro ñweapírí nání seaírí éisixíní.” nimónaríní.

“Goríxo seaiapíñfí nání yayí wiaríñáríní.” uríñf náníríní.

4 Seyíné Kiraisí Jisaso tñí ikáríñgíáyíné eñagí nání Goríxomí nurírná xfo wá níseawianíríná nañf seaimíxíñfípi nání dñf nímorí íníná seyíné nání yayí wiaríñáríní. ⁵ Ayí rípi nání raríñíní. Kiraiso tñí ikáríñgíáyíné Goríxo wá níseawianírí nañf imóníñf bí bí níseaimíxíríná réwapíñpaxí imóníro níjía imóníñpaxí imóníro epíría nání bí onímíapí síxí míseamímó nípíní ayá wí seamímonfíríní. ⁶ Xwíyíá Kiraiso nání yanf seaiapíñwápi xwioxíyo sfkíkníñfí seaomíxíníñagí nání ⁷ negí Áminá Jisasi Kiraiso ámí xwíá tíyo nání níweapírí piaumímí iníwínigínírí xwayí nanírí níñwearóná e e epaxí imónírxínírí xegí kwíyífímí dání síxí seamímonfípi nání dñf wí míkeamóníñoí. ⁸ Jisasi Kiraiso síá xfo ámá níyoní mí ómómíximí eníáyí nání sfkíkní níseamíxa nunfá eñagí nání xwíyíá míseaxekwímpaxíyíné imóníñfíríní. ⁹ Goríxo —O seyíné xegí xewaxo, negí Áminá Jisasi Kiraiso tñí nawíní gwiaumí inígíáyíné oimónípoyínírí wéyo íá seaumíríñoríní. O ananí ámá ikwiáríñpaxí imóníño eñagí nání “O xixení e neaínfáríani?” yaiwípaxíríní.

“Jisasoyá siyikí imónígíáyíné yanf mepayónípaní.” uríñf náníríní.

¹⁰ Gí nírixímeáyíné, gí dñf tñí marfái, negí Áminá Jisasi Kiraiso e wíwapíyíwínigínírí nírxípeañfímí dání eñf ríremíxí bí oseaimíní. Seyíné níyínéni xwíyíá axípi ríro píraníñf níxíríníro ñweapírí nání xixegíní yanf mepayónípa ero dñf axípi moro dñf aga ná bíní íá xíríro nero ñweáfírxíní. ¹¹ Gí nírixímeáyíné, ámá Kírowíoyá wí níbíro seyíné nání níñíróná “Ayí míxí rírowíagí inaríñoí.” nírfá eñagí nání seararíñíní. ¹² Wiyíné wiyíné rípi rípi rarígá eñagí nání seararíñíní. Wiyíné “Poro neaiepísiaríñeneríní.” raríná wiyíné “Aporoso neaiepísiaríñeneríní.” raríná wiyíné “Pitao neaiepísiaríñeneríní.” raríná wiyíné “Kirisso neaiepísiaríñeneríní.”

rariġfá enaġi nánì enġ rirémixí seaiarinjini. ¹³ “Kiraiso ná woni imóninjagi aí siyikí oyá imóniġfáyí xixegfni yanġ epayónipaxírini.” ríseaimónarini? “Poró nene arirá neainfa nánì íkáfayo yekwiroárigfárini.” riyaiwiarinjo? Seyfné wayf niseameairfná Poromi oxídipoyiniri yoí nioniyá niri ro wayf seameaigfáranì? ¹⁴⁻¹⁵ Nioni segíyí wíyo wayf mumeaipa neri aí Kirisipasomi tñi Gaíasomi tñi awaúmini wayf numeairi nánì Gorixomi yayf wiarinjini. Ayinánì áamá wí re rípací menini, “Poroyá yoí niri rfná wayf neameaigfenerini.” rípací menini. ¹⁶ Ayf neparini. Áamá Sitepanasoyáyo eni wayf umeainápi nánì ríxa dñġ niníagi aiwi ámi wíyo eni wayf umeainárfani? Nioni ríxa dñġ mñinarinini. ¹⁷ Ayf rípi nánì rarinjini. Kiraiso áamáyo wayf umeaiwinigini nirirowárenapinjmanì. Xwiyfá yayf neainarinjġ xfo nánipi wáf nurimeíwinigini nirirowárenapinjrinì. Kiraiso yoxáfámì niperfná neainjpi surfmá eniginiri wáf nurimeíwinigini nirirowárenapirfná áamá wigf dñġyo dánì émf saímí nímoro uréwapiyarigfápi uréwapiyíwinigini nirirowárenapinjmanì.

“Enġ eániri njíá seáyí e imóniri Gorixo enġpi Kiraiso síwá neainjrinì.” urinj nánirinì.

¹⁸ Xwiyfá Jisaso yoxáfámì nene nánì neapeinjpi nánì áamá nanfnaniro yarigfáyí re rarinjagfá aí, “Xwiyfá api majfá nikárinro rariġfápirini.” rarinjagfá aí nene Gorixo yeáyf neayimixemeaarinjene re yaiwinjwini, “Jisaso íkáfá yoxáfámì penġpimi dánì Gorixo enġ eáninjġ xegf imóninjpi síwá neainjrfani?” yaiwinjwini. ¹⁹ Nioni rarinjápimi Bíkwyo re niriniri eáninjpi sopinj nívarini, “Gorixonì áamá ‘Dñġ émf saímí moarinjwaénerini.’ yaiwinarigfáyo mirrakí wimfárini. ‘Dñġ imeġf yegf mojnwaénerini.’ yaiwinarigfáyo dñġ mñixeyaíkí wimfárini.” E niriniri eáninjpi nioni rarinjápimi sopinj nívarini. ²⁰ Ayinánì Gorixo e winfá enaġi nánì áamá ríná dñġ imóniġfá “Dñġ émf saímí moarinjwaénerini.” yaiwinarigfáyí arirerini? Nwí ikaxí eáninjpi mewegfáyí eni arirerini? “Xwiyfá ximiximí niniri mirarinjwaénerfani?” yaiwinarigfáyí eni arirerini? Áamá Gorixomi dñġ miwíkwíroarigfáyí “Dñġ émf saímí nímorane rarinjwaénerini.” rariġfápi nánì o ríxa re oyaiwípoyniri mñeaiwapiyipa enjrani, “Nepa dñġ émf saímí nímoro rariġfápirmanì. Majfá nikárinro rariġfápirini.” oyaiwípoyniri mñeaiwapiyipa enjrani? ²¹ Ayf rípi nánì rarinjini. Gorixo xewaninjo dñġ émf saímí nímorfná áamá xfomi dñġ miwíkwíró “Dñġ émf saímí nene negf moarinjwápimi nixdíranéná ananì xfoyá ámaéne imónipaxírini.” yaiwiarigfáyí api xe oimónipoyiniri síjwí miwiní xwiyfá none wáf rarinjwápimi —Api “Majfá íkárinjipirini.” rariġfápirini. Apimi dánini áamá nepa dñġ wíkwíroarigfáyo Gorixo “Yeáyf uyimixemeáimigini.” wimóninjrinì. ²² Gf Judayf xwiyfá api neparfaniri ipimónanì nánì emimí bñ oneaiwapiyípoyniri wimónarinjrinì. Émáyf xwiyfá api neparfaniri ipimónanì nánì njíá seáyí e imóninj bñ onearéwapiyípoyniri wimónarinjrinì. ²³ E e wimóniagi aiwi none wáf nurimeranéná xwiyfá rípi wáf urarinjwárinì, “Áamá Gorixo yeáyf uyimixemeáwiniginiri nánì urowárenapinjomi yoxáfámì yekwiroárigfawixini.” urarinjwárinì. E urarfná émáyf “Xwiyfá majfá injjpi rfa rarinjo?” yaiwiarigfárini. Gf Judayf “Sfmirirf neaiarinjpi rfa rarinjo?” yaiwiarigfárini. ²⁴ E neri aí xfoyá imónanfwá nánì wéyo fá neaumirinjene Judayeneranì, Grikijeneranì, xwiyfá api arfá nívarfná re yaiwiarinjwárinì, “Kiraiso niperi niviápnimearinjipimi dánì Gorixoyá enġ síxí eáninjġ tñi dñġ émf saímí o mojnpi tñi síwá neainjrfani?” yaiwiarinjwárinì. ²⁵ Ayf rípi nánirinì. Áamá dñġ re yaiwiarigfápi, “Gorixo majfá nikáriniri yarini.” yaiwiarigfápi, api aí pí pí njíá áamá imóniġfáyo wiárf nímúrori seáyí e wimónini. “Gorixo enġ saminj niveri yarini.” yaiwiarigfápi, api eni aí pí pí enġ eáninjġ áamá imóniġfáyo wiárf nímúrori seáyí e wimónini.

²⁶ Gf niri xímeáyné, Gorixo gf áamá oimónipoyiniri wéyo fá seaumiráná íná seyfné imóniġfápi nánì dñġ nímoróná “Poró ayf api nánì rfa neararinì?” yai-

wipaxírini. Nioniyáyí oimónípoyniri wéyo fá niseaumíríná segíyí obaxí wí nijfá áamá wigí dñíyo dání imónarígápi xwé bí imóníñaná wéyo fá seaumírínífrani? Segíyí obaxí wí xwéríxayíné imóníñaná wéyo fá seaumírínífrani? Segíyí obaxí wí ení rñí nimóníro áamáyo umenweañaná wéyo fá seaumírínífrani? Oweoi. ²⁷ O áamáyo yeáyí uyimíxemeámániri nání neríná áamá “Negí dñíyo dání dñí émf saímí moñwaénerini.” yaiwinarígáyo ayá wimómániri nání “‘Majfá ikáriniñí imóníñípirini.’ rarígápipi oxídímíni.” niyaiwiri eníriní. Áamá “Ení síxí eániñwaénerini.” yaiwinarígáyo ayá wimómániri nání “‘Ení meániñípirini.’ rarígápipi oxídímíni.” niyaiwiri eníriní. ²⁸ Áamá xíomi míxídarígáyo “Apí seáyí e imóníñípirífrani?” yaiwiarígápi anípá imíximfániri nání “Amípí ayí peayí níwianíro ‘Sípíriní.’ rarígápipirani, ‘Mípímóníñíriní.’ rarígápipirani, sa apími oxídímíni.” niyaiwiri eníriní. ²⁹ Áamá wo aí Goríxoyá síñwí tñí e dání míxí meakíninípaxí mimónípa éwínigíniri apí apí niyaiwiri eníriní. ³⁰ E nerí aí xewaníño neaiñípipi dání Kiraisí Jisaso tñí nawíní ikáriniñwaénerini. Omí dání Goríxo dñí émf saímí xfo moaríñípi dñí síxí neamímori xfoyá síñwíyo dání áamá wé róníñwaéne neaimíxiri áamá nioniyá síyikwí míníñí imóníñíxiniri wimóníñípi neaimíxiri negí íwí yaríñwápimi dání gwíniñí nearoayírori eníriní. ³¹ Goríxo Kiraisomi dání apí apí neaiñí enagí nání Bíkwyo re níriniri eániñípi, “Áamá míxí nímeakíníroná áamá wí nání míxí mímeakíní Ámínáo nání míxí meakínípoysi.” níriniri eániñípi xixeni xídfírxini.

2

“Niseaímearíná Jisaso nánini searéwapíyíñáriní.” uríñí nánirini.

¹ Gí nírxímeáyíné, nioní iwamíó niseaímearí xwíyíá Goríxoyá ínimi imóníñípi wáf nísearíríná “Poró nijfá seáyí e imóníñorífrani?” oniaiwípoyniri xwíyíá xwé imóníñí rarígápi tñí seariri ámaéne negí dñíyo dání dñí émf saímí moaríñwápi tñí seariri mé ² dñí rípiní moñárini, “Ámi bí gí dñí tñí gíwí nímixiri murípa oemini. Sa Jisasi Kiraisomi íkfá yoxáfpámi yekwíroarígápi nánini ouréwapíyíminí.” nímorí apíni seaiwapíyíñáriní. ³ Nioní seyíné tñí níñwearíná ení samíñí níniwerí ñweañáriní. Wáyí erí óf erí nerí ñweañáriní. ⁴ Nísearéwapíyírínáraní, wáf nísearírínáraní, xwíyíá áamá “Apí seáyí e imóníñípirífrani?” yaiwiarígápi bí tñí níkumíxiriñípipi dání dñí oseakínimíximíni nerí mísearí emímí ení eániñí Goríxoyá kwíyípipi dání níseaiwapíyíríná searéwapíyíñáriní. ⁵ E enápi, ayí rípi nání enáriní. Seyíné Goríxomi dñí níwíkwíroróná ámaéne “Dñí émf saímí moaríñwíni.” yaiwinaríñwápimi níwíkwíró Goríxoyá ení eániñípipi dñí owíkwírópoyniri e nerí seaiwapíyíñáriní.

“Nijfá Goríxoyápi xegí kwíyípipi dánini imónípaxírini.” uríñí nánirini.

⁶ E níseariri aí none áamá Goríxomi dñí wíkwíroarígá yóf imónígáyo nijfá dñí émf saímí móníñípipi dání imóníñí bí uraríñwáriní. Nijfá apí áamá ríná dání imónígápipi dánímaní. Nijfá apí ení áamá ríná dání seáyí e nímoníro menweagáyo —Ayí anínaníro yarígáyrini. Ayíyá imónígápipi dánímaní. ⁷ Nijfá dñí émf saímí móníñípipi dání imóníñí nioní seararíñápi, ayí Goríxoyá yumí imóníñípirini. Apí ínimi imóníñagí nání áamá “Goríxo enfápi nání nijfá oimónaneyí.” níwimóníro aiwí wiwaníñíyí dñí mopaxí mimónini. Apí Goríxo aníña tñí xwífári tñí síní mimíxípa ené dání yumí dñí enwípearíñípirini. Nene xfo tñí anínamí ñweanfá nání enwípearíñípirini. ⁸ Áamá ríná dání seáyí e nímoníri menweagáyo wí Goríxo yumí dñí enwípearíñípi nání nijfá mimónígáriní. Ayí nijfá nímoníro síñwíyí, Ámíná ení eániñí nene yeáyí neayimíxemeañá nání Goríxo imóníñípi neaiwapíyíñomi wí íkfáyo yekwíroaríro egfámani. ⁹ None raríñwápi nání Bíkwyo dání xixeni re

niriniri eánini, “Amipi Gorixo áamá xíomi dñj sñx uyarigfáyo wipimoárinipi, ayí áamá wí sñwí mñwñipa ero arfá mñwipa ero ‘Neaipmoárinipi, ayí apirfan?’ niyaiwiri dñj mñmopa ero yarigfápirini.” E niriniri eáninipi none seararinwápi tñni xixeni imónini. ¹⁰ Gorixo nene nání neaipmoárinipi áamá wigf dñj tñni dñj mñmopaxf imóninagí aiwi Gorixo xegf kwíyipimi dání rixa wía nearókiamonirini. Ayí rñpi nánirini. Xegf kwíyipi nemerí amipi nñni nání nñjá imónini. Amipi Gorixo yumí enwípeárinipi nání aí nñjá imónini. ¹¹ Áamá go áamá wo yumí dñj moarinipi nání nñjá imónini? Oweoi, áamá o yumí dñj moarinipi xewanñoyá dñjpiní api nání nñjá imónini. Kwíyí Gorixoyápi ení axípi imónini. Áamá wo aí dñj Gorixo moarinipi nání nñjá mimónipaxf nerí aí xegf kwíyipiní nñjá imóniní enagí nání Gorixo yumí neaipmoárinipi nání ananí wía nearókiamopaxirini. ¹² Gorixo wá nñeawianiri e e epaxf imónirixiniri síwiá síxí neamímoní nñpini nání nñjá imónanfá nání o kwíyí áamá xwía tñyo xíomi mñxídarigfáyíyá imóninipi síxí mñeamímó xío tññ e dánipi síxí neamímonirini. ¹³ Ayínáni none Gorixo wá nñeawianiri síwiá síxí neamímonípi nání nñsearéwapiyiríná xwíyíá áxwñajeneyá dñj émí saímí nñmorane réwapñnarinwápipimi dání mñsearéwapiyí xwíyíá Gorixoyá kwíyipi nearéwapiyíyó dání searéwapiyarinwáriní. Áamá Gorixoyá kwíyipi tñgíyó kwíyipi nearéwapiyípi píraniní ureñwípearinwáriní. ¹⁴ E nerí aí áamá kwíyí Gorixoyápi mayf imónigfáyo o wá nñeawianiri e e epaxf imónirixiniri xegf kwíyipimi dání síxí neamímonípi nání nurirínáyí wí mímñipaxfmaní. Ayí rñpi nánirini. Áamá ayí áamá wí Gorixoyá kwíyipimi dání yarínagí nñwñiróná kwíyipimi dánini mí ómñipaxf imóninagí nání dñj píraniní neyíro “Gorixoyá kwíyipimi dání rfa yarínó?” yaiwipaxf mimóninó. Ayínáni api e niyaiwí majfá neróná “Áamá ayí majfá nikáriníro rfa yarínó?” yaiwiarigfáriní. ¹⁵ E nerí aí áamá Gorixoyá kwíyí tñgíyí amipi bí nání dñj neyíro “Ayí mñkf apimi dání rfa imónini? Apimi dání rfa imónini?” yaiwipaxirini. Kwíyipi tñgíyí e yaiwipaxf aiwi mayfíyí ení kwíyipi tñgíyí imónigfápi nání wí dñj eyíropaxf menini. ¹⁶ Nioní seararinápi tñni xixeni Bikwíyo re niriniri eánini, “Áamá gíyí Ámínáo dñj moarinipi nání nñjá imóninó? Oweoi. Gíyí omí uréwapiyipaxf imóninó?” E niriniri eáninagí aiwi nene oyá kwíyipi tññwaéne dñj Kiraiso moarinipi axípi moarinwáenerini.

3

“Searéwapiyarinwáone sa Gorixomí xñáíwanéniní imóninwáonerini.” uriní nánirini.

¹ Gf nñrñxímeáyíné, nioní e nñseariri aí xámí seyíné tñni nññwearí nñsearéwapiyiríná áamá kwíyipi tñgíyí wíyóniní searéwapiyipaxf mimónigfáriní. Áamá kwíyipi mayf imónigfá Gorixomí mñxídarigfáyo uréwapiyarinwápa axípi searéwapiyinárini. Áamá Kiraisomí iwamfó nñxídiríná o tñni rixa ikárinigfáyíné aiwi sñni pñopia yapí imónináná searéwapiyinárini. ²⁻³ Seyíné nñaiwí pñopia aiwá mññpaxñiní imóninagí nání xwíyíá ínimi imóninipi nñsearéwapiyiríná aiwá mñseaiapí amññiní seaiapinárini. Agwí ríná aí seyíné kwíyipi oseaiwapiyimñiri yarínipimi mñxídf segf dñj tñni feapá seainarinipimi nñxídfiro sñni aiwá nñpaxñiní mimóninó. Seyíné segf wñnyo sñni sipí dñj wiaiwiro sñmí tñni iníro nerónáyí, “feapá neainarinipimi xídirane sipí áamá Gorixomí mñxídarigfáyí yarigfápa erane mepa yarínwñni.” rñseaimónariní? ⁴ Ayí rñpi nání e searariníni. Seyíné yaní nepayóníro wíyíné “Nene Poromñni xídarinwáenerini.” rñro ámí wíyíné “Aporosomñni xídarinwáenerini.” rñro nerónáyí, re rñseaimónariní, “Áamá Gorixomí mñxídarigfáyí yapí mepa yarínwñni.” rñseaimónariní? ⁵ Seyíné píraniní dñj yaikirópoyí. Aporoso pí rfa imónini? Poroní

pí ría imóniñini? Sa Ámináoyá xináipawíniñi nimónirai yawawi xixegíni pí pí éisixiniri fá yeauráná yarigwíiwawirini. Yawawi apini yarigwíipimi dani seyíne Gorixomi dñi wíkwírogfáriní. ⁶ Nioni iwamó wá niseariríná aiwá iwíániñi seauriñáriní. Aporoso ríwíyo nisearéwapiyiríná aiwá api yeáy eniginiri iniigíniñi seapiseamenirini. Yawawi e egwíiwawi aiwi seyíne Gorixoyá dñiyo dani aiwá ná nerápiriniñi yapigfáriní. ⁷ Ayinani gímini go aiwá iwíá uriniñi, gímini go iniigí piseañirani, ayí ananirini. Sa Gorixoyá dñiyo dani aiwá ná yapariñi enagi nani xto naniñi “Seáy e imóniño, ayí orfani?” yaiwipaxirini. ⁸ Aiwa iwíá urino tñi iniigí piseaño tñi awaú wíto wíto seáy e míwimónini. Niwaúni xixeni axípi imóniñi. Sá Gorixo ámayo yayí wimonfáyimi awaúmi yayí niwimoríná wíto xegí enípi tñi xixeni wiiri wíto xegí enípi tñi eni xixeni wiiri eníáriní. ⁹ Yawawi Gorixomi xináipawíniñi nimónirai e éisixiniri wimónariñipi yanirai nani gwí nawini mónigwíiwawi enána seyíne oyá aiwá omiñiyíneniñi imóniñagí nani rariñini.

Uréwapiyarigfáyí nani añi mirarigfáyí tñi ríramiñiyí ení naniñini.

Seyíne Gorixoyá xegí aniwániñi eni imóniñoi. ¹⁰ Nioni Gorixo wá niniwianiri e nimóniri éwiniginiñi sxi nímimonipimi dani áma sñá añi miraniro nani dñi émi saímí moarigfápániñi neríná píraniniñi nisearéwapiyiri sñá xámí tiwayironanigini. Sñá xámí nitiwayirómáná enána áma ámi xamiñi wo e dani nímira peyarini. E nerí aí seyíne sñá xámí tiwayironiñomi dani omiraneyiniróná úrapí mé woxini woxini xixegíni píraniniñi dñi nímori mirírixini. ¹¹ Seyíne niñfá re imóniñoi. Sñá iwamó tiwayironiño, ayí Jisasi Kiraisorini. Sñá ámi sñi wo tiwayironipaxí mimónini. Omi dani seáy e nímira peyipaxirini. ¹² Omi dani añi nímira nipeyiríná áma wí sñá gorí tñirani, sñá siripá tñirani, sñá ayá tñi imóniñiyí tñirani, miriro winiyí íkíá tñirani, ówí tñirani, ará siyikí tñirani, miriro yarinoi. ¹³ Áma xixegíni nímira ugíapi sá Kiraiso weapinifáyimi áma nineneni sñwí winani nani sñáni imóniníáriní. Sñáni imónaná re yaiwianfáriní, “Añi nímiriróná ayí tñi mirigfáraní?” yaiwianfáriní. Ayí rípi naniñini. Sá ayimi ría niniñipimi dani sñwí winaxídanifáriní. Xixegíni mirigfápi wítyá ría nana “Ayí Gorixomi dñi niwíkwíroro aí ría nípaxí imóniñi tñiniñi mirigfáraní?” yaiwirane wítyá ría niniñiri éf aí sñi miriniñagí niwiniranenáyí, “Ayí Gorixomi dñi niwíkwíroróná píraniniñi nixídiro ría minípaxí imóniñipi tñiniñi mirigfáraní?” yaiwirane yanfáriní. ¹⁴ Añi áma gíyí gíyí sñá xámí tiwayironiñomi seáy e nímira peyigfápi ría miní sñi miriniñanáyí, áma ayo Gorixo yayí wimonfáriní. ¹⁵ Añi áma gíyí gíyí nímira peyigfápi ría nowaránáyí, “Añi riwá mirariñini.” yaiwigfápi anipá imóniñi enagi aiwi Gorixo yeáy nuyimixemearíná añi xiáwíyo ría niniñiri yaríná ríayo daniñiñi umixeanfáriní.

“Seyíne Gorixoyá añi wiwániñi imóniñoi.” uriniñi naniñini.

¹⁶ Añi Gorixo tñi awí eanarigfíiwániñi imónigfáyíne imóniñipi nani seyíne sñi majfá rimóniñoi? Oyá kwíyípi seyíne aniwániñi imóniñipimi iními seañweañipi nani eni sñi majfá rimóniñoi? ¹⁷ Áma gíyí gíyí añi Gorixo tñi awí eanarigfíiwámi xwirfá sealkixéanáyí, iwá niniyáiwáni imónifwiniginiñi imixiniñi enagi nani xíto eni xwirfá wikixenfáriní. Seyíne niyíneni, ayí añi iwániñi imóniñagí nani rariñini.

“Segíyí wone mineamfeyoapani.” uriniñi naniñini.

¹⁸ Áma woxi “Niwaninoni dñi émi saímí monáonirini.” niyaiwiniri yapí méwapinipani. Segíyí wo “Nioni áma ríná daniñiyá sñwíyo dani dñi píraniniñi émi saímí monáonirini.” niyaiwinirínáyí, nepa Gorixoyá sñwíyo dani dñi émi saímí moño imóniníá nani dñi api pñi niwiárimáná wigí sñwíyo dani majfá ikárinariñi wo imónifwiniginiñi. ¹⁹ Áma Gorixomi mixídarigfáyí “Nene dñi émi saímí moariniñi.” yaiwinarigfápi, ayí Gorixoyá sñwíyo dani majimajfá nikáriniro

yarigfápi enagi nání seararíjini. Bíkwiyo dání nioní seararíjapi tñni xixeni rípi nírini eánijagi nání raríjini, “Ámá ‘Díjé émf saímí moaríjwáriní.’ yaiwinarigfápi dání sipogwí wioáriníayo opikínipoyiníri yaríjo, ayí Goríxorini.” nírini eánijagi nání raríjini. ²⁰ Ámi wí e ení bi rípi nírini eánini, “Áminá Goríxo nijfáriní. Ámá ‘Díjé émf saímí monwaénerini.’ yaiwinarigfáyí wigí díjé tñni enwípearigfápi surímá imónini.” nírini eánini. ²¹ Ayináni negí nearéwapíyarigfáyí womí seáyí e numíeyoarane “Omíni xídaríjwaénerini.” mirípa oyaneyí. Ayí rípi nání seararíjini. Amípi nñni ayí seyíné arírá seainfa nánirini. ²² Poroníraní, Aporosorani, Pitaorani, xwíá ríríraní, seyíné siní síjé níjwearfnáraní, níperfnáraní, amípi agwí ríná imónijyíraní, ríwíyo imóniníáyíraní, nñnyí ayí seyínéyá imónini. ²³ Seyíné ení Kiraisoyá imónijoi. O ení Goríxoyá imónijoi enagi nání “Negí nearéwapíyarigfáyí womí seáyí e mimíxípa oyaneyí.” seararíjini.

4

“Goríxo ámá xíoyá imónigfáyo yarigfápi nání píriro umenfáriní.” uríjé nánirini.

¹ Seyíné wáf rímearíjwáone nání díjé nímoróná rípiní mótrixini, “Awa Kiraiso api éríxini wimónaríjipi epíri nání xegí xínáiwáníjé imónigfáwaríani? Xwíyá oyá yumí rínijípi áwaní wuríyipíri nání xegí bosíwowáníjé imónigfáwaríani?” yaiwíríxini. ² “Bosíwí nímoróno yarigfáyí wigí díjé tñni amípi ayá wí nerfnáyí, ayí apáni yaríjoi.” yaiwiaríjwámani. “Sa ná biní boso uraríjipi tñni xixeni díjé unwíríripaxí imónijipi nerfnáyí, ayí apáni yaríjoi.” yaiwiaríjwáriní. ³ Ámá opisí aníyo dání xwíríxí mearigfá wíraní, seyínéraní, segí díjéyo dání nioní gí yaríjapi nání píriro nímerfnáyí, ayá síwí bi mñnó “Api, ayí ananirini.” yaiwimíini. Níwaníjoni aí gí yaríjapi nání píriro nímeniri “E éapi nanírfani? E éapi sípírfani?” yaiwinaríjamaní. ⁴ Nioní díjé peá nuniri “Íwí bi méaonirini.” níyaiwiniri aiwí “Xwíyá mayoni imónijini.” wí ríipaxí menini. Nioní yaríjapi nání píriro epaxí imónijoi, ayí ná woní Áminá Goríxorini. ⁵ Ayináni siní imónijáná seyíné ámá wíyo xwíyá mumeáripáni. Ámináo —O níbirfná amípi síá yiníjímíni ímónijyí wíá ókímíxiri ámá díjé ínimi níkwírómáná egfápirani, rígfápirani, nípiní síjání imíxiri eníforini. O weapíne nání xwayí naníro jweáríxini. Íná dání xíxegíni womíni womíni yayí níneamerfná wo xegí néra unípi tñni wo xegí néra unípi tñni xixeni nearínfáriní.

“Seyíné seáyí e seáyí e nímeníroná naníjmani.” uríjé nánirini.

⁶ Gí nírixímeáyíné, payí rína nearfná ewayí xwíyá nioní tñni Aporoso tñni nání níra waríjapi, ayí seyíné díjé píraníjé nímoró “Poró nene yaríjwápi nání ríá neararini?” oyaiwípoyiníri nání níra waríjini. Seyíné yawawí nání níra waríjapi nání díjé nímoróná Bíkwiyo níriní eánijípi ogámí mepa nero seáyí e mimónípa nemána wíyo imímí wímíxíro wíyo seáyí e umíeyoaro mepa éríxini seararíjini. ⁷ Seyíné nání ámá gíyí “Seáyí e imónigfáyíriní.” yaiwiaríjoi? Oweoi, wí e míseaiwiaríjoi. Amípi seyíné imónigfápi Goríxo wí síxí míseamímoní rení? Oweoi, amípi seyíné imónigfápi o síwíá síxí seamímoníriní. O síwíá síxí seamímoní enagi nání pí nání seáyí e nímoróno síxí míseamímopa ení nánínijí míxí meakfnínaríjoi. ⁸ Neparíani? Seyíné ríxa aiwá xwé níníroníjé agwí ímí ríá seayini? Ríxa amípi wí mímúrónigfáyíné nímoróno ríá jweajoi? None siní sípífníjé nímorónane jweajáná seyíné ríxa míxí ináyí nímoróno ríá jweajoi? Aí, none ení seyíné tñni nawíni míxí ináyí nímorónane seáyí e imónanfá nání re neaimónarini, “Seyíné nepa ríxa míxí ináyí nímoróno, síjwiríyí naní imónimíníri eníriní.” neaimónarini. ⁹ Nioní díjé re nímoraríjagi nání seararíjini, “Wáf wurímeaiaríjwáone Goríxo aga

síwíá neawárinjonerini. Ámá xwíríxí numemána ‘Ríxa opíkípoi.’ rárinijíyínijí imónijwáonerini. Pí pí níni síjwí tígíáyí —Anjínajíraní, ámáraní, níni síjwí níneaníro rípfá neamearípíri nání áwíními yaríjwáone imónijwíni.” nimónariní. ¹⁰ None Kiraisomí níxídirane nání majímajíá ikárinijwáone aí seyíné o tíní nawíní níkáriníro nání ríxa díjé nanjé imónijípíni tígíáyínérini. None enjé samíjé neawenjone aí seyíné ríxa enjé eánígíáyínérini. None peayé neawianígíone aí seyíné seáyí e seaimíxígíoyínérini. ¹¹ Enjíná dání agwí ríná nání none agwí nání erane iniígí nání neainíri iyíá íríkwíni pánírane ámá wé tíní neaupíkákwiarígíone imónírane anjé sá weanfá nání wí mayone enagí nání anjé xwírínimerane ¹² negí wé tíní omíjé aníjé miní erane ámá ríperírí nealáná píraníjé nanjéni umearírane xeaníjé nealáná xwámámí wirane ¹³ ikayíwí neamearána píyíá xwíyíá urírane yaríjwáonerini. Xwíá rírí nírimíni dájíyí ráí neaimoarígíonerini. Ámá níni none píaxí eanjé íyanjwíníjé neaimoarígíonerini. Agwí ríná ení apí síní e neaimoaríjoi.

“Poroní ikaníjé níaxídíírixíni.” uríjé náníriní.

¹⁴ Ríwamíjé nioní neáa waríjé apí seyíné ayá oseaimómíníri meá níaiwí gí díjé síxí seayíjáyínéníjé díjé íá oxírípoyíníri eearíjéni. ¹⁵ Seyíné Kiraisomí píraníjé xídípírfá nání yayíwí seamearígíáyí nepa íá míropaxí enjánáyí, segí áponíníjé imóníjéoní ayí obaxí meníni. Nioní xwíyíá yayí seainípaxí imóníjéipí iwamíó wáí nísearíríná seyíné Kiraisí Jisaso tíní nawíní ikárinípíri nání nioní seameajáyínéníjé imóníjagíá nání seararíjéni. ¹⁶ Segí áponíníjé imóníjéoní, ayí nioní enagí nání enjé rírémíxí rípi oseaimíni, “Nioní yaríjéapa axípi ikaníjé níaxídíírixíni.” osearímíni. ¹⁷ Nioní seararíjéapi oépoyíníri xámí Timotiomí —O gí díjé síxí uyírí díjé unjwíríríri enjéoríni. Kiraiso nání wáí uríjéapímí dání díjé wíkwíróagí nání gí íwóníjé imóníjéoríni. Omí seyíné tífámíni uowárenapíjéaríni. O ríxa níseaiméaríná nioní Kiraisomí níxídiríná yaríjéapi —Apí nioní amí amí nemeríná Jisaso yá síyíkí imónígíá níyoní uréwapíyaríjéapíriní. Apí nání o dírírí seainíjoi.

¹⁸ Wíyíné nioní míbípa emíá náníni jé seáyí e seáyí e nímeníro wárixayíné imónaríjoi. ¹⁹ E nerí aí Ámíná Goríxo níwimóníriná nioní síní mé seyíné tífámíni níbíri wárixayínéyá xwíyíápi aríá míseai segí enjé neáníro seáyí e imónígíápi apímí dání rí rimónarígíawíxíníri síjwí seanaxídímíaríni. ²⁰ Ámá manjépaní raríjagíá níwíníranéná “Ayí Goríxoyá xwíoxíyo páwípírfáyírfáni?” yaiwíaríjwámaní. Enjé neáníro uxídaríjagíá níwíníranéná “Ayí oyá xwíoxíyo jweáyírfáni?” yaiwíaríjwá enagí nání seararíjéni. ²¹ Seyíné gímíni gípi nání seaimónaríni? “Poró síyíkí nearaní nání iwanjé nímeámí bífwínígíni.” ríseaimónaríni? “Díjé síxí neayaríjéipí neaíwapíyíní nání nípení nimónímáná bífwínígíni.” ríseaimónaríni?

5

Wígí wo xanoyá apíxí tíní íwí níni meánígíípi nání míxí uríjé náníriní.

¹ Xwíyíá bí rípi seyíné nání rínímearíni, “Jisaso yá síyíkí imónígíá Koríníyo jweagíáyí wí íwí inaríjoi.” rínímearíni. Íwí apí émá Goríxomí míxídarígíáyí aí xe oinípoyíníri síjwí níwínarígíápi nání seararíjéni. Segí wo xanoyá apíxí tíní íwí nínyífísáná meánígíí enagí nání raríjéni. ² Íwí apí síní enjáná pí nání wárixayíné imónaríjoi? Sípí apí yaríjéomí segí síyíkí imónígíápipímí dání níparíro mopaxí enagí nání apí e nemáná jwí nearo síjwíríyí, ayí nanjé yaníri egíaríni. ³ Nioní ná jfámí níjwearí aí gí díjépi seakíkayóní seyíné tíní jweaaríjéapáníjé sípí apí enomí ríxa xwíyíá umearíjéaríni. ⁴⁻⁵ Ámíná Jisaso nírowaríjépipímí dání díjé re moáríanígíni, “Ayí awí neáníroná nioní síní díjé ukíkayónáná enjé eáníjé Ámíná Jisaso yápipímí dání xwíyíá axí rípi ríníírixíni, ‘Xe íwí apí yaríjé náomíni xwíríá wíxíxeníá nání Seteno tíní

owáraneyi. Ríwíyo sía Ámináo binfáyimi xegf diñfipi yeáyf uyim+xemeanfa nání agwí Seteno tñi owáraneyi.’ rinfrixini.” diñf e moárfanigini.

“Ámá sipí enjomi emi parimófrixini.” urif nánirini.

⁶ Seyfne wárxaxa imónarigfápi aga nanf menini. Yisf bi onimiápi tfađi aí bisfkerfá nípimini íkwianwf eap+nárarfná nípini nimiga warifipi nání seyfne nijfá mimónipa reñoi? ⁷ Yisf onimiápi táná bisfkerfá nípimini íkwianwf eap+nárarifpa axípi xámi fwf ná woni éf aí ámá obaxf axípi xénipaxf enagi nání seyfne bisfkerfá sifnifif imónipfiri nání yisf xámiñifif imónifipi emi kwirimópoyi. Seyfne ríxa bisfkerfá yisf mayf sifnifif imónifagi aí seararifini. Ayf rípi nánirini. “Judayene Gorixoyá anfnajo neamúroagfpi nání diñf moani nání sipisipf rídiyowá yarifwápa Kiraiso eni nene nání ríxa rídiyowá inifif enagi nání seyfne ríxa bisfkerfá yisf mayf sifnifif imónifoi.” nimónarini. ⁸ Ayfnáni nene Kiraiso neañifipi nání diñf moani nání aiwá api nínirane yayf neranéná bisfkerfá yisf xámiñifipi —Api sipí wikáriro rikikifó ero yarifánifif imónifipirini. Api tñi nimixiri minf bisfkerfá yisf mayfpi —Api diñf nanfipini fá xiriro nepa imónifipini nání ríro yarifápirini. Bisfkerfá yisf mayf api tñi níwanigini.

⁹ Nioni xámi payf wina re níriri neari mónapifáriní, “Seyfne ámá fwf inarigfáyf tñi nawíni gwiaumf minipaní.” níriri neari mónapifáriní. ¹⁰ E níriri nearfná ámá Gorixomi mifxídarigfá fwf inírórani, sifwf fwf winírórani, fwf urápirórani, wigf ifwáfipimi xídirórani, yarigfáyf nání mifsearifanigini. “Ámá Gorixomi mifxídarigfá api api e yarigfáyf tñi gwiaumf wí minipa oemini.” niyaiwirónáyf, xwíá rírimf pñi níwiariri nání e epaxf imónifagi nání wí e mifsearifanigini. ¹¹ Payf xámi níriri nearfná ayf rípi imónifipi nání searifanigini, “Ámá ‘Jisasomi mifxídirí nání segf sérifimeáonirini.’ rarifif wo apifxí wí tñi fwf inírirani, sifwf fwf winírirani, xegf ifwáfipimi xídirirani, ámáyo ikayfwf umearirirani, inifif xwapf nínimáná papkf erirani, ámáyá amípi wí fwf urápirirani, e yarifo tñi gwiaumf minipaní. Aiwá aí o tñi nawíni níkumixinirí minipaní.” níriri eañanigini. ¹²⁻¹³ Ayf rípi nání seararifini. Ámá Jisasoyá sifikf imónifwaéne tñi siní nawíni mimónifgáyo nioni sifwf níwinaxídirí xwíyfá urifpaxf rimónifini? Oweoi, ayo Gorixo sifwf níwinaxídirí xwíyfá urifpaxfiri. E nerí aí ámá Gorixomi diñf níwíkwíroro nání seyfne tñi nawíni imónifgáyo sifwf níwinaxídíro sipí yarifagfa níwinífná xwíyfá urírxini. Ámá sipí enjomi emi parimófrixinirí seararifini.

6

“Segf wíyo xwirixf mumepani.” urif nánirini.

¹ Segyf wo xegf imónifif wo tñi xwíyfá imixifisi nání nimónirfná, arige nerí “Ámá Gorixoyá imónifgáyf tñi nírirane píranifif oyeaimifxípoyi.” mifyaiwí ayo nímúrorí “Ámá Gorixoyá mimónifgáyf tñi nírirane píranifif oyeaimifxípoyi.” niyaiwirí wigf opisf anf tñif e nání warifirini? ² Gorixoyá ámá imónifwaéne Kiraiso níweapiffná xfo tñi nawíni nene ámá Gorixoyá mimónifgáyo xwirixf umeanfwápi nání siní nijfá mimónipa reñoi? Seyfne xwirixf seáyf e imónifif api umepifrá enagi nání “Xwíyfá onimiá agwí ríná rínarifwápia xwirixf mifmenifpaxf imónifwaénerini.” riyaiwinarifo? Anani xwirixf menifpaxf imónifgáyfnerini. ³ Anfnajf manf Gorixoyáyo pírf wiaíkgfáyo xwirixf nene umeanfwápi nání siní nijfá mimónipa reñoi? Seyfne e epifrá enagi nání xwíyfá xwíá tíyo rínarifwáyo anifpaxf xwirixf umepaxifnerini. ⁴ Ayfnáni wifné xwíyfá bi tífáyfne nimóniróná pí nání ámá Jisasoyá sifikf imónifgáyfneýa sifwf dání sipfá imónifgáyf wí píranifif oneaimifxípoyinirí ayf tñif e nání warifáriní? ⁵ Ayá seaimopaxf bi rípi yarifif

oseaim+ní. Jisasoyá s+yikí imón+gíáyíné, segíyí wo wo tñní xwíyíá tññí nimón+rínná segíyí dññí tññí wo xwíyíá aríá n+wírí píránníñí wim+xíyípaxí imón+ño meníraní? ⁶ Séríxímeáníñí imón+ñí wo wíomí xwíríxí oumem+nínná, ayí naní mimón+ñí nerí aí Jisasomí dññí m+wíkwíroarígíáyí píránníñí oyeaim+xí+poyínní ayí tññí e nání nimeámi nurínnáyí, ayí aga sípí imón+ñíppí yarínní. ⁷ “Jisasomí píránníñí oxídaneyí.” yaiwiarígíáyíné xwíríxí nimeníroná apimí dání ríxa rípaíwínníñí meaáraníñoí. Díxí womí xwíríxí mumé xe onikárínní nerínnáyí, “Ayí apání yaríñoí.” searímínní. Xwíríxí mumé amípí xe íwí onírápínní nerínnáyí, “Ayí apání yaríñoí.” searímínní. ⁸ E nerí aí seyíné wí e mepa nero sípí ikárínníro íwí rápeníro yaríñoí. Séríxímeáníñí imón+gíáo aí apí e wikáraríñoí. ⁹ Goríxo áamá rikíkíríó yarígíáyí xe xíoyá xwioxíyo opáwípoyínní sñwí m+wínnípa eníápi nání seyíné sínní níjía mimón+pa reníñoí? Seyíné xenwínní nímoro yapínníñí méwapínnípaní. Áamá íwí nínínní rípeánarígíáyíraní, wígí ñwíápímí íá xírarígíáyíraní, oxí wo apíxí wí tñnní íwí inarígíáyíraní, oxí wo wíó tñnní “íwí oinaiyí.” wimónarígíáyíraní, oxí wo wíó tñnní iyí onarígíáyíraní, ¹⁰ íwí urápekíxearígíáyíraní, amípí wayáyo sñwí íwí wínnarígíáyíraní, iníígí xwé níníro papíkí yarígíáyíraní, ikayíwí umeararígíáyíraní, majía níwikárímáná íwí uráparígíáyíraní, áamá e yarígíáyí wí Goríxo gí xwioxíyo xe onweápoynínní wí sñwí wínnínná menínní. ¹¹ Xámí wíyíné apí bí yagíáyíné imón+ñagíá aí Ámínná Jisasi Kiraiso tñnní kwíyí negí ápo Goríxoyápi tñnní egíípímí dání Goríxo segí yagíápi ríxa ígíáníñí seaeámorí s+yíkwí míníñíyínné imón+írríxínní seaimíxínní xwíyíá mayí imón+gíáyíné imón+írríxínní seaimíxínní enínní.

“Áamá náomí dání pí pí neróná Goríxomí seáyí e umepaxí imón+ñíppínní époyí.” uríñí nánínní.

¹² Seyíné re níyaiwiaríñagíá aiwí “Pí pí ‘Oemínní.’ níneaimónínná ananí epaxenerínní.” níyaiwiaríñagíá aiwí apimí nípímínní dání naní seaimíxí+paxí menínní. Amípí nioní “Oemínní.” nínimónínná apí ananí nepaxoní aiwí wí nánínní xe mññí níníga ounínní sñwí wínnímmámaní. ¹³ Áamá íwí inarígíá wí íwí wíwaníñíyí yarígíápi nání re oyaiwípoyínní, “Ananínní. Áamá nápi, ayí apí nání meníraní?” oyaiwípoyínní ewayí ikaxí rípi rarígíárínní, “Aiwá ayí agwú nánínní. Agwú ení ayí aiwá nánínní.” E rarígíápi nepa rínníñagí aiwí Goríxo agwú tñnní aiwápi tñnní anípa imíxínnínní. E nerí aí ámaéne íwí inaníwá nání menínní. Ámínnáo wimónaríñíppínní yaníwá nání imón+ñwínní. Ámínnáo ení áamá nápi naní oimón+poynínní yaríñínní. ¹⁴ Goríxo sa negí Ámínná Jiaso owíápínnímeanínní sññí wimíxínnímaní. Nene ení wíápínnímeaníwá nání xegí ení eáníñíppímí dání sññí neaimíxínní enagí nání rarínnínní.

¹⁵ Seyíné Kiraisoyá s+yíkpí imón+gíáyíné enagí nání xíoyá nápímí dání seyíné bí bññíñí imón+gíápi nání sínní majía rimóníñoí? Ayínnánní nioní oyá nápímí dání bññíñí imón+ñáoní níyónímí nurí apíxí iyí ede dání warígíá wímí níkumíxínnínná “Ayí ananínní.” ríyaiwiaríñoí? Oweoí, wí e yaiwípaxí menínní. ¹⁶ Áamá apíxí iyí ede dání warígíímí kumíxínníngíá gíyí gíyí, ayí xíí tñnní nawínní nimóníro ná ayí ná bññínníñí imón+gíápi nání seyíné sínní majía rimóníñoí? Bíkwíyo dání xwíyíá rípi “Ayaú níkumíxínnínná ná ayí ná bññínníñí imón+gíínní.” nínínní eáníñagí nání seararínnínní. ¹⁷ E nerí aí áamá Ámínnáo tñnní nawínní kumíxínníyí o tñnní nawínní nimóníroná kwíyí axípi tígíáyí imónarígíárínní. ¹⁸ Áamá wí tñnní íwí inanígnínní wáyí nero éfí úfíxínní. Pí pí íwí áamá yarígíá wínníyí náomí bíraríwámínní nero aí apíxí tñnní íwí inarígíápi xegí bí imónínní. Náomí ínímí dání nero nání wíwaníñíyí xwínní ikíxenarígíárínní. ¹⁹⁻²⁰ Segí ná xíxegínní imón+gíápi, ayí kwíyí Goríxoyápi nání —Apí Goríxo síxí seamímóáná seaánníppínní. Apí nání segí wará anínníñí imón+gíápi nání seyíné sínní majía rimóníñoí? Goríxo Jiaso neainíppímí dání ríxa bññíñí neainí enagí nání ríxa xíoyá

imóniŋwini. Sini sewaniŋfyinéyá mimóniŋoi. Ayináni seyíne segí nápimi dání pí pí neróná Gorixomi seáyi e umepaxí imóniŋpini érixini.

7

Ámá meániġfáyí nání ur-iŋí nánir-ini.

¹ Seyíne payí nearo yariŋí nigfápi nání áwaní bî osearimini. Oyi, ámá apixí bî mîmeapa nerínáyí, ayí naní yariŋoi. ² E nîseariri aí íwí xixegíni ámá inarigfápimi dání feapá seainpaxí enagi nání oxí woxi woxi dixí apixí meari apixí wíyi wíyi eni dixí oxí meániri érixini. ³ Apixí wíyi “Gí oxo íá onixirini.” nîsimóniríná xiagwoxi ími xe íá xirírixini. Oxí woxi “Gí apixími íá oxirimini.” nîsimóniríná xiepiyi eni “Xe íá onixirini.” yaiwírixini. ⁴ Xiagwoxi, ayí dixí nápi nání xiáworini. Dixí apixí dixí nápi nání xiááirini. Xiepiyi eni, ayí dixí nápi nání xiááiyimani. Dixí oxo, ayí jíxiyá nápi nání xiáworini. ⁵ Ayináni wiyagwí wiyagwí “íá oxirinaiyi.” nîriniíná arfá mé miní xixe “Oyi.” rinísisixini. Sfá áríní Gorixomi xwiyfá rirímí wiani nání xixe “Oweoi.” nîriniíná, ayí ananirini. E nîseariri aí sfá “‘Oweoi.’ orinaiyi.” yaiwíípi rixa nórimáná enána ámi íá xirínísisixini. Ayí rípi nánirini. Woxi woxi “Ámá wí tîni íwí inanípi nání mîŋí minípa oemini.” nîsimóniri aí xixeni api eminiri nání ení mîreániŋagi nání Seteno ámá wí tîni íwí iniri nání rirípeáwiniġiniri “Ámi íá xirínísisixini.” searariŋini. ⁶ “Sfá áríní Gorixomi rixiŋí urípiri nání xixe ‘Oweoi.’ nîrinióná, ayí ananirini.” searariŋapi sekaxí e érixiniri mîsearariŋini. Nîseaimóniríná xe e érixiniri siŋwí seanariŋini. ⁷ “Ámá nîni nioní apixí mîmeapa enáoni yapí nimóniríná, ayí ananirini.” nimónarini. E neri aí Gorixo ámá o omi xixegíniyo wá nîwianiri nîwiiríná wíyo meánpaxí oimónípoiŋiri wiiri wíyo mîmeánpaxí oimónípoiŋiri wiiri ení enagi nání searariŋini.

⁸ Segí ámá sini mîmeániġfáyí tîni apixí aníyi tîni nání rípi osearimini. Ayí mîmeániġáoni yapí sini aníŋí e nimóniróná naní yariŋoi. ⁹ E nîseariri aí rípi eni osearimini. “Ámá wí tîni íwí inani nání mîŋí mîneainípa oyaneyi.” nîseaimóniri aí xixeni api yaníro nání ení mîseaeániŋa nerónáyí xe meánírixini. “Nîmeániŋíri nání diŋí sipí nîwia nurínáyí, naní meŋagi nání xe meánírixini.” searariŋini. ¹⁰ Rixa meániġfáyíne nání ŋwí ikaxí rípi —Api nioniyápi marfái, Ámináo riŋípiŋi. Api osearimini. Apixí meániġíwa wigí oxowami nîwárimí mupani. ¹¹ E mepa neri nîwárimí nurínáyí, ámi oxí mîmeání kikiíá ŋweárixini. “Kikiíá oŋweámni.” mîwimónípa nerínáyí, ámi xiagwo tîni kumíxinírixini. Xiagwowa eni wigí apixíwami emi mîmopa érixini.

¹² Ámá xamiŋí wíniyíne xwiyfá rípi —Api Ámináo riŋípiŋi. Nioniyápirini. Api eni osearimini. Ámináomi diŋí wíkwíroníyi woxi apixí diŋí mîwíkwíroní wí rîmeániġáná í sini “Anani meániġáomni omeánimini.” nîwimóniríná xiagwoxi ími emi mîmopa érixini. ¹³ Apixí Ámináomi diŋí wíkwíroníxi, oxí diŋí mîwíkwíroní womi meániġíxi enánáyí, o sini “Gí apixí meániġí tîni aníŋí oŋweámni.” nîwimóniríná omi nîwárimí mupa érixini. ¹⁴ Ayí rípi nání raríŋini. Oxí Ámináomi diŋí mîwíkwíroní wo arige neri Gorixoyá wo imónipaxíriŋi? Ayí xegí xiepi diŋí wíkwíroní tîni nawíni nemeríŋípiŋi dání Gorixomi diŋí nîwíkwírori ámá xíoyá wo imónipaxíriŋi. Apixí diŋí mîwíkwíroní wí eni xegí xiagwo, diŋí wíkwíroní tîni nawíni nemeríŋípiŋi dání ámá Gorixoyá wí imónipaxíriŋi. Api mepa nero pîni nîwiárimí nurónáyí, segí niaíwí Gorixoyá wí mimóní oyá siŋwíyo dání piáxiŋíŋí eániġfáyí imóníŋírixini. Nioní searariŋapi xixeni nerínáyí, oyá imóníŋíŋíriŋi. ¹⁵ E nîseariri aí Gorixomi diŋí mîwíkwíroní meániġí “Gí apixí Gorixomi diŋí wíkwíroní rími nîwárimí oumini.” nîwimóniríná xiepixi xe pîni nîwiárimí onuniri

sijwí wínfirixini. Dñj mîwîkwíronj meánigíí “Gí oxí Gorixomi dñj wîkwíronj romi nîwárimî oumîni.” nîwimóniríná xiagwoxi xe pîni nîwiárimî onunîri sijwí wínfirixini. Nîseawárimî ugíáyíné sinî áxenwarí inígíáyí yapî mimónîhoi. Gorixo nîwayíronîro ñweáfirixinîri nánîpi rîxa wéyo íá neaumîrîñene enagî nánî rarîñîni. ¹⁶ Oxí dñj mîwîkwíronj womî xiepíxi, jíxi dîxí oxomi pîni mîwiáripa nerî o tîni nîñwearíná sijwepígí nîwirîñîpimî dánî wieríkiemearíáranî? Mîwieríkiemeapa eríáranî? Jíxi majíárinî. Apíxí dñj mîwîkwíronj wîmî xiagwoxi, joxî enî í tîni nîñwearíná sijwepígí nîwirîñîpimî dánî wieríkiemearíáranî? Mîwieríkiemeapa eríáranî? Joxî enî majíárinî. Ayínánî segí áamá Gorixomi dñj mîwîkwíro gíá meánigíáyo nîwárimî mupa éfirixinîri seararîñîni.

“Segí imónífirixinîri yanj seadimîxîñîpi imónífirixinî.” urîñj nánîrîni.

¹⁷ Seyíné woxinî woxinî Áminá Gorixo ayí xîxegíni apî apî e imónífirixinîri yanj seadimîxîñîpi, o ayí nioniyá áamá oimónípoynîri wéyo íá seaumîráná imónígíápi axí apîni “Xe oimónimîni.” nîyaiwiro imónífirixinî. Gorixoyá siyikí nimónîri amî gîmî ñweagíá nîyonî sekaxí axípi urîmearîñîrîni. ¹⁸ Segíyí wo Judayo enagî nánî iyí símí sío wákwinîñáná Gorixo o áamá nioniyá oimónîri wéyo íá numîrîrínáyí, áamá o “Iyí símí sío wákwinîñîpi arîge nerî yo mîyimînréni?” mîyaiwîpa éwinîgîni. Segíyí wo iyí símí sío mîwákwinîñáná Gorixo nioniyá oimónîri wéyo íá numîrîrínáyí, áamá o Judayí wonîñîñj oimónimîni iyí símí sío mîwákwinîpa éwinîgîni. ¹⁹ Ayí rîpi nánîrîni. Iyí símí sío nîwákwinîrínáranî, mîwákwinîpa nerínáranî, Gorixoyá sijwíyo dánî ná ayo mimónîni. Oyá sijwíyo dánî “Ná ayo imónîni.” yaiwiarîñîpi, ayí sekaxí xîo rîñîpimî xîdarígíápi nîrîni. ²⁰ Ayínánî áamá woxinî woxinî, seyíné Gorixo áamá nioniyá oimónípoynîri wéyo íá seaumîráná pí pí xîxegíni imónígíápi xe apîni nimónîro ñweáfirixinî. ²¹ Woxî Gorixo áamá nioniyá oimónîri wéyo íá rumîráná áamá woyá xînáixîñîñj nimónîri omîñj wîiarîñoxî nimónîrínáyí, ududí bî mirîni nîpa nerî “Nionî sinî axí apîni nimónîríná, ayí ananîrîni.” yaiwîfirixinî. E nerî aí xînáixîñîñj nimónîri omîñj wîiarîñoxî áamá áxenwarí minígíáyîñîñj imónîpaxí enánáyí, ananî xînáixîñîñj nimónîri omîñj wîiarîñîpi pîni nîwiárimî kikiíá úrîrîxîni. ²² Xînáixîñîñj nimónîri omîñj wîiarîñoxî, ayí rîpi nánî “Ududí bî mirîni panî.” rîrarîñîni. Gíyí Áminá Gorixo áamá nioniyá oimónípoynîri wéyo íá umîráná áamá wíyá xînáiwánîñj nimónîro omîñj wîiarígíáyí enánáyí, ayí sinî apî imónîñagíá aí Gorixo rîxa gwí roayíronîyîrîni. Gíyí Ámináo áamá nioniyá oimónípoynîri wéyo íá umîráná áxenwarí minígíáyí enánáyí, ayí xîo wimónarîñîpi epírfá nánî xegí xînáiwánîñj omîñj wîiarígíáyí imónîñagíá nánî “Ududí mirîni panî.” seararîñîni. ²³ Jîsaso neaiñîpimî dánî Ámináo bîñîñj nîseairî gwí searoayíronî enagî nánî áamá wíyíyá xînáiwáyîñîñj mimónîpa éfirixinî. ²⁴ Gí nîrîxímeánîñj imónígíáyíné, Gorixo áamá nioniyá oimónípoynîri wéyo íá seaumîráná pí pí xîxegíni imónígíápi o xegí sijwíyo dánî apîni imónífirixinî.

Áamá mîmeánígíáyí nánî urîñj nánîrîni.

²⁵ Seyíné áamá sinî mîmeánígíáyí nánî payí nearî yarîñj nigíápi nánî Ámináo sekaxí bî mînrîñj aîwi nionî —Nionî Ámináo wá nînrîwianîri niñîpimî dánî xwíyíá dñj unwîrâripaxí imónîñîpi seararîñáonîrîni. Nionî gí dñjyo dánî bî osearîmîni. ²⁶ Xeanîñj neaímeámînrî yarîñîpi rîxa neaímeaarîñj enagî nánî nionî dñj re moarîñîni, “Áamá agwî pí pí imónarígíápa anîñj axípi e imónífirixinî. ‘E nerínáyí, ayí nanîrîni.’ nimónarîni.” Nionî dñj e moarîñîni. ²⁷ Woxî rîxa apíxí meanoxî enánáyí, “Ímî arîge wárimînréni?” nîyaiwirî mepanî. Woxî apíxí mîmeanoxî enánáyí, “Apíxí arîge nerî meámînréni?” nîyaiwirî mepanî. ²⁸ E nîsearîri aí woxî apíxí nîmearíná ayí íwí bî mîyarîñîni. Apíyáixî enî oxí nîmeánîríná ayí íwí

bi m+yariþini. E nerþ aþ xeaniþ meániþáýf sini xwþá tþyo ñweañána wímeañáþi seaímeañiþni searariþini. ²⁹ Gf niriþmeáyíne, e niseariþná riþniþ searariþini, “Jisaso weapniþáýi nánþ rixa añwþ ayo enagi nánþ áamá apixþ rixa meagþáýíne re nimóniro éfriþini. Apixþ mayowa áxenwarþ minþpa nero nánþ ‘Gorixo wimónariþniþ oemini.’ niyaiwiro yariþáwa yapi nimóniro éfriþini. ³⁰ Ámíxþá yariþáýíne ámíxþá m+yariþáýf yapi nimóniro éfriþini. Diþþ níþá seainariþýíne diþþ níþá m+winiþýf yapi nimóniro éfriþini. Amiþiþ bi nero tþgþáýíne amiþiþ mayþyþ yapi nimóniro éfriþini. ³¹ Omþiþ nerþná amiþiþ xwþá tþyo wenþpimiþ dani omþiþ yariþáýíne áamá apiþ nánþ wí ududþ m+winiþgþáýf yapi nimóniro éfriþini.” Amiþiþ agwiþ rinaþ xwþá riþimiþ enþýf imóniþpa añiþ imóniþná menini. Xegþ bi imóniþná nánþ añwþ ayo enagi nánþ searariþini. ³² “Amiþiþ ayá wí nánþ ududþ miriþpa oéþoyþ.” niþnimóniþiþ nánþ searariþini. Áamá apixþ m+meagþáýf Ámíþáo nioni yariþáþi nánþ yayþ owinþniþ nánþ o yayþ winþpaxþ imóniþniþiþ nánþ diþþ niþmóþa warigþáriþni. ³³ E nerþ aþ áamá apixþ meagþáýf “Gf apixþ yayþ owinþniþiþ nánþ arige emiþniþéniþ?” niyaiwiro apiþ nánþ diþþ niþmóþa nuro ³⁴ diþþ bi biaú þá xþrariþgþáriþni. Apixþ sini oxþ m+meañiþgþiþwa tþniþ apþyáþwa tþniþ íwa wí wí re yaiwariþniþ, “Niþniþ gf náþi tþniþ diþþiþ tþniþ siþikwþ mþniþþ Ámíþáo gf áamá e oimóniþþoyþniþiþ wimónariþniþ tþniþ xþxenþ oimóniþniþ.” niyaiwiriþ o nánþ wiþpaxþ imóniþniþiþ nánþiþ diþþ moariþniþ. E nerþ aþ apixþ rixa oxþ meániþgþiþwa wí wí axþþiþ e yariþmaniþ. “Gf oxo yayþ owinþniþiþ nánþ arige emiþniþéniþ?” niyaiwiriþ xwþá tþyo dani imóniþniþiþ nánþ diþþ niþmóþa wariþniþ. ³⁵ Nioniþ searariþniþ naþþ onþniþiþ m+searariþniþ. Sewaniþýíne niþþdiþniþ naþþ oseaiþniþ searariþniþ. Nioniþ áxenwarþ oseaimþniþiþ m+rariþniþ. Seyþneþ naþþ imóniþniþiþ nero amiþiþ piþ piþ imóniþniþiþ nánþ m+m+wiaþkþ m+seainþpa yariþná “Ámíþáo wimónariþniþiþ oyaneyþ.” niyaiwiro oéþoyþniþiþ nánþ searariþiniþ.

³⁶ Áamá go go “Apþyá nioniþ nánþ rixiþþiþ nurþyigþimiþ niþþkwþniþ mþwikáriþniþ.” niyaiwiriþnáýf, í xwé nimóniþiþ rixa meapaxþ imóniþþagiþ siþwþ wþniþiþ “Ímþ rixa omeañniþ.” niyaiwiriþ mþniþ niþniþ nánþ “Kikiþá bi epaxonþmaniþ.” yaiwiniþiþ nerþnáýf, xe o xegþ wimónariþniþiþ nerþiþ imþ omeañþ. E nerþná, ayþ siþiþ bi m+yariþniþiþ. Ananiþniþ. ³⁷ E nerþ aþ go go “Ná biþniþ apiþ oeminiþ.” riþniþniþiþ nánþ diþþ siþþiþ inþiþ þeapá winþpaxþ imóniþniþiþ xe mþniþ onþniþniþiþ mimóniþpa eriþ xewaniþþo xegþ diþþyo daniþ “Apþyá nioniþ nánþ rixiþþiþ nurþyigþiþ kikiþá onþweaniþ.” yaiwiriþ nerþnáýf, ayþ naþþ yariþniþ. ³⁸ Ayþnaniþ áamá apixþ xegþ rixiþþiþ wurþyigþimiþ niþmeañniþ, ayþ naþþ yariþniþ. Áamá apixþ xegþ rixiþþiþ wurþyigþimiþ m+meapþa nerþná, ayþ enþ naþþ nerþ seáyþ e imóniþniþiþ yariþniþ.

³⁹ Apixþ wýyá oxo siniþ miþé ñweañána añiþ re yaiwiþniþgþiniþ, “Oyá apixþiniþ rimóniþniþiþ?” yaiwiþniþgþiniþ. E nerþ aþ xegþ oxo rixa niþerþnáýf, siniþ omþ m+meañþ “Go gomþ omeañniþniþ?” niþwimóniþniþ, ananiþ meañwþniþgþiniþ. E nerþ aþ áamá siþþá imóniþþiþ womþ m+meañþ Jisaso tþniþ ikáriþniþgþáýf womþniþ meañwþniþgþiniþ. ⁴⁰ Ámiþ niþmeañniþná, ananiþ enagiþ aiwiþ nioniþ gf diþþ ayþ riþiþ nimónariþniþ, “Í ámiþ m+meañþ siniþ añiþþiþ apixþ añþ niþþweañniþ, yayþ oxþ tþniþ niþþweañniþ winþniþþapiþiþ seáyþ e imóniþniþiþ winþniþþáriþniþ.” niþwimónariþniþ. “Nioniþ enþ Gorixoyá kwýþ tþþaonþriþaniþ?” niyaiwiriþ searariþiniþ.

8

Naþwþ mimónþ ñwþáþi nánþ riþþyowá inþiþþiþ nánþ urþiþþiþ nánþriþniþ.

¹ Seyþneþ payþ nearo naþwþ áamá wigþ mimónþ ñwþá imóniþniþiþ nánþ riþþyowá yariþáþiþ nánþ yariþþiþ nigþáþiþ nánþ bi oseariþniþ. Ayþ nepariþniþ. Seyþneþ riþwaniþþiþ nearo niþriþgþáþa Jisasomþ diþþiþ wþkwþronþwaéne niþneneniþ rixa niþþá imóniþþwaéneriþniþ. Ayþ nepa imóniþþagiþ aiwiþ riþiþ oseariþniþ. Áamá “Rixa niþþá imóniþþaonþriþaniþ?” niþwimónariþniþ, diþþiþ apimiþ daniþ wáriþa imónariþgþáriþniþ. E nerþ aþ áamá wýyo diþþiþ

menini.” riyauiwinarinjo? ² “Poru Jisasoyá wáf wurimeiarinþ wamani.” niai-wiarigfáy wí enjánáy aí seyfné anþpaxí nioni wáf wurimeiarinþa imóninþaþi nani “Rixa xixeni nijfá imóninjo.” nimónarini. Poroni wáf searána seyfné rixa Gorixo tñi nawini ikárinigfáyfné nimóninþipimi dani ámayo áwanþ réninþ urarinjo, “O nepa Jisasoyá wáf wurimeiarinþ worini.” urarinjo.

³ Áma pairiri niarigfáþi wiaikimniri nani rþi nura warinþarini, ⁴ “Jisasoyá wáf wurimeiarinþwáone nani re nineaiaiwirowarinjo, ‘Awa yarigfáþi nani nigwí nani wayfá iniigf nrow aiwá nrow epaxí mimóninjo.’ nineaiaiwirowarinjo? ⁵ ‘Wáf wurimeiarigfá wfa tñi Ámináomi xogwáowa tñi Pitao tñi awa apixí nimearo apixí tñi nawini emearigfáþa Porowa axþi wí e epaxí mimóninjo.’ nineaiaiwirowarinjo? ⁶ Apí niyaiwirowarinjo? Rímini rþi niyaiwirowarinjo? ‘Wáf wurimeiarigfá wfa wigí nigwí omiþ pñi wiáripaxí aiwþ Poru tñi Banabaso tñi awaúni aiwá nþisi nani nigwí omiþ yarigfáþi pñi wiáripaxí mimóninþi.’ niyeaiwirowarinjo? ⁷ Sþimniþ wínarigfá áma wo miþ onþpoyinri wirimeáþ giyí rixa enþ nimeámána wiwaninþ upþrowárinarigfárinþi? Oweoþ, wí e epaxí menini. Áma giyí aiwá omiþ nurimána mþmianþ yarigfárinþi? Oweoþ, apí eni wí epaxí menini. Áma giyí burimákau nimeróna wiwaninþyþ amniþ mþnþa yarigfárinþi? Oweoþ, apí eni wí epaxí menini. ⁸ Nioni áma dñiþ moarigfáþimini niþdriþ rfa rarinþi? Oweoþ, nþwí ikaxí Moseso nriþri eanþpimi dani eni axþi e rinini. ⁹ Apimi dani re nriþri eáni, ‘Burimákau tñi wítí aiwá exwexwimí nerfná bi mþnþa oenriþ manþ gwí mijáripáni.’ nriþri eaninþiþ ‘Gorixo burimákau naniþ dñiþ nþmori rþinri.’ riseaimónarini? ¹⁰ ‘Ayí ámaéne nani eni dñiþ nþmori mþriþa enþrþani?’ miseaimóninþa reþoþ? Oyi, ayí ámaéne nani eni rþinri. Moseso áma aiwá þwfa urþriþ nani xwfa yunþ nikixéa warigfáy tñi aiwá yóþ éána miarigfáy tñi nñi nawini wigí bi nþþrfa nani dñiþ nikwþmoro éþrixinri e rarinþri. ¹¹ Wáf wurimeiarinþwáone xwþyfa Gorixoyáþi nisearirfná aiwá þwfaninþ seauranþagwi aí re riseaimónarini, ‘Aiwá þwfaninþ neaurarigfáþimi dani bi nþmirow aiwá nþþri nani nþnearáþirónáyþrani, aikí yinþriþ nani nþnearáþirónáyþrani, ayí nanþ mþyarinjo.’ riseaimónarini? ¹² ‘Áma wí anani nþsearáþirow nþpaxí enjánáy, ayí none anþpaxirini.’ nimónarini.” rarinþarini.

E neri aí none nþsearáþipaxí imóninþiþi mþsearáþinþwárinþi. Áma xwþyfa yayí neainþpaxí urarfná “Amþi wí nearáþanrow nani rfa yarinjo?” niyaiwirow dñiþ mþwþkwþropa eþrixinri nþsearáþipaxí nimónirane aí wí mþsearáþ dþwí ikeamóninþwáþimi xwámamí winþwárinþi. ¹³ Áma amþi anþ ridiyowá yarigfáwami inþi enþyo mearigfáwa aiwá nþþri nani iwami wenþiþ mearigfáþi nani seyfné nijfá mimóninþa reþoþ? Áma nanþwí Gorixo nani nimeámi báná ridiyowá wiiarigfáwa ridiyowá wiiþaþi bi nimearo narigfáþi nani eni seyfné nijfá mimóninþa reþoþ? ¹⁴ Axþi Áminá Jisaso sekaxí re rþinri, “Áma xwþyfa yayí seainþpaxþi wáf nurimeiarigfáwa apimi dani aiwá nþþri nani meáþrixini.” ¹⁵ Ámináo sekaxí e rþiþ aí nioni seyfné tñi nþnþwéfná wí mþsearáþ neri agwi eni apí bi nioni onþpoyinriþ payí neari mþseamónariniþ. Ayí rþiþ nani seararinþiþ. Nioni aiwá nþsearáþriþ mþnþ neri néra unþaþi nani miþ meakþnþnarinþaþi áma wo aiwá nþniapþrfná nþsanþonþwirárinþinriþ nani “Nioni xami péþmþgini.” nimónarini. ¹⁶ Arfa níþoyi. Nioni xwþyfa yayí neainþpaxþi wáf nþsearirfná Gorixo e éwþnþginiþi sekaxí nþrowárenanþinþ enagi nani e yarinþaþi nani niþwaninþoni miþ meakþnþnþpaxí wí menini. Nioni Gorixo e éwþnþginiþi nþrowárenanþinþiþi mepa nerfnáy, sfa wí nioni majfá nórþpaxirini. ¹⁷ Gí dñiþ tñi “Wáf ourimemini.” nþnimóninriþ siþwriþyí, “Gorixo yayí nimopaxþi eminriþ yarinþi.” rþipaxirini. Gí dñiþ tñi “Wáf ourimemini.” mþnimóní Gorixo sekaxí nþrowárenanþinþ enagi nani nerfnáy, arige niyaiwiri “O yayí nimopaxþi yarinþini.”

aiwî ayí nápi yarigfápi nánî Gorixo wikí nîwónîri áamá dîñf meañe dánî amî amî opépoynîri nîwikára wagfîrîni.

⁶ Ayí amîpî apî apî néra nuróná pegfápimi dánî nene nánî sîñwepigfî neainîni. Ayí sipî imónîñfîpi nánî mîñfî inagfápa nene enî axîpi mîñfî minîpa éwanîgîni sîñwepigfî neainîni. ⁷ Ayí wî wigfî ñwáfipimi nîxîdîróná Bîkwíyo dánî re nîrîni eánîñfîpi tîni xîxeni re egfawixîni, “Ámáyî aiwá nîro iniîgî nîro epîri nánî nîñweagfásaná rikîkîrîfó inanîro nánî wiáfîni meagfawixîni.” nîrîni eánîñfîpi tîni xîxeni e egfawixîni. Nene ayí yagfápa nerane mimónfî ñwáfá imónîñfîyo wî mîxîdîpa éwanîgîni. ⁸ Ayí wî fîwî iniîgîfápa —fîwî e iniîgîfápi nánî Gorixo pîrfî umamópoyîni uráná áamá xîfomî píránîñfî xîdarîgíayî sîfá axîyimî áamá fîwî inarîgíayo, nîni 23,000 imónîgíayo pîpîkîmî emegfápi nánî rarîñîni. fîwî ayí e inagfápa nene enî axîpi e minîpa éwanîgîni. ⁹ Ayí wî Áminá Gorixo nepa eñfî eánîñorfanîri iwamfó wîwapîyagfápa —E wîwapîyíáná oyá dîñfî tîni áamá ayo weaxfá sidîñfî óagi nánî pegfíná nánî rarîñîni. E iwamfó wîwapîyagfápa nene enî mîwîwapîyîpa éwanîgîni. ¹⁰ Ayí wî Gorixomî anîñúmî wirînagfápa —Anîñúmî e wirînáná anîñajfî áamáyo xwîrfá wikîxearîño pîkîñfîpi nánî rarîñîni. Gorixomî anîñúmî wirînagfápa nene enî axîpi e mepa éwanîgîni. ¹¹ Apî apî e nîwîmeáa uñfîpi wigfî wîniyî éfî oweayîmeánfîpoyîni sîñwepigfîniñfî wirî nene agwî ríná sîfá yoparîyi rîxa nimónfíná ñweañwaéne íkwairîrfî neainfá nánî Bîkwíyo ñwîrîrîniñfîpîrîni. ¹² Ayînánî “Gorixomî píránîñfî xîdarîñáonî ayí yagfápa wî epaxonîmanî.” yaiwinarîñfî goxî goxî, jîwanîñoxi axîpi nerî anîñîmîgîniñfî píránîñfî menfîrîxîni. ¹³ “Eñfî eánîgíayîrfanîri áamáyo iwamfó wîwapîyarîgífápi axîpi mîneaiméa xegfî bî imónîñfîpi neaiméarîni.” mîyaiwîpanî. Gorixo —O áamá dîñfî wikwîarîñîpaxfî imónîñorîni. O iwamfó áamá seaîwapîyíáná seyîné xwámámî mîwîpaxfî imónîñfîpi xe oseaiwapîyîpoyîni wî sîñwîfî seanînfá menîni. Áamá wî xe iwamfó oseaiwapîyîpoyîni sîñwîfî nîseanîrfíná seyîné xopîrîrfî wîpîrfá nánî enî xwámámî wîpaxfîyîné seaimîxîyinfîrîni.

Rîdîyowá mimónfî ñwáfápi nánî inîñfîpi nánî urîñfî nánîrîni.

¹⁴ Gî nîrîxîmeáyîné, Gorixo negfî nearfawéyo nañfî wîagi aiwî obaxfî ayá wî wigfî sipî nerîñfîyo dánî xwîrfá ikîxenagfá eñagi nánî nene dîñfî nîmorane mimónfî ñwáfápi wî mîxîrîpa nerane apî tîñfî e dánî éfîñfîfî owaneyî. ¹⁵ Dîñfî tîgíayîné, nionî dîñfî tîgíayo urarîñápa axîpi nîsearîmîniñfî yarîñápi nánî sewanîñfîyîné dîñfî nîyaikîroro “Sîpîrfîni? Nañfîrîni?” yaiwîpoyî. ¹⁶ Kapîxîfî iniîgîfî wainfî inîñfîpi —Apî Áminá Kiraiso nene nánî nîneapeirfíná ragfî puñfîpi nánî dîñfî neainînfá nánî imónîñfîpîrîni. Nene nîñîranéná Gorixomî yayfî wiarîñwápirîni. Iniîgîfî apî nîñîranéná o tîni mîmîñîñîpa yarîñwáranî? Aiwá o nîneapeirfíná xîfó náo rîñîñfî wîñîñfîpi —Apî nánî dîñfî neainînfá nánî nîkwîrîri narîñwápirîni. Aiwá apî nîñîranéná enî o tîni nawîni mîmîñîñîpa yarîñwáranî? ¹⁷ Aiwá nîkwîrîri narîñwá apî ná bîni eñagi nánî nene áamá obaxene imónîñagwî aiwî ná bîmî dánîni nîkwîrîri narîñwáyo dánî sîyîkîfî ná bîni mimónîpa reñwîni? ¹⁸ Gî Isîrerîyîfî yarîgífápi nánî enî dîñfî mópoyî. Rîdîyowá éfápi narîgíayîfî Gorixo, e írafî onîño tîni mîñînarîgífîrîni. ¹⁹ Nionî searîmîniñfî yarîñápi seyîné rîxa dîñfî rîmoñofî? “Rîdîyowá áamá Gorixomî mîxîdarîgíayîfî wigfî mimónfî ñwáfápi nánî yarîgífápi, ayí nepaxîñfî imónîñfîpi nánî rîfá neararîni?” rîyaiwîarîño? “Wigfî ñwáfá imónîñfîpi enî, ayí nepaxîñfî imónîñfîpi nánî rîfá neararîni?” rîyaiwîarîño? ²⁰ Oweofî, wî e searîmîniñfî mîyarîñîni. Rîpî oyaiwîpoyîni searîñîni, “Áamá Gorixomî mîxîdarîgíayîfî wigfî rîdîyowá yarîgífápi Gorixo nánî rîdîyowá mé wigfî mimónfî ñwáfá kwíyîfî sipî tîñfîpi nánî rîdîyowá yarîgífîrîni?” oyaiwîpoyîni searîñîni. Seyîné wigfî rîdîyowá éfápi nîñîróná kwíyîfî apî tîni nawîni mîñîñîpîrîxîniñfî searîñîni. ²¹ Wî re mîyaiwîñîpa éfîrîxîni, “Nene ananî kapîxîfî Ámináo neaiñfîpi nánî dîñfî moanfáwá

náníwá nírane mimóní kwíyíyí náníwá nírane epaxeneríní. Nene ananí aiwá Ámínáó nánípi nírane mimóní kwíyíyí nání rídiyowá éfápi nírane epaxeneríní.” mīyaiwinípa éfrixíní. ²² “Rídiyowá mimóní ñwá nánípi naríñwápimí dání Ámíná Goríxo wikí dñí neaiwiní nání símirí wíwaníginí.” ríseaimónaríní? “Ení eáníñí nene eáníñwápi xíoyápi seáyí e imóníñagi nání pírfí neamamopaxenemání.” ríyaiwinaríñoí?

“Goríxomí yayí umepaxí imóníñpíní éwaníginí.” uríñí náníríní.

²³ Wiyíné re rarígápi, “Pí pí ‘Oyaneyí.’ níneaimóníríná nene ananí epaxéríní.” rarígápi nepa nírro aiwí apí bí neríñpimí dání píráñí imíxinarígámaní. Goríxomí dñí wíkwíronwaéne “Pí pí ‘Oyaneyí.’ níneaimóníríná ananí epaxeneríní.” yaiwinaríñwápi nepa imóníñagi aiwí apí bí neríñpimí dání síkíki omíxinaríñwámaní. ²⁴ Segíyí wo “Naní níwaníñoníní nímeaní nání aríge emíniréíní?” mīyaiwípa erí “Naní ámá tíyo ení wímeaní nání aríge emíniréíní?” yaiwirí éwiníginí. ²⁵ Pí pí gíwí ámá wí makeríá imíxarígé dání bí yarígápi seyíné ananí bí nero níníroná ayá síwí searoníginírí “Mimóní ñwápi nání rídiyowá éfápirání? Rídiyowá mepa éfápirání?” yaríñí minípa éfrixíní. ²⁶ Bíkwíyo dání “Xwá rírání, amípi xwá tíyo enípirání, níní Ámínáoyá imóníní.” níríní eáníñagi nání “Pí pí gíwí enípi ananí nípaxeneríní.” seararíñí. ²⁷ Ámá Jisasomí dñí mīwíkwíroní wo “Aiwá bí onaneyí.” searepearáná seyíné “Ananí Owaneyí.” niseaimóníríná, sa nuro ayá síwí searoníginírí pí pí aiwá seaiapípi nání “Wígí mimóní ñwápi nání rídiyowá éfápirání? Mepa éfápirání?” mīyaiwípa nero ananí nífrixíní. ²⁸ E nerí aí ámá wo áwaní re nísearírínáyí, “Gíwí rípi ñwá imóníñpíní nání rídiyowá inífiríní.” nísearírínáyí, áwaní searíto nání dñí nímoró o seyíné naríñagí niseaníríná “Gíwí apí Jisasomí dñí wíkwíroarígí tíyí minípaxí imóníñpíní pí nání ríá naríñoí?” nīyaiwirí ayá síwí uroníginírí minípa éfrixíní. ²⁹ Seyíné níníroná “Nípi kwíní mīyaríñwíní.” nīyaiwíro ayá síwí searoníginírí mīraríñí. Áwaní searíto “Ayí nípi kwíní mīyaríñoí.” níseaiawírí ayá síwí uroníginírí raríñí. E seararíñagi nání ámá wo níwíapínímearí re níríníñoí, “Nene ananí nepaxí imóníñpíní pí nání ámá wí ayá síwí uropaxí imóníñpimí dání ámí mepaxí imóníñwíní? ³⁰ Nioní gíwí apí níní Goríxomí yayí níwirínáyí, gíwí nioní yayí wíápi nání míkí píyo dání pairírfí nípaxí imóníní?” Ámá wo e níríní aí ³¹ rípi osearímíní, “Seyíné gíwí níníronáraní, inígí níníronáraní, pí pí nerónáraní, ámá wí síñwí niseaníróná ‘Goríxomí dñí níwíkwíro nání ríá yaríñoí?’ oseaiawípoyíní omí seáyí e umíeyoapaxí imóníñpíní éfrixíní.” osearímíní. ³² Judayíraní, Gírikíyíraní, ámá Goríxoyá síyíkí imónígíáyíraní, ayí omí síní xídipaxí enánáyí, nene oyá síñwíyo dání ananí epaxí aí ayo óreámioapaxí imóníñpíní mepa éwaníginí. ³³ Nioní yaríñápa seyíné ení axípi éfrixíní. Nioní pí pí neríná níwaníñoní náníní ayá tñí mīmení “Ámá obaxíyo Goríxo yeáyí uyimíxemeaní nání omí dñí owíkwírfípoyíní aríge nerí ayo ayá tñí umemíárfání?” nīyaiwirí ayí yayí winípaxí imóníñpíní yaríñáríní.

11

¹ Nioní Kiraiso yagípi ikaníñí wiaríñápa seyíné ení nioní ikaníñí nífrixíní.

“Apíxíwa mīñíyo wí pánírfrixíní.” uríñí náníríní.

² Seyíné nioní nání íníná dñí aríá mīkeamó Jisasomí xídaríñwaéne yaríñwápi nání nioní seaiékwíkwíyíñápi xaiwí íá níxíríro yaríñagí nání yayí bí oseaimíní. ³ Seyíné seaiékwíkwíyíñápi xaiwí íá níxíríro aí “Rípi nání ení níjía oimónípoyí.” nímonaríní. Kiraiso ámá oxí níyoní seáyí e wimónírí oxowa xiepíwamí seáyí e wimóníro Goríxo Kiraisomí seáyí e wimónírí ení. ⁴ Ayínání oxí go go Goríxomí ríxíñí nurírínáraní, oyá xwíyápi wíá nurókiamorínáraní, wí mīñíyo nípákínímáná

e nerînáyí, o xegí seáyí e wimónîñomî —O ayí Kiraisorîni. Omî ayá wimoarîni. ⁵ E nerî aí apîxí gí gí mîñîyo wí midîkînpa nemáná Gorîxomî rîxîñî nurîrînáranî, oyá xwîyíápî wíá nurókiamorînáranî, í xegí seáyí e wimónîñomî —O ayí xegí xiagworîni. Omî í ayá wimoarîni. Apîxí e yarîgííwa re imónîgííwa tîni xixeni imónîñoi. Íwami gwí niyîrîná ayá xwé owinîrî dîá nîni róáná mîñî wáí nero nánî ayá winarîñîwa tîni xixeni imónîñagíá nánî rarîñîni. ⁶ Apîxí gîyí “Mîñîyo wí mîpákînpa oemîni.” nîwimónîrînáyí, wigí dîá nîni enî rónîrîxîni. E nîsearîrî aí apîxí dîá nîni róánáyí mîñî wáí nimónîrî nánî ayá nîwinîrînáranî, úrapí róánáyí wîwiá íá nîwerî nánî ayá nîwinîrînáranî, mîñîyo wí pákîñîrîxîni. ⁷ Ayí rîpî nánî rarîñîni. Gorîxo áamá oxí iwamíto nimîxîrî nîrîrîná seáyí e xewanîñonîñî imónîñîpa wimîxîñî enagî nánî oxíyí Gorîxo xíto imónîñîpî síwánîñî nîwinîrî nánî omî rîxîñî nurîrînáranî, oyá xwîyíápî wíá nurókiamorînáranî, amîpí wí mîñîyo mîpánîpa éfrîxîni. E nerî aí apîxíyí wigí íwiagwíyí imónîgíápî síwánîñî nîwinîrî nánî ayí Gorîxomî rîxîñî nurîrînáranî, oyá xwîyíápî wíá nurókiamorînáranî, amîpí wí mîñîyo pánîrîxîni. ⁸ Ayí rîpî nánîrîni. Enîná Gorîxo áamá oxí nimîxîrîná apîxîmî dánî bî niyorî imîxîñîmanî. Apîxí nimîxîrîná oxomî dánî bî niyorî imîxîñîrîni. ⁹ Apîxîmî oxo arîrá wíwinîgîñîrî imîxîñîmanî. Oweoi, apîxí oxomî arîrá wíwinîgîñîrî imîxîñîrîni. ¹⁰ Ayînáni “Oxíyí apîxíyo seáyí e rîá wimónîñoi?” yaiwîpîrî nánî imónîñîpî wí apîxíwa mîñîyo pánîrîxîni. Íwa pí pí yarîgíápî anînajî síñwí wînaxídarîgíá enagî nánî rarîñîni. ¹¹ E seararîñagî aiwî oxí Ámînáo tîni nawîni níkarîñîrîná “Nionî apîxí mayonî nerî aí sopîñî nonîrî yarîñáonîrîni.” rîpaxí menîni. Apîxí enî Ámînáo tîni nawîni níkarîñîrîná “Oxí mayîni nerî aí sopîñî nonîrî yarîñáínîrîni.” rîpaxí menîni. ¹² Neparîni. Gorîxo apîxí iwamíto nimîxîrîná ayí oxíyo dánî niyorî imîxîñîrîni. E nerî aí rîpî enî neparîni. Oxí nîni apîxíwa xîrarîgíárîni. E nerî aí apîxíranî, oxíranî, píranî, amîpí nîpîni mîkí ikiño, ayí Gorîxorîni. ¹³ Sewanîñîyîné xwîyíá nionî seararîñá rîpî nánî dîñî nîyaikiroro “Sípîrîani? Nanîrîani?” yaiwîpoyî. Apîxíwa amîpí bî mîñîyo mîpákînpa nemáná Gorîxomî rîxîñî nurîrînáyí, “Anani yarîñoi.” rîseaimónarîni? “Anani mîyarîñoi.” rîseaimónarîni? ¹⁴ Ámaéne negí imónîñwápîmî dánî síwá rénîñî neainarîñîrîni. Áamá oxí dîá sepiá xîrá enáná ayí ayá winîpaxí imónîni. ¹⁵ E nerî aí apîxí dîá sepiá enáná ayí dîñî níá winîpaxí enî. Negí imónîñwápîmî dánî síwá énîñî neainarîñîrîni. Pí nánî maríáí, Gorîxo apîxíwa rîtî inîrîxîñîrî dîá sepiá wîñî enagî nánî sepiá enánáyí “Dîñî níá winîpaxí enî.” seararîñîni. ¹⁶ Áamá wí “Xwîyíá Poro rarîñî rîpî nánî xîxewíámí ouraneyî.” nîwimónîrîná rîpî urîmîni, “None ámi xegí bî yarîñwámani. Síyikí Jisasoyá imónîgíá ami ami ñweagíáyí enî xegí bî xídarîgíámani. Ayí nionî ríápîni yarîgíárîni.” urîmîni.

“Aiwá Ámînáo nánî dîñî oneainîrîni imîxarîñwápî úrapí mînimépanî.” urîñî nánîrîni.

¹⁷ Seyîné Gorîxomî yayí wianîro nánî awí neánîróná nanî mimónî sípîpîni nimónîrî yarîgíá enagî nánî ámi sekaxí rîpî nîrîrîná segí yarîgíápî nánî weyí nîmearîrî searîmîméni. ¹⁸ Xámî rîpî searîmîni. Nionî áamá wí re rarîñagíá aríá wîñárîni, “Jisasoyá síyikí imónîgíá Korinîyo ñweagíáyí Gorîxomî yayí umeanîro nánî awí neánîróná nawîni mimónî yanî epayónarîgíárîni.” rarîñagíá aríá nîwirî “Bî nepa e rîá yarîñoi?” yaiwîarîñárîni. ¹⁹ Ayí neparîni. “Seyîné dîñî ná bîni nîmoro axípîni mimónîgíáyînerîni.” nimónarîni. Seyîné re yaiwinîpîrî nánî “Negíyí wiene Jisasomî xixeni nîxídirane mîmîwiároarîñwaéne, ayí anerîani?” yaiwinîpîrî nánî xîxegíni yanî nepayónîro yarîñoi. ²⁰ Ayînáni seyîné awí neánîróná “Aiwá Ámînáo nánî ‘Dîñî oseainîrîni nîrîxîni.’ nearîñîpî narîñwîni.” nîyaiwîro aiwî nepa mînarîñoi.

²¹ Ayî rîpî nânîrîni. Awî neânîro aiwá nînróná nîyînéni sîni mé aiwá xîxegîni rîá yeaárîpî anîni nîyoaro xîxegîni nîniro nânî wiyîné agwîni ñweañáná wiyîné iniîgî wainî xwapî nînimáná papîkî yarîgîárîni. ²² Pî nânî e yarîgîárîni? Aiwá niro iniîgî niro epîrîá nânî segî anî menîranî? Jisasoyá siyikî seyîné imónîgîápîmi peayî owiananeyînrî e yarîgîárîni? Sérîxîmeá aiwá nânî dîwî ikeamónarîgîáyo ayá owimoaneyînrî e yarîgîárîni? “Poró weyî neamearîpaxî imónîñîpî yarîñwîni.” rîseaimónarîni? Oweoî, apî néra warîñagîá nânî wî weyî seamearîmîámani.

Aiwá Ámináo xîo nânî dîñî winîwîñîgînrî imîxîñîpî nânî urîñî nânîrîni.

²³ Xwîyîá nionî enîná searéwapîyîñápi gî dîñîyo dánî mîsearéwapîyîñárîni. Ámináo nîréwapîyîñîyo dánî searéwapîyîñápi, ayî rîpîrîni. Sîá Áminá Jisaso nânî Judaso pasá uméyîmî Ámináo aiwá bî nîmearî ²⁴ aiwá apî nânî Gorîxomî yayî nîwimáná nîkwîrîrî re rîñîñîgîni, “Rîpî gî warárîni. Seyîné nânî rîdîyowánîñî inîmîpîrîni. Soyîné nionî seaimîpî nânî dîñî seainîñá nânî nionî éapa axîpî e yayîrîxîni.” urîñîñîgîni. ²⁵ Awa rîxa aiwá nînimáná kapîxî iniîgî wainî inîñî wá nîmearî xegî yarîñîpa axîpî nemáná re rîñîñîgîni, “Gorîxo xwîyîá sîñî ‘E nîseaimîárîni.’ raúroáárîñîpî ‘Nepa xîxenî nîneaimîárîni?’ oyaiwîpoyînrî nionî nîperîná gî ragî pútyî iniîgî wainî sîxî rîwánîñî imónîni. Ínîná soyîné iniîgî rîwá nînrîfná nionî nânî dîñî seainîñá nânî nîrîxîni.” urîñîñîgîni. ²⁶ Seyîné o rîñîpî nero aiwá apî niro iniîgî awá niro nerîñîpîmi dánî o ámi weapîñîe nânî wá rîñîñî nîra warîgîárîni, “Ámináo nene nânî rîxa neapeñîrîni.” Éñîñî nîra warîgîárîni.

“Ámináooyá aiwápi gîyîné úrapî nînrîfná xwîyîá meárîñîpaxî yarîñoi.” urîñî nânîrîni.

²⁷ Ámá gîyî xámi píránîñî dîñî mîyaikiró Ámináo ayá winîpaxî imónîñîpî ero aiwáranî, iniîgîranî, xîo nânî dîñî winîni nânîpî úrapî niro nerónáyî, warápi tîni ragîpî tîni xórórîñîñî nero nânî xwîyîá meárîñîpaxî imónîñoi. ²⁸ Ayînáni ámá woxî woxî, “Nanî imónîñîpî rîá yarîñîni? Sîpî imónîñîpî rîá yarîñîni?” nîyaiwirî yarîñî nîga núisáná aiwá apî tîni iniîgî awá tîni xe nîrîxîni. ²⁹ Ayî rîpî nânîrîni. Ámá aiwá apî tîni iniîgî awá tîni nînrîfná “Ámináo xegî warápi dánî neaiñî enagî nânî rîá narîñîni?” mîyaiwîpa nerîfnáyî, ayî xwîyîá meárînanîro nânî narîñagîá nânî rarîñîni. ³⁰ Sa mîkî apîmi dánî segî obaxî wî sîmîxî nero nîyîpé nimónîrî ero wî rîxa pîyî ero egîárîni. ³¹ Nene xámi negî yarîñwápi nânî yarîñî nîga nurane “Nanî rîá yarîñîni? Sîpî rîá yarîñîni?” nîyaiwirane dîñî píránîñî nîmîxînimáná aiwá apî nînrîane sîñwîrîyî, Kiraiso xwîyîá bî nîneameárîrî siyikî neareámînrî enîmani. ³² E nerî aí agwî rîná Ámináo xwîyîá nîneameárîrîfná rîwéná nene ámá xîomî mîxîdarîgîáyo tîni nawîni xwîyîá umeárîmîgînrî rîxa xwîyîá nîneameárîrî siyikî nearearîni. ³³ Ayînáni gî nîrîxîmeáyîné, aiwá nionî seararîñápi nanîro nerîmeánîrîfná axîná nawîni píránîñî onaneyînrî rîwîyo rémoarîgîáyî nânî wenîñî nerî ñwearîni. ³⁴ Seyîné aiwá apî nînróná úrapî nero xwîyîá meárîñîpîrîxînrî segîyî wî agwî enî mîweánîñánáyî sîni mîbîpa neróná wigî anîwámi dánî aiwá nîrîxîni. Aiwá apî nânî xwîyîá bî sîni nîwenagî aí ámi nîseaiméarîfná searîmîárîni.

12

“Kwîyîpîmi dánî epaxî imónîgîápî bî bî imónîni.” urîñî nânîrîni.

¹ Gî nîrîxîmeáyîné, seyîné payî nearo Gorîxo xegî kwîyîpî sîxî seamîmonîpîmi dánî e e epaxî imónîrîxînrî seaimîxîñî seyîné yarîñî nigîápî nânî “Seyîné xe majîá nero oépayî.” mînimónarîni. ² Seyîné sîni Gorîxomî mîxîdîpa neróná seaigîápî nânî nijîá imónîñoi. Ámáya mimónî ñwîá imónîñîyo —Ayî xwîyîá bî rîpaxî mimónîñîyîrîni. Ayo

oxídfpoyiniri yapí pí pí seaiepi síáná seyfné nepaxiniri xídagfápi nání nijfá imóniñoi. ³ Ayínání “Seyfné nijfá re oimónfpoyi.” nimónarini. Ámá wí Gorixoyá kwíyfpimi dáni niri rírná wí re rípxá menini, “Jisaso xewanño roapikínñori.” rípxá menini. Ámá wí Gorixoyá kwíyfpimi dáni mriipa nerfnáyf, “Jisaso negf Ámináorini.” eni wí rípxá menini.

⁴ Kwíyfpimi dáni e e epaxí imónfrixiniri sixf umímoariñfpi xixegfni imóniñagi aiwi kwíyf axfpi ná bini imóniñfipimi dánini yarigfáriní. ⁵ E nerñfyo dáni ámáyo seáyf e e wírxiniri Ámináo wimixarñfpi xixegfni enagi aiwi Ámináo, ayf ná woni axorini. ⁶ Anani nepaxí imónigfápi xixegfni imóniñagi aiwi Gorixo, ayf ná woni e e epaxí imónfrixiniri enj sixf weámixarñftriní. ⁷ E nerñf aiwi o ámá xfoyá imónigfá nini xixe arirá inírxiniri womini womini xegf kwíyfo dáni epaxí imóniñfpi bi bi yanf wiarñftriní. ⁸ Bi bi yanf niwirfná ámá wo kwíyfpimi dáni xe dñf émf saímf nimori ámáyo píranñf urípxá oimóniri wiri wo kwíyf axfpi dáni xe nijfá seáyf e nimóniri píranñf uréwapiyípxá oimóniri wiri ⁹ ámi wo kwíyf axfpi dáni xe dñf ayá wí onikwíroniri wiri ámi wo kwíyf axfpi dáni xe enj sixf neániri ámá simixf yarigfáyo píranñf owimixiniri wiri ¹⁰ ámi womi emímf epaxí oimóniri wiri ámi womi xfoyá xwíyfá wfá urókiamopaxí oimóniri wiri ámi womi ámá wí kwíyf bimí dáni raríñagfá arfá niwirfná adadf niwiri “Ayf kwíyf apimi dáni rfa raríño?” yaiwípxá oimóniri wiri ámi wo ámá gwí wírf wírf xwíyfá mfkf api apimi dáni anani rípxá oimóniri wiri ámi womi xwíyfá mfkf api apimi dáni arfá niwiri yanf umeaipaxí oimóniri wiri yaríñftriní. ¹¹ Gorixo ámá wíyf wíyo yanf xixegfni e e niwia nurí aiwi kwíyf axf ná bimí dánini e e epaxí imónfrixiniri niwimixirfná womi pípi owimínirfná api wiarñftriní. Ámi womi pípi owimínirfná api wiarñftriní.

“Obaxene imóniñagwi aiwi wará ná binññf imóniñwini.” urñf nánirñni.

¹² Ámáyo wará ná bini enagi aiwi nápimi dáni wé síkwf amípi xixegfni bi bi imónini. Warápiimi dáni amípi xixegfni bi bi imóniñyf nini obaxí imóniñagi aiwi nápi ná binirini. Ámá Kiraisoyá siyikfpi imónigfáyf ámá warápi tñni ríramñyf imónipaxftriní. ¹³ Ayf rípi nánirini. Nene —Wiene Judayenerani, wiene Girikiyenerani, wiene xináíwanénñf nimónirane omñf wíarñwaénerani, wiene áxenwarí míneainf negf dñf tñni emearñwaénerani, —Níneneni eni kwíyf axfpiimi dánini siyikf ná bini imónani nání wayf neameairo kwíyf axfpiimi neaáinirñ enj enagi nání raríñftriní. ¹⁴ Nene nijfá re imóniñwini. Ámá warápi, ayf ná bini mimóní síkwftrani, wéraní, mñftrani, xixegfni bi bi imónini. ¹⁵ Síkwú xwíyfá rípxá nimóniri re ránáyf, “Niúni wéuni mimóniñagi nání nápiyá binimani.” ránáyf, “ ‘Nápimi dáni bi imóniñfpiimani.’ yaiwípxátriní.” ríseaimónarini? Oweoi. ¹⁶ Arfána eni re ránáyf, “Nínaní síñwíyini meñagi nání nápiyá binimani.” ránáyf, “ ‘Nápimi dáni bi imóniñfpiimani.’ yaiwípxátriní.” ríseaimónarini? Oweoi. ¹⁷ Nápi nini síñwíni enánáyf, aríge nerí arfá epaxftriní? Nápi nipiimi arfáni enánáyf, aríge nerí dñf weánpaxftriní? ¹⁸ Nápi, ayf axfpi ná bini mimónini. Síñwíraní, arfáraní, api api e nimóga úwinigínirí Gorixo xfo wimóniñfpa dñf neyírorí nimixirí tñftriní. ¹⁹ Warápiimi dáni amípi síkwftrani, wéraní, xixegfni imóniñfpa mimóní axf ná bini nimónirfnáyf, warápi aríge imónipaxftriní? Oweoi, e nerfnáyf, wará xegf imóniñfpa bi imónipaxf menini. ²⁰ Negf wará imóniñfpi, ayf rípirini. Warápiimi dáni amípi xixegfni wéraní, síkwftrani, imóniñfpi ayf obaxí aiwi warápi, ayf ná binirini. ²¹ Síñwíyí xwíyfá rípxá nimónimáná wéumi wí re urípxá menini, “Ná sanf mñnrápariñuxí, pí nání júxi tñni nawíni imónimfñni? Níyíni anani nigfpi ñweapaxfíni.” urípxá menini. Mñfíyí eni síkwúmi wí re urípxá menini, “Ná sanf mñnrápariñuxí, pí nání júxi tñni nawíni ñweámfñni? Níyíni anani nigfpi

ñweapaxíyínîrîni.” urîpaxí menîni. ²² Oweoi, pí pí nâpimi dâni imónîñî “Enî meánîñîpîrîfani?” yaiwiarîñwâpî meñánáyí, omîñî amîpî nene nâpimi dâni yarîñwâpî nîpîkwîni epaxí menîni. ²³ Nâpimi dâni imónîñî “Nanî onîmiâpî imónîñîpîrîni.” yaiwiarîñwâpî nene anani pîránîñî okiyá mearîñwârîni. Nâpimi dâni imónîñî sîñânî mîmepaxí imónîñîyí pîránîñî rîtî yarîñwârîni. ²⁴ E neri aî pí pí nâpimi dâni imónîñî “Awiaxí imónîñîpîrîfani?” yaiwiarîñwâpî, ayí rîtî mepaxí imónîñagî nâni wî e yarîñwâmani. Gorîxo áamá warâpî nimîxîrî pí pí nâpimi dâni enîpî nîñwirârîrîná “Nanî onîmiâpî imónîni.” yaiwiarîñwâpî seâyî e imónîwîniñîñîñî ñwirârîñîñî. ²⁵ Nâpimi dâni imónîñîyí mîdîmîdâni mîmearónîpa ero xîxe pîránîñî menîro epîrîfa nâni e ñwirârîñîñî. ²⁶ Nâpimi dâni imónîñî bî rîñîñî wináná nâpimi dâni imónîñî nîpîni rîñîñî winârîñîñî. Bî imónîñîpîmî yayí uméáná nîpîni dîñî níá nîwiga warîñîñî.

²⁷ Kiraisoyá sîyîkîpî imónîgîfáyîné oyá warâpîñîñî imónîro wiyînéni wiyînéni oyá nâpimi dâni sîkwîñîñîñî, wénîñîñîñî, xîxegîñî imónîro enoi. ²⁸ Gorîxo áamá xîoyá sîyîkîpî imónîgîfáyí xîxegîñî bî bî nimóga úrîxîñîñî rîpeañîñî. Wî wáñ wurîmeiarîgîfáyí imónîro wî xewanîñoyá xwîyîfâpî wá urókiamoarîgîfáyí imónîro wî uréwapîyarîgîfáyí imónîro epîrîfa nâni rîpeañîñî. Xîránî xîránî imónîñî apî apî nîrîpeámáná ámî wî emîmî epîrîfa nâni imónîro wî sîmîxî yarîgîfáyo nanî wîmîxîpîrîfa nâni imónîro wî dîwî ikeamónarîgîfáyo arîrá wîpîrîfa nâni imónîro wî pí pí omîñî yarîgîfáyo mepîrîfa nâni imónîro wî áamá gwî wîrî wîrî xwîyîfá mîkî apî apîmî dâni rîpîrîfa nâni imónîro epîrîfa nâni rîpeañîñî. ²⁹ Nîñî wáñ wurîmeiarîgîfáyí rimónîñoi? Nîñî wáñ rókiamoarîgîfáyí rimónîñoi? Nîñî uréwapîyarîgîfáyí rimónîñoi? Nîñî emîmî yarîgîfáyí rimónîñoi? ³⁰ Nîñî sîmîxîyîo nanî imîxîpîrîfa nâni rimónîñoi? Nîñî gwî wîrî wîrî xwîyîfá mîkî apî apîmî dâni rîpîrîfa nâni rimónîñoi? Nîñî xwîyîfá mîkî apî apîmî dâni rarîgîfâpî yanî umeaipîrîfa nâni rimónîñoi? Oweoi. ³¹ E nîsearîñî aî seyîné woxîni woxîni, “Gorîxo áamá e e epaxí imónîñîñîñî kwîyîpîmî dâni sîxî umímoarîñî apî apî enagî aî sa seâyî e imónîñîpî oimónîmîni.” nîyaiwîrî sîmî xeadîpénîñîñî.

13

“Ámáyo nepa dîñî sîpî nîwirîná rîpî rîpî yarîgîfârîni.” urîñî nânîrîni.

“Arîge neri Gorîxo wîmónarîñîpî tîñî xîxenî yanîréwîni?” nîseaimónîrîná epîrîfâpî nâni áwanî bî osearîmîni.

¹ Nionî gwî wîrî wîrî xwîyîfá mîkî ámarani, anîñajîñîñî, rarîgîfâpîmî dâni anani rîpaxí nimónîñî aî ámáyo dîñî sîpî mîwîpa nerîñáyí, surîmá nîrârîñî berî ikaxí nîrîrîná yaiwîñîñî yârîñîñîpânîñî imónîmîñîñî. Sonî udîfá xâmi mîñwirârîpa nemáná eááná rarîñîñîñîñî enî imónîmîñîñî. ² Nionî xwîyîfá Gorîxoyâpî wá rókiamopaxí imónîñî amîpî nîñî o éimîñîñîñî enîwîpearîñîñî ñîmî imónîñîpî nâni nîñîfá imónîñî amîpî nîñî áamá “Ayí apî rîfa imónîñî?” nîyaiwîro nîñîfá imónîñîñî nâni nîñîfá imónîñî neri aî ámáyo dîñî sîpî mîwîpa nerîñáyí, surîmá imónîmîñîñî. Nionî Gorîxomî dîñî enî neánîñî nîwîkwîrorîñîpîmî dâni “Dîwî rîpîxî ná jîe uî.” urîpaxí nimónîñî aîwî ámáyo dîñî sîpî mîwîpa nerîñáyí, surîmá imónîmîñîñî. ³ Nionî gî iyîfá fâ amîpî yanî nîmerî uyîpeayîyo nîwîrî aî ámáyo dîñî sîpî mîwîpa nerîñáyí, wî nanî nimîxîpaxí menîni. Negî womî pîkianîro yarîñá nîaîwomî wârîpîrî nâni re nurîñî aî, “Nionî fâ nîñîñîñîro rîfá nîwîoárîpoyî.” nurîñî aî ámáyo dîñî sîpî mîwîpa nerîñáyí, nionî éâpî wî nanî nimîxîpaxí mimónîñî.

⁴ Áamá wîñîyo dîñî sîpî nîwirîná pîpî marfâñî, rîpî yarîgîfârîni. Sîpî wîñîyí wîfâpî apaxí mé pîrî umamoarîgîfâmani. Ayá nurîmîxîrî nanî imónîñîpîñî wîarîgîfârîñî. Wîñîyo sîpî dîñî wî wîaiwiarîgîfâmani. Wîñîyo dîñî sîpî wîarîgîfáyí wîwanîñîyí mîxî meakîñîñîro wârîxa imónîro ⁵ uyîñîñî wîkârîro yarîgîfâmani. Amîpî nenenî

arige nerî neaîmeanîrîenîñoîniîrî mepa ero apaxî mé sîmî rîniîñî mîwinîpa ero fwiî wîniîyî wikârîfâpî nânî sîmî xwanîwî nîkwónîmî memepa ero yarîgîfâriî. ⁶ Nîpîkwîniî mimónîñî yarîgîfâpî nânî dîñî niîfâ mîwinî wé rónîñî imónîñî yarîgîfâpî nânî dîñî niîfâ winarîñîrîniî. ⁷ Ámá wîniîyo dîñî sipî wiarîgîfâyî pí pí wîmeááná “Xe oneaîmeanî.” yaiwîro dîñî wikwîroarîgîfâpî wî pîniî mîwiârîpa ero amîpî nîniî Gorîxo nîwiirîfná nânî dîñî nîkwîmoro ñwearo pí pí sipî imónîñî wîmeááná xwámámî wîro yarîgîfâriî.

⁸ Ámáyo dîñî sipî wiarîñwâpî ná rîwîyo aí wî anîpá imónîñîfa meñagi nânî anîñî íá xîrîpaxîrîniî. E nerî aiwî Gorîxoyá kwîyîpîmî dánî wîfâ rókiamopaxî imónîñwâpîranî, xwîyîfâ mîkîfâ apî apîmî dánî rîpaxî imónîñwâpîranî, pí pí nijîfâ imónîñwâpîranî, apî nîpîniî anîpá imónîñîfâriî. ⁹ Nionî seararîñâpî nânî áwanî bî osearîmîniî. Agwî ríná nene Gorîxoyá kwîyîpîmî dánî nijîfâ imónîñwâpî sa bîniî bîniî imónîñwîniî. Oyá xwîyîfâ wîfâ rókiamoarîñwâpî nîpîniî marîfâî, bîniî bîniî rókiamoarîñwârîniî. ¹⁰ E nerîñî aiwî Kiraiso nîweapîrî amîpî Gorîxo éimîgîniîrî yarîñîpî rîxa yóî imónáná agwî ríná nene bîniî bîniî imónîñwâpî anîpá imónîñîfâriî. ¹¹ Nionî seararîñâpî nîaîwîfâ tîniî rîramîñîyîfâ oemîniî. Eñîná nionî sîniî nîaîwîfâ nimónîrîfná nîaîwîfâ rarîgîfâpa xwîyîfâ axîpî rîrî nîaîwîfâ yaiwiarîgîfâpa axîpî yaiwîrî nîaîwîfâ dîñî moarîgîfâpa axîpî morî néisáná aí rîxa ámînáoniî nimónîmáná nîaîwîfâ yarîgîfâpî sîniî íá mîxîrîfâ pîniî wiârîñârîniî. ¹² Agwî nene Gorîxo éimîgîniîrî yarîñîpî nânî nijîfâ bîniî bîniî imónîñwâpî xîxîfêá sîfâ yîkîniîñîyo dánî nene sîñwîfâ nîpîkwîniî mainenarîñwâpî tîniî rîramîñîyîfâ oemîniî. Agwî ríná xîxîfêáyo sîmîmanîñî roñagi nîwîniîrane aiwî rîwéná nepa o tîniî xîxenî sîmîmanîñîyo sîñwîfâ ainenanîwârîniî. Agwî ríná nene bîniî bîniî nijîfâ nimónîrîfâ aí rîwéná xîfô nene nânî xîxenî nijîfâ imónîñîpa nene enî xîfô nânî nijîfâ imónanîwârîniî. ¹³ E nerîñî aiwî agwî ríná Gorîxomî dîñî wikwîrorane o neaîniîfâpî nânî dîñî ikwîmorane wîniîyo dîñî sipî wirane yarîñwâ biaú bî apî anîñîniî imónîñîfâpîrîniî. Biaú bî apî bî seáyiî e imónîñîfâpî, ayîfâ ámáyo dîñî sipî wiarîñwâpîrîniî.

14

Kwîyîpîmî dánî epaxî imónîñîfâpî nânî ámî bî urîñîfâ nânîrîniî.

¹ Seyîné “Ámáyo dîñî sipî owianeyî.” nîyaiwîro anîñîfâ minîfâ xîdîfîrîxîniî. E nero aí Gorîxo apî apî e imónîfîrîxîniîrî kwîyîpîmî dánî seaimîxarîñîpî “Apî apî oimónaneyî.” nîyaiwîro sîmîfâ nîxeadîpénîro aiwî ná bîniî ayîfâ oyá xwîyîfâ ámáyo wîfâ urókiamopaxî imónîpîrîfâ nânî anîpaxîfâ sîmîfâ xeadîpénîfîrîxîniî. ² Ayîfâ rîpîfâ nânî seararîñîniî. Ámá gîyîfâ gîyîfâ gwîfâ wîrîfâ wîrîfâ xwîyîfâ mîkîfâ wîniîyîfâ majîfâ imónîñîgîfâpîmî dánî nîrîrîfnáyîfâ, ayîfâ ámáyo murarîñoî. Wîniîyîfâ xwîyîfâ mîkîfâ apî nânî majîfâ imónîñîgîfâ nânî Gorîxomîniî nurîrî kwîyîpîmî dánî yumîfî imónîñîfâpî rarîñoî. ³ E nerîfâ aí gîyîfâ gîyîfâ xwîyîfâ Gorîxoyâpî wîfâ nîrókiamorónáyîfâ, ayîfâ rîfâpîmî dánî ámáyo sîkîkîfâ womîxîro enîfâ rîrêmîxîfâ wîro dîñîfâ wîfâ wókîmîxîro epaxîfâpî urarîgîfâriî. ⁴ Ámá xwîyîfâ mîkîfâ xegîfâ wîyo dánî rarîñîfâ go go, ayîfâ xewanîño sîkîkîfâ omîxînarîniî. Ámá Gorîxoyá xwîyîfâpî wîfâ rókiamoarîñîfâ go go, ayîfâ Gorîxo wimónarîñîfâpî urîfîpîmî dánî Jisasoyá sîyîkîfâpî imónîñîgîfâyo sîkîkîfâ womîxarîñîrîniî. ⁵ Nionî “Seyîné nîyîfnénîfâ xwîyîfâ mîkîfâ bî bîmîfâ dánî orîpoyîfâ.” nînimónîrîfâ aiwî aga anîpaxîfâ ayá wî nimónarîñîfâpî, ayîfâ rîpîrîniî. “Gorîxoyá xwîyîfâpî wîfâ orókiamópoyîfâ.” nimónarîniî. Ayîfâ rîpîfâ nânîrîniî. Wîfâ rókiamoarîñîfâ go go Jisasoyá sîyîkîfâpî imónîñîgîfâyo nurîrîfná xîfô urîfîpîmîfâ dánîfâ sîkîkîfâ nîwomîxîrîfâ nânîfâ xwîyîfâ mîkîfâ xegîfâ wîyo dánîfâ rarîñîfâ go gomîfâ seáyiî e wimónîñîgîfâpî nânîfâ rarîñîfâ. Xwîyîfâ mîkîfâ xegîfâ wîyo dánîfâ rarîñîfâ go go ránáfâ ámá wo nîwiâpîfâniîmearîfâ Jisasoyá sîyîkîfâpî imónîñîgîfâ wîniîyo o rîfîpîmîfâ dánîfâ sîkîkîfâ owomîxîniîrîfâ yanîfâ numeairîfná enîfâ ananîrîniî. ⁶ Gîfâ nîrîxîfâmeáyiîné, rîpîfâ nânîfâ pîránîñîfâ dîñîfâ mópoyîfâ. Nionîfâ seyînéfâ tîñîfâ e nânîfâ nîbîrîfâ xwîyîfâ mîkîfâ wîyo dánîfâ nîsearîrîfnáyîfâ, “Apîfâ wîfâ nanîfâ neaimîxîpaxîfâ imónîniî.” rîseaimónarîniî? Oweoî. Nionîfâ

xwiyá Gorixo wíá nínókímixiri niriñipi mîsearipa nerínarani, nijá o nani nioni imóniñá bi mîsearipa nerínarani, xwiyá oyápi bi wíá mîsearókiamopa nerínarani, bi mîsearéwapiyipa nerínarani, sa xwiyá mîkí wíyo dani nîsara nurínáyí, arige neri naní wí seaimíarini? Oweoi, wí e epaxímani.

⁷ Dñí mayí imóniñipi, pékákírani, gitáraní, ayí axípi imónini. Yaiwiniñí niyáiriñi nîpikwini irí mîrépepa nerínáyí, áamá arige “Ayí api ríá rariñi?” yaiwipaxíriñi? Áamá kwíyípi dani xwiyá mîkí wíyo dani eni niriñínáyí, áamá aríá mîwiarigíáyí arige neri “Ayí api ríá rariñi?” yaiwipaxí imónini? ⁸ Áamá mîxí nani awí roño xowienomi dani ríaiwá oriniri pírámí nîpikwini mepa nerínáyí, áamá gíyí “Mîxí nani ríaiwá iyí ríráoi?” niyaiwiro éwaikí tñi níkíniñí tñi aríkipaxíriñi? Oweoi, pírámí nîpikwini mepa nerínáyí, wí e epaxí menini. ⁹ Seyíne eni áamá wíyo kwíyípi dani xwiyá mîkí xegí wíyo dani nurínáyí, áamá aríá seaiarigíáyí arige nero “Api nani ríá nearariñoi?” niyaiwiro nijá imónipaxíriñi? Oweoi, seyíne urarigíápi mîmianwí upaxí imónini. ¹⁰ Ayí neparini. Xwíá rírimí xwiyá mîkí xixegíni tñi rarigíápi obaxí imónini. Xwiyá bi mîkí mayí imóniñímani. Nñi mîkí tñi imónini. ¹¹ E neri aí áamá wo xwiyá mîkí nioni majíá imóniñípi dani rariñagí aríá nîwiríná “Émayí woríani?” yaiwimíni. Xíto eni nioni aríá mîwiaríñagí nînaniríná “Émayí woríani?” naiwiníoi. ¹² Seyíne Gorixo api api imónirixiniri kwíyípi dani sixí seamímoariñipi “Oimónaneyí.” niyaiwiro símí nîxeadípeniro yarigíáyíne imóniñagí nani pí pí neróná rípi éfrixini. Kwíyípi dani epaxí imóniñwápi dani Jisasoyá siyikí imóniñwaéne ení sîkíki omíxinipaxí imóniñipi oyaneyinro ayá wí nera úfrixini.

¹³ Ayínani segíyí wo kwíyípi dani xwiyá mîkí seyíne majíá imónigíapimi dani nîsearínáyí, aríá mîwiarigíáyíne yaní seameaiminiri nani Gorixomí rixiñí uríwiniñini. ¹⁴ Ayí rípi nani searariñini. Nioni gí áamá aríá niarigíe dani xwiyá mîkí xegí bimí dani Gorixomí rixiñí nurínáyí gí dñí aí tñi murí sa manípami dani nurínáyí, “Api ourimini.” niyaiwiri murípa éa enagí nani nioni ríápi bi naní mîniarini. ¹⁵ Ayínani nioni pí eminiréini? Nioni Gorixomí rixiñí nurínáraní, soní niriñi omí yayí numerínarani, xwiyá mîkí bi bimí dani manípa tñi nuriri aí “Ayí api ríá urariñini?” niyaiwiri gí dñí tñi eni nawíni uríimíni. ¹⁶ Seyíne e mepa nero Gorixomí yayí nîwiríná dñí tñi nawíni murí xwiyá mîkí bi bimí, seyíne majíapimi daniñi nurínáyí, áamá sipíá imónigíá seyíne tñi nawíni awí éanarigíáyí arige nero “Ayí ríápi xixeni e imóníwiniñini.” ríparini? Oweoi, xwiyá mîkí seyíne rarigíápi aríá mîwipaxí nimóniro nani wí e ríparí menini. ¹⁷ Seyíne e nerínáyí, Gorixomí píraníñí yayí nîwiro aiwí wíniyo sîkíki mîwomíxí ududí iní wikáraríñagí nani searariñini. ¹⁸ Seyíne kwíyípi dani xwiyá mîkí wíyo dani ayá wí niriñi aí nioni eni kwíyípi dani xwiyá mîkí bi bimí dani seáyi e nîseamúrori nani Gorixomí yayí wiaríñini. ¹⁹ E nimóniri aí Jisasoyá siyikí imónigíá bi tñi nerimeániri wigí aríá egíe dani xwiyá mîkí bi bimí dani nurínáyí “Íá mîropaxí imóniñipi ourimini.” mînimónariñi. Oweoi, “Poroi ipí ríneaiwapíyarini?” oyaiwípoiñiri sa “Xwiyá mîkí nioni nijá imóniñápi dani nuriri ‘Ayí api ríá urariñini?’ yaiwimípi áríní ourimini.” nimónariñi. “E neríná seáyi e imóniñipi yaríñini.” nimónariñi.

²⁰ Gí nîrixímeáyíne, seyíne niaiwí onímiá dñí mîmaxíriipa époi. E nîseariri aí niaiwí pîopia íwí oyaneyinro siní dñí mîmoarigíápa seyíne eni axípi imónípoi. E nero dñí nîmoríná áminá yapi mófrixini. ²¹ Isireriyí aríá mîwiaríñagí nani Gorixo áamá wí e dáníyí mîxí nîmeámi nîbiro xwiríá wikíxérixiniri ríñipi nani ñwí ikaxí éaniñíyo re niriñiri éaniñi, “ ‘Gorixoní áamá mîkí wí e dáníyíyá xwiyá mîkí bi tñi áamá tíyo uriri wí e dáníyíyá manípimi dani uriri emía enagí aiwí nioni wí aríá nîpírámani.’ Ámináoni e rariñini.” niriñiri éaniñi. ²² Ayínani nene re yaiwiníni, “Gorixoyá kwíyípi dani xwiyá mîkí nene majíá nimóniri aí

rariŋwápi, ayí áamá omi ríxa diŋí wíkwíroarígíá wíniyí aríá níneairóná óf níkáriŋiro ‘Ayí eŋí eániŋí Goríxoyápimi dání ríá yariŋoi?’ oyaiwípoyiniri mimónini. Sa omi diŋí míwíkwíroarígíáyí óf níkáriŋiro ‘Ayí eŋí eániŋí Goríxoyápimi dání ríá yariŋoi?’ oyaiwípoyiniri imónini.” yaiwiŋwini. E neri aí oyá xwíyíápi, nene wíá urókiamoaríŋwápi, ayí áamá xíomi diŋí míwíkwíroarígíáyí aríá níneairóná “Eŋí eániŋí Goríxoyápimi dání ríá rariŋoi?” oyaiwípoyiniri mimónini. Sa xíomi diŋí wíkwíroarígíáyí e oyaiwípoyiniri imónini. ²³ Ayínáni áamá Jisasoyá síyikí imónígíáyíné awí neániróná niyínéni xwíyíá míkí seyíné majíá bí bimi dání nira waríá áamá sípíá imónígíáyí wíraní, áamá siní Goríxomi diŋí míwíkwírogíáyí wíraní, níseáimearo niŋwearóná “Áamá tiyí xóxwí yariŋígíáyí meníraní?” ríprífaríni. ²⁴ Seyíné wí e mepa nero niyínéni xwíyíá Goríxoyápi wíá nírókiamóá waríá áamá sípíá imónígíáyí wíraní, áamá siní Goríxomi diŋí míwíkwírogíáyí wíraní, níseáimearo niŋwearóná seyíné rariŋígíá nípimíni dání “Íwí awa rariŋígíápi miiyariŋwaéneríani?” niyaiwiro wairírí iníro “Api nene nání ení ríá rariŋoi?” niyaiwiro ayá miŋimíŋí roro nemána ²⁵ sípí imóniŋí wígípi yumí egíápi nání waroparí nero miŋí xwíáyo níkwíróniro Goríxomi yayí numero “Neparíni. Goríxo seyíné diŋí seakíayoni.” ríprífaríni.

Goríxomi yayí umeaniro nání neri meániróná epaxípi nání uríŋí nániríni.

²⁶ Gí nírixímeáyíné, pí oyaneyiniri neararíni? Seyíné awí neániróná woxí soŋí searéwapíyini nání imóniri woxí xwíyíá bí searéwapíyini nání imóniri woxí xwíyíá Goríxo wíá wókímíxípi bí searíni nání imóniri woxí xwíyíá míkí bí bimi dání bí searíni nání imóniri woxí xwíyíá míkí bí bimi dání rínípi bí yaŋí seameaini nání imóniri neri aí nípini neriá Jisasoyá síyikí imónígíáyíné síkíkí omíxíníprí nání éríxini. ²⁷ Segíyí wí “Xwíyíá míkí bimi dání ouraneyí.” níwimóniríá obaxowa xe onearípoyniri síŋwí míwiniŋani. Waúnirani, waú worani, ayí apánirini. Axíná nawíni orípoyniri síŋwí míwiniŋani. Wo xámi nírimána wo ríwíyo ríwiniŋini. E yaríá wo yaŋí seameaíwiniŋini. ²⁸ Áamá wo xwíyíá yaŋí seameaipaxí meŋánáyí, xwíyíá míkí api apimi dání rariŋígíáwa Jisasoyá síyikí imónígíáyínéyá aríá egíe dání maŋípa tñi síŋáni miiŋpa nero wígí diŋíyo dání Goríxo tñi nawíni inimi rínírixini. ²⁹ Awí neániróná segí xwíyíá Goríxoyápi wíá rókiamoarígíáyí waúraní, waú worani, awa xe xwíyíá searírixini. Ríxa searána wíniyí o nepa kwíyípimi dání ríá rariŋiri píá nímero mí omíxírixini. ³⁰ E neri aí segíyí wo éf níŋwearí wíá rókiamoaríŋí womi aríá wiaríá Goríxo xwíyíá bí wíá wókímíxánáyí, o xwíyíá api áwaní searíni nání dao xámi rariŋo píni wíaríwiniŋini. ³¹ Nioni searariŋápi níxídiróná seyíné niyínéni níjía imóniro eŋí rírémixí iníro epíŋa nání woxí woxí anani wíá nírókiamóá upaxí imóniŋoi. ³²⁻³³ Nene níjíarani. Goríxo yaiwiniŋí yariŋomani. “Xwíyíá níxeayirí neri orípoyi.” miiwimóní “Nítiwayírorí orípoyi.” wimónariŋagi nání wíá rókiamoarígíáwa kwíyípimi dání rókiamopaxí imóniŋípi tñi úrapí miiŋ píraníŋí diŋí íá níxíriro rírixini.

Goríxoyá síyikí imónígíá wí e wí e ŋweagíá níni yariŋígíápa ³⁴ síyikí oyá Koriniyo ŋweagíáyíné ení awí neániróná apíxíwa xwíyíá wí miiŋpa oépoyi. Awí neániranéna apíxíwa xe xwíyíá onearípoyniri síŋwí míwiniŋa yariŋwá eŋagi nání rariŋini. Nwí ikaxí eániŋíyo dání riniŋípa oxoyíné símaŋwíyóniŋí searírixini. ³⁵ Íwa Jisasoyá síyikí imónígíáyí awí eániŋíe dání xwíyíá níriŋá ayá winipaxí yariŋagíá nání wíni wíni “Api nání níjía oimónimíni.” níwimóniríá aŋí xíxegíniyo dání oxomí yariŋí wíwiniŋini. ³⁶ Seyíné seáyí e seáyí e mimóniŋani. “Xwíyíá Goríxoyápi nene tíámíni míkí imóniŋwaénerini.” riiyaiwinaríŋoi? “Xwíyíá oyápi Koriniyo ŋweaŋwaéneri tíámíni riniŋirini.” ríseaimónarini?

³⁷ Ámá goxi goxi “Nioní Gorixoyá xwiyfápi wfá rókiamoaríñá wonirini.” niyaiwinirínáraní, “Oyá kwíyí sixí nimímonípimi dání e epaxí nimóniri yariñáonirini.” niyaiwinirínáraní, xwiyfá nioní niri e aríñá rípi nání dñf re yaiwirixini, “Poró sekaxí Ámináo uríipimi dání rfa niri e aríñá rípi nání dñf re yaiwirixini.” ³⁸ Ámá go go e niyaiwipa yariñagi niwinirínáyí, seyíné ení “O nepa Gorixoyá wfá rókiamoaríñá wo menini.” yaiwirixini. ³⁹ Ayínáni gí niri xímeáyíné, Gorixoyá xwiyfá wfá orókiamoaneyiniri símí xeadípeniro oyá kwíyí tñí xwiyfá mfkí bi bimi dání seyíné rarigfápi pírí mirakínipa ero érixini. ⁴⁰ E nero aí Gorixomí yayí umeanro nání awí neániróná pí pí seyíné yarigfápi niri nitiwayiroro píraníñá érixini.

15

Jisaso nipémáná xwáripáyo dání wiápnimeanfpí nánirini.

¹ Gí niri xímeáyíné, xwiyfá yayí neainaríñá nioní wáf searíñápi —Apí seyíné arfá niniríná “Neparini.” niyaiwiro dñf niwikwiroro íkíá xwíá aí tñí nerfíná síkfkí noniri roaríñápa seyíné ení axípi xwiyfá apí tñí síkfkí noniri rogíapirini. Apí nání dirí oseaimini. ² Seyíné nioní wáf searíñápi aníñf miní xaíwí fá nixira nurónáyí, Gorixo apimí dání yeáyí seayimixemeanfáriní. Seyíné siní xaíwí fá rixiríñoi? E mepa nerfínáyí, surfímá wikwirópaxirini. ³ Nioní wáf niseariríná xwiyfá xiráni xiráni imóníñf searíñápi —Apí nioní ení eníñá arfá wiñápirini. Apí, ayí rípirini. Kiraiso nání eníñá Bíkwyó dání niri niri e aníñápa o nene fwf yariñwápi yokwarimí neainfá nání niperi ⁴ xwíá niweyárimáná enáná Bíkwyó dání “O niwiápnimeanfáriní.” niri niri e aníñápa sfá wiyáú wiyi nórimáná enáná Gorixoyá dñf tñí wiápnimeanínigini. ⁵ Niwiápnimeámo Pitaomí sñání nurónapiri rfwíyo xegí wiepísiní wé wúkaú síkwí wáú awamí sñání urónapínigini. ⁶ E nemáná ámi rfwíyo xfómí dñf wikwirógfáyí —Ayí 500 apimí wiáf múrogfáyirini. Nioní payí rípi e aríñá ríná wíni wíni ríxa niperó aiwí náyí siní ñweañoi. Apimí ná wínáni axíná sñání urónapínigini. ⁷ E nemáná rfwíyo xegí xogwáo Jemisomí sñání nurónapimáná wáf wurimearígfá nowamini ení sñání urónapínigini. ⁸ E néisáná nioní —Nioní apíxiwa niaíwí nixiriróná kwíyí wiáfígfáyí woníñf imóníñáonirini. Nioní awamí aga rfwí náyo yoparípi sñání nimónínigini. ⁹ Ayí rípi nání raríñini. Nioní ámá Gorixoyá siyikí imónígfáyo xeaníñf wikárágáoní enagi nání wáf wurimearíñwá nígf wfa niwamini siyikwíñíñf imóníñáoní, ayí nionirini. Gorixoyá siyikí imónígfáyo xeaníñf wikárágá enagi nání nepa “Wáf wurimearíñf imóníñf woxini.” niri paxí menini. ¹⁰ E neri aí Gorixo wá niwianirí niñfípimí dání agwí ríná nioní imóníñápi imóníñini. O wá niwianíñfpi surfímá niwianíñfmaní. Oweoi, nioní aníñf miní neri nání wáf wurimearíñwá nígf wfamí múronfáriní. E neri aí niwaníñoni ení e aníñfípimí dání neri múronfámaní. Nioní enápi sa Gorixo wá niwianíñfípimí dání ená enagi nání raríñini. ¹¹ Ayínáni seyíné awamí wigí maníyo dání arfá niwirínáraní, nioníyáyo dání arfá ninirínáraní, wáf ninonení seararíñwá seyíné dñf wikwirógfápi, ná bini ayí apirini.

“Rfwená pegfáyí nñí wiápnimeapfáriní.” uríñf nánirini.

¹² None wáf niseariríná “Kiraiso Gorixoyá dñfíyo dání wiápnimeanínigini.” seararíñwá enagi nání segfíyí wí dñf aríge niyaiwiro “Pegfáyí ámi sñf nero wí wiápnimeapfáriní.” rarígfáriní? ¹³ Ayí rarígfápa ámá pegfáyí nepa niwiápnimeapa nerfínáyí, “Kiraiso aí Gorixoyá dñf tñí wiápnimeanímaní.” raníñini. ¹⁴ Kiraiso Gorixoyá dñf tñí niwiápnimeapa neri sñwíryí, xwiyfá none wáf seararíñwápi ná mayí imóniri seyíné dñf wikwiróarígfápi ná mayí imóniri epaxirini. ¹⁵ Sípi imóníñf apí yaniri enwá aí ámi bi rípi ámá yapí rarígfáyí yapí

imónaniri enjwáriní. None “Gorixoyá dñfyo dáni Kiraiso wiápñimeañrini.” xenjwá raniri enjwá enagí nání “Yapí rarigfáyí yapí imónñwini.” ripaxrini. Pegfáyí nepa Gorixoyá dñfyo dáni mñwiápñimeapa nerfnáyí, “Kiraiso eni Gorixoyá dñfí tñni wiápñimeañmani.” ripaxrini. ¹⁶ Ayí rípi nání rariñini. Ámá pegfáyí Gorixoyá dñfí tñni mñwiápñimeapa nerónáyí, “Kiraiso aí wí wiápñimeañmani.” ranigini. ¹⁷ Kiraiso Gorixoyá dñfí tñni mñwiápñimeapa neri sñjwiriyí, seyíne dñfí wíkwírogfápi síwiá wíkwírooro segí fwi yarigfápi nání sini xwiyfá meárinipaxí imóniro yaníro egfáriní. ¹⁸ Ámá Kiraisomi dñfí nñwíkwíroárimáná pegfáyí eni ríxa anññini anñnaníro egfáriní. ¹⁹ Nene re nñyairane, “Nene nñpémáná enáná Kiraiso wí arírá neainñfámani. Sa xwíá rírimñi emearfná Kiraiso arírá neainñfáriní.” E nñyairane omñni dñfí níkwímoránáyí, ámá íkñññí sípí wipaxí imónññí nñyoní nání nene añipaxí neaipaxrini. Ayí Kiraiso nepa xwáripáyo dáni mñwiápñimeapa ení enánáyí nání rariñini.

²⁰ Nioní e nñseariri aiwi Kiraiso nñperi wenñmi dáni Gorixoyá dñfí tñni wiápñimeañrini. O ámá ríxa pegfáyí nání xámí nñwiápñimeañrini omññyo aiwá nñwákwíni wí xámí miarigfápñini wiápñimeañrini. ²¹ Ayí rípi nání seararñini. Ámá wo sípí yagfipimi dáni ámaéne pearñjwáriní. E yarñjwápa ámá ámi wo enñpimi dáni eni wiápñimeañfáriní. ²² Nñneneni Adamo tñni íkárññjwaéne imónñjagwí nání pearñjwáriní. E yarñjwápa Kiraiso tñni íkárññjwaéne neperane aiwi ámi sññ nerane wiápñimeañfá enagí nání rariñini. ²³ Wiápñimeapfíráyí wigí imónáná wiápñimeapfíráriní. Kiraiso aiwá nñwákwíni wíñññí xámí wiápñimeañrini. Omí dáni ríwíyo xíto weapáná xegí imónñgíyí wiápñimeapfíráriní. ²⁴ O ámi aññnamí dáni nñweapfíráni amípi nene tññí ríni imónññpí yoparfí imónñfáriní. Íná aññnajfñani, amáraní, omí mañfí pñfí wíakiarigfá gíyí gíyí, ení eánñgíyí imóniro neni tñgíyíñññí imóniro meñweagfáyí imóniro egfáyo anípa nñwimñximáná ámá xíoyá xwioxíyo mñmeámí neri umenñweanfáyí xano Gorixomi símanñwíyónññí wurññpñfí wíññfáriní. ²⁵ Ayí rípi nání rariñini. Gorixo ámá Kiraiso tñni símí tñni inarigfáyo xopfáráf nñwirí íkwíñwí xegí síkwí íkwíárññfánñññí wimñximññe nání mñxí ináyí nímónñri meñweanfáriní. Bñkwíyo api nání e nñrñññí eánñjagí nání rariñini. ²⁶ Sími tñni inarigfí yoparfí anípa imñximñfápi, ayí piyí nene pearñjwáriní. ²⁷ Bñkwíyo bí rípi xixeni nñrñññí eánñni, “Gorixo amípi nñni omí símanñwíyónññí wimñximñññí.” nñrñññí eánñjagí aí anani re yaiwipaxrini, “Amípi nñnyí rññññí, ayí amípi nñni Kiraisomi símanñwíyónññí oimónñri wimñximññño eni nání mñrñññí.” yaiwipaxrini. ²⁸ Amípi nñpñni xewaxomi símanñwíyónññí yeáyí wurññññá o dñfí re nímori enfáriní, “Gí ápo Gorixo amípi nñyoní amáyorani, amípiyorani, seáyí e nñwimónñri oumenñweanñri xewanñññi amípi nñpñni símanñwíyónññí nímñximñññomi símanñwíyónññí yeáyí owurññmñni.” nímori e enfáriní.

²⁹ “Ámá pegfáyí wiápñimeapfíráriní.” seararñjwápi nepa mímónññánáyí, pí nání wíyíne segí pegfá wíñnyo nañfí owimñxaneyññiro ámi wayí mearigfáriní? “Pegfáyí wí wiápñimeapfírámani.” rarigfápi nepa imónññánáyí, pegfá wíñnyo nañfí rípi oimñxaneyññiro neróná pí nañfípi owianeyññiro epaxrini? Oweoi, sa surfíma epaxrini. ³⁰ “Pegfáyí wiápñimeapfíráriní.” rariñjwápi nepa mímónññánáyí, pí nání Jisasoyá wáf wurñmeiarñjwáone yof mayí imónanñri yarñjwíni? ³¹ Gí nñrñññí meáyíne, sfá ayí ayo nemefná “Nioní nñpémfáonñri.” yaiwinarññapi símí e nñññññi emearñññi. E seararñjagí aí “Xewanñño seáyí e nímónñri rariñni.” mññaiwipani. Seyíne negí Ámíni Kiraisi Jisaso tñni aní íkárññjwaéne nímónñrane nání nioní mñxí nñmeakññri “Nñpémfáonñri.” yaiwinarññapi símí e nñññññi emearñññi.” seararññini. ³² “Pegfáyí wiápñimeapfíráriní.” rariñjwápi nepa mímónññánáyí, nioní pí nání añfí Epesasiyí rññññpimi nññweanfá xwiyfá Gorixoyápi aríki wáf

urimemînîrî nânî yoŕ mayŕ nimónîrî áamá wí sidŕ inŕ rîrómŕ yarîŕpánîŕŕ yarîgŕáyŕ tŕnî nawínî mîxŕ inîŕárînî? Pípi nanŕ onîinîrî e enŕárînî? E nerî aí pegŕáyŕ nepa mîwiápŕnîmeapa nerŕnáyŕ, áamá wínîyŕ re rarîgŕápa, “Apaxŕ mé pearîŕwaéne enagŕ nânî amîpí wí nânî ‘Arîge oyaneyî?’ mîyaiwí sa maiwí inîigŕ nîrane aiwá nîrane oyaneiyî.” rarîgŕápa nionî enî axŕpi e rîpaxŕrînî. ³³ E nerî aí áamá yapŕ oneaiepŕsîpoyîrîrî sîŕŕwŕ mîwînîpanî. Áamá rŕá kîroarîgŕáyŕ tŕnî nîkumîxîrîro nawínî nemerónáyŕ, seyŕné nanŕ yarîgŕápî pŕrŕ nîseawiaîkîro sîpí imónîŕŕpî yapŕ seaiepŕsîpŕrîxîrîrî seararîŕnî. ³⁴ Seyŕné xaxá yarîgŕápî pŕnî nîwiárîmáná píránîŕŕ dîŕŕ nîmoro segŕ ŕwŕ yarîgŕápî enî pŕnî wiárŕrîxîrî. Segŕyŕ wí nepa Gorîxo nânî dîŕŕ mîmoŕoŕ. Ayînáni ayá seainîpaxŕpî rŕnî.

“Pegŕáyŕ nîwiápŕnîmearóná wará ámî xegŕ bî ninîmî wiápŕnîmeapŕrŕárînî.” urîŕŕŕ nânîrînî.

³⁵ Áamá wí yarîŕŕ re nîpŕráoŕ, “Áamá pegŕáyŕ ámî arîge nero wiápŕnîmeapŕrŕárînî? Wará ámî gŕmînî gŕpî ninîmî wiápŕnîmeapŕrŕárînî?” nîráná ³⁶ re urŕîmîgŕnî, “Majîmajŕá ikárînarîgŕá tŕyŕné, ‘Aiwá siyŕ wiároarîŕwáyŕ urŕ nerî mîpiéropa nerŕnáyŕ, nerápŕrî nîyapîpaxŕrînî.’ rîseaimónarînî? Oweoŕ, xámî urŕ nerî nîpiérománá rŕwŕyo nerápŕrî yaparîŕrînî.” urŕîmîgŕnî. ³⁷ Siyŕ seyŕné wiároarîgŕápî witŕ siyŕranî, ámî xegŕ wírani, nîwiáróa nurŕnáyŕ, rîxa nerápŕrî nîyapîmáná imónîŕŕpî wiároarîgŕárani? Oweoŕ, siyŕ anîpápî wiároarîgŕárînî. ³⁸ Seyŕné siyŕ anîpápî wiároarîŕagŕa aí Gorîxo “Apî nerápŕrî oyapînî.” yaiwiarîŕŕpî tŕnî xîxenî nerápŕrî yaparîŕrînî. Siyŕ apî apî xegŕ ŕwŕranî, enŕranî, apî tŕnî xîxenî imónîŕŕpî xîxegŕnî apî yapî pŕá orîxîrîrî imîxarîŕrînî. ³⁹ Wará nŕnî axŕpî minînî. Áamá wará xegŕ enî bî inînî. Nanŕwŕ wará xegŕ enî bî inînî. Inŕ wará xegŕ enî bî inînî. Peyŕ wará xegŕ enî bî inînî. ⁴⁰ Amîpí anŕŕnamî dánŕŕ pŕá rîxîŕŕyŕ tŕnî xwŕárîmî dánŕŕ pŕá rîxîŕŕyŕ tŕnî nânî enî dîŕŕŕ mópoyî. Awîaxŕ amîpí anŕŕnamî dánŕŕ pŕá rîxîŕŕyŕ imónîŕŕpî xegŕ bî imónînî. Awîaxŕ amîpí xwŕárîmî dánŕŕ pŕá rîxîŕŕyŕ xegŕ bî imónînî. ⁴¹ Wŕá ónarîŕŕyŕ nânî enî dîŕŕŕ mópoyî. Sogwŕ wŕá ókîarîŕŕpî xegŕ bî imónînî. Emá wŕá ókîarîŕŕpî xegŕ bî imónînî. Sîŕŕŕ wŕá ókîarîŕŕpî enî xegŕ bî imónînî. Sîŕŕŕ nŕnîyŕ enî wŕá ókîarîŕŕyŕ axŕpî mîmónînî. Xegŕ bî xegŕ bî imónînî.

⁴² Áamá pegŕáyŕ nîwiápŕnîmearóná wará inîpŕrŕápî nionî nîra warîŕápŕnîŕŕ imónînî. Wará agwî rîná ninîrane ŕŕweaŕwápî —Apî urŕ epaxŕ imónîŕŕpîrînî. Apî xwŕá weyárarîŕwá enagŕ aí urŕ mepaxŕ imónîŕŕpî ninîmáná wiápŕnîmeanŕwárînî. ⁴³ Wará nene xwŕá weyárarîŕwápî, ayŕ sîpí imónîŕagŕ aí sîŕŕŕ ninîmî wiápŕnîmeanŕwápî, ayŕ aga awîaxŕ imónîŕŕpîrînî. Wará xwŕá weyárarîŕwápî enŕŕ meánîŕŕpî imónîŕagŕ aí sîŕŕŕ ninîmî wiápŕnîmeanŕwápî enŕŕ eánîŕŕ imónîŕŕpîrînî. ⁴⁴ Wará nene xwŕá weyárarîŕwápî xwŕá tŕyo dánŕŕ imónîŕagŕ aí sîŕŕŕ ninîmî wiápŕnîmeanŕwápî, ayŕ anŕŕnamî dánŕŕ kwîyŕpiyá wará imónînî.

Wará xwŕá tŕyo dánŕŕ imónîŕŕpî enagŕ nânî re yaiwîpaxŕrînî, “Anŕŕnamî dánŕŕ kwîyŕpiyá wará imónîŕŕpî enî rŕa wenî?” yaiwîpaxŕrînî. ⁴⁵ Bîkwŕyo dánî apî tŕnî xîxenî imónîŕŕŕ rîpî rînîŕagŕ nânî rarîŕnî. “Áamá iwamŕó imónîŕŕ Adamomî Gorîxo nîmîxîrŕná dîŕŕŕ sîxŕ umîmonŕŕ enagŕ nânî o dîŕŕŕ tŕŕŕ wo nîmónîmî sîŕŕŕ wagŕrînî.” rînîŕagŕŕ aí Adamomî rŕwŕyo imónîŕŕo —O Kîraisorînî. O áamáyo dîŕŕŕ nîyîmîŕŕpî sîxŕ umîmonŕŕ nânî kwîyŕ imónîŕŕorînî. ⁴⁶ E nerî aí anŕŕnamî dánŕŕ kwîyŕpiyá wará xámî imónarîŕwámanî. Wará xwŕá rîrîmî dánŕŕŕpî nîmónîmáná rŕwŕyo anŕŕnamî dánŕŕ imónîŕŕpî inanŕwárînî. ⁴⁷ Áamá Gorîxo iwamŕó imîxîŕŕo xwŕá tŕnî imîxîŕŕŕ enagŕ nânî xegŕ wará xwŕárîmî dánŕŕ inarîŕwápî imónagŕrînî. E nerî aí áamá rŕwŕyo imónîŕŕo —O Kîraisorînî. O wará anŕŕnamî dánŕŕ imónîŕŕpî imónîŕŕrînî. ⁴⁸ Xwŕá tŕyo ŕŕwearîgŕá gîyŕ wará áamá xwŕá tŕnî imîxîŕŕŕo inagŕpa inarîgŕárînî. Anŕŕnamî ŕŕwearîgŕá gîyŕ wará áamá anŕŕnamî dánŕŕo inîŕŕpa axŕpî inarîgŕárînî. ⁴⁹ Ayînáni dîŕŕŕ re oyaiwianeyî, “Agwî nene

wará áamá xwǎá tǎnî imîxîniŋo inagǎpa rǎxa ninǎrane nánî rǎwéná wará áamá anǎnamî dǎŋo inîŋǎpa inanǎwǎrîni.” oyaiwianeyî.

⁵⁰ Gǎ nǎrǎxǎmeáyǎné, rǎpǎ osearǎmîni. Ámá wará íkǎá iwǎ wǎnánîŋǎ mimónǎ sǎni gǎwǎ tǎnî enǎ tǎnî nene imónîŋwǎpǎ Gorǎxoyá xwioxǎyo wǎ ŋweapaxǎ menǎni. Negǎ wará urǎ epaxǎ imónîŋǎpǎ amǎpǎ urǎ mepaxǎpǎ tǎŋǎ e ŋweapaxǎ mimónîni. ⁵¹⁻⁵² Nionî rarîŋǎpǎ nánî ududǎ rǎseainarǎni? Ai, nionî yumǎí xwǎyǎá Gorǎxoyáǎ áwanǎ bǎ osearǎmîni. Gorǎxomî dǎŋǎ wǎkwǎroarǎŋwaéne nǎnenenî mǎpepa nerane aí pékákǎ yoparǎpǎ ráná sǎni mé ápiaŋwǎ norǎmǎxǎrǎ yarîŋǎpa nǎnenenî ámî wará xegǎ bǎ imónanǎwǎrîni. Pékákǎ ráná pegǎyǎyǎ wará urǎ mepaxǎ imónîŋǎpǎ ninǎmî wiápǎnǎmearo sǎni sǎŋǎ ŋweaŋwaéne wará xegǎ bǎ inǎrane yanǎwǎrîni. ⁵³ Ayǎ rǎpǎ seararǎŋîni. Íná negǎ wará urǎ epaxǎ imónîŋǎpǎ sǎni anîŋǎ minǎ axǎpǎ imónîpaxǎmanî. Urǎ mepaxǎ imónîŋǎpǎ íkǎkǎ inǎnǎfǎrîni. Íná negǎ wará nǎpepaxǎ imónîŋǎpǎ sǎni anîŋǎ minǎ axǎpǎ imónîpaxǎmanî. Mǎpepaxǎ imónîŋǎpǎ íkǎkǎ inǎnǎfǎrîni. ⁵⁴ Negǎ wará pǎyǎ erǎ urǎ erǎ epaxǎ imónîŋǎpǎ xegǎ bǎ nimónǎrǎ pǎyǎ erǎ urǎ erǎ mepaxǎ imónîŋǎpǎmî rǎxa íkǎkǎ ináná Bǎkwǎyo dǎni re nǎrǎnǎrǎ eánîŋǎpǎ tǎnî xǎxenî imónînǎfǎrîni, “Pǎyǎpǎyǎ rǎnîŋǎpǎ rǎxa anǎpá imîxîni. Rǎxa xopǎrǎrǎ winǎni.” ⁵⁵ Xwǎyǎá axǎ ámî wǎ e eánîŋǎ rǎpǎ enî xǎxenî imónînǎfǎrîni, “Pǎyǎ rǎpǎxîni, ‘Sǎni ámáyo xopǎrǎrǎ wǎpaxǎpǎnǎrǎni.’ rǎsimónarǎni? Oweoi, sǎni e wǎ epaxǎpǎxǎ menǎni. Pǎyǎ rǎpǎxîni, ‘Ámáyo pǎkǎmî nánî sǎni sidîŋǎ opaxǎpǎnǎrǎni.’ rǎsimónarǎni? Oweoi, sǎni e wǎ epaxǎpǎxǎ menǎni.” Íná nánî e nǎrǎnǎrǎ eánîŋǎpǎ tǎnî enî xǎxenî imónînǎfǎrîni. ⁵⁶ Íwǎ ámaéne yarîŋwǎpǎmî dǎni Pǎyǎpǎ sidîŋǎnîŋǎ norǎ neapǎkipaxǎ imónîni. Pǎpǎmî dǎni marǎáá, nene Gorǎxoyá ŋwǎ íkaxǎ rǎnîŋǎpǎmî nǎwiaǎkirǎnǎ íwǎ yarîŋwǎrîni. Ayǎnánî “Pǎyǎpǎ ŋwǎ íkaxǎ rǎnîŋǎpǎmî dǎni enǎ eánîŋǎ nimónǎrǎ ámá pǎkipaxǎ imónîŋǎpǎrǎni.” rǎpaxǎrǎni. ⁵⁷ E nerǎ aí Gorǎxomî yayǎ owianeyǎ. O negǎ Ámǎná Jisasǎ Kiraiso neaiŋǎpǎmî dǎni Pǎyǎpǎmî xopǎrǎrǎ wǎpaxǎ neaimǎxîŋǎrǎni. ⁵⁸ Ayǎnánî gǎ nǎrǎxǎmeáyǎné, dǎŋǎ wǎkwǎrogǎpǎ xǎíwǎ íá nǎxǎrǎróná bǎ éfǎ mǎmǎxeánǎpa éfǎrǎxîni. Ámǎnáomî nuxǎdǎróná rǎwǎ nǎrǎkwǎnǎrǎ yarǎgǎpǎ wǎ surǎmá imónînǎfa meŋagǎ nánî “Nene xǎfo ‘E éfǎrǎxîni.’ rǎŋǎpǎ bǎ onǎmiápǎ nerǎnáyǎ, ayǎ apánǎrǎni.” mǎseaimónǎ anîŋǎ minǎ xwapǎ ayá wǎ éfǎrǎxîni.

16

Nǎgwǎ ámá Gorǎxoyá wǎniyo nánî awǎ eaarǎgǎpǎ nánî urǎŋǎ nánǎrǎni.

¹ Agwǎ seyǎné payǎ nearo “Ámá Gorǎxoyá imónîgǎá Judia pǎropenǎsǎyo ŋweagǎáyo nǎgwǎ wianǎwá nánî awǎ eaarǎŋwǎni.” nǎrǎgǎpǎ nánî bǎ osearǎmîni. Nionî Jisasoyá sǎyǎkǎ imónîgǎá Garesia pǎropenǎsǎyo wǎ e wǎ e ŋweagǎáyo “Nǎgwǎ awǎ eámeámǎ nerǎnǎ apǎ éfǎrǎxîni. Apǎ éfǎrǎxîni.” uréwapǎyǎŋǎpǎ seyǎné enî axǎpǎ nero re éfǎrǎxîni. ² Nionî rǎxa seyǎné tǎŋǎ e nǎseaimearǎ ŋweaŋáná seyǎné nǎgwǎ ámî wǎ awǎ eámeámǎ mepa epǎrǎfa nánî Sadé ayǎ ayo awǎ neánǎróná woxǎni woxǎni omîŋǎ néfasáná nǎgwǎ meáǎpǎ tǎnî yamîŋǎyǎ nǎtǎróná pǎrǎnîŋǎ xegǎ wǎ e yómîŋǎ tǎrǎxîni. ³ Rǎwéná nionî seyǎné tǎe nǎrémorǎnǎ ámá seyǎné re nǎyaiwiro rǎpeáǎáyo, “Nǎgwǎ rǎpǎ ananî Jerusaremî nánî nǎimeámǎ upaxǎyǎrǎni.” nǎyaiwiro rǎpeáǎáyo payǎ wǎ nearǎ wiowǎrǎmǎfǎrǎni. ⁴ E nerǎ aí “Ayǎ tǎnî nurǎnǎ ananǎrǎni.” nimónánáyǎ, nionî ayǎ tǎnî wanǎwǎrǎni.

“Rǎwéná seyǎné tǎámîni bǎmǎfǎrǎni.” urǎŋǎ nánǎrǎni.

⁵ Rǎwǎyo nionî Masedonia pǎropenǎsǎyo imanî nǎbǎrǎ seaíménapǎmǎfǎrǎni. “Masedonia pǎropenǎsǎ tǎŋǎmîni xámî úmǎgǎni.” nimónarǎŋagǎ nánî rarǎŋîni. ⁶ Imanî nǎbǎrǎ nǎseaiménapǎmáná seyǎné tǎnî ayá wǎ onǎmiápǎ ŋweámǎfǎrǎni? Emá rawǎrawá imeamǎkwǎ yarǎŋǎpǎ nǎpǎmîni seyǎné tǎnî ŋweámǎfǎrǎni? Nionî majǎfǎrǎni. Sa seyǎné tǎnî nǎŋweámonî ámî gǎmîni “Oumîni.” nǎnimónǎrǎnǎ seyǎné nionî ófǎ e dǎŋǎ sǎxǎ níga umǎfa nánî niapowǎrǎpǎrǎfǎrǎni. ⁷ Ayǎ rǎpǎ nánî rarǎŋîni. Nionî “Agwǎ sǎŋwǎ nǎseaga

oseamúrómíni.” mìnimónaríni. “Seyíné t́ni ayá wí ñweáimígini.” ǹnimónirí d́nǵ e ikwímoná enagi nání raríñini. Ámináo xe éwíniginirí s̄ñwí ǹnanirínáyí, e emfárini. ⁸ E nerí aiwí s̄á Judayene Pedikosiyí r̄iníñiyí imóníe nání Epesasiyo re ñweámfárini. ⁹ Pí nání marfái, nioní yaríñápi nání p̄r̄í mákím̄ nianiro yaríñá obaxí enagi aiwí Gorixo áamá ayá wí x̄o nání d́nǵ wíkwírop̄r̄í nání ouréwap̄yinirí ówanj̄n̄ñí n̄kwíñr̄ini.

¹⁰ Timotio niseaímeaírnáyí, nioní Ámináo nání nemi uréwap̄yaríñápa o ení ax̄ipi uréwap̄yaríñí enagi nání seyíné t́ni n̄ñwearírná ayá s̄wí muropa ení nání píráníñí wéyo uméfr̄ixini. ¹¹ Segíyí wí Timotiom̄ xe peayí owian̄poyinirí s̄ñwí m̄w̄inipa éfr̄ixini. O t́ni n̄rixímeá imónígíáyí wí t́ni nawíní nioní t́ñí re nání b̄p̄r̄fa nání weníñí nerí ñweañagi nání o “Ámá t̄ñ n̄ñni niowáráoi.” yaiwíwíniginirí seyíné omí píráníñí wéyo n̄iméra nuro nioní t́ñí e nání b̄n̄fa nání w̄rénap̄fr̄ixini.

¹² Negí n̄rixímeá imóníñí Aporosó nání x̄wíyá r̄ip̄r̄ini. Nioní negí n̄rixímeá wí seyíné t̄fám̄ni nurowárenap̄r̄rná omí ení r̄rémixí ayá wí wíagi aiwí o “Ríná seyíné t̄ñí e nání obim̄ni.” m̄wimónaríni. E nerí aí “Seyíné t̄fám̄ni b̄pax̄ imóníñini.” n̄wimónir̄rná b̄n̄fárini.

Yopar̄pi nur̄ir̄rná ur̄ñ̄pi nánir̄ini.

¹³ Seyíné píráníñí awíníñí ñwearo d́nǵ wíkwírogf̄api xaíwí f̄á x̄ir̄o d́nǵ sixí ín̄ro ení eán̄ro éfr̄ixini. ¹⁴ E neróná pí pí seyíné yaríñápi áamáyo d́nǵ sipí n̄wiríñíyo dání éfr̄ixini.

¹⁵ Gí n̄rixímeáyíné, nioní ení r̄rémixí b̄i r̄ipi oseaim̄ni. S̄tepanasepówa nání seyíné nijfárini. Ámá Ḡirikí p̄ropen̄s̄yo dán̄yí epówa aiwá n̄wákwiní miaríñápa Jisasom̄ xámí d́nǵ n̄wíkwíro ux̄d̄igf̄epówarini. Wigí d́ñíyo dání “Ámá Gorixoyá imónígíáyo ar̄r̄á owianeyí.” yaiwigíápi nání s̄m̄ e n̄t̄n̄ro yaríñepówarini. ¹⁶ Seyíné áamá éñíñí imónígíáyo yeáyí n̄wur̄n̄ro áamá ayí t́ni n̄kumix̄n̄ro r̄wí n̄r̄kwínimáná Gorixoyá imónígíáyo ar̄r̄á wiaríñá ḡíyo ení yeáyí wur̄n̄fr̄ixini.

¹⁷ S̄tepanaso t́ni Potunetaso t́ni Akaikaso t́ni awa nioní t́ñí e nání n̄b̄iro seyíné n̄b̄iro m̄niipax̄ imóníñipi ar̄r̄á níagf̄a nání nioní d́nǵ níf̄a ninarini. ¹⁸ Awa nioní d́nǵ sixí n̄mímoro seyíné ení d́nǵ sixí seamímoro éagf̄a nání seáyí e imónígíáwa iwa r̄fanirí s̄ñwí mí wóm̄x̄ipoyí. ¹⁹ Jisasoyá s̄yikí imónígíá Esia p̄ropen̄s̄yo dán̄yí yayí seawárenap̄r̄ñoi. Akwirao t́ni x̄iepí P̄risirai t́ni ayau egí añíyo dání Jisasoyá s̄yikípi imónígíá awí eánaríñáyí t́ni nawíní yayí n̄seawárenap̄r̄rná seyíné ení Ámináo t́ni nawíní ikárinígíáyíné enagi nání yayí b̄i onimíapi m̄seawárenap̄r̄ñoi.

²⁰ Negí n̄rixímeá re dán̄yí n̄ni ení yayí seawárenap̄r̄ñoi. Sewaníñíyíné yayí niniróná x̄ixe yayí óf̄ eánin̄ipoyí.

²¹ Xámí neága uñ̄pi áamá wo nioní rar̄rná eáf̄ aiwí agwí nioní Poroní ḡí wé t́ni yayí n̄seawárenap̄r̄í r̄wamíñí r̄ipi nearí w̄rénap̄r̄ñini. ²² Ámá ḡiyí ḡiyí Ámináomí d́nǵ sixí muyipa nerínáyí, xe oroap̄kín̄ipoyí. “Ámináo r̄ixa oweap̄ni.” nimónarini. ²³ “Áminá Jisaso wá seawian̄wíniginí.” nimónarini. ²⁴ Kiraisí Jisaso t́ni nawíní ikáriníñwaéne enagi nání n̄yínéní d́nǵ sixí n̄seaya úimígini. “E éimígini.” nimónarini.

Payí Poro Koriniyo ηweáyí nání ríwíyo eañinarini.

Payí rina Jisasoyá siyikíyí aní yoí Koriniyo ηweagfáyí nání Poro ríwíyo níriri eañinarini. Aní apí Grikíyí piropenisíyo xwé bí imóniñpírini. Payí Poro Koriniyo ηweáyí nání xámi níriri eañina nearína dñj nikinimóniro píraniñj érixiniri míxí nuriri eañí nání emá bí nípwemáná enána “Ayí nimóniro yarigfápi nání Taitaso sñwí nívniuiní ouowáríminí.” niyaiwiri uowáríagi Taitaso sñwí nívinaumi níbirí áwanj rénñj urññiginí, “Wí míxí joxí urññipimí dání ríxa nisanro nero aiwí wí ‘Poro pípmí dání sekaxí nearipaxírfani?’ nírro arfki yarñjoí.” Éññj urññagi nání Poro payí rina níriri nearína nípennií xwíyá bí uriri míxí bí uriri xwíyá xwíyá bí uriri nerí eaññiginí.

¹ Poroní —Nioní Gorixo wimóniñpimí dání Kiraisí Jisasoyá wá wúrimeiarñj wonirini. Nioní tñni negí níríxímeá Timotio tñni yawawi siyikí Gorixoyá imónigfá Koriniyo ηweagfáyíne tñni oyá ámá imónigfá Grikíyí aníyo wí e wí e ηweagfáyíne tñni nání payí rina nearí mónaparñwii. ² Negí ápo Gorixo tñni Áminá Jisasi Kiraiso tñni awaú wá seawianiri seyíne níwayirónro ηweapíri nání seaimíxiri éisixini.

Xeaniñj wímeáagi aí Gorixo ikññwí umírññpí nánirini.

³ Gorixo —O negí Áminá Jisasi Kiraisomí xano imóniri oyá Nwíáo imóniri enorini. Omí yayí níwirane seáyi e umíeyoaneyí. Wá wianarigfá ámáyo wímeaarñj nípmí mfkí ikññorini. Ámá pí pípmí nání dñj sípí wiarññyo mñj ikññwí umírññpí mfkí ikiño, ayí orini. ⁴ O mñj ikññwí neamírññpá nene ení axípi pí pí xeaniñj wímeáyo mñj ikññwí umírññwá nání pí pí xeaniñj neaímeááná mñj ikññwí neamírññpí. ⁵ Rñññj Kiraiso ámáyo arírá owimíniri nerína wímeañpí nene ení ayá wí neaímeaarini. E nerí aí xío neaiññpimí dání Gorixo mñj ikññwí ayá wí neamírññpí. ⁶ Xeaniñj none neaímeápi, ayí seyíne searfkíemeaarane mñj ikññwí seamírññane yanfá nání neaímeaarini. Mñj ikññwí Gorixo neamírññpí, ayí seyíne mñj ikññwí seamírññwá nání ení neamírññpí. Nepa mñj ikññwí seamírññwáeyíne enánáyí, xeaniñj none xwámámí wiarññwápa seyíne ení xeaniñj axípi imóniñpí xwámámí wípaxíyínerini. ⁷ None re niyaiwiri níjía imóniñwini, “Rñññj none mearññwápi seyíne ení axípi mearigfáriní. Ayínáni Gorixo mñj ikññwí neamírññpá seyíne ení axípi seamírññpí.” niyaiwiri níjía nimónirane nání dñj re niyaiwirane ikwímoarññwápi síkfkí onini, “Seyíne ení neánro pí pí seaímeápi anani xwámámí níwiro ηweapírfáriní.” yaiwiarññwápi síkfkí onini.

⁸ Negí níríxímeáyíne, ayí rípi nání seararññini. Xeaniñj none Esia piropenisíyo ηweañáná neaímeañpí “Seyíne sñni majía oimónipoyí.” mñneaimónarini. Xeaniñj ríá tñj none ení neánirane aí xwámámí mñwípaxí imóniñpí neaímeáagi “Arí yanfwiní?” niyaiwiriná “Ríxa nípeaniréwiní?” yaiwiarññini. ⁹ Ai, newanñjone “Ení eánñwáonerani?” niyaiwirane dñj mññwírání sa Gorixomí —O ámá pegfáyí wiápnimeapírfá nání wimíxarññorini. Omíni none dñj unñwíránfá nání síkwíá neañpí neaññiginí. Síkwíá neañj apí ámá opisí aníyo dání xwíríxí arfá níwimáná “Ríxa píkipoyí.” rarñjo ríxa “Awamí píkipoyí.” ránaniñj neaññiginí. ¹⁰⁻¹¹ E nerí aí nene mañj umónani nání mímúropaxí imóniñj apimí dání Gorixo éf neamínñpí. Ríwíyo bí ení éf neamínñfáriní. “Ámí ríwíyo bí mañj umónipaxípmí umónaniri yarína éf neamínñfáriní.” niyaiwiri dñj wíkwímoarññwá seyíne none nání ríxññj níneauriyirññpimí dání arírá níneairína anani éf neamínñfáriní. Gorixo éf neamínññagi níwíniróná re niyaiwiro, “O ámá obaxene ríxññj wúrññwápi arfá

nîneairî nânî Porowamî wá nîwianîrî xeanîñî wîmeáfpimî dánî éí umínîñîrîñî?” nîyaiwiro none nânî omî yayî wipîrîfárîñî.

Korinîyo ámî muñîpî nânî áwanî urîñî nânîrîñî.

¹² Ayî rîpî nânî mîxî meakîñînarîñwîñî. “None nanî rîa wîñwanigîñî? Sipî rîa wîñwanigîñî?” yarîñî e ninîranéná re yaiwinarîñwîñî, “Gorîxomî mîxîdarîgîfáyo sîyîkwî mínîñî nimónîmáná wîirane omî píránîñî nuxîdírná epaxîpî nepánî wîirane nerane aiwî seyîné ayî anîpaxî e seaiñwanigîñî.” yaiwinarîñwîñî. Ayî “Nîjîá áamá wigî díñîyo dánî imónarîgîfápimî dánî marfáí, Gorîxo wá nîneawianîrî enî sîxî neaimîxîñîpimî dánî ayo e wîirane seyîné anîpaxî e seairane enwanigîñî.” nîyaiwinîrane nânî mîxî meakîñînarîñwîñî. ¹³⁻¹⁴ None seyîné nânî payî nearî nîseamónapîrîñá rîfwamîñî seyîné íá nîroro nîjîá mimónîpaxîpî nearî wîrénaparîñwámanî. Sa rîfwamîñî seyîné ananî íá nîroro nîjîá imónîpaxîpî nearî wîrénaparîñwáñî. Agwî seyîné none e oyaneyîñîrî nearî wîrénaparîñwáñî nânî “Awa ayî apî nânî rîa yarîñî?” nîyaiwiro xîxenî mîneaiwiarîñagîa aiwî seyîné rîpî epîrîa nânî díñî seaikwîmoñwîñî. Rîwéná seyîné none yarîñwáñî nânî “Awa ayî apî nânî regîawixîñî?” nîyaiwiro none e oyaneyîñîrî yarîñwáñî tîñî xîxenî neaiwipîrîa nânî díñî seaikwîmoñwîñî. Seyîné “Porowa e yanîro nânî regîawixîñî?” xîxenî nîneaiwîrónáyî, sîá Ámîná Jisaso weapîñîfáyimî none seyîné nânî ayá wî mîxî seameakîñînanîwápa seyîné enî none nânî mîxî neameakîñîpîrîfárîñî.

¹⁵ Seyîné “Ayî neparîñî. Poro aga seáyi e oimónîmîñîrî payî nearî mónapîñîmanî. Sa nene nânî ayo píránîñî owimîxîmîñîrî nearî mónapîñîrîñî?” Seyîné ananî e yaiwipîrî nânî díñî nîseaikwîmorîñá re yaiwîñanigîñî, “Xámî seyîné tîñî e nânî nîbîrîñá díñî sîxî biaú seamímómîgîñî.” yaiwîñanigîñî. ¹⁶ E nîyaiwirîñá ayî rîpî yaiwîñanigîñî, “Masedonia pîropenîsîyo nânî nurîñá seyîné tîñîmanî xámî numáná ámî Masedonia pîropenîsîyo dánî nîbîrî Judia pîropenîsîyo nânî nurîñá óí e díñî sîxî níga umîa nânî bî niapîrîxîñîrî ámî seyîné tîñî aximani bîmîgîñî.” yaiwîñanigîñî. ¹⁷ Nionî e yaiwîñá enagî nânî seyîné re rîniaiwiarîñî, “Poro ‘E éímîgîñî.’ nîyaiwirîñá díñî íkwîroayîrî mîxeayîrî nerî yaiwîñîrîñî.” rîniaiwiarîñî? “O ‘Rîpî éímîgîñî.’ nîyaiwirîñá sipîí imónarîñîpimî dánî nîyaiwirî nânî sa díñî íkwîrorî mîxearî yarîñîrîñî.” rîniaiwiarîñî? ¹⁸ Pí pí Gorîxo rarîñîpî díñî uñwîrîrîpaxîpa xwîyîá none searîñwáñîpimî enî díñî uñwîrîrîpaxîpî searîñwanigîñî. Xwîyîá none searîñwáñî wî díñî íkwîrorî mîxearî yarîñwámanî. ¹⁹ Ayî rîpî nânî seararîñîñî. Íwî Gorîxoyáo, Kiraisî Jisaso —O nânî nionî tîñî Sairaso tîñî Timotio tîñî none wá searîñwáorîñî. O díñî íkwîrorî mîxearî yarîñomanî. Oweoî, xegî díñî nîyaiwirî íkwîrópî anîñîñî íkwîroarîño enagî nânî seararîñîñî. ²⁰ Gorîxo sîmîmanîyo dánîñîñî “E nîseaimîfárîñî. E nîseaimîfárîñî.” nîrîrîñá obaxî rárîñîpî “Ayî neparîñî.” yaiwianîwá nânî sîwánîñî inîño, ayî Kiraisorîñî. O e imónîño enagî nânî Gorîxomî seáyi e umeanîwá nânî yoparîpî nîrîranéná Jisaso Kiraisoyá yoí rîrane “Apî e imónîwîñîgîñî.” rîrane yarîñwáñîñî. ²¹ Seyîné tîñî none tîñî nînenenî Kiraiso tîñî nawîñî ikárînanîwá nânî sîkîkî neaomîxarîño, ayî Gorîxo xewanîñîrîñî. Wá rarîñwáñî nânî nearîpeano, ayî axorîñî. ²² “Ayî oyárîñî?” oyaiwîpoyîñîrî yarîñîpa nene enî neaiñîrîñî. Xegî kwîyîpî nîneaiapîrîñá nene “O réorîñîpî nîpîñî xîxenî nîneaiñîfárîñî.” yaiwianîwá nânî kwîyîpî tîñî ikîyîñîñîñî neaiárîñîrîñî.

²³ Nionî apaxî mé seyîné tîñî e nânî nîbîrî mîxî searáná díñî rîa seaxenîgîñîrî “Ámî Korinîyo nânî mîbîpa éímîgîñî.” yaiwîñanigîñî. Nionî díñî e yaiwiarîñá Gorîxo, sîñwá nanîño ananî sopîñî nopaxîrîñî. ²⁴ None seáyi e nîseaimónîrane seyîné díñî íkwîropaxî imónîñîpî “Ayî rîpîñîrîñî.” osearaneyîñîrî mîyarîñwîñî. Seyîné Jisasomî díñî nîwîkwîroróná sîrî munî nero wîkwîroarîgîfá enagî nânî

none Gorixomi nixádiranéná seyíné dñf nífá seainínfa nání sa seyíné tñí nawíní omíñfññf éwanígníñí imóníñwíñí.

2

¹ Ayínání nioní seyíné nání dñf yanf nimeníñí re yaiwiáríñanigíñí, “Nioní seyíné tñf e nání nñbírí mñxí searíápmí dání dñf sípí seaipaxf mñseaimíxípa éimígní.” yaiwiáríñanigíñí. ² Ayf rípi nání e yaiwiáríñanigíñí. Nioní nñbírí mñxí nñsearíñí dñf sípí nñseaimíxíñáyí, áamá wí gíyí nioní dñf yayf nimopíñáríñí? Oweoi, seyíné e nñseairíñáyí, áamá nioní dñf yayf nimopíñá wí meníñí. ³ Ayínání nioní mñbí payíñí nearí wñrénapíñanigíñí. “Nioní báná yayf nimopaxíyíné mñxí searíápmí dání dñf sípí mñseaimíxípa éimígní.” nñnimóníñí nání payíñí nearí wñrénapíñanigíñí. “Nioní yayf ninaríñá seyíné ení seainaríñíñí.” yaiwiaríñápi “Apí aga nepa imóníñí.” nípímóníñf enagí nání raríñíñí. ⁴ Ayf neparíñí. Xámí nioní payf nearí nñwñrénapíñí dñf ríá samíñf mññxé ayá wí nñxearíñá ñwí tñí eañanigíñí. Payf ana dñf sípí oseainíñí meañanigíñí. Seyíné rípi nání nñjía oimóníñpoyíñí eañanigíñí, “Poró nene nání dñf sípí nñwiríñá xwapf ayá wí ría wiaríñí?” oyaiwíñpoyíñí eañanigíñí.

“Sípí éomí ríxa yokwarímí wíñáríñí.” uríñf náníñí.

⁵ Segf áamá xegf sípí neríñfímí dání dñf sípí neaimíxíño nepa nioní dñf sípí mñnimíxíñíñí. Seyíné dñf sípí seaimíxíñíñí. Níyíñéñí dñf sípí mñseaimíxípa nerí aí wíyíñéñí dñf sípí seaimíxíñíñí. Omí ayá ríá wepaxf imóníñfípi mñrípá éimígníñí apíñí seararíñíñí. ⁶ Áamá omí síyíkí nñwearíñá segíyí nápi weagíápi “Ayf apáníñíñí.” nimónaríñí. ⁷ Ayínání dñf sípí fwf xewaníño neríñfímí dání winaríñfípi aníñf rítf wíáríñígníñí agwí seyíné ámí síyíkí bí mñweá yokwarímí nñwiíro mññf íkíñwí umíñfíñíñí. ⁸ Ayínání enf ríremíxí rípi oseaimíñí. O “Áamá tñyí nioní dñf síxí nñyarígníñíñí?” oyaiwiníñí nanf wí wíñfíñíñí. ⁹ Payf ana nioní nearí nñwñrénapíñí re nñyaiwirí eañáríñí, “Nioní payf nearí uríápi nñpíñí nání aríá yíñígní epíñíñí? Aríkwíkwí nípíñíñí?” nñyaiwimáná iwamíó seaíwapíñíñí nání payf ana eañáríñí. ¹⁰ Seyíné áamá xegf sípí éfpi nání yokwarímí wíñánáyí, nioní ení ananí yokwarímí wíñáríñíñí. Ayínání nioní áamá omí nepa yokwarímí wíñaxf imóníñf bí eñánáyí, yokwarímí nñwiíñá seyíné nání “Aríge nerí aríá wíñfáríñí?” nñyaiwirí Kiraisoyá síñwí tñf e dání yokwarímí wíñáríñí. ¹¹ None xíxe yokwarímí mññpa neríñfímí dání Seteno yapf nñneaipísimáná xopíñáríñí neainígníñí nání áamá fwf éomí yokwarímí wíñáríñí. Obo yapf neaipísimíñíñí yaríñfípi nání nñjía imóníñagwí nání raríñíñí.

“Poró añf Tírowasíyo nññweaxa múronf náníñí.

¹² Xámí nioní xwíyíá Kiraiso nání yayf neainaríñfípi wáf uríñíñíñí nání añf Tírowasíyo nání nurí nñremóríñá Ámíñáo ówaníñf nñkwííñfímí dání ananí e epaxf imóníñáoní naineníñíñí aiwí ¹³ negf nññxímeá Taitaso segf tñámíñí dání síñí mñbípa éagí nání pía nñmegíñíñí dñf sípí niaríñagí nání iwíeáníñanigíñí. Ayínání nioní Tírowasí ñweáyo pñíñí nñwíáríñí Masedonia píropeníñíyo nání bíñanigíñí.

“Wáf nñwurímeiranéná ámányo sinadíñfñf weaaríñwáríñí.” uríñf náníñí.

¹⁴ Taitaso nání dñf sípí niaríñagí nání iwíeáníñáoní aiwí agwí Gorixomi yayf wiaríñíñí. Ayf rípi nání yayf wiaríñíñí. O Kiraiso pí pí imóníñfímí xopíñáríñí wípaxo oimóníñíñíñí. Apíñí maríáí, o ge ge nñneaipemeámí umíñíñíñí neríñá xopíñáríñí wípaxíyí oimóníñpoyíñíñí nñneaimíxíñíñí nñneaipemeámí waríñíñíñí. Ayf rípi nání ení yayf wiaríñíñí. Goríxo none wáf wurímeiaríñwápmí dání añf nñmíñíñí xwíyíá Kiraiso nání ríñíñfípi “Ayf apíñíñí?” oyaiwíñpoyíñíñí yaríñíñíñí. Xwíyíá o nánípi awíí dñf eaaríñf bíñíñf añf nñmíñíñí ríñáríñmeníñfíñíñí. ¹⁵ Ayf rípi náníñíñí. Sinadíñf

Kiraiso Gorixomi dñj+ nanj+ oweanir+ ría ikeaaráná nanj+ weaarñj+pnñj+ imónñj+pi, ayf+ none imónñj+wñ+. None sinadñj+ Gorixo yayf+ winarñj+pnñj+ imónñj+wápi neáa nurfná áamá Gorixo yeáyf+ oneayimixemeanir+ yarigfáyf+ tñj+ e neáa uri áamá nanfnanir+ yarigfáyf+ tñj+ e neáa uri yarñj+rñ+. ¹⁶ Áamá maiwí nanfnaniro yarigfáyf+ xwiyfá wáf rimearñj+wápi arfá nñwiróná “Anfnanfwárfani?” yaiwip+r+ nán+ piyanj+ pearigfápnñj+ weaarñj+rñ+. E ner+ aí áamá Gorixo yeáyf+ neayimixemeáwñgñn+r+ wimónarigfáyf+ xwiyfá ap+ arfá nñwiróná “Dñj+ niy+mñj+ tñjwaéne imónanfwárfani?” yaiwip+r+ nán+ sinadñj+ sñj+ ñweap+r+fnñj+ weaarñj+rñ+. Xwiyfá ap+ wáf nñrimerfná e epaxyf+ giyf+rñ+? ¹⁷ E epaxí imónñj+wáyf, ayf+ nonerñ+. Ayf+ rñp+ nán+rñ+. Áamá obaxf+ xwiyfápi wáf nñrimerfná “Negf+ yarñj+wápi dñ+ ñgwf+ meañ+ nán+ ría yarñj+wñ+?” niyaiwiro úrapí yarigfápa wí miyarñj+wáonerñ+. Xwiyfápi wáf nñrimerfná nepán+ nimón+r+ Gorixo ap+ e éfr+xñn+r+ nearf+peañp+ tñ+ xixen+ nñr+r+ yarñj+wárfñ+. Kiraiso tñ+ nikárñn+maná Gorixoyá sñjw+ tñj+ e dñ+ rarñj+wá enag+ nán+ “E epaxí imónñj+wáyf, ayf+ nonerñ+.” seararñjñ+.

3

“Xwiyfá sñj+ réroárññj+pi nán+ wáf wurimeiarñjwáonerñ+.” urñj+ nán+rñ+.

¹ Nion+ e seararñjag+ nán+ seyfné “Porowa ámi rixa weyf+ mearñnarñj+.” rñseaimónarñ+? Oweoi, seyfné none wáf nñrimeranéná yarñj+wápi nán+ nñj+ imónp+r+ nán+ áamá wí seáyf+ e nñneamfeyoaro “Porowa wáf nñrimerfná imñrñj+ miyarigfáwarñ+.” nñr+ro payf+ wñna neaeaiarigfoneman+. Áamá wí en+ none yarñj+wápi nán+ nñj+ imónp+r+ nán+ seyfné “Porowa e yarigfáwarñ+.” nñr+ro payf+ wñna neaeaiarigfoneman+. Wa nán+ e nñr+ro payf+ weaipax+ aiwi none nán+ wí e nñr+r+ payf+ neaeaipaxf+man+. ² Payf+ “Porowa e imónigfáwarñ+.” nñrñn+r+ eánñj+pnñj+ seyfné rixa imónñj+o+. Negf+ payfññj+ imónigfáyfné negf+ mimáyo tññjagw+ nán+ wí peá seamopaxf+fneman+. Payfññj+ seyfné imónigfápi áamá nñn+ nñj+ nimón+ro f+ roarigfá enag+ nán+ rarñjñ+. ³ Payfññj+ seyfné imónigfápi sñwá rénñj+ inarigfárñ+. Kiraiso xewanñj+o nñr+r+ eañp+rññj+ imónñj+wñ+. Sñwá éññj+ inarigfárñ+. None searéwapñj+ñj+wápi dñ+ Kiraiso payf+ seyfné imónigfápnñj+ nearfná inñg+ rfwamñj+ eánarñj+pi tñ+ meá Nwáf anñj+ sñj+ imónñj+oyá kwíy+pi tñ+ seaeañ+rñ+. Moseso tññn+ Gorixo ñw+ ikaxf+ nur+rfná sñj+yo eañpánñj+ meá ámayfnéyá dñj+pi mi seaeañ+rñ+.

⁴ None Kiraisoyá dñj+yo dñ+ Gorixo nán+ dñj+ sñj+ neaeánarñj+ enag+ nán+ rarñjñ+. ⁵ “Newanñj+one imónñj+wápi dñ+ wáf rimeapaxf+ imónñj+wñ+.” wí yaiwin+paxoneman+. Wáf rimepaxf+ imónñj+wápi, ayf+ Gorixo neaimixñj+pi mi dñn+ e imónñj+wñ+. ⁶ O ámi sñj+ bi “E nñseaiimfárñ+.” nñr+r+ réroárññj+pi wáf nurimeipaxf+ imónf+r+xñn+r+ neaimixñj+rñ+. Sñj+ réroárññj+ ap+ áamá ñw+ ikaxf+ eánñj+pi mi nñxf+dñrñj+pi mi dñ+ onñxf+dñpoyñn+r+ réroárññj+pi man+. Kwíy+pi nipemeám+ neawarñj+pi mi dñ+ onñxf+dñpoyñn+r+ réroárññj+pi rñ+. Nwáf ikaxf+ eánñj+pi mi áamá “Xixen+ oxfdaney+.” niyaiwiro aí apimi wiaíkiarigf+ enag+ nán+ pemixarñj+rñ+. E ner+ aí xegf+ kwíy+pi ámayo dñj+ niy+mñj+pi sñxf+ umímoarñj+ enag+ nán+ xwiyfá sñj+ réroárññj+pi nán+ wáf nurimeipaxf+ imónf+r+xñn+r+ neaimixñj+rñ+.

Sñj+ réroárññj+pi xámi réroárññj+pi mi seáy+ e wimónñj+ nán+rñ+.

⁷ Gorixo xegf+ ñw+ ikaxf+pi sñj+ piáráyo akñrenj+ nñper+ nññwirár+r+ Isñrerñj+yo mñn+ wíáná wáf xfo pñr+pñr+ ner+ okímixarñj+pi en+ sñj+an+ wimónñj+ñgñ+. Ap+ Mosesomi wáf wókímixáná oyá sñm+manj+ xwñn+fá eaññgñ+. Xwñn+fá o eañp+ awayin+ awayin+ neayipoáa warñjag+ aí axíná sñn+ enj+ tñ+ xwñn+fá eaarñjag+ nán+ arfowa sñjw+ mñmñj+ winarñjag+ nán+ sñjw+ mñwñn+paxf+ imónagfárñ+. Nwáf ikaxf+ eánñj+ ap+, áamá pemixarñj+ imónñj+pi uráráná Gorixoyá wáf pñr+pñr+ ner+ okímixarñj+pi

tíni eni sijnáni imóninji enagi nání ⁸ “Xwiyá sijn re réoáriniji ‘Kwiyipi ámaéne anani nneaaínri diji niyimiji tñwaéne neaimixipaxíri.’ rinijipi ñwí ikaxí eánijipimi wiárf nímúrori wá mókímixipaxí imónini.” riseaimónarini? ⁹ Xámi réoárinijipi —Apimi dání áma anínipírfá nání xwiyá meárinarigápirini. Api awiaxí imónagí aiwi sijn réoáriniji —Apimi dání Gorixo “Áma wé rónigfáyíri.” rárinfa nání imónijipirini. Api xámi réoárinijipimi seáyi e niwimónri aga awiaxí imónini. ¹⁰ Re ripaxíri, “Xámi réoárinijipi awiaxí aiwi sijn réoárinijipi sogwíyo uywí mixáróána peá unarijipa peá umixij enagi nání ríxa supikínarijagíni imónijirini.” ripaxíri. ¹¹ Ayí rípi nání e ripaxíri. Xwiyá xámi réoárinijipi —Api opínagwá neayipoáa warinijipániji imónijipirini. Api awiaxí imónagí aiwi xwiyá sijn réoáriniji —Api yaxwí miréoáriní aniji réoárinijipirini. Api awiaxí nimónri xámi imónijipimi aga wiárf seáyi e múroniji enagi nání rarini.

¹² None “Xwiyá sijn réoárinijipi wí neayipoáa unfa menini.” niyaiwirane diji sijná neaeánfagi nání wáf nriimeranéná ayá igigí bi mé rimearijnwárin. ¹³ None Moseso yagípa wí yarijnwáonemani. O re yagorini. Xegí símimanjiyo dání xwínfá eanji neayipoáa wariná gí Isireriyí sijnwí minanipa oépoyniri símimanjiyo rapirapí aximfó bi tíni rití inagíri. ¹⁴ E seararijagi aiwi wigí diji wakís inagíri. Ai sáf riyi tíji e nání gín gíná xwiyá xámi réoárinijipi fá uroíaná rapirapí aximfó axípi tñniniji wigí dijiyo siní ikwarimoárini. Ayí rípi nání wigí dijiyo siní ikwárimoárini. Áma Kiraiso tíni nawíni nikárinrijipimi dání rapirapí aximfópi Gorixo yípmoaririni. ¹⁵ E neri aí gí Isireriyí gín gíná eníná dání sáf riyi tíji e nání ñwí ikaxí Moseso eanji fá nroríná rapirapí aximfó bi siní wigí dijiyo ikwarimoárini. ¹⁶ Siní wigí dijiyo ikwarimoárinijagi aiwi Ámináo tfáminí nikínimónri diji niwíkwírorínáyí, rapirapí wigí dijiyo ikwarimoárinijipíniji yípmónarigíri. ¹⁷ Áminá tfáminí kinimónipírfó, ayí Gorixoyá kwiyipirini. O xwiyá sijn nireoáriríná kwiyí api nání réoárinirini. Ámináo yá kwiyí api áma gíyo niwaínirínáyí, ayí ñwí ikaxí eánijipimi dání áxenwarí minigfáyí imónipaxíri. ¹⁸ Ayínáni Ámináomi diji wíkwíroarijnwá nineneni xfo imónijipi nání síwániji niwiníranéná negí símimanji rití bi minijagi nání wáf Ámináo ónarijipi negí símimanjiyo dání xwínfániji weámixaririni. E neríná nene wáf xfo seáyi e nimónri ónarijipi tíni xixeni imónanfá nání wáf ámi bi ámi bi nóganiji warijnwini. Ámináo ayí kwiyipirini. Apimi dání xfo imónijipíniji nimóga warijnwini.

4

“Wáf urarijnwápmi dání Gorixo wáf wókímixaririni.” uriji nánirini.

¹ Ayínáni Gorixo wá nneawianrijipimi dání xfo imónijipi nání ámayo síwániji winíwanigíni nearípeáagi nání siní aniji ayá rfá neawearini. ² E neri aí áma ayá neaininiginiri ínimí yarigfápi wí “Anani oyaneyí.” rarijnwámani. Ináyiniji nimónri yapí owiepisaneyiniri wí yarijnwámani. Xwiyá Gorixoyápi eni nriíranéná naíroayiri neri rarijnwámani. Api api mepa nerane sa xwiyá nepaxiji imónijipi sijnáni wáf rókiamoarijnagwí áma e sijnwí nneaniróná “Awa apáni yaríno.” neaiawipírfá nání Gorixoyá sijnwí neanije dání e yarijnwárin. ³ Xwiyá yayí neainariji none wáf urarijnwápi ritíniji niwinirínáyí, sa áma anínaníro yarigfáyo ritíniji winaririni. ⁴ Ayí rípi nání ritíniji winaririni. Xwiyá Kiraiso —O pí pí Gorixo imónijipi tíni xixeni axípi imónijorini. Xwiyá o wá nneawianri seáyi e imóniji neaiijipi wáf neaókímixaririni. Xwiyá yayí neainariji api nánipi áma Kiraisomi diji miwíkwíró anínaníro nání yarigfáyo wáf miwókímixípa oeniri wigí ñwáf imónijo — O, ayí oborini. O diji píripírfí winí enagi nání xwiyá api ritíniji winaririni. ⁵ None

wáf nuríranená newaníñone seáyí e oimónaneyiníri nání wáf uraríñwámani. Jisasi Kiraiso nání “Negí Ámináoriní.” urírane none nání “Jisasomi xídaríñwá enagí nání segí sénáíwaneníñí nimónírane omíñí seaiiaríñwáone imóníñwíni.” urírane yaríñwáriní. ⁶ Ayí rípi nání e yaríñwáriní. Goríxo —O amípi níni iwamíto nimíxíríná “Sía yíkiáríñípi wía oóniní.” ríñoriní. Rípi yaríño, ayí ení axoriní. O wá níneawianíri seáyí e neaiñípi —Apí Kiraisoyá símímaníyo dání xwínfáníñí neaeámíxaríñípiriní. Apí nání níjía oimónípoyníri negí dñíyo wía neaókímíxíñíriní. E neaiño, ayí axo enagí nání raríñiní.

“Xeaníñí neaímeaaríñagí aí wáf rani nání siní ayá ría neaweariní.” uríñí náníriní.

⁷ Wáf nurímeífríxíníri nearípeañípi, ayí ayá tíñípiñíñí imóníñípiriní. Apí tíñwáone ení meání xwáría síxí xwía tñí imíxíníñíñí nimónírane samíñí imóníñwáoneriní. Ámá aría níneairóná re yaiwíprí nání e imóníñwáoneriní, “Ení eáníñí seáyí e imóníñí xwíyía yayí neainaríñípi dání neaímeáípi wáf rímearíñíwayámani. Sa Goríxoyáriní.” yaiwíprí nání samíñí e imóníñwáoneriní. ⁸ Xeaníñí xíxegíni neaikáraríñagí aiwí sumíníñí imóníñwáonemani. Wainá neaímeáípi nání ududí neainaríñagí aiwí negí dñí aníñí níyoámíga níneauñoneriní. ⁹ Ámá wí míxí neaxídowárítagía aiwí Goríxo wí neaiepisamoaríñonemani. Iwaní níneaeari neatíagía aiwí aníñí eaníramorí wearíñwáonemani. ¹⁰ Íníná wáf nírímeranéná rípi níyairirane yaríñwáoneriní, “Negí Jisasomi píkiñíápa none ení níneapíkirínáyí, ananíriní.” níyairirane yaríñwáoneriní. Ámáyí none e yaríñagwí síñwí níneaníróná “Jisaso níperí aiwí ámí síñí nimónírí ñweañagí nání ría yaríño?” yaiwíprí nání apí e yaríñwáoneriní. ¹¹ Íníná xwía tíyo amí gími nemeranéná Jisasomi xídaríñwáone enagí nání yoí mayí nimónírane emearíñwáriní. Ámáyí wará pepaxí tíñí imóníñwáone yoí mayí nimónírí yaríñagwí níneaníróná “Jisaso ámí síñí nimónírí añínamí ñweañagí nání ría yaríño?” yaiwíprí nání e nimónírí emearíñwáriní. ¹² Ayínání rípi ríparíní, “None wáf nírímeranéná níneaxeanípaxí imóníñwáoneriní. E nerí aí e imóníñwápimi dání seyíné ríxa dñí níyímíñí tígíáyíné imóníño.” ríparíní.

¹³ Ámá wo, Bíkwíyo dání “Nioní Goríxomi dñí níwíkwírorí nání ámáyo uríñanigíní.” ríñíño dñí wíkwíroagípa none ení axípi e wíkwíroaríñwáoneriní. Ayínání Jisasomi dñí níwíkwírorane nání xwíyía yayí neainaríñípi ámáyo wáf uraríñwáriní. ¹⁴ Níjía re imóníñagwí nání wáf uraríñwáriní. Áminá Jisaso xwárípayo dání owiápnímeanírí síñí wímíxíño none ení xíomi síñí wímíxíñípa axípi síñí níneaimíxírí seyíné tñí nawíní gwiaumí níneairí Jisaso tíñí e neawárínfáriní. Níjía e imóníñagwí nání wáf uraríñwáriní. ¹⁵ Ayí seyíné naní oseaiianeyíníri nání yoí mayí imónírane neaxeanípaxí imónírane yaríñwáriní. Ámá Goríxoyá xíto wá níwianíríñípi dání sayá nimóga nuróná ayí omí yayí ayá wí níwiéra waríñíapimi dání “Goríxo seáyí e imóníñoríñí?” wíaiwípaxí imóníwíníñíriní yoí mayí imónírane neaxeanípaxí imónírane yaríñwáriní.

“Añínamí dání neaímeaníapi símímaní e níñíneane nání dñí síxí ínaríñwáriní.” uríñí náníriní.

¹⁶ None apí nání dñí nímorane nání Kiraiso nání wáf uraní nání siní ayá ría neaweariní. Negí warápi xeaníñí neaímeaaríñípi dání ríxa sípi nimóga waríñagí aí dñípiní síá ayí ayo síñí bí síxí ínaríñíriní. ¹⁷ Ayí rípi nání síá ayí ayo negí dñípi síñí bí síxí ínaríñíriní. Xeaníñí agwí ríná neaímeáípi xwámámí níwiéra úwáyí nání Goríxo yeáyí níneayímíxemearíná seáyí e imóníñípi neaiínfáriní. Apí nání dñí nímoranéná “Xeaníñí none neaímeaaríñípi axíná ná bíñíñíñí neaímeari onímíapiáníñí neaímeari yaríñíriní?” níyairirane peayí wianaríñwáriní. “Sa

sípí agwí ríná neaímeaaríjípí nání dínj arfá ikeamopaxípí tñní xixeni Gorixo nanj neaiináfamaní. Ámí wiárf imóníj bí tñní neaiináfáriní.” yaiwiaríjwáriní. ¹⁸ Ayf sípí agwí ríná neaímeaaríjípí —Apí síjwí tñní síjwí winípaxf imóníjípíriní. Apimí síjwí nívíníranená e yaiwiaríjwámaní. Amípí rfwíyo Gorixo yeáyf nínayimíxemearíná neaímeanfápi —Apí agwí nene síjwí tñní síjwí winípaxf mimóníjípíriní. Apí sfmímanj e nitiníríná e yaiwiaríjwáriní. Ayf rípi nání raríjíní. Síjwí tñní agwí ríná winaríjwápi aníj marfái bí onímíápi imónínfáriní. E nerí aíf agwí ríná síjwí tñní mívínaríjwápi íníná aníj imónínfá enagí nání raríjíní.

5

“Wará síj ímónanfáwápi nání dínj nímoríjípímí dání dínj síx ínaríjwáriní.” uríj náníríní.

¹ Nene níjáf re imóníjagwí nání rfwíyo neaímeanfápi sfmímanj e tiníjwiní. Xwáf tíyo níjwearanená senfá aníyo jwearíjwápi —Ayf negf warápi nání raríjíní. Níperane negf warápi ríxa nípinéamioaríníj neríná negf dínjípí síx ínanfáwá nání anj Gorixo neaimíxíyíj wíwáníj imóníní. Wará apí ámá imíxígfámaní. Gorixo imíxíj eanagí nání anjnamí íníná aníj minf imónínfápiríní. ² Wará agwí ríná negf dínjípí síx íníjwápipímí síní síx nínírane xwáf tíyo níjwearanená wará síj anjnamí imóníj negf dínjípí síx wínanfáwápipímí owínaneyínírí nání yeyíníj nírirane jweanwíní. ³ Wará síjípímí negf dínjípí síx níwíníranená wará mayf nímonírane dínjípíní míjweapa yanfáwá enagí nání apimí síx owínaneyínírí yeyíníj raríjwáriní. ⁴ Wará agwí dínj síx íníjwápipímí síní níníranená wará sanj neau-naríjagí nání yeyíníj raríjwáriní. Dínjípíní nímonírí onjweaneyínírí míraríjwiní. Ayf wará níyímíj imóníjípí nípepaxf imóníjípímí rítf enfá nání wará anjnamí imóníjípímí síx níwínírane onjweaneyínírí yeyíníj raríjwáriní. ⁵ Wará síjípímí síx wínanfáwá nání neaipímojo, ayf Goríxoríní. O “Wará síjípímí síx wínanfáwá nání ríxa neaipímoárinénerfani?” oyaiwípoyínírí xegf kwíyípi níneaiapírí ikíyíjíníj neaiáríjíríní. ⁶ Ayínání pí pí xeaníj neaímeaaríjagí aíwí dínj e nímoríjípímí dání dínj síx níga waríjwáriní. Nene níjáfáriní. Síní wará xwáf tíyo níjwearíná imóníjwápipímí síx níníranená Ámínáo tñj e míjweanwíní. ⁷ Omí negf síjwí tñ tñní síjwí níwíníriníjípímí dání bí enj síx nínírane mé sa dínj níwíkwíroríjípímí dání enj síx nínírane yaríjagwí nání raríjíní. ⁸ “Síní wará urf epaxf imóníj rípímí dínj síx níwínírane wáf ranfáwá nání dínj síx íníjwiní.” nísearírí aíf negf dínjípí wará rípímí dání níyoámíga nurí Ámínáo tñj e onjweanírí aga neaimónaríjíríní. ⁹ Ayínání xfo tñj e jweaanfáwáínáraní, síní xfo tñní míjweá xwáf tíyo níjwearanénáraní, “E éwanígíní.” yaiwiaríjwápi, ayf rípíríní, “Xfo yayf winípaxf imóníjípíní éwanígíní.” ¹⁰ Ayf rípi nání e yaiwiaríjwáriní. Kiraiso ámá níyoní síjwí mí ómómíxímí neríná nínenení ení síjwí mí ómómíxímí neainfá enagí nání xfoyá sfmímanj tñj e dání éf roanfáwáriní. Xwáf tíyo níjwearíná winí wine nanj imóníjípíraní, sípí imóníjípíraní, enwápi tñní xixeni pírf neamamonfá enagí nání síní xwáf tíyo níjwearanená “Xfo yayf winípaxfípí éwanígíní.” yaiwiaríjwáriní.

“Ámá síjíníj imóníjwiní.” uríj náníríní.

¹¹ Nene “Ámíná Jisaso síjwí mí ómómíxímí neainfáriní.” níyaiwirí níjáf e nímonírane nání wáyf neainaríjíríní. Ayínání ámá níknímóníro omí dínj owíkwírópoyínírí wáf nurímeranená píraníj arfáyo nurémóa waríjwáriní. Goríxoyá síjwíyo dání ríxa síjání piaumímí íníjagwí nání o none yaríjwá nípiní nání xixeni níjáf imóníní. Seyné ení none nání dínj nímoróná re oneaiawípoyínírí dínj wíkwímojwiní, “Porowa dínj ínímí níkwírónmáná míyarígfáriní. Wígf

yarigfápi wí ín+mi mimónf n+p+ni s+ñáni piaum+mf rfa in+ni?” oneaiawípoyn+ri d+ñf wikw+monw+ni. ¹² None e sear+agwi nán+ “Porowa rixa api mimón+gfáwa enagi nán+ ámi weyf mear+nar+ño+.” r+seaimónar+ni? Oweo+, wí e miyar+ñw+ni. Sa sey+né none yar+ñwápi nán+ rixa n+ñfá xixeni nimón+máná r+pi oépoyn+ri searar+ñw+ni. Sey+né áma wí t+ni —Áma s+ñw+ manig+fe dán+ yarigfápi nán+ d+ñf mamó sa áma s+ñw+ anig+fe dán+ni yarigfápi nán+ “Nan+ imón+gfáy+r+ni.” moarigfáy+r+ni. Sey+né áma d+ñf e moarigfáy+ t+ni xwi+yfá n+r+n+róná none m+xf n+neameak+n+ro wa none nán+ xerw+ rarigfápi oyan+poyn+ri searar+ñw+ni. ¹³ Áma wí “Porowa maj+majfá nikár+n+ro yarigfáwar+n+ni.” rarigfápi “Ayf nepar+n+ni.” n+seaimón+r+náyf, re yaiwír+x+ni, “Sa Gor+xom+ ox+daney+n+ri nero nán+ e rfa imón+ño+?” yaiwír+x+ni. “Porowa d+ñf pírán+ñf fá n+x+r+máná yar+ño+.” n+seaimón+r+náyf, “Awa nene ar+rá neaip+rfa nán+ e rfa imón+ño+?” yaiwír+x+ni. ¹⁴ Pípi nán+ d+ñf n+mor+ñ+pimi dán+ n+p+reán+r+ri yar+ñwámani. Kiraiso wá n+neawian+r+ri neaiñ+p+ nán+ni d+ñf n+mor+ñ+pimi dán+ n+p+reán+r+ri xámi sipí néra wagwápi p+ni n+wiár+r+ri yar+ñwár+n+ni. O n+per+ná áma n+ni nán+ wayfá pen+ enagi nán+ d+ñf re yaiwiár+ñw+ni, “Apimi dán+ áma n+ni n+per+n+ñf rfa egfawix+ni?” yaiwiár+ñw+ni. ¹⁵ Ayf áma d+ñf n+y+m+ñ+p+ t+gfáyf wiwan+ñ+yf nán+ni d+ñf n+món+ro n+men+ro mé ar+rá winfa nán+ n+pémáná ámi wiáp+n+meaño xfo nán+ni d+ñf n+mor+ é+r+x+ni+ri áma n+ni nán+ wayfá pen+nig+ni.

¹⁶ Ay+nán+ Jisasom+ d+ñf wikw+ronwá ríná dán+ áma wom+ s+ñw+ mí n+wóm+x+irane “E imón+ñor+an+?” n+wiawir+ná warár+im+ni s+ñw+ n+w+n+irane mí wóm+xar+ñwámani. Ayf nepar+n+ni. Xámi none Kiraisom+ s+ñw+ mí n+wóm+x+iranéná warár+im+ni s+ñw+ n+w+n+irane “N+p+kw+ni meñor+n+ni.” n+wiawirane aí agwi s+ni wí e s+ñw+ mí n+wóm+x+irane yaiwiar+ñwámani. ¹⁷ Áma go go Kiraiso t+ni nawín+ nikár+n+r+ná áma s+ñf wón+ñf imón+n+ño+. Ai, e nimón+r+ná sipí xámi imónag+p+ rixa nan+n+r+ri s+ñf b+ imón+n+ño+.

“Áma n+ni ámi xfo t+ni gwiaumf in+p+r+ri nán+ wim+x+ñ+r+ni.” ur+ñf nán+r+ni.

¹⁸ Áma s+ñf imón+ñwápi nán+ m+kf ikiño, ayf Gor+xor+n+ni. O Kiraiso neaiñ+p+imi dán+ n+yop+yár+máná xfom+ s+mf t+ni wiar+ñwaéne ámi áma xfoyá imónan+ nán+ neaim+x+ñ+r+ni. E ner+ none en+ ámayo áwan+ re ur+meaanf+wá nán+, “Áma s+ni xfom+ s+mf t+ni wiarigfáy+né ámi áma xfoyá imón+p+r+ri nán+ rixa seaim+x+ñ+r+ni.” Áwan+ e ur+meaanf+wá nán+ near+peañ+r+ni. ¹⁹ Nion+ searar+ñápi, ayf r+p+r+ni. Gor+xo xegf xewaxo Kiraiso neaiñ+p+imi dán+ áma n+ni ámi xfo t+ni nawín+ imón+r+x+ni+ri neaiim+n+r+ri yar+n+ni. Nene wia+kiñwápi s+ni d+ñf fá m+x+r+ rixa yokwar+m+ n+neaiir+ nán+ peá mon+. Api ner+ none en+ wáf nur+meranéná xwi+yfá re r+n+ñ+p+, “Gor+xo rixa neaiñ+p+imi dán+ ámi xfo t+ni nawín+ imón+pax+r+ni.” r+n+ñ+p+ ur+r+x+ni+ri near+peañ+r+ni. ²⁰ Ay+nán+ none xwi+yfá Kiraiso yan+ neaiapowár+ñ+p+ wur+yar+ñwáoner+n+ni. Noneyá man+y+o dán+ urar+ná Gor+xo xewan+ño ein+n+ñf urar+ñ+r+ni. Ámayo Kiraiso nán+ r+x+ñf re wur+yar+ñwár+n+ni, “Gor+xom+ s+mf t+ni wiarigfáy+né áma xfo t+ni anan+ gwiaumf inan+ nán+ xe oneaim+x+n+r+ri s+ñw+ win+poy+.” wur+yar+ñwár+n+ni. ²¹ Ayf r+p+ nán+ e wur+yar+ñwár+n+ni. O f+w+ b+ meño aí Gor+xo none o t+ni nikár+n+ñ+p+imi dán+ áma xfo “Wé rón+gfáy+r+ni.” rár+nfáyf imón+r+x+ni+ri om+ negf f+w+ yar+ñwápi n+ñw+rár+r+ri f+w+ yar+ñf wón+ñf n+wim+x+r+ri xe op+kípoy+n+r+ri s+ñw+ win+ñ+nig+ni.

6

Wáf wur+meiar+gfáwami wimeaar+ñ+p+ri nán+r+ni.

¹ Áma xfo t+ni nawín+ gwiaumf in+p+r+ri nán+ o t+ni nawín+ yar+ñwáone enagw+ nán+ en+ r+rém+x+ n+seair+r+ri r+p+ osearaney+, “Gor+xo wá seawian+ñ+y+né xe surf+má oneáimean+r+ri mepan+ni.” osearaney+. ² Ayf B+kw+y+o r+p+ n+r+n+r+ri eán+ñagi

náni seararɨwɨni, “Gorɨxoni rɨxiɨf seyɨné nɨrarɨgɨfápi arɨfá seaipaxɨná rɨxa arɨfá seaɨɨɨɨɨni. Sɨfá ámayɨné yeáyɨf seayimɨxemeámɨfá náni imónáná rɨxa arɨfá seaɨɨɨɨɨni.” Api Bɨkwɨyo nɨrɨnɨrɨ eánɨɨagɨf náni píránɨɨf arɨfá ókiarɨf nɨmónɨfɨpoyɨf. Gorɨxo arɨfá neaɨpaxɨná, ayɨf rɨnárɨni. Sɨfá o yeáyɨf neayimɨxemeanɨfá náni imónɨɨɨɨɨyɨf, ayɨf rɨyirɨni. Ayɨnánɨ “Gorɨxo wá nɨneawianɨrɨf neaɨɨɨɨɨf xe surɨf má oneaɨmeanɨrɨf mepani.” seararɨwɨni. ³ Wáɨf wurɨmeiarɨɨwáone nemeranéná negɨf yarɨɨwápi náni xwɨyɨfá mɨneamearɨpaxɨf oimónaneɨɨnɨrɨf áamá none yarɨɨagwɨf sɨɨwɨf nɨneanɨróná óreámioapaxɨf imónɨɨɨɨɨf bɨf yarɨɨagwɨf sɨɨwɨf mɨneanɨpa oéɨpoyɨnɨrɨf anɨɨf minɨf yarɨɨwárɨni. ⁴ Pí pí neranéná “Ámá awa Gorɨxomɨ xɨnáiɨwánɨɨf nɨmónɨro píránɨɨf omɨɨf wiarɨgɨfáwarɨfani?” oneaɨaiwɨpoyɨnɨrɨf yarɨɨwárɨni. E neranéná pí pí xeanɨɨf neaɨmeáɨfpi xwámámɨf wirane anɨɨf neainɨpaxɨf imónɨɨf neaɨmeaarɨɨɨfpi xwámámɨf wirane dɨɨf rɨfá neawepaxɨf imónɨɨfpi xwámámɨf wirane yarɨɨwárɨni. ⁵ Iwanɨf neamepearɨnárani, gwɨf anɨfyo neaɨwɨrárarɨnárani, sɨpí owikárɨpoyɨnɨrɨf sɨmɨf ráxwɨró yarɨgɨfáyɨf ikwɨkwierɨf nɨnɨro neaɨarɨnárani, xwámámɨf wiarɨɨwárɨni. Omɨɨf anɨɨf minɨf okɨɨf tɨni erane eɨwáonerɨni. Si rorane agwɨni erane eɨwáonerɨni. ⁶ None náni “Awa Gorɨxomɨ xɨnáiɨwánɨɨf nɨmónɨro píránɨɨf omɨɨf yarɨgɨfáwarɨfani?” oneaɨaiwɨpoyɨnɨrɨf rɨpi enɨf yarɨɨwárɨni. Íkwɨráfánánɨɨf nɨmónɨrɨf erane nepaxɨɨfpi náni nɨɨfá imónɨrane sanɨɨf imónɨrane wá nɨwumɨxɨrane arɨfá wirane Gorɨxoyá kwɨyɨf neaɨainɨfɨpimɨf dánɨf erane mimónɨf imónɨɨfpi mɨwɨwáɨpɨyɨf ámayo nepa dɨɨf sɨpí nɨwirane erane ⁷ xwɨyɨfá nepaxɨɨf imónɨɨfpi yanɨf urɨrane eɨf eánɨɨf Gorɨxo neaimɨxɨfɨpimɨf dánɨf erane yarɨɨwárɨni. Ámá mɨxɨf náni imónɨɨfpi fáf xɨrarɨgɨfápa none nemeranéná wé rónɨɨf yarɨɨwápi wɨfá tɨnanɨwá náni wé onamɨɨú tɨni fáf xɨrɨrane xɨxe mɨxɨf wianɨwá náni wé náú tɨni fáf xɨrɨrane yarɨɨwáonerɨni. ⁸ Wɨf yayɨf neamero wɨf paimamɨf neaɨro neaɨarɨgɨfonerɨni. Wɨf none náni repɨyɨf nɨwiróná “Sɨpí yarɨgɨfáwarɨni.” urɨro wɨf “Nanɨf yarɨgɨfáwarɨni.” urɨro yarɨgɨfonerɨni. Nepáni yarɨɨwáone aɨwɨf wɨf “Yapɨf neaɨepɨsarɨgɨfáwarɨfani?” neaɨaiwiarɨgɨfárɨni. ⁹ None náni wɨf “Porowa gowarɨfani? ‘Awa náni ámá obaxɨf nɨɨfá imónɨɨo.’ rɨseaimónarɨni?” rarɨɨagɨfá aɨf ámá obaxɨf none náni nepa nɨɨfá imónɨɨo. None amɨf amɨf nemeranéná yoɨf mayɨf nɨmónɨrane aɨf sɨnɨf ɨweaɨwɨni. Sɨyikɨf neaeaarɨgɨfone imónɨɨagwɨf aɨwɨf sɨnɨf wɨf mɨneapɨkɨgɨfonerɨni. ¹⁰ Íkɨnɨɨf sɨpí neaɨarɨɨagɨf aɨwɨf ínáná dɨɨf nɨfá neainarɨɨrɨni. “Awa amɨpí náni dɨf wɨf ikeamónɨgɨfáwarɨfani?” neaɨaiwiarɨɨagɨfá aɨf none xwɨyɨfá yayɨf neainarɨɨfpi wáf urarɨnáf ámá obaxɨf arɨfá neaɨarɨɨfɨpimɨf dánɨf Kiraiso tɨni nawɨnɨf nɨkárɨnɨro náni amɨpí mɨmúrónɨgɨfáyɨf yapɨf imónarɨgɨfárɨni. “Amɨpí bɨf fáf mɨmaxɨrɨgɨfáwarɨni.” neaɨaiwiarɨɨagɨfá aɨf amɨpí Kiraiso neaɨɨɨfpi bɨf mɨneamúrónɨnerɨni.

“Sɨɨánɨf seararɨɨwáf eɨagwɨf nánɨf seyɨné enɨf xɨxenɨf neaɨɨpoyɨf.” urɨɨf nánɨrɨni.

¹¹ Korinɨyo ɨweáyɨné, apɨf apɨf nɨseara nuranéná yumɨfí bɨf mɨseaf sɨɨánɨf rɨwárɨni. E nɨsearɨranéná seyɨné dɨɨf sɨxɨf seayɨɨwáone sɨwánɨɨf seainɨwárɨni. ¹² None dɨɨf sɨxɨf muyipa oyaneɨɨnɨrɨf wɨf éwáonemanɨf. Sewanɨɨyɨné awamɨf dɨɨf sɨxɨf muyipa oyaneɨɨnɨrɨf éfáf eɨagɨf nánɨf nawɨnɨf mimónɨɨwɨni. ¹³ Ayɨnánɨf xanonɨf gɨf nɨaɨwɨyo urɨpaxɨf rɨpi osearɨmɨni, “Xɨxe oinaneɨf. None dɨɨf sɨxɨf seayarɨɨwápa seyɨné enɨf neayɨpoyɨf.” osearɨmɨni.

“Dɨɨf mɨwɨkwɨfrogɨfáyɨf tɨnɨf gwɨf mɨmónɨpanɨf.” urɨɨf nánɨrɨni.

¹⁴ Jisasomɨf dɨɨf mɨwɨkwɨfroarɨgɨfáyɨf tɨnɨf wigɨf yarɨgɨfápi oyaneɨɨnɨrɨf wɨf gwɨf mɨmónɨpanɨf. Ayɨf rɨpi nánɨf seararɨɨni. “Ámá wé rónɨɨf imónɨɨfpi nɨf yarɨgɨfáyɨf tɨnɨf manɨf wiaɨkɨarɨgɨfáyɨf tɨnɨf axɨpɨnɨf epɨrɨfá nánɨf imónɨpaxɨf imónɨnɨf.” rɨseaimónarɨni? “Axɨnáf wáfá ónɨrɨf sɨfá yinɨrɨf epaxɨrɨni.” rɨseaimónarɨni? ¹⁵ “Kiraíso tɨnɨf Obo tɨnɨf dɨɨf axɨpɨnɨf xɨrɨɨni.” rɨseaimónarɨni? “Kiraísomɨf dɨɨf wɨkwɨfrogɨfáyɨf dɨɨf moro dɨɨf mɨwɨkwɨfrogɨfáyɨf dɨɨf moro nerónáf axɨpɨf bɨf mopaxɨrɨni.” rɨseaimónarɨni?

16 “Gorixoyá anjé ñwá —Iwámí dání nene yayí umeariñwáiwárini. Iwá tñí ñwá áamá meñweariñgápi tñí ananí axí e kumixarípaxíriní.” riseaimónarini? Oweoi, nene Ñwá aninjé sñjé imóniñoyá anjé ñwáíwáninjé imóniñagwi nání wí e yaiwipaxímaní. Nioní searariñápi Gorixo xewaníño riñjé rípi tñí xixeni searariñini, “Nioní gí ámayí tñí nawini darónimfáriní. Nioní wigí Ñwáoni imóniñaná ayí gí ámayí imónipírfáriní.” Ámináo e níriri nání 17 áamá xegí imónigíáyo rípi ení urinjériní, “‘Áamá Gorixoní diñjé miníkwíró wigí ñwááyo xídarigíáyí tñjé e dání nimíxeámínimí xegí bí imónigíáyíné imónífríxini.’ Ámináoni e searariñini. ‘Wigí ñwá imóniñápipimí —Apimí dání piaxí seaeánipaxí imóniñápipimíriní. Apimí bí onimíá amá míróní aninjéni wé fá ayimeaénífríxini. Seyíné e nerónáyí, nioní ananí seamímínimfáriní. 18 Nioní segí áponí imóniñaná seyíné gí niaíwí oxoyíné imóniro niaíwí apixíwayíné imóniro epírfáriní.’ Ámináoni —Nioní enjé eánigíá niyoní seáyí e wimóniñáonirini. Nioní e rariñini.” Xwiyá apí Bíkwiyo nírini eáníñagí nání “Jisasomí diñjé míwíkwíroarigíáyí tñí wigí yarigíápi oyaneyiní wí gwí mímónipani.” searariñini.

7

1 Negí diñjé sixí seayinwáyíné, Gorixo negí símimanjé e dáníñinjé e nearinjé enagí nání ámaéne pí pí ayá neadunipaxí yaríñwápi, diñjé piaxí neaeámíxariñápi, wará piaxí neaeámíxariñápi, nípini igíáninjé oeámínaneyí. Gorixomí wáyí níwirinjépipimí dání síyikwí míníñwaéne oimónaneyiní wé roárfwanigíni.

Koriniyo ñweáyí kímónigíá enagí nání Poro yayí wininjé nánirini.

2 Seyíné none diñjé sixí neayípoi. Ayí rípi nání rariñini. Segíyí womí aí sipí bí míwíkaríñwáriní. Segíyí womí sipí bí wíkarariñwámani. Womí amípi bí íwí urápiñwámani. 3 Nioní e nírífná “Poro xwiyá neamearimínirí rariñini.” riseaimónarini? Oweoi, nioní ríxa re searárfáriní, “None diñjé sixí ayá wí seayinwáone enagí nání seyíné péánáyí, none ení nípepaxí neainírfáriní. Seyíné siní ñweañaná none ení siní ñweapaxí neaimónírfáriní.” searárfá enagí nání wí e seaimónipaxímani. 4 Seyíné xámí searíñápi xídipírfá nání bí onimíápi marfáí, aga diñjé ayá wí síñá neánarini. Seyíné nání míxí níseameakfírfá ení ayá wí seameakfírfáriní. Xeaninjé nñí none neaímeáfmí seyíné nání diñjé nímorinjépipimí dání awayini ikíñwíñinjé nímiriní diñjé ayá wí nífá ninarinjériní.

5 None anjé Tírowasiyo pñí níwíarimí nípurí Masedonia píropenísíyo níremómáná aí kíkífá ñweapaxí bí míneaímeá rípi rípi oyaneyiní éwáyí sipíní sipíní neaímeaarfná áamá wí tñí xwiyá xímíxímí níñirí níñirane negí xwioxíyo dání wáyí neainirí yaríñagwi aiwí 6 Gorixo —O áamá ríxa yopa nímegíninjépipimí dání diñjé sixí mínigíáyo mñjé ikíñwíñinjé umírariñorini. O Taitaso ámí neaímeáfpimí dání mñjé ikíñwíñinjé neamírinjériní. 7 Taitaso neaímeáfpimí dánini Gorixo mñjé ikíñwíñinjé neamírinjémani. Seyíné omí numímíníro mñjé ikíñwí umírígápi nání repíyí níneairfná apimí dání ení Gorixo ikíñwíñinjé neamírinjériní. Taitaso repíyí níneairfná seyíné Poroní ámi síñwí nananíro nání íkíñinjé sipí seaiaríñápi nání repíyí neairí “Negí nípíkwíni míyaríñwápipimí dání Poromí ayá rífá wimoaríñwíñinjé?” níyaiwiro nání ñwí eariñgápi nání repíyí neairí Poroní arfá nianíro nání siní ayá rífá seawearíñápi nání repíyí neairí enjé enagí nání ámi aga yayí seáyími dání bí tñí níñinjéni. 8 Payí xámí nioní nearí seamónapiñána fá níroróná aga diñjé sipí seainjé enagí aiwí “Nioní ana pí nání nearí wiwárfárfáni?” níyaiwiri diñjé sipí níñímani. E nerí aí seyíné fá níroróná axínáni diñjé sipí seainaríñagí síñwí níseanírfá nioní ení diñjé sipí bí onimíápi níñinjéni. 9 E nerí aí agwí nioní yayí ninarini. Seyíné diñjé sipí seáípi nánini yayí mñíní ayí diñjé sipí seáípipimí dání segí sipí yarígápi ríwífmíní mamófá enagí nání yayí ninarini. Seyíné diñjé sipí níseairfná ayí Gorixo seaimíxariñápi tñí

xixeni seaif enag+ nani xw+yfa none searfwapimi dani wi xwirfa m+seaik+xe+wa enag+ nani rari+ni. ¹⁰ Ay+ r+pi nani searari+ni. Ama d+ni+ sipi Gorixo wim+xar+i+pi+ t+ni xixeni niwir+na apimi dani wig+ sipi yarig+api r+w+m+ni mamoarig+ar+ni. E nerona d+ni+ sipi api Gorixo yeay+ uyim+xemean+fa nani nipemeami war+i+ni enag+ nani ami d+ni+ sipi niwiri “Pi nani e rfa yar+i+ni?” yaiwin+pax+mani. E ner+ ai Gorixo wim+xar+i+pi+ t+ni xixeni mar+ai, ama wig+ d+ni+yo dani+ni d+ni+ sipi niwir+na ay+ wiwan+i+ny+ an+n+p+r+fa nani nipemeami war+i+ni enag+ nani rari+ni. ¹¹ Ai d+ni+ sipi seaif g+ pay+ eanapimi dani Gorixo seaim+x+pi, api sey+ne d+ni+ pirani+ni n+mor+o amipi nan+ xixeg+ni ep+r+pi seaim+x+r+ni. Apimi dani Gorixo an+ni s+mir+r+ seaiana sipi eoya xw+y+api m+neax+n+pa oen+r+ apax+ me pirani+ni im+xig+awix+ni. Apimi dani eni n+pi+kwi+ni miyarig+api nani wik+ on+nig+awix+ni. Apimi dani en+ Gorixo nani way+ seain+i+nig+ni. Apimi dani eni none ami s+ni+w+ nanan+ro nani ik+n+i+ni sipi seain+i+nig+ni. Apimi dani eni nion+ sear+api x+d+p+r+ nani d+ni+ rfa seawen+i+nig+ni. Apimi dani eni sipi yarig+ayo siyik+ ureaani nani oimonaney+n+ro eg+awix+ni. Sey+ne api api nera uf+apimi dani siwa ren+i+ni neain+i+ni. Sipi ef+ Poro near+o nani nene wi ay+ m+i+ni m+i+ni m+nearoar+ni. Siwa en+i+ni neain+i+ni. ¹² Ay+nani awan+ r+pi osear+i+ni. Nion+ near+ n+seamona+r+na sipi eo nani d+ni+ n+mor+o pay+ ana near+ monap+i+mani. Sipi wik+r+o nani eni d+ni+ n+mor+o near+ monap+i+mani. Ay+ sey+ne Gorixoy+ s+ni+w+ t+i+ni e dani re yaiwin+r+i+ni near+ monap+i+ni, “Ay+ nepar+ni. Porowa near+i+ni apimi pirani+ni x+dan+wa nani nene s+ni+ni d+ni+ rfa neawear+ni.” yaiwin+r+i+ni pay+ ana near+ monap+i+ni. ¹³ Sey+ne rixa xixeni e yaiwin+fa enag+ nani none rixa pirani+ni m+i+ni ik+i+ni m+r+r+ni+w+ni.

M+i+ni ik+i+ni m+r+r+ni+w+ni. D+ni+ ni+fa eni neain+r+ni. Sey+ne ni+y+ni Taitasom+ num+i+n+i+ni apimi dani d+ni+ si+x+ umimog+fa enag+ nani o yay+ nera neaimeaf enag+ nani none eni d+ni+ ni+fa ay+ wi neain+r+ni. ¹⁴ O ami neaimeana sey+ne t+i+ni e nani nurowar+na m+i+x+ seameak+n+i+ni nani b+ ay+ m+n+i+ni. None sey+ne t+ni n+i+ni amipi n+ni sear+i+ni nepani sear+i+ni omi sey+ne nani m+i+x+ n+seameak+n+i+ni ur+i+ni eni sey+ne num+i+n+i+ni apimi dani nepa xixeni imon+i+nig+ni. ¹⁵ O sey+ne ni+y+ni num+i+n+i+ni on+ni ero way+ in+ro nero pirani+ni ar+fa owianey+n+i+ni imon+i+ni nani d+ni+ n+i+ni ami xwap+ ay+ wi d+ni+ si+x+ n+seaya war+ni. ¹⁶ Agwi nion+ “Ay+ pi pi nerona xixeni ep+r+o.” n+seai+i+ni d+ni+ s+i+ni neanar+i+ni enag+ nani d+ni+ yay+ ninar+ni.

8

“Masedonia nweay+ win+yo ar+r+ wian+ro nani n+ni+w+ n+roa+r+ro nwean+o.” ur+i+ni nani+ni.

¹ Neg+ n+r+i+meay+ne, Jisasoy+ siyik+ imon+i+ni Masedonia p+ropen+i+ni an+ api apimi nweag+ay+ nan+ Gorixo wa wian+i+ni apimi dani eg+api n+i+ni imon+p+r+ nani awan+ b+ osearane+i. ² Xean+i+ni r+mewa wipax+pi n+i+ni wimear+i+ni dani “En+ rfa ean+i+ni?” n+i+ni iwan+o wiwan+i+ni ay+ ai api pe+ num+i+ni d+ni+ ni+fa ay+ wi win+i+nig+ni. Wiwan+i+ni uyipeay+n+i+ni imon+i+ni ay+ aiwi Jisasom+ d+ni+ wik+w+roar+i+ni win+yo ar+r+ owianey+n+i+ni n+ni+w+ n+roar+na b+ on+m+i+ni m+roa+ aga ay+ wi roa+r+i+ni. ³ Wig+ win+yo ar+r+ wian+ro nani n+ni+w+ n+roaro wipax+pi t+ni xixeni n+roaro aiwi wig+ d+ni+ t+ni apimi n+muroro ami b+ t+ni roa+r+i+ni s+ni+w+ w+narow+one enag+ nani rari+ni. ⁴ Ay+ ar+ki r+i+ni re near+i+ni, “Ama Gorixoy+ siyik+ imon+i+ni Judia p+ropen+i+ni nweag+ayo win+y+ ar+r+ wiar+i+ni nene eni ar+r+ wian+ nani xe n+ni+w+ fa+yo oroapoy+n+i+ni s+ni+w+ nean+poy+.” near+i+ni. ⁵ E nerona none “E ep+r+o.” niyaiwirane d+ni+ ik+w+monw+pi t+ni xixeni me xami Amin+ Gorixo pi pi wimonar+i+ni ox+dane+n+ro n+pawim+na o wimonar+i+ni n+x+d+ni+ni Porowane

eni nea+wiapig+awixini. ⁶ Ayinani Taitasomi sey+ne t+ni e nani nurowar+ina en+ r+remix+ niwir+ re urinwanig+ni, "Iwam+o Korin+yo nweay+ jox+ t+ni neg+ win+yo ar+ra wian+w+ nani wa niwian+rane nigw+ fay+ oroaney+n+ro eg+apa ami nero nigw+ xami 'A+ roawanig+ni.' rar+ig+api t+ni xixeni yar+irix+ni." urinwanig+ni. ⁷ Pi pi sey+ne nerona ama wi yar+ig+apimi muroar+ig+ay+ne nimon+ro yar+ig+ar+ni. Gor+xomi d+ni niwikw+raronar+ni, a+ nani amayo awan+ nur+ronar+ni, a+ nani nij+fa nimon+ronar+ni, Gor+xo wimonar+ni+pi yan+ro nani s+m+ ni+ead+p+n+ronar+ni, none nani d+ni sipi none seaim+x+niw+apimi dan+ ni+seair+nar+ni, a+ ni+p+ni nerona muroar+ig+ay+ne nimon+ro yar+ig+fa enagi nani seg+ win+yo ar+ra wian+ro nani nigw+ niroaron+ eni muroar+ig+ay+ yap+ nimon+ro yar+irix+ni.

"Sey+ne eni roar+irix+ni." ur+ni+ nani+ni.

⁸ "Poroskax+ ni+r+ni nearar+ni." miyaiwipani. Gi d+ni rip+ni enagi searar+ni+ni. Nioni win+y+ Judia piropen+s+yo nweayo ar+ra wian+ro nani s+m+ ni+ead+p+n+ro yar+ig+api nani rep+y+ seai+ana sey+ne eni siwa ren+ni oneaipoy+n+ri searar+ni+ni. Neg+ Judia piropen+s+yo nweay+ nani nepa d+ni sipi neainar+ni. Siwa en+ni oneaipoy+n+ri searar+ni+ni. ⁹ Sey+ne neg+ Amin+ Jisasi Kiraiso wa ni+neawian+ri neai+ni+pi nani r+xa nij+fa imon+ni+g+fa nani rar+ni+ni. O an+nam+ ni+nwear+na am+pi m+muron+ni+o nimon+ri aiw+ sey+ne yeay+ seayim+xemeam+fan+ri xw+fa t+yo nani ni+b+ri+na uyipeayon+ni+ni nimon+ri sey+ne an+nam+ d+ni am+pi m+muron+ni+g+ay+ne imon+ni+ni+na nani seai+ni+ri+ni.

¹⁰ Sey+ne Judia piropen+s+yo nweag+ayo ar+ra owianey+n+ri yar+ig+api nani d+ni nion+y+, ay+ rip+ri+ni. Xwiogw+ aga xami pwenomi sey+ne iwam+o nigw+ roar+ig+api agw+ nera nuro yopar+pi niyar+ri+nay+, "Ay+ anan+ri+ni." nimonar+ni. Iwam+o nigw+ roar+ig+ay+, ay+ sey+ne aiw+ xami oyaney+n+ri wimonar+ig+ay+, ay+ ax+y+ne enagi nani searar+ni+ni. ¹¹ Ayinani nigw+ "A+ oroaney+." rar+ig+api r+xa ni+ni+ni roar+ipoy+. Iwam+o oyaney+n+ri+na d+ni r+fa seawen+pa yopar+pi niroar+ri+na sey+ne roar+ipax+ imon+ni+ni+ni t+ni xixeni roar+ip+r+fa nani xe d+ni r+fa seawew+ni+ni. ¹² Ay+ ri+ni nani searar+ni+ni. Gi+y+ gi+y+ ama wiyo ar+ra wian+ro nani "Nigw+ a+ roar+riwanig+ni." niyaiwim+ana am+pi roar+ipax+ imon+ni+ni+ni t+ni xixeni roar+anay+, Gor+xo "Ay+ anan+ri+ni." waiwiar+ni+ni. Am+pi ay+ miroar+ipax+ imon+ni+ni+ni "Roar+irix+ni." wi yaiwiar+ni+ni. ¹³ Nigw+ sear+ip+r+ay+ kiki+fa nweap+r+fa nani sey+ne an+ni+ni seikar+m+ni+ri ner+ m+rar+ni+ni. Ay+ eni sey+ne t+ni xixeni ap+ni t+g+ay+ oimon+ni+ni+ri rar+ni+ni. ¹⁴ Jisasoy+ siyik+ imon+ni+ni+ni wi am+pi wi m+muron+ni+ni+ni imon+ni+ni+ni wi d+w+ ikeamon+ni+ni+ni mimon+ni+ni+ni ap+ni t+g+ay+ imon+ni+ni+ni+ni nani agw+ rin+na am+pi ay+ wi sey+ne t+g+api d+w+ ikeamon+ni+ni+ni ar+ra wiar+ni+ni. Sey+ne eni r+w+na am+pi wi nani d+w+ ikeamon+ni+ni+ni ay+ eni am+pi ay+ wi t+g+ay+ imon+ni+ni+ni ner+nay+, ar+ra seai+r+ri+ni. ¹⁵ Bikw+yo dan+ en+na Is+rer+y+ ama d+ni mean+ nemeron+na eg+api nani re ni+r+ni+ri ean+ni+ni+ni nioni searar+ni+ni+ni t+ni xixeni imon+ni+ni+ni nani searar+ni+ni, "Ama aiwa man+ni+ri+ni+ni xwe meaf+ay+ xwe ni+mearo ai wig+ ni+pax+ imon+ni+ni+ni seay+ e t+g+ay+ mimon+ni+ni+ni+ni. Ama on+mi+ni+ni+ni meaf+ay+ on+mi+ni+ni+ni+ni mearo ai aiw+ni+ni+ni d+w+ ikeamon+ni+ni+ni+ni mimon+ni+ni+ni+ni." ni+r+ni+ri ean+ni+ni+ni nioni searar+ni+ni+ni t+ni xixeni imon+ni+ni+ni nani rar+ni+ni.

"Taitasomi t+ni ama waumi t+ni urowaren+ni+ni." ur+ni+ nani+ni.

¹⁶ Nioni sey+ne ar+ra seaim+ nani d+ni r+fa ni+wear+ni+ni+ni Gor+xo Taitaso eni sey+ne ar+ra seain+ nani d+ni r+fa owen+ri wim+xar+ni+ni+ni nani yay+ owianey+. ¹⁷ Ay+ ri+ni nani "Taitaso eni sey+ne ar+ra seain+ nani d+ni r+fa wear+ni+ni." searar+ni+ni. "Jox+ Korin+yo nweay+ t+ni e nani ami ni+neauipaxox+ran+ni?" urana "Anan+ri+ni." r+ni+ni enagi nani+ni m+searar+ni+ni. Xewan+ni+ni eni "Oum+ni+ni." niyaiwir+ni+ni s+m+ ni+ead+p+n+ri+ni nani xeg+ d+ni t+ni sey+ne t+ni e nani bar+ni+ni+ni nani searar+ni+ni. ¹⁸ None omi t+ni neg+ ni+r+x+meay+

wom+ tñni eni urowárariñwini. O xwi+yá yay+ neainariñpi wá+ nur+mer+na en+pi nán+ Jisasoyá siyik+ imón+g+á ami g+m+ ñweag+áy+ nij+á nin+ro fá earoar+ni+g+or+ni. ¹⁹ O ap+ni imón+ñomani. Rip+ eni imón+ñor+ni. Jisasoya siyik+ imón+g+á Masedonia piropen+is+ t+yo ñweag+áy+ o none Judia piropen+is+yo ñweáyo ar+rá wian+wa nán+ ni+g+w+ Jisasoyá siyik+ imón+g+á ap+ apim+ uráp+mea+na Porowa tñni naw+ni ni+kum+ix+ni+ri eméw+ni+g+ni+ri ur+peá+or+ni. Ámá wí none ni+g+w+ awí eaamear+ñagw+ ni+nean+roná Ámináomi seáy+ e um+eyoaro none nán+ “Wig+ wini+yo ar+rá wip+ri nán+ diñ+ r+á wear+g+áwar+ani?” neaiawiro ep+ra nán+ rip+ yar+ñwini. ²⁰ D+wf+ ikeamón+g+á nán+ ni+g+w+ yan+ ewan+ nimón+ro xwén+ xwén+ ni+roaro neaiapowaráná yar+ñwapi nán+ ámá wí “Porowa ni+kwini+ mi+yari+ñoi.” neamear+pi+ri+ni+ri pi+rani+ñ+ niñw+perane ámá o tñni naw+ni uráp+mea+ñwini. ²¹ None pí pí oyaney+ni+ri neranéná Ámináo “Ay+ e neróná wé rón+ñ+ imón+ñ+pi yar+ñoi.” yaiwiar+ñ+pi nán+ diñ+ ni+morane aiw+ ap+ nán+ni diñ+ ni+morane yar+ñwáonemani. Ámá “E neróná wé rón+ñ+ imón+ñ+pi yar+ñoi.” yaiwiar+g+ápi nán+ eni diñ+ ni+morane yar+ñwáone enagi nán+ searariñwini.

²² Awau tñni neg+ ni+ri+xi+meá ami wom+ tñni eni urowárenapar+ñwini. “O none pí urariñwapi xi+eni x+d+ni+ri+eni+ñoi?” niyaiwirane “Ap+ ei. Ap+ ei.” ur+ñwapi+mi+ dán+ iwam+ó wiwap+yay+ána o ar+ki xi+eni x+d+ar+ñagi win+ñwáor+ni. O sey+né “Ni+g+w+ ap+ roaár+wan+g+ni.” rar+g+ápi tñni “Xi+eni ni+roaár+pi+ráo+.” niyaiwiri diñ+ s+ñá weánariñagi nán+ “Nioni eni san+ ur+naróm+ni.” niyaiwiri awau tñni bar+ni. ²³ Taitaso nán+ sey+né rixa nij+á imón+ñoi. O xwi+yá yay+ neainariñpi wá+ ur+meaan+wi nán+ g+ gw+ món+gw+í wor+ni. Sey+né seáy+ seaiian+rai nán+ naw+ni nimón+ri yar+g+w+í wor+ni. O tñni naw+ni bar+g+íwau awau Jisasoyá siyik+ imón+g+á piropen+is+ t+yo ñweag+áy+ urowár+áwaúr+ni. Eg+ ner+g+ípi+mi+ dán+ Kiraisomi seáy+ e um+eyoaa+ri+g+íwauúr+ni. ²⁴ Ay+náni ámá wau wo awa ni+biro siñw+ sean+ñaná “Nene ámáyo diñ+ sipí wiariñwaéner+ni.” rar+g+ápi “Nepar+ni.” oyaiwipoy+ni+ri ap+ e iwam+ó é+ri+xi+ni. Sey+né e éanáy+ Jisasoyá siyik+ imón+g+á ap+ ap+ sey+né nán+ re seaaiwip+ri+r+ni, “Ay+ ámáyo diñ+ sipí ni+wir+ wiari+g+áy+r+ni?” yaiwip+ri+r+ni. None sey+né nán+ mi+xi+ ni+meak+ni+ri ur+ñwapi nán+ eni “Apáni near+g+awix+ni.” yaiwip+ri+r+ni.

9

Ni+g+w+ ar+rá wian+ro nán+ awí eaamear+g+ápi nán+ ur+ñ+ nán+ri+ni.

¹ Ni+g+w+ Judia piropen+is+ ñweáyo ar+rá wian+ nán+ awí eaamear+ñwapi nán+ pay+ rip+ sey+né nán+ ni+ri+ri+ near+na “M+k+ meñagi nán+ sur+má ni+ri+ri+ r+á ear+ñ+ni?” nimónar+ni. ² Sey+né ap+ yan+ro nán+ diñ+ r+á seawear+ñ+pi nán+ nij+á nimón+ri nán+ e nimónar+ni. Ínina Jisasoyá siyik+ imón+g+á Masedonia piropen+is+ t+yo ñweag+áy+ ar+á eg+e dán+ wey+ ni+seamear+ri+na re rayariñwárin+ni, “Xwiogw+ xami pweagomi Jisasoyá siyik+ imón+g+á Giri+ki piropen+is+yo ñweag+áy+ ap+ éwan+g+ni+ri+ rixa érowiáp+ni+g+ár+ni.” E rayariñwapi+mi+ dán+ Masedonia ñweáy+ wig+ ámá nápi nene eni ax+pi éwan+g+ni+ri+ ayá row+á wiar+ni. ³ “Pay+ rina sur+má ni+ri+ri+ r+á ear+ñ+ni?” nimón+g+pi aiwi sey+né nán+ mi+xi+ ni+meak+ni+ri+ rayariñwapi sur+má imón+ni+g+ni+ri+ neg+ ni+ri+xi+meá wau wo awam+ urowárenapar+ñ+ni. Ay+ ámá re ñweag+áyo “Koriniyo ñweáy+ ni+g+w+ fáyo roap+ri nán+ rixa ni+pi+moár+imáná ñwea+ñoi.” ur+ápi sey+né nepa xi+eni e oépoy+ni+ri+ ámá rowami urowárenapar+ñ+ni. ⁴ R+wéná Masedonia dán+ t+yf+ wí nioni tñni ni+bi+ranéná sey+né rixa ni+pi+moár+imáná mi+ñwea+ñag+ta siñw+ ni+sean+ri+na+y+í, none “Ay+ rixa ni+pi+moár+imáná ñwea+ñoi.” niyaiwirane diñ+ s+ñá neaeánariñ+pi+mi+ dán+ ayá neain+ni+g+ni+ri+ nán+ searariñ+ni. Sey+né eni ayá mi+seain+pa en+áran+ni? ⁵ Ay+náni nioni re nimón+goi, “Neg+ ni+ri+xi+meá awa xami ni+ni+mearo nioni s+ni mi+rémóami enána ni+g+w+ sey+né neg+ s+m+man+ e dán+ ‘Ni+roari wian+wárin+ni.’ near+ri+g+ápi ‘Rixa ip+moár+poi.’ sear+pi+ri+ nán+ ourowárim+ni.” nimón+goi. Nioni

nirémorfná nıgwı apı nánı sımirırı sealıápımı dání marfái, segı dınyıyo dání xıxenı apání ipımoárınıyagı wınfımıgınrı awamı uowárénaparını.

“Yañ ewanıf nimónıro roaárıfırıxını.” urıñf nánırını.

⁶ “Poró pí yaiwianı nánı rfa neararını?” nıyairırınáyı, ewayı xwıyfa rıpi nánı dıñf mópoyı. Ámá aiwá xwé iwfa urfo aiwá xwé minfárını. Onımiá urfo onımiá minfárını. Ewayı xwıyfa apı ámá wigf wınyo arırá wianıro nánı nıgwı nıroaro wıarıgıfapı nánı rıtamınyıyıf nınırı rınını. Xwé nıwirfná Gorıxo wııfı xwé imónını. Onımiá nıwirfná Gorıxo wııfı onımiá imónını. ⁷ Ayınanı nıyınénı xıxegını ámá arırá wianıro nánı nıgwı nıroarfná wikf dıñf nıyairımánáranı, ámá wo sımeaxıdf sealıánáranı, nıroarı mını mıwı xámı “Nıgwı nıwirfná apı wıwanıgını.” yaiwıarıgıfapı nánı dıñf nımoró nıroaro mını wıfırıxını. Ámá wigf wınyo arırá wianıro nánı nıgwı fayó nıroarfná yayıf tını roaarıgıfáyo Gorıxo dıñf sıxı uyarıñf enagı nánı rarıñını. ⁸ Ai o seyfné aikf yınıpırfa nánıranı, aiwá nıpırfa nánıranı, apání tıgıfáyfné imónıro ámá dfwf ikeamónıgıfáyo arırá wıpırı nánı imónıgıfapı tını xıxenı mimónıf múroro epırfa nánı ananı seáyı e seaimıxıpaxorını. ⁹ Nionı seararınápi tını Bıkwıyo dání ámá wé rónıgıfáyf yarıgıfapı nánı re nırınırı eánıñfıpi tını xıxenı imónını, “O yañ ewanıf nimónırı dfwf ikeamónıgıfáyo wıarınırını. Ayınanı o wá nıwianırı wııñfıpi nánı Gorıxo ná rfwyıyo aiwi wı dıñf peá monfámanı.” E rınıñfıpi nionı seararınápi tını xıxenı imónıyagı nánı rarıñını. ¹⁰ Gorıxo —O aiwá omıñf yarıgıfáyo iwı iwfa urıpırı nánı mını wirı aiwá nıpırı nánı mını wirı yarınorını. O amıpı seyfné Kiraisomı dıñf wıkwıroarıgıfá wınyo arırá wıpırı nánı enı mını seaiapırı sayá nımıxa urı enfárını. E yarfná ámá aiwá omıñf xwé nıroá núfasáná aiwá xwé miarıgıfápa seyfné enı yañ ewanıf nimónıro wıarıgıfapımı dání axfırınıñf e epırfárını. ¹¹ Seyfné gını gına dıñf re yaiwıarfná, “Ananı yañ ewanıf nimónırane negıyo owıaneyı.” yaiwıarfná Gorıxo seyfné xwénı mını wıpaxı imónıpırfa nánı amıpı wı mımúronıgıfáyfnénıñf seaimıxınfárını. E seaimıxınfá enagı nánı segı sérıxımeáyo arırá wianıro nánı nıgwı xwénı roaarıgıfapı Porowane nısearápırane nımeámı nurane wianırı yarınıyagwı sıñwı nıneanıroná rıxa Gorıxomı yayıf wıpırfárını. ¹² Ayı rıpi seararınını. Arırá wianıro nánı seyfné yarıgıfapı ámá Gorıxoyá amıpı wı nánı dfwf ikeamónıgıfáyo xıxenı arırá wıáranıro nero aiwi apını mıyarınıoı. Seyfné yarıgıfapımı dání ámá obaxı Gorıxomı yayıf seáyı e nıwıera warınıoı. ¹³ Ayı rıpi rarıñını. Ámáyf seyfné nıgwıpi wianıro yarınıyagıfá sıñwı nıseanıroná rıpi seaiawıpırfárını, “Nene sıñwı anıñwáe dání ámá ayı xwıyfa woákfkıf inarıgıfapı —Apı yayıf neainarınıñf Kiraiso rınıpırını. Apı arfa yımıgıf nero xıxenı rfa xıdarınıoı?” nıseaiawıro nánı Gorıxomı seáyı e umfeyoapırfárını. Rıpi enı seaiawıpırfárını, “Nene tını wınyo tını arırá neaianıro nánı mını neaiapaxı imónıñfıpi nımúroro xwénı rfa neaiaparınıoı?” nıseaiawıro nánı enı Gorıxomı seáyı e umfeyoapırfárını. ¹⁴ E nero seyfné nánı rıxınıñf nıseaurıyıróná seyfné Gorıxo ámáyo wá nıwianırfná ámá wıanarıgıfapımı wıarıf nımúrorı wıanarınıñfıpi tını yarıgıfáyfné imónıgıfá enagı nánı seyfné nánı ikınıñf sıpı wınfárını. ¹⁵ Gorıxo xegı xewaxomı nıwıfrenapırfná neaiınıñfıpi —Apı amıpı bı tını rıtamınyıyıf mepaxı imónıñfıpırını. Apı nánı yayıf owıaneyı.

10

Xfo nánı rarıgıfapı xwfo oeámınırı urıñf nánırını.

¹ Agwı Poronı —Nionı ámá wı re rarıgıonırını, “Neneyá sıñwı tıñf e dání ayá ıgıgıf nerı aiwi nene sıñwı manıñwáe dání ayá nepearımánanıñf payıf nearı rarınıorını.” rarıgıonırını. Nionı Kiraiso xwfa tıyo nemerfná nıpenırı awayını yago enagı nánı ² rıxınıñf rıpi osearımını, “Nionı segı tıñf e nırémorfná ayá ıgıgıf mé nerı

ámá ‘Porowa Kiraisomi mîxîdarîgîfáyî yarîgîfápa yarîgîfáwarîni.’ neaiwiarîgîfáwami sîmî tîni mîxî rîá tîñî urîmîfápi seyîné enî searîmîfa nánî mînimîxîpanî.”³ None xwîfá tîyo niñwearanéná áamá Gorîxomi mîxîdarîgîfáyî tîni niñwearane aiwî ayî dîñî moarîgîfápimi dánî dîñî niñmorane mîxî inarîñwáonemani.⁴ Amîpî none mîxî nánî xîrîñwápi áamá ayî xîrarîgîfápi mîxîrîñwîni. None xîrîñwápi sîmî tîni inarîñwápiyá oná ímónîñîpi xwîrîfá ikîxeanfáwá nánî Gorîxoyá enî eánîñî ímónîñî tîñîpi xîrîñwîni.⁵ Apî íá niñrîrane re yarîñwîni. Pí pí áamá wigî dîñîyo dánî xewîfî neñwîpémáná érowîáfînarîgîfápi pîrîfî wiaîkirane xwîyîfá “Seáyî e ímónîni.” rarîgîfá áamá Gorîxo nánî niñfá mimónîpa oépayîniñî mudîmoarîñîpi pîrîfî wiaîkirane nerane áamá nîni pí pí “Oyaneyî.” niyaiwiróná Kiraisomi arîfá yîmîgî wîpîrî nánî wigî dîñîpi íánîñî xîrîrarîñwîni.⁶ Seyîné nionî searîfápi rîxa arîfá yîmîgî niarîñagîfa nîseanîrîfná nionî áamá wigî nîwiaîkiarîgîfápi tîni pîrîfî umamómîfa nánî rîxa ipîmónîñîni.⁷ Seyîné warárimîni sîñwî nîwîniñro yarîñoi. Segî wo “Kiraisoyá ayá tîñî ímónîñáonî ayî, nionîrîni.” niyaiwinîrî dîñî sîñá neánîrîfnáyî, xîo Kiraisoyáo ímónîñîpa none enî Kiraisoyáone ímónîñagwî nánî ámî xewanîño dîñî xewîfî neaiwiarîñîpi nánî dîñî niyaikirorî none ímónîñwápi tîni xîxenî neaiwiwîniñîni.⁸ Ámînáo none nénîfî tîgîfáyîñîñî oimónîpoyîniñî nînearîpearîfná seyîné xwîrîfá mîseaikîxé Jisasomi píranîñî xîdîpîrî nánî enî sîxî seaímîxanî nearîpeañî enagî nánî niñwanîñonî mîxî ayá wî nîmeakîniñîrî aî ayá bî niñniñmenîñoi.⁹ “Payî Poro eaarîñîpi nene íá niñroranéná enî sîrîrîñwî neainîni nánî rîfa eaarîni?” oyaiwîpoyîniñî meaarîñîni.¹⁰ Wa nionî nánî re rarîgîárîni, “O payî nearîfná xwîyîfá rîfá tîñîpi niñrîrî eaarîño aiwî áamá sîñwî anîgîfe dánî ‘Enî eánîño iworanî?’ wî wiaiwîpaxî mimónîñorîni. Xwîyîfá niñrîrîfná píranîñî irî mîrépearîñorîni.”¹¹ Nionî nánî e rarîgîfáwa niñfá re ímónîñîrîxîni. None seyîné sîñwî mîneanîgîfe dánî payî nearîfná ímónîñwápa ámî segî sîñwî anîgîfe dánî neranéná axîpi nimónîrane yanîwárinî.¹² None ayá nepeárîmáná áamá seáyî e nimónîro weyîfî menarîgîfáwa nánî rîramîñîyîfî niñrane “Awánîñî ímónîñwîni.” wî rîpaxonemani. “Nawîni nîkumîxîniñrane ímónîñwîni.” enî wî rîpaxonemani. E nerî aî áamá ayî wigî wo nánî “Apánî rîyarîni? Sîpî rîyarîni?” niyaiwiróná wiwanîñîyîfî yarîgîfápi tîni sîñwî nîwîniñaxîdíro “O apánî yarîni.” rarîgîárîni. Wigîpi rîramîñîyîfî nîga warîgîárîni. E neróná sa majîmajîfá nikárîniñro yarîñoi.¹³ Wa e yarîñagîfa aiwî none mîxî nîmeakîniñîranéná sanîñî none neatinîpi nánî dîñî mamó nerane wiárîfî nîmúrorane mîxî meakîniñanîméwîni. Gorîxo wáfî urîmétrîxîniñî nînearîpearîfná none nánî sanîñî neatinîpi —Apî seyîné enî ínîmî ñweagîfápiñîni. Apî nánî dîñî niñmorane mîxî meakîniñanîwîni.¹⁴ Seyîné sanîñîfî Gorîxo neatinîpi ínîmî ñweagîfáyîné enagî nánî none seyîné tîñî e nánî niñbîrî xwîyîfá Kiraiso nánî yayîfî neainarîñîpi nánî wáfî nîsearîrîfná sanîñîfî Gorîxo neatinîpi wî wiárîfî nîmúrorane enwámani.¹⁵ Ayînánî none mîxî nîmeakîniñîranéná sanîñîfî Gorîxo neatinîpi wî wiárîfî nîmúrorane áamá wa omî niñdíroná éfápi nánî none xewîwone weyîfî menarîñwámani. Wî e mé dîñî re niyaiwirane ikwîmonwîni, “Seyîné Jisasomi dîñî nîwîkwîroro enî neága nuróná none épeárîñwápi dîni sanîñîfî Gorîxo neatinîpi tîni xîxenî xwé nimóga upîrîfárinî.” niyaiwirane ikwîmonwîni.¹⁶ Seyîné e nimóga nurónáyî, none ananî seyîné tîñî e orîwámî dánî ñweagîfáyîfî tîñî e nánî aî nurane xwîyîfá yayîfî neainarîñîpi wáfî urîrane yanîwárinî. E nerane áamá wa Gorîxo uowárinîe dánî wáfî rîmétrápi xewîwone weyîfî mîmearîniñpa yanîwárinî.¹⁷ E nerî aî Bîkwîyo re niñniñî eánîni, “Go go mîxî nîmeakîniñîfná Ámînáo enîpi nánî mîxî meakîniñîniñîni.” niñniñîrî eánîni.¹⁸ Ayî rîpi nánî xwîyîfá apî mîñîfî niñrorî seararîñîni. Áamá wiwanîñîyîfî weyîfî mearînarîgîfáyîfî nánî Ámînáo “Mîmîwiáró yarîgîfáyîrîfani?” yaiwiarîñîmani. Xewanîño sîñwî nîwîniñaxîdíri píranîñîfî yarîñagîfa nîwîniñmáná weyîfî umeararîñîyîfî nánîni “Mîmîwiáró yarîgîfáyîrîfani?” yaiwiarîñîrîni.

11

Mimóní wáf wurîmeiarîgíáwa nánî urîñîf nánîrîñî.

¹ Agwî xe Poro majíá níkářîñîrî xegí enjîpî nánî mîxí bî omeakîñîñîrî sîñwí nanîpoyî. E seararîñagî aî rîxa sîñwí e nanarîñoi. ² Ayí rîpî nánî “Xe mîxí bî omeakîñîñîrî sîñwí nanîpoyî.” seararîñîñî. Gorîxo seyíné nanîf imónîpîrîfa nánî dîñf ríá wearîñîpa nionî enî nîwearîñî. Seyíné ámá yapí seaiwapîyanîro yarîgíá wíyo aríá nîwîro mîxídí sîñî apîyáíwayîñénîñîf imónîñáná Kiraisomî seanwîrârîmîfa nánî oxí ná womî omîñîñîf meánîrîxîñîrî searéroárîñá enagî nánî seyíné nánî dîñf ríá nîwearîñî. ³ E nerî aî enîná sidîro Ipímî yapí nîwîwapîyirîñá xegí ináyîñîñîf imónîñîpîmî dánî wîwapîyîñîpa ámá wa seyíné enî yapí nîseaiwapîyîro xenwîmî dánî nîméra seawarîñá seyíné sîñî íkwîrâñîñîñîf nîmónîro Kiraisomîñî pírânîñîf mîxídîpa epîrîxîñîrî wáyî ninarîñî. ⁴ Seyíné rîpî rîpî yarîñagífa nánî seararîñîñî. Ámá wa Jisaso nánî rîñîñîpî xîxenî mîsearí xegí bî seararîñá seyíné ananî aríá wiarîgíárîñî. Kwíyíf none searáná seaainîñîpî maríáí, xegí bî nánî searáná xe oneaainîrî aríá wiarîgíárîñî. Xwíyíf yayí seainarîñîf none wáf searîñwápi maríáí, xegí bî imónîñîpî searáná ananî aríá wiarîgíárîñî.

⁵ Ai nionî wí re yaiwiarîñáonîmanî, “ ‘Kiraisoyá wáf wurîmeiarîñwá seáyî e imónîñwáonerîñî.’ rînarîgíáwa nionî imîmí nîmîxîñoi.” yaiwiarîñáonîmanî. ⁶ Nionî ámá sîñwí anîgíe dánî xwíyíf nîrîrîñá irí mîrépearîñáonîrîfanî? Irí répearîñáonîrîfanî? Nionî majíárîñî. E nerî aiwî nijíá xwíyíf yayí neainarîñîpî nánî imónîñápi bî onîmiápi mimónîñîñî. Ai none seyíné tîñî nîñwearane pí pí neranéná “Porowa nijíá seáyî e imónîgíáwarîfanî?” oyaiwípoyîñîñîñîf sîwá seainîñwárîñî. ⁷ Nionî seyíné kwíyíf emaxîñîpîrîfa nánî Gorîxoyá xwíyíf yayí neainarîñîpî wáf nîsearîrîñá nîgwí bî mîsearâpîñápi dánî sîyîkwîpîñîñîñîf imónîñárîñî. Nionî e enjâpi nánî “Poro sîpî neaikârîñîñîñî.” rîseaimónarîñî? ⁸ Nionî xámî seyíné searéwapîyîmî nánî Jisasoýá sîyîkí imónîgíá wîñîyíf nîgwí nîmónapáná nionî fîwîñîñîf urâpîñanîgîñî. ⁹ Ayí rîpî seararîñîñî. Nionî seyíné tîñî ñweañáná negí nîrîxímeá Masedonia pîropenîsîyo dánîyíf wí nîbîro amîpî nionî dîwíf ikeamónîñápi xîxenî niapîgíá enagî nánî segíyíf womî aî anîñîf wí mîwikârîñanîgîñî. Pí pí nerîñá Korinî ñweáyíné anîñîf oseaikârîmîñîrî meñanîgîñî. Ríwéná ámî nîseaiméarîñá enî axîpîñî emíárîñî. ¹⁰ Xwíyíf Kiraiso nánî nepaxîñîf imónîñîpî íá xîrîñáonî aga nepa re seararîñîñî, “Nionî ‘Korinî ñweáyo nuréwapîyirîñá nîgwí bî murâparîñárîñî.’ nîrîrî mîxí meakîñîñîñápi segí Gîrikî pîropenîsîyo nîmîñî yanî nîwéa warîñá ámá wo áwîñî e dánî nîrakiníámanî.” seararîñîñî. ¹¹ “Poro pí nánî ríá e neararîñî?” rîseaimónarîñî? “Dîñf sîxí mîneayarîño enagî nánî neararîñî.” rîseaimónarîñî? Oweoi, nionî dîñf sîxí seayarîñagî nánî Gorîxo nijíárîñî. ¹² Dîñf sîxí seayarîñáonî aiwî “Kiraisoyá wáf wurîmeiarîñwá seáyî e imónîñwáonerîñî.” rînarîgíáwa “Porowa wáf nîrîmerîñá yarîgíápa axîpî yarîñwáonerîñî.” nîrîro weyí mearînarîgíápi mîwiárómîgîñîrî nîgwí mîsearâpî yarîñápi axîpîñî néra umíárîñî. ¹³ Ayí rîpî nánî e néra umíárîñî. Ámá nionî seararîñáwa sa mimóní wáf wurîmeiarîgíáwarîñî. Ámáyo yapí wîwapîyanîro nánî yarîgíáwarîñî. “Kiraisoyá wáf wurîmeiarîgíá warîñî?” oneaiáiwípoyîñîrî wigí imónîgíápi rîtí nîñîro xegí bî imîxînarîgíárîñî. ¹⁴ Awa nánî seararîñápi nánî dîñf nîpîkîñîro ududí mîseainîpanî. Seteno aî xegí imónîñîpî ananî rîtí nîñîrî anîñájí wíá okîmîxarîñîyíf wónîñîf imónarîñîrîñî. ¹⁵ Ayîñánî oyá xîñáíwánîñîf nîmónîro omîñîf wîiarîgíáwa wigí imónîgíápi rîtí nîñîro ámáýá sîñwí tîñîf e dánî ámá wé rónîgíá oimónîpoyîñîrî yarîgíáyíf imónîgíápanîñîf imónáná sîrî mîpîkîñîpanî. Yoparí imónîf wigí egíápi tîñî xîxenî Gorîxo pîrîf umamoníá enagî nánî rarîñîñî.

Wáf nîrîmerîñá wîmeañîpî nánî urîñîf nánîrîñî.

16 Xámi ríápi ámi dirírí nerí bî osearímîni. Nionî mîxí meakínîmîpi nánî “Poró majfá nikárînrî rarîñorîni.” mîniawipani. E nîsearîrî aî sîni “Poró majfá nikárînrî rarîñorîni.” nîniawirónáyí, nionî segí arfá egfe dánî mîxí meakínîmî nánî seyíne majfá ikárînarîñî wo weyí mearînarîná xe oenîrî sîñwí wînarîgíápa nionî enî sîñwí nanîpoyí. 17 Nionî mîxí nîmeakínînrî searîmîpi Ámináo e ourînrî wimónarîñîpî tîni xîxenî searîmîmêni. Aga majfá nikárînrî “E yarîñáonîrîani?” nîyaiwirî ðîñî sîñá neánarîñî wonîñîñî nimónîrî searîmîni. 18 Ámá obaxí wigí eñî eánîgíápipî dánî egíápi nánî mîxí meakínînarîgíá eñagî nánî nionî enî axípi bî mîxí meakínîmîni. 19 Ðîñî émí saímí mogíáyíne ámá wa majfá nikárînrî rarîñagíá arfá nîwiróná ananî yayí tîni arfá wiarîgíáyíne eñagî nánî nionî enî segí arfá egfe dánî mîxí bî meakínîmîni. 20 Ai ámá wa seyíne áxenwarí seaianîro nánî ñwí ikaxí xegí bî searékwiñwíyánáranî, segí amîpí seamîwiárekîxéánáranî, yapí nîseaíwapîyirîñîpîmî dánî segí amîpí íwí searápánáranî, wiwanîñowa seáyí e nîmíeyoánîro paimîmî seaíanáranî, wé tîni sîmîmanîño seaupîkákwiánáranî, xe oneaipoyînrî sîñwí wînarîgíáyíne eñagî nánî rarîñîni. 21 Xámi nionî seyíne tîni nîñwearîná awa seaikárarîgíápa axípi seaikárîmî nánî eñî meánîñáonî eñagî nánî aga ayá ninarîni.

E nerî aî nionî rîxa majîmajfá nikárînrî wa ayá nepeárîmáná pí pí mîxí meakínînarîgíápi nánî nionî enî mîxí meakínîmîni. 22 Awa “Xibîruone imónîñwîni.” rarîñagíá aî nionî enî wonî menîranî? Awa “Isîrerone imónîñwîni.” rarîñagíá aî nionî enî wonî menîranî? Awa “Ebîrîfamoyáonerîni.” rarîñagíá aî nionî enî oyá wonî menîranî? 23 Ai “Nionî rîxa xóxwí nerî rarîñîni.” nimónarîni. Awa “Kiraisomî xînáíwanénîñî nimónîrane wîiarîñwáonerîni.” rarîñagíá aî nionî Kiraisomî nîxíðîrî nîwiirîná awamî wîarí seáyí e nîmúrîrî yarîñáonîrîni. Nîrîkwînmáná omîñî anîñî miní nerî múroarîñáonîrîni. Gwí ámi ámi nîñwirárîgíonî riwonîrîni. Iwanî ámi ámi ayá wí nîmépegíonî riwonîrîni. Nîpepaxí xwapí nikárîgíonî riwonîrîni. 24 Gí Judayí wé wú fá nîñxeayîro iwarogí nîñmépéa nuróná 39 imónayîni nánî neayîgíonîrîni. 25 Romíyí biaú bî fá nîñxeayîro wegíwí tîni iwanî neayîgíonîrîni. Bîni sîñá tîni nearî nîñgíonîrîni. Biaú bî sipîxíyo nurîná sipîxí sipí éáná rawîrawáyo piéroayîñáonîrîni. Sfá wîyimî rawîrawáyo ikwîárîñîmenáonîrîni. 26 Wáf urîmemînrî nánî añî nîkîrorîná iniñgí waxí ámi ámi nîmároayîpaxí eñonîrîni. Ámi ámi nîrápekîxeayîpaxí nigíonîrîni. Gí gwí axírí imónîñwáyí sipí nikárîyîpaxí egíonîrîni. Émáyí enî sipí nikárîyîpaxí egíonîrîni. Añî xwéyo nemerînáranî, ámá ðîñî meañe nemerînáranî, rawîrawáyo nurînáranî, mimónî nîrîxímeá imónîgíáyí tîñî e nemerînáranî, anîñayîpaxí néra emeñáonîrîni. 27 Omîñî ríá tîñî anîñî miní nerîñîpîmî dánî okîñî nîweñonîrîni. Sfá obaxíyo si ragáonîrîni. Agwîni yayagáonîrîni. Iniñgí nánî gwîni yeáyí niayagonîrîni. Aiwá nánîranî, iyíá nánîranî, añî nánîranî, ámi ámi ðíwí ikeamónayagáonîrîni. 28 Api tîni ámi bî sîni mîsearîpa nerî aiwí sfá ayí ayo Jisasoyá sîyîkí imónîgíáyí nánî “Omî nuxíðîróná arîge ríá yarîñî?” nîyaiwirîñîpîmî dánî ðîñî sanî nunarîni. 29 Wo Jisasomî píranîñî oxíðîmînrî nerî samîñî wéáná nionî enî ðîñî sipí niarîñagíá nánî eñî samîñî nîwearîñîrîni. Womî ámá wí xerîwîmîni nîméra warîñagíá nánî íwí éáná nionî ðîñî ríá nîxearîñîrîni.

30 Mîxí meakínînarîñápi wí pîni mîwiárîpaxí nimónîñagíá nánî amîpí nionî eñî meánîpa nerî eñápi —Api nánî ámá ðîñî nîmorîná “Poró eñî samîñî wearîñorîani?” yaiwiarîgíápirîni. Api nánî enî iwamíó nîrîrî mîxí meakínîmîni. 31 Gorîxo —O negí Ámîná Jisasomî xano imónîrî Nwíáo imónîrî eñorîni. Anîñî ínîná seáyí e numéra upaxorîni. O nionî yapí mîseararîñá eñagíá nánî nîjîá imónîni. 32 Nionî eñî meánî nerî eñá rîpi nánî mîxí omeakínîmîni. Eñîná nionî añî Damasîkasîyî rîñîñîpîmî ñweañáná mîxí ináyí Aretasoyá kiapîxo fá nîxîranîro nánî xegí sîmîñî wînarîgíáyo

ákijá íwí niyoní awí nurára uñinigini. ³³ E éagi negí niriixímeáyí wí nioní soxí fáyo ninimiárití gwí nijárimáná ákijá pípíwí wiyimí dání awayiní nímamówára ninipiéroro nání oyá ámayí wí fá mñixegíawixini.

12

Poró anjnamí dání orijá tewñinijí nánirini.

¹ Míxí nimeakñinirijípiimi dání nanj bñ neaipaxí menjagi aiwí wí pñni wiáripaxí mimóninini. Ayínáni Ámináo wíá nókimixinijípi tñni oyá diñtyo dání orijá wininijápi tñni apiaú nání ení xwiyíxá nirití míxí meakñinimíñni. ² Nioní áamá Kiraiso tñni ikárininijí wo enjpi nání orimini. Gorixo anjnamí nání uménapijorini. Omí uménapije dání xwiogwí wé wúkaú síkwí waú waú rixa pwenjirini. O diñtipini ríá peyiniginini? Náó ení ríá peyiniginini? Nioní majjárini. Sa Gorixo nijjárini. ³ Áamá o anjna —E áamá siyikwí míní nimóniro sirí muní ñweagferini. E nání nipeyiríná —Diñtipini ríá peyiniginini? Náó ení ríá peyiniginini? Nioní majjárini. Sa Gorixo nijjárini. ⁴ E nání nipeyiríná xwiyíá seáyí e imóninijí enjagi nání diñtí nímori áwanj miripaxípi aríá wirí xwiyíá Gorixo xe ámayó áwanj ouríwiniginirí síñwí mñwinarinijípi aríá wirí enjirini. ⁵ Áamá e yaríñomi nioní weyí umearipaxí aiwí niñwaninoní weyí bñ mñmearinipa nemáná aí enj saminijí nñwenjpi nání wí nñwiamómiméini. ⁶ Nioní nepa “Weyí omearinimini.” nñnimónirínáyí, nepaxinijí imóninijípiini rímí enjagi nání “Majímajíá ikárinaríñoríani?” wí nñaiwipaxí menini. E nerí aí áamá nioní nání diñtí nñmoróná nioní nemeríná uréwapíyaríñagi aríá niro síñwí naníro egíápi nání wiárití ogámí nero orijá wininijápiimi dánini “O seáyí e e imóninijoríani?” nñaiwipírixinirí “Ámí weyí bñ omearinimini.” mñnimónarinini.

Obo Poromí xe enj saminijí owimixinirí Gorixo síñwí wininijí nánirini.

⁷ Gorixo nioní awiaxí imóninijípi nání orijá áamá mñtewñinarigíápi nñtewñinirijípiimi dání wárití mimónipa éwiniginirí enj wíyi omí ayíñwí ówiniginirí síñwí naniniginini. Enj ayí nepa enj nání mñrarinini. Nioní wárití mimónipa oenirí oboyá xwiyíá yanj urimeiarigíáyí wo iwaninijí nñnearí saminijí nímixini nání síñwí wininiginini. ⁸ Api nání Ámináomi rixinijí nuriríná pñni oníwiárinirí biaú bñ urayíagi aí ⁹ o nioní rixinijí uríáyí tñni xixeni mñnií re nñriniginini, “Áamá síñwí nñseaniríná re yaiwipaxí enjagi nání, ‘Saminijí wegíáyí Gorixo enj nñwímixiríñipimi dání enj síxí weámíxíagi ríá yaríñoi?’ yaiwipaxí enjagi nání nioní wá nñriñwianirí siiarinijápiimi joxí fá nñxirirínáyí, ayí apánirini.” nñriniginini. E nñrinijí enjagi nání nioní enj eáninijí Kiraisoyápi aninijí enj síxí onímixinirí enj saminijí nñwearinijípi nání ududí mñniní yayí tñni míxí meakñinimíñni. ¹⁰ Ayínáni nioní enj saminijí nñweríná Kiraiso enj síxí nímixinijípiimi dání enj síxí eánarinjá enjagi nání nioní wá urimeariná amípi áamá enj saminijí wepaxí imíxarinijípi níméánáraní, áamá paimímí nikáranáraní, diñtí ríá nñwepaxí imóninijípi níméánáraní, rímewá níanáraní, xeaninijí nikáranáraní, api nñpini nání “Ayí ananirini.” yaiwiarinjarini.

Wigí yarigíápi nání ayá síwí uroarinijí nání urinijí nánirini.

¹¹ “Nioní míxí nimeakñiniríná nñra weapíápi majímajíá nikárinirí ríáriní.” nímónariní. E nerí aí sewaninijíyíñé míxí api omeakñinirí nímíxíagíá nání api e éariní. Nioní nání wa rarigíápa siyikwípininijí nimónirí aí “Kraisoyá wá wñurimeiarinjawá seáyí e imóninjawónerini.” rñnarigíáwa wí mñnímúrogíoní enjagi nání seyíñé weyí nñnimearíro síñwíriyí, xixeni epaxí imóninijípi tñni yaníro egíáriní. ¹² Ayí rípi nání seararinini. Nioní seyíñé tñni nñwearíná Kiraisoyá wá wñurimeiarigíá nepaxinijí imónigíáwa emímí ero ayá rñwamónipaxí imóninijípi ero yarigíápi aríki aninijí miní seaíwapíyayinjarini. ¹³ Jisasoyá siyikí imónigíá wíniyo nñwimeariná wéyo

umeariṅápa seyíné eni axípi niseamemáná aí wiamonápi, ayí rípiṅrini. Nioni aiwá nimi nání nígwí bí nisearápiri aníṅ mīseaikáriṅanigini. Sípí e seaiṅápi nání anani yokwarimí niipíríréo?

¹⁴ Aríá nípoyi. Ríxa biaú biṅáoni ámi bí bimíniri nání imóniṅini. Ámi bí bimíniri nání nimóniri aí aníṅ seaikárimfámani. Segí amípi bí mīsearápi sa seyíné t́ni nawíni d́ṅ śx́ níni onweaneyiniri bímfá nání rariṅini. Seyíné níj́fáriní. Niaíwíyí xaniyaúmi amípi arírá wíimigini awí eámeámí yáripaxímani. Xaniyaú niaíwíyo arírá owiaiyniri amípi bí awí eámeámí yáripaxíriní. Segí sénomi, ayí nioni éniṅ imóniṅáoni enagi nání rariṅini. ¹⁵ Seyíné arírá seaimi nání gí amípi níni emi nímorfá ayí yayí t́ni emi mómfáriní. Arírá seaimi nání niyoríriní ayí yayí t́ni yoríriní. Nioni e nerí d́ṅ śx́ ayá wí seayaríṅagi nání seyíné sa bí onimíapi d́ṅ śx́ niyipíríréo? ¹⁶ Nioni seyíné t́ni niṅwearína aníṅ wí mīseaikáriṅá aiwi ámá wí re searípráoi, “O sṅwí samamí nerí f́wí neríṅpimi dání yapí seaiepiṅrini.” E searípráoi aiwi wí e mīseaikáriṅanigini. ¹⁷ Ámá nioni seyíné t́e nání nurowárenapiṅpimi dání eni yapí niseaiwapíyiri f́wí bí mīsearápiṅanigini. ¹⁸ Taitaso seyíné t́ṅ e nání biní nání ení rírémíxí wiowáriṅanigini. Negí níríxímeá o t́ni bíṅo eni níkumíxiri wírenapiṅanigini. Taitaso yapí niseaiwapíyiri segí amípi bí rísearápiṅanigini? Oweoi, wí e meníṅini. Xámi none seyíné niseaiméarína enwápi nání píraníṅ d́ṅ mópoyi. Taitaso “Píraníṅ e oemini.” niyaiwiri seaiṅpa none eni axípi nerane omi númi iríkwíniṅ mīkeánipa renwanigini?

¹⁹ Xwíyíá rípi f́a níroróná aníṅ re ríneaiwiariṅoi, “Porowa wigí egfápi nání xwíyíá wákwínaro nání rífa rariṅoi?” ríneaiwiariṅoi? Negí d́ṅ śx́ seaiṅwáyíné, wí e oneaiwípoiṅni mírariṅwini. Sewaniṅyíné Kiraisomi níxídiróná ení neániro xídíprá nání Goríxoyá sṅwí t́ṅ e dání Kiraiso awa e ourípoiṅni neaimíxípiṅni ení nímiṅni searariṅwini. ²⁰ Nioni ámi seyíné t́ṅ e níremorfá “Naní ayí e imóniṅagí owiniṅni.” niyaiwia bímfápi t́ni xíxeni mimóní xegí bí imóniṅáná seaimeámigini ayá śwí níroarini. Seyíné eni “Porowáwayini nimónimáná oneaiméani.” yaiwiaríṅápi t́ni xíxeni nimónimi mīseaiméa wíki nónimi seaimeámigini ayá śwí níroarini. Seyíné śni śmí t́ni níwiápíga uro śpi d́ṅ niyaiwiga uro wíki ríá ápiáwíniṅ níga uro rírowiámí niga uro ikayíwí nímeariṅa uro mímáyó níróga uro wárixa nímogá uro míxí népéga uro yariṅagí sṅwí seaniṅini nání searariṅini. ²¹ Nioni ámi níbirí niseaiméarína segí śpi yariṅápiṅni dání Goríxo ayá nímogá segí sṅwí anigíe dání ṅwí eámigini ayá śwí níroarini. Xámi segíyí wí f́wí nero wigí f́wí iníṅápirani, f́wí níni rípeániṅápirani, piáxí weániṅpaxí imóniṅpi egfápirani, ríxa ríwíṅni mímamó śni yariṅagí sṅwí níseanirína ṅwí eámigini rariṅini.

13

Íkwairí níríwírná uríṅpí nánirini.

¹ Seyíné t́ṅ e nání ríxa biaú biṅáoni ámi bí bímfáriní. Ríxa niseaiméarína xwíyíá Bíkwíyo níriniri eániṅ rípi “Xwíyíá nímiṅríná sṅwí wínarófá waúraní, waú worani, sopíṅ norónáyí, ‘Api nepa rífa imónini?’ yaiwipaxíriní.” níriniri eániṅpimi níxídirane xwíyíá imíxaníwáriní. ² Xámi níbimáná ámi ríwíyo níbirína íkwairí seaiṅápa agwí seyíné śni mīseaiméapa nerína segí f́wí éfáyo t́ni f́wí méfá wíniṅné t́ni nání payí nearí íkwairí seawárenapiṅini. Nioni ámi bí níbirína ámá f́wí yariṅáyí śni xe oépoiṅni sṅwí wíniṅfámani. ³ Seyíné d́ṅ re yaiwiaríṅagi nání e emíariní, “Nene ‘Kiraiso nepa Poromi dání rariṅrini.’ yaiwiani nání o e oneaiwapíyini.” yaiwiaríṅagí nání e emíariní. O píraníṅ owimíximiṅni nerína samíṅ níweri seaiariṅomani. Ení t́ni seaiariṅorini. ⁴ Enína o samíṅ wéṅána íkíá

yoxáfpámi yekwíroarígfá aiwi Gorixoyá enj eáninjípimi dáni ámi sijnj ηweajorini. Xíto tñni nawíni ikárininjwá enagi nání enj saminj wenwáone aiwi seyíne tñnj e nání nibirane píraninj seaimixariri neranéná sijnj tñni nawíni níkumixinirane imóninjwá enagi nání enj eáninj Gorixoyá tñni seameanfwarini.

⁵ Seyíne woxini woxini “Nepa Kiraisomi dñnj wíkwíroarinjá wonirfani? Míwíkwíroarinjá wonirfani?” niyaiwiniri iwamóo inírixini. Sewaninjyíne woxini woxini sijnwí ainenaxídirixini. “Jisasi Kiraiso tñni mñjininjwaénerini.” niyaiwiniro sijnwí mí nómixiniro nijfá mimónipa reñoi? E niseariri aí sijnwí nainenaxídirfna mñwíarófáy imóninjánáy, “Kiraiso tñni mñjininjwaénerini.” niyaiwiniro sijnwí mí ómixinipaxí menini. ⁶ E niseariri aí nioni dñnj re seaikwímonini. Seyíne none sijnwí nñneanaxídiróná rixa mñmñwíarówáone imóninjagwi neanarñoi. ⁷ Seyíne sipí wí mepa oépayiniri Gorixomi rixinj seauriyarinjwáriní. Ámá wí re oneaiawípoyiniri, “Porowa Korini ηweáyo wáf nurímerfna wí mñmñwíarogfawixini.” oneaiawípoyiniri seauriyarinjwámani. “Porowa mñwíarogfawixini.” neaiawiarinjagfa aiwi seyíne nanj imóninjipi tñni xixeni epíri nání Gorixomi rixinj seauriyarinjwáriní. ⁸ Ayf rípi nánirini. None pí pí neranéná xwíyfa nepaxinjípimi dñnj mñwíkwíropa oépayiniri wí yarinjwáonemani. Apimi dñnj wíkwíropaxípiní yarinjwáonerini. ⁹ None enj saminj neawéagi aí seyíne enj neániro Kiraisomi xídarinjagfa nñseanirfna yayf yarinjwáriní. Seyíne yóf oimónípayiniri Gorixomi rixinj seauriyarinjwáriní. ¹⁰ Ayf rípi nání agwi nioni seyíne tñni mñjweá wí e dáni nñjweámáná payf rina eearinini. “Nioni segf tñnj e nání nibirfna Gorixo nénf tñjóninj oimóniri nñmixinjípimi dáni rfá tñnj oseamemini.” mñnimónarinjagi nání payf rina neari wírenaparinini. Ayf rípi nání rarinini. Gorixo nénf tñjóninj oimóniri nñmixirfna ámá xíomi dñnj wíkwíroarígfáyo uyínií uméwinigini nñmixinjímani. Enjni wímixíwinigini nñmixinjirini.

Yoparfpi urinj nánirini.

¹¹ Negf nñrxímeáyíne, yoparf rípi nearfna yayf seawárenaparinini. Seyíne yóf oimónaneyiniro aninj miní ero nioni enj ríremixí seaiarínapi arfá ókiarf móniro dñnj axípinini xídiro piyfa wero érixini. Seyíne e nerónáyf, Gorixo —O ámá nání dñnj sipí seaini nání seaimixiri piyfa wepíri nání seaimixiri enorini. O ínina dñnj seakikayoníariní. ¹² Gorixomi dñnj wíkwírogfáyíne yayf niníroná yayf óf eánenírixini. ¹³ Gorixoyá ámá nioni tñni re ηweagfáyf yayf seawárenaparñoi. ¹⁴ “Seyíne niyíneni Áminá Jisasi Kiraiso wá seawianiri Gorixo dñnj sipí seairi oyá kwíyípi nawíni seakumixariri éwinigini.” nimónarini.

Payí Poro Garesia piropenisíyo ηweáyí nání eañnaríni.

Payí rina Jisasoyá siyikíyí piropenisí yoí Garesiayo ηweagfáyí nání Poro eañnaríni. Poro xámi émayí añí tñimíni wáf nura nemeríná Garesia piropenisíyo nání nurí añí obaxí e e ikwíroníηíyo wáf nura emeñnigíni (Wáf wurimeiarígfáwa 13:1-14:26). E nemo ámi wí e nání nurí yaríná Judayí wí Garesia piropenisíyo nání nuro áma Poro xwíyá Jiaso nání rññíyí yayí winipaxípi wáf uraríná Jiasomi dñí wíkwírogfáyo xenwí nuréwapíyiro réññí urígfawixíni, “Jiasomi dñí níwíkwíroro aiwí iyí símí síto míwákwinípa ero ηwí ikaxí Moseso níriri eañpimi eni píraníñí míxídípa ero nerónáyí, Goríxoyáyíné imónipaxímani.” urígfápi nání Poro nífá nimónimáná payí rina níriri eañnigíni. Xenwí uréwapíyarígfáyí ríwí numero sa Jiaso nání uréwapíyíñípi dñí ikwíróríxíni níriri eañnigíni.

1-2 Poroní —Nioní Kiraisoyá wáf wurimeiaríñá wonírini. Áma wí Goríxo nání wáf wurimeíwinigíni nírrowárénapígfámani. Wí Goríxoyá wáf wurimeiarígfá wo imóníwinigíni nírípeagfámani. Ápo Goríxo —O Jiasí Kiraiso xwáripáyo dání owiápínímeaníri síñí wímíxíñoríni. O tñí Kiraiso tñí awaú nírípeagfíonírini. Nioní tñí negí níríxímeá re ηweagfá nñí tñí Goríxoyá siyikí imónígfá Garesia piropenisíyo añí bi bimí ηweagfáyíné nání payí rina nearí mónaparíñwi. ³ “Negí ápo Goríxo tñí negí Ámíná Jiasí Kiraiso tñí wá seawianíri seyíné níwayíroníro ηweapíri nání seaimíxíri oépiyí.” nimónaríni. ⁴ Kiraiso nene áma Goríxomi míxídarígfáyí yarígfápa mepa yaníwá nání uyínií yarígfá ríná dání gwíññí neaíkweani nání eññigíni. E neríná negí ápo Goríxo “E éwíñgíni.” yaiwíñípi tñí xíxeni nerí nene íwí yaríñwápi yokwarímí neaimíni nání yoxáfípami xe onípkípoyíni eññigíni. ⁵ Ayínání íníná Goríxomi yayí numéra úwaníñni. E éwaníñni.

“Xwíyá yayí neainaríñípi ná bñí imóníni.” uríñí nánírini.

⁶ Nioní seyíné yarígfápi nání ududí xwé ninaríni. Seyíné síni mé Kiraiso wá níseawianíri seainípi dání Goríxoníyá oimónípoyníri wéyo ía seaumíriñomi níwíepísamóarími nuro mimóní xwíyá yayí neainaríñí bimí oxídaneyíniro yaríñagfá nání ududí xwé ninaríni. ⁷ Apí nepa xwíyá yayí neainípaxí bñímani. Áma wí seyíné ayá nísearemoro xwíyá Kiraiso nání yayí neainípaxí imóníñípi náiroayíri ikíxeaníro yaríñagfá nání raríñni. ⁸ Ámáone aírani, aññají wo aírani, xwíyá yayí neainaríñí nioní xámí wáf nísearírná seararíñápi tñí xíxeni mísearí xegí bí nísearírnáyí, xe roapíkíníwaníñni. ⁹ Nísearírná ríxa e seararíñwá aiwí ámi axípi bí osearíni. Gíyí gíyí xwíyá yayí neainaríñí nioní wáf seararírná arfá nigfápi tñí xíxeni mísearí xegí bí nísearírnáyí, xe roapíkíníríxíni. ¹⁰ “Poro áma nñí xfo yaríñípi nání yayí owiníri raríni.” ríseaimónaríni? Oweoi, áma marfái, Goríxoní nioní yaríñápi nání yayí owiníri yaríñni. “Poro áma sírogwí tñáoní oimónímíni níriri yaríni.” ríseaimónaríni? Nioní áma sírogwí tñáoní oimónímíni níriri nerí síñwíyí, Kiraisoyá xínáññíñí nimóníri omíñí wíiaríñáoní imónímíni eñámáni.

“Xwíyá nioní wáf seararíñápi Goríxo wáf nókímíxíñíni.” uríñí nánírini.

¹¹ Níríxímeáyíné, xíxeni imóníñí rípi osearíni. Xwíyá yayí neainaríñí nioní wáf searíñápi áma wí érowiápínígfámani. ¹² Áma wo raríñagí arfá wíñápimani. Áma wo níréwapíyíñípimani. Oweoi, sa Jiasí Kiraiso xewaníño wáf nókímíxíñípi níriri. ¹³ “Gí Judayí Goríxomi píraníñí oxídaneyíniro yarígfápa nioní eñíná neríná

yagápi nání seyíne ríxa arfá wigfawixíni.” nimónaríni. Goríxoyá siyikf iwamfó imónigfáyo xeaníhí ríá tñhí níwikárirí anípa imíxárfimígínirí yagáriní. ¹⁴ Gf arfowa érowiápfínigfápi oxídimínirí nerfíná gf nírikwí wa nioní tñhí xixení imónagfámani. Nioní gf arfowa nérowiápfíníro níneaiwapiya bigfápi oxídimínirí ayá ríá níweagf enagí nání nioní tñhí xixení imónagfámani. ¹⁵⁻¹⁶ Nioní e yagáoni aiwi Goríxo — O gf inókí síní mínixírí enáná wá níniwianíríhífpimí dání xfoyáoni oimónirí nání wéyo fá numíríhíroríni. O Poro gf íwo nání émáyo wáf nurímeiwínigínirí níwimónirí o nání wíá nókimíxíhíná axíná nurí wíá nókimíxífpí nání ámá wí tñhí xwíyíá bí míríníhwanigíní. ¹⁷ Wáf wurímeipírífa nání xámi nimónigfáwa Jerusaremi hweagf e nání wí muhanigíní. Sa Arebiayíyá aníyómíní nurí e dání ámi aní Damasíkasíyí ríníhífpimí nání unhanigíní. ¹⁸ E nemoní xwiogwí ríxa waú wo pwéaná “Pitao tñhí xwíyíá hweámígíní.” níyaiwirí Jerusaremi nání nurí o tñhí níhwearfíná síá wé wúkaú síkwí wú yeamúroaríná ¹⁹ wáf wurímeiarígfá wáfami síhíwí mívínípa néra numáná aí Jemiso, Ámínáomi xogwáomíní síhíwí wíníhwanigíní. ²⁰ Xwíyíá agwí nioní nearí wírenaparíhípi Goríxoyá síhíwí tñhí e dání “Yapí bí mírarihíní.” nísearírí eaaríhíní. ²¹ Pitao tñhí xwíyíá níhweámoni ámi aní Siria píropenísfíyo tñhí aní Sirisia píropenísfíyo tñhí níkwíróngá unípi tñhí e nání unhanigíní. ²² Nioní e ená enagí nání íná Kiraisoyá siyikf imónigfá Judia píropenísfíyo aní api apimí hweagfáyí nioní síní síhíwí mánanigfá enagí nání símímaní mí mánómíxípaxí nimóníro ²³ wigf wíníyí sa xwíyíá rípi rínaríhagfá arfá wiayigfawixíni, “Nene xámi xeaníhí ríá tñhí neaikárhíno síní axípi e mé ríxa xwíyíá nene dhí wíkwíroaríhíwá xwíríá oikíxémínirí enípi wáf rímearíní.” rínaríhagfá arfá níwiayiro ²⁴ “Ayí Goríxo omí wíémóagi nání ríá e yaríní?” níyaiwiro nání yayí umegfawixíni.

2

Wáf wurímeiarígfá wífa Poromi umímínigfá nániríní.

¹ Xwiogwí wé wúkaú síkwí waú waú nememoní Banabaso tñhí nerímeánírai Taitasomí níwirímeámí ámi Jerusaremi nání unhanigíní. ² Nioníyá dhí tñhí marfái, Goríxoyá dhí tñhí wáf wurímeiarígfá gf wífa —Awa ámá wí “Wíníyo seáyí e wimónigfáwarfáni?” wíaiwiarígfáwaríní. Awa tñhí xwíyíá hweámígíníríná nurí xwíyíá yayí neainaríhí nioní émáyí aníyo wáf uraríhípi nání áwaní nurémearíná awa “Joxí wáf nuríríná xámi néra bhípi tñhí agwí yaríhípi tñhí surímá yaríhíní.” nírípíríxínirí xámi awamí ínímí áwaní uraríhwanigíní. ³ E éagi aí Taitaso, nioní tñhí úo —O Gírikíyí woríní. O nání aí awí eánigf e dání re wí mánirígfawixíni, “Iyí símí síní sfó mívákwiníháná nene tñhí nawíní kumíxíníhwanigíní. Xámi iyí símí sfó owákwípoi.” wí mánirígfawixíni. ⁴ Mímoní nírxímeá imónigfáyí —Ayí nene gwíníhí hweanwaéne imónírane re yaiwirane “Kiraisomí dhí níwíkwíroríhífpimí dání wé róníhí wíene imóníhwanigíní. Omí dhí níwíkwírómáná híwí ikaxí eáníhífpimí níxídhíhífpimí dání Goríxoyá síhíwíyo dání wé róníhí wíene imóníhwanigíní.” yaiwirane yaníwá nání gwíníhí neanwíránirí egfáyríní. Ayí Kiraisomí dhí wíkwíroaríhíwáfpimí dání híwí ikaxí eáníhífpimí xídaní nání áxehwarí míníhwanigíní síhíwí íwí neanímeaníro nání ámá kíkífá imónigfá wíníhí nimóga neaímeagfáyríní. ⁵ Ayí xehwí rarígfápi none wí arfá níwirane mívídhí xwíyíá yayí neainaríhí nepaxíhí imóníhípi seyíne táfamíní síní aníhí níhíga unfá nání ayo pírfí níwíáíkirane enhanigíní. ⁶ Apíní marfái, wáf wurímeiarígfá “Wíníyo seáyí e wimónigfáwarfáni?” wíaiwiarígfáwa —Awa xámi Ámínáo tñhí emeagfáwa aí “Ayí ananíríní.” yaiwiaríhíwáwaríní. Goríxo ámáyo símí símí e mumearíhí enagí nání raríhíní. Awamí xwíyíá nioní wáf rímearíhípi nání áwaní urémeáná re wí mánirígfawixíni, “Joxí wáf níriríná xwíyíá nímurorí raríhípi, ayí rípiríní.” wí mánirígfawixíni. ⁷ Wí e máníhípa nero sa dhí rípi

niaiwigfawixini, “Gorixoyá dñño dáni iyf sñmí sfó mñwákwínipa yarigfáyo wáf uriniri uowárinjoráni? Pitaó negf Judayo wáf uriniri uowárinjpa émáyo wáf uriniri uowárinjoráni?” niaiwigfawixini. ⁸ Gorixo iyf sñmí sfó wákwínigfáyo wáf uriniri Pitaomi enj síxí wím+xinjpa nioni eni émáyo wáf uriniri enj síxí ním+xinj enagi nání rarinjini. ⁹ Api nñiaiwiwo mí nñnóm+xiro “Gorixo Poromi wá nñwianiri e wiinjráni?” nñiaiwiwo nání Jemiso tñni Pitaó tñni Jono tñni —“Awa anj íyf noranjiga punjpninj imónigfáwaráni?” waiwiarigfáwarini. Awa axipini re rinárigfawixini, “None Judayf anjminí wáf uranfáwini. Poro tñni Banabaso tñni awaú émáyf anjminí wáf uripisfirini.” nñiniro yawawi “Awa tñni nñkum+xiniri yarinjwáoneráni?” yaiwiani nání siganixf niyeairo yayf yeawárigfawixini. ¹⁰ E neróná yawawi “Api oyaiyi.” niyeaimóniri sñmí xeadfpénarigwífpi nñrináiro ripini yearigfawixini, “Awagwí áamá re njweagfá dñwf ikeamónigfáyo dññf nñmori arirá bñ owaiyini e fisixini.” yearigfawixini.

Poró Pitaomi áamá sñnjwf anigfe dáni mixf urinjf nánirini.

¹¹ E neri aí Pitaó anj Adioki rñnjñpimi nání nñbirfná xewaninjo xwiyfá meárinipaxf bñ ikárinfagi nání nioni mimáyo dání nñwiaikiri xfomi “Nñpkwini mñyarinjini.” urinjagini. ¹² Ayf rñpi nání e urinjagini. Áamá Jemiso tfáminí sní mñrémónapipa enáná Pitaó anani áamá émá tñni nñkum+xiniri aiwá nawini nagfñni. E neri aí áamá awa —Awa re rarigfáwarini, “Émáyf Jisasomi dññf nñwkwíroro aí iyf sñmí sfó mñwákwínipa nerfnáyf, Gorixoyá imónipaxfmaní.” rarigfáwarini. Awa rémónapáná Pitaó rñxa wé fá nñmñxeániri sní émáyf tñni nñkum+xiniri aiwá nawini nagfmaní. Awa nání wáyf neri e yagfñni. ¹³ Judayf Jisasomi dññf wñkwíroarigfá Adiokiyo njweagfáyf “Pitaó wé fá nñmñxeánirfná xixeni mñyarinini.” nñwimóniri aí ayf eni Pitaó enjpa axipi éwapñnigfawixini. E nero wigf éwapñnfápimi dání dññf Banabasoyápi eni pñrf yipákwigfawixini. ¹⁴ E éagfa aiwí nioni ayf xwiyfá yayf neainarñpñ píráninj fá mñxiripa nero api tñni nepa xixeni mñyarinjagfa nñwñrfná Pitaomi áamá nñni arfá egfe dání re urinjagini, “Joxi Judayf woxi aí yegfyf yarigfápa iníná mé émáyf yarigfápa nñmóniri yarinoxí enagi nání pí nání émáyf re oyaiwípoyiniri wñkárminiri yarinjini, ‘Judayf yarigfápa nñmónirane mepa neranénáyf, nñpkwini mñyarinjwini.’ oyaiwípoyiniri pí nání wñkárminiri yarinjini?” urinjagini.

‘Jisasomi dññf wñkwírófápimi dánini Gorixo ‘Wé rónigfáyfñni.’ rárarinjñni.’ urinjf nánirini.

¹⁵ Ámi re urinjagini, “Yawawi yegf inókípaú yeaxirigfíe dání émáyf imónirai njwf ikaxf rñnjñpimi wñkiarigwífíwawi imónirai mé Judayf imónigwífíwawirini. ¹⁶ E imónigwífíwawi enagi aí Gorixo áamá njwf ikaxf Moseso enjñpi xfdarigfápimi dání wí ‘Wé rónigfáyfñni.’ mñrár fá áamá Kiraisi Jisasomi dññf wñkwíroarigfápimi dání ‘Wé rónigfáyfñni.’ rárarinj enjñpi nání njfá nñmónirai nání yawawi Gorixo yegf njwf ikaxf eánñpimi xfdarigwífíwawini dání marfái, yegf Kiraisi Jisasomi dññf wñkwíroarigwífíwawini dání ‘Wé rónigfáwáurini.’ rárinfá enagi nání yawawi aí Kiraisomi dññf wñkwírogwífisixini. O áamá wo aí njwf ikaxf eánñpñ xfdarñpimi dání ‘Wé róninjorini.’ wí rárinfá menjagi nání Kiraisomi dññf wñkwírogwífisixini. ¹⁷ Yaiwanñowawi njwf ikaxf eánñpñ nñxñdñrainá yarigwífíwawini dání marfái, Kiraiso neainñpimi dññf wñkwíroarigwífíwawini dání Gorixo ‘Wé rónigfáwagwíwini.’ yearárinñfawawi oimónaiyiniri nerfná Judayenyá njwf ikaxf ‘Api api éfrixini.’ rñnjñpimi wñkiarigwífíwawini imónigwífíwawini. E imónigwífíwawini enagi nání re rñpaxfñni, ‘Kiraiso áamá fwf epñri nání wñpñsarñnjorini.’ rñpaxfñni? Oweoi, wí e rñpaxf mimónini. ¹⁸ Anj nioni pñneaárinjáiwá ámi nñmñrfnáyf, ‘Njwf ikaxf eánñpimi wñkiarinjoxirini.’ nñrñpaxfñni. Ayf rñpi rarinjini, ‘Nioni Judayenyá njwf ikaxf

riniñipi ríwí nímoríná nepa sipí bi méagi aí xámi api nixdídirinipimi dáni wé róninãoni imónimiginiri enjá emi monápi ámi fá nixirirínáyí, “Nwí ikaxí eáninipimi wiaikiarinoxiriní.” niripaxíriní. rarinini. ¹⁹ Ayí rípi nánirini. Nioni siní ñwí ikaxí eáninipimi oxídiminiri neríná nijfá re imóninárini, ‘Apimi dáni áma wí Gorixoyá sinwíyo dáni wé rónigfáyí imónipaxímani.’ Nijfá e nimóniri nani siní apimi nixídimi nani rixa pegfáyí woninini imóniri Gorixomini nixdídiri diñí wikwírómi nani siní egfáyí woninini imóniri enárini. ²⁰ Nioni Kiraiso tñni nawíni rixa íkfá yoxáipami pegwíonirini. Ayí rípi rarinini, ‘Nioni Gorixoyá diñí tñni Kiraiso tñni nawíni ikárinigwíonirini.’ rarinini. Nioni pí pí yarínápi gí diñíyo dáni yarínámani. Kiraiso nioni diñí íkíki ninini enagi nani oyá diñíyo dáni yarínárinini. Siní xwíá tñyo ninwearíná pí pí yarínápi, ayí Gorixoyá xewaxomi —O nioni nani diñí sipí niwiniri yorírininorini. Omíni diñí niwikwírori yarínárinini. ²¹ E neríná Gorixo nioni wá ninwianiri niñipi peá moarinámani. Nwí ikaxí eáninipimi nixdídirinipimi dáni áma nepa wé rónigfáyí imóninánáyí, ayí Kiraiso penípi surímá peáripaxíriní.” uriniginí.

3

Diñí niwikwírorinipimi dáni imónipaxípi tñni ñwí ikaxípi nixdídirinipimi dáni imónipaxípi tñni nánirini.

¹ Majimajfá ikárinarigfá Garesia ñweagfáyíné, áma go diñí píripírfí seaíagi yarínopi? Kiraisomi yoxáipami yekwíroaráná nene nani neainipi nani nioni seyíné tñni ninwearíná píranini repiyí niseaiéra unjá enagi nani sewaniníyíné sinwí tñninini wínigfá enagi nani rarinini. ² Nioni yarini bi rípiní oseaimíni, “Gorixo xegí kwíyípi niseaiapíriná seyíné ñwí ikaxí Moseso eanipimi xídarinagfá niseaniri seaipinirani? Xwíyíá Kiraiso nani riniñipi arfá niwiro diñí wikwíróagfá niseaniri mipseaiapi eníraní?” ³ Seyíné arige nero majimajfá ayá wí ikárinarínopi? Iwamfó íná Gorixoyá oimónaneyiníro kwíyípi ení seaímíxinipimi dáni néra núfasáná agwí segí ení eánigfáipimi dánini yóf oimónaneyiníro riyarínopi? ⁴ Kiraisomi diñí wikwíróáná seaímeaní nipiini surímá ríseaímeaniginí? “Oweoi, api surímá wí mipseáímeaniginí.” nimónariní. ⁵ Gorixo xegí kwíyípi síxí niseayiri emimí niseaíwapiyiríná seyíné ñwí ikaxí Moseso eanipimi xídarinagfá niseaniri nani seaíwapiyarinirani? Xwíyíá yayí neainarini imóninipi arfá niwiro diñí wikwíróagfá niseaniri nani mipseaíwapiyipa yarínirani?

⁶ Bíkwyíyo re niriniri eánini, “Ebiríamo Gorixo urípi diñí wikwíróagi nani ‘Wé róniní imóniní worini.’ rárinirini.” ⁷ E niriniri eáninagi nani diñí re mófrixini, “Giyí marfái, diñí Gorixomi wikwíroarigfáyí Ebiríamoyá fwiárfawé imónigfáyíriní.” mófrixini. ⁸ Eníná Gorixo re enwípeáriní enagi nani “Émáyi nioni diñí níkwíróáná ‘Wé rónigfáyíriní.’ rárimiginí.” niriini enwípeáriní enagi nani Bíkwyíyo niriniri eáninipa Ebiríamomi xwíyíá yayí winarini imóniní rípi uriniginí, “Joximi dáni áma rixí wírí wírí egfáyo niyoní naní wiimfáriní.” uriniginí. ⁹ Ayinani re rípariní, “Gorixo áma xíomí diñí wikwíroarigfá giyí giyo Ebiríamo, diñí wikwíroñomi tñni nawíni naní wiiníyíriní.” rípariní. ¹⁰ Rípi nani ení diñí nímoríná axípi yaiwípariní. Áma ñwí ikaxí Moseso eanipimi nixdídirinipimi dáni Gorixoyá sinwíyo dáni wé róninwaéne oimónaneyiniri yarigfá nini oyá sinwíyo dáni sa anínimíxinipírfá nani xwíyíá meárinigfáyí imóninopi. Bíkwyíyo re niriniri eáninagi nani rarinini, “Áma ñwí ikaxí Bíkwyíyo eániní api api niyoní xixeni míxídiipa yarigfá giyí giyí Gorixoyá sinwíyo dáni sa nanínimíxinaníro nani xwíyíá meárinarínopi.” niriniri eáninagi nani rarinini. ¹¹ Bíkwyíyo rípi ení niriniri eáninagi nani rarinini, “Áma diñí wikwíróagfá nani Gorixo ‘Wé róninopi.’ ráriníyí diñí

n̄iyim̄iñf̄ t̄fḡf̄a imónip̄r̄áōi.” n̄ir̄in̄ir̄i eán̄iñaḡi nán̄i d̄iñf̄ re yaiwiár̄ipax̄ir̄in̄i, “Ámá wo ñw̄f̄ ikax̄f̄ eán̄iñf̄pim̄i x̄f̄dar̄iñaḡi nán̄i Gor̄ixo ‘Wé rón̄iñox̄ir̄in̄i.’ urár̄ipax̄f̄ mimón̄in̄i.” yaiwiár̄ipax̄ir̄in̄i. ¹² Wé rón̄iñf̄ oimón̄aneȳin̄iro ñw̄f̄ ikax̄f̄ x̄f̄dar̄iḡf̄áp̄i, ayf̄ Gor̄ixom̄i d̄iñf̄ w̄ikw̄f̄roar̄iḡf̄áp̄i t̄f̄n̄i x̄ixen̄iman̄i. Rip̄i B̄ikw̄f̄yo n̄ir̄in̄ir̄i eán̄iñaḡi nán̄i rar̄iñ̄in̄i, “Ámá ñw̄f̄ ikax̄f̄ eán̄iñf̄p̄i x̄f̄dar̄iḡf̄áyf̄ b̄i aí m̄iwiamó wiḡf̄ x̄ixen̄i n̄ix̄f̄dir̄iñf̄pim̄i d̄án̄in̄i d̄iñf̄ n̄iyim̄iñf̄ t̄fḡf̄áyf̄ imón̄ar̄iḡf̄ár̄in̄i.” n̄ir̄in̄ir̄i eán̄iñaḡi nán̄i rar̄iñ̄in̄i. ¹³ Judayene ñw̄f̄ ikax̄f̄ eán̄iñf̄pim̄i d̄án̄i nan̄f̄nan̄f̄wá nán̄i x̄w̄iyf̄á meár̄in̄iñwaéne imón̄iñaḡi aí Kiraiso xewan̄iño nene nán̄i x̄w̄iyf̄á neameár̄in̄iar̄f̄n̄á wan̄f̄n̄im̄ix̄f̄ápim̄i d̄án̄i gw̄f̄n̄iñf̄ nearoaȳiron̄f̄r̄in̄i. Ayf̄ rip̄i n̄ir̄in̄ir̄i eán̄iñaḡi nán̄i searar̄iñ̄in̄i, “Ámá p̄ikíáná ík̄f̄áyo yekw̄iroár̄in̄iḡf̄á ḡiyf̄ ḡiyf̄ Gor̄ixoyá s̄iñw̄f̄yo d̄án̄i an̄f̄n̄im̄ix̄in̄an̄iro x̄w̄iyf̄á meár̄in̄iḡf̄áyf̄r̄in̄i.” n̄ir̄in̄ir̄i eán̄iñaḡi nán̄i “Kiraíso nene nán̄i x̄w̄iyf̄á neameár̄in̄iñf̄pim̄i d̄án̄i gw̄f̄n̄iñf̄ nearoaȳiron̄f̄r̄in̄i.” searar̄iñ̄in̄i. ¹⁴ Eb̄ir̄f̄amom̄i s̄m̄iman̄f̄yo d̄án̄i Gor̄ixo “Nan̄f̄ e n̄iseaiim̄f̄ár̄in̄i.” réroár̄iñf̄p̄i émáyo en̄i w̄imear̄i Judayene Gor̄ixo neḡf̄ ar̄f̄owam̄i s̄m̄iman̄f̄yo d̄án̄i “N̄iḡf̄ kw̄íȳf̄p̄i n̄iseaiap̄im̄f̄ár̄in̄i.” r̄iñf̄p̄i nene Kiraiso neaiiñf̄p̄i d̄iñf̄ w̄ikw̄f̄roar̄iñwápim̄i d̄án̄i neaímear̄i en̄f̄a nán̄i gw̄f̄n̄iñf̄ nearoaȳiron̄f̄r̄in̄i.

“Ñw̄f̄ ikax̄f̄p̄i n̄ir̄ir̄f̄n̄á Eb̄ir̄f̄amom̄i ‘N̄iseaiim̄f̄ár̄in̄i.’ ur̄iñf̄p̄i x̄w̄f̄a oiwen̄in̄ir̄i r̄iñf̄man̄i.” ur̄iñf̄ nán̄ir̄in̄i.

¹⁵ Ḡf̄ n̄ir̄ix̄f̄meáȳiné, ámaéne yar̄iñwáp̄i nán̄i x̄w̄iyf̄á b̄i osear̄im̄in̄i. Ámá wo x̄w̄iyf̄á r̄ixa n̄ir̄éroár̄ir̄f̄n̄á “E n̄isiim̄f̄ár̄in̄i.” nur̄ir̄i nán̄i “Jox̄i r̄ir̄f̄áp̄i ík̄f̄ s̄iñaḡi n̄ikw̄f̄r̄imón̄im̄f̄áman̄i.” éñiñf̄ nur̄ir̄f̄n̄áyf̄, r̄f̄wéná ám̄i om̄iwíaróm̄in̄ir̄i ner̄i w̄i r̄in̄f̄ar̄ani? Ám̄i s̄iñf̄ b̄i ḡf̄w̄f̄ n̄im̄ix̄ir̄i w̄i r̄in̄f̄ar̄ani? Oweoi. ¹⁶ Gor̄ixo Eb̄ir̄f̄amom̄i t̄f̄n̄i iyf̄ ax̄f̄pám̄i t̄f̄n̄i s̄m̄iman̄f̄yo d̄án̄i “D̄ix̄f̄ iyf̄ ax̄f̄pám̄i d̄án̄i nan̄f̄ n̄iseaiim̄f̄ár̄in̄i.” réroár̄iñf̄p̄i nur̄ir̄i iyf̄ ax̄f̄páȳi n̄ir̄ir̄f̄n̄á Eb̄ir̄f̄amoyá f̄wiár̄f̄awé obax̄f̄ nán̄i m̄ir̄f̄ ná won̄i Kiraiso nán̄i r̄iñf̄r̄in̄i. ¹⁷ Nion̄i osear̄im̄in̄ir̄i searar̄iñáp̄i rip̄i imón̄in̄i. Wiḡf̄ s̄m̄iman̄f̄yo d̄án̄i “Nan̄f̄ e n̄iseaiim̄f̄ár̄in̄i.” nurár̄imáná en̄áná x̄wiogw̄f̄ r̄ixa 430 n̄im̄úrómáná en̄áná ñw̄f̄ ikax̄f̄p̄i nur̄ir̄i aiw̄i x̄ám̄i “E n̄iseaiim̄f̄ár̄in̄i.” nur̄ir̄f̄n̄á “Ík̄f̄ s̄iñaḡi n̄ikw̄f̄r̄imón̄im̄f̄áman̄i.” éñiñf̄ urár̄iñf̄p̄i nán̄i w̄i rak̄in̄iñf̄man̄i. Aȳinán̄i re nimón̄ar̄in̄i, “ ‘E n̄iseaiim̄f̄ár̄in̄i.’ urár̄iñf̄p̄i Gor̄ixo w̄i x̄w̄f̄a oiwen̄in̄ir̄i en̄f̄man̄i.” nimón̄ar̄in̄i. ¹⁸ Ñw̄f̄ ikax̄f̄ r̄in̄iñf̄p̄i x̄f̄dar̄iñwápim̄i d̄án̄i Gor̄ixo nene nán̄i neaip̄imoár̄iñf̄p̄i neaímeapax̄f̄ nimón̄ir̄f̄n̄áyf̄, nene re yaiwian̄iḡin̄i, “O ‘N̄iseaiim̄f̄ár̄in̄i.’ réroár̄iñf̄pim̄i d̄iñf̄ w̄ikw̄f̄roar̄iñwápim̄i d̄án̄i neaímeapax̄f̄man̄i.” yaiwian̄iḡin̄i. E ner̄i aí Eb̄ir̄f̄amom̄i s̄m̄iman̄f̄yo d̄án̄i “N̄iseaiim̄f̄ár̄in̄i.” réroár̄iñf̄pim̄i d̄iñf̄ w̄ikw̄f̄ron̄f̄pim̄i d̄án̄in̄i w̄imeañf̄ en̄aḡi nán̄i d̄iñf̄ w̄i e yaiwian̄iméw̄in̄i.

¹⁹ E searar̄iñaḡi nán̄i ámá wo re n̄ir̄in̄iñoi, “Ñw̄f̄ ikax̄f̄ r̄in̄iñf̄pim̄i x̄f̄dar̄iñwápim̄i d̄án̄i Gor̄ixo nene nán̄i neaip̄imoár̄iñf̄p̄i nepa m̄ineaiimeapax̄f̄ nimón̄ir̄f̄n̄áyf̄, pí nán̄i ñw̄f̄ ikax̄f̄p̄i near̄iñf̄r̄ani?” n̄ir̄in̄iñoi. Ai ayf̄ Eb̄ir̄f̄amoyá iyf̄ ax̄f̄pá imón̄iño —“Om̄i d̄án̄i nan̄f̄ n̄iseaiim̄f̄ár̄in̄i.” ur̄iño, ayf̄ or̄in̄i. O imón̄f̄e nán̄i “f̄w̄f̄ nene yar̄iñwáp̄i x̄f̄oyá man̄f̄ n̄iwiaíkir̄i r̄f̄a yar̄iñw̄in̄i?” oyaiw̄ipoȳin̄ir̄i ñw̄f̄ ikax̄f̄p̄i near̄iñf̄r̄in̄i. Ñw̄f̄ ikax̄f̄ ap̄i Gor̄ixo an̄f̄najf̄yá man̄f̄yo d̄án̄i apax̄f̄pán̄iñf̄ imón̄iñf̄ wom̄i ur̄iñf̄p̄ir̄in̄i. ²⁰ Ámá wo apax̄f̄pán̄iñf̄ imón̄iño ap̄i ur̄in̄ir̄i nurowár̄ir̄f̄n̄á xewan̄iño ap̄i ur̄in̄imen̄iñoi. E ner̄i aí Gor̄ixo “E n̄iseaiim̄f̄ár̄in̄i.” nur̄ir̄f̄n̄á ámá apax̄f̄pán̄iñf̄ imón̄iñf̄ wom̄i murowár̄f̄ wayá s̄m̄iman̄f̄yo d̄án̄i urar̄iḡf̄ápa ax̄f̄p̄i e en̄f̄r̄in̄i.

²¹ Ámá wo re r̄in̄iñoi, “Gor̄ixo x̄w̄iyf̄á Eb̄ir̄f̄amom̄i s̄m̄iman̄f̄yo d̄án̄i ‘E n̄iseaiim̄f̄ár̄in̄i.’ nur̄imáná ám̄i r̄f̄w̄f̄yo xeḡf̄ ámáyo ñw̄f̄ ikax̄f̄p̄i nur̄ir̄f̄n̄á ikweakw̄f̄m̄f̄ ner̄i m̄ir̄ipa ren̄in̄iḡin̄i?” Ámá wo e ráná “Oweoi, w̄i e r̄ipax̄f̄man̄i.” ur̄im̄f̄in̄i. Gor̄ixo ñw̄f̄ ikax̄f̄ ámá n̄ix̄f̄dir̄iñf̄pim̄i d̄án̄i d̄iñf̄ n̄iyim̄iñf̄ imón̄ip̄r̄f̄a nán̄i imón̄ipax̄f̄ b̄i n̄ir̄ir̄i s̄iñw̄ir̄iyf̄, ayf̄ ñw̄f̄ ikax̄f̄ ap̄i x̄ixen̄i x̄f̄dar̄iñaḡf̄a n̄iw̄in̄ir̄f̄n̄á “Ḡf̄ s̄iñw̄f̄yo d̄án̄i

wé rónigfáyínérini.” uripaxí imónimíniri enjírini. ²² E nerí aí rfwamínjé Bikwíyo neánirínjéyo dání ámaéne negí fwí yarínjwápi nání Goríxo gwínínjé neayáragírini. Ámá Jisasi Kiraisomi dínjé wíkwíroarígíayo sa e yarígíapimi dání “E níseaiimfárini.” réroárinjépi tñni xixeni wiinfa nání ámaéne fwí yarínjwápi nání njwí ikaxí neánirínjéyo dání gwínínjé neayáragírini.

“Njwí ikaxípi Kiraisomi dínjé wíkwírórórixiniri yayífwí neamenjírini.” urínjé nánirini.

²³ Xwíyífa dínjé wíkwíroarínjwáo nánipi siní mirínipa enáná njwí ikaxí eánínjépi yayífwí níneaméra nibiri xwíyífa api síjání imóníe nání gwínínjé neayáragírini. ²⁴ Ayí rípi seararínini. Njwí ikaxí eánínjépi Kiraiso tñjé e nání níneaipemeámi neaunfa nání yayífwí níneaméra bagírini. Ámá Kiraisomi dínjé wíkwíroarínjagífa nání Goríxo “Gí síjwíyo dání wé rónínjoi.” rárarínjé enjagi nání nene api e imónanfá nání yayífwí níneaméra bagírini. ²⁵ Xámi yayífwí níneaméra bagí aí xwíyífa dínjé wíkwíroarínjwáo nánipi ríxa nimónínjagí nání yayífwí neamearínjépi siní xídípxí menini.

“Dínjé wíkwíroarínjwápi dání Goríxoyá níaiwene imónínjwini.” urínjé nánirini.

²⁶ Seyíné níyínéní Kiraisi Jisasomi dínjé wíkwíroarígíapimi dání o tñni nawíní níkáriníro nání níaiwí Goríxoyá imónigfáyínérini. ²⁷ Kiraiso tñni oikárinaneyiníro níyínéní wayí nímearo xfo imónínjépa oimónaneyiníro rapírapí wúnínjé yínigfárini. ²⁸ Seyíné níyínéní Kiraisi Jisaso tñni nawíní ikárinínjagífa nání wiyíné Judayí imónigfáyínérani, wiyíné Girikiyí imónigfáyínérani, wiyíné wayá xínáiwánínjé nímoníro omínjé wíiarígíáyínérani, wiyíné omínjé wayápi epírí nání áxenwarí minígíáyínérani, wiyíné oxíyínérani, wiyíné apíxíyínérani, níyínéní síyíkí ná biní imónínjagífa nání Goríxoyá síjwíyo dání anani imónini. ²⁹ Kiraiso tñni nawíní ikárinígíáyíne enjagi nání Ebíríamoyá iyí axípa imónínjoi. Ayínáni xfomi símímanjéyo dání “Níseaiimfárini.” réroárinjépi seaiinífáyíne imónínjoi. Segí arfo Ebíríamoyá dínjépi meapírífáyínénínjé imónínjoi.

4

“Njwí ikaxípi níxídíríná gwínínjé neayáragí aí Kiraiso nearoayíronjírini.” urínjé nánirini.

¹ Ewayí xwíyífa rípi osearímíni. Xano wíepíxíniasínfo siní onímíá nímoníríná xanoyá amípi nípiní meanfo enjagi aiwí xínáiwánínjé nímoníro omínjé wíiarígíáyí yapí imónínjorini. ² Sfa xano rárinjéyi imóníe nání omí ámá wí yayífwí umero xfoya omínjé síjwí uwínaxídiro yarígíorini. ³ Xámi nene ení níaiwenénínjé imónagwáriní. E nímonírane xwíyífa sírimínjé éwapínigíapi —Api, ayí re rínarígíapírini, “Api mepani. Api mínipani.” rínarígíapírini. Api oyaneyiníri níxídíranéná gwínínjé neayáragí enjagi nání gwí omínínjé yagwáriní. ⁴ Nene e yagwá aiwí Goríxo “Ína imóníwínigíni.” yaiwiárínjéyi imónáná xegí xewaxomi xwífa tfoyo nání urowárenapínigíni. Omí apíxí wí uxíriri njwí ikaxí eánínjépi níxídírane gwí yárinagwáyí imónínjwá womí uxíriri enjorini. ⁵ Goríxo piáxí níneamerí xfoya níaiwenénínjé imónani nání njwí ikaxí níxídírínjépi dání gwínínjé yárinagwaéne nearoayírówínigíiníri urowárenapínigíni. ⁶ Agwí “Goríxoyá níaiweneráni?” oyaiwínífoyiníri xegí xewaxoyá kwíyípi —Apimí dání Goríxomi nuríríná “Ápoxini. Ápoxini.” urarínjwápirini. Api ríxa síxí seamímonjírini. ⁷ Ayínáni njwí ikaxí api api xídípirí nání siní gwí omínjé yarígíáyínénínjé mímonínjoi. Ríxa xfoya níaiwíyíne imónínjoi. Xfoya níaiwíyíne enjagi nání xfo seaiinípi dání xegí dínjépi meapírífáyíne imónínjoi.

“Seyíné yarígíapi nání aga ayá sfwí níroarini.” urínjé nánirini.

8 Xámi Gorixo nánì sìnì majfá nimónìrì nánì mìxífdìpa nerfíná ñwíá segf dñf tñnì imìxìgíápi —Apì nepa ñwíá imónìñfípìmanì. Apì omenñweaneyìnìrì nánì gwíññf seayárinñfýné nimónìro yagfárinì. 9 E nero aiwì seyfné ríxa xfómì nìxífdìro áamá xfoyá imónìñagfá nánì —Apì rìpaxf aí áamá xfoyá oimónfipoyìnìrì xewanìño seaimìxìñf eñagì nánì e nìrìríná “Ayf xìxeni rìmfìnì.” nimónarìnì. Ríxa xfoyá oimónfipoyìnìrì seaimìxìñf eñagì nánì seyfné dñf arìge nìmorò axfìmfìnì nìkìnìmónìro ámì Judayfýá xwìyíá sìnìmìñf éwapfngíápmì —Apì píránìñf seaimìxìpaxf wí mimónìñfípìrìnì. Apimì arìge nìyaiwìro ámf oxídaneyìnìrì yarìñoì? Ámì Judayf iwamfó érowiápfngíápi nìxífdìrìñfípìmf dání gwíññf oyárinaneyìnìro rìyarìñoì? 10 Seyfné Judayf sfá ayimì “E epaxfínì.” rarìgíápi xfdìro emá sñf nánì sfá ayimì “E epaxf imónìrì.” rarìgíápi xfdìro Gorixo nánì dñf mopfìrì nánì sfá ayf ayì imónáná “Aiwá nimìxìro e éfrixìnì.” rarìgíápi xfdìro xwiogwí sñf imónáná “E epaxfínì.” rarìgíápi xfdìro yarìñagfá nánì seararìñìnì. 11 Seyfné e yarìgíápi nánì aga ayá sfwí nìroarìnì. Nionì seyfné tñnì nìñwearfíná anìñf minf nìsearéwapfìyìrì aí “Sìwiá searéwapfìyìñárfànì?” nimónarìñagì nánì ayá sfwí nìroarìnì.

12 Gf nìrìxìmeáyfné, waunf rìpì osearìmfìnì, “Ñwí ikaxf rìnìñfípìmf dání gwíññf yíróññáonì imónìñápa seyfné enì axfpi imónfipoyì.” osearìmfìnì. Nionì enì seyfné imónìgíápa sa áamá wonì imónìñagì nánì seararìñìnì. Nionì seyfné seaímeááná seyfné sfpì wí mìnìkàrìgíawìxìnì. 13 Seyfné nìjfárinì. Iwamfó íná dání xwìyíá yayf neainarìñfípì wáf nìsearìríná rìramìñf nimónìrì nánì searìñanìgìnì. 14 Nionì rìramìñf imónìñápi seyfné xwìrífá seainfìmfìnìrì eñf aiwì seyfné wí peayf nìnìwianìro ríwí mìnìmó Gorìxoyá anñnájf womìranì, Kiraiso xewanìñomìranì, nìmìmfìnìrìñf nìmìmfìngíawìxìnì. 15 Nionì wáf searáná seyfné “Xwìyíá yayf neainfìpaxfípì arífá wianfwaéne, nene mimónìñwí renwìnì?” nìyaiwìrò yayf seainfìñfípì gìmì nìmorò yarìñoì? Íná e epaxf nimónìrì sìnwìrìyí, niapanìro nánì segf sñwí aí yónìpaxf imónìñagfá sñwí seanìñá eñagì nánì seararìñìnì. 16 Nionì nepaxìñf imónìñfípì tñnì xìxeni nearì seararìñagì nánì seyfné “O sfmf tñnì neaimfánìrì yarìnì.” rìseaimónarìnì? 17 Ámá ñwí ikaxf rìnìñfípì tñnì gwíññf seayáranìro yarìgíáyf mepì nìseatìnìro aiwì nanf seaíwapfìyanìro nánì mepì seatìnarìgíámanì. Poronì ríwí nìnìmómáná noneyá sírogwí oimónfipoyìnìrì seayìñwíroanìro yarìñoì. 18 Nanf seaíwapfìyìpìrì nánì mepì nìtìnìróná ayf ananìrìnì. Nionì seyfné tñnì ñweanánánì marfáí, nionì mìñweanagì aiwì nanf seaíwapfìyìpìrì nánì mepì nìtìnìróná ayf ananìrìnì. 19 Gf nìaiwíñf imónìgíáyfné, rìnìñf apìxíwa nìaiwí xìranìro íná winarìñfìpa nionì enì seyfné xenwìmfì warìgíápi pfnì nìwiáro Kiraiso imónìñfìpa imónìpìrífè nánì ámf axfpi e nìnìga warìnì. 20 E nìsearìrì aí mìxìnì mìsearf nìpenf xwìyíánì searìmf nánì seyfné tñnì onweámìnìrì nánì íkìnìñf sfpì niarìnì. Seyfné xenwìmfì warìgíápi nánì ududf ninarìñagì nánì seararìñìnì.

Xegáí tñnì Seraí tñnì nánì nìrìríná ewayf xwìyíá bì urìñf nánìrìnì.

21 Ñwí ikaxf rìnìñfípìmf xfdarìñwápmì dání Gorìxoyá sìnwíyo dání wé rónìñwaéne oimónaneyìnìrì yarìgíáyfné, yarìñf bì rìpì oseaimìnì, “Ñwí ikaxf eánìñfípìmf dání rìnìñfípì nánì nepa dñf mìmòarìgíáyfnéranì?” 22 Bìkwíyo dání xwìyíá bì rìpì nánì nìrìnìrì eánìñagì nánì osearìmfìnì. Ebìrífamo nìaiwí waú emeaagfìrìnì. Wfò xìnáínìñf nimónìrì omìñf wìiarìñfì xìrìñorìnì. Wfò xegf xiepì —Í xìnáínìñf nimónìrì omìñf mìwiipa yarìñfìnì. Í xìrìñorìnì. 23 Xìnáínìñf nimónìrì omìñf wìiarìñfì xìrìño sa apìxíwa oxf tñnì nemero nìaiwí xìrarìgíápa xìrìñorìnì. Xiepì, xìnáínìñf nimónìrì omìñf mìwiipa yarìñfì xìrìño Gorìxo Ebìrífamomì sfmìmanfìyo dání “E nìsiimfárinì.” urìñfípìmf dání xìrìñorìnì. Bìkwíyo apì nánì nìrìnìrì eánìñfípì nánì osearìmfìnì. 24 Xwìyíá ípaú nánì rìnìñfípì agwì ríná imónarìñf bì tñnì ríramìñfìyí

niniri rīpaxírini. Ípaú xwiyá Gorixo rárinji biaú nánirini. Xwiyá bi —Apí ηwá ikaxí rīnījīpīrini. Apí dāwá Sainaiyī rīnījīpī tīnī e dānī rárinjīpī, ayí Xegaí nánirini. Niaíwá í xīrīnīyí xīnáiwanīnī nimóniro omīnī wīipíríá nānī imónīnīyírini. ²⁵ Dāwá Sainaiyī rīnījīpī Arebia imóninī. Apí Jerusaremī agwī ríná imónīnīpī tīnī rīramīnīyí niniri imónīnīpīrini. Ámá anjī apimī ηweáyí xīnáiwanīnī nimóniro omīnī wīiarīgáyīnīnī imónīnīagá nānī rarīnīnī. ²⁶ Ámá anjī apimī ηweáyí xīnáiwanīnī nimóniro omīnī wīiarīgáyí imónīnīagá aí ámá Jerusaremī anjīnamī imónīnīpīmī ηweáyí rīxa gwīnīnī yírónīgáyírini. Anjī apí Kiraisomī dīnī wīkwíronηwaéne negí nókīnīnī imónīnīpīrini. ²⁷ Bīkwíyo dānī anjī apīxí ípaú tīnī rīramīnīyī apiaú nānī xwiyá rīpī nīrīnīrī eánīnīgī nānī seararīnīnī, “Apīxí niaíwá mīxírí oxí ronjīxí yayí éirīxīnī. Jīxí apīxí niaíwá nīxīrīrīnā rīnīnī wīnarīnīpī sīnī mīsinīpa yarīnīxī mañí nexoarī meanjī rīrīxīnī. Niaíwá apīxí meawárí sīnīxīyá obaxí nimóga nuro pírānīnī meánīnīyá niaíwáyo múropíríá enagī nānī meanjī rīrīxīnī.” nīrīnīrī eánīnīgī nānī seararīnīnī. ²⁸ Gí nīrīxīmeáyīné, Ebīrīfamomī sīmīmanjīyo dānī Gorixo “E nīsiimíárini.” urārīnīpīmī dānī Aisako xīrīnīpa axīpī e imónīgáyīnērini. ²⁹ Ínā niaíwá apīxí oxí tīnī nemero xīrarīgápa xīrīnī, o niaíwá Gorixoyá kwīyīpīmī dānī xīrīnīomī xeanīnī wīkārāgírini. Agwī enī axīpī e xeanīnī seaikāranīro yarīnī. ³⁰ E seaikāranīro yarīnīagá aiwī Bīkwíyo dānī píoī rīnīnī? Ayí re nīrīnīrī eánīnī, “Xīnáiwanīnī nimónīrī omīnī wīiarīnīmī tīnī xegí niaíwomī tīnī mīxí xīdowáreī. Xīnáiwanīnī nimónīrī omīnī wīiarīnīyá xewaxo tīnī dīxí apīxī, rīnáiwanīnī nimónīrī omīnī mīsiipa yarīnīyá xewaxo tīnī awaú nīwaúni dīxí dīnīpī tīgíwaú nimónīrī amīpī xanoxīyá mīmeapa éfisīxīnīrī rīrarīnīnī.” nīrīnīrī eánīnī. ³¹ Ayīnānī gí nīrīxīmeáyīné, Kiraisomī dīnī wīkwíroarīnīwaéne xīnáiwanīnī nimónīrī omīnī wīiarīnīyá niaíwenénīnī mimónīnīwīnī. Xīnáiwanīnī nimónīrī omīnī mīwīpa yarīnīyá niaíwenénīnī imónīnīwīnī.

5

“Gwīnīnī yírónīnīwaéne ámi gwí yārīnīpaxí mimónīpa éwanīgīnī.” urīnī nánīrini.

¹ Pīpī oimónīpoyīnīrī maríái, gwí yírónīnīwaénénīnī oimónīpoyīnīrī Kiraiso gwīnīnī neaīkweawārīnīrini. Ayīnānī seyīné enjī neánīro ηweáírīxīnī. Ámī ηwá ikaxīpī nīxīdīrane gwí omīnī yaníwá nānī odīpī sámī xe oneayīpoyīnīrī sīnīwá mīwīnīpa éfīrīxīnī.

² Nionī Poronī searīmīpī aríá ókīarí nīmónīpoyī. Nwá ikaxí rīnījīpī nīxīdīrīnīpīmī dānī wé rónīnī imónīpīrī xe iyí sīmí sío oneawákwīpoyīnīrī sīnīwá nīwīnīrónáyí, Kiraiso nīperíá ámá nīyonī nānī enjīpī nañí wī seaimīxīpaxí menīnī. ³ Ámá xe iyí sīmí sío oneawákwīpoyīnīrī sīnīwá wīnarīgá wīyí wīyīné ámi dīrīrī bī oseaimīnī. Apí e nerónáyí, ηwá ikaxí rīnījīyí bīnī xīdīpaxímanī. Nīpīnī xīdīrīrīxīnī. ⁴ Segí ηwá ikaxí rīnījīpī xīdarīgápīmī dānī Gorixo “Wé rónīgáyīnērini.” nearíwīnīgīnīrī yarīgáyí rīxa Kiraiso tīnī gwīnīnī íkwamīxīnīgíárini. Gorixo wá nīseawīanīrī seaiīnīpī rīxa rīwīmīnī nīmamorō yarīnī. ⁵ Wīyīné e yarīnīagá aí nene Kiraisomī dīnī nīwīkwírorīnīpīmī dānī dīnī re ikwīmonjīwīnī, “Nwá ikaxí xīdarīnīwápīmī dānī maríái, Gorixo xewanīnī nerīnīpīmī dānī ‘Wé rónīgáyīnērini.’ nearārīnīárini.” nīyaiwīrane oyá kwīyīpī enjī sīxí neaimīxīpīmī dānī dīnī e ikwīmonjīwīnī. ⁶ Ayí rīpī seararīnīnī. Ámá Kiraisī Jisaso tīnī níkarīnīrīnā rīxa iyí sīmí sío wákwīnīnānī níkarīnīrīnārānī, mīwákwīnīnānī níkarīnīrīnārānī, ayí ananīrini. E nerī aí Gorixo wīmónarīnīpī oyaneyīnīrīnā epírīpī, ayí rīpīrini. Kiraisomī dīnī nīwīkwírorīnīpīmī dānī ámáyo dīnī sīpī nīwīro arírā wīarīgápīrini.

⁷ Seyīné iwamíó Kiraisomī nuxídīrónā ámá yamīyamúrónīgí nīnīrónā anjīnī wīarí múroarīgáyí yapī nimónīro yagíárini. E nero aí go seapíronagī xwiyá nepaxīnī imónīnīpī sīnī xīxenī mīxīdarīnī? ⁸ Dīnī seyīné agwī íá xīrīgápī Gorixonīyá

oimónipoyiniri wéyo ía seaumirinomi dání arfá wigfápimaní. ⁹ Ewayf xwiyfá ámaéne rarínwá rípi nání dínf mópoyí. Bisfkerfá sínfipimi yisf bi onimíapf táná nímíni íkwianwf eapínárarínfíní. Seyfne yarígfápi apfíníjé mimónipa rení? ¹⁰ E nisearíri aí “Seyfne nanf xixeni imóníjépi nepfífáriní.” niseaiawirí nání dínf síná neánariní. Seyfne Ámináo tñni ikárinígfá enagí nání “Dínf xegf bi mǎxírf nioní xíríná axípi níxíripfíráoi.” niseaiawirí nání dínf síná neánariní. Ayá searemoarínjo go go enagí aiwí “Goríxo ananí píf umamonfáriní.” nimónariní. ¹¹ Gf níríxímeáyfne, nioní yarínápi nání píráníjé dínf mópoyí. Nioní ámá wí rarígfápa xwiyfá yayf neainarínjépi wáf nírímerfná nepa rípi nírífnáyf, “Jisasomí dínf níwíkwírorí aiwí iyf símí ení sfó wákwínípoyí.” nírífnáyf, pí nání gf Judayf síní xeaníjé níkárarínjoi? Nioní nepa e níríri sínwíryf, Judayf “Kiraiso nene nání yoxáfámí neapeínfíní.” urarínápi arfá níniróná apimí dání símírf níniro óreámioapaxfmaní. ¹² “Ámá ayá searemoarígfáyf wigf iyf símí sfó níwákwíníro pfní wíarígfápi sfó wíwákwímí inayírfíxíni.” nimónariní.

¹³ Gf níríxímeáyfne, Goríxo gwí mýinígfáyfne oimónipoyiniri wéyo ía seaumíriníyíne imóníjégfá aiwí “Pí pí nání feapá neainarínjépi yanf wá nání nwf íkaxf ríníjépipimí dání gwfníjé neáíkwewáriníjenerfání?” níyaiwiro apí mepa érfíxíni. E mepa neróná dínf sípí inarígfápipimí dání xíxe arírá niga úrfíxíni. ¹⁴ Nwf íkaxf nípiní, ayf xwiyfá ná bñni rípipimí íkwíkwírf iníni, “Jíwaníjoxí dínf sípí inarínjépa ámá wíyo ení axípi wírfíní.” ríníjé apimí íkwíkwírf iníni. ¹⁵ E nerí aí seyfne apí míní sfwí xíxe sfwí níróga wíapfnímeaarínjépaníjé nimóníro xíxe rírómf inípfíxíni nání íkwairírf seaiaríníni.

Íeapá winarínjépipimí dání epaxfpi tñni kwíyípi nípemeámí warínjépipimí dání epaxfpi tñni náníriní.

¹⁶ Nioní seararínápi, ayf rípiríní. Goríxoyá kwíyípi xe níneaipemeámí ouníri sínwí níwínírónfáyf, pí pí mñjé seainarínjépi xe oneainíni epírfámaní. ¹⁷ Ayf rípi náníriní. Mñjé seainarínjépi, ayf kwíyípipimí xwámámí wimíníri yarínjériní. Kwíyípi ení mñjé seainarínjépipimí xwámámí wimíníri yarínjériní. Mñjé seainarínjépi tñni kwíyípi tñni ámá mídímídání nímeoróri mǎxí inarígfápfíníjé imóníjégfí nání raríníni. Ayfnání kwíyípi xe níneaipemeámí ouníri sínwí níwínírónfáyf, amípi mñjé seainarínjépipimí dání oyaneýiníri seaimónarínjépi ananí epaxf mimóníni. ¹⁸ Kwíyípi xe níneaipemeámí ouníri sínwí níwínírónfáyf, nwf íkaxf eáníjépi xídípfíri nání gwfníjé míseayáriníni. ¹⁹ Mñjé inarígfápi nání ámá níyfnéni sínání seaimóníni. Mñjé níniróná rípi yarígfáriní. Íwf níniro píaxf weánípaxípi ero rípeánaníro nání yarígfápi ero ²⁰ nwfápipimí mewero ayáf ero símí tñni níniro mǎxíni níniro sípí dínf yaiwiníro mǎxí kñniro xíxewíámí níniro ewáramóníro xepíxepá róníro ²¹ sínwí íwf wíniro inígf xwapf nínimáná papíkí ero papíkí neróná uyfní ero xíxegfní apí apí imóníjépi ení ero yarígfáriní. Eníná íkwairírf seainápa ámí axípi íkwairírf oseaimíní. Ámá apí apí yarígfáyfíraní, apfíníjé imóníjépi ení yarígfáyfíraní, ayf Goríxoyá xwíoxíyo wí páwípfíámaní. ²² E nerí aí ámá kwíyí Goríxoyápi xe níneaipemeámí ouníri yarígfáyf rípi yarígfáriní. Ámáyo dínf sípí wíro dínf nífá winíri níwayíróniro nweáro ayfní xe óf oneaimópoyiníri sínwí wíniro ayá urímíxíro píráníjé wíro ámá dínf unwírarípxípiní ero ²³ ayá rírímíxí wípxí imóníro nípfíreáníro yarígfáriní. Nwf íkaxf bimí dání apí nípiní ríníjépi bi “Mepaní.” míríníni. ²⁴ Ámá Kiraisí Jisasoyá imónígfáyf wigf xámí nípíkwíni mimónígfápi — Apí sípí nání mñjé wíniro feapá winíri yarígfápiríní. Apí ríwf nímorfná ríxa yoxáfámífníjé níyekwíroáriro píkiarígfawíxíni. ²⁵ Kwíyípi dínf níyímíjé ríxa síxí neamímoníjé enagí nání apí níneaipemeámí oumíníri yarínjépa oxídaneyí. ²⁶ Negí wíyí wíyíne mǎxí mímeakfníni nipa oyaneýí. Símísf mainenípa erane sípí dínf níyaiwinípa erane oyaneýí.

6

“Xixegfni bi bi arirá inírixini.” urijf nánirini.

¹ Gf níríxímeáyíné, segíyí wo uyíní éagí níwínímearínáyí, kwíyípi nipemeámí seawaríníyíné sípí éomí awayíní sanjionwiráírixini. E neróná seáyí e nimóniro “Sípí xíto éípa nene wí epaxenemaní.” míyaiwipa éírixini. Seyíné ení íwí axípi epírixinírí seararínini. ² Segí wíníyí díñf ududf winaríní imónínípi wí wímeáagi níwínírínáyí, arirá wíírixini. Xíxe e iníírixini. Seyíné e nerónáyí, ñwí ikaxí Kiraiso rínípi xíxeni tñni yaríño. ³ Ámá wo “Nioní seáyí e imónínáonírini.” níyaiwinarínagí aí o nepa seáyí e mimónínánáyí, ayí xewaníño yapí éwapínarini. ⁴ Woxini woxini díxí yarínípi píraníní síñwí anaxídinei. E neríná xewaníño xí “Apáni yarínini.” nísimóníríná ayí míxí meakínínipaxírini. E nerí aí ámá wí tñni ríramíníyí nínirí “Nioní yarínápi wí yarígfápi tñni xíxeni mimónini.” níyaiwinírí míxí mímeakínínípaní. ⁵ Níyínéni xixegfni segí yarígfápimi dání seaímeanfá enagí nání rarínini.

⁶ Ámá xwíyífá Goríxoyápi uréwapíyaríníyí wigí amípi nanf imóníníyí bí nímearo wigí uréwapíyaríníomi bí míní wíírixini. ⁷ Yapí re méwapínípa éírixini. Ámá wí Goríxomi majímajífá níwikárimáná ríperírí umepaxírini. Ámá pí pí aiwá íwífá nura núfasáná xíxeni apí miarígfá enagí nání rarínini. ⁸ Ámá íeapá winarínípiní yarígfáyí, ayí ámá omíníyo aiwá íwífá urarígfáyí yapí imóníño. Aiwá yóí éípi miarígfápa wigí egfápimi dání nímiríníñf neríná naníníprífarini. E epírfá aí ámá kwíyípi nipemeámí warínípimi xídarígfáyí wigí egfápimi dání nímiríníñf neríná díñf níyímíníf tífíyíf imóníprífarini. ⁹ Ámáyo nanf níwíia nuranénáyí, aníní neainfagi aí nanf wíiaríníwápi píní míwíarípa éwaníginí. Ení samíníf míneawepa nerí píní míwíarípa nerínáyí, aiwá míwáíná nanfíní mianíwá enagí nání seararínini. ¹⁰ Ayínáni síní epaxí nimóníríná ámá níyoní nanfíní wííwaníginí. Negí Ámínáomi díñf wíkwírogífá nawíní imónígfáyo ayí anípaxí wíianíwáyíriní.

“Kiraiso yoxáfpámi dání neaiínípi nánini míxí meakínipaxírini.” urijf nánirini.

¹¹ Ríwamíníf nioní gf wé tñni nearíná xwéni xwéni neáa waríná rípi seyíné mí ómíxípoiyí. ¹² Ámá iyí símí síó owákwínípoiyínirí xíxoyípi seamearígfáyí, ayí wigí wíníyí “Apáni e imónígfáyí rífa yaríño?” oneaiwípoiyínirí síó seawákwianíro yarígfáyíriní. Ayí Judayí nene Jisaso yoxáfpámi neaiínípimíní díñf wíkwíroarínagwí níneaníróná xeaníníf neaikáripírixinírí e yarígfáyíriní. ¹³ Ayí wí ñwí ikaxí ríníñf nípiní xíxeni yarígfáyí mimónínagífa aiwí seyíné síó seawákwífápi nání wáíxa imónaníro nání seyíné iyí símí síó owákwíaneyíníro wimónaríníriní. ¹⁴ Ayí e yarínagífa aí nioní pípi nání seáyí e nímerí rímíméini. Ámíná Jisasí Kiraiso yoxáfpámi níperíná neaiínípi nánini nírirí yayí emíni. Ayí rípi nánirini. Kiraiso yoxáfpámi neapeínípimi dání ámá Goríxomi míxídarígfáyí yarígfápi síní emífa nání píyíníñf imónírí gf síñwí wíníñaé dání “Wigí yarígfápi ení píyíníñf rífa imónini?” yaiwirí eníni. ¹⁵ Síó níwákwíníríná ayí ananírini. Míwákwínípa neríná ayí ení ananírini. Goríxo ámi xegí kwíyípimi dání síñf wí oimónípoiyínirí neaimíxífpi, ayí anípaxí imóníníf enagí nání seararínini. ¹⁶ Ámá nioní seararíná apí ía níxíríro xídarígfáyo Goríxo wá wianírí níwayíróníro ñweapírí nání wíirí éwíníginí. Isírerí xíoyá imónígfáyo ení e éwíníginí.

¹⁷ Nioní Jisasomí xídarínagí nání iwanf nímépeayígfápi igí ríxa níwenagí nání wíyíné nioní díñf rífa níxepaxí ámi bí mepa éírixini. ¹⁸ Gf níríxímeáyíné, Ámíná Jisasí Kiraiso wá seawianarínípimi dání díñf síxí oseamímoni. “E oeni.” nimónarini.

Payí Poro Epesasí ηweáyí nání eañnaríní.

Payí rína Jisasoyá sıyıkí imónıgıá anı yoı Epesasıyo ηweaqıáyı nánı Poro eañnarínı. Anı apı Esia pıropenısıyo nikwıronıga unı nıpımını seáyı e imónagıpırını. Poro émáyı anımını xwıyıá yayı winıpaxıpı wáı nura nemerıná anı apımı iwamıó eméıná Sabarıá ná wonı e ηweañınıgıını (Wáı wurımeıarıgıá 18:18-21). E nemo ámı wı e wı e neméısáná ámı rıwıyo e nánı nurı nıηwearı uréwapıyarıná xwiogwı wauı wo múroñınıgıını (Wáı wurımeıarıgıá 19:1-41). E nemo ámı wı e emearıná omı íá nıxero gwı anıyo ηwirárıfe dánı payı rına nearı Tikikasomı wiowarınıgıını.

¹ Poronı —Nionı Gorıxo Kiraisı Jisasoyá wáı wurımeıarını wo imónıwınıgıınrı xegı dıñı tını nırıpeañonırını. Nionı payı rına ámá Gorıxoyá imónıgıá Epesası ηweáyıné —Seyıné segı nawını ikárınıgıó, Jisasomı nuxıdıróná pıránını uxıdarıgıáyınérını. Seyıné nánı nionı payı rına nearı mónaparını. ² “Negı ápo Gorıxo tını Ámıná Jisası Kiraiso tını wá seawıanrı seyıné nıwayırónıro ηweapırı nánı seaiıri éısıxını.” nımónarını.

“Kiraiso tını ikárınıηwaéne Gorıxo nanı imónını apı apı neaiını.” urını nánırını.

³ Gorıxo ámá dıñı nıyımını tıgıáyı nımónıro añınamı ηweáırıxınrı nıwımıxırıná nanı wiıarınıpı, apı nıpını Kiraiso tını ikárınıηwaéne rıxa neaiını enagı nánı omı yayı uméwanıgıını. ⁴ O xwıárı sını mimıxımı dánı nene oyá sıηwıyo dánı sıyıkıwı mınıηwaéne imónırane xwıyıá mıneamearıpaxı imónırane yanıwá nánı Kiraiso tını nawını ikárınıηwápımı dánı íá yıyamıxımı neaiınıgıını. ⁵ O enıná dánı nene nánı dıñı sıpı wını enagı nánı “Ámá nionı íá yıyamıxımı wıáyı Kiraiso wiınıápımı dánı gı nıaıwı piaxı memıáyınını wımıxımıgıını.” yaiwiárınıgıını. Xegı dıñıyo dánı “E éımıgıını.” nıwımónrı nánı e yaiwiárınıgıını. ⁶ Nene re nıyaiwirane seáyı e umeanıwá nánı e nıyaiwiárırı enırını, “O wá nıneawıanırıná bı onımiápı mıneawıanı nene o xegı dıñı sıxı uyıño tını nawını ikárınıηwaéne enagıwı nánı ‘Ayı enı xıxe nııırıxını.’ mıwımónı xegı xewaxo anıpá wırénapıırıanı?” nıyaiwirane seáyı e umeanıwá nánı e nıyaiwiárırı enırını. ⁷ Nene Kiraiso tını ikárınıηwaéne enagı nánı o yoxáıpámı nıperı xegı ragı púıpımı dánı Gorıxo gwınını nearoayırırı xwıyıá xıoyápı nıwıaıkirane yarınıwápı yokwarımı neaiırı enırını. E nıneaiırıná Gorıxo wá onımiápı nıneawıanırı neaiınıranı? ⁸ Oweoı, aga wá ayá wı nıneawıanırınıpımı dánı nearoayırırı yokwarımı neaiırı enı enagı nánı rarınını. O dıñı émı saımı nımorı amıpı nını nánı nıjıá imónıño enagı nánı ⁹ xewanıño e éımıgıınrı wımónınıpı tını xıxenı nerıná enıná dánı Kiraiso enıápımı dánı ámá nánı e wıımıgıınrı enıwıpeárınıpı —Apı ámáya sıηwıyo dánı ínımı imónınıpırını. Apı nánı nene wıá neaókımıxını. ¹⁰⁻¹¹ Enıná dánı enıwıpeárını apı, ayı amıpı nını añınamı tını xwıárımı tını imónınıyı “Kiraisomı sımanıwıyónını ínımı wurınanıwá nánı rımónınıwını?” nıyaiwıro xıxenı e imónıırıxınrı enıwıpeárınıpırını. Sıá e enıwıpeárınıpı imónıwınıgıınrı rınarınıyı nımónırıná oyá dıñı tını xıxenı e imónınıárını. Pı pı o dıñı neıwıperıná “E éımıgıını.” nıwımónrı yaiwiárınıpı sıwıá mé apı tını xıxenı yárarınıpa enıná dánı Kiraiso tını ikárınıηwaéne nánı “Ámá ayı nionıyá imónıırıxını.” nıwımónrı yaiwiárıagıpı tını xıxenı nerı e neaimıxınrı. ¹² Judayene —Ámá xámı Kiraisomı dıñı nıwikıwımorı re yaiwigıáyı, “O neaiınıpımı dánı Gorıxo yeáyı neayımıxemeanıárını.” yaiwigıáyı nánı nene xámı sıηwı ipenıwaénerını. Nene “Aga seáyı e imónıño, ayı Gorıxorıanı?” nıyaiwirane seáyı e umeanıwá nánı xıoyaéne neaimıxınrı. ¹³ Seyıné enı Kiraiso tını ikárınıgıáyıné enagı nánı xwıyıá nepaxını imónını yanı seaiapıgıápı —Apı Gorıxo yeáyı seayımıxemeanıá enagı nánı yayı seainarınıpırını. Apı seyıné

arfa niwiróna dñj wíkwírófá enagi nán Gorixo xfoya imóníírixiniri xeg kwíy símmanjyo dánññj “Niseaiapimfáriní.” ráriñjpi tñni ikíyinjññj seaiárinjññi. ¹⁴ Kwíy neaiapinjpi tñni ríxa ikíyinjññj neaiárinjññj nán dñj re moñwññ, “Gorixo ‘Niseaiimfáriní.’ ráriñj sñni mñneaiméañjpi tñni xixeni nñneaiiníáriní. Xfo ‘Nioní tñni nññwearo nioniyáy imóníírixiní.’ yaiwiarinjpi tñni xixeni imónanfwá nán gwñññj neaikwamixíníáriní.” Dñj anñj e moñwññ. Nene “Aga seáy e imónñño, ayf Gorixorfaní?” niyaiwirane seáy e umeanfwa nán xeg kwíyipi tñni ikíyinjññj neaiárinjññi.

“Gorixomi seyñé nán rixinj seauriyarinjáriní.” urinj nánñññi.

¹⁵⁻¹⁶ Gorixo api api e seaiñj enagi nán nioní ení áma wí re rarññagfa, “Epesasi ñweáy Áminá Jisasomi dñj niwíkwíroro áma Gorixoyá imónigfá nñni nán dñj sipí wiarññoi.” rarññagfa arfa wiñae dán nioní seyñé nán Gorixomi yayf niwiayiríná wí pñni wiárarññamaní. Rixinj nurífná seyñé nán dñj nñmorí ¹⁷ rixinj re seauriyarinjáriní, “Negf Áminá Jisasi Kiraisoyá Ñwáoxiní, seáy e rñmepaxí ápo Gorixoxiní, Epesasi ñweáyo ananí re wíírixiní. Joxi díx kwíyipimí dán ayf dñj émí saím mopíri nán síkíkfí womixiri díx imónññjpi nán xixeni nñjfa imóniprífa nán wfa wókímixiri érixiní.” seauriyarinjáriní. ¹⁸⁻¹⁹ Seyñé ripi ripi niyaiwiro nñjfa xixeni imóniprífa nán rixinj seauriyarinjáriní, “Gorixo nioniyáy nimónñro nioní tñni ñweárixiniri wéyo fá neaumñññj dñj ikwímoarññwápi, ayf apírfaní?” yaiwiro “Xfoyaéne awiaxí imónññj neaiméanfapi —Api ayá tññj sím sím e mepaxí imónññjpiriní. Api, ayf apírfaní?” yaiwiro “Xfoya enj síxí eánññj pírf mñwiaikipaxí imónññjpi —Api aga seáy émi imónññjpiriní. Áma xfomi dñj wíkwíroarigfáyo dñj síxí wímoarññjpiriní. Api, ayf apírfaní?” yaiwiro epírfá nán o segf dñj wfa seaókímixinífa nán omí rixinj seauriyarinjáriní. Xfoya enj síxí eánññj dñj wíkwíronwaéne síxí neaimoarññj api pípi marfái, ²⁰ enj síxí eánññj Kiraiso xwáripáyo dán owiápnñmearññi sññj wimixiri aññnamí xfoya wé náúmññi onñweanññi wimixiri enjpi, ayf xfomi dñj wíkwíronwaéne dñj síxí neaimoarññj axípnñññi. ²¹ Wé náúmññi ñweañño, o gíy gíy seáy e nimónñro wíñño seáy e umenñweaarigfáyoraní, gíy gíy nén tññwaéne nimónñri onñweaaneyññri yarigfáyoraní, gíy gíy enj eánññj nimónñri omenñweaaneyññri yarigfáyoraní, gíy gíy áminá nimónñri yarigfáyoraní, pí pí yoí omññj xixegññi yarigfáyyá niwíróro rarigfáyoraní, ayo niyoní kwíy imónigfáyoraní, áma imónigfáyoraní, niyoní o aga wiárf seáy e wimónññoriní. Agwí rínán marfái, ná ríwíyo ení anññj e seáy e niwimónñri ñweanfáriní. ²² Gorixo amípi nñni ámaraní, amípiraní, Kiraisoyá suymanjwíyo wurññírixiniri wimixinjññi. O amípi niyoní nán Ámináo imónñño enagi nán áma xfoya síyikí imónigfáyo mññyínññj wimónññfa nán ení wimixinjññi. ²³ O mññyínññj imónññáná áma oyá síyikí imónigfáyyf xegf warárinññj imónññoi. Mññyí tñni warárf tñni nawín enáná wará noní xixeni imónarññjpa Kiraiso —O amípi nñni Gorixo wimónarññjpi tñni xixeni imónfwññgññri wimixarñññoriní. O Gorixo “Mññyí xegpi onñweanññi mñwimóní wará ení tññyí imónfwññgññi.” yaiwññpi tñni xixeni imónññfa nán áma oyá síyikí imónigfáyyf api e imónññoi.

2

“Nanñnanfwá nán imónagwi aí Gorixo sññj neaimixinjññi.” urinj nánñññi.

¹ Enjíná seyñé Gorixomi manj niwiaíkiro íwí yagfápimí dán nanññiprífa nán imónagfáyyññri. ² Sñni e nimónñrófá áma Gorixomi mññdarigfáyyf sipí yarigfápa axípi e yagfáriní. Seyñé kwíy sipíy añ pírfño emearñññyo xiáwomí —O áma Gorixomi manj wiaíkiarigfáyo sipípi érixiniri dñj ukíkayonññri. Oborññi. Omí

seyíne eni xídagfáriní. ³ Ámá Gorixomi manj wiaákiarigfáyf yarigfápa nene eni axípi nerane pí pí nípikwíni mimóniñipi oyaneyiniri mñj níneainiríná sa anani yagwáriní. Pí pí teapá neainípirani, negí dñjyo dani oyaneyiniri neaimónípirani, sa anani yagwáriní. Ámá Gorixo wikí níwóniri pirí umamóána nanínpírífáyf níni yarigfápa nene eni negí néra wagwápimi dani neríná axípi nanínaníwániri yagwáriní. ⁴ Nene e imónaniri yagwá aiwi Gorixo nene nani dñj sipí níwiríná xwapí ayá wí wiarñagí nani “Wá onímiápi wianíimigíni.” mñwimóní ayá wí neawianíñirini. ⁵ Nene ríxa nanj imóniñaná wá neawianíñimani. Nene siní oyá manj níwiaákirane íwf yagwápimi dani nanínaníwá nani imóniñaná wá níneawianiri Kiraiso ámi owiápinímeaniri sñj níwimíxiríná nene eni nawíní sñj neaimíxíñirini. Gorixo wá níseawianiríñipimi dani yeáyf seayimíxemeañirini. ⁶ Nene Kiraisi Jisaso tñni nawíní sñjñiñj níneaimíxiri neawáríñimani. O tñni nawíní ikáriníñwaéne enagí nani o xwáripáyo dani owiápinímeaniri níwimíxiríná nene o tñni nawíní wiápinímeárixiniri neaimíxiri aññami gí íwo wé náúmíni onweaniri níwimíxiríná o tñni nawíní ñweárixiniri neaimíxiri enjirini. ⁷ Ayf rípi nani e enjirini. Ámá níni agwí ríná ñweagfáyfrani, ná ríwíyo ñweapírfáyfrani, níni Gorixo ámá nani dñj sipí níwiri Kiraisi Jisaso uowárénapiñipi nani dñj nímoróná dñj re yaiwírixiniri nani e enjirini, “O dñj wíkwírogfáyo wá onímiápi níwianiri uowárénapiñimani. Wá ámá wianarigfápi tñni xixeni mé seáyf e imóniñipimi aí wíarf ní múrori imóniñipi níwianiri uowárénapiñirini.” yaiwírixiniri nani Gorixo e enjirini. ⁸⁻⁹ Seyíne Jisasomi dñj wíkwíróána Gorixo wá níseawianiri seaiñipimi dani yeáyf seayimíxemeañirini. Segí dñj tñni egfápimi dani yeáyf seayimíxemeañimani. Seyíne nanj yaríñagfá sñwí níseaniri nani yeáyf seayimíxemeañimani. Ámá wí aí wigí egfápi nani weyf mímearinípa érixiniri anípa yeáyf seayimíxemeañirini. ¹⁰ Ayf rípi nani. Agwí nene imóniñwápi Gorixo neaimíxíñenerini. Kiraisi Jisaso tñni ikáriníñwaéne neaimíxíñ enagí nani “Imirñj mimóniñipini érixini.” yaiwinípi — Apí enjíná dani repearíñpirini. Apimi xídfírixiniri neaimíxíñenerini.

“Kiraiso Judayene tñni émayíne tñni nawíní neakumíxáriñirini.” uríñj nánirini.

¹¹ Ayínani enjíná seyíne segí sénáíwa seaxirigfáe dani éma imónigfáyíne —Seyíne nani Judayf re seararigfáyínerini, “Iyf símí sío mñwákwínigfáyíriní.” seararigfáyínerini. E níriro aí “Iyf símí sío wákwínaríñwaénerini.” rínarigfáyf yarigfápi, ayf Gorixoyá wé tñni marfái, ámá wé tñni wákwínarigfápirini. Seyíne enjíná imónagfápi nani siní dñj oseainini. ¹² Íná Kiraiso tñni míkumíxíní xegí bí nímoníro ná jámíñiñj ñweaagfáriní. Gwí Isireriyfá imónigfáí —Arí Gorixo níoniyáí oimóniri íá yamíxíñirini. Arí tñni seyíne wigíyf wí imónagfámani. Xwíyfá gwí arími símímanj e dani “E níseaimfáriní.” réroaríñipi seyíne eni níseakumíxiri nísearagfáyínerini. Seyíne ámá Gorixomi mñxídarigfáyf tñni níkumíxíníroná ríwéná nanj apí neaímeanfárfaniri dñj níkwímore xwayf naniri ñweaagfámani. Gorixo nani bí níjía imónagfámani. ¹³ Enjíná seyíne e nímoníro Gorixo tñmíni ná jámíñiñj ñweaagfá aiwi agwí ríná Kiraisi Jisaso tñni nawíní ikárinígfá enagí nani o níseapeiríná xegí ragf púfpimi dani nípemeámi Gorixo tñmíni añwi éniñj seabíñirini. ¹⁴ Émayíne Judayf tñni siní símí tñni minípa epírfá nani píyfá neawíñirini. E neríná émayíne Judayf tñni símí tñni inagfápi, apí xwínániñj níseamudfímore píronípi xfo péfpimi dani xwíná nípíneamoríñiñj nerí ámá apiaú síyikí ná bíni imónípsi nani imíxíñirini. ¹⁵ Xwínániñj níseamudfímore píronípi —Apí ñwí ikaxí eáníñyo “E érixini. E érixini.” nírii sekaxí níra unípi tñni “E mepani. E mepani.” nírii ñwí ikaxí níra unípi tñni ayo eáníñpirini. Apí ríxa síwiá imíxíñirini. Ayf émayíne tñni Judayf tñni ámá apiaú níoní tñni níkáriniríñipimi dani síyikí ámi sñj ná bíni oimóniri ñwí ikaxí eáníñpi síwiá imíxíñirini. E neríná ámá

apiaúmi piyá wírriñrini. ¹⁶ Yoxáfpámi penfpimi dani áma apiaú símí tñi inagfápi xwapfá eaárriri siyikí ná bñi oimóniri níkumiximána Gorixo tñamini nipemeami uri emfániri ñwí ikaxí eánñfpi ná mayí síwiá imixiñrini. ¹⁷ O nñbiri émáýné, Gorixo tñí ná jfámññí ñweagfáyné tñi Judayí, o tñí añwi éññí ñweagfáyo tñi wá re searñrini, “Niyñéni tñi nawíni imónipiri nani rixa piyá seawrññrini.” searñrini. ¹⁸ O, negí wo imóniño ápo Gorixo tñamini ñweañagi nani Judayene tñi émáýné tñi anani xegí kwíyí neaiapñfpi dani anani o tññmíni upaxí imóniñwini. ¹⁹ Ayñani seyñé sñi wí enyñé mimóniñoi. Sñi xewfýné mimóniñoi. Oweoi, rixa áma Gorixoyá imónigfáyí tñi kumixiññoi. Rixa Gorixoyá íwixé wiyñéññí imóniñoi. ²⁰ Ayí rñpi searññini. Gorixo añí wiwá nñmiríñá wá wurimeiarigfáwa tñi wá rókiamoarigfáwa tñi nñtiwayírómána émáýné eni seáyí e nñseaikwiárimána nñmíra peyarñfññí imónini. Añí iwá nani sñá xami nñtiwayírori tñiño, ayí Kiraisí Jisatorini. ²¹ Añí niwáni o enfpimi dani píranñí níkíkiróniga uri xwé nimóga uri yarñagi nani añí ñwá Ámínáo nani wiwá imónarini. ²² Émáýné eni Kiraiso tñi ikárñigfáyné enagi nani o añí Gorixo xegí kwíyí dani ñweañá nani iwá nñmíra nñpeyíñá xfoyá siyikí imónigfá wíñyí tñi nñseakumixiri nñmíra peyarini.

3

“Gorixo yumí enwípeáragfpi wá wókímixíwñigññiri nñrñpeaññrini.” urññnñrini.

¹ Gorixo émáýné tñi Judayene tñi nawíni neakumixiññí enagi nani Poroni — Nioni Kiraisí Jisaso nani émáýné wá searñmeañagi nani gwí nñwírárigfónrini. ² Ai “Gorixo nioni wá nññwianiri émáýné wá searñmí nani nñrñpeaññpi nani seyñé rixa aríá ríá wíwixini?” nímónarini. ³ Xwíyí nene yumí neaimónñfpi Gorixo wá nókímixfagi nani api nani nñjía imóniñni. Api nani rixa bí onñmiápi rñwamññí neari searñni. ⁴ Seyñé api íá nñroróná re yaiwipaxrini, “Gorixo eníñá dani e éimígnñri yumí yaiwiárriri Kiraiso agwí ríñá neaimixiri enfpí nani nñjía Poro imóniñfpi, ayí apññani?” yaiwipaxrini. ⁵ Áma eníñá dani neweáa bagfáyí api nani xe nñjía oimónipoyññri wá wókímixiññmani. E mepa nerí aí agwí ríñá kwíyí dani xegí wá wurimeiarigfáwami tñi wá rókiamoarigfáwami tñi yumí enwípeáragí api nani anani wá wókímixarini. ⁶ Yumí Gorixo enwípeáragí wá neaókímixfpi, ayí rñpñrini. Émáýné xwíyí yayí neainarñfpi dññí níkwíroróná Kiraisí Jisaso tñi nawíni ikárñigfáyné imónigfápimi dani seyñé Judayí tñi nawíni Gorixo ipñmoárñfpi meapaxí imóniro ayí tñi níkumixiñmána siyikí ná bñi imóniro Gorixo “E nñseaiimfñrini.” símñmanñyo dani réroárñfpi ayí tñi nawíni seaimeapaxí imóniro egfáyñérini. Yumí Gorixo enwípeáragí wá neaókímixfpi, ayí apññni. ⁷ Gorixo xwíyí api wá nurñmeíwññññri nññrñpearñá “Omñññññí e nñññá nani wá nñwianiri anipá e owiimñni.” yaiwññpi tñi xixeni niiri “Enñ síxí owímiximñni.” yaiwññpi tñi xixeni niiri nerí nñrñpeaññrini. ⁸ Áma Gorixoyá imónigfáyo onaxíyíkwñni imóniñáoni, ayí nioni imóniñá aiwí o émáyo awíaxí xegí bí imóniññí Kiraiso neaiññpi — Api aga seáyí emí imóniññí enagi nani áma wígní dñññyo dani wí “Ayí apññani?” yaiwipaxí mimóniñfpiññni. Api nani wá urñwññññri Gorixo wá api e nññwianiri nñrñpeaññrini. ⁹ Áma Gorixo ayo e wíñññññri yumí yaiwiáragfpi nani re yaiwipfñá nani, “Gorixo neríñá xfo yaiwiáragfpi tñi xixeni enññani?” yaiwipfñá nani wá wókímixíwññññri eni nñrñpeaññrini. Xami Gorixo — O amipí nñni imixiññori. O íññni rñpi yaiwiáragfpi nani, “Ámáyo yeáyí uyimixemeámí nani api éimígnñni.” yaiwiáragfpi nani “Áma xe anani nñjía oimónipoyí.” mñyawi yumí nñwia wagñrini. ¹⁰ Agwí ríñá aññna tññmíni nenni tñgíyí tñi ámíñá imónigfáyí tñi Gorixo áma xixegñni imónigfáyí níkumiximána siyikí ná bñi wimixarñagi síñwí

nîwînróná “Nîjîfá xîxegîni Gorîxo imónîñîpî sîxî íñîñáná nîkwîoámîga eaarîñîpî yapî rîfá imónîni?” yaiwîpîrîfá nánî enîná dánî ámáyo yumîlî nîwia wagîrîni. ¹¹ Apî e nerîfná xîfo enîná dánî “E éimîgîni.” yaiwîaragîpî —Apî negî Ámîná Kiraisî Jîsaso neaiîñîpîmî dánî xîxenî yárîñîpîrîni. Apî tîni xîxenî enîñîgîni. ¹² Kiraiso tîni níkárînrane nánî ayá ígîgî mé epaxîrîni. “Gorîxomî rîxîñî bî ouraneyî.” nîneaimónîrîfná omî dîñî nîwîkwîrorîñîpîmî dánî “Ananî arîfá neainîñoi.” nîyaiwirane o tîámînrîñîñî nurane rîxîñî urîpaxî imónîñwîni. ¹³ Ayîfná nîonî re osearîmîni, “Nîonî seyîné arîrâ seaimînrî yarîñîpî nánî xeanîñî rîpî nímeáîpî nánî Gorîxomî nurîróná anîgwî manî rîñîñî meaarînanîgînrî kîkîfá mepanî.” osearîmîni. Nîonî nímeáîpî, ayî apîmî dánî seyîné seáyi e imónîpîrîfá nánî nímeaarîñîgî nánî seararîñîni.

“Gorîxo enî sîxî seaimîxîwîñîgînrî seaurîyarîñîrîni.” urîñî nánîrîni.

¹⁴⁻¹⁵ Ayîfná nîonî ápo Gorîxomî —O gwî arî arî anînamî ñweagîáyoranî, xwîárîmî ñweagîáyoranî, ayo nîyonî emeanîrîni. Omî rîxîñî urîmînrî nánî xómîñî nîyîkwîrî re urarîñîrîni, ¹⁶ “Joxî Epesasî ñweáyo joxîyá kwîyîpîmî dánî enî sîxî weámîxeî. E nerîfná joxî pîránîñî rîxîdîpîrîfá nánî seáyi e xewanîñoxî níkînrî imónîñîpî tîni wigî dîñî enî sîxî weámîxeî.” urarîñîrîni. ¹⁷ Ámá anî wîwámî nîpáwîrîfná yarîgîfápa Kiraiso segî dîñî wîkwîroarîgîfápîmî dánî nîwîapîrî osearîweanîrî rîxîñî “Enî sîxî weámîxeî.” seaurîyarîñîrîni. Íkîfá xwîfáyo pîpîñî nîwárîrî xaiwî roarîñîpa seyîné enî axîpî e nero Gorîxo wá seawianîñîpîmî pîpîñîñî nîwárîro xaiwî rótrîxînrî seaurîyarîñîrîni. ¹⁸⁻¹⁹ Seyîné e nîmónîrónáyî, ámá Gorîxoyá segî wînyî nîni tîni Kiraiso nene nánî dîñî sîpî wiarîñîpî —Dîñî sîpî o wiarîñîpî ámaéne negî wîyo wiarîñwápî tîni xîxenî mîmónîni. Apî aga seáyi e ná émî imónîñîpîrîni. Apî nánî ámá nîjîfá nîmónîro aî “Yoparf e iyî rimónîni?” nîrîrî nîjîfá xîxenî mîmónîpaxîpîrîni. Apî nánî seyîné dîñî nîmoro “Ayî apî ipî rimónîni?” yaiwîpîrîfá rîni. E nerónáyî Gorîxo nîmónîrî yarîñîpî nîpîni nánî dîñî sîxî seaimopaxîrîni. ²⁰⁻²¹ Gorîxomî —O nene rîxîñî nurîranéná “E neaiî.” urîrane “E epaxorîfani?” yaiwirane yarîñwápîni neaiîpaxomanî. Xîfoyá enî sîxî eánîñîpî rîxa neamîmonîyo dánî aga seáyi émî wîarf múropaxî imónîñîpî neaiîpaxorîni. Omî Kiraisî Jîsaso yá sîyîkî imónîñwaéne, o tîni nawîni íkárînrîñwaéne ínîná anîñî minî yayî numéra úwanîgîni. Ámá rîná dánî gîni gîná ñwearîñwaéne yayî numéra wanîfwá nánî imónîrîwîñîgîni. “E éwanîgîni.” nîmónîrîni.

4

“Kîraisoyá sîyîkî imónîñwaéne oyá warárf imónîñwîni.” urîñî nánîrîni.

¹ Ayîfná Ámînáo nánî wáf rîmearîñîpîmî dánî gwî nîñwîrîrîgîfónî enî rîrémîxî bî rîpî oseaimîni. Ámá wî seyîné emearîñîgîfá sîñwî nîseanîróná dîñî re seaîwîpîrîfá nánî, “Gorîxo ayî nanî e imónîrîrîxînrî wéyo ífá umîrîñîpî tîni xîxenî ayo rîfá yarîñoi?” seaîwîpîrîfá nánî ífá seaimîrîñîpî nánî dîñî nîmoro pîránîñî étrîxîni. ² Yunîgîfáyné imónîrîrîxîni. Ámáyo awayîni métrîxîni. Ámá wî uyîni nîseaikárîrîfnáyî aî xe oneaikárîpoyînrî sîñwî wînrîrîxîni. Ayî nánî dîñî sîpî nîseairîñîpîmî dánî íkwîañwî weapînrîrîxîni. ³ Kwîyî Gorîxoyápî seyîné nawîni íkárînrîpîrî seakumîxîñî enîgî nánî pîyîfá seawîrîñîyîné gwîaumî nînrîñîpîmî dánî anîñî apîni e imónîwanîgînrîro xaiwî ífá xîrîrîxîni. ⁴ Ayî rîpî nánî seararîñîni. Wará Jîsaso yá sîyîkî imónîñwaéne imónîñwárf ná wîrîni imónîñwîni. Kwîyî nînenenî neaimîñîpî enî ná bîni imónîni. Gorîxo nîonîyá oimónîpoyînrî wéyo ífá nîneaumîrîfná “Xîfo neaiîñîpî, ayî apîrîfani?” yaiwîanî nánî neaimîxîñîpî bî bî mîmónî axîpîni imónîñîgî nánî dîñî “E neaiîñîrîni.” nîyaiwirane wîkwîmoarîñwápî enî ná bîni imónîni. ⁵ Negî Ámînáo enî ná wonîrîni. Dîñî wîkwîroarîñwápî enî ná bînrîni. Wayî Kiraisomî dîñî nîwîkwîrómáná meaarîñwápî enî ná bîni imónîni. ⁶ Gorîxo —O ámá nîni

emeañorini. Omí níní simañwíyóniní wurínigíforini. Níyoní xío wimónaríníþimí dání wimíxarínorini. Níyoní díní ukíkayonorini. O ení ná wonirini.

⁷ Apí nípini ná bini ná bini nimóga unagí aiwí o Jisasoyá siyikí imóninwaéne wá nñeawianiri ayí e epaxí e epaxí imónífríxiniri sixí neamímoníþi xixegíni sixí neamímonífrini. E neríná sipíí mñeai Kiraiso wá nñeawianiri neaiiníþi tñni xixeni neamímonífrini. ⁸ Ayínáni Bíkwiyo dání Kiraiso nání re nírini eánini, “O émi nání nípeyiríná pikiorápíyí aga ayá wí níméra yiri ámáyo wá níwianiri aníþá bi mñni wirí enífrini.” Bíkwiyo dání e nírini eanini. ⁹ Xwiyá “O émi nání nípeyiríná” ríniníþi pí nání rínini? Ayí o siní anínamí nání mípeyipa neríná xámí xwíarími íniríwámíni þiyíní siwí aníminí wepíninjo enagí nání rínini. ¹⁰ Wepíninjo, ayí peyinjo axorini. Nípeyiríná amíþi níní Goríxo “E imóníwínigíni.” yaiwiáríníþi xixeni imóninfa nání oemíni aní þiríyo wiárí seáyí ríwámíni peyinínigíni. ¹¹ Xwiyá nioní mñníní iróá ríþi, “Ámáyo wá níwianiri aníþá bi mñni wirí enífrini.” mñníní iróá apí, ayí ríþi nánirini. Kiraiso ámá wíyo wá níwianífríxiniri wimíxínífrini. Wíyo wá níwianífríxiniri wimíxínífrini. Wíyo siní Goríxomí míxídarígfáyo áwaní nuríroná óníní imopífrífa nání misí imónífríxiniri wimíxínífrini. Wíyo ríxa Goríxomí xídarígfáyo umenwearo uréwapíyiro éfríxiniri pasitá wimíxínífrini. ¹² Goríxoyá imóninwá nñenení xixe arírá iníþaxí imónaníwá nání woneni woneni apí apí e nñeaimíxa unífrini. Kiraisoyá wará nene iníþwá rí sayá nimóga unfá nání xixe arírá iníþaxí imónaníwá nání apí apí e nñeaimíxa unífrini. ¹³ Nene Goríxo apí apí e nñeaimíxa uníþimí dání xewaxomí díní axíþi wíkwírorane o nání xixeni níþífa imóninrane neranéná bini bñe marífaí, axenení imónaníwá rini. Yóí Kiraiso imóniníþi nene ení apí tñni xixeni imónaníwá nání apí apí e nñeaimíxa unífrini. ¹⁴ Goríxo apí apí e nñeaimíxa uní enagí nání agwí nene siní þíopia yapí imóníþaxí mimóninwíni. Ewé imeamíkwí neríná mamówá rini mñeyoarí néra waríníþa, imíní neríná níxemi urí níxemi bñni néra waríníþa nene ení axíþi siní e epaxí mimóninwíni. Xwiyá nepa mimóniní xegí bi xegí bi nearéwapíyaníro yarígfáþimí dání siní níxemi neaurí níxemi neabñni epaxí mimóninwíni. Ayí ríþi seararínini. Ámá nepaxíní nimóninro wigí ináyíniní mimóniníþimí dání yapí nearéwapíyaníro éfáyo siní arífa yímgí wíþaxí mimóninwíni. ¹⁵ E mimóninpa nerane xixe wá níwianeníranéná xwiyá nepa rarígfáþini fá xiríwanínini. Apí níxíranénáyí, nene pí pí neríná yóí imóninwaéne nimóga nurane Kiraiso tñni þírániní kumíxínaníwá rini. O wará rí imóninwaéne nání mñnyí imóniní. ¹⁶ O mñnyíniní imónináná oyá siyikí imóninwaéne xío neaimíxaríníþimí dání wé síkwí úþikwí sanwí ayí níwíkwíroníri imóniníþániní imóninwíni. Apí nípini e imóníwínigíniri imóniníþi tñni xixeni neríníyo dání íkwíroníni. Apí apí e imóníwínigíniri imóniníþi tñni xixeni nero díní sipí níwíranáyí, wará níwíraní xwé níwíaróa urí ení sixí íniri néra unfá rini.

“Xámí yagíþi yará nípímoro siní bi níwíarínífríxinini.” uríní nánirini.

¹⁷ Ayínáni nioní Ámínáo tñni ikárinínáoní ikwairífrí bi oseaimíni. Ámá Goríxo nání majífa imóniníyí yarígfáþa siní mepa éfríxiní. Ámá ayí amíþi surímá imóniníþi nánini díní moarígfáyí enagí nání rarínini. ¹⁸ Sipíþi nání díní nímoro nání wigí díní sfá yimíxínarígfá rini. Majífa ikáriníro díní wakísí iníro yarígfá enagí nání díní níyímíní Goríxo ámá xíomí díní wíkwíroarígfáyo sixí uyaríníþi tígíyí mimóninjo. ¹⁹ Wigí díní síþániní imóninagí nání ayá bi yarígfámaní. “Íwí inaníwá nání rífa imóninwíni?” níyáiwíro símí xeadíþenarígfá rini. Pí pí þíaxí weáníþaxí imóniníþi aí siní mé wiárí yarígfá rini. ²⁰ Ayí e yarínagífa aiwí seyíné Kiraiso nání nísearéwapíyiríná wí e searéwapíyígfámaní. ²¹ Nioní re nimónarini, “Seyíné Kiraiso nání ríxa arífa wigí rini. Ámá Jisaso tñni ikáriníníyí epaxí imóniníþi ríxa

searéwapiyigfáriní.” nimónariní. Ámá Jisasomí xídarigfáyíní nepaxiñf imóniñfipi nání nijfá imónigfá enagi nání rariñiní. ²² E éfrixiniri rixa searéwapiyigfápi, ayf rípiriní. Seyfné siní Jisasomí diñf mîwîkwîropa nerfná sipí imónagfápi —Apí seyfné sipí néra wagfápimi dání siñáni imóniñfipiriní. Íwí nání mîñf inarigfápimi dání xwîrfá sealkxémînrî nání yapf seaíwapiyimînrî enjpiriní. Apí yarániñf pí mófrîxiní. ²³ Ámí bî seyfné rixa searéwapiyigfápi, ayf rípiriní. Segf diñf moarigfápi ámí siñf bî yárfó inífrîxiní. ²⁴ Ámí bî searéwapiyigfápi rípiriní. Seyfné ámí ámá siñf oimónfpoiñrî Gorîxo seaimîxiyífi —Apí Gorîxo xewanîño imóniñfipa imóniñfipiriní. E nimónîróná nepaxiñf nimónîrîñfipimí dání wé róniñf ero Gorîxo wimónarîñfpi ero epaxfpiriní. Apí seyfné ñwirárinífrîxiní.

Enf rîremîxf bî wiñf nánîriní.

²⁵ Ayínáni segf yapf rarigfápi emí nimómáná woxîni woxîni ámá seaímeaarigfá giyf giyo xwîyfá nurîfná nepaxiñfipiní urífrîxiní. Nene Kiraisoyá wará axírfimí dánîniñf ninirane xixe ikwîkwîrf inîñwaéne enagi nání rariñiní. ²⁶ Seyfné wikf nîseaónîrî aiwî wikf seaónfipimí dání “Xe sipí oemîni.” nîyaiwirí e mepa éfrîxiní. Wikf xwapf ayá wí nóga mupa éfrîxiní. Siní nîseaónîrîfnáyf, sogwí ipímeáf e dání pîni wiárfîrxiní. ²⁷ E nero obo ayf íwí éfrîxinîrî xe yapf oneaíwapiyinîrî siñwí mîwîniñpa éfrîxiní. ²⁸ Íwí meaarigfáyf ámí íwí bî mîmeapa éfrîxiní. E mepa nero ríwí nîrfkwînimáná wigf wé tîni omîñf xixeni imóniñfipi nero ámá amípi nání dîwí ikeamónarigfáyo arîrá wîwanîgînrî éfrîxiní. ²⁹ Segf manfyo dání sipí xwîyfá bî aí mîrîpa éfrîxiní. Ámá pí pí xwîyfá urîpaxf imónigfáyo wigf imónigfápi tîni xixeni nurîfná diñf sixf inîpaxf imóniñfipiní urífrîxiní. Gíní gíná nurîróná nanf owimîxaneyînrî nání diñf wíá wónîpaxf imóniñfipiní urífrîxiní. ³⁰ Seyfné sipí nerîñfipimí dání kwíyf Gorîxoyápi diñf ríá uxepaxf imóniñfipi wí mepa éfrîxiní. Kwíyípi, ayf sfá yoparfyi Gorîxo gwîniñf seaikweanfá nání rixa ikiyîñfîñf seaiáriñfipi enagi nání searariñiní. ³¹ Diñf wí sfá mîyîkîniñpa éfrîxiní. Mîxf wí rîpaxf mîmónîpa éfrîxiní. Wikf ríá ápiáwîniñf mónîpa éfrîxiní. Xwamiánf wí mepa éfrîxiní. Xwîyfápai wí muñwiráriñpa éfrîxiní. Sfímí tîni wí mîwîpa éfrîxiní. ³² Apí apí mepa nero xixe diñf sipí inîro wá wianenîro éfrîxiní. E neróná Gorîxo Kiraiso seaiñfipimí dání segf wikárigfápi yokwarîmí seaiñfipa seyfné ení xixe yokwarîmí inífrîxiní.

5

¹ Seyfné niaíwí Gorîxo diñf sixf seayîñfîñf enagi nání omí ikanîñf wiáxfdífrîxiní. ² Kiraiso —O ámaéne nanf neaimîximînrî nání yoxáfámí xe onîpîkîpoiñrî nerfná Gorîxomí piyfá wírfamîgînrî rîdiyowánîñf ninîrî omí sinadiñf nanf weañoriní. O nene nání diñf sipí nîwirîfná neaiñfipa nene ení pí pí neranéná “Ámáyo diñf sipí nîwirîñfipimí dání ríá yariñwîni?” nîyaiwinîrane nanfîni wîwanîgîni.

³ Seyfné ámá Gorîxoyá imónigfáyfné enagi nání ámá wí seyfné nání rîpi rîpi rîpaxf oimónfpoiñrî siñwí mîwîniñpa éfrîxiní, “Ayf íwí apí inîgfawîxiní. Piáxf weánîpaxf apí egfawîxiní. Amípi wí mîneamúropa oenîrî anîñf minf yariñoi.” Apí apí rîpaxf oimónfpoiñrî siñwí mîwîniñpa éfrîxiní. Seyfné apí apí wí mepa éfrîxinîrî searariñiní. ⁴ Seyfné rîperîrf nîrîróná xwîraimîmí inîñf bî mîrîpa éfrîxiní. Sipí ikaxîraní, xwîyfá mîponîñfraní, bî mîrîpa éfrîxiní. E mepa nero Gorîxomí xîo seaiñfipi nání yayf wífrîxiní. ⁵ Seyfné rîpi nání rixa nijfá imónîñagfá nání rariñiní. Ámá íwí inarigfáyfraní, wigf xwîoxfyo piáxf eámîxînarigfáyfraní, ámá amípi wí mîneamúropa oenîrî anîñf minf yariñfáyf —Ayf amípi mîneamúropa oenîrî yariñfápi wigf ñwíánîñf nîmîxiro meariñfáfrîni. Ámá ayîraní, ayf nîniyf wo aí Kiraiso tîni Gorîxo tîni awaúyá xwîoxfyo wí nîñweanfámani.

“Gorixoyá wáfá ókinjipini néra eméwanigini.” urinjé nánirini.

⁶ Seyíné sipí apí apí oépoyiniri yapí searepísipírrixiniri awíninjé ηweáfrixini. Ámá Gorixomi manjé wiaikiarigfáyé apí apí yarigfáyé enagi nání o xegé wiké wóninjépi piré umamonfá enagi nání seararinjini. ⁷ Ayínáni seyíné ayé tñni níkumixiniro mepí mítinipa éfrixini. ⁸ Eníná seyíné sipí apí apí néra nuróná sfá yininjéfmíninjé emeagfáyíné imónagfá aí agwí ríná Ámínáo tñni níkárinrinjépipimi dání wáfá ómixininje emearigfáyíné imóninjagfá nání seararinjini. Ayínáni wáfá ómixininje yarigfá wiyféninjé nimóniro éfrixini. ⁹ Ámá wáfá ómixininje emearigfápimi dání pí pí nanjé imóninjépirani, pí pí wé róninjé imóninjépirani, pí pí nepa imóninjépirani, nípini yarigfá enagi nání rarinjini. ¹⁰ Apí apí nerónáyé, Ámínáo wimónarinjépi nání éwapínfrixini. ¹¹ Ámá sfá yininjéfmíni emearigfáyé tñni níkumixiniro sipí ayé yarigfápi —Apimi dání ámáyo nanjé wí wiipaxé menini. Apimi dání ámá xwirfáni ikixénipaxépi imónini. Apí mepa éfrixini. E mepa nero ámá nñni “Sfá yininjéfmíni emearigfáyé yarigfápi sipí rfa imónini?” oyaiwípoyiniri uyéwé wáninjé wómixirfñni. ¹² Íwé wigé yumfí yarigfápi nerfñni marfái, sa apí nání nírfríná aí ayá neainipaxé enagi nání xwiyfá rípi nírri eáapimi neámiméini. ¹³ E nerí aí amípi ámá yarigfáyo wáfá wómixáná “Apí nanjé rfa imónini? Sipí rfa imónini?” yaiwipaxérini. Wáfá wómixáná amípi síñáni nimónrinjépipimi dání wáfá ónarinjé enagi nání rarinjini. ¹⁴ Ayínáni ámá sipí yarigfáyo xwiyfá rípi Bíkwyó dání urinini, “Sá wenjé roxini, ríxa ríkewónei. Ámá piyé wegé dání ríxa wiápnimeai. E éaná Kiraiso wáfá rómixininjoí.” urinini.

¹⁵ Ayínáni seyíné nemeróná síñwé tñni nemero majfá níkárinrinjé yarigfáyé yapí mé dñjé émé saímé moarigfáyé yapí éfrixini. ¹⁶ Ríná ámá sipí xwapé ayá wí yarigfíná enagi nání seyíné síni nanjé imóninjépi epaxíná imóninjánáyé, e éfrixini. ¹⁷ Ayínáni agwí seyíné xaxá mikárinipa nero Ámínáo “E éfrixini.” wimónarinjépi nání níjfé oimónaneyiniro éfrixini. ¹⁸ Iníjé papíké yarigfápi xwapé nñniro papíké mepa éfrixini. Xwirfá seaikixepaxé enagi nání seararinjini. Gorixo wimónarinjépi yanfá nání xfoyá kwíyépi xe neaxixérówiniginiri éfrixini. ¹⁹ Seyíné xwiyfá nñninroná soñé Gorixo neainjépi nání rininjépi tñni seanjé Kiraiso nánipi tñni soñé oyá kwíyé nánipi tñni nñniro rinfrixini. Ámínáomi yayé numeróná manjé tñni soñé nñniro aí dñjé tñni ení rfrixini. ²⁰ Pí pí seyíné seaímeaarinjépi nípini nání ápo Gorixomi yayé wífrixini. “Negé Ámíná Jisasí Kiraiso tñni ikárininjagwí nání yayé wipaxérani? Oyi, e epaxérini.” niyaiwiro e éfrixini. ²¹ Nene arfá nñwirane wáyé winwáo Kiraiso enagi nání símanjwýóninjé xixe yeáyé urfñnñwanigini.

Wigé xiepiwami urinjépi nánirini.

²² Xiepiwayíné, Ámíná Jisasomi símanjwýóninjé yeáyé wurfnarigfápa segé oxowami ení símanjwýóninjé yeáyé wurfnfrixini. ²³ Kiraiso ámá xfoyá síyiké imónigfáyo —Ayo gwfninjé roayironjé enagi nání xfoyá warárininjé imóninjoí. Ayo Kiraiso mñjéyíninjé wimóninjépa oxowa wigé apixíwayá mñjéyíninjé imóninjagí nání rarinjini. ²⁴ Kiraisoyá síyiké imónigfáyé xfómi símanjwýóninjé wurfnarigfápa apixíwayíné ení segé oxowa pí pí nání searána arfá nñwiro símanjwýóninjé wurfnfrixini.

Wigé xiagwowami urinjépi nánirini.

²⁵ Xiagwoyíné, Kiraiso xegé síyiké imóninjéyí nání dñjé sipí nñwiri arírá winfá nání xe yoxáfami onípikípoyiniri enjépa oxoyíné ení segé apixíwami dñjé sipí wífrixini. ²⁶ O e nerfñá xegé síyiké imóninjéyí pípi imóníwiniginiri marfái, “Dñjé wíkwíronjwini.” ráná ígfá eámonjépipimi dání íkwíráfnáninjé oimónípoyiniri enjérini. ²⁷ Xfoyá síyiké imóninjéyí xegé símmanjéfmíni nñjwírárinrinfá imrinjé mimóninjagí owinimñniri e enjérini. Rapírapé mídunipa erí kíkwinjwé meakínipa erí enjéyí yapí imóninjagí owinimñniri

eri siyikwí mínipa eri xwíyá meárinipaxí mimónipa eri enagí sñwí owínimíniri eri e eníriní. ²⁸ Ayínáni oxoyíné woxini woxini jiwaniñoxi dñj sipi niniri píráníñj menarínipa segí apixiwami eni dñj sipi niwiro píráníñj uméfrixiní. Meánigípimi dáni wará ná biní imóniñagí nani áamá xiepími dñj sipi niwiríná xfo eni nawíni dñj sipi inarínj enagí nani rarínini. ²⁹⁻³⁰ Nene nijjárini. Xegí warápimi áamá go peá mónarínirini? Oweoi. Kiraiso xfoya warárimi dáni sikwí wé iníñyíñiñj imóniñagwi nani xfoya siyikí imóniñwaéne píráníñj neamearínipa áamá nini eni axípi aiwá niro píráníñj menaniri ero yarigíá enagí nani rarínini. ³¹ Bikwíyo dáni re nírini eánini, “Ayínáni oxo xaniyaú pñi niwiárimi xegí apixí tñi níkumixiniríná sini xixegíni mimóní ná ayí ná biníñiñj imónarigíirini.” ³² E nírini eáninipi xwíyá xwé yumí imóniñj bi nani eni rinini. “Kiraiso tñi áamá xfoya siyikí imóniñyí tñi nani rinini.” nimónarini. ³³ E nerí aiwi oxoyíné woxini woxini sewaniñoyíné dñj sipi inarigíápa segí apixiwami eni dñj sipi axípi wífrixiní. Apixiwayíné eni segí oxowa searíapi xixeni aríá niwiro wéyo uméfrixiní.

6

Niaíwíyo urínjpi nánirini.

¹ Niaíwíyíné, Ámináo tñi nawíni ikárinigíáyíné segí ápowami tñi inókíwami tñi xixeni manj aríá wífrixiní. E nerónayí, ayí xixeni imóniñjpi yarínagíá nani rarínini. ² Nwí ikaxí wé wúkaú Gorixo nira nuríná re riníyí “Seyíné xixeni níxídirínayí, nanjpi seaímeanjárini.” riníyí xami rinjpi, ayí ripirini, “Segí ápowami tñi inókíwami tñi wé íkwianwíyo ñwiráfrixiní. ³ Xwíá tño ñweañáná nanj imóniñjpi seaímeari xwiogwí obaxí seamúrori eníá nani ayo wé íkwianwíyo ñwiráfrixiní.” rinjpi apirini.

Xanowami urínjpi nánirini.

⁴ Xanoyíné, niaíwíyí wikí ónipaxí imónipíri nani uyíni mimé Áminá Jisasomi xídarigíáyí epaxí imóniñjpi wiepísiri xfo rinjpi uréwapiyiri éfrixiní.

Xináíwániní nimóniro omínj wiiarigíáyo urínjpi nánirini.

⁵ Xináíwayínéniñj nimóniro omínj wiiarigíáyíné, segí bosí xwíá tño ñweagíawami wáyí wiwo enj sirínjwí wiwo nero aríá yímigí wífrixiní. Kiraiso rinjpi aríá niwiro xídarigíápa bosowami yapí miwíwapíyí píráníñj yómínj nimóniro sekaxí seararigíápi tñi xixeni éfrixiní. ⁶ Wí bosowa weyí oneamépoyiniri wigí sñwí anigíe dánini nepáníñj nimóniro yarigíápa mé seyíné Kiraisoyá xináíwayínéniñj nimóniro omínj wiiarigíáyíné enagí nani Gorixo “E éfrixiní.” wimónarínjpi nero ayá tñi segí bosowami aríá wífrixiní. ⁷⁻⁸ Xináíwániní nimóniro omínj wiiarigíáyíraní, omínj wiipíri nani áxenwarí minigíáyíraní, níníyí pí pí nanj yarigíápi nani Ámináo pírf numamoríná wigí yarigíápi tñi xixeni wiíníá enagí nani seyíné nijjárini. Ayínáni segí bosowami seararigíápi neróná “Áamá wí nánini miyarínwini. Negí Áminá Gorixo nani eni yarínwini.” niyaiwiro yayí tñi éfrixiní.

Bosowami urínjpi nánirini.

⁹ Wigí Bosoyíné eni omínj seaiarigíáwa yómínj nimóniro seaíápa axípi e nero píráníñj uméfrixiní. Bosí seyíné seamieari ayo umieari eno añnamí ñweañorini. Wí símí símí e nímeri yarigíáyíñiñj mimóniñorini. O e imóniño enagí nani seyíné nijjárini imóniñoi. Ayínáni segí omínj seaiarigíáwami éf uremoarigíápi pñi wiáfrixiní.

“Míxí nani ikínífrixiniri neaiarínjpi ikínífrixiní.” urínjpi nánirini.

¹⁰ Yoparí osearimíniri imóniñjpi ripirini. Seyíné Ámináo tñi ikárinigíá enagí nani enj síxí ínfrixiní. “Enj síxí o xegí iníñjipimi dáni enj síxí ínfrixiní.” seararínini. ¹¹ Seyíné obo xegí ináyíñiñj nimónirínjipimi dáni yapí seaiepsimíniri

yaríná xaiwí nimóniro xixe mixí wipaxí imónipírfa nání Gorixo apí tñí níknimáná mixí owípoyinrí neaiapinrí nípini níkniní érixini. ¹² Aga ámá tñí mixí inarinqwá enagí nání mīsearariní. Pí pí kwíyí ríá kiroariní aní píríyo yarínipí —Apí wí wíyo seáyi e niwimóniní umearinípirini. Wí néní tñí imóninípirini. Wí anína tñí xwíarí tñí ikwíroniními nimini sía yinínimini ηwearigíayo umenwearinípirini. Apí nípini tñí nene mixí inarinqwá enagí nání rariní. ¹³ Ayínáni sía mixí xwíraimimí owikáraneyiníro seaipírfa giyí giyi imónaná éf niwinimi mú xopírará niwiera núfasána siní ení neániní awí ropírfa nání amípí Gorixo mixí nání ikínírixiníri neaiapinrí nípini ikínírixini. ¹⁴ Ayínáni rípi rípi néfasána ení sixí níniní xaiwí éf rórixini. Xwíyíá nepáni imóninípi arerixiní yínírixini. Síwí wé róniní imóninípi soríá mixí nání éf noyíkíniníá nání yínigíapíniní yínírixini. ¹⁵ Xwíyíá yayí neainarinípi —Apí Kiraiso ámaéne neaiinípipimí dání ámá xíto tñí aní imónipaxípirini. Xwíyíá yayí neainariní apí wáf urimeaníro imónipírí nání ámá mixí inaníro nání síkwí sú yinarigíapa yínírixini. ¹⁶ Apí nípini niyínimáná dñí seyíne Kiraisomí wíkwíroarigíapí ámá níkniní imanarigíapániní nimanimi úrixini. Níkniní ana tñí nimanimáná éf obo ríá oniníri ríá niyínimáná ónapípi nípini supíkípaxí enagí nání searariní. ¹⁷ Yeáyí Gorixo seayimíxemeanípi ámá mixí mñí mīneaoxoapa oépoyinrí aríxí díníkarigíapa dínírixini. Xwíyíá Gorixoyápi, xíoyá kwíyípipimí dání seaíwapíyarínipí kirá mixí nání xírarigíapániní xírixini. E néfasána ení sixí níniní xaiwí éf rórixini.

¹⁸ Apí apí neríná anipá érixiníri mīsearariní. “Gorixo arírá neaiwínigíniní íníná kwíyípipimí dání ríxiní uríro yaríní wíro érixini.” searariní. Ayínáni seyíne maiwí bí mé síñwí síñwí tñí nero pí pí seaímeápi xwámámí niwíro ámá Gorixoyá imóniní níní nání ríxiní wuríyírixini. ¹⁹ Nioní xwíyíá yayí neainariní yumí imóninípi nání masísá mīniní áwaní urímīnirí maní yámoaríná Gorixo ananí woákíkwí wipaxoní nimíxiníá nání ení ríxiní nuríyírixini. ²⁰ Xwíyíá apí yaní wurímeiarínáoní enagí nání gwí ηweaniní. “Nioní ayá igigí mé e ríimíginíri imóniníapi tñí xixeni urímíá nání ríxiní nuríyírixini.” searariní.

Tikikaso nání uríní nániní.

²¹ Tikikaso —O negí níríxímeá dñí sixí uyínwáoriní. Ámínáo nání wáf nuríranená dñí unwírípaxí yarínoriní. O nīseaímearíná seyíne nioní pí pí nerí ηweanípi nání nījía imónipírí nání nípini nání áwaní searíniní. ²² Ayí rípi nání uowárenaparíniní. O nīseaímeari áwaní searáná seyíne “Porowa e nimóniro ríá ηweanó?” yaiwíro dñí wíá seaóniní epírfa nání uowárenaparíniní.

²³ Gí níríxímeániní imónigíayíne, seyíne niwayíroníro ηwearo segí dñí niwíkwírorinípipimí dání xixe dñí sípí iníro epírfa nání ápo Gorixo tñí Ámíná Jisasi Kiraiso tñí awaú dñí seakikayóisixini. ²⁴ Ámá negí Ámíná Jisasi Kiraisomí dñí sixí nuyiríná ámi dñí peá nímorí pñí mīwiárarigíayo niyoní Gorixo wá wianíwínigíní.

Payí Poro Piripai ηweáyí nání eaηínaríni.

Payí rína Jisasoyá siyikí imónigíá aηí yoí Piripai ηweagíáyí nání Poro eaηínaríni. Aηí apí Masedonia pīropenístyo xwé biríni. Poro émáyí aηí tíηímíni xwiyíá yayí win+paxí imóniηípi wáí nura nemeríná aηí apimí ení wáí uríméagi áamá wí Jisasomí dīηí wíkwírogíawixíni (Wáí wurímeiarígíáwa 16:12-40). E nemo xwiogwí obaxí ríxa nímúrómáná eηáná ámí wí e emearíná omí fá nixero gwí aηíyo nīηwirááro awí nīmeηweagíasáná aηí yoí Romíyo nání níméra nuro e gwí aηíyo ηwiráráná Piripai ηweáyí aríá nīwiro nīgíwí bī Poro nání awí nearo Epapírodaitasomí wiowáríagíá o xamíηo yayí nerí payí rína e dání nearí axomí wiowáríηínigíni.

¹ Poroní tíni Timotio tíni —Yawawí xwiyíá Kiraisoyá wáí wurímeianírai nání xínáipawíníηí nímónírai wīiarígwíiwawiríni. Yawawí áamá Piripai ηweagíá Goríxoyá imóníro Kiraisí Jisaso tíni ikáríníro egíáyíné nīyínéní nání —segí seaipenηweagíáwa tíni seáyí seaiiarígíáwa tíni aí nīyínéní nání payí rína nearí mónaparíηwí. ² “Negí ápo Goríxo tíni Ámíná Jisasi Kiraiso tíni wá seawianíri seyíné nīwayíróníro ηweapírí nání seaiiri éfisixíni.” nímónaríni.

“Seyíné nání Goríxomí yayí wiaríηáríni.” uríηí náníriní.

³ Íníná seyíné nání dīηí nináná Goríxomí yayí wiaríηáríni. ⁴⁻⁵ Nioní sía seyíné Goríxomí dīηí wíkwírogíáyimí dání agwí ríná nání xwiyíá Jisaso nání wáí wurímeianí nání nawíní ikáríníηwáyíné eηagi nání omí gíní gíná ríxíηí nīseauríyiríná dīηí nífání ninaríηagi uraríηáríni. ⁶ Nioní dīηí re yaiwiaríηáríni, “Goríxo —O seyíné xíomí dīηí wíkwíróáná iwamíó pírániηí seaimíxíηoríni. O sía Jisaso weapíníáyí nání seyíné yóí ámí bī tíni bī tíni nímóga upíríá nání pírániηí nīseaimíxa uníáríni.” Dīηí e nīyaiwirí nání dīηí síηá nīseaeánírí omí yayí e wiaríηáríni. ⁷ Ayí rípi nání seyíné nání yayí nīniníríná “Ayí xixení ayo ninaríηíríni.” nímónaríni. Nioní xwiyíá Jisaso yayí neainaríηípi nání gwí aηí tíyo nīηwearínáraní, xwiyíá nīmeaarígíápi orakínímínírí nírírínáraní, apí sopíηí oomínírí nírírínáraní, seyíné Goríxo wá nīnīwianírí e éwínigínírí nírípeaηoní tíni nawíní ikáríníηagíá nání nioní dīηí síxí seayíηíni. ⁸ Kiraisí Jisaso seayaríηípa nioní ení dīηí síxí nīseayírí nání síηwí oseanímínírí íkíníηí sípí niaríni. “Poro nepa nene síηwí neanímínírí nání íkíníηí sípí ríá wiaríni?” nīseaimóníríná Goríxo nioní e yaríηagi síηwí naníηí eηagi nání raríηíni. ⁹ Seyíné nání Goríxomí ríxíηí nīseauríyiríná rípi uraríηáríni, “Wígí wíníyí nání dīηí sípí nīwiro arírá inarígíápi sayá nímíxa útríxíni. Úrapí néra mú aga xixení nījía nímóníro ‘Goríxo áamá e étríxínírí wímónaríηípi, ayí apírífaní?’ yaiwiro dīηí nīyaikiroro ‘Sípí imóniηípi, ayí apírífaní? Naní imóniηípi, ayí apírífaní?’ yaiwiro neróná dīηí sípí niníro arírá inarígíápi sayá nímíxa útríxíni.” Goríxomí seyíné nání ríxíηí nīseauríyiríná apíní uraríηáríni. ¹⁰ Ayí rípi nání apí seauríyaríηáríni. Seyíné agwí ríná dání sía Kiraiso weapíníáyí nání mímóní yarígíáyí yapí mímónípa ero xwiyíá seaxekwímopaxí mímónípa ero epíríá nání dīηí nīyaikiroro “Síwí wé róníηí imóniηípi, ayí apírífaní?” oyaiwípoyínírí ríxíηí seauríyaríηáríni. ¹¹ Apí seyíné neríná Jisasi Kiraiso seaimíxaríηípimí dání íkíá sogwí naní nīweríná yaríηípa seyíné síwí wé róníηí imóniηípi ayá wí étríxínírí ríxíηí e seauríyaríηáríni. Áamá wí seyíné e yaríηagíá síηwí nīseaníróná “Wé róníηí ayí yarígíápi míkí íkíηo, ayí Goríxorífaní?” nīyaiwiro omí yayí umero seáyí e umíeyoaro epíríá nání ríxíηí e seauríyaríηáríni.

“Nioní gwí ηweaηagi nání xwiyíá Jisaso nánípi yaní nīwéa waríni.” uríηí náníriní.

12 Gí níríxímeáyíné, seyíné rípi nání “Níjǎá oimónípoi.” nimónaríni. Amípi sípi nioní nímeáí rípi xwíyǎá yayí neainaríñípi pírí rakínípaí mimóní nioní nímeáípi dání ámi bí tǎni yaní niwéa uní. 13 Ayí rípi seararíñíni, “Míxí ináyoyá símíñí wínaríǎá aní riwámi awí rogǎáyí tǎni wí re ñweagǎá nǎni ení ‘Poró Kiraisomí xǎdaríñagí nání gwí rǎa ñweani?’ níríro níjǎá e imóníñoi.” seararíñíni. 14 Ayí rípi ení seararíñíni, “Negí níríxímeá aní rípiñí ñweagǎáyí nápi nioní gwí ñweañána Goríxo arírá niaríñagí síñwí nǎnaníro nání omí ámi bí tǎni dǎñí nǎwǎkwíroro wáyí mǎwíní ení síxí níníro Goríxoyá xwíyǎá nání ananí wáí raríñoi.” seararíñíni. 15 Ayí neparíni. Wíníyí Poroní sípi dǎñí níaiwíro xwíyǎá rírowiáǎí ero yaríǎáyí enagí nání Kiraiso nání wáí raríñagǎa aiwí wíníyí nepa nioní nání dǎñí nañí nǎniaiwíro wáí raríñoi. 16 Dǎñí nañí e nǎniaiwíro yaríǎáyí, ayí nioní nání dǎñí síxí nǎniyíro nání re yaiwiaríǎáríni, “Xwíyǎá yayí neainaríñípi xǎdaríñagwí nání xwíyǎá neameáraníro yaríǎápi pírí urakíwíníñíni Goríxo rǎpeño, ayí Pororǎni?” E níyaiwíro wáí uraríǎáríni. 17 E neríñí aiwí sípi dǎñí níaiwiaríǎáyí, ayí nepa “Wé róníñí oyaneyí.” níyaiwíro mé nioní gwí ñweañána xwíyǎá ámi bí tǎni umeáraneyíñíni yaríñoi. “Poromí nímúrorane seáyí e owimónaneyí.” níyaiwíríñípi dání wáí uraríǎáríni. 18 Apiaú xixegíni e yaríǎápi nání píoi rímíni? Wíníyí nepa mimónípa nemáná mañípání wáí uraríñagǎa nǎwíníñáraní, wíníyí nepa nimónímáná wáí uraríñagǎa nǎwíníñáraní, nǎpiaúni Kiraiso nání níríro wáí raríñagǎa nání nioní yayí yaríñíni.

“Nioní síni mǎpé níñwearíñá Kiraisomí seáyí e umepírǎa imóníñípi éimíǎíni.” uríñí náníñíni.

Oyí, nepa yayí emíni. Ayí rípi náníñíni. 19 Nioní re níríri ipímóníñíni, “Ríxíñí seyíné nioní nání Goríxomí nuríyíro kwíyí Jisasi Kiraiso neawírénapiyíñípi arírá níri yaríñípi dání gwí nioní ñweañána rípi ríxa nǎnǎwárípiñíni.” níríri ipímóníñíni. 20 Nioní dǎñí níkwímori “Nepa e éimíǎíni.” yaiwiaríñápi nání ámá wí aí ayá nimopírǎa meníni. Ámá síñwí nǎnaníroná “Kirisoi nǎxǎdírí nání seáyí e imóníñípi apí rǎa yaríni?” nǎniaiwíro omí yayí umepírǎa nání nioní wáí nírímeríñá íníná ayá igíǎí mé ení síxí neámíxíñíni yaríñápa agwí ení síni axípi e éimíǎíni. “Xe síñí ouníri nǎnǎwáríronáraní, nǎnǎpíkíronáraní, Kiraisomí yayí umepaxí imóníñípi éimíǎíni.” nimónaríni. 21 Nioníyá dǎñí ayí rípiñíni. Síni xwǎá tǎyo níñwearíñá Kiraisomí yayí umepaxí imóníñípi emǎáríni. E nerí aí ríxa níperíñá xwǎá tǎyo níñwearíñá nímeáípi seáyí e imóníñípi nímeanǎáríni. 22 Nioní síni mǎpé níñwearíñáyí xwíyǎá yayí neainaríñípi wáí nurímeríñá íkǎá sogwí wearíñíyí yapí wepaxí aiwí gímíni gípi éimíǎíni imónímǎáríni? Síni ñweáimíǎíni imónímǎáríni? Ríxa péimíǎíni imónímǎáríni? Nioní majǎáríni. 23 Nǎpiaúni ananí imónímíǎíni nání ríxa ayagwí imǎxáríniñíni. Nioní nípémáná nurí Kiraiso tǎni níñwearíñá dǎñí nioníyá “Ayí awíaxíríni.” níyaiwírí aiwí “Nioní e neríñáyí, síni seyíné arírá seaipaxímaní.” yaiwiaríñíni. 24 Ayíñání nioní seyíné arírá seaímí nání mǎpé xwǎá tǎyo ñweámí nání “Ayí anípaíñíni.” nimónaríni. 25 Nioní apí nání “Neparíni.” níyaiwírí nǎnǎpímóníri nání seyíné Goríxomí dǎñí nǎwǎkwíroríñá none searéwapíyíñwápi xáiwí íá nǎxíra uro dǎñí níǎá seainíri ení nání re níyaiwírí níjǎá imóníñíni, “Nioní agwí ríná mǎpé síni níñwearí seyíné arírá seaímí nání emǎáríni.” níyaiwírí níjǎá imóníñíni. 26 Nioní ámi seyíné tǎmíni bímǎpími dání seyíné Kiraisi Jisaso tǎni ikáríñíñagǎa nání yayí seáyími dání epírǎa nání “Nioní síni mǎpé níñwearíñá ámi bí arírá seaímí nání imóníñíni.” nimónaríni.

“Axíñíñíni nimóníro xwíyǎápi xáiwí íá xírǎríxíni.” uríñí náníñíni.

27 Pí pí nǎnimóníñáyí, úrapí mé ámá xwíyǎá Kiraiso nání yayí neainaríñípi dǎñí wǎkwíroaríǎáyí epaxípiñíni xǎdíñíñíni. Nioní ámi níbíri síñwí níseainíñáraní, ámi níbí seyíné yaríǎápi nání sa arǎáni nǎwiríñáraní, re raríñagǎa arǎa wímí nání,

“Axíyíníjé nimóniro xwíyá yáy neainaríjépi xáiwí íá xíraríjé.” raríjagá arfá wirí “Ámá apí pírípírí yaníro yarígáyo wákwianíro nání píráníjé níkwímíxíníro díjé ná bíní íá níxíríro yaríjé.” raríjagá arfá wirí emfá nání “Píráníjé díjé wíkwíroarígáyí epaxípiní xídíírixíní.” seararíjéni. ²⁸ “Ámá pírí urakianíri yarígáyo Piripai ηweáyí wáyí míwí yaríjé.” raríjagá arfá wímígíní. Ayí seyíné wáyí míyaríjagá síjwí níseanírónáyí, “Nene anínaníwá nání imóníjwaéne enagí nání ríá neaíwapiyaríjé?” yaiwinípírí nání seyíné síwáníjé winaríjé. E neróná sewaníjéyíné ení “Goríxo yeáyí neayímíxemeaníápímí dání ayo múroaníwárfaní?” yaiwinípírí nání síwáníjé inaríjé. ²⁹ Goríxo Kiraisomí díjé owíkwírópoyíníri síjwí seaníjémaní. Omí nuxídíríná ríníjé bí ení wímeáwínígíníri síjwí seaníjé enagí nání ámá wí pírí searakianíro yaríná xwíyá yáy neainaríjépi xáiwí íá xíríírixíní. ³⁰ Eníiná nioní seyíné tíjímíní wáf emearíná ámá wí nípkwíní míníkáripa yaríná síjwí nanígápi tíní agwí ríná ení “Poromí ámi sípí wíkáraríjé.” raríjagá seyíné arfá e wíarígápi tíní axípi seyíné ení seaímeaaríjagí nání seararíjéni.

2

“Díjé axípiní íá níxíríri éfírixíní.” uríjé náníriní.

¹ Kiraiso seainíjépi dání díjé wíá bí míseaónípaxíraní? O wá seawianíjépiní dání míjé íkíjwí míseamírípaxíraní? Seyíné kwíyí Goríxoyápi tíní míkumíxínípa reníjé? Segí imónígáyí tíní díjé sípí iníro wá wíaneníro mínípaxíraní? ² Apí nípiní nepa imóníjagí nání “Poró díjé nífá onímíápi míwiní ayá wí owiníní.” níseaimóníríná rípi éfírixíní. Díjé ná bíní axípiní íá níxíríri éfírixíní. Díjé sípí inarígá axípiní íá níxíra úfírixíní. Axíyíníjé imóníírixíní. Apí oyaneyíníroná díjé ná bíní tíníní nímoró ríníírixíní. ³ Seyíné sípí nímonímáná mepa ero wárixayíné nímonímáná mepa ero éfírixíní. Woxíní woxíní re yaiwiníírixíní, “Nioní síyíkwíjépiníjé imóníjáná gí wí seáyí e rínimóníjé?” yaiwiníírixíní. ⁴ Seyíné re míyaiwí, “Nioní gí díjé e nímonaríjépiní níxídíránéná ayí apáníriní.” míyaiwí ámá wí wímonaríjépi ení “Ananí oyaneyí.” yaiwíírixíní.

“Kiraiso síyíkwíjépiníjé nímoníjépiní dání Goríxomí seáyí e uméyoaríriní.” uríjé náníriní.

⁵ Seyíné Kiraisí Jisaso yapí pákíní nímoníro o xwíá tíyo nání níbíríná díjé monípa seyíné ení axípi mófírixíní. ⁶ O Goríxo imóníjépa aga nepa nímonírí aiwí wí re míyaiwiníjépiní, “Goríxo tíní xíxeni imóníjépi wí míwáramopaxí imóníjéni.” míyaiwí nerí ⁷ e imóníjépi píní níwíarímí aga ámá wóníjé nímoníríná omíjé wíinífa nání Goríxoyá xínáí wíníjé imóníjépiní. ⁸ Ámá imóníjépa nímonímáná xewaníjé síyíkwíjépiníjé nímonírí Goríxo uríjé arfá níwirí xíxeni xídíjépiní. Ayí nípenífa náníní marfái, yoxáfpámí yekwíroaráná penífa nání aí Goríxo uríjé arfá níwirí xíxeni xídíjépiní. ⁹ Jisaso e éfí enagí nání Goríxo seáyí e numéyoarí yoí wíyo níyoní seáyí e múroníjépi wíriníjépiní. ¹⁰ Ayí rípi nání e eníjépiní. Anínamí ηweáyíraní, xwíáyo ηweáyíraní, xwíarímí ínímí ηweáyíraní, níní yoí Jisaso arfá níwiróná xómíjé níyíkwíro yáy umero ¹¹ woákíká níwiróná “Níyoní nání Ámínáo, ayí Jisaso Kiraisoríní.” ríro epírífa nání Goríxo omí numéyoarí yoí seáyí e imóníjépi wíriníjépiní. Kiraisomí ámá seáyí e uméíápímí dání ápo Goríxomí ení seáyí e umepíríaríní.

“E éfírixíníri yeáyí seayímíxemeaníyíné xíxeni apí éfírixíní.” uríjé náníriní.

¹² Gí díjé síxí seayínáyíné, Jisaso “Gí díjé tíní bí oemíní.” míyaiwí Goríxo uríjé arfá níwirí xíxeni níxídíríná síjwepígí neainí enagí nání seyíné xámí Goríxo ríjépi arfá yímígí níwíro xíxeni yagfápa nioní seyíné tíní ηweajánání marfái, agwí

ríná nioní t́nì m̀iṅweá segípi n̄iṅwearíná aí axípi e arfá ýmígt̄ n̄iwirowi pírán̄iṅ xidírx̄iṅ. Xixeni pírán̄iṅ n̄ixídiróná omi wáyf̄ wirowi óf̄ wirowi nero nan̄f̄ e éf̄rix̄iṅri yeáyf̄ seayim̄xemeañf̄ȳné xixeni axípi éf̄rix̄iṅ. ¹³ Xfo wimónar̄iṅp̄i “E oyaneyf̄.” seaimón̄irowi xixeni e ero ep̄f̄ri nán̄i s̄k̄k̄f̄ seom̄ixar̄iṅo, ayf̄ xfo en̄aḡi nán̄i rar̄iṅiṅ.

“Seaiméap̄i nán̄i an̄iṅúm̄ ikaxf̄ m̄ir̄f̄ yayf̄n̄i éf̄rix̄iṅi.” ur̄iṅf̄ nán̄iṅi.

¹⁴ Pí pí seȳné yar̄iḡáp̄i nerf̄ná an̄iṅúm̄ ikaxf̄ m̄ir̄ipa ero xwiyf̄á xim̄ixim̄f̄ nin̄iṅ m̄ir̄ipa ero éf̄rix̄iṅ. ¹⁵⁻¹⁶ Segf̄ yar̄iḡáp̄imi dání ámá wí xwiyf̄á seaxekw̄imopaxf̄ mimón̄ipa ero siyikw̄f̄ mín̄iḡáȳné imón̄irowi oépoȳn̄iṅri “An̄iṅúm̄ ikaxf̄ m̄ir̄ipa ero xwiyf̄á xim̄ixim̄f̄ nin̄iṅ m̄ir̄ipa ero éf̄rix̄iṅ.” searar̄iṅiṅ. Niaíw̄f̄ Gor̄ixoyán̄iṅf̄ imón̄iḡáȳné sin̄i xw̄f̄á t̄f̄yo n̄iṅwearóná ámá xar̄ixar̄f̄ ero uyf̄niṅf̄ ero yar̄iḡáyf̄f̄ t̄n̄i n̄iṅwearo aí xwiyf̄á m̄iseaxekw̄imopaxf̄ȳné oimón̄ipoȳn̄iṅri e searar̄iṅiṅ. Seȳné ámá sipí ayf̄ t̄n̄i n̄iṅwearo xwiyf̄á d̄iṅf̄ n̄iyim̄iṅf̄ imón̄iṅp̄i meap̄f̄r̄fa nán̄i rin̄iṅp̄i nur̄iróná w̄f̄an̄iṅf̄ wóm̄ixar̄iṅoi. Seȳné an̄iṅf̄ e néra nurónáyf̄, s̄f̄á Kiraiso weap̄n̄f̄ayim̄f̄ nion̄i d̄iṅf̄ re seaiaiwim̄f̄ar̄iṅi, “Nion̄i n̄iyun̄imáná an̄iṅf̄ min̄f̄ wíwap̄iyiṅáp̄i sur̄f̄má mimón̄f̄ r̄ixa xixeni rí rip̄imón̄igo?” n̄iseaiawir̄i m̄ixf̄ seameak̄n̄im̄f̄ar̄iṅi. ¹⁷ Seȳné Gor̄ixomi d̄iṅf̄ n̄iw̄kw̄roro x̄idar̄iḡáp̄i, ayf̄ nan̄w̄f̄ o nán̄i ridiyowá yar̄iḡáp̄iṅf̄ imón̄iṅ. Nion̄i seȳné omi pírán̄iṅf̄ ox̄íd̄f̄poȳn̄iṅri n̄iyun̄imáná seaíwap̄iyar̄f̄ná ámá wí n̄ip̄ikíáná raḡf̄ nion̄iyá púf̄pi, ayf̄ iniṅf̄f̄ wain̄f̄ ridiyowá seȳné yar̄iḡáp̄i r̄f̄á ápiáw̄f̄ xwé owen̄iṅri seáyf̄ e iwayim̄óf̄ap̄iṅf̄ imón̄iṅf̄ar̄iṅi. Nion̄i n̄in̄ip̄ikíáná aí seȳné Gor̄ixomi pírán̄iṅf̄ ox̄íd̄f̄poȳn̄iṅri r̄ixa seaíwap̄iyiṅám̄i n̄ip̄ikíá en̄aḡi nán̄i anan̄i nion̄i n̄iḡf̄ n̄imeáfp̄i nán̄i yayf̄ eri seȳné nán̄i yayf̄ eri em̄f̄ar̄iṅi. ¹⁸ Seȳné en̄i axípi nion̄i yayf̄ yar̄iṅápa segf̄ seaimeáfp̄i nán̄i yayf̄ ero nion̄i n̄imeáfp̄i nán̄i yayf̄ ero éf̄rix̄iṅi.

Timotio nán̄i ur̄iṅf̄ nán̄iṅi.

¹⁹ “Áminá Jisaso ‘Anan̄iṅi.’ n̄iwimón̄iṅf̄náyf̄, nion̄i s̄f̄á ár̄f̄n̄f̄ wí n̄ipwémáná en̄áná Timotio seȳné t̄f̄iṅf̄ e yaxw̄f̄ n̄enap̄iṅ seȳné imón̄iḡáp̄i nán̄i áwan̄f̄ n̄iráná d̄iṅf̄ w̄f̄á nón̄iṅf̄a nán̄i uowár̄f̄im̄iḡiṅi.” nimón̄ar̄iṅi. ²⁰ Ámá nion̄i t̄n̄i re ṅweaḡf̄áyf̄f̄ wo seȳné nán̄i d̄iṅf̄ n̄imor̄f̄ná Timotio moar̄iṅp̄a m̄imoar̄iṅf̄ en̄aḡi nán̄i “Omi uowár̄f̄im̄iḡiṅi.” searar̄iṅiṅ. O nepa seȳné nán̄i “Ar̄ige r̄f̄a imón̄iṅoi?” n̄iyaiwir̄i mimáyo t̄n̄iṅor̄iṅi. Ámá re ṅweaḡf̄áyf̄f̄ wí axípi mimón̄iṅoi. ²¹ Ayf̄ Kiraisi Jisaso ap̄i nán̄i d̄iṅf̄ omópoȳn̄iṅri wimón̄ar̄iṅp̄i nán̄i d̄iṅf̄ mamó wiḡf̄ wimón̄ar̄iṅp̄i nán̄iṅ moar̄iḡf̄a en̄aḡi nán̄i omi seȳné t̄f̄iṅf̄ e nán̄i uowár̄f̄im̄iḡiṅi. ²² O m̄im̄iwíaró Kiraisomi pírán̄iṅf̄ x̄idar̄iṅo en̄aḡi nán̄i seȳné nij̄f̄ar̄iṅi. Xám̄i nion̄i xwiyf̄áp̄i wáf̄ ur̄imear̄f̄ná niaíw̄f̄ xanomi san̄f̄ ur̄apar̄iṅp̄a ner̄i san̄f̄ n̄iráp̄iṅor̄iṅi. ²³ Aȳnán̄i “Am̄ipí nion̄i n̄ip̄f̄r̄f̄ap̄i nán̄i r̄ixa an̄iṅf̄iṅ nij̄f̄a nimón̄ar̄imáná uowár̄f̄im̄iḡiṅi.” nimón̄ar̄iṅi. ²⁴ E ner̄i aí nion̄i d̄iṅf̄ re n̄iyaiwir̄i ip̄imón̄iṅiṅ, “Timotion̄i mar̄f̄á, n̄iwan̄iṅon̄i en̄i Ámináoýá d̄iṅf̄yo dání sin̄i mé seȳné t̄f̄ám̄iṅi b̄im̄f̄ar̄iṅi.” n̄iyaiwir̄i ip̄imón̄iṅiṅ.

Epap̄i rodaitaso nán̄i ur̄iṅf̄ nán̄iṅi.

²⁵ E ner̄i aí nion̄i d̄iṅf̄ re yaiwiár̄f̄iṅi, “Epap̄i rodaitaso —O ḡf̄ n̄ir̄ix̄f̄meáon̄iṅf̄ imón̄iṅf̄ wor̄iṅi. Jisaso nán̄i wáf̄ urar̄iṅwáp̄i nán̄i gw̄f̄ món̄iṅwáyf̄ wor̄iṅi. Xwir̄ix̄f̄ n̄imear̄iḡf̄a r̄ip̄i nán̄i en̄i gw̄f̄ n̄imón̄iṅf̄ȳf̄ wor̄iṅi. Seȳné nion̄i t̄f̄iṅf̄ e nán̄i uowár̄enap̄áná san̄f̄ n̄irónar̄oñf̄ȳf̄ wor̄iṅi. ‘O nion̄i t̄n̄i re sin̄i ám̄i b̄i t̄n̄i on̄jwean̄i.’ n̄iyaiwir̄f̄ná nan̄f̄man̄i. Ám̄i seȳné t̄f̄iṅf̄ e nán̄i ouowár̄enap̄im̄iṅi.” yaiwiár̄f̄iṅi. ²⁶ O seȳné nán̄i ík̄f̄iṅf̄f̄ sipí wir̄i seȳné xwiyf̄á “O Rom̄iyo n̄irémómáná s̄m̄ix̄f̄ wen̄i.” rin̄ar̄iḡáp̄i ar̄f̄á wíf̄á en̄aḡi nán̄i d̄iṅf̄ r̄f̄á uxer̄i yar̄iṅaḡi nán̄i seȳné t̄f̄iṅf̄im̄iṅi ouowár̄enap̄im̄iṅi. ²⁷ Xám̄i o nepa s̄m̄ix̄f̄ xwé ner̄i r̄ixa n̄ip̄ém̄iṅri éf̄ aiwi Gor̄ixo wá wian̄f̄p̄imi dání ám̄i nan̄f̄ en̄iṅiṅi. Om̄iṅi wá m̄iwian̄f̄ nion̄i en̄i wá n̄iwian̄iṅiṅiṅi. Ayf̄ r̄ip̄i nán̄i searar̄iṅiṅi.

Epapírodaitaso niperínáyí, Poro díní sípí ayá wí winíginíri wá nîwianíri naní imíxíní enagí nání “Nioní ení wá nîwianíñiginí.” seararíní. ²⁸ Ayínání seyíné omí síñwí nîwíníroná díní nífá seainíri nioní “Piripai ñweáyí síní Epapírodaitaso nání ‘Símíxí xwé yaríní.’ rífa yaiwiaríño?” nîyaiwirí ududí ninarínípi ení píní wiáríri oníníri aga ayá wí “Seyíné tífáminí ourowáríminí.” nimónaríní. ²⁹ Ayínání o ámí seaímeááná “Negí Ámináo tíní ikáríníñwáyí woríani?” nîyaiwiro yayí tíní numíminíro yayí umero ámá óníní imónígfáyí nání “Seáyí e imónígfáyíríani?” yaiwiro éríxíní. ³⁰ O “Kiraiso wimónarínípi owiimíní.” nîyaiwirí neríná ríxa nípémíníri ení enagí nání seararíní. O seyíné añwí e meñagí nání arírá mînipaxí imóníñípi xewaníño Poromí owimíníri nîñiríná yoí mayí nimóníri ríxa nípémíníri ení enagí nání seararíní.

3

Iyí símí sío wákwínarígfápimi díní wíkwíroarígfáyí nání uríní náníri.

¹ Gí nîríxímeáyíné, xwíyífá yoparí bí rípi osearíminí. “Ámináo tíní ikáríníñwaéneríani?” nîyaiwiníro díní nífá seainíwíníginí.

Xámí ríwamíní nearí seaipowáriénapiñápi ámí axípi nearíná animímí mîniarínagí eaaríní. Nioní e neríná ámá wí yapí seaíwapíyipríxíníri síñwí rírímíxí seaimí enagí nání raríní. ² Ámá síwí uyíní yaríníyí yapí imónígfáyí —Ayí sípí imóníñípi yarígfáyíríni. Díní xenwí re moarígfáyíríni, “Iyí símí sío wákwínígfápimi dání Goríxoyá síñwíyo dání ámá wé róníní imónarígfáríni.” Xenwí e nîyaiwiro sío rónígfáyíríni. Ámá ayí seyíné yapí seaíwapíyipríxíníri síñwí tíní éríxíní. ³ Ayí rípi nání seararíní. Nene Goríxo kwíyí neaiarínípimi dání omí yayí umerane Kiraisí Jisaso neaiñípi nání seáyí e umerane yaríñwaéneríni. Negí imóníñwápimíraní, newaníñene yaríñwápimíraní, díní nîwíkwírorane díní re mîyaiwiaríñwaéneríni, “Apiaúmi dání ananí Goríxoyá síñwíyo dání wé rónípaxí imóníñwíní.” nîyaiwirane díní síñá neaeánarínímaní. Sío wákwíníñwaéneraní, mîwákwíníñwaéneraní, Goríxoyá síñwíyo dání nepa sío wákwíníñí imónígfáyí, ayí nene Kiraisomí díní nîwíkwírorínípimi dání e imóníñwíní. ⁴ Nioní gí imóníñápiraní, nîwaníñoní yagápíraní, apiaú nání díní nîmoríná “Apáníríani?” nîyaiwirí díní síñá neánípaxí aiwí apiaúmi dání wé róníní imónípaxí meñagí nání díní wí e nîyaiwirí díní síñá neánarínímaní.

“Xámí díní síñá nîneága wagípi paimímí wiaríní.” uríní náníri.

Ámá wí “Newaníñene apání imóníñwíní.” nîyaiwiro díní síñá weánarínagí aí nioní añípaxí imóníñí. ⁵ Ayí rípi nání seararíní. Sífá inókí nîxíriñe dání sífá wé wíumí dání waú wo óráná iyí símí sío nîwákwígoníri. Isíreríyí woníri. Síyikí Bejímányápmí dánóníri. Gí nieáríawé Xibírúyí woníri. Nwí ikaxí eáníñípmí nioní Parisí imóníñá woní enagí nání xíxeni xídaríná woníri. ⁶ Gí nieáríawé érowiápínígfápi xíxeni oxídimíníri éáyí símí nîxeadípeníri neríná Jisaso yá síyikí imónígfáyo xeaníní wíkwímeagáoníri. Ámá ñwí ikaxí eáníñípmí nîxídirínípmí dání wé róníní yarígfápa nioní ení e xíxeni yaríná enagí nání ámá ayairí wí nípaxí mimóníñáoníri. ⁷ E nerí aiwí Kiraisomíní aníní díní wíkwírómfá nání xámí pí pí díní síñá nîneága wagípi agwí ríná ríxa paimímí wiaríní.

“Wé róníní Kiraiso neaiñípmí dání imónípaxípmí oimónímíní.” uríní náníri.

⁸⁻⁹ Apíní maríái, gí Áminá Kiraisí Jisaso nání nîjía xíxeni nimónírná imóníñápi, ayí nioní Judayí wo nimónírinípmí dání imónagápíraní, nîwaníñoní yagápíraní, nîmúróníri seáyí e imóníñagí nání “Xámí yagápi ríxa sípí imóníni.” yaiwiní. Ai, o niínípi nání díní nîmoríná “Xámí díní síñá neánagípi, ayí síkípiáníñí

imóniñpírífaní?” yaiwiñini. Aniñf Kiraiso tñni kumixinirai o tñni nawini ikáriniri emfa nání e yaiwiñini. “Wé róniñf xewaniñoní ñwí ikaxí eániñfipi xídarinápimi dáni imónipaxí enípi oimónimini.” mñnimóní wé róniñf Kiraisomí dññf wíkwíroáná imónipaxí enípi —Apí Gorixo áamá xewaxomí dññf wíkwíroarinagí nñwiniríná “Wé rónigíáyíriní.” rárarinípirini. “Apini oimónimini.” nimónarinagí nání “Xámi dññf síñá neánagípi, ayf síkípiániñf rimónini?” yaiwiñini. ¹⁰ Ení eániñf Kiraiso nñperi ámi wiápñimeañfpi nioní ení axípi nímeari rñññf o meañfpi axípi meari dññf o niyaiwirí penípi axípi yaiwirí emfa nání o tñni erimeániñgwíloní imónimiginiñf “Siyikwípiániñf imóniñfipia rífa imónaganiginiñf?” yaiwiñini. ¹¹ Pegíáyí nñwiápñimeañfpi nioní dññf niyimññf tññáoní imónimífa nání re nimónariní, “Kiraiso tñni erimeániñgwíloní imónimiginiñf.” nimónariní.

“Áamá yamiyamúrónigí niniróná yarigíápa yaríñáonirini.” uríñf nánirini.

¹² “Nioní Gorixo dññf ‘Poró e imóníwinigini.’ niaiwiñipi tñni ríxa xixeni imóniñini.” mñsearariní. “Ríxa yóf imóniñini.” mñsearariní. E mñsearipa nerí aí Kiraisí Jisaso Poró e imóníwiniginiñf ífa niyamixiñfpi tñni xixeni imónimiginiñf símf nixeadípeniri néra waríñini. ¹³ Nñrixímeáyíné, “Nioní apí tñni ríxa xixeni imóniñini.” mñyaiwí rípiñí ífa nixiriri yaríñini. Xámi imónagápi nání arífa níkeamorí síni mímónipa enípi nání dññf nímorí yaríñini. ¹⁴ E neríná áamá yamiyamúrónigí niniróná ipimoáriniñfpi omeaneyiníro íkáfa oraníariniñe nání iríñí warigíápa nioní ení Gorixo nene nání ipimoáriniñfpi —Apí Kiraisí Jisaso neaiñfipimi dání dññf niyimññf aññnamí dání imónaníwá nání Gorixo wáf nearepeárinípirini. Apí meámiginiñf axípi éniñf nerí iríñí waríñini.

¹⁵ Dññf yóf imóniñwaéne dññf xegí bñ mímó nioní seararinápini mówanigini. Seyíné dññf nioní nímorí seararinápí marífaí, dññf xegí bñ ífa nixirirónáyí, Gorixo apí nání ení wífa seaókímixinífarini. ¹⁶ E nerí aí dññf naní nene ríxa nímorane xiríñwápi xaíwí wakírmixíwanigini.

“Nioní ikaníñf niaxídfpoyí.” uríñf nánirini.

¹⁷ Nñrixímeáyíné, síñwepígf nioní enápimi niaxídfpoyí. Síñwepígf none yaríñwápa yarigíáyo ení síñwí mí ómíxaxídfpoyí. ¹⁸ Ayf rípi nání searariní. Áamá obaxí wigí dññfyo nixídiróná yarigíápimi dání rénñf nñriro síwá neainaríñoi, “Xwíyífa Kiraiso yoxáfpámi yekwíroaráná neaiñfipi nání rñññfpi nání mñneaimóní o tñni xepíxepá róniñwini.” Éniñf nñriro síwá neainaríñoi. Áamá e yarigíáyí nání ríxa ámi ámi searayinagini. Agwí ení síñwírixí tñni searariní. ¹⁹ Ayf rípi nánirini. Áamá ayo Gorixo anñmíximífarini. Wigí agwí wiaríñfpi nánini mññf inarigíápi, ayf ñwíániñf xirarigíáyíriní. Wigí yarigíápi ayá wimopaxí imóniñagí aiwi weyí menarigífarini. Amípi xwífa tñño wenípi nánini símf símf e nítiníro yarigíarini. ²⁰ Áamá ayf e yaríñagífa aí ayf rípi nání “Síñwepígf nioní enápimi ikaníñf niaxídfpoyí.” searariní. Nene aññnamí ñweaníwaénerini. Áminá Jisasi Kiraiso e dání nñweapiri yeáyí neayimíxemeáwiniginiñf weníñf nerí ñweañwaénerini. ²¹ O nñweapiri negí wará urí epaxí imóniñf tññf xíoyániñf oimónífoyiniñf neaimíxáná awíaxí oyá imóniñfpa axípi e imónaníwáriní. Ayf xegí ení eániñf amípi nñni ínmi onuríñffoyiniñf wimíxipaxí imóniñfpi tñni negí warápi oyániñf neaimíximíyínífa enagí nání searariní.

4

¹ Ayínáni dññf síxí seayináyíné, síñwí seaniñmíñfpi nání íkñññf sípi niaríñyíné, Jisasomí píraníñf nixídríñfipimi dání dññf nífa nímíxiro Gorixo e éwiniginiñf nñrífpeáná mñmíwiáro enápi nání síwániñf niníro yarigíáyínerini. Seyíné iríwá mé “Ámináo tñni ikáriníñwaénerífaní?” niyaiwiníro xaíwí dññf síxí nñriro ñweárixini.

Apixí wípaúmi ur-ijí nánirini.

² Yuodiaíxi tñni Sidikíxi tñni ení rirémixí bî oeaimini. Aípagwí Ámináo tñni ikárinigípagwí enagi nání nawíni nimóniri ñweápiyi. ³ Ai, xwiyápi wáí uraníwi nání ríkwínijí nimóniri gwí nawíni mónigwííoxini, joxi apixí ípaú diñí ná bini xiripisi nání wimiximini érixini. Nioni tñni xwiyá yayí neainaríñí imónijípi wáí urimeani nání gwí nimónigípaú enagi nání raríñini. Ípaú Kíremedo tñni wá nioni tñni wáí uraríñwáowa tñni ení gwí nimóniri nawíni egípaú enagi nání raríñini. Ayíyá yof íkwí diñí niyimíñí imónijípi meapíranami ñwirárinini.

“Awayini érixini.” ur-ijí nánirini.

⁴ Seyíne ínina “Ámináo tñni ikáriníñwaénerfani?” niyaiwiniro yayí érixini. Ámi axípi diríri bî oseaimini. E niyaiwiniro yayí érixini. ⁵ Ámá nñni “Ayí sanigíyáñí?” seaiawipíri nání awayini nîpení nimóniro érixini. Ámináo weapíña nání ríxa añwi e enagi nání seararíñini. ⁶ Wí ududí mîseainipani. Pí pí seaímeáána Goríxomi urírixini. Omi nurírina ríxiñí “Anani e neaii.” uríro yayí wiwo érixini. ⁷ E nerónáyí, seyíne Kiraisi Jisaso tñni nawíni ikárinigí enagi nání niwayíroniro kikiá ñweapíri nání Goríxo anani e seaimixiníñini. Niwayíroniro kikiá ñweapíri nání Goríxo seaimixiníñipi, api nání ámá xixeni níjía oimónaneyiniro aiwi wí “Ayí apíñani?” yaiwipaxí mimónijípirini. Goríxo api tñni seaimixánáyí, wí diñí sipí seaimixiri ududí seainiri epaxímani.

“Naní imónijípi nánini diñí nimoro érixini.” ur-ijí nánirini.

⁸ Niríxi meáyíne, yoparí bî rípi oseaimini. Pí pí nepa imónijípi tñni pí pí seáyi e umepaxí imónijípi tñni pí pí wé rónijí imónijípi tñni pí pí siyikwí mínijí imónijípi tñni pí pí awíaxí imónijípi tñni pí pí weyí umearigíá imónijípi tñni —pí pí síwí yadimíñí imónijípirani, pí pí síwí yayí umepaxí imónijípirani, api nîpini nání diñí pikínírixini. ⁹ Amípi nioni seaíwapíyíána seyíne “Neparini.” niyaiwiwo umímíniñíñipi —Api aría niwo síñwí nanaxídiwo egípirini. Api néra úrixini. E néra nurónáyí, Goríxo —O xíoyá diñí tñni ámá niwayíroniro kikiá ñweapíri nání wimixaríñorini. O xegí diñí tñni seakíkeyoníñini.

“Seyíne nioni nání diñí nimoarigíápi nání yayí ninarini.” ur-ijí nánirini.

¹⁰ Emá ayá wí ríxa nîpwémána enána seyíne ámi nioni nání diñí nîmoro amípi wí wiowárenapíagi nání “Ámináo tñni nawíni ikáriníñáoníñani?” niyaiwiri yayí ayá wí yaríñini. Xámi íná nioni nání diñí nînimoro aiwi nioni añwi e menagi nání saní nîrápíaxí mimónijagi nání nioni níjñani. ¹¹ Nioni amípi wí nání díwí níkeamóniri nání mîseararíñini. Nioni ríxa re niyaiwiri éwapíñíñani, “Pí pí nimónirínáyí, ayí anani xe oimónimini.” niyaiwiri éwapíñíñani. ¹² Nioni wireñí meáníñáoni nimóniri níñwearínáraní, sírí muní nimóniri níñwearínáraní, “Ayí ananirini.” niyaiwiri kikiá ñweámí nání ríxa néwapíñiri níjía imónijini. Pí pí wí nímeáánaraní, agwí ímí nîniyirínáraní, agwí nînirínáraní, “Ayí ananirini.” niyaiwiri kikiá emí nání ínimí imónijípi nání ríxa néwapíñiri níjía imónijini. ¹³ Api, ayí rípirini. Kiraiso ení síxi neámixíñípimi dání pí pí nímeáána “Ananirini.” niyaiwiri kikiá ñweapaxíñini. ¹⁴ E neríñí aiwi xeaníñí rípi nímeáána seyíne arírá owianeyini níjía pi weyí seamearípaxí níjñani. ¹⁵ Piripai ñweáyíne, nionini maríái, sewaníñíyíne ení rípi nání níjñani. Iwamíó nioni xwiyá yayí neainaríñípi wáí nírixína Masedonia píropeníñíyo píni níwiárimí unáína Jisaso yá siyikí imónigíá añí bimi ñweagíápi maríái, seyínení nioni saní nírápaniro nání wiowárenapíyigíawixini. ¹⁶ Nioni píni níseawíarími nurí síni ná jíamí mú añí Tesaronaikayo e ñweañána ná bini mîwiowárenapíyigíawixini.

Biaú wiowárenapígráriní. ¹⁷ Ámí bí wiowárenapígráriní mīseararíñiní. Seyíné nioní nání wiowárenaparíñagíá enagi nání Goríxo naní seaiwínigíní seararíñiní. ¹⁸ Amípi níni seyíné wiowárenapígráriní nīmearíná xixení nīmeari aí amí surímá wí epákwínowínigíní. Wiowárenapáná Epapírodaitaso nīmeámi bípi ríxa meáá enagi nání nioní ríxa apániríní. Seyíné saní nīrápaniro wiowárenapígráriní, ayí Goríxo nání rídíyowá sinadíñí naní eearíñígráriní imóniní. Apí sinadíñí weááná dñí yayí winípaxínígráriní imónígráriní.

¹⁹ Nwíá nioní xídariñáo, o seyíné Kiraisí Jisaso tñí nawíní ikárinígráriní enagi nání amípi seyíné dñwí ikeamónígráriní nīseaiapíríná “Amípi níni nanípi nání mīmúróníñáoníríani?” nīyaiwirí seáyí e imónígráriní seaiapínígráriní. ²⁰ Negí ápo Goríxomí amá níni aníñí miní seáyí e umíeyoáwanígráriní. “Apí e éwanígráriní.” nīmónaríní.

Yayí wiowárinígráriní nániríní.

²¹ Nioní “Ámá Jisasi Kiraiso tñí ikárinígráriní nīyoní yayí nīwíígráriní.” nīmónaríní. Níríxímeá nioní tñí re ñweagígráriní ení yayí seaiwáriní. ²² Ámá Goríxoyá re ñweagígráriní nīni yayí nīseaiwáriní aí amá Goríxoyá mīxí ináyí Sisaoyá aníyo omíñí wíiarígráriní anípaxíríní. ²³ Áminá Jisasi Kiraiso wá nīseawianígráriní dñí seakíyówinígráriní.

Payí Poro Korosi ηweáyí nání eañnaríni.

Payí rina Jisasoyá siyikí imónigfá ań yof Korosi ηweagfáyí nání Poro eañnaríni. Ań apí Esia piropenisfyo ikwíroniηagi aiwi Poro xewanijo piropenisf ayo nemerfna ań apimi memé Epapiraso ań apimi xwiyfá yayí neainaríñpi wáf urinri uowaráná e ηweáyí wí Jisasomi dñf wíkwírogfawixini. Xwiogwí waú worani, waú waúraní, pwéaná Poro Romíyo gwí ηweañaná Epapiraso niwimeari áwanf réniñf uríñnigini, “Mimónf uréwapiyarífá wí Korosi nání nuro Jisasoyá siyikí imónigfáyo ikweakwímf imóniñpi nuréwapiyiro re urariñoi, ‘Gorixoyá imónimfánri nisimónirfna Jisasomini dñf niwíkwírorfna apánimani. Aiwa ηwáf ηwiráriníro xwirfá imóníro neríñpimi dánini imónipaxíriní.’ uríro ‘Gorixomi xómñf niyíkwiri seáyí e numero aiwi ańñajfyo ení wí múropaxí mimónini.’ uríro ‘Jisaso Gorixo tñf xixeni imóniñomani.’ uríro nero sekaxí ámi bí tñf bí tñf seáyí e ikwíkwarímf wiaríñoi.” Áwanf e uríagi Poro Korosi ηweáyí xenwí uréwapiyarífápi ríwímfni omamópoyinri payí rina nearí Tikikasomi wiowárinigini.

1-2 Poroní —Nioní Gorixo nírípeáagi nání Jisasi Kiraisoyá wáf wurímeiaríñá wonirini. Nioní tñf Timotio —O Kiraisomi xfdaríñagi nání negf níríxímeañíñf imóniñf worini. O tñf yawawi payí rina Korosi ηweaarífá Gorixoyá imóníro Kiraiso tñf nawíni ikáriníro egfáyíne —Seyíne níríxímeá Kiraisomi píraníñf xfdarífáyínerini. Seyíne nání yawawi payí rina nearí mónaparíñwií. Yawawi “Negf ápo Gorixo wá seawianri oyá dñf tñf seyíne niwayíroníro ηweapírf nání seaiirí éwiniñgini.” yeaimónarini.

“Segf nanf yarífápi nání Gorixomi yayf wiarígwíriní.” uríñf nánirini.

³ Seyíne nání yawawi Gorixomi —O negf Áminá Jisasi Kiraisomi xanorini. Omi rixiñf níseauriyirainá ínina yayf wiarígwíriní. ⁴ Xwiyfá re riníagi arfá niwirane nání, “Korosi ηweáyí Kiraisi Jisasomi dñf niwíkwíroro ámá Gorixoyá imónigfá nñf nání dñf sípí wiarífáriní.” Xwiyfá e riníagi arfá niwirane nání Gorixomi yayf wiarígwíriní. ⁵ Seyíne “Aññami dání Gorixo yeáyí neayimíxemeanfáriní.” níríro dñf ikwímogfápi nání nimoro nání Jisasomi dñf niwíkwíroro oyá ámá nání dñf sípí wiarífáriní. Xami xwiyfá nepaxiñf imóniñpi —Apí yayf neainaríñf imóniñpíriní. Apí arfá niwiróná “Nepa Gorixo e neaiinfáriní.” niyaiwiro dñf ikwímogfápi nání arfá wigfáriní. ⁶ Xwiyfá yayf neainaríñpi ańf nímíni arfá wigfápa seyíne ení arfá wigfáriní. Ańf nímíni ámá xwiyfá apí arfá niwiro nání síwí nanf imóniñpi néra uro Jisasomi dñf wíkwíroarífáyí sayá nimóga uro yarífápa seyíne iwamfó arfá niwiro wá Gorixo níneawianri neaiñpi nání xixeni níjfa imónigfáe dání axípi e néra waríñoi. ⁷ Xwiyfá yayf neainaríñf nioní seararíñapi, ayf Epapiraso searéwapiyíñpíriní. O negf dñf síxí uyíñwá worini. Xwiyfá Jisaso nání none tñf wáf wurímeaianfá nání gwí móniñwá worini. Seyíne arírá seainfa nání Kiraisomi xínáiníñf nimóniri yaríño anani dñf uñwiráripaxí yaríñf worini. ⁸ O seyíne kwíyípi seaainíñpimi dání ámá nání dñf sípí niwiro arírá wiarífápi nání áwanf yearémeanfáriní.

“Seyíne apí apí epírfá nání rixiñf seauriyarígwíriní.” uríñf nánirini.

⁹ Seyíne nání áwanf e yearémeanf éñagi nání sfá iwamfó arfá wigwíyí dání pñf wí míwíarf seyíne nání Gorixomi rixiñf níseauriya warígwíriní. Rixiñf níseauriya nurainá seyíne rípi rípi oimónipoyinri urarígwíriní. Seyíne ámá Gorixoyáyí e éfírxinri wimónaríñpi nání níjfa onímiápi mimónf aga xixeni nimóníroná dñf

émf saímf moro kwíyf oyápf seaainiñpimi dánf “O imóniñpfi apirfani?” niyaiwiro siñwf mí wómixipfri nánf imóniro oépoyiniri urarigwírinfi. ¹⁰ Seyfne api api nimónimáná rípf rípf epírfá nánf rixiñf seuriyarigwírinfi. Segf pí pí yarigfá nípini nánf Gorixo yayf winíntá nánf Ámináoyá ámá imónigfáyf epaxípf tñf xixeni néra úfrixiniri rixiñf e seuriyarigwírinfi. Seyfne ámá seaikwiáriniñpaxf imóniñf xixegíni epírfá nánf eni seuriyarigwírinfi. Nijfá Gorixo nánf imónigfápf sayá nimíxa upírfá nánf eni seuriyarigwírinfi. ¹¹ Seyfne pí pí seaímeááná yayf tñf “Ananirini.” niyaiwiro xwámámf wipírfá nánf Gorixo xegf enj sifxí eánñpimi dánf —Apf xfo níkfiri seáyf e imóniñpifini. Apimi dánf enj seaimixintá nánf eni rixiñf seuriyarigwírinfi. ¹² Ámá ápo Gorixo tñf wfá óniñe ñweapírfáyf imónipírfápf seyfne eni axípf e imónipaxf seaimixiñf enagf nánf seyfne eni wfá xfo óniñe ñweapírfárfini. Ayínánf seyfne omi yayf umepírfá nánf eni rixiñf seuriyarigwírinfi. ¹³ O sfá yiniñe obomi simañwíyóniñf wurínagwaé dánf nineaikwamixiri xegf xewaxo, diñf sifxí uyinoyá xwioxíyo ñweárfixiniri neawárñfiri. ¹⁴ O xegf xewaxo neapeiñpimi dánf ñinearoayírorfná negf íwf yaríñwápf yokwarímf neaiñfiri.

Kiraiso, niyonf seáyf e wimóniño nánf uríñf nánirini.

¹⁵ Kiraiso, nene siñwf winiñwáo, o Gorixo, nene siñwf mawiniñpaxf imóniño nánf “E imóniñoráni?” yaiwianfwá nánf piaumímf neainarñfiri. Amípf nñf Gorixo imixiñpimi seáyf e múronorini. ¹⁶ Ayf rípf nánf “Seáyf e múronorini.” seararñfiri. O amípf xwfáyo enjyfrani, añnamf enjyfrani, siñwf winiñpaxf imóniñpifrani, mawiniñpaxf imóniñpifrani, pí pí kwíyf enj eániro seáyf e imóniro yarigfáyfrani, apf nípini Gorixo nimixirfná xewaxoyá wéyo dánf imixiñfiri. Apf nípini nimixirfná oyá wéyo dánf imixiñfni marfát, apf nípini omi yayf umepírfá nánf eni imixiñf enagf nánf raríñfiri. ¹⁷ O amípf sinf mimóniñpa enjmf ñweaagorini. O xegf enj eánñpimi dánf amípf sinf xegf wenípa weni. ¹⁸ Miñiyimf wará nípini ínimf wuríniñpifa Kiraiso miñfniñf imóniñomf xfoyf siyikf imónigfáyf ínimf wuríniñagfá nánf seáyf e wimóniñorini. Xegf siyikf imónigfáyo mfkf ikiñorini. Amípf nípini nánf xiráni xiráni imónfo imónintá nánf xwárípayo dánf ñwiápfniñmearfná óf imomeañorini. ¹⁹ Ayf rípf nánf seararñfiri. Gorixo xewaníño “Nionf imóniñá nípini gf íwomf xe sifxí owíniñf.” wimónarñf enagf nánf xewaxo xixeni e imóniñfiri. ²⁰ Gorixo amípf nñf xwfá tfo enjyfrani, añnamf enjyfrani, amípf nñf xegf xewaxo éfimi dánf piyfá wíraríñfwaniginiñf enjriñf. Sipí ámá wikárarigfápf nánf xegf xewaxo yoxáfpamf yekwíroaráná xegf ragf púfpimi dánf yíyf xópé níonfniñf imónimfánirf enjriñf.

“Gorixo xfo tñf gwiaumf inipaxf imónanfwa nánf neaimixiñfiri.” uríñf nánirini.

²¹ Xámf seyfne diñf sipí moro sipí ero yagfápfimi dánf Gorixomf símf tñf wiro o tñf nawíni mimónf xepíxepá róniro yagfáyfné enagf aiwf ²² o xegf xewaxo ámá nimónirf yoxáfpamf penfpimi dánf xfo tñf nawíni gwiaumf inipaxf imónipírfá nánf seaimixiñfiri. Xegf siñwf aniñe dánf éf seauraráná seyfne siyikwf mniñgíáyfné imóniro igfániñf eámónigfáyfné imóniro xwiyfá miseaxekwf mopaxf imóniro epírfá nánf e seaimixiñfiri. ²³ E seararñagf aí seyfne xwiyfá yayf neainarñpifi —Apf añf niñiniñf ñweagfáyo ríxa wáf urímenwápfiri. Poronf eni wáf urímemfá nánf imóniñpifiri. Apf seyfne aga xaiwf íá ñixira uro diñf ñwikwíroróná sírf munf ero xwiyfá apf iwamífo arfá ñwiróná “Neparini. Gorixo nanf e neaiñfárfini.” yaiwigfápf nánf sinf diñf ñwikwímófa uro nerónáyf, Gorixo seyfne ríxa siyikwf mniñgíáyfné imóniñáná xegf siñwf aniñe dánf éf seaurárfárfini.

“Rfniñf mearf wáf urirf yaríñfiri.” uríñf nánirini.

²⁴ Seyfne arírfá seaiminiri yarfná rñniñf nímeáf rípf nánf yayf ninarini. Rñniñf Kiraisomf sinf mawimeañfniñf imóniñpifi nionf oniniñfiri yaríñfiri. Ayf rípf seararñfiri.

Gorixo nini rípearfina nioni áma Kiraisoyá siyikí imónigfáyo —Ayí xfoyá warárinijí imónigfáyirini. Ayo arírá wiminiri yarína xeanijí wímeáwninginiri niri pearfipi, api nipini xixeni onímeaniri yaríjini. ²⁵ Émá imónigfáyíyá xínáinijí níwimónimáná wáf wurimeimfa nani niri peáagi nani áma xfoyá siyikí imónigfáyínéyá sénáinini níwimóniri arírá seaiminiri yaríjionirini. Émáyné xwiyfá Gorixoyápi rokwpá seaimfa nani e nimóniri yaríjionirini. ²⁶ Xwiyfá api xámíná dání áma niñweaxa bagfá niyoní ínimi rínárinijípi aí agwi ríná áma Gorixoyá imónigfáyo ríxa pi-aumimí winini. ²⁷ Xwiyfá ínimi rínárinijípi —Api “Gorixo émá imónigfáyo naní ayá wí wimixiyiníárini.” rínárinijípirini. Api nani Gorixo émá aí níjía oimónipoyiniri wimónijirini. Ínimi rínijípi api, ayí “Kiraiso seyíné tñni nawini imónijoti.” rínijípirini. Ayínani seyíné re niri ro dñí ikwímoaríjoti, “Gorixo seáyí e Kiraiso añnamí nani nípeyimáná imónijípi tñni xixeni neaimixiníárini.” niri ro ikwímoaríjoti. ²⁸ Xwiyfá o nani yayí neainaríjipi wáf nuríranéná áma niyoní ikwairí wírane dñí neñwipémáná urírane yaríjwáriní. Áma Kiraiso tñni ikárinigfáyí ríxa yof imónijáná xfoyá símimaní e éf urárfwaninginiri e yaríjwáriní. ²⁹ Nioni e yárimfániri ríwí nirkwínimáná anijí miní yaríjini. “Kiraiso xewaníjoti ení síxí ayá wí nímixijípi tñni xixeni e yárimfániri anijí miní yaríjini.” seararíjini.

2

“Yapí seáiwapíyipírixiniri yaríjini.” uríjí nánirini.

¹ “Seyíné rípi nani níjía oimónipoyí.” nimónariní. “Seyíné nani tñni añ Reodisia ñweáyí nani tñni áma gí símimaní sñni mí mñnomixigfáyí nani tñni nioni ríwí nirkwíniri anijí miní ríá tñjí yaríjapi nani níjía oimónipoyí.” nimónariní. ²⁻³ Ayí tñni seyíné tñni dñí síxí íniri dñí sipí inarigfápimi dání iríkwínijí ikeániri epírfá nani e yaríjini. Xwiyfá yumí rínárinijípi xixeni níjía nimóniróná “Ayí apimi dání amípi mímúroníñweáénenijí ríá imónijwini?” yaiwipírfá nani ení e yaríjini. “Xwiyfá Gorixoyá yumí rínárinijípi nani —Api Kiraiso nani rínijípirini. Api nani xixeni níjía imónipírfá nani yaríjini.” seararíjini. Dñí émí saímí Gorixo morí dñí enwiperi enípi —Api ayá tñjínijí imónijípirini. Api nani ámayo níjía wimixípaxo wo marfái, sa Kiraisorini. ⁴ Áma wí wigí xwiyfá dñí seaknimixípaxí imónijípimi dání —Api yapí rínijípi aí nepa imoarigfápípirini. Apimi dání yapí seáiwapíyipírixiniri Kiraiso nani e seararíjini. ⁵ Nioni seyíné tñni mñweapa nerí aiwí dñí seakí kayoní. Seyíné Kiraisomi dñí níwíkwíroróná sírf muni ero íyí wíámí yarigfáyínéenijí imóniro yaríjagfa nani dñí yayí ninarini.

“Wé searóarinijíyíné enagi nani píyijí ikayíwípi dñí míkwíropani.” uríjí nánirini.

⁶ Seyíné nemeróná xwiyfá Áminá Kiraisi Jisaso nani rínijípi xámi umíminigfá tñni xixeni áma o tñni ikárinigfáyí epaxí imónijípa axípi e éfrixini. ⁷ E nero Kiraisi Jisaso nani searéwapíyigfápi íkíá pípijí ná ínimi wearíjipánijí imóniro añ íkíá xwiyfá xaiwíyo dání mñrinaríjipánijí imóniro Kiraiso nani searéwapíyíáná dñí wíkwírogfápi píraníj dñí síxí íniri o seaijipi nani yayí bí onímiápi mé ayá wí ero éfrixini.

⁸ Áma wí píyijí ikayíwí rínijípi —Api nepa mfkí mayípirini. Áma wigí dñíyo dání nérowiápiníro rarigfápípirini. Kiraiso nani rínijípi marfái, sa áma omí mñxídarigfáyí wigí amípi xixegíni nepa mipimónipaxí imónijípia nani rínijípirini. Api searéwapíyaníro éaná dñí níwíkwíroro xídfírixiniri síjwí niyápirómí memepani. ⁹ Ayí rípi nani seararíjini. Gorixo imónijípi bí onímiápi marfái, nipini Kiraisomi síxí ínini. Xegí nárimi nipini síxí ínini. ¹⁰ O —Giyí giyí seáyí e nimóniri wíyo umeñweaarigfáyorani, gíyí giyí néní tífáyorani, niyoní o seáyí e

wimóniŋorini. O tñni ikárinigfáyíne enagi nání Gorixoyá siŋwáyo dání dŋwí wí mīseaikáriní rixa wé searoárinini. ¹¹ O tñni ikárinigfáyíne enagi nání iyí sŋmí sŋó wákwínigfáyíne eni imóniŋo. Nepa wé tñni ámá iyí sŋmí sŋó wákwínarigfápi nání mirariŋini. Kiraiso iyí sŋmínŋí sŋó niseawákwiríná sipí oyaneyinro miŋí inagfápi —Apí nīpīkwini mimóniŋí xwioxíyo inŋípiŋini. Apí seawákwiniŋpi nání rariŋini. ¹² Seyíne wayí nīmearóná iniŋíyo fá seaurfīxáná Kiraiso tñni nawíni xwíá weyárinigfáyíneniŋí nimónimáná Gorixo o xwáripáyo dání owiápinīmeaniri wiŋípi nání dŋí wīkwírogfápi dání o tñni nawíni wiápinīmeagfáyíneniŋí imóniŋo. ¹³ Seyíne xámi nīwiaikía nuro sipí yanro nání miŋí inagfápi nīxídiro nání ámá anīnīmīxīnanro imónagfáyíne enagi aiwi Gorixo xegí xewaxo Jisaso tñni dŋí niyimŋí tīgíáyíne oimónipoyinri seaimīxīŋirini. E nerí negí nīwiaikía wagwápi nīpini eni yokwarimí neaiŋirini. ¹⁴ Ayí ripinŋí neríná e neaiŋirini. Nwí ikaxí eánŋíyo dání riniŋí nene wiaikiagwápi nání xwíyá neaxekwīmopaxí imóniŋípi Kiraisomi íkíápami yekwīroáráná Gorixo apí eni íkíápamŋiŋí yekwīroáriŋipimi dání anipá imīxīŋirini. ¹⁵ O rixa pí pí kwíyí seáyí e nimóniri meŋweaarigfáyoraní, nēní tīgíáyí imónigfáyoraní, Kiraiso yoxápami nīperíná enīpimi dání xopīrírí nīwimáná ámá nñni re oyaiwīpoyinri, “Gorixo ayo rixa miŋí ríá wimīxáŋiŋo?” oyaiwīpoyinri wigí siŋwí tīgíe dání nīméra púŋniŋí enīŋini.

“ Apí apí nīmusīroríná nīpīkwini mīyarīŋo. ” searáná arfá mīwipani. ” urīŋí nánirini.

¹⁶ Ámá wí seyíne aiwá bi narīŋagí siŋwí nīseanro “Nīpīkwini mīyarīŋo.” searánarani, iniŋí bi narīŋagí nīseanro “Nīpīkwini mīyarīŋo.” searánarani, sŋá xwiogwí o omí Gorixo nání dŋí oneaininri yariŋíyo seyíne kikiá yariŋagí nīseanro “Nīpīkwini mīyarīŋo.” searánarani, sŋá emá siŋí wo imónáná yariŋípi mīxídarīŋagí nīseanro “Nīpīkwini mīyarīŋo.” searánarani, Sabaríyo yariŋípi mīxídarīŋagí siŋwí nīseanro “Nīpīkwini mīyarīŋo.” searánarani, wí ayí seararigfápi arfá mīwipa éfīxini. ¹⁷ Ayí rīpi nání searariŋini. “Apí apí neróná Gorixomi píranŋí xídarīŋo.” seararigfápi ámá náo baríná onapámigí inarīŋípiŋiŋí imónini. Apí nīpini, ayí nene Kiraiso neaiŋípi nání mí neórīnīfápi imónini. Ná, ayí Kiraiso xŋo imónini. ¹⁸ Ámá wí “Gorixo nene nání yayí owinini oyaneyinriná rīpini epaxirini.” yaiwiarigfápi seyíne mīxídiŋa yariŋagí siŋwí nīseanro “Nīpīkwini mīyarīŋo.” nīseariro “Sewanŋíyíne siyīkwípiánŋí mimónariŋo. Anīnajíyo inimi nīwurīnro yayí mūmearīŋo.” searánáyí, arfá mīwí sa paimimí éfīxini. Ayí rīpi nání searariŋini. Ámá e nīriro yariŋíyo nepa siŋwí náyi tñni mīwiniŋa nerīŋípi dání e riro mŋkí ná mimóniŋáná nīpīkwini mimóniŋí wigí xwioxíyo inŋípimi dání wáŋíxa imóniro yariŋíyo enagi nání searariŋini. ¹⁹ Xwíyá Kiraiso nání riniŋí rīpi eni fá mīxīrarigfáyirini. Nene oyá siyīkí imóniŋwaéne waráŋí imóniŋwini. O miŋíyi imónini. Waráŋí xómŋí tñni wíkwí tñni enagi nání xegí imóniŋípa imóniŋírini. Waráŋí miŋíyimi íkíkí winŋagí nání xwé nimóga warīŋípa oyá siyīkí imóniŋwaéne axípi omí miŋíyimiŋiŋí íkíkí winŋwá enagi nání Gorixoyá dŋíyo dání nimóga warīŋwini.

“ Mīpīmónipaxí imóniŋípia nání riniŋípi arfá mīwipani. ” urīŋí nánirini.

²⁰⁻²¹ Kiraiso nīperíná seyíne o tñni ikárinigfáyíne enagi nání o tñni nawíni piyí egfáyíneniŋí imónigfáŋini. Ayínani seyíne ámá omí mīxídarigfáyí wigí amīpí xixegíni nepa mīpīmónipaxí imóniŋípia nání riniŋípiŋiŋí sŋni xídiŋaxíyíne mimóniŋo. Seyíne e imóniŋagí nání arīre nero ámá omí mīxídarigfáyí tñni nawíni nimóniróniŋí wigí rariŋípi yariŋo? Nwí ikaxí “Apí fá mīmaxīŋipani. Apí gíŋí bi mepani. Apí amáŋí aí mīrónipani.” rariŋípi arfá bi mīwipani. ²² Ayí rīpi nání searariŋini. Nwí

ikaxí apíniní nri+ga unípi, ayí sa amípi aiwáraní, iniigíraní, nene niníáná anípa imónarínípiní nání riníní. Apí sa ámayí érowiápíníro éwapíníro yarígíápíní. ²³ Apí rarígíáyí Goríxomí yayí owianeyínírná díní áamá moarígíápíní xídíro “Goríxo díní nífá owiníníri áamá wiwaníníyí síyikwípiáníní oimónípoyí.” ríro “Goríxo díní nífá owiníníri iwaní oeanípoyí.” ríro neróná nepaxíní pákíní nimóníro rarígíá enagí nání seyíné xenwí re wíaiwipaxíriní, “Áamá e rarígíáyí nepa díní émfí saímí nímoro rífa rarínjoi?” Xenwí e wíaiwipaxí aiwí wigí rarígíápí, ayí áamá níxídírinípipímí dání íwí nání íeapá winarínípipímí wí pírí rakipaxí mimónínípiríní.

3

“Anínamí imónínípi nání díní ikwíróríxiní.” uríní náníriní.

¹ Goríxo Kiraiso xwáripáyo dání owiápínímeaníri ámfí sínjí níwimíxírná seyíné ení axípiníní sínjí seaimíxíní enagí nání síwí anínamí dání —Anínamí seáyí eyí Kiraiso seáyí e nimóníri Goríxoyá wé náúmíni njeanjeríní. Síwí naní e dání imónínípi aríge imónaníwárfanírí aníní miní néra úríxiní. ² “Seyíné síwí sípí xwíá tíyo imónínípi nání díní míkwró anínamí imónínípi nání díní ikwíróríxiní.” seararíní. ³ Ayí rípi nání seararíní. Kiraiso péáná seyíné ení o tñí nawíní ikárinígíáyíné enagí nání ríxáníní pegíáriní. Áamá níperíná xámí yagíápí píní wíararígíápa seyíné Kiraiso tñí ríxáníní pegíáyíné ení axípi nero xámí yagíápí píní wíarígíá enagí nání seararíní. Ayí díní níyímíní seyíné Kiraiso tñí imónígíápi —Apí Goríxo tñí axí e imónínípiríní. Apí áamá sínjwí níseaníróná anopasínípaxí imóníníagí nání ení seararíní. ⁴ Kiraiso — O díní níyímíní nene imóníníwápi míkí ikinjoríní. O ríxa síjání piaumímí ináná seyíné ení o tñí imónígíápi piaumímí inípiríáriní. Piaumímí nínróná Kiraiso níknírí seáyí e imónínípa seyíné ení axípi nimóníro yaríná áamá sínjwí níseanopasíní mí seaómíxípiríáriní.

“Sípípi mepa éríxiní.” uríní náníriní.

⁵ Ayínání “Gí wé síkwí amípi, ayí íwí apí nání rífa imóníní?” níyáiwírí xe íwí apí nání míní oníníriní mé “Apí emíníri nání ríxa áamá píyíníní imóníníáonírífaní?” yáiwínírxíní. E níyáiwíníro íwí mínípa éríxiní. Píaxí weánípaxí imónínípi mepa éríxiní. Íwí nání míní mínípa éríxiní. Íwí nání íeapá seainarínípi xe oneainíníriní sínjwí míwínípa éríxiní. Ayá tñí wí mínímúropa oenírí mepa éríxiní. Áamá ayá tñí bí mínímúropa oenírí yarígíáyí Nwíá nepa imóníní nání díní mamopa nero apí náníriní neróná wigí nwfáníní nímixíro yarígíá enagí nání seararíní. ⁶ Ayí rípi nání “Apí apí mepa éríxiní.” seararíní. Áamá pírí níwíákiro e yarígíáyo Goríxo pírí umamoníá enagí nání seararíní. ⁷ Eníná seyíné Goríxomí pírí wíákiarígíáyí tñí níkumíxíníro neróná seyíné ení e néra wagíáriní. ⁸ Seyíné xámí axípi e néra wagíáyíné aiwí agwí ríná rípi rípi wí mepa éríxiní. Wíki mónínípa éríxiní. Wíki ríá ápiáwíníní míwénípa éríxiní. Únúnní míwíkarípa éríxiní. Xwíyíápai míjwírípa éríxiní. Ikayíwí mumearípa éríxiní. ⁹ Yapí mírínípa éríxiní. Ayí rípi nání “Apí apí mepa éríxiní.” seararíní. Seyíné xámí imónagíápi emí nímoró síni e nimóníróná sípí yagíápi píní níwíárimáná ¹⁰ ámfí ríxa sínjíyíné imónígíá enagí nání seararíní. Díní sínjí agwí ríná seyíné imónígíápi Goríxo xewaníní imónínípi nání xíxení níjía oimónípoyíníri seaimíxíníriní. Apí díní xíto imónínípa oimónípoyíníriní síni aníní axípiní ámfí bí tñí bí tñí níseaimíxa waríní. ¹¹ Áamá díní sínjí tígíáyíné níseaimíxa waríníagí nání wíyíné Gíríkíyínéraní, wíyíné Judáyínéraní, ayí ananíríní. Wíyíné iyí símfí síto wákwínígíáyínéraní, míwákwínígíáyínéraní, ayí ení ananíríní. Wíyíné émayínéraní, kínxíyínéraní, ayí ení ananíríní. Wíyíné xínáíwayínénnínimóníro omíní wíarígíáyínéraní, omíní wíipírí nání áxenwarí mínígíáyínéraní, ayí

eni ananirini. Ná bini xwé imóninipi, ayí Kiraiso tñi ikárinigfápirini. O nípimini seáyi e wimóninorini. Pí pí ámá imónigfápi omi diñf niwíkwíroróná ananí o tñi ikárinipaxirini.

“Xixe diñf sipi infirixini.” uriní nánirini.

¹² Gorixo íá yiyamiximí seairi ámá nioniyá oimónipoyiniri seaimixiri diñf sixí seayiri egfáyíne enagi nání rípi éfirixini. Winiyo wá wianfirixini. Diñf sipi eni wífirixini. Seáyi e seáyi e mimóní siyikwípiayínéniní imónfirixini. Niyapenimáná urfirixini. Ananini murí xe óf oneaimópoyiniri éfirixini. ¹³ Segíyí pí pí seaikáríagí aí seyíne eni xixewiámí mīwipa éfirixini. Segí wo sipi seaikáríagí nání xwiýíá umearipaxí enánáyí, yokwarimí wífirixini. Ámináo yokwarimí seainiípa axípi e wífirixini. ¹⁴ Api api nípini nero aiwí anipaxí epaxípi, ayí rípirini. Xixe diñf sixí yinfirixini. E neróná pírániní nawíni kumixinipíríá enagi nání seararini. ¹⁵ Kiraiso seyíne piyíá seawirini enagi nání omi wí pí rí mīwiaikí segí winiyí tñi pírániní ní kumixiniro ηweáfirixini. Seyíne Kiraisoyá siyikí imónigfá winiyí tñi ní kumixiniro pírániní onweápoyniri íá seaumiriniyíne enagi nání seararini. Íníná Gorixomi yayí wiayífirixini. ¹⁶ Xwiýíá Kiraiso nání rininipi seyíne aumaúmí infirixini. Segí soní tñi seaní tñi api nírironá nírēwapiniro íkwairirí iniro yarigfápipi dání xwiýíá o nání rininipi aumaúmí infirixini. Soní tñi seaní tñi api nírironá manípaní mirí “Gorixo e neainírfani?” niyaiwiro omi xwioxí aí tñi nífá niseainiri yayí wífirixini. ¹⁷ Pí pí seyíne nírironáraní, pí pí nerónáraní, “Áminá Jisasomi ínimi wuriníηwaénerfani?” niyaiwiro ámá xíoyáyí epaxípiní éfirixini. E neróná “Koraiso nene nání e neainírfani?” niyaiwiro ápo Gorixomi yayí wífirixini.

Xiepíwami tñi xiagwowami tñi uriní nánirini.

¹⁸ Apixíwayíne, segí oxowami símanwíyóniní wurínfirixini. Áminá Jisaso tñi ikárinigfíwayíne e epaxí enagi nání seararini. ¹⁹ Oxoyíne segí apixíwa nání diñf sipi seaíwinigini. Narirímí mīwipa éfirixini.

Niaíwíyo tñi xanowami tñi uriní nánirini.

²⁰ Niaíwíyíne, segí inókiwa ápowa sekaxí pí pí searána arfá yímigí wífirixini. E neróná Ámináo yayí winipaxípi yaríηagí nání seararini. ²¹ Xanowayíne, segí niaíwíyo éwapíyí niwiríná mīxíniní mīyomixípa éfirixini. Segí niaíwíyí diñf aniní rakiárinipírinxiniri seararini.

Bosowami tñi omíñf wiirigfáyo tñi uriní nánirini.

²² Xináíwayíneniní nimóniro omíñf wiirigfáyíne, segí bosowa pí pí searána arfá niwiro xixeni éfirixini. Segí bosowayá síηwí anigíe dánini e éfirixiniri mīseararini. Omíñf yarigfáyí yapí nimóniro wiepísarigfápa mé “Ayá tñi oyaneyi.” niyaiwiro éfirixini. Seyíne Ámináomí wáyí wiirigfáyíne enagi nání seararini. ²³ Omíñf wiirigfáyíne pí pí nerínáyí “Ámá nánini ríwiiríηwini?” niyaiwiro úrapí yarigfáyí yarigfápa mé “Áminá Jisaso nání ríwiiríηwini?” niyaiwiro pírániní yarigfáyí yarigfápa seyíne eni e nero ayá tñi éfirixini. ²⁴ Seyíne níjírini. Ámá wí marfái, Áminá Jisaso yayí niseaimori Gorixo “Naní e niseaimfáriní.” rárinipi seaínfá enagi nání seararini. Bosí seyíne wiirigfáto, ayí Áminá Kiraiso enagi nání seararini. ²⁵ Giyí giyí sipini néra nurínáyí, Gorixo pí rí numamoríná mīmearó sipi ayí éfápi tñi xixeni pí rí umamonfá enagi nání seararini.

4

¹ Bosoyíné, “None eni bosí anínamí wo tíṅwáoneríani?” nīyawiwo segí inókíwáníṅfí nimóníro omíṅfí seaiaríḡfáyo neṅwípero píraníṅfí numeríná epaxíṅfí t́nī xixenī uméfríxínī.

“Goríxomí ríxíṅfí neauríyífríxínī.” uríṅfí nánírínī.

² Seyíné Goríxomí ríxíṅfí nuríróná xaíwí nīwakírímíxínímáná nīra úfríxínī. E neróná dīṅfí yaíkíá nīmómáná mepa ero yayí wiwo éfríxínī. ³ E neróná none nánī enī ríxíṅfí neauríyífríxínī. None xwíyíá Kiraiso nánī eníná dánī ínīmī imónagíṅfí —Xwíyíá apí nionī gwí ṅweanápírínī. Apí ámayo woákíḡfí wianíwá nánī “Ófí wimoií.” nuríro ríxíṅfí neauríyífríxínī. ⁴ “Nionī apí níríríná síṅánī áwaní uríímíḡfí.” nimónaríṅfí t́nī xixenī urímíá nánī ríxíṅfí neauríyífríxínī.” seararíṅfí.

⁵ Seyíné ámá Jisasoyá síyíḡfí mimóníḡfáyí t́nī nīṅwearóná dīṅfí émí saímí nīmómáná éfríxínī. Íníná ayí t́nī nīṅwearóná “Ayí Goríxo nánī dīṅfí mopaxíná rínáríani?” nīyawiwo wé róníṅfíṅfí éfríxínī. ⁶ Íníná xwíyíá nuríróná segí xwíyíá aiwáyo saxí nīmóróná awíí yaríṅfíṅfí nīmíxíro urífríxínī. E neróná ámá seyíné yaríṅfí seaiíá ayí ayo “Apí urípaxírínī.” nīyawiwo xixenī urípaxí imóníṅfíṅfí t́nī urípíríárínī.

Tikikaso t́nī Onesimaso t́nī nánī uríṅfí nánírínī.

⁷ Nionī níkararíḡfí nīṅfí Tikikaso —O negí níríxímeá dīṅfí síxí uyíṅwáorínī. Dīṅfí uṅwírárípaxí imóníṅfíṅfí yaríṅfí. Ámínáo nánī wáí uranī nánī gwí móníṅwá worínī. O nībírí áwaní searíníárínī. ⁸ Ayí ríṅfí nánī urowárénaríṅfí. O nīseáimearí áwaní searáná seyíné “Porowamí wímeaaríṅfí, ayí apíríani?” yayíwiwo dīṅfí wíá seaónírí eníá nánī urowárénaríṅfí. ⁹ Nionī Tikikasomí t́nī Onesimasomí t́nī — O enī negí níríxímeáyí imóníṅfí worínī. Dīṅfí uṅwírárípaxí neaiiaríṅfí. Negí dīṅfí síxí uyíṅwáorínī. Omí enī segí t́ṅfí e nánī urowárénaríṅfí. Awaú amíṅfí none re neaimónaríṅfí nánī áwaní searíṅfí.

“Ámá tíyí yayí seaiwárénaríṅfí.” uríṅfí nánírínī.

¹⁰ Arisítakaso —O nionī t́nī nawíní gwí ṅweagwíorínī. O seyíné yayí seaiwárénaríṅfí. Mako —O Banabasomí xoayorínī. O enī yayí seaiwárénaríṅfí. O seyíné t́ṅfí e rémónapánáyí, o nánī nionī xámí bí searíṅfí enagí nánī yayí wífríxínī. ¹¹ Jisaso —O yoí bí ámí Jasitasoyí wíríníṅfí. O enī yayí seaiwárénaríṅfí. Judayí níní enagí aiwí Porone ámá wí enī Goríxomí dīṅfí nīwíkwíroríṅfíṅfí dání oyá xwíoxíyo ṅweáfríxínírí wáí rímeaaríṅwápa axíṅfí nero gwí móníṅwáwa, ayí waú woní awaríní. Ríṅfí enī nioní dīṅfí wíá nóníḡfáwaríní. ¹² Epapíraso —O segíyí woríní. Jisasi Kiraisoyá xínáíníṅfí nimónírí omíṅfí wíaríṅfí woríní. O enī yayí seaiwárénaríṅfí. O Goríxomí xwíyíá rírímí nīwíríná símí nīxeadíṅfíṅfí seyíné nánī aníṅfí míní ríxíṅfí seauríyaríṅfí. Seyíné yoí imóníro “Goríxo ámá xíoyá e éfríxínírí wímónaríṅfí, ayí apíríani?” yayíwíaríro éfríxínírí ríxíṅfí seauríyaríṅfí. ¹³ O seyíné nání t́nī séríxímeá imóníḡfí Reodisia ṅweáyí nání t́nī séríxímeá imóníḡfí Xiraporísí ṅweáyí nání t́nī íkíníṅfí síṅfí wíaríṅfí síṅfí wínaríṅfí enagí nání seararíṅfí. ¹⁴ Ruko —O dokítá nene dīṅfí síxí uyíṅwáoríní. O enī yayí seaiwárénaríṅfí. Dimaso enī yayí seaiwárénaríṅfí.

Poro yayí nīwiowárírná uríṅfí nánírínī.

¹⁵ Seyíné segí séríxímeáníṅfí imóníḡfí Reodisia ṅweáyo “Poro yayí seaiwárénaríṅfí.” uríṅfí. Nibaímí t́nī ámá Jisasoyá síyíḡfí imóníḡfí íyá aníwámí awí eánaríḡfáyo t́nī enī “Poro yayí seaiwárénaríṅfí.” uríṅfí. ¹⁶ Seyíné payí nioní eaaríṅfí rína segí awí eáníḡfí dání íá nīroarímáná ámí Jisasoyá síyíḡfí imóníḡfí Reodisia ṅweagíḡfí enī íá orópoyínírí wífríxíní. Payí nioní ayí nání eána seyíné enī

nurápiro fá rórixini. ¹⁷ Akipasomi re urírixini, “Joxi Ámináo tni ikárinijoxi enagi nani o e érixiniri riripeanjipi nani diji nimori xixeni nipini yárixini.” urírixini.

¹⁸ Poroni niwanijoni gí wé tni yopari riri yayi niseaiwárenapi earijini. Nioni nani “O sini gwí riñweani?” niyaiwiro Gorixomi rixijí nuriyírixini. “Gorixo wá seawianíwinigini.” nimónarini.

Payí Poro Tesaronaika ηweáyí nání xámi eañnarini.

Payí rina Jisasoyá siyikí imónigá aní yoí Tesaronaika ηweagfáyí nání Poro xámi eañnarini. Apí Masedonia pīropenisfyo aní xwé birini. Poro émáyí anímíni xwiyfá yayí winipaxí imóniñpí wáf nurimerfná aní apimí uráná émáyí obaxí Jisasomí dñfí nīwīkwīrorí aiwí Judayí e ηweáyí áríní wí dñfí wīkwīrogfawixini. Judayí Jisasomí dñfí mīwīkwīrófáyí émáyí obaxí Poromí arfá wiarñagfá nīwīnīro nání sipí dñfí nīwīaiwiro omí mīxí xfdowáráná Poro aní wí e nání éf nurí e dání Jisasoyá siyikí imónfá Tesaronaika ηweáyí arige rfa imóniñoinri Timotio sñwí onīwīniauinri uowárfađi o sñwí nīwīnaumo nībirí Poro rīxa Korinīyo nīrémorí ηweañáná nīwīmearí repiyí nīwirí yarñfí Tesaronaika ηweáyí wífapí nání áwanfí uráná Poro payí rina eañnigini (Wáf wurimeiarigfáwa 17:1-4).

¹ Poroní tñni Sairaso tñni Timotio tñni none Jisasoyá siyikí imónigfá Tesaronaika ηweáyíné —Seyíné ápo Gorixo tñni Áminá Jisasi Kiraiso tñni nawíni ikárinigfáyínerini. Seyíné nání payí rina nearí mónaparñwini. “Awaú wá seawianri seyíné nīwaytróniro ηweapfri nání seairi éisixini.” neaimónarini.

Tesaronaika ηweáyí xixeni arfá wiro xfdiro egfá nánirini.

² None íniná seyíné nání Gorixomí yayí nīwirane rixñfí nurīranéná seyíné nání ení seauriyarñwárini. ³ Seyíné Áminá Jisasi Kiraisomí dñfí nīwīkwīroriñpimí dání nuxfdiróná rfwí nīrīkwīnirññfí egfapí nání arfá mikeamopa erane omí dñfí sixí nuyiro nání anñfí miní egfapí nání ení arfá mikeamopa erane o ámi weapfwinigini nī wenñfí nerí ηweaarigfapí nání ení arfá mikeamopa erane nerane mimáyo nītīnīrane nání ápo Gorixomí nurīranéná rixñfí seauriyarñwárini. ⁴ Negí nīrīxīmeáyíné, Gorixo dñfí sixí nīseayiri fá yiyamīxīmí seañpí nání none nījfá imóniñwini. ⁵ Ayí rīpí nání nījfá e imóniñwini. Xwiyfá yayí neainarñfpi wáf nīsearémearfná mañfpá tñni xwiyfáni mīsearéwapiyñwanigini. “Xwiyfá apí nepa imónini.” neaipmónarfná emimí eñfí eánñfí imóniñfí bī ení kwíyfpimí dání seaīwapiyñwanigini. None seyíné tñni nīηwearanéná eñwápí —Apí seyíné arírá oseaianeyinri eñwápíriní. Apí nání seyíné nījfá imóniñoi. ⁶ Seyíné none eñwápí nání ení ikanñfí neairo Ámináomí ikanñfí wiro egfáriní. E neróná xwiyfá yayí neainarñfpi xixeni arfá nīwiro nīxfdiróná xeanñfí ayá wí seaímeáagi aiwí yayí kwíyí sixí seamímófpí tñni nīxída ugfáriní. ⁷ Seyíné e nīxída nuróná ámá Kiraisomí dñfí wīkwīroarigfá Masedonia pīropenisfyo ηweagfáyo tñni Gīrikí pīropenisfyo ηweagfáyo tñni ayo nīyoní sñwepigí wigfáriní. Kiraisomí nuxfdiróná xeanñfí seaímeáagi aiwí yayí tñni anñfí nuxfdirñpimí dání sñwepigí wigfáriní. ⁸ Ayí rīpí nání seararññini. Xwiyfá seyíné Ámináo nání nīrīga úfapí ámá rfaiwá nīremeága warigfápánñfí nīrīga nurfná Masedonia pīropenisfyo tñni Gīrikí pīropenisfyo tñni apiaúmíni mīrīnññigini. Aní nīmíni seyíné Gorixomí dñfí wīkwīrófapí nání arfá wiarigfawixini. Rīxa arfá wífá eñagi nání none ámi aní bīmí nīrémorfná seyíné nání bī tñni rīpaxí menini. ⁹ Ayí rīpí nánirini. Ámá nñni none seyíné tññfí e nání báná nīneamímīnīro egfapí nání repiyí inīro seyíné Gorixo, nepa ηwáfá dñfí nīyīmññfí tññfí imóniñomí uxfdipfri nání nīkīnīmónimáná segfí ηwáfapimí rfwí umogfapí nání repiyí inīro ¹⁰ seyíné Gorixomí xewaxo —O xwárīpáyo dání owiápnīmeanri sññfí wīmīxīñorini. fwi ámá yarigfapí nání Gorixo wīkí rfa ápiáwññfí nīwóniri rfwéná pīrf umamonfápimí dání éf neamímīnarññorini. Ayí womaní. Sa Jisasorini. O aññnamí dání weapnīe nání seyíné xwayf naniri

ηwearigfápi nání repiyf iníro yarfná wímeaaríηwá enagf nání none ámi bí tñní urípaxf mimóníηwíni.

2

Poró Tesaronaika ηweáyf tñní níηwearfná enfpí nání-iní.

¹ Gf nírixímeáyfné, seyfné níjfaríni. None seyfné tñnf e níseáimearfná wáf yopa míseamearigíníηwanigíni. ² Siní seyfné tfámíni mísearémeapa nerí anf Píripaiyo wáf emearfná apimí dánfyf xeaníηf neaikáíro ríkíkríó neairo egfápi nání seyfné ríxa níjfaríni. E neaikárfagfa aiwí e pñní níwiárimí seyfné tfámíni níbirfná ámá obaxf pírípírf neaianíro yaríηagfa aí Goríxo dñnf síxf neamímófpimí dání masísfa bí míneainf xwíyfa yayf neainaríηfpí xixení níseara ηwanigíni. ³ Ámá xwíyfa yayf neainaríηfpí dñnf oíkwírópoyíníri nuríranéná nepa mimóníηfpimí dání wí uraríηwámani. Nípkwíni mimóníηfpí owikáraneyíníri wí uraríηwámani. Yapf owíwapiyaneyíníri uraríηwámani. ⁴ E mepa nerane Goríxo “Porowa mímiwiároarigfáwarfani?” níyaiwirí xwíyfa yayf neainaríηfpí wáf uranfwa nání dñnf neaηwirárfí enagf nání xfo rífríxíníri wimóníηfpí tñní xixení axfpíni uraríηwárfni. Ámá wí nene nání yayf owínfpoyíníri uraríηgápa none axfpí e wí murf Goríxo —Negf xwioxíyo adadf neaiaríηo, ayf oríni. O none nání yayf owíníri negf raríηwápi ámáyo uraríηwárfni. ⁵ Seyfné níjfaríni. None seyfné tñnf e níseáimearfná ríxíηf remeanf wí mísearíηwanigíni. Rípi nání ení Goríxo sopíηf neapaxf imóníni. fwf searápanírane nání dñnf ínímí níkwírómáná níremeá xwíyfa bí mísearíηwanigíni. ⁶ None Kiraisoyá wáf wurímeiaríηwáone imóníηagwí nání ananí oneaífpoyíníri searípaxf imóníηagwí aí seyfnérani, ámá wírani, seáyí e oneamearfpoyíníri wí ení meηwanigíni. ⁷ None seyfné tñní níηwearanéná nípenímáná awayíní níseairane apíxí siní niaíwí pfo tñní xegf niaíwíyo dñnf níηwirárfí umearíηfpa axfpí e seainwanigíni. ⁸ None dñnf síxf níseayirane nání “Xwíyfa yayf neainaríηf Goríxo tfámíni imóníηfpí áwanf ouraneyí.” níneaimónírfná dñnf arfa níkeamónímáná seyfné nání aga íkíníηf sípí neaiaríηagf nání yoí mayf nímonímí seyfné tfámíni emeηwanigíni. ⁹ Gf nírixímeáyfné, “Omíηf none seyfné tñní níηwearanéná aníηf miní rfa tñnf enwápi nání siní dñnf seainaríni.” nímonaríni. Xwíyfa Goríxoyá yayf neainaríηfpí wáf nísearíranéná aiwá none naní nání aníηf seaikáranigíníri áríwíyirani, íkwáwíyirani, ríwf nírfkwínímáná omíηf wé tñní íníná yagwárfni. ¹⁰ None Kiraisomí dñnf wíkwíroarigfáyfné tñní níηwearanéná síyíkwf míníηfpíni erane wé róníηfpíni erane xwíyfa míneaxekwímopaxf imóníηfpí erane enwápi nání seyfné sopíηf neapaxfínéríni. Goríxo ení sopíηf neapaxf imóníni. ¹¹ None xanowa wígf niaíwíyo píraníηf umearíηgápaníηf axfpí e seamearíηwápi nání seyfné níjfaríni. Woxíni woxíni e níseameranéná wairírf seairane ení rírémixí seairane dñnf síxf seamímorane enwárfni. ¹² Seyfné ámá Goríxoyá —O ámá xfoyá xwioxíyo ηweapírfáyo seáyí e xfo imóníηfpí bí ouxímeáwínígíni wéyo ífa seaumíraríηoríni. Oyá ámá píraníηf níxídfíroná epaxfpí seyfné apí tñní xixení éfríxíníri apí apí e seainwanigíni. ¹³ Rípi nání ení íníná Goríxomí yayf wiaríηwárfni. None níbirane xwíyfa Goríxoyápi yanf seaiapaná seyfné xixení arfa níneairóná xwíyfa ámáoneyá bñníηf arfa míneainf xwíyfa nepaxíηf imóníηfpíniηf arfa neaigfawixíni. Xwíyfa apí —Apí Kiraisomí dñnf wíkwírogfáyfné dñnf seaimoaríηfpírfni. Apí nepa xwíyfa oyápi enagf nání arfa e neaigfawixíni. ¹⁴ Gf nírixímeáyfné, ámá Kiraisí Jisaso tñní íkáríngfá, síyíkí Goríxoyá Judía píropenisíyo imóníηgáyo wímeanfpa seyfné ení ríxa seaímeaníngíni. Wígf Judayf xeaníηf wíkaríηgápa seyfné ení segf gwí axíyf xeaníηf seaikárfawixíni. ¹⁵ Gf Judayf wífa rókiamoagfáwami nípkíá níwagífasáná Ámíná Jisasomí píkiro none ení míxí neaxídwárfíro egfáyrfni. Ayf ámá Goríxo yayf winaríηfyf rimóníηoí?

Aga oweoi. Ámá niyoní símí t́nì wiarígfáyírinì. ¹⁶ None xwiyá émayí aríá niwiro d́nǵ wíkwíróáná Goríxo yeáyí uyimíxemeanfápi wáf murímepa oépoyiníri pírípírí neaianíro yarígfáyírinì. E nerínpimí dání wigí f́wí pákfkf néra úfápí ríxa yurínowiarinì. Ayínání Goríxo ríxa wíkf níwóníri ayo pírf umamoarinì.

Poró ámí sínwí winimíníri nání wimóníngí náníriní.

¹⁷ Gí nírixímeáyíné, none ayí yapí wí mimóníngwiní. None segí t́ngí e dání míxí neaxídownáraná negípi ámí wí e bí onímíápi níngweámáná —Íná none síní símímanǵyó sínwí míseanípa nerane aí d́nǵ aríá wí míseaikeamonǵwanigíní. Ámí wí e negípi bí onímíápi níngweámáná ámí seyíné t́nì onǵweaneyíníri aga íkíníngí sípí níneairí e yaní nání símí xeadfépéníngwanigíní. ¹⁸ Awaú t́nì Poroní t́nì —Nioní ayí ná bíní marfáí. None segí t́ámíní “Obaneyí.” neaimóníngí aí Seteno pírf nearakíníngíní. ¹⁹ Ayí rípi nání segí t́ámíní “Obaneyí.” neaimóníngíní. Goríxo none yayí neaimónífa nání imónígfáyí, ayí seyíné meníraní? D́nǵ nífa neainínífa nání imónígfáyí, ayí seyíné meníraní? “Ná tiyí rímeáwíní?” yaiwianf́wá nání imónígfáyí, ayí seyíné meníraní? Jisaso ámí báná oyá sínwí aníngé dání none ígígf bí mé seyíné wáf nísearíranéná náníngí enǵwápi nání raníwáriní. ²⁰ None seáyí e nímonírane d́nǵ nífa neainínífápi, ayí seyíné enǵgí nání raríngíní.

3

Timotio enǵ síxí oweámíxiníri uowáringí náníriní.

¹⁻² Ayínání seyíné níseawárimí re nání níbiránéná amípi seaímeáfpi nání majfá nímogá núwasáná “Majfá oimónaneyí.” síní míneaimónípaxí nerf́ná re egwísisixíní. “Yawawi Timotio, negí nírixímeáo —O Goríxoyá xwiyá Kiraiso nání yayí neainaríngípi wáf wurímef́na nání imóníngíyí woríní. O anǵ Atenísíyí ríníngí rípimí yeawáraná ayí ananíní.” níyaiwirai segí t́ámíní nuowárenapíraíná Kiraisomí d́nǵ wíkwírófápi xaíwí f́a xirípírí nání enǵ síxí seaeámíxírí d́nǵ síxí seamímorí éwíníngíníri uowárenapígwísisixíní. ³ Segíyí wo aí xeaníngí seaímeáf apimí dání ududí míwinípa oenírí Timotio apí e éwíníngíníri uowárenapígwísisixíní. E nerai aí eníná dání Goríxo “Xeaníngí apí ayo xe wímeáwíníngíní.” yaiwíaríngéne imóníngawí nání sewaníngíyíné níjfaríní. ⁴ Xámí seyíné t́nì síní níngwearanéná “Rf́wéná xeaníngí níneámeaníngoi.” mísearayípa renǵwanigíní? Apí ríxa níseaímeáagi nání seyíné “Rípi apírífaní?” níyaiwiro ríxa níjfa imóníngoi. ⁵ Ayínání Timotiomi uowárenapínganigíní. Ríxa seyíné imóníngfápi nání “Síní majfá oimónímíní.” mínimónípaxí nerf́ná o seyíné Kiraisomí d́nǵ wíkwírogfápi síní píraníngí rfa wíkwíronǵoiníri mí seaómíxínífa nání uowárenapínganigíní. “Ámáyo yapí wíwapíyaríngé —O oboríní. O seyíné Kiraisomí pírf owíarípoyíníri yapí seaíwapíyíáná none aníngí míní enǵwápi anípa imóníngíníri uowárenapínganigíní.” seararíngíní.

Timotio Poromí yayí xwiyá urémeanǵ náníriní.

⁶ E éagi aiwí agwí Timotio seyíné t́ámíní pírf níseawíarími níbirí xwiyá yayí yeainípaxípiní áwanǵ yearémeáingíní. Seyíné síní Kiraisomí d́nǵ wíkwíroro xíxe d́nǵ sípí íníro yaríngagfa sínwí seanífpí nání áwanǵ yearémeáingíní. None nání d́nǵ nímoróná wá seaunírí none seyíné nání “Síngwí owínaneyí.” neaimónaríngípa seyíné axípi Porowamí sínwí owínaneyíníri íkíníngí sípí seairí yaríngagfa sínwí seanífpí nání ení áwanǵ yearémeáingíní. ⁷ Gí nírixímeáyíné, Timotio apí áwanǵ yearémeáf enǵgí nání d́nǵ rfa neaxepaxí imóníngípi t́nì xeaníngípi t́nì apí nípiní neámeaaríná d́nǵ sípí míneaf d́nǵ síxí íníngwanigíní. O re yearf́agi nání, “Kirisomí síní píraníngí d́nǵ wíkwíroaríngoi.” yearf́agi nání d́nǵ síxí íníngwanigíní. ⁸ Seyíné enǵ neáníro Ámínáo t́nì ikáríngfápi xaíwí f́a níxírónáyí, none seáyí níkarínírane ngweapaxí

enqagí nání seararíñíní. ⁹ Goríxomí seyíné nání yayí aníñí miní níwirane aí yayí seyíné nání wípaxípi tñní xíxeni mimóníñwíní. Ayí pí náníní marfái, seyíné nání yayí níwiranéná dññí nífá onímiá neainaríñímaní. Ayá wí neainaríñí enqagí nání raríñíní. ¹⁰ Segí símímaní sññwí niseanírane Kiraisomí aníñí píraníñí dññí wíkwíropírfá nání sññí mimónígíápi osearéwapíyaneyíní aníñí miní ikwáwíyirani, áríwíyirani, wauní ríxíñí uraríñwáríní.

Poró Tesaronaika ñweáyí nání ríxíñí wuríñí náníríní.

¹¹ Negí ápo Goríxo tñní Áminá Jisaso tñní awaú none seyíné tññí e banfáwá nání “Ámí óf neaimóisixíní.” nimónaríní. ¹² None seyíné nání dññí sipí níneairí arírá seaiaríñwápa seyíné ení axípi xíxe dññí sipí níñiro arírá níñrónáraní, wíñíyí nání dññí sipí níwiro arírá níwirónáraní, ayá wí epírfá nání “Ámináo e seaimíxíwínígíní.” nimónaríní. ¹³ Áminá Jisaso ámá xífo xegí imónígíáyí tñní ámí níweapíríná seyíné negí ápo Goríxo sññwí aníñe dání xwíyífá míseaxekwímopaxí imóníro síyíkwí mínígíáyíné imóníro epírfá nání síkíkkí seaimíxíwínígíní.

4

“Goríxo wimónaríñípi ní éfírixíní.” uríñí náníríní.

¹ Gí nírixímeáyíné, nioní payí rina yoparípi nearfíná Áminá Jisaso wáf nurímeírfíxíní ní nearowaríñí enqagí nání ayá tñní nerí ení rírémxí bí rípi oseaianeyí. Seyíné nimeróná Goríxo yayí winípaxípi epírfá nání searéwapíñwápi tñní ríxa xíxeni yaríñoí. E nero aí apimí ní múroro ámí bí tñní oyaneyíníro éfírixíní. ² Sekaxí ríñíñí Áminá Jisaso nearfípeañone searéwapíñwápi nání seyíné níjía imóníñagía nání raríñíní. ³ Goríxo seyíné e éfírixíní wimónaríñípi ayí rípi ríní. Síyíkwí mínígíáyíné imónírfíxíní. Ámá wí tñní fíwí bí minípa éfírixíní. ⁴ Meánígíáyíné ámí wí tñní fíwí bí miní Goríxoyá sññwíyo dání síyíkwí míníñí imóníñípi ero ámáyá sññwíyo dání weyí seamearípaxí imóníñípi ero nero xíxeni meánírfíxíní. ⁵ Émáyí —Ayí ámá Goríxo nání dññí mímoarígíáyí ríní. Ayí fíwí inaníro nání mññí níñiro símfí xeadípénarígíápa mepa éfírixíní. ⁶ Segí séríxímeáníñí imónígíáyíyá apíxí tñní fíwí oinaneyíníro yapí níwímearí níwero sipí míwikáripa éfírixíní. Xámí seyíné tñní níñwearanéná áwaní searírane erírfí seairane enwápa xíxeni ámá fíwí apí éfíyó Ámináo pírfí umamonfá enqagí nání seararíñíní. ⁷ Goríxo nene ámá wí tñní fíwí inaníwá nání nioníyáyí imónírfíxíní wéyo íá neaumíríñímaní. Gí síyíkwí mínígíáyí imónírfíxíní wéyo íá neaumíríñí ríní. ⁸ Ayínáni rípi nání dññí mófírixíní. Gíyí gíyí nioní seararíñápi ríwí mññí ní mamorínáyí, ayí ámáyoni ríwí mumoaríñoí. Ayí Goríxomí —O nene síyíkwí míníñí imónaní nání xegí kwíyípi owainíní síxí neamímoaríñoríní. Omí ríwí umoaríñoí.

⁹ Séríxímeá nání dññí sipí níseairí arírá níwiríná epaxípi nání Goríxo xewaníño ríxa seaiwapíñí enqagí nání none aí wí ríwamíñí nearí searípaxí mimóníñwíní. ¹⁰ Séríxímeá segí Masedonia píropenífíyo amí gímí ñweagfíyó nání ríxa dññí sipí níwiro arírá wiaríñoí. Gí nírixímeáyíné, seyíné e yaríñagía aí ámí bí rípi oépoyíní yaríñí oseaimíní. Seyíné dññí sipí e wiarígíápi ámí xwé bí tñní ní móga úfírixíní. ¹¹ Porowa xámí sekaxí nearígíápa xíxeni píraníñí oimónaneyíníro éfírixíní. Awayíní yapeníñwaéne oimónaneyíní ero wí yarígíápi marfái, negí yaríñwápiní oainenaxídaneyíní ero negí omíñí ení nírfkwínímáná oyaneyíní ero éfírixíní. ¹² E nerónáyí, nípi rí náníraní, yínípi rí náníraní, dífwí míkeamónípa ero ámá Goríxoyá mimónígíáyí re seaiawípaxípi ero, “Ayí wé róníñí imóníñípi yaríñoí.” seaiawípaxípi ero epírfá enqagí nání seararíñíní.

“Ámináo ámi weapána pegfáy wiápñimeapfrárini.” urñf nánirini.

¹³ Gf nrixímeáyíne, áamá re niyaiwirí, “Gf áamá piyí ro Gorixo sñf wimixána niwiápñimeanfárini.” niyaiwirí mikwímoarigfáyí iwieánarigfápa seyíne ení axípi miwieánipa éfrixinirí péfáyí imónipfrápí nání xe majfá oimónipoyinirí mñeaimónariní. ¹⁴ Jisaso niépémána ámi wiápñimeañrini. E enjpi nání nene rixa “Neparini.” niyaiwirane diñf íkwíronwini. Ayínáni Jisaso enj apí re yaiwiarñwápimi sopñf woní, “Áamá Jisasomi diñf niwikwírorfna péfáyo Gorixo xegf tñf e nání o tñf nawíní nimeámi unfárini.” yaiwiarñwápimi sopñf woní. ¹⁵ Ripi ranípi, ayf Ámináo riñfpirini. O ámi bána nene siní sñf ñweañwaéne omí wímeaani nání pegfáyo xámi umeanfámani. ¹⁶ Íná aññami dání apf bi enj tñf rinirí aññajfyo xiráónñf imónñoyá manf rinirí pékákf Gorixoyá rinirí yarfná Ámináo xewanñjo aññami dání weapñfárini. Aññami dání weapána áamá xómi diñf wikwírogfá rixa pegfáyf xámi sñf nero wiápñimeapfrárini. ¹⁷ Rixa niwiápñimeámána enána siní sñf ñweañwaéne ení Ámináomi añf pirfyo wímeani nání ayf tñf nawíní agwípi tñf e nání neayoaánapñfárini. ¹⁸ Ayínáni segfýf wí wigf áamá péána xwiyfá apí nuríro miñf ikñwí umírrírxini.

5

“Ámináo binfáyi nání sñwí tñf ñweáwanigini.” urñf nánirini.

¹ Gf nrixímeáyíne, Ámináo weapñfáyi nání seyíne rixa arfá wigfá enagi nání rfwamñf bi nearí áwanf searipaxí mimónini. ² Ripi nání seyíne rixa niñfá imónñagfá nání rarñini. “Áamá arfwiyimi fwí meaarigfáyf ríná bipírréoi?” miyaiwipa yarfná barigfápa Ámináo ení axípi “Ríná binírfenñjo?” miyaiwipa enána binfárini. Apí nání seyíne rixa niñfá imónñagfá nání rarñini. ³ Ayf re rarfná, “Rixa niwayíronirí ñweañwini. Amípi wí nání wáyf neainipaxí mimónini.” rarfná siní mé rfmewá inipaxí rfá tñf wímeanfárini. Rññf apíxiwa niaíwí xiraníroná nawínáni winarñfpa axípi wímeáána apimi wí urakínipfrfá menini. ⁴ Gf nrixímeáyíne, seyíne sfá yinñmíni memearigfáyíne enagi nání Ámináo niweapirí niseáimearfná áamá fwí xaurápñinirí wímeáána sirf pikínarigfáyf yapí pikínipaxí mimónigfáyínerini. ⁵ Niyínení wfá ónarñmíni nemero ikwáwiyíná yarigfáyíne imónñagfá nání seararñini. Nene sfá yinñmíni nemerane arfwiyimi yarñwaénemani. ⁶ Ayínáni Jisasomi diñf miwikwírogfáyf sfá o weapñfáyi nání sñwí manf maiwí sá wearigfápa mepa éwanigini. Sñwí tñf niñwearane píreáníwanigini. ⁷ Ayf rípi nání seararñini. Áamá sá wearigfáyf arfwiyimi wearigfárini. Áamá iniñf xwapf niñiro papíkf yarigfáyf arfwiyimi niñiro papíkf yarigfárini. ⁸ E nerí aí nene ikwáwiyíná emearñwaéne imónñagwí nání píreáníwanigini. Áamá míxí inaníro nání ikñnarigfápa nene axípi Gorixomi diñf wikwírorane diñf sixf uyirane yarñwápi sorfá míxí nání yínarigfápánñf yínirane “Gorixo yeáyf neayimíxemeanfárini.” niyaiwirane ikwímoarñwápi aríxí míxí nání dñkínarigfápánñf dñkínirane éwanigini. ⁹ Gorixo xegf wikf rfá ápiáwññf wearñfpi wímeáwñgñinirí neaiwiárñenemani. Negf Áminá Jisasi Kiraiso neainpimi dání yeáyf uyimíxemeáimigñinirí neaiwiárñenerini. ¹⁰ Nene siní ñweañána niweapirfnáraní, peñwámi enána niweapirfnáraní, xfo tñf nawíní ñweaanfá nání neapeññgini. ¹¹ Ayínáni xixe miñf ikñwí mñrñiro sfkfkf omíxiníro éfríxini. “Seyíne rixa e inarigfápi siní niga úfríxini.” seararñini.

“Apí apí éfríxini.” nura uñfpi nánirini.

¹² Gí níríxímeáyíné, bí rípi éfrixíníri yariñf oseaimíní. Segf arirá seaianíro nání aníñf minf yarígfáyf —Ayf Ámínáoyá dñfyo dání seamenwearo searéwapíyiro epíri nání imónígfáyíriní. Ayo seyíné wéyo umepíri nání éfrixíní. ¹³ Ámá ayf sanf searapaníro yariñqáfa nání dñf sixf uyiro wé íkwianwfyo ñwiráíro éfrixíní. Séríxímeá tñní xepíxepá mírónf nawíní nimóníro ñweáfrixíní.

¹⁴ Gí níríxímeáyíné, bí rípi ení éfrixíníri yariñf oseaimíní. Segf ámá ríwí sítwáf yígfáyo yumíxíro ayá ígígf yarígfáyo dñf sixf umímoro i wegíáyo arírá wíro éfrixíní. Ámá ñiyoní nuríríná símeaxídf míví wígf dñf tñní “E oyaneyí.” ñiyaiwiríná e éfrixíníri síñwí winífríxíní. ¹⁵ Ámá sípí seaikárfáyo seyíné ení pírf numamoro sípí mívíkárfpa éfrixíní. Pí pí seaikáraríñqáfá aí “Negf wíñíyo aríge neríná nañf wíianíréwíní?” ñiyaiwíro e wianíro nání éfrixíní. Ámá ñiyoní aí e wianíro nání éfrixíní. ¹⁶⁻¹⁷ Íníná dñf nífá seainíwínígní. Íníná Goríxomí ríxíñf urífríxíní. ¹⁸ Pí pí seaímeááná Goríxomí yayf wífríxíní. Kiraisí Jisaso tñní nawíní ikárinígfáyíné Goríxo e éfrixíníri wimónaríñqagí nání raríñí. ¹⁹ Seyíné kwíyf Goríxoyá yariñfpímí píríprírf mívípa nero ²⁰ apímí dání xwíyfá wáf rókiamoarígfápi páimímí mívípa éfrixíní. ²¹ E mepa nero aí wáf nísearókiamoríná “Xwíyfá rípi Goríxo tífámíní imóníñfpí raríñí.” searánáyf, píraníñf páf nímeaxídfimáná nañf imóníñfpíní xaíwí fáf xíríro ²² sípí imóníñfpí nípní ríwí umoro éfrixíní.

²³ Goríxo —O ámá níwayíróníro ñweapírf nání mfkf íkíñoríní. “O seyíné síyíkwí míníñf nímonínga nuro yóf imóníprí nání seaimíxíwínígní.” nímonaríní. “Ámíná Jisasi Kiraiso báná seyíné xwíyfá seaxekwímopaxí mímonípa epírfá nání Goríxo segf dñfpíní maríáf, warápi ení seaerfkiemeáwínígní.” nímonaríní. ²⁴ Nioníyáyf imónífríxíníri wéyo fáf seaumírariño —O ámá wíkwíarínípaxí imóníñoríní. O xíxení apí apí e seainífáriní.

²⁵ Gí níríxímeáyíné, none nání ení ríxíñf neauríyífríxíní. ²⁶ Séríxímeá gíyf gíyo yayf níwiríná yayf óf weánífríxíní. ²⁷ Ámínáo aráf eñe dání sekaxí rípi osearímíní, “Payf rína nímearíná séríxímeá ñiyoní fáf urowieméfríxíní.” ²⁸ “Negf Ámíná Jisasi Kiraiso wáf seawianíwínígní.” nímonaríní.

Payí Poro Tesaronaika ηweáyí nání ríwíyo eañínaríní.

Payí rína Jisasoyá sıyıkí imónıgıá añí yoí Tesaronaika ηweagıáyí nání Poro ríwíyo eañínaríní. Ayí payí Poro xámı nearı wıowárıηına nımearo íá nırooro aıwı sıní dıηı xewını nımoreo “Jıasoo añınanı dání rıxa weapıηırını.” nıyayıwıro wáyı nero ηweañáná ámá wı Poromı apı nánı urémeágıa o sıá Jıasoo añınanı dání weapınıáyı tıηıná imónınıfıpı nánı pıránıηı uréwapıyımınırı payı ámı rına eañınıgını.

¹ Poronı tını Sairaso tını Timotio tını none Jisasoyá sıyıkı imónıgıá Tesaronaika ηweáyıné —Seyıné negı ápo Gorıxo tını Ámıná Jıası Kırıso tını nawını ikárınıgıáyınérını. Seyıné nánı payı rına nearı mónaparıηwını. ² Ápo Gorıxo tını Ámıná Jıası Kırıso tını awaú wá seawıanırı seyıné nıwayırónıro ηweapırı nánı seaiırı éısıxını.

“Seyıné nánı Gorıxomı yayı wıarıηwárını.” urıηı nánırını.

³ Negı nırıxımeáyıné, seyıné Jıasomı dıηı nıwıkwıróróná dıηı mımıxeá ámı xwapı ayá wı tını nıwıkwıróo uro xıxe dıηı sıpı nınıro arırá inarıgıfıpı wı pını mıwıárı sıní ámı bı tını bı tını néra uro yarıηagıa nánı none kıkıfá ηweapaxı mımónıηwını. Sa seyıné nánı Gorıxomı yayı wıpaxı imónıηwını. “E neranéná ayı xıxenı imónıηıpı yarıηwını.” neaimónarını. ⁴ Seyıné e yarıηagıa nánı sıyıkı Gorıxoyáyo wáf nurımeranéná seyıné nánı mıxı re seameakınarıηwárını, “Xeanıηı wıkarıro rıkıkırıfó wıkarıro wıarıná aı xwámámı nıwıro sıní Jıasomı dıηı nıwıkwıróo warıηotı.” urarıηwárını.

Gorıxo ámáyo pırı numamorıná enıfıpı nánırını.

⁵ Seyıné e yarıgıfıpımı dání rıpı wıá neaónını. Gorıxo ámáyo mı ómómıxımı nıwırı wıgı egıfıpı tını xıxenı wıınıfıpı nánı dıηı nımoreanéná “Apánırıfanı?” yayıwıpaxırını. Ayınánı seyıné oyá xwıoxıyo ηweáwanıgınıro yarıná xeanıηı seakárarıηagıa nánı o seyıné nánı re rárınıfárını, “Ayı ananı nıonı tıηı e ηweapaxıyırını.” rárınıfárını. Apı seyıné yarıgıfıpımı dání wıá neaónını. ⁶ Aı Gorıxo ámá xeanıηı seakárarıgıfıyo pırı numamorı xeanıηı axıpı wıáná “Ayı xıxenı imónıηıpını rıa yarını?” yayıwıanıfıwárını. ⁷ Xeanıηı seakárarıgıfıyo pırı nıwıaıkımorı kıkıfá seyıné seanıwırárırı none neanıwırárırı yarıηagı nıwınıranéná “Ayı enı xıxenı imónıηıpını rıa yarını?” yayıwıanıfıwárını. Ámıná Jıasoo sıηánı pıaumımı nınırı xegı añınajı enı eánıgıfıyı tını añınanı dání nıweapırıná rıá apıáwı xwé aıpınanıwı yarıηıpı tını xıxenı e enıfárını. ⁸ E nerıná ámá Gorıxo nánı dıηı mımopa ero xwıyıfá negı Ámıná Jıasoo nánı yayı neainarıηıpımı mıxıdıf arıkwıkwıf ero yarıgıfıyo pırı umamonıfárını. ⁹ Ámá ayo wıgı egıfıpı nánı xwırıfá nıwıkırıxerı pırı numamorıná seáyı e xıfı xegı enı eánıηıpımı dání imónıηıpı “Xe sıηwı onanıpoyı.” mıyayıwı xegı sımımanı tıηı e dání anıηını wıeawırınıfárını. ¹⁰ Negı Ámınáo ámá xıfıoyáyı imónıfırıxınırı wıııpımı dání seáyı e umıeyoaro dıηı wıkwıróarıgıfıyıf nını mıηı sıηá weánıro oépoyınırı añınanı dání nıweapırıná pırı e umamonıfárını. Seyıné mıkone repıyıf enıwápı dıηı nıkwıróoro nánı íná seyıné enı ayı tını nawını omı seáyı e umepırıfárını.

Poro Gorıxomı rıxıηıf wırıyıηıpı nánırını.

¹¹ Ámınáomı seyıné seáyı e umepırıfá enıagı nánı ínına seyıné nánı Gorıxomı rıxıηıf seaurıyarıηwárını. Gorıxo e imónıfırıxınırı wéyo íá seaumırıηıpı tını xıxenı ayo seaimıxıfıwınıgınırı seaurıyarıηwárını. Nanıf imónıηıpı oyaneyınırı seaimónarıηıpı

nɪpɪnɪ tɪnɪ Jisasomɪ dɪŋɪ nɪwɪkwɪroro nánɪ wɪnɪyo sanɪ urápaneyɪnɪrɪ seaimónarɪŋɪpɪ tɪnɪ apiaú tɪnɪ xɪxenɪ epɪrɪfá nánɪ xegɪ enɪ eánɪŋɪpɪ tɪnɪ seaimɪxɪwɪnɪgɪnɪrɪ seaurɪyarɪŋwárɪnɪ. ¹² E nerɪŋɪpɪmɪ dánɪ seyɪné omɪ seáyɪ e umɪeyoaro xɪfo enɪ seyɪné seáyɪ e seamɪeyoari inɪpɪrɪfá nánɪ Gorɪxomɪ seyɪné nánɪ e seaurɪyarɪŋwárɪnɪ. O tɪnɪ Ámɪná Jisasi Kiraiso tɪnɪ wá seawianɪgɪfɪ enagɪ nánɪ xɪxe seáyɪ e mɪeyoánɪpɪrɪfárɪnɪ.

2

Xwɪyɪfá xórórɪ yarɪŋo nánɪ urɪŋɪf nánɪrɪnɪ.

¹ Gɪ nɪrɪxɪmeáyɪné, xwɪyɪfá re rɪnɪŋɪpɪ, “Negɪ Ámɪná Jisasi Kiraiso ámɪ weapáná nene o tɪnɪ nawɪnɪ awɪ eánanɪwárɪnɪ.” rɪnɪŋɪpɪ nánɪ rɪpɪ éfɪrɪxɪnɪrɪ yarɪŋɪf os-eaimɪnɪ. ² Kwɪyɪf bɪmɪ dánɪranɪ, xwɪyɪfá ámá yanɪ wɪowárɪfá bɪmɪ dánɪranɪ, payɪf “Porowa nearo wárɪnɪpɪgɪfárɪnɪ.” rarɪgɪfá bɪmɪ dánɪranɪ, ayá nɪsearemorɪ re rɪnɪŋánáyɪf, “Sɪfá Ámɪnáo weapɪnɪfáyɪ rɪxa imónɪŋɪrɪnɪ.” rɪnɪŋánáyɪf, sɪnɪ mé dɪŋɪf úpɪrɪxá nɪseapeyɪrɪ ududɪf mɪseainɪpanɪ. ³ Ámá wo aí pɪpɪmɪ dánɪ yapɪf oneaɪwɪpɪyɪnɪrɪ sɪŋwɪf mɪwɪnɪpa éfɪrɪxɪnɪ. Xámɪ ámá obaxɪf Gorɪxomɪ manɪf xowɪaɪkɪmɪf wɪro ámá xwɪyɪfá xórórɪf yarɪŋo piaumɪmɪf inɪrɪ nemáná enáná ayɪf rɪwɪfyo sɪfá ayɪ imónɪnɪfá enagɪ nánɪ rarɪŋɪnɪ. Ámá xwɪyɪfá xórórɪf yarɪŋo Gorɪxo wanɪnɪmɪxɪnɪforɪnɪ. ⁴ Gorɪxomɪ anɪŋɪf sɪmɪf tɪnɪ wɪarɪŋorɪnɪ. Pɪ pɪ ŋwɪfá ámá nɪmɪxɪro menɪweaarɪgɪfárɪnɪ, pɪ pɪ kwɪyɪf ámá dɪŋɪf unɪwɪrárarɪgɪfárɪnɪ, paimɪmɪf nɪmerɪf xewanɪŋo ayo seáyɪ e mɪeyoánɪnɪfárɪnɪ. E nerɪná anɪf Gorɪxo nánɪ rɪdɪyowá yarɪgɪfɪwámɪ nɪpáwɪrɪf ámá obaxɪf sɪŋwɪf anɪgɪfɛ dánɪf éf nɪŋweámáná xewanɪŋo re urɪnɪnɪfárɪnɪ, “Nɪwɪanɪŋonɪ Gorɪxonɪrɪnɪ.” urɪnɪnɪfárɪnɪ. ⁵ Xámɪ nionɪf sɪnɪf seyɪné tɪnɪf nɪŋwearɪná apɪf nánɪf searɪŋápɪf sɪnɪf dɪŋɪf mɪseainarɪnɪranɪf?

⁶ Ámá o Gorɪxo xe piaumɪmɪf inɪwɪnɪgɪnɪrɪf ipɪmoárɪŋɪná imónɪnɪfɛ nánɪf agwɪf sɪnɪf omɪf bɪf wakɪrɪmɪxɪnɪf. Omɪf wakɪrɪmɪxɪŋɪpɪf nánɪf seyɪnéf nɪjɪfárɪnɪ. ⁷ Obo ámá obaxɪf manɪf Gorɪxoyápɪf xórórɪf oépoynɪrɪf ínɪmɪf dánɪf rɪxa nɪwɪwɪpɪya warɪŋagɪf aí omɪf wakɪrɪmɪxarɪŋɪpɪf Gorɪxo emɪf mamonɪfɛ nánɪf nɪwakɪrɪmɪxa unɪfárɪnɪ. ⁸ Xɪfomɪf wakɪrɪmɪxarɪŋɪpɪf Gorɪxo nɪyoámáná enáná xwɪyɪfá oyápɪf xórórɪf yarɪŋo sɪnɪf ínɪmɪf mimónɪf rɪxa sɪŋánɪf piaumɪmɪf inɪnɪfárɪnɪ. Omɪf Ámɪná Jiaso nɪweapɪrɪf sogwɪnɪŋɪf pɪrɪpɪrɪf nerɪŋɪpɪmɪf dánɪf samɪŋɪf nɪwɪmɪxɪrɪf xegɪf madɪŋɪpɪf tɪnɪf pɪkɪnɪfárɪnɪ. ⁹ Xwɪyɪfá xórórɪf yarɪŋo rɪxa sɪŋánɪf nɪmónɪrɪf nɪŋwearɪná Seteno xewanɪŋoyá enɪf sɪxɪf eánɪŋɪpɪmɪf dánɪf enɪf sɪxɪf weámɪxɪnɪfá enagɪf nánɪf o ámá yɪf “O Gorɪxorɪfánɪ?” onɪaɪwɪpoyɪnɪrɪf yapɪf nɪwɪepɪsɪrɪná emɪmɪf ayá wɪf erɪf ámá ayá rɪwamónɪpaxɪpɪf erɪf enɪfárɪnɪ. ¹⁰ E nerɪná ámá anɪnanɪro yarɪgɪfáyo xegɪf uyɪnɪf nerɪŋɪf bɪf bɪmɪf dánɪf yapɪf wɪwɪpɪyɪáná xewanɪŋo e onɪaɪwɪpoyɪnɪrɪf yarɪŋɪpɪf tɪnɪf xɪxenɪf wɪaɪwɪpɪrɪfárɪnɪ. Ayɪf re mɪwɪmónɪf, “Gorɪxo yeáyɪf neayɪmɪxemeánɪfá nánɪf xwɪyɪfá Jiaso nánɪf nepaxɪŋɪf imónɪŋɪpɪf arɪfá owianeyɪf.” mɪwɪmónɪf rɪwɪf umogɪfá enagɪf nánɪf xwɪyɪfá xórórɪf yarɪŋo yapɪf wɪwɪpɪyɪpaxɪrɪnɪ. ¹¹ Ayɪf rɪwɪf umogɪfá enagɪf nánɪf Gorɪxo dɪŋɪf xenɪwɪf omópoyɪnɪrɪf wɪmɪxarɪná xwɪyɪfá xórórɪf yarɪŋo pɪf pɪf yapɪf wɪwɪpɪyɪnɪfápɪf arɪfá nɪwɪro ayáf sɪwɪf uróagɪf “Neparɪnɪ.” yaiwɪpɪrɪfárɪnɪ. ¹² Ámá xwɪyɪfá Jiaso nánɪf nepaxɪŋɪf imónɪŋɪpɪf dɪŋɪf mɪkwɪróf wigɪf sɪpɪf imónɪŋɪpɪf yanɪro nánɪf dɪŋɪf nɪfá wɪnɪŋɪfyo Gorɪxo xwɪyɪfá umeárɪnɪfá nánɪf dɪŋɪf xenɪwɪf omópoyɪnɪrɪf wɪmɪxɪnɪfárɪnɪ.

“Searéwɪpɪyɪŋwápɪ xaiwɪf ífá xɪrɪfɪrɪxɪnɪ.” urɪŋɪf nánɪrɪnɪ.

¹³ Negɪ nɪrɪxɪmeáyɪné, Ámɪná Jisasi Kiraiso wá seawianɪŋɪfɪné, seyɪné nánɪf kɪkɪfá ŋweapaxɪf mimónɪŋwɪnɪ. Sa seyɪné nánɪf ínɪná Gorɪxomɪf yayɪnɪf wɪpaxɪf imónɪŋwɪnɪ. Gorɪxo xegɪf kwɪyɪfɪpɪmɪf dánɪf sɪyɪkwɪf mɪnɪgɪfáyɪf oimónɪpoyɪnɪrɪf seaimɪxɪrɪf seyɪné xwɪyɪfá nepaxɪŋɪf imónɪŋɪpɪmɪf dɪŋɪf ɪkwɪroro yarɪgɪfápɪmɪf dánɪf yeáyɪf uyɪmɪxemeámɪfánɪrɪf enɪná dánɪf ífá yɪyamɪxɪmɪf seainɪf enagɪf nánɪf omɪf yayɪnɪf

wipaxí imóniḡwini. ¹⁴ Gorixo seyíné apí imónířřixiniřři xwiyá yayí neainariḡ nene wáf seariḡwápimi dání wéyo íá niseaumiriríná negí Áminá Jisasi Kiraiso nikíniřři seáyí e imóniḡpa seyíné eni bi e imónířřixiniřři wéyo íá seaumiririni. ¹⁵ Ayínáni negí nřřixímeáyíné, eḡí sixí níniro xwiyá řřéwapíḡ inariḡwá maḡyo dání searéwapiyiḡwápirani, payíyo dání searéwapiyiḡwápirani, xaiwí íá nixira úřřixini.

¹⁶⁻¹⁷ Negí ápo Gorixo —O wá nřřeawianiri íníná eḡí sixí ímixinaníwá nání neaimixiriřři ayá nřřearimixiriḡpimi dání awiaxí xfo neainíapí nání wenḡí neri ḡweaníwá nání neaimixiriřři eḡori. O tñni negí Áminá Jisasi Kiraiso tñni awaú eḡí sixí seaímixiriřři seyíné pí pí xwiyá naḡí imóniḡpí řři pí pí naḡí imóniḡpí ero epířřa nání seaimixiriřři éisixini.

3

“Gorixomi řřixiḡ neauriyířřixini.” urḡḡ nánířři.

¹ Negí nřřixímeáyíné, payí řřina yoparípi nariíná řřipi osearimini. Xwiyá Ámináo nání wáf řřimeariḡwápi yaní niwéa nuri seyíné eḡíapa ami ami yayí tñni aríá wipířři nání Gorixomi řřixiḡ neauriyířřixini. ² O ámá nřřikwiniřři mimóniḡpí ero sipí ero yariḡíáyí xeaniḡ neaikáraniro yariḡíapimi dání éřř oneaminiřři eni řřixiḡ neauriyípoi. Ámá nñni omi dḡḡ mīwīkwīroariḡíáyí eḡaḡi nání rariḡini.

³ Negí Áminá Jisaso ámá ikwiářiḡpaxípi yariḡo eḡaḡi nání none re neaimónariḡ, “O eḡí sixí seaeámixiriřři sipí imóniḡo —O, ayí oborini. O xwiríá seaikixeniḡiniřři éřř seaminiřři enířřini.” neaimónariḡ. ⁴ Ámináoýá dḡḡyo dání seyíné nání re niyaiwirane dḡḡ sḡḡ neaeánariḡ, “Sekaxí none urḡwápi wí pñni mīwiářři agwí xixeni xđiřřo řřwíyo eni xixeni nixída uro epířřariḡ.” niyaiwirane dḡḡ sḡḡ neaeánariḡ. ⁵ Seyíné “Gorixo nepa wá neawianariḡoriḡani?” niyaiwiróná niḡíá ámi bi tñni imóniřřo Kiraisomi sipí wíáná eḡí sixí níniřři xwámámí wiḡḡpa ero epířřa nání Ámináo yayíwí seaméwiniḡini.

“Aiwá nřřířři nání omiḡ éřřixini.” urḡḡ nánířři.

⁶ Negí nřřixímeáyíné, Áminá Jisasi Kiraiso nearowáriḡone eḡaḡwí nání sekaxí řřipi osearimini. Séríxímeá ḡiyí ḡiyí řřéwapíḡ inariḡwá none searéwapiyiḡwápi mīxíđi mīyuniḡpa neri kikiíá yariḡáyí, ayí tñni ḡwiaumí minipani. ⁷ Ayí řřipi nání sekaxí apí searariḡini. Pípi xđiḡpaxíyíné maríái, none seyíné tñni niḡwearanéna sḡḡwepíḡ seaíwapiyiḡwápi xđiḡpaxíyíné eḡaḡi nání seyíné niḡířřini. None wí nřřířřeániřři mé memeniḡwaniḡini. ⁸ None aiwá wí sīwiá mīsearápaniḡwaniḡini. Anḡḡ mīseaikáriḡpa éwaniḡiniřři ářřwiyínáraní, ikwáwiyínáraní, řřwí nřříkwiniḡmána niḡwí omiḡí řřa tñḡ anḡḡ miní neriḡpimi dání bi neriḡ niḡwaniḡini. ⁹ “Aiwá anípa mīnearápaniḡpaxawa imóniḡaḡa nání e eḡíawixini.” řřiseaimónariḡ? Oweoi, seyíné sḡḡwepíḡ seaíwapiyiḡwápi xđiřřixiniřři e eḡwaniḡini. ¹⁰ Seyíné niḡířřini. None sini seyíné tñni niḡwearanéna sekaxí re searayiḡwaniḡini, “Ámá ‘Omiḡí mepa oemini.’ wimónariḡíayo aiwá mīni mīwipa éřřixini.” searayiḡwaniḡini. ¹¹ “Poro pí nání řřa e nearariḡni?” mīyaiwipani. Segíyí wí nání xwiyá re řřinariḡaḡi aríá niwirane nání rariḡwini, “Wí omiḡí mé sḡḡwí niyápiřřomí nemiřřóná xwiyá mīmayíóni neri wariḡoi.” řřinariḡaḡi aríá niwirane nání searariḡwini. ¹² Nene Áminá Jisasi Kiraiso tñni nawini ikáriḡniḡwaéne eḡaḡi nání wiyíné e yariḡíáyíné sekaxí niseariḡe eḡí řřířřimixí řřipi oseaianeyi, “Pířřaniḡ niyuniřři niḡweámána segí omiḡí éřřapimi dání niḡmiro nřřixini.” ¹³ Negí nřřixímeáyíné, segí wíniyí nání eḡí řřířřimixí e niseairi aí naḡí yariḡíáyíné segí yariḡíapí nání anḡḡ niseainiri pñni mīwiáripani. ¹⁴ Segíyí wí none searariḡwápi “Aríá mīwipa oyaneyi.” wimónariḡíayo sḡḡwí mī niwómixiřřo

“Ayí Poro neariŋípi aríá miwiarígfáyírfani?” niyaiwiro ayá winíwiniŋini ayí tñi gwiaumí minipaní. ¹⁵ E nero aí “Ayí nene tñi símí sí eainiŋwáyírfani?” miyaiwí ségwáo sípí yarí ná “Gí gwíáoríani?” niyaiwiro diŋí pírániŋí omoniŋí ikwairírfí niwirí ná urarígfápa urírfixini.

Yayí niwiowárírfí ná urírfí ná nániríni.

¹⁶ Ámináo —O á má niwayíroníro ŋweapírfípi nání míkí ikinoríni. O pí pí seaímeáagi aí niwayíroníro ŋweapírfí nání seaimíxíwiniŋini. ¹⁷ Poroní niwaníŋoní gí wé tñi yoparí rípi nearí yayí seaiwárenaparíni. Nioní payí nearí ná yoparí sírfíwí e apí eániŋagi niwiniŋí ná “Poro eanírfani?” yaiwipírfí nání e eariŋáríni. ¹⁸ “Áminá Jisasi Kiraiso niyínéní wá seawianíwiniŋini.” nimónaríni.

Payf Poro Timotio nani xami eaninarini.

Payf rina Timotio nani Poro xami eaninarini. Timotio Esia piropenisayo danorini. Xano emayf wo aiwi xinai Judayf wirini. Poro emayf animini xwiyfay yayf winipaxf imoninjipi waf nurimerina nioni tni nawini waf rimewiniginiri rpeanorini (Waf wurimeiarigfawa 16:1-3). Poro tni nawini ami ami nemefisaná xwiogwf wau wo Epesasiyo ninweari urewapiyine dani "Rixa wi e nani oumini." niwimonirina Timotiom "Joxi sini re ninweari Jisasoya siyikf imonigfayo umenweairixini." nurarimi nurf anj wi e dani pni niwiarimi nibirina sekaxf urinjapi tni xixeni ewiniginiri payf rina neari o tnf e nani monapinjigini.

¹ Poroni —Nioni Kiraisi Jisasoya waf wurimeiarinja wonirini. Gorixo —O niweari nene yeayf neayimixemeaarinjorini. O tni Kiraisi Jisaso —O nene neairimnapina nani dnjf nikwimori nweanwaorini. O tni awau Poro waf yeaurimeinfa nani imonwigininiri nifpeagfionirini. ² Nioni payf rina Timotioxi —Joxi nion waf rimearinjapimi dani Kiraisomi dnjf wikwifronj enagf nani gf piaxf rimearinja woxfninjf imoninjoxirini. Joxi nani payf rina neari monaparinjini. "Apo Gorixo tni negf Aminá Kiraisi Jisaso tni awau wa riwianiri ayá ririmixiri joxi niwayironiri nweari nani siiri eisixini." nimonarini.

"Xwiyfay wigf dnj tni nipimori rarigfayo wiaikirixini." urinj nanimini.

³ Nioni Epesasiyo pni niwiarimi Masedonia piropenisayo nani uminiri nerina ririnapa ami axipi oririmini. Joxi Epesasiyo ninweari ama xwiyfay Jisaso nani nepaxinjipi nimusiroro xegf bi urewapiyarigfayo pif niwiaikimori "Api e murwapiyipani." urei. ⁴ "Piyinjf ikayfwf rininjipimi tni arfowa enina dani wigf niaiwf nemeaga nuro yof wifigfapimi tni apiaumi manaxdipani." urei. Apimi nanaxdirinayf, Gorixo "Nioni dnjf ninkwifrorinjipimi danini gf imonigfayo numefrixini." yaiwinipi tni xixeni me wigf dnj tni nipimoro swiani rinwanarigfa enagf nani rarinjini. ⁵ Ayf wigf winiyo nani nepa dnjf sipi wininfa nani "Sekaxf e urifrixini." rirarinjini. Ama ayf api xixeni nixdirinayf, dnjf inimi bi nikwifromana mirf ero dnjf niyaikirori "Nepa Gorixo wimonarinjipi rfa yarinjwini?" niyaiwirina esisf bi minf ero Jisasomi dnjf niwikwifrorina sirrowiarf mepa ero epaxirini. Api apf nerinjipimi dani wigf winiyo nani dnjf sipi wininfa enagf nani e urifrixini. ⁶ Ayf ripi nani rirarinjini. Ama wa apf apimi pni niwiariro nani rixa xaxa nero ararixfninjf rarinoi. ⁷ Awa wigf dnjfy dani nipimori rarigfapi nani majfa nero re niyaiwiniro rarigfapi, "Nijfa mimoninjwf renwini? Bikwifo e e rininjipi, ayf apf apf nani rinini." rarigfapi nani eni majfa nero ai nwf ikaxf eaninjipi nani negf wifo urewapiyani nani oimonaneyiniro yaiwinarigfawarini.

Nwf ikaxf eaninjipi nani urinj nanimini.

⁸ Yawawi nijfarini. Nwf ikaxf eaninjipi, ayf nanj imonini. E nimoninjagf ai Gorixo nwf ikaxf rinjipi ayf ama wigf dnj tni nipimori rarigfapimi sopinj onifrixiniri rinjmani. ⁹ Gorixo e efixiniri wimoninjipi tni xixeni nerina ayf re yaiwipifraoi, "Nwf ikaxf rininjyf ama we ronigfayf nanimani. Ayf ama xwiyfay xowiaikimf yarigfayf tni unif yarigfayf tni nanirini. Ama Gorixomi rfwf riwamini mamoarigfayf tni fwf yarigfayf tni nanirini. Ama Gorixomi paimimf wiarigfayf tni arfkf imonigfayf tni nanirini. Xaniyaumi pikiarigfayf tni pikioymf yarigfayf tni nanirini. ¹⁰ Ama apixf wi tni fwf inarigfayf tni oxf waunirani, apixf wipaunirani, onarigfayf tni ama pikimeaarigfayf tni yapf rarigfayf tni 'Sija romi dani rirarinjini.' nurimana

ná m̄yariḡḡáȳ t̄n̄i aȳ n̄n̄i nán̄ir̄in̄i. N̄w̄ íkax̄ȳt̄, aȳ xw̄ȳfá nan̄j̄ imón̄iḡȳo pí pí wiaíkiar̄iḡḡáȳt̄ nán̄i en̄i r̄in̄in̄i.” yaiwip̄ráōi. ¹¹ Xw̄ȳfá ap̄i, aȳ xw̄ȳfá seáȳt̄ e imón̄iḡj̄, nene yaȳt̄ neainar̄iḡj̄p̄t̄ t̄n̄i x̄ixen̄i imón̄in̄i. Ap̄i Gor̄ixo —O ámá n̄n̄i yaȳt̄ umepax̄t̄ imón̄iḡor̄in̄i. O xw̄ȳfá nion̄i d̄iḡj̄t̄ n̄in̄iḡwir̄ár̄ir̄i wá t̄ nur̄imeíw̄in̄iḡin̄ir̄i n̄ir̄ípeañ̄j̄p̄i nán̄i rar̄iḡin̄i.

Poró x̄fom̄i wá wian̄iḡj̄p̄i nán̄i yaȳt̄ win̄j̄t̄ nán̄ir̄in̄i.

¹² Neḡt̄ Ámin̄á Kirais̄i Jisasom̄i yaȳt̄ wiar̄iḡár̄in̄i. O “Poró d̄iḡj̄t̄ uḡwir̄ár̄ipaxor̄fani?” n̄in̄iawir̄i xw̄ȳfá oyáp̄i wá ur̄iméw̄in̄iḡin̄ir̄i n̄in̄ir̄ípear̄i en̄j̄t̄ s̄ix̄t̄ neám̄ix̄iḡj̄t̄ en̄aḡi nán̄i om̄i yaȳt̄ wiar̄iḡár̄in̄i. ¹³ Xám̄i nion̄i om̄i ikaȳf̄w̄t̄ umear̄ir̄i ámá x̄foyá s̄iyik̄t̄ imón̄iḡḡáȳo xean̄iḡj̄t̄ r̄fá t̄ḡj̄t̄ wikár̄ir̄i ar̄f̄k̄i núm̄i nur̄i an̄iḡj̄t̄ m̄ix̄t̄ wiax̄f̄d̄ir̄i yagáon̄i aiw̄i nion̄i om̄i d̄iḡj̄t̄ m̄iw̄ikw̄f̄ropa ner̄i nán̄i maj̄fá nikár̄in̄ir̄i e yar̄iḡaḡi nán̄i o ayá n̄in̄ir̄im̄ix̄ir̄i ap̄i e niñ̄j̄r̄in̄i. ¹⁴ Nion̄i s̄ip̄i imón̄iḡj̄t̄ e yagáon̄i aiw̄i neḡt̄ Ámin̄á Kirais̄i Jisaso wá xwap̄t̄ ayá wí n̄iwian̄f̄aḡi ámá x̄fó t̄n̄i nawín̄i nikár̄in̄ir̄f̄ná d̄iḡj̄t̄ w̄ikw̄f̄ror̄i d̄iḡj̄t̄ s̄ix̄t̄ uyir̄i yar̄iḡf̄ap̄i nion̄i en̄i ax̄p̄i nímean̄iḡin̄iḡin̄i.

¹⁵ Xw̄ȳfá “Kirais̄i Jisaso ámá f̄w̄t̄ yar̄iḡwaéne yeáȳt̄ neayim̄ix̄emean̄f̄a nán̄i xw̄fá t̄ȳo nán̄i b̄iḡj̄r̄in̄i.” r̄in̄iḡj̄p̄i d̄iḡj̄t̄ ḡwir̄ár̄ipax̄p̄ir̄in̄i. Ámá n̄n̄i ar̄fá n̄iwiro “Nepar̄in̄i.” yaiwipax̄p̄ir̄in̄i. N̄nenen̄i f̄w̄t̄ yar̄iḡwaéne aiw̄i aȳt̄ yar̄iḡf̄ap̄i t̄n̄i x̄ixen̄i mé seáȳt̄ e imón̄iḡj̄p̄i yagáon̄i, aȳt̄ nion̄ir̄in̄i. ¹⁶ Nion̄i e imón̄iḡáon̄i aí Jisasi Kiraiso ámá x̄fó nán̄i re owiaiw̄ipoȳin̄ir̄i, “O apax̄t̄ mé p̄ir̄t̄ mumamó ámá wiḡt̄ f̄w̄t̄ yar̄iḡf̄ap̄i r̄f̄w̄f̄m̄in̄i umamop̄ir̄i nán̄i xwaȳt̄ n̄iw̄in̄ir̄i kiki f̄a ḡweaar̄iḡor̄fani?” owiaiw̄ipoȳin̄ir̄i nion̄i ayá n̄in̄ir̄im̄ix̄ir̄i yeáȳt̄ n̄iyim̄ix̄emean̄j̄r̄in̄i. Kiraiso e ner̄iḡj̄p̄im̄i dán̄i ámá r̄f̄w̄f̄ȳo d̄iḡj̄t̄ n̄iw̄ikw̄f̄ror̄i d̄iḡj̄t̄ n̄iyim̄iḡj̄t̄ t̄ḡḡá imón̄iḡp̄r̄f̄áȳt̄ nán̄i nion̄i, f̄w̄t̄ xwap̄t̄ yagáon̄i s̄iḡwep̄iḡf̄t̄ niñ̄j̄r̄in̄i. ¹⁷ Aȳn̄án̄i Gor̄ixo, añ̄nam̄in̄i m̄ix̄t̄ ináȳt̄ an̄iḡj̄t̄ min̄t̄ imón̄iḡj̄o —O wí m̄ipé yar̄iḡor̄in̄i. Ámá s̄iḡw̄f̄t̄ win̄ipax̄t̄ mimón̄iḡor̄in̄i. Ná won̄i on̄i ḡw̄fá nepax̄iḡj̄t̄ imón̄iḡj̄o, aȳt̄ or̄in̄i. Om̄i an̄iḡj̄t̄ ín̄iná seáȳt̄ e um̄feyoarane yaȳt̄ umerane néra úwan̄iḡin̄i.

“Xám̄i r̄ir̄iḡwápi nán̄i d̄iḡj̄t̄ n̄imor̄i xop̄ir̄ár̄t̄ w̄ir̄ix̄in̄i.” ur̄iḡj̄t̄ nán̄ir̄in̄i.

¹⁸ Timotiox̄t̄, ḡf̄t̄ íwox̄n̄iḡj̄t̄ imón̄iḡj̄ox̄t̄, agw̄i paȳt̄ r̄ina near̄i “Jox̄t̄ éir̄ix̄in̄i.” r̄ir̄ar̄iḡáp̄i, aȳt̄ xw̄ȳfá xám̄i jox̄t̄ r̄f̄w̄f̄ȳo er̄f̄ap̄i nán̄i Gor̄ixoyá d̄iḡj̄ȳo dán̄i wá n̄ir̄ókiamor̄f̄ná r̄ir̄iḡwápi t̄n̄i x̄ixen̄i ax̄p̄i r̄ir̄ar̄iḡin̄i. Xw̄ȳfá ap̄im̄i dán̄i d̄iḡj̄t̄ s̄ix̄t̄ n̄in̄ir̄i xop̄ir̄ár̄t̄ w̄ir̄ix̄in̄i. ¹⁹ E ner̄i d̄iḡj̄t̄ w̄ikw̄f̄roar̄iḡwápi xaiw̄t̄ f̄a x̄ir̄ir̄i d̄iḡj̄t̄ n̄iyaik̄ir̄or̄i “Nepa nan̄j̄t̄ r̄fá yar̄iḡin̄i?” n̄iyaiwir̄f̄ná es̄is̄t̄ b̄i minar̄iḡj̄p̄i s̄iḡw̄f̄t̄ aine-nax̄f̄d̄ir̄i éir̄ix̄in̄i. Ámá wa “Jox̄t̄ e éir̄ix̄in̄i.” r̄ir̄ar̄iḡáp̄i r̄f̄w̄f̄m̄in̄i n̄imamoro mepa neróná s̄in̄i Jisasom̄i d̄iḡj̄t̄ m̄iw̄ikw̄f̄ró ewé s̄iḡáyo s̄ix̄t̄ n̄ur̄or̄i xw̄ir̄fá ik̄ixenar̄iḡj̄pa ax̄p̄i e in̄iḡf̄awix̄in̄i. ²⁰ Aȳt̄ waú r̄iwaúr̄in̄i. Xaimeniaso t̄n̄i Arek̄isadao t̄n̄i awaúr̄in̄i. Awaú “Gor̄ixom̄i ikaȳf̄w̄t̄ umear̄ipaxowawimani.” oyaiwin̄f̄piȳin̄ir̄i Seteno xe xean̄iḡj̄t̄ owikár̄in̄ir̄i m̄in̄i win̄j̄ár̄in̄i.

2

“Ámá n̄n̄i nán̄i Gor̄ixom̄i r̄ix̄iḡj̄t̄ wur̄iȳífr̄ix̄in̄i.” ur̄iḡj̄t̄ nán̄ir̄in̄i.

¹ Ámá Jisaso yá s̄iyik̄t̄ imón̄iḡḡáȳt̄ e éir̄ix̄in̄ir̄i r̄ir̄im̄ȳt̄ seáȳt̄ e imón̄iḡj̄p̄i, aȳt̄ r̄ip̄ir̄in̄i. Ámá n̄n̄i nán̄i Gor̄ixom̄i r̄ix̄iḡj̄t̄ wur̄iȳiro yar̄iḡj̄t̄ wiuro yaȳt̄ wiuro éir̄ix̄in̄i. ² D̄iḡj̄t̄ w̄ikw̄f̄roar̄iḡwaéne p̄iȳfá werane kiki f̄a ḡwearane yan̄f̄wá nán̄i Gor̄ixo neḡt̄ m̄ix̄t̄ ináȳȳo t̄n̄i gap̄iman̄t̄ neamen̄weaar̄iḡfá ḡiȳt̄ ḡiȳo t̄n̄i wiḡt̄ d̄iḡj̄t̄ p̄ir̄án̄iḡj̄t̄ owim̄ix̄in̄ir̄i r̄ix̄iḡj̄t̄ wur̄iȳífr̄ix̄in̄i. Nene “Gor̄ixom̄i n̄ix̄f̄d̄iro nán̄i p̄ir̄án̄iḡj̄t̄ e r̄fá yar̄iḡo?” neaiawipax̄t̄ imón̄iḡj̄p̄i erane ámáyo yad̄im̄iḡj̄t̄ imón̄iḡj̄p̄i wirane yan̄f̄wá nán̄i r̄ix̄iḡj̄t̄ wur̄iȳífr̄ix̄in̄i. ³ Ámá e nerónáȳt̄, Gor̄ixoyá s̄iḡw̄f̄ȳo dán̄i nan̄j̄t̄ ero apán̄i imón̄iḡj̄p̄i ero yar̄iḡaḡfá nán̄i “R̄ix̄iḡj̄t̄ wur̄iȳífr̄ix̄in̄i.” rar̄iḡin̄i. O nene yeáȳt̄

neayimixemeaarinjorini. ⁴ Ámá nñni xwiyfá mfkf nepaxinj imóninjipimi mí nómixiro dñj omópoyinri wimónarinjorini. Apimi mí ómixána yeáy uyimixemeámániri nani wimónarinjorini. ⁵ Nene nijfárin. Nwfa nepa imóninjipi, ayf ná woni Gorixorini. O tñni xfomi sipi wikárinjwaéne tñni nani wáwunj imóninjo, ayf eni ná woni Kiraisi Jisasorini. ⁶ O Gorixo íná e éwiniginri wimóninjina imónána ámá nñneneni negf fwf yarinjwapi gwfninj neaikweawárimániri neapeinjigini. Xfo nneapeirinjipimi dáni siwá réninj neainjirini. Gorixo ámá niyon yeáy uyimixemeámániri nani wimónarinjorini. ⁷ Nioni Kiraiso e neainjipi nani wáf nurimeiarigfáy wo nimóniri áwanj nurimeiwiginri Gorixo nñnjipari —Aga yapf bi mirarinjini. Nepánj rarinjini. Gorixo nñnjipari émáyf manj nioniyáyo dáni xwiyfá nepaxinj imóninjipi arfá niro dñj wikwíro ero érfá nani uréwapiyimfáoni imónimi nani nimixinjirini. ⁸ Ayinani ge ge Jisasoyá siyikf imónigfáyf Gorixomi yayf owianeyinro awi neániróna “Oxowa omi rixinj urfrixini.” nimónarin. Ayf “Oxí siyikwf mínipa nemána wigf winiyo wikf mñwónipa ero xixewiámf mirinipa ero yarigfáwa wé seáyf e nímeyoaro feapá nemána rixinj urfrixini.” nimónarin.

Apixíwa epaxipi nani urinj nánirini.

⁹ Apixíwa eni ámá Gorixomi yayf owianeyinro awi eánarigfe nani nñbiróna píraninj niteánro aikfyf xixeni wigf yinipaxipi niyinimi bñrixini. Ámá weyf onearfpoynri dfa okiyfá ero nñgwf okiyfá inro rapirapf nñgwf xwé ronjyf yinro mé ¹⁰ apixf “Niaíwf Gorixoyáíwanexini.” rñnarigfíwa epaxipi wigf ámáyo arifá nñwirinjipimi dáni okiyfáninj inñrixini. ¹¹ Apixíwa oxowa uréwapiyarfná xwiyfá mirf inimi nñwurinro arfá wñrixini. ¹² Apixíwa xe oxowami seáyf e nñwimóniro ouréwapiyipoyinri wñnarinjámani. “Íwa xwiyfá mirf ero oxowami manj arfá wiwo éfrixini.” nimónarin. ¹³ Ayf rñpi nani rarinjini. Enina Gorixo ámá nimixirfná xami imixinjo, oxf Adamomi nimiximána rfwyo apixf Ipimi imixinjirini. ¹⁴ Ayf rñpi nani eni rarinjini. Obo yapf wíwapiyinjo, ayf Adamomimani. Ipimi yapf wíwapiyáná í xwiyfá Gorixo urinjipi wiaikinj enagf nani “Apixíwa xwiyfá mirf ero oxowami manj arfá wiwo éfrixini.” rarinjini. ¹⁵ Nioni e nñriri aí apixíwa Gorixomi dñj nñwikwíroa uro ámáyo dñj sipi nñwia uro siyikwf míninj imóniro niteánri ero nerónáyf, niaíwf xñrarigfápimi dáni erfkiemeániprfárin.

3

Siyikf Jisasoyá imónigfáyo wipenweagfáwa nánirini.

¹ Xwiyfá re rñnjipi dñj njwiráripaxf imóninjipirini. “Ámá Gorixoyá siyikf imóninj bimf” go go “Oumenweámni.” niyaiwirfnáyf, “Nioni api e oemni.” wimónarinjipi, ayf awiaxirini. ² Ayinani Gorixoyá siyikf imóninjyf bimf wipenweanjo go go rñpi rñpi imónfwinigini. Xwiyfá mumeáripaxf imónfwinigini. Apixf ná wini meáwinigini. Dñj nñpikwin mimóninj nani mñkikayó nanj nánini kñkayówinigini. Dñj nanj nñmori ámáyá snjwfyo dáni wé róninj imóninjipini éwinigini. Wé íkwianjwfyo unjwiráripaxf imónfwinigini. Ámá wimeáána nipemeámi nurf aiwá miranj wíwinigini. Winiyo uréwapiyipaxf imónfwinigini. ³ Inigf nñrñná papikf yarigfápi nani mñnj mínipa éwinigini. Wáwininj nimónri apaxf mé mñx mimónipa eri awayini wirf éwinigini. Mñxf nípéa memepa éwinigini. “Nñgwf bi aí mñnñmúropa oeni.” yaiwiarigfápi wí dñj ía mñmaxiripa éwinigini. ⁴ Xegf sfwí niaíwf píraninj méwinigini. E nerfná niaíwfyf xanoyá manj arfá wiwo wéyo umero éfrixinri éwinigini. ⁵ Ámá majfá nerf xegf sfwí niaíwf píraninj mumeapa nerfnáyf, “Gorixoyá siyikf imónigfáyf bimf anani píraninj umenweapaxirini.” rñseaimónarin? Oweoi, e nerfnáyf, píraninj mumenweapaxf enagf nani rarinjini. ⁶ Jisasomi sni aí dñj

nɪwɪkwɪrorɪ nɪxɪdɪrɪnɔ́ nɛgɪ neaɪpɛŋweaŋɪ wo oimónɪrɪ sɪŋwɪ mɪwɪnɪpa éfɪrɪxɪnɪ. O e nimónɪrɪ nánɪ wárɪ imónarɪnɔ́ obo seáyɪ e seáyɪ e nimónɪrɪ nánɪŋɪ neánɪrɪ xwɪyɪfá meárɪnɪŋɪpa o enɪ xwɪyɪfá meárɪnɪgɪnɪrɪ nánɪ rarɪŋɪnɪ. ⁷ Ámá wɪ xegɪ yoɪ ráná dɪŋɪ Jisasoyá sɪyɪkɪ imónɪgɪfáyɪnéyáyo dánɪnɪ marɪfáɪ, sɪpɪfáyɪyá dɪŋɪyo dánɪ enɪ “Naŋorɪnɪ.” yaiwɪarɪgɪfo, o seaɪpɛŋweáwɪnɪgɪnɪ. Dɪŋɪ e mɪwɪaiwɪarɪgɪfo eŋánáyɪ, ámá wɪ nɪwɪáɪpɪnɪmearo o ayá wɪmopaxɪ eŋɪpɪ nánɪ ráná awɪ oboyá ŋwɪrárɪnɪgɪnɪrɪ nánɪ rarɪŋɪnɪ.

Jisasoyá sɪyɪkɪ imónɪgɪfáyɪ seáyɪ wɪarɪgɪfáyɪ nánɪrɪnɪ.

⁸ Ámá go go “Jisasoyá sɪyɪkɪ imónɪgɪfáyɪ seáyɪ wɪarɪŋá wonɪ oimónɪmɪnɪ.” nɪwɪmónɪrɪnáyɪ, dɪŋɪ fá xɪrɪŋo imónɪwɪnɪgɪnɪ. Naŋɪ rɪrɪ sɪpɪ rɪrɪ mɛpa éwɪnɪgɪnɪ. Inɪgɪ papɪkɪ yarɪgɪfáɪpɪ nánɪ mɪŋɪ minɪpa éwɪnɪgɪnɪ. “Amɪpɪ wɪ mɪnɪmúropa oenɪ.” nɪyaiwɪrɪ fɪwɪ uráɪmɪnɪrɪ mɛpa éwɪnɪgɪnɪ. ⁹ Apɪ apɪ mɛpa nerɪ xwɪyɪfá eŋɪnɔ́ dánɪ yumɪí imónɪŋɪ Gorɪxo wɪfá ókɪmɪxɪŋɪpɪ nánɪ sɪnɪ ududɪ mɪwɪnɪ “Aga nɛpa rɪfá rɪnɪnɪ?” nɪyaiwɪrɪ xaɪwɪ fá xɪrɪwɪnɪgɪnɪ. ¹⁰ Jisasoyá sɪyɪkɪ imónɪŋwaéne seáyɪ neaɪɪpaxɪ imónɪŋɪ worɪanɪrɪ xámɪ iwamɪfo iwamɪfo wɪwáɪyɪfɪrɪxɪnɪ. E nerɪnɔ́ rɪxa mɪmɪwɪaró nerɪ wɪ xwɪyɪfá mumeárɪpaxɪ imónɪŋɪpɪ néra warɪŋagɪ nɪwɪnɪrónáyɪ, xe e oimónɪrɪ sɪŋwɪ wɪnɪfɪrɪxɪnɪ. ¹¹ Apɪxɪwa enɪ dɪŋɪ fá xɪrɪgɪfáyɪ imónɪfɪrɪxɪnɪ. Mɪmayfo mɪropa ero dɪŋɪ nɪpɪkwɪnɪ mɪmónɪŋɪ nánɪ mɪkɪkayó naŋɪ nánɪnɪ kɪkayoro éfɪrɪxɪnɪ. Pɪ pɪ nerɪnɔ́ ámá dɪŋɪ ŋwɪrárɪpaxɪpɪnɪ éfɪrɪxɪnɪ. ¹² Jisasoyá sɪyɪkɪ imónɪgɪfáyɪné seáyɪ seaɪarɪgɪfáwa apɪxɪ ná wɪnɪ meáfɪrɪxɪnɪ. Wɪgɪ sfwɪ nɪaɪwɪ píránɪŋɪ méfɪrɪxɪnɪ. ¹³ Ayɪ rɪpɪ nánɪ “Seáyɪ seaɪarɪgɪfáwa apɪ apɪ éfɪrɪxɪnɪ.” rarɪŋɪnɪ. Jisasoyá sɪyɪkɪ imónɪgɪfáyɪ seáyɪ wɪarɪgɪfá gɪyɪ gɪyɪ píránɪŋɪ nɪwɪrónáyɪ, ayo wé íkwɪarɪwɪyo ŋwɪrárɪpɪfɪfá eŋagɪ nánɪ rarɪŋɪnɪ. Kiraisɪ Jisasomɪ dɪŋɪ wɪkwɪroarɪgɪfáɪpɪ nánɪ wɪyo áwaŋɪ nurɪrɪnɔ́ enɪ ɪgɪgɪ mé ananɪ urɪpaxɪ imónɪpɪfɪfá eŋagɪ nánɪ rarɪŋɪnɪ.

“Joxɪ ámá Gorɪxoyáyɪ epaxɪpɪ nánɪ nɪjɪfá oimónɪrɪ eaarɪŋɪnɪ.” urɪŋɪ nánɪrɪnɪ.

¹⁴ Nionɪ xwɪyɪfá rɪpɪ rɪwamɪŋɪ neáa nurɪnɔ́ “Rɪxa rɪnɔ́ nɪbɪrɪ símeáɪmɪgɪnɪ.” nɪyaiwɪrɪ dɪŋɪ sɪkwɪmoŋɪnɪ. ¹⁵ E nerɪ aɪwɪ nionɪ mɪbɪpaxɪ nimónánáyɪ, joxɪ nɪjɪfá re imónɪrɪfá nánɪ payɪ rɪna eaarɪŋɪnɪ. Ámá Gorɪxoyá gwɪ imónɪgɪfáɪrɪ —Arɪ ámá Gorɪxo, dɪŋɪ mɪkɪ ɪkɪŋoyá sɪyɪkɪ imónɪgɪfáyɪrɪnɪ. Íkɪfá xwɪyɪfá xaɪwɪpɪnɪŋɪ nimónɪro xwɪyɪfá nepaxɪŋɪ imónɪŋɪpɪmɪ sopɪŋɪ warɪgɪfáyɪrɪnɪ. Ayɪ Gorɪxo e éfɪrɪxɪnɪrɪ wɪmónarɪŋɪpɪ tɪnɪ xɪxenɪ nerɪnɔ́ epaxɪpɪ nánɪ joxɪ nɪjɪfá imónɪrɪfá nánɪ eaarɪŋɪnɪ. ¹⁶ Aga nɛparɪnɪ. Xwɪyɪfá nene dɪŋɪ íkwɪroarɪŋwáɪpɪ, Gorɪxo wɪfá mókɪmɪxɪpa eŋáná sɪnɪ nɪjɪfá mɪmónɪpa eŋwáɪpɪ —“Apɪ aga seáyɪ émɪ imónɪŋɪpɪrɪfánɪ?” nɪyaiwɪrane rarɪŋwáɪpɪrɪnɪ. Ayɪnánɪ seaŋɪ nɪrɪranéná rɪpɪ rarɪŋwárɪnɪ, “O sɪŋánɪ ámá imónɪrɪ kwɪyɪpɪ ‘O aga wé rónɪŋorɪnɪ.’ owɪaɪwɪpoyɪnɪrɪ neaɪwáɪyɪrɪ eŋorɪnɪ. Anɪnájowa sɪŋwɪ wɪnaxɪfɪro xwɪyɪfá o nánɪ rɪnɪŋɪpɪ anɪ nɪmɪnɪ rɪnɪmerɪ eŋorɪnɪ. Ámá xwɪfá tɪyo ŋweagɪfáyɪ dɪŋɪ wɪkwɪroro Gorɪxo anɪnamɪ nánɪ wɪránɪrɪ eŋorɪnɪ.” rarɪŋwárɪnɪ.

Ámá Jisasomɪ rɪwɪ numero kwɪyɪfá xegɪ bɪmɪ xɪdɪpɪfɪfáyɪ nánɪrɪnɪ.

4

¹ Kwɪyɪfá Gorɪxoyáɪpɪ rɪxa áwaŋɪ re rémɪxamónɪrɪnɪ, “Sɪfá yoparɪyɪfá tɪŋɪnɔ́ ámá wɪ Jisasomɪ sɪnɪ dɪŋɪ mɪwɪkwɪró rɪwɪ numorɪnɔ́ re epɪrɪfárɪnɪ. Kwɪyɪfá ámɪ xegɪ bɪmɪ —Apɪ ámá yapɪ wɪwáɪyɪarɪŋɪpɪrɪnɪ. Apɪmɪ xɪdɪro ámá kwɪyɪfá apɪmɪ dánɪ uréwáɪyɪarɪgɪfáyɪfá rarɪgɪfáɪpɪ arɪfá wɪro imɪfoyo dánɪ éwáɪnɪarɪgɪfáɪpɪ arɪfá wɪro epɪrɪfárɪnɪ.” Gorɪxoyá kwɪyɪfá áwaŋɪ e rémɪxamónɪrɪnɪ. ² Apɪmɪ dánɪ uréwáɪyɪarɪgɪfáyɪfá yapɪ owɪwáɪyɪaneyɪnɪrɪ yarɪgɪfáɪpɪmɪ dánɪ wɪwáɪyɪarɪgɪfárɪnɪ. Wɪgɪ dɪŋɪpɪ fɪwɪ ayá wɪ yarɪgɪfáɪpɪmɪ dánɪ rɪxaxɪ órɪŋagɪ nánɪ fɪwɪ nero aɪ “Ayɪ fɪwɪ rɪfá yarɪŋɪnɪ?” nɪyaiwɪrɪnɔ́ esɪsɪ bɪ minarɪgɪfárɪnɪ. ³ Ayɪ “Apɪxɪ mɪmeánɪpanɪ.” rɪro

“Aiwá apí ηwárini. Minipani.” riro yarigfáyirini. E nerí aí nene xómi dñf niwíkwírorane xwiyfá nepaxñf imónñfpi nání dñf moarñwaéne Gorixo aiwá apí apí nání yayf nínimáná nñrixinirí imixñfirini. ⁴ Ayf rípi nání rarññini. Amípi Gorixo imixñfyf nñni nanfirini. Wí rfwímní mamopaxf mimónini. Nene Gorixomi yayf niwirane nípaxfni imónñagf nání rarññini. ⁵ Gorixoyá sñwfyo dání aiwá nípini ananí nípaxf imónñagf nání rarññini. Ayf xewanñjo amípi nñni iwamfó nimixirfná “Nípini nanfirini.” rñfipimí dání nípaxf imónirí nene nñniranéná apí nání yayf wiarñwápimí dání nípaxf imónirí enagf nání rarññini.

“Rrixímeáyo uréwapiyirí Gorixomi píranñf xđirfa nání iwamfó éwapñirí érixini.” urñf nánirini.

⁶ Xwiyfá apí joxi yegf nrixímeáyo nuréwapiyirfnáyf, surfma wí mé áma Kiraisí Jisasoyá xináiwánñf nimónirí omñf xixeni niwiirfná yarigfápa axfpi e erfáirini. Joxi e nerfná aiwá nñnirñfipimí dání enf sixf éanarñwápa axfñññf joxi xwiyfá nene dñf wíkwíroarñwápi —Apí xwiyfá píranñf reñwipénñf joxi nixfda warñfpirini. Nepaxñf imónñfpirini. Apimí dání enf sixf éanirfáirini. ⁷ E nerí aí piyñf ikayfwpí —Apí sa xwfá tfyo dñfpirini. Niaíwí dñf mimogfápiantí rípaxfpirini. Apimí dñf bí míkwíró aríkwíkwí niwiéra nurí áma Gorixomi xixeni nixfđirfná yarigfápi tñni xixeni erfá nání áma nífá yanñro nání iwamfó éwapñnarigfápa axfñññf iwamfó éwapñfirixini. ⁸ Ayf rípi nání “Áma Gorixomi xixeni nixfđirfná yarigfápi tñni xixeni erfá nání iwamfó éwapñfirixini.” rirarññini. Wará rñrowá oneaiinirí nání iwamfó nréwapñññfpi, apimí dání nanf onimiápi neaiipaxfirini. E nerí aí Gorixomi xixeni xfdanfwa nání iwamfó nréwapñññfpi, apimí dání nanf ayá wí neaiipaxfirini. Agwí ríná sñni xwfá tfyo nñwearnénáraní, rfwfyo anñnamí nñwearnénáraní, nanf neaiipaxf enagf nání rarññini. ⁹ Xwiyfá apí, ayf dñf ηwiráripaxf imónñfpirini. Áma arfá niwirí xfdipaxfpirini. ¹⁰ Ayf rfwfyo anñnamí nñwearnénáraní, sñni xwfá tfyo nñwearnénáraní, Gorixomi xixeni xfdanfwa nání iwamfó nréwapñññfipimí dání nanf neaiiwñgññirí agwí ríná rfwf nñrkwínmáná anñf minf yarñwáirini. Nene Nwfá dñf nonf imónñjo —O áma niyoní yeáyf uyimixemeámññirí enorini. Xfómi dñf wíkwíroarñwaéne anñpaxf yeáyf neayimixemeaarññorini. “O nene e neaiinfáirini.” niyaiwirane dñf níkwímorane nání anñf minf yarñwáirini. ¹¹ Xwiyfá apí nípini sekaxf urirí uréwapiyirí érixini.

“Dixf nerñfipimí dání sñwepigf wírixini.” urñf nánirini.

¹² Joxi sñni áma rfá mñrñnoxí aí xe peayf onanfpoyinirí sñwí mñwñnpaní. Joxi wé íkwianñwfyo rñwñráríprí nání Jisasomí dñf wíkwíroarigfáyf epaxf imónñfpi nání sñwepigf wírixini. Jñwanñnoxí nñra nurñfipimí dání sñwepigf wirí nemerfná píranñf nerñfipimí dání sñwepigf wirí wñnyo dñf sipí niwirñfipimí dání sñwepigf wirí dñf ηwiráripaxfpi nerñfipimí dání sñwepigf wirí íkwíráfnánñf nimónirí nerñfipimí dání sñwepigf wirí érixini. ¹³ Nioní bñmíae nání wenñf nerí nñwearnfná Gorixomí yayf umeanñro nání awí éanarigf e dání xwiyfá Gorixoyápi fá nuroimáná apimí dání uréwapiyirí enf rñremíxí wirí érixini. ¹⁴ Xámí Jisasoyá sñyikf imónigfáyo wipenweagfáwa joxi erfápi nání Gorixoyá dñfyo dání wfá rókiamoro wé seáyf e síkwíarñro éaná Gorixo xegf kwíyfpimí dání e epaxf oimónirí dñf sixf símonfpi dñf yaíkiá mñmopaní. ¹⁵ Xwiyfá “Joxi e érixini. E érixini.” rirarññapi nípini xixeni wé oroárimññirí érixini. Áma gñyf gñyf sñwí nñranñroná joxi xwiyfá nioní “E érixini.” rirarññapi nerí wé nñroa warñagf ranfprfa nání e érixini. ¹⁶ Jñwanñnoxí yarñfpi nání sñwí ainenaxfđirí uréwapiyarñfpi nání ení sñwí ainenaxfđirí érixini. Kikifá bí mññweá arfki e yayfirixini. Ayf rípi nánirini. Joxi e nerfná jñwanñnoxí erfkiemeánirí dixf manf arfá siarigfáyo erfkiemearí erfá enagf nání rarññini.

5

“Ámáyo píráninǵ owimiximiniri nuriríná dixíyo urarinǵpa urfirixini.” urinǵ nánirini.

¹ Áminápia wími píráninǵ owimiximiniri neríná xwamiání tǵni muripani. Dixí ápowami nipenǵ urarinǵpa urfirixini. Íwí sikinowami píráninǵ owimiximiniri neríná dixí rigwáowami urarinǵpa nipenǵ urfirixini. ² Apianǵpíami nuriríná dixí rinókíwami urarinǵpa urfirixini. Apíyáíwami nuriríná íkwiráf wínáninǵ nimóniri rínapíwami urarinǵpa urfirixini.

Apixí aníwa nání urinǵpí nánirini.

³ Apixí aní wí úmayí imóninǵagi níwíniríná wéyo umérixini. ⁴ E rírarinǵagi aí apixí aní gí gí niaíwí tǵnǵ imónirirani, fíwíaríawéyí tǵnǵ imónirirani, enánáyí, ayí epíríá seáyí e imóninǵpí rípirini. Wigí imóninǵíáyo wéyo umepíríá nání éwapínfirixini. Wigí xaniyáú umegípa wiwaninǵyí ení ríxa xwé niwiaroríná axípi umepíríá nání éwapínfirixini. E nerónáyí, Goríxo yayí winarinǵpí yarinǵagíá nání rarinini. ⁵ Apixí aní aga úmayí imóninǵ gí gí Goríxo arirá oniniri dǵnǵ wikwímoarinǵirini. E neríná áríwiyimirani, ikwáwiyirani, omí rixinǵ uriri yarinǵ wiri yarinǵirini. ⁶ E nerí aí apixí aní gí gí “Pí eninǵoi?” níyaiwirí mǵnǵ winarinǵpíni “Oemini.” níwimónirínáyí, síní sinǵ nimóniri níñwearí aí aga peníninǵ imónini. ⁷ Apixí aníwayá niaíwíyí tǵnǵ fíwíaríawéyí tǵnǵ píráninǵ numero xwíyíá murípaxí imónirixiniri nioní rírarinǵapí sekaxí nura úirixini. ⁸ Ayí rípi nání “Nioní rírarinǵapí sekaxí nura úirixini.” rírarinini. Ámá go go xegí imóninǵyo mumepa neríná Jisasomi dǵnǵ wikwíroarinǵpí ríwí ríriwámíni nímamori sípí ámá dǵnǵ mǵwíkwíroarinǵíáyí yarinǵíápimi ní múrorí aga sípí imóninǵpí yariní. E nerí aí go go xanípíáumí mumepa neríná ayí aga anípaxí sípí imóninǵpí yariní.

⁹ Apixí aní wí síní xwiogwí 60 mímúropa enáná íkwí Jisasoya síyikí imóninǵíáyné apixí aníwami arirá wianíwaníro nání wigí yoí ñwirárinǵíánami mǵñwiráripa éirixini. E nerí aí í oxí ná womíni píráninǵ meánagí enǵagi wíniri ¹⁰ “Sanǵ píráninǵ nearáparinǵirini.” rarinǵagíá aríá wirí “Xegí niaíwí píráninǵ meagíirini.” rarinǵagíá aríá wirí ámá aní mǵdánǵyo aiwá míranǵ yagí imóninǵagi wíniri ámá Goríxoyáyo arirá níwiríná síyikwípíninǵ nímonímáná arirá wiagi imóninǵagi wíniri ámá wí dǵnǵ ríá uxearinǵagi níwíniríná seáyí wiagi imóninǵagi wíniri pí pí nanǵ imóninǵpí “Oemini.” níyaiwirí dǵnǵ wikwíroagi imóninǵagi wíniri nerínáyí, íyá yoí ananí íkwínamí ñwiráririxini. ¹¹ E nerí aí apixí aní síní apianǵpíá mimónípa egííwayá yoí mǵñwiráripa éirixini. Ayí rípi nání rarinini. Apixí aní síní apianǵpíá mimóninǵííwa “Ámí oxí wo tǵnǵ oinaiyí.” wimónáná síní Kiraiso nání dǵnǵ mamóninǵ nero “Ámí womí omeánimíni.” wimónarinǵ enǵagi nání rarinini. ¹² Íwa e nerónáyí, oyá símímanǵyo dáninǵ re ráríagíápi, “Ámí oxí mímeání sa Kiraiso tǵnǵ níkáriniríná apánirini.” ráríagíápi ríwíamíni mamóarinǵíá enǵagi nání xwíyíá meárinǵííwa imónarinǵíáriní. ¹³ Rípi ení yarinǵíá enǵagi nání rarinini. Omínǵ bí mé kikiíá néra waníro nání néwapíga nuro aí nepa kikiíá bí yarinǵíámani. Anǵ íwá iwámi nemeróná xwíyíá mímáyó roro wíarí níremoro xwíyíá répiroro neróná xwíyíá píráninǵ níripaxí mimóninǵpí rarinǵíáriní. ¹⁴ Ayínání “Apixí aní síní apianǵpíá mimóninǵííwa re éirixini.” nimónariní. “Ámí oxí nímeáníro niaíwí níxiriro umérixini.” nimónariní. Íwa e neróná ámá Jisasomi dǵnǵ mǵwíkwíró nene nání wikí neaóninǵyí wo íwa apíni yarinǵagíá níwíniríná “Íwa sípí yarinǵoi.” nearípaxí wí imóninǵíámani. ¹⁵ E nerí aí apixí aní wíwa Setenomí xídípirí nání ríxa Jisasomi píní níwíarími wigími waríagíá enǵagi nání rarinini. ¹⁶ Apixí Kiraisomi dǵnǵ wikwíroarinǵíá gíyí gíyí wigí apixí aní enánáyí, Jisasoyá síyikí imóninǵíáyo aninǵ wikáripírixiniri wiwaninǵyí íwami píráninǵ numero

arirá wířixini. Ayí Jisasoyá siyikí imónigfáyí apixí aní úmayí imónigfíwami arirá wipírfa nání rariņini.

Jisasoyá siyikí imónigfáyo wipenweagfáwa nánířini.

¹⁷ Jisasoyá siyikí imónigfáyo wipenweagfá numenwearfna nanj nero píraniņj yarigfáwa yayí owiniņiri aiwáraní, nigwíraní, miní wiarigfápi “Biaú miní wipaxowarfaní?” niyaiwiro wé ikwianwíyo uņwirářřixini. Wipenweagfá xwíyfa Gorixoyapimi dání enj rirémixí wiro uréwapíyiro yaniro nání anij miní yarigfáwa nání ayí anjapaxřini. ¹⁸ Bikwíyo dání xwíyfa rípiáu nriņiri eániņagi nání rariņini, “Burimákaú wítřpi exwexwimí oenri xwiriņwí xapixapí nosaxa pwarfna bi minipa oenri manj gwí mikirřwipani.” nriņiri eániř “Nigwí omiņj yarigfáyí wigí omiņj egfápi nání nigwí meapaxřini.” nriņiri eániř enagi nání wipenweagfáyí re yaiwířixini rariņini, “Neaipenweagfáwami yayí owiniņiri miní wiarinwápi biaú miní wipaxowarfaní?” yaiwířixini rariņini.

¹⁹ Ámá ná woni nwiářřimeari Jisasoyá siyikí imónigfáyo wipenweañj womi xwíyfa nuxekwímorí “Sipi yarini.” riránáyí, arfa mřwipani. E nerí aí řiņwí winarófáyí waúraní, waú worani, enánáyí, ayí anani arfa wířixini. ²⁰ Wipenweagfá arfki řwí yarigfáyo Jisasoyá siyikí imónigfá niyfyá řiņwí anigfe dání mixí urřixini. Wa eni wáyí nero axřpi mepa epřfa nání “Niyfyá řiņwí anigfe dání urřixini.” rirariņini. ²¹ E nerí aí nioni Gorixoyá řiņwí řiņj e dání řni Kiraisi Jisasoyá řiņwí řiņj e dání řni anřnaji xfo řa yiyamiximí enfyfyá řiņwí řiņj e dání řni xwíyfa joxi mřimúropaxí imóniņj řpi orřimini. Joxi nioni wipenweagfáwa nání rirariņjapi nerfna wí nání “Ámá nioniyářřaní?” niyaiwiri niyinwíroniri mepa éřixini. Wí dixiyoni řmí řmí e nimeri mepa éřixini. Xixeni wigí yarigfápi řni wířixini. ²² Joxi ámá wo ayá řni nimeari Jisasoyá siyikí imónigfáyo wipenweañj wo imónwiniņini niwimixiri wé seáyí e mřwikwiářřani. Apaxí mé wipenweañj wo oimóniri wimixána řwí ayí yarigfápi rixímeanigini rariņini. Joxi řwí bi mé ikwirářnaxiniņj imónwiniņini rariņini. ²³ Timotioxi, inína aga řimixí agwíyo siyariņjpi nanj řini nání aga iniņini minipa nerí marřinfa nání wayfa iniņj wainí bi řni řřixini. ²⁴ Sipi ámá wa éřapi řiņaniņe dání éřa enagi nání řni pfa mininána aí řixa řiņani imónariņřini. E nimóniri aí řpi wa éřapi inimi dání éřa enagi nání pfa néřasána enána řiņani imónariņřini. ²⁵ Axřpi eniņj nanj wa éřapi řiņaniņe dání éřa enagi nání řiņani imónariņřini. E nimóniri aí nanj wa yumí éřapi anij yumí imónariņpaxmani.

6

Ámá xináiwaniņj nimóniro omiņj wiiarigfáyí nánířini.

¹ Ámá xináiwaniņj nimóniro omiņj wiiarigfáyí wigí bosowa nání “Awami wéyo umerane xixeni arfa yřmigí wirane epaxowarfaní?” niyaiwiro api e wířixini. Awa Gorixo nání řpi mřipa ero none ámáyo uréwapiyariņwápi nání řpi mřipa ero oépyořiri rirariņini. ² Go go xegí boso Jisasomi diņj wíkwíroariņj wo enánáyí, diņj re niwaiwiri paimimí mřwipa éwiniņini, “Xfo eni gí Jisasomi diņj wíkwíroariņwí wo enagi nání sa gí nriřimeaniņj imóniņj worfaní?” E niwaiwiri paimimí mřwipa nerí řpi ni yaiwíwiniņini, “Gí bosí omiņj wiiariņáo Jisasomi diņj wíkwíroariņj wo imóniri Gorixo diņj řixí uyarini wo imóniri eno enagi nání arfa yřmigí niwiri omiņj owiimini.” yaiwíwiniņini. Xináiwaniņj nimóniri omiņj wiiarigfáyí nání rirariņjapimi dání siyikí Jisasoyá imónigfá joxi řiņj e řweagfáyo uréwapiyiri enj rirémixí wiri éřixini.

Mimóni uréwapiyarigfáyí nánířini.

³ Ámá go go xwiyfá niont rirarinjápi marfái, xegf bi imóninjfp —Apí xwiyfá píraninjf réwapfnigfápi tñt xixenit mimóninjfpitrñt. Xwiyfá negf Áminá Jisasi Kiraiso rinjfp tñt xixenit mimóninjfpitrñt. “Gorixomí píraninjf nixfdirfná epaxf, ayf apitrñt.” rininjfp tñt xixenit mimóninjfpitrñt. Xwiyfá xegf bi imóninjf apí fáfá xirarinjf go go ⁴ wáfí nimónití aí aga njfá nanj bi mimóninjporití. O xwiyfá rírowiámf inarigfápi nánit wí tñt orinaneyitití sfmf xeadfpénarinjfirñt. Xwiyfá ximiximf ninro rarigfápi nánit enit wí tñt orinaneyitití sfmf xeadfpénarinjfirñt. E yarinjfpimí dánit ámá sipí dnjf yaiwinro xwiyfá mixmixeawiámf inro ikayfwf rinro anidnjf yaiwinro ⁵ xixewiámf rinro yarigfárití. Ámá e yarigfáyf dnjf xeyáninjf imóniro xwiyfá Jisaso nánit nepaxinjf imóninjfp bi sití mixéninjf imóniro egfáyrñt. Xenwfn re yaiwiarigfárití, “Gorixomí nixfdirinjfpimí dánit amípi xwé meapfía nánitití.” yaiwiarigfárití.

“Íá xirinjápi apánitití.” yaiwiarigfáyf tñt e miyaiwiarigfáyf tñt nánit urinjf nánitití.

⁶ Ayf e yaiwiarinjagfa aí ámá “Amípi niont fáfá xirinjápi, ayf apánitití.” yaiwiarigfáyf Gorixomí nixfdirinjfpimí dánit amípi Gorixo “E wíimigñt.” yaiwiarinjfp wí mimúrónigfáyrñt. ⁷ Inókiwa neaxirigfá dnjf amípi wí tñt imóninjwaéne fáfá neaxirigfárití? Péwaé dnjf enit amípi wí nimeámí wanfwáranit? Oweot. ⁸ Ayfnánit sa aiwá nanit nánitití, aikf yínanit nánitití, apánit enánáyf, dnjf re oyaiwianeyi, “Nene fáfá xirinjwápi ayf apánitití.” oyaiwianeyi. ⁹ E nerit aí ámá amípi wí minimúropa oenit yarigfáyf re yarigfárití. Amípi wí nánitití ayá sfwf nurorfáná minjf sxf nínitinjfpimí dánit wiwaninjyf mtréyóninjf pikinarigfárití. Ayf majfá nikárñt amípi rfwéná xeaninjf wimeapaxf imóninjfp nánit íkñnjf sipí wiarinjfirñt. Maiwí e néra núfasáná rfwéná síwá nerit piéropfírarití. ¹⁰ Ayf rípi nánit raritití. Ámá nigwf nánitití dnjf sipí nítwirfná ayf fwf xixegñt oépayitití wipemearinjfirñt. Ámá wí nigwf nánitití íkñnjf sipí nítwirinjfpimí dánit xwiyfá nene dnjf ikwíroarinjwápi ríxa pñt nítwíarimí majmajfá néra xenwfmí nuro rñnjf meárinarinjagfa nánit raritití.

“Píraninjf nerit dnjf nityiminjfpí xáiwf fáfá maxititititití.” urinjf nánitití.

¹¹ “Gorixo ‘Timotio e éwinigñt.’ wimónarinjfp tñt xixenit oemñt.” yaiwiarinjoxi, sipí apimí píraninjf éf menititititití. E nerfná “Wé róninjf imóninjfpitití oemñt.” yaiwirí “Gorixomí píraninjf nixfdirfná epaxfpitití oemñt.” yaiwirí “Omí aninjf dnjf owíkwírómitití.” yaiwirí “Ámáyo dnjf sipí owimñt.” yaiwirí “Pí pí nimeáfpí xwámámf oemñt.” yaiwirí “Ámáyo nityinif owimñt.” yaiwirí éritititití. ¹² Joxi Jisasomí dnjf nítwíkwírorfná ámá “Xfo xopírarf ninrñenitití?” nityaiwinití enj neánitití enj menarigfápa axfpí éritititití. E nerit dnjf nityiminjf joxi e oimónitití wéyo fáfá rumitinjfpí xáiwf fáfá maxititititití. Joxi nanj imóninjf dnjf wíkwíroninjfpí ríxa ámá obaxf arfá egfá dnjf waropárf winj enagí nánit rirarinjití. ¹³ Gorixo —O pí pí dnjf tñt imóninjfpí nánit mfkf ikinorití. O tñt Kiraisi Jisaso —O mixf ináyf Podiasi Pairato xwírxí umearfná xfo nánit waropárf xixenit ininjorití. O tñt awaú arfá egfá dnjf xwiyfá joxi mimúropaxf imóninjf rípi oritititití. ¹⁴ Joxi sekaxf Áminá Jisasi Kiraiso nítnearimí peyinjfpí xixenit éritititití. E nerit Jisaso sitánit piaumímf iníe nánit joxi rídunipaxf imóninjfpí mepa néra urí ámá xwiyfá “O sipí yaritití.” rímeapaxf imóninjfpí mepa néra urí éritititití. ¹⁵ Gorixo moárinjfná nimónitfná o sitánit piaumímf inínfáritití. Ayf rípi nánit rarititití. Gorixo yayf xfo winarinjfpí nánit xewanitití mfkf ikinorití. Ná wonit onitití seáyí e imóninjporití. Mixf ináyf nímñt itweagfáyo seáyí e wimóninjporití. Áminá nityonit enit seáyí e wimóninjporití. ¹⁶ Aninjf nonf itweano, ayf ná wonit onititití. Wfá o ómixarinjfpí ináyfninjf píroarinjagí nánit ámá anjwí e pupaxomanit. Ámá wí sitjwí wíngfómanit. Wí enit sitjwí wínpaxf imóninjomanit. Omí ámá nítneñitití seáyí e uméwanigñt. O aninjf ínfná neamenjweáwinigñt. “E imónitwíngñt.” nimónaritití.

Ámá amípi wí mímúronígtáyé epaxípi nánirini.

¹⁷ Ámá agwí ríná amípi wí mímúronígtáyo re uríirixini, “Wárixayíné mimónipa ero amípi seyíné miseamúroarípi nání ‘Aníjé íá xíraníwáriní. Wí anípa imóníná meníni.’ mýaiwipaxé enagí nání apimí dínjé mñwiráripa ero éirixini. E mepa nero Gorixo —O yayé oneainínirípi níneaiapíríná xwapé ayá wí neaiaparíjorini. Omíni dínjé unwirárfpoyé.” uríirixini. ¹⁸ Rípi ení uríirixini, “Ámáyo naníni wíiro sané nurápiróná onímíapi murápi ayá wí urápiro yané ewaní imóniro amípi bí wáwuñé oímoaneyíníro tíro éirixini. ¹⁹ Seyíné e nerónáyé, nepa amípi ayá tíjé imónirí nípémáná ríwíyo seaímeanfa imónirí enípi awí eámeámé yáraríjoi. Api dínjé ñwiráripaxé imónínjépirini. Api dínjé níyímíjé imónínjépi maxírípirífa nání síjáníjé eánarígápirini.” E uríirixini.

“Níni níra weapíapi símímanjímíni tíneí.” uríjé nánirini.

²⁰ Timotíoxi, níni e éirixinírí dínjé ríñwiráripí ríwímíni mítípani. Símmánjímíni tíneí. Ámá Goríxomí míxídarígtáyé xwíyíá íkíá íwíyo dání rarígápi tíni xwíyíá ikweakwímé rínaríjépi —“Api xíxení níjé imónínjépirini.” níró aí yapé rarígápirini. Api tíni gí tíjé e dání xe orípoyíní síñwé mívínípa éirixini. ²¹ Ayé ámá wí “Xwíyíá apimí dání níjé imónínjéwaénerini.” níriníríjépipimí dání ríxa majímajífa néra xenwímé ugé enagí nání raríjéni.

“Gorixo wá ríwíaníwínígíni.” nímonarini.

Payí Poro Timotio nánì ríwíyo eaṅṅarìní.

Payí rina Timotio nánì Poro ná ríwíyo eaṅṅarìní. Poro ámì aṅṅ yoí Romíyo gwí nṅweaṅṅá Timotio sínì Epesasiyo nṅweaṅṅ Jisasoyá sṅyíkí e imóníṅfáyo umenṅweaṅṅá Poro “Nionì nṅpìkipírì aṅwì ayorṅanì?” nṅyaiwirṅá Timotio eṅṅ neága nurì pí pí wímeáṅpimì xopírárṅ wipaxí imóníwṅnṅgṅnṅrì payí rina nearì dṅṅ sṅxí umímonṅnṅgṅnṅ.

¹ Poronì —Nionì Goríxo wimónṅagì nánì Kiraisì Jisasoyá wáṅ wurìmeiarṅṅá wonṅrṅnṅ. O tṅnì nikárṅnṅrṅṅpimì dánì dṅṅ nṅyṅmṅṅṅ imónṅṅwá Goríxo negí sṅmṅmanṅṅyo dánṅnṅṅṅ “Apì seaímṅfárṅnṅ.” nearṅṅṅpì nánì wáṅ wurìmeíwṅnṅgṅnṅrì nṅrṅpeaṅṅonṅrṅnṅ. ² Nionì Timotioxì —Joxì gṅ niaíwoxṅnṅṅṅ dṅṅ sṅxí rṅyṅṅáoxṅnṅ. Joxì nánì payí rina nearì mónaparṅṅnṅ. “Negí ápo Goríxo tṅnì Ámíná Kiraisì Jisaso tṅnì awaú wá rṅwianṅrì ayá rṅrṅmṅxṅrì joxì nṅwayṅrónṅrṅ ṅweaṅṅ nánì siiri éfṅsṅxṅnṅ.” nimónarṅnṅ.

“Joxì nánì Goríxomì yayí wiarṅṅṅarṅnṅ.” urṅṅṅ nánṅrṅnṅ.

³ Nionì anṅṅṅ ikwáwṅyiranṅ, árṅwṅyiranṅ, Goríxomì joxì nánì rṅxṅṅṅ nṅrurṅyirṅnṅ omì —O nionì yarṅṅṅ re ninṅrṅnṅ “Negí arṅowa omì píranṅṅṅ nṅxṅdṅróná yagṅṅpa nionì enì axṅpì xṅdarṅṅáonṅrṅnṅ?” yarṅṅṅ e ninṅrṅnṅ esṅsṅ bṅ mṅninṅ xṅdarṅṅáorṅnṅ. Omì joxì nánì rṅxṅṅṅ nṅrurṅyirṅnṅ yayí wiarṅṅṅarṅnṅ. ⁴ Nionì yayí nṅsiárṅmì nṅbṅrṅnṅ joxì ṅwṅ neawárṅagì ranṅṅáṅpì nánì dṅṅ nṅmorṅnṅ ámì dṅṅṅ nṅfá ayá wí ninṅnṅá nánì “Sṅṅwṅ oranṅmṅnṅ.” nṅyaiwirṅṅ íkṅnṅṅṅ sṅpì niarṅṅṅrṅnṅ. ⁵ Joxì nánì dṅṅṅ nṅmorṅnṅ dṅṅṅ re ninarṅṅṅrṅnṅ, “O mimónṅṅ dṅṅṅ wṅkwṅronṅomanṅ. Aga nepa Jisasomì dṅṅṅ wṅkwṅronṅorṅnṅ.” Dṅṅṅ e ninarṅṅṅrṅnṅ. Dṅxṅ rṅfáí Roisì xámì wṅkwṅrorṅ dṅxṅ rṅnái Yunisì enì wṅkwṅrorṅ yagṅṅpa joxì enì “Axṅpì wṅkwṅroarṅnṅ.” nimónarṅnṅ.

“Xwṅyṅfá yayí neainarṅṅṅpì nánì ayá mṅsinṅpanṅ.” urṅṅṅ nánṅrṅnṅ.

⁶ Ayṅnánì dirṅṅṅ rṅpì osimṅnṅ. Nionì gṅ wé seáyṅ e sikwiáráná Goríxo e epaxo imóníwṅnṅgṅnṅrì simṅxṅṅṅpì —Apì rṅxa rṅnayṅnṅ yárṅnṅṅṅpṅrṅnṅ. Apì ámì rṅfá ápiáwṅ xwé oenṅrṅ pṅrámṅ yarṅṅwápánṅṅṅ inṅrṅrṅxṅnṅ. ⁷ Ayṅṅṅ rṅpì nánì rṅrarṅṅṅnṅ. Goríxo kwíyṅ ayá igigṅ neainṅpaxṅ imónṅṅṅpì mṅneaiapṅ eṅṅ neánṅrane ṅweaanṅwá nánì neaimṅxṅrṅ ámáyo dṅṅṅ sṅpì wianṅwá nánì neaimṅxṅrṅ awayṅnṅ nṅpṅreánṅrane yanṅwá nánì neaimṅxṅrṅ enṅá nánì imónṅṅṅpì neaiapṅṅṅ eṅagṅṅ nánì rarṅṅṅnṅ.

⁸ Ayṅnánì negí Ámíná Jisasi Kiraiso nánì wáṅ nurṅrṅnṅ ayá wí mṅsinṅ ananṅ wáṅ urṅrṅrṅxṅnṅ. Nionì o nánì wáṅ urṅmeiarṅṅagṅṅ nánì gwṅ nṅṅwṅrárṅṅṅonṅ nánì enì ayá mṅsinṅpa éwṅnṅṅṅ. E mepa nerṅ Goríxo eṅṅ sṅxí simṅxṅṅṅpimì dánì re yaiwṅrṅxṅnṅ, “Nionì enì Poro eṅṅpa axṅpì nerṅ xwṅyṅfá yayí neainarṅṅṅpì wáṅ urarṅṅáṅpimì dánì xeanṅṅ nṅnṅmearṅnṅyṅ, ananṅrṅnṅ.” yaiwṅrṅxṅnṅ. ⁹ O nene yarṅṅwápì nánì dṅṅṅ nṅmorṅ yeáyṅ nṅneayimṅxemeaṅrṅ gṅ ámá sṅyṅkwṅ mṅnṅṅfáyṅ oimónṅpoyṅnṅrṅ wéyo fá neaumṅrṅṅṅmanṅ. Eṅṅná dánì “Nionì wá nṅwianṅrṅ e wíimṅfárṅnṅ.” yaiwṅrṅagṅṅpì nánì dṅṅṅ nṅmorṅ yeáyṅ nṅneayimṅxemeaṅrṅ nionṅyáyṅ oimónṅpoyṅnṅrṅ wéyo fá neaumṅrṅṅṅrṅnṅ. O xwṅfá sínì mimṅxṅnṅṅṅnṅ re nṅyaiwirṅṅṅpimì dánì wá neawianṅṅṅrṅnṅ, “Kirisai Jisaso ámáyo yeáyṅ uyimṅxemeáwṅnṅgṅnṅrṅ urowárṅṅmṅṅṅnṅ.” nṅyaiwirṅṅṅpimì dánì wá neawianṅṅṅrṅnṅ. ¹⁰ Eṅṅná dánì wá e neawianṅṅṅ eṅagṅṅ aṅṅ gwṅ rṅnṅ Kiraisi Jisaso —O yeáyṅ neayimṅxemeaṅṅ nánì neaiṅṅorṅnṅ. O rṅxa xwṅfá tṅyo nṅbṅrṅṅṅpimì dánì Goríxo “Wá seawianṅmṅfárṅnṅ.” rárṅṅṅpì rṅxa sṅṅánṅ piaumṅmṅ inṅṅṅrṅnṅ. Xwṅyṅfá nene yayí neainarṅṅṅpimì dánì Jisaso wṅfá neaókímṅxáná re nṅyaiwirane nṅṅfá imónṅṅwṅnṅ, “Pearṅṅwápimì Jisaso xopírárṅmṅ iyṅ rṅwiṅṅnṅṅṅnṅ? Dṅṅṅ nṅyṅmṅṅṅ nene manṅnṅ anṅṅṅ ṅweaṅṅwá nánì ipì rṅneaiapṅṅnṅṅṅnṅ?” nṅyaiwirane

nijfá imóniñwini. ¹¹ Xwiyfá yayf neainariñf api nani áwanf urimerf wáf urimerf uréwapiyemerf éwiniñginiñf niriñpeañoniriñf. ¹² E niriñpeañonf enagf nani xeaniñf ripf nímeanfiriñf. E nerf aí apf nani nionf ayá wí mñinariniñf. Ayf ripf nani ayá wí mñinariniñf. Gorixo, nionf diñf wíkwíronáo nani nionf nijfárinf. “O xwiyfá yayf neainariñf wáf riméwiniñginiñf nani faniñf niepfxñiasiniñf sía Jisaso weapiniñfayi imónfe nani anani meñweapaxoriniñf. Ámá ámf siñf xegf bi tñf sayá nimixiriñf rixiriñf meñweapaxoriniñf.” nimónariñagf nani ayá wí mñinariniñf.

¹³ Xwiyfá enwípeárinñf, nionf xamiñoxf e dani wáf urif uréwapiyirf éwiniñginiñf siñwepigf siarfná arfá niñfpi xaiwf fáf xirfiriñf. Kiraisf Jisaso tñf nawíni nikárinirfná diñf wíkwírorf diñf sixf uyirf nerifpimi dani xwiyfá apf xaiwf fáf xirfiriñf. ¹⁴ Xwiyfá ayá tñf imóniñf faniñf siepfxñiasiniñf apf kwíyf Gorixoyápipimi dani —Apf siyikwf bi mñiniñfiriñf. Diñf neaxixéronfiriñf. Apimi dani faniñf siepfxñiasiniñf fáf nixiriñf meñweáiriñf.

“Esia pñopenisfyo daniñf niniñepisamoárimf ugíawixiniñf.” urif naniñf.

¹⁵ Joxf nijfárinf. Esia pñopenisfyo daniñf Jisasomf diñf wíkwíroarigfá nñf niniñepisamoárimf ugíawixiniñf. Niniñepisamoárimf nuróná wigf waú Pigeraso tñf Xemoseniso tñf awaú enf niniñepisamoárimf ugíawixiniñf. ¹⁶ E nerf aí “Ámfná Jisaso Onesiporasomf tñf ámá xegf aniwámf wearigfáyo tñf ayá urimixfwiniginiñf.” nimónariniñf. Ayf ripf naniñf. O ámf ámf diñf sixf nímimoayiniñf. Nionf gwí ñweañáonf nani aiwf ayá mwinf ¹⁷ añf Romf ripimi niriñmónarirfná nionf nani ayá tñf páf néra nurf nímeaniniñf. ¹⁸ Ayfnaniñf “Sfáf negf Ámfná Jisaso ámá niyonf mí ómómiximf enfiyimf omf ayá urimixfwiniginiñf.” nimónariniñf. Nionf sinf Epesasfyo ñweañáná seáf o niñfpi nani enf joxf ríxa nijfá imóniñf.

2

“Xwiyfápi wíyo enf faniñf wiepfxñiasiriñf.” urif naniñf.

¹ Ayfnaniñf gf niaíwiniñf imóniñoxf, joxf re niyaiwiniriñfipimi dani, “Kiraisf Jisaso tñf nawíni ikárinñáonf enagf nani Gorixo wáf wí mñiwianfpa yariñfaniñf?” niyaiwiniriñfipimi dani enf sixf eánei. ² Xwiyfá nionf ámá obaxf arfá egfe dani rarfná arfá niñfpi joxf enf ámá diñf unwíraripaxf imónigfáyo áwanf nurif faniñf wiepfxñiasiriñf. Ayf e dani xamiñf wíyo uréwapiyipaxf imónipfíra nani rirariñf.

“Jisasomf xídarifagf nani sikárfápi xwámámf wíriñf.” urif naniñf.

³ Ewayf xwiyfá bi ripf nani diñf moí. Simiñf wínarigfáyf wami wímeanfpi nani ududf miriniñpa nero wigf mixf ináyomf enf neániro númf uxídarigfáwa yapf joxf enf axfpi e nimónirf Kiraisf Jisasomf nixídirfná símeanfápi nani ududf miriniñpa nerf xe onímeanirf xídirfiriñf. ⁴ Simiñf wínarigfáwa simiñf wínarifwáo none yariñwápi nani yayf owininiñf pí pí omiñf ámá sfáf ayf ayo yariñfápi xe nawíni rígwíriñf oéániñf mé ná bñf xfo wimónariñfipiniñf yariñfárinf. ⁵ Ewayf xwiyfá ripf nani enf diñf moí. Yamíyamúrónigf inarigfá go go yamíyamúrónigf inifriñf nani xiáwo rárfipimi xixeni arfá mwiñf anif wíñtagf nani manf niwialkiriñf xegf diñf tñf áwiniñf e niyaímiñf niyapirfnáyf, yayf niwimoriñf yamíyamúrónigf ninirfná múróomf mñf wíñfpi wípaxf meniniñf. ⁶ Ewayf xwiyfá ripf nani enf diñf moí. Ámá nifkwíniñf omiseáf éo, o xamiñf wíwamiñf nímúrorf aiwá nimirf niñpaxoriniñf. ⁷ Ewayf xwiyfá nionf nira weapariñfáyf nani diñf moí. Joxf e nerfná Ámfnáo simixiñfipimi dani re yaiwipaxfiriñf, “Ayf apf naniñf ríra riniñf? Apf naniñf ríra riniñf?” yaiwipaxf enagf naniñf “Apf naniñf diñf moí.” rirariñf.

⁸ Joxf Jisaf Kiraiso nani arfá wí mikeamopaniñf. Nionf xwiyfá yayf neainariñf wáf niriñfná re rariñfápa “O niñpémáná ámf xwárfpáyo daniñf wiáfnimeañoriniñf. Negf

arfo mixf ináyf Depitoyá iwíaríawéyf worini.” E rarínjapa o xixeni api e imóninjorini. ⁹ Nioni xwiyfá api wáf urarínjagi nani “O nipikwini miyarinini.” niniawiro xeaninjf nínikarayiro amá rikikifó yarigfáyo gwf nwararigfápa api eni api eni nigfáriní. Nioni gwf nñwirarigfá aiwi xwiyfá Gorixoyápi eni gwfninjf mñwirarini. ¹⁰ Xwiyfá Gorixoyápi eni gwfninjf mñwiraríninjagi nani nioni amá Gorixo xegf ía yiyamiximf enjyf nani dnj nimori nioni nikárarigfápi nipimíni xwámámf wiarínjari. Amá ayf Kiraisi Jisasomí dnjf wíkwíróaná o tñni nawini nikárininjfímí dani yeáyf uyimixemeari anjnamí xfo tñni aninjf seáyi e nimóniro nweapfífa nani wimixiri éwinigini e yarínjari. ¹¹ Xwiyfá re rininjfpí nene dnjf nwararipaxfpirini, “O tñni nikárininjfímí dani penwaénéninjf enjánáyf, dnjf niyiminjf eni tñnwaéne nimóniri o tñni nweanfwarini. ¹² Nene pí pí neaimeáyo xwámámf nñwiranénáyf, wíyo eni seáyi e nñwimónirane xfo tñni nawini umenweanfwarini. Nene ‘O negf Ámináomani.’ nñwiranénáyf, xfo nene nani eni ‘Ayf nani nioni majfáriní. Gf amá wímani.’ rinfáriní. ¹³ Nene íníná dnjf neañwiraripaxfpi mepa yarínjagwi aiwi o sa aninjf dnjf unñwiraripaxfpi yarínjorini. Amí snj bñ nimixiri ripaxf mimóninjo enjagi nánirini.” Xwiyfá e rininjfpí nene dnjf nwararipaxfpirini.

“Uréwapiyarigfáyf xwiyfá ximiximf niniro mirinipa éfirixini.” urinjf nánirini.

¹⁴ Xwiyfá nioni rírarínjapi amá joxi tñnjf e nweagfáyo dirí wírixini. E nerfná Gorixo snjwf aninje dani joxi ríperirí xwiyfáninjf bñ mirí aga nepa sekaxf re urfirixini, “Xwiyfá nani ximiximf niniro mirinipa époyi.” urfirixini. Ximiximf niniro rinarigfápi amá wíyo nanj bñ wíiarínjmaní. Arfá wiarigfáyo xwifá wikixearinjf enjagi nani rarínjini. ¹⁵ Gorixo “Timotio mñmñwiároarinjf wo rfa imónini?” osiawiniri aninjf miní éfirixini. Xwiyfá nepaxinjf imóninjfpí xegf rininjpa nñrenjwípea nuri urfirixini. E neri re éfirixini. Amá wigf ominjf nerfná nanj éfá enjagi nani “Amá ominjf nioni éapi snjwf nñwínirfnáyf, ayá ninipaxfmaní.” yaiwiarigfáyf yarigfápa axfpi éfirixini.

Sípí xwiyfá Gorixomí mixfdarigfáyf rarigfápi nánirini.

¹⁶ Xwiyfá amá Gorixomí mixfdípa nerfná riro íkfá iwíyo dani riro yarigfápi gf tñnjf e dani orípoyniri snjwf mñwínípa éfirixini. Ayf rípi nani rarínjini. Xwiyfá íkfá iwíyo dani rarigfápi, ayf Gorixomí mixfdípa epfífa nani ná jfe xixoyfpi mfoarínjriní. ¹⁷ Amá ayf wigf pfné e rarigfápi oremáninjf xwé nimóga unfá enjagi nani rarínjini. Amá e rarigfáyf wigf waú Xaimeniaso tñni Pairitaso tñni awaurini. ¹⁸ Awaú xwiyfá nepaxinjf imóninjfpí pfní nñwíariri majmajfá néra xenjwími nuríná re rarigfíwaurini, “Kiraisomí dnjf wíkwírówaéne negf dnjf snj neaimixfímí dani ríxa wíápnímeáwá enjagi nani nípémáná negf warápi amí rfwéná bñ wíápnímeanfámani.” rarínjagfi nani amá dnjf wíkwírogfá wí mñdímídaní ayagwf imixárinfáriní. ¹⁹ Wí mñdímídaní ayagwf imixárinfá enjagi aiwi xwiyfá Gorixoyápi snjáninjf eaárinini. Xwiyfá oyápi snjá anj nñmñróná snjá iwamfó nñtiwayrorí tfgfápi wí mñkwierómioá xáiwí snjáninjf eáninjfpí yapí imónini. Snjáninjf eáninjfpími rfwaminjf rípiáú nñriniri eánini, “Amá xíoyá imónigfáyf ayf Ámináo o njfáriní.” riniri “‘O gf Ámináorini.’ rarigfá gíyf gíyf wigf sípí yarigfápi rfwfmíni umamófirixini.” riniri enjpiáú apimi nñriniri eánini.

“Gorixomí seáyf nanj wíipaxoxí imónfirixini.” urinjf nánirini.

²⁰ Anj xwé wíwámi síxí xixegfni weni. Síxí awíaxí snjá gorf tñnirani, snjá siripá tñnirani, imixininjfpíni mñwenini. Úrapí síxí íkfá tñnirani, xwíá tñnirani, imixininjfpí eni wí weni. Wíniyf ayá tñni mearigfápirini. Wíniyf ayá tñni mñmearigfápirini. ²¹ Ayínani amá gíyf gíyf sípí api nñpini nani igfáninjf eánigfáyf, ayf amá Gorixomí seáyf nanj wíipaxfyrini. Síxí ayá tñni mearigfáwáninjf imóninjo. Xfo “Awá tñni e éimigini.” wimónarínjfpí nani rárinj imóninjfwáninjf imóninjo. Síxí ríxa dnjf peyanjwá yapí

mimónf anj xiáwo sɪnɪ awá tɪnɪ aiwá rɪá yeaanɪpaxɪ imónɪŋwá yapɪ imónɪŋoɪ. Sɪxɪ pí pí nanj imónɪŋɪpɪ nerɪná meámɪánɪrɪ wí e píránɪŋɪ nimɪxɪnɪro wenjɪwá yapɪ imónɪŋoɪ. ²² Ayɪnánɪ íwɪ sɪkɪŋoyɪné ɪeapá seainɪpɪ pɪrɪ nɪwɪaíkɪárɪmɪ éɪ úɪrɪxɪnɪ. “Wé rónɪŋɪ imónɪŋɪpɪmɪnɪ oiponɪmɪnɪ.” yaiwirɪ “Xwɪyɪfá nepaxɪŋɪ imónɪŋɪpɪmɪ dɪŋɪ nɪkwɪróa oumɪnɪ.” yaiwirɪ “Ámáyo dɪŋɪ sɪpɪ owimɪnɪ.” yaiwirɪ “Ámá tɪnɪ pɪyɪfá owɪrɪnaneyɪ.” yaiwirɪ nerɪ ámá íkwɪráfɪnánɪŋɪ imónɪŋɪpɪmɪ dánɪ Ámɪnáo arɪrá oneainɪrɪ urarɪŋɪáyɪ tɪnɪ nawɪnɪ xɪxenɪ e éɪrɪxɪnɪ.

“Xwɪyɪfá ikweakwɪmɪ rarɪŋɪpɪ arɪfá mɪwɪ píránɪŋɪ wé uróɪrɪxɪnɪ.” urɪŋɪfá nánɪrɪnɪ.

²³ E nerɪ aɪ xwɪyɪfá majɪmajɪfá nikárɪnɪro dɪŋɪ rɪá nɪxeyánɪmáná ikweakwɪmɪ rɪnarɪŋɪpɪ bɪ xe onɪxɪmeanɪnɪrɪ sɪŋwɪ mɪwɪnɪpa éɪrɪxɪnɪ. Joxɪ nɪjɪárɪnɪ. Xwɪyɪfá apɪ nɪrɪnɪróná sa xɪmɪxɪmɪnɪ nɪnɪro rɪnarɪŋɪfá enagɪ nánɪ rarɪŋɪnɪ. ²⁴ Ámɪnáoýá xɪnánɪŋɪfá nimónɪrɪ omɪŋɪfá wɪarɪŋɪfá gɪyɪfá gɪyɪfá xwɪyɪfá xɪmɪxɪmɪfá nɪnɪro mɪrɪpa éɪrɪxɪnɪ. E mepa nero ámá nɪnɪ nánɪ wá wumɪxɪro píránɪŋɪfá uréwapɪyɪpaxɪ imónɪro “Sɪpɪ ámá ayɪfá nikárɪfá ananɪrɪnɪ.” yaiwiro éɪrɪxɪnɪ. ²⁵ Uréwapɪyarɪnáná manj pɪrɪfá wɪaíkɪmɪfá yarɪŋɪfáyo awayɪnɪ xwɪyɪfá nurɪro píránɪŋɪfá wé uroanɪro éɪrɪxɪnɪ. Ayɪfá “Xwɪyɪfá nepaxɪŋɪfá imónɪŋɪpɪ, ayɪfá apɪrɪfánɪ?” nɪyaiwiro xɪxenɪ e waropárɪfá epɪrɪfá nánɪ xámɪ imónɪŋɪpɪ Gorɪxoyá dɪŋɪfá tɪnɪ rɪwɪmɪnɪ mamóɪrɪxɪnɪrɪ awayɪnɪ xwɪyɪfá nurɪro píránɪŋɪfá wé uróɪrɪxɪnɪ. ²⁶ Ámá ayɪfá ámɪ dɪŋɪfá íá nɪxɪrɪro awí obo —O xɪfó wimónarɪŋɪpɪ oépoynɪrɪ yapɪfá wɪwapɪyɪŋorɪnɪ. O awí ŋweanɪfá manj umónɪpɪmɪ dánɪ ayɪfá nurakɪnárɪmɪ úɪrɪxɪnɪrɪ awayɪnɪ xwɪyɪfá nurɪro píránɪŋɪfá wé uróɪrɪxɪnɪ.

3

“Jisasomɪ oxɪdɪmɪnɪ.” yaiwiarɪŋagɪ aɪ ámá sɪpɪ xɪxegɪnɪ epɪrɪfá nánɪ sanj runɪnɪárɪnɪ.” urɪŋɪfá nánɪrɪnɪ.

¹ Joxɪ rɪpɪ nánɪ dɪŋɪfá irónɪ. Sɪfá yoparɪfá imónɪŋɪfáfá tɪŋɪná Jisaso weapɪnɪfáyi sɪnɪ mimónɪŋáná “Omɪ anɪŋɪfá ouxɪdaneyɪ.” yaiwiarɪŋɪfáyo sanj wunɪpaxɪfá imónɪŋɪpɪfá wɪmeanɪfá rɪnɪ. ² Ayɪfá ámá sɪpɪyɪfá rɪpɪ rɪpɪ epɪrɪfá enagɪ nánɪ rarɪŋɪnɪ. Wiwanɪŋɪfá dɪŋɪfá sɪpɪ inɪro nɪŋwɪfá nánɪ íkɪnɪŋɪfá sɪpɪ inɪro mɪxɪfá meakɪnɪnɪro wárɪxa imónɪro ikayɪwɪfá rɪro xɪnánɪxaneyo arɪkwɪkwɪfá wiro ámá amɪpɪ nanj bɪ wɪagɪfá aɪ yayɪfá mɪwɪpa ero pí pí ŋwɪfá imónɪŋɪpɪfá wɪwɪfá rɪrómɪfá ero ³ úɪrɪxɪmeáyo dɪŋɪfá sɪxɪfá muyɪpa ero sɪmɪsɪfá neainɪróná pɪyɪfá mɪwɪrɪnɪpaxɪfá imónɪro sɪpɪfá owɪmeanɪrɪfá mɪmayɪfó rɪro pí pí ɪeapá winarɪŋɪpɪfá mɪwɪaíkɪpaxɪfá imónɪro pí pɪpɪfá oyaneyɪnɪrɪfá neróná ímɪfá tɪnɪ ero pí pí nanj imónɪŋɪpɪfá nánɪ wikɪfá ónɪro ⁴ wigɪfá wɪnɪyɪfá aɪ nánɪ mɪyɪfá urɪro pasá umero ayá nepeárɪmáná úrapɪfá ero wiwanɪŋɪfáfá nánɪ “Seáyɪfá e mimónɪpa reŋwɪnɪ?” yaiwinɪro amɪpɪfá nerɪná Gorɪxo yayɪfá winarɪŋɪpɪfá nánɪ íkɪnɪŋɪfá sɪpɪfá bɪ mɪwɪfá wiwanɪŋɪfáfá yayɪfá winarɪŋɪpɪfá nánɪ íkɪnɪŋɪfá sɪpɪfá wiro epɪrɪfá rɪnɪ. ⁵ Mimónɪfá xwɪyɪfá nɪrɪro “Gorɪxomɪfá píránɪŋɪfá xɪdanɪro rɪfá yarɪŋoɪ?” oneaiawɪpoyɪnɪrɪfá nero aiwɪfá oyá enj eánɪŋɪfá xɪfómɪfá xɪdɪpɪrɪfá nánɪfá wimɪxɪpaxɪfá imónɪŋɪpɪmɪfá rɪwɪfá umopɪrɪfá rɪnɪ. Ámá e yarɪŋɪfáfá tɪŋɪfá e yarɪrórɪrɪxɪnɪ. ⁶⁻⁷ Ayɪfá ámá ayɪfá wí rɪpɪfá yarɪŋɪfá enagɪfá nánɪfá “Ayɪfá tɪŋɪfá e yarɪrórɪrɪxɪnɪ.” rɪrarɪŋɪnɪ. Wigɪfá xwɪyɪfá pɪyɪpɪyɪfá urarɪŋɪfá pɪmɪfá dánɪfá anj ákɪŋáyo nɪpáwiro apɪxɪfá wigɪfá fɪwɪfá éɪfá pɪmɪfá dánɪfá ayá udunarɪŋɪwamɪ —Íwa dɪŋɪfá nɪpɪkwɪnɪfá mɪmaxɪrɪŋɪfá wɪwarɪnɪ. Wigɪfá mɪŋɪfá winarɪŋɪpɪmɪfá dánɪfá sɪpɪfá oyaneyɪnɪrɪfá nɪpemeánɪmɪfá warɪŋɪfá wɪwarɪnɪ. Nɪjɪfá oimónaneyɪnɪrɪfá anɪŋɪfá mɪnɪfá néwapɪnɪrɪfá aɪ xwɪyɪfá nepaxɪŋɪfá imónɪŋɪpɪfá tɪnɪfá xɪxenɪfá nɪjɪfá mimónarɪŋɪfá wɪwarɪnɪ. Íwamɪfá yapɪfá wɪwapɪyarɪnáná arɪfá nɪwirofá nánɪfá gwɪyónɪŋɪfá nɪkɪrɪpeánɪrɪfá ŋweanɪ. ⁸ Enɪnáná Janiso tɪnɪfá Jaboriso tɪnɪfá awaúfá Mosesomɪfá manj pɪrɪfá wɪaíkɪmɪfá yanɪrɪfá nánɪfá egɪfá pa ámáfá sɪpɪfá ayɪfá —Ayɪfá dɪŋɪfá rɪfá xeyánɪŋɪfáfá enagɪfá nánɪfá dɪŋɪfá nɪpɪkwɪnɪfá mɪmoarɪŋɪfáfá rɪnɪ. Xwɪyɪfá nepa imónɪŋɪpɪmɪfá dɪŋɪfá mɪkwɪfá roarɪŋagɪfá nánɪfá Gorɪxo rɪwɪfá umonɪyɪrɪnɪ. Ayɪfá enɪfá awaúfá egɪfá pa axɪpɪfá xwɪyɪfá nepaxɪŋɪfá imónɪŋɪpɪfá pɪrɪfá wɪaíkɪmɪfá yanɪro yarɪŋɪfá rɪnɪ. ⁹ Enɪnáná

yegf Isireriyf wigf awaú Mosesomi manf pfrf wiaikimf owiaiyinri yarigfipi sñwf niwinaxfdironá “Majimajfá nikárinri rfa yarinjif?” yaiwiagfápa agwi ríná eni áma nñni sipi yarigfáyf wigf yarigfápi sñwf mí nómxiróná “Majimajfá nikárinri rfa éfawixini?” yaiwipfrfá enagi nani xwiyfá nepaxif imónifipi pfrf wiaikimf yanro yarigfápi sipúrúrf epfrfáriní.

“Nioní riréwapiyinápí xaíwí fá xirfirixini.” urif nánirini.

¹⁰ Joxi nioní tñni nemerai sñwf nanaxfdagoxi enagi nani nioní ámayo uréwapiyemeagápirani, nemerfná yagápirani, e oemini yagápirani, Gorixomi dñf niwikwíroa wagápirani, wikf m+wónipa nerf awayini yagápirani, áma nani wá nunagfápirani, xeanif xwámámf wiagápirani, api nipini yagápi nani joxi nijfáriní. ¹¹ Nioní anf Adiokiyf rinifipimi tñni Aikoniamiyf rinifipimi tñni Risitirai rinifipimi tñni anf apiaú apimi wáf urimearfná xeanif nikárfagi nani rñif nímeanfipi nani eni joxi nijfá imónifini. Xeanif rfa tñf nikarayíagfa aí xwámámf wináriní. Api nipimini dani Ámináo éf nimíminifirini. ¹² Ai, áma Kiraisi Jisaso tñni nawini ikárinigfá enagi nani omi píranif oxfdaneyinri yarigfá niyoní eni xeanif wímeanfáriní. ¹³ Áma sipi yarigfáyf tñni mimónf yarigfáyf tñni wigf sipi yarigfápi sayá nimíxa nuróná wíyo yapf wíwapiyiro wiwanifyf oboya dñfyo dani yapf éwapinro epfrfáriní. ¹⁴ E epfrfá enagi aí xwiyfá joxi riréwapiyinápimi dani nijfá imóniri “Api nepaxif imónifipifani?” yaiwiáriní enfpi wí arfá mikeamó xaíwí fá xirfirixini. Ayf rípi nani rirariní. Joxi nene xwiyfá api ririfwaéne nani “Ayf dñf ñwirárfpaxfyrfani?” niyaiwirí píranif nijfá imóniri ¹⁵ oníná dani rfwamif Gorixoyá nirinri eánifipi nani nijfá imóniri enagi nani rirariní. Rfwamif nirinri eánif api joxi fá nrorifipimi dani dñf émf saímí monfpi morfa nani síwánif sipemeari Kiraisi Jisasomi dñf wikwírófipimi dani yeáyf riyimíxemeanfa nani síwánif sipemeari epaxirini. ¹⁶ Gorixoyá rfwamif nirinri eánif nipini xfoya kwíyfipimi dani nriro eagfápirini. Nepa imónifipi nani nearéwapiyipaxf imóniri xenwf yarifwápi nani síwá neaipaxf imóniri ayiyumf neaipaxf imóniri wé rónif imónifipi yanfwa nani yayfwf neamepaxf imóniri enfpirini. ¹⁷ Xwiyfá api áma Gorixoyá imónigfáyf rípiaú epfrfá nánirini. Xfo “E éfirixini.” wimónarifipi epfrfá nani enf síxí eániro pí pí nanf imónifipi epfrfá nani ipimóniro epfrfá nánirini.

4

“Xwiyfá Gorixoyápi wáf uriri xixeni eri éfirixini.” urif nánirini.

¹ Kiraisi Jisaso niweapiri áma niyoní sñfáni niwimónimáná míf ináyinif nerf áma xfoyáyf xwioxfyo míméamf eri pegfáyorani, siní sñf nimóniri ñweagfáyorani, womí womí pfá níméra uri enfá enagi nani o tñni Gorixo tñni awaú sñwf anigfíe dani xwiyfá apimi joxi wiáf mímúropaxf imónif rípi oririmini. ² Xwiyfá Gorixoyápi wáf urfirixini. “Arfá owianeyi.” wimónarifagi niwinirfnáraní, “Arfá mífipa oyaneyi.” wimónarifagi niwinirfnáraní, wáf uriri nani ipimónifirixini. Áma Gorixoyá imónigfáyf sipi yarifagfa niwinirfná wigf yarigfápi nani ayá owuduninri míf uriri “Pñni wiáfipoyi.” uriri éfirixini. Jisasomi píranif ouxfdfpoyinri enf ríremíxf wírfixini. Api apí nerf aí apaxf mé nanf mimónarifagfa niwinirfná wikf tñni murf awayini nuréwapíya úrfixini. ³ Ayf rípi nani rirariní. Xwiyfá enwípeárinifipi áma paimímf niwiro arfá míf epfrfíná ríxa anwf erini. Ayf api arfá míf re epfrfáriní. Xwiyfá xegf b ímónifipini arfá owianeyinri wigf wimónarifipi tñni xixeni uréwapiyarigfáyfni nímearo awí eámeámif enf epfrfáriní. ⁴ Xwiyfá nepaxif imónifipi rfwfmíni nímamoro piyif ikayfwfyo arfá niwiro xfdanro nani epfrfáriní. ⁵ Ayf e epfrfá enagi aí joxi dñf nanfni nímorí xixeni irfñif éfirixini. Pí pí símeáfpi

sa xwámámí wirí á máyo xwíyá yayí neainaríñpí wáí urímemíníri erí Kiraisoyá xínáíxíníñí nimóníri omíñí wiirífa nání imóníñoxí á máyo e wíwíníñíníri imóníñpí tñí xixení erí éiríxíní. ⁶ Ayí rípi nání ríraríñíní. Goríxo nání nanwí rídíyowá nerína ápiáwí xwé oweníri iniíñí wainí iwayímoaríñpáníñí nioní gí ragí ríxa iwayímoaníro yaríñoi. Nioní nípíkipíríe añwí ayo enagí nání raríñíní. ⁷ Nioní Kiraisomí nuxídírína á má “Xíto xopírará níñíñíñíñí?” níyáiwíníri ení neáníri ení menaríñpáníñí yárfáoníriñí. Á má yamíyamúróníñí níñíróna yoparí e múroaríñpáníñí yárfáoníriñí. Xwíyá nene díñí ikwíroaríñwápi wí mímíwíaró xáíwí ía níxíra úáoníriñí. ⁸ Ayínání á má yamíyamúróníñí níñíróna xámí múróomí yayí wímoaríñpá nioní nání ení ríxa imónáríñpí, ayí rípiñí. Ámínáo —O á máyo pía nímerína xixení wíñí yaríñpí tñí wíiaríñoríñí. O yayí níñimorí Kiraiso enípímí dání “Wé róníñoxíriñí.” níraríñpíríñí. Apí nioní náníñí mímóníñí. Ayí á má gíyí gíyí Kiraiso negí síñwí aníñwáé weapíwíníñíní wímónaríñpí nání ení imóníñí.

“Nioní tñí e nání añíñí bíríxíní.” uríñí náníriñí.

⁹ Timotioxí síní mé nioní tñí e nání bírífa nání aníñí míní éiríxíní. ¹⁰ Ayí rípi nání ríraríñíní. Dimaso amípi á má Goríxomí míxídaráñpí yayíñpí nání wímóníñpí níñiepísamóarímí añí Tesaronaikayo nání úíñíñí. Kíreseníso ení Garesia píropeníñíyo nání úíñíñí. Taitaso ení Darímésia píropeníñíyo nání úíñíñí. ¹¹ Ruko xegí xewíní nioní tñí ñweañwí. Ayínání joxí Makomí níwíríméámí bíríxíní. O sañí nírónaropaxí imóníñoi enagí nání ríraríñíní. ¹² Nioní Tikikaso ríxa añí Epesasiyo nání uowárfáriní. ¹³ Joxí níbírína gí iyíá nípánoyí añí yofí Tírowasiyo Kapasoyá añiwámí pñí wíaríñáú tñí bíkwí tñí nímeáxa bíríxíní. E nerína “Bíkwí sípísípí wará tñí imíxíníñpí, apí añípaxírfaní?” níyáiwírí apí ení nímeáxa bíríxíní.

Arekísadao nání uríñí náníriñí.

¹⁴ Amípi ainíxí tñí imíxaríñpí Arekísadao, o aga sípi níkaríñpíñí. E níkaríñpí aí Ámínáo xíto níkaríñpí tñí xixení pírí umamonfáriní. ¹⁵ O aga sípi níkaríñpí enagí nání joxí ení á má omí síñwí níwínaxídírí éiríxíní. O none uréwapíyemearíñwápi mímíwíakí emíníri nání mírímírí níaxídíñí enagí nání raríñíní.

“Á má níñiepísamóarímí úagí aí Goríxo éf nímímíníñíriñí.” uríñí náníriñí.

¹⁶ Iwamíto xwíríxí nímearína nioní wákwínímíníri xwíyá urarína á má wo sopíñí mínó nñí níñiepísamóarímí úfawíxíní. “E nífápi nání Goríxo xwíyá bí mumearípa éwíníñí.” nímónaríñí. ¹⁷ Ayí níñiepísamóarímí úagí aiwí Ámínáo wí mímímímímó ení síxí nímíxíñí enagí nání nioní añí xwíríxí níaríñpíwámí dání xwíyá nioní wá rímearíñpí urarína é máyí añí amí gímí dáníyí arífa níñíñí. Aí, maní nioní umóníñpímí dání Ámínáo éf nímímíníñíriñí. ¹⁸ Ayínání nioní níñíñí. Nioní síní xwífa tíyo ñweañána pí pí Poromí sípi owikáraneyíní nífápi Ámínáo ananí éf níñímímíníñíñí añínamí xíoyá xwíoxíyo onweaníri yeáyí níyímíxemearíñí. Ayínání omí íníná seáyí e numíeyoáa úwaníñí. Apí e éwaníñí.

Yayí níwíowárfáriní uríñpí náníriñí.

¹⁹ Joxí Pírísiráímí tñí Akwíraomí tñí ayaúmí tñí Onesiporasepówamí tñí á má ayo “Poró yayí seaiwárenapíñoi.” uríríxíní. ²⁰ Re nání níbírína Erasítaso añí Koríníyo uríñíñíriñí. Tíropímaso símíxí yaríñagí añí Mairítasiyo wárfáriní. ²¹ Ríwípí yaríñíná síní mímóníñáná síní mé añíñí bíríxíní. Yubiuráso tñí Pudeníso tñí Raináso tñí Kírodíao tñí yegí níríxímeá re ñweagíyí nñí tñí yayí síowárenapíñoi. ²² Ámínáo wá ríwíaníri díñí ríkíkayorí éwíníñí. Apíriñí.

Payí Poro Taitaso nání eañnarini.

Payí rina Taitaso nání Poro eañnarini. Taitaso Judayí womaní. Émáýí worini. Poro émáýí añyo xwiyá yáyí winipaxípi wáí urimearíná arfá n>wiri Jisasomi dñí wíkwíroñorini. Poro tñni nawini emegíí worini (Wáí wurimearigfáwa 15:2, 2 Korini 7:6-7, 8:6,16). Jisasoýá siyikí imónigfá piriñwí yoí Kiritiyi riniñpimi ñweagfáyo umenweawiniñiniri urípeañorini. O e niñweari umenweañaná Poro wí e dání “Numenwearíná e epaxí e epaxí tiyí rimónini?” yaiwiniñiniri payí rina neari wiowáñiniginí.

¹ Poroni —Nioni Gorixoyá xináñininiñí nimóniri omiñí wiiaríñá wonirini. Jisasi Kiraisoyá wáí wurimearíñá wonirini. Ayí Gorixo áamá nioniyá oimónipoyiniri íá yiyamiximí yagíyí xíomi dñí wíkwíroñoro xwiyá nepaxiñí imóniñipi —Apí áamá Gorixomi píraníñí nixídiróná epaxípi naniñirini. Apí nání xixeni niñfá imóniro epírfá nání wáí wurimearíñá wonirini. ²⁻³ Nioni dñí re niyaiwiri wíkwíroñiní, “Áamá Gorixomi dñí wíkwíroarigfáyí wí maníñí aníñí ñweapírfá nání dñí niyimíñí síxí umímoníárini.” niyaiwiri niwíkwímoríná wáí wurimearíñá wonirini. Dñí niyimíñí apí, ayí Gorixo —O yapí wí ripaxomani. O amipí wí siní mimixáñinimí dání re ráñinipirini, “Dñí níkwíropírfáyí dñí niyimíñí tígfáyí imónipírfáñini.” ráñinipirini. Xewaníño ráñiníná imónáná áamá xwiyá xíoyá wáí urírxiniri nurowárenapiriñpimi dání xwiyá apí sñání wáí óñinirini. Xwiyá apí Gorixo —O yeáyí neayimixemeañorini. O nioni xwiyá apí áamáyo wáí urimemfá nání “Apí Poromi íaniñí wiepíxíñiasimiginí.” ráñinirini. ⁴ Nioni Taitasoxi —Joxi dñí nene íkwíroñwápa íkwíroñoxi enagí nání gí niaíwíñiní imóniñoxirini. Joxi nání payí rina neari mónaparini. Negí ápo Gorixo tñni Kiraisi Jisaso —O nene yeáyí neayimixemeañorini. O tñni awaú wá riwianiri joxi niwayiróniri ñweari nání simixiri oépiyi.

Áamá Jisasoýá siyikí imónigfáyo wipeñweapaxíimónipírfáwa naniñiní.

⁵ Ayí joxi rípi éwiniginiri piriñwí yoí Kiritiyi riniñpimi riwáñinirini. Nioni siní píraníñí wé míroaríapí joxi wé roariri nioni riráñinápa añí gípi gípi Jisasoýá siyikí imónigfáyí ñweagfápimi áamá wí wipeñweapírfá nání urípeari éwiniginiri e riwáñinirini. ⁶ Áamá wo nání “Omí orípeámini.” niyaiwiríná “Apí apí e imóniñoríani?” niyaiwiri sñwí winaxídirixini. Áamá wí xwiyá mumeáripaxo enagí sñwí winiri apixí ná wíni meañe enagí winiri xegí niaíwí Jisasomi dñí wíkwíroñoro áamá wí xwiyá re umearipaxí mimónipa ero, “Ayí rikikiríó nero aríkwíkwí yarigfáyirini.” umearipaxí mimónipa ero enagí sñwí winiri nerínáyí, anani rípeárixini. ⁷ Taitasoxini, ayí rípi nání rirarini. Áamá Jisasoýá siyikí imónigfáyo wipeñweagfáwa Gorixoyá bosíwowániñí nimóniro umearigfáwa enagí nání áamá wí awami xwiyá mumeáripaxí imónirixini. Ayí wigí dñí tñnini míxídinipa ero añini wíkwí ríá apíawíñiní mívónipa ero iniñí papíki yarigfápi nání símí míxeadípenipa ero míxí mípepa ero “Amipí apí nioni meapaxirini.” niyaiwiro íwí urápaniro nání mepa ero érixini. ⁸ Apí apí e mepa neróná áamá añí mídáníyo aiwá mírañí ero áamáyo nañí imóniñipi owiianeyiniro íkíñiní sípi wiwo dñí íá xirigfáyí nimóniri ero xixeni imóniñipini ero siyikwí míñigfáyí imóniro niptreániri ero érixini. ⁹ Áamá xwiyá enwipéñiní imóniñipimi pírfí rakímí yarigfáyo apimi dání ení ríremixí wiri wigí dñíyo dání rarigfápimi xopírarí wiri epaxí imónipírfá nání xwiyá dñí ñwiráripaxí none áamáyo uréwapiyaríñwápi tñni xixeni imóniñipi eni xaíwí íá xirírxini.

Mimóní uréwapiyarigfáyí nánirini.

¹⁰ Ayí rípi nání “Ámá apí apí imónigfáyoni urípeárixini.” rirariñini. Ámá “Jisasoyá siyikí imónigfáyo uréwapiyaríñá woni imónimigini.” yaiwinarigfáyí obaxí ayí waumínií ero suríma xwiyfá ríñwaniri ámáyo yapí wíwapiyaniro uríro yarigfáyí rini. Ámá e yarigfáyí obaxí re rarigfáyí rini, “Gorixomi píraníñí ouxfdimini.’ níwimóniríná Jisasomi dñí níwíkwírori aí iyí símí sfo níwákwíniríná ayí aní paxí epaxí rini.” rarigfáyí rini. ¹¹ Ayí wayá amípi íwí ourápaneyiníro muréwapiyipaxí imóniñipi uréwapiyarigfápimi dání ámá wíyíyá síwí niaíwí aí tñi ríxa ayagwí ayónarigfá enagi nání wigí uréwapiyarigfápi xe uréwapiyípoiñiri síñwí míwini paxí imóniñwini. Sa píroarí paxí imóniñwini. ¹² Eníñá wíwaníñiyíyá Kiritiyí wo —O wigíyí dñí émí saímí moníyí worini. O re níri eañí rini, “Kiritiyí aníñí yapí rimearigfáyí rini. Síwí sayíñíñí imónigfáyí rini. Aiwá ímí tñi níro ríwí síwíyá yiro yarigfáyí rini.” ¹³ E níri eañípi nepa rini. Ayínáni mimóní uréwapiyarigfáyo míxí ríá tñí aríá ofyo dání urírixini. Ayí Jisasomi dñí níwíkwíroríná samíñí wegíapí ení síxí eámíxiniro ¹⁴ Judayíyá piyíñí ikayíwípi nání aríá okiarí mímónipa ero ámá xwiyfá nepaxíñí imóniñipi ríwimíni mamogfáyí sekaxí rarigfápi aríá míwipa ero epíri nání míxí ríá tñí urírixini. ¹⁵ Ámá íkwíráñíñí imónigfáyí amípi apia nñi nání “Wé síá neayíkiní paxímaní.” yaiwiarigfá rini. E yaiwiaríñagfa aí ámá íkwíráñíñí nimóni ro Jisasomi dñí míwíkwíropa yarigfáyí amípi apia nñi nání “Wé síá neayíkiní paxí rini.” yaiwiarigfá rini. Wigí dñí sípíwí imóniri eri dñí níyaikiroríná “Apí pi axí eaní paxí rani? Meaní paxí rani?” moarigfápi síá uyíkiníri eri enagi nání e yaiwiarigfá rini. ¹⁶ Ayí manípami dáníni waroparí niníroná re rarigfá rini, “Nene Gorixo nání dñí moníwaénerini.” níro aiwí wigí yarigfápimi dání waroparí reníñí inarigfá rini, “O nání wí dñí moníwaénemani.” rarigfá rini. Wigí yarigfápi nání Gorixo xwírá wíni omí aríkwíkwí wíro naní imóniñiyí bí epaxí mimónipa ero enagi nání raríñini.

2

Ámá ríá rigfáwá nánirini.

¹ Ayí e yaríñagfa aí jíwaníñoxi nuréwapiyiríná xwiyfá enwípeníñí imóniñipi tñi xixeni urírixini. ² E neríná ámá ríá rigfáwami re urírixini, “Nípi kwíni mimóniñí imóniñipi dñí míkikayopa ero amínáowa yapíni pákíní imóni ro dñí naní fá xíriro époi. Jisasomi dñí níwíkwíroróná samíñí míwepa ero ámáyo dñí sípi wíro wí sípi seaikáraná xwámamí wíro neróná samíñí míwé époi.” urírixini.

Apíxiwa nánirini.

³ Apianíwami eni re urírixini, “Pí pí neróná siyíkwí mínigfíwayíne nimónimáná ero sípi owímeaníri xwiyfá mímáyfo míropa ero iniígí papíki yarigfápi nání míñí minípa ero apíyá imónigfíwami naní imóniñipi nání wíwapiyi ro époi.” urírixini. ⁴ “Apíyá imónigfíwa wigí oxowami tñi niaíwíyo tñi dñí síxí nuyiríná wíipaxípi nání wíwapiyi ro ⁵ dñí naní fá xíripi rini nání wíwapiyi ro íkwíráñíñí imónigfáyí imóni pírini nání wíwapiyi ro omíseáyíwa oimónípoiñiri wíwapiyi ro wá níwuniri arírá wípi rini nání wíwapiyi ro wigí oxowami píraníñí yeáyí wuríni pírini nání wíwapiyi ro érixini. Ámá wí apíyá imónigfíwa e mepa yaríñagfa níwini ríná xwiyfá Gorixoyápi nání ‘Sípirini.’ rípi rixini apí apí epíri nání wíwapiyípoi.” urírixini.

Íwí Síkiñowa nánirini.

⁶ Íwí síkiñowa eni pí pí neríná dñí naní fá níxiri ro epíri nání ení ríremíxí wírixini. ⁷ Joxi pí pí neríná díxí naní yaríñipi tñi íwí síkiñí imónigfáwami síñwepígí wírixini.

Nuréwapiyiríná nanj imóniñf bi tñi sipí imóniñf bi tñi gwí nímori muréwapiyipa eri ámináowa yapí pákiní nimóniri eri ⁸ xwiyá enwipénipí —Apí áamá wí “Sipírini.” rípañ mimónipirini. Apí uréwapiyirí éirixini. Joxí tñi xewixewí rónigáyí ayá winiri nene nání xwiyá sipí bi mirípañ imóniro epíra nání apí “E éirixini.” rírarini.

Xináiwaniñf nimóniro omiñf wiirigáyí nánirini.

⁹ Xináiwaniñf nimóniro omiñf wiirigáyí enj ríremixí re wírixini, “Segí bosowami simañwíyóniñf wurñiro yayí winipaxípi wiuro xixewiamí wí murípa ero ¹⁰ wigí amípi wí éf mímípa ero diñf seanwiráripaxí imóniñf wíwapiyiro époyí.” urírixini. Xináiwaniñf nimóniro omiñf wiirigáyí pí pí neróna apí apí e nixídirípi dání xwiyá Goríxoyá —O yeáyí neayimixemeaariñorini. Xwiyá oyápi okiyániñf yaroaríná áamá “Xwiyá apí sipímani.” yaiwiríra nání apí “E urírixini.” rírarini.

“Goríxo wá neawianaríño enagí nání ríxa síñaniñf piaumimí inini.” uríñf nánirini.

¹¹ Ayí rípi nání “Jisasomí diñf wíkwírogáyí apí apí éirixini.” rírarini. Goríxo wá níneawianirí “Wíimigini.” yaiwiragípi Jisaso níweapirípi dání áamá níyoní ríxa síñaniñf piaumimí winiñfiri. O áamá níyoní yeáyí uyimixemeámánirí nání enjpi síñaniñf piaumimí ininiñfiri. ¹²⁻¹³ Ayí nene síní xwí tño níñwearane yayí neainínápi nání diñf wíkwímoaríñwápi nání weníñf nerí níñwearanéna Goríxo re yaiwianí nání xegí wá neawianirípi wí neaókímixiniñfiri, “Goríxo nene áamá omí ríwí ríwámíni nímamoríná yarigápi píni wíarírane áamá omí míxídarigáyí miñf winaríñf píni wíarírane nerane diñf tñi erane wé róniñf erane Goríxomí píraníñf níxídiríná epaxípi erane yaníwá nání ríneawapíyarini?” yaiwianí nání xegí wá neawianirípi wí neaókímixiniñfiri. Yayí neainínípi nání diñf wíkwímoaríñwápi, ayí Jisasi Kiraiso —O negí Nwí seáyí e imóniñorini. Nene yeáyí neayimixemeaariñorini. Yayí neainínípi nání diñf wíkwímoaríñwápi, ayí o wí sogwíniñf píripírí yaríñf tñi síñaniñf nimónimí weapínápirini. ¹⁴ O negí ríkíkríó yaríñwápi nípipíni dání gwíniñf neaíkweawárirí áamá níoniyáyíni nimóniro imiríñf mé naníní oépoyinirí ígíaniñf neaeámorí émíginirí xewaníño xe onípíkípoyinirí síñwí wíniñnigini.

¹⁵ Íníná níoní ríraríñá rípi díxí tñf e ñweagáyí uríri oxídípoyinirí enj ríremixí wirí áamá xwiyá rípi tñi xixeni míyarigáyí míxí uríri éirixini. E neríná áamá wo níoní xe páimimí oninirí síñwí míwíniñf nerí néní tñoxí nimóniríñfipimí dání éirixini.

3

“Xámí yagwápi mé wé róniñf imóniñfipini éwanigini.” uríñf nánirini.

¹ Joxí áamá Jisasomí diñf wíkwíroarigá joxí tñf e ñweagáyí re nuríri dirírí wíayíríxini, “Gapímaníyorani, néní tígáyorani, simañwíyóniñf yeáyí wurñiro aríá yímigí wíro époyí. Pí pí imiríñf mimóniñfipí epíri nání ipímónipoyí. ² Áamá wíyo xwiyápai míñwiráripa ero wíkwí tñi xwiyá rarigáyíné mimónípa ero époyí. Awayiní samíñf imóniro áamá níyoní wé íkwianwíyo umero époyí.” nuríri dirírí wíayíríxini. ³ Ayí rípi nání ríraríñini. Nene ení eníná diñf nanj bi mímó majíá ikárinagwaénerini. Manj wíakiagwaénerini. Yapí éwapínagwaénerini. feapá neainaríñf xixegíni imóniñfipini erane miñf neainaríñf xixegíni imóniñfipini erane yaní nání gwíniñf neayagenerini. E nera nuranéna áamáyo sipí wíkarani nání imónirane sipí diñf wíaiwirane símí tñi oneaipoyinirí wíwapiyirane newaníñe ení símí tñi inírane yagwaénerini. ⁴ Nene e imónagwaéne aiwí Goríxo —O nene yeáyí neayimixemeaariñorini. O áamá níni nání wá wunirí wá wianirí

yariŋo eŋagi nání wá nineaókímíxíríná ⁵ nene yeáyí neayimíxemeañíríní. Imíríŋí mimóníŋí newaníŋene wé nírónírane yariŋwápi nání dīŋí nīmori nání yeáyí neayimíxemeañímaní. Xewaníŋo wá nīneawianírí nání yeáyí neayimíxemeañíríní. Ayí íwí nene yariŋwápi yokwarímí nīneaiíríná xfoyá kwíyípi dānī —Apí igíáníŋí neaeámoaríŋípi dānī áamá ámí sīŋí imóníŋwaéne neawearí dīŋí nīyímíŋí tīŋwaéne neaimíxírí eŋípiríní. Apimí dānī yeáyí neayimíxemeañíríní. ⁶ Apí nīneaiapíríná sipíí mīneai Jisasí Kiraiso, negí yeáyí neayimíxemeañíŋo neaiŋípi dānī ayá wí neawírēnapíyíŋíríní. ⁷ Ayí o wá nīneawianíríŋípi dānī “Wé rónígíáyíríní.” ráriŋene imónírane dīŋí nīyímíŋí imóníŋí nene e oimónaneyínírí dīŋí ikwímoaríŋwápi tīŋwaéne imónírane yaníwá nání kwíyípi neawírēnapíyíŋíríní.

⁸ Xwíyíá apí, ayí nepa áamá dīŋí ŋwiráripaxí imóníŋípiríní. Ayínání apí nání nuríríná samíŋí nīmónímáná murí eŋí neánímáná urííríxíní. Áamá Goríxomí dīŋí wíkwíroarígíáyí píraníŋí nero imíríŋí mimóníŋípi —Apí naŋí imóníŋagi nání áamáyo sa naŋíní wiipaxípiríní. Apí aríge nerí yaníwárífanírí símí xeadípeníprífa nání e urííríxíní. ⁹ E nerí aí áamá majímajíá níkaríníro xwíyíá mīxímíxeawíámí inarígíápi raríŋagífa nīwínírínáraní, aríowa eŋíná dānī wigí nīáíwí nemeága nuro yoí wírígíápi nání raríŋagífa nīwínírínáraní, ŋwí ikaxí eáníŋípi nání xwíyíá xímíxímí níníro raríŋagífa nīwínírínáraní, ayí tīnī wí níkumíxínírí mírípaní. Xwíyíá ayí rarígíápi naŋí imóníŋípi xídānī nání neaiipaxí mimóníŋagi nání raríŋíní. Sa mīponíŋí xwíyíá eŋagi nání raríŋíní.

¹⁰ Áamá gíyí gíyí Jisasoyá síyikí imónígíáyo xewíxewí oimónípoynírí wíwapiyaríŋagífa nīwíníríná erírí biaú wíagí aiwí aríkí yaríŋagífa nīwíníríná ríwí umóíríxíní. ¹¹ Joxí níjíríní. Áamá e yarígíáyí wigí dīŋí sá nīyímíxíníro íwí néra warígíápi dānī xwíyíá meárínarígífa eŋagi nání raríŋíní.

Yayí nīwiowárírná uríŋípi náníríní.

¹² Nioní ríxa dīŋí neyírónírí “Ríwípi yaríŋíná aŋí ríxa Nikoporísíyí ríŋípiŋí ŋweámígíní.” yaiwíaríŋá eŋagi nání nioní Atemasomírání, Tikikasomírání, joxí tīŋí e nání nurowárírnáyí, joxí eŋí neánírí nībírí aŋí apimí nímeáríxíní. ¹³ Sinaso —O xwíríxí wíeŋwípeiaríŋí woríní. O tīnī Aporoso tīnī egí aŋí nuríná amípi wí nání díwí mīkeamónípa erí óf e dīŋí síxí níga urí epísí nání “Bí wiowáríímígíní.” nīyaiwirí aníŋí míní éíríxíní. ¹⁴ Negí imónígíáyí íkíá ná mīwearíŋíŋí mimónípa ero Goríxomí píraníŋí nīxídíróná imíríŋí mimóníŋípi epírífa nání ayí ení áamá díwí íkeamónígíáyo arírá wípaxípi éwapínííríxíní.

¹⁵ Nioní tīnī re ŋweagíáyí níní yayí síowárēnaparíŋwíní. Áamá nene Goríxomí dīŋí wíkwíroaríŋagwí nání dīŋí síxí neayarígíáyo “Poró yayí neawárēnaparíní.” urííríxíní. “Seyíné nīyínéní Goríxo wá seawianíwínígíní.” nīmónaríní.

Payí Poro Pairimono nání eaŋnaríni.

Payí rina Pairimono nání Poro eaŋnaríni. Pairimono áamá aŋf yoŋ Korosi nweáyf woríni. Amípí wí mímúroŋoríni. Xináíníŋf nimóníri wíiaríŋfáyf wí ení tŋoríni. Oyá xináíníŋf nimóníri omíŋf wíiaríŋfáyf wo, Onesimasoyí rínŋo re eŋínigíni. fwf níwikárimí éf nurí Romíyo níremorí Poro, e gwí nweaŋomí níwímearíŋfímí dání ámí dŋf émóagí Poro payí nearí Onesimasomí níwiowárífná Pairimono yokwarímí níwiirí oumímíníri nearí wiowáríŋfínigíni.

¹ Poroní —Nioní Kiraisí Jisasomí níxídirí yaríŋápi nání gwí aŋfyo níŋwíráríŋfóníri. Nioní tŋní negí nírixímeá Timotio tŋní payí rina nearí mónaparíŋwí. Pairimonoxt, yegí dŋf síxí ríyigwííoxí —Joxí yawawi tŋní nawíní Jisasomí níxídirí yaríŋwá nání gwí móníŋwá woxíríni. ² Joxí tŋní negí nírixímeáí Apiaí tŋní Akipaso tŋní —O none tŋní negí nawíní roariŋwá woríni. O tŋní Jisasoyá síyíkí imóníŋfá joxíyá aŋf iwámí awí eánaríŋfáyf tŋní ayí nŋní ení aí tŋní nání payí rina nearí mónaparíŋwí. ³ “Negí ápo Goríxo tŋní Ámíná Jisasí Kiraiso tŋní awaú wá seawianíri seyíné píraníŋf níwayíróno nweapíri nání seaiiri éfísíxíni.” nimónaríni.

“Joxí yaríŋfípi nání yayí ninaríni.” uríŋf náníri.

⁴⁻⁵ Nioní negí Goríxomí xwíyíá rírímí níwírí joxí nání ríxíŋf níriríyíríná aríá re níwírí nání, “O áamá Goríxoyá imóníŋfá níyoní dŋf sípí níwírí arírá wirí Ámíná Jisasomí dŋf wíkwírorí yaríŋoríni.” Aríá e níwírí nání joxí nání ríxíŋf níriríyíríná Goríxomí yayí wiaríŋaríni. ⁶ Joxí nene tŋní nawíní Kiraisomí dŋf wíkwíroariŋagwí nání nawíní ikáriníŋwápímí dání “rípi re oimóníni.” nimónaríni, “Amípí naŋf Kiraisomí nuxídirífná epaxí imóníŋwá nípíní nání xixení níjía oimóníni.” nimónaríni. ⁷ Gí nírixímeáoxíni, joxí áamá Goríxoyá imóníŋfáyo dŋf sípí níwírí neríŋfímí dání dŋf síxí umímoníŋf eŋagí nání nioní yayí ayá wí níníníri dŋf nífá ninaríni.

Pairimonomí Onesimaso nání ríxíŋf wuríyíŋf náníri.

⁸⁻⁹ Ayínání Poroní —Nioní ríxa xweyaŋoní nerí Kiraisí Jisasomí nuxídirífná yaríŋápi nání gwí nweaŋáoníri. Nioní yawawi Kiraiso nání nawíní gwí móníŋwííwawí eŋagí nání masísfá bí mísí “O e neríŋáyf naŋf imóníŋfípi yaríni.” yaiwiaríŋápi e éiríxíníri sekaxí bí rírípaxí aiwí dŋf síxí yinaríŋwííwawí eŋagí nání awayíní ríxíŋf bí orírímíni. ¹⁰ Onesimaso —O nioní gwí aŋf tŋyo níŋwearífná wáf uríápímí dání Goríxomí dŋf wíkwíroariŋf eŋagí nání gí íwóníŋf emeááoríni. “O nání ríxíŋf bí owuríyímíni.” nimónígoí. ¹¹ Xámí “Yíwf imóníŋoríani?” waiwiago aiwí agwí joxí tŋní nioní tŋní níwawíní dŋf uŋwírárípaxí imóníŋoríni. ¹² Agwí nioní omí joxí tŋf e nání nuowárífná gí dŋf aí tŋní níxeyáníriŋf wírénaparíŋíni. ¹³⁻¹⁴ Nioní xwíyíá yayí neainaríŋfípi wáf urímearíŋáoní eŋagí nání gwí aŋfyo nweaŋáná “Onesimaso nioní tŋní níŋwearí joxí nání wayíá arírá oníni.” nínimóníri aiwí joxí “Ayí ananíríni.” síní máníriipa eŋánáyf, “E apí xe oemíni.” mánimóníŋagí nání ámí joxí tŋf e nání uowárénaparíŋíni. Joxí “Poro sekaxí nírfípmí dání oemíni.” míyaiwí díxí dŋfíyo dání “Xe Poro tŋní níŋwearí arírá owíní.” yaiwiríá nání omí joxí tŋf e nání úowárénaparíŋíni. ¹⁵ Ayí rípi nání rírariŋíni. O ámí aníŋf joxíyá imóníŋfá nání bí onímíápi píní nírwíarímí níbirí nweaŋfíriani? ¹⁶ O síní díxí rínáíníŋf nimóníri omíŋf síiaríŋo aí síní axí apíní mimóní apímí ní múrorí Jisasomí dŋf níwíkwírorí nání gí nírixímeá dŋf síxí uyíŋáoníŋf imóníŋfíri. E nimóníri aiwí joxí aŋípaxí “Ríxa gí nírixímeáoníŋf imóníŋf woríani?” waiwipaxoríni. ¹⁷ Ayínání “Poro nioní tŋní nawíní gwí móníŋwííoríani?” níniawírífnáyf, Onesimaso

símeááná nioní nímímínímínírí enjpa omí ení axípi umímíníríxíní. ¹⁸ E nírírírí aí o píní níríwíárímí nuríná súpí nísikárímí unjpiraní, amípí fwf rírápínjpiraní, ananí nioní riyipáromfáriní. ¹⁹ Poroní niwanjjoní gí wé t́níní rfwamínj rípi “Nioní riyipáromfáriní.” nírírí eearínjíní. Ayí joxí ení manj nioniyáyo dání raríná Jisasomí dínj wíkwíróagi nání joxí nioní ení niyipáropaxí imónínjpi nání mírírípa éimígíní. ²⁰ Gí níríxímeáoxíní, Áminá Kiraiso t́níní nawíní ikárínigwííoxí enagi nání nioní ríxínj rírápí xixení nííríxíní. E nerínáyí, apíní mé dínj síxí ení nímímorfáriní.

²¹ “Arfá yímígí ninjoi.” nísiaiwírí dínj síjá neánarínagi nání re nínimónírí payí eearínjíní, “Joxí nioní rírápíní mé api nímúrorí ámi seáyí e imónínj bí t́níní erfáriní.” nínimónírí payí rína eearínjíní. ²² Ríxínj ámi bí rípi orírímíní, “Anj awawá nioní wepaxí imónínjwá óf nimoáríríxíní.” orírímíní. Ayí rípi nání rírarínjíní. Seyfné Goríxomí ríxínj nuríyarígápipímí dání oyá dínj t́níní gwí anjyo dání niwáraná seyfné t́ámíní b́ímígínírí dínj níkwímorí nání rarínjíní.

Yayí níwíowárirfná urínjpi náníríní.

²³ Epapíraso —O ení Kiraisí Jisasomí uxídarínj wo enagi nání nioní t́níní nawíní gwí ηweagwííoríní. O joxí nání yayí siowárenaparíní. ²⁴ Mako t́níní Arisítakaso t́níní Dimaso t́níní Ruko t́níní —Awa Jisasomí níxídíro yarínjagía nání gwí nímónígíáwaríní. Awa ení yayí siowárenaparínjoi. ²⁵ “Áminá Jisasi Kiraiso anínj wá níseawiaga úwínígíní.” nímónaríní.

Payí áamá Xibiruyí nání eáníñnaríni.

Payí rina Judayí Jisasomi dñí nìwìkwíro nání oyá siyikí imónigíá aní bimi ñweagíáyí nání eagíánaríni. Xibiruyí ríniñpí wígí píné rarigíápi tñi níkumíxíni ríniñagi nání yoí e wírini. Payí rina eañoyá yoí miñwiráriníñagi nání “Ámá o níriri eañíraní?” yaiwipaxí mimóniñnaríni. Jisaso ríxa anínamí nipeyimáná xwiogwí ríxa obaxí nìpwémáná eñáná payí eañoyá Judayí Jisaso siyikí imónigíá ayo xeaníñ wímeaayariníñagi nání aníñ Jisasomi dñí mìwìkwíró píní nìwiáiro xámí yagíápi ámi fá xirípríxíni níriri eañinígini. Ayí re nìyaiwiro aníñ sñí imóniñpí xaiwí fá xirípríxíni níriri eañinígini, “Aníñají nìyoní Jisaso seáyí e mìwimónipa rení? Mosesomi ení seáyí e mimónipa rení? Apaxípaníñ imónigíá xwéowami ení seáyí e mìwimónipa rení? Rídiyowá xó ná wínáni neaiiníñpí apaxípaníñ imónigíá xwéowami ámi ámi neaiarigíápi seáyí e mimónipa rení?” nìyaiwiro aníñ Jisasomíni dñí nìwìkwíróa úríxíni níriri eañinígini.

“Ríná Goríxo xegí xewaxo eñpimi dání nearíñrini.” uríñ nánirini.

¹ Goríxo eñiná wíá rókiamoagíáwa ríwamíñ earo xixegíni ero egíápi dání xóyoá xwiýfá negí aríowéyo ayá wí nura nìbayíásáná ² agwí sía yoparíyí tñí ríná xegí xewaxo xwiýfá ríri amípí wíwapíyemerí eñpimi dání nearíñrini. Xegí xewaxo amípí imóniñpí nìpini nání xiáwo imóníwiniñnirí urípeañorini. Omí dání aníña tñi xwíá ríni imíxíñrini. ³ O Goríxo níknirí seáyí e imóniñpí axípi ení aupákíki inaríñorini. Xano yapí pákíní imóniñorini. Sogwí sñí emá amípí nìpini oyá xwiýfá eñí eáníñ ríñpimi dání xomaxíñí yáriníñagi nání xegí imóniñpa sñi imónini. Xewaníño íwí ámá yarigíápi nání yokwarímí wiipaxí oimónirí nìwiárimáná nìpeyirí Nwíá seáyí émi imóniñoyá wé náúmíni éf ñweani.

“Goríxomi xewaxo aníñajíyo seáyí e múrónini.” uríñ nánirini.

⁴ Goríxo o e imóníwiniñnirí nurípearí nìwimíxírná aníñají e imónípríxíni urípeañpimi aga seáyí e wíá ríni imóniñpí tñi xixeni seáyí e wimíxíñrini. ⁵ Omí Bìkwíyo nírini eáníñ rípi Goríxo uríñpa aníñají gíyo axípi uríñrini, “Joxí ríxa gí íwoxi oimónirí simíxíárini. Agwí ríná joxíñíñ semeáárini.” E uríñpa aníñají gíyo axípi uríñrini? Oweoi, wí e muríñrini. Xewaxo nání ámi bí re ríñpa aníñají gíyí nání axípi ríñrini, “Nioní xegí xanoní imónimíni. O gí íwo imóniniñoi.” ríñpa axípi aníñají gíyí nání ríñrini? Oweoi, wí e míríñ eñagi nání “O ayo seáyí e wimónini.” níriri eañiníni. ⁶ Xegí niaíwí xámíñíñ emeañomi xwíá rírimí nání wírenapíni nání nimóniríná Bìkwíyo nírini eáníñ rípi ení ríñnigíni, “Aníñají Goríxoníyáyí nñni omí nupfíknímearo seáyí e umépríxini.” ríñ eñagi nání o seáyí e wimónini. ⁷ Aníñají nání Bìkwíyo re nírini eáníni, “Goríxo xegí aníñají —Ayí xó sekaxí urípi tñi xixeni seáyí wiipíri nání imónigíáyíni. Ayí imíñíñí imónípríxíni wimíxíri ríá ápiáwíñíñ imónípríxíni wimíxíri yaríñrini.” Aníñají nání e nírini eáníñagi aiwí ⁸ xewaxo nání re nírini eáníni, “Goríxoxini, díxí ámáyo numeñwearíná ná ríwíyo aí sñi axípi aníñ umeñwearí pí pí wé róníñ imóniñpí tñi xixeni nerí umeñwearí eríárini. ⁹ Joxí wé róniñpí nání simónirí unípi nání mísimónipa erí yaríñagi nání Goríxoní díxí Nwíáoni níríprípearí ámá díxí imónigíáyo seáyí e simíxíagi nání dñí nífá sinarini.” E nírini eáníñagi nání “Xewaxo aníñajíyo seáyí e ríá wimónini?” yaiwipaxíni. ¹⁰ Xewaxomi uríñ rípi ení nírini eáníni, “Ámínáoxini, iwamíó dání amípí nñni wí sñi mimóniñáná joxí xwíá ríri ikwírorí aníña díxí wé tñi imíxíri eñrini. ¹¹ Apí aníñfá eñagi aiwí joxí sñi aníñ miní ñwearíárini. Aníña tñi xwíá rí

tíni iyfá nípánoyí urí nerfíná yaríñpáníñfí imónáná ¹²joxi iyfá nixoperi tarigfápa axípi e tirfáriní. Ámá iyfá urú emi nímori sñf wú pánarigfápa axípi anjnamí tíni xwfarími tíni e imixirfáriní. E nerí aí joxi imóníñpí anñf miní sñf axípi nimónirí xwiogwí dñf nímori fá ropaxí mimóní nípwerí aí joxi wí mipepa erfáriní.” Xewaxomi e nuríri aí ¹³ámí axomi re uríñpa anjñajf gíyo ení uríñfíriní, “Nioní ámá joxi sfmí tíni siarigfáyo xopíraráf níwirí ikwianwí díxí síkwí ikwiárírfánáníñf simixiyimfá íná nání nioní imóníñápa xixení axípi nimónirí gf wé náumíni éf níñwearí weníñf nerí ñwearí.” Xewaxomi e uríñpa anjñajf gíyo axípi uríñfíriní? Oweoi. ¹⁴Xewaxo ríxa e imóníño enagí aiwí anjñajf níní ayf sa kwíyfyfíriní. Goríxo sekaxí uríñfí xixení seáyf wiipfíriní nání imónígíyfyfíriní. Ámá xfo xegf yeáyf uyimíxemeanfáyo arírá uwiipfíriní nání urowáraríñfyfíriní.

2

“Jisaso neaiñfpi sfmímanjfmíni tñfírxíni.” uríñf náníriní.

¹ Xewaxo anjñajfyo seáyí e wimóníño enagí nání xwíyí o nání arfá wiñwápí pfní níwiárírane ewé gwí míyáríñjána ná jfami níkwíaríga waríñpa axípi e yanígíñfí apimí xaíwí fá níxírirane píraníñf xídfwanígíni. ² Ayf rípi nání seararíñfí. Eníñá Goríxo negf arfowéyo anjñajf uríro wíwapíyiro éfápimí dání uragfípi aí pfrf wiaíkipaxí mimónípa erí ámá xwíyí apimí ogámí nero pfrf wiaíkgí fá ayf ayo Goríxo xixení pfrf umamori enf enagí nání ³ agwí ríná nene rípi wí yaiwipaxene meníni, “O awíaxf nerí yeáyf neayimíxemeanfá nání neaiñfpi rfwf nukíñmoranénáyf, ananí pfrf o neamamonfápimí dání nurakínarími upaxfíriní.” yaiwipaxene meníni. Xámí Ámíñá Jisaso xewaníño Goríxo yeáyf neayimíxemeámíñfí neaiñfpi nání nínearímáná enáná ámá omí arfá wigfáwa nene “Neparíni.” yaiwianí nání sopíñf noro wáf neararíñá ⁴ Goríxo ení nene “Neparíni.” yaiwianí nání emímí tíni ayá ríwamónípaxí imóníñf tíni amípi xixegíni ámá mepaxí imóníñf tíni sopíñf noa uñfíriní. O xfo wimónaríñfpi tíni xixení ámá awa kwíyípimí dání emímí epaxí oimónfpoyníñf wiñfpi tíni egfápimí dání sopíñf noa uñfíriní.

Yeáyf neayimíxemeanfápi nání mfkí ikiño Jisatoríni.” uríñf náníriní.

⁵ Goríxo ámá anf sñf imóníñfárimí —Arí nání nioní níñfí ríwamíñf eearíñfí. Arímí ñwearírfáyf Goríxo anjñajowamí sñmanwíyóníñf yeáyf wuríñpírfá nání rárinímaní. ⁶ E nerí aí ámá wo Goríxomi uríñf rípi Bíkwyí wí e níñfí eáníñagí nání “Ámáyf Goríxoyá dñf tíni amípi níyoní seáyí e níwimónípfírfáriní.” nene re yaiwipaxfíriní, “Ámáyf pí imóníñagfá nání Goríxoxí ayf nání dñf nímori umearíñfíriní? Ayf joxi ananí peayf wianípaxfyf enagí nání raríñfí. ⁷ Aníñf marfát, bí onímíapí nání ámá anjñajfyo ínímí owimónípoyníñf níwáríri aí ámí rfwíyo dání wé ikwianwíyo uñwiráriní seáyí e wimíxíri nerfíná seáyí e numfeyoari [amípi nfní joxi díxí wé tíni imíxíñfyo seáyí e níwimóníri oumenweáfírxíñfí urípeañfíriní.] ⁸ Joxi anjñajfíraní, amípiraní, nfní ámáyo ínímí wuríñfwíñgíñfí wimíxíñfíriní.” Bíkwyí e níñfí eáníni. Goríxo nfní ámáyo yeáyf wuríñfwíñgíñfí níwimíxírfná payíkeyf bí mimíxípa enf enagí nání nene re yaiwipaxfíriní, “Ámáyf Goríxoyá dñf tíni amípi níyoní seáyí e rífa wimóníni?” yaiwipaxfí aí agwí ríná nene amípi nfní ámáyo ínímí imóníñagí mí míwómíxaríñwíni. ⁹ E nerí aiwí ámá Goríxo onímíapí nání anjñajowamí ínímí wimíxíñfomi ríxa mí wómíxíñwáríni. O, ayf Jisaso nání raríñfí. O Goríxo nene nání wá níneawianí píraníñf e wííñmígníñfí yaiwiáragfpi tíni xixení nerfíná ámá nínenení nání neapeínfá nání onímíapí bí anjñajowamí ínímí wimónífwíñgíñfí wimíxíñfíriní. Ínímí e níwimónírfná ríñfí nínearí penf enagí nání Goríxo ríxa wé ikwianwíyo uñwiráriní seáyí e wimíxíri

enfirini. ¹⁰ Gorixo —Xfomi dani amipi nini imoniri nini enti o nani imoniri enti. O re enfirini. Ama obaxi xegi fwaxenijf nimoniro xewaxo nikiniri seayi e imonijfpa axipi imonipirfa nani omi riniyf ayá wí wimeanijfimi dani wé uroarimiginiri nerina xixeni imonijfpi tni enfirini. “Yeayf neayimixemeanfa nani apani miki ikipaxo, ayf Jisatorfani?” wiaiwipiri nani Gorixo e enfirini. ¹¹ Jisaso —O amayf Gorixoyá imonirixiniri wimixarigorini. O tni ama Gorixoyá xfo imixijfyf tni wigf xano ná womi dani e weagfayf enagi o ayf nani ayá mwinf anani “Gf nriximeá imonigfayfiri.” rarijirini. ¹² O Gorixomi re urijfpi Bkwíyo niriniri eanijagi nani rarijini, “Joxi nani gf nriximeáyo ‘E imonigorini. E imonigorini.’ ourimini. Ama joxi seayi e rimepiri nani awi eanigfayo awinimi dani nioni joxi seayi e rimemini nani sonj orimearimini.” niriniri eanijf enagi nani rarijini. ¹³ Xwiyfá Jisaso Gorixo nani rijf rpi enti re niriniri eanini, “Nioni omi aga xixeni dñj uqwirarimfarini.” Xwiyfá ami axo rijf rpi enti re niriniri eanini, “Ama Gorixo niaiwf nemearinijf niapijfyf, ayf ai tni nawini riyenerini.” enti niriniri eanijf enagi nani re seararini, “Jisaso ayf nani ayá mwinf anani ‘Gf nriximeá imonigfayfiri.’ rarijirini.” seararini.

“Jisaso nepa ama imonijnigini.” urijf nani rini.

¹⁴ Ayinani niaiwf rarijfyf wararimi dani gwí tni enj tni tgfayf imonigfa enagi nani xewaxo enti axipi imonijnigini. Xewanijo niperijfimi dani amayo anfa wimixipaxi imonijomi —O ayf oborini. Omi migf wimixiri ¹⁵ ama inina naniniginiri wianijfyf wayf nerijfimi dani gwinijfi nweagfayo nikwearinijf wariri emiginiri wararimi dani ama gwí tni enj tni tgfayf imonigfapa axipi e imonijnigini. ¹⁶ Ayf neparini. O anijnajyo arira owimini nerina e mimonijnigini. Ama Ebirfamoya iyf axipa imonigfayo arira owimini nani nerina wara ayf inigfapa axipi inijnigini.

¹⁷ Ayinani o apaxpanijf imonijf xwe wo nimonimana xegi xexirimeanijf imonigfayo piranijf ayá urimixiri Gorixo xfo urijfpi nani dñj uqwiraripaxi imonijfpi eri nerina fwf ama yarigfapi yokwarimf wiipaxi oimoniri ridiyowa yarigfapa axipi ridiyowanijf inimini nani pipi inipaxi marfat, sa wara xegi xexirimeayf inigfapi inipaxi enagi nani xfo enti axipi e inijnigini. ¹⁸ Rinijfi wimeanijfimi dani obo iwamfo wíwapiyijo enagi nani ama obo agwi rina dani oreámioarixiniri wíwapiyarijfyo enti arira wipaxi imonijho enagi nani rarijini.

3

“Moseso seayi e imonagf wo enagi ai Jisaso aga seayi e wiarf mironi.” urijf nani rini.

¹⁻² Ayinani gf nriximeayfne, —Seyne Gorixo aninami dani xfoya imonirixiniri weyo fa seaumirinijfnerini. Seyne Jisaso nani dñj emonirixini. Gorixo nene tfj e nani urowarenajo, ayf orini. Apaxpanijf imonijf xweo, nene “Apimi dñj wikwifroarijnwarini.” rarijwapi piranijf xdfirixiniri arira neainnfa nani imonijho, ayf orini. Moseso enina ama Gorixoyá aninijf imonigfayo numeirina xixeni wiijfpa ama Gorixo xfo wimonarijfpi e ewiniginiri uripeagf nani xixeni wiijo, ayf axo Jisatorini. O nani piranijf dñj emonirixini. ³ Ayf rpi seararini. Anj wiwa nani “Nanijwarini.” niri moñj sñj nimeeaniro aiwi anj iwami mirijo nani aga mñj sñj seayi e umeeanipaxirini. Axipi e imonijfpa Moseso nani mñj sñj umeeanipaxi imonijagi aiwi Jisaso nani ayf anjipaxi mñj sñj umeeanipaxirini. ⁴ Anj ayf ayf wí xegfpi mimonf nni ama mrrarigfa aiwi amipi nni imonijfpi imixijo, ayf Gorixo enagi nani rarijini. ⁵ Ayf rpi nani enti “Jisaso nani dñj piranijf emonirixini.” seararini. Moseso enina ama Gorixoyá aninijf imonigfayo xixeni piranijf numeirina ama xinaiwanijf nimoniro wigf bosowami piranijf niwiirona yarigfapa axipi

éninǵ nerǵ amǵpǵ Gorǵxo rǵwǵyo rǵnǵǵpǵ nǵnǵ woǵǵkǵ winǵ aiwǵ ⁶ Kiraiso Moseso nimónǵrǵ enǵpa axǵpǵ nimónǵrǵ enǵmanǵ. Omǵ wiǵrǵ nǵmǵrorǵ re enǵrǵnǵ. Niǵwa ámǵ xanowayǵ imónǵǵǵáyo pǵránǵnǵ numeirǵnǵ yarǵǵǵápa Kiraiso axǵpǵ e nerǵ ámǵ xanoyǵ aǵnǵnǵnǵ imónǵǵǵáyo xǵxenǵ pǵránǵnǵ umeinǵrǵnǵ. Nene warǵ sarǵwǵ mǵmǵrǵnǵ nerane “Jisaso e nǵneaiinǵǵrǵnǵ.” nǵyaiwirane dǵnǵ wikwǵmoarǵnǵwǵpimi dǵnǵ sǵyǵ nimónǵrǵ rarǵnǵwǵpǵ anǵnǵ minǵ xǵiwǵ íǵ nǵxǵira nuranénǵyǵ, ayǵ aǵnǵ Gorǵxoyǵánǵnǵ imónǵnǵwǵnǵ.

“Manǵ pǵrǵ wiaǵkiagǵǵáyǵ dǵnǵ sixǵ ínǵrǵrǵxǵnǵrǵ enǵ mǵnǵweaagǵǵámanǵ.” urǵnǵ nǵnǵrǵnǵ.

⁷ Ayǵnǵnǵ Gorǵxo xegǵ kwǵyǵpǵ tǵnǵ Bǵkwǵyo dǵnǵ rǵnǵ rǵpǵ tǵnǵ xǵxenǵ segǵ seǵrǵawéyǵ manǵ nǵwiaǵkiro dǵnǵ sixǵ ínǵrǵrǵxǵnǵrǵ imónǵnǵe nǵweaagǵǵámanǵ, “Agwǵ rǵnǵ manǵ Gorǵxonǵyǵ seararǵnǵagǵ arǵǵ nǵnirónǵ ⁸⁻⁹ enǵnǵ segǵ seǵrǵawéyǵ ámǵ dǵnǵ meanǵ neme rónǵ yagǵǵápa mepa éǵrǵxǵnǵ. Ayǵ gǵ manǵ xowiaǵkǵmǵ nǵniro nepa enǵ eǵnǵnǵorǵǵanǵrǵ iwamǵó níwǵpǵyiro nerónǵ xwiogwǵ 40 pwearǵnǵ nionǵ emǵmǵ nǵwǵwǵpǵya unǵpǵ sǵnǵwǵ nǵwǵga nuro aǵ wigǵ dǵnǵ wakǵsǵ nǵniro rǵwǵ nǵmoagǵǵámanǵ. E yagǵǵápa seyǵné enǵ axǵpǵ mepa éǵrǵxǵnǵ. ¹⁰ Ayǵnǵnǵ segǵ seǵrǵawé ínǵ nǵweaagǵǵáyǵ nǵnǵ wikǵ nǵwónǵrǵ re rǵnǵanǵǵnǵ, ‘Ayǵ ínǵnǵ dǵnǵ xenǵwǵnǵ moro Gorǵxonǵ sekaxǵ urarǵnǵǵpimi mǵxǵdǵpa ero yarǵǵǵáyǵrǵnǵ.’ nǵrǵrǵ ¹¹ wikǵ rǵǵ ápiǵwǵnǵnǵ nǵwónǵrǵnǵ sǵnǵ womǵ dǵnǵnǵnǵ re rǵrǵnǵanǵǵnǵ, ‘Xwǵǵ dǵnǵ sǵxǵ ínǵpǵrǵǵa nǵnǵ wǵpǵmoarǵnǵǵrǵmǵ wǵ nǵnǵweapǵrǵǵámanǵ.’ rǵrǵnǵanǵǵnǵ.” Segǵ seǵrǵawé ínǵ nǵweaagǵǵáyǵ Bǵkwǵyo dǵnǵ e nǵrǵnǵrǵ eǵnǵnǵpǵ tǵnǵ xǵxenǵ nero Gorǵxomǵ manǵ pǵrǵ nǵwiaǵkiro nǵnǵ dǵnǵ sixǵ ínǵrǵrǵxǵnǵrǵ enǵ wǵ mǵnǵweaagǵǵámanǵ.

“Neǵrǵawéyǵ Gorǵxomǵ manǵ wiaǵkiagǵǵápa mepa éwanǵǵnǵ.” urǵnǵ nǵnǵrǵnǵ.

¹² Gǵ nǵrǵxǵmeáyǵné, wiyǵné sǵpǵ nero arǵkwǵkwǵ nǵwirǵnǵpǵmimi dǵnǵ Nwǵǵ wǵ mǵpé anǵnǵ sǵnǵ imónǵnǵomǵ rǵwǵ umóǵrǵxǵnǵrǵ pǵránǵnǵ awǵnǵnǵ menǵweánǵrǵxǵnǵ. ¹³ Wiyǵné íwǵ néra nurǵnǵpǵmimi dǵnǵ yapǵ néwǵpǵnǵro dǵnǵ wakǵsǵ nǵnirónǵ Gorǵxomǵ rǵwǵ umopǵrǵxǵnǵrǵ sǵǵ Bǵkwǵyo dǵnǵ Agwǵyǵ rǵnǵnǵyǵi sǵnǵ imónǵnǵánǵyǵ, sǵnǵ epaxǵ enǵánǵyǵ, sǵǵ ayǵ ayo xǵxe enǵ rǵrémǵxǵ inayǵrǵxǵnǵ. ¹⁴ Ayǵ rǵpǵ nǵnǵ seararǵnǵnǵ. Dǵnǵ Kiraisomǵ iwamǵó dǵnǵ nǵwikwǵroranénǵ warǵ sarǵwǵ mǵmǵrǵnǵ nerane xǵiwǵ íǵ xǵrǵnǵwǵpǵ anǵnǵ xǵiwǵ íǵ nǵxǵira nurane negǵ peanǵwaé nǵnǵ sǵnǵ xǵiwǵ íǵ nǵxǵira nuranénǵyǵ, nepa Kiraiso tǵnǵ ikǵrǵnǵnǵwaénerǵnǵ. ¹⁵ Bǵkwǵyo re nǵrǵnǵrǵ eǵnǵnǵpǵ tǵnǵ xǵxenǵ nerǵnǵpǵmimi dǵnǵ ananǵ dǵnǵ wǵkwǵroarǵnǵwǵpǵ xǵiwǵ íǵ nǵxǵira upaxǵrǵnǵ, “Agwǵ Gorǵxo seararǵnǵagǵ arǵǵ nǵwirónǵ enǵnǵ segǵ seǵrǵawéyǵ omǵ manǵ xowiaǵkǵmǵ nǵwirónǵ dǵnǵ wakǵsǵ nǵniro nǵnǵ rǵwǵ umoagǵǵápa seyǵné enǵ axǵpǵ e mepa éǵrǵxǵnǵ.” E nǵrǵnǵrǵ eǵnǵnǵpǵ tǵnǵ xǵxenǵ neranénǵyǵ, dǵnǵ wǵkwǵroarǵnǵwǵpǵ xǵiwǵ íǵ nǵxǵira wanǵwǵrǵnǵ.

¹⁶ Ayǵ rǵpǵ nǵnǵ seararǵnǵnǵ. Ámǵ Gorǵxo rarǵnǵagǵ arǵǵ nǵwirónǵ manǵ xowiaǵkǵmǵ wiagǵǵáyǵ, ayǵ gǵyǵrǵnǵ? Nǵnǵ ayǵ ámǵ Moseso Isǵpǵyǵ aǵyǵo dǵnǵ wirǵmeánǵ e pǵnǵ nǵwiǵrǵmǵ wagǵǵáyǵ menǵranǵ? ¹⁷ Xwiogwǵ 40 apǵ pwearǵnǵ Gorǵxo ámǵ gǵyo wikǵ nǵwóga wagǵrǵnǵ? Ayǵ axǵyǵ íwǵ nero ámǵ dǵnǵ meanǵ dǵnǵ nǵpéa emeagǵǵáyǵ menǵranǵ? ¹⁸ Ámǵ Gorǵxo sǵnǵáyo dǵnǵ nurǵrǵnǵ “Xwǵǵ e nǵnǵwearonǵ dǵnǵ sixǵ ínǵrǵrǵxǵnǵrǵ enǵrǵmǵ wǵ nǵnǵweapǵrǵǵámanǵ.” uragǵyǵ gǵyǵrǵnǵ? Ayǵ axǵyǵ xǵomǵ manǵ pǵrǵ wiaǵkiagǵǵáyǵ menǵranǵ? ¹⁹ Ayǵnǵnǵ nene nǵjǵǵa re imónǵnǵwǵnǵ. Neǵrǵawé ínǵ nǵweaagǵǵáyǵ dǵnǵ mǵwikwǵropa nero nǵnǵ Gorǵxoyǵ xwǵǵ dǵnǵ sixǵ ínǵrǵrǵxǵnǵrǵ enǵrǵmǵ wǵ nǵrémoro nǵweaagǵǵámanǵ.

4

“Nene dǵnǵ sixǵ ínǵanǵwǵ nǵnǵ imónǵnǵe sǵnǵ imónǵnǵ.” urǵnǵ nǵnǵrǵnǵ.

¹ Ayǵnǵnǵ Gorǵxo ayǵ dǵnǵ sixǵ ínǵrǵrǵxǵnǵrǵ negǵ neǵrǵawéyo sǵmǵmanǵyǵo dǵnǵ urǵnǵpǵ sǵnǵ enǵagǵ nǵnǵ xǵo ámǵyo eyeyǵrómǵ nerǵnǵ wiyǵné nǵnǵ re seaǵaiwinǵǵnǵrǵ, “Ayǵ e nǵweapaxǵ mimónǵnǵoi.” seaǵaiwinǵǵnǵrǵ wǵyǵ nerane pǵránǵnǵ oyaneyǵ. ² Negǵ

neárfawéyá áamá dñj meañe nemeróná xwíyá xwá dñj sixí ínfríxiniri enjírímí nání yayá winipaxá imónñjpi arfá wiagfápa nene ení axípi arfá winwárini. Ayá arfá nñwiro aí arfá nñwiróná dñj mñwkwíropa nero nání surfámá arfá nñwiáiro xwá dñj sixí ínfríxiniri imónñjírímí mñrémó áamá dñj meañe dání penowigfawixini. ³ Dñj wkwíroarñwaéne dñj sixí ínfríxiniri enj páwiarñwárini. Ayá Gorixo rñpi rñj enqagi nání “Dñj sixí ínanfá nání imónñje ríxa rfa neaipmoárinini?” nñyairane nñjfa imónñjwini, “Gorixoní mañ nñwiaíkiarñgáyo wikí rfa ápiáwññj nñwónñfná sfñá womí dánññj re rárñjanigini, ‘Xwá ayá dñj sixí ínpfá nání wipmoárinñpimi wí nñweapfámaní.’ rárñjanigini.” Xwárí fní anfna fní imixáñje dání amípi nñpini xfo imixfñpi ríxa yárññqagi aiwi xwíyá api e rññnigini. ⁴ Bkwíyo wí e sfá wé wfúmí dánj wo nimónmána Sabarfá imónñjñyi nání re nñrññri eánini, “Gorixo sfá wé wfúmí dánj wo pwearfná amípi nñmíxa núsfána pñni nñwiárñri Sabarfá imónñjñyimi kikiá nñweari dñj sixí íñññrini.” nñrññri eánini. ⁵ Ámi wí e dñj sixí íñpaxe nání re nñrññri eánini, “Xwá dñj sixí ínpfá nání Gorixoní wipmoárinñpimi wí nñweapfá menini.” nñrññri eánini. Xwíyá apiaú nñrññri eánñqagi nání “Nene dñj sixí ínanfá nání imónñje ríxa rfa imónñni?” nñyairane nñjfa imónñjwini.

⁶ Enjína xwíyá xwá dñj sixí ínpfá nání imónñjírímí nání yayá winipaxápi arfá wiagfáyá Gorixoní mañ xowiaíkmí nera warñqagfa nání dñj sixí ínfríxiniri enj xe ñweáfríxiniri sfñw mñwinipa enj eri wíni e xe ñweáfríxiniri sfñw wñfná eri enqagi nání ⁷ re nñyairane nñjfa imónñjwini, “Nene dñj sixí ínaní nání imónñje ñweañfáfná nání Gorixo ríxa sfá ámi wñyi rárññrini.” Bkwíyo dání sfá ayi, ayá Agwñyi rññññyirini. Neárfawéyá arfá mñwigfáe dání ná rfwíyo Gorixo mañ mñx ínýá Depitoyáyo dání xwíyá Bkwíyo nioní xámi mññ iroárfápi nñrñri re rññnigini, “Agwí mañ Gorixoníyá seararñqagi arfá nñniróná dñj wakfí minípa époyí.” rññ enqagi nání “Nene dñj sixí ínanfáfná rfa imónñni?” yaiwiarñwárini. ⁸ Josuao negf neárfawéyo xwá dñj sixí ínfríxiniri enj nípemeámi nurí nñrémorfná dñj sixí Gorixo e ínfríxiniri wimónñjpi nepa nññro sfñwññyá, ayimi dání rfwíyo Gorixo sfá dñj sixí ínanfá nání imónñj ámi wñyi nání rñmññri enjmaní. ⁹ Ayfnáni nene re nñyairane nñjfa imónñjwini, “Sfá Gorixo amípi fní nñmíxárfmáná dñj sixí íñññyínñj imónñj axípi áamá xfoyá imónñgfáyá nání dñj sixí ínpfáfná sfñni imónñni.” yaiwñwini. ¹⁰ Dñj sixí ínfríxiniri enjñpimi páwñño, xfo Gorixo xwá amípi fní imíximí nñyárfmáná kikiá nerí dñj sixí íñññpa axípi e nerí xegí e éwññññri urfpeañpi nñyárfmáná xewanñño ríxa dñj sixí nññri ñweani. ¹¹ Ayfnáni neárfawéyá mañ Gorixoní pñrñ nñwiaíkiro sfñwepñgí neaíwapñyagfápmi nñxñññrane omí rfwí umoanñññri dñj sixí ínfríxiniri enj ñweáwanñññri anññ miní nerane píránñññ nñrñkwññrane oyaneyí. ¹² Ayá rñpi nání seararññni. Xwíyá Gorixoyápi pí pí oenñri wimónarññpi fní xñxení epaxí imónñri enj eánñri enjññrini. Xegí ñwá yinñññññ imónñjpi kirá mañ mñdñmñdáni wenj nñññyá ñwá yinññpi fní xñxení mimónñni. Kirá aga ñwá yinññ bá xómññ xfáyo fní enj wíwíyo fní dakwipaxfpa xwíyá oyápi ámayo wairññ nñwirfná wigfá xwioxfyo fá nñmiárññri ayá fní dñj fní kumíxñññ dakwiarñññrini. Pí pí áamá dñj moro pí pí “Emññri oemñni.” wimónñri yarñgápi eyeyíromí yarññrini. ¹³ Amípi fní Gorixo —Pí pí éwápi nánñrani, rfwápi nánñrani, yarññ imími neaífná “Ayá api nání e rfarini. E éarini.” uranfáyo, ayá orini. Amípi fní o imixñññyá xegí sfñw anññe dání wí pñni imónñpaxf menini. Amípi fní xegí sfñwíyo dánññññ nñparárfmáná sfññni imónñni.

“Negf apaxfpanññ imónññ xwé Jisatorñni.” urññ nánñrini.

¹⁴ Nene apaxfpanññ imónññ xwé wo —O ríxa anñnámñni peyñño, ayá Gorixoní xewaxo Jisatorñni. Apaxfpanññ imónññ xwé o fnñwaéne enqagi nání woáfkf nerane “Apimi dñj wkwíroñwini.” rarññwápi xaíwí fá oxñraneyí. ¹⁵ Ayá rñpi nání rarñññni.

“Negí apaxípaníñí imóníñí xwéo nene wé róníñí imóníñípiní oyaneyíníri neríná ení meání yaríñagwí nínearíná wí dñí sípí míneaiaríníni?” ríseaimónaríní? Oweoi, nene íwí oépoyníri neáimeaaríñípi o ení íwí oeníri wímeáagí aiwí wí íwí meño nání nene wí e wíaiwipaxí meníni. Sa “Samíñí nimóníri yaríñagwí nínearíná ananí dñí sípí neaiaríñoríani?” wíaiwipaxíriní. ¹⁶ Negí apaxípaníñí imóníñí xwéo e imóníño enagí nání amípi samíñí neaimíxípaxí imóníñípi wí neáimeáaná Goríxo —O á máyo ayá xwapí urímíxaríñoríni. O wá neawianíri ayá nearímíxíri oeníri wará saríwá mímárinípa nerane oyá siá íkwianwína tñí e añwí éñíñí úwaníginí.

5

¹ Apaxípaníñí imóníñí xwé wo wo nowani íwí wigí á má yaríñgípi nání Goríxoyá íráí oníñe nání níwuriyiro aiwá peaxí utiro rídiyowá wíiro epíríá nání xío wigí imóníñí dání éñíñí níyoari urípeaaríñowaríní. ² Awa ení wé róníñí imóníñípiní oyaneyíníri nero aí ení neáníro mímíxímpaxí wíagí nání wigí á má majíá nero xenwímíni kímóníáyo ananí awayiní mímeyówá wípaxowaríní. ³ Wé róníñí imóníñípiní oyaneyíníri nero aí ení neáníro mímíxímpaxí wíagí nání wigí á má íwí yaríñgípi nání rídiyowá wíiaríñgípa íwí wíwaníñowa yaríñgípi nání ení rídiyowá mímíxímpaxí mimóníñíawaríní. Awa ení aga nímíxímpaxowaríní. ⁴ Á má wo xewaníño wé íkwianwíyo níñwíríníri xío xegí dñíño dání rípeánaríñímaní. Oweoi, nowani ení ná Goríxo xío xegí dñí tñí Erono apí e oimóníri wéyo íá umíríñípa axípi umíráná apaxípaníñí imóníñí xwéowa imónaríñgíriní. ⁵ Kiraiso ení xewaníño seáyí e nímíeyoáníri apaxípaníñí imóníñí xwé woní oimónímíníri mímíxímpaxíñíni. Oweoi, Goríxo omí seáyí e numíeyoari Bíkíwíyo níriníri eáníñí rípi uríñíni, “Joxí gí íwoxi oimóníri simíxíáríni. Agwí ríná joxíñíñí semeááríni.” nuríri ⁶ Bíkíwíyo ámi wí e níriníri eáníñí rípi ení uríñíni, “Apaxípaníñí imóníñí Meríkisedeko nimóníri ení yapi joxí ení axípi aníñí nání e imóníri xíni.” uríñí enagí nání Kiraiso e imóníñíriní. ⁷ Xámí o á má nimóníri xwíá tñíyo níñwearíná “Á má nípi kíaníro yaríñgípi nání wáyí níñíni gíni ápo dñí sítí ní mímíxímpaxoríani?” níyaiwírí arírá oníníri ñwí píyí níwíríníri gwíni kíkíá tñí ríxíñí uráná xanómí aríá níwírí píráníñí yapeníño enagí nání omí xíxeni aríá wíñoríni. ⁸ O Goríxomí xewaxo aí ríñíñí xíomí níwímearí peníño dání re níyaiwírí níjía imóníñíriní, “Ápomí aríá níwírí xíxeni neríná apí e xíxeni rí ríneaaríni?” E níyaiwírí níjía nimóníri ⁹ xano wimóníñí nípiní ríxa sítípearímí níyáriní nání á má xíomí píri mímíwíakí aríá wíaríñgí gíyí gíyí níni aníñí mímí íníná nañíni ñweapíríá nání yeáyí uyímíxemeapaxo imóníri ¹⁰ Goríxo re ráríñípi tñí xíxeni imóníri eníriní, “Xwé apaxípaníñí imóníñí Meríkisedeko imóníñípa axípi imóníñoríni.” ráríñípi tñí xíxeni imóníri eníriní.

Jisasomí ríwí umóríxíni erírí wíñí náníriní.

¹¹ “Nioní ‘Kirisso nání níriní Meríkisedeko nání níriníñí apíñí apíñí imóníni.’ osearímíni.” nínimóníri aiwí aríá íwayí pírogíáyíné, seyíné míkípi nání níjía imónípi nání aríge searímíni? ¹² None ayá wí searéwapíyíñwá enagwí nání xamíñíyíné e dání wíyo nuréwapíyipaxí nimóníriná ayí nañí imónímíníri ení aiwí seyíné sítí majímajíá yaríñagí nání á má wí ámi Kiraiso nání sítí mímíñí imóníñípiní dání nísearéwapíyipaxí imóníñíáyíneríni. Seyíné aiwá nípaxí mimóní amíñíni naríñgíyí yapi imóníño. ¹³ Ayí rípi nání seararíñíni. Á má aiwá nípaxí mimóní sítí amíñí naríñgíyí níni “Apí neríná wé róníñípi yaríño.” ríñípi nání majíá nero nání sítí níaiwí píopia yapi imóníño. ¹⁴ E nerí aí aiwáyí á má ríxa ámínáníñí imóníñíáyí naríñgíriní. Á má e imóníñíáyí wigí dñí tñí píráníñí éwapínaríñgí enagí nání nañí imóníñípiraní, sítí imóníñípiraní, ananí mí omíxaríñgíriní.

6

1-2 Ayínáni, nene xwiyá Kiraiso nání siriimíni imóniñipiñi aníñi miní mirinipa oyaneyi. Íníná ámi ámi xwiyá siriimíni imóniñi rípi rípi nitíwayirori mirinipa oyaneyi. Xwiyá negí íwí amípi néra nuríná aníñimixinanirane yaríñwápi aga ríwíminí nimamopaxípirani, xwiyá Gorixomi aga dñí níwíkwíropaxípirani, xwiyá igíá xixegíni eánariñwápirani, Gorixo naní owimixinirí wé seáyí e wíkwíarariñwápirani, ámá pegíáyí ámi wíapíñimeapírápirani, Gorixo ámáyo mí ómómíximí nerí xwiyá umeáraná aníñi ñweapírápirani, xwiyá api api ámi nitíwayirori méwapíni pa oyaneyi. Sa xwiyá Gorixoyá ámá aríá níwiríñipimi dání yóí imónipaxípi éwapínaní nání oxímeaneyi. ³ Gorixo api xe oépoynirí síñwí níneanirínáyí, ananí yaníwini.

⁴ Ayí rípi nání “Xwiyá xámi nitíwayirorane éwapíniñwápi píni níwíarirane xwiyá yóí imónaníwá nání imóniñipi oxímeaneyi.” searariñini. Ámá Gorixo xewaníño nání “E imóniñoríani?” oyaiwípoynirí ríxa wíá wókímíxirí ámá aiwá gígí neríná níñá awíí yaríñi imóniñipi nání imónariñgápa axípiñiñi e nero aníñami dání Gorixo neaiapíñipi nání níñá imóniro kwíyí oyápi ámá wíyo tñi nawíni waínirí ⁵ ámá aiwá awíí imóniñipi gígí neríná “Naní imónini.” yaiwiaríñgápa xwiyá Gorixoyápi tñi ení eáníñi o yeáyí níneayimíxemearí neamenñweaníná imóniñipi tñi axípi gígíñiñi neríná “Naní imónini.” yaiwiro néfasáná ⁶ dñí wíkwíroaríñgápi ríwíminí nimamorínáyí, ayí Gorixomi xewaxomi ikayíwí oumearípoynirí ámi yoxáípámíniñi yekwíroarariñgápa nání ámi xwiyá kinimóníñiríxiniñi urípaxí imóniñipi bí menini. ⁷ Ayí rípi nání searariñini. Xwíá iniá ámi ámi nearí aínáná ámá aiwá omíñi íwíá uríáyí nání aiwá naní yapariñipi, ayí Gorixo aiwá naní oyapíniñi xwiyá tñi píraníñi imíxariñipiñi. ⁸ E nerí aí xwíá iniá ámi ámi nearí nainirí aiwí aiwá naní míyapí ará ení tñiñi kisonáraríñipi, ayí ráñiñi imóniñipi enagi nání Gorixo ríxa nírámíximíniñi nání imónirí aríá yimíniñi nání imónirí enípiñi.

⁹ Dñí síxí seayíñáyíné, nioní míxí e nisearirí aiwí “Seyíné nioní míxí searíapi míyaríñoi.” nimónarini. “Óí Gorixo yeáyí seayimíxemeaníá nání imóniñiyimíni xídariñoi.” nimónarini. ¹⁰ Ayí rípi nání searariñini. Gorixo xixeni mimóniñipi tñi míyaríño enagi nání amípi seyíné xíomí nixídíroná ero ámá xegí imóniñgáyo arirá wíñgápi síní níwiríñiño dání síwá réniñi winíro “Nene Gorixoxí dñí síxí ríyíñwini.” síwá éniñi winíro yaríñgápi nání o wí aríá ikeamopaxí menini. ¹¹⁻¹² Seyíné ríwí síwíá níyirí mé ámá ení neáníro Gorixomi dñí wíkwíroro “Xewaníño óí oneaimoni.” yaiwiro yaríñgáyo dání Gorixo símímaníño dání “Nisiimíárini.” uríñipi wímeaníñiño ikaníñi wíaxídípiñi nání seyíné wíyíñeni wíyíñeni amípi níni oneaímeaníniñi dñí íkwímoaríñgápi seaímeaníe nání aníñi miní ríwí níyuníro dñí níkwímoa úfríxini.

“Gorixo ríñipimi dñí níwíkwímoa úfríxini.” uríñi nánirini.

¹³⁻¹⁴ Eníá Gorixo Ebríamoyá símímaníño dání Bíkwyíyo níriniñi eáníñi rípi uríñiniñi, “Nioní píraníñi simíxirí díxí rárfawéyo sayá wimíxirí nemíárini.” uríñiniñi. E síñá wo aríá ene dáníñiñi nuríñá ámá wo xíomí seáyí e múroníño aríá ene dání rípañi meñagi nání xewaníño nání níriniñi uríñiniñi. ¹⁵ Ayínáni Ebríamo yómíñi nimónirí “Gorixo níriniñi xegí dñí tñi xe óí nimówiníñi.” níyaiwirí weníñi nerí níñweañisáná enáná wímeaníñini. ¹⁶ Ámá “Nepa neararini.” oyaiwípoynirí nuríroná níyimíñi imóniñi seáyí e wimóniñi bimí dání uraríñgápi. Ámá xwiyá ximíximí níniñi níriniñi xwiyá api ríapimi dání saníñariñirini. ¹⁷ Ayínáni Gorixo ámá xí Ebríamomí símímaníño dání uríñipi wímeaníáyí re oyaiwípoynirí, “Gorixo aríomí ‘Naní e niseaiimíárini.’ uríñipi ámi ná ríwíyo aiwí xegí dñí níkinimónirí kikiñá epaxímani.” oyaiwípoynirí síñáyo dáníñiñi níriniñá xewaníñomí dání níriniñi e uríñipi nání ámi sopíñi wáriñiniñi. ¹⁸ Gorixo, yapí

mírípaxf imóniño “Símimanjyo dáni rírarinjini.” urinjipi síwiá imónipaxf menagí aiwí ámi síwiá mimónipaxf bí xewaninomi dáni urinjif enagí nání nene ananí ení síxí neámixiniri nweanwini. Nene —Gorixo yeáyf neámixíwiniginiri o táfáminí éf nurane símanwíyóninjí yeáyf wurfninwaénerini. Nene o neaiiná nání dñj wikwímoarinwápi xaíwí fá xirani nání ení síxí neámixiniri nweanwini. ¹⁹ Nene dñj wikwímoarinwá apimi dáni dñj síkíkfí nomixinirane nweanwini. Síkíkfí oninjíwá enagí nání aní ridiyowá yarigíiwámi awawá nwfáwámi rapírapí epanjoárininjúmi íniríwámininjí ananí páwiarinjwáriní. ²⁰ Ínimi e Jisaso ríxa aninjí íníná nání apaxípaninjí imóninjí xwé Merikisedeko imóninjípa axípi nimónimáná nene arírá neainínfa nání xámi níneameáa páwijníriní.

7

Merikisedeko, apaxípaninjí imóniño nání urinjí nánirini.

¹ Merikisedeko —O míxí ináyf aní Seremiýi rininjípimi umenweaagorini. Nwíá seáyí e imóniñoýa apaxípaninjí imóniñorini. O Ebírfamo míxí ináyf waú waú awami xopírarf níyárimo weaparíná óf e órórí niniríná Gorixoyá dñjyo dáni nanjini owímeaniri xwíyíá bí tñni nanj wimixinjorini. ² Amípi Ebírfamo píkíomeáípi yanj wé wúkaú nímemáná bí mñni wiño, ayf Merikisedeko orini. Xegí yoí Merikisedekoyi rininjípi, ayf xámi negí aga pñnéyo dáni míxí ináyf wé róninjí umenweaarinjoyi rarinjwápirini. O Seremi dánj míxí ináyoyi rininjípi ení negí aga pñnéyo dáni míxí ináyf áma níwayiróniro nweapíri nání wimixarinjoi rarinjwápirini. ³ Bíkwíyo dáni xwíyíá bí míríninjagí nání o nání re rípaxíriní, “O xano tñni xinái tñni mayf erí xegí fwiárfawé ení mayf erí enorini. Síá xinái xirinjíyi mimónípa erí síá xfo penfáyi mimónípa erí enorini. Ayínáni o níaiwí Gorixoyáóninjí imóniño enagí nání apaxípa aninjí miní imóniñorini.” rípaxíriní.

⁴ Seáyí e Merikisedeko imóninjípi nání bí dñj mópoyi. Negí arfo írino Ebírfamo amípi awíaxí imóninjí wí míxí nerí píkíomeanjíyí yanj wé wúkaú nítimáná bí mñni wiño ayf orini. ⁵ Ripaioyá fwiárfawé apaxípaninjí imónigfáwa Gorixoyá nwf íkaxí rininjípi tñni xixeni níxídiro nání wigí axíyí, ayf ení Ebírfamoyá fwiárfawéyí imóninjagí aiwí wigí amípi yanj wé wúkaú méfápi bí uráparigfáriní. ⁶ E nerí aí Merikisedeko, Ripaioyá fwiárfawéyí wo mimóninjagí aiwí Ebírfamo, Gorixo símimanjyo dáni “E níseaiimfáriní.” uríno nípíkíomeari yanj wé wúkaú méfápi bí Merikisedeko nurápiri omí nanj bí owímeaniri xwíyíá bí tñni nanj wimixinjínigini. ⁷ Xwíyíá rípi áma wí “Nepamani.” níyaiwiri rípaxípimani. Nanjpi owímeaniri xwíyíá bí tñni wimixarino, seáyí e wimóniñorini. Nanjpi wímeáo, omí símanwíyóninjí ínimi wurfninjorini. ⁸ Ripaioyá fwiárfawéwa —Awa nípepírfá nání imónigfáwarini. Awa wigí axíyí yanj wé wúkaú méfápi bí nurápiróná ayf áma nípepírfáwani uráparigfá aiwí Merikisedeko nurápiríná xfo nání Bíkwíyo rininjípa aninjí nweano urápinjínigini. ⁹⁻¹⁰ Rípi ení rípaxíriní, “Ebírfamo yanj xfo méfápi Merikisedeko tñni óf e órórí niniri mñni wíáná Ripaio —Oyá fwiárfawé wigí wíniyí yanj wé wúkaú méfápi bí uráparigfáwami xiáworini. O ení síní xegí xiáwo Ebírfamoyá kímíñjyo íninjagí nání xiáwo Ebírfamo yanj nímerí Merikisedekomí wíípa énjí nerí mñni wíjnínigini.” rípaxíriní.

Apaxí xáminjípá síní e enjáná sínj imóninjí ámi bá nání urinjí nánirini.

¹¹ Enjáná Gorixo nwf íkaxí xfo rinjipi Mosesomí mñni níwiríná Ripaioyáyí apaxípaninjí imónipírfá nání rárinjínigini. Apaxí Ripaioyáyí imónigfápa Gorixo apá e enfápi nání imóníwiniginiri rárinjipi tñni ayf xixeni nero wé níroáiro síñwiríyí, apaxí ámi xegí bí imóninjí bá, Erono imóninjípaninjí marfái, Merikisedeko imóninjípaninjí imóninjí bá imónimñiri enjmani. ¹² Apaxí Ripaioyáyí imóninjípa apáni

mimóniḡagi nání ámi bá imóniḡrini. Ayínáni ḡwí ikaxí niriḡiri eániḡí axípiḡi sini nimónipaxímani. Ámi bi eni imónipaxíriḡi. ¹³ Áminá Jisaso, Gorixo e riḡoyí Ripaioyáomani. ḡwí wírimi dánoriḡi. Xegí ḡwí arimi dání wo enína ridiyowá eri apaxípaniḡi imóniri yagímani. ¹⁴ Nijá re imóniḡwini. Negí Áminá Jisaso Judaoyá ḡwírimi dání imóniḡrini. ḡwí ikaxí Gorixo riḡí Moseso eanḡpi Judaoyáyí wí apaxípaniḡi imónipíra nání niriḡi meaniḡini.

“Jisaso apaxí Merikisedeko imóniḡpaniḡi imóniḡrini.” urini naniḡi.

¹⁵ Apaxí xegí bi imóniḡí bá, Merikisedeko imóniḡpaniḡi nimónirínáyí, nioni re searípi rixa siḡáni wía óriḡoni, “ḡwí ikaxí niriḡiri eániḡí axípiḡi sini imónipaxímani. Ámi bi nimónipaxíriḡi.” seararípi rixa siḡáni wía óriḡoni. ¹⁶ O apaxí Merikisedeko imóniḡí apá nimóniríná ḡwí ikaxí re riḡiḡyo dání, “Ámá ḡwí arimi dáníyíraní, e imóniḡíyíraní, ayíni apaxípa imónipaxíriḡi.” riḡiḡyo dání imóniḡmani. Oweoi, o sa xegí ení eániḡíyo dání diḡí maníniḡaxí imóniḡpi tíḡo enagi nání imóniḡrini. ¹⁷ Bíkwiyo niriḡiri eániḡí rípi nioni seararípi tíni xixeni enagi nání rariḡini, “Joxi apaxípa Merikisedeko imóniḡpa axípi e nimóniri aniḡí ínina ḡweárixini.” Gorixo e uriniḡi nioni seararípi tíni xixeni enagi nání rariḡini. ¹⁸ Sekaxí xámi riḡiḡí wí ení neániḡi aríra neaipaxí imóniḡí bi mirinaríḡagi nání Gorixo rixa peá nimori tíḡriḡi. ¹⁹ Ayí ḡwí ikaxí Moseso neaiapípiḡimi ámá niḡdiróná wé róniḡí imóniḡíyí mimónipaxí enagi nání rariḡini. E nerí aí Gorixo Kiraisomi negí apaxípa wimixiḡí enagi nání diḡí nene rixa ḡwi rína wikwímoariḡwápi xámi ḡwí ikaxí riḡiḡpiḡimi ikwímoagwápiḡimi seáyí e múronini. Apimi dáníni nene Gorixo tíḡí e aḡwi éniḡí upaxíriḡi.

²⁰⁻²¹ Gorixo Jisasomi apaxípa niwimixiríná xewaníḡo nání síḡá aría ene dániniḡí niriḡiri imixiḡriḡi. Ripaioyáyí apaxípa nimóniróná Gorixorani, ámá worani, xámi “Síḡá romi dání rirariḡini.” rariḡwápa muriniḡáná imónaḡíariḡi. E nerí aí nioni seararíḡaomi Gorixo Bíkwiyo niriḡiri eániḡí rípi uriniḡini, “Ámináoni ‘Joxi apaxípa nimóniri aniḡí ínina ḡweárixini.’ niriḡiná síḡáyo dániniḡí riríáoni ámi ḡí diḡí tíni níkinimóniri wí wiaíkímíamani.” uriniḡini. ²² Ayínáni nene “Gorixo ‘E niḡeaiḡáriḡi.’ réoáriḡí seáyí e imóniḡí bi xixeni neaiḡáriḡi.” yaiwianíwá nání Jisaso negí ikiyiḡí neaiáriḡóniḡí imónini.

²³ Apaxípa xámi imóniḡíáwa pearíḡíáwa enagi nání aniḡí imónipaxí menini. Ayínáni obaxí nimóga waḡáriḡi. ²⁴ E nerí aiwi Jisaso aniḡí ḡweaḡo enagi nání apaxípa o imóniḡpi aniḡí píriḡi tíḡweaḡpiḡriḡi. ²⁵ Ayínáni o ámá xíomí diḡí niwíkwíroriḡíyo dání Gorixo tíḡí e aḡwi éniḡí úfáyí níni nání Gorixomi rixiḡí wuriyina nání aniḡí ḡweaḡo enagi nání ḡwiḡrani, ná ríwíyorani, aniḡí yeáyí uyimixemeapaxoriḡi.

²⁶ Apaxípaniḡí imóniḡíá go go maríái, xwé imóniḡí wo o imóniḡpa nene nání xixeni imónini. Siyikwí bi mánípa eri xwiýfá bi uxekwíḡopaxí mimónipa eri piaxí weániḡaxí imóniḡí bi muxéniḡpa eri enoriḡi. íwí yariḡíyí yapi wayfá mimónipa nerí ḡa xegí bi imóniḡoriḡi. Gorixoyá diḡí tíni aḡínamí seáyí ríwámíni peyiḡoriḡi. ²⁷ Apaxípa xámi seáyí e imóniḡíáwa síá ayí ayo Gorixo wiwaníḡowa wigí íwí yariḡípi yokwarimí oneaiḡiḡo xámi ridiyowá niyárimáná ríwíyo dání íwí wigí ámá yariḡípi nání ridiyowá wiariḡípa Jisaso axípi e wí epaxomani. Xewaníḡo íwí bi meḡo enagi nání ámáyo yeáyí uyimixemeámiriḡi nawínáni ridiyowániḡí wiiniḡí enagi nání wí e epaxomani. ²⁸ Ayí rípi nání “Apaxípaniḡí imóniḡíá go go maríái, xwé imóniḡí wo o imóniḡpa nene nání xixeni imónini.” seararíḡini. Ámá ḡwí ikaxí riḡiḡpiḡimi dání apaxípa oimónipoyiriḡi rípeáfáwa wé róniḡpiḡi oyaneyiḡiḡo nero aí ení neániḡo mxiḡopaxí wigíáwarini. E nerí aí xewaxo axípi e éniḡí imóniḡomani.

Gorixo, Mosesomi ñwí ikaxípi nurimáná xegí xewaxo apaxí amípi nípiní aníñíní nání sípearímfí yárfwíníngíníri imóníñfá imóníwíníngíníri xewaníño nání síñáyo dáníñíñf níriníri urípeañíriní.

8

Nene nání aníñamí dání apaxípaníñf imóníñf xwéó náníriní.

¹ Xwíyá nioní repíyí néra úa kumíxinayíñfí, ayí rípiríní. Negí apaxí xwé imóníñfá xixení nepa seáyí e imóníní. O ríxa aníñámíní Ñwá aga seáyí e wiárí imóníño yá síá íkwianwína tñf e nání nípeyírí o tñf xixení nimónírí nání oyá wé náúmíní éf ñweaní. ² O apaxípa ámání nimóníríná yarígfápa axípi nerí senfá aní mfkí ikiñiwámí dání —Iwá áamá wo ríkaríñiwámaní. Sa Gorixo ríkaríñiwáriní. Iwámí dání yaríño riní. ³ Apaxípaníñf imónígfá xwé wo wo nowaní Gorixo wigí áamá nání yayí owinírí rídiyowá wiíro peaxí utiro epírfá nání rípeánígfá enagí nání Jisaso ení apaxípaníñf imóníñf xwé wo enagí nání áamá xegí imónígfáyo nání rídiyowá bí mwiípa epaxí mimóníñfíriní. O ení áamá nñf nání rídiyowá bí wiíñfíriní. ⁴ Áamá xwá tfyó dání apaxípaníñf imónígfáwa ñwí ikaxí ríñíñfípímí níxídíro rídiyowá wiíro aiwá peaxí utiro yarígfá enagí nání o síní xwá tfyó níñwearí síñwiríyí, apaxípaníñf imóníñf wo imónímínírí enímaní. ⁵ Apaxípa xwá tfyó imónígfáwa mfkí Kiraiso aníñamí dání enípi mýyarígfáwaríní. Wigí xwá tfyó dání neróná yarígfápi sa onapámígníñf Kiraiso aníñamí yaríñfípi náníñfí yarígfá enagí nání raríñíní. Moseso Gorixo nání senfá aní xwá tfyó ríkarímínírí yaríná o píraníñf erírí níwirí re uríñfípi nioní seararíñápipímí sopíñf níwaríní, “Joxí senfá aní riwáníñf xopaikígf oríkarímíníríná díwí mñfípímí dání síwá síñápi xixení níxídíri ríkaríñíxiní.” Gorixo Mosesomi e uríñfípi nioní seararíñápi tñf xixení imóníño agí nání “Apaxípa xwá tfyó dání imónígfáwa sa Kiraiso aníñamí dání yaríñfípi nání onapámígníñf yaríñoí.” yaiwiñwíní. ⁶ E nerí aí agwí ríná Gorixo Jisaso apaxípaníñf wo nimónírí e níwíníngínírí urípeañfípi apaxípa xwá tfyó ñweagfáwa e éfiríxinírí urípeañfípímí seáyí e múróníño agí nání o yaríñfípi ení seáyí e wimóníní. Agwí ríná xwíyá Gorixo ríwfyó réroáríñfípi —Apí Jisaso neaiñfípímí dáníní imónípa xí enípiríní. Apí ení xámí réroárágpímí seáyí e múróníní. Ayí rípi náníriní. Ríwfyó símímaníyo dání “Naní e e níseaiimfáriní.” réroáríñfípi, ayí xámí Mosesomi ñwí ikaxí nurífná símímaníyo dání “Seyíné píraníñf níñíxídíroná e e níseaiimfáriní.” réroárágpímí seáyí e múróníní. ⁷ Xwíyá xámí Gorixo Mosesomi nurífná réroáríñfípímí dání o “Gf áamá ñwí ikaxí apímí níxídíroná píraníñf imóníñfíxiní.” wimóníñfípi tñf xixení nimóníro síñwiríyí, ámí ríwfyó bí réroárímínírí enímaní. ⁸ Gorixo áamá ayo ayairírf wíñf enagí nání nene ení re yaiwipaxíriní, “Xwíyá xfo xámí re níriní réroárágf, ‘Gf áamáyí ñwí ikaxípipímí níxídíroná píraníñf e imóníñfíxiní.’ réroárágfpi xfo wimóníñfípi tñf xixení imóníñfímaní.” yaiwipaxíriní. Ayínání Bíkwyó dání re nírinírí eáníní, “Ámínáoní re seararíñíní, ‘Arfá époyí. Gorixoní gf áamá Isíreríyí tñf Judayí tñf nání xwíyá “Nioní e e níseaiimfáriní.” síñf bí réroárímfá nání anwí eríní. ⁹ Nioní wigí fwiárfawéyo áamá niaíwí mímeyowárí nímera warígfápa Isípíyí aníyo dání nímera nurífná xwíyá réroárágfpi apíñfípi imóníñfípi nání míraríñíní. Ayí nioní síñíñfíná réroárfá apímí xixení míxídaríño agfá níwínírí nání nioní ení xixení peá numorí ríwí umonjanígní. ¹⁰ Ámínáoní re raríñíní, ‘Xwíyá ríwéná “Gf Isíreríyo e e níwiimfáriní.” réroárímfápi, ayí rípiríní. Gf ñwí ikaxí ríñíñfípi wigí xwioxíyo aumaúmí wiárírí ñwirárírí níyárimáná nioní ayíyá Ñwáoní imónímfáriní. Ayí ení áamá nioníyá imóníprfáriní. ¹¹ Nioní aumaúmí e wiáraná wigí imónígfáyí wí níwiápnímearo wigí wíníyo nuréwapíyíro “Gorixo nání níjía imónípo yí.” urípirfá meníní. Áamá nñf síyíkwíñfípi imónígfáyíraní, xwéríxaraní, nñf nioní nání ríxa níjía imónígfáyí

imónipíríá enagí nání wí e urípíríámani. ¹² Ayí rípi nánirini. Nioní ayá urimixiri wigí fwi yarigíápi yokwarimí níwiiríná díní peá morí emíá enagí nání rarínini. ” Bíkwiyo e nírini eánini. ¹³ Gorixo xwíyá síní réroárínípi níriríná xámínípi íríkwíníjí imixamóniniginí. Amípi íríkwíníjí imixamónarínípi ríxa níkeamóga warínagí nání apaxí mé anínarínini.

9

Apaxípa xwé imónigíáwa Gorixo nání nanjwíni rídiyowá yarigíá nánirini.

¹ Xwíyá Gorixo xámí réroárínípi níriríná xegí ámá níbíro xómi yayí numeróná “Nene e níwiiríná xó wimónarínípi ríá yarínwini?” níyaiwiro epíríá nání wíékwíkwíyiri xó nání aní njí wíá xwíá tíyo imóníníwá nání wíékwíkwíyiri eníniginí. ² Aní njí wíá iwá, ayí seníá aní ríkaríníníwáriní. Awawá óf e ikwíróníníwámí uyíwí obaxí níkíróáríga unáná míxároarígíápi tñí aiwá ikwíánwí Gorixo nání peaxí tarígíána tñí bískeríá Gorixo nání peaxí tayarígíápi tñí awámí wenjerini. Awá yoí awawá njíáwáyí rarígíáwáriní. ³ Rapírapí áwini e epanjóáríníními íniríwámí dání awawá ámí wá ikwírónini. Awá xegí yoí awawá njíá seáyí e imóníníwáyí rarígíáwáriní. ⁴ Awawá ná ínimi ikwíróníníwámí Gorixomí díní naní oweaniri ríá ikeáarípíríá nání síná gorí tñí imixínínípi tñí bokisí xwíyá Gorixo réroárínípi nání imixíníníwá tñí apí awawá awámí e wení. Bokisí awá nímiximáná síná gorí tñí yopírímí yáriníníwáriní. Bokisí awámí ínimi xwáríá síxí síná gorí tñí imixíníníwámí ínimi aiwá yoí maná rínínípi tñí eraní Eronoyá wiríní eáníníwá tñí síná píará Gorixo njí ikaxí urínípi eánínína tñí bokisí awá ayí apí apí íníníwáriní. ⁵ Awá “Seáyí e Gorixo imónínípi, ayí apíríani?” oyaiwípoyniri xopaikígí anínají íwí mídáni wúkaú wú mídáni wúkaú wú oníníwá seáyí e njíráriníníwáriní. Awá njeagíe íniríwámí Gorixo yokwarimí oneainiri ragí wíwíá eaárayarígíerini. Apí apí nání repíyí níseaiéra urí píraníní áwaní “Apí, ayí apí nání imónini. Apí nání imónini.” níseara urí epaxíná rínámani.

⁶ Amípi apí apí ríxa e níyárimáná apaxípa imónigíáwa awawá óf e ikwíróníníwámí Gorixo yayí oneainiri yarígíápi epíríá nání íníná páwíyaríníagí aiwí ⁷ awawá ná ínimi ikwíróníníwámí apaxípa xwé, onini xwiogwí o omí ná bini páwíaríníriní. Nípáwiríná anípáo páwíarínímani. fwi xó tñí xegí ámá tñí maiwí nero yarígíápi Gorixo yokwarimí oneainiri ragí nanjwí rídiyowá éfípiyá bí nímeámí páwíaríníriní. ⁸ Apimí dání kwíyí Gorixoyápi síwá réníní neaiarini. Awawá óf e ikwíróníníwá síní apaxípa imónigíáwa opáwípoyniri nání ikwíróníníá ná óf nene anínami páwíáníwá nání imóníníyí síní síná ní mimónini. ⁹ Awámí dání yagíápi Kiraiso agwí ríná enípi nání neáíwapíyaríníriní. Awámí dání Gorixo nene nání yayí owiníniri nání imónínípi neróná rídiyowá wíro peaxí tíro yaríníagí aí ámá e wííáyí díní wíá níwóníro re yaiwinípaxí menini, “Apaxípa imónigíáwa rídiyowá e nííáyó dání Gorixo ríxa yokwarimí níí enagí nání oyá sínwíyo dání ríxa wé róníní imóníníáoníríani?” yaiwinípaxí menini. ¹⁰ Ayí rípi nánirini. “Rídiyowá neróná e éfírixini. E éfírixini.” rínínípi sa “Aiwá níro inígí níro igíá xíxegíni eáníro éfírixini.” ríníní imónínípi enagí nání e yaiwípaxímani. E e ríníní apí “Apimí dání ámá xwíoxí naní imóníparínini.” mírínínípirini. Apí, ayí xó amípi síní imixíníe nání wíékwíkwíyínípiní enagí nání rarínini.

Kiraiso xewaníno rídiyowáníní wíiníní nánirini.

¹¹ E nerí aí Kiraiso amípi naní neáímeaarínípi nání apaxípa xwé wo nímoníríná seníá aní xwíá tíyo ríkaríníníwámí mípáwí anínami páwíníniginí. E nípáwiríná seníá aní wé roáríniri aga seáyí e imóniri eníníní wíwámí páwíníniginí. Iwá ámá ríkarígíwámani. Xwíá tíyo dáníwámani. Anínami ríkaríníníwáriní. ¹² Nípáwiríná

memé ridiyowá éfpiyá ragfrani, burimákaú miá ridiyowá éfpiyá ragfrani, nimeámi aga ŋwá ímóniŋe mípawí xewanŋo ridiyowánŋí ninimáná xegí ragí nimeámi nawínani páwiŋinigiŋi. Ayínani anŋí íniná ŋweanfwá nani yeáyí neayimixemeanŋorini. ¹³ Ámá Gorixoyá sŋwáyo dani xwirfá winŋánáyí apaxfpa ímónigfáwa memé ragí tŋni burimákaú oxíyí ragí tŋni burimákaú sipikí ríá níí kikinaxfá tŋni apiaú apí wé tŋni nimeaayiri wíwifá nŋróa úaná ámá xwirfá inigfápi Gorixoyá sŋwáyo dani naní imónarigfá enagi nani ¹⁴ ragí Kiraisoyá —O siyikwí bí mŋniŋo aí kwíyí nŋyimiŋí imóniŋípi arírá wiarfna xewanŋo ridiyowánŋí inŋorini. Oyá ragí puŋŋípi anŋipaxí negí xwioxíyo igfánŋí neaeámoarŋíriŋi. Amípi nene anŋimixinanani nani yarŋwápi igfánŋí neaeámoarŋí enagi nani diŋí wíá nŋneaóniri “fwí éwápi nani siní ayá mŋneadunini.” yaiwiarŋwáriŋi. Ŋwá anŋí sŋí imóniŋo wimónarŋípi éfriŋiniri igfánŋí neaeámoarŋíriŋi.

“O péfimi dani xwíyá sŋí réoárŋiŋípi mŋrogwí rixánŋí wiarimóniŋíriŋi.” urŋí nániriŋi.

¹⁵ Kiraiso nŋperfna xegí ragí púfimi dani ámá xwíyá Gorixo xámi réoárŋípi mŋpí wiaikigfáyo gwŋniŋí nŋroayírori nani xwíyá sŋí réoárŋípi nani wáwuŋí imóniŋorini. Ámá Gorixo nioniyá imónifriŋiniri wéyo fá wumriŋíyo amípi xfo wigí sŋmŋanŋíyo dani “Niseaiimfáriŋi.” nuriri réoárŋípi xixeni wimeari anŋí íniná imóniri enfa nani wigí wáwuŋo imóniŋíriŋi. ¹⁶ Xwíyá Gorixo réoárŋípi, ayí ámá siní nŋweanfwá “Nioní péaná amípi nioniyá ámá ayíni meáfriŋiní.” nŋriŋi payí eaárŋínanŋí imónini. Payí xano nŋriŋi tŋípi xegí niaíwí nixídiro amípi meanŋro nerfna xámi ámá nŋni nŋífa nimóniro “Xano rixa iyí rípeŋigini?” yaiwiarŋáná e meapaxriŋi. ¹⁷ Payí ana eaárŋo siní mŋpepa nerfna payí ana siní surfmana imónarŋíriŋi. Ayí rŋpi nániriŋi. Payí ana neari tŋo siní sŋí ŋweanfwá rixa xfo rŋípi mŋrogwí rixánŋí nŋwiarimónipaxí mimónini. Xfo rixa nŋperfna xixeni nŋwiarimónipaxí imónini. Payí ana xiáwo nŋperŋípi mŋpí dani rixánŋí wiarimónarŋína imónarŋípa xwíyá Gorixo réoárŋípi ení ragí púfimi dani rixánŋí wiarimónarŋípi imónarŋíriŋi. ¹⁸ Nanwí bí mŋpíkpa nero sŋwiriŋí, xwíyá Gorixo xámi réoárŋípi rixá winŋí nŋwiarimónimŋiriŋi enŋmani. Ayínani apí aí nanwí pikíáná ragí puŋfimi dani wiarimóniŋinigiŋi. ¹⁹ Ayí rŋpi seararŋiní. Xámi Moseso sekaxí ŋwí ikaxí eánŋípi mŋpí dani rŋniŋí nŋpini xegí Isireriyó nura núisána burimákaú miá tŋni memé tŋni apiaú ridiyowá éfpiyá ragí tŋni inigí tŋni nimeámáná ará fwí xisopíyí rŋniŋípi nŋmeari sipisipí fá ayfá rŋí bí tŋni nawíni gwí nŋkíríwimáná igfá neari Bŋkwípi mŋ wíwifá eari ámá nŋyoní wíwifá eari nerfna ²⁰ re urŋinigiŋi, “Ragí rŋpimi dani xwíyá Gorixo ‘Seyíne apí e xídfriŋiní.’ nŋneariri réoárŋípi rixa rixánŋí wiarimónariŋi.” urŋinigiŋi. ²¹ Axípi e senfá anŋí rŋkárŋniŋiwámi ragí tŋni wíwifá rori sixí amípi ínimí wenŋíyo wíwifá rori enŋinigiŋi. ²² Ayínani ragí wíwifá nŋróa nurŋípi mŋpí dani amípi ayá wí ŋwí ikaxí rŋniŋípi tŋni xixeni igfá eámóniŋíriŋí imónarŋíriŋi. Ridiyowá nerí ragí mŋpupa nerfnaíyí, Gorixo fwí ámá egfápi wí yokwarimí wiarŋímani.

“Kiraiso nŋperŋípi mŋpí dani fwí nene yarŋwápi rítf yarŋíriŋi.” urŋí nániriŋi.

²³ Senfá anŋí rŋkárŋniŋiwámani, sixí amípi iwámi ínimí wenŋíriŋi, apí nŋpini —Ayí mŋkí anŋnamí wenŋípi tŋni ramixŋá imóniŋíriŋi. Apí nŋpini ridiyowá Moseso nerí ragí wíwifá nŋróa úfimi dani igfá eámóniŋíriŋí imónipaxí enagi aí mŋkí anŋnamí wenŋípi ridiyowá éf seáyí e imóniŋípi mŋpí daniŋi igfá eámóniŋíriŋí imónipaxíriŋi.

²⁴ Kiraiso awawá ŋwá imóniŋí ámá ikwírogfá wámi —Awá mŋkíwámani. Sa mŋkí imóniŋíwámi dani ramixŋáwáriŋi. Kiraiso awámi mŋpáwiŋinigiŋi. Anŋnamí mŋkí imóniŋíwámini nŋpáwiri nene nani arírá owimŋiri Gorixoyá sŋmŋanŋí e ŋweanŋi.

²⁵ O xwiogwí ayí ayo apaxfpanŋí imónigfá xwéowa wiwanŋowayá ragí marfái, ragí

riḍiyowá éfápiyá nimeámi awawá ḡwáfawámi páwiyarigfápa ámi ámi niḡwanḡḡoni riḍiyowá owinayimḡniri e niḡpáwiri miḡḡweanḡni. ²⁶ Apaxípanḡḡí imónigfá xwéowa riḍiyowá yayarigfápa riḍiyowá owinayayimḡniri nerḡ siḡḡwiriḡyí, Gorḡxo xwáfári tḡni aḡfina tḡni imḡxḡḡe dánḡ ámi ámi niḡpáwiyarḡfina rḡniḡḡí niḡwinayipaxí imónḡmiḡniri eḡḡriḡni. E nerḡ aí rḡná sḡá yoparḡyí tḡḡḡná ná biḡni riḍiyowánḡḡí niḡwiinḡriḡḡipimi dánḡ fḡwí ámá yarigfápi ritḡ owiimḡniri xwáfá tḡyo nánḡ biḡḡniḡni. ²⁷⁻²⁸ Ámá nḡni anḡḡí siḡḡḡ ḡweapaxí mimónḡ ná biḡni niḡpémáná eḡáná Gorḡxo mí ómómḡxḡmḡ winfáriḡni. Ná biḡni pearigfápa Kiraiso enḡ ámá nḡni fḡwí yarigfápi yokwarḡmḡ owiimḡniri axḡpi ná biḡni riḍiyowánḡḡí niḡwiinḡriḡḡi. Rḡwéná ámi biḡ niḡbirḡná ámá fḡwí yarigfápi yokwarḡmḡ owiimḡniri nánḡ miḡbḡ ámá xḡo nánḡ sḡmḡ niḡxeadḡpéniro xwayḡ nanḡri ḡweagfáyo anḡḡí yeáyí uyimḡxemeaárḡmiḡniri biḡfáriḡni.

10

“Riḍiyowá xwáfá tḡyo dánḡ yarigfáyo dánḡ yokwarḡmḡ wí seaiipaxí menḡni.” urḡḡí nánḡriḡni.

¹ ḡḡwí ikaxí niḡriḡniri eánḡḡipi, ayí nepa Gorḡxo sḡmḡmaḡḡyo dánḡniḡḡí “Nanḡ e e niḡseaiimḡfáriḡni.” urḡḡípi tḡni xḡxenḡ mḡkḡ ayo mimónḡ mḡkḡ api nánḡ sa onapámigḡniḡḡí inarḡḡipi imónḡni. Sa e imónḡḡí eḡaḡí nánḡ xwiogwí ayí ayo onapámigḡ inarḡḡí rḡniḡḡipimi niḡxḡḡiróná riḍiyowá axḡni yayarigfápiḡmi dánḡ ámá “Gorḡxo tḡḡí e aḡwí éniḡḡí oumḡni.” yaiwíḡáyí wé roárḡniḡḡáyí imónḡpaxí wí menḡni. ² Riḍiyowá yayarigfápiḡmi dánḡ nepa xwioxḡ igfánḡḡí eámónigfáyí nimónḡro siḡḡwiriḡyí, dḡḡí wíá niḡwónḡmáná siḡni “fḡwí éapimi dánḡ siḡni ayá niḡdunḡḡonḡriḡni?” yaiwinḡpaxí wí meḡaḡfá nánḡ ámi riḍiyowá biḡ mepaxí imónḡniḡro eḡfáriḡni. Riḡa pḡni wiáranḡro eḡfáriḡni. ³ E nerḡ aí riḍiyowá xwiogwí ayí ayo yayarigfápiḡmi dánḡ wigí fḡwí yarigfápi nánḡ dḡḡí wimoarḡḡriḡni. ⁴ Ayí riḡpi nánḡriḡni. Burḡmákaú oxḡrani, meméranḡ, riḍiyowá éfápiyá ragḡyo dánḡ fḡwí yarigfápi yokwarḡmḡ wiipaxí wí menḡni.

⁵ Ayḡnánḡ Kiraiso xwáfá riḡimi nánḡ weapḡmḡánḡri nimónḡriḡná Biḡkwíyo niḡriḡniri eánḡḡí riḡpi xanomḡ re urḡḡniḡni, “Joxi ‘Ámá aiwá peaxí tḡro nanḡwí niḡpḡkiro riḍiyowá ero oépoi.’ miḡsimónḡpa nerḡ aí nionḡ nánḡ ámá wará biḡ niḡmiḡxḡyiḡriḡni. ⁶ Gorḡxoxḡni, joxi ámá riḍiyowá nerḡná Gorḡxo negḡ yarḡḡwápi nánḡ yayí owinḡri biḡ miḡnḡ nonḡ rḡá ikeaárarigfápi nánḡ yayí miḡsinḡpa eri riḍiyowá fḡwí yarḡḡwápi Gorḡxo yokwarḡmḡ oneaiinḡri yarigfápi nánḡ yayí miḡsinḡpa eri yarḡḡoxḡriḡni. ⁷ Ayḡnánḡ nionḡ nánḡ Biḡkwí xopḡniḡḡnamḡ dánḡ rḡniḡḡipi tḡni xḡxenḡ re riḡḡanigḡni, ‘Gorḡxoxḡni, joxi simónarḡḡipiḡni oemḡniri riḡa riwonḡ biḡni.’ riḡḡanigḡni.” urḡḡniḡni. ⁸ Kiraiso re nurḡmáná, “Gorḡxoxḡni, joxi ámá aiwá peaxí otḡpoiḡniri miḡsimónḡpa eri nanḡwí niḡpḡkiro riḍiyowá oépoiḡniri miḡsimónḡpa eri ámá riḍiyowá nerḡná Gorḡxo yayí owinḡri biḡ miḡnḡ nonḡ rḡá ikeaárarigfápi nánḡ miḡsimónḡpa eri riḍiyowá wigí fḡwí yarigfápi Gorḡxo yokwarḡmḡ oneaiinḡri yarigfápi nánḡ miḡsimónḡpa eri yarḡḡni. Api niḡpiḡni yarḡḡaḡfá aí joxi yayí wí miḡsinarḡniḡni.” Kiraiso ámá riḍiyowá api api ḡḡwí ikaxí niḡriḡniri eánḡḡipimi rḡniḡḡipi tḡni xḡxenḡ yarḡḡaḡfá aiwi Gorḡxomi xwíyḡfá api e nurḡmáná ⁹ re urḡḡniḡni, “Joxi simónarḡḡipiḡni oemḡniri biḡáoni riwonḡriḡni.” E urḡḡí eḡaḡí nánḡ o riḍiyowá amḡpi niḡpiḡni ámá xámḡ néra wagfápiḡ siwíá imḡxḡri xewaxo riḍiyowá inḡpiḡni seáyí e ikwḡkwiḡniḡni. ¹⁰ Jisasi Kiraiso xano e éwḡniḡniḡri wimónarḡḡipi niḡxḡḡri xewanḡḡo nawínánḡ riḍiyowánḡḡí inḡḡipimi dánḡ ámaéne Gorḡxo ámá xwioxḡ igfánḡḡí eámónigfáyí imónḡriḡxḡniḡri wimónarḡḡipi imónḡḡwáriḡni.

“Kiraiso riḍiyowánḡḡí seaiinḡḡipimi dánḡ yokwarḡmḡ seaiipaxíriḡni.” urḡḡí nánḡriḡni.

¹¹ Apaxípanḡḡí imónigfá nowanḡ sḡá ayí ayo aḡḡ riḍiyowá yarigḡiwámi éf niḡrómáná wigí yarigfápi neróná riḍiyowá ámá fḡwí yarigfápi wí yokwarḡmḡ wiipaxí mimónḡḡipiḡni ámi ámi yayarigfá aí ¹² Kiraiso axḡpi e miḡyarḡniḡni. O fḡwí yarḡḡwápi

yokwarimé neaiimniri nani ridiyowániní niniríná nawínani íwí yarínwápi aniní xwapírá eaáriníá imóninípi nemána nipeyiri ámi Gorixo tñni xixeni nimóniri oyá wé náúmíni éf nweaníniginí. ¹³ E éf ninweari xano áma omi símí tñni wiarigíáyo xopírará níwiiri ayo síkwí wikwiáriníá nani wimixiyiníe nani xwayí naniri nweani. ¹⁴ Ayí rípi nani rarínini. O ridiyowá ná bini ninirínipimi dani áma Gorixo xwioxí igíániní eámónigíáyí imónirixiniri wimónariníyí aniní e imónipírá nani wé roáriníni.

¹⁵ “O xwioxí igíániní eámónaníwá nani sípearimí yaríníni.” seararinápi kwíyí Gorixoyápi eni Bíkwyo niriniri eáninípimi dani axípi niri sopíní warini. Bíkwyo niriniri eániní rípi nirinimána, ¹⁶ “Ámináoni re rarínini, ‘Xwíyá ríwéná “Gí imónigíáyo e e níwimíáriní.” réoárimíápi, ayí rípirini. Gí nwi ikaxí wigí xwioxíyo aumaúmí wiariri nwariri emíáriní.” nirinimána ¹⁷ ámi re riníniginí, “ ‘Wigí íwí egíápi nani tñni rikikírío egíápi nani tñni ámi wí díní ninínámani.’ Ámináoni e rarínini.” E rinínagi nani “Kwíyípi eni Bíkwyo niriniri eáninípimi dani axípi níneariri sopíní warini.” searariníni. ¹⁸ Íwí api Gorixo ríxa yokwarimé neaiiní enagi nani síni xío yokwarimé oneaiiniri nani ámi ridiyowá epaxí menini.

“Wará saríwá mimáriní Gorixo títáminí úwaniginí.” uríní nánirini.

¹⁹ Ayínani gí nrixímeáyíne, Jisaso níperíná xegí ragí puníyo dani nene wará saríwá mimáriní anani Gorixo tíní e awawá nwiá seáyí e imóniníwami páwipaxene imóniníwini. ²⁰ O óf síní imóniníyí nene nani níneaimoiríná rapírapí áwini e epanioárinínú míneapíropa neri Gorixo títáminí anani opáwípoyniri nani érowiápiniri xewaníno ridiyowániní iníníyo dani óf síní díní níyímíní imónaníwá naniyí neaimoirí ²¹ apaxí áma Gorixoyá imóniníwaéne nani seáyí e imóniní bá imóniri enagi nani ²² nene nepáni nimónimi Gorixo títáminí anwi éniní úwaniginí. Wará saríwá mimáriní díní wíkwírorane “Newanínene íwí éwárimi dani ayá neaduníneneráni?” yaiwinarínwápi Jisaso xegí ragí wíwíá nearonípimi dani xwioxí igíá eámóniníwaéne imónirane iníngí wíá órironí tñni igíá eá yapí imónirane nerínipimi dani o títáminí anwi éniní úwaniginí. ²³ Símináníyo dániníní “E e níseaiimíáriní.” nearínno, o nene díní unwarírapaxo enagi nani wé íá míxeánanirane mé waroparí nerane “O nearínipimi díní wíkwímoariníwini.” rarínwápi eni síní xaíwí íá oxíraneyí. ²⁴ “Aríge nerane xixe díní sípí inírane arírá inírane yaníwáraní?” níyaiwirane e yaní nani eni díní omoaneyí. ²⁵ Áma wí yarigíápa nene Gorixomi yayí umeanirane awí eánariníwápi ríwíminí mímamó xixe ení síxí neámíxinirane síá xío mí ómómíximí neainíyí anwi e nimóga barínagi níwíníranéná ámi ayá wí niga úwaniginí.

“Gorixomi xewaxo peayí níwianíranénáyí, pírí neamamoníáriní.” uríní nánirini.

²⁶ Ayí rípi nani searariníni. Nene “Xwíyá nepaxíní imóninípi, ayí apírání?” ríxa e níyaiwimána aí síní aríki “Ámi íwí oyaneyí.” níyaiwirane e neranénáyí, íwí api yokwarimé neaiiní nani ridiyowá ámi gíminí gípi inípaxíriní? ²⁷ Oweoi, aríki e neranénáyí, pípi epaxí maríái, sa Gorixo xamínno pírí neamamoníápi nani míní yíwí nínrane nwearane áma xío tñni nawíní mímoní símí tñni wiarigíáyo ríá ríminéniníwí eánarinípi nínpápi nani míní yíwí nínrane nwearane epaxíriní. ²⁸ Áma go go nwi ikaxí Moseso eanípimi pírí wíakíáná áma sínwí wínarogíáyí wáú worani, wáúrani, áwaní ránáyí, ayá mírimíxí sa píkiarigíáriní. ²⁹ Ayínani áma níaiwí Gorixoyáomi peayí wianíro o níperi xegí ragí punípi —Apimi dani xwíyá Gorixo “E e níseaiimíáriní.” réoárinípi ríxániní wíárimóníagi xwioxí igíániní eámónariníwápi apírání. Xegí ragí puní api “Pírání?” níyaiwiro rániníní imoro kwíyí wá neawianarinípimi ikayíwí umeaníro yarigíáyí, áma sa e yarigíáyí nani seyíne díní píoi seaimónariní? “Pírí aga ríá tíní Gorixo umamoníápi níwínearíná aga xixeni ayo

wímeanfárini.” mîseaimónipa reni? ³⁰ Xwiyá rîpi, “Nîwanîñoni pîrî numamorî enî meámfárini.” rîrî ámi xwiyá rîpi, “Ámináoni gî ámayo eyeyírómf emfárini.” rîrî eno, ayî ná wonî Gorîxo enagi nánî nene dîñî e yaiwîpaxîrîni. ³¹ Nwá dîñî anîñî imónîñîpî tîño pîrî neamamómîni nánî íá neaxéáná ayî nene mîñî yîwî írîpaxî imónîñagî nánî rarîñîni.

“Sîpî seaikárarîgíáyo xwámámî wîrîxîni.” urîñî nánîrîni.

³² Xámi xwiyá Gorîxoyá iwamíó wíá seaókíáná egíápi nánî ámi dîñî irónîpoyî. Íná xeanîñî ríá tîñî ayá wî seaikárîtagíá aiwî xwámámî néra ugíawîxîni. ³³ Wainá ámayá sîñwî e nîseameámî nurî nîseawárîmáná ikayîwî seamearîro xeanîñî seaikárîro yaríná seyíne xwámámî wigíawîxîni. Wainá seyíne seaikárarîgíápa wikáríáyî tîni axî e nîkumîxîniro ayo wímeaarîñîpî “Nene enî nîneaímearíná ayî ananîrîni.” nîyaiwîro e egíawîxîni. ³⁴ Ámá gwî ñweagíáyî nánî dîñî sîpî nîwîro arîrá wigíawîxîni. Segí xwíá anî amîpî searápekîxéagíá aiwî “Negí amîpî nearápekîxéápipî seáyî e imónîñîpî — Apî ná ríwíyo aî bî manîñî anîñî imónîñîpîrîni. Apî sîni ríá wenî?” nîyaiwîro nánî dîñî sîpî mîseáî yayî tîni xwámámî nîwiéra ugíawîxîni.

³⁵ Ayínánî wará saríwá mîmárîñî Jisasomî xîdarîgíápi pîni mîwiárîpanî. E nerónáyî, Gorîxo yayî seaimonfárini. ³⁶ Ayî rîpi seararîñîni. O gî ámá imónîgíáyî e éfîrîxîni wimónarîñîpî xîxenî néra núfásáná sîmîmanîyo dánîñîñî “E e nîseaimfárini.” searîñîpî neaímeáwîñîgîni xwámámî nîwiéra úfîrîxîni. ³⁷ Gorîxo Bîkwíyo nîrîni eánîñî rîpi ámá nene yeáyî neayimîxemeanîo nánî rîñî enagi nánî rarîñîni, “O bîná nánî ná jîamî mimónîni. Sîni yómîñî mé rîxa anîni bînfárini. ³⁸ Gî wé rónîñîpî yarîgíáyî dîñî nîkwîrorîñîpîmî dánî dîñî nîyîmîñî imónîñîpî tîgíáyî imónîpîrîfárini. E nerî aî ámi wé íá mîxeánánáyî nionî wî dîñî yayî ninîñîfámani.” Gorîxo e rîñî enagi nánî “Xwámámî nîwiéra úfîrîxîni.” seararîñîni. ³⁹ E nîsearîrî aî “Nene ámá wé íá nîmîxeánîrî anînanîwaéne wî mimónî dîñî nîwikwîrorîñîpîmî dánî erfîkiemeánîñwaéne imónîñwîni.” nîmónarîni.

11

Ámá dîñî nîwikwîrorîñîpîmî dánî yagíápi nánîrîni.

¹ Ámá Gorîxomî dîñî wîkwîroarîgíáyî xîoyá dîñî tîni dîñî re nîyaiwîro wîpîmónîni, “Nene dîñî wîkwîmoarîñwápi o aga xîxenî nîneaiinîfárini. Amîpî xîo neaiapîmîfánîrî nearîñîpî nene sîni sîñwî tî tîni mîwînarîñwápi aî aga nepa imónîni.” nîyaiwîro wîpîmónîni. ² Enîná ñweagíáyî piyo dánî Gorîxo “Ayî nanî yarîño.” rîñîmanî. Ayî dîñî wîkwîroarîñagíá nánî rîñîrîni. ³ Nene dîñî nîwikwîrorîñîpîmî dánî re nîyaiwirane nijíá imónîñwîni, “Gorîxo xwíarî tîni anîna tîni nîmîxîrîná xegí xwiyá rííyo dánî imónîñî enagi nánî amîpî nene sîñwî wînarîñwápi nîmîxîrîná amîpî nene sîñwî tî tîni mîwîniipaxî imónîñîpî tîni imîxîñîrîni.” Nîjíá e imónîñwîni.

⁴ Aîborîo Gorîxomî dîñî nîwikwîrorîñîpîmî dánî o nánî nanîwî rîdîyowá neríná xîráo Keno éfpîmî seáyî e imónîñî bî enîñîgîni. Ayínánî Gorîxo rîdîyowá o éfpîmî yayî numeríná “Aîborîo ámá wé rónîñî worîni.” rîñîñîgîni. Ayínánî o rîxa penî amî aî Gorîxomî dîñî nîwikwîrorî enîpî nene Bîkwíyo íá roarfíá sîñîñîñî nearéwapîyarîni.

⁵ Inoko Gorîxomî dîñî wîkwîroarîñagî nánî mîpepa oenîrî ménapîñîgîni. Gorîxo ménapî enagi nánî o nánî pîá megîñîgíawîxîni. Ayî rîpi nánî rarîñîni. Sîni mîménapîpa enáná Gorîxomî píránîñî uxîdarîñagî nánî Gorîxo o nánî yayî winîñîpî nánî Bîkwíyo wî e nîrîni eánîñagî nánî rarîñîni. ⁶ Ámá Gorîxomî dîñî mîwikwîrófáyî nánî o dîñî yayî winîpaxî wî menîni. Ayî rîpi nánîrîni. Gîyî gîyî “Gorîxo tîámîni oumîni.” nîwîmónîrîná “Pî pí nepaxîmanî. Sa Gorîxo nepa ríá

ηweani?” yaiwiro “Ámá xfo tfám+ni ban+ro yar+igfáyo yayf wimoar+ηorfani?” yaiwiro nero d+ηf wikw+ropaxf+r+ni.

⁷ Nowao Gor+xomi d+ηf n+wikw+rori nán+ o am+íp+ s+ni m+iwímeapa éf+pi nán+ er+r+ wíaná xfo arfá n+wir+ xegf fwi+axeyówa yeáyf uyim+xemeámfán+r+ sip+x+ wo im+x+η+ni+g+ni. O xegf+pi d+ηf n+wikw+rori e ner+ηfyo dán+ ámá íná xwfá tfo ηweaagfáyo xw+yfá umeár+r+ ámá Gor+xomi d+ηf wikw+roar+ηagfá nán+ “Ayf wé rón+igfáyf+r+ni.” rárar+ηf wo imón+r+ en+η+ni+g+ni.

⁸ Eb+r+famo Gor+xomi d+ηf n+wikw+rori nán+ o “D+x+ aηf re p+ni n+wiár+im+ xwfá nion+ s+wá simfáé nán+ ú+r+x+ni.” uráná arfá n+wir+ xwfá “Jox+ mearfár+ni.” urfáyo nán+ uη+ni+g+ni. Nurfná “E nán+ rfa war+η+ni?” m+yaiwipa ner+ aí anan+ p+ni n+wiár+im+ uη+ni+g+ni. ⁹ O Gor+xomi d+ηf n+wikw+rori nán+ ámá aηf m+ dán+ηon+ηf nimón+r+ xwfá Gor+xo s+m+manfyo dán+ “Nion+ n+siap+m+fár+ni.” ur+ηf+pim+ n+ηweaxa uη+ni+g+ni. Apim+ n+ηwearfná xwfá ámá w+yf+yáyon+ηf n+ηweaxa nemer+ senfá aηf n+ipákía nur+ emeη+ni+g+ni. Xegf xewaxo Aisako tfn+ xiáwo Jekopo tfn+ awaú — Gor+xo egf s+m+manfyo dán+ “Xwfá r+pi n+seaiap+m+fár+ni.” ur+ηowau+r+ni. Awaú en+ xano eηfpa axf+p+ e egf+isix+ni. ¹⁰ Eb+r+famo xwfá apim+ n+ηweaxa nemerfná aηf Gor+xo d+ηf neηw+per+ ikw+ronf+pim+ — Aηf ap+ an+ηf imón+nfa nán+ pírán+ηf nit+way+r+ror+ ikw+ronf+p+r+ni. Apim+ e ηweá+im+g+n+r+ wen+ηf ner+ n+ηwear+ nán+ e néra uη+ni+g+ni. ¹¹ Seraí en+ Gor+xomi d+ηf n+wikw+rori nán+ oyá d+ηf tfn+ niaíw+ x+r+paxf imón+η+ni+g+ni. Í ox+ n+róa nú+sáná r+xa rfpáiw+ imón+ηf aí re yaiw+η+ni+g+ni, “Gor+xo, niín+ r+xa niaíw+ x+r+mfa nán+ rár+ηo xfo rfp+ tfn+ x+xen+ yárar+ηo eηag+ nán+ niín+ anan+ d+ηf uηw+rár+paxor+ni.” yaiw+η+ni+g+ni. ¹² Ay+nán+ Eb+r+famo — O ámá ná won+ aí xweyanf s+p+p+ ner+ r+xa n+ipém+n+r+ni+ηf nerfná niaíw+ t+meááná om+ dán+ fwiár+fawé s+ηf aηf p+r+fyo dán+ ónar+ηf+yf fá m+ropaxf imón+r+ in+kí raw+r+awápam+ wiáronf+yf fá m+ropaxf imón+r+ eηfpa imón+η+ni+g+ni.

¹³ Ámá nion+ n+r+r+ rfwam+ηf neáa weapar+ηáyf nfn+ Gor+xomi d+ηf n+wikw+róa nuro xw+yfá wigf s+m+manfyo dán+ “N+seaiim+fár+ni.” ur+ηf+p+ s+ni m+iwímeapa eηáná pegfawix+ni. Gor+xo wiin+fapim+ ná jfami dán+n+ηf s+ηw+ n+win+rfná yayf nero “Ayf awi+ax+r+ni.” n+yaiwiro waropár+ nero re n+r+r+im+ pegfawix+ni, “Xwfá r+r+im+ n+ηwearanéná ámá aηf m+ dán+enén+ηf nimón+r+ ηweaηw+n+.” ¹⁴ Ámá én+ηf imón+ηf+p+ r+igfáyf s+ηán+ waropár+ r+p+n+ηf yar+ηoi, “Negf ηweapaxf imón+ηe nán+ wen+ηf ner+ ηweaηw+n+.” s+ηán+ waropár+ ap+n+ηf yar+ηoi. ¹⁵ Wigf aηf xám+ p+ni n+wiár+im+ bigf+e nán+ d+ηf s+p+ wiar+ηag+ nán+ e n+r+ro s+ηw+r+yf, ám+ axf e nán+ upf+r+fap+ imón+ηag+ nán+ anan+ upaxf imónan+ro egfár+ni. ¹⁶ E mepa nero aηf seáy+ e imón+ηf bim+ — Ap+ aηfnam+ imón+ηf+p+r+ni. Apim+ ηweáwan+ig+n+ro d+ηf s+p+ n+wia wagf+r+ni. Ay+nán+ Gor+xo ámá ayf xfom+ “Jox+ negf Nw+fáox+r+ni.” urar+igfáp+ nán+ ayá m+win+fag+ nán+ xfo tfn+ nawín+ ηweapf+rfa nán+ aηf bi wikw+roin+f+r+ni.

¹⁷⁻¹⁸ Eb+r+famo Gor+xomi d+ηf n+wikw+rori nán+ o nepa nion+ nimónar+ηf+p+ xfdin+r+en+ηoin+r+ iwamfó wíwap+yíáná xegf xewaxo Aisakom+ Gor+xo ur+ηf+p+ tfn+ x+xen+ r+d+yowá em+n+r+ en+η+ni+g+ni. Axom+ Gor+xo s+m+manfyo dán+ re ur+η+ni+g+ni, “‘D+x+ iyf axf+p+ e imón+p+r+fár+ni.’ r+r+ηáyf Aisakom+ dán+ nemeága upf+r+fár+ni.” ur+ηf eηag+ aí xegf xewaxo Aisako, ná won+ s+η+n+ηf ém+iaoηom+ r+d+yowá nán+ p+kím+n+r+ nerfná ¹⁹ d+ηf re mon+ni+g+ni, “Ámá r+xa pegfá aiw+ Gor+xo owiáp+n+meápoy+n+r+ ám+ s+ηf wim+x+paxorfani?” n+yaiwiri Gor+xo p+r+ urakíáná xewaxom+ ám+ s+ni s+ηf meáag+ nán+ rén+ηf r+paxf+r+ni, “Eb+r+famo xegf niaíwom+ yowfyo dán+ m+xean+ni+g+ni.” r+paxf+r+ni.

²⁰ Aisako Gor+xomi d+ηf n+wikw+rori nán+ xegf xewaxowaú Jekopom+ tfn+ Isom+ tfn+ awaúmi rfwéná wímeanfáp+ nán+ d+ηf n+mor+ xw+yfá bi tfn+ nanf wim+x+η+ni+g+ni.

21 Jekopo Gorixomi dñf n̄w̄kw̄rori n̄n̄i r̄ixa n̄p̄ém̄n̄r̄i aṅw̄i e ner̄fn̄a xeḡf xewaxo Josepoyá xewaxowaúmi Gorixoyá dñf t̄fn̄i nan̄f w̄imeáw̄n̄ḡn̄r̄i xw̄iȳfá b̄i t̄fn̄i nan̄f n̄w̄im̄ix̄im̄áná xeḡf eraṅf w̄ám̄i n̄kw̄r̄ón̄r̄fn̄a Gorixomi yayf umen̄n̄iḡn̄i.

22 Josepo Gorixomi dñf n̄w̄kw̄rori n̄n̄i r̄ixa n̄p̄ém̄n̄r̄i ner̄fn̄a r̄f̄w̄ȳo xeḡf Isireriyf Isipiyf aṅfyo p̄fn̄i n̄wiár̄im̄i up̄r̄f̄áp̄i n̄n̄i nur̄r̄fn̄a re ur̄ñ̄n̄iḡn̄i, “Nuróná ḡf en̄f aí t̄fn̄i n̄meám̄i nuro xw̄f̄áyo n̄weyár̄f̄r̄ix̄n̄i.” ur̄ñ̄n̄iḡn̄i.

23 Mosesomi xaniyaú Gorixomi dñf n̄w̄kw̄rori n̄n̄i n̄iaíw̄f xir̄f̄ío awiax̄f imón̄ñ̄aḡf n̄w̄n̄r̄i sekax̄f Isipiyf yá m̄ix̄f in̄áyo “Isireriyf n̄iaíw̄f ox̄f n̄ix̄r̄r̄fn̄a p̄ik̄ír̄ix̄n̄i.” r̄ár̄ñ̄p̄i n̄n̄i wáyf mepa neri Mosesomi emá waú wo n̄n̄i p̄fn̄i ṅw̄r̄ár̄iḡfisix̄n̄i.

24 Moseso Gorixomi dñf n̄w̄kw̄rori n̄n̄i r̄ixa xwé ni-wiaror̄i ner̄fn̄a “Isipiyf yá m̄ix̄f in̄áyom̄i xemiáiyá xewaxoyi m̄n̄r̄ipa oépoyi.” wimón̄ñ̄n̄iḡn̄i.

25 “Sfá ámaéne xw̄fá t̄fyo ṅweaar̄ñ̄wáp̄i ár̄fn̄f imón̄ñ̄aḡf n̄n̄i xe yayf r̄ik̄ik̄ir̄f̄o ner̄ñ̄p̄im̄i dán̄i oneaímean̄r̄i yar̄iḡf̄áp̄i xe nera úm̄iḡn̄i.” m̄iwimón̄f “Nion̄i ámá Gorixoyáyf t̄fn̄i kum̄ix̄n̄áná uȳfn̄if wikár̄ar̄iḡf̄áp̄i nion̄i t̄fn̄i naw̄in̄i oneaikár̄f̄poyi.” yaiw̄ñ̄n̄iḡn̄i.

26 Xfomi Gorixomi yayf n̄wimor̄fn̄a winf̄áp̄i n̄n̄i dñf re mon̄ñ̄n̄iḡn̄i, “Ámá Gorixomi yeáyf neayim̄ix̄emean̄fá n̄n̄i urowár̄enap̄fn̄f̄o n̄n̄i peayf n̄wian̄ro ayá wimop̄r̄f̄apa nion̄i en̄i n̄nirónáyf, Gorixomi yayf n̄nimor̄fn̄a ninf̄áp̄i am̄ip̄i ayá t̄ñf Isipiyf aṅfyo wen̄p̄im̄i seáyf e imón̄ñ̄f en̄aḡf n̄n̄i ayf anan̄r̄fn̄i.” n̄iyaiw̄ir̄i n̄n̄i “Ámá Gorixoyáyo uȳfn̄if wikár̄ar̄iḡf̄áp̄i nion̄i t̄fn̄i naw̄in̄i oneaikár̄f̄poyi.” yaiw̄ñ̄n̄iḡn̄i.

27 O Gorixomi dñf n̄w̄kw̄rori n̄n̄i Isipiyf aṅfyo p̄fn̄i n̄wiár̄im̄i un̄ñ̄n̄iḡn̄i. M̄ix̄f in̄áyo xfomi wik̄f wón̄ñ̄p̄i n̄n̄i wáyf ner̄f m̄ú Gorixomi — O ámá wí s̄ñw̄f m̄iw̄nar̄iḡor̄n̄i. Om̄i s̄ñw̄ñ̄ñ̄f n̄w̄n̄r̄i n̄n̄i xfomi w̄imeañ̄p̄im̄i xwámám̄f n̄wir̄i Isipiyf aṅfyo p̄fn̄i n̄wiár̄im̄i un̄ñ̄n̄iḡn̄i.

28 Axo Gorixomi dñf n̄w̄kw̄rori n̄n̄i aṅñ̄najf p̄ip̄ik̄im̄f emear̄ñ̄o xeḡf Isireriyf yá n̄iaíw̄fyo en̄i m̄ip̄kipa oen̄r̄i re ur̄ñ̄n̄iḡn̄i, “Sip̄sip̄f miá n̄ip̄kiro raḡf seḡf aṅf f̄w̄ȳo xópé n̄iyára úpoyi.” nur̄r̄fn̄a aiwá sfá Añ̄najo Neamúroagoi r̄ñ̄ñ̄ȳi n̄n̄i érowiápn̄ñ̄n̄iḡn̄i.

29 Isireriyf Gorixomi dñf n̄w̄kw̄roro n̄n̄i ip̄i Ayfá R̄ñ̄oi r̄ñ̄ñ̄f w̄ám̄i n̄ixeróná in̄iḡf m̄id̄m̄id̄án̄i deawáráná xw̄fá yeáyf ȳkiár̄ñ̄én̄ñ̄f úaḡfá aiw̄i Isipiyf en̄i ax̄fym̄i owaneȳñ̄r̄i éfáyf w̄in̄ȳf aí t̄fn̄i in̄iḡf emad̄r̄ón̄ar̄ñ̄ñ̄n̄iḡn̄i.

30 Isireriyf Gorixomi dñf n̄w̄kw̄roro n̄n̄i o ur̄f̄p̄i nero aṅf yoí Jerikoyi r̄ñ̄ñ̄p̄iyá s̄ñ̄á ák̄ñ̄áyo b̄f̄ar̄w̄ám̄n̄i sfá wé w̄f̄úm̄i dán̄f waú apim̄i aw̄i n̄mud̄f̄moayimáná en̄áná s̄ñ̄á ák̄ñ̄áp̄i n̄p̄ñ̄i ikwierónow̄ñ̄ñ̄n̄iḡn̄i.

31 Rexap̄i —Í iyf ede dán̄i war̄ḡf̄i aṅf apim̄i dán̄ir̄ñ̄i. —Í Gorixomi dñf n̄w̄kw̄rori n̄n̄i Isireriyf aṅf apim̄i s̄ñw̄f w̄n̄áran̄r̄i b̄f̄iwaúmi yayf t̄fn̄i nipemeám̄i úaḡf n̄n̄i Isireriyf ámá uȳfn̄if yar̄iḡf̄áyo n̄p̄k̄iróná im̄i m̄ip̄k̄iḡfawix̄n̄i.

32 Agw̄f ámi b̄i p̄ip̄i n̄r̄r̄i eám̄fn̄i? Ámá rowa, Gidiono t̄fn̄i Barako t̄fn̄i Sam̄sono t̄fn̄i Jep̄itao t̄fn̄i Depito t̄fn̄i Samuero t̄fn̄i w̄fá rókiamoaḡfáwa t̄fn̄i ámá awa eḡf̄áp̄i n̄n̄i rep̄iyf n̄iseaiéra nur̄fn̄a sfá neaór̄ipax̄r̄ñ̄i.

33 Ámá ayf Gorixomi dñf n̄w̄kw̄roro n̄n̄i ámá m̄fk̄f b̄i bim̄i xop̄r̄arf̄ wiro wé rón̄ñ̄f imón̄ñ̄p̄i ero Gorixomi wiḡf s̄m̄man̄f̄yo dán̄i “San̄f sear̄ap̄m̄f̄ar̄ñ̄i.” ur̄f̄p̄i w̄imeari Gorixoyá dñf t̄fn̄i pus̄f sayf raion̄f̄ȳi r̄ñ̄ñ̄f̄yo man̄f up̄ror̄i

34 r̄fá xwé nar̄ñ̄r̄im̄i in̄iḡf̄yón̄ñ̄f anan̄i xop̄r̄arf̄ emero ámá kirá t̄fn̄i p̄k̄ian̄r̄i yar̄iḡf̄áyo éf nurak̄in̄ar̄im̄i uro m̄iḡf nimón̄m̄áná ámi en̄f s̄ix̄f eán̄ñ̄f in̄ro m̄ix̄f in̄ip̄r̄fá n̄n̄i en̄f r̄fá ȳkiro emá s̄m̄ñ̄f w̄inar̄iḡfá b̄i bim̄i m̄ix̄f x̄dowár̄ro

35 ap̄ix̄f wiḡf ámá Gorixoyá dñf t̄fn̄i xwár̄p̄áyo dán̄i wiápn̄ñ̄meááná yayf t̄fn̄i ámi um̄im̄ñ̄ro eḡfawix̄n̄i. E ner̄f aí Gorixomi dñf w̄kw̄roar̄iḡfá w̄ȳo ámá wa f̄á n̄xero gw̄f n̄jiro Gorixomi r̄f̄w̄f umópoȳñ̄r̄i n̄m̄ép̄ea nuro “Gorixomi r̄f̄w̄f umóánáyf, nene gw̄fyo dán̄i seaikweawár̄ñ̄ñ̄i. E mepa ner̄fn̄áyf, n̄seam̄ép̄ea núwasáná n̄iseap̄k̄ian̄f̄w̄ñ̄i.” ur̄f̄aḡfá aí ámi xwár̄p̄áyo dán̄i n̄wiápn̄ñ̄mear̄fn̄a dñf n̄iȳm̄ñ̄f imón̄ñ̄p̄i meáwan̄ḡñ̄ñ̄r̄i n̄n̄i ayf ur̄f̄áp̄i ar̄fá m̄iwiḡfawix̄n̄i.

36 Gorixomi dñf

wikwíroarigfá ámi wíyo ikayfwwf umeariro wíyo iwanf ragf pírřf uyíkímf ero wíyo senfá tñnf gwf jiro wíyo gwf añfyo ñwirárrero ³⁷⁻³⁸ wíyo sfñá tñnf píkero wíyo só tñnf áwínf e sfó dñyearo wíyo “Eñf eánigfáyřřanf?” nřřřřf iwamfó wíwapřřiro wíyo kirá tñnf píkero wigfawixñnf. Ámi wíyo ámá wí —Ayf sfpí ámá imónñagfá nánf ámá Gorřxomf dññf wikwíroarigfá ayf tñnf ñikumřřññřřf ñweapaxf mimónigfáyřřñnf. Ayf xeanññf wikárrero uyfññf umépero yarfná ayf dfwf ikeamónřero memé wará tñnf sipřřřf wará tñnf rapřrapř nánf wayfá yññero ámá dññf meañfmf añf kwřrónřmero dfwfñnf eñfmf nemero sfñá sirřřřkfyo ñpáwiro ñwearo xwárrñwřyo ñpáwiro ñwearo egfawixñnf. ³⁹ Ámá ayf nñnf Gorřxomf dññf ñwikwřroro nánf o “Mimfwiároarigfáyřřanf?” wíawíarññf eñagf aíf o wigf sfmñmanfyo dánf “Ñřseaimfářřñnf.” urññřřf mřwímeaññññnf. ⁴⁰ Ayf řřřf nánřřñnf. Eñfná nene nánf Gorřxo dññf re neñwřperi yaiwíarñññññnf, “Ámá ayf nánf seáyř e imónññf bñ wířmñgnñnf.” yaiwíarññf eñagf nánf apf ámá ñionf ñřra weapfáyo sfñnf mřwímeaññññnf. Ayf wigfřřf Gorřxo “Gf ámá wé rónigfá apf imónřřřřñnf.” yaiwíarññřřf tñnf xřxenf imónpřřřfá nánf marfář, ayf tñnf nene tñnf nawíñnf imónanřwá nánf ayo xámf mřwímeaññññnf.

12

“Gorřxo sfyikf nearearfná Jisasomf sfñwř wñnaxdfpoyf.” urññf nánřřñnf.

¹ Ayfnánf nene píf yanřwñnf? Ámá “Gorřxomf dññf ñwikwřrorfná e epaxřřanf?” oyaiwípoyññřřf sfwánññf ññeainřřf neaíwapřřyarigfá ayf obaxf ayá wí mřdñmřdánf wíarř wíarř neadéronagfá nánf píf yanřwñnf? Sa řřřñnf oyaneyř. Amřpíf nñnf upupřgf neaikárarññřřf pñnf wíarřrane negf řwf sfñnf mé ípeaarññwápř pñnf wíarřrane nemáná Gorřxo apf e imónřřřřññññf wimónarññřřf imónanřwá nánf ámá yamřyamúrónigf inarigfápa nene enf omf ñxřdfřranéná eñf neánřrane axřřf e oyaneyř. ² E neranéná Jisasomf —O nene Gorřxomf dññf wikwíroanřwá nánf imónññřřf mřkf ikirf wé roářřf eñorñnf. O dññf ñfá řřwřyo winññfápř ñmeáwññgnññf ñyewkřwřroářřroná wířápimf xwámámf ñwřřf ayá winřpaxf wikářřápř nánf paimřmf eñorñnf. Ñwíapññmeámáná ámi Gorřxo tñnf xřxenf ñimónřřf mřxř ináyř sfá íkwianwřf o éř ñweaññnamf wé náúmñnf éř ñweañorñnf. Omf sfñwř owñnaxdfdaneyř. ³ Ayá sfpíf seaimřřřf eñf samññf seawerř mepa enfá nánf řwf yarřgfáyř sfpíf ayá wí wikářřagfá aíf xwámámf wñño —Ayf Jisaso nánf rarñññnf. O nánf píránññf dññf mópoyř. ⁴ Seyfné řwf yarřgfáyř seaikárarřgfápř xwámámf ñwřa núřasáná aiwř segf wí sfñnf mřseapřkigfářñnf. ⁵ Nene ñiaíwene nánñññf Břkwřyo eñf řřřmřxř ñññřřf eánññf řřřf sefñné řřřa arfá ikeamogfářñnf, “Gf ñiaíwoxñnf, Ámfná Gorřxo sfyikf řřrearrññřřf nánf peayř mřwianřpanf. Píránññf simřřmññññf nánf mřxř řřřánáyř, ayá sfpíf mřsimřřřpanf. ⁶ Ayf řřřf nánřřñnf. Ámá Ámfnáo ‘Gf ñiaíwřřanf?’ ñyaiwřřf dññf sfxř uyarññfyo sfyikf urearř sfkwřá earř yarññf eñagf nánf rarñññnf.” Břkwřyo e ñřřñññf eánññřřf sefñné řřřa peá mogfá eñagf nánf rarñññnf. ⁷ Seyfné Gorřxo xeanññf seaimēaarññřřpimf dánf xe sfyikf oneareanřřf řřřa xwámámf ñwřwera warññoř. Ñiaíwř xano sfyikf murearññf wo rimónññnf? Oweoř, mimónññnf. Ayfnánf xano xegf ñiaíwřyo wiarññřřpa Gorřxo enf axřřf e seiarññnf. ⁸ E nerř aíf Gorřxo xegf ñiaíwř ñyoni sfyikf urearññf eñagf nánf sefñné sfyikf mřseareapa nerfnáyř, xegf ñiaíwřfñné mimónf sa óf e dññf ñiaíwřfñénññf imónññoř. ⁹ Řřřf nánf enf dññf mópoyř. Nene sfñnf ñiaíwř eñáná negf xwřá řřyo dññf ápowa sfyikf neareagf aiwř wé íkwianwřfyo uñwřraráragwářñnf. Nene e neranéná ñañf nerř aiwř re řřseaimónarññf, “Ápo Gorřxomf —Dññf tññf imónññf ñpññf imřřñño, ayf orñnf. Omf íñmřf wurññpaxřmanf.” řřseaimónarññf? Oweoř, añpaxf íñmřf wurññpaxř eñagf nánf e nerane dññf ñyřmññf řřñwaéne oimónaneyř. ¹⁰ Ayf řřřf nánřřñnf. Nene sfñnf ñiaíwř eñáná xwřá řřyo dññf ápowa añññf marfář, sfyikf ná bñññññf ññearearfná “E ñwřřfná ayf ñañf imónññřřf

wíwapiyarínwini.” wimónariñipi neareaagfa aiwi Gorixo siyikí nĩnearearfná siyikwí mínijí xfo imóniñipi nene eni imónanfwá nani arirá owimniri neareaarñirini. ¹¹ Giyí giyí nanj oimónipoyiniri siyikí nurearí siní e wiarfná yayí mĩwiní dñj s̄pini wiarñirini. E nerí aĩ siyikí nurearñipimi dani yayíwí numera núsaná wariñiyí naniñj niweri wé rónijí ero niwayiróniro ñwearo epaxirini.

Erirí niwirfná urñipi naniirini.

¹² Ayinani segí wé imijí mĩxíwenjyí ami rfa simixiro sikwí xómijí ikwífo seaiarñiyí ami irú pĩmĩxĩro nemána enj neanĩro Gorixomí x̄d̄f̄r̄ixini. ¹³ Segí xómijí xenwĩmĩni ñweañj muyfkinipa nerí ami nanj oimóniri óf s̄mĩ inñiyimi úf̄r̄ixini. ¹⁴ Ámá nĩni tĩni mĩxí miní arige píraniñj menaniréwĩro anijí miní ero siyikwí mínijí Gorixo “Ámá nioniyáy e imónif̄r̄ixini.” wimónariñipi —Apĩ tĩni xixeni mimónigfáy Ámináomi wí s̄ñwí winip̄r̄ámani. Apĩ tĩni xixeni oimónaneyĩro anijí miní ero éf̄r̄ixini. ¹⁵ Segí wo Gorixo ayá nĩsearimixiri seaiñipimi rfwí mamonigĩniri awinijí mearónif̄r̄ixini. Aiwá maiwí sixfo niyirfná yíkí yariñj bĩ tĩni yíáná aiwá nipini yíkí imixariñipa segí wo sipí nerñiyó dani niyĩneni axipi seainigĩniri píraniñj awinijí mearónif̄r̄ixini. ¹⁶⁻¹⁷ Segí wo Isónijí —O xiráo imóniñipimi dani xanoyá amipí meapaxí imóniño aĩ aiwá ná bĩni nimniri nani amipí apĩ peá nimori “Gí gwíáo xe meawinigini.” wimónagorini. Ámi rfwíyo dani ápo xwiyfá bĩ nanj onimixiniri rixijí urfagi aĩ xano arfá mĩwíagi nani xwiyfá bĩ tĩni nanj onimixiniri ñwí p̄iyí nurniri aiwi xfo xami rfwí umonjpi ami rfwíyo nĩkĩnĩmóniri meapaxí mimóniñiginí. Segí wo ámá ónijí Gorixomí rfwí umoarigfáy yapĩ imóniñigĩniri naniirani, f̄wí inarigfáy yapĩ imóniñigĩniri naniirani, píraniñj awinijí mearónif̄r̄ixini.

“Seyíne sini kikinijí mé rixa náyo páwiarñioi.” urñijí naniirini.

¹⁸ Seyíne Gorixo t̄f̄amini nibiróná enjina amipí negí arfoweyí d̄fwí Sainaiyĩ rñijipimi dani s̄ñwí winĩro arfá wiwo egfapi wí mĩwinariñioi. Ayí d̄fwí anani wé tĩni f̄á xiripaxí imóniñipimi anjwí e nuróná rfa ápiáwí weri sfá xaiwí yidoariri rfwípi tĩni ápiañwí tĩni nawini eri yariñagi niwinĩro ¹⁹ pékákí enj tĩni rñiri ikaxí xwiyfá rñariñipaniñj rñiri yariñagi arfá wigfawixini. Xwiyfá ikaxí nĩrĩfná rñariñipi arfá niwiróná Mosesomí risisí re urigfawixini, “Nene ami Gorixomí arfá owianeyí.’ mĩneaimónarini.” urigfawixini. ²⁰ Ayí Gorixo sekaxí “Ámá worani, memé airani, d̄fwí r̄ipimi amáf nĩrónirfnáy, s̄ñjá nearo pikirixini.” urfipi nani wáyí winfagi nani e urigfawixini. ²¹ Ayí s̄ñwí e winfapi mĩñj yfwí nĩro ñweapaxí enagi Moseso eni re rñijnigini, “Nioni wáyí nikariniri enj sirirñwí ninarini.” rñijnigini.

²² Agwí rina seyíne d̄fwí enjina segí arfoweyí bagfá axipimi mĩbĩ rixa d̄fwí Saoniyĩ rñijipimĩniñj rémófawixini. D̄fwí apimi Nwfa anijí s̄ñj imóniñoyá anj ikwĩróniñerini. Anj apĩ Jerusaremiyĩ rñijí anjnamí ikwĩróniñipirini. E anjñají f̄á mĩropaxí imóniñipi awí neanĩmáná yayí nera wiápnarigf̄erini. ²³ E ámá Gorixoyá niaíwí xamiñónijí imónigfáy —Ayí anjñamí anijí ñweapirfa nani wigí yof rixa anami ñwirarñiyirini. Ayí awí eanigf̄erini. E Gorixo, ámá niyoní mí omómĩximí enfo ñweañerini. Dñj ámá xwíáyo niñwearóná wé rónijí yariñiyáyapĩ anjñamí peyíáná Gorixo wé uoarñiyí tñj e, ayí erini. ²⁴ E Jisaso eni tñj erini. O xwiyfá s̄ñj Gorixo “E e nĩseaiimf̄arini.” réoarñipi nani negí wáwuní imóniñorini. Ragí o nĩperfná punjpi —Apĩ xwiyfániñj nĩrĩrĩfná “Nioni péapimi dani seyíne dñj niyimijí imóniñipi meapirf̄arini.” rñijipirini. Apĩ ragí enjina xiráo Keno xogwáo Aiborfomí pikixwĩfó wíáná punjpi —Apĩ xwíáyo dani “Nioni nani enj meaf.” rñijipirini. Apimi seayí e imónini. Apĩ nipini tñj e seyíne rixa agwí barñioi.

“Gorixo neararñipi arikwĩkwí mĩwipa éwanigini.” urñijí naniirini.

²⁵ Xwiyá seararíjomi aríkwákwá wipíríxini sñwá ainenaxídípoyi. Negí aríowé eníná Moseso xwá tño dání erírí wíagí aiwí aríkwákwá wigíáyí Goríxo pírfí umamófpimí mímúrogí enagí nání seyíné ení anínamí dání erírí neaiaríjomi aríkwákwá níwirínáyí, “Pírí neamamómíní enífpimí ananí nímúropaxeneríni.” riyaiwinaríjoi? ²⁶ Eníná o dñwá Sainaiyí ríníjípimí dání xwiyá ráná xwá rírímí poboní nerí yaiwiámí méagí aiwí agwí ríná neníápi nání Bíkwyó níríní eáníj rípi nearíjírini, “Nioníyá dñj tñí xwá rí ámi bí yaiwiámí níménírná xwá ríní maríái, anína tñí ení yaiwiámí menífná ríní.” nearíjírini. ²⁷ Xwiyá Goríxo níríní ámi bíyí ríjipi, ayí rípi áwaní nearímfná ríní. Amípi anípa imónipaxí mimóníjipi íníná aníj imóníwínigíní amípi anípa imónipaxí imóníjipi —Api xfo xwá amípi nímíxírná imíxíjírini. Api anípa imíxármfná nání ríní. ²⁸ Ayínáni Goríxoyá xwioxíyo ñweañwápi wí anípa mimónipaxí enagí nání omí yayí numerane “Ení eáníj Goríxo imóníjipi, ayí apíríani?” níyaiwirane awayiní ía níyamíxínrane níjwearane xfo e éfríxini wimónaríjipi neranéná yayí winípaxí imóníjipi éwanígini. ²⁹ Negí Nwááo amípi sípi imóníjipi ríá naríjipáníj imóníjio enagí nání api e éwanígini.

13

“Goríxo yayí winípaxípi oyaneyí. niseaimónírná rípi rípi éfríxini.” uríj nánírní.

¹ Seyíné áma Jisasomí dñj níwíkwíro nání séríxímeáníj imónígíáyí nání dñj sípi wiarígíapi pñí míwiárfí ananí síní wífríxini. ² Áma wí “Áma aní mí dáníyo aiwá míraní wiaríjwini.” níyaiwiróná maiwí anínaníyo wigíá enagí nání seyíné áma aní mí dáníyo aríá mikeamó aiwá míraní wífríxini. ³ Segí séríxímeá gwí aníyo ñweagíáyí nání dñj aríá mikeamó seyíné ení nawíní gwí níjwearóníj nímóníro arírá wífríxini. Séríxímeá paimímí wiarígíáyí nání dñj peá mímó “Nene ení gíwí tñjwaéne enagí nání axípi e neaipaxírfani?” níyaiwiro arírá wífríxini. ⁴ Áma íwí inarígíáyo ríxa nímeánímáná inarígíáyoraní, síní nímeánípa nemáná inarígíáyoraní, níyoní Goríxo pírfí umamoníá enagí nání seyíné segí meánígíapi peayí níwianíro wí tñí íwí mínímepa éfríxini. íwí nírnírná ayí Goríxoyá sñwíyo dání piáxí weánípaxípi yariñagíá nání rarijini. ⁵ Xwá tño níjwearóná nígwí nání dñj sípi seaiaríjipi xe áxewaríníj oneainí sñwí mívínípa éfríxini. Bíkwyó níríní eáníj rípi Goríxo xewaníjio re ríj enagí nání rarijini, “Nioní wí míríwáramó erí wí mísiepisamó erí emífní.” ríj enagí nání rarijini. ⁶ Ayínáni nene wará saríwá mímáriní Bíkwyó níríní eáníj rípi ríjoxeneríni, “Arírá niaríjio, ayí Ámíná Goríxo enagí nání nioní wí wáyí emíméini. Áma pí pí nínikáíro aí Goríxomí dñj wíkwíroaríjapi pírfí nírakipaxí meníni.” ríjoxeneríni.

“Neaipenweagíáwa yagíapimí ikaníj owianeyí.” uríj nánírní.

⁷ Ámíná xámi xwiyá Goríxoyápi nísearéwapíyiro seaijenweagíáwa nání dñj irónípoi. Awa síní mípe níjwearóná néra núfasáná imónagíapi nání dñj nímore Goríxomí dñj níwíkwíro yagíápa axípi oyaneyíníro ikaníj wíaxídípoyí.

⁸ Jisási Kiraiso imóníjipi ámi xegí bí xegí bí imónaríjmaní. Aníj imóníjipi eníná dání apíní imóníri agwí ríná ení síní axípi imóníri ná ríwíyo ení aníj mífí axípi imóníri enífní. ⁹ Ayínáni xwiyá Kiraiso neaijipi nání ríníjipi maríái, xwiyá xegí bí nání éwapínarígíá xíxegíni imóníjipi inígí wáxíni xe oneamároní sñwí mívínípaní. Ayí rípi nánírní. Goríxo ayá nínearímíxíri neaijípimí dání dñj síxí nírnírnénáyí, naní neaimíxípaxí imóníjípimí xídaríjwini. Naní nání ñwí ikaxíyo “Rípi ñwíáxini. Rípi ananírní.” ríníjípimí dání wí dñj síxí neainípaxí meníni. Ayínáni áma xámi “Nwí ikaxí ríníj apimí oxídímíni.” níyaiwiro xídígíáyí api naní wí wímíxíjmaní.

“Ridiyowá nání wayíá Gorixo wimónaríḡ rípi éríxini.” uríḡ nánirini.

¹⁰ Nene íráf oníḡwá Jisasi Kiraiso ridiyowáníḡ neaiiníḡwá tḡwaénerini. Ridiyowá Jisaso iníḡpi —Apí dḡḡ nḡwíkwíroríḡpimi dání ananíníḡ nḡnirane nanḡ imónaríḡwápirini. Apí áamá sḡnḡ seníá anḡ ríkáriníḡwámi dání yagíápmi xídaríḡáyí bḡ nḡpaxí menini. ¹¹ Rípi nání dḡḡ mópoyí. Apaxípa imóníḡfá xwéowa xwiogwí o omí fḡwí none tḡnḡ negí áamá tḡnḡ yaríḡwápi Gorixo yokwarimí oneaiinirḡ nanḡwí nḡpíkimáná ragí púfpi nḡmeámí awawá ḡwíá rḡnḡḡwámi nḡpáwiro wḡwíá neaáríro aiwḡ nanḡwí náó áamá ḡweagíe bḡaniríwámi ríá ikeaararíḡfáriní. ¹² Ayínání Jisaso ení xegí áamá agwí axíyóníḡ mḡnḡḡáyo xíto nḡperíná ragí púfpmi dání sḡyíkwí mḡnḡḡ Gorixo e imóníḡríxini rḡ wimónaríḡpi wimíximḡnḡ nání ákḡḡ fḡwí e bḡaniríwámi dání rḡnḡḡ meañḡnigini. ¹³ Ayínání nene áamá sḡnḡ “ḡwí ikaxíyo ‘Apí ḡwíáxini. Apí ananirini.’ rḡnḡḡpimi oxídaneyí.” raríḡáyí ḡweagíe pḡnḡ nḡwiárími o tḡḡ e nání nurane dḡḡ “Xíomí ayá wiayíḡápa nene ení neaiaríná ayí ananirini.” oyaiwianeyí. ¹⁴ Ayí rípi nání seararíḡnḡ. Anḡ bḡ xwíá tḡyo nene anḡḡ íníná ḡweaníwá nání mimóníḡagí aí anḡ anḡnamí ríwíyo imóníḡfápi nene ḡweáwanḡḡnḡ dḡḡ nḡwikwímorane yaríḡwá enḡagí nání raríḡnḡ. ¹⁵ Ayínání Jisaso neaiinḡpimi dání Gorixomí ridiyowá nání wayíá yayíni uméwanḡḡnḡ. Negí manḡyo dání áamá wíyo pí pí nuríríná onḡnḡ negí Ámínáoríníḡḡ nurirane waroparí wíwanḡḡnḡ. ¹⁶ Gorixo áamá xíoyáyí wíníyo nanḡnḡ wíro dḡwí ikeamóníḡfáyo amípi bḡ mḡnḡ wíro yaríḡḡfá nḡwḡnḡríná yayí winaríḡḡ enḡagí nání seyíné apí nání aríá mikeamó nero éríxini. E neróná ridiyowá nání wayíá Gorixo wimónaríḡpi yaríḡḡfá nání raríḡnḡ.

¹⁷ Segí ámíná seyíné Jisasomí píraníḡḡ xíḡfírxini rḡ seaipenwearíḡfáwami —Awa Gorixo yaríḡḡ imímí wíáná niseaipenwearíná egíápi nání “Ayí apí nání enḡwárinḡ. Apí nání enḡwárinḡ.” urípi ríáwarini. Awami aríá nḡwíro ínimí yeáyí wurínírxini. Seyíné píraníḡḡ aríá nḡwíro ínimí nḡwuríníronáyí, awa niseaipenwearóná wigí dḡḡ ríá muxé dḡḡ yayí nḡyaiwíro seaipenweapírfárinḡ. Seyíné e mepa nerónáyí, nanḡ imóníḡpi wí seaimíxíníá menini.

¹⁸ Amípi none neranéná píraníḡḡ íá nḡyamíxini rḡ éwanḡḡnḡ nerane nání re neaimónarini, “Gorixoyá sḡḡwíyo dání píraníḡḡ wé róníḡpini néra waríḡwini.” neaimónaríḡagí nání seyíné none nání Gorixomí xwíyíá rírímí wípoyí. ¹⁹ Nioní pírfí nḡrakiaríḡpi anípa imónáná seyíné tḡámíni anḡnḡ bímíá nání Gorixomí ríxíḡ ayá wí urírxini rḡ dirírfí seaiaríḡnḡ.

Gorixomí nuríríná uríḡpi nánirini.

²⁰ Gorixo —O áamá nḡwayíroníro ḡweapaxípi nání mḡkí ikinorini. Oyá dḡḡyo dání negí Ámíná Jisaso xwáripáyo dání ámi sḡḡ nerí wíápnḡmeañírinḡ. Ragí o nḡperíná púfpmi dání xwíyíá nḡyímíḡḡ imóníḡḡ Gorixo “E e niseaiimíárinḡ.” réroaríḡpi anḡḡ wayíroaríḡḡ enḡagí nání sipísipí imóníḡwaéne neamearíḡḡ xwé imóníḡorini. ²¹ Seyíné amípi Gorixo wimónaríḡpi nḡpini epaxí imóníḡpíri nání seaimíxíwíníḡḡ. E neríná Jisasi Kiraiso —Anḡḡ íníná seáyí e numepaxí imóníḡḡ, ayí orini. O seaiinḡpimi dání pí pí xíto yayí winípaxí imóníḡḡpi imóníḡríxini rḡ seaimíxíwíníḡḡ. “Aga e imóníḡwíníḡḡ.” nimónarini.

Yoparf uríḡpi nánirini.

²² Gí nḡríxímeáyíné, enḡ rírémíxí nioní seaía rípi sepiá ayá wí nḡriri meapa nerí nání rípi re osearimini, “ ‘Píraníḡḡ aríá ókiarí nḡmónirane apimi oxídaneyí.’ yaiwípoyí.” osearimini. ²³ Seyíné rípi nání nḡjía imóníḡpoyí. Negí nḡríxímeá Timotio ríxa gwí anḡyo dání wárfawixini. O sḡnḡ mé nioní nímeááná yawawí nawíní nḡbḡrai sḡḡwí seananíwírinḡ. ²⁴ Segí seáyí e nimónirí seaipenwearíḡfáwami tḡnḡ Gorixoyá imóníḡfá nḡyoní tḡnḡ none nání yayí neawiemeaipoyí. Áamá nioní tḡnḡ Itari píropenísíyo re

ηwearηwáyí yayí seaiwárenaparíηwini. ²⁵ “Goríxo niyínéní ayá seaiwianíwiniḡini.”
nimónarini.

Payí Jemiso eaṅnarini.

Payí rina áamá Jisasomi diṅf wíkwíroarigfáyo mǐxǐ uxí dowárariniṅa nánǐ ami amǐ numiamoro wí eṅf nimóniro aṅf apǐ apimi urǐniṅfáyǐ nánǐ Jemiso eaṅnarini. Xewaninjo nánǐ áwanǐ pírániniṅf mǐriniṅf eṅaḡǐ aǐ “Jisasomi xogwáó, Jemisoyǐ riniṅorǐani?” wiaiwiariniṅwáorini. Jisasoyá sǐyikǐ imónigfá Jerusaremi ṅweagfáyo wipeṅweagfá seáyǐ e imóninorini (Wáf wurimeiarigfáwa 15:13, 21:18). Jisaso rixa aṅf namǐ niṅpeyimáná xwiogwǐ rixa obaxǐ onimiápi niṅpwemáná eṅáná Jono áamá wí “Jisasomi diṅf wíkwíroariniṅwini.” niṅriro aǐ omǐ pírániniṅf nuxdírdírdiná epaxǐpi tǐni xixeni mé yarigfápi nánǐ arfá niwirǐ nánǐ ayǐ re oyaiwípoyiniṅf “Jisasomi pírániniṅf niṅdírdírdiná epaxǐpi, ayǐ ripirǐani? Ripirǐani?” oyaiwípoyiniṅf payí rina niṅriṅf eaṅnigini.

¹ Jemisonǐ —Nionǐ Gorixomi tǐni Jisasi Kiraisomi tǐni xináininiṅf nimóniri omiṅf wiiriniṅa wonirini. Nionǐ payí rina ḡf áamá Jisasomi diṅf wíkwíroarigfáyǐné nánǐ — Seyǐné ḡwǐ bi bi wé wúkaú sǐkwǐ waú apǐyǐné wí eṅf nimóniro ṅweagfáyǐnériṅf. Ayǐné nánǐ payí rina nearǐ yayǐ seawárenapariniṅf.

“Iwamfó neaiwapiyarigfápi eṅf neaeámixǐpaxǐriṅf.” uriniṅf nánirini.

²⁻³ ḡf niṅriṅfimeáyǐné, seyǐné rixa niṅfá ripǐ imóninjoǐ. Jisasomi diṅf niṅwíkwíroróná eṅf neániro rǐa xǐdariniṅoinirǐ iwamfó seaíwapiyǐfápipimi xwámámǐ niwiéra nurónáyǐ, xeaniniṅf rǐa tǐniṅf rǐwǐyo seaímeanfápipimi enǐ xwámámǐ wipaxǐ imónipǐrǐarini. Seyǐné niṅfá e imóniniṅaḡa nánǐ xeaniniṅf xixegǐni seaímeááná kǐkǐmǐ mimónǐ “Diṅf niṅf neaininiṅf nánǐ rǐa neaímeaariniṅf?” yaiwírǐxini. ⁴ Áamá xeaniniṅf wikárarigfápipimi xwámámǐ niwiéra núfasáná imónipaxǐ imóniniṅfpi seyǐné enǐ axǐpi imónipǐrǐa nánǐ xwámámǐ niwiéra úrǐxini. E neróná Gorixo ḡf áamá e imónirǐxiniṅf wimóniniṅfpi bi mǐmúró niṅpini pírániniṅf niṅyipárominiṅroná wé roárinigfáyǐné xixeni e imónipǐrǐarini.

“Diṅf emǐ saímǐ mǐmonini.” niṅseaimónirǐná Gorixomi rixiniṅf urǐrǐxini.” uriniṅf nánirini.

⁵ Siniṅf diṅf niṅpǐkwini emǐ saímǐ mǐmoariniṅf go go “Xeaniniṅf nímeaariniṅfpi, ayǐ apǐ nánǐ rǐa nímeaariniṅf?” mǐyaiwipa nerǐnáyǐ, xewaninjo Gorixoyá diṅf tǐniṅf diṅf emǐ saímǐ e mopaxǐ oimóniminiṅf omǐ rixiniṅf urǐwiniṅf. Gorixo áamá niṅyonǐ yanǐ niwirǐná sǐmǐ tǐniṅf mǐwǐ yanǐ ewaniṅf nimóniriṅf xwéni mǐniṅf wiariniṅf eṅaḡǐ nánǐ anani rixiniṅf urǐwiniṅf. ⁶ E searariniṅaḡǐ aǐ rixiniṅf nurirǐná diṅf bi biaú niṅmori “Gorixo aga nepa niṅniapirǐeniṅoi? Mǐniapǐpa enirǐeniṅoi?” mǐyaiwǐ aga xixeni diṅf niṅwíkwírómáná “Nepa xixeni niapǐpaxorini.” niṅyawiṅf rixiniṅf urǐwiniṅf. Áamá diṅf bi biaú moariniṅf go go rawirawáyo imeamǐkwǐ nerǐná iminiṅf niṅxemi urǐ niṅxemi birǐ yariniṅfǐrǐiniṅf imóniniṅaḡǐ nánǐ ⁷ áamá óniṅf imónigfáyǐ bi re mǐyaiwipa éfǐrǐxini, “Gorixomi rixiniṅf uráná o anani niṅniapirǐeniṅoi.” mǐyaiwipa éfǐrǐxini. ⁸ Áamá ayǐ diṅf niṅmoróná ná biniṅf mamó diṅf náiroayiri nero moro amǐpǐ enǐ neróná “E oemini.” yaiwǐfápiṅf mé xegǐ bi xegǐ bi ero yarigfáyǐ eṅaḡǐ nánǐ e mǐyaiwipa éfǐrǐxini.

Áamá díwǐ ikeamónigfáyǐ tǐni amǐpǐ mǐmúróniṅfáyǐ tǐni apiaú nánirini.

⁹ Segǐ sérǐxǐmeá díwǐ ikeamónigfáyǐ re niṅyawiṅf mǐniṅf sǐniṅf meakǐnǐrǐxini, “Nionǐ Jisaso neaiṅfǐpimi dánǐ Gorixo seáyǐ e niṅmixinonirǐaniṅf?” niṅyawiṅf mǐniṅf sǐniṅf meakǐnǐrǐxini. ¹⁰ E nerǐ aǐ sérǐxǐmeá amǐpǐ wí mǐmúróniṅfáyǐ re niṅyawiṅf mǐniṅf sǐniṅf meakǐnǐrǐxini, “Nionǐ Gorixoyá sǐniṅwǐyo dánǐ sa ikwiárininiṅaonirǐaniṅf?” niṅyawiṅf mǐniṅf sǐniṅf meakǐnǐrǐxini. Ará siyǐ pǐyǐ nerǐ piéroariniṅfpa ayǐ enǐ aniniṅf mǐniṅweá axǐpi apaxǐ mé pepǐrǐa eṅaḡǐ nánǐ rariniṅf. ¹¹ Seyǐné niṅfárini. Sogwǐ xaíwǐ niṅwepǐrǐiniṅf

nanirfná ará yeáyf yikiaráná xegf siyfpf piyf nerf nipiérinowirfná xámi awiaxf imóninjfpf sinf mimónf xwirfá inarinjrfnf. Ámá amfpf wí mímúronigfáyf enf “E nerfná ámi bíf tñnf bíf tñnf nímeapaxrfnf.” yaiwiarigfápf sinf nixfda nuróná sinf mé nero axfpf e pepfrfárfnf.

fwf oépoyinrf wímeaarinjfpf nánf urinjf nánrfnf.

¹² Ámá Gorixomf xfdarinjagfa nánf xeaninjf wímeaarinjf nfpimnf xwámámf nwiéra núfasáná enáná Gorixoxo yayf nfwimorf dñjf nyiminjf imóninjfpf —Apf nánf nrfirfná “Ámá nionf dñjf sixf nyarigfa g+yf g+yo mñnf wimfárfnf.” rñnjfpf rñnf. Yayf nfwimorf dñjf nyiminjf apf sixf umímonfá enagf nánf ámá xeaninjf wífáyo xwámámf yarigfáyf Gorixoyá dñjf tñnf yayf wipaxfyrfnf. ¹³ Ámá xeaninjf wímeaarfná re mirfpa éfrfxnf, “Gorixoxo nionf fwf oenrf xeaninjf apf níwapfyrfnf.” mirfpa éfrfxnf. Ayf rfpf nánrfnf. Gorixoxo ámá wí xfomf fwf oenrf wíwapfyipaxf mimóninjorñnf. Xfo enf ámayo fwf oépoyinrf wíwapfyarñjomanf. ¹⁴ Oweof, nene newanñjene wine wine pfpf nánf nneaimónrfná feapá nneainrfnjfpimf dánf fwf oépoyinrf nearfpearñjrfnf. ¹⁵ Apixf niaíwf agwf nerf xirarigfápa feapá neainarñjfpf niaíwf agwfñnjf nerf fwf ayf niaíwfnñjf xirarñjwárfnf. fwf ayf niaíwfnñjf nixrfmáná niaíwf xwé iwiaroarñjfpf fwf yárfwápfimf dánf nperane anfnarñjwárfnf. ¹⁶ Gf nrfixfmeáyfné, dñjf sixf seayñjáyfné, nionf re searfápf, “Seyfné fwf oépoyinrf seáíwapfyarñjfpf pfpimf dánf marfá, apimf dánf seáíwapfyarñjrfnf.” searfápf pñnf nwiárfro yapf méwapñnpanf. ¹⁷ Pf pí nanf imóninjfpf rñnf, pí pí awiaxf imóninjfpf rñnf, gmf dánf marfá, anfnamf dánnf neámeaarñjrfnf. Ápo Gorixoxo —O pí pí anfnamf wfá ónarñjfpf nánf mfkf ikinorñnf. Sogwf onapámigf nñrfná sepiá imónrf rfpwf imónrf yarñjpa nimónrf ámi xegf bíf imónrf xegf bíf imónrf yarñjomanf. Onf amfpf awiaxf imóninjfpf anfpá neaiaparñjrfnf. ¹⁸ Amfpf o imixñjfpf nfpimnf dánf ná bñnf ayf nene aiwá nfwákwínf minfnñjf oimónfpoyinrf xewanñjo “E éim+gñnf.” wimónnjfpimf nixfdñnf oyá xwyfá nepa imónnjfpimf dánf nene neameañjrfnf.

“Xwyfápf xixenf arfá nfwiro neróná rfpf rfpf yarigfárfnf.” urinjf nánrfnf.

¹⁹ Gf nrfixfmeáyfné, dñjf sixf seayñjáyfné, apf nfpñnf nionf searfápf seyfné rfxa nñjfá imóninjagfa aiwf rfpf osearimñnf. Arfá owianeyñnfro sfñwf nanfrof aíf apaxf mé nfwíápfñnfmearo xwyfá mirfpanf. Wikf enf anfnf mónfpanf. ²⁰ Ámá wikf nónfrof neróná wé rónñjf Gorixoxo wimónarñjfpf tñnf xixenf mfyárfarigfa enagf nánf rarñjñnf. ²¹ Ayfnánf segf fwf sinf yayarigfápf —Bf nánf “Onfmiárfnf.” yaiwiarinjagfa aiwf nfpñnf piáxfñnjf seaeánarñjfpf rñnf. Apf nfpñnf emf mífameámf nero seáyf e mimónfpa neróná xwyfá ámá aiwá fwfá urarigfápa segf xwioxfyo Gorixoxo fwfánñjf seaurarñjfpimf —Xwyfá apf searfkiemeapaxf imónnjfpf rñnf. Apimf nfmímñnfrof “Píránñjf oxfdmñnf.” yaiwírf rñnf. ²² Yapf néwapñnfrof “Xwyfá apf arfánf nfwiranéná apánf yarñjwñnf.” mfyaiwf “Apf pí pí rñnjfpf tñnf xixenf oxfdaneyf.” nfyaiwiro xixenf e éfrfxnf. ²³ Ayf rfpf nánf seararñjñnf. Ámá xwyfápf arfá nfwiro aíf xixenf méfáyf, ayf ámá xxféáyo gf sfmñmanf arfge rfa imónñnf rñnf onfmiápf ainenfo yapf imónñjof. ²⁴ Xegf sfmñmanfyo xxféá tñnf sfñwf nainenmf numáná apaxf mé “Gf sfmñmanf e rfa imónñnf?” yaiwífpf nánf arfá ikeamoarñjorñnf. ²⁵ E nerf aíf ámá ñwf ikaxf awiaxf imónnjfpimf —Apf fwf yarñjwápfimf dánf gwfnñjf neayárfñnjfpf neáikweawárfpaxf imónnjfpf rñnf. Ámá apimf anñjf sfñwf agwf nfwñnfrof xfdarigfáyf óñnjf wí mimónñjof. Arfá nfwiróná dñjf arfá mikeamó pí pí rñnjfpf tñnf xixenf nixfdñnf yarfná Gorixoyá dñjf tñnf yayf winfpaxf imónnjfpf wímeanfárfnf. ²⁶ Ámá wo xegf manfyo dánf nñsanrf mirfpa nerf aíf “Nionf Gorixoxomf pírfánñjf nixfdñnf yarñjñonrfnf.” nfyaiwinrfnáyf, xewanñjo yapf éwapñnarñnf. Xewanñjo “Gorixoxomf

píráníḡ nixídirí yaríḡníní.” nīyáiwínírí yaríḡḡpí ení ráḡnínḡ imóníní. ²⁷ Ámá negí ápo Goríxo “Ayí síyikwí míní egíáyí nioní píráníḡ nixídaríḡoí.” wíaiwíaríḡyí ríḡpí yaríḡfáríní. Uyípeayí ikeamónaríḡagí nīwíníroná arírá wíro apíxí aníwa ikeamónaríḡagí nīwíníroná arírá wíro ayá uduníḡaxí ámá Goríxomí mīxídaríḡfáyí yaríḡfáríní nene ení xe oneaxímeanírí mīyáiwípa ero yaríḡfáríní.

2

“Wíyo wé íkwíaríwíyo uḡwíráríro wíyo páimímí wíro mepání.” uríḡf náníríní.

¹ Gí níríxímeáyíné, seyíné negí Ámíná Jísasí Kiraisomí —O Goríxo níḡnírí ḡweanḡpí t́níní xíxení nímónírí ḡweanḡoríní. Omí dínḡ nīwíkwíroróná seáyí e imóníḡfáyó wé íkwíaríwíyo uḡwíráríro sípí imóníḡfáyó páimímí wíro mepa éfíríxíní. ² Ayí ríḡpí seararíḡníní. Seyíné Goríxomí yayí wíaníro nání awí eáníḡe ámá waú —Wíro amíḡpí wí mímúroníḡoríní. Rapírápí awíaxí nīyínírí wé ramaxí síḡḡ gorí t́níní imíxíníḡwá íkíkí nínímáná fíwíapíoríní. Wíro amíḡpí mayí sa íkwíaríníḡ imóníḡoríní. Rapírápí kíyí ófí míní yáríḡnú nīyínímáná fíwíapíoríní. ³ Awaú fíwíapáná seyíné rapírápí awíaxí yíníḡomí ayá t́níní yayí nīwíro “Símí re íkwíaríwí naḡf imóníḡf rínámí ḡweat.” uríro amíḡpí mayí sa íkwíaríníḡ imóníḡomí “Xwíá yání j́erání, negí síkwí t́ḡḡ rerání, ḡweat.” uríro nerónáyí, ⁴ “Apímí dání meyírónípa yaríḡwíní.” ríseaimónaríní? Oweoí, sewaníḡyíné ríxa neyíróníro “Wíene seáyí e imónírí wíene sípí imónírí enḡwíní.” nīyáiwíróná ámá opisí anḡyó dání xwíríxí yaríná eyíroaríḡfáwa dínḡf íníní nīkwírónímáná eyíroaríḡfápa seyíné ení axíḡpí dínḡf íníní nīkwírónímáná eyírónaríḡowa. ⁵ Gí níríxímeáyíné, dínḡf síxí seayínáyíné, aríá níḡoyí. Goríxo ámá xíoyá imóníḡríníní íá nīyamíxíríná ámá xwíá t́yó dánḡf nīyíyá síḡwíyo dání ámá amíḡpí mayí sa íkwíaríníḡ imóníḡfáyí dínḡf nīwíkwíroríníḡpímí dání amíḡpí Jísaso neaíḡḡpí wí mímúroníḡfáyí imóníḡfáríá nání íá muyamíxípa enḡfání? Ayí xegí xwíoxíyo —E ámá xíomí dínḡf síxí uyaríḡfáyó “Níḡweapíḡfáríní.” uríḡeríní. E ḡweáḡríníní íá muyamíxípa enḡfání? ⁶ Seyíné e neróná ámá sa íkwíaríníḡfáyó ayá wímoaríḡfáríní. Ámá xeaníḡf níseaikáríro xwíríxí oumeaneyíníro enḡf nápémí nuro opisí anḡf t́ḡḡf e seawáraríḡfáyí ḡyíḡríní? Ayí ámá amíḡpí xwíá re wenḡpí wí mímúroníḡfáyí menírání? ⁷ Ayí ení yoí naḡf seyíné Kiraisomí xídaríḡagíá nání seanḡwíráríníḡpímí ikayíwí mumearípa yaríḡfárání? ⁸ Seyíné ḡwí ikaxí negí míxí ináyí Jísaso nearíḡf Bíkwyó re nírínírí eáníḡf ríḡpí, “Jíwaníḡoxí nání dínḡf sípí inaríḡfápa ámá síḡwí wíníḡf ḡyíḡf ḡyó ení axíḡpí wíríxíní.” nírínírí eáníḡf apí xíxení nixídirónáyí, naḡf yaríḡoí. ⁹ E nísearírí aí seyíné ámá seáyí e imóníḡfáyó píráníḡf umero sípí imóníḡfáyó páimímí wíro nerónáyí, fíwí nero ḡwí ikaxí ríníḡḡpí wíaiḡkíaríḡfáyíné enḡagíá nání apímí dání xwíyíá meáríníḡḡaxíríní. ¹⁰ Ayí ríḡpí náníríní. Ámá ḡwí ikaxí ríníḡḡf nípímíní píráníḡf oxíḡdímínírí nemáná ná bímíní nīwíaiḡkírínáyí, xwíyíá ámá ḡwí ikaxí nípímíní wíaiḡkíáyí meáríníḡfápa axíḡpí e meáríníḡḡaxíríní. ¹¹ Ayí ríḡpí nání seararíḡníní. Bíkwyó ḡwí ikaxí re nírínírí eáníḡf ríḡpí, “Meáníḡfáyíné fíwí mínípaní.” ríḡḡo, ayí ḡwí ikaxí “Níwíapínímearí ámá mípíkípaní.” ení ríḡḡnigíní. Seyíné meáníḡfáyí t́níní fíwí mínípa nero aí nīwíapínímearó ámá nípíkírínáyí, ḡwí ikaxí ríníḡḡpí wíaiḡkíáyíné imóníḡagíá nání raríḡníní. ¹² Ayínání pí pí seyíné nerónáraní, níríronáraní, re nīyáiwíro dínḡf t́níní éfíríxíní, “ḡwí ikaxí ríníḡḡpí —Apí fíwí yaríḡwáḡpímí dání ḡwíníḡf neayáríníḡpí neaíḡweawáḡḡaxí imóníḡḡpíríní. ḡwí ikaxí ríníḡḡf apímí dání Goríxo eyeyírómí neainfáríní.” nīyáiwíro dínḡf t́níní éfíríxíní. ¹³ O ámáyo eyeyírómí nīwíríná ámá wíḡf wíyo ayá murímíxí wíaríḡfáyó xíto ení ayo ayá murímíxí xíxení xwíyíá umeáríníḡf enḡagí nání raríḡníní. E nerí aí wíḡf wíníyo ayá nurímíxírí wíaríḡfáyó xíto ení ayo ayá urímíxáná apímí dání xíxení roayíróníḡfáríní.

Ámáyo arirá mīwipa neróná “Gorixomi dīñf wīkwíronwiní.” rīnarīgíáyf nání urīñf nánirīnī.

¹⁴ Gí nīrīxímeáyíné, áamá go go wíyo arirá bī mīwí “Gorixomi dīñf wīkwíronwiní.” nīrīnīrīnáyf, o “Dīñf wīkwíronwiní.” rīnarīñfīpī surímá imóninī. “O áamá nání dīñf sīpí mīwiní ‘Gorixomi dīñf wīkwíronwiní.’ rarīñfīpīmī dānīnī eríkiemeánīpaxírīnī.” rīseaimónarīnī? Oweoi. ¹⁵ Segí sérīxímeá wo áamī wo iyá nánīranī, aiwá stá ayimī nīnīpī nánīranī, dīwí ikeamónarīñagī nīwīnīrīnā ¹⁶ amīpí xío dīwí ikeamónarīñfīpī bī mīnī mīwí re nurīrīnáyf, “Joxī ‘Nīwayírónīrī onweanī.’ nīmónarīnī. Joxī nurī ríá rīsinīnī nání iyá pánīrī agwí ímī rīyīnī nání aiwá nīrī eī.” nurīrīnáyf, “Amīpí xío dīwí ikeamónarīñfīpī nání xwīyíá e uríápī ananī arirá wīpaxírīnī.” rīseaimónarīnī? Oweoi, ráññfī imónīñfīpīnī urarīnī. ¹⁷ “Gorixomi dīñf wīkwíronwiní.” rarīñfīpī enī axīpī imóninī. Ámáyo arirá mīwí sa apīnī nīrīrīnáyf, dīñf wīkwíroarīñf apī rīxa íkwíkwí yīnī. ¹⁸ E nerī aī áamá wo re nīrīnīfárīnī, “Áamá wí Gorixomi dīñf nīwīkwíroríná áamáyo arirá wīarīñagí aiwī nionī áamáyo arirá mīwí Gorixomi dīñfīnī nīwīkwíroríná ‘Ayí ananīrīnī.’ nīmónarīnī.” Áamá wo e nīrīnīfá enagī aī nionī omī re urīmífarīnī, “Joxī áamáyo arirá mīwí ‘Gorixomi dīñf wīkwíronwiní.’ rarīñfīpī nionī ‘O nepa dīñf wīkwíronwiní.’ siaiwīmī nání arīge níwapīyíáná ‘Neparīnī.’ yaiwīmīfīnī?” nurīrī áamī re urīmífarīnī, “Joxī ‘O “Gorixomi dīñf wīkwíronwiní.” rarīñfīpī neparīnī.’ nīaiwīrī nání áamáyo arirá wīarīñfīpīmī dānī síwapīyíáná ‘O nepa dīñf wīkwíronwiní.’ nīaiwīrīfīnī.” nurīrī ¹⁹ re urīmífarīnī, “Joxī dīñf re nīyaiwīrī íkwíronwinī, ‘Nwíá imónīño, ayí ná wonī Gorīxorīnī.’ Joxī dīñf e nīyaiwīrī nīkwíroríná nanī yarīñagī aiwī rīpī nání enī dīñf rīmonīnī? Imíóyí enī dīñf axīpī nīyaiwīro nīkwíroro aī Gorīxo ríá ikeaarīnīfá enagī nání enīfí óf íkárīnarīgífarīnī.” nurīrī ²⁰ re urīmífarīnī, “Majīmajíá íkárīnarīñfí roxīnī, áamáyo arirá mīwí ‘Gorixomi dīñf wīkwíronwiní.’ rarīñfīpī ‘Surímá ríá imónīnī?’ mīyaiwīpaxoxīranī? ²¹ Enīnā negí arío Ebíríamo sekaxí Gorīxo urífpī tīnī xīxenī xegí xewaxo Aisako sīñá íráf noga peyīnīñe dānī rīdīyowá emīnīrī yaríná Gorīxo o e éfpīmī dānī ‘Wé rónīñorīnī.’ mīrārīpa renīñīgīnī? ²² Ayīnānī nene dīñf re yaiwīpaxírīnī, ‘Ebíríamo Gorīxomi dīñf nīwīkwíroríná dīñfīnī wīkwíronfīmanī. Gorīxo urīñfīpī xīxenī neríná wīkwíronfī enagī nání dīñf o wīkwíronfīpī xewanīño aríá nīwīrī enīpīmī dānī yóf imónīñfīrīnī.’ yaiwīpaxírīnī. ²³ Rīpī enī yaiwīpaxírīnī, ‘Negí arío e neríná xío nání Bīkwíyo re nīrīnīrī eánīñf rīpī, “Ebíríamo Gorīxomi dīñf wīkwíróagī nání ‘Wé rónīñf imónīñorīnī.’ yaiwīñīñīgīnī.” nīrīnīrī eánīñfīpī xīxenī imónīñīñīgīnī. Ayīnānī Ebíríamo Gorīxo tīnī nīkumīxīnīrī emearīñf woyí ragífarīnī?’ yaiwīarīpaxírīnī.” urīmífarīnī. ²⁴ Agwī seyíné nījíá re imónīño, “Áamá ‘Nionī Gorīxomi dīñf wīkwíronwiní.’ rarīñfīpīmī dānīnī Gorīxo ‘Wé rónīñorīnī.’ rārārīñfīmanī. Xíomī dīñf nīwīkwíroríná xío wīmónarīñfīpī yarīñfīpīmī dānī ‘Wé rónīñorīnī.’ rārārīñfīrīnī.” Apī nání seyíné rīxa nījíá imónīño. ²⁵ Enīnā iyí ede dānī wagíá Rexapíyī rīnīñī —Í Josuao áamá waú añf apīmī sīñwí owīnārīpiyīnīrī uowárēnapáná nīpemeámī nurīfí óf wíyo uowárīñfīrīnī. Í enī axīpī Gorīxomi dīñf nīwīkwíroríná e éfpīmī dānī Gorīxoyá sīñwíyo dānī apīxí wé rónīñfī mīmónīpa renīñīgīnī? ²⁶ Ayīnānī re rīpaxírīnī, “Áamá dīñfīpī sīnī sīxí mīnīñáná waráo pīyí enīpa áamá Gorīxo e éfīrīxīnīrī wīmónīñfīpī mé dīñfīpīnī wīkwíroarīgíápī axīpīnīñfī nīmónīrī íkwíkwí yīnī.” rīpaxírīnī.

3

“Pí pí xwīyíá rarīñwápī nanīñfī ríwanīgīnī.” urīñf nánīrīnī.

¹ Gí nīrīxímeáyíné, Gorīxo áamá wīgí wīnīyo uréwapīyarīgíáyo yarīñf imīmī nīwīrīfíná awayīnī mīwí eníá enagī nání segíyí wí obaxí áamáyo ouréwapīyaneyīnīro

mimónipa érixini. ² Nineneni píráníjé oyaneyinri éwáyé nóreámioarane sipíni ikárinarijwá aí áamá mañpá tñni níríná móreámioapa nerínáyé, Gorixoyá siñwíyo dáni ríxa wé róníjé imóniñorini. Pí pí íwé feapá winimínri yariñpí nání ení anani íá yamixinarinori. ³ Nene osí imani ounri neríná yariñwápi nání diñjé omoaneyí. Ainixí onimíá bí xegí mañyó síwé íkwirárarinjwápimi dáni gímíni ge ounri kinimixáná maññni marfái, osí noni ení áminí warinjriní. ⁴ Ai sipixí ení xwé imónri imíjé enjé eáníjé neríná nixemi urí yariñagí aiwí omíjé meariño “Áminí oumíni.” niwimónri pará onimíápi tñni aí áminí méáná áminí warinjriní. ⁵ Negí mañyí ení axípi imónini. Wará nírímíni nání onimíápá enjagí aí apimí dáni áamá “Seáyí e imóníjé api epaxonirini.” níríro mixel meakínarigfáriní.

Ai ríá bí onimíápi mīroáríagí aiwí íkíá xwé bí nīpini ríá nowáripaxriní. ⁶ Negí mañyí ríáníjé wearinjytriní. Sipí bí onimíá marfái, ayá wí epaxytriní. Negí warárimí wí e enjagí aiwí wará nírímíni xwirfá neaimixariñytriní. Ríá negí mañyó dáni wearinjpi —Api pípimi dáni marfái, sa ríá xwé Seteno wenfárimí dáni miróniñpíriní. Api amípi nene oníná dáni néra yariñwápi rímmeninjwíniñjé neaeánariñtriní. ⁷ Ayí rípi searariñini. Xámi nañwé xixegíni ayí ayí, sírani, injrani, agwáarani, iniigíyo yariñytrani, áamá íwé oimónri yapemixáná ayí íwé imónagíriní. Agwí ení nene íwé oimónri yapemixáná anani íwé imónariñjé enjagí aí ⁸ áamá go nañwé sayí yapemixarigfápa xegí mañjé ení oyapemixinimínri neríná xixeni e epaxí imónini? “Gí mañjé aníjé samíjé niwíriri níra úimigíni.” niyaiwiri aiwí wí e epaxí mimónini. Mañyí sipí nání neríná kikiíá bí yariñmani. Sidíjé áamá piyí omímé yariñpí magwé ínini. ⁹ Mañpá tñni negí Áminá imóniñjé ápo xwéomi yayí wirane áamá xíóniñjé nimónri ñweárixinri neaimixinjene wínyo ikaywé urirane yariñwáriní. ¹⁰ Ayínáni mañjé axípami dáni yayí wirane ikaywé urirane yariñwáriní. Gí níríxímeáyíné, “Nene e neranéná ayí apánirini.” ríseaimónarini? ¹¹ “Iniigí simíjé siríriké axíyimi dáni nañjé wú meari piyanjé eariñjé wú meari epaxriní.” ríseaimónarini? ¹² Gí níríxímeáyíné, “Íkíá pikí wínamí dáni sogwé oripé wepaxriní.” ríseaimónarini? “Wainí uraxí wírímí dáni íkíá pikí sogwé wepaxriní.” ríseaimónarini? “Iniigí simíjé iwamá tñjé meariñjé wúmi dáni ámi iniigí nañjé wepaxriní.” ríseaimónarini?

Ámá diñjé émf saímé Gorixo tñjémi dánjépi moarigfáyé yariñgápi nání uríñjé nánirini.

¹³ “Nioní diñjé émf saímé mori níjéá imónri enáonirini.” yaiwinarigfá gíyí gíyí nene “Ayí wigí yaiwinarigfápi tñni xixeni iyí rimóniño?” wiaiwaníwá nání woxini woxini nemeríná awayini nimónimáná nañjé ero diñjé émf saímé nimómáná nañjé ero yariñgápimi dání api nene neaiwapiyírixini. ¹⁴ E neri aí segí xwioxíyo dání wíyo sipí diñjé ayá wí ríá tñjé wiaiwiwo nionini seáyí e oimónimínri imímé wiwo nerónáyé, diñjé xenwé e nímoróná seyíné nepa imónigfápi ríté niníro mixel mímeakínipa érixini. ¹⁵ Ámá wigí wínyo sipí e niwikáriróná “Diñjé émf saímé nímorane yariñwini.” yaiwinarigfápi, ayí añnamí ñweañoyá diñjéyo dání niyaiwiwo yariñgámani. Diñjé áamá Gorixomi mixeldarigfáyo dání imónri áamá Gorixo nání diñjé wí mimó wíwaninjyí nánini mónarigfáyo dání imónri enjétriní. Obíyíyáyo dání ení imónri enjétriní. ¹⁶ Ayí rípi nání searariñini. Ámá wigí wínyo sipí diñjé wiaiwiwo nionini seáyí e oimónimínri imímé wimíxiwo yariñgáyé enánáyé, áamá píráníjé mñjweá uyínié nero sipí xixegíni néra warigfá enjagí nání searariñini. ¹⁷ E neri aí áamá diñjé émf saímé añnamí dánjépi nímoro yariñgápi aga xegí bí imóniñagí nání ayí rípi yariñgáriní. Xámi siyikwé míné ero wigí wínyé tñni xepíxepá míróné mepí tñniro awayini yapeniñjé imóniwo wigí wínyé xwíyá uráná píráníjé arfá niwiwo diñjé yaikiro wínyo wá bí onimíápi mīwiané xwapé ayá wí niwianiróná íkíá nañna sogwé obaxé wearinjyí yapí

nimóniro wínyo wiiro wínyo símí símí e mumé nero naní ero sipí ero mepa ero yarigfárini. ¹⁸ Ámá wigf wínyf tñi xepixepá mironí mepí tinarigfáyf e yarigfápimi dáni ámá aiwá omiñf iwfá néra warigfápa nerónáyf, wé róniñf yarigfápi aiwá xwé píríprí inaríñfíníñf imóniniñoi.

4

“Seyfne sipípi nerfna Gorixomi sfmí tñi wiarigfáyfne imóniñoi.” uríñf nánirini.

¹ Segf míf rñiro míf iniro yarigfápi mfkf píyo dáni inarigfárini? “Apí meapaxónirini.” niyaiwiro feapá seainaríñpi —Apí segf xwioxfyo dáni seyfne tñi mífíníñf inarigfápirini. feapá seainaríñf mfkf apimi dáni seyfne segf wínyf tñi míf rñiro míf iniro yarigfá menirani? ² Seyfne amípi wí nání “Omeámni.” niseaimónirí aí meapaxf mimónipa nero nání “Ámá opíkími.” yaiwiarigfárini. Amípi bí síñwá fwf níwínirfna mmeapaxf nimóniro nání míf nímépero míf rñinarigfárini. Seyfne “Pí nání nene neaimónaríñpi mmeapa yaríñwáfani?” miyaiwipani. Gorixomi rixíñf murípa nero nání mímearigfárini. ³ E nerí aí segf seaimónaríñpi nání Gorixomi rixíñf nurírfna dñf naní níxírímáná mé segf feapá seainaríñpi oyaneyinirí rixíñf urarigfá enagi nání Gorixo wí arfá xixeni niseairí miseaiaparini. ⁴ Gorixomi píraníñf dñf mífkwíropa neróná xdíro pñi wíaríro nero nání fwíníñf inarigfáyfne, seyfne níjfa rípi síní mimónipa reñoi, “Ámá Gorixomi mífdarigfáyf tñi nawíni níkumíxiniro emearigfáyf, ayf Gorixoyá símí tñi inarigfáyf wí imóniñoi. Ayínáni gíyf gíyf ‘Ámá Gorixomi mífdarigfáyf tñi níkumíxiniro oememni.’ níwimónirfna wíwaníñyf Gorixo tñi símí tñi inarigfáyf imíxinaríñoi.” Seyfne níjfa apí síní mimónipa reñoi? ⁵ Seyfne dñf re riyaiwiaríñoi, “Bíkwíyo re nírinirí eáníñf rípi, ‘Gorixo xegf kwíyf negf xwioxfyo síxí neayíñpimi píraníñf susíníñf memearíñfirini.’ Bíkwíyo e nírinirí eáníñpi surfma rñini.” riyaiwiaríñoi? Oweoi, Gorixo xegf kwíyípi ámá xfo tñi símí tñi inarigfáyo wí wípaxf menagi nání raríñini. ⁶ E niseairí aí Gorixo ayá níneawianirfna xwapf ayá wí neawianaríñagi nání Bíkwíyo re nírinirí eánini, “Wárfaxa imónarigfáyo Gorixo pírf rakirí ámá ‘Síyikwíníñf imóniñwíni.’ yaiwinarigfáyo wá wianirí yaríñorini.” eáníñagi nání ⁷ Gorixomi símanwíyóníñf yeáyf wurfniro obo xórórí neainíginirí xaíwíf éf níroro o tñi mífíníñf iniro éfrixini. O tñi mífíníñf inaríñfna éf niseanímí unfárini. ⁸ Seyfne Gorixo tfámni úfrixini. E nerfnyf, xfo ení seyfne tfámni bñfárini. Ámá fwf yarigfáyfne, seyfne “Aríge nerí Gorixo tfámni umíniréini?” niseaimónirfna síkf wéyo xéníñaná okwíriniínirí ígfá eánarigfápa axípi nero segf fwf yarigfápi ení okwíriniínirí ígfá eánípoi. Ámá dñf bí biaú xirigfáyfne, seyfne “Aríge nerí Gorixo tfámni umíniréini?” niseaimónirfna saxf síkf mayf oínirí yaríñwápa segf xwioxfyo ení dñf sipípi tñi níxírí yarigfápi apí ení síní neainíginirí saxf síkf mayf inaríñfáníñf imíxínípoi. ⁹ Segf fwf yarigfápi nání dñf sipí niseairí xwírfá nimóniro ñweápoi. Rípfá seyfne rarigfápi pñi níwíarímáná segf fwf yarigfápi nání ámíxá époi. Dñf nífá seainaríñpi pñi níwíaríro kípiñf yínípoi. ¹⁰ Gorixoyá síñwíyo dání síyikwípiayfneñíñf imíxínípoi. Seyfne e eánáyf, o seamfeyoanfárini.

“Sérfxímeáyo xwíyfá numearípani.” uríñf nánirini.

¹¹ Gf nírfxímeáyfne, seyfne xwíyfápai mñwíráriniípa éfrixini. Ayf rípi nánirini. Ámá gíyf gíyf xexírímeáyo xwíyfápai níñwíráríronáraní, xwíyfá numearíronáraní, ayf ayoní muraríñoi. Nwíf ikaxf Jisaso ríñpimi ení xwíyfápai ñwíráríro xwíyfá “Ayf nípkwíni mírini.” umearíroníñf yaríñoi. Nwíf ikaxf ríñpimi xwíyfá numearírfnýf, ñwíf ikaxf ríñpi tñi xixeni mé xwíyfá umeararigfáyfne nimónirí yaríñoi. ¹² Ámáyo ñwíf ikaxf uríri xwíyfá umearíri epaxo, ayf ná woní Gorixorini.

Ámáyo yeáyí uyimixemeari xwiríá wikixerí epaxo ná woni o enagi aí “Negí wíniyo xwiýíá umearipaxenerini.” yaiwiarigíáyíné gíyínéríani?

“Míxí míxíniapani.” uríñí nánirini.

¹³ Ámá Gorixo nání díní mímó re rarigíáyíné, “Agwirani, wíarínarani, aní xwé apimi nání nurane xwiogwí wo e niñwearanéná kodireakí nerane nígwí xwé meaníwárini.” rarigíáyíné píraníñí aríá nípoyí. ¹⁴ E rarigíáyíné wíaríná seaímeaníapí nání níjía nimónimáná ríraríñoi? Seyíné píniñí imóniñoi. Seyíné síñwiríá xenianwí yaríñípíniñí imóniñoi. Bi onimíapí niñweámáná apaxí mé anipá imónarigíáyínerini. ¹⁵ Ayínáni seyíné e mírípa nero Gorixo nání díní nímore rípiñí nírirónáyí, “Ámináo xe niñwearo oépoyiní síñwí níneanírínáyí, nene ámi síá wí tñí niñwearane rípi yaníwáríani? Rípi yaníwáríani?” nírirónáyí, ayí ananirini. ¹⁶ E nísearirí aí wárixayíné nimónimáná e wí mírí míxí kínaríñoi. Míxí kínarigíá apíniñí imóniñí nípiñí sípírini. ¹⁷ Ayínáni rípi osearimíni, “Ámá níjía re nimóniro aiwí, ‘Nioní naní imóniñípi neríiná ayí e epaxírini.’ Níjía e nimóniro aiwí apí e mepa yarigíá gíyí gíyí, ayí ríxa íwí nero nání xwiýíá meárinipaxípi yaríñoi.” osearimíni.

5

Amípi wí mímúrónigíáyo erírí winí nánirini.

¹ Agwí amípi wí mímúrónigíáyíné erírí bi seaimípi aríá nípoyí. Íkíniñí sípí seaipaxí seaímeaníapí nání ñwí earo “Yeyí” ríro époyí. ² Ayí rípi nání seararíni. Segí amípi ayá tñípi ríxa dídímf inárirí rapírapí ení ríxa kwínumíni nowárirí ení. ³ Síñá gorí tñí sírípá tñí nígiyí míkípaxí imóniñagí aí segí awí eámeámí yarigíápi ríxa nígiyí kini. Síá Gorixo ámá níyoní mí ómómíximí eníáyimí nígiyí kíñí apí segí sípí níwiéra warigíápi síñáni piaumímf erí ríá íkíáyo nowáraríñípa segí waráyo ení nowárirí eníarini. Síá yoparíyí tñí ríná amípi ayá tñípi tñí nígwí tñí mímeámí yáraríñagíá aí ⁴ píraníñí aríá nípoyí. Nígwí ámá omíñí seaiiarigíáyí tñí aiwá seamiiarigíáyí tñí nígwí omíñí seaiíaná “E seaiapaníwárini.” nuríro yoí urigíápi —Apí níwiróná bi níwákwiwo síni íá xírarigíápirini. Apí ráiawá réniñí rínarini, “Ámá ayí sípí e yarigíárini. Sípí e yarigíárini.” Ríaiwá éniñí rínaríñípi Gorixo —O anínamí dání símíñí wínigíáwayá Ámináorini. O ríxa aríá winí. ⁵ Amípi wí mímúrónigíáyíné, seyíné xwíá tíyo niñwearóná sírí muní niñwearo pí pí segí íeapá seainaríñípmí dánini néra warigíárini. E neróná ámá odípi iwaní ení wimí nání oimónirí aiwá xwé níwiwo imíxarigíápa síá Gorixo xwiríá seaikíxeníayi aníni oneaímeanirí sewaníyíné axípi e imíxinaríñoi. ⁶ Ámá wé róniñí yarigíáyo seyíné xwiýíá numeáiro píkiaríñagíá aiwí wíniyí ení wí pírf searakianiro míyaríñoi.

“Díñí síxí níniñane Ámináo nání weníñí nerí ñweáwanigíni.” uríñí nánirini.

⁷ Ayínáni, gí nírixímeáyíné, Ámináo xegí díní tñí óf neaimówíniñinirí xíto weapíne nání weníñí nero ñweáíríxiní. Aiwá omíñí yarigíáyí aiwá íwíá nurárimáná yarigíápi nání díní mópoyí. Iníá earí sogwí anirí neríiná aiwá xwé imíxiníá nání weníñí nerí niñwearíná yoí nerí xegípi óñiñí oneaimonirí weníñí nerí ñweaarigíárini. ⁸ Ámináo weapíntíayi anwi ayo enagi nání seyíné ení axípi xe óf oneaimówíniñinirí díní síxí níniñro weníñí nero ñweáíríxiní.

⁹ Gí nírixímeáyíné, Ámináo xwiýíá míneameáripa éwíniñinirí aníñúmí ikaxí míriniñpa éríxiní. Ai eyeyírómf níneairíiná xwiýíá neameáripaxí imóniño aníni bímíniñinirí ríxa íwí e rónapiñagí nání raríniñí.

¹⁰ Gí nírixímeáyíné, wíá rókiamoagíáwa —Awa Ámináo xegí xwiýíá onurímeípoyinirí uowárenapáná níbiro oyá xwiýíápi wuríyigíáwarini. Awa ámá wí

xeaniḡ wikáráná xwámámí nīwiróná egfápi seyfné nání siḡwepigf seaigfá enḡagi nání axípi e nero xfdípoi. ¹¹ Ai Gorixomi dḡḡf wikwíronḡwaéne dḡḡf re yaiwiarḡḡwárini, “Ámá enḡanḡf xeaniḡf wikárfagfa aí xwámámí wífáyí Gorixoyá dḡḡf tḡḡf yayí winipaxf imónigfáyíriḡni.” yaiwiarḡḡwárini. Seyfné Jopo yagípi nání rixa arfá nīwiro omi xeaniḡf nīwiéra úfápiḡ xwámámí nīwiéra nūsáná enḡaná Ámináo ámi nanḡf wiáná wímeanḡpi nání nene nḡfá e imóniḡḡḡwí nání re yaiwiḡḡwini, “Ámináo ámá nání wá wianiri ayá urimixiri nerfná bi onimiápi ayikwí mīwí ayá wí wiarḡḡorini.” yaiwiḡḡwini.

“Sḡḡá romi dání rirariḡni.’ muripa éfrixini.” urḡḡf nániriḡni.

¹² Gf nīrixímeáyfné, amipi searariḡápi “Oxfdípoi.” nīnimóniri aivi ripi anipaxiriḡni. “Nepa nīrariḡni.” oyaiwípoiḡriḡ nurirfná anḡnamí dánirani, xwárími dánirani, amipi wíyo dánirani, aga muripa éfrixini. Seyfné nioni e searfá apimi dání ráná Gorixo pírí seamamonigiriḡni amáyo “Nemfiriḡni.” nuriróná apini urfrixini. “Nemiméniḡni.” nuriróná apini urfrixini.

Gorixomi anḡḡf miní rixiḡf urfrixiriḡni urḡḡf nániriḡni.

¹³ Segfyf go go rḡḡniḡf nīmearfnáyf, Gorixo arirá oniriḡ rixiḡf urfwiniḡni. Segfyf go go dḡḡf nífá nīwinirfnáyf, Gorixomi yayí numeri sonḡf umearfwiniḡni. ¹⁴ Segfyf go go simixí nīwerfnáyf, Jisasoyá siyikf imónigfáyfné seaipenḡweagfáwami “Einiḡni.” urfrixini. Awa nībīro Ámináooyá dḡḡf tḡḡf ámi wará oiniḡriḡ rixiḡf wuriyiro ranḡf bi tḡḡf xwífá earo éfrixini. ¹⁵ Awa rixiḡf nuriróná dḡḡf nīwikwíroro urarigfápiḡ dání Ámináo ámi nanḡf wimixinifariḡni. Simixi fwf bi eni eno enánáyf, yokwarimf wiinifariḡni. ¹⁶ Ayináni, simixí pḡḡni seawiariḡriḡ Gorixo nanḡf seaimixiri enfa nání segf fwf éfápi nání waroparf inīro Gorixomi xixe rixiḡf wurimeiri inifrixini. Rixiḡf wé róniḡf imónigfáyf wuriyarigfápi, ayf anani amáyo arirá wipaxf enḡagi nání rariḡni. ¹⁷ Enḡná wífá rókiamoagf Irajao enḡpi nání dḡḡf mópoi. O amá neneniḡf imóniḡo aivi iniá meapa oeniriḡ Gorixomi rixiḡf enḡf tḡḡf uráná oyá dḡḡf tḡḡf xwífá tḡyo iniá meapa neri xwiogwí waú wo nīpwémáná enḡaná ámi emá wé wíumi dḡḡf wo eni pwenḡniḡni. ¹⁸ O iniá ámi oeniriḡ Gorixomi rixiḡf uráná iniá xwífá tḡyo neari aiwá yapḡḡniḡni.

“Sérixímeá wí xewwḡni yarḡḡḡḡa nīwiniḡróná yumixiniḡpoi.” urḡḡf nániriḡni.

¹⁹ Gf nīrixímeáyfné, segfyf wo amá xegf imóniḡf wo Gorixoyá xwíyífá nepa imóniḡpi pḡḡni nīwiariḡmi xewwḡni yarḡḡḡḡḡ nīwiniḡriḡ ámi Gorixo tfámini obiriḡ nīpemeámi nībirfnáyf, ²⁰ re mówiniḡniḡ, “Xexirímeá fwf arfki yarigfáyf wigf fwf yarigfápi pḡḡni nīwiariḡro ámi Gorixomi dḡḡf owikwírfpoiḡriḡ yumixariḡf go go, o ayf anḡnīmixinaniro yarigfápiḡ dání erfkiemeanipiriḡ nání eri fwf xwapf éfápi ritf inipiriḡ nání eri yarḡḡorini.” mówiniḡniḡ.

Payí Pitao xámi eañnarini.

Payí rina áma Jisasomi diñf wikwíroarigfá wí enf nimóniro ñweagfáyf nánf Pitao xámi eañnarini. O Jisaso wiep+sagowa worini. Jisaso rixa añnamí nipeyimáná xwiogwí rixa obaxí nípwemáná enáná Pitao Jisaso yá siyikf imónigfáyo Romiyf yá gapimanowa xeaniñf ríá tñf níwikára warinañf nánf ayf enf neániro anañf Jisasomi píranañf uxdfírxinirí “Diñf sixf umímómni.” niyaiwirí payf rina eañnigini. Payf rinamí yoparípi nearfna Romí, añf xfo niñweámáná payf eaaríñfpi nánf nurirfna yumí urimíni xwiyf xá nurirí Babironí nánf uríñnigini.

1-2 Pitaoni —Nioni Jisasi Kiraisoyá wáf wurimeiaríñá wonirini. Nioni payf rina áma mí dánfyfnéniñf imónigfáyfné nánf —Seyfné éf nimiamoro píropenisí xegf yoí Podasiyf riníñfyo ñwearo Garesia riníñfyo ñwearo Kapadosa riníñfyo ñwearo Esia riníñfyo ñwearo Bitinia riníñfyo ñwearo egfáyfnérini. Seyfné nánf payf rina níriri eaaríñini. Seyfné Jisasi Kiraiso ríñfipimí xixeni xfdíprí nánf ero o ragf yoxáfpmí niperfna puñfpi tñf igfánñf niseaeámoirfna segf fwf yarigfápi yokwarimf seainí nánf eri enfa nánf ápo Gorixo xegf kwíyípi seainíñfyo dánf nioniyáf imónírxinirí xegf nijfá xámi xwíá rirí siní mimóníñáná imóníñfpi tñf xixeni fá yiyamximf seainíñfnerini. “O wá ayá wí seaiwianirí niwayíroniro ñweapíri nánf ayá wí seairí éwíñgini.” nimónarini.

“Xeaniñf seaimaaríñagí aí Gorixo yeáyf neayimixemeanfáriní.” uríñf nánirini.

3 Nene Gorixomi —O negf Áminá Jisasi Kiraisomi xano imónirí Ñwíáo imónirí enorini. Omí yayf owianeyí. Ayf rípi nánirini. Nene Jisasi Kiraiso xwáripáyo dánf wiápnimeañf enagí nánf weníñf nerí ñweaaríñwápi “Nepa xixeni neaiméanfáriní.” yaiwianf wá nánf Gorixo xegf wá xwapf neaumíxíñfyo dánf ámi síñf neaxiríñenéniñf eweanwáriní. 4 “Nene níneaiméanfáriní.” niyaiwirí weníñf nerí ñweaaríñwápi, ayf Gorixo “Nañf e e niseaimfáriní.” ríñfpi apíriní. Apí wí urf epaxf mimóní eri siyikwí mínf naníñf epaxf eri anípa bí mimónípaxf eri eníprini. Añnamí Gorixo seyfné nánf seameñweaiaríñfpirini. 5 Gorixo sfá yoparíyi imónáná yeáyf niseayimixemearfna sípearímf seainfápi piaumímf infwinigini seyfné diñf wikwíroaríñagfá nánf xegf ení sixf eáníñfpi tñf awí seameñweañfyfné enagí nánf raríñini. 6 Xeaniñf agwí ríná Gorixo xe owímeanirí wimóníñf bí onímiápi nánf xixegíni seaimaaríñfpi nímúropaxf mimóníñagí nánf diñf ríá seaxearíñfíriní. E nerí aiwí sfá yoparíyimi Gorixo seainfápi nánf seyfné yayf seáyimi dánf seainaríñfíriní. 7 Jisasi Kiraiso seyfné mimóní diñf míwikwíró nepa xwioxíyo dánf xfomi diñf wikwíroaríñagfá niseanirí nánf xewaníño piaumímf niseainírfna seyfné yayf seamerí seáyí e seamfeyoari wé íkwianwíyo seanwíraríri emfánirí nánf agwí ríná xeaniñf xixegíni seaimaarini. Ewayf xwiyfá síñá gorí nánf riníñf rípi nánf diñf mópoyí. Áma síñá gorí —Gorí ayf urf epaxf imóníñfpirini. Síñá apí tñf bí nímearo aga síñápi ríá ninirí gorí nápi, síñf iníñfpiñf xegípi owenirí ámi ámi ríá ikeaaríñgífápa segf diñf wikwíroaríñgífápi —Apí gorí tñf xixeni imóníñfpi maní. Seáyí e imóníñfpirini. Apí ení axfpi xwioxíyo dánf ríá níkwíroaríñoínirí gorí rfáníñf ikeaaríñgífápa xeaniñf ení axfpi e seaimaaríñfíriní. 8 Seyfné Jisasomi símímaníyo síñwí míwinípa egfáyfné nimóniro aiwí diñf sixf uyaríñfíriní. Agwí ríná ení síñwí míwinípaxf niseaimónirí aiwí diñf níwikwírooro nánf aga yayf xwiyfá tñf rípxaf mimóníñfpi seáyimi dánf niseainirí nánf íkwíeyoánaríño. 9 E nerfna Jisasomi diñf wikwíroaríñagfá nánf seaimóníñfápi —Gorixo yeáyf seayimixemeanfápi nánf raríñini. Apí rixa seaimaaríñagí nánf yayf seainarini. 10 Gorixo apí e nerfna yeáyf seayimixemeanfápi nánf eníñá wíá

rókiamoagfá “Gorixo wá niseawianirfná e seainfáriní.” rigfáwa dñj “Gorixo arige nerí enfa nání rfa raríní?” niyaiwiro anñj miní yarimágf niga bagfáriní. ¹¹ Kwíyí Kiraisoyápi áwanj ínimí dání urinñj rípi, “Xámí xeanñj áamá Gorixo yeáyí seayimixemeanfa nání uowárenapínfomi níwímeámáná enáná rfwéná ámi seáyí e xegí bí imónñjpi wímeanfáriní.” Wfá rókiamoagfáwami áwanj kwíyíyo dání e urinñjpi nání awa dñj nímoróná “Yeáyí neayimixemeanfa nání uowárenapínfo gíná bñfárfani? Omí wímeanfápi arige nimóníri wímeanfárfani?” niyaiwiro yarimágf niga bagfáriní. ¹² E nero aí Gorixo awa re oyaiwípoyníri, “None wfá urókiamoarñjwápi negí tñj ríná imónñfápi mani. Ámá noneyá rfwíyo ñweagfáyí tñjíná imónñfápiríní.” oyaiwípoyníri sñjání waropárf winñnigíní. O nene nání neainñjpi, ayí xwíyíyá yayí seainpaxf agwí ríná wáf rarígfáwa kwíyí anñnamí dání wírenapñjpipimí dání wáf searímegfápiríní. Anñnájowa ení aga níjfa oimónaneyínro níwimóníro egfápiríní.

“Íkwiráfnánñj imónírxíní.” urñj náníriní.

¹³ Gorixo e neainñj enagi nání segí dñj niseaikwearípeáriníginíri píranñj pírf wiaikímí níro sñjwáf tñí nero re niyaiwiro, “Jisasi Kiraiso xewanñjo piaumímí ináná Gorixo wá níneawianirfná neainñjpi yopárfpi sípearímí níneairí yeáyí neayimixemeáwinñgíní.” niyaiwiro dñj níwikwímoro ñweáfríxíní. ¹⁴ Seyíné niaíwí arfá yímígf yarígfáyínñj nimóníro xwíyíyá yayí seainpaxfpi sñí majfá nimónífná “Pí pí nioní feapá ninarñjpi sa oemíní.” niyaiwiro yagfápi sñí xe oneaímeaníri míseaimónípa éfríxíní. ¹⁵ E mepa nero síyikwí bí míní íkwiráfnánñj imóníro —O seyíné xfo xegíyí imónírxíníri wéyo fá seauríñjoríní. O imónñjpa seyíné ení pí pí neróná íkwiráfnánñj nimóníro axfpi éfríxíní. ¹⁶ Bíkwíyo rfwamñj re níriníri eánñjagí nání raríñjíní, “Nioní síyikwí bí míní íkwiráfnánñj imóníro enagi nání seyíné ení axfpi íkwiráfnánñj imónírxíní.” níriníri eánñjagí nání “Seyíné ení e éfríxíní.” raríñjíní.

Gorixo ayá tñj imónñjpi tñí gwíññj nearoayíroñj náníriní.

¹⁷ Seyíné Gorixomí —O ámáyo mí ómómíximí nerfná áamá xwéríxa wímí símí símí e mñjwirárf ayí ayo wígf egfápipimí dání mí ómíxaxfđínforíní. Omí xwíyíyá rírimí níwirfná “Ápoxíní” nuríro nání sñí xwíyá rírimí nurírnóná omí wáyí níwiro píranñj éfríxíní. ¹⁸ Seyíné níjfa re imónñjagfá nání raríñjíní. Gorixo segí arfowa síwí surfma seaiékwíkwíyígfápi píni wíarírxíníri sñj sirípa tñíraní, gorí tñíraní, — Apí anípa imónipaxfíní. Apí tñí gwíññj searoayíroñjmani. ¹⁹ Negí Judayí wígf íwí yarígfápi Gorixo ragí pwaríñjagí níwíníri yokwarímí oneainíri sípísípf miá síyikwí míníro nípíkiróná yarígfápa o xegí xewaxo Kiraiso, ragí xegí ayá tñjo níperfná puñfipimí dání gwíññj searoayíroñfíní. ²⁰ Xwíarí tñí anñna tñí sñí mimíxípa enáná xámí xegí xano e éwiníginíri wimónñjpi tñí xixeni nerfná urípeañjo seyíné arírá seaimíníri nání sfá yopárfyí tñj ríná ríxa sñjání piaumímí níriní seapeñfíní. ²¹ Seyíné o seainñjpipimí dání Gorixomí dñj wíkwíroarígfáriní. O xewanñjo Kiraiso xwáripáyo dání owiápnímeaníri ámi dñj síxí numímori aga seáyí émi umfeyoanñj enagi nání seyíné omí dñj níwikwíroro “O nearñjpi nepa neainfáriní.” niyaiwiro dñj níwikwímoro ñweañjoi.

“Xíxe dñj síxí yínírxíní.” urñj náníriní.

²² Xwioxíyo dání nírxímeáyo dñj síxí ouyaneyínro segí íwí yarígfápi xwíyíyá nepaxñj imónñjpipimí arfá níwiro píranñj níxíđírinñjpipimí dání ríxa ígfánñj eámónígfá enagi nání anñj miní xwioxíyo dání dñj síxí yínírxíní. ²³ Ayí rípi nání “Dñj síxí yínírxíní.” seararíñjíní. Seyíné ámi sñj bññj eweáfápi, ayí anípa imónipaxf enñjpi marfáí, anñj ñweapaxf imónñjpi tñí eweáfáriní. Ayí

xwiyfá Gorixoyá aninj niyiminj enjpi amáyo ámi sijn bi ewearinjpi nani rarinjni. ²⁴⁻²⁵ Bikwíyo dani re niriniri eanjipi nioni seararinjapi tni xixeni imoninjagi nani rarinjni, “Ámá ayf ayf nni aranjf imonigfáyfiri. Amipi amá yarinjagfa nwiniro yayf umearigfapi, ayf ará siyfninjf imonini. Ará yeáyf niyipearimána urf yarinjpa amá eni axipi yarigfárin. Ará siyf urf nerfna piéroarinjpa amipi amáyo yayf umearigfapi axipfninjf imonarinjfiri. E nerf ai Ámináoyá xwiyfápi aga aninjf ininá imoninjpirini.” Xwiyfá e rininjagi nani seararinjni. Xwiyfá api yayf seainpaxf imoninjf wáf seararinjwápirini.

2

“Xwiyfá Gorixoyá oxfdimniri ayá wí seaimónfwinigini.” urinjf nanirini.

¹ Ayinani segf rfa kiroarigfa nipini tni yapf wiwapiyarigfa nipini tni nanf riro sipi riro yarigfapi tni sipi dnjf yaiwiarigfapi tni xwiyfapai unwirararigfa nipini tni api nipini rixa xwfa weyárfrixini. ² E nero niaiwf sijnf xiráfayf aminjf nani ayá wí wimónarinjpa seyfné eni axipi xwiyfá Gorixoyápi —Api ikweakwfmf mininjpirini. Api arfa nwiiri xixeni oxfdimniri ayá wí seaimónfwinigini. Gorixo yeáyf seayimixemeanfe nani segf dnjf niaiwf aminjf nni rfná xwé iwiaroarigfapa axipi yóf nimóniro amipi Gorixo wimónarinjpi nani dnjf aumaúmfi infrixiniri xwiyfá oyápi nani ayá wí seaimónfwinigini. ³ Seyfné aiwá gfgf neróná awíi yarinjpi nani nijfá imonarigfapa Ámináo dnjf sipi nwi rfná nanf seaiinjpi nani rixa nijfá imonigfáyfné enjagfa nani api e érfrixini.

“Seyfné amá Gorixoyáyfnérini.” urinjf nanirini.

⁴ Seyfné Jisaso —O dnjf niyiminjf tnf sijnanjf imoninjf worini. Amáyf “Sijná ro sipiorini.” niri emf móagfa aiwf Gorixoyá sijnwíyo dani ayá tño enjagi nwiniri anj xfo mirarinjpi nani fá yamixárinjorini. ⁵ Seyfné eni sijná dnjf niyiminjf tnfijninjf imonigfáyfnérini. Seyfné o tfáminf barfná Gorixo niseameari anj rdiyowá nani xegf kwíyf njwepaxf wiwáninjf seamirarini. Seyfné anj iwámi dani oyá apaxfpáninjf imonigfá “Gorixo wimónarinjpi nani e niyanfwárin.” yaiwiarigfáyfninjf nimóniro ayf Gorixo none nani yayf oneainiri rdiyowá wiarigfapa seyfné eni Jisaf Kiraiso seaiinjyo dani axipfninjf xegf kwíyf xfo wimónarinjpi nani seiwapiyarinjpi wifrixiniri seyfné anj wiwáninjf seamirarini. ⁶ Xwiyfá nioni seararinjapi, ayf Bikwíyo dani re niriniri eanjipi tni xixeni imoninjagi nani rarinjni, “Arfa époyf. Gorixonf amá sijná anj nimiróná sijná awiaxf wo xámi nimearo iwamfó twayiroarigfapa nioni eni amá wo gf Saionf njwagfáyo umenjweanfa nani nurfpearfná sijná ayá tnf imoninjf wo nimeari iwamfóninjf twayiroarinjni. Omf dnjf wikwírogfáyf ayá nwiniri ‘Pí nani wikwíronjárani?’ wí yaiwiprfámani.” niriniri eanjipi nioni seararinjapi tni xixenirini. ⁷ Ayinani dnjf wikwíroarigfáyfné nani sijná o ayá tño imonini. E nerf aiwf dnjf miwikwíropa yarigfáyf Bikwíyo re niriniri eanjipi tni xixeni egfawixini, “Sijná anj mirarigfáwa ‘Sipiorini.’ niri emf mogfo Gorixo nimeari iwamfó twayironjo imoninjfiri.” niriniri eanjipi tni xixeni egfawixini. ⁸ Amá dnjf miwikwíroarigfáyf nani rpi eni niriniri eanini, “Sijná o, ayf amá nóreámioari ná eaniri nikiripeaniri ná eaniri yarigfóninjf imonini.” niriniri eanini. Ayf rpi nani. Gorixoyá xwiyfápi nwiákiro nani nóreámioari nani eaninjf eanarigfárin. Eniná Gorixo e érfrixiniri uripeagfiri.

⁹ E nerf ai eniná Gorixo amá xegf imonigfáyf nani rinjpa seyfné nani eni xixeni axipi re niriniri eanini, “Ámá gwí wíri xfo xegf imónfwiniginiri fá yamixárinjfninjf imóniro mixf ináyf xfoyá apaxfpáninjf imonigfáyfninjf imóniro amá gwf monigfá ‘Xfo wimónarinjpinf éwanigini.’ yaiwiarigfáyfninjf imóniro amá xfoyá imonigfáyfninjf

imóniro egfáyirini.” niriñipi eániñipi seyíne nani xixeni rinini. Gorixo —O seyíne sá yinñimini pñiñi nwiárimñi nñiñi xegf wíá ókiárñimini ñweapíra nani fá seaumirñorini. O seyíne awiaxí seáyí émi imóniñf xfo seaiñipi amáyo áwanñf uríñixiniñi apiñi imóniñixiniñi searípeañirini. ¹⁰ Eníñá seyíne Bíkwiyo “Ámá sipfá imónigfáyirini.” niriñipi eániñipi tñiñi xixeni nimóniro aiwi agwi ríná ríxa amá Gorixoyáyíne imóniño. Bíkwiyo rinñiñipa xami Gorixo ayá miseawianñifýíne aiwi agwi ríná ríxa ayá seawianarñifýínerini.

“Ámá Gorixo nani majfá imónigfáyí tñiñi ññwearóná píranñif éfirixini.” urñif naniñini.

¹¹ Gf dñif sixí seayináyíne, enñf rirémixí niseairi re seararñini, “Seyíne añf mñi dánñifñeniñf nimóniro xwíá ririmi urñigfáyíne feapá seainarñipi xe oneainriñi sñwñf mñwñipani. feapá seainarñipi dñifyo sipí seaikixémñiniñi yarñif enagñi nani rarñini. ¹² Seyíne amá Gorixo nani majfá nero nani éma imónigfáyí tñif e ññwearóná píranñif wé rónñipiñi éfirixini. Émáñf ikayfñf niseairóná ‘Ámá rikikifó yarigfáyínerini.’ searfá aí seyíne wé rónñif imóniñipiñi yarñifagfá sñwñf niseanro nani sá Kiraiso amáyo mí ómómiximñi wini nani binfáyimñi omñi seáyí e umfeyoaro ‘Joxi rixfdarigfáyí xenñf rinñwárini.’ riro epíra nani píranñif e éfirixini.” seararñini.

“Ámá seáyí e seaimónigfáyo inimiñi wurñifñixini.” urñif naniñini.

¹³⁻¹⁴ Seyíne Ámináo wimónarñipimi oxídaneyñiro amá seamenñweapíra nani imónigfá ayf ayo inimiñi simañwñifónñif yeáyf wurñifñixini. E nero mñixí ináyf seáyí e imóniño gapimánñf ñyoni seáyí e wimóniñf enagñi nani omñi simañwñifónñif yeáyf wurñiro gapimánñf eni amá fwf yarigfáyo pírf umamoro nanñf yarigfáyo seáyí e umero oépoyñiri urípeañif enagñi nani ayo eni simañwñifónñif wurñiro éfirixini. ¹⁵ Gorixo seyíne nani re ñyairiñi wimónarñifagñi nani rarñini, “Ámá nioniñi dñif ñikwíroarigfáyí nanñf nero inimiñi e ñiwurñirñipimiñi dani amá majfá nikarñiro wigf majfá imónigfápimiñi dani yapf nñiñi ‘Gorixomiñi dñif wíkwíroarigfáyí sñwñf sipí yarigfárini.’ rarigfápimiñi sanñifñixini.” ñyairiñi wimónarñifagñi nani rarñini. ¹⁶ Gapimánñfyo inimiñi ñiwurñiróná Jisaso seaiñipimiñi dani fwf nani áxenñwarñif mñseainñifýíne enagñi nani amá “Nene áxenñwarí minñipa enagwi nani fwf anani yanñwini.” nñiñi yarigfápa mepa éfirixini. Amá “Gorixo wimónarñipiñi oyaneyñi.” ñiwimóniro inimiñi ñiwurñiro nani fwf epaxí imóniñipiñi mé yarigfápa seyíne eni axñipi e éfirixini. ¹⁷ Amá ñyoniñi wéyo ññwirñiro sérixímeáyo dñif sixí uyiro Gorixomiñi wáyf wiñi mñixí ináyf seáyí e imóniño omñi wéyo ññwirñiro éfirixini.

“Kiraiso sññwepigf neaiñipimiñi xídfñixini.” urñif naniñini.

¹⁸ Xináiwanñif nimóniro omñif wiarigfáyíne, segf bosf seamearigfáwa nani wáyf ñiwiro inimiñi ñiwurñiróná nanñf niseamero awayiniñi seaiarigfáyoniñi marfáñi, uyñifñiñi niseaikarñiro seamearigfáyo eni inimiñi wurñirñini. ¹⁹ Ayf rñipiñi nani rarñini. “Gorixo wimónarñipiñi apirñaniñi?” ñyairiñi sa apñiñi oyaneyñiro nani “Pí pí xeanñif neaikaránañi dñif ríá neaxearñipiñi ayf ananiñi.” ñyairiñi xwámámñf ñiwirñifñif, Gorixo yayf winarñif enagñi nani ananiñi bosowamñi wurñifñixini. ²⁰ fwf yarñifagfá niseanro uyñifñiñi seaikaránañif, seyíne xwámámñf wíagfá aiwi “Gorixo nene xwámámñf wiarñifagwi nani ananiñi yayf seáyí e neamenñarñini.” rñiseaimónarñini? Oweoñi! E nerñi aí seyíne nanñini yarñifagfá aiwiñi uyñifñiñi seaikaránañi xixe mñwí xwámámñf ñiwirñifñif, Gorixo yayf winñipaxñipiñi yarñiño. ²¹ Gorixo seyíne e éfirixiniñi wéyo fá seaumirñifñini. Rñifñif seyíne meapaxí imóniñipiñi Kiraiso nñimearñirñiná rñifñif seyíne eni surñmá nñimearñiróná epírafñipiñi nani sññwepigf seaiñif enagñi nani rarñini. ²² O Bíkwiyo “fwf biñi mepa eriñi xegf manñipa tñiñi yapf biñi mñiñipa eriñi enñini.” niriñipi eániñipi

tíni xixeni enjiginí. ²³ Omí ikayíwí umeararíná xíto ení wí xixe ikayíwí murípa eri omí ríniní wiaríná “Soyíné miyíto ráraríniníyo ríxa uríkwínípráoí.” murípa eri Goríxomí —O áamá niyoní wigí egíapí tíni xixeni pírf umamoarínoríni. Omí díní níwíkwírorí “Ayí nioní nífapí nání pírf umamoníaríní.” yaiwiri enjiginí. ²⁴ Nene íwí enwápi nání Goríxo pírf níneamamorínáyí xixeni imónimínirí ení aiwi o nene pírf neamamómínirí éfpí Kiraisomí pírf umamóáná o ríniní nímeari yoxáfpámi dání penjiginí. Áamá piyí síní íwí bí mepa yarígfápa seyíné ení axípi ero áamá síní nweagíáyí amípí xwapí yarígfápa seyíné ení axípi wé róniní imóninípi ero éfríxiní penjiginí. Omí iwaní nímepero pikigíáyó dání segí wára ríxa naní ininagí nání “Apí e éfríxiní.” seararíníni. ²⁵ Eníná síní Jisasomí díní níwíkwíropa neróná sipísipí xiáwomí píni níwiárimí niníjía neánowiríná yarínípa yagíáyíné aiwi agwí ríná segí seáwo —O dínípi awíniní seamenwearínoríni. O tínmíní níbéro nání ríxa píraníní nweanóí.

3

“Apíxíwayíné oxowamí yeáyí wurínífríxiní.” uríní nániríní.

¹ Apíxí oxí meánigííwayíné ení axípi segí oxowamí yeáyí wurínífríxiní. Segí oxí wa xwiýfá Goríxoyápi pírf wiaikímí yarígfáwa enánáyí, awa ení sewayíné yeáyí níwuríníro wé róniní yarínagí sínwí níseaníniníyo dání díní níkinimóníro “Xwiýfá apí neparíní.” yaiwíprífa nání “Yeáyí wurínífríxiní.” seararíníni. Sewayíné xwiýfá Goríxomí díní owíkwíropoyínirí imóniní bí murarínagí aiwi ² awa sewayíné síyikwí bí mínigííwayíné ero Goríxomí wáyí wíro yarínagí sínwí níseaníróná awa ení axípi díní wíkwíropaxí enagí nání raríníni. ³ Sewayíné “Aríge nerí negí dáfá awíaxí imónífréniní?” yaiwíro “Aríge neríná awíaxí imónaní nání nígwí yeyí nerí ipínaníréwíní?” yaiwíro “Aríge nerí awíaxí imónaní nání aikí aipíyí yínaníréwíní?” yaiwíro mepa éfríxiní. Okiyfá niníroná segí waráyo seáyírwámí dáníni okiyfá minípaní. ⁴ Xwioxíyo íníní nání ení díní nímoró okiyfá ínífríxiní. Xwioxíyo íníní okiyfániní inarínípi, ayí sewayíné xwioxíyo ríá ápiáwí míseawé sa piyífá níseaweárinípmí dání okiyfániní inarígfápiríní. Apí wí anípa mimónípaxí enagí nání Goríxoyá sínwíyo dání ayá tíni imóninípiríní. ⁵ Apíxí enínaní “Goríxo wimónarínípmí oemíní.” yaiwiagííwa —Íwa “Goríxo nearínípi xixeni neainíaríní.” níyaiwíro díní wíkwímoagííwaríní. Íwa ení axípi wigí xiagwowamí yeáyí níwurínírinípmí dání xwioxíyo ínírwámíní okiyfániní inagíaríní. ⁶ Seraí yagípi nání bí osearíníní. Í xegí xiagwo Ebíríamomí yeáyí níwurínírná arfá níwirí “Ámínáoxíní” uragíriní. Sewayíné amípí wí nání wáyí bí mepa nero píraníní nerónáyí, síwá réniní inaríníni, “Seraí yagípa newanínene axípi imóniníwíní.” Síwá éniní inaríníni.

“Oxoyíné apíxíwamí píraníní uméfríxiní.” uríní nániríní.

⁷ Apíxí meagíoyíné ení segí apíxí tíni nawíní níjwearóná “Apíxíwa imónigíapí, ayí apírífaní?” níyaiwíro níjía imónigífá apí tíni xixeni níwíwapíyíro nawíní nweáfríxiní. Apíxíwa oxoyíné tíni xixeni ení neáníro mepaxí enagí nání seararíníni. Goríxomí ríxiní urarígfápi aríkwíkwí míseaipa enífa nání “Negí apíxíwa ení díní níyímíní imóninípi meapírfíwarífaní?” níyaiwíro wé íkwianíwíyo nqwiráfríxiní.

“Sípí seaikáríagífa aiwi naníní wífríxiní.” uríní nániríní.

⁸ Repíyí nísealéra úapi, ayí nípiní rípi éfríxiní seararíníni. Píraníní nítwayíroníro nwearo xixe díní sípí íníro xexíxexífrímeáyí díní síxí yinarígfápa axípi xixe díní síxí yíníro wá wíaneníro seáyí e mimóní síyikwíniní nímoró nwearo éfríxiní. ⁹ Áamá uyíní seaikáríáyó pírf numamoro axípi xixeni níwíkarípa ero

xwiyápai seanwiráráyo axípi xixenti pírf numamoro xwiyápai mñwiráripa ero neróná áamá sipí seaikárarigfáyo Gorixo nanj owinrí rixinj urírxini. Gorixo seyfné nanj seainfa nání áamá ayo e wírxinrí wéyo fá seaumrínj enagi nání seararínj. ¹⁰ Bkwíyo dání re níninrí eáninjagi nání rarínj, “Áamá ‘Nioní yayí níninrí kikiá onweámni.’ nñwimónríná re yaiwíwínigini, ‘Gí manjpa tñni xwiyá sipí imóninjipi rimi mexoámopa eri yapí bi rimi mexoámopa eri oemini.’ yaiwíwínigini. ¹¹ Sipí imóninjí yarínjipimi wé fá nímíxeánrí nanj imóninjipi éwínigini. ‘Áamá nñni tñni arige piyá nñwírxinrí ñweaanwárfani?’ nñyiwiri api e imóníwanjgíninrí aninj miní iponfwinigini. ¹² Ayí rípi nání e éwínigini. Áminá Gorixo wé róninjí yarigfáyo síñwí wñaxfdimeri íníná xfomi rixinj urarigfápi nání arfá ókiarí umóninrí yarínjíní. E nerí aí sipí yarigfáyo wikí wónarínj enagi nání e éwínigini.” Bkwíyo e níninrí eáninjagi nání rarínj.

Nanj yarínjwápimi dání ríninjí neaímeaarfná epaxípi náninrí.

¹³ Seyfné nanjini oyaneyinrí aninj miní xídarfnáyí, giyí ríninjí seaiapíprfáriní? ¹⁴ E nñsearí aí seyfné wé róninjí yarínjagfa nání ríninjí seaímeáagi aiwí ananí yayí seainfwinigini. Bkwíyo ríninjípa “Seyfné áamá sipí seaikárarigfáyí óf nerí dñj yánipaxí seaíwapíyarfná óf mepa nero ayá ípípa mñwirárinípa nero rípi éfrixini. ¹⁵ Xwioxíyo dání ‘Kiraiso gí Ámináorini.’ níninríro dñj síxí inírxini.” Seyfné “Gorixo yeáyí nñneayimíxemeaarfná e neainfáriní.” nñyiwiro dñj wikwímoarigfápi nání áamá yarínj seaífa ayí ayo repiyí wíprfa nání dñj nenjwípero ñweárxini. Seyfné api nání repiyí nñwiróná ímí tñni murípa nero “Jisaso áamá ayí nání ení mñpepa renjigini?” nñyiwiro awayini nñpení xwiyá urírxini. ¹⁶ Seyfné e neróná áamá seyfné Kiraiso tñni nawíni nimóniro nání nanj yarínjagfa síñwí nñseanro aí ikayfwi seameararigfáyí rfwéná “Nñpikwiní murínjwanigini.” nñyiwiro ayá winíprfa nání seyfné repiyí nñwiróná rfwéná wairrí inípaxí imóninjí bi murípa éfrixini. ¹⁷ Ayí rípi náninrí. Gorixo xe ríninjí oseaímeanrí nñwimónrínáyí, seyfné nanj yarigfápipimi dání ríninjí seaímeááná ayí ananíní. Sipí yarigfápipimi dání ríninjí seaímeááná xixenti Gorixo “E éfrixini.” wimónarínjipimi mñxídarínjagfa nání seararínj.

“Kiraiso negí fwípi yokwarímí neaíimíninrí penjnigini.” urínj náninrí.

¹⁸ Kiraiso enjpi nání bi orimíni. O Gorixo negí fwí yarínjwápi yokwarímí neaíimíninrí nání ríninjí nñmeaarfná nawínáni penjnigini. Síyikwí míninjo síyikwí ínñwaéne Gorixo tñni nawíni piyá neawrímininrí nání penjnigini. Áamá wará ínñjáná pikigfá aiwí kwíyíyo dání ámi nñwíapfnímeari ¹⁹⁻²⁰ apimi dání nurí áamá piyíyá dñj gwíninjí ñweagfáyo —Ayí Nowao tñjíná o sípíxo imíxarfná Gorixo “Pírf umamómigini.” nñyiwiri aí wigí rfa kíroarigfápi nání axíná ipipímí mñwípa enáná pírf wiaíkímí egfáyrini. O ayo nurí wáf urínjigini. Áamá sípíxomi píxemoánigfáyí áamá obaxí marfái, wé wíúmí dánj wáu wo apini nñpíxemoánro nání inígfí waxíyo mñnamí sínj egfawixini. ²¹ Inígfí waxí api áamá agwí ríná wayí meáfáyo yeáyí uyimíxemeaarínjipi nání neaíwapíyarínjipíriní. Áamá wayí nñmeaarfná kíyí xéninjipi emí kwírimónanro yarigfámani. Ayí xwioxíyo dání Goríxomí réninjí uranro yarigfáriní, “Jisasomí nuxfdíranéná wairrí inípaxí imóninjí bi yanfwámani.” éninj uranro yarigfáriní. Ayí píyo dání marfái, Jisasi Kiraiso wíapfnímeanjipimi dání yeáyí neayimíxemeaarínjíní. ²² O anfnami nání ríxa nñpeyirí Goríxomí wé náúmíni ñweani. Gorixo fáninjí wíepfxíniasiñj enagi nání anfnami ñweagfá giyí giyí anfnajrani, enj eáninj imónigfáyrani, néní tífáyrani, nñni omí símanjwíyóninjí yeáyí wurínjoi.

4

“Íwí xámi yagfápi siní mepani.” uríñf nánirini.

¹ Kiraiso xfomí upíkíaná ríníñf meañf enagí nání seyíné ení dñf xfo “Nañf imóníñfpi yariñáoní aí ananí ríníñf omeámíni.” nīyaiwiri íá xiríñfpa seyíné ení axípi íá nīxiriri dñf íkwíróríxini. Ámá ríxa ríníñf meáfáyf íwí yariñfápi pñni wiárígfá enagí nání dñf apí íá nīxiriri íkwíróríxini. ² Ríníñf meáfáyf íná dání igí siní sñwí naineniro nñwearóná feapá ámá winaríñfpi “Oyaneyí.” mīyaiwí Goríxo e éfrixiniri wimónaríñfpi “Oyaneyí.” yaiwiarígfáriní. ³ Ayí rípi nání seararíñfni. Xámi seyíné ámá Goríxoyá mimónígfáyf feapá winána ríkíkírfo yariñfápa néra ugíápi ríxa apání egfáriní. Ríkíkírfo seyíné néra ugíápi, ayí rípirini. “Íwí oinaiyí.” nīyaiwiniro oxí wo tñni apíxí wí tñni nīpoga uro feapá néra uro iríwá ikáriníro ámá sñwí anígfé dání piaxí weánipaxí imóníñfpi ero iniígfí papíkí yariñfápi xwapí niro segí ñwíá nīmeróná Goríxo xwiríá winaríñfpi ero egfápi, ayí apíriní. ⁴ Ámá Goríxoyá mimónígfáyf seyíné ríxa o wimónaríñfpi xfdíro ayí tñni nawíni sfwíníñf arfíkí siní mīponípa ero yariñagífa nání dñf ududí nero xwíyáfai nīseañwiráriníro aiwí ⁵ ámáyo mí ómómíximí éimíginíri nání nimóníri weníñf nerí ñweañomi —O pegfáyo tñni sñf ñweagfáyo tñni nawíni mí ómómíximí enforini. Omí wigí egfápi nání “Apí nání enwáriní. Apí nání enwáriní.” repíyí nīwiéra upíríá enagí seyíné ikayíwí seameararígfápi nání wáyf mīseainípaní. ⁶ Ayí rípi xixení imóníñfpa nání xwíyá yayf winípxípi Jisaso ámá ríxa pegfáyo aí wáf uríñnigini. Pegfáyf sipí siní xwíá tño nñwearóná egfápi nání Goríxo pírf umamonípimi dání pegfá aiwí o wimónaríñfpi tñni xixení ámi dñf síxí umímóáná wiápnímeáfrixiniri wáf uríñnigini.

“Goríxo seaiapíñfpi dání píraníñf inífríxini.” uríñf nánirini.

⁷ Amípi nñni ríxa anípa imóníñfpa nání añwi e imónini. Ayínání Goríxomí xwíyá rírimí nīwiríná píraníñf urípírfá nání nīpíréaniri ero sñwí tñni ero éfrixini. ⁸ Apí nero aí rípi añipaxí imóníñfpirini. Ámá dñf síxí uyinarígfá wo wfómi íwí wíkaráná apaxí mé yokwarímí wíiaríñf enagí nání séríxímeáyf tñni dñf síxí nīyinírfná xwapí ayá wí dñf síxí yinífríxini. ⁹ Xixe nīpemeánimi úfríxini. Xixe nīpemeánimi numáná ríwéná aníñumí ikaxí mirinípa éfrixini. ¹⁰ Goríxo seyíné woxini woxini píraníñf menífríxiniri xixegíni imóníñf síxí seamímonípi ríxa tífáyíné enagífa nání apimi dání arírá inífríxini. Bosíwí awiaxo xegí boso wéyo íá umiríñfpi tñni píraníñf yariñfpa seyíné ení Goríxo wá nīseawianiri xixegíni imóníñf seaiapíñfpi tñni axípi nero píraníñf arírá inífríxini. ¹¹ Xwíyá xfoyápi rípxí imónífríxiniri síxí umímoní gíyí gíyí apí xixení rífríxini. Arírá wípxí imónífríxiniri síxí umímoní gíyí gíyí ení eáníñf Goríxo e éfrixiniri weámíxíñfpi tñni wífríxini. Seyíné Jisasi Kiraiso ení eáníñf seaimíxfagí yariñfápi nīpimi dání Goríxomí seáyí e umepírfá nání apí e éfrixini. Aníñf íníná seáyí e imóníri amípi nīyoní seáyí e wimóníri epaxo, ayí orini. “E imóníwínigini.” nimónarini.

“Ríñíñf nīmearfína yayf seainíwínigini.” uríñf nánirini.

¹² Gí dñf síxí seayíñfayíné, xeaníñf iwamfo seaíwapíyipíri nání ámá seaikárarígfápi rífaníñf seanaríñagí aí “Rífaníñf nene neanaríñf rípi Jisasomí dñf wíkwíroarígfá wíyo mīwímeaaríñfpirini.” nīyaiwiro dñf nīyága mupani. ¹³ Kiraiso níkníri seáyí e imóníñfpi piaumímí ináná dñf nífá bī onímiápi mīseainí xwapí ayá wí seainíñfpa nání ríníñf omí wímeañfpi seyíné ení axípi seaímeaaríñagí nání yayf seainíwínigini. ¹⁴ Kiraisomí xfdaríñagífa nání ikayíwí seamearánáyf, “Goríxo nañf neaimíxíñene enagwí nání rífa neaímeaaríni?” yaiwífríxini. “Kwíyí Goríxoyápi — Apí seáyí e imóníñfpirini. Apí nene neakíkayonírfani?” yaiwípxí enagí nání yayf seainíwínigini. ¹⁵ Seyínéyá wo ámá píxíwíró enífpimi dáníraní, íwí enífpimi

dánirani, uyínié enjípimi dánirani, mímáyó enjípimi dánirani, apimi dáni pírf umamóána ríninjí mearinjagí nínwínirínáyí, “Ayí anani imóninjípirini.” mýaiwipani. ¹⁶ E nísariri aí segí wo “Kiraisomi xídarinjagí nání oyá imóninjíyí worini.” ríninjagí nání ríninjí mearinjagí nínwínirínáyí, o ayá mínwipa neri “Kiraisoyá yóf nioni eni wírininjáoniríani?” nýaiwiri Gorixomi yayí wíwinigini.

¹⁷ Ayí rípi nání seararini. Gorixo áamá nýoni mí ómómiximí enfa nání ríxa añwi erini. Xegí imónigíayo xámi ayo xwíríxí umenárini. Áamá xíomi dínjí wíkwíroarinjwaéne xámi nínéaímeámána ayí áamá xwíyá Gorixoyá yayí winipaxí imóninjípi pírf wíakímí wíarigíayo ayoyí apa arige wímeanírfani? ¹⁸ Bíkwyo re nírini eáninjagí nání rarini, “Áamá wé róninjí imónigíayí Gorixo siní yeáyí muyimíxemeapa enjímí ríninjí nímearínáyí, áamá Gorixomi ríwí umoro íwí ero yarigíayí aga arige wímeanírfani?” ríninjagí nání rarini. ¹⁹ Ayínáni áamá Gorixo ríninjí xe owímeaniri sínjwí wínarinjyí nanj imóninjípirini nero “Nene neaimíxíno — O pí pí neararinjípi xixení símf e nítiniri neaiarinjorini. Píráninjí neamepaxorini.” nýaiwiwo omí wíkwíarínírxini.

5

Jisasoyá síyikí imónigíayo wipenweagíawami urinjí nánirini.

¹ Ayínáni Pitaoni —Nioni Kiraiso ríninjí nímeari péána sínjwí wíninjá wonirini. O níkinimí weapaná seáyí e o imóninjípi nioni eni o tñi nawíni imónimífa nání imóninjá wonirini. Nioni eni síyikí Jisasoyá imónigíayo wipenweámífa nání imóninjá woni enjagí nání segí wipenweagíoyíné enj rírémíxí bí oseaimini. ² Sipísipí píraninjí mearigíáwa mearigíápa áamá Gorixoyá imónigíá soyíné tñi njweagíayo axípi píraninjí umenweárfixini. E neróna “Símeaxídfí neaiarinjagífa nání owianeyi.” mýaiwipa ero Gorixo wimónarinjípimi dání níxídfíro “Negí dínjí tñi owianeyi.” yaiwiwo érfixini. “Bí oneaiapípoyinirí aríra owianeyi.” mýaiwipa ero símf níxeadípénirinjípimi dání aríra wiwo érfixini. ³ Soyíné seáyí e nímimóni áamá Gorixo umenweárfixinirí wéyo seaiarinjyó páimimí mýwipa ero síwí nanj íkaninjí seaipaxí imóninjípi wíwapíyiro érfixini. ⁴ Soyíné píraninjí e nerónáyí, sipísipí mearigíá nýoni seáyí e wimóni —O Kiraisorini. O síjání weapaná áamá nífa neróna wíarí nímúro xopírárf nímíwírona nígwí mearigíápa soyíné eni ína axípininjí níkinimáná urí mimóninjí bí meapírfarini.

Íwí síkinjowami urinjí nánirini.

⁵ Íwí síkinjowíné eni seaipeñweagíawami yeáyí wurínírfixini. Gorixo áamá “Nioni seáyí e imóninjáoniríani?” yaiwinarigíayo pírf mákímí neri áamá “Nioni seáyí e mimóninjáonirini?” yaiwinarigíayo wá wíanarinjé enjagí nání noyínéní “Negí wí seáyí e nínéaimónirínáyí, ananirini.” yaiwiwo “Xínáíwanéninjí nímónirane omínjí owianeyi.” yaiwiwo érfixini. ⁶ Ayínáni Gorixo xegí ríxa nímónáná seáyí e neaimíxíwínigini “Síyikwíninjí imóninjáwíplane Gorixo xegí enj eáninjí tñi neameñweapaxoríani?” nýaiwiwo ínimí yeáyí wurínípoyí. ⁷ O áamá xegí imónigíayo píraninjí umeariño enjagí nání amípi seyíné ududí seainarinjípi omí íkwíkwíarímí wíayípoyí.

⁸ Pusí sayí raiontyí ríninjípi nanjwí roanímínirí nání awí nira warinjípa seyíné tñi míxí inarigífo —O, ayí oborini. O axípi e seaiminirí yarinjagí nání sínjwí tñi neróna sínjwí míxí nero rórfixini. ⁹ Seyíné níjfa re imóniño. Séríxímeá xwífa rírí nírímíni njweagíayí ríninjí seyíné seámearinjépa axípi ayo eni wímeearinjé enjagí nání seyíné Gorixomi dínjí wíkwíroarinjagípi enj síxí neámíxíniro obomi pírf mákírfixini. ¹⁰ Rína bí onímíapi nání seyíné ríninjí níméámána enjáná Gorixo —O wá aninjí

miní neawianariḡoriḡi. Kiraiso rixa níkíriri seáyí e imóniḡipi seyíné eni o t́ni ikárinḡíáíné enḡáta nání axípi imóníírixiniri wéyo íá seaumiriḡo, ayí orini. O seyíné íá seawearímixiri píraníḡí śkíí seomixiri ení sixí seaeámixiri Kiraisomi xídariḡíápi miwáramopaxí seaimixiri eníáriní. ¹¹ O aníḡí íníná amípi niyoni seáyí e wimóníwiniḡini. “E imóníwiniḡini.” nimónariní.

¹² Nioni Sairaso —O negí nírixímeá dḡí uḡwiráripaxí imóniḡí worini. O saní ninirápiri ríwamiḡí neariḡípimi dání nioni xwiyíá onimíá rípi ení rirémixí seairí áwaní “Gorixo wá níseawianiri seaiḡípi aga xixeni apirini.” seariri yariniḡi. Nioni searíápi dḡí íá níxiriro ení neániri ḡweáírixini.

¹³ Jisasoyá siyikí imóniḡíá Babironiyo ḡweagíáyí —Ayí seyíné t́ni nawíni Gorixo íá seayamixáriḡíyirini. Ayí yayí seawárenaparini. Gí íwí Mako eni yayí seawárenaparini. ¹⁴ Sewaniḡíyíné yayí niniróná xwioxíyo dání yayí óf eáneníírixini. “Kiraiso t́ni nawíni ikárinḡíá niyínení oyá dḡíyo dání níwayiróniro ḡweáírixini.” nimónariní.

Payí Pitao ríwíyo eañnarini.

Payí rina áma Jisasomi diñf wíkwíroarigfá wí enf nimóniro ηweagfáyf nánf Pitao ríwíyo eañnarini. O Jisaso wiep+sagowa worini. Jisaso ríxa añnamf nipeyimána xwiogwí ríxa obaxf nípwemáná enáná mimónf uréwap+yariyfáyf obaxf Jisasoyá s+yikf imónigfáyo níwímearo xenwínf xenwínf re urariyfápf nánf, “Jisaso xwiogwí obaxf yómñf néra nurf nánf ámf níweapínfámánf.” urariyfápf nánf Pitao arfá níwírí ayf mimónf uréwap+yariyfáyf urariyfápf ríwímfínf mamoro Jisaso neaímeanf mfkone uríñwápf anñf fáf xíróro éfríxínírf payí rina nírfírf eañfíní. Pitao xfómí Romíyo dánf píkipírf añwí e enáná eañfíní.

¹ Saimonf Pitaonf —Nionf Jisaf Kiraisoyá xínáínfnñf nimónírf omñf wíírf wáf wurímeírf yaríñwáyf wonírfíní. Nionf payí rina seyfné Goríxoyá diñf tñf diñf wáf wurímeíaríñwáone fáf níxírfirane wíkwíroaríñwápf fáf níxírfíro wíkwíroaríyfáyfné nánf —Seyfné wé rónñf Jisaf Kiraiso —O negf Nwáfá imónírf yeáyf neayímíxemeaaríño imónírf enoríní. Seyfné wé rónñf o imóníñfímíf dánf diñf wíkwíroaríyfáyfnéríní. Seyfné nánf payí rina nearf mónaparíñfíní. ² “Níjfáf seyfné Goríxo tñf negf Ámíná Jisaso tñf awáf nánf imónigfápfímíf dánf Goríxo wáf ayáf wí seawianírf seyfné níwayíróníro ηweapírf nánf ayáf wí seairí éwínigíní.” nimónaríní.

“Goríxo e imónífríxínírf fáf yíyamíxímíf neaiñeneríní.” uríñf nánírfíní.

³ Nwáfá imóníño xegf enf síxf eánírfñfípí tñf xíxení nerf amípí nene diñf níyímñf imónírfane síwf ámaf omí píránñf níxídróná epaxípf erane yanf wáf nánf imóníñf nípfíní ríxa neaiapíñfíní. Apiaú e yanf wáf nánf níjfáf o —O seáyf e imónírf síyikwí mínf íkwíráfnñf imónírf enfímíf dánf nene ení axípf imónífríxínírf wéyo fáf neaumírfñoríní. Níjfáf o nánf xíxení imóníñwápfímíf dánf amípí apí neaiapíñfíní. ⁴ O seáyf e imónírf síyikwí mínf íkwíráfnñf imónírf enfímíf dánf “E e níseaiímfáríní.” nearíñfípí —Apí seáyf e imónírf ayáf tñf imónírf enfírfíní. Apí ríxa neaiñfíní. Ámaf píkianíro yarfná nurakínárfímíf waríyfápa fíepáf ámaf xwáf tíyo ηweañwaéne níneainírfnáf xwírfáf neaikíxearíñfímíf dánf nurakínárfímíf uro Goríxo imóníñfpa axípf imóníro epírfáf nánf e neaiñfíní. ⁵ Nene o imóníñfpa axípf e imónífríxínírf apí nípfíní e neaiñf enagí nánf seyfné ríwf síwfáf mífí nírfkwíníro sínf diñf níwíkwíroróná wé rónñf ero wé rónñf neróná Goríxo ámaf xíoyáyf e éfríxínírf wimónaríñfípí nánf píránñf níjfáf imóníro ⁶ apí nánf níjfáf nimónírónf nípfreánírf ero nípfreánírf neróná sípí seaímeaaríñfímíf xwámámí wíro xwámámí níwírónf síwf ámaf Goríxomí píránñf níxídróná epaxípf ero ⁷ apí neróná séríxímeáyo ayáf urímíxíro ayáf nurímíxírónf ámaf níyoní diñf sípí wíro éfríxíní. ⁸ Ayf rípf nánf raríñfíní. Seyfné nionf “E e éfríxíní.” searfáf apí tñf xíxení nepa nero sayáf nímfíxa nurónáyf, síwfáf rénñf inaríñoí, “Níjfáf nene negf Ámíná Jisaf Kiraiso nánf imóníñwápf surfmaf wí mimónírf. Íkfáf ná mífé oxí roaríñfyfnñf mimóníñwíní.” síwfáf éññf inaríñoí. ⁹ Ayf rípf nánf ení raríñfíní. Ámaf “Goríxoyaeéneríní.” nírfíníro aíf nionf searfáf apí mífariyfáyf, ayf fíwf enífnáf yagfáf Jisaso yokwarímíf wíñfípí nánf ríxa diñf arfáf níkeamoro nánf ámaf síñwí agwí uparíyfárfaní, síñwí suparíyfárfaní, imónigfápa axípf imóníñoí. ¹⁰ Ayfnání gí nírfíxímeáyfné, seyfné “Goríxo nene fáf yíyamíxímíf níneairí fáf neaumírfñenerfání?” níyáiwíníro ípímónípfírf nánf nionf searfápf anñf níyaxídró píránñf éfríxíní. Ayf rípf nánf raríñfíní. Apí fáf níxírfíro néra nuróná wí nóreámioapírfámání. ¹¹ Seyfné nionf searfápf fáf níxíra nuro xíxení

nerónáyí, negí Áminá Jisasi Kiraiso, yeáyí neayimixemeaaríño xegí xwioxíyo aníñí íníná neamenjweante páwíáná yayí niseameríná aga yayí óf seaeánínfáriní.

¹² Ayínání seyíné nioní agwí searfápi nání ríxa níjía imóníro xwíyía nepaxíñí imóníñí none searéwapíyíñwápi xaiwí íá xíríro yaríñagía aiwí seyíné api nání dñí seainínfa nání íníná dirírí oseaiyimíní nání ipímóníñí. ¹³⁻¹⁴ Ayí rípi nání seararíñí. Negí Áminá Jisasi Kiraiso áwaní níríñípi tñí xixení gí dñípi níníwárimí uníá anwí e enagí nání siní gí dñípi níníwárimí mupa eními xwíyía api seyíné ámi dñí síxí oínípoynírí dirírí seaimí nání “Aníñí miní nisearírínáyí, naníríní.” nimónaríní. ¹⁵ Ayí rípi seararíñí. Nioní ríxa penámí ríwíyo xwíyía searíá api ámi dñí yaikiropaxí imónípiífa nání aníñí miní síñwiríáníñí níyaxídírí osearímíní ríríñí.

“Jisaso níknírí ronáná winíñwáoneríní.” uríñí náníríní.

¹⁶ Negí Áminá Jisasi Kiraiso ení neánírí weapínfápi nání áwaní nisearíranéná negí dñí tñí bí mīsearíñwanigíní. Píyíñí ikayíwí ámá wigí dñí tñí éwapínarígíapi bí ení mīsearíñwanigíní. Xíto níknírí ñweañáná síñwí winaronwáone searíñwanigíní. ¹⁷ Ayí rípi nání seararíñí. Negí ápo Goríxo omí seáyí e numíeyoari wé íkwianwíyo níñwiríríná xíto, ikínígíá níyoní seáyí e wimóníño anínamí dání re rínénapíñíñí, “Gí dñí síxí uyíñá ro nání aga yayí seáyími dání ninaríní.” rínénapíñí ¹⁸ none díwí ñwáfípi o tñí níñwearanéná newaníñone aríá tíyo dání aríá e winwanigíní. ¹⁹ None api searíñwáone aiwí xwíyía Kiraiso nání wíá rókiamoagíáwa níróro eagíapi —Api anípaxí “Neparíní.” yaiwipaxí imónípiíriní. Xwíyía api ení tíñwaéneríní. Uyíwí sía yiníñími wíá ókímíxaríñípa wíá rókiamoagíáwa níróro eagíapi axípi ríwíyo imónínfápi nání wíá neaókímíxíyimíní nání neaiiaríñagí nání símímaníyo tñíñíxíní. Awa níróro eagíapi Jisaso ámi níweapíríná wíáníñí nóga uníe nání uyíwíñí wíá neaókímíxíya uníáriní. Íná ímiáóníñí weaparíñagí níwiníranéná xwíyía xíto weapínfápi nání ríníñípi negí xwioxíyo dání wíá neaókímíxínfáriní. ²⁰ E nísearírí aí rípi nání “Ayí neparíní.” yaiwíñíxíní. Wíá rókiamoagíáwa níróro Bíkwíyo eagíapi bí negí dñíyo dání “Míkí api nání iyí ríríní?” yaiwipaxí mimóníní. ²¹ Wíá rókiamoagíáwa níróro nearíná ámá wayá dñíyo dání níróro meá Goríxoyá kwíyípi ukíkayóyo dání xwíyía oyápiní níra ugíá enagí nání seararíñí.

2

“Mimóní searéwapíyarígíáwami Goríxo pírf umamonfáriní.” uríñí náníríní.

¹ Eníñá aríowéyí wí mimóní wíá rókiamoarígíáwa nimóníro wigí ámáyo yapí uréwapíyagíápa axípi segí imónígíáyí wí mimóní searéwapíyarígíáwa nimóníro íními nimónímáná xwíyía nepa mimóní ámá níxídiróná xwíríá ikíxénipaxí imóníñípi nísearéwapíyiróná Ámináo níperíñípi dání ayo uroayíroñí enagí aí omí ríwí umopíríáriní. E neríñípi dání apaxí mé wíarí xwíyía meárínípiíáriní. ² Uyíñí yapí searéwapíyaníro epíríáyí epíríá axípi segí ámá obaxí xídípiíáriní. E yaríná ámá Jisasomí dñí mīwíkwíroarígíáyí óf Goríxomí nepa xixení xídípií imóníñíyi nání ikayíwí mearípiíáriní. ³ Ámá yapí seaíwapíyaníro epíríáyí síñwí íwí winárarígíáyí enagíá nání yapí níseaíwapíyiríñípi dání segí amípi íwí searápiíáriní. Xwíyía Goríxo eníñá dání “Ayo xwíyía numeáríná e wikíríimígíní.” yaiwiáragípi siní píyía mīweníní. “Xwíríá níwikíxeríná e wikíxéimígíní.” yaiwiago sá mīweníní. ⁴ Ayí rípi nání seararíñí. Eníñá aníñají wa íwí éáná Goríxo axípi xe ámi ámi éfíxínírí síñwí mīwiní mīmeníñwí meárínípiíe nímamówáriní sía xíto pírf umamonfáyí nání siríríkí sía aníñí yínáríníñíyómíní wáríñíñí. ⁵ Ámá eníñá xwíá rírímí níñwearoná ríkíkíríto yagíá níní ení Goríxo xe

anijé e nero ηweárixiniri síηwí m+winí xwirfá n+wikixerfá xfoyá dñé tñi iniigf waxí n+róga n+wiápn+meari ayo n+ipikiri aiwi Nowaomi —O áamá ayf ayo “Wé rónijé imónijé Gorixo wimónarijépi apirfani?” oyaiwipoyiniri wáf uragorini. Omí tñi xegf áamá wé wúmi dáné waúmi tñi Gorixo yeáyf wimiximeaniniginí. ⁶ Eníná áamá añé Sodomí tñi Gomora tñi apiaúmi ηweaagfáyo ení Gorixo xwiyfá numeárixiní “Sini bí tñi ηweapaxíymani.” n+yaiwiri añé apiaúmi rfá mamówaráná rfá n+nowárixí uráwini imóniniginí. Gorixo e n+wikárixinipimi dáné ayf tñé e iná dáné áamá xfo wimónarijépi m+ixdarigfáyo síηwepigf n+wirí nene ení axípi neáimeaniniri éf owininiri erirí wiñiniginí. ⁷ Áamá añé apiaúmi ηweaagfáyo e n+wikárixí aiwi Rotomí —O áamá wé rónijé worini. Áamá añé apiaúmi ηweaagfáyf r+kikifó ayá wí yariηagfá n+winiri náné dñé rfá uxerorini. Omí ení Gorixo yeáyf wimiximeaniniginí. ⁸ Áamá wé rónijé o áamá ayf tñi nawíni n+ηwearfá ayf rfá k+roarigfápi síηwí winiri arfá wirí nerfá sá ayf ayo íkñinijé sipí wirí dñé rfá uxerí yagf enagf náné rarinini. ⁹ Gorixo síηwepigf e e yayinijé enagf náné nene anani dñé re yaiwipaxirini, “Ám+náo áamá xfo wimónarijépimi xfdarigfáyo fwf érixiniri wikárixigfápimi dáné anani yeáyf wimiximeapaxirini. Áamá wé rónijé imónijépi m+yarigfáyo sá xfo áamá n+yoni mí ómóm+ximí enfáyí tñé e náné anani pirí numamóa nuri awí umenweapaxirini. ¹⁰ Áamá síwí piaxí weánipaxí imónijé feapá winarijépi oyaneyinero niponiga uro seáyí e umenweagfáyo páim+mí wiro yarigfáyo añipaxí sá ayí tñé e náné pirí numamóa nuri awí umenweapaxirini.” Nene e yaiwipaxirini.

“Mimóní searéwapiyarigfáwa sipí ripi ripi yarigfáwarini.” urinijé nánirini.

Mimóní searéwapiyarigfáyf “Nioní arfíki yarfná api nímeanirfeniηoi?” m+yaiwí ayá nepeárimáná wigf dñé tñiní n+ixd+ro añfnajé seáyí e wimónigfáwami ikayfwf numeárixiní ení óf bí yarigfámani. ¹¹ E yariηagfá aí añfnajowa —Awa áamá ayfyá ení síxí eánigfápimi seáyí e wimónigfáwarini. Awa seáyí e n+winóniro aí Ám+náooyá síηwí tñé e dáné xwiyfá nuxekw+morfná ikayfwf bí umeárixigfámani. ¹² Áamá ayf nañwfninijé imóniηoi. Nañwfyf wí dñé neñwiperí m+moniyirini. Sa áamá fá n+xero pikipifá náné miarinyirini. Nañwfyf dñé rfá n+xeyániri yariñpa áamá ayf ení axípi e nero amípi ayf majfá imónigfápi náné ikayfwf meárixigfá enagf náné áamá nañwfyf pikiarigfápa áamá ayo ení Gorixo wanfn+m+xinifáriní. ¹³ E yarfná áamá omijé egfápi náné nigwí meárixigfápa áamá ayf ení axípi wigf sipí egfápi tñi xixeni wímeanifáriní. Ikwáwiyíná aí pí pí feapá winifpi sa “Ímí tñi oyaneyí.” n+winóniro yayf néra warigfáyirini. Ayf seyfné tñi nawíni nerímeániro aiwá sfáné n+inóná wigf feapá winarijépi ayá wí nero seyfné síyikwfninijé n+seaxéniri náné ayá onímiá m+seainarijirini. ¹⁴ Apíxí í í tñi fwf oinaneyiniri ero fwf náné wimónarijépi wí m+wáramó ero yarigfáyirini. Áamá Jisasomí dñé n+wikw+roro aí siní n+ipikwiní dñé aumaúmí minigfáyo nene yariηwápa axípi oépyiniri wipiomeárixigfáriní. “Ámáya amípi api nioní meapaxípirini.” n+yaiwiro éwapígf inarigfá enagf náné Gorixo “Ríxa xwirfá wikixémiginí.” rarinifyirini. ¹⁵⁻¹⁶ Ayf óf Gorixo oxfdfpoyiniri wimónarijéyimi pñi n+wiárimí xarixarfninijé néra xerwfmíní nuro náné eníná sipí wáf rókiamoagf Beramoyí riníηo —Omí xano Biorini. O yagfipimi ikanijé yarigfáriní. O nigwí náné aga ayá wí n+winóniri náné “Pí pí sipí imónijépi aí nerfná nigwí n+meari náné ayf anani emfní.” yaiwiagorini. O áamá wo rixinijé re uráná, “Isireriyf Gorixomí rfwf numero ηwfá xegf bí imónijépimi xfdipfí náné ikayfwf tñi uramíxeí.” uráná o “Nigwí meáminiri náné anani sipí api oemini.” yaiwiarfná dogí xwiyfá náné nijfá mimónijé aí wo áamá xwiyfá n+irfninijé axípi n+iriri m+ixí nuri wáf rókiamoaríηo dñé rfá n+xeyánimáná “Oemini.” yaiwiarinijépi pirí wiaíkímoniniginí.

17 Ámá ayí iniigí simiñí ná miwé yeáyí yáriníyíñiñí imóniro kipiñí niyiríná agwí kíkí yáráná iniá ná meá ámi imiñí niñipemi warinipániñí imóniro enagía nani siririki aniní sía yináriníyí ayí nani rixa aniní meaxárfó yáriníni. 18 Ayí ripi nánirini. Ámá ayí “Nioni pí pí nanimóniríná anani emíni.” niriwo weyí e nimeariniriniñipimi dáni ámá óf xejwíminí núfasána píni niwiárimí Jisasomi diñí wíkwíroarigíáyí tíni iwamífo kumixinaniro yariigíayo wíwapíyarigíárini. íwí nene yarinwápi axípi oépoyiniri wipiomearo íeapá wíwaniníyí winíipimi dáni sipi oépoyiniri wíwapíyiro yariigíárini. 19 Niwipiomeariná íwí wíwaniníyí yariigíápi gwí íaniñí uxirárinagí aí mimáyo dáni re seararigíárini, “Seyíne nene yarinwápa axípi neróná wí gwí íaniñí seaxirípaxí menini.” seararigíárini. E searariniagía aí ámá íwípi nani aniní mírogwíñiñí naniríná ayí rixa gwí íaniñí uxirárinagí nani rarini. 20 Ámá negí Áminá Jisasi Kiraiso —O negí yeáyí neayimixemeaarinorini. Ámá o nani niñí ía imónigíápimi dáni síwí amípi xwíá tíyo nweagíayo piaxí weánariníipimi niwíiaíkiárimí numána ámi axípi nero nani apimi gwí íaniñí uxirárináná nerónáyí, ayí sipi ríwíyo imónipíríapi xami imónigíápi tíni xixeni imónipaxímani. 21 Ámá ayí óf wé róniñí imóniñíyí nani sini niñí ía mimónipa nero siñwiríyí, sipi ayá wí wímeámíniñi enípi wímeapaxí aiwí óf wé róniñí imóniñíyí nani niñí ía nimónimána sekaxí ayá tíni none seariniwápi niwíiaíkiro ríwíminí mamoarigía nani sipi imóniñí ámi bi tíni ná seáyi e wímeaníárini. 22 Ewayí xwíyíá nene ínina re rinarinwá rípiáú tíni xixeni yariigíárini, “Síwí xwiríá nidárimána ámi nurí manarinirini. Odípi ámá wayí píraniní niroárimána enána ámi xwiriniwíyo gíniñí inarinirini.” rinarinwápiáú tíni xixeni yariigíárini.

3

“Jisaso ámi niweapimíárini.” uriniñí nánirini.

1-2 Gí diñí sixí seayináyíne, xwíyíá wíá rókiamoagíáwa —Awa Gorixo “E éríxiní.” wimónariníipini oyaneyiniri yagíáwarini. Awa enína niriwo eagíápi tíni sekaxí amípi Ámináo, yeáyí neayimixemeaarinjo riní wá wurimearinwáone seariniwápi tíni xwíyíá api seyíne ámi diñí sixí níniwo píraniní omópoyiniri dirirí seaimí nani enína payí wína neari mónapiniganini. Agwí eni axípi nerí ámi wína neari mónaparinini. 3 Xwíyíá nepa imóniñí rímiñí ripi nani “Ayí anípaxírfani?” yaiwíírixini. Sía yoparíyí tíni ía ámá ripirirí seamepíríáyí seyíne wé róniñí yarinagía niseaniró wigí íeapá winariníipi niñídiro nani ripirirí niseamero 4 re searipíríárini, “Segí mimáyo dáni ‘Ámi niweapimíárini.’ seariníyí rixa ná gi weapariní? Negí ápowa rixa pegíami aiwí amípi xwíári tíni anina tíni iwamífo imónine dáni imóniñíyí sini axípi imóniñagí nani seararinwini.” searipíríárini. 5 Ripirirí e niseariróná ripi nani diñí aría ikeamopíríárini. Enína Gorixo xwíyíá ráná anina imóniri xwíári iniigíyo dáni nimóniríná iniigíyo ínimi ene dáni siñáni imóniri enírinini. 6 Iniigí tíni eni Gorixo xwíá ína imóninírí “Xwiríá oikixeni.” ráná iniigí waxí niroga niwiápinimeari ámá xwíárimí nweagíayo aninimixiniñí aiwí api nani aría nikeamoro ripirirí searipíríárini. 7 E neriniñí aiwí anina tíni xwíári tíni agwí rína imóninípíáú xwíyíá axoyápipimi dáni ría níwiniñíniñí rarini. Sía ámá xfo wimónariníipi míxídarigíáyo xwíyíá nimeáriní waninimixiníyáyi imóníe nani rarini.

8 E nerí aí diñí sixí seayináyíne, seyíne searimí ripi nani ríwí mukinimopani. Gorixoyá siñwíyo dáni xwiogwí 1,000 niñpweri aí sía ná wíyininiñí órariniñí. Sía ná wíyini nórini aí xwiogwí 1,000 niñp pwearinirini. 9 Ámináo noneyá mimáyo dáni “Ámi niweapimíárini.” neariniñipi nani ámá wí “O rixa miweapí yóminí yariní.” yaiwiarigíápa axípi e miyariniñí. Nene nani weniniñí nerí nweani. Yóminí ayí ripi nani

yarini. Ámá wí manínipa ero níní wigí íwí yarigápi ríwímíní mamoro érixiniri nání síní yómíní yarini.

“Xwáarí tñí anína tñí ría nowárinárini.” uríní nánirini.

¹⁰ E neri aí sía o ámi níweapíná nání Ámináooyáí ríniníyí “Ámá íwí meáminiri ría barini?” mýaiwí maiwí ñweañáná wímeaarínípa sía ayi eni axípi e seaímeanárini. Sía ayi aní píri íwí tñí ría níniri anípa imóniri amípi aní píriyo dání wía ónaríníyí níní rímmenínwí neániríná ría nowáriní xwáarí tñí amípi xwáyo yaríníyí tñí níní ría níniri yayímí yowáriní enárini. ¹¹ Apí nípiní ría e nowáriná enagí nání seyíne ámá Gorixo wimónarínípimi xídro wé róniní imóninípiní ero yarigáyí yapí nimóniro axípi érixini. ¹² E nerónáyí, sía Gorixo Biníái ríniníyí “Gíná parimonárini?” níyaiwiro aníni ayí rírxáíniní nero mónaparínó. Sía ayimíní anína ría nowáriní aní píriyo dání wía ónarínípi rímmenínwí neániríná íkimímí enárini. ¹³ E neri aí xío símmáníyo dání nearíní enagí nání nene aní síní wína tñí xwía síní wírí tñí imóniníapiaú —Apiaúmi wé róniní imónigáni ñweapírápiaúrini. Apiaú nání weníní neri ñweañwini.

“Awíniní rónírixini.” uríní nánirini.

¹⁴ Ayínáni díní síxí seayínáyíne apiaú nání weníní nero níñwearo nání Gorixo píraníní níwayírónrane ñweañagwí oneaníniri ríwí síwía mýí “Amípi bí nání ría mímeárinípa nerane íkwirániní síyikwí míní éwanígini.” níyaiwiro níyuniro érixini. ¹⁵ E neróná negí Ámináo aníni ámi níweapí yómíní yarínípi nání re yaiwírixini, “Ámá obaxíyo yeáyí uyimíxemeámániri yarini.” yaiwírixini. Negí nírxímeáo Poro eni díní émi saímí moní Gorixo síxí umímonípimi dání níri ríwamíní nearíná axípi rípiníní níri nearí seamónapíní enagí nání e yaiwírixini. ¹⁶ Payí o eariníyí níní apí nání eni axípi níri eariníriní. Xwíyá payí ayo eániníyí wí sínáni mípimóninagí nání apaxí mé níjía imónipaxí mimónini. Ámá majía níkaríniro díní bí bí momearígáyí xwíyá apí ikweakwímí níri rariní. Xwíyá Gorixoyá Bíkwyó ríniníyí ámi wí eni ikweakwímí níri xenwíni nírinínípimi dání sía yoparíyí imóniníe nání ría meárinarígáriní. ¹⁷ Ayínáni díní síxí seayínáyíne, apí nání seyíne ríxa níjía imóninagía nání ámá ría xearímíxarígáyí sípi nero xenwímíní waríná seyíne eni axípi éwapígí iníro Jisasomi díní níwíkwíro síkíkníní onígáyíne píero epírixiniri awíniní rónírixini. ¹⁸ Niaíwí apíroarinípa axípi seyíne ámáyo ayá urímíxarígápi xwé napíroa uri níjía negí Áminá Jisasi Kiraiso, yeáyí neayimíxemeaarínó nání imónigápi apí eni xwé napíroa uri éwinígini. Agwí rínáraní, ná ríwíyoraní, omí aníní íníná seáyí e uméwanígini. “E éwanígini.” nímonarini.

Payí Jono xámi eañnarini.

Payí rina Jisasoyá s̄iyikí imónigfáyí nání Jono xámi eañnarini. O Jisaso wiep̄sagowa worini. Jisaso rixa añnam̄i n̄ipeyimáná xwiogwí aga obaxí n̄ipwémáná eñáná Jono n̄iñweañsáná rixa xweyañ ner̄i añ yoí Epesasiyo n̄iñweámáná payí rina eañnigini. Ayí Gorixomi d̄iñ s̄ixí uyarigfápa xixe d̄iñ s̄ixí yin̄f̄rixin̄iri n̄ir̄iri eari mimóní uréwap̄iyarigfáyí rarigfápi arfá miwipa éf̄rixin̄iri n̄ir̄iri eari eñnigini. Mimóní uréwap̄iyarigfáyí re rarigfápi nání, “Wará nene in̄iñwápi sipí in̄iñagwi nání Jisaso xwáfayo nemeñná n̄epa ámá mimónagf̄rini.” rarigfápi nání n̄ijfá nimónir̄i “Jisaso n̄epa ámá nimónimáná emeagf̄rini.” uréwap̄iyim̄in̄iri eni n̄ir̄iri eañnigini.

D̄iñ n̄iyim̄iñf̄ imóniñf̄pi ámáyo umímoar̄iño nánir̄ini.

¹ Iwamíó xwáfari t̄ni añina t̄ni im̄ixin̄iñina eño nání —Omi arfá wirane negf̄ siñwí t̄f̄ t̄ni winirane siñwí winaxf̄dirane wé t̄ni fá xirirane eñwáorini. Xwiyfá d̄iñ n̄iyim̄iñf̄ imóniñf̄pi nání neaíwap̄iyiñorini. ² D̄iñ n̄iyim̄iñf̄ imóniñwápi nání s̄ixí neamímoar̄iñorini. Xegf̄ s̄im̄iman̄f̄ s̄iwá neainf̄agf̄ siñwí winiñwá eñagf̄ nání neaímean̄f̄ m̄fkone d̄iñ n̄iyim̄iñf̄pi nání m̄k̄k̄ ikin̄o nání —O eñiná dání ínina ápo Gorixoxo t̄ni nawíni ñweagf̄ío xegf̄ s̄im̄iman̄f̄ s̄iwá neainiñorini. O nání xwiyfápi sopiñf̄niñf̄ n̄iworane wáf searariñwini. ³ Seyñé t̄ni aga nawíni xir̄in̄iñwaéne imónirane d̄iñ ax̄ip̄ini nawíni xir̄irane yanf̄wá nání siñwí winirane arfá wirane eñwá nání wáf searariñwini. None aga d̄iñ ná bin̄i nimónirane xir̄in̄iñwáwau, ayí ápo Gorixoxo t̄ni xewaxo Jisasi Kiraiso t̄ni awau eñagf̄i nání searariñwini. ⁴ D̄iñ nífá n̄ineain̄ir̄iná b̄i onim̄iápi m̄ineain̄f̄ aga seáyi e neain̄iná nání r̄fwam̄iñf̄ r̄ipi neari seaiapowárariñini.

“Wfá ókín̄iñe eméf̄rixini.” ur̄iñf̄ nánir̄ini.

⁵ Xwiyfá Jisaso yañf̄ neaiapowár̄agf̄ arfá winwá wáf searariñwápi, ayí r̄ip̄ir̄ini. Gorixoxo w̄án̄iñf̄ imóniñorini. Onim̄iápi b̄i aí sfá miȳik̄in̄iñorini. ⁶ Ayin̄áni nene “O t̄ni nawíni xir̄in̄iñwaénerini.” n̄ir̄in̄irane aí man̄f̄ n̄iwiaik̄irane sfá yik̄in̄iñe nemeñanénáyf̄, yapf̄ rar̄iñwini. Nepaxiñf̄ imóniñf̄pi wí miyar̄iñwini. ⁷ E ner̄i aí nene uyf̄niñf̄ b̄i mé wfá ókín̄iñe xfo ñweañf̄pa nene eni wfá ókín̄iñe nemeñanénáyf̄, xfo t̄ni nawíni an̄i xir̄in̄iñwaéne imónirane xfo nene nañf̄ imónan̄f̄wá nání ragf̄ xewaxo Jisaso n̄iperf̄ná puñ̄ipim̄i dání f̄wí n̄ip̄ini yar̄iñwápi nání igf̄án̄iñf̄ neaeámori yar̄iñf̄rini. ⁸ Nene “f̄wí b̄i miyar̄iñwaénerini.” n̄ir̄in̄iranénáyf̄, newaniñene yapf̄ éwap̄inar̄iñwini. Nepa imóniñf̄pi b̄i fá m̄ixir̄ariñwini. ⁹ E ner̄i aí nene xfoyá arfá eñe dání f̄wí yar̄iñwápi nání waropár̄f̄ nin̄iranénáyf̄, o d̄iñ uñwir̄ar̄ipaxf̄ imóniñf̄pi t̄ni xixen̄i er̄i wé róniñf̄ imóniñf̄pi t̄ni xixen̄i er̄i yar̄iño eñagf̄ nání anan̄i f̄wí yar̄iñwápi yokwarim̄f̄ neaiir̄i uyf̄niñf̄ yar̄iñwápi n̄ip̄ini igf̄án̄iñf̄ neaeámoir̄i yar̄iñf̄rini. ¹⁰ Nene “f̄wí b̄i menwárini.” n̄ir̄in̄iranénáyf̄, “Ámá n̄f̄niñf̄ f̄wí yar̄igf̄ar̄ini.” r̄iñomi yapf̄ rar̄iñóniñf̄ wim̄ixan̄ir̄i yar̄iñwini. Xwiyfá o neariñf̄pi b̄i fá m̄ixir̄ariñwini.

2

¹ Gf̄ niaíw̄piayf̄né, f̄wí m̄epa éf̄rixin̄iri r̄fwam̄iñf̄ r̄ipi seyñé nání eariñini. E ner̄i aí wiene f̄wí nerf̄náyf̄, ar̄ir̄á neaiar̄iño ápo Gorixoxo t̄ñf̄ e n̄irómáná yokwarim̄f̄ owiin̄iri neaur̄iyarini. Wé róniñf̄ o, ayí Jisasi Kiraiso nání rar̄iñini. ² O xewan̄iño n̄iperf̄ná r̄id̄iyowán̄iñf̄ nin̄iri xano Gorixomi n̄wiapem̄ixiri nání negf̄ f̄wí yar̄iñwápi yokwarim̄f̄ neaiin̄fá nání imóniñorini. f̄wí nene yar̄iñwápin̄i marf̄ái, f̄wí ámá xwáfá r̄iri n̄ir̄im̄ini am̄i ḡimi ñweagf̄áyf̄ yar̄igf̄ápi nání eni n̄wiapem̄ixiri nání yokwarim̄f̄ wiin̄fá nání imóniñorini.

Ámá Gorixo tñni ikárinígáay epaxípi nánirini.

³ Nene xfo sekaxí nearinípimi nixdíranénáyf, woni woni dñf re yaiwinipaxenerini, “Nioni o nani nepa nijá nimóniri o tñni nawini ikárinígáyf wonirani?” yaiwinipaxenerini. ⁴ Ámá wo “Nioni o nani nijá nimóniri o tñni nawini ikárinígáonirini.” niriniri aí sekaxí nearinípi xixeni miyarinjo enánáyf, yapí rarinirini. Nepa imóniníf Gorixo nearinípi fá xirarinímaní. ⁵ E nerí aí xwiyfá Gorixo nearinípi go go nixdírnáyf, omi úrapí nerí dñf sixí muyí aga xixeni píraniníf dñf sixí uyini. Nene api neranéná “Gorixo tñni nawini ikárinígáwaénerani?” yaiwinaníwini.

⁶ Ámá wo “Nioni Jisaso tñni nawini kumixinígwí wonirini.” nirinirínáyf, Jisaso xwíá tño nemeríná xano wimóninípi nipiñi yarinípa axípi éwinigini. ⁷ Gí dñf sixí seayinígáyné, “O sekaxí siní bi niriri ríwaminíf earinini.” miyaiwipani. Iwamíó imóniníná dani sekaxí Jisaso riníf seyíne nijá imónigíapi —Api xwiyfá seyíne aríá wigíapirini. Api nani niriri earinini. ⁸ E niseariri aí sá yinínipi rixa nideaxa nurí wíá ónarinípa Jisaso xewaninjo neaiwapiyinípi rixa ónariníagi nani nioni “Sekaxí Jisaso rinípi siní imónini.” searipaxirini. Xami xewaninjoyá sekaxípimi nixdíri yariníagi winirane agwi seyíne nixdíro yariníagí seanirane nerane nani “Xwiyfá api nepaxiníf imóninípirani?” yaiwiariníwini.

⁹ Ámá wo “Nioni Jisaso neaiwapiyinípi nixdíri wíá ókinje emearinía wonirini.” niriniri aí xexirímeáyo símí tñni niwirínáyf, siní sá yinínimíniníf nweani. ¹⁰ Ámá Jisaso neaiwapiyinípi tñni xixeni nerí xexirímeáyo dñf sixí uyariní go go, ayí wíá ókinje niníwari nani xexirímeáyf óreámioapaxí wí wíwapiyarinímaní. ¹¹ E nerí aí xexirímeáyo símí tñni wiariní go go, ayí sá yiníniníniníf imóninje nweari aní emerí neríná xegí siníwíyo sá uyiníníagi nani xfo gimí nani warinje majíá imóniníorini.

“Ayí rípi nani niseariri ríwaminíf earinini.” uriníf nánirini.

¹² Niaíwípiayíne, Jisasi Kiraiso neainípiñi dani segí íwí yarinígápi Gorixo rixa yokwarimí seainí eníagi nani apiayíne nani niriri ríwaminíf earinini. ¹³ Ámináooyíne, soyíne iwamíó imóniníná eno tñni nawini ikáriníro nijá imóníro eníagí nani soyíne nani niriri ríwaminíf earinini. Ámá siwaríá rigíoyíne, soyíne sipí imóniníomi —Ayí oboyí rininjo nani rarinini. Omi rixa xopíraráf wíá eníagi nani nioni soyíne nani niriri ríwaminíf earinini. Niaíwíyíne, seyíne ápo Gorixo tñni nawini ikáriníro nijá imóníro eníagí nani seyíne nani niriri ríwaminíf earinini. ¹⁴ Ámináooyíne, soyíne iwamíó imóniníná eno tñni nawini ikáriníro nijá imóníro eníagí nani soyíne nani niriri ríwaminíf earinini. Ámá siwaríá rigíoyíne, soyíne Jisasomi nuxdíroná ení sixí eáníro xwiyfá Gorixoyápi aumaúmí iníro sipí imóniníomi xopíraráf wíro egíá eníagi nani soyíne nani niriri ríwaminíf earinini.

¹⁵ Seyíne amípi sipí xwíá tño dánf yarinígápi dñf sixí muyipa ero amípi nñni xwíá tño weníyo dñf sixí muyipa ero érixini. Amípi xwíá tño dánf yarinígápi go go dñf sixí nuyirínáyf, ápo Gorixomi dñf sixí muyinini. ¹⁶ Ayí rípi nani seararinini. Amípi xwíá tño dánf yarinígápi íwí nani íeapá winarinípirani, siníwí íwí winarinígápirani, “Amípi xwé tñnínirani?” niyaiwiniri seayi e menarinígápirani, api nipiñi ápo Gorixoyá dñfyo dani yarinígámani. Sipí xwíá tño dánf imóniníf yarinígá eníagi nani seararinini. ¹⁷ Amípi sipí xwíá tño dánf yarinígápi anípa nimóga urí íeapá niwiniri “Api nioniyá enáná ananirini.” yaiwiarinípi xídarínígáyf anípa wí mimónf aniníf iníná nweapíríá eníagi nani amípi xwíá tño enípiñi dñf sixí muyipa érixini.

Ámá Kiraisomi xopíraráf wianíro yarinígáyf yapí wíwapiyipírixiniri uriníf nánirini.

18 Gí niaíwíyíné, sía yoparíyí imóníná ríxa rínáríni. Eníiná dání arfá re wíjwápi tñni xixeni “Ámá Kiraisomi xopírárí wimíníri yaríño ríxa nìbínfáríni.” arfá e wíjwápi tñni xixeni agwí ríná ámá Kiraisomi xopírárí wianíro yarígíyí ríxa nimóníro ñweañoi. Ayí ríxa nimóníro yaríñagfá síñwí nìwínírane nání “Sía yoparíyí imóníná ríxa rínáríni?” yaiwíjwíni. 19 Ámá ayí xámi none tñni nawíni nerímeánayirane aí nepa none tñni nawíni mimónípa nero nání pñni nìneawiárími ugíyíríni. Ayí nepa none tñni kumíxíníjwáyí nimóníro síñwíyí, none tñni ananí ñweaaníro egíáríni. E nerí aí “Ayí negí imónígíyí wí meníni.” yaiwianí nání pñni nìneawiárími ugíáríni. 20 Seyíné ayíñíñí imónígíyí wíyínémani. Goríxoyá kwíyípi ríxa seaainíyíyíné enagfá nání xwíyíá nepaxíñí imóníñípi nání seyíné ríxa níjfáríni. 21 “Nene síni majfá imóníñagwí nání ríwamíñí rípi nearí mónaparíni.” ríseaimónaríni? Oweoi, seyíné ríxa níjfá nimóníro “Xwíyíá nepaxíñí imóníñípi íá nìxíríñíñípi dání wí yapí rípaxí meníni.” níjfá e ení imóníñagfá nání ríwamíñí rípi eaaríñíni. 22 Xwíyíá yapí raríño, ayí goríni? Amípi wí nání raríño marfái, sa “Ámá yeáyí neayimíxemeanfá nání Goríxoyá dñí tñni aríwayá xwíá piaxíyo dání iwiaroníoyí raríñwáo Jisasomani.” raríño, ayí oríni. Kiraisomi xopírárí wimíníri yaríñoríni. Xanomí tñni xewaxomí tñni nìwaúmíni ríwí umonjoríni. 23 Ámá gíyí gíyí xewaxomí ríwí numorínáyí, ayí xanomí ení ríwí umoaríño. Gíyí gíyí xewaxo nání “Yeáyí neayimíxemeanfá nání urowárénapíñoríni?” níyaiwíro numímíníñíyí, ayí xanomí ení umímínaríño. 24 Seyíné xwíyíá Jisaso nání iwamíó dání arfá wigíápi pñni míwíárípa nero dñí íá xíríñíñíni. Aga xixeni e nerónáyí, xewaxo tñni nawíni imóníro xano tñni ení nawíni imóníro epírfáríni. 25 Xewaníño mimáyo dání nearíñípi, ayí rípiñíni, “Seyíné e nerónáyí, dñí níyímíñí tígíyíyíné imóníprírfáríni.” nearíñípiñíni. 26 Payí rínamí xámi eáápi ámá xwíyíá Jisaso nání ríñíñípi yapí seaíwapíyaníro yarígíyí nání nìrírí eááríni. 27 Seyíné ayíñíñí imónígíyí wíyínémani. Kwíyí Goríxoyá seaainíñípi ríñíñí mimóní síni aí tñni enagfá nání ámá wí searéwapíyíyíyínémani. E nìsearíri aí kwíyí seaainíñípi amípi nñni Kiraiso nání dñí mopaxí imóníñípi nání nìseainírfná yapí bí mimóní nepaxíñí imóníñípiñí seainaríñí enagí nání agwí xegípi nìseaiga urí xámi nìseaiga urí enípi tñni xixeni nero Kiraisomi xaíwí íá uxíríñíñíni.

“Ámá Goríxoyá imónígíyí íwí néra warígíámani.” uríñí náníriñí.

28 Gí niaíwípiayíné, o síñání nimóníri weapáná peayí nìneauníri wará saríwá mímáríñí newíárímónírane éf roaníwá nání omí xaíwí íá uxíríñíñíni. 29 Seyíné “Goríxo wé róníñoríni.” níyaiwíro níjfá imóníñagfá nání rípi ení aga níjfá imónípaxíyíñéríni, “Wé róníñí yarígíyí gíyí gíyí, ayí Goríxo o xegí emeaníyíríni.” Níjfá e ení imónípaxíyíñéxíni.

3

1 Ai ámá tíyíné rípi nání dñí omoaneyí. Ápo Goríxo bí onímíápi marfái, dñí ayá wí síxí nìneayíri nání “Gí niaíwíyíñéríni.” neararíni. Xíto neararíñípi nepa e imóníñagwí nání neararíni. Ayí rípi nání ámá xwíá tíyo dáníyí nene Goríxoyá niaíwene enagwí nání mí mìneaómíxíño. Ayí xíto tñni nawíni níkaríniro níjfá mimónígíyíyí enagfá nání mí mìneaómíxíño. 2 Gí dñí síxí seayíñáyíné, ayí mí mìneaómíxíagfá aíwí nene xíoyá niaíwí imóníñwaéneríni. Ríwéná aríre imónaníwápi síni wíá mìneaókiamóníñagí aíwí níjfá re imóníñwíni, “Kiraíso síñání nìneaimóníri weapáná xíto imóníñípa nene ení axípi imónaníwáríni.” Níjfá e imóníñwíni. Xíto imóníñípi íná dání aga xixeni síñwí wínaníwá enagí nání raríñíni. 3 Ámá Kiraíso neaíménapáná xíto imóníñípi oimónaneyíñíri weníñí nerí ñweaarígíyí ayí ayí nñni rípi yarígíáríni. Xewaníño awíaxí imóníñípa axípi oimónaneyíniro wigí xwíoxíyo

igfáníḡ neámori nanḡ imixinarigfárini. ⁴ Ámá fwi néra warigfá ayf ayf níni Gorixoyá sekaxf rininjipí xórorf yarigfárini. fwi ámá néra warigfápi, ayf pípi marfá, sa Gorixoyá sekaxf rininjipimi xórorf yarigfápirini. ⁵ Ripi náni seyiné nijfá imóniḡoi. Kiraiso —O fwi bi meḡorini. O fwi nene yarinhwápi yokwarimf neaiiminiri náni xwfá tḡyo nene tḡḡf e biḡnigini. ⁶ Ayináni ámá Jisaso tḡni kumixinigfáyf fwi néra warigfámani. E nerf aíf ámá fwi néra warigfáyf “Jisaso Gorixomi xewaxorfanif?” niyaiwirowepa xfo tḡni nawini kumixinarigfámani. ⁷ Gf niaíwḡpiayfne, ámá yapf rarigfáyf xe nibirowepa onaiwapiyipoyiniri shwḡ miwinipa éfrixini. Ámá wé roninjif imóniḡipi néra warigfáyf Kiraiso wé roninjif imóniḡipa axḡpi imónigfáyfirini. ⁸ E nerf aíf ámá fwi yarigfáyf oboyáfirini. Eníná fwi iwamfó néra biḡo, ayf obo enaḡi náni oyá imónigfáyfirini. Gorixomi xewaxo rípi eminiri náni biḡnigini. Obo fwi arfki nerf amáyf eni axḡpi éfrixiniri wíwapiyarinjipi pḡrf urakíminiri náni biḡnigini. ⁹ Ayináni ámá Gorixoyá xegḡ tḡmeanḡyḡnḡnif nimónirfnáyf, oyá diḡipi ikíkḡ winaḡi náni fwi néra warigfámani. Ayf Gorixoyá xegḡ tḡmeanḡyḡnḡnif imóniḡaḡa náni aga fwi néra upaxḡ mimóniḡoi. ¹⁰ Ripimi dáni ananif ámá mí níwómixirowepa “Tḡyf niaíwḡ Gorixoyárfanif? Tḡyf oboyárfanif?” yaiwipaxfirini. Ámá siwf wé roninjif imóniḡipi miyarinhwaḡa niwinirfná “Ayf Gorixoyá tḡmeanḡyḡnḡnif imónigfáyf wímani.” yaiwipaxfirini. Ámá xexirḡmeáyoyá diḡi sixḡ miyarinhwaḡa niwinirfná eni “Ayf Gorixoyá imónigfáyf wímani.” yaiwipaxfirini.

Xexirḡmeáyoyá diḡi sixḡ nuyirfná epaxḡpi nánirini.

¹¹ Iwamfó imóniḡináná dáni xwiḡyá Jisaso yanḡ neaiapinjif none searéwapiyarfná arfá neaigfápi, ayf rípirini, “Xexirḡmeáyoyáne xixeyá diḡi sixḡ yinḡrixini.” Arfá neaigfápi, ayf apirini. ¹² Api níxḡdiranéná Keno —O sipí imóniḡoyáorini. Xegḡ xogwáomi pikíxwirfó enorini. O enḡpa axḡpi mepa oyaneyi. “Xogwáomi ayf náni rḡa pikinḡnigini?” yaiwiarigfápi pípirini? Xfo xegḡ yarinjipi sipí imónirf xogwáoyá yarinjipi wé roninjif imónirf enaḡi náni símf tḡni níwiri pikinḡnigini. ¹³ Ayinánif gḡ nírxḡmeáyoyáne, seyiné eni ámá Gorixoyá mimónigfáyf símf tḡni seaiarinwaḡa niwinirónáyf, ududḡ mepanif. ¹⁴ Nene negḡ nírxḡmeáyoyá diḡi sixḡ nuyirane náni nijfá re imóniḡwinif, “Óf ámá aninḡpḡrḡa náni imóniḡyimi pḡni niwiárfimif of diḡi niḡmḡnḡf imónipḡrḡa náni imóniḡyimi níxḡdirane yarinhwini.” Nijfá e imóniḡwinif. E nerf aíf ámá xexirḡmeáyoyá diḡi sixḡ miyarigfáyf, ayf diḡi niḡmḡnḡf tḡgḡ mimónif sinif of aninḡpḡrḡa náni imóniḡyimi xḡdarinḡoi. ¹⁵ Ámá xexirḡmeáyoyá símf tḡni wiarinhwaḡa niwinirónáyf, “Ananirini.” riyaíwiarinḡoi? Oweoi, nene nijfá re imóniḡwinif, “Ámá pikiarigfá gḡyf gḡyf diḡi niḡmḡnḡf meapḡrḡa náni mimóniḡoi.” Nijfá e imóniḡwinif. ¹⁶ Pípi náni diḡi nímorinḡipimi dáni “Ámá diḡi sixḡ nuyirfná epaxḡpi, ayf apirifanif?” yaiwipaxfirini? Sa Jisaso nene yeáyf neayimixemeáminiri náni miḡi niwinirfná enḡpi náni diḡi nímorinḡipimi dáni nene “Ámá diḡi sixḡ nuyirfná o enḡpa e epaxḡrfanif?” yaiwinhwini. Ayinánif nene eni nírxḡmeáyoyá arírá wianif náni miḡi niwiniránéná aíf “Ayf ananirini.” yaiwíwanigini. ¹⁷ E nerf aíf ámá amipí mímuróninjif wo xegḡ xexirḡmeá wo amipí náni dḡwf ikeamónarinwaḡi niwinirf aiwf sipíáf sḡa níḡnirf amipí bi minif miwipa nerfnáyf, o arḡge nerf “Nionif Gorixomi diḡi sixḡ uyinḡni.” rípaḡfirini? ¹⁸ Gḡ niaíwḡpiayfne, negḡ nírxḡmeá dḡwf ikeamónarinwaḡa niwiniranéná pḡnénif nurirane “Diḡi sipí niarinḡni.” murḡpa éwanigini. Aga xwióxḡyo dáni diḡi sixḡ nuyirane arírá wíwanigini.

“Api nerfná Gorixoyá shwḡyoyá dáni wará sarḡwá márfinḡpaxḡmani.” urinḡi nánirini.

¹⁹ Ámáyo aga xwióxḡyo dáni diḡi sixḡ nuyirinḡipimi dáni re niyaiwirif nijfá imóniḡwinif, “Gorixoyá, nepaxinjif imóniḡoyáyf imóniḡwá wienerfanif?” niyaiwirif nijfá imóniḡwinif. Ayf rípi náninif diḡi nímoránéná Gorixoyá símfmanḡyoyá dáni ananif diḡi

wfá neaónipaxírini. ²⁰ “Ámáyo arirá niwiríná Jisaso tñni xixeni miyarinjáonirini.” niyaiwinirane xwiyfá meárinariñwá aí Gorixo nene dñj e yaiwinariñwápimi seáy e wimóniri amípi nñni nán niñfá imóniri eno enagí nán nene nepa ámáyo dñj sixí uyarinjwápi nán niñfá eni nimóniri nán xwiyfá mĩneameárinfa enagí nán nene anani dñj wfá neaónipaxírini. ²¹ Gí dñj sixí seayinjáyine “Ámáyo arirá niwiríná Jisaso tñni xixeni miyarinjáonirini.” niyaiwinirane xwiyfá mĩmeárinipa neranénáyí, Gorixoyá sñwá tñj e wará sarfáwá mĩmáriní niyopiýárirí ²² xfomi amípi bí nán yarinj wíáná anani xixeni neaiaparinjirini. Ayí rípi nán neaiaparinjirini. O sekaxí rinjipimi xfdirane amípi xfo “Éfirixini.” wimónariñjipimi erane yarinjagwi nán neaiaparinjirini. ²³ Sekaxí mfkí imóninj Gorixo nearinjipi, ayí rípi nán rarinjini. Seyíne xegí xewaxo Jisasi Kiraisomi dñj wikwíroro xfo sekaxí nearinjipi tñni xixeni xixe dñj sixí yiniro éfirixini. ²⁴ Ámá Gorixo xegí sekaxí rinjipimi xfdarigfá gíyí gíyí, ayí Gorixo tñni nawíni imóniro xfo eni ayí tñni nawíni imóniro enoi. Ayí rípi dani “Gorixo nene tñni nawíni rimóninjwini?” yaiwiarinjwáriní. Gorixo xegí kwíyípi sixí neamímonj enagí nán “O tñni nawíni rfa imóninjwini?” yaiwiarinjwáriní.

4

Kwíyí Gorixoyápi tñni sipípi tñni mí ómixarinjwápi nánirini.

¹ Gí dñj sixí seayinjáyine, ámá “Kwíyí tñjóni enagí nán rarinjini.” rarigfá niyoni arfá miwipa nero mimóní wfá rókiamoarigfá obaxí xwfá tño emearinjagfa nán “Kwíyí api nepa Gorixo tñj e dani biñjpirfani? Gorixo tñj e dani mĩbiñjpirfani?” yaiwianí nán iwamfó imimf wífirixini. ² Iwamfó imimf niwiríná rípi rarinjagfa niwñiríná “Kwíyí Gorixoyápi tño rfa rariní?” yaiwífirixini. Kwíyí dani níriríná “Jisasi Kiraiso ámá nimóniri nene tñmñni biñjninigini.” rarinjagfa niwñiríná “Kwíyí Gorixo tñj e dani biñjipimi dani rfa rariní?” yaiwífirixini. ³ E nerí aí kwíyí xegí bimi dani níriríná “Jisaso ámá nimóniri nene tñmñni biñjninigini.” mirípa yarinjagfa niwñiríná “Kwíyí api Gorixo tñj e dani biñjipimani.” yaiwífirixini. Ámá kwíyí ayo dani rarigfáyí Kiraisomi xopírarf wimñiri yarinjo tñni ani nawíni imónigfáyirini. Enjíná “O niñfáriní.” arfá e wigfo agwi ríná ríxa niñiri xwfá tño yariní. ⁴ E nerí aí gí niaíwípiayíne, seyíne Gorixoyáyine enagfa nán mimóní wfá rókiamoarigfáyí yapí seaíwapíyaníro seaíagfa aiwí ríxa xopírarf wigfáriní. Kwíyí seyíne seaíninjipi obomi —O ámá Gorixomi dñj mĩwikwíroarigfáyí xfo tñni nawíni imónigforini. Omi kwíyí seyíne seaíninjipi seáy e wimóninjagí nán ayo xopírarf wigfáriní. ⁵ “Jisaso nepa ámá nimóniri nene tñmñni mĩbiñjninigini.” rarigfáyí Gorixomi paimimf wiarigfáyí tñmñni dani imónigfáyirini. Ayínáni xwiyfá wigí níriríná xwiyfá Gorixomi paimimf wiarigfápi dani rarigfá nán wigí imónigfáyí ayo arfá wiarigfáriní. ⁶ E nerí aí none Gorixoyá imóninjagwi nán ámá o tñni nawíni ikárinigfáyí none arfá neaiarigfáriní. Ámá o tñni nawíni mikárinigfáyí none arfá neaiarigfámaní. Ayo dani re yaiwiarinjwáriní, “Kwíyí nepaxinj imóninjyo dani rarigfáyí mí nómixiri ayí tiyírfani? Kwíyí yapí imóninjipimi dani rarigfáyí mí nómixiri ayí tiyírfani?” yaiwiarinjwáriní.

“Xixe dñj sixí yinífirixini.” urinj nánirini.

⁷ Gí dñj sixí seayinjáyine, xixe dñj sixí yiníwanigini. Ayí rípi nán rarinjini. Ámá wíyo dñj sixí nuyiranéná Gorixo yarinjpa axípi yarinjwá enagí nán rarinjini. Ayí rípi nán eni “Xixe dñj sixí yinífirixini.” rarinjini. Dñj sixí uyarigfá ayí ayí nñni Gorixo xegí tĩmeanjyíñinj imóniro o tñni nawíni nikáriníro niñfá imóniro egfáyí enagfa nán rarinjini. ⁸ E nerí aí amípi o yarinjipi xfo ámáyo dñj sixí nuyirinjipimi dani yarinj enagí nán ámá wigí wínyo dñj sixí muyípa yarigfá gíyí gíyí, ayí Gorixo tñni nawíni nikáriníro niñfá imónigfáyimani. ⁹ Gorixo xfo rípi nerinjipimi dani dñj

sixt neayarinjipi neaiwapiyinjigini. O xegf niaiwf sinjinihf emiaonjo neaiinfpimi dani nene dñf niyiminhf imoninjipi meanfwa nani xwfa tfo wrenapinjigini. ¹⁰ Ripi nani dñf nimoranena "Amayo dñf sixt nuyirna epaxipi, ayf apirfani?" yaiwipaxirini. Nene Gorixomi dñf sixt nuyirane enwapf marfat, sa xewanijo nene dñf sixt nineayiri xewaxo negf fwf yarinhwapi yokwarimf neaiinta nani wrenapinjipi nani rarinjini. ¹¹ Gf dñf sixt seayinjafne, Gorixo nene dñf sixt xwapf ayf wi nineayiri e neaihf enagf nani xexfexirfmeaene eni xixe dñf sixt yinfwanigini. ¹² Ama Gorixomi shwf bi mifwningfa aiwf xexfexirfmeaene xixe dñf sixt niyininanenyf, Gorixo tñf nawini imoninjagwi nani xfo amayo urapi mifwikarf piraninhf dñf sixt uyarinhfpa axipi dñf sixt yinanfwini. ¹³ Ripi nani dñf nimoranena "Xfo nene tñf imonirf nene xfo tñf imonirane enwini." yaiwipaxirini. Xegf kwifpfi neaiapinhf enagf nani dñf e yaiwipaxirini. ¹⁴ Apo Gorixo xegf xewaxo ama xwfa tfo hweagfa niyoni yeayf uyimixemeawninginirf wrenapanana neaimanf mfkone, shwf wininhwawone xwiffa ripi seararinwini. ¹⁵ Ama "Jisaso niaiwf Gorixoyorini." rarigfa giyf giyf Gorixo ama e rfayf tñf nawini imonirf ayf xfo tñf nawini imoniro enoi. ¹⁶ Ayinani nene dñf "Gorixo aga dñf sixt neayarini." yaiwiani nani nineaipimonirf niffa imoninjwini.

Pi pi Gorixo yarinhfpi sa dñf sixt nuyirinhfipimi dani yarinhf enagf nani ama wigf xexirfmeayo aninhf minf dñf sixt uyarigfayf, ayf Gorixo tñf nawini imoniro xfo eni ayf tñf nawini imoniro egfayfirini. ¹⁷ Nene sfa Gorixo ama niyoni mi omomiximf enfayimi wara sarfwa mimarinf anani ewiarfmonanfwa nani negf nixfmeayo urapi mifwikarf piraninhf dñf sixt uyifwanigini. Kiraiso xwfa tfo nihwearfna nimonirf enfpa nene eni xwfa tfo nihwearanena axipi nimonirane yarinhwa enagf nani anani e yanfwarini. ¹⁸ Ama wigf xexirfmeayo dñf sixt nuyirona Gorixo nani wayf wi winarinhfmani. Dñf sixt nuyirona urapi wi mifwikarf aga xixeni nanfni nuyironayf, wayf bi mifwinf sayf ikarinarigfarini. Mfkf ama Gorixo nani wayf winarinhf, ayf ripi nanirini. "Gorixo nioni gf sipi yarinhapi tñf xixeni sipi nikarinfarfani?" niyaiwiro nani wayf winarinhfirini. Wayf winarinhfyf xexirfmeayo sini dñf sixt xixeni muyarigfa enagf nani rarinjini. ¹⁹ Gorixo nene xami dñf sixt neayinhf enagf nani nene eni nixfmeayo dñf sixt uyarinhwarini. ²⁰ Ama wo "Gorixomi dñf sixt uyihaonirini." nirinirf ai xexirfmeayo smf tñf niwirfnayf, yapf rarinjorini. Ayf ripi nani rarinjini. Xexirfmeayo shwf mifwinirf ai dñf sixt muyipa nerfnayf, o arige nerf Gorixo, ama shwf mifwningfomi dñf sixt uyipaxf imoninif? Oweoi. ²¹ Sekaxf o nearinhfpi, ayf ripirini. Ama Gorixomi dñf sixt uyarigfa giyf giyf, xexirfmeayo eni dñf sixt uyifrxini.

5

"Dñf wikwifroarigfayf xegf tifeanfyo dñf sixt uyarigfarini." urinhf nanirini.

¹ Ama "Nene yeayf neayimixemeanfa nani Gorixoya dñf tñf arfowayf xwfa piaxfyo dani iwiaronfoyf rarinhwawo Jisatorfani?" niyaiwiro dñf wikwifroarigfa giyf giyf, ayf niaiwf Gorixo xegf emeanfyfninhf imonigfayfirini. Ama xano Gorixomi dñf sixt uyarigfa giyf giyf xegf emeanfyo eni dñf sixt uyarigfarini. ² Ripi nerinhfipimi dani anani dñf "Niaiwf Gorixo xegf emeanfninhf imonigfayo dñf sixt uyarinhwaenerfani?" yaiwinfpaxirini. Xfomi dñf sixt uyirane xegf sekaxf nearinhfipimi xfidirane neranenyf, anani dñf e yaiwinfpaxirini. ³⁻⁴ Xfomi aga dñf sixt nuyiranena pipf epaxf marfat, xfoya sekaxf rininhfipimi xfidipaxf enagf nani rarinjini. Niaiwf Gorixo xegf emeanfninhf imonigfayf siwf sipi xfomi paimimf wiarigfa imoninhfipimi xopirarf wiarigfa enagf nani xfo sekaxf nearinhfpi nene nixfidiranena ayf rfa tñf xfidipaxf wi

mimóniḡpírini. Ripini nerina siwí sipí Gorixomi paimimí wiarigíá imóniḡpimi xopirárf wiarinḡwáriní. Jisasomi diḡf niwíkwíroarigíáyo dáni api yarinḡwáriní.

“Diḡf wíkwíroarigíáy sopiḡf Gorixo wófpí arfá wiarigíáriní.” urinḡf nánirini.

5 “Ámá siwí sipí Gorixomi paimimí wiarigíá imóniḡpimi xopirárf wiarigíáy gíyírfani?” miyaiwipani. Ámá “Jisaso niaíwí Gorixoyáorfani?” niyaiwiro diḡf wíkwíroarigíáy anani xopirárf wiarigíáyfíriní. 6 “Niaíwí Gorixoyáorfani?” oniaiwípoyiniri iniḡfyo wayí meari niperina ragí puri eno, ayí Jisasi Kiraisorini. O “Gorixomi xewaxorfani?” oniaiwípoyiniri nani nerina wayini meanimaní. E oniaiwípoyiniri wayí meari xegí ragí puri eniniginí. 7 Gorixoyá kwíyípi nírírná nepáni ripaxípi enagi nani negí xwioxíyo dáni áwanḡf réniḡf nearariniḡfpi, “Kiraiso apiaú neriniḡpimi dáni xewaninjo nani siwá neainimiri enipi, ayí neparini.” nearariniḡfpi arfá owianeyi. 8 Ayinani “Jisaso Gorixomi xewaxorfani?” yaiwiani nani sopiḡf neawarinḡf biaú bí, ayí rípiáú ripirini. Kwíyípi nearariniḡfpi tñni iniḡfyo wayí mearíná imóniḡfpi tñni xegí ragí nipurí péaná imóniḡfpi tñni biaú bí imóniḡfpi apirini. Apiaú api sopiḡf nineaorfána xegí bí xegí bí oyaiwípoyiniri neaiwapiyarinḡfmani. Axípiní oyaiwípoyiniri neaiwapiyarinḡfiri. 9 Ámá pí pí nani sopiḡf neaófpi anani arfá wiarinḡwáriní. Ayinani Gorixo sopiḡf neaófpi seáyí e imóniḡagi nani api eni arfá owianeyiniri searariniḡf. Gorixo xewaninjo sopiḡf neaófpi, ayí pípi nani marfái, ayí xegí xewaxo nánirini. 10 Gorixo xewaxomi diḡf wíkwíroarigíá gíyí gíyí o xegí xewaxo nani sopiḡf wófpí wigí xwioxíyo dáni “Aga neparini.” yaiwiarigíáriní. E neri aí Gorixomi diḡf miwíkwíroarigíáy “O sopiḡf neaófpi nepamani.” niyaiwiro nani réniḡf urarigíáriní, “Yapí rarinḡfíyí woxirini.” urarigíáriní. 11 Xwíyíá Gorixo sopiḡf neaófpi, ayí ripirini. O diḡf niyiminiḡf imóniḡfpi ríxa neaiapinirini. Diḡf niyiminiḡf imóniḡfpi api nani xegí xewaxo míkí ikinjo enagi nani 12 ámá xewaxo tñni kumixinḡfáy diḡf niyiminiḡf imóniḡfpi tḡfáyfíriní. E neri aí xewaxo tñni nawini mikumixinḡfáyf ayí diḡf niyiminiḡf imóniḡfpi tḡfáyfímani.

Yoparípi nuriríná urinḡf nánirini.

13 Nioni seyíné, Gorixo xewaxomi diḡf wíkwíroarigíáyfíné “Nene diḡf niyiminiḡf imóniḡfpi tḡwáenerfani?” niyaiwiniro nijfá imónipiri nani payí rina neari mónapariniḡf. 14 Nene rípi nerane nani Gorixo siḡwí aninje dáni wará sarfáwá mímáriní newiárimóniri yarinḡwáriní. Xfo e neaiwiniginiri yarinḡf niwiranená negí diḡfyo dáni bí murí xfo wimónariniḡfpi tñni xixeni yarinḡf niwirane nani “Arfá xixeni nineaininjo.” yaiwiarinḡwáriní. 15 “Omi yarinḡf niwiranená pí pí nani yarinḡf wiarinḡwápi xixeni arfá nineaininjo.” niyaiwirane nijfá e imóniḡagwi nani diḡf rípi eni “Negí yarinḡf wiarinḡwápi ríxa neaimónini.” yaiwipaxíriní. 16 Ámá gíyí gíyí xexírfímeáyí wo íwí aníni míxinífa nani mimóniḡfpi bí éagi niwiniro Gorixo yokwarimí owiiniri yarinḡf niwironáyí, Gorixo wigí yarinḡf wífápi arfá niwiri íwí aníni míxinífa nani mimóniḡfpi bí éomi diḡf niyiminiḡf imóniḡfpi unḡwárinífarini. E niseariri aí íwí ámá aníni míxinípírfá nani imóniḡfpi bí eni weni. Nioni “Ámá íwí api éfáyo Gorixo yokwarimí owiiniri yarinḡf wífírxini.” misearariniḡf. 17 Pí pí sipí ámá yarinḡfapi nñni íwí yarinḡfapi imóniḡagi aiwi nipini aníni míxinípírfá nani mimóniḡagi nani rarinḡf. 18 Nene nijfá re imóniḡwini, “Ámá Gorixo xegí tímeañfniḡf imóniḡfáyf íwí néra warigíámani. Gorixo emeanjo —Xewaxo nani rarinḡf. O ámá ayo píraniniḡf umearinḡagi nani sipí imóniḡo wí xwirfá wíxeariniḡfmani.” 19 Nijfá re eni imóniḡwini, “Ámá xwíá tḡyo dāḡf —Ayí Gorixomi diḡf miwíkwíroarigíáyfíriní. Ayí nñni sipí imóniḡomi ínimi wurinḡagífa aí nene ámá Gorixoyá imóniḡwini.” 20 Rípi nani eni nijfá imóniḡwini, “Nḡwíá nepaxiniḡf imóniḡo, ayí Gorixorfani?” waiwiani nani xegí xewaxo nene tḡámini nibiríná o nani nijfá neaiapinirini. Nene ríxa xegí xewaxo Jisasi Kiraiso tñni nawini

nimónirane nání xano, Nwáfá nepaxiñí imóniño tñní ení axípi nawíní imóniñwíni. O ení Nwáfá aga nepaxiñí imóniñoríni. Diñí niyimíñí tññwápi neaiaparíño, ayí oríni.” ²¹ Gí niaíwípiayíné, nene níjáfá e imóniñagwí nání ñwáfá imóniñípiamí diñí wíkwíropírixiníri sewaniñíyíné awíniñí meñweáníírixiní.

Payí Jono áwini e eañnarini.

Payí rina Jono áwini e eañnarini. O xewanijoyá yoí mirini Jisasoyá siyikí imónigfáyo wipenweañáoniyi niriñiri ñwiráñiniginí. Ámá Jono nuriri payí eañyí nani eni niriñiná siñani yoí mirí apixí wí tñi xegí niaíwí tñi nani niriñiri eañniginí. E nerí aí “Jisasoyá siyikí imóniñf bi nani xwiýfá niriñiri eaññani?” yaiwiarñwáñini. Jisaso rixa añnamí nipeyimáná xwiogwí aga obaxí nípwemáná eñaná Jono niñweañisáná rixa xweyaní nerí añf yoí Epesasiyo niñweámáná payí rina eañniginí.

¹ Jisasoyá siyikí imónigfáyo wipenweañáoniyi apixixi nani —Jixi Gorixo xegí imónirfa nani ía riyamixiñixirini. Jixi nani tñi dixí niaíwíyí nani tñi payí rina eaññini. Nioni gí xwioxíyo dani nepa dñf sixí seayinini. Nionini marfái, ámá xwiýfá nepaxiñf imóniñfpi nani nijfá nimóniro dñf wíkwíroarigfáyí nñi eni dñf sixí seayinoi. ² Xwiýfá nepaxiñf imóniñfpi agwi rina mimáyo tinirane ná rfwíyo aí sini tinirane yanfwa eñagí nani seýné dñf sixí seayinwini. ³ Ápo Gorixo tñi xewaxo Jisasi Kiraiso tñi awaú nepa dñf sixí nñeayirina nene píranñf niwayirónirane ñweañfwa nani neaiiri wá nñeawianiri ayá nearimixiri episíñini.

“Sekaxí o neariñfpi axípiñi xídñrixini.” urñf naniñini.

⁴ Nioni “Íyá niaíwí xwiýfá nepaxiñf imóniñfpi xixeni xídariñoi.” rariñagfa arfá niwiri nani “Ápo sekaxí nñearirina api xídñrixiniri neariñfpi tñi xixeni rfa yarinoi?” niyaiwiri dñf nífá ninarini. ⁵ Apixixini, jixi ínina erfápi nani bi oririmiñi. Sekaxí siñf bi niriñiri rfwamñf meaññini. Eñina dani nene arfá wiñwápi —Ayf “Negí nriximeáyo dñf sixí uyíwaniginí.” rinñfpi jixi éñrixiniri nani niriñiri eaññini. ⁶ “Ámáyo dñf sixí nuyirina epaxípi pípiñani?” miyaiwipani. Nene negí nriximeáyo dñf sixí nuyiranényf, o sekaxí neariñfpi xixeni píranñf xídariñwáñini. Sekaxí o neariñfpi —Api seýné eñina dani arfá wigfápiñini. “Segí sérimeáyo dñf sixí uyíñrixini.” neariñfpiñini. Api tñi xixeni axípi e éñrixini.

“Kiraiso nearéwapiyiñfpiñi xaiwífá xirfwaniginí.” urñf naniñini.

⁷ Ámá obaxí rixa “Ámáyo yapf owíwapiyaneyi.” niyaiwiro xwíá ririmi emeariñagfa nani searariñini. Yapf raniro nani “Jisasi Kiraiso nepa ámá nimóniri xwíá tño nene tñamini mibñniginí.” rariñgáyñini. E yarigfáyf ámáyo yapf wíwapiyiri Kiraisomi xoprarf wiminiñiri eri yarino tñi nawini imóniñoi. ⁸ Ayinani seýné Jisasomi nixídirona ñgwññf wayfá meáwaniginiri aññf miní rfa tñf egfápi surfma mimóni api nipiñi tñi xixeni mearo yayf seaimori enfa nani píranñf siñwí tñi éñrixini. ⁹ Ámá Kiraiso nearéwapiyiñfpi sini aññf xaiwí ía mñxirf ami wigf dñf tñi gfwf nímñxiri rariñgá giyf giyf, ayf Gorixo tñi nawini imónigfáyf wímani. E nerí aí Kiraiso rñfpiñi xixeni ía nñxiriñiri axípiñi rariñgá giyf giyf, ayf xaniwíñmíraú tñi nawini imónigfáyf wíñini. ¹⁰ Ámá “Jisasomi xídariñwaenerini.” rinariñgá wí seýné tñamini nibiro Kiraiso nearéwapiyiñfpi axípi miripa yarñagfa niwiniñináyf, yayf niwiemearo segf añño nani nipemeami mipáwipa éñrixini. ¹¹ Ayf rípi nani rariñini. Ámá e yarigfáyo giyf giyf yayf niwiemearináyf, fwf ayf yarigfápi axípi ayo eni uxímeanfá eñagí nani rariñini.

¹² Xwiýfá xwapf ayá wí tñi seýné nani rfwamñf eapaxf aiwí “Payí rinami meapa oemini.” nimónarini. “Nioni seýné dñf nífá aga seáyf e dani seainñfa nani nibiri niseaímeámáná xwiýfá axí e dani rñanñwáñini.” niyaiwiri dñf ikwímonini. ¹³ Dixí

r̄r̄ix̄imeáí —Í en̄i Gor̄ixo xeḡí imón̄w̄in̄igin̄ir̄i íá uyam̄ix̄in̄j̄ir̄in̄i. Íyá niaíw̄ȳf̄ paȳf̄ r̄inam̄i dán̄i yaȳf̄ seaiw̄ár̄en̄apar̄in̄jōi.

Payí Jono eañí yoparínarini.

Payí rina yoparí Jono eañínarini. O xewaninoyá yoí miríní Jisasoyá siyikí imónigfáyo wipenweañáoniyi niriniri ηwiráriniginí. Ámá Jono nuriri payí eaño xegí yoí Gaiasorini. Jiaso ríxa añnamí nipeyimáná xwiogwí aga obaxí nípwemáná eñáná Jono ninweañísáná ríxa xweyañí nerí añí yoí Epesasíyo ninweámáná payí rina eañíniginí

¹ Jisasoyá siyikí imónigfáyo wipenweaarínáoní gí dñí sítí riyiná Gaiasoxi nání payí rina eaarínini. Joxi nepa dñí sítí riyinini. ² Gí dñí sítí riyináoxini, Gorixomi joxi nání rípi yariñí ríwiiarínáriní, “O Jiasomi píraniní nixídírí nání xegí dñí naní imóninípi tñi xixeni Gorixoxiniyá dñíyo dání naní imóninípiní wímeari wará iniri éwiniginí.” yariñí e ríwiiarínáriní. ³ Negí níríxímeáyí wí joxi nání áwaní re nírímeágfa, “O nepaxiní imóninípi —Jiaso nearéwapiyinípi nání rariñini. Apí nixídírí neríná yapí bí míneaiépisi apí tñi xixeni yariní. Nepaxiní imóninípi neríná axípi píraniní xídarini.” Áwaní e nírariñagfa arfá níriri nání nioni yayí seáyimi dání nininíriní. ⁴ “Dixí niaíwí imónigfáyí xwiyfá nepaxiní imóninípi fá níríro xixeni xídarinoi.” rariñagfa arfá nírírná yayí seáyimi dání ninarinípi amípi wí nání yayí ninarinípi apí tñi xixeni mimónini.

“Níríxímeáyo arírá wiarinípa sini axípi níríwía úríríxini.” uriní nánirini.

⁵ Gí dñí sítí riyináoxini, joxi negí níríxímeáyo arírá nírírná úrapí bí míwikarí dñí ríηwiráripaxípi wíwapiyariníriní. Níríxímeá joxi sini síηwí míviniñí aí xegí bí marfáí, axípiní wiariníriní. ⁶ Ámá ayí joxi dñí sítí nuyiri arírá wiarinípi nání Jisasoyá siyikí imóniníwá re ηweañwaéne ríxa áwaní nearígíawixini. Joxi Gorixomi píraniní nixídíríná epaxípi tñi xixeni nerí óf e nání arírá níriri níríwíowáriní yarinípi naní yarinini. ⁷ Ayí rípi nání “Arírá wíríxini.” rírarinini. Ámá ayí yoí Jiasí Kiraisoyá émá imónigfáyo wáf urímeaníro nuróná “Wáf nurírane aí wigí amípi ourápaneyí.” níríwíro amípi bí murápí yariñí eñagí nání rírarinini. ⁸ Ayínáni Gorixomi dñí wíkwíroñwaéne xwiyfá nepaxiní imóninípi níríga eméwiniginiri ayo arírá wíwaniginí.

“Sípí yariñíyo ikaniní mívíaxídipani.” uriní nánirini.

⁹ Nioni wáf rímeariñí ayí nání Jisasoyá siyikí imónigfá e ηweagfáyíné áwaní osearimíniri nání payí bí nearí seawírenapfagi aiwí segí ámá wo, Daiotírepisoyí riníño —O “Nioni seáyí e wimónináná wíniyí iními onurínípoi.” wimónarininí. O xwiyfá none urariníwá bí arfá neaiarinímani. ¹⁰ Ayínáni nioni seyíné tñí e nání níriri amípi o yariñíyí nání waroparí seaimfáriní. O míkí wí meñagí aiwí none nání ikayíwí rímeariníriní. “E neríná apáni yarinini.” mívíwí none rariñwápi níríwíakiri níríxímeá segí tífámi bífáyo mumíninípa yariníriní. Wíniyí wigí añíyo nání nípemeami waníro yariñagfa nírírná pírfí urakiariníriní. Apíni mé e yariñíyo Jisasoyá siyikí imónigfáyíné awí eánariñíe dání mímíxeámí yariníriní. ¹¹ Gí dñí sítí riyináoxini, ámá naní yariñíyí Goríxo tímeaníyíñiní imóninoi. E nerí aí sípi yariñíyí Goríxomi sini síηwí mí mívómíxíyíriní. Ayínáni joxi sípi imóninípimi ikaniní mívíaxídípa nerí nanípinini ikaniní wíaxídíríxini.

¹² Demitíríaso nání ámá níní “Nañorini.” rariñíforini. Xewaníño xwiyfá nepaxiní imóninípi nixídíríná nerinípimi dání ení “Nioni ámá nañonirini.” níriri síwániní neainarininí. None ení “Nañorini.” urariníwáorini. Xwiyfá none rariñwápi nepa imónini. Joxi nífá e imóniníagi nání rariñini.

¹³Joxi nání “Payí oeámíni.” n̄yáiwiríná r̄wam̄iñí obaxí ayá wí eapaxí aiwi “N̄ip̄ini n̄ir̄ir̄i payí r̄inam̄i oeámíni.” m̄nimónar̄ini. ¹⁴⁻¹⁵E ner̄i aiwi “N̄ion̄i s̄ini mé n̄b̄ir̄i n̄isímeámáná axí e d̄áni xw̄iyíá r̄inan̄wír̄ini.” n̄yáiwir̄i d̄iñí ikw̄imoñ̄ini. Joxi pír̄aniñí or̄iwayirón̄ini. N̄ikum̄ix̄in̄ir̄i emear̄iñwáyí re d̄áni yayí seaiwár̄enapar̄iñoi. Joxi t̄ini n̄ikum̄ix̄in̄ir̄i emear̄iḡáyo e d̄áni wom̄ini wom̄ini yayí n̄wiéra úir̄ix̄ini.

Payí Juto eañnarini.

Payí rina áma Jisasoyá siyikí imónigfáyí nání Juto eañnarini. Xewaninjo nání áwaní sijnáni mirinini enagi aí Jisasomi xogwáo Jutoyí riniño (Mako 6:3) “Ayí axorfaní?” yaiwiarinwáriní. Jisaso rixa añnamí nipeyimáná xwiogwí aga obaxí nípwemáná enáná “Mimóní uréwapiyarigfáyí Jisasomi dñí wíkwíroarigfáyo xenwímní wípemfoarinjoí.” rinarinjagi Juto arfá n>wirí ayí arfá n>wiro n>xídiróná sipí imónipfrixinirí éf uremómnrí nrirí eañnigini.

¹ Jutoní —Nioní Jisasi Kiraisomi xnáinini nimónirí omñí wiiarinjá wonirini. Jemisomi xexirímeáonirini. Nioní payí rina seyíne nání —Seyíne ápo Gorixo nioniyáyí imónifrixinirí wéyo íá seaumirí dñí s>xí seayirí xewaxo Jisasi Kiraiso nání awí seamenweairí seainíyínérini. Seyíne nání nrirí payí rina eaarinini. ² “Gorixo wá seawianirí n>wayíroniro píranini n>weapfí nání seairí sewaniníyíne ení xixe dñí sipí inipfí nání seairí nerfna ayá wí seaiíwiniñini.” nimónarini.

“Jisaso tñi nawini mimónigfáyí seyíne tñiyumí gwiaumí inarinoí.” urini nánirini.

³ Gí dñí s>xí seayináyíne, Gorixo seyíne tñi nene tñi yeáyí neayimíxemeanfá nání enípi nání payí wina nearí seawárenapiyimirí enjá aiwí agwí nioní “Payí ení rirémixí re niseairí oeámíni,” nimónigoí, “Xwíyíá nene dñí wíkwíroarinwápi —Apí áma marfái, Gorixo nawinani neaiapini enagi nání gfwí nímixirí miripaxípirini. Apí áma wí ikweakwímí raníro yarinjagfá n>winiróná xe oépoynirí s>ñwí m>winipa éfrixini. Ení neáníro pírí wiaikianíro éfrixini.’ Ení rirémixí e niseairí oeámíni.” nimónifagi eaarinini. ⁴ Ayí rípi nání ení rirémixí e niseairí seararinini. Jisasoyá siyikí imónigfáyíne maiwí n>weañaná áma wí —Ayí Gorixomi rfwí umoarigfáyíriní. Eniná dani “Sfá yoparíyi Gorixo xwíyíá umeárinfáriní.” rinariníyíriní. Ayí yumí seyíne tñi nawini imóniro íwí niga oemeaneyiníro xwíyíá nepa re riniñipi, “Pí pí íwí ámaéne yarinwápi Gorixo anani ayá n>nearímixirí yokwarímí neaiipaxíriní.” riniñipi wigí dñí tñi ikweakwímí ríro “Jisasi Kiraisoni negí Áminá iními wuriníwáomaní.” ríro yarinjagfá enagi nání ení rirémixí e seairinini.

⁵ Áminá Gorixo eniná dani maní pírí wiaikigfáyo pírí numamóa bñipi nání seyíne rixa xixeni nífá imóninjagfá aiwí ámi dñí mopfí nání dirí rípi oseaimini. O negí Isireríyo Isipíyí añíyo dani éf numinirí nípemeámí nurí aí áma xfomi dñí m>wíkwíró “Xwíá Gorixo neaiapimínrí yarinípi oyá dñí tñi aí áma e n>weagfáyo nurápipaxenemani.” yaiwigfáyo áma dñí meañe dani wanímixininiñini. ⁶ Añínají wí eniná dani ení Gorixo nurípearí xe éfrixinirí s>ñwí wininípi nání re miyaiwí, “Apini nerí nin>wearfna ayí naníriní.” miyaiwí n>wiaikiro íwí yaníro nání añnamí pñí n>wiárimí weapígfá enagi nání o gwí ainíxí marfkínipaxí imóninítrí tñí n>jirí sfá áma n>yoní mí ómómíximí emfáyimi pírí umamómigini rí sfá yináríne n>wírarininiñini. ⁷ Eniná áma Sodomí n>weáyí tñí Gomora n>weáyí tñí añí apiaúmi axí e ikwíroniníyo n>weagfáyo tñí ení axípi ayíniní piaxí weánipaxí imóninípi nero Gorixo áma nímixirfna ayí apí éfrixinirí wípimóninípi mé ikweakwímí nero wigí dñí tñí íwí sipí imónarinípi niga warinjagfá nání nene s>ñwepígfí neaiinífa nání pírí numamorfna ríá apíawí aniní ininá wearinípi nímamówárenapírí ayo ríá nini rí pikininiñini.

⁸ Gorixo nene s>ñwepígfí e neainí enagi aiwí ayí yagfápa áma yumí seyíne tñí nawini imónigfáyí axípi nero wigí sipí oriní wínarigfápi mimáyo n>tiniriniñipimi dani íwí aga piaxí ayá wí weánarinípi iníro “Áma womí iními wurinipaxí m>neaimónarini.” ríro añnamí dñí seáyimi imónigfáyo ríperirí umero yariníriní.

⁹ E yarinqagfa aí anfnajf Maikoroyf riniño —O anfnajf niyonf seáyf e wimóninorini. O eniná obo tñf Moseso piyomf go go meanirfeniñooinri xwiyfá ximiximf niniri nirinirfná o anfnajf seáyf e imóninjf wo enagf aiwf ayá nepeárimáná “Niwaninonf enj eániñáonf ananf obomf xwiyfá rfá tñf umearipaxonirini.” miyaiwí “Gorixo xewaninonf mixf rirfwinigini.” uriniginif. ¹⁰ Ayá nepeárimáná murinjf enagf aí ámá yumfí seyfné tñf nawínf imónigfáyf amipí wiwaninjyf majfá imónigfápi nánf ananf ikayfwf meararigfárinif. E nerf aí wigf nijfá imónigfápi nanwyyf —Ayf diñf rfá xeyáninjyfirinif. Nanwyyf diñf menjwpepa nerf nijfá ámá imónarigfápi marfáí, xegf bíf imónarinjfpa ámá ayf enf axfpiñf nero wigf nijfá api imónarigfárinif. Apimif dáninif wiwaninjyf xwirfá ikixenarigfárinif. ¹¹ Sfá wiyf ayf majfá wórinfá enagf nánf awe! Ayf eniná Keno “Nionf Gorixomf ananf ínimf owurfnimif.” miyaiwí nerfná enjpa axfpi yarigfárinif. Eniná ámá Beramoyf riniño —O “Nigwf nionf bíf mñnmúropa oenif.” yaiwiagorinif. O “Ámá wí nigwf niapáná pí pí nifrápif nionf wí mímúró nemfnif.” niyaiwirfná xewaninjo yapf néwapfnirf yagfpa ayf enf axfpi oyaneynif nánf sinif mé igwfá urfninarigfárinif. Eniná ámá Koraoyf riniñoyáyf ámá Gorixo rípeañowamf arfá mífwi nero urakínanif ro yarinqagfa nánf anfnimixinjfpa ayf enf axfpiñinjf e yarigfárinif. ¹² Ámá nionf seararinjáyf pininjf imónigfáyf marfáí, sa rípinf rípinf imóninjoí. Seyfné ámá gíyf gíyf sfjwf nñneanif róná “Awí eánigfáyf xixenf diñf sipí inarigfáyrfanf?” oneaiaiwípoynirf awí neánif ro aiwá narfná ámá ayf ipí akwinfnáná ríwonáná ewé sixf núrorf xwirfá ikixenarinjfpa ámá ayf axfpi e nimónif ro nánf xwirfá seaikixepaxf imóninjoí. Ayf seyfné tñf nawínf aiwá nñnif róná Gorixo nánf wáyf bíf mífwinf wiwaninjf náninif diñf nñmónif ro sa úrapí yarinqagfa nánf seararinjif. “Agwf api iniá eanf nánf irfrrarini.” yaiwiarfná iniá meapa nerf iminjf nerfná agwf nifraimf warinjfpa axfpi e imónigfáyfirinif. Ámá ayf íkfá sogwf ná wearinjfná aí aninjf oxf roarinagf nánf niyoarf emf móáná urf biaú enjpi imóninjyfíninjf imóninjoí. ¹³ Rawirawá imeamfkwf nerfná reakfkwfí njwirárarinjfpa ámá ayf wigf piaxf weánipaxfpi neróná axfpi apfninjf yarigfárinif. Ámá ayf sinj anj pifrfyo nemefná ámá ewéyo nñmeámf núfasáná rawirawáyo áwinmif enáná xenjwímf nipemeámf warinjfpi yapf axfpi nñseairo yapf seaíwapf yarigfárinif. Ayf aga sfá yidoárinjfpimif aninjf íniná njweaprfá nánf Gorixo rixa wimixiyinjyfirinif.

Jisaso tñf nawínf mimónigfáyo Gorixo pifrf umamonfá nánirini.

¹⁴⁻¹⁵ Inoko —O Adamomf dánf nemeága nuro wé wfúmif dánj waú emeánigfo, ayf orinif. O ámáyo wfá nurókiamorfná re riniginif, “Arfá époyf. Orinjá nñwinirfná wñfnif. Ámfnáo ámá nñnif wigf egfápi nánf xixenf pifrf umamómifnirf nánf erf ámá xfo wimónarinjfpi mñxfdarigfáyo wigf uyfnif egfápi nánf xwiyfá umeárimñnirf nánf erf ámá fwf ayinif miyarigfáyf xfo nánf ámáyo nurif róná sipínif urekárarigfápi nánf xwiyfá umeárimñnirf nánf erf enf nánf xegf anfnajf diñf nñmorf íá mñropaxf wí tñf weparinjagf wñfnif.” riniginif. ¹⁶ Ámá nionf seararinjáyf anñjómf ikaxf rarigfáyfirinif. “Omeaneyf.” nñwimónif wé enj óf winarinjfpinif nñxfdiro aiwf aninjf minf kñnjf irfnarigfáyfirinif. Wigf yof wiwaninjyf nánf sfmf sfmf e tñnimearigfáyfirinif. Ámáya amipí fwf urápaneynif ro nñremeá xwiyfá urepfiarigfáyfirinif.

Diñf sfkfkf onfririxinirf urinjf nánirini.

¹⁷⁻¹⁸ Gf diñf sixf seayinjáyfné, ayf e imóninqagfa aí negf Ámfná Jisaf Kiraisoyá wáf wurimeigfáwa xámif rigfá rípi nánf diñf oirónaneyf, “Sfá yoparfyi tñfná anwíf e enáná ámá wí re epfrfárinif. Seáyf e wimónigfáwamf ikayfwf umeárif ro amipí Gorixo mñwimónarinjfpi xfdipfirf nánf wé enj óf ero epfrfáyf imónipfrfárinif.” rigfápi nánf diñf oirónaneyf. ¹⁹ Ámá ayf Jisasoyá sfyikf imónigfáyf nawínf mimónf xixegfnif

oimónípoyniri urakiowátro diñí ríá xeyáníññíñí imóníro kwíyí Goríxoyápi mayí imóníro egíáyíñí.

²⁰ Gí diñí sixí seayíñé, áamá ayí e imóníñagí aí Jisasoyá siyikí imónígíáyíñé nepa imóníñípi diñí niwíkwíroróná síkíki umíxíñíro ení eáníñí kwíyíyápi dání Goríxomi ríxíñí urayiro ²¹ o nene nání diñí sípi niwirí neaiñípi diñí sixí aníñí íñíro diñí niyimíñí Áminá Jisasi Kiraiso wá nene neaumíxíñípi dání imónaníwápi gíní gíná nímeaníñíñí weníñí nero ñwearo éñíñí. ²² Áamá xwíyíá Goríxo nání ríñíñípi nání ududí ñíñíro “Aga nepa imóníñípiñí? Yapí imóníñípiñí?” yaiwiarígíáyó seyíñé ayá urímíxíro ²³ ámi wíñíyo amípi wí ríá tíñí e weñáná apaxí mé mearíñwápa axípi éf umíñíro nání ero ámi wíñíyo ayá nurímíxíñí aí seyíñé rapírapí piyaní eañíñípi tíñí e nání wáyí nero añwi e mupa yarígíápa wigí íwí yarígíápi nání wáyí ero éñíñí.

Goríxomi seáyí e numeríñá ríñí náníñí.

²⁴ Agwi Goríxo seyíñé íwí mepa éñíñíñí pírí searakiñí imóníñí ríwíyo seyíñé xewaníño níñíñí ñweañe ronáná diñí nífá níseainíñí xwíyíá mímeáríñípiñí imónígíáyíñé seaimíxípiñí imóníñí eno enagí nání ²⁵ re seararíñíñí, “Goríxo ná woní oní negí Áminá Jisasi Kiraiso neaiñípiñí dání yeáyí neayimíxemeañe, xwíárí tíñí añíña tíñí síñí mímoníñánáñí, agwíñí, ná ríwíyo íñíñíñí, níñíñí ñwearí aga seáyí émi imóníño imóníñí ení eáníñí imóníñí néní tígíáyó niyoní seáyí e wimóníñí eno, ayí ná woní oní enagí nání seáyí e uméwaníñíñí.” seararíñíñí. “E éwaníñíñí.” nímonáñíñí.

Orìḡá Jono nìwìníḡrì wfá wómìxìḡpìḡrìní.

Rfáwamìḡf rìpì, “Wfá wómìxìníḡpìyì” rìníḡpì Jono eanḡpìḡrìní. O Jisaso wìepìsagowa worìní. Jisaso rìxa anḡnamì nìpeyimáná xwiogwí agá obaxí nìpwémáná enḡáná Jono nìḡweanḡsáná rìxa xweyanḡ nerì pìḡḡwí bimi xegí yoḡ Patìmosìyì rìníḡpìḡmì gwí ḡweanḡáná Gorìxo orìḡá upáráná Jisasomì sḡḡwí wìníḡrì anḡnamì nánì nìpeyirì amìpì Gorìxo tḡḡf e imónìḡpì sḡḡwí wìníḡrì amìpì rfáwíyo xwḡá rìrìḡmì imónìḡpì sḡḡwí wìníḡrì Jisaso Setenomì xopìrárí winḡpì sḡḡwí wìníḡrì nerì nánì rfáwamìḡf rìpì nìḡrì eanḡḡḡḡnì. Sìyikí Jisasoyá fá rìpìrfáyí re oyaiwìpoyìḡrì nìḡrì eanḡḡḡḡnì, “Agwì ríná xeanìḡf neaímeaarìḡḡḡ aiwì áamá e neairo Gorìxomì sḡḡmí tḡḡnì wiro yarìḡfáyo o anìpá wimìxìḡfá enḡḡḡ nánì nene enì pìránìḡf nìxìḡḡḡpìḡmì dání xopìrárìḡḡf owianeyì.” oyaiwìpoyìḡrì nìḡrì eanḡḡḡḡnì.

¹ Xwìyí fá re nìḡrìḡrì eánìḡpì, ayí amìpì rfáwíyo anḡwì e nimónìḡpì nánì Jisaso Kiraiso sḡḡánì nìḡḡḡrì wfá wómìxìḡpìḡrìní. Gorìxo áamá xḡomì xìnáíwánìḡf nimónìro omìḡf wìiarìḡfáyo wfá owómìxìḡrì wìwapìyìḡpìḡrìní. Apì Jisaso xḡomì omìḡf wìiarìḡf Jonoyì rìníḡo tḡḡf e nánì anḡḡḡḡf xḡoyáo urowárénápáná orìḡá ikaxí urìḡpìḡrìní. ² Apì wìníḡf nìpìní xwìyí fá Gorìxo urìḡpìḡrání, Jisaso Kiraiso woákíḡf wìḡpìḡrání, apì nìpìḡḡ Jono áwanḡf xìxenì rowiáronḡḡrìní. ³ Amìpì apì rìxa anḡwì e nimónìḡf enḡḡḡ nánì áamá xwìyí fá re wfá omìxìḡḡpì fá rófá ḡìyí ḡìyí yayí anḡnamì dánḡf imónìḡpì wìníḡrì áamá rfáwamìḡf re nìḡrìḡrì eánìḡf rìpì fá roarìḡḡḡ arí nìwiro xìḡfá ḡìyí ḡìyí yayí anḡnamì dánḡf imónìḡpì wìníḡrì enḡfárìní.

Jono Jisasoyá sìyikí imónìḡfáyo wé wḡúmì dánḡf waú nánì payí eanḡ nánìḡrìní.

⁴ Jononì Jisasoyá sìyikí wé wḡúmì dánḡf waú Esia pìropenìsìyo ḡweagḡáyoḡné nánì rfáwamìḡf rìpì eanḡḡḡḡnì. Gorìxo —O anìḡf íníná ḡweanḡorìní. Enḡíná dání ḡwearì sìnì agwì ḡwearì ná rfáwíyo anìḡf ḡwearì enḡorìní. O wá seawianìḡrì nìwayìronìro ḡweapḡrì nánì seaìḡrì éwìḡḡḡnì. Kwìyí wé wḡúmì dánḡf waú íkwianḡwí seáyì e imónìḡḡnamì Gorìxo éḡ ḡweanḡe ḡweagḡpì enì wá seawianìḡrì nìwayìronìro ḡweapḡrì nánì seaìḡrì éwìḡḡḡnì. ⁵ Jisaso Kiraiso —O Gorìxo ḡf íwo áamáyo wìwapìyìwìḡḡḡḡḡrì urowárénápáná xìxenì nìpìḡḡ nìyárìḡmì mìḡf wìḡḡorìní. Áamá xwárìpáyo dání wìapḡḡḡḡḡḡ nánì xámì wìapḡḡḡḡḡḡ. Mìxí ínáyí xwḡá rìrìḡmì ḡweagḡfá nìyonì seáyì e wimónìḡḡorìní. O enì wá seawianìḡrì nìwayìronìro ḡweapḡrì nánì seaìḡrì éwìḡḡḡnì. Omì —O dḡḡf sìxí nìneayirì negí íwí yarìḡḡwáḡ yokwarìḡmí neaiimìḡrì nánì neríḡná xewanìḡo nìperìḡpìḡmì dání ḡwḡḡḡf nearoayìronḡorìní. ⁶ Áamá oyá xwìoxíyo ḡweaaníwaéne neaimìxìḡrì xano Gorìxoyá apaxìpánìḡf imónìḡfáyo xḡo tḡḡf e ananì páwiarìḡfápa nene enì ananì páwìpaxene neaimìxìḡrì enḡorìní. Omì anìḡf mìní íníná nḡnì seáyì e umero ínìḡmì wurìḡro éfìḡḡḡnì. Apì e imónìḡḡḡḡḡḡ. ⁷ Aí, o agwí tḡḡnì wepḡnarìḡḡḡ áamá nḡnì sḡḡwí wìníro omì pìḡḡḡḡḡ enì sḡḡwí wìníro epìrfárìní. Xwḡá rìrìḡmì áamá gwí wìḡf wìḡrì nḡnì omì sḡḡwí nìwìḡro ḡwí numieáa upḡrfárìní. Ayí neparìní. Xìxenì e imónìḡḡḡḡḡḡ.

⁸ Ámìná Gorìxo re rarìní, “Nionì anìḡf pìḡf tìḡweanḡonìḡrìní. Enḡíná dání ḡwearì sìnì agwì ḡwearì ná rfáwíyo anìḡf ḡwearì emḡáonìḡrìní. Wa nionì tḡḡnì xìxenì mimóní enḡf sìxí eánìḡḡonìḡrìní.” rarìní.

Jono Kiraisomì orìḡá tewḡḡḡf nánìḡrìní.

⁹ Jononì —Nionì segí sérìxìmeá wonìḡrìní. Jisaso tḡḡnì nawìḡnì níḡrìḡḡḡpìḡmì dání rḡḡḡḡf seaímeaarìḡḡḡpa nionì enì nímeari oyá xwìoxíyo ḡweaarìḡfápa nionì enì ḡwearì xeanìḡf xwámámí wiarìḡfápa nionì enì axìpì e wirì yarìḡḡonìḡrìní. Nionì

Gorixoyá xwíyí fá wáf urírí Jisaso Gorixo nání neaíwapíyíníjépi áwaní urírí yarínagí nání píriníwí Patimosíyí rarígíápímí dání gwí níyíáná níjweañsáná ¹⁰ s'fá Ámínáo nání kíkí fá jweaaríníwá wíyímí Gorixoyá kwíyíjépi níxíxéronáná r'faiwá bí r'wíwí m'í dání pékákí níriníriníjépi ení t'fí ní r'íníagí ar'fá re wíjanígí ní, ¹¹ “Oríná joxí tew'fíníjépi bíkwí wínamí r'wamíníjépi nearí ámá síyíkí Jisaso yá imónígí fá wé w'fúwí dání wáwí imónígí fá yá nání —Wígí aníyí xegí yó'f t'íyíriní. Epesasi t'fí ní Símena t'fí ní Pegamamí t'fí ní Taiataira t'fí ní Sadisi t'fí ní Piradepia t'fí ní Reodisia t'fí ní ayíriní. Aní ayí ayí t'fí e nání wíowáríriníxíní.” r'íníagí ar'fá e níwírí ¹² maní e níraríníjépi pámí síjwí owínímíníriní níkínímóníriní weníníjépi éáyí wíníjanígí ní. Síj'fá gorí t'fí ní íkwianíwí imíxíníjépi wé w'fúwí dání wáwí uyíwí jwíráríjépi fá nání m'ídím'ídání éf níuráríníjépi puníníjépi níwíníriní ¹³ íkwianíwí éf níuráríníjépi puníníjépi áwínímí ámáníjépi imóníjépi wo ronagí wíníjanígí ní. O rapírapí sepiá síkwí ayo t'fí ní r'ítí iníjépi wú yíníriní ír'íkwíriníjépi síj'fá gorí t'fí ní imíxíníjépi xegí úpíkwíyó xwínámíyáiwí íroníriní nemáná ronagí wíníjanígí ní. ¹⁴ Xegí m'íníjépi t'fí ní d'fá t'fí ní ap'fá níwer'fíná sípísípí fáníjépi ap'fá xáiwí weáríriní xegí síjwí ení r'fá ápiáw'fíníjépi werí ¹⁵ xegí síkwí kapá awíaxí r'fá xáiwí níriníriná síj'fá iníjépiyí xíxíéá inaríníjépi axíjépi e imóníriní maníjépi oyáyo dání níriníriná iníjépi iyákwí nídíror'fíná ruríwí raríníjépi axíjépi r'íriní yarínagí wíníjanígí ní. ¹⁶ O síj'fá wé w'fúwí dání wáwí wé náú t'fí ní ár'fáwí xíríriní kír'fá m'íxí nání m'ídím'ídání jwá yíníjépi bá xegí maníyó dání peyearí xegí símímáníjépi sogwí xáiwí naníriná anaríníjépi axíjépi e aníriní yarínagí ení wíníjanígí ní. ¹⁷ Nioní omí síjwí e níwíníriná xegí síkwí t'fí e níper'fíníjépi wéagí aiwí o wé náú seáyí e nínikwíáríriní re níriníjépi ní, “Joxí wáyí m'ísínípaní. Nioní píriní t'fíjweañáoní ¹⁸ aníjépi síj'fá jweañáoníriní. Nioní r'íxa penáoní aí síníní píyí mimóní r'íxa aníjépi íníná jweám'fá nání síj'fá imóníjépi ní. Nioní kí ámá an'fíníjépi fá náníjépi xíríriní píyíjépi síwí aníyó jweag'fáyo úkwíowárím'fájépi nání xíríriní eníriní. ¹⁹ Ayínání joxí síjwí naníjépi nání r'wamíníjépi earí amíjépi agwí r'íná imóníjépi ní nání r'wamíníjépi earí amíjépi agwí r'íná imóníjépi ní r'wíyó imóníjépi fá nání r'wamíníjépi earí eí. ²⁰ Síj'fá wé w'fúwí dání wáwí wé náú t'fí ní xíríníjépi naníriní uyíwí íkwíáríjépi fá nání íkwianíwí síj'fá gorí t'fí ní imíxíníjépi wé w'fúwí dání wáwí wenagí wíníriní éjépi, ínímí simóníjépi m'fíkíjépi r'íjépi. Síj'fá wé w'fúwí dání wáwí ayí Jisaso yá síyíkí wé w'fúwí dání wáwí imónígí fá yá aníjépi nájowa náníriní. Uyíwí nání íkwianíwí imíxíníjépi wé w'fúwí dání wáwí ayí Jisaso yá síyíkí wé w'fúwí dání wáwí imónígí fá yá apí naníriní.

2

Aní Epesasiyo síyíkí x'fóyáyo nání xwíyí fá uríníjépi náníriní.

¹ “Síyíkí nioníyá Epesasiyo jweag'fá yá aníjépi nájómí r'wamíníjépi r'íjépi nearí m'íní wíríxíní, ‘Síj'fá wé w'fúwí dání wáwí wé náú t'fí ní ár'fáwí xíríriní íkwianíwí uyíwí íkwíáríjépi fá nání síj'fá gorí t'fí ní imíxíníjépi wé w'fúwí dání wáwí éf níuráríníjépi puníyó áwíní e aní emerí yarínó re r'ínó ur'fíriníxíní, ² “Amíjépi joxí éjépi níjépi nání nioní níj'fá imóníjépi ní. Aníjépi m'íní erí xwámámí wírí yaríníjépi nání nioní níj'fá imóníjépi ní. ‘Ámá sípíyó ananí oumímínímíní.’ yaiwípaxí mimóníjépi ní nání ení níj'fá imóníjépi ní. Ámá wáf wuríméarígí fá wa mimóníjépi nero aí ‘None ení wáf wuríméaríníwáoneríní.’ r'ínarígí fáwamí joxí díjépi adad'fá níwírí iwam'fó níwíwapíyíríníjépi ní dání yapí r'íméarígí fáwamí enag'fá wíníjépi ní nání ení níj'fá imóníjépi ní. ³ Joxí nioní níxídaríníjépi nání ámá wí xeaníjépi síar'fíná díjépi síxí níriníriní xwámámí níwír'fíná aníjépi bí m'ísíníjépi eníjépi nání ení nioní níj'fáriní. ⁴ E níriníriní aí r'íjépi ní m'íxí bí orírinímíní. Eníjépi joxí iwam'fó díjépi ní níkwíror'fíná díjépi síxí níyagí fá agwí síníní axíjépi díjépi síxí m'íníyíní. ⁵ Xámí né'sáná óreámíojépi ní dání díjépi ní síníriní sípí agwí yaríníjépi r'wíwí m'íní nímamórí xámí síníní píraníjépi díjépi ní níkwíror'fíná yagí fá ámí axíjépi éiríxíní. E mepa ner'fáníyí, nioní níbírí joxí ní símear'fíná joxíyá íkwianíwí uyíwí nání éf ráríníjépi

dáni emi mĩmeámí emfárini. Joxi níkinimóniri nisaniri mepa éánáyí, e emfárini. ⁶ Nioni míxí e níririri aiwí joxi yariniŋ rípi nanfáriní. Ámá uyíniŋ yarigfá Nikorasomi xídarigfáyí yarigfápi nání joxi símí ríniŋfí sinariniŋpí nanfáriní. Nioni eni ninariniŋfáriní. ⁷ Arfá tíŋoxi enánáyí, xwíyíá Gorixoyá kwíyípi síyikí nioniyá imónigfáyo urariniŋ rípi arfá ókiarí umónei. Ámá amípi sípi xfómi wĩmeámíniŋfáriní éyí xopíraráf wiariniŋfá go go íkíá dñí nĩyĩmĩŋfá íníná ŋweapírfa nání meaarigfána —Ana, ayí Gorixoyá omĩŋfáyo aŋfĩnamí roni. Ana xe odaniniŋfáriní síŋwí wĩnĩmĩfáriní.” rĩŋoi.’ níririri ríwaminiŋfáriní eáirixini.

Anf Símenayo síyikí xfóyáyo nání xwíyíá uriniŋfáriní.

⁸ “Síyikí nioniyá Símena ŋweagfáyíyá aŋfĩnajomi ríwaminiŋfáriní re neari wírixiniŋfáriní, ‘Pírí tíŋweaŋo —O píyí eno aí ámí síŋfí ŋweaŋoriniŋfáriní. O re rĩŋoi urírixiniŋfáriní, ⁹ “Xeaniniŋfáriní ríá tíŋfí joxi símeaariniŋfáriní nání nioni níjfariniŋfáriní. Dfíwí ikeamónariniŋfáriní nání eni nioni níjfariniŋfáriní. E níririri aí amípi nanfáriní níkwíroarigfáyo wĩmĩfápi wí mĩrĩmúroŋoxiriniŋfáriní. Ámá wí —Ayí ‘Judayeneriniŋfáriní.’ níririniŋfáriní aiwí nepa xixeni Judayí imónigfáymaniŋfáriní. ‘Gorixomi yayí umeanirane nání awí éanariniŋwiniŋfáriní.’ níririniŋfáriní aí surímá nero obomi xídarigfáyíriní. Ayí íkayíwí seameararigfápi nání eni nioni níjfariniŋfáriní. ¹⁰ Xeaniniŋfáriní ní símeaariniŋfáriní ríniŋfáriní síniniŋfáriní nání wáyí mepa éirixiniŋfáriní. Arfá ní. Seteno ‘Jisasomi xídarigfáyí ení neániro xídfírĩréoi? Iwamfó owíwapiyimĩniŋfáriní.’ yayíwiariniŋfáriní nání xegí ámá imónigfáyí xfóyá dñí tíniŋfáriní segí wíyo íá níseaxero gwí aŋfáyo níseanwiráriní sífá wé wúkaú núkaúmĩniŋfáriní xeaniniŋfáriní níseaikára upírĩfáriní. Xeaniniŋfáriní níseaikára warfina wiyíne mĩŋfáriní wĩnĩpírfa aiwí aniniŋfáriní dñí ní níkwírooro níxídfírĩxiniŋfáriní. E nerónáyí, amĩnanwí ámá dñí níyĩmĩŋfáriní tígfá ní mómĩro íníná ŋweapírfa nání dfkĩnĩpírĩfápi anĩpá níseaiapimĩfáriní. ¹¹ Ámá arfá tígfáyíne enánáyí, xwíyíá Gorixoyá kwíyípi nioniyá síyikí imónigfáyo urariniŋfáriní rípi arfá ókiarí umónfáyo. Ámá nioni níxídariniŋfáriní nání xeaniniŋfáriní wĩmeáfíyí, ayí nioni pĩniŋfáriní mĩnĩwĩarí síniniŋfáriní níxídfírĩŋfáriní pímiŋfáriní dání xeaniniŋfáriní wiarigfáyo xopírarárininiŋfáriní wífáyí Gorixó ámá sípíyí ríá xwérĩmĩ ikearána ayí tíniŋfáriní nawĩniŋfáriní ríniŋfáriní Ámí bí Pefírĩfápiyĩ rĩniŋfáriní wí meapírĩfámaniŋfáriní.” rĩŋoi.’ níririri ríwaminiŋfáriní neari wírixiniŋfáriní.

Anf Pegamamĩyo síyikí xfóyáyo nání xwíyíá uriniŋfáriní.

¹² “Joxi síyikí nioniyá Pegamamĩ ŋweagfáyíyá aŋfĩnajomi ríwaminiŋfáriní re neari wíowárfĩrixiniŋfáriní, ‘Kirá mĩdĩmĩdání ŋwá yiniŋfáriní tíŋo re rĩŋoi urírixiniŋfáriní, ¹³ “Nioni díxí ŋweaŋe nání níjfariniŋfáriní. E ŋweagfáyí obaxí Setenomĩ xídariniŋfáriní nání aŋfí o seáyí e wimónĩŋe, ayí joxi ŋweaŋeriniŋfáriní. Xámí segí wo, Adipaso —O ámáyo nioni enápi nání wáf nírirĩná xixeni níriyagoriniŋfáriní. O aŋfí Seteno seáyí e wimónĩŋfáriní apimĩ e níriřsáná mĩŋfáriní wĩnĩfápi aiwí seyíne wí dñí níkwíroarigfápi emi mĩmó dñí síxí níniyĩro xaiwí íá níxĩrĩŋoi. ¹⁴ E níririri aí xwíyíá nioni míxí rĩrĩpaxí bí imóniniŋfáriní. Segí wí mĩmóní wíá rókiamoagfá Beramoyĩ rĩniŋo —O enĩná Isĩrerĩyo yapí owíwapiyimĩniŋfáriní nání émáyí míxí ináyí Berakomĩ re uréwapiyayĩŋoriniŋfáriní, ‘Isĩrerĩyí fíwí nero nanwí ŋwáfápi nání rĩdĩyowá yarigfápi níro fíwí inĩro éirixiniŋfáriní nání e wíwapiyĩ. E wíwapiyĩ.’ uréwapiyayĩŋoriniŋfáriní. O enĩpiŋfáriní agwí segí wí íá níxĩrĩro axĩpiŋfáriní e seaĩwapiyariniŋfáriní nání míxí searĩpaxí imóniniŋfáriní. ¹⁵ Enĩná mĩmóní wíá rókiamoagfá Beramo Isĩrerĩyo wíwapiyĩáná dñí íá níxĩrĩro fíwí yagfápa segí wí eni Nikoraso seaĩwapiyariniŋfáriní dñí íá níxĩrĩro fíwí axĩpiŋfáriní yarĩŋoi. ¹⁶ Ayĩnání ámá e yarigfáyíne ríwĩmĩniŋfáriní ní mamoro éirixiniŋfáriní. E mepa nerónáyí, nioni síniniŋfáriní mé seyíne tíŋfí e nání níbirĩ ámá apimĩ arfíki xídarigfáyí kirá gí maŋfáyo dání peyeeariniŋfáriní tíniŋfáriní míxí wĩmĩfáriní. ¹⁷ Arfá tígfáyíne enánáyí, xwíyíá Gorixoyá kwíyípi síyikí nioniyá imónigfáyo urariniŋfáriní rípi arfá ókiarí umónfáyo. Ámá nioni níxídarigfáyí ámá wí fíwí oépoyĩniŋfáriní wíwapiyĩagfá aiwí arfá mĩwí nioni aniniŋfáriní níxídfírĩŋfáriní pímiŋfáriní dání ayo xopírarárininiŋfáriní wíá go gomĩ nioni aiwá aŋfĩnamí dñí agwí pĩniŋfáriní wĩfáriní bí mĩniŋfáriní wĩrĩ síŋá

kirinasí wo —Síná yoí síjé áamá meáoní níjéá imóníníjpi ríwamínjé ñwiráriníjoríní. Síná o mìní wirí emfáriní.” ríjoi.’ níriní ríwamínjé nearí wíríxíní.

Anjé Taiatairayo síyiké xfoyáyo nání xwíyá urínjé náníní.

¹⁸ “Joxí síyiké nioníyá imónígéá Taiatairayo ñweagéáyíyá anínajomí ríwamínjé re nearí wiowáriníxíní, ‘Goríxomí xewaxo, xegé síjwí ríá ápiáwíníjé werí xegé síkwé kapá awíaxíyí xíxéá inarínjépa imóníní enjé re ríjoi uríriníxíní, ¹⁹ “Nioní joxí yarínjépi nání níjéá imóníní. Joxí dínjé síxé níyírí dínjé níkwírorí ámayó arírá wirí xeaníjé síarígéápi xwámámí wirí yarínjépi nání níjéá imóníní. Sínní iwamíó dínjé nínikwíroríná yagépímí ríxa ní múrorí seáyí e yarínjépi nání ení níjéá imóníní. ²⁰ E níriní aí rípi nání míxé ríriníxí imóníní. Joxí apíxé Jeseberíyí ríníní — Í wí mimónípa nerí aí ‘Wfá rókíamoarínáíníní.’ rínarínjíní. Í áamá nioní dínjé nínikwíroro nání gí inókíníjé nímoníro omínjé níiarígéáyo sípíní níwíwapíya nurí xaríxarí nímera warínjagí nání ayí íwí íníro nanjwé wíjé ñwéápi nání rídíyowá inínjépi níro yarínjoi. Ímí numímíníre xe owíwapíyíní síjwé wínarínjé enjagí nání míxé ríriníxí imóníní. ²¹ Í xegé íwí yarínjépi ríwímíní nímamorí kíkíé éwínígíníre xe bí téní onjweaníní síjwé wínínjé enjagí aiwí xegé íwí áamá wí téní inarínjépi ‘Bí píní owíarímíní.’ míwimónaríníní. ²² Aríá eí. Nioníyá dínjé téní í símíxé xaíwé werí áamá í téní íwí inarígéáyo xeaníjé xwé wímearí enfáriní. íwí í wíwapíyarínjépi ríwímíní nímamoro kíkíé méánáyí, e wíkarímfáriní. ²³ Áamá ímí níxédíro nání xegé níáíwíníjé imónígéáyo ení símíarí níwirí píkímfáriní. Nioní e wíáná síyiké nioníyá imónígéá nínyí níjéá re imóníprfáriní, ‘Áamá xwíoxíyo dání pí dínjé morí pí nání wimóníní yarínjépi adadé wíarínjé, ayí orfání?’ níaiwípírfáriní. Seyíné woxíní woxíní sípí segé egéápi téní xixení pírfé seamamómfáriní. ²⁴ E nísearíní aí apíxé í wíwapíyarínjépímí míxédarígéá Taiataira ñweagéá wíyíné bí osearímíní. Seyíné xwíyá áamá wí ‘Seteno nearéwapíyarínjé ná ínímí imónínípríní.’ rarígéápímí aríá míwígéáyínéríní. Seyíné sekaxé xámí searínjépímí ámí bí nísearíní íkwíkwarímí seaimíméíní. ²⁵ Sekaxé ámí bí íkwíkwarímí míseaipa emé enjagí aiwí nioní nínxédíroná fá xírarígéápiní ananí nioní weapímíáé nání anínjé míní níxíra úfíxíní. ²⁶ Áamá apíxé í wíwapíyímíní yarínjépímí míxédípa nero nioníyá urínjépímíní yoparfé imóníe nání níxéda nurínjépímí dání ímí xopíráriníjé wíá gíyí gíyo seáyí e wímíxímíáriní. Émayó —Ayí ‘Goríxomí símanjwíyóníjé ínímí wurínaníméwíní.’ rarígéáyíriní. Ayo seáyí e níwimóníro umenjweapírfá nání seáyí e wímíxímíáriní. ²⁷ Gí ápo nioní seáyí e nímoníní ámayó umenjweámí nání nímíxínjépa nioní áamá xopírárfé wíáyo ení axépi seáyí e wímíxáná émayó numenjwearóná xwárfé síxé xwé téní imíxíníjépi ainíxé téní pírfé uyíkíeááná yuné íkíxenarínjépa ainíxé téní níxírímáná umenjweanáná manjéyo wí pírfé wíákipaxé imóníprfámaní. ²⁸ Xopíráriníjé wíá gíyí gíyo síjé ímíáo ení mìní wímíáriní. ²⁹ Aríá tégéáyíné enánáyí, xwíyá Goríxoyá kwíyípi síyiké nioníyá imónígéáyo urarínjé rípi aríá ókíarí umónípojí.” ríjoi.’ níriní ríwamínjé nearí wiowáriníxíní.

3

Anjé Sadisíyo síyiké xfoyáyo nání xwíyá urínjé náníní.

¹ “Joxí síyiké nioníyá Sadisíyo ñweagéáyíyá anínajomí ríwamínjé re nearí wiowáriníxíní, ‘Kwíyí Goríxoyá wé wíúmí dánjé waú téní síjé wé wíúmí dánjé waú téní apíáú ténjé re ríjoi uríriníxíní, “Nioní joxí yarínjépi nání níjéá imóníní. Seyíné nání wa re rarígéáriní, ‘Jisasoyá síyiké imónígéá ayí sínní dínjé níkwíroro nání síjíníjé imóníní.’ rarínjagí aí seyíné ríxa peá nínmoro nání dínjé níkwíroarígéápi ríxa íkwíkwé yíní. ² Nioní nínxédíro neróná gí ápo Goríxo ‘Apí neróná wé rónínjé yarínjoi.’ wimónarínjépi téní xixení mepa nero nání sánínjé wegéáyíné, seyíné

ríxa niwiápni mearo segí xámi píraninŋí yagfá saminŋí niweri anipá imóniminiŋí yarinŋipi ámi dŋŋí aumaúmí niniro enŋí sixí eámixiniŋpoyi. ³ Xámi nioni nání arfá niwiríná dŋŋí níkwírogfápi ámi dŋŋí oseainini. Apimí níxídiróná segí íwí yariŋfápi ríwímini mamórixini. Sáníŋí wegíe dání niwiápni meapa éánáyí, nioni áamá íwí meámniŋí baríŋfáyí yapí nibiri maiwí ŋweagfámi seaímeámniŋí yariná nijfá wí re imóniprífámani, ‘O íná biniŋenŋo?’ yaiwiprífámani. ⁴ E niseariŋí aí Sadisiyo ŋweagfá wiyíne nioni píraninŋí ninixídiro nání íwí mé neróná segí rapirapí kíyiniŋí mórímixariŋfáyínerini. Seyíne áríní wí siní ŋweaŋo. Seyíne rapirapí apfá wenŋí niyinimáná nioni tŋni nawíni anŋí yanfáwáriní. Seyíne nioni píraninŋí ninixídirinŋíyo dání e epaxí imóniprífá enagí nání rariŋini. ⁵ Áamá nioni ninixídiróná peá minimó xopírariŋinŋí wífá gíyí gíyo nioni rapirapí apfá wenŋí rúniŋí imóninŋíyí uyíriri wigí yoí íkwí áamá dŋŋí niyiniŋí imóninŋí íniná ŋweaprífá nání yoí ŋwirárininŋínamí ŋwirárininŋipi míkwiŋipa eri gí ápo tŋni xegí anŋinajowa tŋni siŋwí anigíe dání ‘Ayí gí ámáriní.’ uriri emfáriní. ⁶ Arfá tígíáyíne enánáyí, xwiyfá Gorixoyá kwíyipi siyikí nioniyá imónigfáyo urarinŋí rípi arfá ókiarí umónipoyi.” rŋo. niriŋí ríwaminiŋí eárixini.

Anŋí Piradepiayo siyikí xfoyáyo nání xwiyfá urinŋí nánirini.

⁷ “Joxi siyikí nioniyá Piradepiayo ŋweagfáiyá anŋinajomí ríwaminiŋí re neari wiowárixini, ‘Xewini aga xegí bí imóniri nepaxinŋí imóniri eno —O kí mixí ináyí Depito eníná fá xiriŋipa anŋí sinŋíyo ŋweaprífá nání fá xiriŋorini. O íkwíáná áamá wo ówanŋí yáripaxí menini. O ówanŋí yaráná áamá wo íkwipaxí menini. O re rŋo urírixini, ⁸ “Amipí seyíne yariŋfápi nání nioni nijfáriní. Enŋí xwapí meánigfáyíne nimóniro aí xwiyfá nioniyápi xaiwí fá níxiriŋo xeaninŋí seaikáraná ‘Jisasomí xídarigfáyí wienemani.’ murípa egfá enagí nání segí símimanŋí ríwámini nioni anŋí ówanŋí áamá wo miyáripaxí imóninŋína seaikwiáriáriní. ⁹ Áamá ‘Gorixomí yayí oungeanirane nání awí éanarŋwini.’ niriŋiro aí surfíma nero Setenomí xídarigfáyí —Ayí nepa Judayí mimónipa nero aiwí yapí niriŋo ‘Judayí wienerini.’ rariŋfáyíriní. Ayí nioniyá dŋŋíyo dání nibiro wauní niseaikáriniro segí síkwí tŋŋí e nípkínimearo nijfá re imóniprífáriní, ‘Áamá tíyí o dŋŋí sixí uyiŋíyíriní.’ Nijfá e imóniprífáriní. ¹⁰ Seyíne xwiyfá ‘Áamá xeaninŋí seaíápimi xwámámí niwiro aninŋí níxídirírxini.’ seariŋápi píraninŋí fá níxira warinŋagfá nání nioni xeaninŋí rí fá tŋŋí áamá xwí ríri nírimini ŋweagfá niyoni iwamfó wíwapiyini nání wímeanfápimi dání seyíne seamixeámfáriní. ¹¹ Nioni siní mé nibiri seaímeámfá enagí nání wa segí aminaŋwí dŋŋí niyiniŋí íniná ŋweaprífá nání dŋkíniprífápi seapíriŋixiniŋí nioni ninixídiróná fá xirariŋfápi aninŋí miní píraninŋí fá xirírixini. ¹² Áamá nioni ninixídiróná xopírariŋí wífá gíyí gíyo nioni nimeari gí ápo Gorixoyá anŋí ŋwíáiwámí íkfá xwiyfániŋí oraŋiáraná ámi iwámí dání wí peyeprífámani. Ayo gí ápo Gorixoyá yoŋpi ŋwiráriní anŋí o ŋweanŋípiyá —Anŋí apí Jerusaremí Sinŋíyí riniŋipirini. O tŋŋí e anŋinamí dání wepíniŋfápirini. Apiyá yoí ŋwiráriní emfáriní. ¹³ Arfá tígíáyíne enánáyí, xwiyfá Gorixoyá kwíyipi siyikí nioniyá imónigfáyo urarinŋipi arfá ókiarí umónipoyi.” rŋo. niriŋí ríwaminiŋí neari wiowárixini.

Anŋí Reodisiayo siyikí xfoyáyo nání xwiyfá urinŋí nánirini.

¹⁴ “Joxi siyikí nioniyá Reodisiayo ŋweagfáiyá anŋinajomí ríwaminiŋí re neari wiowárixini, ‘Nepaxinŋí imóninŋo —O Gorixó ámáyo xfo imóninŋipi nání wíwapíyíwiniŋiniŋí urowárenapinŋipi nepáni wíwapíyiriŋí xixeniŋí nípiŋí yáriní enorini. O amipí nípiŋí Gorixó imixinŋipi míkí ikinorini. O re rŋo urírixini, ¹⁵ “Amipí seyíne yariŋfápi nání nioni nijfáriní. Sogwí dŋŋí yinarinŋipáninŋí yariŋfáyíne, seyíne rí fá síninŋí nimóniro nioni aga píraninŋí minixídiŋpa yariŋfáriní. E niseariŋí aí iminŋí

ráríníjpi nimóniro aníjpi dínj peá nínimoro ení mýaríjgáríní. Sa sogwí dínj yinaríjpiáníjpi yaríjgáríní. Seyíné ríá nisíníri síjwiríyí, imíjpi níráríri síjwiríyí, ‘Ayí ananíríní.’ nimónímíníri éfíní. ¹⁶ Seyíné ríá mísínípa ero imíjpi mírárípa ero nero sa sogwí dínj yinaríjpiáníjpi yaríjagíá nání seyíné gí maníyo dání emí seaúrímómíáríní. ¹⁷ Sewaníjyíné ‘Amípi bí míneamúroneneríní. Amípi xwé ayá tíjwaéneríní. Amípi aí bí nání mikeamóníjwíní.’ níriníro aíwí gí síjwíyo dání seyíné imónígíá rípi nání aga majíá imóníjoi. Sípi imóníro áamá dínj sípi seaipaxí imóníro uyípeayí imóníro síjwí supáríjpi imóníro íkwauyíxí imóníro egíápi nání sewaníjyíné majíá imóníjagíá nání ¹⁸ nioní seyíné ámí píráníjpi níxídípíríá nání ewayí xwíyíá rípi bí osearímíní, ‘Seyíné amípi wí mímúronígíáyíné imónípirí nání síjgá gorí ríá yeáána síkí nírixanowimáná awíaxí imóníjpi bí nioní bí níro áamá síjwí seanaríná íkwauyíxí enagí níseaníróná ayá seainíngíníri rapírapí apíá wení yínípirí nání bí bí níro píjí síjwíyo gíní níniro síjwí anípirí nání bí bí níro éfírxíní.’ osearímíní. ¹⁹ Áamá nioní dínj síxí uyíjáyí píráníjpi oníxídípoyíníri míxí nuríri síyíkí weaíwapiyaríjgá enagí nání símí níxeadípeníro segí íwí yaríjgápi ríwímíní nímamoro éfírxíní. ²⁰ Aríá époyí. Nioní segí xwíoxíyo íwí éníjpi bíaríwámíní nírómáná ówaní iwaní eaaríjíní. Áamá go go manípa aríá níniro ówaní nínkwiírínáyí, o tíjpi e nání nípawíri o tíni yawawí aíwá nawíní naníwíríní. ²¹ Áamá nioní níniroxídíroná xopíráríníjpi wíá gíyí gíyí nioní xopírárí níwíarímí gí ápoyá síá íkwianjwínámí xfo tíni njweanápa ayí ení nioní tíni gí síá íkwianjwínámí xe níjwearo áamáyo umenjweápoyíníri síjwí wínímíáríní. ²² Aríá tígíáyíné enánáyí, xwíyíá Goríxoyá kwíyípi síyíkí nioníyá imónígíáyo uraríjpi rípi aríá ókiarí umónípoyí.” ríjoi.’ níri ríwamíjpi nearí wíowárfírxíní.” níriníjgíní.

4

Oríjgá níwínírná anínamí Goríxo tíjpi e imóníjpi wíníjpi náníri.

¹ Xwíyíá apí ríxa níniaráimáná enáná Jononí weníjpi yáníyí wíníjanigíní. Anínamí aní ówaní wína íkwíaríníjgá níwíníri maní xámí pékákíníjpi raríjgá aríá wíá axípa “Amípi apímí dání ríwíyo nimóníníápi síwá simí nání re nání yapeí.” nírenapíagí aríá níwíríná ² axíná re eníjgíní. Goríxoyá kwíyípi níxíxéroníjgíní. Níxíxérodáná weníjpi éáyí wíníjanigíní. Míxí ináyíyá síá íkwianjwí wína anínamí njwiráríníjgá wíníri anamí wo éfí njweanagí wíníri enanigíní. ³ Anamí éfí njweanjo xegí imóníjpi, ayí síjgá awíaxí jasípa ríníjpi yá kíkírorí xwíníá earí yaríjpa erí síjgá koníríaníyí ríníjpi ayíá ríri xwíníá earí yaríjpa erí eno e éfí njweanagí níwíníri opínagwíá síjgá emerá ríníjpiáníjpi sowíníjpi imóníjpi síá íkwianjwí anamí xapíxapí eadíronagí níwíníri ⁴ íkwianjwí anamí dání ámí obaxí bí 24 imóníjpi mídímídání níjwiráríníga punjgá níwíníri áamá ámíná 24 awa rapírapí apíá wení níyíníri amínanjwí síjgá gorí tíni imíxíníjpi nídfkínímáná íkwianjwí mídímídání níjwiráríníga punjípímí níjweaxa punjgá níwíníri ⁵ íkwianjwí áwínímí enínamí dání ápiánjwí néra urí ikaxí níra urí akíríwí níra urí yaríjgá níwíníri uyíwí wé wíúmí dání waú —Ayí Goríxoyá kwíyí wé wíúmí dání waú apí náníri. Ayí síá íkwianjwí anamí símímaníjgíní ápiáwí wearíjgá níwíníri ⁶ íkwianjwí anamí símímaníjgíní bí rawírawáníjpi imóníjpi bí rírímá síjwí wínípaxí imóníjpi wenjgá níwíníri dínj tíjpi imóníjpi waú waú awa agwí ríwámíní síjwíní nírómíxa urí ríwí ríwámíní nírómíxa urí egíáwa áwíní e njwearo íkwianjwínámí mídímídání njwearo enagíá wíníjanigíní. ⁷ Dínj tíjpi imóníjpi wíníjgáwa wo raioníníjpi imóníjpi —Apí pusí sayí xwéríxa míxí yaríjpiáriní. Apíjgá imóníjporíní. Ámí wo burímákaúníjpi imóníjporíní. Ámí wo áamá símímaníjgíní iníjporíní. Ámí wo apurí nípiáka waríjpiáníjpi imóníjporíní. ⁸ Awaú awaú awa woní woní íwí wé wíúmí dání wo ero wará nípi ní síjwíní nírómíxa ugíáwaríní.

Ikwáwiyirani, áríwiyirani, bi pñni mwiárf anijí miní re nira warigfáriní, “Áminá Gorixo, o ení eánijí áamá woyápi tñni xixeni mimónijorini. Eníná dání ñweari ríná sñni ñweari rfwéná anijí ñweari enforini. Xewini xegí bi imónijorini. Aga xegí bi imónijorini. Oyi, aga xegí bi imónijorini.” ⁹ Íníná e nira nuro ikwianjwí anami ñweañomi, anijí imónijomi seáyí e umero wé ikwianjwíyo uñwiráriro yayí wiro éaná ¹⁰ áamá áminá 24 imónigfá midimidáni éf ñweagfáwa ikwianjwí anami ñweañomi nupfkinimearo wigí aminañwí sñjá gorí tñni imixiniñpí nípíriro xfo tñjí e nimoauróná re urarigfáriní, ¹¹ “Negí Ámináoxi imóniri Ñwíáoxi imóniri enoxini, amipí nñni enípi imixinoxí, ayí joxirini. Nipini pípimi dání marfái, joxi simónijpimi dánini imóniri apimi dání ení sñni imóniri ení enagí nání áamá nñni joxí seáyí e rímero wé ikwianjwíyo rñwiráriro ‘Ení wiárf nímúrori eáninoxí, ayí joxirini.’ ríriro sipaxoxirini.” rarigfáriní.

5

Jono bikwí wina nitaminimáná weñagi winijí nánirini.

¹ Íkwianjwínamí éf ñweaño wé náú tñni bikwí xopemixiniñj wina —Anami xegí rfwamijí neániríná íniríwáminí eániri seáyí ríwáminí eániri enínarini. Míxí níriniimáná tamixarijí wé wíumi dání biaú tñni ikijiniñj yárinijínarini. Ana ikwianjwínamí éf ñweaño fá xirijagi sñjwí níwini ² ámi sñjwí winíáyí winíjanigini. Aníñají wo ríaiwá ení tñni re raríñagi winíjanigini, “Wé rónijí imónijí go anani bikwí ana tamixiniñpí ararfkimí nerí parípaxí imónini?” raríñagi winíjanigini. ³ O ríaiwá e raríñagi aí aníñamí ñweagfáyíraní, xwíarími ñweagfáyíraní, xwíarími ínimi ñweagfáyíraní, wo bikwí xopemixiniñj ana parípaxíraní, ínimi sñjwí winípaxíraní, wo mimónini. ⁴ Nioní áamá wé rónijí imónijí wo bikwí ana nípariri ínimi sñjwí winípaxí imónijí wo nání pía megínarfagfá sñjwí níwini nání nioní ñwí piyí wírinarfá ⁵ áminá e ñweagfáyí wo re nírinijigini, “Joxí ñwí meapaní. Arfá eí. Raioníñijí imónijó —O xiáwo íríño Judaoyá gwí axírími dání eweñorini. Míxí ináyí Depitoyá xwíá piáxyo dání iwiaronorini. O Gorixo tñni xepíxepá níroniro míxí inígfáyo ríxa xopírarfí wiño enagí nání bikwí anami tamixiniñpí anani ararfkimí nerí parípaxíraní.” nírinijigini.

Jono sipísipí miá womí winijí nánirini.

⁶ Nioní wenijí éáyí winíjanigini. Sipísipí miá wo —O áamá pikigfónijí imónijorini. Siwanj wé wíumi dání waú erí sñjwí wé wíumi dání waú —Sñjwí api Gorixoyá kwíyí wé wíumi dání waú xfo xwíá nírimini wárinijí nánirini. Sñjwí api aniri enorini. O ámináyí ákijá pánaunáná dñj tñjí imónigfá waú waú ikwianjwína tñjí e midimidáni ñweañáná xewaníño ikwianjwína tñjí e éf roñagi winíjanigini. ⁷ O nuri bikwí ikwianjwínamí ñweañoyá wé náumini xiríñna urápáná re eníñigini. ⁸ Dñj tñjí imónigfá waú waú awa tñni áminá 24 e níñweaxa pugfáwa —Awa woní woní kitá fá xiríro íkfá dñfá ríá yeááná dñj naní eariñj bi píreríxí sñjá gorí tñni imixiniñj magwí xeárinijípi —Api áamá Gorixoyá imónigfáyí xwíyíá xíomi rírimí wiarigfápirini. Api fá xiríro yarigfáwa tñni sipísipí miá tñjí e nupfkinimearo ⁹ soní sñj bi níriróná re urigfawixini, “Joxí rípi kíáná díxí nupeirijpimi dání áamá fwi nání gwíñijí ñweagfáyí Gorixoyá imónipírfá nání roayíronirini. E neríná áamá gwí wírf wírf níyoní dání wíyo roayírori píné mfkí xixegíni rarigfá níyoní dáníyí wíyo roayírori wará xixegíni írigfá níyoní dání wíyo roayírori wí e wí e gwí mónigfá níyoní dání wíyo roayírori ení enagí nání bikwí míxí ríñijína anani nurápiri tamixiniñpí ararfkimí epaxoxirini. ¹⁰ Áamá joxi roayíroníyí negí Ñwíáoyá xwioxíyo ñweapírfá nání wimixiri xíoyá apaxípanijí imónigfáyí o tñjí e anani páwiarigfápa ayí ení páwipaxí imónipírfá nání wimixiri éf

enagi nání ayí seáyí e nimóníro xwíá t́yo umenweapíríáríní.” Sonj́ síjé níríríná e rígtáwixíní.

Sipísipí miáomi seáyí e umegíá náníríní.

¹¹ Nioní ámi weníjé éáyí wíníjanigíní. Íkwianwína t́nì d́jé t́jé imónígíá awaú awaú t́nì áminá 24 e níjweaxa pugíáwa t́nì áwíní e ηweanáná anj́nájé d́jé nímorí íá ropaxí maríáí, aga ayá wí d́jé mímpaxíyí mídímídání xapíxapí nímdúfímore aga mírónáríηagíá níwínírí wígt́ manj́ t́nì sonj́ raríηagíá aríá wíjanigíní. ¹² Sonj́ níríróná enj́ t́nì re raríηagíá aríá wíjanigíní, “Sipísipí miá píkgíto, ámá ńnì ‘Seáyí e nimónírí neamenweapaxoxí, ayí joxíríní.’ uríro ‘Amípí wí mí múropaxoxí, ayí joxíríní.’ uríro ‘Pí pí níjé enj́pí nání d́jé aumaúmí inípaxoxí, ayí joxíríní.’ uríro ‘Enj́ wíarí ní múrorí eáníjoxí, ayí joxíríní.’ uríro wé íkwianwíyo unj́wíráríro seáyí émi umero yayí umero epaxoríní.” E raríηagíá aríá níwírí ¹³ ámi amípí d́jé t́jé x́o imíxínjé, anj́namí ηweagíáyíraní, xwíárímí ηweagíáyíraní, xwíárímí ínímí ηweagíáyíraní, rawírawáyo ηweanj́yíraní, pí pí ayo enj́píraní, ńnì sonj́ níríróná re raríηagíá aríá wíjanigíní, “Íkwianwínámí éf́ ηweanjo t́nì sipísipí miá t́nì seáyí émi umepaxí imónírí wé íkwianwíyo unj́wírárípaxí imónírí seáyí e uméyoapaxí imónírí seáyí e níneaimónírí neamenweapaxí imónírí egííwaú enagi nání aníjé mínt́ e e néra úwanígíní.” raríηagíá aríá níwírí ¹⁴ d́jé t́jé imónígíá awaú awaú “Nepa e imóníwínígíní.” rayaríηagíá aríá níwírí áminá 24 imónígíáyí awaúmí nupf́kínímearo seáyí e umearíηagíá wíníjanigíní.

6

Sipísipí miáo bíkwínámí tamíxíníjépi ararí kímí enj́ náníríní.

¹ Nioní sipísipí miáo bíkwínámí tamíxíníjé wé wíúmí dánjé waú enj́pí bí arf́kíagí níwíníríná d́jé t́jé imónígíá waú waú awa wo akíríwíníjé níríríná “Eíní.” raríηagí aríá níwírí ² weníjé éáyí wíníjanigíní. Osí apíá wenjé wo wíníjanigíní. Osomí seáyí e xenweanjo éwaíkí bá íá níxírírí ηweanagí wíníjanigíní. Amínanj́wí ámá míxí níwíníná xopírárí wíomí wíarígíáyí wína omí ḿnì wíáná o xopírárí wínfo yapí nímonírí ámáyo xopírárí wíamígínírí úagí wíníjanigíní.

³ Bíkwínámí tamíxíníjé ámi bí sipísipí miáo arf́kíáná d́jé t́jé imónígíá waú waú awa ámi wo “Eíní.” raríηagí aríá níwíríná wíníjanigíní. ⁴ Osí ámi wo, ayíá ríjé úagí níwínírí Goríxo xe osomí xenweanjo ámá xwíárímí níwayíróníro awayíní ηweagíáyí míxí níkwínaroro wíwíní pípíkímí inífríxínírí owíwapíyínírí síjé wínaríηagí níwínírí e emínírí waríná kirá míxí nání sepiá bá ḿnì wíowáríagí wíníjanigíní.

⁵ Bíkwínámí tamíxíníjé ámi bí arf́kíáná d́jé t́jé imónígíá waú waú awa ámi wo “Eíní.” raríηagí aríá níwíríná weníjé éáyí wíníjanigíní. Osí úrapí pípíto onjé wo wíníjanigíní. Osomí seáyí e xenweanjo ámáyo aiwá onímíápía níwíayírí aí nígwí xwé urírápímí wínfa nání síkerf́a bí íá níxírímáná xenweanagí wíníjanigíní.

⁶ Manj́píníjé imóníjé bí d́jé t́jé imónígíá waú waú awamí áwínímí dání re raríηagí aríá wíjanigíní, “Wíté aiwá síxí aga onímíáwá nání xegí nígwí rípi ronj́wáríní. Ámá síá wíyímí omíjé ríá t́jé neríná nígwí mearígíápí t́nì xíxeni imóníjéwáríní. Barí aiwá síxí aga onímíá wíxaú wá nání xegí nígwí axípi weni. Joxí wíté aiwá t́nì barí aiwá t́nì xwíríá íkíxéáná xegí nígwípi seáyí e imónínfa enagi aiwí wainí uraxí t́nì íkíá sogwí gírísí imíxarígíápí t́nì nání nígwí seáyí e ronígínírí xwíríá míkíxepaní.” raríηagí aríá wíjanigíní.

⁷ Bíkwínámí tamíxíníjé ámi bí arf́kíáná d́jé t́jé imónígíá yoparo “Eíní.” raríηagí aríá níwíríná ⁸ weníjé éáyí wíníjanigíní. Osí síyó ríjé wo wíníjanigíní. Osomí

xenweajo —O xegí yoí Piyoyí wíríníjoríní. O xenweajagi wíníjanigíní. Píyíjé Siwí Aníyo Wáraríjoiyí ríníjio nawíní ríwímíní nixenweámáná waríjagí wíníjanigíní. Goríxo awaú ámá xwíá rírí nírímíní biaú biaú imónígíá bimí nípíkíríná xe míxí nání níwíwapíyirí pípíkímí eri aiwá nání díwí níwímíxírí pípíkímí eri símiárí níwírí pípíkímí eri síwí sayí oroanípoyíní níwímíxírí pípíkímí eri éisixíní síjwí wínowáragí wíníjanigíní.

⁹ Bíkwinámí tamíxíníjé ámí bí aríkiáná nioní weníjé éáyí wíníjanigíní. Rídiyowá nání íráfí noa peyíníjío ínímí ámá xwíyíá Goríxoyá wáfí urímero Jisaso uréwapíyíjipi aníjé miní xídíro yaríjagíá nání píkígíáyíyá díjéyí ínímí e yaríjagíá wíníjanigíní.

¹⁰ Ayí ení tíní re uraríjagíá aríá wíjanigíní, “Ámínáoxíní, aga xegí bí imónírí nepaxíjé imónírí enoxíní, síá araríná sípí neaikáríá xwíáyo jweagíáyo pírfí mumamó nerí nene neapíkígíá nání ení mímeá nerí kíkíá eríáríní?” uraríjagíá aríá níwírí ¹¹ níyoní womíní womíní rapírapí apíá weníjé sepiá wú yínípírí nání míní níwírí re uraríjagí aríá wíjanigíní, “Seyíné bí onímíápi síní weníjé nero kíkíá jweáfríxíní. Seyíné seapíkííapa ámá ápo Goríxoyá xínáiwáníjé imóníro segí sérixímeá imóníro egíá wíníyo ení xe píkíríxínírí yaiwíjépi tíní xíxení píkípíríe nání weníjé nerí jweáfríxíní.” uraríjagí aríá wíjanigíní.

¹² Bíkwinámí tamíxíníjé ámí bí aríkiáná weníjé éáyí wíníjanigíní. Poboní ayíkwí mé erí sogwí maní pípíó wárirí emá xíá ayíá níriríná ragí pwaríjépaníjé rírí ¹³ síjé aní pírfíyo dání níwómíoaríná íkíá pikí sogwí síní yófí menjáná ríwípí kíkídímí éáná píeroaríjépa axípi e píerorí ¹⁴ aní pírfí íkwí wínáníjé áwíní e naxínowárinímáná mídímídání níxopéga urí díwí níní tíní pírfíjwí níní tíní xámí imóníje dání níxoyípíga nurí ámí wí e imónírí yaríjagí níwínírí ¹⁵ xwíáyo dání míxí ináyí tíní ámá wíyo seáyí e wimónígíáyí tíní porísíyo seáyí e wimónígíáyí tíní ámá amípí wí mímúrónígíáyí tíní ámá xwéríxa imónígíáyí tíní ámá kodíreakí nero xínáiwáníjé nímonírí omíjé wíiarígíá níníyí tíní ámá wígí omíjéni yarígíáyí tíní wíwaníjéyí síjé ófíyo pírfí jwearo díwí síjé tíní enje yimároníjé pírfí jwearo yaríjagíá wíníjanigíní.

¹⁶ E nero díwíyo tíní síjéyo tíní re uraríjagíá wíníjanigíní, “Síjé tíyíné, díwí tíyíné, ananí seáyí e neaikwarímoí. Íkwíawínámí éfí jweajo síjwí neanírí sípísípí míáo wíkfí neaóníjépi pírfí neamamorí enígínírí rítí neateí. ¹⁷ Síá sípíyí, síá awaú wíkfí neaónígíé enagí nání pírfí neamamopísíyí ríxa nímoníní enagí nání raríjwíní. Apímí gone múropaxí imóníjwíní? Oweoí.” raríjagíá aríá wíjanigíní.

7

Isíreríyí 144,000 egíáyo ipíríá eagíá náníríní.

¹ Api e níwínárimáná aníjé wáú wáú xwíá sírfíwí biaú biaú imoní mídímídání e éfí níroro imíjé xwíáyoraní, rawírawáyoraní, íkíá wíyoraní, mepa oenírí imíjé apíáú apíáú imone baríjépi nípíroro ronagíá níwínírí ² aníjé ámí wo ipíríá Nwíá aníjé síjé imóníjoiyá nání íkwíroarígíápi nímaxírímí sogwí weaparíjémí dání nípeyírí aníjé Goríxo xe xwíárfí tíní rawírawá tíní xwíríá íkíxéfríxínírí síjwí wíníjé wáú wáú awamí ení tíní ríaiwá nuríríná ³ áxémá níwírí re uríjínigíní, “None negí Goríxoyá ámá xegí xewaxomí díjé níwíkwíroro nání xínáiwáníjé nímoníro omíjé wíiarígíáyo síní ipíríá mímayo míweapa enáná xámí xwíá tíní rawírawá tíní íkíá tíní xwíríá míkíxepa époyí.” uraríjagí aríá níwírí ⁴ ayí rípi ení rínaríjagíá aríá wíjanigíní, “Ámá Goríxoyá ipíríá weáfí níní, 144,000 egíáyí, ayí Isíreríyí gwí rírí rírí imónígíá níyoní dáníyíríní. ⁵ Xíáwo íríjio Judaoyárimí dání 12,000 ipíríá earo xíáwo íríjio Gatoyárimí dání 12,000 ipíríá earo Rubenoyárimí dání 12,000 ipíríá earo ⁶ Asaoyárimí dání 12,000 ipíríá earo Napítaraioyárimí dání 12,000 ipíríá earo Manasaoyárimí dání 12,000 ipíríá earo ⁷ Símonoyárimí dání

12,000 ipíríá earo Ripaioyárimí dánjé 12,000 ipíríá earo Isakaoyárimí dánjé 12,000 ipíríá earo ⁸ Seburanoyárimí dánjé 12,000 ipíríá earo Josepoyárimí dánjé 12,000 ipíríá earo Bejimanoyárimí dánjé 12,000 ipíríá earo egfáyé ayé apíríní.” rínarínagá arfá wíjanigíní.

Ámá íá mīropaxí wí Gorixomí yayí wigfá náníríní.

⁹ Arfá e nīwíárimáná wenínjé éáyé wíníjanigíní. Ámá ayá wí mīrónárínagí wíníjanigíní. Dínjé nīmori íá ropaxí mimónínjéyíríní. Ayí ámá gwí xixegíní imónígíá nīyoní dánjéyíríní. Gwí wírí wírí xixegíní imónígíáyorantí, wará xixegíní írínjéyorantí, píné xixegíní rarígíáyorantí, ayo nīyoní dánjéyí wí axí e nīmīrónááro rapírápí apfá wenjé nīyínímáná íkwianjwína t́nī sipísipí miáo t́nī agwíríwámíní t́njé e yayí nīwiníro nání soná íwí íá nīxíríro ¹⁰ meanjé nīróná enjé t́nī re rarínagá wíníjanigíní, “Gorixo, íkwianjwínami éf njeanjé ro t́nī sipísipí miá ro t́nī yeáyé neayimixemeáfíwauríní.” ráná ¹¹ íkwianjwína t́nī áminá 24 e nínjweaxa pugfáwa t́nī dínjé t́njé imónígíá awaú awaú t́nī áwíní e enáná anjínajé mīdīmídání xapíxapí nīmudfímore rogíáyé íkwianjwínami śmīmānjéríwámíní nīpíkínímearo Gorixomí yayí numeróná ¹² re rarínagá arfá wíjanigíní, “Rípí aga nepa imóníní. Negí Gorixo yayí umepaxo imónírí seáyí émi umepaxo imónírí níní nání dínjé aumaúmí inípaxo imónírí yayí wípaxo imónírí weyí umearípaxo imónírí seáyí e nīneaimónírí neamenjweapaxo imónírí enjé síxí eánípaxo imónírí enjé enjagí nání anínjé miní íníná e e néra úwanígíní. Nepa xixení e imóníwínígíní.” rarínagá wíníjanigíní.

Rapírápí ragí sipísipí miáoyáyo igfá eáfáyé náníríní.

¹³ Síjwí e wínaríná áminá e nínjweaxa pugfáwa wo re nírínjínigíní, “Ámá rapírápí apfá wenjé nīyínímáná re rogíá t́yí gíyíríní? Gímí dání b́fáyíríní? Joxí nījfáraní?” nírítagí ¹⁴ nioní re urínjanigíní, “Oweoi, ápoxíní nījfáraní.” urítagí o re nírínjínigíní, “Ámá t́yí xeanínjé xwíárimí b́ t́nī xixení mimóní seáyí e imónínjé wímeanjépimí dání b́fáyíríní. Wigí rapírápí ragí sipísipí miáoyáyo igfá eááná apfá wenjé imónínjéyíríní. ¹⁵ Ayínání Gorixoyá íkwianjwínami śmīmānjé mī dání éf níroro xegí anjé njwá ríwámí dání íkwáwiyirantí, áríwiyirantí, Gorixoyá apaxépánínjé imónígíáyé wíiarígíápa axépí wíiarígíáraní. Íkwianjwínami éf njeanjo anínjé símanjwínínjé yeáyé wímíxínfáraní. ¹⁶ Ámá t́yí ámi b́ agwí nání mepa ero iníjé nání mīwinípa ero sogwí xáiwí mīwanípa erí amípí wí wigí waráyo rímímenínjéwínínjé mīweánípa erí enfáraní. ¹⁷ Ayí rípí náníríní. Sipísipí miáo, íkwianjwínami áwíní e éf ronjo sipísipíyo xiáwo píránínjé mearínjépa ámá t́yo axépí nīmeríná iníjé símínjé ayé níníríná dínjé nīyímínjé imónípírí nání t́njé e nípemeámí unfáraní. Xeanínjé wímeaaríná njwí eearígíápí ení Gorixo síjwíríxí níní kwíkwírímí wínfáraní.” nírínjínigíní.

8

Sipísipí miáo b́kwíyo tamíxínínjé yoparípí arfákinjé náníríní.

¹ B́kwínami tamíxínínjé yoparípí arfákinjé re imónítagí wíníjanigíní. Anjínami njínjé nīmónárírí b́ onímíápí e nemáná enáná ² anjínajé Gorixoyá agwíríwámíní rogíá wé wfúmí dánjé waú imónígíáwami pékákí wé wfúmí dánjé waú wíagí wíníjanigíní.

³ Anjínajé ámi wo píreríxí síjé gorí t́nī imíxínínjé wína íá nīxírímí nībírí íráf síjé gorí t́nī imíxínínjépi t́njé e —Apí íkwianjwínami agwíríwámíní onínjépiríní. Apí t́njé e éf róáná xwíyíá ámá Gorixoyá imónígíá nínjéyí xfómí rírímí wíiarígíápi —Apí íráfyo nanjwí rídíyowá yarígíápnínjé wenjépiríní. Apí t́nī nawíní ríá oíkeaárínírí íkíá d́fá ríá yeááná dínjé nanjé eearínjé xwé b́ mīníní wíagí ⁴ anjínajo e ríá íkeaáráná xegí wéyo dání íkíá d́fápiyá sinadínjé t́nī ámá Gorixoyá imónígíá xfómí yarínjé wigíápi t́nī nawíní xfo síjwí anínje peyíagí nioní síjwí nīwínírí ⁵ anjínajo píreríxí síjé gorí t́nī imíxínínjéna

ámí nímearí ríkwamíjé íráfyo wenjépi níxerí píreríxínami magwí níyárimáná xwáfyo mamówáríjéni. Mamówaráná akíríwí rírí ikaxí rírí ápiawí ókírí poboní erí éagi wíníjanigíni.

Anjínajé waú waú pékáké ríjíá nánííni.

⁶ Anjínajé wé wíúmí dání waú, pékáké wa t́ńi xixeni xirígíáwa pékáké raníro nání nímixárínimáná ⁷ wo iwamíó pékáké ráná re enjínigíni. Anjínáiké t́ńi ŕá t́ńi ragí t́ńi nawíní xwáfyo píeróáná xwáfá níriní biaú bí enjépi bíbimí enjéyí amípí ŕá nínowáríríná ará níni nínrí aí íkíá oríwámí dáníni nepeáríagi wíníjanigíni.

⁸ Anjínajé ámí wo pékáké ráná re éagi wíníjanigíni. Bí d́wí ḿjé xwé ápiáwí wearíjépi imóníjépi rawírawáyo mamówárínáná rawírawá níni biaú bí imóníjépi bíbí apí nípíní ragí imónírí ⁹ nanwí amípí rawírawáyo yaríjéyí níni biaú bí enjépi bíbí píyí erí ewé amípí rawírawáyo waríjéyí níni biaú bí enjépi bíbí xwíríá íkíxénírí éagi wíníjanigíni.

¹⁰⁻¹¹ Anjínajé ámí wo pékáké ráná re éagi wíníjanigíni. Síjé xwé wo —O xegí yofí Yíkí Yaríjeyí ríníjoríní. O uyíwí wírí ápiáwí níweríníjé anjínami dání nípiéroríná iníigí wearíjéyí t́ńi simíjé meaaríjéyí t́ńi níni biaú bí imóníjéyí bíbimí píeróáná apí nípíní yíkí imóníjéni. Ámá iníigí apímí nínróná yíkí imóníjéagi nání obaxí péagí wíníjanigíni.

¹² Anjínajé ámí wo pékáké ráná re éagi wíníjanigíni. Sogwí píré rakínírí emá píré rakínírí síjé píré rakínírí éagi nání íkwáwíyíná biaú bí imóníjépi bíbimí dání śá níyinárírí sogwí manípa erí áríwíyíná biaú bí imóníjépi bíbimí dání ení śá níyinárírí emá t́ńi síjé t́ńi ẃá mókípa erí éagi wíníjanigíni.

¹³ Nioní ámí weníjé éáyí apurí wo anjé pírinami ayá áwíníyo nípuríná enjé t́ńi re raríjéagi aŕá wíjanigíni, “Ine, anjínajé awa waú wo yoparowa, ríxa pékáké nírpírí nání imóníjé. Awa ráná ámá xwáfyo jweagíáyo wímeanjépi nání ine! Ine!” raríjéagi aŕá wíjanigíni.

9

Anjínajé awaú awaú pékáké nírimáná enáná ámí wo ríjé nánííni.

¹ Anjínajé pékáké xirígíáyí yoparí waú wo awayá wo pékáké ráná nioní síjé anjínami dání píerónjé wo xwáfami wenjépi níwínírí síjéomí siríríkí yoparí bí mimóníjéyí nání kípi wíagi ² o nurí siríríkí yoparí bí mimóníjéyí íkwíáná re éagi wíníjanigíni. Síjéwíríá ŕá xwé bimí rojépipímí dání awímíjíníjé nítríná siríríkí ayímí dání peyíagi wíníjanigíni. Peyíáná sogwí íkwapíjé mearí agwíníjé táríjéagi nání anjé píré síjéáni mepa erí yaríná wíníjanigíni. ³ Áxwaxí síjéwíríá apímí dání peyeamiaríjéagi wíníjanigíni. Wáre xwáfyo enjépi sídíjé waríjépa áxwaxí apí ení xe wáreníjé sídíjé opaxí imóníwíníjínírí Goríxo síjéwí níwínírí ⁴ áxwaxí apímí jwí ikaxí re uríníagi wíníjanigíni, “Ará t́ńi íkíá t́ńi amípí sowíníjé imóníjépi t́ńi nínrí kírinjé mípímíxípaní. E nerí aí ámá Goríxoyá mimónípa nero nání xegí ípíríá meánígíáyo ananí xwíríá íkíxéríxíní.” uríníagi níwínírí ⁵ ámá ayo xwíríá níkíxeríná xe píkíríxínírí síjéwí níwíní nerí ríníjé bí —Ríníjé áxwaxí ayí wiaríjépi wáre ámáyo sídíjé óáná ríníjé wínaríjépi, ayí axíjéjé imóníjépiríní. Ríníjé apíní níwía waríná xe emá wé wú núní pwéwíníjínírí síjéwí wíníagi wíníjanigíni. ⁶ Áxwaxí apí ámá ríníjé ayíkwí níwínípa yaríná ríxa “Opémíni.” níwimóníro íkíníjé sípí níwíníro “Aríge neríná péminíréní?” níyáiwíro aíwí íná wí nípepaxí imóníjépiríámani. ⁷ Áxwaxí ayí osí ámá míxí nání nímeámí nuríná níkíníjíníjé yímároarígíápa imóníjéagi níwínírí wígí ḿjéyo amínanjéwí síjé gorí t́ńi imíxíníjínáníjé d́kíníro símímanjé ámá símímanjéníjé íníro ⁸ wígí d́á sepiá apíxí wíwayáníjé wero wígí

síwanjé pusé sayé raioníyí ríníjéyíyá síwanjíníjé wero ⁹ agwíríwámíní níkíníjé kapá t́níní imíxíníjé náníjé jwíríríníro enagáa wíníjanigíní. Iwé wigé nípiþíka nuróná rarínípi, ayé osé obaxé míxé nání nímeámí nuríná rarínípa rírí osé karé obaxé míxé nání níropémi nuríná rarínípa rírí yarínagí wíníjanigíní. ¹⁰ Wigé íkwémíjéyí wáré sídíní waríníyíníjé imóníjagí wíníjanigíní. Ámáyo emá wé wúmi ríníjé wípaxé imóníþíríyí ayé wigé íkwémíjéyo dání sídíní warígíyíríní. ¹¹ Míxé ináyé áxwaxé ayo seáyé e níwimónírí umenweano, ayé anínajé siríríké yoparé bí mimóníjéyími menweanoríní. O xegé yoé Xibiruyé ṕné t́níní níriríná Abadonoyé rarígíforíní. Gíríkíyé ṕné t́níní níriríná Aporiyonoyé rarígíforíní. Yoé nípiáuní ḿkí ayé o íríkíarínjo enagí náníríní.

¹² Ríwíyo wímeanípi nání “Ine” biaú bí ríþí bí ríxa apí wímeanjé. Biaú apími ríwíyo imónínípiáú síníríní.

Anínajé awa yoparo t́jé pékáké ríníjé náníríní.

¹³ Anínajé pékáké xírígá awa yoparo t́jé pékáké ráná íráé síjé goré t́níní imíxíníjé Goríxoyá símímanjémi onínípiyá síwanjé biaú biaú t́jé e dání manjé bí nírirínírná ¹⁴ anínajé pékáké íá xírígá yoparo t́jémi re urarínagí aréa wíníjanigíní, “Anínajé waú waú iníjé Yupíretís rapáú t́jé e gwé jweagáawami wíkweawaréi.” urarínagí aréa níwirí ¹⁵ anínajé awaú awaú —Awa ríxa xwiogwé o imónírí emá o imónírí síá ayí imónírí éaná e éfíríxínírí wímíxárínjowaríní. Awa nuro ámá xwíá nírimíní jweagáayé biaú bí imónígá bími þíþíkímí epíríá nání wíkweawáríagí níwínírí ¹⁶ “Ámá míxé nání osíyo xenjweagáawa díní nímoré íá míropaxé imóníjé. Níní 200,000,000 imónígáawaríní.” rarínagáa aréa wíníjanigíní. ¹⁷ Osé t́níní seáyé e xenjweagáayé t́níní níoní oríná níwíníríná ríþíníjé imóníjagáa wíníjanigíní. Seáyé e xenjweagáayé níkíníjé ríáníjé ayéa rírí onagwá weré síyó rírí enjéyí imaníro osé míjé pusé sayé raioníyí ríníjéyíyá míjéjéyí imónírí osé manjéyo dání ríá ápiáwé t́níní síjwíríá t́níní síjé xegé yoé saríþá ríníjé ríá síjé inínípi t́níní kwíyé oré yarínagí síjwé wíníjanigíní. ¹⁸ Ríá ápiáwé t́níní síjwíríá t́níní síjé ríá síjé inínípi t́níní osíyíyá manjéyo dání kwíyé omomé neríná xeaníjé apiaú apí imóníjéþími dání ámá níní biaú bí imónígá bími þíkíaríagáa wíníjanigíní. ¹⁹ Osíyíyá sowé sídíríníjé nímonímáná sífíwé sídírí míjé imóníjagí nání apími dání ámáyo þíkíarígá enagí nání ayé wigé ené eáníjé ámá þíkíþaxé imóníjéþí manjéyo dání imónírí sowíyo dání imónírí enagí wíníjanigíní. ²⁰ Ámá níní biaú bí imónígáyo xeaníjé apiaú apí níwíkaríná bíbiaú míþíkíþípiáú re egíawíxíní. Wigé jwíá wé t́níní imíxígáþí peá mímopa nero imíó díní wíkíwíroarígáþí ṕníní míwíarípa ero wigé jwíá síjé goré t́níní imíxíro siríþá t́níní imíxíro kapá t́níní imíxíro aga síjé t́níní imíxíro íkíá t́níní imíxíro yarígáþí —Apí wí síjwé anírí aréa wírí anjé eré míyaríníþíríní. Apí aníní miní íá níxíríro símí símí e mearígáþí ṕníní míwíarípa egíawíxíní. ²¹ Wigé þíkíxwíríó néra warígáþí t́níní ayé néra warígáþí t́níní íwé niga warígáþí t́níní íwé meamearígáþí t́níní apí níþíní ení ríwíminí mímamogíawíxíní.

10

Jono bíkwé onímíá bíkwé nuráþírí níjé náníríní.

¹ Níoní weníjé éáyé wíníjanigíní. Anínajé ené síxé eáníjé ámi wo —O agwé xopíxopé rónírí xegé míjéyo opínagwéa d́kínírí neré xegé símímanjé sogwíníjé wíá ókírí xegé síkwíyo dání ríá ápiáwíníjé weré nemáná anínami dání weþínarínagí wíníjanigíní.

² O bíkwé onímíá þaríníjé bíkwé íá níxírírí sísíxírí níroríná síkwé náú rawírawáyo osaxírí onamínú xwíáyo osaxírí neré nírómáná ³ pusé sayé xwéríxa raioníyí ríníjé awé níriríná ayé wí yaiwíámí márarínípa ené t́níní nírimáná enáná akíríwé wé wíwúmi dání waú rayígíawíxíní. ⁴ Akíríwé wé wíwúmi dání waú apí nírayímáná enáná níoní ríxa ríwamíníjé eámínírí yaríná xwíyá anínami dání re rínénaríagí aréa wíníjanigíní,

“Xwiyá akiriwí wé wúmi dánj wau api niriíná ríapí ríwamiñj meapa neri ínimí áyá eaarei.” rinénapíagi aríá níriri 5 aníñají síkwí sisixirí níriri ríwamiñj rawirawáyo osaxirí xwíáyo osaxirí enagi winíáo wé náu nímíeyoarí aníñamí nimixirí 6 síñá womí dáníniñj níriri ríwamiñj aníñj íniná ñweaño tíñj e dání —O aníñna imixirí amípí níní e eníyí imixirí eri xwíarí imixirí amípí níní e eníyí imixirí eri rawirawá imixirí amípí níní e eníyí imixirí eri enoríni. O tíñj e dáníniñj aníñajo re raríñagi winíñanigíni, “Goríxo ‘E éimigíni. E éimigíni.’ yaiwiáriñpi síni yómíñj wí nenímeníño. 7 Aníñají pékákí íá xirígíyí yoparo pékákí ríñapí tíñj Goríxo eníñá dání dñj neñwiperí yumí dñj ‘E éimigíni. E éimigíni.’ yaiwiáriñj xegí wfá rókiamoagíawamí —Awa xegí xínáiwániñj nimóniro omíñj wíagíawaríni. Awamí áwanj uríñpi tíni xixeni axípi neníáríni.” Aníñajo e raríñagi níriri 8 manj aníñamí dání rinénapíagi aríá wíapí amí níriri ríwamiñj re rinénaparíñagi aríá winíñanigíni, “Joxí nuri aníñají sisixirí níriri ríwamiñj rawirawáyo osaxirí xwíáyo osaxirí neri roñomí bíkwí paríniñj íá xiríñpíkwí urápei.” rinénaparíñagi aríá níriri 9 nioní nuri aníñajomí “Bíkwí onímíapíkwí niapei.” uríagi o re níririñigíni, “Joxí níriri ríwamiñj neí. Níriri ríwamiñj manjyo awí píkí iníñgíniñj nísirí aiwí agwíyo dání ayí yíkí ríduníniñj.” níríagi 10 nioní bíkwí onímíapíkwí nurápirí níriri ríwamiñj gí manjyo ayí awí píkí iníñgíniñj níagi aiwí nínowarímáná enáná gí agwíyo dání yíkí níduníñj 11 awa re níriri ríwamiñj, “Amípí amá gwí wirí wirí obaxí imóníñjyo wímearí amá axí e gwí móníñj obaxíyo wímearí xwiyá míkí xegí bí xegí bí raríñj obaxíyo wímearí mixel ináyí obaxíyo wímearí eníapí nání amí wfá rókiamoí.” níriri ríwamiñj.

11

Goríxo imóníñj nání míkí imóníñj íwau náníni.

1 Iwamíto yaríñj xoyíwániñj imóníñj wá níníapíri re níririñigíni, “Joxí níriri ríwamiñj anj Goríxoní nání rídíyowá yaríñj wámí xoyíwá awá tíni iwamíto e e néra urí rídíyowá nání íráf oníñpimí iwamíto eri amá níriri Goríxoní yayí nímearíñjyo íá rírómf eri ei. 2 Rídíyowá yaríñj wámí wáfámí ‘Xe oeni.’ níriri ríwamiñj iwamíto mepaní. Amá gwí xerwíyí wigí dñj tíni xe éfíxíniñj síñwí winíñá enagi nání iwamíto mepaní. Wigí dñj tíni neróná emá 42 pwearíñá anj ñwíapimí xórórí nero sípí wikáriríáríni. 3 Sípí wikáriríñá gí amá nioní imóníñj nání míkí imóníñjyo xe wfá urókiamopaxí oimónípiyíniñj síñwí winíñá awau okiyá wí miní bekí wú níkwíyiniñj sía 1,260 imóníñjyo —Sía ayí emá 42 nání xixeni imóníni. Sía ayí pwearíñá amá wigí íwí néra waríñj ríwamiñj omamópoyíniñj wfá urókiamopíñj.” níririñigíni. 4 Awau íkí oripíyí ríniñj wau tíni íkwíñwí uyíwí íkwíaríñj nání winíñj tíni símímanj Goríxoyá —O xwí níriri nání Amíñá imóníñj. Oyá símímanj ríniñj yapí imóníñjyo. 5 Amá awau tíni mixel inaríñjyo awamí sípí wikárirí neriñjyo, awau manjyo dání ríá apíawí níriri ayo ríá níriri. “Awamí sípí owikáreyí.” yaiwíñj gíyí gíyo ríá apimí dání aga níriri. 6 Emá awau wfá urókiamoaríñjyo iniá meapa oení anj pírínamí yeáyí yimíxarípaxí imóníni iníñj ragí imóníni nání imíxarípaxí imóníni gíní gíná “Xwíáyo ñweagíyo e owikáreyí.” wimóníñj ananí egí dñj tíni xeaníñj ayí ayí níní wikárirí imóníni neri 7 xwiyá Goríxo wfá rókiamoisixíniñj uríñpi tíni xixeni ríxa nurárimáná enáná ñwí mixel yaríñj siríñj yoparí bí mímóníñjyo dání peyaní awau tíni mixel níriri awamí xopírarí níriri píkíñj. 8 Píkíñjyo yapí awau anj xwé apimí —Anj egí Amíñáomí ení yekwíroaríñjyo nání raríñj. Anj api nání níriri ríwamiñj rasí níriri Sodomíyí ríro Isipíyí ríro yaríñjyo. Anj xwé apimí awau óf e píyí opíñj. 9-10 E píyí wenáná sía wíyau wíyí nórirí amí wíyí órímíniñj yaríñj amá wará xixegíni ríro egíyo dánj tíni gwí wirí wirí imóníñjyo dánj tíni

píne xixegíni rarigfáyo dánj tñi gwí bi bi mónigfáyo dánj tñi nibimiro xe piyowaúmi xwfá oweyárfpoyinri sñwí mñwinipa nero sñwí nñwinayiro wfá rókiamófiwaú, áma xwfáyo ñweagfáyo rñniñf ayikwí nñwia múfiwaú rixa péagfi nání ayf yayf seáyimí dání néra upfáríni. E neróná aiwá xwé nimixiro ñiga uro wigf ámayf yayf owinri amipí nanjyf anfá yanf iniro néra warfná ¹¹ rixa sfá wiyau wiyi nórímáná wiyjimí áwiní e dání re enjigini. Gorixo xfomi dání ámi awaúmi dijf sixf uyaráná awaú ámi sñf neri éf rogísixini. Éf róaná áma awaúmi sñwí winayarigfáyf dijf niyága nuro wáyf ayikwí mñwinarfná ¹² awaú xwiyfá bi anfnami dání enj tñi re rñenapfagi arfá wigfísixini, “Awagwí re nání yapfpiyí.” Arfá e nñwiri agwf tñi anfnami nání peyarñagfi awaú tñi mñxf inigfáyf sñwí winowaráná ¹³ axiná re enjigini. Pobonf xwfá yaiwiámf enjigini. Xwfá yaiwiámf éaná anj anj apimi mñrñniñf wé wúkaú imóniñpí bi nñpini pñnanowiri áma e ñweagfá ení 7,000 penowiro éagfa anj apimi ñweagfá mñpéfáyf enj óf nikárñiro Nwfa anfnami ñweañomi seáyí e numeróná “Enj eániñoxí, ayf joxirini.” urarñagfa winñjanigini. Nioní oriñá nñwinirfná e winñjanigini.

¹⁴ Rfwíyo wímeanfpi nání “Ine” biaú bi rñfpi áwiní e enjpi rixa api imónigoí. Apimi rfwíyo imóniñpí anfní imóniñjoí.

Anfnajf pékákf xirigfá yoparo pékákf rññf nánirini.

¹⁵ Anfnajf pékákf xirigfá wé wíumi dánj waú imónigfáwa yoparo pékákf ráná anfnami dání manf obaxf enj tñi re nñrñga warñagí arfá winñjanigini, “Xwfárimí menweapaxf nání imóniñpí sñni wíyfyá marfái, rixa negf Ámínáo tñni xegf áma nene yeáyf neayimixemeanfa nání oyá dijf tñni arfowayá xwfá piaxfyo dání iwiaronfoyf rarñwáo tñni awaúyapñrini. O wí anfá mimónf anñf íníná nñweari menweanfárini.” nñrñga warñagí arfá nñwiri ¹⁶ áma ámíná 24 Gorixo tññf e íkwianwfyo éf nñwearo xapixapf nñweaxa pugfáwa wigf sñmñmanjñmñni nñpñkññmearo Gorixomi yayf numeróná ¹⁷ re urarñagfa arfá winñjanigini, “Ámíná Gorixoxini, enj sixf eániñfá nñyoní seáyí e wimóniñoxini, ríná ñweari enjíná dání anñf ñweari enjoxini, joxí enjíná dání enj sixf eániñf néra bagfpi tñni rixa xixeni neri xwfárimí iwamfó menweañagí nání none yayf siarñwini. ¹⁸ Áma gwí bi bi mónigfá nñni joxí nání wikf nñróniro ‘Omí inñmí wí wurñnaníméwini.’ yaiwíagfa aiwí joxí ayo wikf wóniñpí wíwapiyiríná rixa nimóniññjoí. Ríná áma pegfáyo xwírxí numerí eyeyírómf wirínarini. Ríná wfá rókiamoarigfá, dixf rñnáiwanññf nimóniro omññf siarigfáyo yayf nñwimorí ‘Api wíñmígní.’ yaiwinjpi mñni wirí áma dixf imónigfá joxí nání wáyf nñsiro píranññf xfdarigfá, sñyikwñññf imónigfáyoraní, xwénññf imónigfáyoraní, ayo ení yayf nñwimorí ‘Api wíñmígní.’ yaiwinjpi mñni wirí áma xwfárimí xwírfá ikixearigfáyo xwírfá wikxeri eríná, ayf rixa rínarini.” rarñagfa arfá nñwiri winñjanigini. ¹⁹ Gorixoyá anj ñwfa anfnami enjwá íkwññri bokisf xwiyfá Gorixo enjíná réoárññpí nání imixiniñfwá anj iwámi dání sññani imónirí éaná re enjigini. Ápianwí okímixayirí ikaxf rayirí akiríwí rayirí pobonf eri anfnáikf ayá wí eri éagí winñjanigini.

12

Ekñyññf iwí wo inññpí tñni apixf wí inññpí tñni nánirini.

¹ Ekñyññf anj pírfyo ayá sfwf ropaxf bi nññrñfná rñpi imóniññigini. Apixf wí — Í sogwo rapñrapñññf yññri xegf síkwf emáomi ikwiárñri amñnanwí sññf wé wúkaú síkwf waú tññf dñkñññri nemáná ² nñaiwf agwf enjñrini. Í nñaiwf xññmñññri nání sñwí wanarñagí rñniñf ayikwí mñwinarñagí nání “Anñni oxññmñni.” nñyaiwirí “yeyí” rñññigini.

³ Ekíyinjí ámi bí anjé pírfyo niníríná rípi imóníjínigíni. Iwí ayfá ríjé xwé wo —O mánjé wé wífúmi dánjé waú imorí síwanjé wé wúkaú mánjéyo dání rémówapírí dírfé mǐxí ináyé dǐkínarígíá imóníjé wé wífúmi dánjé waú mánjéyo xixení nǐdǐkíga urí enjoríní. O anjé pírfyo e síjání nimónírí re enjínigíni. ⁴ Síjé biaú bí egíá bimí xegé sowé tǐnǐ anjénami dání aláirómí énapáná xwífáyo píérínowíjínigíni. E nemáná iwí xwéó “Apíxí niaíwí xírímínírí yaríjé ríxa niaíwí xíráná oroanímíní.” nǐyaiwirí ímí agwíríwámíní urojáná ⁵ í niaíwí oxé womí —O ainíxí wá fá nǐxírírí áamá gwé bí bí mónígíá nǐyoní umenjweanfá nání imónírí xwíyíá xíoyápímí mímúropaxé imónírí enforíní. Omí í xíríjínigíni. Niaíwí omí nǐxírímáná enjáná íwo Goríxoyá díjé tǐnǐ xíó íkwianjwínami njweanje nání nǐpeyírí njweanjáná ⁶ apíxí áamá díjé meanjé e nání éf unjínigíni. Goríxo í e nání éf nurí njweáwínígínírí aníjíní wímíxíyárinje nání nurí njweanjáná aiwá nǐwíro píraníjé mearíná sǐá 1,260 nóra unjínigíni.

⁷ Anjénami dání mǐxí ninowíápíníróná anjénajé Maikoroyí ríníjé tǐnǐ xegé anjénajowa tǐnǐ mǐdání nírómáná iwí xwéó tǐnǐ mǐxí niníróná iwo ení anjénajé xíomí xǐdarígíáwa tǐnǐ mǐdání nírómáná mǐxí niníro aí ⁸ iwowa enjé mǐweánípa nero nání sínǐ anjénami njweapaxé mimóníjagáa nání ⁹ Maikorowa iwomí mamówárenapígíawíxíní. Sídíro enjíná dání oboyí ríro Setenoyí ríro egíó, ayé oríní. Áamá xwífáyo njweagíá nǐnǐ íwí oépojínírí yapé nǐwíwapiya waríjé, ayé oríní. Omí xwífáyo nání mamówárenapíro anjénajé omí nǐxǐdíro yarígíáwami mamówárenapíro éagíá ¹⁰ nioní arfá wíáyé anjénami dání xwíyíá bí enjé tǐnǐ re rínénaparíjagí arfá wíjaníjíní, “Goríxo enjé eáníjé xíó imóníjé tǐnǐ erí áamá xíoyá imóníjéyo yeáyé uyímíxemearí mǐxí ináyé yapé nimónírí xwíoxíyo mǐmeámí nerí umenjwearí ení ríxa agwíríní. Yeáyé uyímíxemeanfá nání oyá díjé tǐnǐ aríowayá xwíá píaxíyo dání iwíaronjé, o xegé néní tǐjé nimóníríjéyo dání áamá xwífáyo njweagíáyo wíwapiyíní ríxa agwíríní. Ayé rípi náníríní. Jisasomí díjé nǐwíkwíroro nání xexíxexírímeá imónígíáyo xwíyíá uxekwímoayaríjéomí —O negé Goríxoyá sínjwíyo dání íkwáwíyiraní, áríwíyiraní, xwíyíá uxekwímoayaríjéoríní. Omí ríxa xwífáyo mamówárfáriní. ¹¹ Negé nǐrǐxímeáyé ‘Sípísípí miáo nene yeáyé neayímíxemeanfá nání neapeínírfání?’ nǐyaiwíro ragé oyáyo ígíáníjé eáníro o nání xwíyíá wá uríyíro neríjéyo dání obomí xopírárí wírfáriní. Ayé omí xopírárí nǐwíríná wíwaníjéyí wá mumíxíní ‘Wa nene Jisasomí xǐdaríjagwí nání nǐneapíkiróná ayé aníní xe oneapíkípojé.’ nǐyaiwíro xǐdígíáyíriní. ¹² Ayínání anjé rínaxí tǐnǐ re njweagíáyíné tǐnǐ díjé nífá oseainíní. E nerí aí xwíáríxí tǐnǐ rawírawáwáxí tǐnǐ ine! Obo xwíárímí seyíné tǐjé e nání ríxa wéf enjagí nání raríjíní. O ‘Aníjé xwíárímí níjweámáná epaxonímání. Re ení pírfí nǐrakípírí anjé ayoríání?’ nǐyaiwirí nání xegé wíkfí nónírí seainípi ríá ápiáwíníjé imóníjagí nání ine!” Xwíyíá anjénami dání e rínénaparíjagí arfá wíjaníjíní.

¹³ Iwí xwéó “Ríxa xwíárímí rínímamówárenapáoí?” nǐyaiwirí apíxí niaíwí oxo xíríímí mǐxí eaaxǐdíjínigíni. ¹⁴ Mǐxí eaaxǐdíjagí aí apíxí áamá díjé meanjéyo xíí nání wímíxíyárinje nání nǐpípká ounírí nabíkínáo íwí wíníxaú ímí unjwíráná í sídíro tǐjé e pínní nǐwíárímí nǐpípká nurí e njweanjáná xwíogwé waú wo nímúrorí ámi wo áwíní e imóníe nání aiwá nǐwíro píraníjé umegíawíxíní. ¹⁵ Sídíro iníjé xegé manjéyo dání peyeáú iníjé waxíníjé númí nurí ímí nǐxemí nǐwerí opíkinírí imíxowárfagí aí ¹⁶ xwíárí apíxímí arírá nǐwíríná re enjínigíni. Iníjé waxé iwí xwéó apíxímí opíkinírí xwíríá dowárfú xwíárí xegé manjé nexoarí níjínigíni. ¹⁷⁻¹⁸ Iwo sínjwí e nǐwínírí apíxí nání wíkfí ríá ápiáwíníjé nǐwónírí nání niaíwí apíxí í xíríjé wíníyo mǐxí wímínírí unjínigíni. Ayé áamá sekaxé Goríxo uríjépi xǐdíro xwíyíá Jisaso nání ríjépi díjé fá xíríro yarígíáyé enjagí nání ayo mǐxí wímínírí nání nurí rawírawáyo imanjé e éf roáríjínigíni.

13

Naŋwǫ mǫxǫ yarǫjǫ rawǫrawáyo dánǫ fwiaparǫjǫ nǫwǫnǫrǫ o sǫwanǫjǫ

¹ Nionǫ naŋwǫ mǫxǫ yarǫjǫ wo rawǫrawáyo dánǫ fwiaparǫjǫ nǫwǫnǫrǫ o sǫwanǫjǫ wé wúkaú rémówapǫrǫ mǫjǫ wé wǫúmǫ dánǫ waú imorǫ enǫ xegǫ sǫwanǫjǫ wé wúkaú apimǫ wámǫnǫ wámǫnǫ dǫrǫ mǫxǫ ináyǫ dǫkǫnǫrǫgǫfǫpǫ nǫdǫkǫga urǫ xegǫ mǫjǫ wé wǫúmǫ dánǫ waú apimǫ womǫnǫ womǫnǫ yoǫ Gorǫxomǫ ikayǫwǫ umeararǫgǫfǫpǫ rǫwamǫjǫ nǫjǫwǫrǫrǫga urǫ enǫgǫ wǫnǫjǫnǫgǫnǫ. ² Naŋwǫ mǫxǫ yarǫjǫ nionǫ sǫjǫwǫ wǫnǫfǫo pusǫ sayǫ papearǫxǫ imónǫjǫ repatǫyǫ rǫnǫjǫyǫfǫnǫjǫ imónǫrǫ xegǫ sǫkwǫ ayǫ naŋwǫ beyáǫ rǫnǫjǫyǫfǫpǫnǫjǫ imónǫrǫ xegǫ maŋǫ ayǫ pusǫ sayǫ raionǫyǫ rǫnǫjǫyǫfǫnǫjǫ imónǫrǫ enǫrǫnǫ. Iwǫ xwéo naŋwǫ mǫxǫ yarǫjǫ xǫo tǫnǫ xǫxenǫ oimónǫrǫ sǫjǫwǫ nǫwǫnǫrǫ nánǫ enǫ eánǫjǫ xǫo yarǫjǫpǫ sǫxǫ umímorǫ xǫo ámáyo seáyǫ e nǫwimónǫrǫ umenǫweaarǫjǫpa axǫpǫ oimónǫrǫ wimǫxǫrǫ xǫo nénǫ tǫjǫ seáyǫ e imónǫjǫpǫ axǫpǫ oimónǫrǫ wimǫxǫrǫ enǫrǫnǫ.

³ Mǫjǫ wǫyimǫ mǫjǫ rogǫá igǫ ayǫ nǫpǫkipaxǫ rogǫánǫjǫ imónǫjǫ wǫnǫjǫnǫgǫnǫ. Ámá xwǫfǫ nǫrǫmǫnǫ ŋweagǫfǫyǫ “Naŋwo arǫge nerǫ sǫjǫ enǫrǫfǫnǫ?” nǫyaiwiro o nánǫ ududǫ nǫwǫnǫrǫnǫ nǫxǫdǫro ⁴ iwo naŋwomǫ xǫo nénǫ tǫjǫ imónǫjǫpǫ axǫpǫ wimǫxǫfǫ enǫgǫ nánǫ xǫomǫ seáyǫ e numero naŋwomǫ enǫ axǫpǫ seáyǫ e numerónǫ re nǫra ugǫfawixǫnǫ, “Naŋwo tǫnǫ go xǫxenǫ imónǫnǫ? O tǫnǫ go mǫxǫ xǫxe inǫpaxǫ imónǫnǫ?” nǫra ugǫfawixǫnǫ.

⁵ Gorǫxo naŋwo xegǫ dǫjǫ tǫnǫ xe maŋǫ nǫyoámorǫ weyǫ nǫmenǫrǫ ikayǫwǫ nǫnǫmeara úwǫnǫgǫnǫrǫ sǫjǫwǫ wǫnǫrǫ emá 42 múroarǫnǫ apǫ enǫfǫ nánǫ nénǫ tǫjǫnǫjǫ nimónǫrǫ éwǫnǫgǫnǫrǫ sǫjǫwǫ wǫnǫrǫ éagǫ ⁶ o re enǫnǫgǫnǫ. Maŋǫ nǫyoámorǫ Gorǫxo nánǫ ikayǫwǫ nǫmearǫrǫnǫ oyá yoǫyo ikayǫwǫ mearǫrǫ anǫ ŋwǫfǫ oyáiwá nánǫ ikayǫwǫ mearǫrǫ anǫfǫnamǫ ŋweagǫfǫyǫ nánǫ ikayǫwǫ mearǫrǫ enǫnǫgǫnǫ. ⁷ Gorǫxo ámá xǫoyá imónǫgǫfǫyo naŋwo xe mǫxǫ nǫwirǫ xopǫrǫrǫfǫ wǫwǫnǫgǫnǫrǫ sǫjǫwǫ wǫnǫrǫ xe nénǫ tǫjǫnǫjǫ nimónǫrǫ ámá gwǫ wǫrǫfǫ wǫrǫfǫ nǫyonǫ tǫnǫ wará xǫxegǫnǫ írǫgǫfǫ nǫyonǫ tǫnǫ pǫné xǫxegǫnǫ rarǫgǫfǫ nǫyonǫ tǫnǫ gwǫ bǫ bǫ mónǫgǫfǫ nǫyonǫ tǫnǫ ayo seáyǫ e wimónǫfǫwǫnǫgǫnǫrǫ sǫjǫwǫ wǫnǫrǫ enǫnǫgǫnǫ.

⁸ Ayǫnánǫ ámá xwǫfǫyo ŋweagǫfǫyǫ nǫnǫ —Ámá enǫnǫ Gorǫxo xwǫfǫrǫfǫ imǫxǫnǫnǫ dánǫ wigǫfǫ yoǫ íkwǫfǫ dǫjǫfǫ nǫyǫmǫjǫfǫ meapǫrǫfǫ nánǫ ŋwǫrǫrǫnǫjǫfǫnamǫ —Ana sipǫsipǫfǫ pǫkǫgǫoyánarǫnǫ. Anamǫ yoǫ ŋwǫrǫrǫnǫjǫyǫfǫ marǫfǫfǫ, ámá yoǫ mǫjǫwǫrǫrǫnǫjǫyǫfǫ naŋwo nene nánǫ yayǫfǫ owǫnǫrǫ seáyǫ e umepǫrǫfǫrǫnǫ.

⁹ Ámá arǫfǫ tǫgǫfǫyǫné enǫnáyǫfǫ, arǫfǫ ókǫarǫfǫ mónǫpoyǫ. ¹⁰ Ámá Gorǫxo “Xe gwǫfǫ uyǫfǫrǫxǫnǫ.” wǫiawǫjǫfǫ go go apimǫ wǫ múropaxǫ imónǫnǫfǫamanǫ. Ámá “Kǫrǫfǫ tǫnǫ xe pǫkǫfǫrǫxǫnǫ.” wǫiawǫjǫfǫ go go apimǫ wǫ múropaxǫ imónǫnǫfǫamanǫ. Apǫ imónánáyǫfǫ, Gorǫxoyá imónǫgǫfǫfǫné segǫfǫ dǫjǫfǫ wǫkwǫfǫroarǫgǫfǫpǫ pǫnǫ mǫwǫiǫrǫfǫ anǫjǫfǫ minǫfǫ xwámámǫfǫ nǫwǫfǫ úfǫrǫxǫnǫ.

Naŋwǫ xwǫfǫyo dánǫ fwiaparǫjǫ nǫwǫnǫrǫ

¹¹ Nionǫ naŋwǫ ámǫ wo xwǫfǫyo dánǫ fwiaparǫjǫ nǫwǫnǫrǫ o sipǫsipǫfǫ miá mǫjǫfǫyo dánǫ sǫwanǫjǫ wǫyau rémoarǫjǫfǫpa rémorǫ xegǫ xwǫyǫfǫ nǫrǫrǫfǫnǫ iwǫfǫ xwǫyǫfǫ rarǫjǫfǫpa rǫrǫ yarǫjǫgǫfǫ wǫnǫjǫnǫgǫnǫ. ¹² O naŋwǫ xámǫ fwiaparǫjǫyá nénǫ imónǫjǫfǫ nǫpǫmǫnǫ dánǫ nǫwǫirǫfǫnǫ ámá xwǫfǫyo ŋweagǫfǫ nǫnǫ naŋwǫ xámǫ fwiaparǫjǫ, igǫfǫ nǫpǫkipaxǫfǫ wǫnǫmǫ nupǫkǫnǫmearo seáyǫ e umépoynǫrǫfǫ mǫrǫkwǫkwǫfǫ wǫaxǫdǫrǫfǫ ¹³ emǫmǫfǫ ayá rǫwamónǫpaxǫfǫ xǫxegǫnǫfǫ bǫ erǫ nerǫfǫnǫ ámá sǫjǫwǫfǫ anǫgǫfǫe dánǫ oyá dǫjǫfǫ tǫnǫfǫ rǫfǫfǫ wǫarǫjǫfǫfǫ bǫ aǫfǫ anǫfǫnamǫ dánǫ xwǫfǫyo píerónapayarǫjǫfǫpǫfǫ tǫnǫfǫ yapǫfǫ wǫwapǫyarǫjǫrǫnǫ. ¹⁴ E nerǫfǫnǫ emǫmǫfǫ Gorǫxo naŋwǫfǫ wǫoyáfǫ nénǫfǫ tǫjǫfǫ imónǫjǫfǫpǫmǫfǫ dánǫfǫ xe wǫwapǫyǫpaxǫfǫ oimónǫrǫfǫ sǫjǫwǫfǫ wǫnǫfǫpǫmǫfǫ dánǫfǫ ámáfǫ xwǫfǫyo ŋweagǫfǫyo yapǫfǫ nǫwǫwǫwapǫyǫrǫfǫ re urarǫjǫfǫrǫnǫ, “Xwǫfǫyo ŋweagǫfǫfǫné xopǫkǫgǫfǫ naŋwǫfǫ mǫjǫfǫ rogǫfǫfǫ ámǫfǫ sǫjǫfǫ imónǫjǫnǫjǫfǫ imónǫjǫfǫfǫ bǫfǫ nimǫxǫro éfǫfǫ urǫrǫrǫfǫpoyǫfǫ.” urarǫjǫfǫfǫ enǫgǫfǫ nánǫfǫ ¹⁵ ayǫfǫ e eánǫfǫ naŋwǫfǫ rǫwǫfǫyo fwiaparǫjǫfǫ xopǫkǫgǫfǫ imónǫjǫfǫpǫfǫ nǫmearǫfǫ sǫjǫfǫ oenǫrǫfǫ sǫfǫmǫfǫ ófǫyofǫ dánǫfǫ pǫrǫámǫfǫ wǫánǫfǫ sǫjǫfǫ imónǫjǫnǫgǫnǫ. Gorǫxo naŋwǫfǫ xwǫfǫyofǫ dánǫfǫ fwiaparǫjǫfǫ xegǫfǫ wónǫjǫfǫfǫ xopǫkǫgǫfǫfǫ

imóniŋpimi símí ófyo dání pírámí wíŋpimi dání xe siŋí nimóniri xwíyá riri áamá xébimi xómiŋí n+yikwiro seáyí e mumeariŋfáyo opíkípoiŋiri riri epaxí imónwiniŋiniŋí siŋwí winiŋí enagi nání e imóniŋiniŋí. ¹⁶ Naŋwí xwíyáyo dání fwiapiŋo e nemána xóyá maŋfyo dání áamá niyoni siyikwiniŋí imóniŋfiamirani, mamadíríxamirani, áamá amipí wí mímúroniŋfáyorani, uyípeayí imóniŋfáyorani, áamá xináiwániŋí nimóniro omiŋí wiiariŋfáyorani, wiwini meŋweániŋfáyorani, ayo niyoni ipiríá nearína wíyo wé náumi earo wíyo mimáyo earo egfawixini. ¹⁷ E neriniŋfyo dání áamá ipiríá naŋwoyá yoí tñirani, nabá xóyá yoípirani, xixeni imóniŋfipirani, meániŋfáyí aiwá nipiŋí nání bí ero aiwá niŋwí meapíŋí nání bí ero epaxí mimónipa egfawixini. Ipiríá eániŋfáyíni anani bí epaxí imóniŋfawixini. ¹⁸ Íá roariŋfáyíné, seyíné píraniniŋí diŋí neŋwiperíŋáyí, re éfrixini. Nabá naŋwí oyá yoí tñi xixeni imóniŋpí, ayí áamá wo nání riniŋagi nání áamá diŋí íá xiriŋfá giyí giyíné, nabá oyá yoí náníŋí píraniniŋí íá rófrixini. Nabá oyá yoí nání riniŋpí, ayí 666 apirini.

14

Áamá 144,000 imóniŋfápi nánirini.

¹ Nioni weniniŋí éáyí winiŋanigini. Sipisipí miáo dífwí miŋí Saioniyi riniŋpimi éf roŋagi siŋwí niwiniŋí áamá 144,000 imóniŋfáyí —Ayí yoí xóyá tñi xanoyá tñi ríwaminiŋí mimáyo eániŋfáyíŋini. Ayí o tñi nawini éf roŋagíŋa niwiniŋí ² aríá wíáyí wiŋanigini. Anínamí dání ikaxí bí niriŋiríŋá ikaxí iniŋí iyakwí obaxí niŋiroríŋá rariŋípa riri akiriŋwí ení tñi niriŋiríŋá rariŋípa riri ikaxí áamá kitá eariŋfáyí kitá eariŋá rariŋípa riri yariŋagi aríá wiŋanigini. ³ Gorixoyá íkwianŋwína tñi diŋí tñiŋí imóniŋfá waú waú awa tñi ámína 24 e niŋweaxa pugíáwa tñi wigí símimaŋíŋíwámíni áamá 144,000 ayí éf nírómána soŋí siŋí bí rariŋagíŋa aríá wiŋanigini. Soŋí rariŋfá api áamá xwíyáyo daniŋí wí niŋfá imónipaxí menini. E daniŋí 144,000 imóniŋfá xó nupeiŋiŋpimi dání gwíniŋí uroyíroniyíni anani niŋfá nimóniriŋipaxíŋini. ⁴ Áamá apixí tñi íwí minípa nero piaxí miweánariŋfápa ayí eni ŋwíápi síni íá mxiŋariŋfá enagi nání Gorixoyá siŋwíyo dání piaxí miweánariŋfáyíŋini. Síni apixí tñi memegíŋfáyíŋini. Sipisipí miáo gími gími úfmi anani númi xídaríŋfáyíŋini. Áamá niyoni dání gwíniŋí Gorixo roayíroniyí xó nání tñi sipisipí miáo nání tñi aiwá niwákwininiŋí imóniŋfáyíŋini. ⁵ Yapí niriŋo xwíyá óf e rariŋfáyímani. Raminiŋfáyíŋini. Xwíyá bí xímeapaxíŋmani.

Aníŋají waú wo xwíyá ríŋfá nánirini.

⁶ Aníŋají ámi wo aní píŋfyo ayá áwiniŋí niŋipiŋka wariniŋagi winiŋanigini. O áamá xwíyáyo ŋweagíŋa gwí wírí wírí imóniŋfá niyoni tñi pñé xixegíni rariŋfá niyoni tñi wará xixegíni iniŋfá niyoni tñi ayo niyoni xwíyá aríá niwiriŋá yayí winipaxípi —Api aniniŋí riniŋiríŋáŋini. Api wáf urini nání tñiŋorini. ⁷ O ení tñi re riniŋiniŋí, “Gorixo, aníŋa imixiriŋí xwíáŋí imixiriŋí rawirawá imixiriŋí iniŋí símíŋfáyí imixiriŋí eno áamá niyoni eyeyírómí enína ríxa rína enagi nání omí wáyí wiro seáyí e umfeyoaro o nene nání yayí owiniriŋí seáyí e umero éfrixini.” Aníŋajo niŋipiŋka niŋpuríŋa e rariŋagi winiŋanigini.

⁸ Aníŋají ámi wo ríwíyo aní píŋfyo áwiniŋí niŋipiŋka niŋpuríŋa re nira puŋiniŋíŋí, “Aní xwé Babironiyi riniŋpíŋí ríxa xwiríá ikixenáriniŋí. Oyí, ríxa xwiríá ikixenáriniŋí. Áamá wí wíyo papíkí oépoiŋiriŋí iniŋí wainí míni niwiro wíwapiŋariŋfápa aní api ení íwí xébi inariŋípa gwí bí bí móniŋfá nñi ení íwí axípi oiniŋpoiŋiriŋí wíwapiŋiniŋíŋíŋí.” nira pwariniŋagi winiŋanigini.

⁹ Aníŋají awaúmi ámi ríwíyo wo niŋpuríŋa ení tñi re nira puŋiniŋíŋí, “Áamá naŋwo tñi óniŋíŋí xopaikíŋí imixiniŋpíŋí tñi awaú nene nání yayí owiniriŋíŋí xómiŋíŋí n+yikwiro

seáyí e umero ipíríá oyá mimáyorani, wéyorani, eáníro yarígíá gíyí gíyí ¹⁰ wikí Goríxo aga ayíkwí m+wóníjépi wí múropíríámani. Inígí wainí m+ixí yaríjépi+níjépi nípiríáriní. Wainí oyápi, ayí m+ixí bí onímiápi éwiníginíri aga inígí tñí gwiaumí nerí yiníjépi maríáí, wainí api m+ixí ayíkwí mepa éwiníginíri inígí tñí gwiaumí mé wainí aíníni síxí oyá wikí óníníjépi imóníjépi wámi íníníjépi+ríni. Ámá ayí wainí api níni+ríni+níjépi neróná re epíríáriní. Aníjají Goríxoyáowa tñí sipísipí miáo tñí awa síjwí wíníjépi ríníjépi síjépi sarípiáí ríníjépi+dáni dání tñí ríá ápiáwí wearíjépi+dáni tñí xaíwí níwiníri m+meníjépi nura uníáriní. ¹¹ Ríá m+meníjépi uraríjépi+dáni síjwíríá peyaríjépi aga ná ríwíyo dání aí pñí bí m+wiárí aníjépi miní peyaríá ámá ayí ikwáwíyiraní, áríwíyiraní, bí kikiá jweapíríá meníni. Ámá nanwo tñí óníníjépi xopaikíjépi imíxíníjépi tñí awaú nene nání yayí owiníri xómíjépi níyíkwíro seáyí e umero ipíríá xegí yoí nání eáníro yarígíá e epíríáriní.” Aníjajo api e níra pwaríjépi wíníjépi+níjépi.

¹² Ámá Goríxoyá imóníjépi xwámámí níwia warígíá e re epíríáriní. Sekaxí o ríníjépi xaíwí íá xíríro Jisasomí díníjépi wíkwíroarígíápi xaíwí íá xíríro epíríáriní.

¹³ Nioní anínamí dání xwíyíá bí re rínénaparíjépi aríá wíníjépi+níjépi, “Joxí re níri+rí ríwamíjépi eai, ‘Ámá Goríxo tñí ikáríníjépi ríná dání nípea upíríáyí oyápi+dáni yayí winíjépi+píríni. Kwíyíjépi ení re raríni, ‘Oyí, yayí owiníni. Níperíá Jisasomí níxídíro nání ríwí níríkwíni+rí neríjépi+dáni wará saníjépi wunaríjépi+dáni gwíníjépi níkwéaníri kikiá epíríá eníjépi nání yayí owiníni. Níperíá wé róníjépi imóníjépi wíwaníjépiyí néra ugíá aníá wí mimóní Goríxo yayí wímoníá nání síni nímoníni+á eníjépi nání ananí kikiá epaxíri+ní.” Kwíyíjépi ení e raríni.’ níri+rí ríwamíjépi eai.” rínénaparíjépi aríá wíníjépi+níjépi.

Xwíárimí aiwáníjépi mípíríá náníri+ní.

¹⁴ Nioní weníjépi éáyí wíníjépi+níjépi. Agwí apíá weníjépi síjwí níwiníri ámáníjépi imóníjépi wo apímí seáyí e éf xenweaníjépi níwiníri o amínaníwí síjépi gorí tñí imíxíníjépi wína míjépiyo díkíníri kirá wíí aiwá wákwíarígíá jwá xaíwí yiníjépi bá íá xíríri nemáná jweaníjépi wíníjépi+níjépi. ¹⁵ Ámí aníjají wo aníjépi jwíáiwámí dání níwíapírí agwíjépi éf xenweanómí ríaiwá ení tñí re uríjépi wíníjépi+níjépi, “Aiwá xwíárimí dání níní ríxa yóíríni. Ríxa níwíapírí ríná eníjépi nání díxí kirápa tñí m+íjépi níwákwírí m+í.” uríjépi ¹⁶ agwíjépi éf xenweanó xegí kirá xwíárimí seáyí e puwíáruíyí níní wíarí wákwímoní+níjépi.

¹⁷ Ámí aníjají wo aníjépi jwíá anínamí eníwámí dání níwíaparíjépi níwiníri o ení kirá jwá yiníjépi bá íá nímaxíríni níwíaparíjépi wíníjépi+níjépi. ¹⁸ Ámí aníjají wo —O ríá wearíjépi+dáni xiáworíni. O rídíyowá yarígíá nání íráf oníjépi tñí e dání níwíapírí aníjají kirá jwá yiníjépi+á íá xírínomí ríaiwá ení tñí nuríri re uríjépi+níjépi, “Xwíárimí wainí uraxí sogwí ríxa níá eníjépi nání díxí kirá jwá yiníjépi+á tñí wíwákwímí nerí awí eámeámí ei.” uríjépi ¹⁹ aníjajo xegí kirápa tñí wainí uraxí xwíáyo eníyí wíwákwímí nerí awí neaárímáná xoyíkímí epírí nání síjépi íkwíawí xwé eapíná+níjépi+ní —Ana, ayí pírí Goríxo aga wikí níwóníri nání umamónípi nání imóníjépi+níri. Anamí xoyíkímí epírí nání mímeámí yáraná ²⁰ aníjépi+dáni bíaríwámí+ní síjépi íkwíawí+ní m+ixí yaríá ragí anamí dání nípuríá wáxí+níjépi níwerí níróga níwíapírí+ní mearí osíyíyá maní tñí xíxení róníri ná m+í m+í wáxí níwerí 300 kíromíta wíarí múrorí ení+níjépi.

15

Aníjají wé wíúmí dání wáúmí píreríxí xíxení wíjépi+níjépi.

¹ Nioní ekíyíjépi anínamí dání ámí bí iníjépi síjwí wíníjépi+níjépi. Api seáyí e imóníri díníjépi níyága upaxí imóníri eníjépi+ríni. Aníjají wé wíúmí dání wáúmí ámáyo

xeaniñf aga ríá tñf wikáripírípirini. Api wikárarína Gorixo xegf wikf óniñfpi niyopiýarínfá enagf nánf ayf xeaniñf yoparípirini. Api aññajf wé wfúmí dñf wáu tfgfáwamf niwiniríná wenñf éáyf winñjanigini. ² Rawirawánñf imóniñf gírasíniñf rírímá óniñfpi ríá tñf gwiaumf ninirí riwoñagf niwinirí ámá nanwoyá xopaikígf imixiniñfpi seáyf e mumepa ero oyá ipíríá xe oneaeanirí m+winípa ero nerñfpi dñf xopírárí egfáyf kitá Gorixo winñf yf íá nixirímáná rírímá óniñfpi seáyf e roñagfá winñjanigini. ³ Ayf soñf niríro Moseso, Gorixomf xínáiniñf nimónirí omiñf wiago répenfpi ríro sipísipf miáoyápi ríro neróná soñf re rígfawixini, “Áminá Gorixoxini, enf eánigfá niyonf seáyf e wimóniñoxini, amípi joxf yarñfpi seáyf e erí ámáyo ududf winipaxípi erí yarñagf ranarñwárini. Gwf wirf wirímf dñf niyonf míf í ináyoñf, pí pí joxf neríná wé róniñf erí nepánf erí yarñagf ranarñwárini. ⁴ Ámináoxini, joxf ná woxini siyikwf mínñoxi enagf nánf ámá gíyf wáyf misipa ero seáyf e mirímeyoapa ero epíríarini? Díxí nánf pírf numamoríná xixeni imóniñfpi tñf yarñfpi ríxa sñánf imóniñagf nánf ámá gwf wirf wirí nñf niñf dñf símímanfímí dñf waunf níkarínro seáyf e rímepíríarini.” Soñf niríro e rarñagfá winñjanigini.

⁵ Api niwinimáná wenñf éáyf winñjanigini. Aññami añf ñwfáiwámí iními añf pákíniñfwá —Awá Gorixoyá añf awawá ayá ríá wenf wárini. Awá íkwíniñagf niwinirí ⁶ aññajf xeaniñf aga ríá tñf wikáripírí nánf tfgfá wé wfúmí dñf wáu awa rapírápí awíaxf apfá werí xwínfá earí enf yínro iríkwíniñf sñá gorf tñf imixiniñfpi xwínamíyaiwí yirónro nemáná añf ñwfáiwámí dñf íwiaparñagfá niwinirí ⁷ dñf tñf imónigfá wáu wáu awa wo niwiápínmearí aññajf wé wfúmí dñf wáu awamí píreríxf sñá gorf tñf imixiniñf wé wfúmí dñf wáu mñf winñigini. Píreríxf apimí wikf óniñf Gorixo, anñf iníná ñweañoyá magwf enfpirini. ⁸ Mñf wíáná enf eániñf Gorixoyá imónirí seáyf e oyá imónirí enfpi dñf sñwíríá xegf añf ñwfáiwámí árío inárñfagf nánf aññajf wé wfúmí dñf wáu awa xeaniñf ríá tñf wé wfúmí dñf wáu api wikáripíríe nánf páwipaxf wí mimóniñagf sñwf e winñjanigini.

16

Aññajf wé wfúmí dñf wáu píreríxfyo inñfpi m+wiárómogfá nánirini.

¹ Nionf arfá wíáyf añf ñwfáiwámí dñf manf bá enf tñf aññajf wé wfúmí dñf wáu awamí re urínénafagf arfá winñjanigini, “Soyné nuro Gorixoyá wikf óniñf píreríxf wé wfúmí dñf wáu ayo magwf enfpi xwíarímí m+wiárómoaipoyí.” urínénafagf arfá winñjanigini.

² Aññajf awa wo píreríxf o xirñfna nimeáa nurí xwíarímí m+wiárómoaiáná re enñigini. Ámá nanwoyápi ipíríá eánro xegf xopaikígf imixiniñfpi seáyf e umero yarígfáyf oremá sipí xwíríá wíanarígfápi imónigfawixini.

³ Aññajf awa ámi wo xegf píreríxfna rawirawáyo m+wiárómoaiáná re enñigini. Rawirawá ragf nimónirí ámá piyíyá pwarñfpa axípi pípfó onf imónárñfñigini. E imónáráná amípi dñf tñf rawirawáyo ñweañf yf nñf piyf yárññigini.

⁴ Aññajf awa ámi wo xegf píreríxfna iniñf ná wearñfyo tñf símñf meañfyo tñf m+wiárómoaiáná iniñf nñf ragf imóniññigini. ⁵ Iniñf nñf ragf imónáná aññajf iniñf xiáwo re rarñagf arfá winñjanigini, “Agwf ríná ñwearí eníná dñf anñf imónirí enoxini, aga siyikwf mínf enoxini, pírf joxf umamoarñf api xwíyíá mímearíniñpa nerí xixeni wikárarñfni. ⁶ Ayf ámá díxí imónigfáyo tñf wíá rókiamogfáyo tñf ragf pikieweámíxígfá nánf joxf ragf onfpiñf pírf api numamoríná xixeni yarñfni. Ámá ayf pírf joxf umamoarñfpi rññf meapaxf imónigfáyf enagfá nánf ayf ananirini.” rarñagf arfá niwírí ⁷ xwíyíá bí íráf noa peyinñe dñf re rñnarñagf arfá winñjanigini, “Áminá Gorixoxini, enf eániñf tfgfáyo niyonf seáyf e wimóniñoxini,

ayf neparini. O aga xixeni rǫjot. Pirf joxi umamoarǫnf api api nepa xixenini wiarǫnrini.” rariǫagi arfá winǫanigini.

⁸ Anǫnajf awa ámi wo xegf pirerixfna sogwomi mǫwiárómóaná Gorixo áma xwfáyo ǫweagfáyo xe sogwf xaiwf nǫwepfni rǫnirǫ rǫmimenǫwǫf neánirǫ pirf owiárǫnrǫ sǫǫwǫf winǫanigini. ⁹ Xe rǫmimenǫwǫf neánirǫ pirf owiárǫnrǫ sǫǫwǫf winǫanigini sogwf nǫwepfni ayo rfá pirf wiárǫagi nánǫ áma ayf Gorixomi —O xegf enǫf sǫxǫf eánǫnfyo dánǫ xeanǫnf ayf wikárǫpaxǫf imónǫnrini. Omi ikayfǫf numearǫróná wigf fǫwǫf yarǫgfǫpǫf rǫwǫmǫni nǫmamoro omǫ seáyǫf e mumfeyoagfawixini.

¹⁰ Anǫnajf awa ámi wo xegf pirerixfna íkwǫanǫwǫf nanǫwo éf nǫǫweámáná ámáyo umenǫweanǫfnamǫ mǫwiárómóaná re enǫnigini. Áma nanǫwo xegf seáyǫf e nǫwimónǫnrǫ umenǫweanǫfyo nǫyonǫf sfá yidoárǫnigini. Sfá yidoáráná rǫnǫnf ayǫkwǫf wǫ mǫwinarǫagi nánǫ iwieánǫro wigf aǫwǫf sfwǫf kiro neróná ¹¹ wigf sǫpǫf yarǫgfǫpǫf rǫwǫmǫni mǫmamopa nero rǫnǫnf winarǫǫpi tǫni uranf egfǫpǫf tǫni nánǫ Nǫwǫf anǫfnamǫ dánǫmi ikayfǫf umearǫgfawixini.

¹² Anǫnajf awa yoparo tǫǫo xegf pirerixfna iniǫgf rapá xwéú, Yupǫretisiyǫf rǫnǫnǫmǫ mǫwiárómóaná mǫxǫf ináyǫf sogwf fwiaparǫnfǫmǫ dánǫwo iniǫgǫmǫ ananǫ xepǫrǫf nánǫ yeáyǫf yárǫnigini. ¹³ Nionǫf wenǫnf éáyǫf winǫanigini. Pǫyǫmǫnfá sǫpǫf biaú bǫ mǫnǫnfǫnfǫf nimónǫro iwǫf xwéoyá manǫfyo dánǫf fwiapǫrǫf nanǫwoyá manǫfyo dánǫf fwiapǫrǫf mimónǫf wfá rókiamoarǫǫoyá manǫfyo dánǫf fwiapǫrǫf yarǫǫagfá winǫanigini. ¹⁴ Pǫyǫmǫnfá apiaú api nǫpǫni kwǫyǫf sǫpǫpǫrǫni. Ámáyo emǫmǫf nǫwǫwapǫya warǫgfǫpǫrǫni. Mǫxǫf ináyǫf xwfá nǫrǫmǫni ǫweagfáyf sfá sǫpǫf Gorixo, enǫf eánǫgfá nǫyonǫf seáyǫf e wimónǫnǫoyáymǫf mǫxǫf inǫpǫrǫfá nánǫf awǫf oeaemeaneyǫnrǫf upǫrǫpǫrǫni. ¹⁵ Ai, Ámǫnáoni áma árǫwǫyimi fǫwǫf meámǫnrǫf barǫgfǫpánǫnf axǫpǫf bǫmfárǫni. Áma sánǫnf mǫwé sǫǫwǫf nanǫro aikǫf pǫránǫnf nǫyǫnrǫ ǫweagfáyf yayǫf owinǫni. E mepa nerǫnáyǫf, íkwauyǫxǫyǫf nuróná áma sǫǫwǫfyo dánǫf ayá winǫnǫgnǫnrǫf nánǫnrǫni. ¹⁶ Kwǫyǫf sǫpǫf biaú bǫ api nuro mǫxǫf ináyowamǫf nǫwirǫmearo Xibǫruyǫf pǫné tǫni Amagedonǫyǫf rǫnǫnf awǫf eaárarǫǫagfá winǫanigini.

¹⁷ Anǫnajf awa yoparo xegf pirerixfna imǫnf yarǫnf —E kwǫyǫf sǫpǫyǫfá anǫf erǫni. E mǫwiárómóaná anǫf ǫwfáiwámǫf inǫmǫf siá íkwǫanǫwǫfnamǫf dánǫf xwǫyǫfá enǫf tǫni rfáiwá re rǫnénapǫnigini, “Rǫxa apǫrǫni.” rǫnénapáná re enǫnigini. ¹⁸ Ápǫanǫwǫf nókǫmǫxa urǫf anǫfnamǫf dánǫf ikaxǫf nǫra urǫf akǫrǫwǫf nǫra urǫf nerǫf pobonǫf xwé bǫ —Apǫf enǫnǫf áma xwfárǫmǫf iwamǫfó ǫweagfáe dánǫf wainǫf wainá pobonǫf xwé nerǫf aǫwǫf bǫ api tǫni xixeni mǫyagǫf enǫagi nánǫf api aga xwé bǫrǫni. ¹⁹ Apǫf yarǫnǫf anǫf aga xwé mamadǫf íkwǫrónǫǫpǫf xwfá yaiwiámǫf nǫmenǫrǫnǫf nǫkwǫrǫnrǫf biaú bǫ imónǫnrǫf anǫf áma gwǫf wǫrǫf wǫrǫf nǫyǫfáyǫf úpǫyǫnowirǫf enǫnigini. E nerǫnǫf Gorixo anǫf xwé Babironǫyǫf rǫnǫnfǫpǫf nánǫf dǫnf peá mǫmó nerǫf áma apǫmǫf ǫweagfá rǫnǫnf xwé omeápoyǫnrǫf kapǫxǫf xǫoyá wikǫf ónǫnfǫpǫmǫf dánǫf mǫxǫpǫf inǫnfwá mǫni wǫagi ²⁰ pǫrǫǫwǫf nǫni rawǫrawáyo urǫpǫnrǫf dǫwǫf mǫnf rǫǫfǫf nǫni aǫnrǫf nerǫf ²¹ anǫnfáikǫf xwé amǫmá inǫnf wǫf —Wonǫf wonǫf xegf sanǫf 50 kiro imónǫnfǫpǫrǫni. Apǫf anǫfnamǫf dánǫf ámáyo pǫéróáná xeanǫnf Gorixo wikárǫf api xeanǫnf aga rfá tǫnf enǫagi nánǫf omǫ ikayfǫf umeararǫǫagfá winǫanigini.

17

Apǫxǫf iyǫf ede dánǫf warǫgfǫf nánǫnrǫni.

¹⁻² Anǫnajf wé wfúmǫf dánǫf wauǫf pirerixǫf wé wfúmǫf dánǫf wauǫf tǫgfáwa wo nǫbǫrǫf nǫnrǫrǫnǫf re nǫrǫnigini, “Joxǫf bei. Apǫxǫf iyǫf ede dánǫf warǫgfǫf —Í nánǫf anǫf nǫmǫni fá earóarǫnrǫni. Iniǫgf wearǫnf obaxǫfyo seáyǫf e éf xenǫweanǫrǫni. Mǫxǫf ináyǫf xwfárǫmǫf dánǫf tǫni fǫwǫf inǫgfǫrǫni. Áma xwfárǫmǫf ǫweagfáyf í tǫni fǫwǫf nǫnróná ayǫf áma iniǫgf wainǫf xwapǫf nǫnróná papǫkǫf yarǫgfǫpánǫnf dǫnf mamó nero inǫgfǫrǫni. Ímǫf

Gorixo pirí umamoariniñpi siwá osimini.” niniriri ³ Gorixoyá kwíyipi nixixeróána áamá dñf meañe nániniñimeámi úána wenñf éáyf winñjanigini. Apixí wí nanwí ayfá rñf womi —Nanwo nomini yoí Gorixomi ikaywí umeararigfápi eániri mñf wé wúmi dñf waú imori siwanf wé wúkaú mñfyo dñf rémowapiri enorini. Omi í seáyi e éf xenweañagi winñjanigini. ⁴ Í rapirapí ayfá riri mipiyí mori enñyí yiniri okiyfá nánini sñá gorí tñni imixiniñpi tñni sñá awiaxí tñni urípó apfá wenñf nñgwí xwé ronñpi tñni okiyfá iniri nemána kapixí sñá gorí tñni imixiniñf wá fá nixiriri ñweañagi winñjanigini. Kapixí awámi fwí í yarñf xwirfá wianipaxí imóniniñpi tñni fwí í niniri piaxí weánariniñpi tñni magwí inñagi winñjanigini. ⁵ Yoí imi mimáyo eániniñpi rasí re niriniri eániniñagi winñjanigini, “Anñf xwé Babironiyi wñriniñáinirini. Apixí iyí ede dñf warigfá níwami tñni áamá xwíarimi ñweagfá yarigfá Gorixo xwirfá wianarñf niyoní tñni xináinirini.” Rasí e niriniri eániniñagi winñjanigini. ⁶ Apixí í ragí áamá Gorixoyá imónigfáyfya tñni Jisaso nánini wá nriimeróna mñf winigfáyfya tñni ninimána papikí yarñagi sñwí niwiniri “Áamá Gorixomi dñf wikwíroarigfáyf aga onimiá rfa pikiñoi?” niyaiwirí ududí ikárinarfná ⁷ aññajo re nriñinigini, “Pí nánini joxi ududí ikárinarñini? Apixí í tñni nanwí mñf wé wúmi dñf waú imori siwanf wé wúkaú mñfyo dñf rémowapiri eno, í seáyi e éf xenweaño tñni ípaú nánini xwiyfá rasí niriniri inimi imóniniñpi nioní piráñf áwanf oririmini.” niniriri ⁸ re nriñinigini, “Nanwí joxi winfo xámi ñweaago aí agwi mñweanini. O siririkí yoparñpi mimóniniñfimi dñf rixa nipeyari sepiápi mñweá wiárf midáni anñfni anñinifárinini. Áamá xwíarimi ñweagfáyf —Ayf enína Gorixo xwíarí imixiniñf dñf ikwí dñf niyimñf meaprfá nánini ñwirárinñfami wigí yoí mñwirárinipa egfáyf nánini rarñini. Ayf nanwomí niwiniróna ududí wininifárinini. O xámi ñweaago agwi mñweañagi aiwi rfwéná ámi binfá enagi nánini áamá ayf sñwí e niwiniro nánini ududí wininifárinini.” niniriri ⁹ re rñinigini, “Áamá dñf piráñf nenwiperi moarigfáyf ‘Ayf api nánini rfa imónini?’ yaiwipaxirini. Nanwoyá mñf wé wúmi dñf waú imóniniñf apixí éf xenweañpi, ayf dfwí mñf wé wúmi dñf biaú nánirini. ¹⁰ Ayf mixí ináyf wé wúmi dñf waú eni nánirini. Awa wé wú rixa anfá nimóga ugfárinini. Wo siní agwi ñweani. Wo siní niñweanfárinini. O imónána Gorixo xe bi onimiápi niñweari umenweáwiniginiñf sñwí wininiforini. ¹¹ Nanwí enína ñweagfí agwi mñweaño eni mixí ináyf ámi worini. Xfo mixí ináyf wé wúmi dñf waú awayá wo aí awami rfwíyo mixí ináyf imóniniforini. O mixí ináyf nimónirfná sepiápi mñweá wiárf midáni anñfni anñinifárinini. ¹² Siwanf nanwoyá mñfyo dñf wé wúkaú rémowapiniñagi sñwí winñfíyí, ayf mixí ináyf wé wúkaú ámayo umenweaprfá nánini siní mimónigfáwa nánirini. Awa enñf eániniñf mixí ináyf imónipriri nánini nimóniro nanwo tñni ámayo numenwearóna anñf mumenweá sfá ná wiyininiñf umenweaprfárinini. ¹³ Awa dñf axpiniñf tfgfáwarini. Wigí enñf eánigfá imóniniñpi tñni nénf tfgfá imónigfápi tñni ení nawini nanwomí inimi niwuriniro ¹⁴ sipisipí miáo tñni mixí niniróna sipisipí miáo xopirárf winifárinini. O áminá niyoní áminá seáyi e imóniniño wimóniri mixí ináyf niyoní mixí ináyf seáyi e imóniniño wimóniri nerí nánini áamá o tñni nawini imónigfáyf —Ayf xfo xegí imóniprfá nánini pariri wéyo fá umiriri enñfiriñf. O nánini peá mímó dñf niwikwíroro fá xirarigfáyfiriñf. Ayf o tñni nawini xopirárf wiprfárinini.” Anññajo e ninirimána ¹⁵ re nriñinigini, “Iniñf wearñf apixí iyí ede dñf warigfí seáyi e xenweañf joxi sñwí winñfíyí, ayf áamá nñni nánirini. Áamá wará xixegini irigfáraní, gwí wírf wírirani, gwí mónigfá bi birani, pñé xixegini rarigfáraní, ayf nñni nánirini. ¹⁶ Siwanf wé wúkaú rémowapiniñagi sñwí winñfíyí tñni nanwo tñni awa apixí iyí ede dñf warigfími sñmí tñni niwiro xwirfá wikixero xegí amipi urápekixero nero síwí sayf nanwí roanarñfpanñf niwiro nímini árfá yiprfárinini. ¹⁷ Ayf rípi nánini e eprfárinini. Gorixo awa dñf ná biní tñni nero wigí umenweagfáyf

tíni nawíni nanjwomi ínimí niwuríniróná ími e wírrixiniri dñj utínfá enagi nání awa apí e niwikára nuróná xwiyfá Gorixo rñjpi xixeni imóninte nání niwikára upíríarini.” niniriri ¹⁸ re nriñiniginí, “Apíxí joxí sñwí winíí, í anj xwé mamadí ikwíroniñpi nánirini. Apí mixel ináyí xwíá nírímíni ñweagfáyo seáyí e niwimóniri menjweañpíriní.” nriñiniginí.

18

Anj Babironi xwírfá ikixeniñf nánirini.

¹ Apí niwinárimáná anjñají ámi wo anjñami dání weaparñagi winñaniginí. O néní tñj seáyí e imóniñf worini. Anjñami dání niweapíríná xegí ikínñipi xwinfá neari xwíarími wfá nókiáriríná ² enj tñni rfaiwá níríná rípi rarñagi arfá winñaniginí, “Babironi, anj xwé mamadí ikwíroniñpi ríxa xwírfá ikixenárini. Ríxa xwírfá nikixenáriniri yfwí imóniñagi nání imíó yáñerini. Ríxa kwíyí sipíyí ení awí eánáñerini. Ríxa inj sipí ‘Ayí obí dñj ríá rarini?’ rarigfápi xwapí yáñerini. ³ Ayí rípi nání xwírfá ikixenárini. Ámá gwí bi bi mónigfáyí nñni apíxí ‘Niíni tñni íwí niniróná mfréñiñf oanpoyí.’ yaiwiarñi tñni íwí niniróná iniñf wainí ninirínñiñf nero papíkí ero wigí mixel ináyí xwíarími dñjyí í tñni íwí inayiro egfá enagi nání xwírfá ikixenárini. Niñgwí omeaneyiníro yúbí sábnñiñf inarigfáyí apíxí í ‘Amípi xwé tñjání nimóniri sirí muní onjweámíni.’ yaiwiarñagi nání ími amípi wí miní wiayiro niñgwí urápayiro nerñipimi dání niñgwí xwé tñfá imónigfá enagi nání ení xwírfá ikixenárini.” rarñagi arfá winñaniginí.

⁴ Xwíyífá ámi bi anjñami dání re rinénaparñagi arfá winñaniginí, “Ámá nioní gí imónigfáyíné, seyíné íwí apíxí í yarñiñpa axípi nero xeanñf ími wímeanfápi seyíné ení seaímeaniginiri ími pñni niwiárimí wí e nání úpoyí. ⁵ Ayí rípi nání seararñini. Í íwí arfíki niyayiríná xegí íwí yarñipi ríxa niramóga nearíná anjña tñni xixeni róniñagi nání íwí í yarñipi nání Gorixo dñj peá mimó ení.” ⁶ Ámi rípi rarñagi arfá winñaniginí, “Ími pírf numamoríná í wikárñiñpa axípi wikárirí sipí í enjpi biaú kikírí wirí iniñf wainí í kapíxíyo niwirí winñpa wainí piñf biaú kikírí opaxí imóniñpi niwirí wirí érixini. ⁷ Í xewanñi seáyí e mfeyoániri sirí muní ñweari enjpi tñni xixeni mimenñwí uriri ámíxífá eri oeniri pírf umamórixini. Í xegí dñj tñni re yaiwinarñirini, ‘Niíni mixel ináyí nimóniri menjweañání menraní? Niíni apíxí aní imóniñániraní? Gíná dání dñj sipí níagi ñwí epaxí imónimfárfani?’ yaiwinarñi enagi nání ⁸ xeanñf sá axíyiminí re wímeanfáriní. Símiárf wímeaní piyí epaxípi wímeaní ámíxífá epaxí imóniñpi wímeaní aiwá nání dfwí ikeamónipaxípi wímeaní nemáná níminí rfá unínfáriní. Ámíná Gorixo, ími pírf umamonfo enj síxí eánñjo enagi nání apí nipiñni wímeanfáriní.

⁹ “Mixel ináyí xwíarími dñj í tñni íwí iníro í tñni nawíni niñwearóná sirí muní ñwearo egfáyí ími rfá nñiri sñwirfá peyarñagi niwiniróná re epíríarini. Ámíxífá ero ñwí miearo nero ¹⁰ rññiñf ími wímeanfápi none ení neaímeaniginiri wáyí nero ná jfamí nírómáná re rípríarini, ‘Ine! Babironi anj xwé mamadí ikwíroniñpixi, anj wí tñni xixeni mimóniñpixi, axínáni pírf rímamópi ríxa símeáf enagi nání ine!’ rípríarini.

¹¹ “Ámá xwíarími dñj niñgwíni omeaneyiníro yúbí sábnñiñf yarigfáyí wigí sanjyí niñgwí nání ámá ámi wí bí wipaxí menjagi nání í nání ení ámíxífá ero ñwí earo epíríarini. ¹² Wigí sanjyí, ayí tñrini. Sñj gorf tñni sñj siripá tñni sñj awíaxí xixegíni imóniñf tñni urípó apfá wenj niñgwí xwé ronj tñni rapírapí awíaxí apfá wenj tñni rapírapí mipíyí monj tñni rapírapí siríkáyí rññiñf tñni rapírapí ayfá rñj tñni íkfá xáiwí xegí yof sitíroníyí rññiñf tñni amípi bi nanjwí erepaníyí rññiñf yfá sñwanjipimi dání imixiniñf tñni amípi bi íkfá niñgwí xwé ronjipimi dání imixiniñf tñni amípi bi kapáyo

dáni imixiniŋfí tñni amípí bɪ ainixfyo dáni imixiniŋfí tñni amípí bɪ sŋjá wárí wáríó móniŋfipimi dáni imixiniŋfí tñni ¹³ werixí sinamonfyi riniŋfipi tñni kariniŋfí imóniŋfí amomfyi riniŋfí tñni íkíá dǎá rǎá ikeaaráná sŋwirǎá dŋfí nanfí eaariniŋfipi tñni iniŋfí waráyo xópé inipǎrǎa nání dŋfí nanfí eaariniŋfipi tñni íkíá dǎá pirakenisanfyi riniŋfipi tñni iniŋfí wainí tñni werixí oripí tñni pǎrawá awiaxí tñni wití aiwá tñni burimákau tñni sipisipí tñni osí tñni karí osí íropeariniŋfí tñni áamá eni xináiwániŋfí nimóniro omiŋfí wiariŋfíayí tñni wigí sanfí bɪ epǎrǎa nání imóniŋfyí, ayí apǎrini. ¹⁴ Amípí jíxí ‘Omeámni.’ simónariŋfipi rixa pǎni nǎwiárimí ruŋoi. Amípí jíxí mǎrimúroniŋfipi tñni amípí jíxí nǎmearǎná sirí muní ŋweaariniŋfipi tñni rixa anipá imóniŋfí nání ámi sŋwǎ winiŋpaxí mimónini.

¹⁵ “Áamá niŋwǎni omeaneyiniro wigí amípí nǎni yoí riniŋfí apí ími bɪ egǎayo dáni niŋwǎ xwé tǎgǎ imóniŋfíayí riniŋfí axí ími winariŋfipi none eni neaininiŋiniri wáyí nero ná jǎami nǎrómáná ámixǎá ero ŋwǎ miearo nero ¹⁶ re rǎpǎrǎrini, ‘Ine! Anfí xwé mamadǎ ikwǎroniŋfipixi, ine! Apixí rapǎrapǎ awiaxí apǎá wenfí tñni mipiyí monfí tñni ayǎá riniŋfí tñni yiniri sŋjá gorí tñni imixiniŋfipi tñni sŋjá awiaxí imóniŋfí xixegǎni tñni urǎpó apǎá wenfí niŋwǎ xwé roŋfipi tñni okiyǎá iniri enjixini, ¹⁷ axínáni jíxyá amípí ayá tǎŋfí apí nǎpini rixa xwǎrǎá ikixenárǎagi nǎranirane nání ine!’ rǎpǎrǎrini.

“Sipixí o omi xiáwowa tñni áamá wí e nání owaneyiniro sipixí o omi bɪ nero ŋweariŋfíayí tñni sipixí o omi omiŋfí meariŋfíawá tñni áamá sipixíyo niŋwearo wigí niŋwǎ omiŋfí yarǎgǎ nǎniyí tñni ayí anfí apimi ná jǎami nǎrómáná ¹⁸ anfí apí rǎá nǎniri sŋwirǎá peyariniŋfí nǎwiniróná enfí tñni ‘Ine!’ nǎriro re rǎgǎawixini, ‘Anfí xwé mamadǎ ikwǎroniŋfí apí tñni xixeni ámi bɪ gǎpi rǎá ikwǎronini?’ nǎriro re egǎawixini. ¹⁹ Isikí nǎmeaayiro mǎniŋfíyo mǎmeámí niniro ‘Ine!’ riro ámixǎá ero ŋwǎ miearo neróná re nǎra ugǎawixini, ‘Ine! Anfí xwé mamadǎ ikwǎroniŋfipi —Anfí apí sipixí xiáwowa amípí wí niŋwǎ meapǎri nání rawǎrawáyo nixero nǎrémómáná bɪ egǎpǎrini. E neriniŋfíyo dáni niŋwǎ xwé tǎgǎayí imóniŋfípǎrini. Anfí apí axínáni sini mé xwǎrǎá ikixenárǎagi nání ine!’ nǎra ugǎawixini.

²⁰ “Anfǎnaxini, apixí í rixa xwǎrǎá ikixenárǎagi nání dŋfí níǎá osinini. Gorixoyá imóniŋfíayíné tñni wǎf wurimeiaŋfíayíné tñni wǎá rókiamoagǎayíné tñni niyǎnéni dŋfí níǎá oseainini. Gorixo anfí apí seyǎné seaikariŋfipi nání pǎrǎ mamóf enagí nání dŋfí níǎá oseainini.” Xwiyǎá bɪ anfǎnamí dáni e riniŋfíayí arǎá wiŋanigini.

²¹ Anfǎnají enfí sixí eániŋfí wo sŋjá xwé wití siyí yuní ikixeariniŋfyí sipaxí wo nǎmǎeyoari rawǎrawáyo nǎmoairi re riniŋfíayí, “Babironi, anfí xwé mamadǎ ikwǎroniŋfipi nioni sŋjá ro moaíǎpa anfí apí eni piéronǎrini. Anfí apí áamá wará sini ninimáná pearǎgǎayíniŋfí anipá imónáná ámi sŋwǎ winiŋpaxí imóniŋfí menini. ²² Anfí apixí dáni ámi kitá eániri soŋfí riniŋfí webí riniŋfí pékákí riniŋfí yariniŋfí arǎá ámi bɪ wipǎrǎá menini. Áamá amípí imixaniro éwapǎniŋfíayí wí anfí apixí dáni wigí yarǎgǎpǎ ámi yariniŋfí winiŋpǎrǎamaní. Sŋjá wití siyí yuní ikixeariniŋfyí apixí dáni ámi nerǎná ikaxí rinariniŋfí arǎá wipǎrǎá menini. ²³ Apixí dáni uyǎwǎ wǎá ónariŋfipi ámi óniŋfí menini. Íwǎ síkiniŋfí tñni apiyá tñni apixí dáni ámi bɪ nǎmeániro xwiyǎá nawíni rinarigí arǎá wipǎrǎá menini. Ayí rǎpi nání rǎrariŋfí. Apixiyá áamá niŋwǎni omeaneyiniro amípí bɪ yarǎgǎayí dǎxí ayá tñni neriniŋfipimi dáni áamá xwǎrǎá ŋweagǎayo niyoní yapí nǎwiwǎpǎriróná seáyí e múroniŋfí enagí nání rariŋfí.

²⁴ “Í Gorixoyá wǎá rókiamoariŋfíayí tñni áamá xegí imóniŋfíayí tñni áamá ámi gǎmi ŋweagǎá pǎpǎkímí ininiŋfíyo tñni nǎpǎkiri reá roániŋfíni.” Anfǎnajo e rariŋfí arǎá wiŋanigini.

19

Babironi xwǎrǎá ikixenárǎagi nání anfǎnamí dáni yayí egǎá nǎniri.

¹ Apí arfá nîwimáná manjé xwé bî áamá ayá wí anjnamî epíroyé egfáyíníjé meanjé nîrîrîrî enjé tîní re rînarîjagî arfá wiñanigîní, “Negí Gorîxomî seáyî e oumeaneyî. Nene éf neamínîjî, ayí orîní. Enjé eánîrî seáyî e umfeyoapaxí imónîrî enjî, ayí orîní. ² O neyîrorî pírfî numamorîná nepa xîxenî imónîjîpî tîní wiarîjé enjagî nánî seáyî e oumeaneyî. Apîxí iyé ede dánî warîgfá anjé nîmîní íá earoárîníjî —Í áamá xwîárîmî ñweagfáyé tîní íwí nîrîrîjîpîmî dánî uyîníf oépoynîrî nîwîwapîya nurîná xwîrfá wikîxenîrîní. Ímî Gorîxo neyîrorî xîxenî pírfî numamorîná áamá xînáíwánîjé nîmónîro omîjé wîiarîgfá í nîpîkirî reá roánîjîyíf nánî rîxa xîxenî enjé meáfrîní.” nîrîro ³ ámî re rîgfawîxîní, “Negí Gorîxomî seáyî e oumeaneyî. Sîñwîrfá anjé apîmî rfá nîrîrî peyarîjîpî anîjé miní peyinîfárfî.” rîagfá ⁴ áamá ámîná 24 imónîgfá e nîñweaxa pugfáwa tîní dîjé tîjé imónîgfá waú waú awa tîní Gorîxo íkwianjwînamî ñweañe nupîkínîmearo omî yayé nîwiróná re nîra ugfawîxîní, “E imónîní. Omî seáyî e oumeaneyî.” rîagfá ⁵ síá íkwianjwînamî dánî manjé bá re rîñîñîñîgîní, “Áamá Gorîxomî xînáíwayînéñîjé nîmónîro omîjé wîiarîgfáyîné, síyîkwîñîjé imónîgfápiayînéranî, xwérîxayînéranî, omî wáyé wiarîgfáyîné nîyînéñî, negí Gorîxomî seáyî e umépoynî.” rînarîjagî arfá wiñanigîní.

“Sipîsipî miáo apîxí nîmeanîjî.” rîgfá nánîrîní.

⁶ Nîonî manjé xwé bî áamá ayá wí epíroyé egfáyé meanjé nîrîrîrîná rîñîrî inîjé iyakwí nîdîrorîná rîñîrî akîrîwí nîwekirîná rîñîrî yarîñîpánîjé nerîná re rînarîjagî arfá wiñanigîní, “Negí Gorîxomî seáyî e oumeaneyî. Negí Ámîná Gorîxo, enjé eánîgfá nîyonî seáyî e wîmónîjî rîxa neameñweanî. ⁷ Sipîsipî miáo apîxí meanî rîxa rínárîní. Apîxí meanî rîxa wé nîrónîrî ñweanî. Ayînáñî negí xwioxîyo dánî dîjé nífá nîneainîrî yayé nerane Gorîxomî seáyî e umfeyoaañeyî.” rarîjagfá arfá nîwirî wîñîñanigîní. ⁸ Í oyîñîñîrî rapîrapí awîaxí apfá xaíwí werî kíyí bî mayí erî enjé wú —Ú ayí áamá Gorîxoyá imónîgfáyé xwîfáyo nîñwearóná wé nîrónîro píranîjé egfá nánî imónîjûrîní. Ú mîñî wîagî sîñwí nîwîñîrî ⁹ anjîñajo re nîrîñîñîgîní, “Re nîrîrî rîfwamîjé eai, ‘Aiwá sipîsipî miáo apîxí meanî nánî imîxárîñîfápî nánî wáf urepearîñîjîyí yayé owîñîñî.’ nîrîrî rîfwamîjé eai.” nîñîrîrî re nîrîñîñîgîní, “Xwîyífá apî Gorîxo rîñî enjagî nánî nepaxîñîpîrîñî.” nîrîfagî ¹⁰ anjîñajomî yayé owîmîñîrî nánî oyá síkwí tîjé e upîkínîmeááná o re nîrîñîñîgîní, “Joxî yegí axîpî xînáípawîñîjé nîmónîrai Gorîxomî omîjé wîiarîgwíwawî e mîñîpanî. Dîxí rîrîxîmeá Jîsaso seaíwapîyîñîpî íá xîrarîgfáyé yarîgfápa nîonî enî axîpî yarîñá wonî enjagî nánî Gorîxomîñî yayé wîí. Ayí rîpî nánî rarîñîñî. Gîñî gîñe wífá nîrîókîamoranénáyí, sa Jîsaso neaíwapîyîñîpî rîókîamoanîrî nánî imónarîñwá enjagî nánî rarîñîñî.” nîrîñîñîgîní.

Osí apfá wenjé womî seáyî e xenjweañî nánîrîñî.

¹¹ Anjîna oxoánfagî nîwîñîrîná wenîjé yánfáyé wîñîñanigîní. Osí apfá wenjé wo ronjagî nîwîñîrî osomî seáyî e xenjweañî —O re rîgfîorîñî, “Dîñî unjwîrîrîpaxorîñî. Nepaxîñî imónîjîpîñî yarîñîorîñî.” rîgfîorîñî. O osomî seáyî e xenjweañîgî wîñîñanigîní. O áamáyo nîwîeyîrorî pírfî umamorî mîxí wirî nerîná wé rónîjé imónîjîpîñî xîxenî xîdarîñîorîñî. ¹² Xegí sîñwí rfá ápiáwîñîñî werî mîñîyo dîrfî mîxí ináyowa dîkîñîrîgfápî obaxí dîkîñîrî enjîorîñî. Xegí yoí áamá nîñî majfá nîmónîmáná xewanîñîonî nîjîfá imónîjîpî xegí warárîmî eánîrî ¹³ rapîrapí ragfîyo igfá eánîñî wú yîñîrî enjîorîñî. Yoí oyá re rîñîñîorîñî, “Gorîxoyá Xwîyífáoyî” rîñîñîorîñî. ¹⁴ Anjînamî dánî símîñî wînarîgfáyé rapîrapí awîaxí apfá werî kíyí bî mayí imónîrî enjîyí nîyîñîmáná osí apfá wenjéyo nîxenjweámáná omî númî warîjagfá nîwîñîrî ¹⁵ áamá gwí bî bî mónîgfá nîyonî xopîrîrîfî wîñî kirá ñwá yîñîñîpá oyá manjéyo dánî peyeaarîjagî wîñîñanigîní. Ayo ainîxí wá íá nîxîrîrî numeñweanî wikí Gorîxo, enjé eánîgfá nîyonî seáyî e wîmónîjî ayîkwí mîwónîñîpî nîwîwapîyîrîná uraxí wainíf sogwí síñá íkwianjwí

eapiniŋnamí xoyíkímí yarígápa axípi winíárini. ¹⁶ Yoí bí rípi “Míxí Ináyí Niyoni Seáyí e Wimóniri Áminá Niyoni Seáyí e Wimóniri Enáoniyí” níriniŋ xegí rapírapíyo ŋwiráriniri sáyo ŋwiráriniri enagi winiŋanigini.

¹⁷ Nioni weninŋf yánfáyí anŋnájí wo sogwí ŋweaŋe nírómáná apurí anŋf pírfyo nípiŋka emearinŋfyo enŋf tŋní ríaiwá re urarinŋagi winiŋanigini, “Goríxo aiwá xwé imixiniŋpí nání nĩbĩro awí eánfpoi. ¹⁸ Míxí ináyíyá gíwí yiyóní ero siminŋf wínarígáyo seáyí e wimónígáfyá gíwí yiyóní ero áamá enŋf eánígáfyá gíwí yiyóní ero osífyá gíwí yiyóní ero osíyo seáyí e xenweáfáfyá gíwí yiyóní ero áamá xináiwáninŋf nimónĩro omiŋf wíiarígáfyáraní, wígí omiŋfni yarígáfyáraní, áamá siyikwíniŋf imónígáfyáraní, áamá xwéríxa imónígáfyáraní, nĩniyíyá gíwí yiyóní ero epíri nání awí eánfpoi.” Inŋfyo ríaiwá e urarinŋagi winiŋanigini.

¹⁹ Weninŋf éáyí winiŋanigini. Nanŋwo tŋnĩ míxí ináyí xwíarími ŋweagíyí tŋnĩ wígí siminŋf wínarígáfyá tŋnĩ nawíni awí neánĩro osí apíá wenomi seáyí e xenweaŋomi tŋnĩ o xegí siminŋf wínarígáyo tŋnĩ míxí wianĩro nání awí eánáriniŋagí nĩwiniŋf winiŋanigini. ²⁰ Nanŋwomi fá nixiráriro mimóní wfá rókiamoarinŋomi —O nanŋwoyá néní tŋŋf imóninŋpimi dání emimí nerfíná áamá nanŋwoyá ipíríá eániri nanŋwoyá xopaikígí imóninŋpí yayí nĩwiro egíyáyo yapí wíwapiyinŋorini. Omi eni fá nixiráriro awaú siní sinŋf enáná ipí rírómixinŋf ríá ápiáwí sinŋf saripáí riniŋpí tŋnĩ wearinŋf wámĩ mamówáríagí winiŋanigini. ²¹ Winiyo eni osomi seáyí e xenweaŋo kirá xegí manŋfyo dání peyearinŋpá tŋnĩ pípiíkímí yáraná inŋf nĩnĩ nĩbĩmiro wígí gíwí yiyóní nerfíná agwí ímí uyáríagi winiŋanigini.

20

Seteno xwiogwí 1,000 apimi gwí ŋweaŋf nánirini.

¹ Nioni weninŋf yánfáyí winiŋanigini. Anŋnájí wo xegí wéyo siririkí yoparf bí mimóninŋfyi nání kípí fá xiriri senfá wirí fá xiriri nemáná anŋnamí dání weaparinŋagi winiŋanigini. ²⁻³ Anŋnajo iwí xwéomi —O sidiri eníná ŋweaagi axorini. Obo axo Setenorini. Omi fá nixeri xwiogwí 1,000 múronfá nání gwí niyáriŋf siririkí yoparf bí mimóninŋfyimi nĩmoaimáná manŋf éde ówanŋf niyárimáná sikí bí simimajíó nání ikwiáraríagi winiŋanigini. Xwiogwí 1,000 apí pwearíná áamá gwí bí bí mónígáyo yapí mĩwíwapiyipa éwiniginiri óf ayimi ŋwirárfagi winiŋanigini. E nerí aí xwiogwí apí ríxa múróáná axíná onĩmiápi éwiniginiri óf ayimi dání wíkwíowáriníarini.

⁴ Nioni weninŋf yánfáyí winiŋanigini. Míxí ináyíyá siá íkwianŋwí wí sinŋwí nĩwiniŋf ayo wa ámányo wíeyíropírfá nání rípeárininŋowa éf ŋweaŋagí nĩwiniŋf áamá xwíyíá Goríxoyá fá xiriro Jisaso nání aninŋf miní áwanŋf uriro neróná wiwaninŋfyí mĩŋf wináná sinŋwí mĩŋf wákwígíyí —Ayí siní xwíarími niŋwearóná nanŋwomi tŋnĩ xegí xopaikígí imixiniŋpimi tŋnĩ yayí mĩwipa ero nanŋwo nání ipíríá wígí mimáyorani, wéyorani, meánipa ero egíyárinini. Ayíyá diŋfyo sinŋwí nĩwiniŋf rípi éagí winiŋanigini. Ámi sinŋf nero xwiogwí 1,000 apimi ámányo Kiraiso tŋnĩ nawíni umenŋweaŋagí winiŋanigini. ⁵ Iwamíó áamá ámi sinŋf nero wiápnĩmeapírfápi, ayí apirini. Pegíá winiyí ayí íná mĩwiápnĩmeáagí winiŋanigini. Xwiogwí 1,000 apí ríxa nĩpwémáná enáná wiápnĩmeáagí winiŋanigini. ⁶ Áamá pegíá iwamíó sinŋf nero wiápnĩmeáfáyí tŋnĩ aní nawíni wiápnĩmeapírfá gíyí gíyí yayí owinini. Ayí áamá Goríxoyá imónígáfyí enagí nání oyá diŋf tŋnĩ yayí winipaxíyírinini. Ayí Goríxo áamá sipíyí ríá xwérími ikáraná ayí tŋnĩ nawíni riniŋf Ámi bí Pepírfápiyí riniŋpí mĩmeá Goríxo tŋnĩ Kiraiso tŋnĩ awaúyá apaxípaninŋf imónígáwa yarígápa nero awaú ŋweagíe anani nĩpáwiro Kiraiso tŋnĩ nawíni niŋwearo xwiogwí 1,000 apí múroaríná ámányo umenŋweapírfá enagi nání rarinŋini.

Setenomi migf nîwimixiri xopirarfi wiarinjfi nânirini.

⁷ Xwiogwá 1,000 apí ríxa nîpwémáná enáná siríríki Seteno gwá ñweañyimi dání wfkwíowaráná ⁸ o nîpeyeari áamá gwá bî bî mónigfá xwfá rírí nírímíni ami gîmî ñweagfáyo —Ayí áamá Gokiyi rínigfáyí tîni Megokiyi rínigfáyí tîni ayírini. Ayo Seteno yapí owíwapiyimíniri nemerí áamá Goríxoyá imónigfáyí tîni mîxí inanîro nání ayo awí neaemeríná áamá o awí eaeméfyí rawírawá imanjí e iníki e weníyí yapí xixeni imónipíríarini. ⁹ Mîxí obaxí ayí xwíarími ayoxí xwé íkwianwíníjfi eapíníje nání nîyiro ayí tîni mîxí oinaneyínîro anj Goríxo dînj síxí uyínjipimi —E xegf áamá imónigfáyí ñweagferini. E awí mudf móáná re éagí winíjanigíni. Rfá anjnamí dání nîpiérónapíri ayo rfá nowáríagi winíjanigíni. ¹⁰ Ayo ríxa rfá náná obo, ayo yapí wíwapiyarínjomi fá nîxero ipí rírómíxínjfi rfá ápiáwí síjáfá sarípái ríníjipi tîni wearínjfwámi —E nanwo tîni mimóní wfá rókiamoago tîni awaú xámi moaigfe omí ení axí e nawíni ñweáfríxíniri moaíagfá winíjanigíni. E íkwáwiyirani, árfwiyirani, kikiáfá bî mepa nero ríníjfi aníjfi winínfáriní.

Goríxo áamáyo eyeyírómf enj nânirini.

¹¹ Nioni weníjfi yánfáyí mîxí ináyfyá síá íkwianwí apfá wenj xwé wína nîwiníri anami éf ñweañoyá símímanje dání xwíarí tîni anjína tîni nîni peá unárfagi nání ámi síjwá bî mîwinípaxí imóníjagi nîwiníri ¹² weníjfi éáyí winíjanigíni. Áamá pegfáyí síyikwíníjfi imónigfápiarani, mamadfríxarani, íkwianwínami agwíríwáminí ronjáfá wínaríná bîkwíyí nîpariro íkwí ámi wína, áamá dînj nîyimíjfi meapírfa nání yoí ñwiráriníjfi ení nîpariro pegfá ayí síní síjfi neróná yagfápi tîni xixeni xwíyíá umeárimíniri nání apí nání bîkwíyo ñwiráriníjfiyo dání fá rírómí nerí xixeni xwíyíá umeárfagi winíjanigíni. ¹³ Áamá pegfá rawírawáyo nînamiro wegíyífrani, pegfá piyínjfi síwí anj e —E pepírfa nání Piyoyi ríníjipi tînj erini. E ugíyífrani, nîni íkwianwí Goríxo éf ñweañína tînj e báná wigf yagfápi tîni xixeni xwíyíá umeárfagi winíjanigíni. ¹⁴ Pepírfa nání Piyoyi ríníjipi, piyínjfi síwí anjyo ñweagfáyo nîmearí ipí rírómíxínjfi rfá wearíje —E Goríxo xwíyíá umeárfípimi dání ríníjfi winínferini. E moaíagi winíjanigíni. ¹⁵ Xwíyíá numeáriríná íkwí áamá dînj nîyimíjfi meapírfa nání yoí ñwiráriníjfi gíyí gíyí anami yoí mîñwiráriníjfi nîwinírfná ayo fá nîxero ipí rírómíxíníjfi rfá wearínjfwámi moaíagfá winíjanigíni.

21

Anj síjína tîni xwfá síjírí tîni nânirini.

¹ Nioni weníjfi éáyí winíjanigíni. Anj síjfi wína tîni xwfá síjfi wirí tîni ríxa nímóníjagi winíjanigíni. Anj xámíníjfi tîni xwfá xámínírí tîni ríxa anípá imóníjagi nání anj síjína tîni xwfá síjírí tîni imóníjagi winíjanigíni. Rawírawá ámi mîrîwonjagi nîwiníri ² weníjfi yánfáyí anj ñwíá Goríxoyápi —Apí Jerusaremí Síjípíyí ríníjipíriní. Apí apíxí oxí meánímínírfná okiyfá inarígípa axípi éníjfi nínímáná anjnamí Goríxo tfe dání weaparíjagi winíjanigíni. ³ Síjwá e nîwiníri manjí bá íkwianwínami tînj e dání nîrínírfná enj tîni re rínaríjagi arfá winíjanigíni, “Arfá époyí. Goríxo ñweaaríje agwi ríxa áamá tîni nawíni imóníni. O ayí tîni nawíni nîñwearóná áamá xfoyá xegf imónipíríarini. Xewaníjo ení wigf Nwíáo nímóníri ayí tîni nawíni nîñwearóná ⁴ amípí dînj sípí wiarínjipi xórórí nîwiiri nání wigf síjwíríxí weaparígípi kwíkwírímí nîwiríníjfi wílagi nání áamá pero ámíxíá ero ñwí earo ríníjfi winíro yagfápi ámi bî mepa epíríarini. Xámi e yagfá apí ríxa ríná dání aníjíní xwíá iwéagi nání ámi axípi wí epíríamani.” raríjagi arfá winíjanigíni.

⁵ Íkwianwínami éf ñweañjo re ríjínigíni, “Arfá ei. Nioni amípí nîpíni ámi síjfi imíxárfáriní.” nîriri re nîríníjigíni, “Xwíyíá nioni raríjapi nepaxínjfi imóníri áamá

diní wíkwíropaxí imóniri enagí nání joxí ríwamini eai.” niniriri ⁶ re niriñiniginí, “Amipí nioní ‘E imóníwiniñiní.’ yaiwinápi rixarini. Nioní sñá pirí tinweañtiniñí nerí nání iwamíto imóniri yoparí e nání imóniri mé aniniñí imóninini. Iniñgí nání gwíni yeáyí wí gíyí gíyo iniñgí diní niyiminiñí meapírta nání siminiñí meaariniñmí dání anani niwirí mñni wimfáriní.” niniriri ⁷ re niriñiniginí, “Ámá nioní aniniñí íá ninixirironá nioní tñni sñmí tñni inariniwayo xopirárininiñí wífa gíyí gíyo nioní ríá api nipiñí niwiiríná Nwífa ayíyáoni imóniri ayí ení gí niaíwí imóniro epírífarini. ⁸ E nerí aí íkwíkwífa imónigíyáyí tñni nioní diní ninikwíroro aí ámi peá nimogíyáyí tñni ámá xwírífa wianipaxí imóniniñpí yarigíyáyí tñni pikíxwíríto yarigíyáyí tñni íwí inarigíyáyí tñni ayá yarigíyáyí tñni wigí ñwíápimi íá nixiriro diní níkwíroro píraniniñí mearigíyáyí tñni yapí rarigífa nñnyí tñni wigí pirí mamónipírte —E ipí rírómixiní sñá saripáyo dání rífa ápiáwí aniniñí weariniñerini. Ayí e aniniñí wepírífa enagí nání rñiniñí Ámi bí Pepírírápiyí riniñpí xixeni meapírífarini.” niriñiniginí.

Aní Jerusaremí sñpí nánirini.

⁹ Aníñají wé wíumí dání waú awa pírerixí wé wíumí dání waú ayo xeaniniñí yoparí wé wíumí dání waú inináná xirigífa wo nibiri re niriñiniginí, “Eini. Apixí sipísipí miáo meaní síwá osimini.” niniriri ¹⁰⁻¹¹ Gorixoyá kwíyipi nixixeróná aníñajo díwí mñniñí sepiá roní bimi nání nimeámi niniyiri aní ñwífa xíoyápi, Jerusaremíyí riniñpí aníñami Gorixo tñe dání xixífa xíto inariniñpí tñni nawini weaparíná síwá níagí wininjaniginí. Xwinífa aní api eanipi sñá awiaxí ñigwí xwé ronipi xwinífa eaniniñpa enagí niwiniri sñá awiaxí jasipá riniñpí rirímá óniñpa ónariniñagí wininjaniginí. ¹²⁻¹³ Aní apimi nipiñiniñí sñá tñni ákíñá aga seáyí émi eaniniñagí niwiniri ákíñá apimi íwí wé wúkaú síkwí waú ininiñagí niwiniri ákíñá sogwí xemónapariniñmíni imixiniñpimi dání íwí wíyaú wíyi ininiñagí winiri ákíñá sogwí weariniñmíni imixiniñpimi dání ení íwí wíyaú wíyi ininiñagí winiri midáni midáni ení íwí wíyaú wíyi ininiñagí winiri nerí ayo bimi bimi aníñají xixeni awí mearonagífa niwiniri Isireriyíyá xiáwo íriñowa wé wúkaú síkwí waú imónigíawayá yoí íwí bimi bimi niyoní wo woyá yoí eaniniñagí wininjaniginí. ¹⁴ Sñá tñni ákíñá nearíná iwamíto nitíwayírori tñiniñíyo —Ayí sñá wé wúkaú síkwí waú xámi weníyíriní. Ayo sipísipí miáoyá wáf wurimeíagífa wé wúkaú síkwí waú imónigíawayá yoí sñá ayí ayimi xixeni eaniniñagí wininjaniginí. ¹⁵ Aníñají nioní xwíyífa nírto xoyíwá iwamíto yarigífa sñá gorí tñni imixiniñíyí aní apimi tñni ákíñáyo tñni íwíyo tñni iwamíto néra uní nání íá xiriñagí wininjaniginí. ¹⁶ Aní apiyá miwí imóniniñí biaú biaú nipiñí xixeni imóniniñpírini. Sepiá miwí midímídaní imóniniñpí axípi imóniniñpírini. Aníñajo rixá iwamíto yarigíyá tñni iwamíto yaríná aní api xegí sepiá épi 12,000 imóniniñagí niwiniri sepiá ení ákíñá xwápiyi nimixiga punipi tñni sepiá ení yegí nimixiga nipeyiri pñni wiárininiñpí tñni nipiñí axípi 12,000 imóniniñagí niwiniri ¹⁷ aníñajo aní apiyá ákíñá iwamíto neríná xegí sepiá níróga nipeyiri pñni wiárinine imóniniñpí 144 mita enagí wininjaniginí. Aníñajo iwamíto neríná ámá iwamíto yarigíyá tñni eniniginí. ¹⁸ Ákíñá sñá awiaxí jasipá riniñpí tñni níkíkiróga nipeyiri eaniri aní nápi sñá gorí tñni miriniñagí nání gírasiniñí rirímá ókiáriniri enagí wininjaniginí. ¹⁹ Sñá ákíñá nearíná iwamíto nitíwayírori tñiniñí wé wúkaú síkwí waú xámi wenípi sñá awiaxí ñigwí xwé roní wíyí wíyo dání tñni naní oimóniri dídairí ininiñagí wininjaniginí. Sñá iwamíto nitíwayírori tñiniñíyí wíyi sñá jasipá riniñíyirini. Ámi wíyi onagwá wení sapaíyí riniñíyirini. Ámi wíyi apífa wení agetá riniñíyirini. Ámi wíyi sowí ininiñí emerá riniñíyirini. ²⁰ Ámi wíyi sadonikísíyí riniñíyirini. Ámi wíyi ayífa riniñí konirianíyí riniñíyirini. Ámi wíyi siyó riniñí kírisoraitíyí riniñíyirini. Ámi wíyi sowí xegí bí ininiñí beriríyí riniñíyirini. Ámi wíyi siyó xegí bí riniñí topasíyí riniñíyirini. Ámi wíyi kírisopírasíyí

riniŋyirini. Ámi wiyi onagwá wenŋ jaiasinŋyí riniŋyirini. Yoparŋyí mipiyŋ monŋ ametisŋyí riniŋyirini. ²¹ Ákiŋá ówanŋ wé wúkaú síkwŋ waú enŋyí ayŋ urŋpó apŋá wenŋ niŋwŋ xwé roŋŋ wé wúkaú síkwŋ waú ayŋrini. Winiŋi winiŋi urŋpó ná woni tŋni imixiniŋyirini. Anŋ apiyá óŋyí síŋá gorŋ tŋni imixiniŋŋ enagi náni gŋrasiniŋŋ ririŋá ókiŋyirini. ²² Anŋ apimi dani anŋ Gorixo náni ridiyowá nero seáyi e umeariŋŋá wiwá miriniŋagi miwiniŋanigini. Ayŋ rŋpi nániŋrini. Áminá Gorixo, enŋ eániŋŋá niyonŋ seáyi e wimóniŋo tŋni sipisipŋ miáo tŋni aiwanŋowau anŋŋ e niŋweari anŋ iwániŋŋ miriniŋagi náni wiwá niŋmiriniŋáyŋ, ná mayŋ imónipaxŋ enagi náni miŋmiriniŋagi winiŋanigini. ²³ Gorixo xewanŋo xixŋeá inariŋpŋ wfá anŋ apimi ókimiŋxirŋ sipisipŋ miáo apimi uyŋwŋniŋŋ yamorŋ enagi náni sogwŋranŋ, emaranŋ, apimi wfá ómixinŋá náni ná mayŋrini. ²⁴ Wfá anŋ apimi dani óniŋŋápi anŋ apimiŋi wóniniŋámani. Ámá gwŋ bi bi móniŋŋá wfá api óniŋe niŋwearo wigŋ yarŋŋŋápi epŋrŋrini. Miŋxŋ ináyŋ xwŋrŋimi ŋweagiŋáyŋ wigŋ amiŋpi ayá tŋniŋpŋ niŋmeami nuro anŋ apimi páwipŋrŋrini. ²⁵ Ikwáwiyini ákiŋá ŋwí ówanŋyí yárininiŋá menini. Anŋ apimi ámi árŋwiyi wí imóniniŋá menagi nániŋrini. ²⁶ Ámá gwŋ bi bi móniŋŋáyo dani amiŋpi ayá tŋniŋpŋ tŋni amiŋpi ámá siŋwŋ niwiniŋrŋá “Seáyi e imóniŋpŋrŋanŋ?” yaiwiarŋŋápi tŋni anŋ apimi náni niŋmeami nuro páwipŋrŋa aiwŋ ²⁷ ámá piaxŋ weániŋpaxŋpŋ yarŋŋŋáyŋ tŋni xwŋrŋá winipaxŋ imóniŋpŋ yarŋŋŋáyŋ tŋni yapŋ rarŋŋŋáyŋ tŋni ayŋ wí anŋ apimi aga ná rŋwŋyo aí wí páwipŋrŋá menini. Ámá wigŋ yoŋ íkwŋ sipisipŋ miáoyá diŋŋ niŋyimiŋŋ meapŋrŋanami ŋwirárinŋŋáyŋni anŋ apimi páwipŋrŋrini.

22

¹ Anŋnajo iniŋŋ diŋŋ niŋyimiŋŋ imónipŋrŋi náni wearŋŋú síwá níáná nioni siŋwŋ niwiniŋrŋá ú gŋrasŋ ririŋá ónariŋŋpa nóniŋmána siá íkwiaŋwŋ Gorixo tŋni sipisipŋ miáo tŋni awaúyanami dani siŋniŋŋ niŋmeari ² anŋ apimi náni xegŋ óŋyo ayá áwiniŋmi wearŋagi winiŋanigini. Iniŋŋ úmi ororŋwami dani íkŋá diŋŋ niŋyimiŋŋ imónipŋrŋa nániŋyŋ roŋagi winiŋanigini. Íkŋá ayŋ emá ayŋ ayo sogwŋ niŋwerŋná sogwŋ xixegŋni wé wúkaú síkwŋ waú wearŋyŋrini. Íkŋá ayŋ iwŋpŋ Gorixo ámá gwŋ bi bi móniŋŋá niyonŋ wé roŋwirárinŋ imóniŋpŋ enagi náni ³ xŋo enŋiná ramixiniŋpŋ e dani axŋpi sini wí imóniniŋámani. Siá íkwiaŋwŋ Gorixo tŋni sipisipŋ miáo tŋni awaúyana anŋ apimi imóniniŋá enagi náni ámá xŋomi niŋxŋdiro náni xiniŋáiwániŋŋ niŋmóniŋo omiŋŋ wiiarŋŋáyŋ anŋ apimi dani xomiŋŋ niŋyikwiro yayŋ seáyi e numero ⁴ oyá símiŋmanŋpŋ enŋ siŋwŋ niwiniŋro xegŋ yoŋ wigŋ mimáyo eániŋŋáyŋ imónipŋrŋrini. ⁵ Anŋ apimi dani síá ámi bi yiniŋámani. Áminá Gorixo ámá apimi ŋweagiŋáyo wfá wókimiŋxinŋá enagi náni uyŋwŋ tŋni sogwŋ tŋni wfá ómixinŋá náni mŋkŋ mayŋ niŋmóniŋo xŋo tŋni nawiniŋ niŋwearo náni miŋxŋ ináyŋniŋŋ niŋmóniŋo anŋŋ minŋ menweapŋrŋrini.

“Jisaso ámi weapiniŋa náni anŋwi ayorini.” urŋŋ nániŋrini.

⁶ Anŋnajo re niŋniŋigini, “Xwiyŋá api aga nepaxiniŋpŋrini. Diŋŋ unwiráripaxŋpŋrini. Áminá Gorixo —O xegŋ wfá rókiamoariŋŋáwami xegŋ kwiyŋ tŋni enŋ síxŋ wírómiŋxowárinŋorini. O xegŋ anŋnajiŋi ámá xŋomi nuxŋdiro náni xiniŋáiwániŋŋ niŋmóniŋo omiŋŋ wiiarŋŋáyo amiŋpi rŋwŋyo anŋniŋi niŋmóniniŋápi náni síwá wimi náni nirowárenapŋrŋrini.” niŋniŋigini.

⁷ “Arŋá époi. Nioni seaimeámŋa náni anŋwi ayorini. Xwiyŋá biŋkwŋ rŋpimi wfá niŋrókiamóniŋi eániŋŋyo xŋdarŋŋá gŋyŋ gŋyŋ Gorixoyá diŋŋ tŋni yayŋ winipaxŋ imóniŋo.” Jisaso e rŋniŋigini.

⁸ Amiŋpi api náni arŋá wirŋ siŋwŋ winiŋi yarŋŋáoni, ayŋ nioni Jononŋrini. Arŋá wirŋ siŋwŋ winiŋi nerŋná anŋnajiŋi amiŋpi api siŋwŋ owiniŋiŋi síwá níomi yayŋ oumeminiŋi xegŋ síkwŋ tŋniŋ e upŋkiniŋmeági aí ⁹ o re niŋniŋigini, “E miŋipani. Joxi Gorixomiŋi

nuxfdiri nani xináixiniñf nimóniri omiñf wiiariñpa nioni eni axípi nimóniri yarigwíwawirini. Dixí ririxímeá imónigfáyf, wfá rókiamoarigfáyf tñni xwiyfá bkwf rípiimi niriñri eániñpi arfá wiarigfá nñnyf tñni ayñniñf imóniñá woni enagi nani e mñipani. Gorixo ná womini upfkinimeai.” niriñri ¹⁰ re niriñniñiñi, “Xwiyfá bkwf rípiimi wfá nírókiamóniri eániñpi rixa nimóninfa anwi ayo enagi nani joxi sfá óriñniñf neri ritf miyáriñni. ¹¹ Ámá sipini imixarigfáyf xe axípi sipini nimixa uro ámá sipi neróná sfwí yapí yarigfáyf xe axípi sipi nera uro ámá wé róniñf yarigfáyf xe axípi wé róniñf nera uro ‘Gorixo wimónariñpi émiñiñi.’ yaiwiarigfáyf xe axípi nera uro éfrixini.” niriñniñiñi.

¹² Jisaso “Arfá ei.” niriñri re niriñniñiñi, “Nioni seaímeámfa nani anwi ayoriñi. Nioni nñbiri niseaímeárná ámá wigf yarigfápi tñni xixeni pirf umamómi nani ía nixiriñiñi bímfarini. ¹³ Nioni sfñá pirf tñweañniñf nimóniri anñf minf ñweañani rariñni. Iwamfó wí e dani imóniri yoparf wí e nani imóniri enañmani. Iwamfó imóniñe dani anñf sñni ñweari yoparf imóninfe anñf sñni ñweari emfáoniriñi.” niriñniñiñi.

¹⁴ Ámá sipisipf miáomi dñf niwkwfroriñpimi dani wigf rapirapf oyá ragfyo igfániñf eagfáyf, ayf íkfá dñf niyimñf imóniprfána danipaxf imóniro añpimi fwíyo páwipaxf imóniro enagfa nani yayf Gorixoyá dñf tñni winipaxfyrini. ¹⁵ E neri aí apimi bfaríwami ñweagfáyf tiyf yarigfáyfyrini. Sfwinñf nimóniri ero ayáf ero fwf iniro pikixwíró ero wigf ñwfápimi ía nixiriñi meñwearo “Yapf oraneyi.” niwimóniro yapisixf riro yarigfáyfyrini.

¹⁶ “Nioni, Jisasoni siyikf nioniyá añf api apimi dñf imónigfáyf amípi api nipiñi nani niñfá imóniprfi nani gf aññajo áwanf oseariniñi urowárenapfariñi. Míxí ináyf Depitoyá xwfá piaxfyo dani iwiaronañi, ayf nioniñiñi. Siñf ímiáoni, ayf nioniñiñi.” rñniñiñi.

¹⁷ Kwíyipi tñni sipisipf miáo apixf meanfápi tñni “Bei.” rariñi. Xwiyfá rípi ía roarná arfá wífá giyf giyf eni “Bei.” rñriñiñi. Ámá iniñf nani gwíñf yeáf niwiro “Iniñf dñf niyimñf imóniprfi nani imóniñumi dani niwirí onimñi.” yaiwífá giyf giyf anani nñbiri onipoyi. ¹⁸ Xwiyfá bkwf rípiimi wfá nírókiamóniri eániñpi ía roarná arfá wífá giyf giyfné arfá jiyikf niseaori re osearimñi, “Ámá wiyfné xwiyfá rípiimi ámi bñ tñni gwf nñmorí nñriñnáyf, xeanñf bkwf rípiimi eániñpi Gorixo e éfáyfné seaikárñfariñi. ¹⁹ Wiyfné xwiyfá bkwf rípiimi wfá nírókiamóniri eániñpi ritf nerfnáyf, e éfáyfné Gorixo íkfá dñf niyimñf imóniprfi dananiñi éfánami midaniñpa oépoyiniñi pirf searakiri añf ñwfápimi ñweaniñi éfápimi mipáwipa oépoyiniñi pirf searakiri neri seawarñfariñi.” osearimñi.

²⁰ Xwiyfá rípi áwanf rariñi “Nepa nñbímfa nani anwi e imóniniñi.” rariñi. “Oyi, e imóniñniñi.” nimónariñi. Áminá Jisaso rixa bñriñiñi.

²¹ Ámá niyfneni Áminá Jisaso ayá osearimixiniñi. Apiriñi.